E 1689
IKA 11

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 1 (56) • IANUARIE–FEBRUARIE 1959 • CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

100
L 787

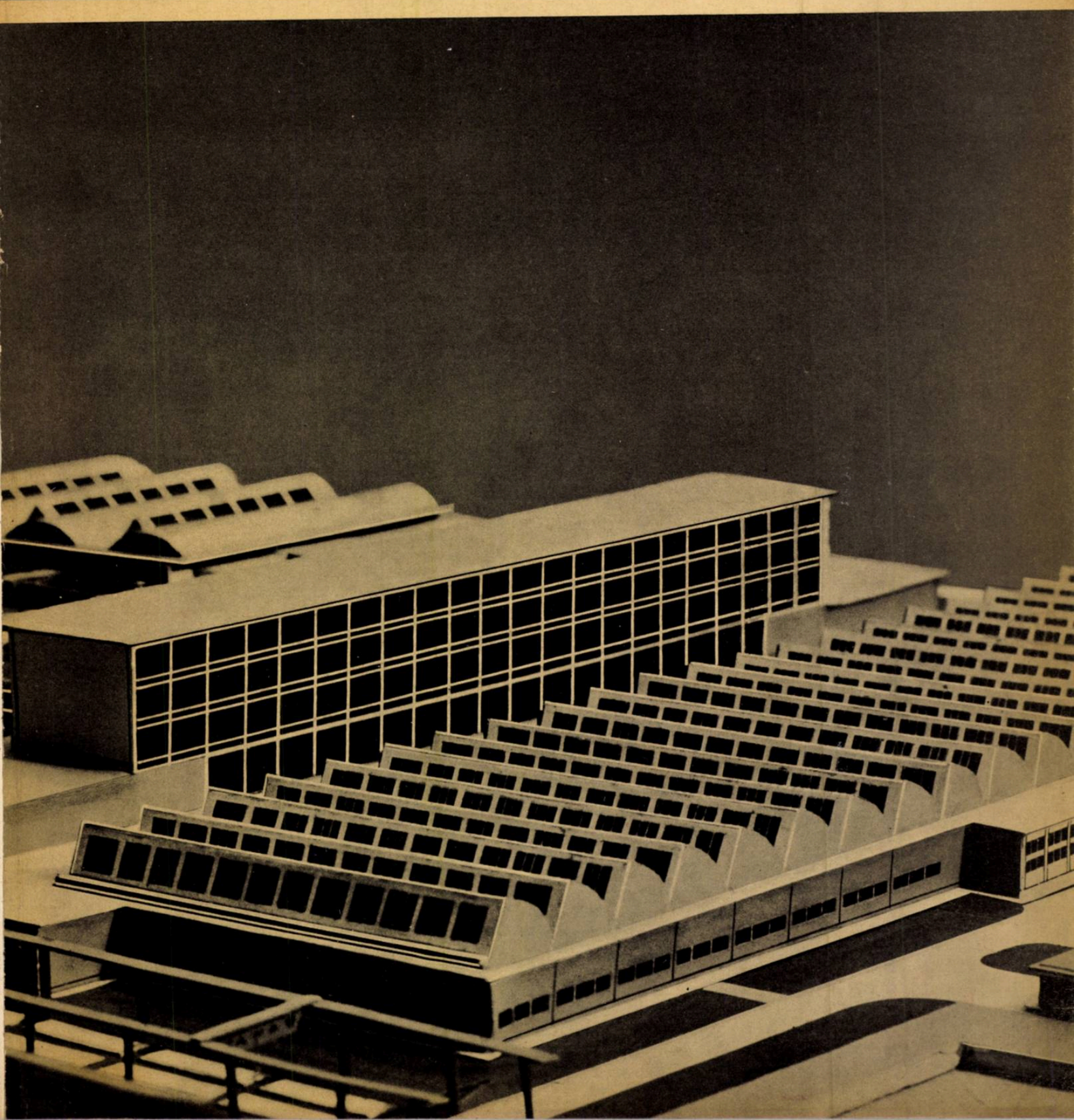

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

1
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

MÜSZAKI KÖNYVTÁR ORSZÁGOS 1883

Colegiul de redacţie:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moşinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petraşcu

Redacţia: Bucureşti — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80.
ANUL VII — Nr. 1 (56) — IANUARIE — FEBRUARIE 1959

Institut de documentare tehnică
BUCUREŞTI
ОБМЕН - CSERE
VYM - WYMIANA
TAUSCH - CMEHA

Documente

CONGRESUL AL XXI-lea AL PARTIDULUI COMUNIST AL UNIUNII SOVIETICE
2 Extrase din raportul prezentat de tovarăşul N. S. Hruşciov

PLENARA A V-a A UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.
4 Sarcinile imediate ale arhitecţilor
5 Referatul Biroului Uniunii Arhitecţilor prezentat la plenară
12 Dezbaterile din cadrul plenarei
14 Concluziile plenarei
15 Telegrama adresată de plenară tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej

CONSTRUCŢII INDUSTRIALE

16 Prof. arh. L. Adler — Eficacitatea economică a investiţiilor, problemă de bază a proiectării industriale

Industria siderurgică
22 Arh. E. Şimşi — Zece ani de proiectare la IPROMET
24 Turnătorie de cilindri
24 Turnătorie de fontă
26 Turnătorie de lingotiere
28 Atelier de forje
28 Atelier de întreţinere
30 Centrală termoelectrică pentru R.P. Chineză
31 Centrală termoelectrică pentru India

Industria chimică
32 Arh. N. Stoicescu — Probleme de arhitectură în industria chimică
34 Secţie de semifabricate
36 Secţie de coloranţi azoici
36 Instalaţie fuming pentru valorificarea zgurilor metalurgice

Industria lemnului şi a materialelor de construcţie
38 Dezvoltarea fabricii de geamuri din Scăeni
40 Fabrică de mobilă la Iaşi
40 Complex industrial forestier la Tîrgu-Jiu

Industria bunurilor de consum
43 Arh. T. Georgescu—Unele probleme specifice de arhitectură în industria bunurilor de consum
44 O nouă secţie de mase plastice din policlorură de vinil (P.V.C.)
44 Ţesătorie şi finisaj pentru in şi cînepă la Păuleşti
46 Combinat de carne la Hunedoara
46 Tăbăcărie minerală
48 Fabrică de lapte praf
48 Combinat de lapte şi produse lactate la Bucureşti

Din practica proiectării
49 Arh. I. Mahler, ing. Şt. Georgescu — Din practica proiectării industriale

Proiectarea tip
52 Arh. I. Silvan, ing. P. Vernescu — Tipizarea construcţiilor industriale
53 Discuţie asupra problemelor tipizării construcţiilor industriale
54 Arh. Paris Manos, ing. Mihai Popovici — Parametrii geometrici ai halelor industriale
56 Arh. R. Creţoiu — Secţii tip de hale industriale
58 Ing. Mihai Popovici, ing. D. Grigoriu — Elemente de construcţie şi sisteme constructive tip pentru hale industriale
60 Ing. L. Roşianu — Consideraţii tehnico-economice asupra tipizării construcţiilor industriale

Învăţămînt
62 Arh. Z. Solomon — Arhitectura industrială în învăţămîntul superior

Bibliografie
64 Cărţi şi periodice de arhitectură industrială

Teoria arhitecturii
66 S. Mojneagun — Căutări în domeniul teoriei arhitecturii în occident

Cronica
69 Din activitatea U.A.

Plastica
70 Lucrări premiate la expoziţia de acuarele, desene şi fotografii a arhitecţilor

Coperta: Macheta Complexului forestier de la Tg. Jiu

CONGRESUL AL XXI-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST AL UNIUNII SOVIETICE

EXTRASE DIN RAPORTUL PREZENTAT DE TOVARĂȘUL N. S. HRUȘCIOV

I

MARILE VICTORII ALE POPORULUI SOVIETIC

Tovarăși! Scurt timp după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, V. I. Lenin, fundamentînd programul partidului nostru, a spus: « Începînd transformările socialiste, noi trebuie să avem clar în fața noastră țelul pe care-l urmăresc în ultimă analiză aceste transformări, și anume țelul creării societății comuniste... »[1]

Acest țel măreț — construirea comunismului în țara noastră — a însuflețit întotdeauna și însuflețește și astăzi poporul sovietic la noi și noi fapte eroice.

Înfăptuind politica de industrializare a țării și de colectivizare a agriculturii, poporul nostru — sub conducerea partidului și a Comitetului său Central, în fruntea căruia s-a aflat ani îndelungați I.V. Stalin — a săvîrșit transformări dintre cele mai profunde. Învingînd toate greutățile din calea sa, înfrîngînd împotrivirea dușmanilor de clasă, și a agenturii lor — trotkiști, oportuniștii de dreapta, naționaliștii burghezi și alții —, partidul nostru, întregul popor sovietic au repurtat victorii istorice, au construit o societate nouă, socialistă. Țara noastră, înapoiată în trecut, a devenit o mare putere socialistă industrial-colhoznică. În momentul de față, în ce privește volumul producției industriale, U.R.S.S. se află pe primul loc în Europa și pe al doilea în lume.

An de an se îndeplinesc cu succes planurile economiei noastre naționale. În comparație cu 1913 producția industrială globală a crescut de 36 de ori; producția mijloacelor de producție a crescut de 83 de ori, iar producția industriei constructoare de mașini și a metalurgiei prelucrătoare — de 240 de ori.

Planul pe anul 1958 a fost îndeplinit cu succes în toate ramurile economiei naționale. Producția industrială a crescut în cursul acestui an cu 10% în loc de 7,6%, cum fusese prevăzut în plan. Planul de producție a fost îndeplinit și depășit de către toate republicile unionale și toate consiliile economiei naționale. Mari succese au fost obținute în domeniul agriculturii. Planul general de lucrări de construcții și montaj, precum și planul de construcții de locuințe a fost depășit.

În 1958 s-au produs în U.R.S.S. aproximativ 55.000.000 de tone de oțel. S-au extras 113.000.000 de tone de petrol. S-au produs 233 de miliarde kW-ore energie electrică. În momentul de față, în țara noastră se produce în decurs de o lună mai mult oțel și se extrage mai mult petrol decît în tot anul 1913. În decurs de 3 zile se produce o cantitate de energie electrică egală cu cea produsă în Rusia prerevoluționară într-un an întreg.

Un asemenea indice impunător al dezvoltării economice cum este creșterea investițiilor în economia națională ne bucură pe noi toți. În anii de după război, volumul investițiilor de stat a reprezentat în prețuri actuale peste un trilion șase sute de miliarde de ruble. Numai în 1958 investițiile au atins 235 de miliarde de ruble, adică mai mult decît în anii primului și ai celui de-al doilea plan cincinal la un loc.

Nu o dată economiștii și politicienii burghezi au prorocit că, după război, după ce își va reface economia națională, Uniunea Sovietică va fi silită să încetinească dezvoltarea economiei sale. Dar aceste proroci s-au spulberat ca un balon de săpun. Economia sovietică continuă să se dezvolte în ritm rapid.

Proporțiile uriașe ale producției industriale, ritmul ei înalt au fost obținute pe baza utilizării largi a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii. În toate ramurile economiei naționale, progresul tehnic neîntrerupt este asigurat în primul rînd prin dezvoltarea electrificării și a industriei constructoare de mașini, în special a construcției de mașini-unelte și de aparataj tehnic, prin dezvoltarea mijloacelor mecanizării complexe și automatizării producției, a radioelectronicii și electrotehnicii. Numai în ultimii trei ani au fost create și puse în funcțiune peste 4.500 de tipuri de mașini, mecanisme și aparate dintre cele mai noi.

. . . . . .

II

SARCINILE PRINCIPALE ALE PLANULUI SEPTENAL DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAȚIONALE A U.R.S.S.

Tovarăși! Poporul sovietic, sub conducerea partidului comunist, a atins asemenea culmi, a înfăptuit transformări atît de grandioase în toate domeniile vieții economice și social-politice, încît țara noastră are acum posibilitatea de a intra într-o nouă perioadă de cea mai mare importanță a dezvoltării sale — *perioada construcției desfășurate a societății comuniste.*

Sarcinile principale ale acestei perioade sînt crearea bazei tehnice-materiale a comunismului, întărirea continuă a puterii economice și de apărare a U.R.S.S. și, totodată, satisfacerea tot mai deplină a cerințelor materiale și spirituale crescînde ale poporului. În mod practic, trebuie să fie rezolvată sarcina istorică de a ajunge din urmă și a depăși, în ceea ce privește producția pe cap de locuitor, țările capitaliste cele mai dezvoltate. Îndeplinirea acestor sarcini necesită termene care depășesc cadrul planului septenal.

În noiembrie 1957, la sesiunea jubiliară a Sovietului Suprem al U.R.S.S. au fost indicate principalele direcții ale dezvoltării forțelor de producție ale Uniunii Sovietice pe 15 ani. Planul septenal este o parte de cea mai mare importanță a acestui plan de perspectivă al dezvoltării economiei și culturii patriei noastre.

Care sînt sarcinile noastre principale pe următorii șapte ani?

În domeniul economic — dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție ale țării, realizarea unei asemenea creșteri a producției în toate ramurile economiei pe baza dezvoltării cu precădere a industriei grele care să permită să se facă un pas hotărîtor în crearea bazei tehnice-materiale a comunismului și în asigurarea victoriei U.R.S.S. în întrecerea economică pașnică cu țările capitaliste. Întărirea potențialului economic al țării, progresul tehnic continuu în toate ramurile economiei naționale, creșterea neîncetată a productivității muncii sociale trebuie să asigure creșterea considerabilă a nivelului de trai al poporului.

În domeniul politic — întărirea continuă a orînduirii sovietice socialiste, a unității și coeziunii poporului sovietic, dezvoltarea democrației sovietice, a activității și inițiativei creatoare a maselor largi populare în construirea societății comuniste, lărgirea atribuțiilor organizațiilor obștești în rezolvarea problemelor de stat, ridicarea rolului organizatoric și educativ al partidului și al statului socialist, consolidarea pe toate căile a alianței dintre muncitori și țărani, a prieteniei popoarelor din țara noastră.

În domeniul ideologic — intensificarea activității ideologice-educative a partidului, ridicarea conștiinței comuniste a oamenilor muncii, și în primul rînd a tinerei generații, educarea lor în spiritul atitudinii comuniste față de muncă, al patriotismului sovietic și internaționalismului, lichidarea rămășițelor capitalismului din conștiința oamenilor, lupta împotriva ideologiei burgheze.

În domeniul relațiilor internaționale — promovarea consecventă a politicii externe îndreptate spre menținerea și consolidarea păcii și securității popoarelor, pe baza principiului leninist al coexistenței pașnice a țărilor cu sisteme sociale diferite. Este necesar să luptăm pentru încetarea « războiului rece » și slăbirea încordării internaționale. Să întărim prin toate mijloacele sistemul socialist mondial și colaborarea dintre popoarele frățești.

Problema fundamentală a septenalului care începe este problema unui maxim cîștig de timp în întrecerea economică pașnică dintre socialism și capitalism.

Programul construcției economice din U.R.S.S. demonstrează cu o nouă forță că economia sovietică se va dezvolta în septenalul care începe, ca și înainte, într-o direcție pașnică. Noi vom promova consecvent și de aici înainte politica leninistă de pace.

. . . . . .

CONSTRUCȚIA CAPITALĂ ȘI REPARTIZAREA TERITORIALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

...Se alocă fonduri uriașe pentru construcția de locuințe și pentru construcții de interes cultural-social. Numai din fondurile de stat se vor cheltui pentru construcția de locuințe și construcții comunale în cursul septenalului 375—380 de miliarde de ruble față de 214 miliarde de ruble cît s-a cheltuit în perioada anterioară de șapte ani. Pentru construcția de școli, spitale și alte instituții cultural-sociale și medicale se alocă peste 80 de miliarde de ruble, față de 46 de miliarde. Mari fonduri se investesc în construcția de școli-internate și de instituții pentru copii.

Pentru a face față cu succes volumului prevăzut de lucrări capitale în toate ramurile economiei naționale, trebuie să continuăm și în viitor orientarea spre industrializarea construcțiilor, spre transformarea procesului de producție din construcții într-un proces mecanizat în flux continuu de asamblare și montare a clădirilor și construcțiilor din elemente și ansambluri de dimensiuni mari, confecționate în fabrici.

În scopul trecerii cît mai grabnice la metode industriale în construcții, se impune aplicarea pe scară largă a unor procedee de mare eficacitate, cum sînt metodele de confecționare a panourilor de beton armat prin vibrolaminare și chesoane. Clădirile din panouri mari prezintă avantaje indiscutabile. La casele de locuit din panouri mari, construite din prefabricate confecționate prin metoda chesoanelor, volumul de muncă necesar executării elementelor de construcție, socotit la mia de metri pătrați suprafață locuibilă, este de peste trei ori mai mic decît cel necesar la casele cu pereți din cărămidă. Cheltuiala de muncă pentru construcție este de două ori mai mică.

Este important de menționat că la casele din panouri mari consumul de ciment nu depășește pe cel necesar construirii caselor cu pereți din cărămidă, iar consumul de metal este chiar ceva mai mic. Casele asamblate din astfel de panouri sînt de două ori mai ușoare decît cele din cărămidă.

Prin dezvoltarea construcției de case din panouri mari nu numai că se realizează indici tehnici-economici înalți în construcția de locuințe, ci se și

[1] V. I. Lenin, Opere, vol. 27, E.S.P.L.P. 1955, p. III.

reduc la jumătate cheltuielile pentru crearea bazei de producție. Avantajele construcției de case din panouri mari pot fi pe deplin valorificate numai prin buna organizare a producției de masă a prefabricatelor în fabrici și prin montarea în serie a caselor pe șantier. De aceea planul prevede ca în 1965 volumul anual al construcțiilor din panouri mari să ajungă la 25.000.000 m² suprafață locuibilă.

În prezent continuă de asemenea experimentarea industrială a utilajelor, perfecționarea tehnologiei, efectuarea de lucrări experimentale și de proiectare în ce privește diferitele metode de producție prin laminare a panourilor cu pereți subțiri pretensionate. Folosirea acestor panouri permite extinderea construcțiilor din panouri mari pe șantierele industriale, hidrotehnice și la alte construcții de sarcini mari, unde sînt necesare mari deschideri.

Paralel cu sporirea volumului producției de elemente de construcții din beton armat, trebuie introduse pe scară mai largă sisteme constructive din elemente precomprimate și cu pereți subțiri, care reprezintă soluțiile cele mai economice, precum și fabricate din beton ușor. Asemenea sisteme constructive necesită cu 40—50% mai puțin metal și reduc considerabil greutatea clădirilor. Folosirea în construcții a elementelor și prefabricatelor din azbociment este de asemenea o metodă foarte înaintată.

Dezvoltarea pe scară largă a producției betonului armat și a noilor prefabricate din acesta, existența unor mijloace puternice de ridicare fac cu putință să se soluționeze în prezent în mod cu totul diferit problema amenajării acoperișurilor, adică acestea să fie confecționate nu ca pînă acum cu folosirea unei învelitori speciale, ci să se îmbine învelitoarea cu planșee din beton armat. Aceasta s-a și verificat în practică — există destul de multe case construite la care învelitoarea a fost îmbinată cu planșee. Trebuie introduse pe scară largă noile metode de confecționare a acoperișurilor care permit să se economisească metalul și să se evite reparațiile. Poate că va trebui să adoptăm o hotărîre specială în care să stabilim termene precise pentru înfăptuirea acestei măsuri, astfel ca în cele din urmă să determinăm și pe cei conservatori să lucreze în chip nou.

Industrializarea continuă a construcțiilor cere sporirea rapidă a producției de ciment și îmbunătățirea calității lui. Creșterea producției de ciment în decursul septenalului va fi de circa 50.000.000 de tone, ceea ce va fi aproape egal cu actualul nivel al producției de ciment în S.U.A. Planul prevede de asemenea sporirea producției celorlalte materiale de construcții și îndeosebi a materialelor și produselor termoizolante pe bază de mase plastice și rășini sintetice, sporirea producției de articole tehnice-sanitare.

Pentru a satisface nevoile construcțiilor în materiale și prefabricate este necesar în primul rînd să se dezvolte industria construcțiilor și a materialelor de construcție. Trebuie să se pună definitiv capăt practicii greșite de creare pe lîngă fiecare șantier a unor baze proprii de producție adesea semimeșteșugărești, trebuie organizat un sistem regional de întreprinderi ale industriei construcțiilor pentru satisfacerea nevoilor construcțiilor unei regiuni economice sau ale unui centru de construcții concentrate.

Este necesar să se continue acțiunea de comasare a micilor organizații de construcții și de specializare tot mai accentuată a acestora, ceea ce va permite accelerarea și ieftinirea considerabilă a construcțiilor. Problemele reducerii prețului de cost și îmbunătățirii calității lucrărilor de construcții-montaj continuă să rămînă problemele principale în domeniul construcțiilor. Planul prevede că în decursul septenalului prețul de cost al construcțiilor se va reduce în ansamblu cel puțin cu 6%, iar prețul de cost al construcțiilor de locuințe se va reduce cu 14% față de 1958.

Tovarăși, trebuie să se pună capăt practicii defectuoase a împrăștierii mijloacelor pe numeroase șantiere și să se concentreze investițiile, resursele materiale și umane la obiectivele cele mai importante și la cele care urmează să fie date în funcțiune. Nu este permis să se deschidă noi șantiere fără o pregătire suficientă, fără proiecte terminate, fără baza de construcție necesară și fără celelalte condiții care asigură un ritm rapid de construcție. Este foarte important ca organele noastre de planificare și economice să studieze minuțios și să procedeze cu chibzuință la folosirea investițiilor în economia națională.

. . . . . .

CREȘTEREA BUNĂSTĂRII POPORULUI SOVIETIC

...Problema locuințelor este una dintre problemele sociale cele mai acute ale omenirii. De pildă, în Statele Unite după cum se arată în « Cartea faptelor » a Comitetului național al Partidului democrat din S.U.A., 15.000.000 de oameni locuiesc în cocioabe, 13.000.000 de case (o pătrime din numărul total al caselor) nu corespund condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească o casă de locuit, 7.000.000 de case din orașe sînt improprii pentru locuit din cauza degradării totale în care se află. Nevoia de locuințe, chiriile mari, care constituie 25—30% din bugetul unei familii, apasă greu pe umerii oamenilor muncii din lumea capitalistă.

În Uniunea Sovietică se manifestă permanent o grijă mereu crescîndă pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit și a condițiilor vieții de zi cu zi a oamenilor muncii. Chiriile, inclusiv taxele comunale, reprezintă în medie în țara noastră 4—5% din bugetul unei familii. La sate, casele de locuit se construiesc cu ajutorul colhozurilor și al statului. Asemenea posibilități nu au oamenii muncii în nici o țară capitalistă.

Sarcina trasată de partid și guvern în 1957 de a lichida lipsa de locuințe și de a soluționa astfel problema locuințelor în următorii 10—12 ani se îndeplinește cu succes. În ultimii doi ani au fost construite case de locuit cu o suprafață totală de 120.000.000 m², adică cu 12.000.000 m² mai mult decît s-a prevăzut în plan. În cursul septenalului se prevede construirea de case de locuit cu o suprafață totală de 650.000.000—660.000.000 m², adică aproximativ 15.000.000 de apartamente. Aceasta este mai mult decît întregul fond de locuințe construite la orașe în anii Puterii sovietice.

Se trasează sarcina de a se trece, în repartizarea spațiului locativ, la acordarea unui apartament separat fiecărei familii. Trebuie să se acorde o atenție deosebită îmbunătățirii muncii institutelor de proiectare, a căror activitate trebuie să corespundă cerințelor sporite. Institutele de proiectare trebuie să elaboreze proiecte tip, economice, de case de locuit, pentru a fi introduse pe scară largă, precum și planuri generale de dezvoltare a orașelor și proiecte de sistematizare a localităților rurale, avînd în vedere că atît la orașe cît și la sate condițiile de trai trebuie să corespundă cerințelor multilaterale ale omului sovietic.

Trebuie nu numai să i se asigure omului locuință bună; el trebuie și învățat să folosească în mod just bunurile obștești, să ducă o viață corectă, să respecte regulile de conviețuire în societatea socialistă. Toate acestea nu vin de la sine, ci pot fi obținute numai printr-o luptă îndelungată și dîrză pentru victoria modului de viață nou, comunist.

. . . . . .

PLANUL SEPTENAL ȘI ÎNDEPLINIREA SARCINII ECONOMICE FUNDAMENTALE A U.R.S.S.

Prin îndeplinirea planului septenal se va face un pas hotărîtor în direcția înfăptuirii sarcinii economice fundamentale a U.R.S.S. — aceea de a ajunge din urmă și a depăși în cel mai scurt termen țările capitaliste cele mai dezvoltate în ce privește producția pe cap de locuitor.

În prima etapă a întrecerii cu capitalismul — etapă care a început cu Marea Revoluție Socialistă din Octombrie— , problema « care pe care », formulată de V. I. Lenin, a fost rezolvată în țara noastră în favoarea socialismului. Aceasta a constituit o victorie de importanță istorică-mondială a socialismului și a scos în evidență superioritatea lui hotărîtoare față de capitalism. Încă din acea etapă, socialismului a obținut mari succese pe arena internațională. Ulterior, dezvoltîndu-și succesele, Uniunea Sovietică a întrecut considerabil, în ceea ce privește volumul producției industriale globale, țările dezvoltate ale Europei occidentale și s-a situat pe locul al doilea în lume. În 1958 producția industrială a Uniunii Sovietice a întrecut considerabil producția industrială a Angliei, Franței și Germaniei occidentale luate la un loc.

Socialismul și-a dovedit întru totul deplina lui superioritate asupra capitalismului în ceea ce privește ritmul de dezvoltare a producției. Acum pășim într-o nouă etapă a întrecerii economice cu capitalismul. *În prezent sarcina constă în a obține superioritatea sistemului socialist asupra sistemului capitalist în producția mondială, de a depăși cele mai dezvoltate țări capitaliste în ceea ce privește productivitatea muncii sociale, în ceea ce privește producția pe cap de locuitor și de a asigura cel mai înalt nivel de trai din lume.*

În această etapă a întrecerii, Uniunea Sovietică intenționează să întreacă din punct de vedere economic Statele Unite ale Americii. Nivelul producției Statelor Unite constituie plafonul la care s-a putut ridica economia capitalismului. Noi știm ce rol au jucat, în această privință, condițiile istorice și naturale favorabile. A întrece nivelul Statelor Unite înseamnă a depăși cei mai înalți indici ai capitalismului.

Faptul că în momentul de față noi ne propunem o asemenea sarcină arată cît de mult au crescut forțele noastre, posibilitățile noastre. A fost o vreme cînd, în ceea ce privește numeroși indici ai economiei naționale și ai culturii, țara noastră rămînea cu mult în urmă față de majoritatea țărilor capitaliste și nici nu ne comparam cu America. Acum avem alt nivel, alt potențial, alte posibilități. Munca gigantică a poporului sovietic, care pășește pe calea leninistă, a ridicat în asemenea măsură țara noastră, care în trecut era o țară înapoiată, încît acum ea poate « să se măsoare » cu cel mai puternic stat capitalist. *(Aplauze îndelungate).*

Încă de pe cînd se puneau bazele socialismului, partidul nostru știa că va veni în mod inevitabil etapa unei întreceri economice hotărîtoare cu capitalismul și că socialismul își va dovedi întreaga sa forță. Acum se poate spune că această etapă a sosit. Bizuindu-se pe actualul nivel al dezvoltării forțelor de producție, pe productivitatea sporită a muncii sociale, pe tehnica ei modernă, pe caracterul planificat al economiei socialiste și pe activitatea creatoare a poporului, Uniunea Sovietică are toate posibilitățile de a cîștiga această întrecere pe arena mondială.

PLENARA A V-A A UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

SARCINILE IMEDIATE ALE ARHITECŢILOR

În zilele de 8, 9 şi 10 februarie a.c. s-au desfăşurat lucrările celei de a V-a plenare a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., consacrată dezbaterii sarcinilor ce revin arhitecţilor în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R.

Timp de trei zile, arhitecţi, ingineri şi tehnicieni, proiectanţi şi cadre de conducere din sectorul arhitecturii, construcţiilor, planificării, cercetărilor etc. au analizat cu un deosebit simţ al răspunderii lipsurile existente încă în acest sector important al economiei naţionale, au dezbătut sarcinile ce le stau în faţă şi au făcut numeroase propuneri pentru îmbunătăţirea activităţii, pentru reducerea continuă a costului construcţiilor, pentru realizarea unui număr cît mai mare de locuinţe bune, ieftine şi frumoase.

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor s-a desfăşurat într-un moment deosebit de important, legat de hotărîrile — de mare însemnătate pentru dezvoltarea întregii economii naţionale şi construirea socialismului în patria noastră — Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R. Analizînd sarcinile ce le revin în vederea aplicării acestor hotărîri, arhitecţii şi inginerii au înţeles că trebuie să se străduiască pentru găsirea acelor metode care să ducă la o cotitură în sectorul construcţiilor, la scăderea rapidă a costului locuinţelor, la folosirea eficientă a investiţiilor şi satisfacerea într-o măsură tot mai mare a necesităţilor oamenilor muncii.

Pentru sectorul construcţiilor, hotărîrile Plenarei din noiembrie 1958 au o importanţă covîrşitoare; prin analiza profundă a situaţiei existente şi prin indicarea clară a căilor de urmat, ele constituie un îndrumar de bază pentru lichidarea hotărîtă şi rapidă a lipsurilor care au menţinut atîta timp la un nivel ridicat costul construcţiilor.

Expunerea tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej la plenara din noiembrie arată limpede aceste lipsuri, precum şi cauzele persistenţei lor.

« ... Costurile ridicate ale locuinţelor construite în această perioadă arată că organele de conducere din Ministerul Construcţiilor şi Materialelor de Construcţii, din fostul Comitet de Stat pentru Arhitectură şi Construcţii şi din celelalte ministere cu sarcini în construcţii nu s-au preocupat cu spirit de răspundere de lichidarea deficienţelor serioase care persistă în acest domeniu. Conducătorii acestor ministere şi instituţii au vorbit deseori, în diferite ocazii, despre economii şi despre necesitatea reducerii preţului de cost, dar practic nu au făcut mare lucru.

Activitatea de proiectare nesatisfăcătoare, slaba răspundere profesională şi cetăţenească a unor proiectanţi, lipsa unor indici tehnico-economici şi în special a limitelor de cost obligatorii pentru toate instităţile de proiectare, au avut ca urmare întocmirea de proiecte scumpe şi de slabă calitate ».

Însuşindu-şi aceste aprecieri juste, plenara Uniunii Arhitecţilor a făcut o analiză concretă şi constructivă a principalelor lipsuri ce frînează dezvoltarea rapidă a sectorului de construcţie, şi în special a acelora a căror răspundere o poartă arhitecţii.

De la tribuna plenarei s-a arătat că mult timp arhitecţii, atît cei din proiectare şi din conducerea institutelor de proiectare, cît şi cei din organele de avizare şi îndrumare, nu au dat atenţia cuvenită problemelor tehnico-economice şi sarcinii de a reduce costul construcţiilor. A fost neglijată şi insuficient generalizată proiectarea tip, în special a locuinţelor. Au lipsit normative judicioase, indici tehnico-economici raţionali, limite obligatorii de cost. Greşeli serioase au fost făcute în sistematizarea ansamblurilor şi oraşelor, prin amplasarea periferică a unor cartiere de locuinţe, prin insuficienta preocupare pentru economie, pentru întocmirea planurilor de sistematizare a oraşelor, pentru stabilirea unor regulamente de construcţie, a unor indici tehnico-economici, norme etc.

Activitatea I.R.P.-urilor nu a fost suficient sprijinită, institutele regionale nu au căpătat toate cadrele necesare şi nu au izbutit să facă faţă tuturor sarcinilor.

Cercetările ştiinţifice în construcţii sînt nesatisfăcătoare; ele nu au cuprins toate problemele importante ridicate de practică; în ceea ce priveşte arhitectura şi urbanismul nici nu există încă institute de cercetări în aceste domenii.

În sfîrşit, s-a subliniat ca o lipsă importantă, slaba legătură a arhitecţilor cu şantierul, care a împiedicat exercitarea controlului de autor şi a dus la lipsă de exigenţă pentru calitatea execuţiei.

În afară de aceste deficienţe, plenara a atras atenţia asupra lipsurilor existente şi în sectorul execuţiei şi materialelor de construcţie: o execuţie încă neeconomică, o organizare a şantierelor foarte scumpă, folosirea neeficientă a prefabricatelor, costul încă ridicat al materialelor de construcţie, lipsa materialelor uşoare şi a unor materiale noi de calitate etc.

Răspunderea pentru unele din aceste deficienţe revine şi Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., care nu a mobilizat suficient masa arhitecţilor la îndeplinirea principalelor sarcini în construcţie; Uniunea Arhitecţilor nu a contribuit îndeajuns la ridicarea nivelului ideologic şi profesional al arhitecţilor, la creşterea conştiinţei lor profesionale-cetăţeneşti; Uniunea Arhitecţilor nu a sezisat organele de conducere asupra costului excesiv de ridicat al construcţiilor.

Revista « Arhitectura R.P.R. », organ al Uniunii Arhitecţilor, nu a contribuit nici ea îndeajuns la lichidarea acestor lipsuri.

Răspunderi însemnate revin şi altor organe şi instituţii cu sarcini în construcţii.

Scoaterea la iveală, cu curaj, a tuturor acestor lipsuri, a permis participanţilor la plenară să facă — în lumina indicaţiilor Plenarei din noiembrie a C.C. al P.M.R. — numeroase propuneri concrete care să ducă la lichidarea lor; totodată, ei au subliniat că o sumă de măsuri pentru remedierea lor au început să fie puse în practică încă în cursul anului 1958.

Într-adevăr, arhitecţii s-au prezentat la plenară cu unele realizări pozitive, obţinute într-un timp relativ scurt în cursul anului trecut, cînd — în urma şedinţelor plenare ale comitetelor regionale de partid ţinute pentru analizarea situaţiei din construcţii — s-au mobilizat şi au izbutit să reducă preţul unui apartament în jurul a 50 000 lei, obţinînd o îmbunătăţire substanţială a indicelui de locuibilitate.

Aceste realizări au arătat ce rezerve imense există — şi există încă — în proiectare; cu atît mai însemnate trebuie să fie aceste realizări acum cînd, în urma plenarei din noiembrie întreg sectorul de construcţie este mobilizat şi luptă pentru realizarea sarcinilor trasate prin hotărîrile plenarei. Din aceste sarcini, o parte importantă revine arhitecţilor, deoarece întocmirea judicioasă a proiectului constituie premisa de bază a economicităţii construcţiei.

Arhitecţii trebuie să contribuie cu toate forţele la îndeplinirea acestor sarcini, pentru a realiza clădiri de locuit, social-culturale şi industriale, la un cost cît mai scăzut, bune, confortabile şi frumoase.

Luptînd împotriva rutinei, conservatorismului şi scepticismului, ei trebuie să folosească întreaga lor pricepere profesională pentru găsirea de soluţii novatoare, ingenioase, care să ducă la reducerea costului construcţiilor.

Ei trebuie să-şi dezvolte simţul de răspundere profesională, cetăţenească şi patriotică, să-şi ridice necontenit nivelul ideologic şi profesional, să-şi însuşească pe deplin cunoştinţele tehnico-economice necesare, să cunoască realităţile şantierului, să întărească disciplina şi organizarea muncii, pentru a putea participa activ şi dinamic la îndeplinirea sarcinilor lor şi, prin aceasta, la înflorirea patriei noastre socialiste.

Eforturile făcute în cursul anului trecut şi realizările obţinute nu pot constitui decît un început. Ele au dovedit ce multe se pot obţine, într-un timp foarte scurt, atunci cînd scopurile sînt clare şi cînd toţi acţionează în vederea îndeplinirii acestor scopuri.

Anul acesta, eforturile trebuie înzecite, pentru a se putea realiza în termen un volum de investiţii cu mult mai mare decît anul trecut.

Pînă la sfîrşitul anului trebuie asigurate cu proiecte investiţiile pentru 1960. Trebuie terminate şi avizate urgent noi proiecte tip de locuinţe, şcoli, cămine culturale etc., trebuie întocmite noi normative necesare proiectării, stabilindu-se indici de cost pe unitatea de folosinţă.

Trebuie asigurată proiectarea judicioasă a mobilierului, obiectelor sanitare şi echipamentului gospodăresc, pe baza unificării şi modulării conform cu necesităţile noilor tipuri de apartamente economice.

Trebuie întocmite planuri de sistematizare pentru principalele oraşe şi detalii de sistematizare pentru precizarea cadrului urbanistic al noilor construcţii, alegîndu-se pentru acestea cele mai economice amplasamente.

Trebuie să se adopte o atitudine activă şi de răspundere faţă de temele de proiectare, neadmiţîndu-se nici o exagerare care să scumpească inutil construcţia.

Industrializarea şi tipizarea, bazate pe o activitate intensă de cercetare ştiinţifică, trebuie sprijinite pentru a deveni mijloace puternice în reducerea costului şi a termenelor de execuţie.

Pentru toate acestea e necesară îmbunătăţirea activităţii arhitecţilor în toate sectoarele unde activează, atît în proiectare, cercetare sau execuţie, cît şi în organele de îndrumare şi avizare. E necesară întărirea activităţii institutelor de proiectare — în special a celor regionale — simplificîndu-se formele şi reducîndu-se costul proiectării. E necesară îmbunătăţirea activităţii organelor de avizare, prin reducerea numărului lor şi scurtarea timpului de avizare, pentru ca avizarea să nu devină o frînă în calea realizării în termen a investiţiilor. E necesară asigurarea unei legături mai strînse a arhitectului cu şantierul, pentru un control de autor eficient şi pentru o colaborare mai strînsă a proiectantului cu execuţia.

Manifestîndu-şi cu entuziasm hotărîrea de a lupta pentru îndeplinirea acestor obiective, participanţii la plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor au aprobat referatul biroului U.A. şi au adoptat în unanimitate concluziile plenarei, care reprezintă un plan concret de măsuri menite să ducă la o îmbunătăţire serioasă a activităţii arhitecţilor.

Aceste concluzii — care trebuie să fie analizate şi discutate în toate filialele şi cercurile U.A. — trebuie însuşite de toţi arhitecţii, a căror datorie de onoare este să le traducă în cel mai scurt timp în practică.

Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor îi revine sarcina importantă de a lua toate măsurile pentru îmbunătăţirea simţitoare a activităţii Uniunii. Conducerea Uniunii, filialele şi cercurile U.A. trebuie să organizeze acţiuni care să răspundă nevoilor producţiei în sectorul de construcţii şi arhitectură. Ele trebuie să mobilizeze pe arhitecţi pentru îndeplinirea sarcinilor de producţie. Ele trebuie să-şi intensifice activitatea de ridicare a nivelului ideologic şi profesional al arhitecţilor. Organele Uniunii trebuie să organizeze discuţii eficiente asupra celor mai importante probleme ale activităţii de arhitectură şi să urmărească ca rezultatele acestor discuţii să fie aduse la cunoştinţa diverselor organe de conducere şi îndrumare.

Organele de îndrumare şi conducere din sectorul arhitecturii şi construcţiilor au datoria de a studia propunerile, recomandările şi observaţiile făcute în cadrul plenarei arhitecţilor şi de a lua măsuri pentru aplicarea acelora care se dovedesc juste şi utile.

✧

Alături de întregul nostru popor, arhitecţii se găsesc în plină luptă pentru realizarea obiectivelor trasate prin hotărîrile Plenarei din noiembrie a C.C. al P.M.R., pentru îndeplinirea sarcinilor Planului de stat pe 1959, pentru lichidarea lipsurilor manifestate în sectorul construcţiilor, pentru o ridicare rapidă a proiectării la nivelul sarcinilor de răspundere aflate în faţa lor.

Ei îşi iau angajamentul să-şi închine toată puterea lor de muncă şi creaţie pentru îndeplinirea şi depăşirea acestor sarcini, pentru a contribui din plin la construirea socialismului şi înflorirea patriei noastre.

SARCINILE CE REVIN ARHITECȚILOR ÎN VEDEREA APLICĂRII HOTĂRÎRILOR PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL P.M.R. DIN 26—28 NOIEMBRIE 1958

Referatul Biroului U. A. la Plenara a V-a

Tovarăși!

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecților din R.P.R. se întrunește pentru a dezbate sarcinile ce revin arhitecților în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R.

Expunerea făcută la plenara C.C. de către tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, prim secretar al C.C. al P.M.R. și hotărîrile plenarei au o deosebită importanță pentru dezvoltarea economiei naționale pe calea socialismului, pentru întărirea continuă și înflorirea patriei noastre. Oamenii muncii din țara noastră, și printre ei și arhitecții, își intensifică eforturile și luptă cu elan și energie pentru realizarea în practică a îndrumărilor partidului, pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor Planului de stat pe 1959, pentru construirea socialismului în țara noastră.

Întocmit pe baza Directivelor Congresului al II-lea al P.M.R. și a indicațiilor conducerii partidului, Planul de stat pe 1959 se sprijină pe realizările importante obținute în ultimii ani de oamenii muncii sub conducerea partidului. După datele preliminare, planul de stat pe anul trecut a fost depășit cu cca. 3,5%, producția industrială fiind mai mare cu peste 9,5% decît în 1957. Au fost obținute noi succese pe calea transformării socialiste a agriculturii și a creșterii producției bunurilor alimentare și a altor bunuri de consum.

Partidul și guvernul duc o politică perseverentă pentru aplicarea politicii de industrializare socialistă a țării noastre. În acest scop trebuie mobilizate toate eforturile, toate rezervele materiale și financiare care duc la sporirea rapidă a acumulărilor. În anul 1959 se va realiza un volum de investiții de 17,4 miliarde lei, cu 15% mai mult decît în 1958. Aceste investiții sînt orientate înspre principalele ramuri ale economiei naționale și, înainte de toate, înspre industria grea, temelia construcției economice a socialismului. Astfel, se prevede printre altele, punerea în funcțiune în 1959—1960 a hidrocentralei « Lenin » de la Bicaz, a fabricii de celuloză din stuf de la Brăila, a unor noi obiective la combinatul siderurgic din Hunedoara, la uzinele chimice din Turda, Făgăraș, Săvinești, Borzești etc. Se prevede ca producția să crească față de 1958 cu 23% în industria siderurgică, cu 12% în industria construcției de mașini, cu 26% în industria chimică. Dezvoltarea industriei noastre de construcții de mașini va asigura în și mai mare măsură mașinile și utilajul necesar celorlalte ramuri economice și va face posibilă creșterea exportului de mașini și utilaje, care va reprezenta 15% din exportul nostru. Industria chimică va produce în cantități sporite îngrășăminte chimice pentru agricultură, materiale și fibre sintetice, medicamente, mase plastice pentru bunuri de consum și pentru nevoile construcțiilor.

Pe lîngă dezvoltarea industriei grele, planul pe 1959 prevede dezvoltarea continuă a producției bunurilor de consum. Pentru aceasta, investițiile în acest sector cresc cu 53% față de 1958. Vor fi construite noi capacități de producție în industria textilă, în industria de prelucrare a cărnii, în industria zahărului, în industria de prelucrare a laptelui etc. Se iau măsuri pentru creșterea producției de zahăr, ulei și lînă în vederea reducerii importului și a satisfacerii neîncetate a nevoilor crescînde ale populației.

În același timp, partidul și guvernul acordă o deosebită însemnătate dezvoltării sectorului socialist al agriculturii și sporirii producției agricole. Astăzi, acest sector reprezintă peste 60% din suprafața agricolă a țării. În anul 1959 se vor investi în agricultură aproape 3 miliarde lei, pentru mărirea parcului de mașini și tractoare, pentru extinderea lucrărilor de hidroameliorații, pentru lărgirea suprafețelor arabile etc.

Plenara C.C. al partidului s-a ocupat în mod deosebit de problemele sectorului de construcții. Acestui sector îi revin sarcini importante, atît în realizarea investițiilor necesare diferitelor ramuri economice, cît și în realizarea lucrărilor social-culturale.

Expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la plenara C.C. arată că în domeniul construcțiilor de locuințe au fost obținute succese în privința îndeplinirii sarcinilor trasate de Congresul al II-lea al P.M.R. Astfel, în trei ani a fost construită o suprafață locuibilă de 1,4 milioane m², reprezentînd 40 000 apartamente. Cu toate acestea, costul locuințelor a fost inacceptabil de ridicat. Plenara C.C. a analizat profund lipsurile din sectorul construcțiilor de locuințe și a indicat măsurile ce trebuie luate pentru lichidarea lor. Aceasta cu atît mai mult cu cît în 1959 construcția locuințelor se va intensifica, volumul de investiții sporind față de 1958 cu 25%.

De asemenea, plenara C.C. indică măsuri importante pentru dezvoltarea construcției și modernizării drumurilor, pe baza reducerii prețului de cost, măsuri pentru dezvoltarea industrializării și valorificării superioare a materialului lemnos și pentru creșterea producției de mobilier pe baza adaptării lui la construcțiile tip de locuințe.

Expunerea făcută de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la plenara C.C. stabilește ca o problemă de cea mai mare importanță, ridicarea nivelului tehnic în toate ramurile economiei, considerînd aceasta ca un factor hotărîtor pentru creșterea producției și productivității muncii și pentru reducerea prețului de cost. În acest scop sînt necesare extinderea mecanizării complexe și automatizării proceselor de producție, îmbunătățirea caracteristicilor tehnice ale mașinilor și utilajelor, folosirea procedeelor tehnologice avansate, extinderea cooperării întreprinderilor și specializării producției, dezvoltarea mișcării de inovații și raționalizări în producție.

Ridicarea nivelului tehnic al producției, îmbunătățirea organizării procesului de producție, duc la ridicarea productivității muncii. În 1959, productivitatea muncii va crește în continuare cu 6,4% față de 1958, astfel încît, pe baza ei, să se obțină cca. 70% din creșterea producției industriale. Concomitent cu creșterea productivității muncii este necesară reducerea continuă a prețului de cost. Cu toate succesele obținute, reducerile realizate pînă acum sînt sub posibilitățile economiei naționale. Reducerea prețului de cost în toate sectoarele este sarcina economică centrală.

Pe baza măririi producției și productivității muncii și reducerii prețului de cost, crește an de an venitul național. Conform planului de stat, în anul 1959, venitul național va crește cu 13%. Partea destinată fondului de consum se va ridica la 82%, ceea ce va asigura creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. Salariul real al celor ce muncesc este azi cu 60% mai mare ca în 1950. Salariul mediu a crescut cu 18% față de 1956. Au crescut concomitent și veniturile țăranilor. Cheltuielile pentru sănătate, învățămînt, cultură și alte domenii social-culturale se vor ridica în 1959 la 12,3 miliarde lei. Realizarea tuturor prevederilor planului pe 1959 va permite ridicarea în continuare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Bilanțul realizărilor obținute în 1958 de oamenii muncii din țara noastră conduși de partid, hotărîrea cu care, la chemarea partidului, oamenii muncii au pornit să îndeplinească prevederile planului pe 1959, vorbesc despre succesele noastre în opera de construire a socialismului în țara noastră și de întărire a lagărului socialist în frunte cu U.R.S.S. Aceste succese reprezintă contribuția oamenilor muncii din R.P.R. la victoria socialismului în întrecerea istorică cu sistemul capitalist.

Arhitecții sînt hotărîți ca, alături de ceilalți oameni ai muncii, sub conducerea partidului, să muncească cu abnegație pentru îndeplinirea Planului de stat pe 1959, pentru obținerea de noi succese în opera de construire a socialismului în țara noastra.

Tovarăși!

Expunerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej și hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 au o deosebită importanță pentru dezvoltarea întregii economii naționale. Ele reprezintă un prețios și puternic ajutor pe care îl dă conducerea partidului tuturor oamenilor muncii, printre care și noua, arhitecților și celorlalți lucrători din domeniul construcțiilor. Prin ele, conducerea partidului ne atrage în mod serios atenția asupra lipsurilor în domeniul construcțiilor și stabilește măsurile care trebuie luate pentru lichidarea lor. Indicațiile conducerii partidului ne îndrumează spre realizări în condiții economice, pe baza unui preț de cost cît mai redus al unor construcții bune, frumoase și confortabile. Înarmați cu aceste indicații, arhitecții, alături de ceilalți lucrători din domeniul construcțiilor, pot să lupte cu succes pentru lichidarea lipsurilor lor și îmbunătățirea activității de construcții.

Arhitecții au contribuit cu munca lor la dezvoltarea economică și social-culturală a poporului nostru, prin proiectarea a numeroase construcții importante, industriale, locuințe, teatre și cluburi, spitale, școli, institute științifice etc., la construirea și reconstruirea de orașe și cartiere întregi în București, Bacău, Valea Jiului, Hunedoara, Galați, litoralul Mării Negre. Numeroase din aceste realizări au îmbogățit cultura materială și spirituală a poporului nostru și dovedesc progresul arhitecturii noastre în condițiile socialismului. Se poate constata cu satisfacție că arhitecții au răspuns cu elan chemărilor partidului și s-au străduit să rezolve sarcinile puse.

Cu toate acestea, în activitatea noastră s-au manifestat o serie de lipsuri și greșeli importante, printre care cea mai gravă a fost prețul de cost ridicat al construcțiilor, pentru care și arhitecții au o mare răspundere.

După cum s-a arătat în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la plenară, au fost construite la Onești așa-zise construcții experimentale de

locuințe cu 120 000 lei apartamentul sau în Valea Jiului — la Vulcan — cu 113 000 lei apartamentul și acestea nu au fost exemple izolate. În București, apartamentele din blocul Carlton, autor arh. N. Nedelescu, au costat 123 000 lei, cele din blocul de pe b-dul Magheru (blocul IFA), autor arh. Dinu Ignătescu, 129 000 lei. De asemenea, locuințele realizate în 1953—1955 pe amplasamente periferice — lipsite sau dispunînd numai parțial de lucrări edilitare — au ajuns la costuri foarte ridicate. De exemplu, apartamentele blocurilor din Grivița Roșie au costat în prima etapă 147 000 lei și în a doua 115 000 lei, cele din Floreasca, în prima etapă, 110 000 lei etc.

În general, costul mediu al unui apartament construit în anii din urmă a oscilat între 80 000 și 120 000 lei, fiind astfel excesiv de ridicat.

Trebuie de asemenea să arătăm că, neacordîndu-se importanța cuvenită economiilor și reducerii prețului de cost la realizarea unor mari construcții, importante realizări ale regimului nostru, avînd o utilitate incontestabilă — ca Opera de stat, Casa Scînteii, Centrul cinematografic Buftea sau unele lucrări industriale — s-au cheltuit importante fonduri suplimentare, care puteau fi economisite printr-o proiectare mai judicioasă.

Dacă în ultimii 7—8 ani costul construcțiilor de locuințe ar fi fost mai redus, s-ar fi putut construi în plus, din fondurile alocate de stat, o suprafață locuibilă de peste 640 000 m². Arhitecții, inginerii și ceilalți lucrători din construcții trebuie să simtă întreaga răspundere ce stă pe umerii lor pentru faptul că s-au irosit fonduri care ar fi asigurat construirea în plus a peste 21 000 de apartamente.

O răspundere însemnată pentru lipsurile existente în activitatea arhitecților revine Uniunii Arhitecților. Uniunea noastră are la activul său numeroase realizări și succese. Cu toate acestea, activitatea dusă de Uniune pentru mobilizarea arhitecților în vederea înfăptuirii unor sarcini principale, îndeosebi a reducerii costului construcțiilor de locuit, poate fi considerată insuficientă. De asemenea, a fost nesatisfăcătoare activitatea Uniunii pentru ridicarea nivelului ideologic, pentru ridicarea conștiinței și răspunderii profesionale și cetățenești a arhitecților. De aceste lipsuri răspunde înainte de toate comitetul de conducere și îndeosebi biroul și secretariatul Uniunii, ca organ operativ al conducerii.

Uniunea Arhitecților a organizat diferite discuții, conferințe, expoziții, deplasări de studii, concursuri etc. în problema construcțiilor de locuințe. Aceste discuții, conferințe, concursuri etc. au tratat, printre altele, și diferite aspecte tehnico-economice ale construcțiilor și ale reducerii costului lor.

Cu toate acestea este lipsa Uniunii și îndeosebi a conducerii ei că nu a semnalat la timp organelor de conducere de partid și de stat lipsurile principale din domeniul construcției de locuințe, mai ales costul excesiv de ridicat al acestor construcții și nu a analizat cauzele și căile de lichidare a acestei situații.

Secțiile pentru problemele de creație și comisiile de lucru ale Uniunii, printre care și cele pentru problemele construcțiilor de locuințe, problemele tehnico-economice ale construcțiilor, pentru ridicarea nivelului ideologic, pentru ridicarea nivelului profesional n-au avut o activitate satisfăcătoare și continuă. Din această cauză, uneori discuțiile nu au fost bine pregătite, iar observațiile și propunerile participanților nu au fost sintetizate în concluzii sau rezoluții care să ducă la mobilizarea arhitecților pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid și guvern. În adunările Uniunii nu au fost sufficient combătute diferitele atitudini greșite ale unor arhitecți, ca desconsiderarea proiectării construcțiilor de masă și a proiectării tip, desconsiderarea problemelor concrete ale practicii construcțiilor și îndeosebi cele tehnico-economice, manifestările de rutină și conservatorism, desconsiderarea indicațiilor forurilor de specialitate etc. Membrii conducerii Uniunii și alți arhitecți cu munci de răspundere nu au sprijinit suficient activitatea secțiilor și comisiilor Uniunii și nu au participat destul de activ la acțiunile organizate.

De asemenea, revista « Arhitectura R.P.R. », ale cărei ultime numere au marcat o oarecare îmbunătățire, nu a contribuit suficient la rezolvarea problemelor arătate. În special, trebuie semnalat că revista publică rar articole cu subiecte ideologice, articole critice și de analiză, articole de îndrumare, nefiind un organ combativ, de atitudine.

Membrii și candidații Uniunii nu sprijină îndeajuns activitatea organizației lor obștești. Unii arhitecți nu depun o activitate satisfăcătoare, nu participă la unele manifestări importante, fiind interesați mai mult de avantajele pe care le pot avea prin Uniune și Fondul de arhitectură. Trebuie să înțelegem că forța Uniunii constă în activitatea colectivă a membrilor ei și că acțiunile Uniunii nu pot reuși dacă la ele nu participă activ masa membrilor. Conducerea Uniunii, la rîndul ei, va trebui să lucreze mai activ în vederea atragerii masei arhitecților în activitatea Uniunii.

Unele lipsuri și îndeosebi slaba eficiență a activității Uniunii se explică și prin insuficienta atenție pe care diferitele organe și instituții care se ocupă de activitatea arhitecturală o acordă Uniunii Arhitecților. Fostul C.S.A.C., ca și D.A.U., precum și Ministerele Construcțiilor, Materialelor de Construcții etc., sfaturile populare, institutele de proiectare și alte instituții nu informează la timp conducerea Uniunii de sarcinile și acțiunile lor legate de activitatea de arhitectură și nu solicită sprijinul Uniunii pentru ca aceasta, cu mijloacele și rolul ei specific, să contribuie la realizarea acestor sarcini. La discuțiile Uniunii nu participă decît rareori reprezentanții acestor organe și instituții, chiar dacă aceștia sînt și membri ai Uniunii. De multe ori propunerile și observațiile Uniunii, transmise acestor organe, nu au fost luate în seamă.

Este necesar să lichidăm lipsurile Uniunii, semnalate mai sus, pentru ca în activitatea ei să se producă o cotitură îndeosebi în ceea ce privește sporirea eficienței acestei activități. Ne exprimăm convingerea că plenara C.C. al partidului ne va fi un important sprijin și în această privință.

Mari răspunderi pentru lipsurile existente în activitatea de construcții și în special pentru costul ridicat al construcțiilor de locuințe revin diferitelor organe și instituții care au sarcini în domeniul construcțiilor.

Astfel, fostul Comitet de Stat pentru Arhitectură și Construcții, Departamentul de Arhitectură și Urbanism, precum și organele de conducere ale Ministerului Construcțiilor și Materialelor de Construcții sau din alte ministere cu sarcini în construcții, nu s-au ocupat nici ele deajuns de problemele economiei în construcții.

În fostul C.S.A.C. au existat numeroase deficiențe în ceea ce privește conducerea și îndrumarea activității de construcții. Conducerea acestui comitet, tov. arh. N. Bădescu, președinte, arh. L. Adler și ing. E. Florescu, vicepreședinți, arh. H. Maicu, ing. Z. Gyali, arh. M. Locar, precum și ceilalți arhitecți și ingineri din conducerea și aparatul comitetului poartă o răspundere deosebită pentru aceste deficiențe. Cu toate că în activitatea C.S.A.C. au existat multe realizări pozitive în îndrumarea și conducerea activității de construcție și arhitectură, acest organ nu a izbutit totuși să rezolve satisfăcător multe din sarcinile stabilite prin hotărîrea partidului și guvernului din 1952. C.S.A.C. nu s-a ocupat deajuns de problemele reducerii costului construcțiilor, cu toate că avea sarcini speciale pentru aceasta și nu a reușit să elaboreze o îndrumare precisă și științifică, bazată pe cercetări temeinice și pe analiza în profunzime a problemelor. Deși au fost obținute importante reduceri de cost prin avizarea D.A.U., mai ales în sectorul construcțiilor industriale, totuși nu au fost folosite pe deplin rezervele foarte mari ale temelor și proiectării construcțiilor industriale și costul lor e încă ridicat.

De asemenea, C.S.A.C. nu a elaborat o concepție realistă asupra locuinței, nu a fixat o temă clară și nu a limitat dimensiunile și prețul de cost al apartamentelor, permițînd astfel cheltuirea unor importante fonduri suplimentare care, gospodărite mai rațional, ar fi permis să se realizeze din aceleași sume, mult mai multe locuințe. Multă vreme C.S.A.C. a menținut chiar o concepție greșită asupra locuinței, îndrumînd proiectarea către tipurile de apartamente pentru două familii, avînd suprafețe prea mari, ce duceau la un cost evident exagerat.

C.S.A.C. nu a contribuit satisfăcător nici la rezolvarea altor probleme importante, ca: asigurarea elaborării schițelor și planurilor de sistematizare a orașelor, generalizarea tipizării și industrializarea construcțiilor pentru a reduce costul, elaborarea unor indici tehnico-economici reali, lărgirea sortimentelor materialelor de construcții etc.

În afară de C.S.A.C. și D.A.U., și alte ministere și organisme cu sarcini în construcții, ca, de exemplu, ministerele și departamentele de construcții și materiale de construcții sau ministere și sfaturi beneficiare etc., au avut deficiențe și răspunderi importante, îndeosebi în ceea ce privește greșeli în planificarea și eșalonarea investițiilor și a aprovizionării cu materiale, în ceea ce privește costul ridicat al execuției (prin cheltuieli de organizare și aprovizionare cu materiale nejustificat de mari), în ce privește costul ridicat, sortimentul redus și calitatea nesatisfăcătoare a unor materiale de construcții, costul ridicat al prefabricatelor sau greșeli în aplicarea industrializării construcțiilor, neținîndu-se seama în primul rînd de eficiența economică.

Unii tovarăși sau colective de muncă din cadrul unora din aceste organe nu au sprijinit unele inițiative juste ale C.S.A.C. urmărind reducerea costului. Mai mult decît atît, în cadrul acestor organe s-au manifestat uneori chiar poziții greșite în problema costului, ca, de exemplu, poziția fostului Minister al Construcțiilor în domeniul prefabricatelor în anii 1955—1956.

O răspundere importantă pentru costul ridicat al construcțiilor o au și unele sfaturi populare, arhitecți șefi de regiuni și orașe sau conduceri ale institutelor de proiectare. Multă vreme, de exemplu, conducerea Sfatului Popular al Capitalei împreună cu fostul arhitect șef al Capitalei, arh. P. Macovei, și fostul director al Institutului Proiect-București, arh. R. Bordenache, nu au dat suficientă atenție problemelor economice ale apartamentelor, sistematizării și proiectării locuințelor, nu au arătat exigența necesară pentru studiile din acea vreme ale schiței de sistematizare a orașului București, care era lipsită de o concepție economică realistă, manifestînd pe alocuri tendințe megalomane. Ei au acordat în același timp o atenție nejustificată unor comenzi reluate la nesfîrșit, de proiecte pentru unele construcții de mari proporții, neactuale și care de altfel nici nu erau prevăzute ca investiții în planul de stat.

Conducerea ISPROR și acum a I.C.S.O.R. în frunte cu tov. arh. G. Gusti, este și ea răspunzătoare pentru faptul că principalele orașe ale țării nu dispun încă de schițe și planuri de sistematizare. Deși I.C.S.O.R. este un institut al cărui profil predominant este proiectarea urbanistică, proiectarea de investiții a ocupat un loc precumpănitor în activitatea lui. Institutul este răspunzător și pentru unele sistematizări nerealiste și pompoase ieșite din scara reală a localităților, pentru Hunedoara, Roman, Iași, Onești etc., ca și pentru unele locuințe scumpe de pe Valea Jiului, Roman, Galați, Onești etc. Trebuie de asemenea criticat și faptul că acest institut nu a acordat mult timp toată importanța cuvenită problemelor economice, tehnice și funcționale ale ansamblurilor, întocmirii unor indici tehnico-economici specifici urbanismului, cît și pentru amplasamente greșite de noi cartiere în unele orașe ale țării, care au provocat scumpirea construcțiilor.

I.P.C.T., de la înființarea sa, a elaborat numeroase proiecte tip de locuințe, clădiri social-culturale etc., cu unele caracteristici pozitive. Dar mare parte din proiectele elaborate în anii trecuți — mai ales de locuințe, școli, cămine culturale, creșe și cămine de zi etc. — nu au fost satisfăcătoare, în special din cauza costului lor ridicat.

Proiectele tip nu au putut fi generalizate pe măsura nevoilor proiectării de investiții, ele trebuind să fie deseori evitate sau înlocuite din cauza și a altor lipsuri tehnice sau funcționale, care le făceau să nu fie acceptate de unii beneficiari. Este adevărat că neacceptarea unor proiecte tip nu a fost cauzată numai de lipsurile acestor proiecte, ci adesea și de tendința greșită a unora dintre beneficiari de a obține condiții speciale de confort, peste normele în vigoare.

De o slabă răspundere profesională și cetățenească au dat dovadă și numeroși arhitecți din diferite institute de proiectare. Unii încearcă să arunce întreaga răspundere numai asupra organelor de conducere ale construcțiilor și arhitecturii și nu văd — sau poate unii nici nu vor să vadă — propriile lipsuri. Ei s-au obișnuit să critice C.S.A.C., Ministerul Construcțiilor, beneficiarii, execuția etc., dar uită să vorbească despre faptul că ei înșiși nu sînt suficient preocupați de problemele economice și tehnice, că nu stăpînesc economicitatea soluțiilor, că nu sînt deajuns de legați de șantier sau nu au suficiente cunoștințe pentru a soluționa toate problemele ridicate de execuție, că dau ei înșiși, uneori, soluții exagerate sau greșite, care provoacă scumpirea construcțiilor sau proasta lor funcționare.

Unii dintre arhitecții cu mare experiență profesională au manifestat vreme îndelungată o atitudine de desconsiderare pentru domeniul proiectării tip, mai ales pentru construcțiile de masă și în special pentru locuințe, socotindu-le domenii minore ale arhitecturii. Ei considerau « creație » numai marile lucrări monumentale și se fereau cu grijă să preia proiectarea unor lucrări în acele domenii greșit considerate minore. Din păcate, această atitudine a fost tolerată și de unele conduceri ale institutelor de proiectare, care nu i-au solicitat deajuns în proiectarea locuințelor, în care, atunci cînd au fost antrenați, au dovedit că pot aduce un aport foarte însemnat, potrivit cu experiența și cunoștințele lor profesionale.

Este nevoie de mai mult spirit autocritic din partea tuturor arhitecților pentru a vedea că lipsurile însemnate din profesiunea noastră nu se datoresc numai instituțiilor menționate mai înainte, ci în mare măsură și proiectanților înșiși și sperăm că la această plenară arhitecții vor manifesta un asemenea spirit autocritic.

Nu putem să nu menționăm ca avînd un important efect negativ și atitudinea din anii trecuți a majorității beneficiarilor de investiții, ministere și sfaturi populare, care au impus adesea teme de proiectare exagerate și nejustificate de nevoi reale.

Un exemplu grăitor pentru importanța unei poziții clare și axate pe problema economiei și a precizării unei teme realiste o constituie lucrările executate în 1957—1958 sub îndrumarea și controlul direct al organelor superioare de partid, în cartierul Floreasca din București și pe litoral, la Eforie. Cauza principală a reducerii costului la aceste lucrări o constituie în special atitudinea justă a beneficiarului, care a dat o temă clară și realistă și a știut să limiteze strict prețul de cost, să obțină o organizare rațională a execuției, ieftină și într-un ritm rapid și continuu.

Experiențele făcute cu această ocazie au constituit o primă dovadă asupra posibilităților reale de reducere a costului. Sub îndrumarea conducerii partidului, plenarele Comitetului Orășenesc de Partid București și plenarele comitetelor regionale de partid de anul trecut au precizat cu claritate temele de proiectare pentru locuințe, prin fixarea unor limite de cost, de coeficienți tehnico-economici și de termene de execuție, ceea ce a avut un efect mobilizator foarte puternic pentru masa arhitecților și proiectanților. Aceștia au reușit, pe baza acestor îndrumări, în numai cîteva luni, să obțină prin proiectare reduceri foarte importante, care s-au ridicat în medie la peste 40% față de costul mediu pe apartament din anii precedenți. Diferența a fost evidentă mai ales pentru că cea mai mare parte din proiecte au fost de fapt reproiectate după aceste plenare, făcînd posibile comparații de cost chiar cu aceleași proiecte întocmite anterior. Astfel, în București, la blocul Sanitas din b-dul Bălcescu, autori arh. Al. Iosif și V. Nițulescu, apartamentele au fost reduse de la 100 000 la cca. 65 000 lei, iar la blocul din b-dul Magheru 34—36, autor arh. S. Ungureanu, de la 90 000 la 56 000 lei. De asemenea au fost realizate blocul din calea Griviței 152—156, autor arh. V. Agent cu 69 000 lei pe apartament, blocul din str. Beldiman, autor arh. C. Neagu, cu 64 000 lei apartamentul, blocul din bd. I.G. Duca nr. 4, autor arh. G. Mularidis, cu 60 500 lei apartamentul etc.

Ca urmare a intensificării acțiunii pentru reducerea costului, spre sfîrșitul anului trecut s-au întocmit la Proiect-București unele proiecte cu prețuri de cost ale apartamentelor încă și mai reduse. Astfel — deși corespunzînd unor teme și grade de confort diferite — s-au proiectat locuințele de la Cățelu, lotul 4, autor arh. M. Dîmboianu cu 44 000 lei apartamentul, cele din cal. Plevnei, autor arh. V. Iorga, cu 46 000 lei apartamentul, cele din Băneasa autor arh. O. Doicescu, cu 36 000 și 32 000 lei apartamentul sau cele din Drumul Murgului, autor arh. N. Kepeș, cu 34 000 lei apartamentul.

Toate aceste realizări din ultima vreme sînt o dovadă concludentă că există mari posibilități de a îndeplini cu succes sarcinile trasate prin Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 de a reduce costul apartamentelor între 30 000—40 000 lei și maximum 50 000 lei (pe magistralele Bucureștiului).

Tovarăși!

Lipsurile serioase constatate în sectorul de construcții precum și căile de lichidare a lor în vederea realizării importantelor sarcini ce revin constructorilor au fost trasate cu claritate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej. Prin natura preocupărilor lor profesionale, arhitecții pot și trebuie să influențeze pozitiv desfășurarea acestei activități. Folosind experiența lor profesională, participînd cu spirit gospodăresc la rezolvarea problemelor complexe din domeniul construcțiilor, dînd dovadă de atitudine cetățenească și patriotică în munca lor pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de cinste ce le revin, arhitecții trebuie să-și îmbunătățească mai departe munca lor, consolidînd și dezvoltînd rezultatele pozitive ce au început să apară în ultima vreme.

De calitatea muncii arhitecților depind în mare măsură buna funcționare și confortul construcțiilor și clădirilor, justa lor amplasare, dimensionarea rațională a spațiilor și volumelor, frumusețea clădirilor, ansamblurilor și orașelor noastre. De studiul atent al acestora, făcut cu răspunderea pe care importanța și valoarea deosebită a lucrărilor de construcții o implică, de alegerea judicioasă a metodelor și materialelor de construcție și instalații, cu o preocupare permanentă pentru eficiența economică a soluțiilor, depinde în ultimă instanță crearea condițiilor pentru realizarea unor construcții bune, ieftine, frumoase, ridicate în termen scurt.

Desigur, unele din aceste sarcini revin aproape exclusiv arhitectului, altele trebuie rezolvate în colaborare sau revin cu precădere altor specialiști. Cu toate acestea se poate afirma că nu există aspect al muncii privind sectorul de construcții în care arhitecții să nu poată interveni prin participare, prin propuneri constructive, prin colaborare activă.

Pentru a ridica activitatea noastră la nivelul importantelor sarcini trasate de partid și guvern, pentru eliminarea lipsurilor semnalate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej și pentru o participare conștientă și activă a tuturor arhitecților la realizarea unei cotituri în munca din sectorul construcțiilor este necesară analiza critică a unor aspecte ale activității noastre. Pe baza acestei analize și discuțiilor din plenara noastră vom preciza mai amănunțit căile de urmat, metodele de muncă și acțiunile ce trebuie întreprinse pentru concentrarea întregii noastre puteri de muncă spre a îndeplini sarcinile mobilizatoare date de conducerea partidului.

Tovarăși!

Realizarea unor construcții bune și confortabile constituie o preocupare continuă a partidului și guvernului pentru a crea condiții corespunzătoare de muncă și a ridica mereu nivelul de trai al celor ce muncesc. Fie că este vorba de locurile de muncă, despre clădirile social-culturale sau despre locuințe, aceasta înseamnă dimensionarea judicioasă a suprafețelor și volumelor, buna funcționare și asigurarea durabilității, precum și a unei exploatări lesnicioase și ieftine după darea în folosință.

Întreaga politică economică a partidului ne arată însemnătatea reducerii prețului de cost, a creșterii productivității muncii, a realizării și dării în funcțiune în termene scurte a construcțiilor, a satisfacerii cu prețul unor cheltuieli și eforturi cît mai mici a cît mai multe cerințe ale dezvoltării economiei și ridicării nivelului de trai.

Analiza activității noastre se va axa în principal pe reducerea prețului de cost, care constituie criteriul principal al aprecierii muncii noastre.

Prima activitate de care depinde într-o măsură însemnată eficiența și economicitatea investițiilor este elaborarea temei de către beneficiar. Mulți dintre aceștia au avut tendința de a prevedea teme cît mai ample, cu suprafețe, încăperi și volume exagerate și acoperitoare. Deseori proiectanții au avut o atitudine pasivă față de asemenea teme, nu au colaborat la elaborarea lor și n-au făcut propuneri de reducerea lor la nivelul necesităților reale.

Unele exagerări se datoresc în mare măsură poziției rigide a tehnologilor industriali sau specialiștilor din ministerele beneficiare, care au menținut cerințe nejustificate în multe teme de construcții industriale, social-culturale și de locuit. Un efect negativ deosebit de important l-au avut aceste exagerări în cazul proiectelor tip pentru clădirile de masă.

Cîteva exemple grăitoare de asemenea teme exagerate au fost tema pentru parcul Bucov (Ploiești), pentru tabăra sportivă de la Snagov, tema inițială pentru căminul cultural tip de 400 de locuri, complexul de industrializare a lemnului de la Gălățași.

Lipsa unei fundamentări tehnico-economice la noile investiții, aprecierea superficială a costului real al investițiilor, care atrage necesitatea unor suplimentări interioare ale prețului total, se datoresc în bună măsură și muncii necorespunzătoare a proiectanților în sectoarele respective.

Este necesar ca arhitecții să colaboreze și să participe cu mai mult simț de răspundere la elaborarea unor teme realiste și a unor studii în prealabil fundamentate, precizînd premisele raționale și economice ale proiectării și eliminînd superficialitatea, risipa și cheltuielile neraționale. O temă rațională trebuie să stabilească chiar de la începutul proiectării bazele unei maxime eficiențe economice a investițiilor și să constituie premisa principală a realizării acestora la prețul de cost cel mai scăzut posibil.

Tovarăși!

Activitatea principală a masei arhitecților o constituie proiectarea.

Proiectul sintetizează toate prevederile pentru rezolvarea funcțiunii și soluțiilor tehnice, pentru alegerea materialelor, caracteristicilor economice, încadrarea în mediul înconjurător și aspectul construcției. De felul cum arhitectul rezolvă aceste probleme în complexitatea lor, de felul în care coordonează diverși factori care participă la realizarea construcției, depind în final economicitatea și costul acesteia.

Vom analiza diferite aspecte ale procesului proiectării în vederea precizării căilor pentru îmbunătățirea ei și reducerea costului construcțiilor.

Un rol însemnat în conturarea cadrului proiectării îl joacă normativele, standardele, indicii plafon de cost și consum de materiale și manoperă, prescripțiile diferitelor foruri de specialitate în legătură cu problemele de construcții și arhitectură. Deși acestea au constituit un sprijin în elaborarea proiec-

telor, totuşi prevederile lor au conţinut şi conţin încă numeroase exagerări, care provoacă scumpiri nejustificate. Unele organe de stat au aprobat sau au propus spre aprobare Consiliului de Miniştri instrucţiuni şi normative care au provocat scumpiri importante din cauza unor cerinţe exagerate, fără utilitate practică reală. Astfel, STAS-urile 5721/57 sau 1504/51 impun distanţe exagerate între obiectele sanitare sau între mobile. STAS-ul 2965/58 pentru scări interioare pretinde lăţimi mai mari decît în practica altor ţări, iar normele P.C.I. la clădiri p + 1 cu coridor exterior, construcţia a două scări. Tot normele P.C.I. menţin încă condiţii prohibitive pentru folosirea podurilor şi cer hidranţi de incendiu la blocurile de beton armat p + 6 etaje. De asemenea, Inspecţia sanitară de stat nu acceptă înălţimea liberă de 2,50—2,60 m în apartamentele noi, înălţime uzual folosită în alte ţări. De asemenea, exagerări mai conţin încă unele din normativele C.S.A.C. pentru clădiri social-culturale, grădiniţe, creşe etc. care nu au putut fi reduse, în parte, şi din cauza opoziţiei unor beneficiari de a reduce exagerările din temele de proiectare.

Lipsa precizării de către organele de specialitate a unor indici tehnico-economici şi în special a limitelor de cost obligatorii pe categorii de construcţii a îngăduit întocmirea unor proiecte scumpe şi de slabă calitate.

Trebuie spus că arhitecţii şi conducerile institutelor de proiectare au arătat adesea pasivitate faţă de aceste probleme. Cu toate că unele normative conţineau invitaţia către proiectanţi de a veni, pe baza experienţei lor, cu propuneri de îmbunătăţire şi reducere, prevederile de normative au fost deseori aplicate mecanic şi chiar depăşite, iar propunerile şi observaţiile au fost neînsemnate.

Este necesar ca arhitecţii şi conducerile institutelor să se preocupe de această problemă, să semnaleze lipsurile din normative şi să contribuie, pe baza rezultatelor obţinute în practică, la îndepărtarea prevederilor excesive şi deci la ieftinirea construcţiilor.

Din punctul de vedere al rezolvării problemelor de funcţionalitate, confort şi tehnică a execuţiei, arhitecţii şi inginerii noştri proiectanţi dispun de o valoroasă experienţă şi pricepere profesională.

Cu toate lipsurile ce mai există se poate afirma că în general arhitecţii au adus numeroase soluţii funcţionale bune şi ingenioase, iar inginerii au propus adesea rezolvări interesante şi îndrăzneţe din punct de vedere tehnic.

Lipsa esenţială a proiectanţilor noştri a constat însă în aceea că aproape toate aceste preocupări profesionale s-au transformat în practică în probleme în sine, rupte de eficienţa lor economică, de reflectarea lor în preţul de cost.

Este necesar ca arhitecţii să considere preocuparea reală şi serioasă, nu numai declarativă, pentru reducerea preţului de cost, ca o parte componentă importantă a procesului de creaţie, ci şi ca un criteriu principal de apreciere a rezultatului muncii lor.

*

Arhitecţii nu trebuie să uite rolul educativ al arhitecturii. Realizările arhitecturii sînt valori materiale şi spirituale importante ale societăţii şi aduc prin aceasta o contribuţie însemnată la opera de educaţie ce se desfăşoară în ţara noastră. Construcţiile noi socialiste contribuie la schimbarea modului de viaţă al oamenilor muncii, la transformarea conştiinţei lor, la ridicarea nivelului lor cultural.

Arhitecţii trebuie să se preocupe de a realiza construcţii frumoase, care să constribuie la înfrumuseţarea oraşelor şi satelor noastre. Frumosul arhitectural nu este însă un scop în sine, rupt de condiţiile sociale, de funcţiunea clădirii, de metodele şi materialele de construcţie, de costul realizat, de mediul înconjurător etc. Dimpotrivă, strîns legat de toate acestea în procesul de creaţie, el trebuie să exprime, cu simplitatea proprie celor mai bune exemple ale arhitecturii clasice şi populare, trăsăturile caracteristice culturii noastre socialiste, ţării şi poporului nostru, să se înscrie armonios în specificul regiunilor şi oraşelor ţării.

Vor trebui combătute lipsurile ce s-au manifestat, atît pe linia folosirii unor forme şi elemente decorative inutile, încărcate şi costisitoare, preluate din arhitectura clasică sau naţională, cît şi adoptarea unui formalism modernist extravagant sau a tratării simpliste şi inexpresive.

În faţa arhitecţilor se deschide un vast orizont de afirmare şi creaţie pentru dezvoltarea unei arhitecturi noi, socialiste, corespunzătoare cerinţelor materiale şi spirituale ale poporului nostru.

*

Un rol activ revine arhitecţilor în ridicarea nivelului tehnic în construcţii, în introducerea tehnicii noi, factor hotărîtor pentru creşterea producţiei şi productivităţii muncii şi pentru reducerea preţului de cost.

Arhitectul trebuie să cunoască dezvoltarea tehnicii construcţiilor şi să prevadă cele mai adecvate soluţii tehnice, de maximă eficienţă economică, corespunzătoare condiţiilor concrete în care urmează să se realizeze construcţia, urmărind scurtarea termenelor de execuţie.

Principala cale a industrializării construcţiilor o constituie prefabricarea, în ateliere şi fabrici centrale, a părţilor componente ale clădirilor, transformînd şantierul, pe cît posibil, într-un loc de montaj al pieselor gata finisate.

În proiectare, arhitecţii trebuie să prevadă tipurile de elemente prefabricate cele mai economice, reduse ca număr, astfel ca să permită producerea lor în mare serie şi la un preţ de cost cît mai redus.

Industrializarea, prefabricarea şi mecanizarea lucrărilor în construcţii nu constituie un scop în sine, ci mijloace de a construi mai ieftin, mai bine, mai repede şi mai mult. Prefabricatele trebuie să fie folosite numai în măsura în care asigură aceste avantaje faţă de sistemele tradiţionale. Nu poate fi considerată normală situaţia în care prefabricatele de planşee costau aproape dublu decît planşeele monolit. Preţul pe metru pătrat la şantierul Floreasca, de pildă, a planşeului prefabricat s-a ridicat la 102 lei, în timp ce planşeul monolit s-a putut executa cu 56 lei m². Aceasta a avut mai multe cauze, care ţin în mare măsură şi de organizarea producţiei atelierelor de prefabricate, de taxe etc. dar o cauză principală a fost provocată şi de proiectare. Deşi există un nomenclator de prefabricate pe baza căruia se poate asigura producţia lărgită a unui număr mic de tipuri, în practică, în mare măsură şi din vina proiectării, atelierele sînt forţate să producă un număr mult mai mare de tipuri în serii reduse, adesea executînd şi prefabricatele speciale « la comandă ». Încă se mai folosesc grinzi TCB cu interax de 50 cm, care sînt foarte neeconomice. Proiectarea trebuie să se încadreze riguros în nomenclator şi să asigure astfel posibilităţi de producţie în serie, cunoscînd că numai în condiţiile unei producţii de masă se pot obţine prefabricate la un preţ redus şi de bună calitate.

De asemenea, supramecanizarea adoptată de unele şantiere fără justificare economică a dus la scumpiri apreciabile. Pe şantierele din Bucureşti din cauza supramecanizării, în 1954—1955, costul lucrărilor a sporit cu 8%. Studiate mai atent au putut fi reduse în 1956 la 4% şi în medie, în 1957—1958 la numai 2%, adică la un sfert din valoarea de acum 3—4 ani.

Preocuparea consecventă pentru introducerea prefabricatelor şi a metodelor adecvate industriale, acolo unde există justificarea economică, trebuie să meargă paralel cu preocuparea pentru raţionalizarea metodelor tradiţionale, cu introducerea micii mecanizări cu rezultate importante în creşterea producţiei şi productivităţii muncii, precum şi cu găsirea unor noi sisteme de construcţie, bazate pe folosirea materialelor locale cu efect economic favorabil.

Astfel, experienţa ultimilor ani a dovedit mari posibilităţi în sistemul construcţiilor de beton monolit turnat în cofraje de inventar.

O condiţie importantă pentru dezvoltarea industrializării în construcţii este tipizarea construcţiilor şi elementelor constructive. Eforturile făcute pînă în prezent au dus la unele realizări: cataloage pentru o serie de prefabricate, pentru clădiri civile şi industriale, tipuri de locuinţe şi clădiri social-culturale cu elemente constructive unificate, tipuri raţionale de construcţii industriale etc. Din cauză că I.P.C.T. nu a izbutit însă multă vreme să asigure proiecte tip de locuinţe corespunzătoare şi economice, a fost necesară schimbarea lor frecventă. Aceasta a împiedicat în mare măsură atelierele de prefabricate de a produce unele elemente în serii destul de mari. De asemenea, numărul încă mare de tipuri de elemente întrebuinţate în proiectele tip, adesea grele şi scumpe, tendinţa de folosire cu orice preţ a prefabricatelor chiar în cazuri unde aceasta este neraţională, au scumpit şi mai mult construcţiile realizate după proiecte tip.

În acelaşi timp, folosirea redusă a proiectelor tip a înmulţit şi mai mult tipurile de elemente prefabricate, fiecare şantier fiind de fapt un caz unic.

Unii beneficiari nu vor să ţină seama de proiectele tip. Astfel, unele ministere, ca M.I.G., sau sfaturi populare, ca Sfatul Popular Regional Cluj, pretind proiectanţilor sporirea suprafeţelor din proiectele tip, iar aceştia acceptă cu prea multă uşurinţă modificările cerute.

Este limpede pentru noi toţi că introducerea tehnicii noi rămîne mijlocul cel mai important pentru reducerea preţului de cost şi scurtarea termenului de execuţie. De aceea, arhitecţii au datoria să aprofundeze problemele tehnice şi economice ale industrializării construcţiilor, să lupte contra rutinei şi conservatorismului, căutînd soluţii noi, care să reducă consumul de materiale şi să ieftinească preţul de cost, să militeze activ pentru lărgirea tipizării şi dezvoltării tehnicii în construcţii.

*

Un alt element care intervine hotărîtor în proiectare, influenţînd soluţiile şi preţul de cost, sînt materialele. Ele reprezintă cca. 60% din costul total al construcţiilor.

De felul cum proiectantul ştie să prevadă materialele cele mai potrivite, depinde mult calitatea construcţiei, aspectul ei şi preţul de cost. Arhitectul trebuie să ştie, nu numai să întrebuinţeze raţional materialele existente, dar să şi militeze pentru introducerea unor noi materiale de mare eficienţă economică.

Sectorul construcţiilor şi al materialelor de construcţii a rămas în urmă în ceea ce priveşte producţia unor noi materiale care să influenţeze favorabil preţul de cost.

Sortimentul redus al materialelor de construcţie din anii precedenţi, mai ales lipsa cărămizilor găurite pentru zidării uşoare, a corpurilor ceramice pentru planşee, a produselor pentru pardoseli calde, a diferitelor materiale de finisaj sau obiecte de instalaţii de dimensiuni reduse, a dus la folosirea unor materiale sau obiecte care scumpeau direct sau indirect construcţia.

Costul unor materiale noi, realizate ca « înlocuitori » pentru unele materiale ce trebuie economisite, este uneori mai ridicat decît al acestora.

Învelitoarea de azbociment este mai scumpă decît cea de ţiglă, blocurile de beton sau steril, decît cărămida etc.

Nu s-a dat suficientă atenţie nici unor materiale noi locale pentru agregate uşoare, ca tufurile şi scoriile vulcanice, argila expandată (cheramzit), zgura de furnal expandată etc., sau betoanele poroase, care ar fi dus rapid la reducerea greutăţilor zidăriilor şi betoanelor şi implicit la ieftinirea costului. Trebuie solicitate toate posibilităţile noilor industrii de plăci aglomerate, de stuf sau de materiale de construcţie pentru elemente prefabricate uşoare şi finisaje ieftine de bună calitate şi uşor de montat.

Nu s-au cercetat încă toate posibilităţile dezvoltării bazelor de materiale regionale, care ar permite reducerea substanţială a transporturilor şi ar influenţa în mod hotărît preţul de cost al construcţiilor.

Un domeniu nou, care deschide noi perspective lărgirii sortimentului de materiale, este cel al maselor plastice. Viitorul în construcţii aparţine maselor plastice. Industria noastră chimică, în plină dezvoltare, oferă posibilităţi din ce în ce mai mari în această privinţă. Arhitecţii trebuie să cunoască aceste posibilităţi, să colaboreze activ cu industria producătoare a acestor materiale, pentru realizarea unor noi articole de finisaje, pardoseli, tîmplărie, obiecte sanitare, ţevărie şi piese de instalaţii, materiale pentru pereţi etc.

O importantă problemă care nu preocupă încă în destulă măsură proiectarea este aceea a uşurării construcţiei. Soluţiile clasice de construcţii devin de multe ori anevoioase datorită sistemelor de fundaţie scumpe pe care le implică în condiţii nefavorabile de teren. Este necesar să introducem cu precădere materiale uşoare, care reduc substanţial transporturile, fundaţiile şi consumul de materiale.

Dezvoltarea producţiei de materiale, pe măsura sarcinilor ce ne revin, cere participarea noastră activă şi plină de iniţiativă. În acelaşi timp, fără cunoaşterea tuturor caracteristicilor tehnice şi economice ale materialelor, arhitectul nu poate asigura alegerea cea mai judicioasă a lor pentru a obţine o eficacitate economică maximă. Un rol important în elaborarea proiectelor şi reducerea costului îl are concepţia organizării şantierului. Proiectul de organizare trebuie conceput cu simţ gospodăresc, eliminîndu-se risipa şi cheltuielile inutile. El poate fi sursa unor mari economii, prin folosirea tuturor posibilităţilor locale şi a tuturor rezervelor, prin prevederea unui proces tehnologic capabil să realizeze un ritm susţinut de execuţie. Numai scurtarea termenelor de execuţie a unei locuinţe de la 12 la 6 luni — socotind numai reducerea cheltuielilor indirecte (regie, sarcini sociale etc.) — poate aduce economii de peste 6% din costul total. Lucrări de organizare costisitoare au dus la situaţii ca cele de la şantierul Griviţa Roşie, unde o.ş. s-a ridicat la 13,6% din valoarea lucrărilor, de la Vatra Luminoasă, la 10,3% sau din b-dul Muncii, la 12,5%.

Trebuie lichidată superficialitatea cu care se întocmesc documentaţiile economice ale proiectelor. Arhitecţii trebuie să păşească cu hotărîre la aprofundarea problemelor economice, la cunoaşterea temeinică a condiţiilor concrete de execuţie a lucrărilor. Ei trebuie să ia parte activă la elaborarea întregii documentaţii a proiectelor, inclusiv a celei economice, în care se concretizează preocupările pentru realizarea unor construcţii bune şi la un preţ de cost redus.

Un mare ajutor pentru combaterea şi eliminarea exceselor în proiectele de organizare îl constituie recenta H.C.M., prin care se fixează procentaje de cheltuieli pentru organizarea lucrărilor. Din experienţa ultimei perioade rezultă că sînt premise, încît în condiţii curente de organizare, costul acestor lucrări să coboare pînă la 2% şi să nu depăşească 4% din valoarea construcţiei.

Un alt aspect în care şi proiectarea are o răspundere importantă, din cauza atitudinii îngăduitoare pe care a manifestat-o în general faţă de beneficiari şi constructori, este practica devizelor suplimentare parţiale întocmite la intervale destul de dese pe şantiere. În general, proiectanţii aprobă cu uşurinţă aceste devize, fiind vorba aparent de sume mici. În realitate la o verificare finală s-a dovedit că aceste devize parţiale au sporit costul prevăzut în devizele iniţiale de multe ori cu peste 50%, ceea ce, evident, nu poate fi admis. Proiectarea trebuie să dea dovadă de fermitate şi să nu admită sporuri de deviz nejustificate, provocate deseori de cerinţe suplimentare ale beneficiarului, de greşeli şi refaceri de execuţie, de schimbarea unor articole mai ieftine cu altele mai scumpe etc.

Elaborarea proiectului nu este decît o etapă în realizarea construcţiei. Activitatea arhitectului proiectant trebuie continuată de la planşetă pe şantier, într-o colaborare strînsă cu muncitorii, tehnicienii şi inginerii, spre desăvîrşirea operei construite.

Mulţi arhitecţi îşi limitează însă exersarea profesiunii mai mult la întocmirea proiectului, care devine astfel scopul principal către care se îndreaptă toate eforturile lor.

Controlul autorului pe şantier este deseori socotit ca o corvoadă şi se îndeplineşte formal, arhitectul neconsiderîndu-se de loc răspunzător de conformitatea execuţiei cu proiectul şi de calitatea execuţiei.

Unele institute de proiectare nu sînt preocupate de legătura arhitectului cu şantierul, de urmărirea executării lucrărilor, funcţia arhitectului fiind limitată mai mult la activitatea de la planşetă.

Faptul că în multe institute de proiectare orele acordate controlului pe şantier nu depăşesc 4—5% din totalul orelor de proiectare, ajungînd în cel mai bun caz — la I.P.B. — la 4—6 ore săptămînal (adică 8—12%), nu poate fi considerat satisfăcător.

Organizaţiile de proiectare, neavînd însărcinări şi răspunderi clare pentru controlul calităţii execuţiei, micşorează atenţia pentru rezultatele finale de pe şantier. În aceste condiţii, arhitectul nu urmăreşte desăvîrşirea construcţiei în pas cu nevoile şi problemele noi ce le pune mereu şantierul, concentrîndu-se în special spre afirmări de ordin grafic, ceea ce are un efect negativ asupra întregii lui formaţii şi influenţează defavorabil rezolvarea problemelor de construcţie în complexitatea lor.

În exercitarea controlului de autor pe şantier, arhitecţii au uneori greutăţi cu unii executanţi, care nu înţeleg să sprijine exigenţele justificate pentru respectarea proiectelor şi calitatea execuţiei. În acelaşi timp, institutele de proiectare nu au luat toate măsurile pentru a îmbogăţi experienţa de şantier a tinerelor cadre de arhitecţi, care merg deseori singuri pe şantier şi dau uneori indicaţii greşite, care provoacă greutăţi nejustificate executantului.

Deşi prin înfiinţarea institutelor regionale de proiectare s-au făcut progrese însemnate în apropierea autorilor de proiecte de şantier, considerăm că participarea arhitecţilor la procesul realizării construcţiilor pe şantier trebuie să fie mai activă, ea putînd aduce un aport însemnat la realizarea în bune condiţii a construcţiilor.

Legat mai strîns de problemele concrete ale şantierului, el va putea contribui mai substanţial, alături de muncitorii, tehnicienii şi inginerii de pe şantier, la realizarea în condiţii de bună calitate şi de preţ scăzut şi la darea în folosinţă într-un termen scurt a lucrărilor de construcţii.

În sfîrşit, arhitecţii proiectanţi trebuie să participe — la terminarea lucrării — la recepţionarea ei. Ei trebuie să arate cu această ocazie exigenţă în ceea ce priveşte calitatea lucrărilor, să constate dacă s-au respectat prevederile proiectului şi dacă execuţia este corespunzătoare nevoilor unei bune folosiri. O dată cu satisfacţia de a vedea realizată opera pentru care şi-au dat toată capacitatea şi priceperea lor, ei îşi vor manifesta astfel şi poziţia cetăţenească şi profesională corespunzătoare marii încrederi pe care au primit-o.

T o v a r ă ş i !

După cum ştim cu toţii, activitatea de proiectare a locuinţelor în anii trecuţi a fost nesatisfăcătoare. Au lipsit indicii tehnico-economici şi în special limitele de cost obligatorii pentru toate institutele de proiectare, şi ca urmare au fost realizate multe locuinţe scumpe.

Să examinăm acum unele aspecte caracteristice din cauza cărora proiectele de locuinţe au fost scumpe şi necorespunzătoare.

Ne este bine cunoscută tuturor secţiunea tip 475 proiectată în 1954. Concepută pentru cazarea a două familii în acelaşi apartament, era proiectată cu o suprafaţă locuibilă nejustificat sporită la 40 m². Din cauza necesităţii decomandării camerelor, avea coeficienţi de locuibilitate foarte reduşi (0,3—0,35) suprafeţele anexe şi coridoarele fiind inutil de mari. Aceasta a dus la un preţ foarte ridicat al acestor tipuri de apartamente, după modelul căruia s-au construit multe locuinţe în Valea Jiului, Roman, Oneşti, Ploieşti etc.

Un alt exemplu de proiect tip exagerat a fost şi proiectul pentru o locuinţă individuală tip XYZ, proiectat de I.P.C.T., al cărui cost se ridica la 60.000—70 000 lei, autori arh. G. Trifu, Gh. Popescu-Negreanu şi A. Stan. Tema, evident exagerată, cuprindea la un apartament de 2 camere, baie şi w.c. separat, subsol mare, scări la subsol şi pod etc.

Proiectele tip au fost scumpe, însă, nu numai din cauza unor teme neraţionale de apartament, ci şi dintr-o serie de alte motive, din care printre cele mai importante este raportul de locuibilitate (K_3). Fixarea în anul trecut a acestui raport la minimum 50%, în plenarele regionale şi orăşeneşti de partid, a avut o mare importanţă în îmbunătăţirea substanţială a proiectelor obţinute în ultima vreme. De asemenea a fost micşorat mult volumul general construit prin reducerea înălţimii etajelor — fiecare 10 cm înălţime mai puţin reprezentînd, de exemplu, o reducere de cost de 1% — prin eliminarea subsolurilor nelocuibile, prin reducerea dimensiunilor scărilor şi coridoarelor etc.

O altă cauză a scumpirii unor locuinţe a fost şi desconsiderarea de către unii proiectanţi a proiectelor tip, care erau ocolite, fiind socotite de multe ori prea mici ca suprafeţe locuibile. În loc de a face eforturi pentru a îmbunătăţi proiectele tip în vigoare şi a da soluţii mai economice, cei mai mulţi proiectanţi înlocuiau proiectele tip cu proiecte unicate, şi mai scumpe decît acestea.

De asemenea, atît schimbarea frecventă a proiectelor tip, cît şi nerespectarea proiectelor tip de către multe institute au contribuit la ridicarea costului locuinţelor prin scumpirea producţiei prefabricatelor, care nu au avut astfel condiţii bune pentru o producţie de serie.

Asupra costului locuinţei are o influenţă importantă şi mobilierul, ale cărui dimensiuni şi forme determină în mare măsură suprafeţele încăperilor. Mobilierul tip existent azi în comerţ este incomod şi ocupă mult spaţiu, el nefiind proiectat în funcţie de apartamente tip economice. Este necesară proiectarea în cel mai scurt timp — în funcţie de noile tipuri de locuinţe — a unor noi tipuri de mobilier adecvat locuinţelor economice. Ar trebui de asemenea studiate şi posibilităţi de mobilier din piese sau părţi standardizate asamblabile în cît mai multe variante de interior sau chiar mobilier ce ar putea servi ca pereţi despărţitori între unele încăperi ale apartamentului.

De asemenea, o mare importanţă o are dimensionarea unor obiecte sanitare şi gospodăreşti, căzi de baie, duşuri, chiuvete etc., care sînt de dimensiuni mari, ocupă încă foarte mult spaţiu şi nu sînt coordonate pe un principiu unitar şi modular pentru a putea fi asamblate, eventual, şi în piese complexe care să ocupe minimum de spaţiu.

*

Un sector de mare importanţă în arhitectură este proiectarea clădirilor industriale. Volumul foarte mare de investiţii în acest domeniu reprezentînd ponderea principală în construcţii pune pe umerii proiectanţilor de specialitate răspunderi foarte importante. Ei au sarcina de a descoperi şi folosi la maximum toate rezervele importante de economii nefolosite încă, de a întocmi temele pe o bază economică riguros ştiinţifică, de a căuta şi adopta soluţii tehnologice care cer spaţii minimale sau pot elimina la maximum posibil chiar nece-

sitatea construcției închise, de a folosi elemente de construcție tipizate cît mai economice etc. Este necesară analizarea tuturor posibilităților din proiectarea industrială, unde mai sînt încă foarte multe rezerve de economii, chiar de la elaborarea temelor.

*

De mare importanță pentru progresul arhitecturii este organizarea activității științifice și de cercetare în construcții și arhitectură. În acest domeniu există un important institut de cercetări I.C.M.C. (fost I.C.M.L.) care se ocupă de studierea metodelor de construcție, de materiale noi și de probleme economice și au fost obținute pînă acum unele realizări. Cercetătorii au urmărit însă mai mult interesul profesional al problemelor, căutînd realizarea de inovații, independent de eficacitatea economică a rezultatelor. Nu au apărut încă materiale și metode noi de construcție de eficacitate economică sporită, ca rezultat al cercetărilor întreprinse în acest institut, ale cărui rezultate practice sînt încă foarte reduse. De asemenea, sectorul de cercetări economice nu a sprijinit suficient proiectarea și îndrumarea cu date, cifre și generalizări științifice care să precizeze căile cele mai bune pentru reducerea costului.

Trebuie să semnalăm de asemenea și faptul că, deși arhitectura și urbanismul sînt activități de mare importanță economică, nu dispunem încă de nici o formă de organizare a cercetărilor în aceste domenii, nici ca institut de cercetări de arhitectură și urbanism și nici ca sector de specialitate pe lîngă Academia R.P.R.

Este nevoie de asemenea ca producția de construcții să dispună de mai multe mijloace materiale pentru verificarea științifică a soluțiilor noi constructive și a proiectelor noi, așa cum se procedează în orice alte industrii, și să se îmbine strîns planul activității de cercetare cu nevoile practicii actuale ale proiectării și execuției.

Credem că ar trebui adoptată în mod consecvent metoda de verificare a noilor tipuri de locuințe propuse, prin machete în mărime naturală și apoi prin executarea unor prototipuri experimentale, înainte de a se trece la execuția în serie. Singura industrie care nu dispune încă de mijloace de verificare a proiectelor tip prin prototipuri este industria construcțiilor. Or, nu este normal să se aprobe executarea în serie a unor proiecte fără o atentă verificare practică, tehnică și economică a lor.

*

De o deosebită importanță pentru îmbunătățirea calității construcțiilor și reducerea costului lor sînt problemele urbanismului și sistematizării teritoriului.

Rezolvarea în ansamblu a complexelor construcțiilor de locuit, rațională folosire a terenului, utilizarea dotărilor existente, ca apă, canal, străzi și alte rețele, limitarea extinderii orașelor prin construirea intensivă a terenurilor libere centrale, pe scurt, încadrarea într-un plan de sistematizare și aplicarea regulilor urbanistice influențează direct activitatea de construcții.

Moștenirea în domeniul sistematizării orașelor este deosebit de grea. Rezolvarea ansamblurilor orășenești în condițiile stării haotice a orașelor formate în regimul capitalist ridică probleme complexe pentru a căror rezolvare este nevoie de multă pricepere și de un profund simț realist.

Pînă acum, în vasta activitate de sistematizare a orașelor și teritoriului țării noastre, arhitecții și urbaniștii au obținut unele succese.

În locul dezvoltării anarhice a orașelor a fost introdusă o nouă concepție a dezvoltării armonioase a ansamblului orășenesc. Pentru amplasarea unor complexe de locuințe, dotări mai importante sau construcții industriale se fac studii într-un cadru larg, urmărindu-se rezolvarea problemelor pe care le pune condiționarea reciprocă între construcțiile noi și orașul existent, între industrie și oraș și chiar între regiune și oraș.

Exemple pozitive în acest sens le constituie preocuparea pentru sistematizările regionale întocmite pentru Valea Jiului și litoral, precum și sistematizările centrelor orașelor Galați, Ploiești, Timișoara, schița orașului București etc.

Cu toate acestea, există încă lipsuri serioase în acest domeniu.

Analiza factorului economic al tuturor elementelor ce pot interveni în reducerea prețului de cost al construcțiilor n-a constituit o preocupare centrală în proiectarea de sistematizare.

Astfel, în unele proiecte de sistematizare s-a extins nerațional limita orașelor și nu s-a ținut seama, în suficientă măsură, de fondul construit și de dotările existente (de exemplu, planul orașului Roman). Ansambluri importante de construcții de locuințe au fost amplasate la marginea orașelor, în zone lipsite de dotări edilitare, scumpind lucrările de construcții. Exemple: Griviția Roșie, b-dul Muncii, Steagul Roșu, Brăila, Craiova Electroputere.

Pe de altă parte, terenuri centrale, dotate cu lucrări edilitare, au fost ocupate nerațional cu construcții unifamiliale parter, ca de exemplu: Bacău aleea Vreiman, Craiova str. Karl Marx și str. Ilie Pintilie, Cîmpulung Cloașteri etc., producîndu-se astfel pagube și compromițîndu-se aspectul unor zone centrale ale orașelor.

Ce înseamnă asemenea amplasamente greșite și nefolosirea lucrărilor edilitare existente, rezultă din următorul exemplu: la București Noi, valoarea lucrărilor edilitare pentru complexele noi de locuințe a reprezentat 11—14% și la b-dul Muncii 9,5%.

În alte cazuri, amplasamentele n-au ținut seama de relieful terenului, fiind necesare mari mișcări de teren. Astfel, construirea în 1954 a 3 blocuri de locuințe cu 70 de apartamente la Lupeni, pe terenuri denivelate, a ridicat volumul săpăturii de nivelment la 30 000 m³. Un volum mare de săpături și un cost ridicat au necesitat și amenajările cartierului Păcurari din Iași, iar la Onești, din cauze similare, costul lucrărilor exterioare s-a ridicat la peste 10 000 lei de apartament.

În multe cazuri, în loc de a se concentra construcțiile de locuințe în mari ansambluri, acestea au fost împrăștiate în mai multe puncte ale orașului, ceea ce a împiedicat introducerea unor metode avansate de execuție, a dus la fărîmițarea forțelor de muncă și a sporit cheltuielile de regie. Exemple: Bacău (25 de amplasamente propuse pentru 300 de apartamente), Oradea, Ploiești, Buzău etc.

Un factor care influențează direct prețul de cost al locuințelor este densitatea de locuitori la hectar. O slabă densitate sporește prețul pe unitatea de folosință-locuință. Nu a existat o preocupare suficientă, ca în limitele permise de regulile de confort și igienă să se asigure densitățile ridicate (250—300 locuitori pe ha) chiar pentru ansambluri cu 1—2 niveluri. Numai la densități ridicate se pot asigura în condiții economice — așa cum s-a arătat și la Congresul al V-lea al U.I.A. — toate lucrările edilitare și dotările necesare unui confort ridicat. Sistemul de parcele de suprafețe mari pentru locuințe individuale, folosit deseori acum, duce la o densitate de 60—80 locuitori pe ha, ceea ce sporește costul dotărilor edilitare cu peste 10 000 lei pe apartament. Aceste cheltuieli nu pot fi suportate nici de sfat și nici de beneficiar, de aceea aspectul unor asemenea cartiere rămîne nesatisfăcător și nu contribuie la înfrumusețarea orașelor noastre (exemple: Bacău — Livada Poștei, Mediaș — Olga Bancic, Orașul Stalin).

Aspectul economic al sistematizării orașelor trebuie să constituie o preocupare centrală în domeniul urbanismului. Pe baza experienței proprii și a țărilor prietene este necesar să se elaboreze norme și indici tehnico-economici și de cost, pe suprafață și pe cap de locuitor, luîndu-se în considerare toți factorii care influențează costul locuințelor în complexitatea lor.

Uneori în compunerea unor ansambluri au precumpănit considerente formale, preocuparea pentru a crea o falsă monumentalitate prin forme rigide și spectaculoase ale cvartalelor, care de multe ori vin în contradicție cu cerințele funcționale și tehnico-economice ale ansamblului, în loc de a rezolva cerințele utilitar-materiale în armonie cu cele estetice.

Astfel, de exemplu, sînt ansamblurile și cvartalele din Valea Jiului, mai ales Vulcan, Lupeni, Lonea, Uricani, de la Onești, de la Ploiești (autor arh. Gh. Pavlu), sau cele din București: București Noi (autor arh. A. Iotzu și V. Aslan), Vatra Luminoasă (arh. N. Sburcu și Z. Grundl) etc.

Ținînd seama de necesitatea introducerii metodelor avansate în construcții, a proiectelor tip și a elementelor de construcție standardizate, pentru a evita pericolul monotoniei trebuie căutate noi procedee urbanistice. Măiestria și inventivitatea proiectantului trebuie folosite pentru ca, ținînd seama de cerințele funcționale, folosind procedee economice adecvate, încadrînd construcțiile armonios în peisaj, realizînd unitatea compoziției spațiale și unitatea de scară, asigurînd armonia de culoare, de ritm și de modul, variind tipurile de clădiri ca aspect, înălțimi diferite etc. — fără scumpirea construcțiilor — să se realizeze ansambluri frumoase și corespunzătoare condițiilor de viață.

Ceea ce creează încă multe greutăți în introducerea unei ordine și discipline urbanistice în construcția orașelor este lipsa planurilor de sistematizare ale orașelor, care să constituie instrumente eficace ale sfaturilor populare.

Cu toate că s-au elaborat pînă acum unele planuri de sistematizare în diferite faze, puține orașe au astfel de planuri aprobate.

Pînă acum principalii interesați în elaborarea planurilor de sistematizare, sfaturile populare, n-au arătat interesul cuvenit pentru întărirea acestei activități și nu au sprijinit proiectanții în elaborarea documentației necesare, iar I.R.P.-urile nu au încă în măsură necesară cadrele specializate pentru sistematizări.

Arhitecții șefi nu au arătat combativitate în curmarea indisciplinei în construcția orașelor și nici principialitate în fixarea amplasamentelor.

Există încă mari rezerve de economii în soluționarea ansamblurilor, în justa amplasare a obiectelor, în eșalonarea investițiilor pe baza planurilor de sistematizare, în proiectarea complexă, în coordonarea lucrărilor în ordinea succesiunii lor. Toate acestea se pot realiza numai în condițiile existenței unor planuri de sistematizare bine întocmite, pe baze realiste. De aceea este necesar să se ia măsuri cît mai grabnice pentru lichidarea lipsurilor și rămînerii în urmă a acestui sector de activitate de mare importanță pentru dezvoltarea orașelor noastre.

Tovarăși!

Arhitecții, inginerii și toți lucrătorii din construcții, alături de ceilalți oameni ai muncii, sînt recunoscători partidului pentru sprijinul acordat în activitatea lor. Criticile făcute și sarcinile trasate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej au creat un puternic entuziasm în rîndurile arhitecților și constructorilor. Folosind ajutorul C.C., lipsurile au început să fie eliminate și activitatea de construcții s-a îmbunătățit. Au fost elaborate proiecte, pe baza cărora se execută în prezent locuințe cu 30 000—40 000 lei apartamentul.

Arhitecții mulțumesc cu recunoștință Partidului Muncitoresc Romîn, Comitetului său Central în frunte cu iubitul nostru tovarăș Gh. Gheorghiu-Dej, prim secretar al Comitetului Central, pentru sprijinul hotărîtor și pentru îndrumarea dată lucrătorilor din construcții în vederea îmbunătățirii activității lor. Mulțumin cu recunoștință conducerii partidului pentru preocuparea continuă, permanentă și atentă pe care o manifestă — alături de celelalte domenii de activitate — sectorului nostru de construcții și arhitectură. Însușindu-ne critica făcută lipsurilor noastre, ne angajăm în fața partidului nostru să nu precupețim eforturile pentru lichidarea lipsurilor, pentru îmbunătățirea muncii noastre, pentru realizarea în cît mai bune condiții, conform indicațiilor partidului, a construcțiilor necesare operei de făurire a socialismului în țara noastră.

Tovarăși!

Pentru a realiza acest angajament pe care îl luăm, este necesară îmbunătățirea simțitoare a activității noastre.

Organizați în Uniunea noastră, trebuie să luptăm neîncetat pentru creșterea și îmbunătățirea aportului nostru la cauza comună a întregului popor muncitor, construirea socialismului. Să intensificăm deci activitatea noastră obștească pentru întărirea Uniunii Arhitecților, pentru ca ea să fie capabilă să mobilizeze pe arhitecți la îndeplinirea sarcinilor trasate de partid și guvern.

Uniunea Arhitecților trebuie să se apropie din ce în ce mai mult de nevoile producției în sectorul de construcții și arhitectură și să mobilizeze pe arhitecți cu mijloacele de activitate specifice unei uniuni obștești de creație, la îndeplinirea sarcinilor pe care aceștia le au în institutele de proiectare și în alte unități productive.

Uniunea Arhitecților trebuie să-și intensifice activitatea în vederea ridicării nivelului ideologic și a conștiinței și răspunderii profesionale și cetățenești-patriotice a arhitecților.

Pentru realizarea acestor sarcini este necesar ca Uniunea să organizeze discuții asupra celor mai importante probleme ale activității de arhitectură și îndeosebi asupra problemelor construcțiilor de masă și ale reducerii costului lor. Aceste discuții trebuie astfel organizate, încît concluziile lor să fie eficiente, atît în ceea ce privește mobilizarea arhitecților, cît și în ceea ce privește sprijinirea prin propuneri și observații a diferitelor unități productive (institute de proiectare, organizații de execuție etc.) și organe de îndrumare arhitecturale. Aceluiași colectiv trebuie să i se consacre și alte acțiuni ale Uniunii, ca expoziții, concursuri, deplasări de studii, conferințe etc. Un rol deosebit în această privință are revista « Arhitectura R.P.R. » care trebuie să devină un organ combativ și de atitudine.

Trebuie să se îmbunătățească colaborarea activă între Uniune și organele de stat din construcții și arhitectură, pentru ca Uniunea să desfășoare o activitate cît mai utilă îndeplinirii sarcinilor în domeniul construcțiilor.

În scopul dezbaterii ample a sarcinilor arhitecților și a principalelor probleme profesionale care decurg din ele, precum și în scopul întăririi neîncetate a Uniunii noastre, este necesară organizarea încă în cursul acestui an a Congresului arhitecților din R.P.R.

*

Pentru îndeplinirea sarcinilor trasate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, arhitecții trebuie să-și intensifice activitatea lor creatoare în producție. Sarcinile care stau în fața arhitecților sînt:

1. Să participe din toate puterile la îndeplinirea sarcinilor trasate de plenara C.C. și a prevederilor Planului de stat pe 1959 cu privire la activitatea de construcții, pentru a realiza, pe baza unui preț de cost cît mai redus, clădiri de locuit, industriale și social-culturale bune, frumoase și confortabile.

La pag. 11, coloana stîngă, rîndul 16 de jos, se va citi:
Să colaboreze și să sprijine pe ceilalți lucrători din domeniul construcțiilor,...

ală în vederea studierii și
rea costului construcțiilor.
reale de reducere a costului.
vatorismul și să promoveze
care să asigure realizarea

Să elaboreze și să sprijine pe ceilalți lucrători din domeniul construcțiilor, pentru ca și în celelalte domenii ale construcțiilor și îndeosebi în domeniul producției materialelor de construcții și al execuției lucrărilor, să se aplice soluții care asigură reducerea costului construcțiilor.

3. Să lichideze deficiențele care mai există în organizarea muncii, să întărească disciplina în muncă pentru respectarea termenelor planificate. Să lichideze orice urmă de pasivitate față de sarcinile lor și să dezvolte o atitudine activă și dinamică în îndeplinirea sarcinilor noastre.

4. Să realizeze o strînsă legătură a proiectantului cu practica și să asigure o mai bună cunoaștere a condițiilor în care se execută construcțiile respective.

5. Să-și ridice nivelul ideologic și profesional, să-și îmbogățească neîncetat cunoștințele, îndeosebi în ceea ce privește aspectele tehnico-economice ale construcțiilor.

6. Să-și dezvolte simțul de răspundere profesională, cetățenească și patriotică și să contribuie prin participarea lor activă la înflorirea patriei noastre socialiste.

*

Pentru îmbunătățirea activității arhitecturale în institutele de proiectare și în celelalte unități de muncă propunem organelor de stat competente și conducerilor unităților respective următoarele măsuri:

1. Să fie încheiată de urgență elaborarea noilor proiecte tip de locuințe, care să nu depășească 30 000—40 000 lei și cel mult 50 000 lei apartamentul pe magistralele Capitalei și să fie asigurate cu proiecte, din timp, toate investițiile anului 1959.

2. Să fie terminate de urgență normativele noi pentru locuințe și școli, care să asigure îmbunătățirea proiectelor pe baze științifice și tehnico-economice. Să se introducă drept indice principal tehnico-economic în toate normativele prețul de cost pe locuitor sau unitate de folosință.

3. Să se facă eforturi pentru proiectarea de mobilier tip adecvat noilor tipuri de apartamente.

4. Să se întocmească de urgență, după un plan chibzuit eșalonat, pentru principalele orașe și localități din țară planuri de sistematizare care să precizeze dezvoltarea lor urbanistică.

5. La elaborarea proiectelor de locuințe să se țină seama de cerințele și regulile urbanistice, de concepția de ansamblu, de sistematizarea orașului, întocmindu-se — acolo unde nu există planuri de sistematizare — detalii de sistematizare, care să asigure închegarea unui ansamblu economic și armonios.

6. La alegerea noilor amplasamente să se propună soluțiile cele mai economice, pe cît posibil în cadrul teritoriului orașului unde există lucrări edilitare.

7. La alegerea soluțiilor tehnice să se sprijine dezvoltarea industrializării în construcții, nu însă ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a reduce costul construcțiilor și de a scurta termenele de execuție.

8. Să se ia în considerare necesitatea stringentă a creării unor organisme care să se ocupe cu cercetările științifice în domeniul arhitecturii și urbanismului.

9. Să se facă toate eforturile pentru dezvoltarea cercetărilor în industria construcțiilor și ridicarea lor la nivelul celorlalte industrii.

10. Să se depună eforturi pentru îmbunătățirea activității institutelor de proiectare — în special a institutelor regionale — S.A.S.-urilor, organelor de îndrumare și avizare. Să se ia măsuri hotărîte împotriva birocratismului și întîrzierilor provocate de proiecte nepredate în termenele planificate sau de avizări întîrziate. Să se facă eforturi pentru simplificarea formelor de proiectare și reducerea costului proiectării.

11. Să se accentueze participarea și răspunderea arhitectului la elaborarea temelor de către beneficiar. Să se ia măsuri pentru ca să nu fie acceptate temele greșite sau exagerate, care duc la scumpirea costului sau la funcționarea greșită a construcțiilor proiectate.

12. Să se facă eforturi pentru întărirea corespunzătoare a autorității controlului de autor pe șantier, pentru accentuarea legăturii dintre arhitecți și șantiere și pentru sporirea simțului de răspundere al acestora pentru calitatea lucrărilor de execuție.

*

Nu putem încheia acest referat fără a sublinia marile răspunderi ce revin în orînduirea noastră de stat arhitecților. Arhitectul nu mai este astăzi un simplu liber-profesionist care răspunde unor comenzi particulare izolate și anarhice, ci este un constructor activ al noii societăți. Atît prin faptul că arhitectul lucrează azi în special pentru comenzi de stat, cît și dacă se ține seama de amploarea nemaivăzută înainte a acestor comenzi, arhitectul are azi o mare răspundere în fața poporului. El nu mai este azi supus bunului plac al beneficiarului particular, ci este direct răspunzător de elaborarea și dezvoltarea arhitecturii noastre socialiste.

Înțelegerea exactă a nevoilor și sarcinilor actuale în arhitectură, evitarea căutărilor sterile sau a copierii servile nu pot fi obținute fără a întregi practica noastră cu o cultură generală profesională și ideologică temeinică. Este necesară, pe lîngă cunoașterea profundă a meseriei, și cunoașterea temeinică a legilor de dezvoltare a naturii și societății.

Verificarea oricărei teorii, unicul criteriu de apreciere a adevărului, este practica. În arhitectură, verificarea practică se exprimă mai ales prin buna funcționare, soliditatea, scăderea continuă a prețului de cost, economicitate în exploatarea clădirilor, prin aspectul lor estetic și încadrarea armonioasă în ansamblu.

Să luptăm deci din toate puterile pentru ridicarea mai departe a calității proiectelor și realizarea de construcții cît mai economice, durabile, confortabile și frumoase, să ne străduim pentru ridicarea nivelului nostru ideologic și profesional pentru a putea răspunde cu cinste sarcinilor noastre.

Nu ne îndoim că arhitecții vor depune și pe viitor toate eforturile pentru rezolvarea cu succes a acestor sarcini de mare importanță ce ne sînt trasate de partidul și guvernul nostru.

DEZBATERILE DIN CADRUL PLENAREI A V-a A U.A.

În zilele de 8, 9 și 10 februarie, în cadrul dezbaterilor la referatul prezentat la cea de a V-a Plenară a Uniunii Arhitecților din R.P.R. au luat parte la discuții numeroși arhitecți, ingineri și tehnicieni, care au analizat cu spirit de răspundere sarcinile ce revin arhitecților în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

În cuvîntul său, tov. arh. C. Lăzărescu *arată felul în care s-a desfășurat activitatea de proiectare și construcții a centrului de odihnă Eforie, lucrări ce s-au desfășurat sub directa îndrumare a organelor de partid.*

« Îndrumarea directă de către organele de partid s-a manifestat de la începutul lucrărilor de proiectare și executare pînă la darea în folosință și a constat, în primul rînd, în stabilirea unei teme clare, precise, care a înarmat pe proiectanți și pe executant cu un scop foarte bine lămurit.

Tema precisă, atît în ceea ce privește gradul de confort, cît și termenul de dare în folosință, a fost îmbinată cu o răspundere totală și unitară a proiectantului, executantului și beneficiarului.

... Această răspundere totală pentru asigurarea volumului construit în termenul și la costul precizat o considerăm primul factor pozitiv și deosebit de important în realizarea unor asemenea lucrări. Această răspundere înarmează colectivul de proiectare și îl încurajează în realizarea celor mai indicate soluții...

... În general, ni s-a cerut o atitudine activă permanentă, de la începutul proiectării pînă la sfîrșitul ei, pînă la darea totală în folosință. Considerăm că rezolvarea organizării spațiului cît mai bine funcțional, cu cele mai simple și mai ușoare soluții constructive, precum și realizarea în minimum de timp, cu costul cel mai redus, sînt criteriile principale ale arhitectului, care trebuie să asigure în final un ansamblu armonios...

... Pînă aproape la darea în folosință, anumite dimensiuni, cum ar fi: înălțimea camerei de 2,50 m, dimensiunile camerelor de 2,70 × 4 m pentru aceste case de odihnă cu camere de două paturi, au fost negate de unele foruri și organe sanitare, care nu consideră nici astăzi bună această înălțime, cu toate că ea constituie un factor determinant în procesul general de economie în construcții...

... În activitatea de proiectare și execuție desfășurată a existat o conlucrare deosebit de fructuoasă între constructor și proiectant. Considerăm că proiectanții au învățat foarte mult de pe acest șantier și sperăm că și unitatea de execuție a avut ceva de învățat...

... Anul acesta sînt în curs de construcție, pe litoral, clădiri cu o capacitate de 10 000 de paturi, dintre care 7 500—8 000 vor fi gata în iunie 1959. Numai la Eforie se execută construcții cu o capacitate de mai mult de 5 000 de paturi care la jumătatea lui iunie vor fi date în folosință...

... S-a arătat în referat că de la stabilirea partiului, justa folosire a teritoriului — o soluție constructivă cu minimum de fundații, cu maximum de construcții proprii pe acel teren, cu folosirea la maximum a lucrărilor edilitare — a făcut ca șantierul complexului Eforie II să realizeze numeroase economii. Găsirea unei soluții ușoare constructive la noul restaurant, cu o capacitate de 2 000 de locuri (cu un sfert mai mult ca vechiul restaurant), dă posibilitatea realizării unei reduceri de 25% a costului. Folosirea pereților de sticlă, spre exemplu, reduce costul tîmplăriei cu 40%, iar al zidăriei exterioare cu 25%.

Pe baza acestor experiențe trebuie să avem o încredere mai mare în posibilitățile noastre profesionale și în posibilitățile tehnice de realizare. În țara noastră există destule exemple care să confirme aceste posibilități ».

În cuvîntul său tov. prof. arh. H. Maicu *s-a declarat de la început de acord cu referatul prezentat.*

« Trebuie să recunoaștem că, pînă în primăvara anului 1958 — cînd conducerea partidului a organizat plenarele regionale și plenara Comitetului Orășenesc de Partid din Capitală, pentru analizarea deficiențelor existente în sectorul construcțiilor — situația privind proiectarea, execuția și sectorul materialelor de construcție nu era cea dorită.

Pînă la critica făcută la plenara Comitetului Orășenesc de Partid am crezut că mi-am făcut pe deplin datoria. Din materialul acestei plenare, din critica făcută de conducerea superioară de partid mi-am dat seama, a spus în continuare tov. H. Maicu, de lipsurile importante pe care noi, arhitecții, le-am avut și pe care personal în mod special le-am avut. O spun cu toată sinceritatea, ca proiectant, ca responsabil în foruri de îndrumare, ca membru în conducerea Uniunii Arhitecților. Ani de zile am proiectat la costuri de 2 500—3 000 lei metrul pătrat locuibil, cu indici de locuibilitate 0,3 și 0,4...; de-abia în urma acestor plenare am văzut clar marea răspundere pe care o avem față de risipa care s-a făcut.

De asemenea, sectorul de execuție a dovedit lipsuri: risipă de materiale, cost exagerat de organizare a șantierelor, transport de la distanțe mari etc.; în sectorul materialelor de construcție: preț de cost ridicat, calitate necorespunzătoare a materialelor, sortimente reduse...

... Trebuie să recunoaștem că prestigiul profesiunii noastre, înainte de plenara inițiată de partid, în primăvară, era diminuat prin însăși activitatea noastră necorespunzătoare, prin costuri ridicate, prin proiectări nesatisfăcătoare; critica partidului a avut o mare contribuție la ridicarea nivelului muncii noastre. În fața sarcinilor puse de partid încă în luna mai 1958, în ceea ce privește sectorul de locuințe, proiectanții s-au hotărît să realizeze și să depășească chiar sarcinile trasate de plenara Comitetului Orășenesc de Partid. Astfel, în scurt timp s-a reușit să se realizeze, și uneori chiar să se depășească, aceste sarcini...

... Avem o mare răspundere în ceea ce privește scăderea costului locuințelor, fără a diminua confortul. Să fim foarte atenți să nu lunecăm pe panta de a face reduceri împotriva confortului, a condițiilor normale de viață. Să mobilizăm masa mare a arhitecților și inginerilor din proiectare, pentru a găsi sisteme noi, pentru a propune materiale noi ».

În încheiere, tov. prof. arh. H. Maicu și-a exprimat convingerea că, « prin mobilizarea arhitecților, a inginerilor și tehnicienilor din sectorul construcțiilor, printr-un efort coordonat vom îndeplini cu cinste importantele sarcini ale Plenarei C.C. al P.M.R. contribuind activ la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii din țara noastră ».

Tov. arh. T. Evolceanu, *referindu-se la activitatea colectivului de urbanism din cadrul C.S.A.C. a arătat că « ... nu a fost la înălțime în ceea ce privește preocuparea și urmărirea obținerii unui preț de cost mai scăzut pentru locuințe; ... nu s-au întocmit normative sau instrucțiuni precise care să poată servi proiectanților...*

... Pînă anul trecut, multe din ansamblurile noastre de locuințe au fost construite fără să se realizeze lucrări edilitare, drumuri, canalizări, alimentare cu apă ș.a.m.d., așa că nu am avut nici baza pentru a face comparațiile necesare și să întocmim indicii respectivi...

... Plenara din 26—28 noiembrie ne-a dat un impuls puternic pentru a cerceta mai adînc aceste probleme ».

Tov. arh. Evolceanu a arătat de asemenea că există posibilități importante de reducere a prețului de cost al locuințelor, mai ales în ceea ce privește construcția orașelor. Acest lucru este exemplificat de costul lucrărilor edilitare la cvartalul I Onești, ce s-a ridicat pînă la 21 800 lei pe apartament, față de costul acelorași lucrări la cvartalul II, care reprezintă numai 11 000 lei pe apartament. Drumurile interioare cvartalului și cel magistral afectat la cvartalul I, au costat 6 500 000 lei; la cvartalul II aceste drumuri costă doar 2 155 000 lei; o diferență, deci, de peste 4 milioane.

Referindu-se la amplasamentele de ansambluri de locuințe în zone cu lucrări edilitare, arh. T. Evolceanu a atras atenția proiectanților să fie cu cea mai mare grijă în cercetarea lucrărilor existente, pentru că în foarte multe cazuri s-a dovedit că, chiar cu existența acestor lucrări, a fost necesară refacerea mai ales a lucrărilor de canalizare și alimentare cu apă, deoarece nu puteau corespunde ca volum față de noile construcții. Un exemplu elocvent îl constituie cel de la Galați, unde trebuie refăcută toată rețeaua edilitară în zona unde se construiesc noile blocuri de locuințe.

Vorbitorul a încheiat luîndu-și angajamentul, în numele colectivului de urbanism de la D.A.U., să întocmească indici comparativi care să ajute proiectanților la elaborarea temei și în timpul proiectării, pentru a reduce prețul de cost prin proiectare.

După o analiză critică a proiectării construcțiilor de locuințe, tov. arh. A. Damian *a spus:*

« Ni se cere să facem locuințe bune, ieftine și frumoase. Locuințe bune înseamnă însă locuințe confortabile și confortul nu poate fi asigurat decît cu un echipament corespunzător. Este limpede că o limită de confort acceptabilă, în cazul unei echipări convenabile, poate fi atinsă, cu toate că astăzi ni se pare greu de realizat.

... În privința ieftinirii este limpede că, avînd de satisfăcut programe de această anvergură, trebuie să avem în vedere o altă metodă, anume seria. Numai o construcție cu elemente în serie, prefabricate, folosind o sumă întreagă de accesorii care urmează să echipeze apartamentul, numai producerea acestor serii mari poate asigura ieftinirea...

... De asemenea, materialele trebuie să fie utilizate potrivit calităților lor tehnologice deosebite, fără să se imite alte materiale sau în utilizări similare. Și betonul armat, ca primul material plastic pe care îl avem la dispoziție, sigur că trebuie să fie utilizat mai bine...

Trecînd la propuneri, tov. arh. A. Damian a spus: Este absolut necesar să se realizeze unele construcții experimentale.

Cred că și noi ar trebui să adoptăm formula care s-a bucurat de succes, și anume de a face un concurs în care colectivele de arhitecți să fie antrenate, dar rezultatele lor să nu se judece pe proiecte, ci pe realizări.

Și atunci văd foarte posibil ca din cele 5 600 de apartamente care se vor construi în 1959 în București și cele cîteva zeci de mii de apartamente care se vor construi în țară, să se găsească locul pentru un complex unde să-și găsească realizarea o sumă de propuneri. Acest complex să fie vizitabil, criticat și să se poată trage concluzii în acest fel...

... Legat de aceasta, aș vedea, pentru o perioadă care urmează în viitorul apropiat, organizarea unui concurs cu tema locuința. *Aceasta este în intenția Uniunii noastre, vrînd să nu limităm problema la rezolvări normative, ci să elaborăm o temă destul de largă, în care propunerile să îmbrățișeze și aspectul realizării.*

În sfîrșit, socotesc absolut necesar, a spus în încheiere arh. A. Damian, să existe, ori un concurs, ori măcar o conferință care să stabilească un modul sau un fel de a ajuta proiectarea tip de mobilier ».

Tov. arh. Aurelia Teodorescu *s-a ocupat de problema normativelor și a temelor de proiectare, în special la construcțiile social-culturale.*

În cuvîntul său, tov. arh. G. Petrașcu *a spus, printre altele:*

« Consider că una din calitățile referatului este că a atras atenția tuturor arhitecților, că în ultimă instanță ei sînt răspunzători de greșelile care se fac în arhitectură și că azi nouă ni se poate imputa faptul că nu ne-am preocupat de costul construcțiilor, faptul că am greșit amplasamentele sau că am pus problema arhitecturii pe alte planuri decît pe cele reale...

... Cred că ar fi fost foarte interesant dacă referatul, vorbind de apartamente care au costat 140 000 sau 120 000 lei și apoi de apartamente care costă 40 000 sau 50 000 lei, ar fi încercat să analizeze mai adînc felul în care

s-au putut ieftini în cîteva luni aceste apartamente, pentru că altfel pare o minune; or, noi știm că minunile nu sînt de domeniul nostru...

...S-a vorbit despre temă, despre reducerea suprafeței locuibile de la 40 la 32 m, despre unele economii în lucrările edilitare. Totuși, chiar și pentru arhitecți ar fi interesant să se arate de unde provine economia, ca să nu fie sacrificat confortul sub o anumită limită admisă.»

A urmat la cuvînt tov. arh. I. Silvan, care, referindu-se la unele aspecte ale muncii de proiectare a Institutului de proiectare a construcțiilor tip, a subliniat:

«Ar trebui arătat că începînd de la temele care se dau pentru proiectarea tip, am avut lipsuri. Am lăsat să ni se impună teme exagerate, umflate, de diferiți beneficiari sau tehnologi care de cele mai multe ori erau mai puțin pricepuți decît arhitecții care colaborau la aceste teme...

...Încă în anul trecut am dat dovadă de greșeli în analiza atentă a temelor. Anul trecut am elaborat un proiect pentru o sală de sporturi de 1 500 locuri, care în temă prevedea o instalație de condiționare a aerului la un nivel superior și care, pentru 2—3 amplasamente (Pitești-Timișoara), era cu totul exagerată, ducînd la costuri mult prea mari».

Pe lîngă o serie de exemple negative, pentru care se simte răspunzător alături de colectivul cu care a lucrat, tov. arh. I. Silvan semnalează și o serie de exemple pozitive.

«De mai bine de un an s-au făcut cîteva propuneri, care astăzi sînt generalizate în toată țara. Nu întîmplător se discută azi înălțimea de 2,50—2,60 m. Nu întîmplător scara este redusă la o travee de 2,60 și nu 3,60 m. Nu întîmplător nu se mai folosesc izolările fonice greoaie, scumpe, nefolositoare.

O serie de asemenea măsuri au fost propuse de D.A.U., de arhitecții de la I.P.C.T. și în perioada plenarelor comitetelor regionale de partid din aprilie și mai 1958 au fost însușite și admise, iar pe baza lor s-au realizat acele minuni de care s-a vorbit înainte, reducerea masivă a prețului de cost...

...Expoziția de machete la scara naturală a celor unsprezece tipuri de apartamente prezentate de noi dovedește că înălțimea redusă de 2,50—2,60 m este comodă, că dimensiunile bucătăriei, băii, ale serviciilor sînt comode, nefiind vorba de o reducere a confortului. Totodată se verifică și faptul că mobilierul actual le face inocomode.

Noi am elaborat anul trecut propuneri pentru un mobilier rațional de bucătărie, care să elimine această situație necorespunzătoare a mobilierului lăbărțat și urît, care ocupă mult loc și nu permite o rațională folosire a spațiului. Departamentul Lemnului nu a luat măsuri pentru executarea prototipurilor necesare.

În încheiere, tov. arh. Silvan a arătat că colectivul de arhitecți de la I.P.C.T. se angajează ca într-un număr redus de zile, în cursul acestei luni, să difuzeze în toate regiunile noile proiecte tip de locuințe, care se încadrează în prețul stabilit pentru principalele categorii de locuințe, proiecte avizate de forul tutelar».

Tov. arh. Șt. Gonosz, s-a ocupat în cuvîntul său de activitatea arhitecților din cadrul I.R.P. Cluj și de realizările obținute în reducerea costului locuințelor.

Luînd cuvîntul, tov. M. Suder, ministrul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, a mulțumit comitetului U.A. pentru invitația la această plenară, ...«de oarece munca constructorilor este strîns legată, organic legată, de munca arhitecților, iar problemele trebuie discutate împreună, pentru a vedea greutățile pe care le au arhitecții, păsurile ce le au constructorii...

...În ceea ce privește dezbaterea documentelor Plenarei din 26—28 noiembrie, a spus tov. ministru M. Suder, noi am analizat adînc problemele în repetate rînduri, în minister, pe regiuni, în întreprinderi, unde am constatat o serie întreagă de deficiențe și am luat o serie de măsuri pentru lichidarea acestor lipsuri, în special în ce privește costul și calitatea materialelor pe care le producem. Dacă am analizat mai adînc, dacă am mers la fața locului și am discutat cu oamenii, a rezultat că, așa cum a arătat expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, sînt rezerve foarte multe la întreprinderile noastre...

...Folosind aceste rezerve în ceea ce privește întreprinderile de materiale de construcție și industrializarea lemnului, vom reuși ca anul acesta să dăm o producție mult mai mare ca anul trecut și vom da o producție, nu numai conform planului, ci peste plan, o producție de calitate superioară și cu un preț de cost mai redus.

Rezultatele pe luna ianuarie ne-au arătat că constructorii au înțeles sarcinile trasate de partid și caută din răsputeri, sprijiniți și conduși de partid, să-și îndrepte munca, ca să facă construcții bune, ieftine și la timp».

După ce a vorbit despre nenumărate aspecte ale muncii în domeniul construcțiilor, referindu-se la posibilitățile de rezolvare a unei serii de probleme, tov. ministru M. Suder a spus: «Una din greutățile cele mai mari pe care le întîmpină constructorii în special este că n-au încă un plan de sistematizare sau, chiar dacă au aceste planuri de sistematizare, ele sînt discutate, sînt dezbătute, dar nu sînt definitivate. Din această cauză sînt mari greutăți în ceea ce privește amplasarea centrelor industriale, a fabricilor, a întreprinderilor, amplasarea anumitor clădiri, construcții sociale, civile și de locuit...

...Uniunea Arhitecților ar trebui să sprijine îndrumarea de cadre calificate și competente spre regiunile țării noastre, îndrumare care să se facă și pe linia aceasta, obștească, nu numai pe linie administrativă. De asemenea, Uniunea trebuie să lupte contra individualismului unor arhitecți, a ideilor greșite, înapoiate pe care aceștia le introduc în proiectare...

...Prin institutele de proiectare pe care le avem, dacă noi am da sprijin organelor locale de stat în găsirea celor mai bune soluții de construcție în ceea ce privește proiectele, în ceea ce privește tipizarea mobilierului și celelalte probleme, cred că am da mult mai multe rezultate...

...În ceea ce privește problema mobilierului, dacă se va cere sprijin pentru construirea a 10 chiar 15 prototipuri, îmi iau angajamentul ca aceste prototipuri să fie executate.

În ceea ce privește materialele, vom da materiale mai ieftine, mai bune, vom face aprovizionarea la timp și pentru asta este necesar să primim proiecte corespunzătoare, bine gîndite».

Apoi a luat cuvîntul tov. arh. M. Caffé, care a prezentat unele probleme ale proiectării construcțiilor de locuințe. «Astăzi trebuie să realizăm apartamente diferențiate ca confort și cost, a spus vorbitorul.

Nu putem să formulăm pretenția unui confort ridicat, în abstract; trebuie să vedem cui destinăm ceea ce proiectăm...

...Trebuie dusă o acțiune foarte susținută pentru lămurirea beneficiarilor noștri. Vizitînd unele institute regionale de proiectare, am descoperit în unele regiuni o pretenție generală de mărire a suprafețelor.

Tovarășii de la Baia Mare nu vor să audă de o cameră mai mică de 16 m² și o cămară de 2 m².

Acești tovarăși înțeleg că așa trebuie să fie o locuință, fără ca cineva să le explice că numai atunci este posibil acest lucru, cînd nimeni nu duce lipsă de locuință.

Presa ar trebui să acționeze cu mai multă atenție în chestiunea aceasta...

...În problema ieftinirii execuției mai sînt multe de făcut. Un grup de arhitecți ce s-au deplasat la Hunedoara au fost întîmpinați de executanți în felul acesta: «Dvs. ați realizat proiecte la costul apropiat de 40 000 lei, dar noi am vrea să le realizați la costul aproximativ de 30 000 lei, ca să avem noi de unde să putem ajunge la 40 000 lei». Aceasta dovedește că la ora aceasta execuția nu este pornită pentru a seconda eforturile proiectării în ieftinirea costului locuințelor».

Au urmat la cuvînt tov. arh. C. Niculiu și tov. arh. M. Silianu, care s-au ocupat de o serie de probleme importante de sistematizare a orașelor.

«Aplicarea în mod consecvent a politicii de industrializare a țării — a spus tov. arh. Silianu — trebuie să aibă ca urmare în domeniul urbanistic creșterea importanței acordate studiilor microregionale, ...pentru studierea atentă a rezervelor existente și folosirea lor deplină».

În cuvîntul său, tov. ing. Em. Florescu, vicepreședinte al C.S.P., vorbind despre prețul de cost, a spus:

«Elementul esențial pe care îl cuprinde volumul acestui preț este determinat, în primul rînd, de proiect și în al doilea rînd de deviz, care este tot o parte integrantă a proiectării, și în al treilea rînd de execuție, care realizează construcția respectivă. În problema reducerii prețului de cost, rezervele principale au fost și rămîn în proiectare, iar rolul tovarășilor arhitecți este deosebit de important».

Referindu-se la activitatea C.S.A.C. din a cărui conducere a făcut parte, tov. ing. Florescu a arătat că este de acord cu critica făcută acestui for.

El menționează de asemenea că autocritica arhitecților în plenară este încă insuficientă și că unii arhitecți nu încearcă în mod serios să analizeze rădăcina lipsurilor manifestate.

Sînt anumite soluții care uimesc prin nerațional, prin risipa la care s-a ajuns. În acest sens, tov. ing. Florescu a spus:

«Este normal ca în această perioadă să concepem și să construim la fabrica Livezi o piață preuzinală mărginită pe cele două părți de două palate: un pavilion administrativ și o cantină palat cultural? Aceasta este o primă greșeală. A doua, alte două pavilioane mari, deoarece probabil proporțiile arhitectonice o cereau: un pavilion portar și altul pichet de incendiu, fiecare din acestea echivalînd cu 3 apartamente. Nu mai spun că celelalte costau aproape 1 300 000 lei (pavilionul cultural) și 800 000—900 000 lei (cel administrativ).

Referindu-se la problema prefabricatelor, tov. ing. Florescu a spus: În privința industrializării construcțiilor, vom folosi prefabricatele, vom folosi înlocuitorii noi și nu se poate să nu folosim aceste materiale. Nu este o chestiune de dorință, este o lege. Volumul de construcții va crește în viitorii ani așa de repede, încît ar fi imposibil ca să ne oprim numai la materialele tradiționale.

Problema care se pune este însă ca prefabricatele să devină raționale și aici rolul proiectării este foarte mare.»

În încheiere, tov. ing. Em. Florescu asigură plenara de ajutorul și sprijinul său efectiv în îndeplinirea măreței sarcini trasate de partid.

Tov. arh. D. Farb, luînd cuvîntul, după ce a prezentat o serie de realizări ale proiectanților de la Institutul Proiect-București din cursul anului 1958, pînă la Plenara din 26—28 noiembrie, arată că, ...«față de sarcinile pe care și le-a însușit Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Capitalei în urma acestei plenare, proiectanții arhitecți și ingineri au elaborat soluții noi de secții-tip. Au fost făcute aproape 120 de propuneri de secții-tip din masa proiectanților; pînă acum s-au ales din acestea 20, care prezintă lucruri noi.

În locul unui K_3 de 0,50—0,52, care ni se părea o mare realizare în 1958, nici o secție nouă nu are mai puțin de 0,58. Acest lucru a fost realizat printr-o serie de schimbări în ceea ce privește structura blocului, a secției respective. Este adevărat că aici a trebuit să trecem peste unele lucruri pe care nu le admiteam. Adică scări indirect luminate, însă ventilate bine, atunci cînd avem ascensoare și care fac posibilă folosirea mult mai bună a suprafeței construite, sau bucătării luminate prin curți mari de lumină. Inginerii constructori au ținut pasul cu arhitecții; astfel, la blocurile din centru s-a propus la sistemul de schelet, un sistem de planșeu cu dale groase, fără grinzi, ceea ce duce la

Continuare în pag. 72

CONCLUZIILE

PLENAREI A V-a A UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R. P. R.

Întrunită în zilele de 8, 9 și 10 februarie 1959, plenara a V-a a Uniunii Arhitecților din R.P.R. a dezbătut sarcinile ce revin arhitecților în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R.

La plenară au participat membrii comitetului de conducere, arhitecți membri și candidați ai Uniunii, din institutele de proiectare centrale și regionale și din alte unități de muncă, arhitecți reprezentanți ai filialelor și cercurilor U.A. Au mai participat ingineri și alți tehnicieni din sectorul de construcții. De asemenea au fost de față reprezentanți ai conducerilor Ministerului Construcțiilor și Materialelor de Construcții, ai Departamentului de Arhitectură și Urbanism, ai Comitetului de Stat al Planificării și ai altor ministere și instituții centrale cu sarcini în domeniul construcțiilor, precum și reprezentanți ai organizațiilor obștești, ai presei etc.

Plenara a ascultat referatul biroului Uniunii Arhitecților cu tema «Sarcinile ce revin arhitecților în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R.». La discuțiile asupra referatului au luat parte 26 de vorbitori, arhitecți, ingineri, reprezentanți ai diferitelor ministere și unități. Participanții la plenară au aprobat referatul prezentat de biroul Uniunii, criticile și observațiile, precum și propunerile și sarcinile cuprinse în acest referat.

I

Plenara din noiembrie 1958 a C.C. al Partidului Muncitoresc Romîn are o deosebită importanță pentru dezvoltarea economiei noastre naționale, pentru construirea socialismului în patria noastră. Expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej și hotărîrile plenarei trasează cu deplină claritate sarcinile care revin oamenilor muncii pentru ca, realizînd prevederile Planului de stat pe 1959, să asigure în cursul acestui an noi succese în dezvoltarea construcției economice, în ridicarea nivelului de viață al celor ce muncesc.

Hotărîrile plenarei C.C. și expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej au o importanță uriașă pentru dezvoltarea activității în domeniul construcțiilor. Ele atrag atenția arhitecților, inginerilor și celorlalți lucrători în domeniul construcțiilor, precum și ministerelor și altor organe cu sarcini în construcții, asupra lipsurilor și îndeosebi asupra costului încă ridicat al construcțiilor, indicînd totodată calea pentru lichidarea acestor lipsuri și pentru îmbunătățirea activității de construcții și arhitectură.

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecților din R.P.R. exprimă recunoștința arhitecților față de Comitetul Central al partidului în frunte cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej pentru preocuparea permanentă pe care o manifestă — alături de celelalte domenii de activitate — sectorului de construcții și arhitectură. Arhitecții mulțumesc partidului pentru sprijinul hotărîtor pe care și de această dată, prin hotărîrile Plenarei din noiembrie 1958, îl primesc în vederea lichidării lipsurilor și îmbunătățirea activității lor.

Plenara U.A. își exprimă convingerea că, folosind acest ajutor, arhitecții, alături de ceilalți lucrători din construcții, vor reuși să îndeplinească prevederile Planului de stat, să realizeze în bune condiții construcțiile necesare, să dea oamenilor muncii construcții de locuit bune, confortabile și frumoase, pe baza unui preț de cost cît mai redus.

II

Dezvoltarea puternică a economiei țării noastre a necesitat an de an realizarea unui volum tot mai mare de noi investiții importante de construcții industriale și agrozootehnice, locuințe și clădiri sociale și culturale, spitale, școli, institute științifice și de cercetări, teatre, cluburi și cămine culturale etc. și sistematizarea, construirea și reconstruirea de orașe și cartiere întregi în București, Valea Jiului, Galați, Hunedoara, Bacău, pe litoralul Mării Negre etc.

Arhitecții din țara noastră, mobilizați și îndrumați de partid, au avut un rol important și au obținut succese însemnate în proiectarea și realizarea acestor construcții. Aceasta reprezintă o contribuție de seamă a arhitecților la construcția economică a socialismului și la ridicarea nivelului de trai al poporului nostru.

Cu toate aceste realizări pozitive, în activitatea de construcții s-au manifestat o serie de lipsuri și greșeli importante, pentru care au o mare răspundere și arhitecții. Aceste lipsuri și greșeli au fost scoase la iveală și profund analizate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecților consideră pe deplin juste criticile făcute de Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 sectorului de construcții și își însușește aceste critici.

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecților din R.P.R., aprobînd referatul Biroului Uniunii, se declară de acord cu criticile cuprinse în acest referat. Ea consideră că referatul și discuțiile care au urmat au cuprins principalele aspecte ale lipsurilor în activitatea arhitecților și sarcinile și perspectivele lichidării acestor lipsuri.

Printre aspectele negative ale activității din construcții, de care răspund în primul rînd arhitecții, plenara scoate în evidență următoarele:

1. Nu au fost folosite toate mijloacele și posibilitățile proiectării, pentru a realiza construcții, îndeosebi construcții de locuit, cu un preț de cost redus. Arhitecții proiectanți, precum și arhitecții din conducerile institutelor de proiectare și din organele de avizare și îndrumare, nu au dat atenția cuvenită problemelor tehnico-economice și îndeosebi reducerii costului construcțiilor. Nu s-a înțeles îndeajuns că proiectul este factorul premergător, de primă importanță, care fixează limitele și eficiența economică a investițiilor și deci și costul construcțiilor.

Unii arhitecți au considerat și mai consideră că posibilitățile reducerii costului prin proiectare au fost epuizate și că aceste posibilități s-ar afla numai, sau aproape numai, în sectorul execuției și al materialelor de construcții. Ca urmare, o mare parte din proiectele întocmite anii trecuți au dus la realizarea unor construcții excesiv de scumpe.

2. Nu s-a acordat suficientă atenție proiectării tip și îndeosebi tipizării construcțiilor de locuit. Metoda tipizării în proiectare este încă insuficient răspîndită și generalizată. La aceasta a contribuit și slaba calitate a unora dintre proiectele tip. Nu s-a înțeles suficient importanța folosirii tipizării ca metodă de reducere a costului construcțiilor.

Multe din proiectele tip întocmite, în afară de costul lor excesiv, au și lipsuri calitative. De asemenea, ele nu corespund nevoilor specifice din diferitele regiuni și nu prevăd folosirea materialelor locale.

3. S-a semnalat de asemenea ca o deficiență importantă a anilor trecuți lipsa unor normative satisfăcătoare, lipsa unor indici tehnico-economici raționali și nefixarea limitelor de cost obligatorii pentru toate institutele de proiectare, ceea ce a permis adesea dimensionarea nerațională și exagerată a volumelor construite.

4. Mobilierul tip și obiectele sanitare și gospodărești nu au fost tipizate pe o bază unitară și modulară în funcție de proiectele tip de locuințe economice care să permită și asamblarea lor în combinații variate de interior, folosind cît mai rațional volumul apartamentelor, ceea ce a contribuit la creșterea nejustificată a suprafețelor apartamentelor.

5. Controlul de autor al arhitecților pe șantier nu se face încă, în multe institute de proiectare, în condiții satisfăcătoare. Legătura arhitecților cu practica execuției este încă nesatisfăcătoare și exigența lor pentru calitatea execuției, insuficientă. Pe unele șantiere nu se iau în seamă indicațiile autorului de proiect, date de acesta ca urmare a controlului.

6. În sistematizarea orașelor și ansamblurilor — în care există încă mari rezerve de reducere a costului — nu s-a manifestat, de asemenea, o suficientă preocupare pentru economie. Nu a fost limitată creșterea nejustificată în etapa actuală a unor localități și construirea de noi cartiere pe terenuri periferice fără lucrări edilitare. La alegerea amplasamentelor pentru noile investiții nu au fost alese posibilitățile cele mai economice și s-a admis deseori dispersarea investițiilor pe multe puncte de lucru. Au fost proiectate cartiere cu densități reduse și neeconomice. Nu au fost elaborați indici tehnico-economici și de cost pentru ansambluri și lucrări edilitare. Nu există încă norme urbanistice realiste și nici regulamente de construcție care să înarmeze pe arhitecții șefi de orașe și regiuni. Majoritatea orașelor țării nu dispun încă de planuri de sistematizare aprobate, care să formeze cadrul necesar realizării noilor construcții.

7. Arhitecții șefi de orașe și regiuni au îngăduit deseori amplasamente și sistematizări necorespunzătoare sau au acceptat realizarea unor construcții fără întocmirea studiilor de sistematizare necesare care să soluționeze așezarea și cadrul înconjurător.

8. Activitatea și dezvoltarea I.R.P.-urilor nu au fost deajuns sprijinite. Acestea nu dispun încă de toate cadrele necesare. În activitatea lor există încă numeroase lipsuri. Aceasta explică într-o oarecare măsură și prestigiul slab de care se bucură ele în fața organelor locale.

9. Activitatea științifică în domeniul construcțiilor a fost nesatisfăcătoare și nu a cuprins toată sfera problemelor. Studiile realizate nu au fost îndeajuns orientate către introducerea metodelor și materialelor noi, avînd ca scop principal reducerea costului și grăbirea ritmurilor de execuție. De asemenea, lipsesc institutele sau organismele însărcinate cu cercetările în domeniul arhitecturii și urbanismului.

10. Costul proiectării s-a arătat a fi încă foarte ridicat și nu s-au luat toate măsurile pentru a se analiza cauzele acestei situații și modalitățile de reducere a lui.

*

De asemenea, plenara subliniază că la costul excesiv de mare al construcțiilor au contribuit și alți factori, ca, de exemplu:

1. Au existat numeroase lipsuri și greșeli în soluțiile tehnice și constructive adoptate. Folosirea tehnicii noi nu a fost orientată astfel încît să ducă la reducerea costului construcțiilor. Costul lucrărilor de organizare a șantierelor a fost excesiv de ridicat, trecînd uneori chiar peste 10% din valoarea construcțiilor. De asemenea, prefabricatele — de multe ori mai scumpe decît construcția în monolit — au fost adesea folosite fără o justificare economică temeinică, transformîndu-se într-un scop în sine, în loc de a fi un mijloc de reducere a costului și termenelor de execuție.

Greșeli s-au produs uneori și în folosirea mecanizării, unele tendințe greșite de supramecanizare a unor șantiere ducînd la scumpiri apreciabile.

2. Producția materialelor de construcții nu s-a dezvoltat încă la nivelul necesar pentru satisfacerea volumului sporit și a ritmului în care trebuiesc

realizate construcţiile noastre. Preţul de cost al materialelor de construcţii este încă ridicat, ceea ce duce la costul ridicat al construcţiilor, în a căror valoare de deviz materialele reprezintă cca. 60%. Sortimentele reduse de materiale şi uneori calitatea lor scăzută, lipsa unor materiale noi care să uşureze construcţiile şi transporturile, insuficienta cercetare a resurselor locale de materiale şi transporturile încrucişate şi de la mari distanţe, preţul mai ridicat al unor înlocuitori decît al materialelor pe care le înlocuiau etc., au contribuit de asemenea la costul excesiv al construcţiilor.

3. Temele exagerate stabilite de diferiţi beneficiari, unele lipsuri în planificarea investiţiilor, precum şi alte lipsuri în activitatea celor care contribuie la realizarea construcţiilor au dus şi ele la costul exagerat al construcţiilor.

*

Răspunderi importante pentru lipsurile manifestate în activitatea de construcţii şi urbanism revin diferitelor organe şi organizaţii cu sarcini în construcţii.

Plenara consideră că Uniunea Arhitecţilor nu a mobilizat îndeajuns pe arhitecţi pentru a înlătura la timp lipsurile din activitatea lor. Uniunea nu a sezisat organele de conducere de partid şi de stat în privinţa costului excesiv al construcţiilor şi a celorlalte deficienţe importante din activitatea de construcţie.

Uniunea Arhitecţilor nu a contribuit deajuns la ridicarea nivelului ideologic şi profesional al arhitecţilor, la dezvoltarea conştiinţei şi răspunderii lor cetăţeneşti. Uniunea nu a combătut suficient părerile şi manifestările greşite ale unor arhitecţi.

Revista « Arhitectura R.P.R. » nu a contribuit nici ea deajuns la îndeplinirea acestor sarcini. Ea nu este încă un organ critic combativ şi de atitudine, care să sprijine mai eficace îmbunătăţirea proiectării.

Mari răspunderi pentru lipsurile existente revin fostului Comitet de Stat pentru Arhitectură şi Construcţii, Ministerului Construcţiilor şi Materialelor de Construcţii, Departamentului de Arhitectură şi Urbanism care nu s-au ocupat îndeajuns de problemele economiei în construcţii. În activitatea acestor organe au existat numeroase deficienţe, care explică costul ridicat al construcţiilor, ca de exemplu, lipsa unei concepţii realiste asupra locuinţei, lipsa unor teme clare şi a unor limite de cost al apartamentelor, lipsa unor planuri de sistematizare aprobate, lipsuri în organizarea producerii ieftine a materialelor de construcţie, lipsuri în aplicarea programului de industrializare a construcţiilor etc.

Răspunderi pentru costul ridicat al construcţiilor revin şi altor organe ca C.S.P., sfaturile populare, conducerile institutelor de proiectare etc., precum şi altor categorii de lucrători din domeniul construcţiilor.

III

Pentru înlăturarea lipsurilor şi deficienţelor semnalate, pentru a întări şi mai mult aportul nostru activ la înflorirea patriei noastre socialiste, este necesară o îmbunătăţire simţitoare a activităţii tuturor arhitecţilor. Trebuie realizată o cotitură hotărîtă în mentalitatea unor arhitecţi, pentru a lichida rutina şi conservatorismul, pentru a combate cu hotărîre neîncrederea unora în posibilitatea realizării marilor sarcini puse de partid şi pentru a ridica conştiinţa lor cetăţenească la nivelul cerinţelor sporite ale răspunderii sociale a arhitectului.

Plenarea consideră necesară îmbunătăţirea radicală a activităţii obşteşti a arhitecţilor în cadrul Uniunii, întărirea forţei şi a eficienţei activităţii Uniunii în vederea mobilizării arhitecţilor pentru îndeplinirea importantelor sarcini ale arhitecturii, pentru ridicarea nivelului ideologic şi profesional şi a conştiinţei patriotice a arhitecţilor. Este necesară apropierea activităţii U.A. de nevoile actuale ale producţiei, pentru a constitui un sprijin activ în rezolvarea acestora. În acelaşi timp, din activitatea U.A. trebuie să rezulte observaţii, sugestii şi propuneri care, aplicate de organele competente, să ducă la îmbunătăţirea producţiei arhitecturale.

Este necesară îmbunătăţirea colaborării între Uniune şi organele de arhitectură şi construcţii, în scopul îmbunătăţirii activităţii arhitecturale.

Plenara consideră necesară elaborarea de către comitetul de conducere al Uniunii a unor măsuri care să ducă la îmbunătăţirea activităţii Uniunii.

Plenara recomandă comitetului de conducere al Uniunii să elaboreze propunerile corespunzătoare pentru organizarea congresului Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

Plenara a V-a a U.A. cheamă pe arhitecţi:

1. Să participe la îndeplinirea sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 şi a prevederilor Planului de stat, pentru a realiza construcţii bune, frumoase şi confortabile pe baza unui cost cît mai redus.

2. Să folosească în acest scop întreaga pricepere profesională şi să înlăture orice concepţii conservatoare, rutiniere şi individualiste, promovînd spiritul creator şi inovator. Să întărească disciplina în muncă şi să contribuie la o mai bună organizare a muncii.

3. Să îmbunătăţească legătura cu practica şi colaborarea cu ceilalţi lucrători din construcţii.

4. Să-şi ridice nivelul profesional şi ideologic şi răspunderea cetăţenească şi patriotică, antrenîndu-se în mod conştient la muncă pentru înflorirea patriei noastre dragi.

Plenara a V-a a U.A. consideră că diferitele organe cu răspundere în construcţii trebuie să-şi intensifice activitatea lor de îmbunătăţire a construcţiilor şi de reducere a costului în conformitate cu sarcinile stabilite de Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

*

Ca urmare, plenara propune:

1. Să fie asigurate de urgenţă, cu proiecte, toate investiţiile pentru anul acesta şi să se ia măsuri din timp pentru a se asigura proiectarea în acest an a investiţiilor pentru 1960. Să fie terminate şi avizate cît mai urgent lucrările pentru întocmirea noilor proiecte tip de locuinţe, şcoli, cămine culturale etc. şi a noilor normative necesare proiectării, introducîndu-se indici tehnico-economici şi limite de cost pe unitate de folosinţă şi pe cap de locuitor.

2. Să fie asigurată proiectarea mobilierului, obiectelor sanitare şi echipamentului gospodăresc unificat şi modulat corespunzător noilor tipuri de apartamente economice.

3. Să se ia măsuri pentru întocmirea planurilor de sistematizare pentru principalele localităţi ale ţării şi să se întocmească, acolo unde nu există, pentru nevoile investiţiilor urgente, planuri şi detalii de sistematizare care să precizeze cadrul urbanistic al noilor construcţii. Să se aleagă amplasamentele cele mai economice în condiţiile actuale pentru aceste noi investiţii.

4. Să se studieze atent şi bine fundamentat economic, temele pentru orice nouă investiţie şi să nu se mai admită exagerări în întocmirea temelor care scumpesc inutil costul investiţiilor.

5. Să se sprijine dezvoltarea industrializării şi tipizării şi să se intensifice activitatea de cercetări în construcţii, mijloace puternice în reducerea costului şi a termenelor de construcţii.

6. Să se ia în considerare necesitatea înfiinţării unor organisme care să se ocupe cu cercetările în domeniul arhitecturii şi urbanismului.

7. Să se îmbunătăţească şi să se întărească activitatea institutelor de proiectare, în special a celor regionale şi să se îmbunătăţească activitatea S.A.S.-urilor cît şi a organelor de avizare şi îndrumare.

8. Să se ia măsuri pentru simplificarea formelor de proiectare şi pentru reducerea costului proiectării, pentru simplificarea şi reducerea timpului avizării proiectelor şi pentru reducerea numărului de organe de avizare.

9. Să se ia măsuri pentru asigurarea eficienţei controlului de autor pe şantier, pentru îmbunătăţirea formelor de colaborare dintre arhitecţi şi execuţie.

*

Pentru a putea folosi cît mai bine rezultatele discuţiilor şi propunerilor făcute aci, plenara însărcinează comitetul de conducere al U.A. să studieze măsurile pentru aplicarea în practică a acestor concluzii.

Plenara îşi exprimă încrederea în justeţea măsurilor luate de partid şi guvern pentru îmbunătăţirea activităţii în construcţii şi se angajează în numele arhitecţilor să muncească cu entuziasm la înfăptuirea cu succes a măsurilor şi sarcinilor propuse.

Sîntem încredinţaţi că arhitecţii vor şti să curme cu hotărîre lipsurile din activitatea trecută şi îşi vor închina toată puterea lor de muncă îndeplinirii şi depăşirii sarcinilor trasate de partid, pentru a contribui tot mai mult la construirea socialismului şi înflorirea patriei noastre şi astfel la menţinerea păcii în lumea întreagă.

TELEGRAMA ADRESATĂ DE PLENARĂ TOVARĂŞULUI GH. GHEORGHIU-DEJ

Către

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN

Tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej

Arhitecţii întruniţi în cea de-a V-a plenară a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. pentru a dezbate sarcinile ce le revin în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, asigură Partidul Muncitoresc Romîn şi Comitetul său Central în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej de dragostea şi devotamentul lor fierbinte şi de hotărîrea de a îndeplini cu elan sarcinile trasate de partid.

Expunerea făcută de tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej şi hotărîrile şi sarcinile trasate de plenara C.C. al P.M.R. au stîrnit entuziasm în rîndurile arhitecţilor, care au şi pornit la înfăptuirea lor, la înlăturarea lipsurilor semnalate în activitatea lor şi la îndeplinirea prevederilor Planului de stat pe 1959. Arhitecţii mulţumesc cu profundă recunoştinţă conducerii partidului pentru sprijinul preţios şi ajutorul atent acordat şi-şi iau angajamentul în faţa Comitetului Central al partidului să nu-şi precupeţească eforturile pentru lichidarea lipsurilor lor şi pentru continuarea şi adîncirea primelor succese obţinute ca rezultat al hotărîrilor partidului. Arhitecţii vor lupta fără preget pentru realizarea a cît mai multor construcţii şi locuinţe mai ieftine, mai bune şi mai frumoase. Uniunea Arhitecţilor şi fiecare arhitect la locul său de muncă sînt hotărîţi să facă o cotitură în munca lor, să-şi ridice continuu nivelul ideologic şi profesional, să dezvolte simţul de răspundere cetăţenească al tuturor arhitecţilor la nivelul cerinţelor impuse de rolul şi răspunderea lor sporită.

Vom şti să luptăm de aci înainte cu şi mai mult elan pentru a putea să ne dăm toată contribuţia operei măreţe de construire a socialismului în ţara noastră.

PLENARA A V-a A UNIUNII ARHITECŢILOR

Partidul nostru, călăuzindu-se de experienţa Uniunii Sovietice în opera de construire a socialismului, experienţă verificată de celelalte ţări din lagărul socialist, ca şi de propria noastră experienţă, aplică în mod consecvent politica leninistă de industrializare, bazată pe dezvoltarea cu precădere a industriei grele, şi în primul rînd a industriei constructoare de maşini.

Pentru a asigura un ritm susţinut al industrializării socialiste a ţării trebuie mobilizate toate eforturile, rezervele materiale şi financiare pentru sporirea rapidă a acumulărilor. Partidul şi guvernul duc o politică perseverentă de realizare a acumulărilor necesare investiţiilor pentru industrializare, ceea ce constituie chezăşia avîntului întregii economii naţionale, a creşterii neîncetate a venitului naţional şi, ca urmare, a ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii. Aceasta este singura cale de dezvoltare rapidă a forţelor de producţie, de creare a bazei tehnice-materiale a socialismului.

GH. GHEORGHIU-DEJ
Din expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R.
din 26—28 noiembrie 1958

Prof. arh. L. ADLER

EFICACITATEA ECONOMICĂ A INVESTIŢIILOR,

Problema centrală în proiectarea, executarea şi exploatarea construcţiilor şi ansamblurilor industriale este eficienţa economică a investiţiilor, este reducerea preţului de cost. În expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej arată că preţul de cost « constituie unul dintre indicii sintetici cei mai importanţi, un adevărat barometru ce înregistrează succesele şi lipsurile activităţii diferitelor ramuri ale economiei naţionale şi ale întreprinderilor ».

Problema reducerii costului investiţiilor capătă în cazul investiţiilor cu caracter industrial, faţă de cele social-culturale, un aspect specific. Astfel, pe lîngă reducerea costului construcţiilor propriu-zise, apare un element nou, hotărîtor: preţul de cost al viitorului produs, care poate fi micşorat, urmărindu-se în cea mai mare măsură eficacitatea investiţiei.

Preţul de cost poate fi redus, nu numai dacă proiectanţii acţionează asupra costului construcţiilor şi instalaţiilor (care grevează şi ele costul produsului, prin cotele respective de amortizare), ci în special asupra viitoarelor cheltuieli de producţie, de exploatare (raţionala amplasare, folosirea tehnicii noi, specializare şi cooperare, condiţii de lucru etc.).

Costul ridicat, adică preţul de cost exagerat al unui produs, ca urmare a unei proiectări neraţionale, înseamnă o eficienţă economică redusă a fondurilor băneşti investite şi de materiale, înseamnă produse scumpe, proaste sau puţine, ceea ce afectează direct economia naţională (în funcţie de importanţa produsului respectiv) şi acţionează negativ asupra puterii economice a ţării, precum şi asupra nivelului de trai.

Iată de ce răspunderea proiectantului industrial este deosebit de mare; activitatea sa creatoare este în mod nemijlocit legată de avîntul diferitelor ramuri ale economiei socialiste, baza ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii, de satisfacerea acestora cu produse bune, ieftine şi frumoase, în cantităţi cît mai mari şi în termene cît mai scurte.

Problema centrală în activitatea proiectanţilor ce lucrează în domeniul industrial este problema economicităţii soluţiilor, a eficacităţii lor economice maxime; acest lucru este categoric subliniat în documentele Plenarei C.C. al P.M.R., unde se spune: « propunerile de noi investiţii trebuie să fie bine documentate din punct de vedere al eficacităţii acestora, al nivelului tehnicii, al costului, căci orice ban cheltuit neeconomicos înseamnă reducerea posibilităţilor de a spori forţele de producţie ale economiei naţionale ».

În materialele plenarei se mai arată că deşi aceste lucruri sînt îndeobşte cunoscute, unele departamente mai solicită investiţii pentru lucrări lipsite de documentaţia tehnică necesară, insuficient fundamentate economic; astfel, între altele, s-au cerut sume importante pentru construirea unei fabrici de impregnat traverse, deşi Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor a realizat o asemenea fabrică cu o cheltuială de 20 de ori mai mică.

S-ar putea spune — şi unii arhitecţi susţin aceasta — că problemele de eficienţă economică şi de urmărire a reducerii preţului de cost n-ar fi de resortul arhitectului sau că, în orice caz, cuvîntul hotărîtor îl va avea tehnologul sau economistul, arhitectul trebuind doar să asigure realizarea cerinţelor acestor specialişti.

Nimic mai greşit decît această poziţie de neînţelegere totală a rolului arhitectului în procesul complex de proiectare a întreprinderilor industriale.

Ansamblurile şi clădirile industriale sînt rezultatul colaborării unui colectiv complex de tehnicieni: arhitecţi, constructori, tehnologi, economişti şi specialişti în instalaţii industriale; munca colectivă de proiectare se desfăşoară pe baza sprijinului reciproc în rezolvarea fiecărei probleme de specialitate în parte, astfel încît soluţia dată organismului industrial să reprezinte o sinteză a satisfacerii maxime şi coordonate a fiecărei probleme luate în parte.

De obicei însă, fiecare specialist are în vedere numai satisfacerea maximă a condiţiilor specialităţii sale, chiar dacă aceasta este în defavoarea bunei rezolvări a celorlalte specialităţi. Pe baza contribuţiei fiecărei specialităţi care concură la asigurarea unei anumite producţii în condiţiile concrete date, soluţia de arhitectură trebuie să aibă o viziune largă, o perspectivă curajoasă, sintetizînd acele rezolvări de specialitate care satisfac în cea mai mare măsură, nu numai propriile probleme, ci mai ales pe acelea ale întregului complex industrial.

În acest scop, arhitectul, care de data aceasta nu mai este şi tehnologul lucrării (cum este cazul la locuinţe şi clădiri social-culturale), urmează să-şi însuşească unele cunoştinţe de bază ale celorlalte specialităţi şi, în special, să adîncească problemele economice şi tehnice, contribuind la îmbunătăţirea soluţiilor, reducerea preţului construcţiilor sau a preţului de cost al produselor, uneori chiar prin reconsiderarea tehnologiei sau indicilor tehnico-economici consideraţi de unii specialişti ca invariabili.

Evoluţia proiectării construcţiilor industriale a făcut un salt calitativ după ce arhitecţii au început să cunoască practica producţiei din uzine, instalaţiile industriale şi de transport, s-au documentat asupra sistemelor moderne de fabricaţie, au adîncit problemele de structură constructivă şi, în special, au înţeles mecanismul formării preţului de cost şi mijloacele de reducere a lui, cîştigîndu-şi astfel rolul creator în proiectarea industrială.

Nu puţine sînt cazurile — unele ilustrează paginile acestui număr al revistei — în care arhitectul, sprijinit de întregul colectiv, a reuşit să aleagă

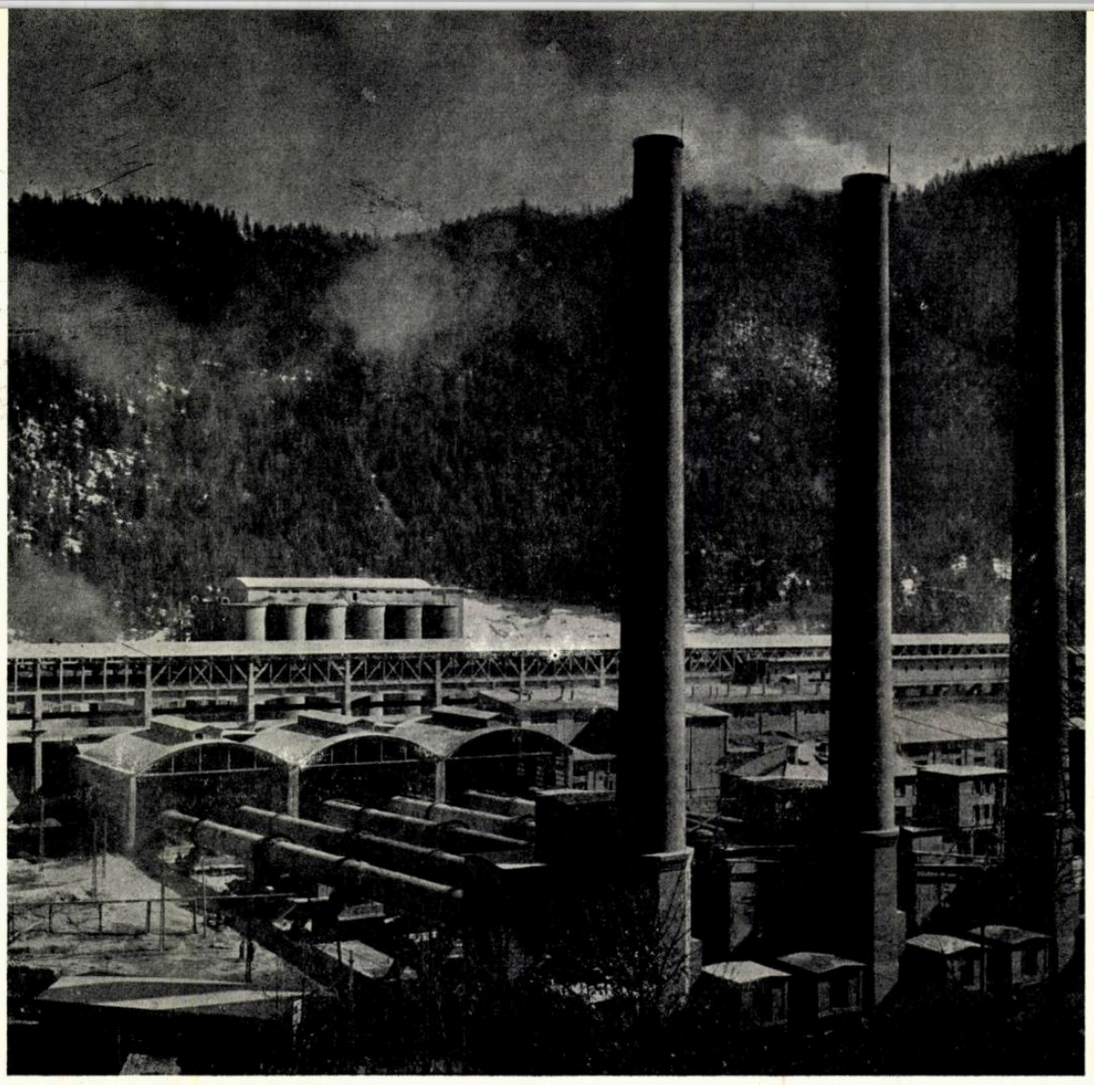

PROBLEMĂ DE BAZĂ A PROIECTĂRII INDUSTRIALE

un amplasament raţional, să rezolve bine şi economic planul general, să asigure fluxuri şi circulaţii scurte, să reducă unele suprafeţe şi volume de construcţie exagerate, să comaseze mai multe funcţiuni în aceeaşi clădire, realizînd în acelaşi timp ansambluri unitare şi expresive, înscrise armonios în sistematizarea teritorială, în cadrul construit al oraşului, al raionului industrial sau în cadrul natural, unde se afirmă prezenţa omului.

În acest fel, « arhitectul industrial » (înţelegînd prin aceasta un specialist care s-a documentat cu seriozitate, care a reuşit să pătrundă aspectele multiple ale proiectării industriale şi care judecă problemele de pe poziţii de stat) poate să-şi dea seama ce este esenţial în vederea satisfacerii nevoilor primordiale ale organismului industrial şi asigurării unei eficacităţi economice maxime a investiţiilor, putînd să îndeplinească un rol complex, care are ceva din rolul dirijorului, asigurînd înscrierea tuturor instrumentelor în polifonia orchestrei.

*

Economicitatea proiectelor industriale devine hotărîtoare dacă avem în vedere uriaşul volum de construcţii ce se realizează an de an în ţara noastră, constructoare a socialismului.

Importanţa investiţiilor în construcţii industriale rezultă, atît din realizările cantitative şi calitative bine cunoscute, înfăptuite pînă acum în anii puterii populare, cît şi din cifrele şi indicaţiile partidului nostru pentru viitor.

Astfel, în 1959 şi 1960 se vor pune în funcţiune hidrocentrala « V. I. Lenin» de la Bicaz, fabrica de îngrăşăminte de la Roznov, fabrica de celuloză din stuf de la Brăila, uzinele sodice Govora şi Borzeşti, va intra în funcţiune bateria III de cocs şi laminorul de profile de 650 mm de la Hunedoara, o secţie de policlorură de vinil şi o centrală electrică de termoficare la Borzeşti. Se va începe construirea unei fabrici de fibre sintetice rolan la Săvineşti, o centrală electrică de termoficare la Ploieşti, trei unităţi de valorificare a lemnului, două fabrici de mobilă, o fabrică de lapte praf, un combinat de produse lactate în Bucureşti, un abator la Hunedoara, două fabrici de zahăr etc. În următorii 2—3 ani vor fi puse în funcţiune o fabrică de azotat de amoniu la Roznov, o unitate petrochimică la Borzeşti, cinci fabrici de plăci fibro-lemnoase, patru fabrici de mobilă etc.

Aceste cîteva exemple ilustrează politica de industrializare socialistă a ţării, urmărită consecvent de partidul şi guvernul nostru. Deşi investiţiile în locuinţe ating anul acesta suma impresionantă de 1 miliard de lei, faptul că investiţiile în industrie şi transporturi sînt de cca. 10 ori mai mari ne dă o ordine de mărime pentru eforturile deosebite care se depun şi vor trebui depuse în continuare de arhitecţi pentru a contribui la realizarea economică a noilor noastre întreprinderi socialiste.

*

Pornind deci de la importanţa hotărîtoare a dezvoltării industriei în ţara noastră şi de la problema centrală a reducerii costului, paralel cu ridicarea calităţii, se profilează clar deosebita răspundere ce revine arhitecţilor care lucrează în acest domeniu.

Sarcini dificile şi complexe, dar nu mai puţin frumoase prin grandoarea şi importanţa lor pentru stat, pentru viaţa cetăţenilor, stau în faţa colectivelor de proiectanţi industriali, în faţa arhitecţilor care îşi desfăşoară activitatea de creaţie în acest domeniu nou, de arzătoare actualitate, al arhitecturii.

Dificultăţile arhitectului în proiectarea industrială sînt sporite prin noutatea problemelor, prin faptul că experienţa în acest sector al arhitecturii este redusă, iar complexitatea şi varietatea programelor sînt foarte mari. Mijloacele de exprimare a conţinutului nou pot îmbrăca forme deosebit de variate şi neobişnuite. Posibilităţi nebănuite se deschid creaţiei în folosirea tehnicii celei mai înaintate, în justa amplasare teritorială a uzinelor, în compunerea unor volume variate, în rezolvarea unitară a problemelor de muncă şi viaţă ale oamenilor, în soluţionarea celor mai complexe probleme economice, tehnice şi arhitecturale.

Într-adevăr, faţă de arhitectura clădirilor civile, arhitectura construcţiilor industriale nu are la bază o moştenire bogată, experienţa valoroasă a mileniilor de activitate de arhitectură şi construcţii specifice. Aceasta, deoarece însăşi industria este un fenomen al zilelor noastre.

Chiar şi în Anglia, ţara primei revoluţii industriale, nu s-au realizat construcţii industriale propriu-zise decît în ultimii 200 de ani. Cu atît mai mult la noi, unde capitalismul a început să se dezvolte tîrziu, iar realizările arhitecturii industriale oglindesc în general, nu perioada de ascensiune — deci progresistă — a capitalismului, ci tocmai etapa ultimă — de declin — ceea ce se reflectă (cu rare excepţii) în aspectele de sistematizare şi arhitectură ale primelor ansambluri industriale. Lipsa de atenţie acordată calităţii clădirilor industriale, de la care capitalistul aştepta doar profituri maxime şi imediate, a făcut ca el să nu se adreseze de obicei arhitectului. Probabil şi acesta este un motiv că aşa de puţini arhitecţi valoroşi s-au ocupat în trecut cu proiectarea uzinelor şi fabricilor.

Arhitectura industrială din ţara noastră apare abia în regimul nostru; primul institut de proiectări industriale (I.P.I.), înfiinţat în 1949, a devenit

pepiniera proiectanților industriali. Imediat după naționalizarea mijloacelor de producție și punerea în aplicare a liniei de industrializare socialistă a țării a fost introdusă disciplina de arhitectură industrială în programul Institutului de arhitectură « Ion Mincu ».

Datorită frățescului ajutor sovietic, proiectanții au putut să aibă de la început la dispoziție experiența în acest domeniu a constructorilor comunismului. Acest ajutor tehnic, care a cuprins toate ramurile de producție, s-a manifestat multilateral, atît prin proiectanții sovietici, care ne-au împărtășit nemijlocit cunoștințele lor, prin trimiterea unor cadre tehnice la inițiere și perfecționare în U.R.S.S., cît și prin punerea la dispoziția proiectanților romîni a unui bogat material documentar: cărți, reviste și chiar proiecte, care au dat un impuls și o orientare creației arhitecturale în acest domeniu.

Deși, în general, încă puțini arhitecți au înțeles importanța rolului ce-l pot avea și toate posibilitățile ce le oferă creatorului arhitectura industrială, deși nu se prețuiește întotdeauna încă la justa ei valoare contribuția arhitectului în proiectarea industrială, nu se justifică reținerea și lipsa de entuziasm creator a unora dintre noi. Cu toate acestea, putem constata cu mîndrie că în institutele industriale s-au format și s-au maturizat cadre deosebit de valoroase de arhitecți, care au astăzi o contribuție activă în proiectarea uzinelor și fabricilor, care au înțeles importanța și frumusețea problemelor, îmbinînd efortul lor creator cu al celorlalți specialiști, pentru realizarea unor ansambluri industriale economice și frumoase.

★

Avînd în vedere că problema centrală în arhitectura industrială o constituie eficacitatea economică a investițiilor, se naște întrebarea: care sînt, în condițiile actuale, căile principale pentru asigurarea unei economicități maxime, concomitent cu o înaltă calitate tehnico-artistică a soluțiilor de proiectare?

Consider că problemele ar putea fi grupate pe următoarele obiective principale:

a) justa amplasare a industriilor în cadrul sistematizării regionale, în conformitate cu planul general de repartizare a forțelor de producție pe teritoriul țării;

b) folosirea tehnicii celei mai avansate, atît în producție, cît și în conceperea și executarea construcțiilor;

c) cooperarea în producție, precum și la realizarea și exploatarea construcțiilor și instalațiilor;

d) stricta dimensionare a suprafețelor și volumelor în concordanță cu nevoile producției;

e) aplicarea cu discernămînt a principiilor și mijloacelor specifice arhitecturii.

Deși, în majoritatea lor, cele ce urmează sînt lucruri cunoscute, totuși repetarea și sublinierea căilor de reducere a costului sînt necesare, în special în urma analizei critice a lipsurilor noastre, ale arhitecților, făcută în documentele Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

În consecință, consider că în momentul de față se impune o cotitură hotărîtă în abordarea și rezolvarea problemelor de arhitectură, ținîndu-se seama de primatul aspectelor economice și tehnice. Posibilitățile multiple existente în acest sens, izvorîte din practica proiectării noastre sînt ilustrate și exemplificate în acest număr al revistei.

A. REPARTIZAREA FORȚELOR DE PRODUCȚIE

În afara unor factori naturali și tehnico-economici de care arhitecții țin seama la amplasarea oricărui ansamblu de clădiri, în studiul amplasării raționale a întreprinderilor industriale apare un factor economic de bază, și anume raționala repartizare pe teritoriu a forțelor de producție, care determină, în ultima instanță, amplasarea uzinei sau fabricii respective și chiar profilul acesteia.

Elaborarea studiului de repartizare a forțelor de producție pe baza planurilor de sistematizare regională și teritorială este garanția rezolvării unitare și atotcuprinzătoare a tuturor problemelor de viață, de activitate productivă, odihnă și cultură ale oamenilor muncii.

Planurile de sistematizare teritorială au în vedere atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor naturale, apropierea industriilor de sursele de materii prime, combustibil și energie, precum și de locurile de consum al produselor, dezvoltarea agriculturii, folosirea rațională a mijloacelor de transport și în fine dezvoltarea armonioasă și coordonată a centrelor populate în concordanță cu amplasarea sau extinderea unor întreprinderi.

Dezvoltarea industriei în țara noastră scoate în evidență necesitatea proiectării complexe, nu numai a unor întreprinderi izolate sau grupuri de industrii (raioane, zone industriale), dar și sistematizarea unor regiuni întregi economice, cuprinzînd industria, agricultura și centrele populate aferente.

În țările capitaliste, încercîndu-se rezolvarea unor contradicții urbanistice născute o dată cu dezvoltarea rapidă a orașelor, s-au făcut unele experiențe în domeniul sistematizării regionale, cum a fost cazul orașelor Boston sau Chicago din S. U. A., Coventry și Harlow din Anglia; aceste experiențe au avut însă mai mult un caracter teoretic, deoarece condițiile societății capitaliste exclud posibilitatea unor planificări de largă perspectivă arhitecturală.

Un interes deosebit reprezintă actuala practică de sistematizare a regiunilor industriale din U. R. S. S. (Donbas, regiunile marilor canale, regiunile răsăritene etc.), Polonia (Varșovia, Nowa-Huta), Cehoslovacia (regiunea Brno) și din R. D. Germană, unde au fost publicate deosebit de interesante studii științifice în această problemă (Schmitt-Renert și Klitsch).

La noi în țară, deși sîntem la începutul acestei activități, s-au elaborat unele planuri de sistematizare valoroase (Valea Jiului, regiunea economică Stalin, microregiunea Reșița, Onești-Borzești etc.).

Ca o realizare a regimului nostru în privința unei mai juste repartizări a forțelor de producție este ridicarea la o nouă viață economică, politică și culturală a Moldovei — provincie înapoiată economic a vechii Romînii — prin masive construcții industriale (hidrocentrala, fabrica de ciment și azbociment de la Bicaz, uzinele chimice de la Roznov, Săvinești și Borzești, noile fabrici textile și alimentare etc.).

În cadrul sistematizării regionale și în legătură cu sistematizarea urbanistică capătă o mare importanță economică sistematizarea raioanelor (zonelor) industriale, atît în cazul noilor centre populate, cît și al celor vechi.

Pentru realizarea unor soluții juste din toate punctele de vedere, arhitectul care proiectează industria și urbanistul trebuie să participe activ, atît la elaborarea planurilor de sistematizare regională și de sistematizare a zonelor industriale, cît și la propunerea diferitelor variante în vederea alegerii amplasamentului industriei. Astfel pot fi stabilite raporturile între construcțiile industriale și de locuit, folosirea judicioasă a condițiilor naturale și tehnice, interdependența factorilor productivi și sociali și coordonarea lor armonioasă.

O treaptă superioară a repartizării raționale a mijloacelor de producție o constituie coordonarea eforturilor și planurilor economiei naționale a țărilor lagărului socialist, pe baza posibilităților tehnice, a experienței în producție și a resurselor naturale ale fiecărei țări în parte.

B. FOLOSIREA TEHNICII NOI

« O problemă de cea mai mare importanță este ridicarea nivelului tehnic în toate ramurile economiei, factor hotărîtor pentru creșterea producției și productivității muncii, pentru reducerea prețului de cost », arată tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în expunerea la Plenara C. C. al P. M. R. din noiembrie.

Mecanizarea și automatizarea proceselor de producție constituie mijloace hotărîtoare pentru reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității producției, introducerea lor devenind o directivă precisă pentru proiectarea industrială.

În acest sens, multe întreprinderi de la noi au fost proiectate parțial sau aproape total automatizate (fabrica de plăci aglomerate, fabrica de penicilină, laminorul și furnalele noi etc.); acest sistem și-a dovedit o dată mai mult eficacitatea în cazul furnalului și cuptorului nou de la Hunedoara, care lucrează cu o productivitate de trei ori mai mare decît cele vechi. Prin urmare, preocuparea și chiar pasiunea pentru tehnica cea mai înaintată pot deveni determinante pentru realizarea unor uzine și fabrici cu indici tehnico-economici de producție avansați, la nivelul tehnicii mondiale.

Demn de menționat este și faptul că în multe cazuri se pot realiza aproape aceleași rezultate economice, cu cheltuieli materiale și financiare mult mai mici și în special în termene mai scurte, prin resistematizarea, reconstruirea și reutilarea tehnică a unor întreprinderi existente.

Rezultatele economice, ca și calitățile arhitecturale ale întreprinderilor ce se construiesc, depind în mare măsură de atenția acordată încă din faza inițială a proiectării, și în tot cursul ei, perspectivelor de dezvoltare a proceselor tehnologice.

Într-adevăr, producția nu poate fi statică și definitiv fixată, ci trebuie să evolueze paralel cu dezvoltarea științei. Introducerea noilor utilaje automate, sistemele noi de muncă și cerințele crescînde ale muncitorilor impun modificări — uneori importante — în modul de amenajare a interioarelor, spațiilor de producție sau clădirilor sanitare și social-culturale, și prin urmare duc și la schimbări în înfățișarea exterioară a clădirilor uzinale.

În afară de posibilitatea introducerii în orice etapă viitoare a tehnologiilor celor mai moderne, un obiectiv specific politicii partidului și statului nostru, în opoziție cu atitudinea regimurilor capitaliste, îl constituie grija față de om, crearea unei ambianțe de lucru care să permită desfășurarea activității productive în condițiile satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale muncitorilor, uzina devenind un loc de muncă socialistă, liberă de exploatare.

Măsurile de protecția muncii, dotarea cu anexe sanitare, cu clădiri social-culturale, folosirea plantațiilor și a culorii ca elemente de prim ordin funcțional și estetic, crearea unui aspect exterior și interior plăcut, constituie tot atîtea mijloace pentru satisfacerea necesităților materiale și cultural-educative ale oamenilor muncii și au un rol deosebit de important în creșterea productivității muncii.

Amenajarea și plantarea teritoriului industrial, organizarea circulație precum și a unui loc de muncă confortabil și plăcut, lupta împotriva nocivităților și accidentelor în producție, asigurarea curățeniei, luminii, căldurii și aerului curat, rezolvarea confortabilă a încăperilor social-culturale sînt obiective de mare însemnătate pentru proiectarea arhitecturală.

Aceste sarcini ale arhitecților, ce tind la crearea unor condiții de lucru care să sprijine dezvoltarea metodelor celor mai înaintate de producție, contribuie la eliminarea deosebirii dintre munca fizică și cea intelectuală.

Luarea în considerare a posibilităților de aplicare a tehnicii înaintate în producție și preocuparea pentru condiții de lucru optime în fabrici și uzine constituie obiective esențiale pentru proiectantul din industrie, dar acestea nu pot fi realizate, așa cum s-a întîmplat adesea cu prețul unei slăbiri a atenției pentru reducerea costului construcțiilor, care rămîne o problemă centrală pentru arhitect.

Lipsurile noastre, ale arhitecților, cu privire la costul ridicat al construcțiilor, criticate aspru de C.C. al P.M.R., nu se limitează numai la construcțiile de locuit.

Materialele Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 arată că, în afara sarcinilor de îmbunătățire a activității noastre legate de construcția de locuințe, « măsuri corespunzătoare trebuie luate și în ce privește proiectarea și execuția celorlalte construcții și în special a construcțiilor industriale, în vederea reducerii costului lor, îmbunătățirii calității și scurtării duratei lor de execuție. Rezervele existente sînt încă mari și trebuie folosite la maximum ».

Astăzi ne-a devenit clar că pentru a rezolva cu succes sarcinile în domeniul arhitecturii și construcțiilor, pentru a scurta durata de execuție a lucrărilor, pentru a reduce consumul de materiale și manoperă trebuie introdusă cu curaj tehnica nouă, nu numai în tehnologie, dar și în concepția și execuția construcțiilor, care trebuie industrializată pe scară largă.

Este demn de subliniat efectul economic deosebit ce poate fi obținut prin scurtarea duratei de execuție a lucrărilor, în special în cazul construcțiilor industriale, datorită creșterii volumului și sortimentelor de produse industriale pe întreaga economie națională, și reducerii timpului de imobilizare a fondurilor și materialelor. Fiecare lună, zi sau chiar ceas cu care intră în funcțiune mai devreme o întreprindere sau secție industrială duce la întărirea economică mai rapidă a țării, la satisfacerea cu un ceas mai devreme a necesităților oamenilor muncii.

Or, calea spre industrializarea construcțiilor industriale trece în mod necesar prin modularea, unificarea parametrilor, la tipizarea elementelor, detaliilor, secțiilor și chiar a clădirilor. Numai astfel execuția construcțiilor se

poate transforma într-un proces mecanizat, de asamblare și montare a clădirilor și instalațiilor din elemente fabricate în condiții de uzină.

Făcînd abstracție de clădirile universale, care sînt încă în fază de studii, nu ar fi just să se treacă cu vederea greutățile de care se lovește elaborarea, la noi în țară, a unor proiecte tip pentru clădiri de producție sau întreprinderi întregi, față de imposibilitatea de a obține fermitatea proceselor tehnologice pe un număr mai mare de ani și față de redusa frecvență de folosire a clădirilor industriale identice.

Dar aceste motive nu pot infirma valabilitatea și necesitatea tipizării construcțiilor industriale, ci duc la concluzia că specificul acestora cere o metodă proprie de industrializare la baza căreia stă mai puțin proiectul tip de clădire sau fabrică și mai mult tipizarea și prefabricarea elementelor.

În acest sens, consider că industrializarea construcțiilor industriale în etapa actuală s-ar putea desfășura în următoarele faze:

1. Standardizarea mașinilor și instalațiilor, tipizarea unor procese tehnologice.

2. Modularea și unificarea parametrilor și rețelelor (deschideri, travee, înălțimi).

3. Tipizarea și producția de masă a elementelor tip de mare serie, ca părți componente ale construcțiilor prefabricate sau precomprimate.

4. Stabilirea unor secții tip, ținînd seama de posibilitatea folosirii multilaterale a elementelor de construcții unificate.

5. Elaborarea de proiecte tip pentru clădiri și construcții anexe și auxiliare, utilizabile pentru mai multe genuri de întreprinderi.

6. Elaborarea tipurilor de clădiri universale sau flexibile pentru clădiri de producție, parter și etajate.

Paralel cu această acțiune treptată de tipizare, rămîne rațională folosirea construcțiilor monolite turnate în cofraje alunecătoare din elemente tipizate, precum și utilizarea cu curaj a pînzelor subțiri, care dau economii apreciabile la consumuri de oțel și ciment.

Străduințele arhitecților noștri în aceste domenii au înregistrat multe aspecte pozitive, analizele tehnico-economice făcute arătînd că folosirea prefabricatelor și chiar preturnarea au avut la construcțiile industriale efecte economice mai favorabile decît la alte categorii de lucrări.

Nu rămîne decît să se stăruie pe acest drum, deoarece ar fi inadmisibil și de neînțeles ca entuziasmul manifestat la începutul proiectării industriale la noi în țară pentru metodele avansate să se transforme în renunțări și rămîneri în urmă din punct de vedere al tipizării. Să nu uităm că primele prefabricate în țara noastră au fost realizate încă de acum o jumătate de veac (1909) de către A. Saligny, tocmai pentru o construcție industrială și anume pentru celulele silozurilor din portul Constanța. Continuarea cu perseverență a experienței pozitive a Institutului de proiectare pentru construcții industriale (I.P.I.) care a realizat în 1950—1951 — pentru prima dată în țară — un schelet complet prefabricat pentru hale industriale, ar duce la lichidarea situației necorespunzătoare de astăzi din domeniul tipizării construcțiilor industriale, rămasă mult în urma tipizării construcțiilor social-culturale.

Prelungirea acestei situații nu-și găsește nici o justificare. Partidul și guvernul nostru ne-au trasat sarcina introducerii pe scară largă a tipizării, întemeindu-se pe avantajele evidente ale acestei metode — care s-a dovedit economică, eficientă și operativă — și sîntem datori să răspundem acestei chemări. Tipizarea și unificarea soluțiilor constructive și a elementelor pentru diferitele clădiri creează premisele cele mai sigure pentru îmbunătățirea și din punct de vedere arhitectonic a ansamblurilor de clădiri industriale.

Tipizarea fiind, în ultimă analiză, un proces de selecționare a soluțiilor posibile și de limitare a numărului de parametri, legat de scoaterea în evidență a caracteristicilor și calităților specifice esențiale ale diferitelor clădiri— din punct de vedere al economicității, funcțiunii, structurii și formelor lor arhitecturale — creează condiții optime pentru obținerea unității clădirilor și armonizarea ansamblurilor.

În condițiile construcțiilor industrializate, proiectarea tip duce la o rezolvare arhitecturală realistă. Cercetările și studiile științifice de arhitectură vor trebui să determine modul în care urmează să fie folosite avantajele acestei metode în cazurile concrete din practică și modul în care poate fi folosită această metodă pentru asigurarea unor caractere specifice, atît ale construcțiilor industriale în general, cît și ale diferitelor ramuri economice speciale (industria ușoară, grea, chimică etc.).

În expunerea la plenara C.C. al P.M.R., tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a analizat cauzele prețului încă ridicat al prefabricatelor: utilizarea unor tipuri neeconomice, cu consumuri mari de oțel și ciment, fabricarea unui număr mare de tipuri de serie mică și transporturi lungi de la fabrică la șantier.

Documentele plenarei subliniază că folosirea prefabricatelor nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de scurtare a termenelor de execuție și de obținere a unui preț de cost redus. Folosirea în condițiile noastre a prefabricatelor este absolut necesară, ținînd seama de volumul uriaș al construcțiilor de realizat, atît în industrie, cît și în domeniul social-cultural, în termene scurte. Este de datoria noastră ca împreună cu inginerii constructori și tehnologi să găsim soluțiile tehnice cele mai avantajoase, astfel ca elementele prefabricate și materialele eficiente să devină raționale și economice în construcțiile noi.

O deficiență serioasă o constituie neprecizarea unor indici tehnico-economici și a unor prețuri limită, valabile atît pentru proiectare, cît și pentru verificarea economicității soluțiilor. Pentru a putea cuprinde aspectele multilaterale ale economicității și eficienței în proiectarea industrială ar trebui ca indicii să se refere, nu numai la soluțiile tehnico-constructive, ci și la productivitatea mașinilor și instalațiilor, densitatea clădirilor și construcțiilor, gradul de exploatare a volumelor construite, a rețelelor de transport și energetice, și altele, probleme asupra cărora vom reveni în legătură cu dimensionarea construcțiilor și instalațiilor industriale.

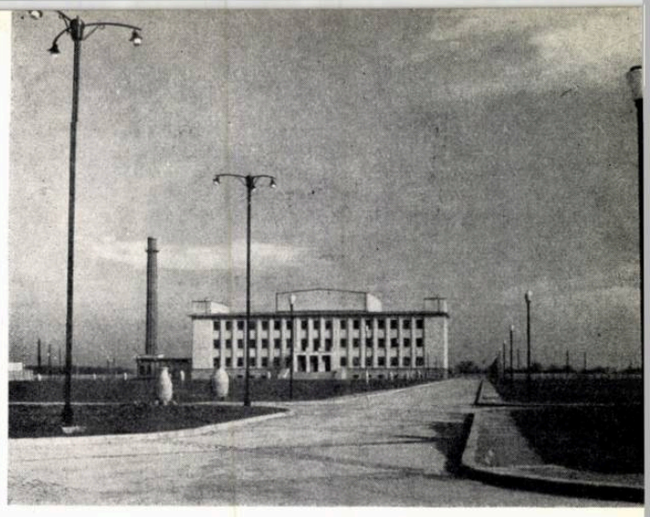

1

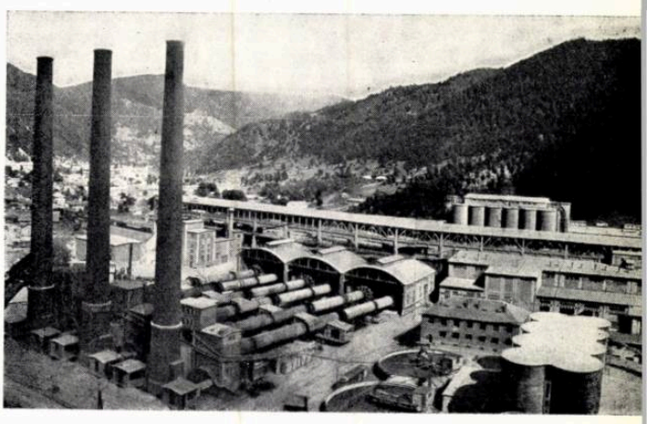

2

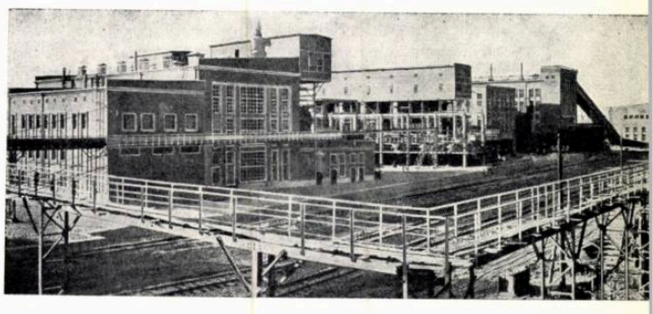

3

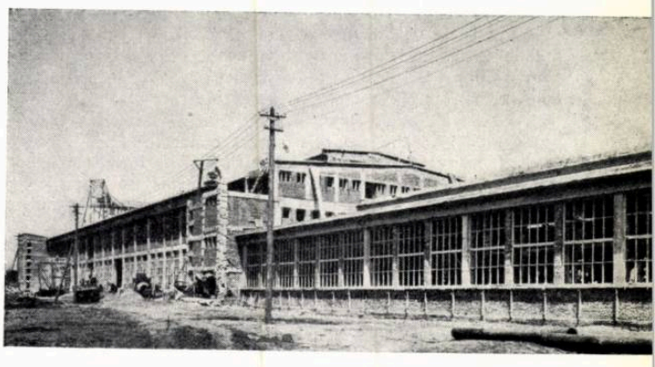

4

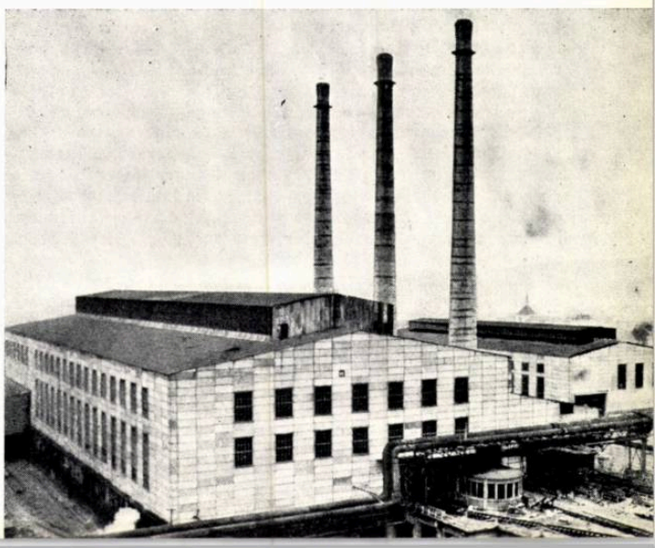

5

1 — Reactorul nuclear
2 — Fabrica de ciment de la Bicaz
3 — Fabrica de superfosfați de la Năvodari
4 — Fabrica de placaj Gălăuțași
5 — Oțelăria nouă din Hunedoara

Este de subliniat importanța economică pentru construcțiile industriale a tipizării clădirilor (secțiilor) « universale » sau « flexibile ». Între uzura fizică și cea « morală » a clădirilor industriale există un decalaj, provenit din faptul că acestea se învechesc mai repede din cauza rapidei evoluții a tehnicii și tehnologiei de fabricație, decît din cauza uzurii fizice. Ideea unor clădiri care să apropie între ele aceste două termene de uzură a apărut în U.R.S.S., unde se are în vedere proiectarea unor construcții care să permită cu deosebită ușurință transformări ulterioare — adică a unor clădiri « flexibile sau elastice » — și care totodată trebuie să fie și « universale », adică să poată fi utilizate la o serie întreagă de tehnologii înrudite. Caracteristicile acestor clădiri, care au început să fie folosite în U.R.S.S. și în ultimul timp au apărut și în R. D. Germană, sînt deschideri și travee mari și regulate, o rețea de stîlpi pe cît posibil pătrată, utilaje de transport nelegate de scheletul de susținere, înălțimi unificate și, în fine, utilaje și instalații independente de elementele constructive.

Această cale de tipizare specifică construcțiilor industriale, analizată cu toată seriozitatea în condițiile economiei țării noastre, ar putea da în viitor efecte economice apreciabile.

Folosirea tehnicii noi nu se rezumă numai la proiectarea și la executarea construcțiilor. Posibilități nebănuite există în folosirea unor materiale noi, eficiente, ușoare, translucide, izolatoare fonic și termic, în folosirea maselor plastice, a rășinilor sintetice etc. Toate aceste noi materiale, dintre care unele vor fi produse în scurt timp și la noi în țară, vor genera noi soluții tehnico-constructive, care pe lîngă rezultatele economice scontate, vor deschide și căi interesante creației arhitecturale.

C. COOPERAREA ÎNTREPRINDERILOR

Raționala repartizare a forțelor de producție pe teritoriul țării este strîns legată de specializarea și cooperarea întreprinderilor industriale. Regiunile economice trebuie să se dezvolte în mod complex, iar proiectantul să țină seama de specializarea și profilarea fiecărei uzine în parte, precum și de asigurarea unei cooperări raționale în producție, atît între întreprinderile din aceeași regiune, cît și între cele din regiuni economice învecinate.

Așa cum arată documentele Plenarei C.C. al P.M.R., eficacitatea economică a acestei forme superioare de organizare este deosebit de mare, după cum a dovedit cooperarea a 34 de întreprinderi la producția autocamionului, 8 fabrici la producția tractorului, 13 întreprinderi la realizarea combinei de cereale. În acest fel, spre exemplu, prețul pompelor de injecție pentru tractor a putut fi redus, față de 1954, de trei ori.

Specializarea și cooperarea în producție, între statele lagărului socialist, însemnează o etapă superioară în dezvoltarea diviziunii internaționale a muncii. Repartizarea rațională a industriilor și proiectarea, construirea și folosirea în comun a unora, în funcție de condițiile cele mai favorabile, îmbinînd interesele naționale ale fiecărui stat socialist cu interesele dezvoltării întregului lagăr, constituie una din sursele principale ale accelerării ritmului de creștere a forțelor de producție din toate țările socialiste.

În afara cooperării în producție, aș dori să insist asupra importanței cooperării sau colaborării la executarea și folosirea unor construcții și instalații de către mai multe întreprinderi industriale sau de către unitățile de producție și centrele populate apropiate; în acest sens, intervenția proiectantului, a arhitectului, are o deosebită importanță economică.

De exemplu, cooperarea (sau chiar combinarea) întreprinderilor orășenești pentru depozitarea și măcinarea grîului, depozitarea făinii, coacerea pîinii, fabricarea și păstrarea pastelor făinoase, dă rezultate interesante, ea permițînd mecanizarea complexă a transporturilor, utilizarea rațională a mîinii de lucru, centralizarea controlului, îmbunătățirea calității producției, reducerea costului produselor etc. În afară de aceasta, rezultă importante economii prin reducerea volumului de construcții și instalații inginerești auxiliare (drumuri, mijloace de transport, silozuri etc.), reducerea numărului construcțiilor pentru poartă, pentru pichete de incendiu, ateliere de întreținere, clădiri administrative și social-culturale etc.

În general, cooperarea în construirea și exploatarea construcțiilor se poate referi la următoarele cazuri concrete:

1. Folosirea în comun de către mai multe întreprinderi învecinate a unor clădiri auxiliare de producție, cum ar fi: ateliere mecanice, garaje, depozite, centrale termice și energetice etc. În aceste cazuri, volumul construit, energia consumată, numărul de muncitori etc. cresc într-o proporție mult mai redusă în urma folosirii lor mai raționale. De asemenea, pot fi folosite în comun o seamă de construcții auxiliare, ca: rezervoare, silozuri, buncăre, care, cu aceleași instalații de mecanizare și cheltuieli de exploatare, pot deservi mai multe întreprinderi.

2. Exploatarea în comun a rețelelor edilitare (apă, canal, energie etc.), a rețelelor de transport (drumuri, poduri, căi ferate) de către mai multe întreprinderi sau de unele întreprinderi și centrele populate învecinate, duce la economii, evidente, atît prin folosirea intensă a acestor instalații, cît și a parcului rulant respectiv.

3. Construirea și folosirea în comun a clădirilor social-culturale (creșe, cămine de zi, cluburi, școli, spitale etc.) permit crearea unor obiecte comasate, o utilizare completă a capacității lor printr-o justă programare, și dotarea la un nivel tehnic mai ridicat, folosindu-se pentru aceasta economiile realizate prin reducerea volumului construit, a personalului de deservire etc.

4. Un aspect interesant îl capătă cooperarea la realizarea unor cartiere sau colonii muncitorești deservind mai multe întreprinderi. Pe lîngă o seamă de avantaje evidente de grupare, se poate îmbunătăți sistematizarea orașului de care acestea sînt legate, se pot obține soluții de ansamblu mai economice, în care deservirea locuințelor cu ateliere, magazine, brutării, spălătorii și termoficare se face mai rațional.

5. Concentrarea investițiilor, organizarea executării lucrărilor în mod rațional, deservirea mai multor șantiere de către o singură bază de construcție, un singur poligon de prefabricate, un singur grup de depozite, duc la mari economii și scurtări de termene în execuție.

În condițiile executării industrializate a acestor construcții — fie că este vorba de mai multe construcții industriale, fie și de construcții de locuit — este posibilă unificarea tipurilor de elemente, deci prefabricarea unui număr redus de tipuri în serie mare, ceea ce duce implicit la reducerea costului lor.

D. DIMENSIONAREA SPAȚIILOR

Mari posibilități de economie rezidă în dimensionarea redusă la strictul necesar a terenului industrial, a suprafețelor și volumelor construite, a instalațiilor industriale, edilitare și de transport.

Planul general sau planul de ansamblu este documentul prin care se organizează întreg procesul de producție, rezolvînd toate problemele de transport al materialelor și produselor, ca și circulația oamenilor în cadrul industriei. La baza soluției celei mai economice a planului general este necesar să se afle sinteza particularităților de producție și de exploatare, din punct de vedere tehnico-economic, social-sanitar, precum și a condițiilor locale legate de mediul înconjurător.

Hotărîtoare este zonificarea rațională a teritoriului industrial, ținînd seama de specificul producției, de caracterele arhitecturale, de cerințele sanitare și de pază contra incendiilor, de legăturile dintre aceste zone.

Mari rezerve pentru economie rezidă încă în eliminarea exceselor din actualele normative, atît în ce privește distanțele între clădiri, cît și diferite alte prescripții în vigoare, care duc la ocuparea unor întinse suprafețe de teren al clădirilor industriale.

Deși în țara noastră nu putem vorbi de costul ridicat al terenului de construcții, uităm de multe ori că în acest fel se sustrage agriculturii un teren prețios, de pe care se pot culege mari recolte pentru alimentarea populației și aprovizionarea industriilor cu plante tehnice.

Mare risipă se face încă prin dimensionarea drumurilor și alegerea sistemului lor de construcție, prin lungirea inutilă a căilor ferate și altor mijloace mecanizate de transport, a căror investiție și exploatare grevează prețul de cost al produsului. Felul cum se realizează joncțiunile liniilor și ramificațiilor de cale ferată, pozițiile de acces ale acestora față de teren și unghiul pătrunderii sau ieșirii lor de pe teritoriul uzinal, formează de asemenea un izvor important de economii.

Cunoașterea adîncită de către arhitect a condițiilor de teren și o proiectare verticală adecvată asigură o rațională folosire a reliefului, în care fixarea cotei 0 pentru platforma întregii întreprinderi sau pentru fiecare zonă în parte (în cazul terenurilor accidentate) este necesar să ducă la echilibrarea rațională a pămîntului dislocat.

O deosebită eficacitate pentru reducerea teritoriului industrial, pentru scurtarea drumurilor și a circulațiilor, precum și micșorarea volumelor construite, o are gruparea și comasarea funcțiunilor în clădiri cît mai puține, în blocuri compacte al căror cost de investiție și exploatare asigură indici tehnico-economici deosebit de favorabili.

Atît costul construcțiilor și exploatării, cît și dimensiunile terenului mai pot fi reduse simțitor prin folosirea proceselor tehnologice verticale și etajarea clădirilor, bineînțeles în cazul cînd procesele de producție o îngăduie.

În legătură cu reducerea strictă a volumului construit este demn de menționat că practica din U.R.S.S. și din alte țări dovedește raționalitatea amplasării parțiale, uneori chiar complete, a unor instalații industriale în aer liber. Amplasarea în aer liber a diferitelor instalații, sub acoperiș sau descoperite, cu platforme intermediare pentru utilaje, reprezintă una din căile eficace pentru reducerea costului și scurtarea termenului de execuție, lucru confirmat și de cîteva cazuri din industria chimică, de petrol sau materiale de construcție din țara noastră.

Proiectanții arhitecți, constructori și instalatori trebuie să privească critic datele tehnologice și să se orienteze spre tehnica cea mai avansată, dimensionînd în strictă conformitate, atît suprafețele, cît și volumele, eliminînd cu strășnicie rezervele nejustificate. De această idee se leagă o amplasare cît mai rațională a utilajelor, reducerea la minimum a spațiilor de circulație și a depozitelor intermediare, folosirea transporturilor suspendate și a altor spații din înălțimea clădirilor pentru instalațiile tehnice. În special, rezervele pentru dezvoltări viitoare trebuie privite cu multă moderație și spirit critic.

Un alt mijloc pentru realizarea de economii constă în adoptarea unor sisteme constructive și rețele de stîlpi prin care se poate obține un coeficient optim de utilizare a suprafețelor, deci o productivitate mai mare pe volum construit. Este vorba aci de cunoscutele avantaje pe care le oferă micșorarea numărului punctelor de sprijin, adică mărirea traveelor și deschiderilor, ceea ce permite și o ușoară modificare ulterioară a tehnologiei.

În orice caz, construcția *ieftină* și construcția *economică* nu sînt noțiuni identice; execuția clădirilor poate fi relativ ieftină, deci investiția mică, însă exploatarea scumpă, ceea ce se reflectă în ultimă instanță în prețul de cost al producției și poate astfel deveni prohibitivă.

Din punct de vedere economic, pe cît de importantă este participarea arhitectului la stabilirea amplasamentului și alegerea terenului, pe atît de importantă este urmărirea de către acesta a executării lucrărilor, pînă la darea lor în exploatare.

Dimensionarea strict minimală a anexelor social-culturale, a clădirilor social-culturale și administrative, paralel cu dotarea lor confortabilă, este de asemenea un izvor de economii; în această privință, în ultimii ani s-au înregistrat multe excese.

În concluzie, consider că lipsa cea mai mare pentru realizarea unor ansambluri și clădiri industriale economice este neprecizarea unor indici tehnico-economici, inexistența unor limite de consumuri și cost pe unitate de produs, stabiliți pe baza experienței proprii și a realizărilor celor mai economice din străinătate.

În expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej insistă asupra acestui aspect în legătură cu investițiile în rețele de transport, unde nu s-au fixat limite de cost pe kilometru de drum. De asemenea, se analizează și urmările grave ce se datoresc lipsei unor indici tehnico-economici și în special limite de preț obligatorii pentru construcțiile de locuințe. Aceste aspecte negative, pe bună dreptate aspru criticate, nu sînt specifice numai sectoarelor respective.

În proiectarea industrială nu am reușit să stabilim și să fixăm o seamă de indici tehnico-economici mobilizatori, care să devină un ghid pentru proiectarea construcțiilor industriale și un mijloc obiectiv pentru verificarea complexă a economicității soluțiilor.

Astfel, ar fi deosebit de necesară elaborarea în cel mai scurt timp posibil a următorilor indici: suprafața de teren în funcție de producția întreprinderii, densitatea construcțiilor corespunzătoare diferitelor ramuri industriale,

suprafaţa şi volumul construit pe unitate de produs, numărul de salariaţi şi clădirile social-sanitare în concordanţă cu volumul producţiei şi profilul întreprinderii, consumul de ciment, oţel etc. pe unitate de volum sau suprafaţa construită, metri liniari de reţele de transport, instalaţii energetice etc. raportate pe unitatea de folosinţă, şi altele.

Aceşti indici tehnico-economici, împreună cu noi normative de proiectare, sanitare şi P.C.I. corespunzător condiţiilor şi posibilităţilor noastre materiale actuale, vor duce negreşit la o cotitură radicală în proiectarea industrială, la soluţii deosebit de economice.

E. APLICAREA PRINCIPIILOR ŞI MIJLOACELOR SPECIFICE ARHITECTURII

Cînd este vorba de arhitectura unor construcţii, oricare ar fi categoria căreia îi aparţin, nu este posibil ca în cadrul problemelor pe care le generează buna lor alcătuire şi realizare, să fie despărţite aspectele tehnico-economice de cele ale expresiei arhitecturale.

Este evident că orice construcţie trebuie să răspundă unei utilităţi, satisfăcînd anumite funcţiuni, să fie solidă, respectînd legile staticii şi ale rezistenţei materialelor, să fie economică, înlăturînd orice excese, orice risipă, orice este inutil; or, tocmai satisfacerea deplină a acestor cerinţe obiective împlineşte atributele de bază ale arhitecturii.

Cerinţele tehnico-economice ale construcţiei sînt legate direct de economia mijloacelor de exprimare artistică, de concepţia arhitecturală în sensul ei cel mai larg. Neglijarea acestei legături determină excese arhitecturale, supradimensionări de suprafeţe şi volume construite, de instalaţii, iar nerespectarea indicilor tehnico-economici şi a normelor duce la consumuri exagerate de mijloace.

Concordanţa formei de exprimare cu conţinutul, respectarea funcţiunii şi a structurii, asigură în acelaşi timp şi baza necesară unei proiectări economice, unei exprimări sobre şi sincere a caracterului unei construcţii industriale.

Din punctul de vedere al structurii, este de subliniat că alegerea mijloacelor de exprimare şi a procedeelor de compoziţie trebuie să fie în acord cu caracterul tehnico-constructiv al construcţiei. În acest sens este de evitat tot ce falsifică soluţia constructivă şi structura, tot ce complică execuţia lucrărilor, tot ce nu corespunde cu aplicarea tehnicii avansate în construcţii, cu prefabricarea elementelor sau precomprimarea părţilor de construcţii.

Unele excese arhitecturale care duc la scumpirea construcţiilor pot fi relativ uşor evitate prin calcule, cum ar fi suprafaţa necesară a ferestrelor şi luminatoarelor, înălţimea încăperilor, suprafeţele de exploatare, depozitare, circulaţie etc.

O altă problemă, însă, este aceea legată de unele exagerări care intră în contradicţie cu principiile de compoziţie. Consider că respectarea cu strictete a regulilor şi legilor general valabile ale arhitecturii, care se opun oricăror excese şi exagerări de volume şi suprafeţe, constituie un izvor de economii raţionale.

Utilizarea în special a clădirilor etajate la industria bunurilor de consum, a şedurilor la industria textilă, a instalaţiilor în aer liber la industria petrochimică, a construcţiilor şi instalaţiilor de transport şi depozitare dezvoltate la industria siderurgică etc. este strict determinată de soluţionarea economică a unor necesităţi particulare, generînd în paralel caractere arhitecturale specifice pentru fiecare ramură industrială în parte.

Integrarea activităţii creatoare omeneşti în cadrul legilor naturii, în armonia generală a naturii, este o condiţie esenţială a frumosului. Or, în natură nu există inutilul, nu există risipa de forţe. Tendinţa spre economie — o economie just înţeleasă, largă şi cuprinzătoare — serveşte utilul, funcţiunea, şi nu este în contradicţie, ci dimpotrivă, în concordanţă strictă cu principiile de compoziţie arhitecturală, cu asigurarea imaginii expresive a construcţiei.

Nu întîmplător unul din atributele arhitecturii formulate de Vitruviu este economia.

Asigurarea economicităţii clădirilor şi construcţiilor a fost o tendinţă în toate timpurile (desigur, sub diferite aspecte, în funcţie de condiţiile respective); în socialism, această tendinţă a primit un conţinut nou, realizarea soluţiilor economice asigurînd posibilitatea satisfacerii în mai mare măsură şi mai repede a nevoilor societăţii.

Frumosul este necesar omului; de aceea el îl caută sau îl creează. O uzină este un ansamblu important, văzut de la distanţe mari de un număr important de oameni; ea trebuie să se integreze în natură sau într-un cadru arhitectural, existent sau viitor, din ansamblul urban. În afară de aceasta, într-o uzină sînt nu numai maşini, dar şi mii de oameni ce lucrează; uzina socialistă trebuie să creeze un cadru armonios omului, stăpînul mijloacelor de producţie, să-i ofere condiţii plăcute pentru a putea lucra cu elan.

Am greşit considerînd că frumosul în arhitectura industrială s-ar putea realiza prin folosirea ordinelor clasice, forme academice consacrate sau ornamente. Din experienţa de pînă acum de la noi şi din alte ţări rezultă că este o tendinţă nesănătoasă de a transpune în arhitectura construcţiilor industriale trăsăturile proprii clădirilor publice, care sînt în contradicţie cu destinaţia funcţională, structura şi materialele acestor construcţii; tot atît de greşită mi se pare tendinţa, apărută între altele în S.U.A., de a transpune fără discernămînt specificul industrial unor clădiri publice, care au cu totul alte funcţiuni.

Uzinele nu au devenit mai frumoase atunci cînd s-au aplicat construcţiilor colonade şi frontoane clasice, în contrazicere nu numai cu funcţia şi sistemul constructiv, dar şi cu volumele caracteristice, cu formele specifice de dimensiuni uriaşe, impuse de programe industriale, şi în special în contrazicere cu preocuparea noastră majoră de economie. În arhitectura industrială (şi nu numai în cea industrială), frumuseţea se realizează pe alte căi şi cu alte mijloace. Templul antic sau palatul Renaşterii nu au epuizat posibilităţile arhitecturii de a crea forme frumoase şi originale. Or, care programe pot duce mai bine la forme noi şi expresive decît cele industriale, care includ în ele viaţa, producţia, dinamismul şi cutezanţa muncii omeneşti?

În majoritatea cazurilor, dimensiunile în plan sau în spaţiu ale întreprinderilor industriale determină soluţii constructive spectaculoase şi de o varietate nesfîrşită. Cu halele imense, furnalele şi laminoarele, turnurile de răcire şi coşurile avîntate, cu desfăşurarea în spaţiu a acestor elemente neobişnuite ca forme şi dimensiuni se pot realiza opere cu nimic mai prejos decît cele

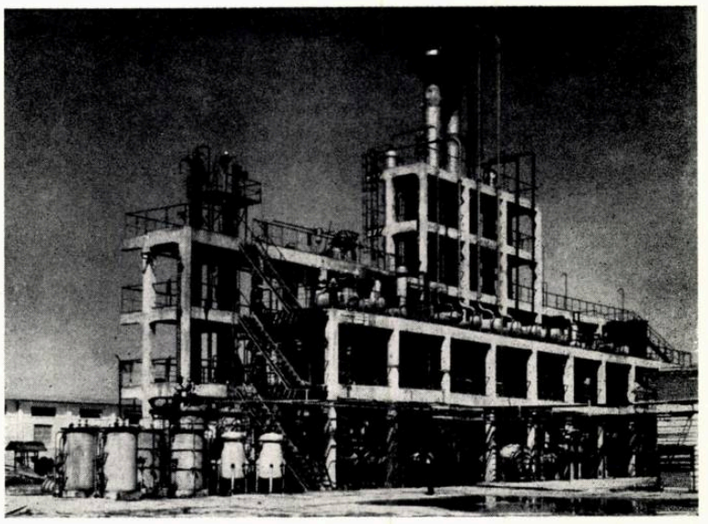

Rafinărie în Moldova

citate în tratatele de istoria arhitecturii. Toate acestea pot fi realizate în condiţiile unei preocupări de stricte economii, căci frumosul adevărat este economic în mijloacele sale de exprimare.

Evoluţia arhitecturii industriale şi în special realizările din U.R.S.S. şi din democraţiile populare au dezminţit de mult părerea unor arhitecţi că realizarea uzinei frumoase ar fi o imposibilitate. Orice uzină sau chiar întreprindere din industria siderurgică sau chimică poate fi realizată ca operă remarcabilă arhitectonică, eficientă economic.

A. Perret spunea că arhitectura vie este aceea care exprimă fidel epoca sa; exemple ale unei astfel de arhitecturi pot fi căutate printre toate categoriile de construcţii. Trebuie alese însă acele opere care, subordonate funcţiunii lor şi realizate prin folosirea judicioasă a materialelor, se vor ridica pînă la frumos prin dispoziţia şi proporţiile armonioase ale elementelor necesare componente. Inginerul P. L. Nervi arată că tehnica oferă un cîmp aproape nelimitat de posibilităţi statice, constructive şi funcţionale, care sînt neexpresive prin ele însele, dar, animate de sensibilitate, de armonia proporţiilor, de grija pentru elemente, pot deveni exprimări arhitectonice elocvente.

Fără o concepţie arhitectonică clară, fără o idee exprimată prin mijloacele arhitecturii — proporţie, ordine, contrast — nu se poate crea o imagine artistică expresivă şi aceasta cu atît mai mult cu cît cadrul arhitecturii industriale nu se referă în general la construcţii izolate, ci la ansambluri arhitecturale cu clădiri şi construcţii complexe, incluzînd cîteodată şi zone de locuit.

Armonia părţilor între ele şi cu ansamblul, contrastele între elementele principale şi secundare, ordinea ierarhizată şi dominantele, acordul perfect cu cadrul existent, proporţiile bune, nu măresc costul construcţiilor, ci sînt chiar în contradicţie cu risipa şi, în orice caz, contribuie efectiv la sporirea calităţilor construcţiei.

Sinceritatea în exprimare, calitate importantă a arhitecturii industriale, este un element esenţial în eliminarea exceselor şi a risipei, deoarece are în vedere corespondenţa între funcţiunea clădirii, conţinutul şi destinaţia ei larg înţeleasă şi expresia arhitecturală. Sobrietatea şi simplitatea ar trebui să fie caracteristice construcţiei industriale, ea determinînd un specific propriu al ansamblului industrial şi excluzînd prin însăşi definiţia ei ceea ce este inutil şi neesenţial.

Desfăşurarea organizată a producţiei, folosirea muncii pe bandă, aşezarea ritmică a instalaţiilor şi utilajelor şi chiar ritmicitatea ştiinţific stabilită a desfăşurării procesului de fabricaţie se leagă în mod raţional şi organic cu ritmul arhitecturii şi cu exprimarea acestui ritm în plan, în faţade sau în volume construite. Această concordanţă se completează cu introducerea tehnicii noi în executarea construcţiilor industriale, cu modularea şi tipizarea elementelor şi a altor părţi componente. Folosirea în exprimare a ritmului este şi ea organic legată de conţinut, de structură, serveşte şi completează aceste elemente de bază, iar corespondenţa strictă între ritm, funcţiune şi soluţie tehnică contribuie la economicitatea clădirilor şi ansamblurilor, paralel cu asigurarea expresivităţii lor.

Arhitectul V. A. Vesnin, renumitul specialist sovietic în construcţii industriale, subliniază importanţa locului pe care-l ocupă arhitectura în proiectarea clădirilor industriale. El susţine că munca just organizată a arhitectului, colaborarea strînsă cu tehnologul, constructorul şi ceilalţi specialişti reprezintă chezăşia economiei în construcţiile industriale. Construcţiile industriale cele mai bune şi cele mai frumoase au fost, de regulă, construcţii pentru care munca de proiectare decurgea tocmai pe această bază, cînd arhitectul s-a putut orienta în toate specialităţile învecinate, abordînd cerinţe variate şi uneori contradictorii, impuse şi făcînd sinteza tendinţelor progresiste ale întregului colectiv.

Economia mijloacelor de exprimare trebuie, nu numai să contribuie la reducerea cheltuielilor în construcţie şi exploatare, dar şi să mărească expresivitatea arhitectonică. Numai acei arhitecţi care abordează problema construcţiilor de pe poziţii de stat, care au înţeles că lupta împotriva exagerărilor şi a risipei, îndreptată spre reducerea costului construcţiilor, nu este un fenomen temporar, şi perfecţionîndu-şi permanent măiestria, realizează acest lucru în practică, pot dezvolta în mod creator mijloacele arhitecturii şi deveni inovatori în domeniul lor.

Crearea unei imagini realiste a întreprinderii industriale eficiente economic constituie o sarcină principală a arhitecturii. Este necesar să se urmărească o reprezentare expresivă, realistă a acestor construcţii şi complexe, prin proporţii şi volume clare şi sobre, printr-o exprimare simplă, sugestivă, prin eliminarea inutilităţilor, prin sublinierea specificului industrial şi prin reflectarea creatoare şi sinceră a conţinutului funcţional şi structural.

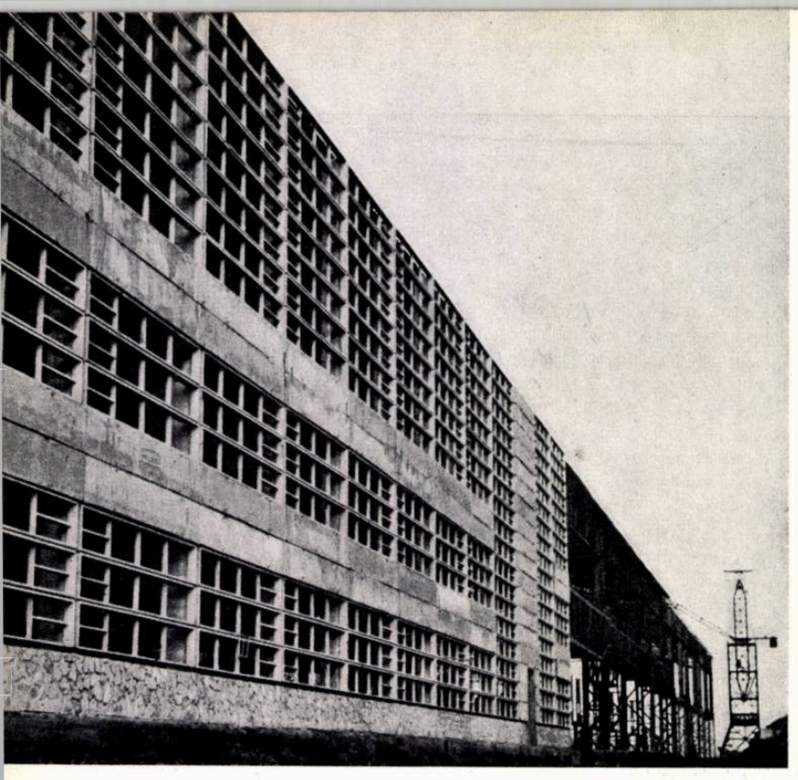

Laminorul din Hunedoara în timpul execuției

INDUSTRIA SIDERURGICĂ

În siderurgie vor intra în funcțiune în 1959 bateria a treia de cocs și laminorul de profile de 650 mm de la Hunedoara cu o capacitate de 550.000 tone/an, al treilea laminor de tablă subțire la uzina „Nicolae Cristea" și altele.

Pe baza noilor capacități de producție și a exploatării mai raționale a furnalelor, cuptoarelor de oțel, laminoarelor și altor utilaje existente, se prevede o creștere a producției siderurgice cu 23% față de 1958.

În 1959 se va asigura creșterea într-un ritm mai mare a producției de metal. Considerăm că, din rezervele existente, industria siderurgică poate realiza în anul care urmează o creștere a producției de oțel de 38% față de 1958, adică o producție totală de 1,3 milioane de tone.

GH. GHEORGHIU-DEJ
Din expunerea făcută la Plenara C. C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958

Arh. E. ȘIMȘI

ZECE ANI DE PROIECTARE LA IPROMET

În ianuarie 1959 s-au împlinit 10 ani de la înființarea primului institut de proiectare din țara noastră, Institutul de proiectări industriale (I.P.I.).

În primii săi ani de existență, I.P.I., fiind singurul institut, a întocmit o gamă foarte mare de proiecte industriale, cuprinzînd aproape toate specialitățile de producție: siderurgia, metalurgia, industria extractivă, chimia, industria textilă, refractarele, termoenergia, construcții de mașini, bunuri de larg consum etc.

Cu timpul, în toate aceste ramuri industriale au crescut necesitățile și s-au dezvoltat programele de producție, care pînă la urmă au impus — din cauza imensului volum de lucrări — o cît mai adecvată specializare a proiectării.

În aceste condiții, I.P.I. a început să roiască, desprinzîndu-se din cadrele tehnice ale acestui institut colective specializate, creîndu-se astfel IPROCHIM pentru industria chimiei, IPROM pentru industria constructoare de mașini, ICEMIN pentru industria minieră. Institutul inițial, denumit acum IPROMET, s-a specializat în proiectarea industriilor siderurgice, metalurgice și refractare, pentru ca mai tîrziu, în 1957, să se specializeze numai pentru industriile siderurgice și refractare.

Arhitecții și inginerii desprinși din cadrele I.P.I. au constituit nucleele de bază ale noilor institute de proiectare, precum și cadrele didactice necesare disciplinei de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură «Ion Mincu».

În decursul celor 10 ani de existență, acest institut a întocmit proiecte pentru cca. 65 de uzine, din care 26 nou-proiectate, 13 aproape complet reconstruite, mărindu-li-se considerabil capacitatea de producție, și 26 reintegrate.

În cadrul proiectării acestor uzine, institutul s-a preocupat, pentru prima oară în țară, de reducerea costului și mărirea productivității în proiectare și execuție, prin introducerea modulării traveelor și deschiderilor, prin unificarea gabaritelor și prin tipizarea detaliilor și elementelor de construcții.

Aceste studii și realizări au stat la baza tipizărilor introduse ulterior în programul diferitelor instituții de proiectare.

După ultima sa specializare, sarcinile principale ale IPROMET s-au concentrat asupra elaborării proiectelor a două mari combinate, a zece uzine siderurgice, opt fabrici de refractare și centrale termoenergetice pentru export.

În decursul anilor, tehnicienii institutului au proiectat uzine, agregate, utilaje, instalații și construcții de mari proporții și de înaltă tehnicitate.

În evoluția lor, proiectanții au atins niveluri tehnice care nu puteau să fie concepute în vechile regimuri. Cu ajutorul tehnicienilor sovietici și al documentației de specialitate sovietice s-au construit furnale mari și moderne, oțelării dotate cu cuptoare neobișnuite la noi în țară, laminoare de mare capacitate productivă, pe lîngă toate unitățile auxiliare necesare unei bune funcționări a uzinelor respective.

În afară de complexitatea tot mai mare a proiectelor industriale întocmite de institut, și producția de proiectare a crescut vertiginos, atît în ce privește calitatea, cît și cantitatea.

Darea în folosință a diferitelor mari agregate a sporit considerabil încrederea proiectanților în capacitatea lor de a rezolva problemele tehnice cele mai complexe, dîndu-le curajul necesar pentru îndeplinirea cu succes a marilor sarcini prevăzute în planurile de industrializare a țării noastre.

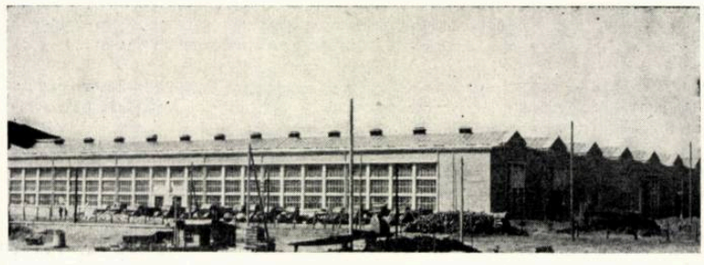

Fabrică de utilaj agricol

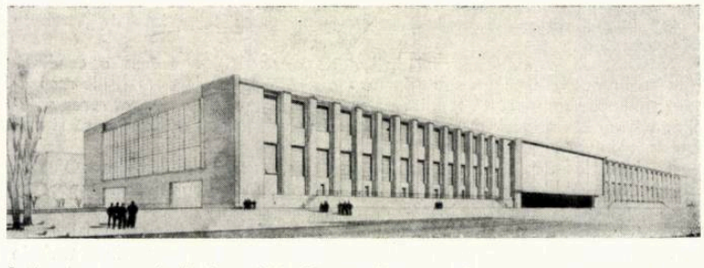

Proiect pentru o hală de oțelărie Siemens-Martin — Perspectivă

Melanjorul din Hunedoara

Laminorul bluming din Hunedoara

Construcţiile industriei siderurgice cuprind întreaga gamă a specialităţilor industriale: de la clădiri cu suprafeţe şi volum redus, pînă la adevăraţi giganţi.

Specificul construcţiilor siderurgice sînt hale cu deschideri şi înălţimi mari, regim de lucru greu şi foarte greu, cu poduri rulante pînă la 260 tone. Desfăşurarea fluxului este în general pe un singur nivel, rar pe două niveluri (oţelării). La construcţiile celor trei sectoare principale de producţie — furnale, oţelării şi laminoare — se folosesc aproape totdeauna elemente de rezistenţă metalice.

Un capitol deosebit de important îl constituie construcţiile speciale necesare industriei siderurgice, ca: schipuri, coşuri pînă la 100 m înălţime, estacade pentru linii ferate pe sute de metri lungime, estacade pentru reţele exterioare, depozite de minereu sau cărbuni, cu macarale-portal pînă la 80 m deschidere, silozuri etc.

Pentru asemenea construcţii este dificil a se elabora proiecte tip.

În majoritatea cazurilor, pentru industria grea, în care dimensiunile sînt la o scară deosebit de mare, soluţionarea sistemului constructiv cere rezolvări noi în proiectare şi în tehnica de execuţie.

Diversitatea gabaritelor şi dimensiunile importante ale unităţilor definesc şi expresia arhitecturală specifică construcţiilor siderurgice.

Tehnicienii care au format la început Institutul de proiectări industriale se preocupaseră în trecut de problemele industriale, ca, de exemplu, inginerii mecanici, tehnologii, inginerii de utilaje sau instalatorii. Inginerii constructori s-au adaptat relativ uşor problemelor noi, avînd a rezolva calcule statice speciale şi foarte grele, dar nu străine de preocupările lor.

Arhitecţii însă, erau în covîrşitoarea majoritate străini de asemenea probleme profesionale, iar adaptarea lor la noile condiţii a impus o adevărată transformare.

Arhitecţii, obişnuiţi să fie tehnologii lucrărilor pe care le proiectau, s-au văzut în faţa unor probleme străine de cunoştinţele lor. Noi probleme tehnologice le-au înlocuit pe cele cunoscute, utilajele au înlocuit mobilierul, circuitul s-a legat de un flux de fabricaţie necunoscut, ritmul de travee nu mai semăna cu tramele clasice sau moderne cunoscute, însăşi tehnica construcţiei era legată de elemente noi, ca poduri rulante, paserele, estacade etc.

În felul acesta, tehnologia, funcţionarea, compartimentarea şi mobilarea unui proiect nu mai depindeau de un program elaborat pe baza cunoştinţelor cîştigate de arhitecţi prin studii sau în practica lor profesională sau de vasta documentaţie acumulată de arhitectura civilă în secole şi milenii, ci de rigorile unor fluxuri de fabricaţie stabilite de tehnologi pentru obţinerea unei producţii programate.

La început, problemele legate de preocupările profesionale nu i-au neliniştit prea mult pe arhitecţi, deoarece trăiau în falsa convingere — întărită şi de colaboratorii lor, tehnologii — că rolul lor este să îmbrace un număr oarecare de maşini într-o clădire cu deschideri şi goluri fixate de acestea şi să le decoreze cu ancadramente şi profiluri. Aceasta a fost o idee profund greşită, pe baza căreia s-au realizat uneori hale îmbrăcate în haine străine, ornamentate în stilul monumentelor din vechime sau decorate cu profiluri şi cornişe împrumutate de la clădirile publice.

Este de la sine înţeles că acest paradox a început cu timpul să fie sezisat şi a dus la redeşteptarea conştiinţei profesionale a arhitecţilor, la redobîndirea calităţilor lor de creatori.

Este cunoscută controversa dintre inginerii tehnologi şi arhitecţii proiectanţi. Pe de o parte, tehnologii erau convinşi că toţi colaboratorii trebuie să se supună orbeşte dispoziţiilor create de un flux de fabricaţie stabilit de ei; pe de altă parte, arhitecţii au început să pătrundă mai adînc în « misterele » acestor probleme, pentru a putea desluşi posibilităţile de creare a unor forme adecvate, a unei plastici arhitectonice corespunzătoare, reuşind deseori să îmbunătăţească şi fluxul tehnologic.

Încetul cu încetul, arhitecţii s-au convins că trebuie să cunoască uzina în plină funcţiune, utilajele folosite, tehnologia şi fluxurile de fabricaţie, pentru ca munca lor de creaţie şi strînsa colaborare cu alţi specialişti, şi în primul rînd cu tehnologii, să fie rodnică.

Această colaborare, pornită la început în condiţii de dependenţă, cu timpul şi prin constatarea interdependenţei, mai cu seamă între tehnologi şi arhitecţi, s-a transformat într-o adevărată muncă colectivă.

Raportul care s-a concretizat în cursul anilor de colaborare cu tehnologii a devenit cu atît mai strîns şi mai eficace cu cît raportul arhitecţilor a fost mai important, mai real şi mai folositor. Adeseori facultăţile şi educaţia specifică a arhitecţilor au îndreptat fluxuri tehnologice, au sistematizat circulaţia în halele de fabricaţie, au redus suprafaţa şi volumul de construcţie, au dat un preţios ajutor în gruparea unităţilor legate de uzinare, dar mai cu seamă au reuşit să creeze o adevărată arhitectură industrială.

Concomitent cu înţelegerea treptată a problemelor proiectării unităţilor industriale, s-au concretizat şi sarcinile ce stau la baza proiectării complexelor industriale. Concepţia planului general al unei uzine este fără îndoială aportul arhitectului.

Problema ansamblului este tot atît de importantă şi complexă ca şi în arhitectura civilă şi nu poate fi separată de obiectivele generale urbanistice; soluţionarea justă a sistematizării complexelor industriale are uneori o influenţă hotărîtoare asupra aspectului arhitectonic al oraşului.

Constructorii uzinelor, o dată cu rezolvarea problemelor tehnologice, funcţionale, economice — care sînt primordiale — trebuie să cuprindă şi problemele pieţelor preuzinale; legătura uzinei cu centrul civic şi crearea ansamblului trebuie văzute de pe poziţii mai largi, ale arhitecturii şi urbanismului.

Planul general al unei uzine nu se poate concepe decît prin colaborarea strînsă şi continuă dintre tehnologi şi arhitecţi.

Prin toate aceste transformări şi evoluţii, expuse în linii mari, au trecut şi arhitecţii de la IPROMET, aceia care în decursul anilor au rămas pe poziţii, au simţit posibilităţile proprii de creaţie şi s-au decis să aprofundeze cunoştinţele necesare unui bun arhitect specializat în construcţii industriale.

Arhitecţii ce activează în sectorul industrial sînt obişnuiţi de mult timp să privească prin prisma necesităţilor economice şi a eficienţei investiţiilor, înţelegînd că de eforturile lor depinde ce mijloace materiale importante ale statului să fie cheltuite cu maximum de folos.

Ei se frămîntă, în ritmul rapid al ciclurilor de proiectare, să găsească cele mai raţionale şi mai economice soluţii arhitecturale şi constructive şi în acelaşi timp să realizeze construcţii frumoase, cu o plastică caracteristică obţinută prin proporţii juste şi armonia suprafeţelor şi volumelor.

Căutarea de soluţii curajoase, de forme noi ale unei plastici arhitecturale moderne a dat imbold şi inginerilor constructori. Mulţi dintre ei au înţeles să străbată împreună cu arhitecţii drumul greu şi spinos spre realizări adevărate. Au studiat cu ardoare, au căutat cu entuziasm şi au realizat, într-o muncă colectivă, proiecte în adevăratul sens al cuvîntului.

An de an s-au ridicat uzinele proiectate de IPROMET; în cei 10 ani de activitate susţinută, arhitecţii şi inginerii din institut s-au străduit să dea ţării proiecte tot mai multe şi mai bune, pentru a contribui din plin la îndeplinirea grandiosului plan de industrializare a R.P.R.

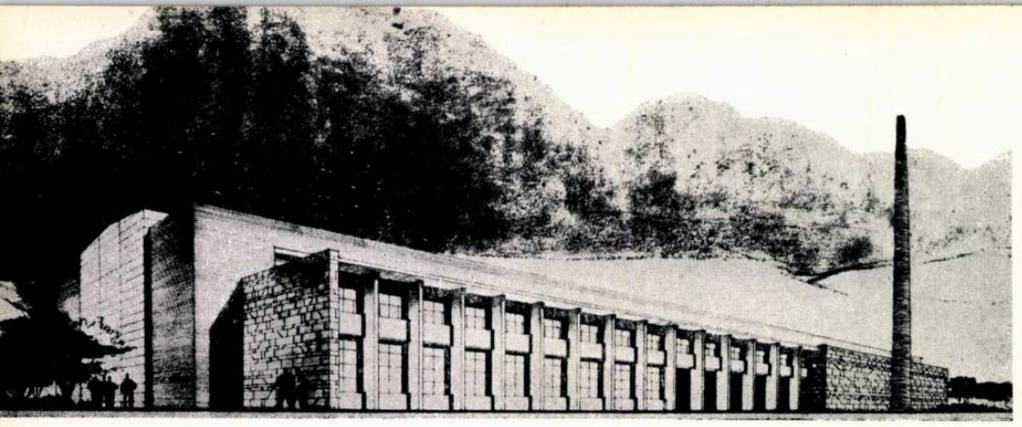

TURNĂTORIE

Colectiv de proiectare:
Arh. I. Deşcu, ing. M. Ionescu
IPROMET

1

2

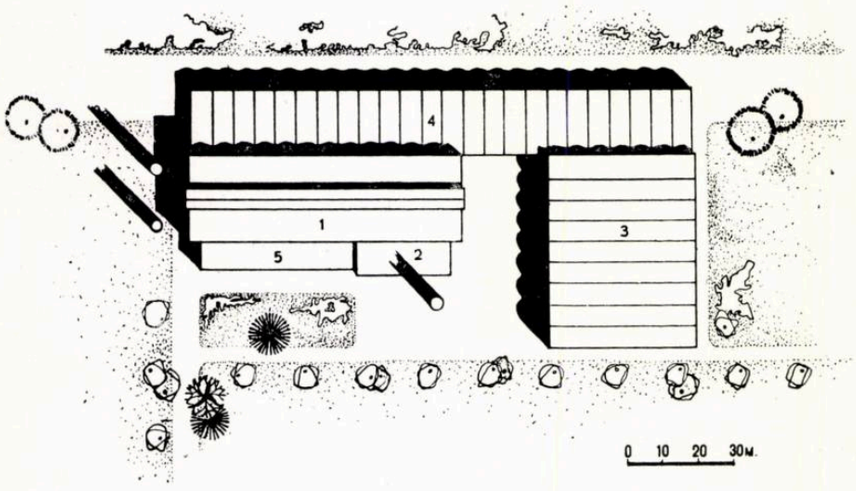

3

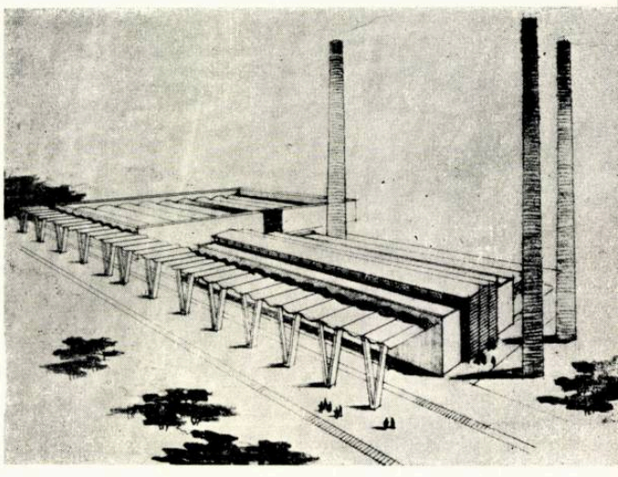

1 — Perspectivă
2 — Plan de situaţie — 1. Turnătorie — 2. Cuptoare 3. Curăţătorie — 4. Depozit — 5. Grup social
3 — Depozitul — Perspectivă aeriană
4 — Faţada depozitului
5 — Secţiune prin turnătorie, depozit şi grup social
6 — Secţiune prin curăţătorie şi depozit

Turnătoria de cilindri este alcătuită dintr-un ansamblu de clădiri, şi anume:

1. *Turnătoria propriu-zisă*, care formează corpul dominant al ansamblului. Ea a fost proiectată cu fundaţii de beton simplu şi cuzineţi de beton armat, stîlpi prefabricaţi de beton armat, căi de rulare de beton armat monolit, zidărie de cărămidă şi fundaţii de beton în bolţi întoarse; acoperişul a fost studiat cu chesoane prefabricate pe ferme de beton armat, din părţi asamblate prin postcomprimare, care permit o montare rapidă şi uşoară.

Faţada longitudinală dinspre anexele sociale şi faţadele frontale vor avea pereţi de cărămidă aparentă, iar faţada longitudinală dinspre depozit va fi executată din plăci prefabricate din beton.

Panouri mari de ferestre prefabricate din beton armat, cu ochiuri metalice mobile, asigură lumina necesară în interiorul halelor.

TURNĂTORIE DE FONTĂ

Colectiv de proiectare:
Arh. P. Mihalik,
pr. N. Nicolau, ing. I. Otescu
IPROMET

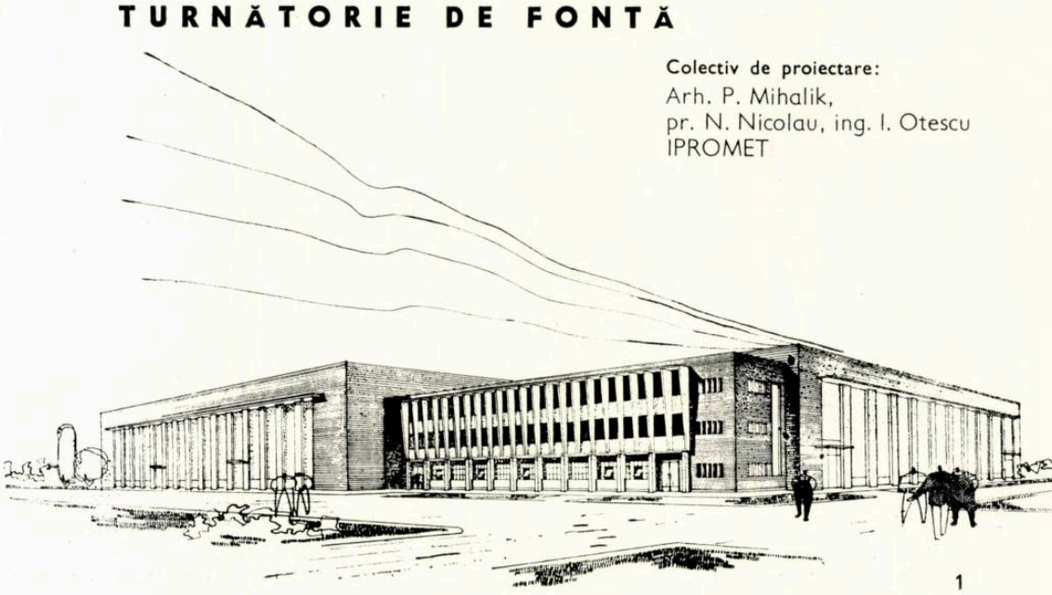

1

Această turnătorie are, din punctul de vedere al volumelor construite şi al dispunerii lor, caracteristici asemănătoare tuturor turnătoriilor de foarte mare capacitate, cuprinzînd: halele de formare, turnare, topire şi depozit de nisipuri care fac corp comun; curăţătoria este despărţită de ele printr-un depozit intermediar descoperit.

La această turnătorie, scheletul halelor de formare, turnare şi topire este metalic, depozitul fiind acoperit cu un arc de beton armat.

Curăţătoria are şarpanta compusă din grinzi prefabricate de beton armat, pretensionate, obţinîndu-se la interior un aspect interesant printr-o redusă înălţime a elementelor principale de rezistenţă. Plăcile prefabricate ale acoperişului sînt astfel montate încît să accentueze şi mai mult acest efect.

Arhitectura exterioară este deosebit de simplu tratată, prin alternarea unor plinuri de cărămidă aparentă cu golurile mari de ferestre. Frontoanele halelor prezintă mari panouri de geamuri.

Soluţia de faţadă a turnătoriei ţine seama şi de celelalte construcţii executate, cu care se compune într-un ansamblu arhitectural.

Anexa socială face legătura funcţională şi plastică între turnătorie şi curăţătorie.

Arh. P. MIHALIK

DE CILINDRI

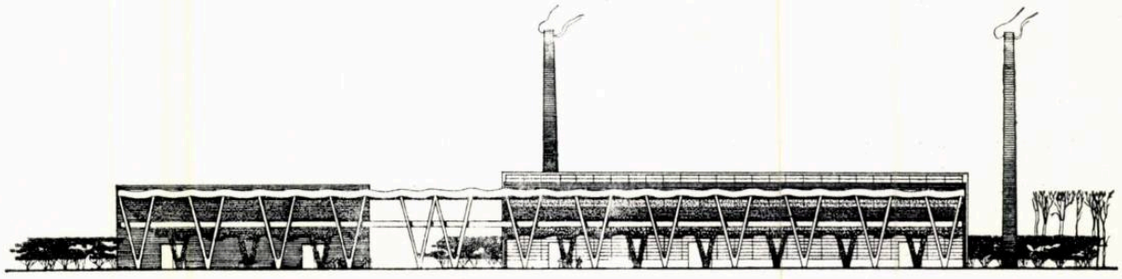

4

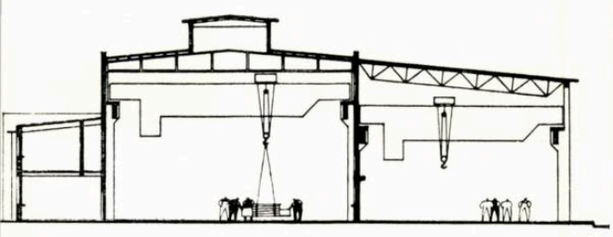

5

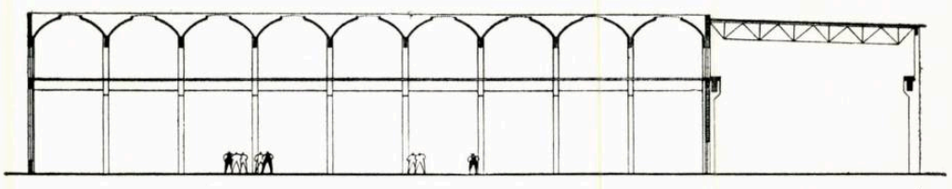

6

2. *Curățătoria de cilindri și strungăria.* Această clădire are scheletul de rezistență din beton armat prefabricat, căile de rulare de beton armat monolit și acoperișul cu pînze subțiri tip Zeiss cu 6 m deschidere, rezemate pe grinzi continue avînd 24 și 18 m deschidere.

Pînzele subțiri sînt prevăzute cu benzi de beton cu ochiuri translucide (rotalit), ceea ce dă o mare luminozitate, cerută de procesul tehnologic în ambele hale.

La curățătoria de cilindri, datorită degajărilor mari de căldură, intrarea aerului se face prin ferestre mobile așezate în registrul inferior al halei, iar evacuarea aerului prin deflectoare metalice montate pe acoperiș. Pereții exteriori au fost proiectați din zidărie de cărămidă aparentă.

3. *Depozitul.* Prin soluția adoptată s-a creat un ansamblu de elemente ce dau un aspect plăcut depozitului, care se desfășoară pe 144 m lungime, legînd cele două hale principale.

Stîlpii de beton armat monolit în formă de V pe care reazemă ferme de oțel-beton și țeavă, susțin și căile podului rulant. Acoperișul este proiectat din plăci prefabricate ușoare.

4. *Anexa socială.* Clădirea anexei sociale adăpostește într-un capăt uscătoarele turnătoriei; în restul construcției, pe două niveluri, au fost proiectate:

— la parter: o intrare acoperită (pentru a permite pătrunderea aerului prin ferestrele din peretele turnătoriei), o magazie de materiale, un atelier de întreținere, un laborator și w.c.;

— la etaj, vestiare și birouri.

Soluția adoptată reușește să adăpostească toate aceste multiple funcțiuni în bune condiții, dînd în același timp anexei sociale un aspect corespunzător din punctul de vedere al ritmului, proporției și materialelor întrebuințate.

Principiile generale de care s-a ținut seama la proiectarea acestui grup de clădiri au fost următoarele:

— obținerea unor soluții de plan și constructive cît mai economice pentru întregul ansamblu;

— evitarea soluțiilor care ar fi putut da dificultăți la execuție;

— economia de materiale deficitare;

— realizarea unui ansamblu de arhitectură unitar și plăcut.

Arh. I. DEȘCU

1 — Perspectivă
2 — Secțiune transversală prin curățătorie
3 — Plan — 1. Depozit nisipuri — 2. Topire — 3. Turnare — 4. Formare-miezuire — 5. Depozit intermediar — 6. Curățătorie — 7. Anexe sociale

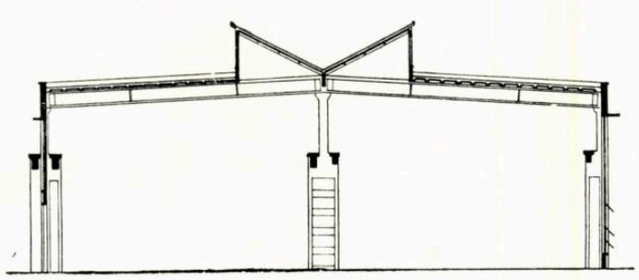

2

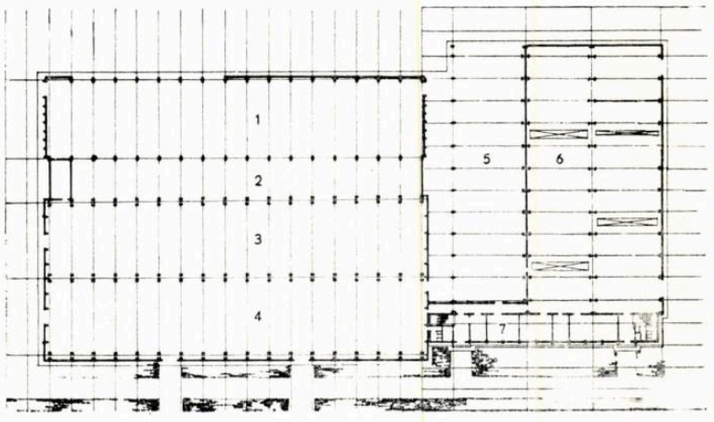

3

TURNĂTORIE DE LINGOTIERE

Proiectat la IPROMET

În cadrul noilor lucrări ce vor fi efectuate în vederea măririi capacității productive a unor uzine siderurgice, printre obiectele cele mai de seamă se numără și turnătoria de lingotiere. Această unitate va fi înzestrată cu utilaje moderne, urmărindu-se ca prin mecanizarea producției și prin crearea condițiilor optime de lucru să răspundă și celor mai dificile cerințe tehnologice bazate pe o tehnică modernă.

Pentru satisfacerea fluxului tehnologic este necesară proiectarea unor hale cu funcțiuni bine determinate, hala de turnare fiind nucleul în jurul căruia gravitează întreaga activitate a complexului.

Fonta topită în cubilourile aflate în hala de topire se scurge prin jgheaburi în formele confecționate și primite din hala de formare, care se alimentează cu materie primă din depozitele de nisipuri aflate pe latura de vest a construcției. O dată turnate, piesele trec la curățătorie, unde sînt finisate.

Dată fiind importanța lucrării, au fost executate o serie de studii preliminare, rezultatul acestora fiind concretizat în circa 10 variante de soluții constructive și de arhitectură.

În aceste soluții studiate de diferite colective de proiectare s-a urmărit satisfacerea condițiilor deosebit de variate cerute de tehnologie, economicitatea soluției constructive și ușurința în execuție.

Dintre aceste soluții sînt prezentate în articolul de față trei variante, prima fiind cea aleasă pentru a fi executată.

Toate variantele au avut la bază același plan de principiu al ansamblului halelor, care răspundea cel mai bine tehnologiei fixate.

Au fost posibile mici variații în ceea ce privește amplasarea diferitelor încăperi auxiliare. Studierea acestor amplasări a fost făcută de proiectanți, atît pentru obținerea unei echilibrări a volumelor construite, cît și a unei îmbunătățiri a fluxurilor.

În plan, ansamblul turnătoriei de lingotiere este compus dintr-o serie de hale alăturate sau legate între ele. Astfel, corpul principal de clădire este format din halele de formare, turnare și topire, avînd deschideri de 21,00 m, și respectiv 15,00 m. Primele două deschideri, care vor primi macarale foarte grele, de 30 și 20 tone precum și macarale-consolă, vor avea aceeași înălțime, obligată de cota căilor de rulare și în consecință și de a gabaritului podurilor rulante. Hala de 15,00 m deschidere este necesar a fi mai înaltă.

Alături de hala cubilourilor, spre vest, se va mai afla o hală de 21,00 m deschidere, care va cuprinde buncărele necesare depozitării nisipurilor de formare și materialelor de fuziune. Această deschidere va fi, de asemenea, utilată cu poduri rulante.

Spre sud, despărțită de halele de formare și turnare printr-un depozit intermediar descoperit, se va afla hala curățătoriei, avînd tot 21,00 m deschidere.

În continuare, spre sud, este depozitul de lingotiere, produsele finite ale acestei unități.

Între curățătorie și halele turnătoriei propriu-zise, pe latura de est și legînd organic cele două corpuri de clădiri, se va afla anexa social-administrativă, deservind întregul ansamblu.

Proiectanții au fost preocupați de asemenea de obținerea unei unități arhitecturale a ansamblului, avînd ca elemente de compoziție clădiri de dimensiuni variate adăpostind procese tehnologice foarte diferite.

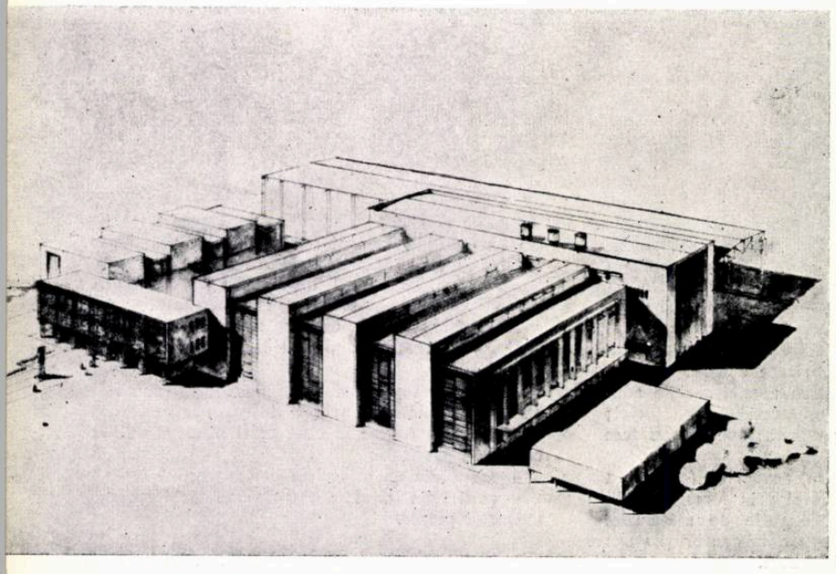

Varianta I — Perspectivă aeriană

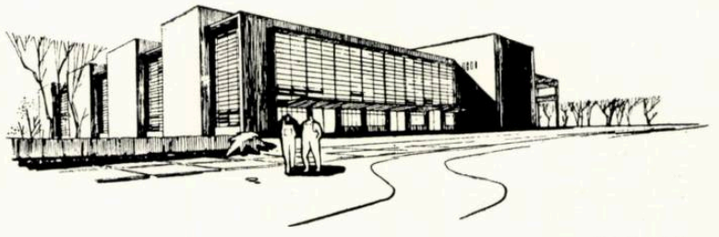

Perspectivă

VARIANTA I

Colectiv de proiectare:
Arhitecții P. Mihalik, A. Cristescu
și inginerii M. Ionescu și I. Otescu

Plan — 1. Depozit de lingotiere — 2. Curățătorie — 3. Anexă socială 4. Depozit intermediar — 5. Depozit de materiale de formare — 6. Depozit de materiale de fuziune — 7. Preparare pămînturi — 8. Magazie de materiale — 9. Topire — 10. Turnare — 11. Formare — 12. Uscare

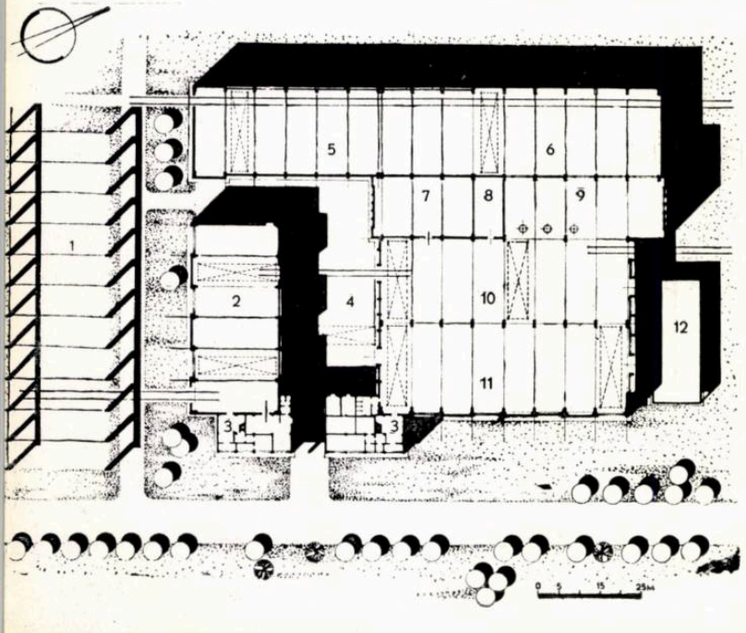

O caracteristică de bază a acestei soluții este alegerea traveei de 7,50 m.

Prin această alegere, se obține:

a) din punctul de vedere al utilizării spațiilor interioare, realizarea unei mari comodități în amplasarea utilajului și în trasarea fluxurilor;

b) din punctul de vedere constructiv și economic, o reducere a numărului de elemente constructive, fundații și stîlpi, și deci o sensibilă economicitate a soluției, ținîndu-se seama că terenul bun de fundare se află la mare adîncime (cca. 6,00 m).

Alegerea soluțiilor constructive pentru șarpantă și învelitoare a fost influențată în primul rînd de condițiile de ventilație naturală și luminozitate, de economicitate și de execuție, ca și de aspectul estetic al interioarelor. S-a ținut seama și de faptul că iluminatul interior va fi proiectat fluorescent.

În general, șarpantele au fost proiectate cu ferme și pane confecționate din oțel-beton sudat, avînd drept gusee, țevi. Peste pane se va monta, ca element portant al învelitorii, tablă ondulată peste care va fi turnat un strat izolator termic de beton ușor de zgură, urmînd apoi învelitoarea propriu-zisă, de pînză impregnată.

Prin acest procedeu se realizează o învelitoare ușoară și bine izolată termic și hidrofug.

Prin alternarea poziției de montaj a panelor de la o travee la alta, la talpa superioară sau inferioară a fermelor se realizează suprafețele de lumină și ventilație absolut necesare. Prin acest sistem al montării luminatoarelor în planul fermelor se realizează economisirea integrală a scheletului luminatoarelor obișnuite, cît și ușurarea simțitoare a întregului sistem.

Această soluție oferă posibilitatea unei rezolvări interesante a fațadelor, care exprimă sincer structura. Plinurile înalte, dominante, alternează cu panourile mari de ferestre din porțiunile joase ale clădirii.

Corpul anexei sociale, care e și element de legătură, din punct de vedere plastic, între turnătorie și curățătorie, întrerupe ritmul dominant al halelor.

Pentru execuția anexei sociale au fost proiectate planșee drepte, fără grinzi, întrebuințîndu-se un nou sistem de calcul al planșeelor-ciuperci fără capitel. Pe lîngă economicitatea construcției — prin micșorarea înălțimii ei totale și prin simplificarea la maximum a execuției — rezultă și un aspect estetic al interioarelor.

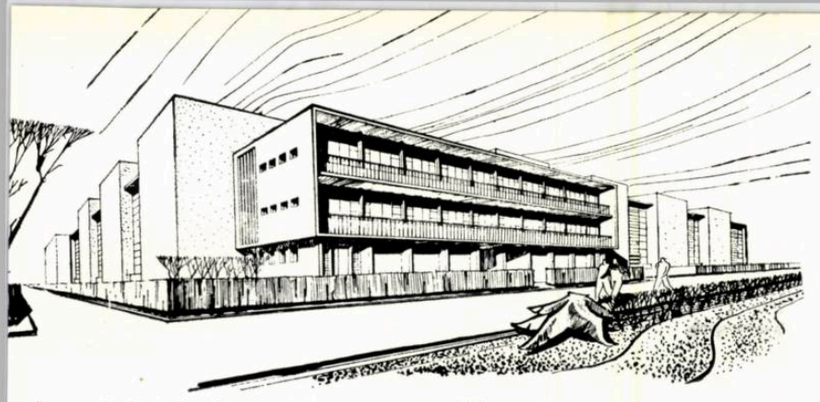

Varianta I — Perspectivă spre anexa socială

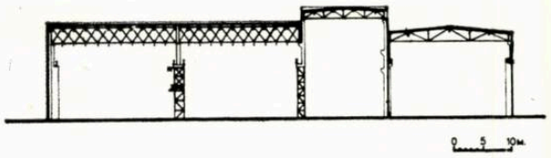

Secțiune transversală

Secțiune longitudinală

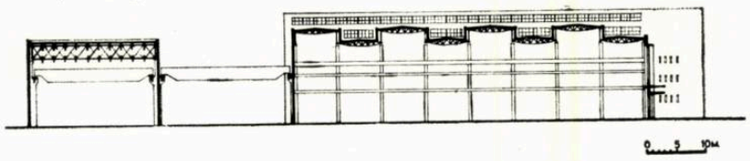

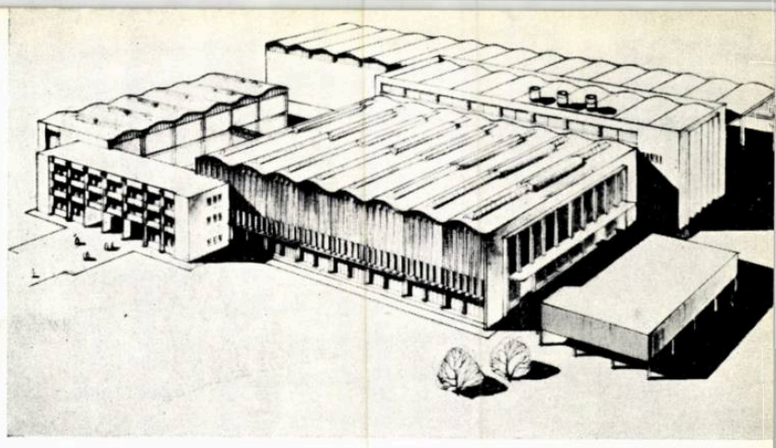

Perspectivă aeriană

VARIANTA a II-a

Colectiv de proiectare:
Arhitecții P. Mihalik, A. Cristescu
inginerii M. Ionescu, I. Otescu

În această variantă, soluția de plan este similară variantei I. În consecință, volumele corpurilor de clădiri rămîn neschimbate ca dimensiuni și ca dispoziție.

A fost preconizat un schelet de beton armat monolit, cu acoperișul din pînze subțiri sistem Zeiss, pe deschideri de 7,5 m, executate prin turnare în cofraje glisante. Acest sistem s-a dovedit, prin calculele tehnico-economice făcute și cu acest prilej, ca fiind dintre cele mai economice; soluția prezintă însă oarecare dificultăți în ceea ce privește ventilarea naturală.

În fațade se utilizează ca element principal de arhitectură, ondulele plăcii acoperișului, care împreună cu lamelele verticale de beton armat și cu benzile de sticlă oferă un aspect plastic nou și deosebit.

VARIANTA a III-a

Colectiv de proiectare: arh. I. Deșcu, ing. E. Fluture

Soluția adoptată în această variantă a proiectului are la bază dorința de a realiza un ansamblu de clădiri bine închegat, grefat pe elemente de rezistență adecvate și care să satisfacă în același timp procesul tehnologic cerut de temă.

În acest scop s-au proiectat stîlpi și grinzi prefabricate din beton armat, iar acoperișurile halelor mari au fost concepute din pînze subțiri cu dublă curbură; acest acoperiș prezintă o soluție economică, cu indici foarte scăzuți, realizînd în același timp o arhitectură de factură modernă.

Închiderea halelor s-a făcut cu suprafețe mari de geamuri pentru asigurarea unei bune luminozități. Zidăria tencuită a anexei sociale se profilează pe zidăria aparentă a halei, fapt care scoate în relief caracterul industrial al construcției.

Întrucît era necesar un volum care să domine celelalte hale, s-a proiectat un element dominant pe frontul halei de topire, care prin pilaștri și ferestre verticale contrastează favorabil cu linia orizontală a halelor.

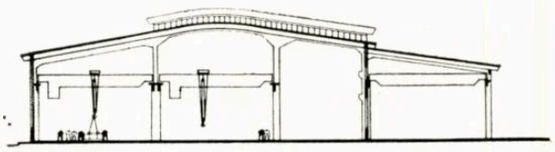

Secțiune transversală prin turnătorie

Secțiune prin turnătorie și curățătorie

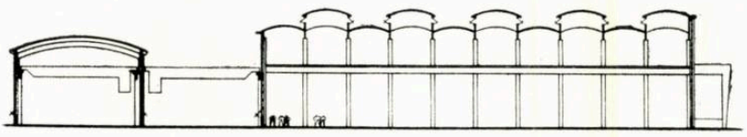

Plan — 1. Topire — 2. Turnare — 3. Formare — 4. Uscare — 5. Răcire 6. Preparare nisip — 7. Magazie material de întreținere — 8. Curățătorie 9. Depozit intermediar — 10. Depozit de material de formare — 11. Depozit de material de fuziune— 12. Atelier, trafo, vestiare, birouri — 13. Laborator, birouri

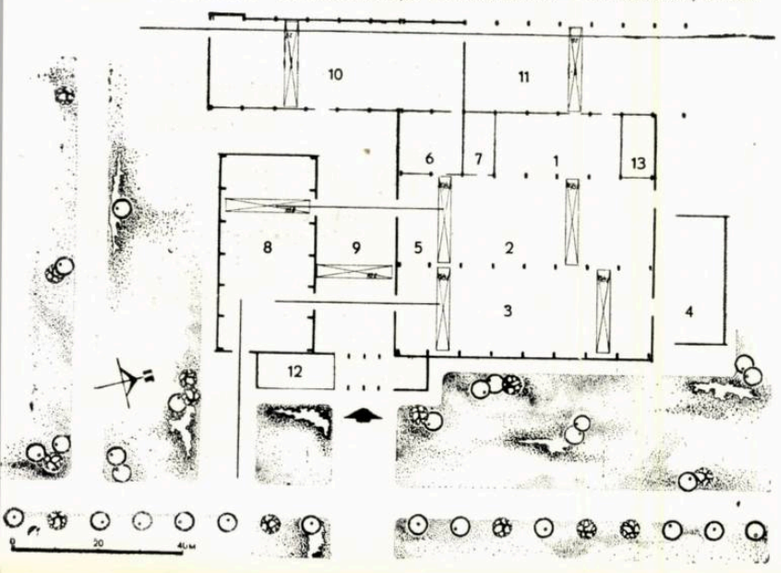

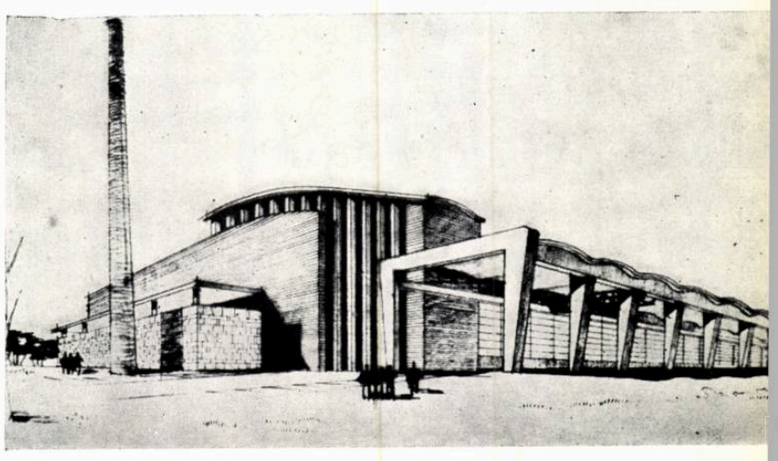

Perspectivă

Perspectivă aeriană

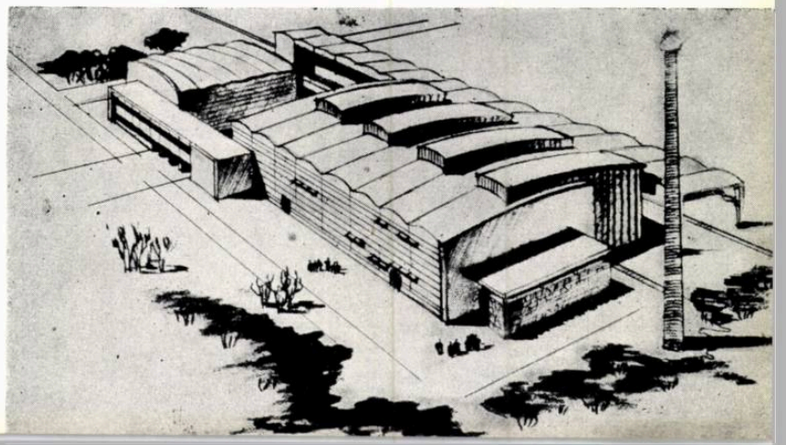

ATELIER DE FORJE

Autor, arh. P. Mihalik
IPROMET

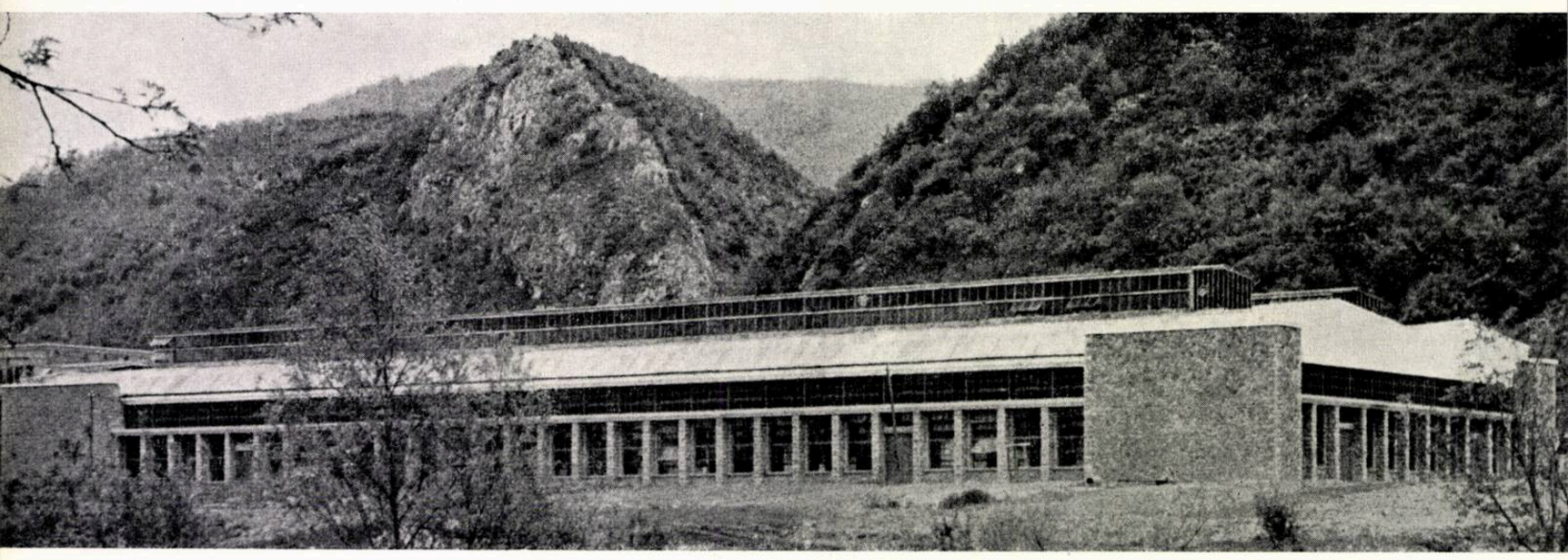

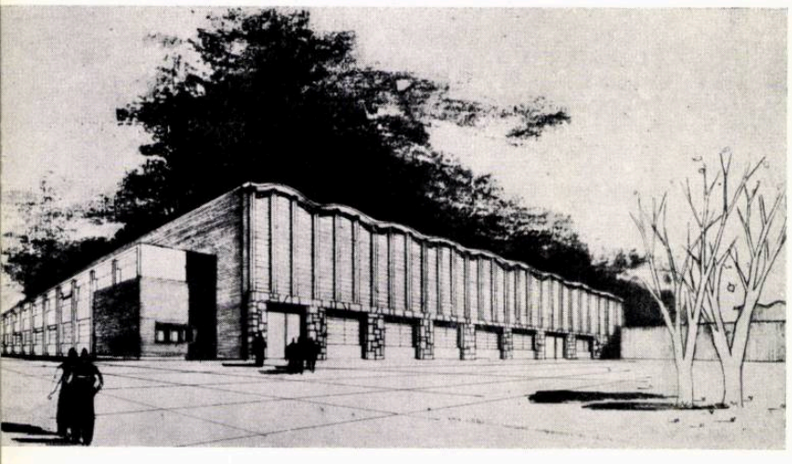

1

ATELIER DE INTREȚINERE

Colectiv de proiectare:
Arhitecții I. Deșcu, Șt. Damianof,
A. Ungureanu și inginerii A. Lungu,
M. Gersch.
IPROMET

2

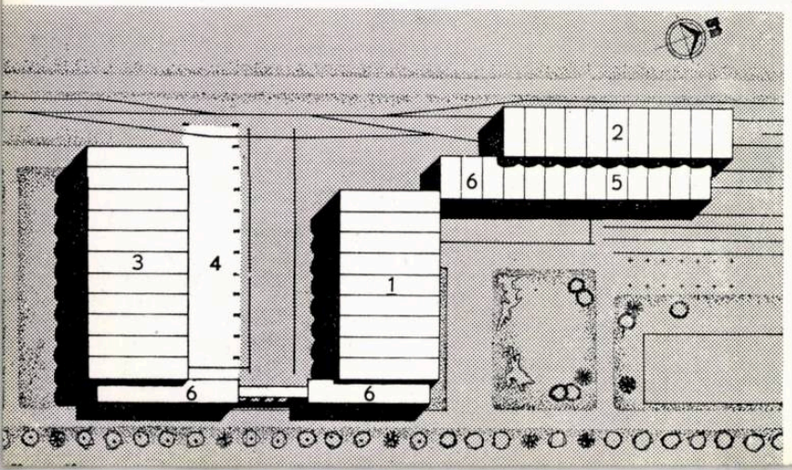

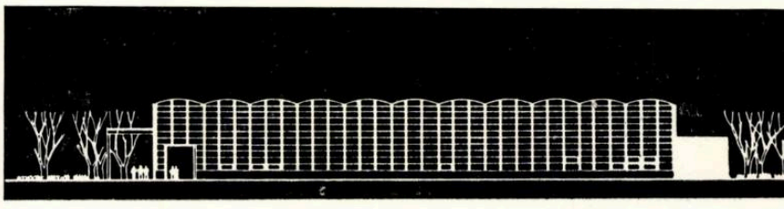

3

Continua dezvoltare a combinatelor siderurgice pentru obținerea unor cantități cît mai mari de oțel a atras necesitatea măririi vechilor secții de prelucrare, precum și crearea unora noi, care prin importanța lor în circuitul tehnologic al combinatelor, cît și prin amploarea volumelor construite, constituie ele însele nuclee industriale.

Unul dintre aceste nuclee este « Atelierul de construcții metalice și material rulant », al cărui obiect îl constituie proiectul de față.

Necesitatea imperioasă a acestei construcții s-a născut din intensificarea rapidă a traficului feroviar intern al combinatului.

Datorită deschiderilor de 18 și 15 m ale halelor, travеei de 7,50 m impusă de tehnologie, precum și din necesitatea acoperirii unor suprafețe mari cu o secțiune minimă de beton, a rezultat proiectarea unor pînze subțiri de tip Zeiss.

La alegerea soluției constructive s-a ținut seama de podurile grele de 50 tone fiecare, precum și de înălțimile necesare impuse stîlpilor, preferîndu-se betonul monolit, care prezintă o serie de avantaje economice față de o soluție cu elemente prefabricate.

Pornindu-se de la aceste premise importante, cele 3 corpuri care formează ansamblul au fost proiectate după cum urmează:

a) Atelierul de reparat locomotive care constituie corpul central al ansamblului, cu două deschideri de 18 m.

b) Atelierul de reparat vagoane, dispus pe latura de nord a primului corp cu o deschidere de 15 m și o deschidere de 18 m.

c) Atelierul de construcții metalice, care este amplasat la sud de atelierul de reparat locomotive, cu două deschideri de 18 m.

Cele 3 corpuri sînt legate din punct de vedere arhitectural prin grupurile social-administrative, dispuse pe frontul de est al atelierelor; aceste grupuri au fost întocmite în așa fel încît la parter să adăpostească anexele tehnologice legate de ateliere (forjă, sudură, depozite, tratamente termice, birouri maiștri), iar la etaj să adăpostească funcțiile social-administrative.

Arhitectura volumelor mari ale atelierelor, îmbrăcate în zidării de piatră și cărămidă aparentă, este conturată plastic de grupurile sociale, care au suprafețe de zidărie tencuită, în care elementele de rezistență ale stîlpilor au fost intenționat scoase în evidență, fapt care face ca întreaga unitate proiectată să se încadreze armonios în ansamblul uzinei din care face parte.

Suprafețele ferestrelor, care asigură o luminozitate optimă, precum și elementul arhitectural al pînzelor subțiri, au fost de asemenea scoase în evidență pentru a preciza caracterul industrial al complexului.

În felul acesta s-a reușit să se obțină un ansamblu arhitectural bine închegat, în cadrul construcțiilor ce formează combinatul siderurgic.

Arh. I. DEȘCU

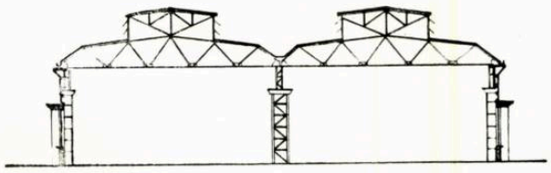

Secțiune transversală

Vederea unei fațade

Plan

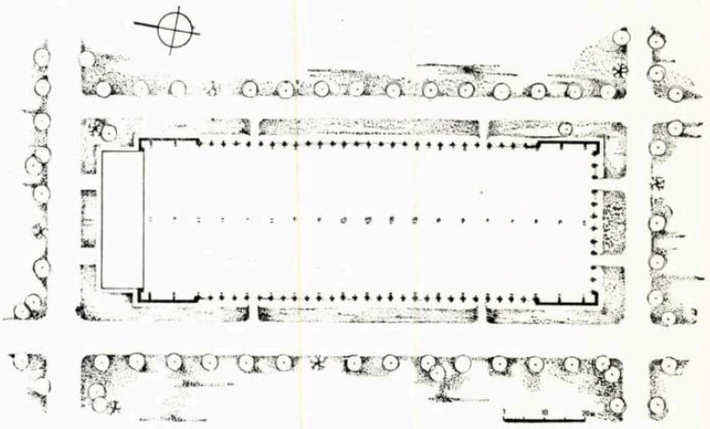

Într-o unitate industrială producătoare de mașini și unelte agricole a fost construit, în ultimul timp, un atelier de forje. Această mare construcție a pus probleme deosebite proiectanților, deoarece trebuiau satisfăcute condiții speciale impuse de existența unor elemente de schelet constructiv, care au fost adaptate și folosite în noua construcție.

Hala, avînd două deschideri de cîte 18,00 m și o lungime de 120 m, este utilată cu poduri rulante de 5 tone.

Scheletul de rezistență este compus din elemente metalice, iar acoperișul din tablă ondulată.

Pereții laterali și frontali ai halei sînt executați din zidărie de piatră și panouri de ferestre.

Prin întrebuințarea materialului local, granit cenușiu-roșcat, la plinurile de colț, și gresie gălbuie la stîlpi, s-a putut realiza arhitectura interesantă a fațadelor.

O atenție deosebită s-a dat urmăririi lucrării în execuție, în special celor de finisaj, adică de montare și rostuire a zidăriei de piatră la fațadă, precum și colorării, prin vopsire, a elementelor metalice din interior și exterior.

Este de remarcat, în acest caz, că execuția lucrării a dat deplină satisfacție.

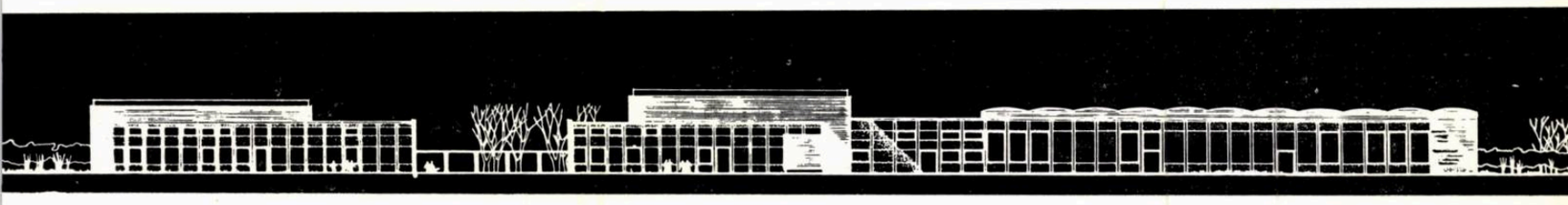

4

1 — Perspectivă
2 — Plan de situație — 1. Atelier de reparat locomotive — 2. Atelier de reparat vagoane — 3. Atelier de construcții metalice — 4. Depozit deschis — 5. Ateliere auxiliare — 6. Grup social administrativ
3 — Fațada laterală
4 — Fațada desfășurată a ansamblului
5 — Secțiune prin atelierul de construcții metalice și depozitul descoperit
6 — Secțiune transversală prin atelierul de reparat vagoane
7 — Secțiune longitudinală prin atelierul de reparat locomotive
8 — Perspectivă aeriană a ansamblului

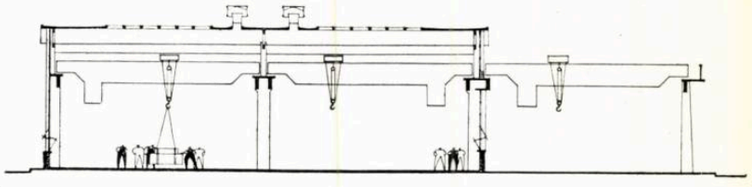

5

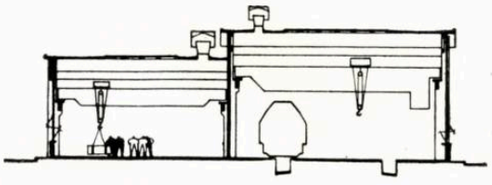

6

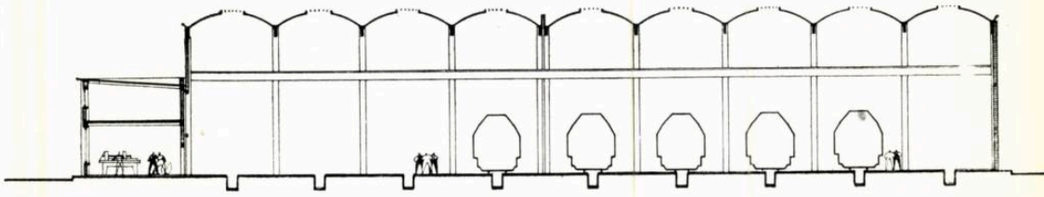

7

8

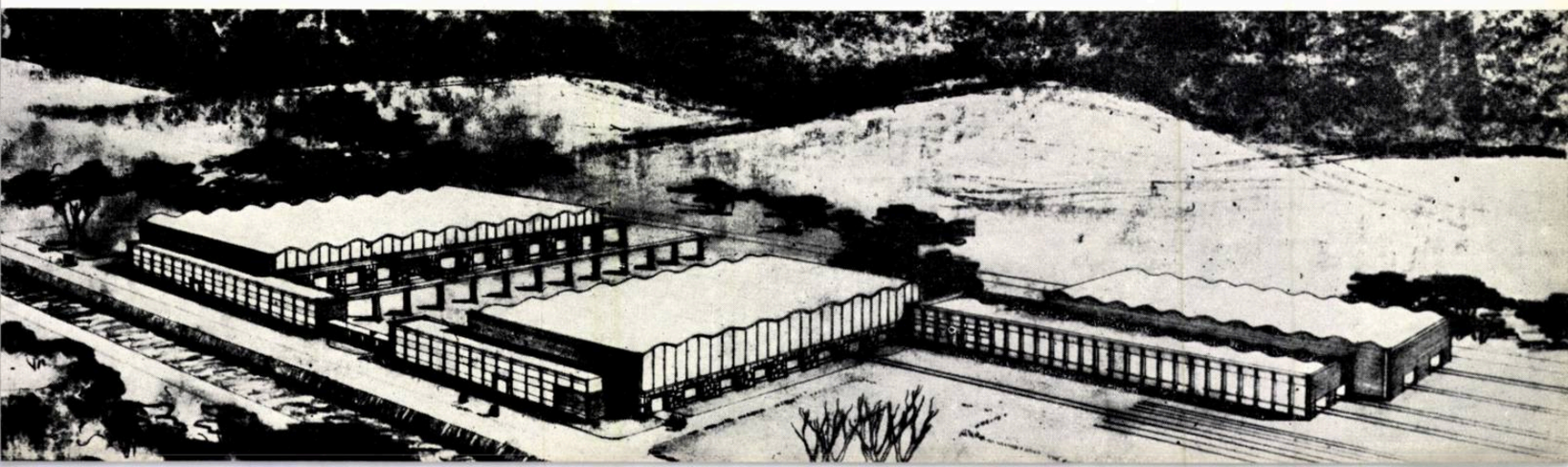

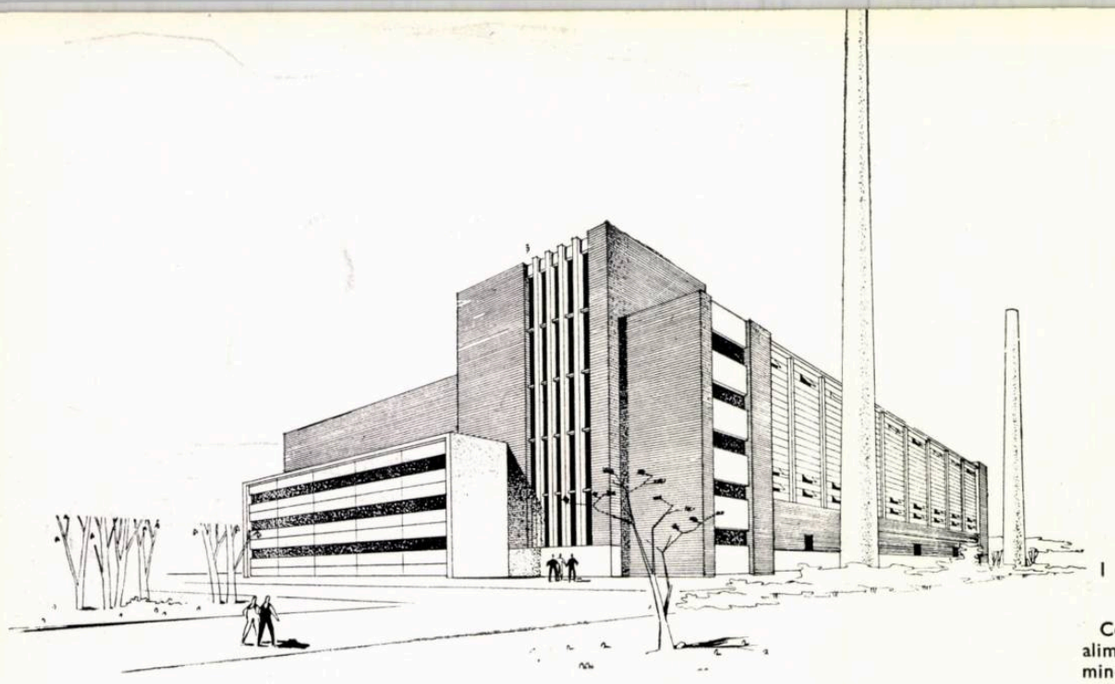

1

CENTRALĂ TERMOELECTRICĂ PENTRU R. P. CHINEZĂ

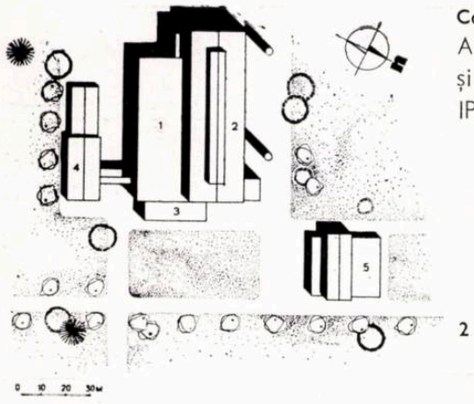

2

Colectiv de proiectare:
Arhitecții I. Deșcu, Șt. Damianof
și ing. M. Teodorescu
IPROMET

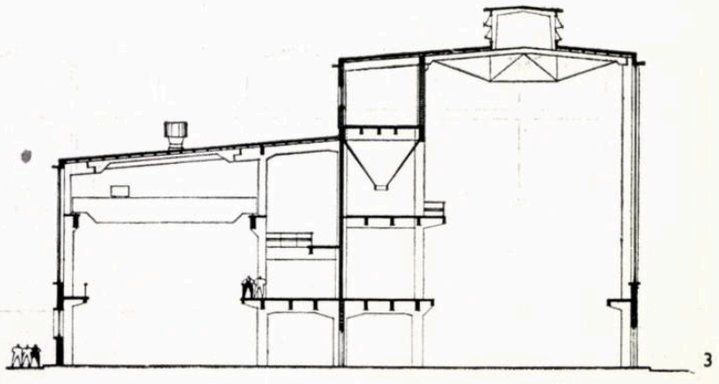

3

1 — Corpul principal — Perspectivă
2 — Plan de situație — 1. Sala turbinelor — 2. Sala cazanelor 3. Grup social — 4. Stația de conexiune — 5. Stația de epurare a apei
3 — Corpul principal — Secțiune
4 — Perspectivă de ansamblu
5 — Corpul principal — Fațada posterioară
6 — Stația de epurare a apei — Perspectivă
7 — Stația de epurare a apei — Secțiune

Centrala termoelectrică proiectată are ca scop alimentarea cu energie electrică a unui grup de mine de cărbuni din R. P. Chineză.

Ansamblul clădirilor, formînd o unitate independentă, are ca nucleu arhitectural și tehnologic corpul principal, în jurul căruia gravitează celelalte obiecte: stația de comandă și conexiuni, stația de epurare chimică a apei, ateliere, garaj, turnuri de răcire, stații de pompare etc.

4

Clădirile care constituie grupul central sînt următoarele:

1. *Corpul principal*. Problema esențială din punctul de vedere al soluției constructive și arhitectonice a fost constituită de rezolvarea corpului principal, care cuprinde: sala cazanelor, sala turbinelor, buncărele, degazoarele, stația de concasare precum și clădirea anexă (ateliere, laborator, birouri, vestiare).

S-au obținut soluții tehnice clare și logice, prin care s-au realizat economii în execuție și care vor permite o ușoară întreținere în exploatare. S-a avut în vedere extensiunea centralei termoelectrice, prevăzîndu-se un fronton extensibil și unul fix, pe care se proiectează corpul auxiliar.

Frontonul sălii cazanelor constituie un element dominant, în ansamblu, fiind tratat cu linii verticale, în contrast cu elementele orizontale ale corpului anexă.

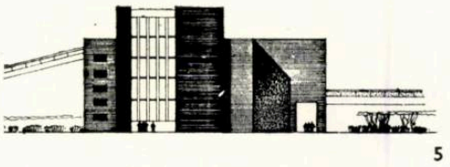

5

Alegerea soluțiilor constructive s-a făcut ținînd seama de necesitățile specifice de exploatare în sălile respective, precum și de condițiile specifice de execuție și montaj.

Izolațiile hidrofuge, precum și învelitorile acoperișurilor au fost prevăzute în genere pe bază de bitum, conform indicațiilor temei.

Laminatele de oțel au fost folosite numai în cazurile strict justificate (fermele sălii cazanelor).

a) *Sala turbinelor* a fost rezolvată printr-un schelet alcătuit din cadre de beton armat cu stîlpi monoliți și rigle prefabricate. Acestea sînt legate prin planșeul în consolă de la cota + 5,00 m, prin grinzile căilor de rulare ale macaralei și chesoanele prefabricate ale acoperișului.

În modul acesta s-a economisit metalul laminat folosit ca ferme la multe centrale termoelectrice.

b) *Sala cazanelor* este acoperită cu chesoane prefabricate din beton armat așezate pe ferme metalice legate între ele prin pane metalice contravîntuite în traveea de capăt.

6

La această sală, ca și la sala turbinelor, nu s-au putut prevedea grinzi prefabricate din beton armat, din cauza tonajului ridicat (peste 3 tone); de asemenea, nici grinzile turnate monolit nu erau potrivite, deoarece ar fi cerut o înălțime foarte mare de susținere și cofraje, ceea ce ar fi atras o întîrziere a lucrărilor de montaj al cazanului.

c) *Corpul auxiliar* este așezat pe ziduri portante cu planșee de beton armat monolit.

Pentru o justă alegere a materialelor de bază necesare scheletelor de rezistență ale clădirilor s-a urmărit economisirea atît a laminatelor de oțel, cît și a lemnului și cimentului.

II. *Stația de epurare chimică a apei* are 3 deschideri. Deschiderea centrală, de 9,00 m, tratată pe verticală, cuprinde epuratoarele și laboratoarele chimice și domină prin arhitectura sa celelalte două deschideri, care adăpostesc buncărele materialelor chimice, filtrele și pompele aferente acestora.

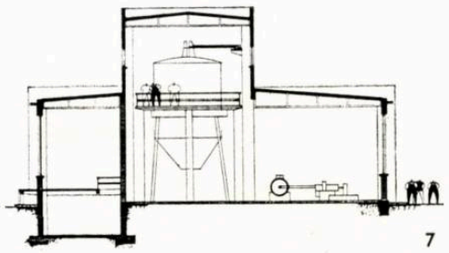

7

Elementele de rezistență și acoperișul clădirii sînt din beton armat monolit.

III. *Stația de comandă și conexiuni*, legată printr-o paserelă de sala de turbine a corpului principal, este o clădire parter și etaj, în care sînt amplasate aparatajele electrice de comandă ale centralei. Clădirea este proiectată cu ziduri portante, planșee și acoperiș de beton armat monolit.

*

La elaborarea proiectului s-a căutat întrebuințarea de forme și elemente simple, fără detalii complicate și inutile, care să dea un caracter sobru acestei clădiri industriale.

S-a dat monumentalitate construcției prin construirea unui element dominant în fațada principală, tratat cu verticale, obținînd contraste cu elementele orizontale ale corpului anexă.

În fațadele laterale, o friză de ferestre largi, cu panouri tencuite între ele, dă efectul scontat în cadrul suprafețelor mari ale zidăriei aparente.

În concepția și realizarea tehnică de ansamblu s-a urmărit simplitatea, obținută prin studiul atent al necesităților tehnologice în legătură cu construcția.

În mod deosebit s-a căutat rezolvarea justă a problemelor tehnico-economice și a celor legate de industrializarea construcțiilor, prin utilizarea la maximum a prefabricatelor (în limitele de tonaj impuse prin temă) și prin alegerea celor mai convenabile soluții (ținînd cont de restricțiile de materiale), în urma unui studiu comparativ făcut pe un număr mare de variante.

Au fost realizați indici tehnico-economici deosebit de favorabili, prin utilizarea la maximum a spațiului și volumului construit.

CENTRALĂ TERMOELECTRICĂ PENTRU INDIA

Colectiv de proiectare :
Arhitecții I. Deșcu, Șt. Damianof
IPROMET

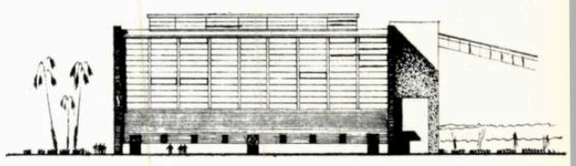

1

Proiectul reprezintă clădirea principală din ansamblul care formează centrala termoelectrică, și cuprinde sala cazanelor, cu o deschidere de 16 m, sala turbinelor, cu o deschidere de 15 m, și sala degazoarelor (peste care sînt amplasate buncărele), cu o deschidere de 5,50 m.

Lipit de corpul principal și făcînd parte integrantă din acesta, se află o clădire care adăpostește: birouri, vestiare, laborator etc.

Scheletul de rezistență al halelor mari este format din cadre metalice; planșeele și căile de rulare sînt și ele metalice.

Acoperișul a fost proiectat din plăci prefabricate de beton armat.

Spre deosebire de platformele metalice de la cotele +5,00 m, +9,00 m și +16,00 m, pentru turbine s-a creat un sistem insular de platforme de beton armat, legate între ele prin intermediul unor paserele.

Ventilația celor două hale mari se face prin pătrunderea aerului la partea inferioară a clădirilor, prevăzută cu ferestre mobile și evacuarea aerului prin luminatoare, ventilatoare la sala cazanelor și — respectiv — prin deflectoare, la sala turbinelor.

La studierea fațadelor s-a ținut seama de clima tropicală a localității unde va fi amplasată centrala. În consecință, s-au proiectat, acolo unde a fost nevoie și unde orientarea a cerut-o, ferestre prevăzute cu brise-soleil-uri. Acestea, prin verticalitate lor, dau o notă caracteristică fațadelor.

Elementul de intrare împreună cu scara de acces la diferitele niveluri, amplasate pe frontul principal al clădirii, formează un volum arhitectural dominant. În partea superioară a acestui volum, banda transbordoare de cărbuni, în pantă, amplifică aspectul industrial al construcției.

Fațadele sînt tratate cu suprafețe de cărămidă aparentă și suprafețe tencuite.

Arh. I. DEȘCU

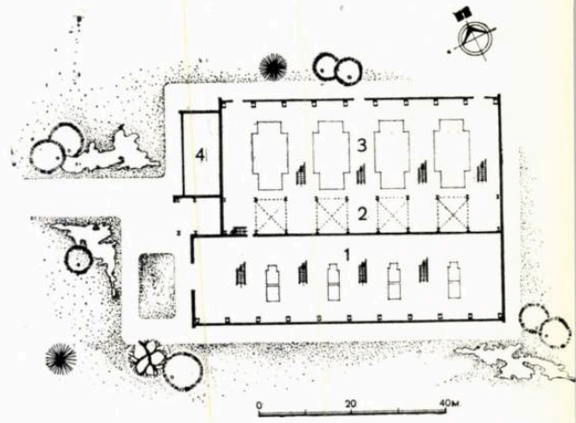

3

1 — Fațada laterală spre sala cazanelor
2 — Secțiune transversală
3 — Plan — 1. Sala turbinelor — 2. Buncăre de cărbune — 3. Sala cazanelor — 4. Grup social și laborator
4 — Perspectivă

4

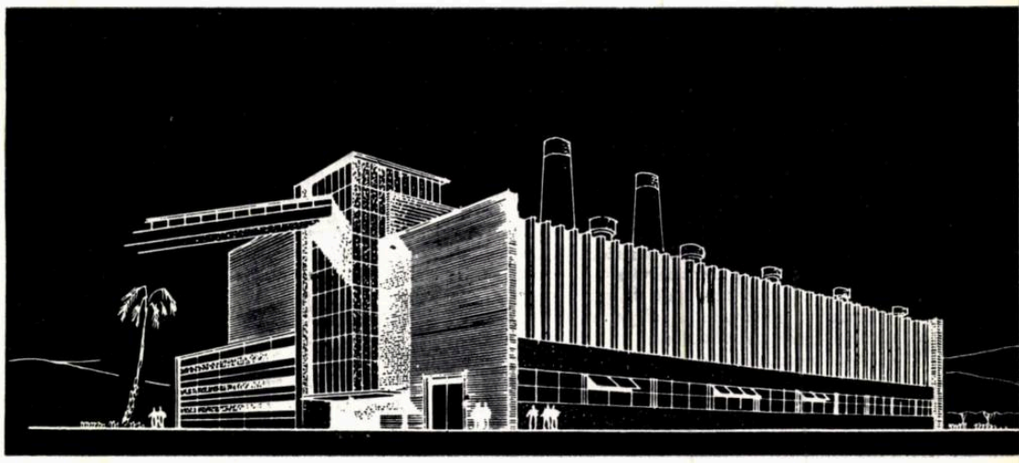

Răcitor tubular la Copşa Mică

INDUSTRIA CHIMICĂ

Producţia industriei chimice a crescut în anii puterii populare de 8 ori faţă de nivelul anului 1938. În cadrul acestei industrii s-au creat o serie de noi ramuri: producţia de îngrăşăminte chimice, de fire şi fibre sintetice, mase plastice, medicamente de sinteză etc.

Proiectul planului de stat pe 1959 prevede o creştere a producţiei în industria chimică cu 26 % faţă de anul 1958, prin utilizarea mai bună a capacităţilor existente şi prin intrarea în funcţiune pînă la sfîrşitul acestui an a unor noi capacităţi de producţie.

... În următorii 2—3 ani vor fi puse în funcţiune aproximativ 8 uzine şi fabrici noi şi 28 de noi secţii, din care: o fabrică de azotat de amoniu la Roznov, o nouă unitate de fibre sintetice la Săvineşti cu o capacitate de 5.000 de tone pe an de rolan, la Grupul industrial Borzeşti o unitate petrochimică, care va produce în prima etapă 25.000 de tone pe an de cauciuc sintetic, la uzinele Govora instalaţii de produse sodice cu o capacitate de 150.000 de tone pe an, precum şi alte unităţi de producţie care vor mări producţia industrială în ramura chimică cu peste 75 %.

GH. GHEORGHIU-DEJ
Din expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R.
din 26—28 noiembrie 1958

Arh. N. STOICESCU

PROBLEME DE ARHITECTURĂ ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

Industria noastră chimică a luat o mare dezvoltare în anii de democraţie populară. Cel de-al doilea plan cincinal acordă o deosebită importanţă industriei chimice, aceasta constituind pentru anul 1959, 20% din volumul total al investiţiilor industriale.

Grăbirea ritmului de intrare în funcţiune a unităţilor chimice, precum şi economicitatea investiţiilor ridică sarcini importante în faţa lucrătorilor din proiectarea industriei chimice.

Problemele proiectării sînt foarte diverse şi strîns legate de caracterul specific al industriei chimice, datorită sortimentelor variate de produse chimice.

În rezolvarea acestor probleme, arhitectul trebuie să participe activ încă de la alegerea terenului, pentru încadrarea ansamblului în mediul natural.

El trebuie să studieze temeinic toate condiţiile economice: materia primă, utilităţi, forţe de muncă şi transporturi, posibilităţi de dezvoltare a unităţilor în planul de perspectivă, posibilităţi de cooperare cu alte unităţi vecine, legături uşoare cu zonele de locuit, posibilităţi reale de aprovizionare a şantierului cu materiale de construcţie locale etc.

Ţinînd seama de specificul unor uzine chimice (nocive, murdare, cu pericol de explozie etc.), în foarte multe cazuri se impun şi alte condiţii la alegerea terenului: zone mari de protecţie, zone de plantaţii, suprafeţe mari pentru depozitarea deşeurilor, apa necesară proceselor tehnologice.

Colonia de intervenţie necesită o suprafaţă relativ mare de teren şi prin amplasarea ei între oraş şi industrie, mai aproape de aceasta, trebuie să aibă posibilităţi optime de acces spre ambele obiective, iar cadrul în care se amplasează să fie adecvat unei zone de locuinţe.

Un factor important în alegerea amplasamentului este posibilitatea de cooperare între două sau mai multe unităţi. Astfel, combinatul chimic de îngrăşăminte azotoase « Roznov » cooperează cu uzina de fibre sintetice tip rolan « Săvineşti »; combinatul chimic de cauciuc sintetic şi produse petrochimice, uzina de sodă caustică electrolitică — USCE, rafinăria nr. 10 şi centrala termoelectrică cooperează în cadrul marelui complex Grupul industrial « Borzeşti ».

Zonificarea, obişnuită în industrii, are un rol important în cadrul platformei uzinale din industria chimică, ţinînd seama de caracterul produselor de fabricaţie sau finite. Este suficient să amintim de fabricile de amoniac sau de negru de fum care dau serioase dificultăţi în zonificarea uzinală, fabricaţia şi depozitarea trebuind să fie grupate în funcţie de vînturile dominante şi totuşi amplasamentul lor să nu prejudicieze asupra fluxului tehnologic sau asupra economicităţii conductelor şi transporturilor.

Principiul comasării construcţiilor constituie de asemenea o preocupare importantă pentru arhitecţii din industria chimică, comasarea aducînd preţioase economii de investiţii şi de utilizare a terenului uzinal. Astfel, la combinatul chimic de îngrăşăminte azotoase « Roznov » s-au comasat la maximum corpurile de clădiri deservind aceeaşi fabricaţie: « corpul unificat », fabricile de acid azotic—concentrat şi diluat—fabricile de azotat de amoniu, de uree etc.

Specifice industriei chimice sînt instalaţiile în aer liber montate pe platforme descoperite sau acoperite, reţelele tehnologice exterioare montate pe estacade, gazometrele şi rezervoarele de forme variate etc. Împreună cu clădirile de fabricaţie, acestea pot constitui ansambluri unitare şi plăcute. Clădirile industriei chimice se adaptează la tehnologii stricte, cu multe necesităţi specifice. Fluxul tehnologic de fabricare a produsului este îmbrăcat cu sinceritate de clădiri, uneori simple, alteori de volume variate ca forme şi dimensiuni.

Fluxurile liniare reclamă de cele mai multe ori construcţii foarte lungi, ceea ce creează dificultăţi în rezolvarea faţadelor, mai ales atunci cînd înălţimile clădirilor sînt relativ mici. Alte fluxuri tehnologice determină volume pe orizontală şi pe verticală, încăperi cu platforme intermediare, clădiri etajate sau neetajate, cu poduri rulante, de deschideri mari şi înalte.

Adîncirea problemelor tehnologice şi studierea caracterului specific al acestora, cunoaşterea caracteristicilor utilajelor, duc la o judicioasă organizare spaţială a obiectului respectiv, la reducerea raţională a volumelor construite, la soluţii economice şi eficiente.

Specifică de asemenea industriei chimice este rezolvarea clădirilor ce prezintă pericol de explozie, la care — în anumite cazuri — numai un singur

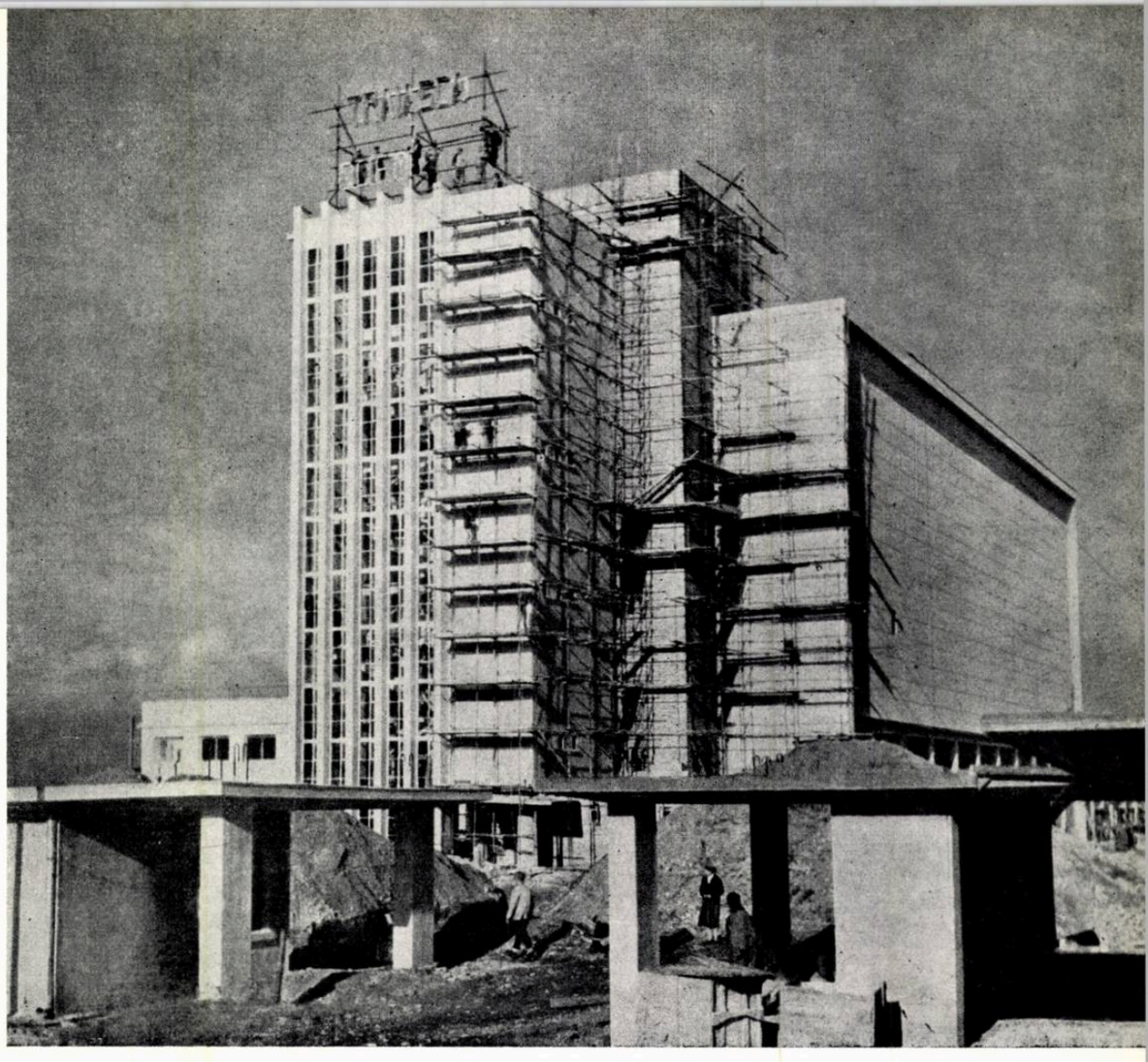

Vedere generală a blocului poliamid de la Săvineşti

zid exterior al halei are ferestre, ceilalţi fiind plini, pentru ca suflul să fie dirijat într-o singură direcţie. Aceste clădiri au lanternouri pentru o ventilare naturală mai bună şi înlăturarea concentraţiei mari de gaze din partea lor superioară şi sînt de asemenea prevăzute cu acoperişuri uşoare.

Deosebit de acest specific este cel al halelor de fabricaţie a fibrelor sintetice (ca, de exemplu, uzina de fibre sintetice tip rolan de la Săvineşti), în care se lucrează în încăperi etanşeizate, pentru a se evita orice curent de aer sau variaţie de temperatură care ar influenţa asupra calităţii fibrei. În aceste încăperi, munca omului se desfăşoară numai la lumină artificială, fluorescentă, de aceea pereţii şi tavanele sînt zugrăvite în culori vii: albastru pentru tavane, galben pentru pereţii cu ferestre, cadre, stîlpi şi grinzi, şi verde pentru pereţii opaci.

În industria chimică se lucrează uneori în mediu acid şi în acest caz se utilizează tencuieli şi pardoseli antiacide. La fabrica de acid sulfuric de la Năvodari s-a întrebuinţat pentru izolaţiile contra acţiunii acizilor, *diabazul* (o piatră de culoare neagră importată din U.R.S.S.), *poliizobutilena* (material plastic), iar pentru protecţia pereţilor şi a elementelor de beton *perclorvinilul* (o vopsea importată de asemenea din U.R.S.S.).

La exterior, tratarea faţadelor se face de obicei cu placaj de cărămidă sau cu tencuieli obişnuite, acolo unde nu sînt acţiuni corosive sau industrii murdare.

În compoziţia spaţiului uzinal, în cadrul unităţilor chimice, o importanţă deosebită se dă grijii pentru locul de muncă, printr-o judicioasă amplasare a spaţiilor verzi sau a perdelelor de plantaţii, pentru a tempera acţiunea viscolului din timpul iernii sau a reduce acţiunea căldurii pe timp de vară; peluzele şi plantaţiile de flori agrementează terenul, subliniind în acelaşi timp compoziţia arhitecturală, punînd în valoare diverse elemente ale acesteia.

Economicitatea investiţiilor prin proiectare, utilizarea materialelor noi de construcţie, utilizarea raţională a materialelor principale şi a prefabricatelor, grăbirea ritmului de desfăşurare a investiţiilor prin asigurarea şantierelor cu proiecte bune şi la timp, sînt obiective de bază ale arhitecţilor din domeniul industriei chimice în munca lor de creaţie.

Institutul IPROCHIM, înfiinţat în anul 1950, a avut marea şansă să colaboreze la întocmirea proiectelor, încă de la înfiinţarea sa, cu proiectanţi din ţările prietene (în special din U.R.S.S.). Colaborarea a început la fabrica « Electroizolantul » din Bucureşti, a continuat cu fabrica de penicilină din Iaşi, uzina de produse sodice (Govora), uzina de superfosfaţi (Năvodari), combinatul de cauciuc sintetic (Borzeşti), combinatul de îngrăşăminte azotoase (Roznov) etc. Datorită acestei colaborări, proiectanţii noştri (tehnologi, arhitecţi, constructori etc.) au avut posibilitatea să-şi însuşească tehnicile cele mai avansate, sub toate aspectele (tehnologie, construcţii etc.). Nu numai atît; grupe complexe de proiectanţi au plecat la Moscova şi prin legătura continuă stabilită cu tehnicienii sovietici s-au realizat proiectele necesare combinatului de cauciuc sintetic « Borzeşti » şi pentru combinatul de îngrăşăminte azotoase « Roznov ».

Toate acestea au contribuit la formarea de proiectanţi care pot face faţă astăzi unor probleme dificile.

Aceşti proiectanţi sînt, în general, oameni tineri, care au crescut o dată cu problemele legate de dezvoltarea industriei chimice, pentru rezolvarea cărora au trebuit să-şi însuşească tehnologii complicate şi diverse. Ei au avut posibilitatea de a-şi îmbogăţi experienţa prin vizite în ţările prietene şi prin contactul cu proiectanţii din aceste ţări.

Din aceste schimburi de experienţă s-a văzut că este necesară studierea unor materiale noi de construcţie, atît pentru protecţia construcţiilor (ca, de exemplu, perclorvinilul), cît şi în ceea ce priveşte înlocuirea unor materiale principale sau din import, cu materiale plastice fabricate în ţară.

Proiectarea a trebuit să ţină în permanenţă pasul cu ritmul rapid de dezvoltare a industriei noastre chimice; lucrîndu-se repede, cu relativ puţini arhitecţi faţă de volumul de proiectare, este posibil ca rezultatul activităţii lor să conţină şi lipsuri.

Proiectanţii din IPROCHIM se străduiesc însă în permanenţă să lichideze aceste lipsuri, pentru a putea rezolva în condiţii din ce în ce mai bune, marile sarcini care le stau în faţă.

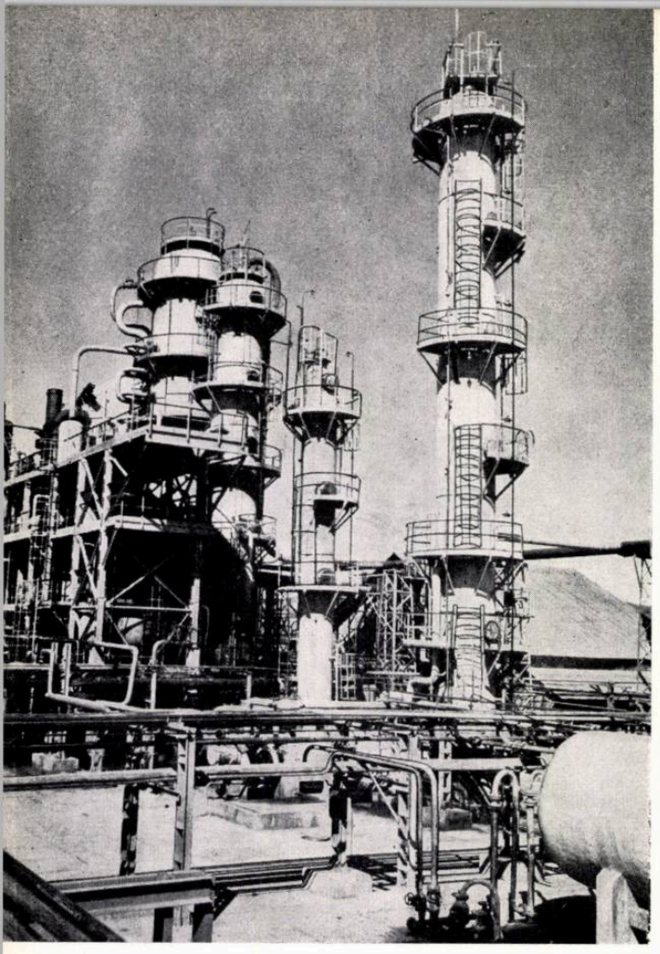

Rafinăria nr. 10 de la Onești

Fabrica chimică nr. 2 de antibiotice din Iași

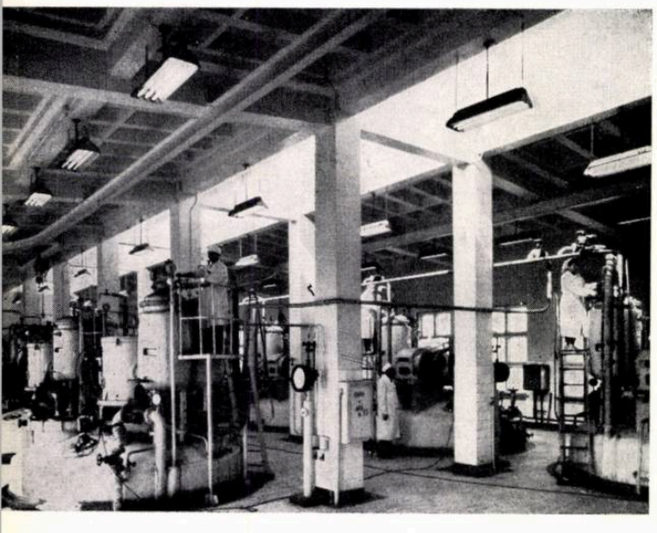

SECȚIE DE SEMIFABRICATE

Colectiv de proiectare:
Arhitecți, C. Cojan, D. Basarab-Papanide
Ing. tehnolog, G. Felicescu (șef de proiect)
Ing. constructor, G. Boghici
Institutul de proiectare al industriei chimice (IPROCHIM)

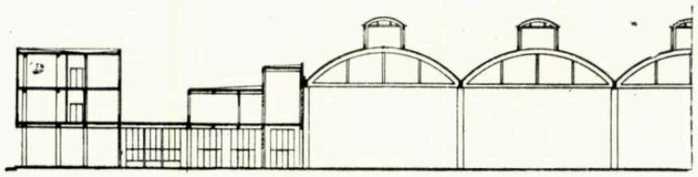

Secțiune

Secția de semifabricate face parte dintr-un ansamblu al unei uzine de anvelope. Această secție, care servește la confecționarea anvelopelor, este o hală cu 5 deschideri de 18,00 m și 11 travee de cîte 12,00 m; înălțimea liberă este de 10,00 m (la tiranții arcelor acoperișului). Aceste dimensiuni au fost dictate de necesitățile tehnologice, care au urmărit crearea unor linii continue de fabricație și a unor bune condiții de exploatare.

În ceea ce privește alegerea soluției constructive, s-a urmărit ca prin soluția adoptată să se obțină un consum redus de oțel-beton și un consum redus de material lemnos, prin folosirea cofrajelor mobile.

S-au studiat mai multe soluții constructive: cupole sferice așezate pe grinzi longitudinale și transversale, lamele de beton armat cu tiranți metalici, placă de beton armat cu dublă curbură, arce de beton armat cu pînze cilindrice și cu luminatoare în sensul longitudinal al halei.

S-a ajuns la concluzia că ultima soluție este cea mai indicată, atît din punct de vedere tehnologic, cît și constructiv.

Iluminarea și ventilația halei se fac în condiții optime, fiind asigurate de luminatoare longitudinale și de cei trei pereți laterali, care sînt aproape în

SECȚIE DE COLORANȚI AZOICI

Colectiv de proiectare:
Arh. D. Basarab-Papanide
Ingineri tehnologi, I. Holcman (șef de proiect) și G. Vogel
Ingineri constructori, B. Stomatov și B. Paladian
Institutul de proiectare al industriei chimice (IPROCHIM)

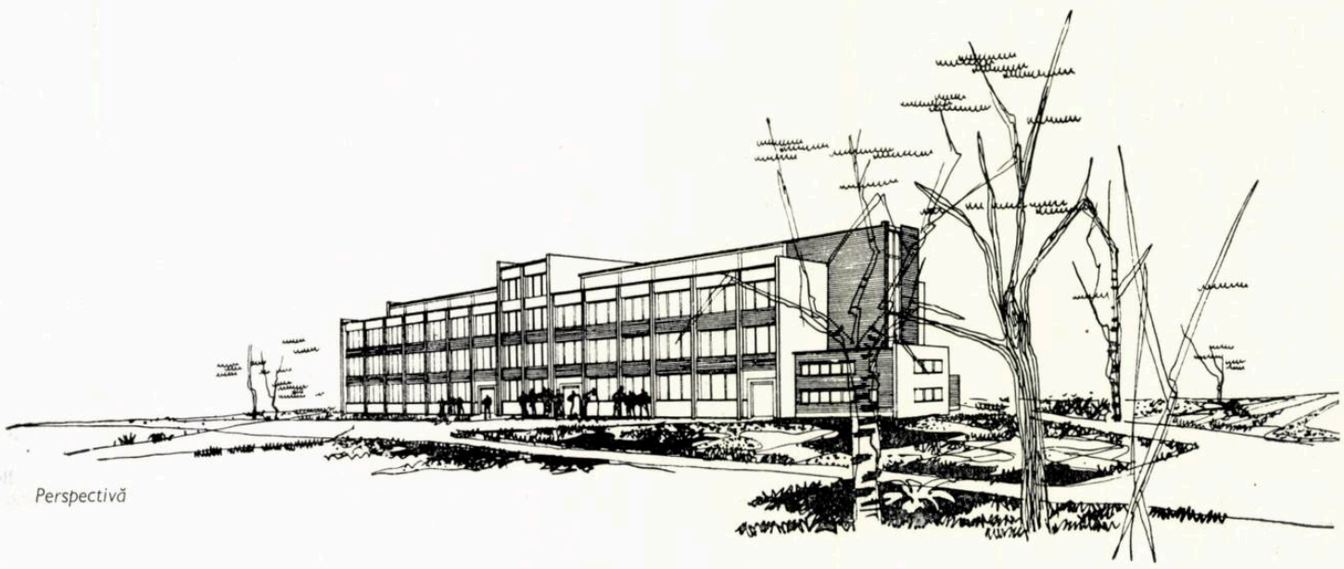

Perspectivă

Perspectivă

Plan — 1. Hala de semifabricate — 2. Atelier de valțuri — 3. Pontajul muncitorilor — 4. Hol de intrare — 5. Atelier de gumarea valvelor — 6. Intrarea electrocarelor — 7. Scări de acces la grupul social și birouri — 8. Scări de coborîre în hală de la grupul social — 9. Grupuri sanitare — 10. Fumoar 11. Depozit de butelii CO_2 — 12. Magazie — 13. Cameră boiler — 14. Sală de mese — 15. Bufet — 16. Atelier mecanic — 17. Atelier electric

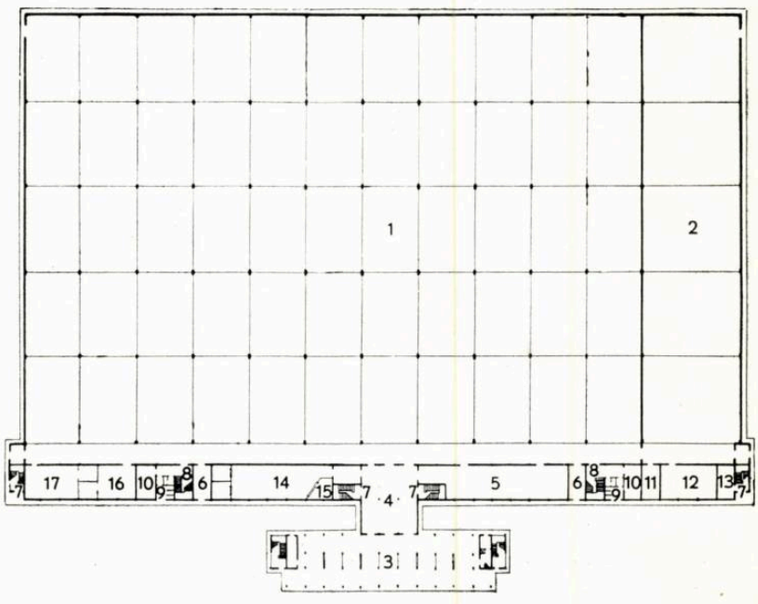

întregime de sticlă. Consumul de oțel-beton și material lemnos este minim; scurgerea apelor este interioară, asigurîndu-se încălzirea jgheaburilor în timp de iarnă.

Pe una din direcțiile longitudinale ale halei s-a alipit grupul social, o construcție cu parter și etaj. La parter s-au amplasat camere anexe necesare fabricației; acestea sînt: camera de preparare a valvelor, depozite, magazii tehnice și electrice, bateriile de lavabouri și w.c.-uri, camerele de fumat și o sală de mese cu bufet.

De la parter, muncitorii urcă pe scările (7) la etajul anexei halei de fabricație, unde se găsesc grupurile sociale pentru haine de stradă și de lucru și bateriile de lavabouri și dușuri. Pe scările (8) se coboară în hala de semifabricate.

Accesul muncitorilor în hală se face la parterul construcției centrale, unde se face și pontajul. La etajele I și II, construcția cuprinde laboratorul central.

La etaj s-au amplasat birourile de secție, care sînt prevăzute cu ferestre spre hala de fabricație, putîndu-se urmări de aici lucrul în întreaga hală.

Arh. D. BASARAB-PAPANIDE

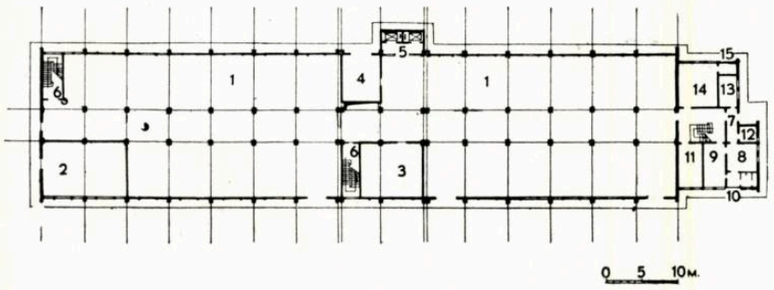

Plan — 1. Hala de fabricație pentru coloranți azoici — 2. Subsecția de fosgenare — 3. Magazie — 4. Depozit de sare — 5. Grup de ascensoare 6. Scări de acces — 7. Intrare la grupul social — 8. Vestiare haine de stradă — 9. Vestiare haine de lucru — 10. Lavabou, duș, w.c. — 11. Cameră de odihnă — 12. Cameră pentru neutralizarea îmbrăcămintei de lucru 13. Magazie de materiale tehnice — 14. Atelier mecanic de secție — 15. Cameră pentru generator de acetilenă

Coloranții azoici formează una dintre grupele cele mai importante de coloranți organici datorită folosirii lor ușoare, varietăților de culori ce se pot obține (de la galben pînă la negru), costului de fabricație redus și proprietăților variate, care permit folosirea lor cu succes într-o serie întreagă de industrii. Astfel, coloranții azoici se folosesc pe scară largă în industria textilă, la vopsirea lînii, a mătăsurilor și a tricotajelor de bumbac, în industria de pielărie, industria alimentară, industria de lacuri și vopsele, precum și la colorarea hîrtiei, a cauciucului, a unor mase plastice etc.

În anii puterii populare s-au pus în țara noastră bazele industriei de coloranți azoici, amenajîndu-se o serie de ateliere pentru fabricarea cîtorva sortimente de coloranți. Dezvoltarea continuă a industriei noastre textile și prelucrătoare necesită o producție mereu crescîndă de coloranți, atît ca tonaj, cît și ca număr de sortimente. Sînt necesare de asemenea sortimente superioare în ceea ce privește calitatea (rezistența la căldură, la lumină etc.).

Noua secție ce se va construi, va fabrica în jurul a 200 sortimente de coloranți azoici, dintre care pînă acum o mare parte se importau. În profilul acestei secții apar și coloranți azoici cu o ridicată rezistență la lumină (coloranți fosgenați), precum și așa-numiții « pigmenți organici », care au întrebuințări multiple în industria de lacuri și vopsele, la fabricarea creioanelor, în industria cauciucului, a maselor plastice etc.

Clădirea halei noi are lungimea de 90 m și lățimea de 19,50 m, traveea folosită fiind de 6,00 m; transversal s-au folosit trei deschideri, de 7,50 m cele marginale și de 4,50 m cea de mijloc. Construcția are parter, subsol parțial, două etaje complete și un al treilea etaj parțial, necesar pentru amplasarea fabricii de gheață.

În partea centrală, de 4,50 m, planșeele sînt prevăzute cu deschideri, iar deasupra ultimului etaj, clădirea este înălțată, formînd un luminator în dreptul căruia s-a prevăzut un pod manual de montaj de 5 t.

Soluția constructivă folosită este din schelet de beton armat monolit; ea a fost adoptată datorită, atît unor condiții tehnologice deosebite — care impun deschideri mari în planșee, dispuse neregulat și cu dimensiuni diferite — cît și unor considerente economice, specifice: planșeele fiind dispuse la aproximativ 5,00 m distanță, nu necesită eșafodaje, ci numai susțineri obișnuite, astfel încît consumul de cherestea nu depășește limitele admise. Soluția cu beton armat monolit este în acest caz mai economică și datorită faptului că fiecare element al scheletului de rezistență este dimensionat la sarcina aferentă (sarcinile tehnologice variind între 2 și 37 tone pe utilaj). O soluție cu prefabricate ar fi dus la o supradimensionare a elementelor constructive, pentru a nu le mări numărul.

Construcția are o anexă parter și un etaj executată pe zidărie portantă unde s-au prevăzut grupuri sociale separate pentru bărbați și femei.

Fațadele vor fi parțial executate din cărămidă aparentă, pentru a se armoniza cu construcțiile vecine, folosindu-se aceleași ferestre și aceleași profile.

Arh. D. BASARAB-PAPANIDE

Hala cuptoarelor şi grupul social — Perspectivă

INSTALAŢIE FUMING PENTRU VALORIFICAREA ZGURILOR METALURGICE

Secţiune transversală prin hala cuptoarelor şi pregătirea pulberii de cărbune Grupul social, presfărîmarea cărbunelui şi depozitul de cărbune şi cocs

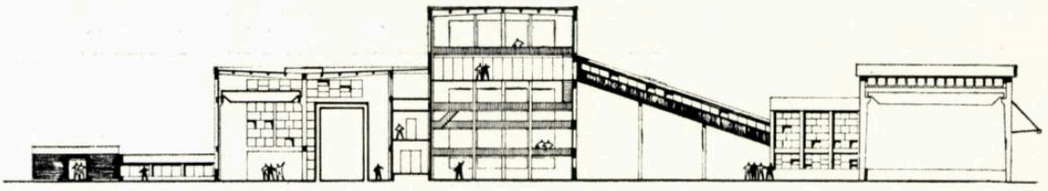

Colectiv de proiectare:
Arh. M. Florea
Ing. tehnolog I. Vasilescu (şef de proiect)
Faza sarcină de proiectare
Institutul de proiectare al industriei chimice (IPROCHIM)

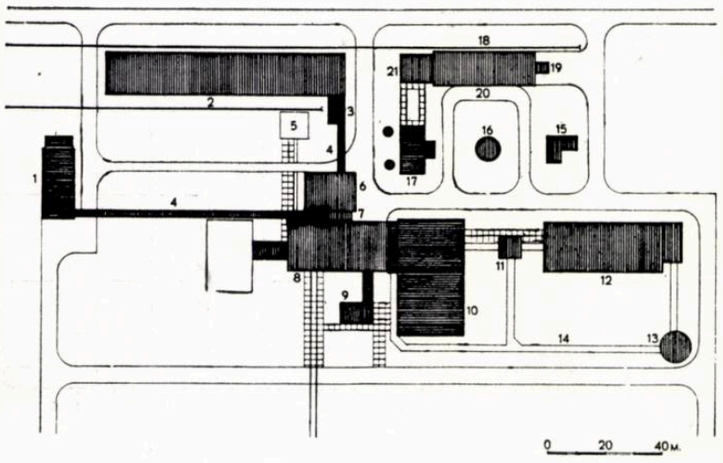

Plan de situaţie — 1. Hala de presfărîmare zgură — 2. Depozit de cărbune şi cocs — 3. Presfărîmare cărbune — 4. Estacade — 5. Bazin de zgură granulată — 6. Hala pentru pregătirea pulberii de cărbune — 7. Grup social 8. Hala cuptoarelor — 9. Grup social — 10. Centrala termoelectrică recuperatoare — 11. Casa ventilatorului — 12. Hala filtrelor cu saci — 13. Coşul de fum — 14. Canale aeriene — 15. Instalaţia de împachetare — 16. Turn de răcire — 17. Hala compresoarelor — 18. Magazia de oxizi fuming 19. Bascula — 20. Rampa electrocarelor — 21. Grup social pentru depozitul de cărbune, presfărîmare şi magazie

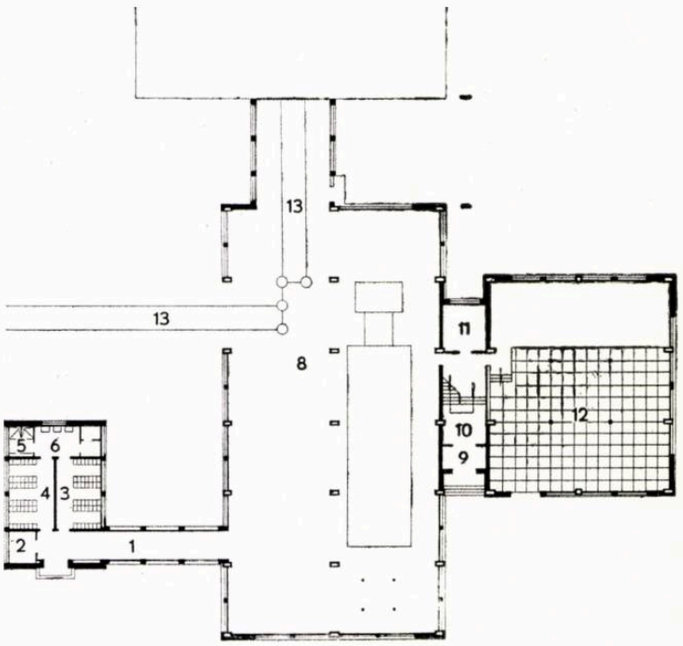

Grup social, hala cuptoarelor şi hala pentru pregătirea pulberii de cărbune — Plan parter — 1. Culoar — 2. Băuturi antidot — 3. Haine de lucru 4. Haine de stradă — 5. Duşuri — 6. Lavabouri — 7. W.C. — 8. Hala cuptoarelor — 9. Windfang — 10. Casa scării — 11. Birou pentru maistru de schimb — 12. Hala pentru pregătirea pulberii de cărbune — 13. Acces vagonete

Instalaţia Fuming cuprinde un grup de clădiri şi utilaje tehnologice avînd drept scop să recupereze metalul existent în zgurile metalurgice (deşeuri de fabricaţie rezultate din procesele industriale, care conţin procente importante de metal, ce nu pot fi valorificate prin uzinarea obişnuită a minereurilor). Instalaţia Fuming poate fi considerată, fie ca o unitate industrială separată — atunci cînd exploatează halde de zgură izolate — fie ca o secţie industrială în cadrul unei unităţi metalurgice în funcţiune.

Procesul industrial tipic pentru o uzină care uzinează minereuri metalurgice constă în prelucrarea la temperaturi înalte a pămînturilor bogate în metale şi obţinerea a două produse: metal în formă de lingouri şi zguri. Primul produs urmează o cale complicată, care constă în rafinări şi alte operaţii, care duc în final la obţinerea de metal pur. Al doilea produs, zgura, este transportată în afara incintei uzinei şi depozitată sub formă de steril în halde de deşeuri. Aceste halde, în decursul timpului, constituie adevăraţi munţi de materiale, care nu-şi găsesc utilizare industrială, acoperind suprafeţe impresionante de teren.

Instalaţia Fuming intervine — din punctul de vedere al procesului industrial — în momentul cînd zgurile sînt evacuate. Acestea, în loc să fie transportate în haldă, sînt răsturnate — încă în stare incandescentă — în cuptorul Fuming, care constituie partea principală a instalaţiei. Paralel cu introducerea în cuptor a zgurii fluide, se adaugă şi cantitatea necesară de zgură din haldă (zgură răcită), obţinîndu-se în felul acesta o diminuare a efortului caloric necesar pentru retopirea zgurilor vechi. Zgura de haldă trebuie mai întîi prelucrată, anterior introducerii sale în cuptor. Aceasta constă din presfărîmarea sa pînă la o anumită dimensiune.

Paralel cu drumul pe care-l urmează materia primă (zgura de haldă şi zgura fluidă), în cuptor se pulverizează praf de cărbune obţinut într-o hală lipită de hala cuptoarelor. Pentru aceasta, instalaţia este dotată cu un depozit de cărbune şi cocs deservit de un pod rulant.

În cuptorul Fuming, zgurile şi pulberea de cărbune se combină la temperaturi înalte şi dau naştere la o serie de gaze care conţin în suspensie pulberi metalice. Aceste gaze sînt circulate prin intermediul unor canale printr-o centrală termoelectrică recuperatoare de căldură, iar de aci — cu temperatura scăzută — sînt introduse, cu ajutorul unor ventilatoare puternice, în instalaţia filtrelor cu saci. Aci oxizii metalici sînt separaţi de gaze, acestea fiind evacuate în atmosferă printr-un coş înalt de cca. 90—100 m. Printr-un sistem de transport pneumatic, oxizii metalici sînt aduşi de la hala filtrelor la instalaţia de împachetat în saci, de unde, cu ajutorul electrocarelor, sînt transportaţi la magazie şi de aci expediaţi, fie pe calea ferată, fie cu autocamioanele. Oxizii fuming pot fi transportaţi şi în vrac, în cisterne metalice închise etanş (aceşti oxizi sînt nocivi).

Instalaţia Fuming mai este prevăzută, în afară de halele descrise mai înainte, şi cu o staţie de compresoare, necesară halei pentru pregătirea pulberii de cărbune.

Instalaţia produce, ca deşeuri, o zgură foarte săracă în metal, care — de data aceasta — nu mai poate fi valorificată; este o zgură granulată, care poate fi utilizată în industria rutieră ca un bun pat de uzură pentru drumuri.

Sistemul de fabricaţie este deci liniar, şi din punct de vedere tehnologic se cere ca halele să fie lipite unele de altele, pentru scurtarea conductelor şi a transporturilor şi micşorarea pierderilor de căldură. Procesele industriale sînt foarte variate, unele fiind murdare, zgomotoase şi cu pericol de explozie; altele (ca centrala termoelectrică sau hala compresoarelor) sînt curate sau foarte curate, şi în sfîrşit altele sînt murdare şi nocive. Zona de protecţie sanitară minimă este de 1 000 m.

Degajările de căldură, pericolul de explozie şi necesarul de ventilaţie, caracteristice acestui gen de fabricaţie, au cerut crearea de mari suprafeţe de geamuri şi adoptarea unei arhitecturi corespunzătoare. Caracteristicile sanitare variate au determinat crearea de grupuri sanitare separate pentru fiecare hală, pentru izolarea categoriilor de salariaţi după specific: foarte murdar, murdar şi temperaturi înalte, murdar şi nociv, curat sau foarte curat.

Deşi halele în sine nu sînt decît carcase de beton şi oţel, iar încărcările mari, utilajele complicate şi planşeele aşezate la cote neregulate nu permit o prefabricare unitară, au existat posibilităţi ca prin adoptarea unei travee ritmice să se asigure o unitate plastică. Astfel s-au utilizat ferestre prefabricate de mare serie, comune tuturor halelor. Ca materiale se utilizează betonul armat tratat aparent sau cu corecturi de tencuială, acolo unde este necesar, şi cărămidă tratată aparent. S-a căutat să se micşoreze la minimum efortul investiţiei printr-o arhitectură simplă, acuzînd procesul tehnologic.

Planul general al unităţii este determinat de unele cerinţe de teren, care în situaţia dată a cerut multe eforturi pentru a satisface tehnologia, necesarul transporturilor terestre, adaptarea la o serie de elemente de utilităţi existente şi înscrierea în limita unui teritoriu dat.

Arh. M. FLOREA

INDUSTRIA LEMNULUI ŞI A MATERIALELOR DE CONSTRUCŢIE

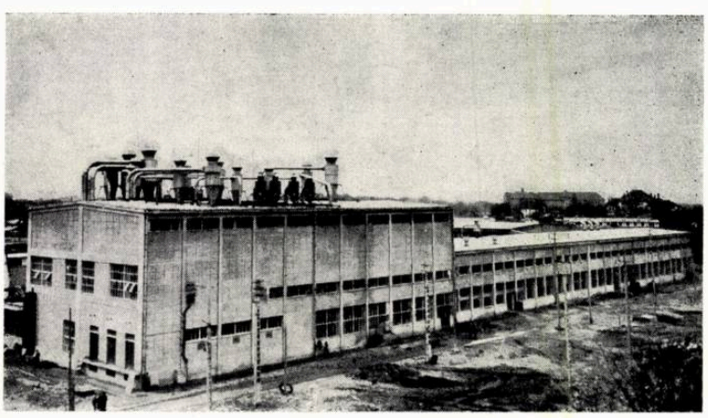

Fabrica de plăci aglomerate din Brăila

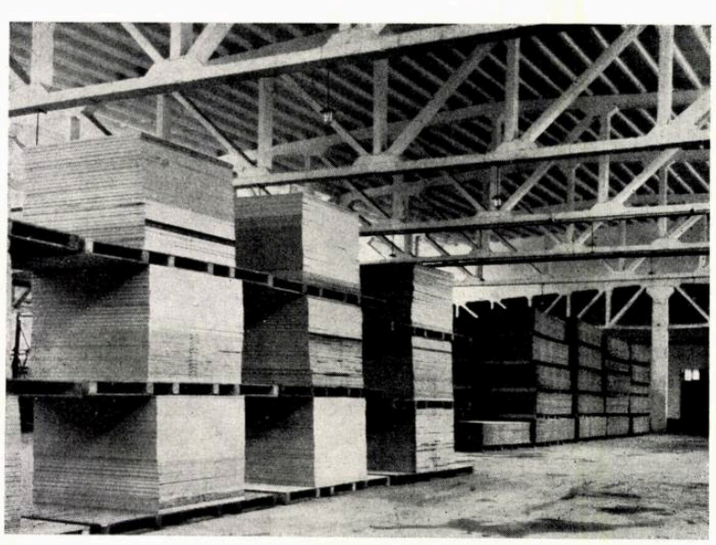

Şantierul combinatului de celuloză de la Chişcani

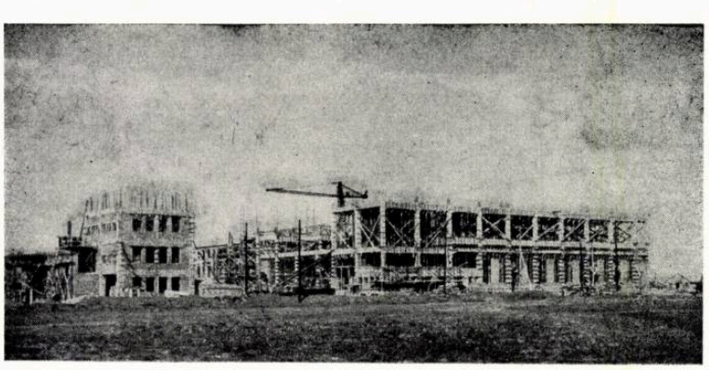

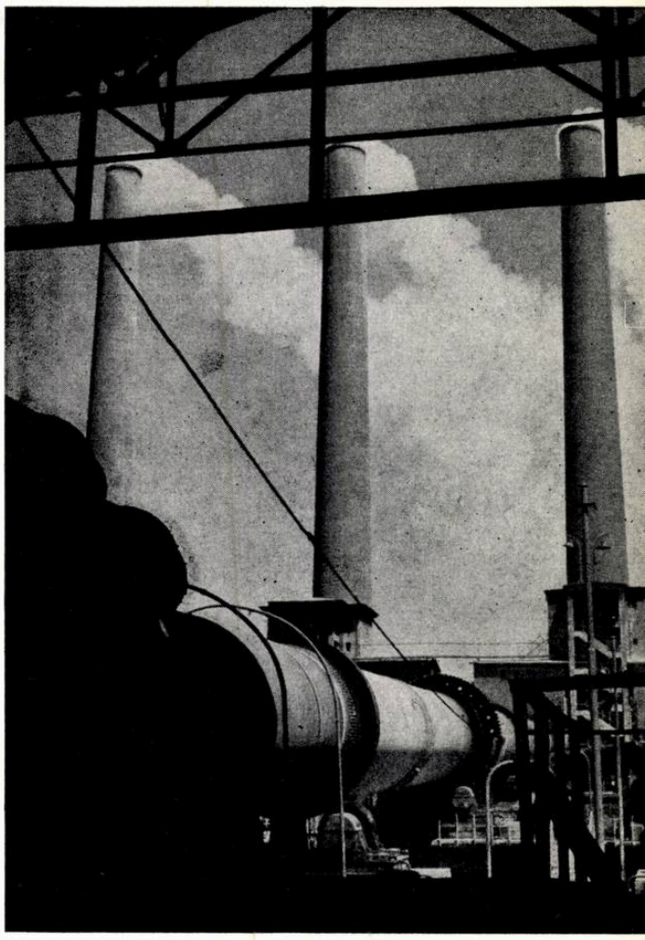

Fabrica de ciment din Medgidia

În domeniul prelucrării lemnului, preocuparea noastră principală se îndreaptă spre industrializarea şi valorificarea superioară a materialului lemnos. Numai în ultimii trei ani s-au construit şi au intrat în producţie 5 fabrici noi, precum şi un număr de secţii noi la fabricile existente. Valoarea producţiei noilor capacităţi puse în funcţiune reprezintă suma de 340 de milioane de lei pe an.

Pentru anul 1959 se prevede începerea construcţiei a 3 unităţi de valorificare industrială complexă a lemnului, care vor cuprinde, în afară de producţia de cherestea, secţii pentru producţia de placaje, plăci fibro-lemnoase, plăci aglomerate. Se vor construi încă două fabrici noi de mobilă, precum şi noi secţii de plăci aglomerate şi plăci celulare pe lîngă fabrica nouă de la Gălăuţaşi.

În afară de obiectivele a căror construcţie va începe în 1959, sînt prevăzute şi s-au asigurat utilajele şi instalaţiile pentru o serie de alte unităţi de valorificare complexă a lemnului, care se vor construi în anii următori. Dintre cele mai importante, menţionăm un număr de 5 fabrici de plăci fibro-lemnoase cu o capacitate totală de 124.000 de tone pe an, 4 secţii de plăci aglomerate cu o capacitate de 32.000 de tone, 3 secţii de placaje cu o capacitate de 54.000 m³, 4 fabrici de mobilă cu o capacitate de 30 000 de garnituri şi secţii de parchete cu o capacitate totală de 1.300.000 m² anual.

.....

Ministerele producătoare de materiale de construcţii şi Sfaturile populare trebuie să asigure lărgirea producţiei de materiale de construcţii şi producerea de noi sortimente de materiale bune şi ieftine şi să considere ca o sarcină imediată asigurarea pe plan local a tuturor materialelor de masă necesare executării construcţiilor.

GH. GHEORGHIU-DEJ
Din expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R.
din 26—28 noiembrie 1958

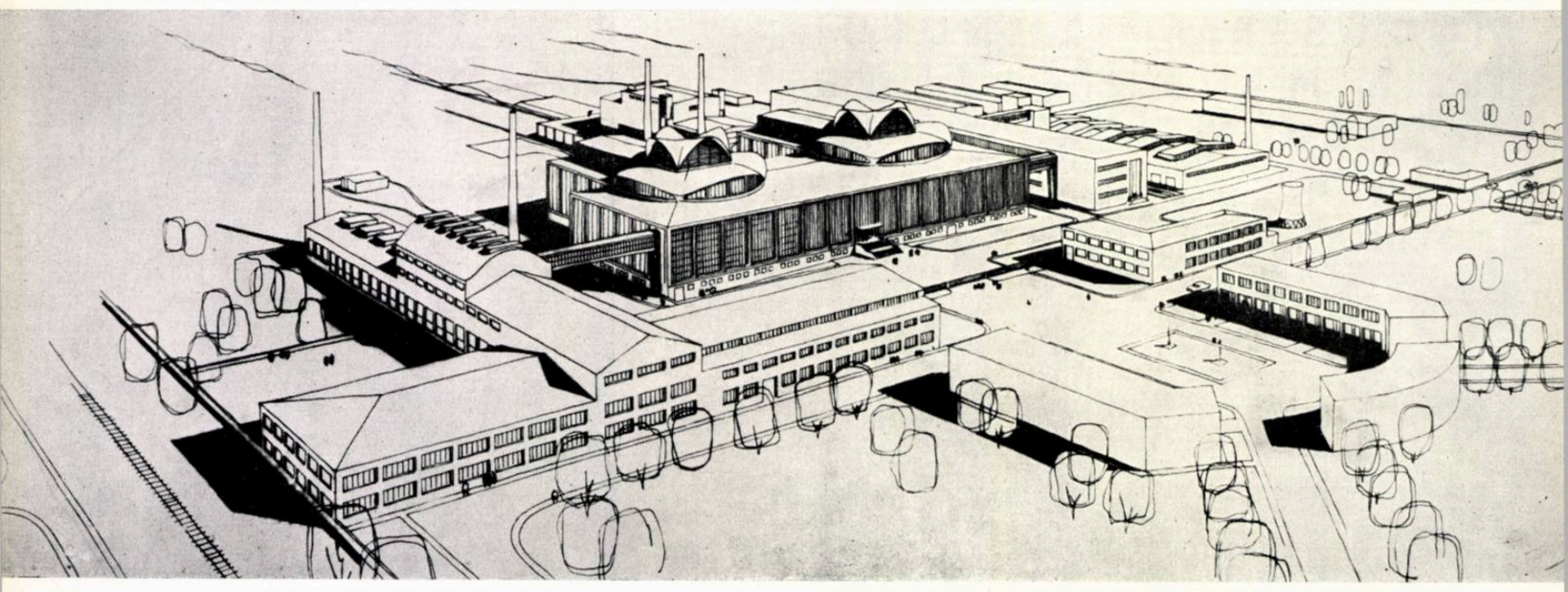

1

DEZVOLTAREA FABRICII DE GEAMURI DIN SCĂENI

Ritmul mereu crescînd al construcţiilor în ţara noastră implică dezvoltarea rapidă a industriei materialelor de construcţii, printre care şi aceea a fabricii de geamuri din Scăeni. Dezvoltarea de mare amploare a acestei fabrici urmează să se facă în două etape.

Prima etapă prevede menţinerea în funcţiune a secţiilor de geam turnat (opaxit), vată de sticlă, a uzinei I de geam tras, şi construirea unei linii tehnologice noi de geam tras, cu o capacitate dublă faţă de producţia uzinei existente.

Dintre obiectele prevăzute în prima etapă, cele mai importante sînt:

— uzina III;

— complexul de materii prime;

— atelierul de tăiat şi depozitat produse finite;

— atelierul de confecţionat lăzi;

— locuinţele pentru muncitorii uzinei.

În etapa a II-a se prevede încă o linie tehnologică ce va cuprinde uzina II, mărirea atelierului de tăiat şi depozitat produse finite şi mărirea atelierului de confecţionat lăzi. În această etapă se prevede, de asemenea, executarea unei pieţe preuzinale.

Fluxul tehnologic

Nisipul umed sosește la ramificația căii ferate normale și este descărcat în depozit. De aici îl preia telefericul, și cu ajutorul unei macarale este transportat în stația de pregătire, unde intră în uscătorul automat și e depozitat într-un buncăr.

Materiile prime în bulgări (dolomit, feldspat, calcar şi alabastru) sosesc în vagoane, în dreptul boxelor destinate acestor materii prime. De aici, cu ajutorul unui conteiner special, sînt transportate în concasorul din stația de pregătire.

Soda, ambalată în saci, sosește de asemenea cu vagoane C. F. și este transportată cu electrocarul autoîncărcător în depozit, unde e cernută.

Toate materiile prime astfel pregătite și depozitate sînt ridicate în buncărele turnului de dozare, de unde ajung în sala cîntarelor și în turnul de expediere a amestecului.

Legătura între complexul de materii prime și uzina III este realizată printr-un transportor cu bandă, care alimentează, prin intermediul unui buncăr metalic, cuptorul de topire. Alimentarea se face automat, în funcţie de nivelul sticlei din cuptor. Sticla topită ajunge în hala de tras, unde se găsesc maşinile de tras geam; la nivelul superior al uzinei III, geamul este rupt şi aşezat în electrocar. Acesta îl transportă, printr-o paserelă, în atelierul de tăiat şi depozitat produse finite. Aici, plăcile de geam sînt tăiate în dimensiunile comandate şi sînt ambalate în lăzi care sosesc din atelierul de confecţionat lăzi, construcţie legată, de asemenea, printr-o paserelă cu depozitul de produse finite. La urmă, lăzile cu geamuri sînt coborîte în depozitul de produse finite cu ajutorul unui tobogan sau al ascensorului. Expedierea se face la nivelul inferior.

Sistemul constructiv

Din punctul de vedere constructiv, complexul de materii prime, cuprinzînd depozitele de materiale, staţia de pregătire şi sala de amestec, formează o construcţie pe mai multe niveluri, cu structura de rezistenţă formată din cadre şi planşee de beton armat monolit.

Uzina III cuprinde hala cuptorului de topire şi hala maşinilor de tras geam. Hala cuptorului este o construcţie pe cadre de beton armat, cu 22,50 m deschidere, avînd 4 travee de 6 m şi o travee de 7,5 m. De-a lungul acestei hale s-a prevăzut un lanternou de ventilaţie.

Hala de tras este formată din parter şi două etaje. La parter sînt vestiarele, postul de prim-ajutor, garajul pentru electrocare, precum şi o serie de încăperi pentru instalaţii electrice şi termice. Pe celelalte niveluri sînt instalaţiile pentru tras şi expediat geamurile. Pe fiecare planşeu de beton armat se mai găseşte o platformă metalică de lucru.

Stîlpii sînt dispuşi pe o reţea de 6 × 6 m, cu excepţia zonei cuptorului, unde au fost dispuşi pe o serie de circumferinţe concentrice, pentru a nu jena procesul tehnologic. Din acelaşi motiv ca şi pentru economicitatea soluţiei, planşeul de sub nivelul superior este un planşeu-ciupercă.

Acoperişul este de beton armat monolit cu pante mici de scurgere, avînd în partea centrală un luminator boltit peste care este aşezat un ventilator. Forma şi construcţia acestora sînt strîns legate de funcţiunile pe care le îndeplinesc. Luminatorul urmăreşte conturul platformei metalice de lucru şi-i dă o lumină uniformă. El este format din 4 bolţi, fiecare boltă fiind o suprafaţă conoidă generată de o familie de generatoare rectilinii care se plimbă la un capăt pe o dreaptă, iar la celălalt capăt pe arcul de pe contur. Toate generatoarele trec prin axa verticală a centrului cupolei. Pe acest luminator este aşezat ventilatorul format din doi paraboloizi hiperbolici penetraţi, avînd ca bază un pătrat cu latura de 11 m.

Aici s-a făcut o încercare de a rezolva într-un mod nou o problemă vitală a fabricilor de geamuri, anume problema ventilaţiei. Căldura emanată de cuptor în hala de tras (unde se desfăşoară procesul de fabricaţie) nu mai este lăsată să se răspîndească în toată hala, înainte de a fi evacuată în mai multe puncte, ci este evacuată imediat de ventilatorul de care s-a vorbit mai sus, situat deasupra cuptorului. Pentru evacuarea aerului s-a lăsat în planşeul de beton armat un gol adecvat.

Atelierul de tăiat şi depozitul de produse finite este o construcţie cu 3 niveluri, de beton armat monolit, cu traveea de 6 m şi planşee-ciupercă.

Atelierul de confecţionat lăzi este o construcţie parter cu turn pentru ascensor, traveea fiind de asemenea de 6 m.

Toate construcţiile care compun fabrica de geamuri din Scăeni au fost proiectate astfel încît să-şi păstreze valabilitatea din punctul de vedere funcţional şi plastic, atît după terminarea primei, cît şi după terminarea celei de-a doua etape de extindere.

Arh. E. WALTER

1 — Perspectivă de ansamblu

2 — Uzina III — Perspectivă (etapa I)

3 — Desfășurare

4 — Uzina III — Secțiune A — A

5 — Uzina III — Plan nivel cuptor — 1. Hala de tras — 2. Hala cuptorului — 3. Cuptor duze 4. Buncăr de cioburi — 5. Birou maistru — tablou electric

6 — Uzina III — Machetă (etapa finală)

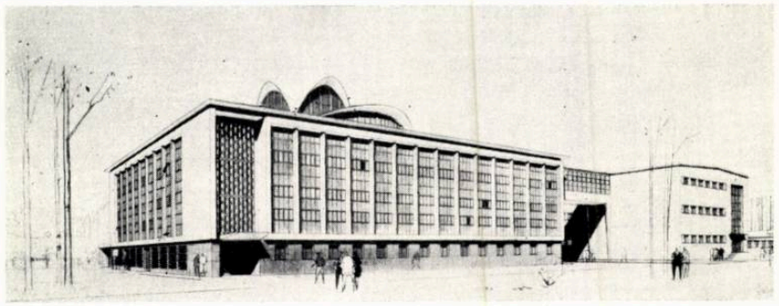

2

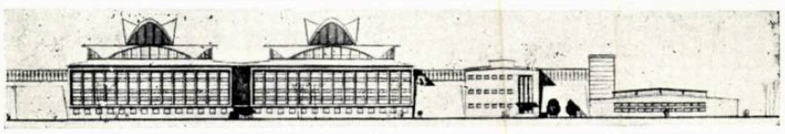

3

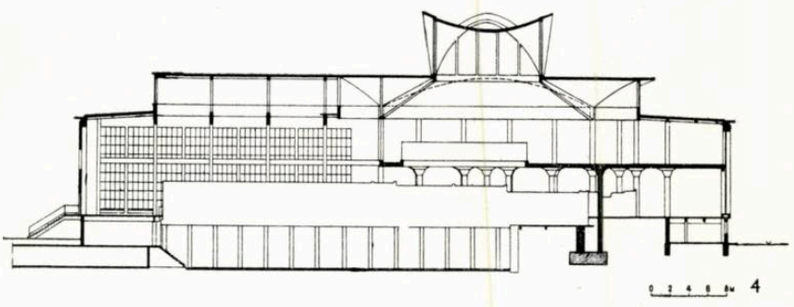

4

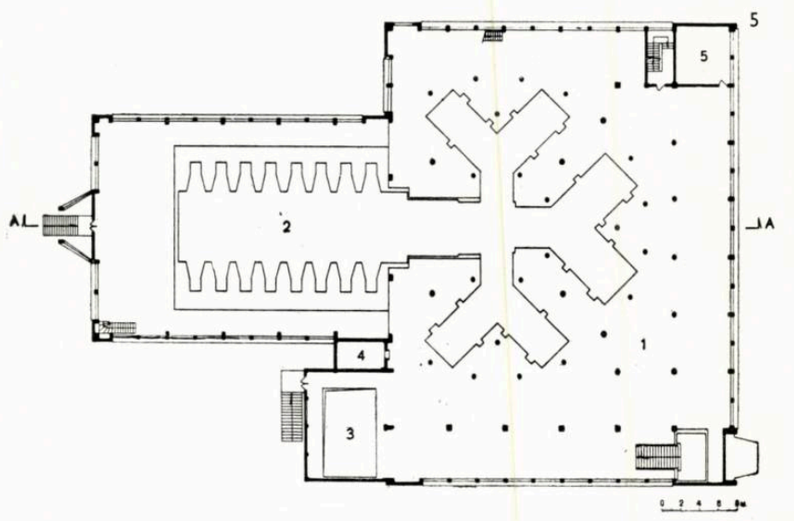

5

6

Colectiv de proiectare:

Arh. Gh. Cristinel (șef de colectiv)

Uzina III : arh. E. Walter ; colaboratori, arhitecții N. Vasilescu, S. Almosnino.

Complexul de materii prime : arh. V. Cantuniari.

Atelierul de tăiat și depozitat produse finite : arh. O. Mărăcineanu

Atelierul de confecționat lăzi : arh. E. Ghindea

Ing. tehnolog, L. Acaru (șef de proiect)

Ingineri constructori, E. Țițariu (proiectant principal de rezistență), A. Nefian, A. Beral, M. Avătafului.

Șef atelier de arhitectură : arh. N. Georgescu

Șef atelier rezistență : ing. E. Baiculescu

Institutul de proiectare a construcțiilor industriale (I.P.C.I.)

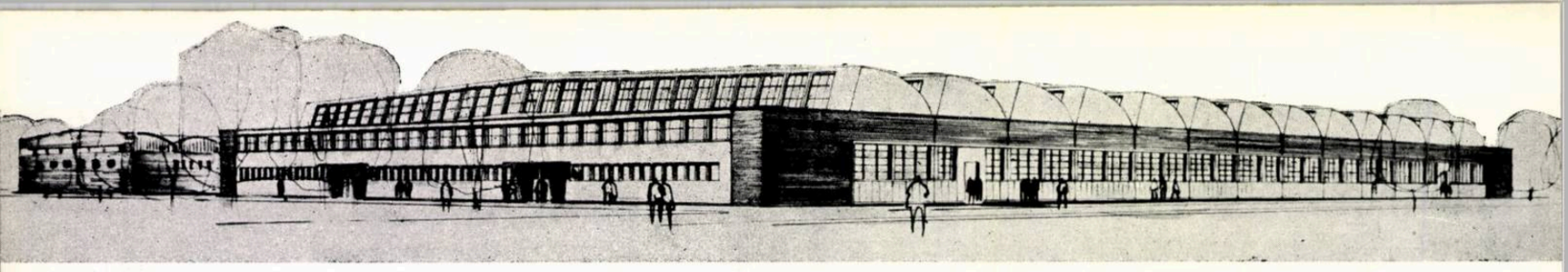

Hala de fabricație — Perspectivă

FABRICĂ DE MOBILĂ LA IAȘI

Colectiv de proiectare:
Arhitecții Gh. Lungu, N. Georgescu, R. Vrancu

Fabrica de mobilă de la Iași, care utilizează procedee tehnologice noi în industria lemnului, are capacitatea anuală de producție de 9500 de garnituri complete de camere studio de panel furniruit și lustruit.

Sarcina de proiectare a acestei fabrici a fost întocmită la I.P.C. în 1957.

Soluția adoptată a fost aleasă dintre cele 5 variante prezentate, ca răspunzînd cel mai bine principiului unei cît mai mari comasări a construcțiilor și secțiilor auxiliare.

Complexul se compune din următoarele obiecte: hala principală de fabricație; magazia de produse finite la secția de tapițerie; hala de croit și uscat cherestea; centrala termică; depozitul de materii prime; blocurile de locuințe; cantina.

Prezentarea de față se referă la hala principală

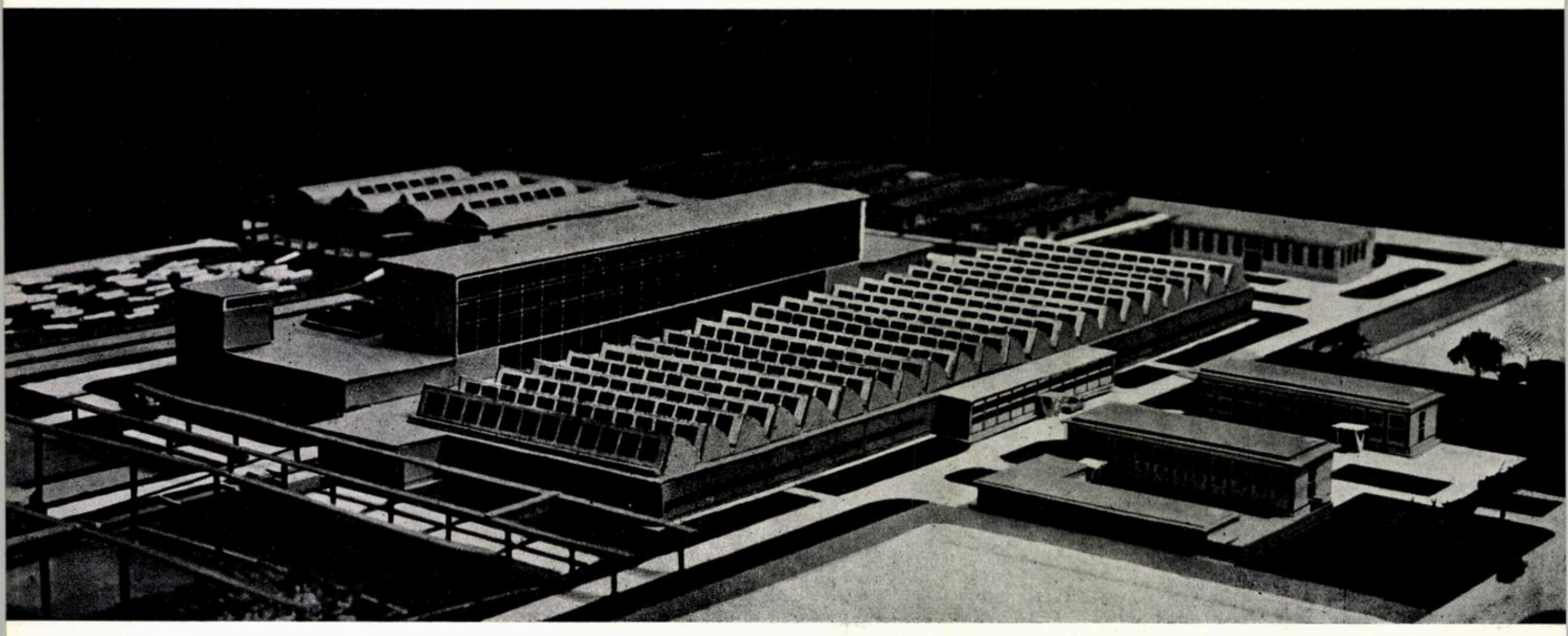

Machetă

COMPLEX INDUSTRIAL FORESTIER LA TÎRGU-JIU

Machetă

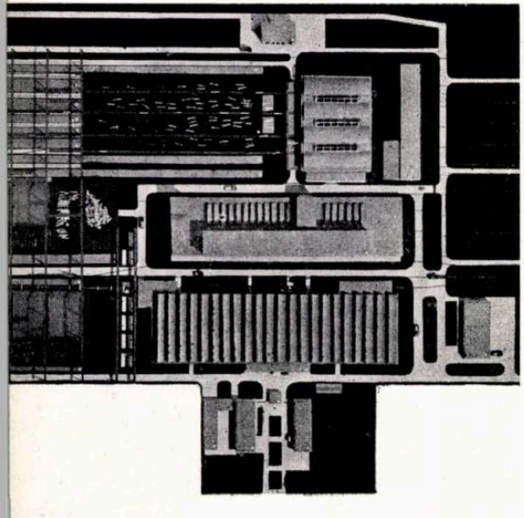

În vederea valorificării materialului lemnos rezultat din exploatarea forestieră Cerna-Jiu-Olteț se construiește în prezent complexul industrial forestier Tîrgu-Jiu, cu următoarele secții de fabricație: de placaj, de scaune curbate, de lădițe, de parchete, de plăci aglomerate, de cherestea.

Materialul lemnos prelucrat este fagul.

Industria se află amplasată pe un teren cu latura mare orientată nord-sud, situat între Tîrgu-Jiu și Bumbești.

Procesul tehnologic general se dezvoltă în sensul longitudinal al terenului, deosebind trei zone principale:

1. Zona depozitelor pentru materie primă (bușteni de fag), cu rampe de descărcare și manipulare, bazine cu apă pentru conservarea materialului lemnos în timpul verii, toate fiind deservite de poduri rulante.

2. Zona de prelucrare a materiei prime, adică industriile propriu-zise, caracterizate fiecare printr-un proces tehnologic propriu.

3. Zona depozitelor de produse finite pentru uscarea naturală a lemnului debitat, rampe și șoproane pentru expediție.

Accesul muncitorilor se face în centrul de greutate al tehnologiei generale, adică în dreptul zonei industriilor propriu-zise. S-au prevăzut vestiare la fiecare fabrică.

Complexul industrial comportă trei volume mari, care vor adăposti toate necesitățile tehnologice:

— o hală cu ședuri de 54×200 m, pentru fabrica de placaj;

— o hală cu planșee drepte de 54×180 m cu parter și 3 etaje, pentru fabricile de scaune curbate, lădițe, parchete și plăci aglomerate;

— o hală de 45 × 54 m cu parter și etaj pentru fabrica de cherestea.

Scheletul de rezistență al întregii industrii se realizează în beton armat monolit, folosindu-se cofraje mobile.

Arh. N. VASILESCU

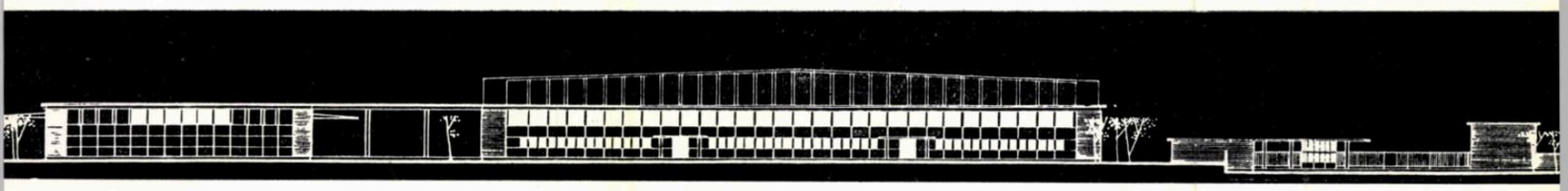

Fațada desfășurată

de fabricație, amplasată, conform planului general de situație, cu o retragere de 40 m de la linia gardului spre strada principală și de 20 m de la magazia de produse finite.

Orientarea halei de fabricație s-a făcut (din cauza poziției terenului) spre nord — nord-vest, astfel ca axa ei să cadă perpendicular pe strada principală și paralel cu calea ferată și garajul.

Atelierele de întreținere au fost amplasate în corpul halei de fabricație, în partea de sud-est, parter și etaj, în imediata apropiere a uscătoriei și centralei termice.

Corpul administrativ și vestiarele au fost comasate în hala de fabricație.

Parterul halei cuprinde cele două intrări și anume, cea a muncitorilor și cea a serviciului administrativ, ambele fiind plasate ordonat pe fațada principală; în cele două holuri se găsesc și scările de legătură cu serviciile administrative.

La intrarea muncitorilor se află vestiarele, astfel așezate încît să permită o circulație ușoară. Tot la parter, cu acces din hala de finisaj, se găsesc: un fumoar, w.c.-uri și camera tabloului electric.

La serviciul administrativ se află punctul sanitar cu intrarea din hol, iar cu acces din hala de fabricație se găsesc: subcentrala termică, camera centralei telefonice și radioficării, biroul șefului fabricației, un fumoar, w.c.-uri.

La etaj sînt amplasate birourile administrative, biroul de studii (biblioteca), laboratorul și grupul sanitar.

Halele de fabricație sînt în legătură directă cu vestiarele și grupul administrativ.

În partea de sud-est, parter și etaj, sînt amplasate atelierele anexe, un grup de w.c.-uri, fumoarul, camera compresoarelor, camera de preparat lacuri, camera de pompe, un birou pentru acumulatori cu o stație de încărcare, ascuțitoria și reparatul benzilor.

Ca structură de rezistență, construcțiile vor fi executate din beton armat manolit cu ședuri și pînze subțiri, cu cofraj mobil. Deschiderile sînt de 18×9 m la halele de fabricație, 15×6 m la magazia de produse finite și tapițerii, 12×9 m la uscătorie și 12×6 m la centrala termică.

Plastica fațadelor exprimă structura construcției; ritmul cadrelor de beton armat dă unitate arhitectonică ansamblului; impresia generală e de sobrietate.

Arh. R. VRANCU

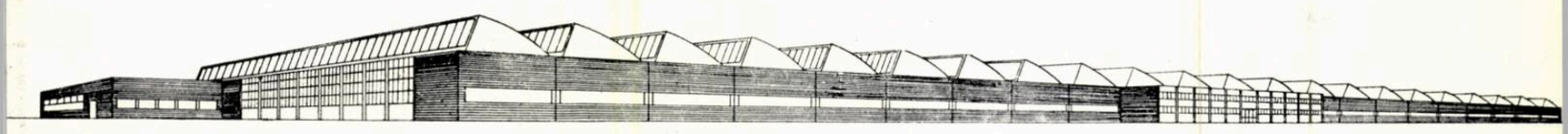

Fabrica de placaje — Perspectivă dinspre nord-vest

Colectiv de proiectare:

Arh. N. Vasilescu (autor),
Ingineri constructori, E. Baiculescu, M. Săvescu, A. Visner, D. Stoicovici,
Ingineri tehnologi, V. Fernea și N. Gălățeanu

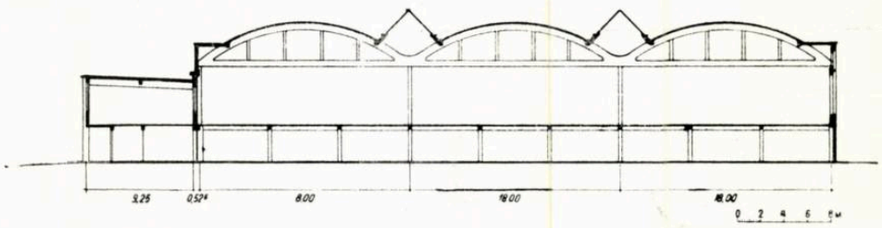

Fabrica de cherestea — Secțiune longitudinală

Machetă

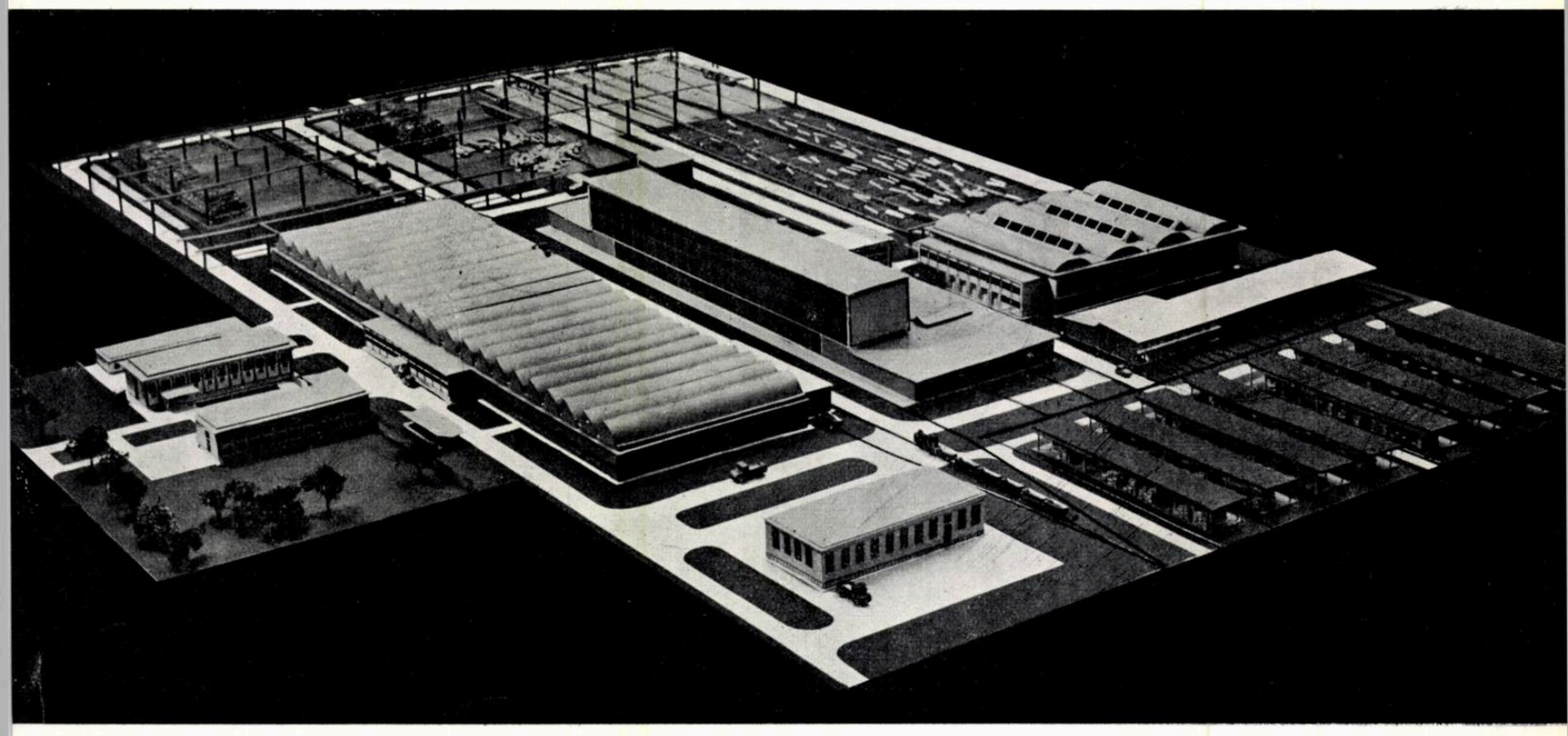

1

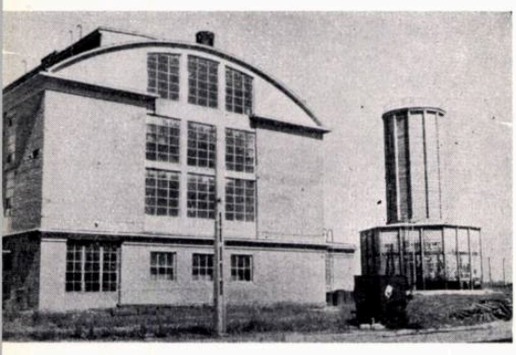

2

3

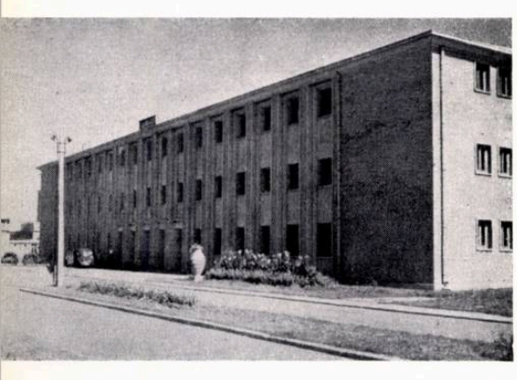

4

5

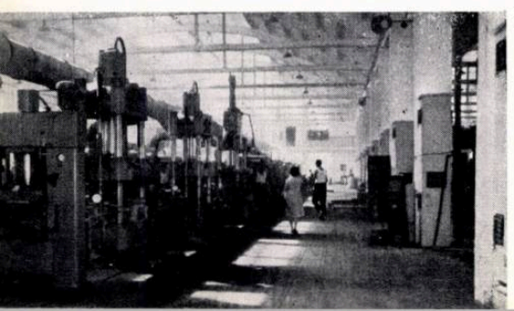

6

INDUSTRIA BUNURILOR DE CONSUM

Dezvoltarea continuă a producției bunurilor de larg consum, lărgirea sortimentelor și îmbunătățirea simțitoare a calității lor au contribuit la satisfacerea într-o măsură crescîndă a cererilor de mărfuri, a exigențelor în aprovizionarea oamenilor muncii.

În vederea îmbunătățirii în continuare a aprovizionării populației, proiectul de plan pe anul 1959 prevede ca producția industriei bunurilor de consum să crească cu 6,9 % față de realizările anului 1958.

În vederea unei importante dezvoltări a industriei ușoare și alimentare, volumul de investiții prevăzut pe 1959 este cu circa 53 % mai mare față de volumul investițiilor destinate acestui sector în 1958.

Prin investițiile prevăzute se va mări capacitatea de producție la fire de bumbac și lînă, ceea ce va permite reducerea importului, se vor crea unități noi de producție pentru prelucrarea firelor și fibrelor sintetice, pentru finisarea țesăturilor, în vederea îmbunătățirii calității și aspectului acestora. Astfel se vor pune în funcțiune capacități noi cu producții de 3.700 de tone de fire de bumbac, 800 de tone de fire de lînă, 5 milioane m² de țesături din fire sintetice, 2,2 milioane buc. de tricotaje, 1,1 milioane perechi de încălțăminte de cauciuc și altele.

În industria alimentară va începe construirea unei fabrici de lapte praf cu o producție de 1.500 de tone anual, a unui combinat de produse lactate în București cu o capacitate de producție de 3.000 hl de lapte pe zi, a unui abator la Hunedoara de 30 de tone de carne pe zi, a două fabrici de zahăr, fiecare avînd posibilitatea de a prelucra zilnic 2.000 de tone de sfeclă . . .

GH. GHEORGHIU-DEJ
Din expunerea făcută la Plenara C.C. al P.M.R.
din 26—28 noiembrie 1958

1—7. Vederi ale Complexului industrial de la Jilava.

7

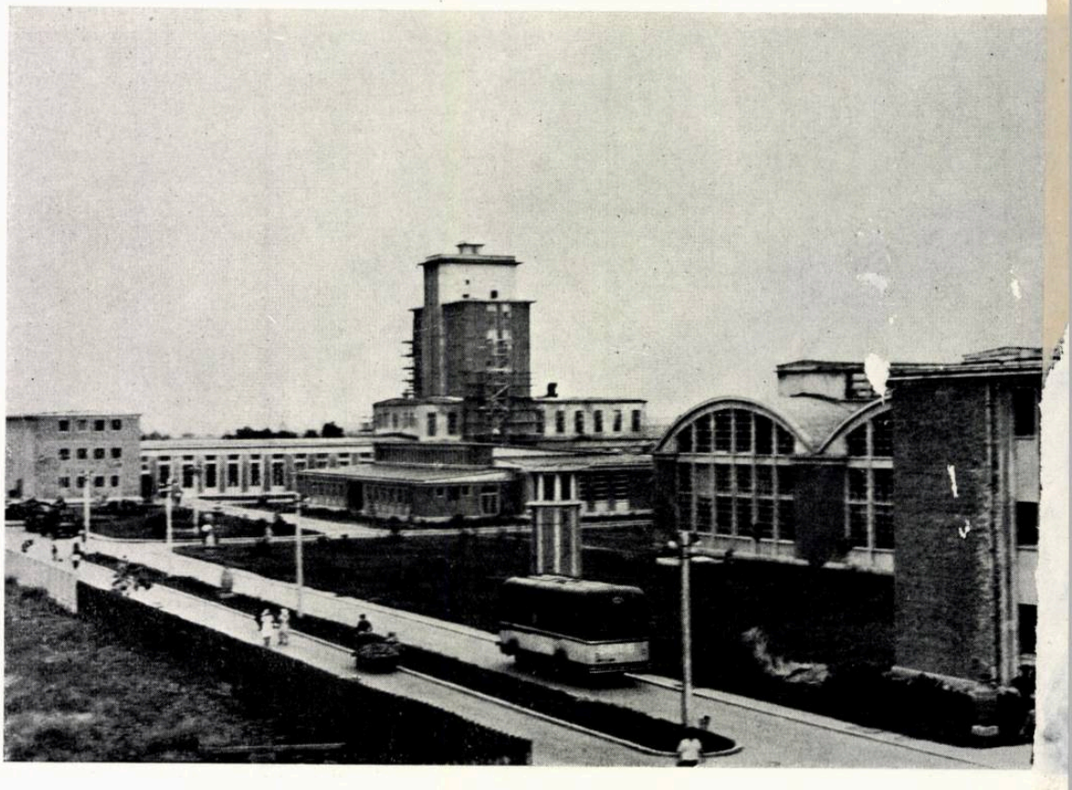

Arh. T. GEORGESCU

UNELE PROBLEME SPECIFICE DE ARHITECTURĂ ÎN INDUSTRIA BUNURILOR DE CONSUM

Una dintre cele mai caracteristice trăsături ale arhitecturii clădirilor și ansamblurilor industriale din sectorul industriei bunurilor de consum este varietatea tematică, corespunzînd unei imense game de procese de fabricație și unor complexe și diverse probleme tehnice.

În sectorul industriei ușoare, temele se pot referi la clădiri sau complexe industriale pentru: prelucrarea cauciucului natural și sintetic; a pieilor de animale; a firelor extrase din plante textile (bumbac, in, cînepă); a firelor produse pe cale chimică (celofibră, viscoză); finisarea țesăturilor obținute din fire naturale sau sintetice (secții de albit, vopsit, apretat, imprimat); prelucrarea maselor plastice pentru obținerea de articole tehnice sau de uz casnic; prelucrarea argilei în amestec cu caolină, feldspat și sodă, pentru obținerea faianței și ceramicei fine, în articole tehnice și de uz casnic; prelucrarea nisipului fin, cu sodă, feldspat și altele pentru obținerea sticlei turnate în formă, utilizată la ambalaje; apoi ateliere și fabrici de metalurgie ușoară pentru piese de schimb, articole casnice, jucării etc.; ateliere și fabrici pentru marochinărie, tricotaje, confecții (îmbrăcăminte, încălțăminte); ateliere și fabrici pentru rechizite de birou (creioane mecanice, stilouri, peniță etc.).

În sectorul industriei alimentare, temele se pot referi la clădiri sau complexe industriale pentru fabrici de zahăr, fabrici de ulei, fabrici de conserve, fabrici de lapte și derivatele sale, fabrici de brînzeturi speciale, fabrici de mezeluri, fabrici de bere și malț, abatoare, fabrici și depozite de gheață, depozite frigorifere, laboratoare pentru fabricarea înghețatei, fabrici și depozite pentru prelucrarea tutunului, fabrici de spirt, fabrici de amidon, dextrină, glucoză, secții pentru fabricarea de halva, de paste făinoase și biscuiți, fabrici de lapte praf, centre pentru vinificarea — depozitarea vinului, pentru fabricarea băuturilor tari etc.

Această gamă de procese de fabricație este amplificată de diferitele situații concrete cerute prin temă: ansamblu industrial nou, sistematizarea sau dezvoltarea unui ansamblu industrial existent, clădiri izolate ce urmează a se construi în cadrul unor întreprinderi existente, amplasarea printre cartiere de locuit sau izolat, în mijlocul naturii, toate aceste situații ridicînd probleme diferite.

Din această trăsătură generală, specifică industriei bunurilor de consum — sector cu un profil foarte variat — rezultă o serie de caractere ale clădirilor și ansamblurilor acestor industrii:

— soluționări urbanistice de diverse complexități;

— amplasamente diferite, în funcție de întinderea teritorială sau de zona de protecție sanitară în care se încadrează după specificul producției;

— cooperare largă cu alte secții sau întreprinderi;

— o mare varietate de forme ale clădirilor în ansambluri;

— expresii plastice felurite, corespunzătoare acestei varietăți de volume și forme.

Astfel, în sectorul industriei ușoare întîlnim tipurile cele mai felurite de clădiri, de la imensele hale pentru cuptoarele de topit sticla, cu înălțimi pînă la 20 m și suprafețe vitrate foarte mari, deschise mai tot timpul anului pentru a asigura o ventilație naturală eficientă, pînă la clădirile pentru industria textilă, a lînii, mătăsii etc., cu suprafețe întinse și înălțimi reduse; de la clădirile etajate pentru fabricile și atelierele de confecții, la cele pentru atelierele metalurgice, ale fabricilor de cauciuc, tăbăcăriilor etc., cu profilul obișnuit al halelor industriale luminate lateral sau prin învelitoare, fără orientare obligată.

Caracterul specificului de producție impune la unele ansambluri industriale și arhitectura clădirilor de fabricație sau profilul lor.

Astfel, la fabricile de sticlă, arhitectura halei pentru topirea sticlei este caracterizată prin suprafețele mari de geamuri reglabile, cu lanternoul la partea centrală a învelitorii, prevăzut cu jaluzele reglabile și protejate cu ecrane care să asigure o bună funcțiune a ventilației naturale, după principiul deflectoarelor.

Specificul producției determină și profilul și arhitectura anexelor, unele desfășurate pe orizontală, altele cu procesul tehnologic dezvoltat pe verticală, cu legături prin paserele la hala de fabricație.

La ansamblurile industriale din sectorul textil, lînă și mătase, specificul producției impune profilul învelitorilor — în dinți de ferăstrau (tip șed), cu orientare obligată spre nord — la filaturi și țesătorii, sau al secțiilor de finisare, cu luminator central și un mare număr de coșuri care asigură evacuarea cetei din interior, precum și volumele — cu suprafețe foarte întinse și înălțimi reduse — caracteristice acestor clădiri.

Fabricile de confecții pot fi identificate după profilul etajat al clădirilor, cu iluminare pe ambele laturi, suprafețele vitrate alternînd în fîșii orizontale cu cele de zidărie.

În industria alimentară, o serie de fabrici sînt caracterizate printr-un proces de fabricație desfășurat pe verticală (fabrici de zahăr, ulei, bere, spirt, amidon și glucoză, centre de vinificare etc.). Specificul producției poate fi identificat din arhitectura clădirilor de fabricație și a anexelor (fabricile de ulei, spirt, bere avînd clădiri de fabricație etajate cu multe niveluri și depozite în silozuri) cu un puternic caracter industrial imprimat de instalațiile și racordurile ce asigură legătura tehnologică între secții sau din profilul clădirii de fabricație și al instalațiilor de deservire (cum sînt fabricile de zahăr cu instalațiile de transport și descărcat vagoanele de sfeclă), precum și din numărul mare de linii C.F. care asigură triajul unui important număr de vagoane cu materie primă (200—400 vagoane/zi).

La întreprinderile de prelucrarea laptelui, a cărnii și conservelor, producția e caracterizată prin condițiile sanitare ale mediului de lucru, aceste clădiri fiind adevărate laboratoare în care se respectă condiții stricte de igienă.

Clădirile sînt caracterizate prin suprafețe mari vitrate, pentru a asigura menținerea unui mediu salubru în secțiile de lucru.

O altă trăsătură caracteristică este complexitatea « planului general », care la majoritatea ansamblurilor noi sau sistematizărilor de întreprinderi existente pune probleme de compoziție urbanistică și de armonie plastică de ansamblu foarte interesante și de amploare, necesitînd o organizare atentă a spațiului.

Ocupînd în general suprafețe întinse (10—30 ha), nu este indicată amplasarea lor în orașe sau aglomerări, ci pe lîngă acestea sau în imediata lor apropiere, atît din motive economice, cît și din motive sanitare.

Aceste ansambluri dau arhitectului largi posibilități de exprimare plastică, prin prelucrarea și armonizarea formelor cu legăturile lor funcționale, realizînd perspective de ansamblu interesante, care să îmbogățească aspectul orașelor sau regiunii în care se amplasează.

Astfel sînt complexele industriale ale combinatelor textile, de prelucrarea lînii și mătăsii naturale și artificiale, de prelucrarea cauciucului, fabricile de zahăr, de spirt, de ulei și amidon, glucoză, combinatele de carne etc., care în general necesită o zonă sanitară de 50—300 m sau chiar mai mult.

Altele, cum sînt întreprinderile de prelucrarea laptelui și derivatelor sale, fabricile de mezeluri, de pîine, morile, atelierele de confecții, marochinărie sau obiecte de uz casnic, fabricile de conserve etc., prezintă un plan general redus ca număr de obiecte și suprafață, din care cauză pot fi amplasate în interiorul orașelor pentru ușoara deservire a populației.

Datorită aspectului lor general, de laboratoare de lucru sau ateliere, ele pot fi ușor armonizate cu arhitectura înconjurătoare a locuințelor sau edificiilor publice, menținîndu-se la scara acestora ca înălțimi și uneori ca volum.

În ceea ce privește forțele de muncă utilizate în procesul de producție, unele întreprinderi, caracterizate prin muncă ușoară (cum sînt cele din industria textilă, lînă și mătase sau atelierele și fabricile de confecții și de produse casnice, fabricile de postav etc.) folosesc un mare număr de salariați, din care majoritatea femei.

Altele, cum sînt cele din industria zahărului, spirtului și uleiului, folosesc salariați sezonieri, în special bărbați, în perioada de aprovizionare cu materie primă (sfeclă, cartofi, porumb etc.); la altele, cum sînt fabricile din industria alimentară, în care procesul de fabricație se desfășoară mecanizat sau prin curgere, numărul brațelor de muncă este redus, rezumîndu-se în general la puncte de supraveghere și deservire locale.

« Cooperarea » industriilor diverse constituie o altă trăsătură caracteristică a acestui sector. Într-adevăr, în nici un alt sector industrial cooperarea nu se poate realiza mai deplin decît în cadrul industriei bunurilor de consum, datorită, în primul rînd, faptului că majoritatea întreprinderilor nu au emanații nocive.

În cadrul aceluiași complex pot coexista, de exemplu, fabrici de ulei și fabrici de zahăr, folosind agentul termic și energia electrică produsă de centrală în timpul cît fabrica de zahăr se află în remont (cca. 9 luni); o serie de anexe auxiliare și social-administrative (ateliere, cantine, pavilion administrativ, punct sanitar etc.) pot fi utilizate în comun, ba chiar și o parte din cadrele calificate care prisosesc în perioada remontului.

Tot astfel, o fabrică de faianță și ceramică poate coopera cu una de sticlă (avînd specific de fabricație asemănător); o fabrică de prelucrarea cauciucului cu una de regenerarea cauciucului (ca furnizoare a unei bune părți din materia primă), cu o secție pentru confecționarea încălțămintei de cauciuc și cu o fabrică pentru tăbăcirea pieilor de animale, fără să mai vorbim de posibilitățile de comasare a secțiilor de prelucrare din industria textilă, a lînii și mătăsii sau de aceea a laboratoarelor și fabricilor din industria alimentară (lapte, brînzeturi, înghețată, halva etc.), care nu se influențează negativ una pe alta, ci, dimpotrivă, își pot procura reciproc mari avantaje economice.

Complexitatea problemelor tehnice pe care le ridică un ansamblu industrial în general poate fi considerată de asemenea ca o trăsătură caracteristică industriei bunurilor de consum, nu atît prin diversitatea instalațiilor ce compun un ansamblu (acest lucru fiind o trăsătură caracteristică a proiectării industriale în general), cît prin varietatea lor, fiecare proces de fabricație utilizînd un anumit tip de mașini cu caracteristici felurite, pe care arhitectul trebuie să le cunoască în aceeași măsură cu tehnologul, pentru a putea crea suprafețe și spații just dimensionate, bine luminate, aerate și frumos proporționate.

Cunoscînd bine tehnologia de fabricație și instalațiile pentru crearea climatului tehnologic, arhitectul a putut îngloba în construcție imensa și supărătoarea rețea de canale de ventilație de dimensiuni impresionante, în grindacanal la învelitoarea de tip șed sau în profilul halei pentru vălțuirea și calandrarea cauciucului, sau în parapetul ferestrelor, ca la hala de fabricație pentru mase plastice, realizînd prin aceasta și o însemnată economie în materiale principale (tablă galvanizată și fier laminat).

Arhitectura ansamblurilor industriale din ramura industriei ușoare și alimentare este de asemenea foarte variată. Ea capătă expresie prin accentuarea acelor trăsături care exprimă plastic funcțiunea tehnologică și climatul interior de muncă, într-o armonie de forme și dimensionări spațiale care să ducă la o unitate arhitecturală pe ansamblu și la o soluționare urbanistică interesantă.

Arhitectura clădirilor trebuie să aibă la bază o concepție clară a structurii, cu un modul care să permită, atît ușurarea execuției, cît și realizarea în ansamblu a unității arhitecturale. Concepția trebuie să fie în același timp în concordanță cu mijloacele cele mai avansate de realizare pe care tehnica noastră le poate pune la dispoziția constructorilor.

Privită în ansamblu, ea trebuie să exprime un cadru luminos și estetic, care să reflecte grija pentru confortul locului de muncă, pentru crearea acelui climat interior optimist și reconfortant în care muncitorul își petrece o bună parte din viață.

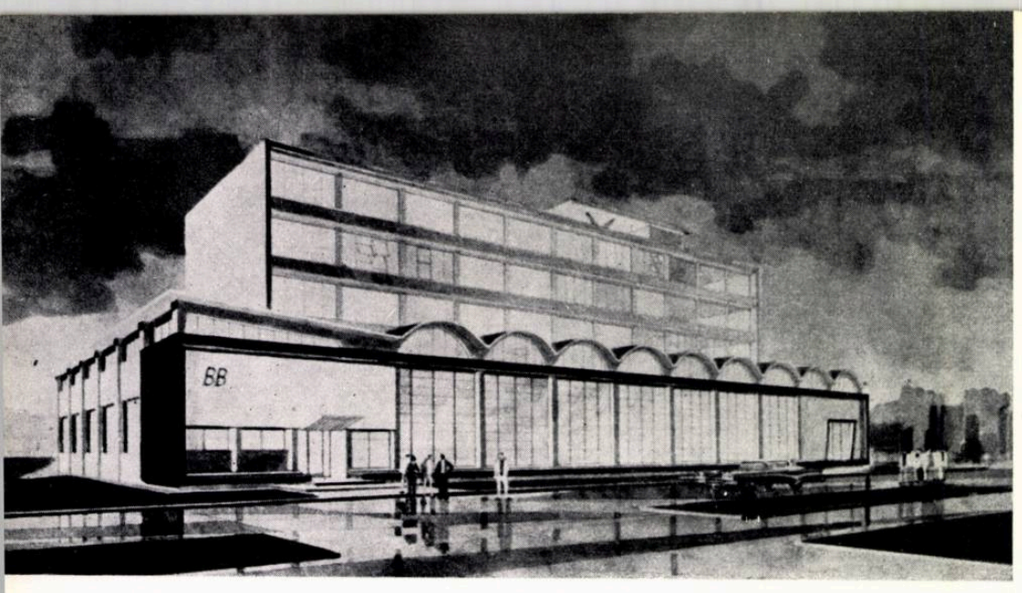

Perspectivă

O NOUĂ SECȚIE DE MASE PLASTICE DIN POLICLORURĂ DE VINIL (P.V.C.)

Colectiv de proiectare:

Arh. I. Ionescu, proiectant principal
Ing. tehnolog, A. Șoimu
Ingineri constructori, D. Mărăcine, C. Dumitrescu
Șef de atelier, ing. M. Stancu
Îndrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.)

Noua secție amplasată în cadrul unei mari fabrici de încălțăminte, la Timișoara, va produce materialele necesare confecționării unui larg sortiment de bunuri de consum din mase plastice pe bază de policlorură de vinil, ca, de exemplu: produse în folii pentru confecționat fețe de mese, pelerine de ploaie, perdele, ambalaje pentru obiecte necomestibile etc.; înlocuitori de piele pe suport textil pentru marochinărie și tapițerie; covoare înlocuitoare de parchet și tapete de pereți; articole tehnice, tuburi, vane, robinete antiacide, izolări de conductori electrici etc.; materiale de construcție, burlane, conducte de apă; încălțăminte de protecție pentru cei care lucrează cu produse petrolifere, acizi sau apă.

Materia primă pentru produsul policlorură de vinil o constituie gazul metan și sarea de bucătărie aflate în țara noastră în cantități importante, ceea ce va face ca produsele mai sus amintite să fie realizate la un preț de cost redus față de cele străine.

Proiectul noii secții a fost elaborat în ultimul trimestru al anului 1957 și primul trimestru al anului 1958, iar execuția a început în aprilie 1958, avînd termenul de intrare în funcțiune în trimestrul I. 1959.

Investiția necesară realizării acestei fabrici este prevăzută a fi amortizată în cca. 4 luni de funcționare în plin.

Clădirea secției de mase plastice cuprinde două hale alăturate: una pe parter, care adăpostește secția de preparație și calandrare — avînd ca anexe stația trafo, atelierul de întreținere curentă și grupul administrativ-social — și alta pe parter și 4 niveluri (în prima etapă de funcționare, numai cu parter și un etaj) pentru operațiile de

ȚESĂTORIE ȘI FINISAJ PENTRU IN ȘI CÎNEPĂ LA PĂULEȘTI

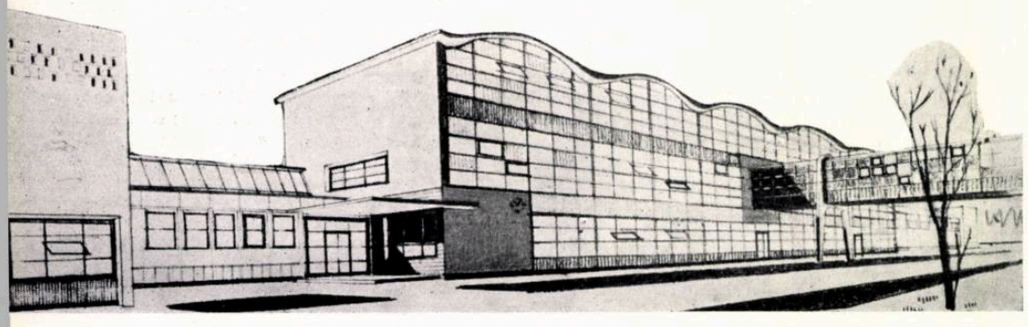

Perspectivă

Secțiune longitudinală

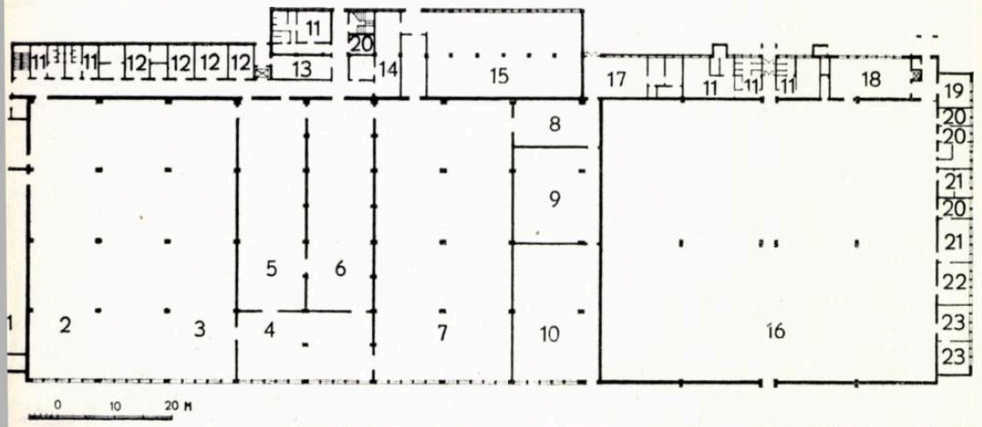

Plan — 1. Magazie de produse finite—2. Ajustat — 3. Apretură — 4. Depozit tampon — 5. Imprimerie — 6. Vopsitorie — 7. Albitorie — 8. Pîrlitorie — 9. Pregătire partizi — 10. Repansat-controlat — 11. Grupuri sociale — 12. Anexe imprimerie — 13. Stație hipoclorit — 14. Bucătărie de culori — 15. Albitorie și vopsitorie fire — 16. Țesătorie — 17. Magazie țesături — 18. Magazie bătătură — 19. Magazie urzeală — 20. Birou — 21. Ateliere — 22. Magazie piese de schimb — 23. Anexe mașini Jaquard

Colectiv de proiectare:

Arh. G. Petrescu, proiectant principal
Ingineri tehnologi, M. Catz (șef de proiect)
A. Nițulescu, V. Gabriel
Ing. constructor, A. Mitroiu
Șef de atelier, ing. M. Stancu
Îndrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.)

Construcția a fost amplasată în împrejurimile orașului Ploiești, și folosește un ansamblu de clădiri executate de roșu, reamenajate pentru noul lor scop. În felul acesta s-au realizat unele economii, nefiind necesare decît investițiile pentru construcția celor două secții și a centralei termice.

Clădirea de fabricație cuprinzînd cele două secții — țesătorie și finisaj — ocupă o suprafață desfășurată de 14 052 m² și un volum de cca. 78 000 m³; producția anuală va fi de 8 000 000 m² de țesături și 10 000 000 m² de țesături finisate.

Hala țesătoriei este realizată pe o rețea de stîlpi cu patru travee, pe modul de 14 m, cu o întrerupere centrală de 2,5 m, în care este amplasată, la etaj, instalația centralei de condiționare. Aceasta constituie cadrul suport al pînzelor subțiri de tip șed — turnate monolit pe cofraj alunecător — modulat în sens transversal cadrelor la 8 m.

Hala pentru finisajul propriu-zis folosește o rețea de stîlpi modulată la 12 m în ambele sensuri.

Stîlpii sînt de tip peron, prefabricați, cu înveliș din pînze subțiri care formează învelitoarea opacă, restul fiind un luminator triunghiular lat de 5 m care reazemă pe acești stîlpi (brațul stîlpului peron în arc de cerc fiind de 2 m de o parte și de alta).

În centrul halei se află o travee cu profil special în interior, care adăpostește vopsitoria propriu-zisă. Acest profil constă dintr-un canal de intro-

Secțiune transversală

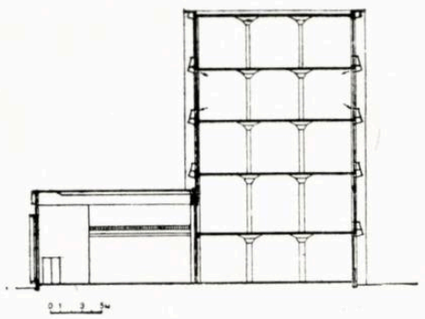

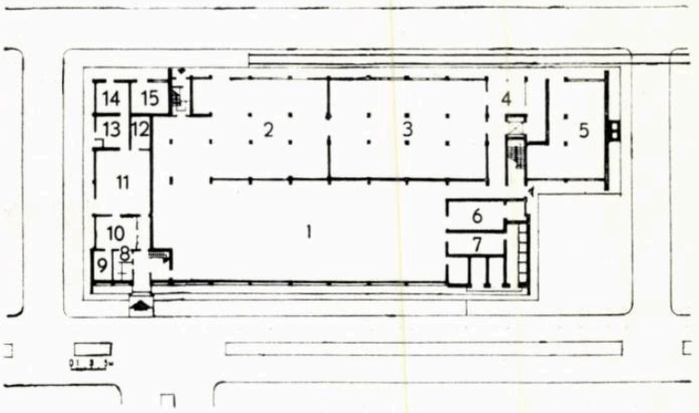

Plan — 1. Hala calandrului — 2. Imprimerie de culori — 3. Magazie de produse finite — 4. Expediție — 5. Centrală termică 6. Centrală ventilație 7. Transformator — 8. Grupuri sanitare — 9. Atelier metrologie — 10. Atelier electric — 11. Atelier mecanic — 12. Depozit sculărie — 13. Atelier sudură — 14. Atelier forje 15. Intreținere edilă

prelucrare a produselor calandrate pînă la obținerea produsului finit (înlocuitorul de piele), precum și magazia de produse finite și expediția, situate la parter.

La clădirea etajată, soluția constructivă este pe cadre de beton armat monolit, cu stîlpi-ciupercă la parter și cu nervuri și plăci obișnuite la etajele curente, și zidărie de umplutură la exterior, suficient de dimensionată pentru a asigura o bună izolare termică față de perioadele excesive anuale.

Rețeaua de stîlpi intermediari are modulul de 6 m, cu o deschidere între axe de 7,50 m.

Învelitoarea, în etapa finală, va fi din plăci ondulate de azbociment.

Hala pentru preparație și calandrare se dezvoltă pe un singur nivel — în partea centrală — și pe două niveluri, în părțile laterale (unul din capete conține stația trafo la parter și secția de amestec la etaj, iar celălalt, atelierul de întreținere la parter și grupul social-administrativ la etaj).

Învelitoarea din pînze cilindrice de beton armat se întinde și peste secția de amestec cu stația trafo; la cealălaltă extremitate (peste atelier), învelitoarea este dreaptă, cu o singură pantă la interior.

Scurgerea apelor din precipitații se face prin tuburi montate în interior, în nișe prevăzute prin proiect.

O caracteristică importantă a acestei noi secții o constituie preocuparea de a se realiza în interior condiții optime de lucru printr-o întreținere ușoară a curățeniei; s-a urmărit de asemenea înlăturarea condensărilor în timpul iernii, pentru a feri produsul de degradări.

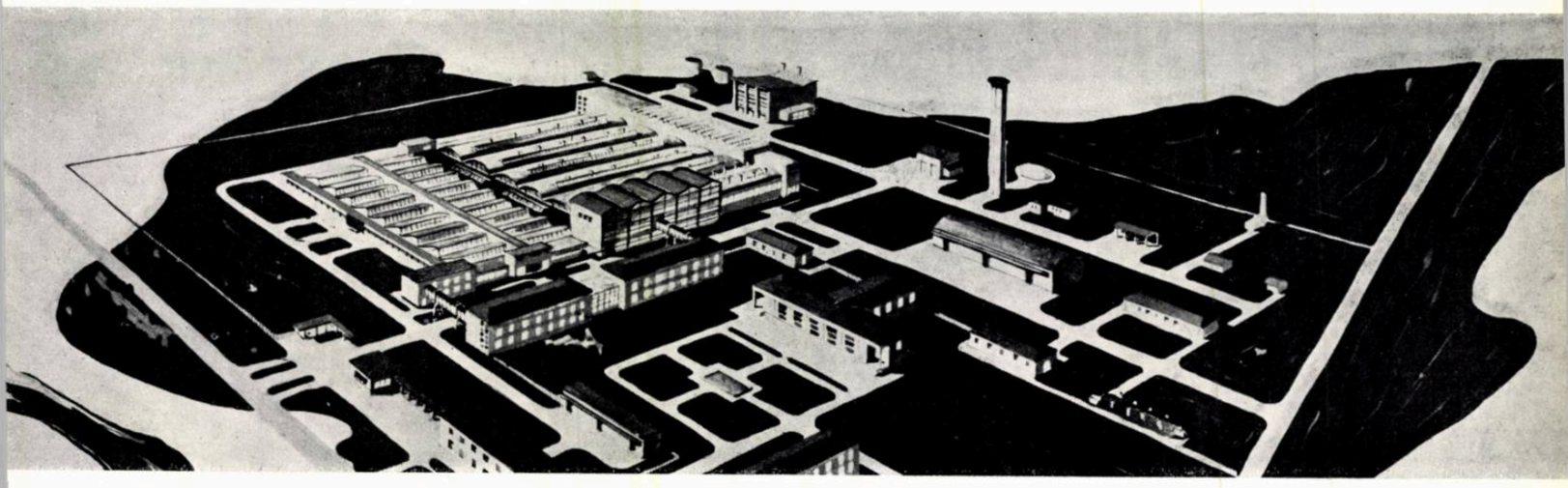

Perspectivă aeriană

ducere a aerului cald pentru crearea de suprapresiune în sală, aerul umed fiind împins prin coșurile montate în părțile laterale ale halei. În felul acesta se înlătură posibilitatea condensărilor, care ar putea degrada produsul fabricat.

La hala vopsitoriei, stîlpii au fost dublați pentru a suporta construcția profilului interior descris mai sus. Corpul frontal care închide cele două hale pe latura de nord, spre magistrală, cuprinde sălile de imprimat și albit (în dreptul halei pentru finisaj) și anexe ale țesătoriei (în dreptul halei pentru țesătorie), precum și grupurile social-sanitare, cu intrările muncitorilor în secțiile de lucru.

Structura de rezistență la acest corp de clădire constă din cadre, cu axele stîlpilor la 7,5 m deschidere la parter, iar la etaj, în sala albitoriei, pe 15 m deschidere, pentru a permite montarea podului rulant care deservește autoclavele de albit.

Pardoselile vor fi din plăci de gresie antiacidă la toate secțiile finisajului, iar la țesătorie, din parchet montat în asfalt; pereții vor fi placați cu faianță sau opaxit în secțiile umede și cu soclu de ulei în cele uscate.

Diferitele secții au în general multă nevoie de lumină; în cazul țesătoriei e necesară lumina difuză de la nord, fapt pentru care s-a adoptat luminatorul de tip șed; în general, suprafețele vitrate au fost dimensionate la maximum.

Fațadă

Perspectivă

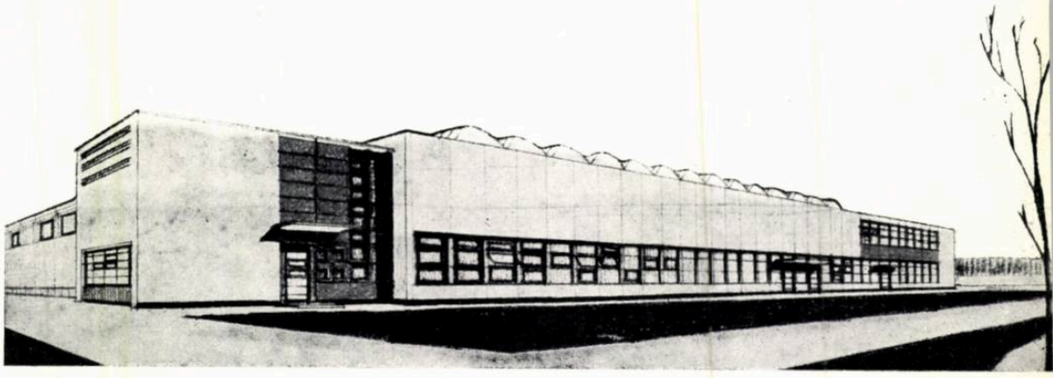

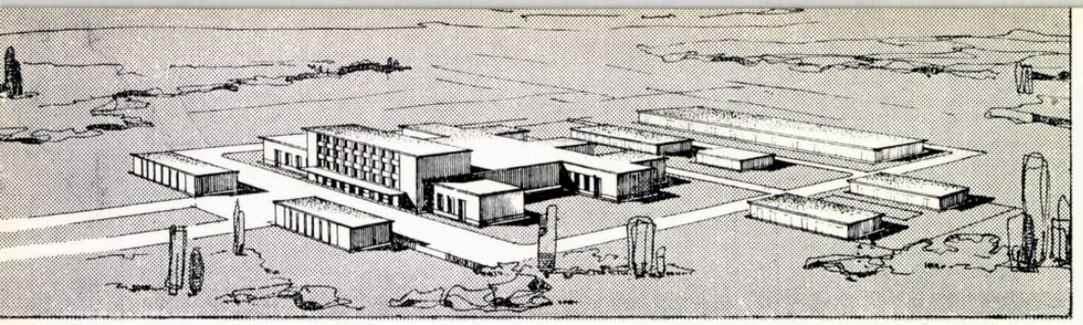

Colectiv de proiectare:
Arh. E. Dumitriu, proiectant principal
Ingineri tehnologi, D. Rizescu (şef de proiect), E. Marinescu
Ing. constructor, Gh. Georgescu
Şef de atelier, ing. C. Popovici
Indrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.).

COMBINAT DE CARNE LA HUNEDOARA

Centrele de tăiere realizate în ultima vreme, deşi continuă să se numească «abatoare», sînt de fapt nişte ansambluri industriale complexe, a căror denumire proprie este aceea de combinat de carne. Pe lîngă abatorul propriu-zis, aceste centre cuprind secţii de producţie care prelucrează o parte din carnea tăiată (transformînd-o în mezeluri şi subproduse extrase din grăsimile, sîngele şi organele animalelor tăiate), o fabrică de gheaţă care furnizează gheaţa necesară sălilor răcite şi o secţie pentru congelarea cărnii în bucăţi mari sau în bucăţi de o anumită greutate, împachetate.

Un asemenea combinat de carne cu o capacitate de 30 tone carne zilnic (100 vite mari şi 200 porci pe zi sau 600 miei) s-a proiectat pentru regiunea Hunedoara.

În lunile de vară, capacitatea combinatului este redusă aproximativ la jumătate.

Rezolvarea strînsă a planului general prin folosirea diferitelor terase conturate de curbele de nivel ale terenului a dus la obţinerea unui ansamblu industrial economic în ce priveşte folosirea terenului, a reţelelor de instalaţii exterioare, a drumurilor şi împrejmuirilor şi a evitat construirea unui dig de protecţie împotriva inundaţiilor.

Procesul tehnologic începe de la grajdurile pentru adăpostirea vitelor, de unde sînt aduse la punctele de asomare, trecîndu-le în prealabil printr-un loc de spălare a picioarelor şi flancurilor (duş sub presiune).

După asomare, vita este prinsă pe reţeaua de transport — de tip conveier — şi trece prin diverse secţii în care este împărţită în bucăţi, care sînt transportate la depozitul pentru refrigerare sau la secţiile de prelucrare, în fabrica de mezeluri.

Carnea refrigerată de la parter este trecută în depozitele de congelare de la etaj.

Clădirea principală a combinatului cuprinde 8 secţii de lucru: tăiere bovine, tăiere porcine, triperie, vidanj, măţărie, topitorie comestibilă, preparate carne, carne congelată în pachete, frigorifer şi fabrică de gheaţă.

TĂBĂCĂRIE MINERALĂ

După un studiu amănunţit a opt diferite amplasamente, institutul s-a oprit asupra celui mai convenabil şi anume asupra amplasamentului situat pe latura de est a incintei combinatului de cauciuc Jilava.

Importantele avantaje economice ale acestui amplasament rezultă din posibilităţile de cooperare — extrem de avantajoase — pe care combinatul le pune la îndemîna secţiei noi: folosirea reţelei de drumuri şi a racordului la calea ferată, dotări social-sanitare şi culturale, folosirea centralei termice şi a atelierului mecanic, a instalaţiilor de captarea apelor, de canalizare şi a racordului electric, a clădirilor şi instalaţiilor de pază, administraţie etc., ceea ce reprezintă concret o economie în investiţie de cca 20 000 000 lei.

Ca soluţionare urbanistică de ansamblu, noul combinat păstrează ideea unei stricte zonificări funcţionale în adîncime, care a fost preocuparea de bază la elaborarea proiectului pentru combinatul de cauciuc, adaosul constînd dintr-o clădire de fabricaţie care prezintă spaţial volume şi module la scara celor existente, realizînd astfel o unitate arhitecturală şi plastică.

Noua clădire a tăbăcăriei minerale cuprinde două secţii importante de fabricaţie, dezvoltate în două clădiri legate între ele printr-o clădire frontală în care sînt amplasate birourile de secţie, vestiarele, un depozit tampon, un laborator şi magazia pentru expediţie.

Cele două secţii servesc, una pentru prelucrarea primară a pieilor şi cealaltă pentru operaţiile de finisare.

Secţia pentru prelucrarea primară conţine operaţiile tehnologice în mediu umed (cenuşar, tăbăcit, vopsit, atelier pentru recuperat grăsimi şi păr, pentru preparat soluţii la cenuşărit şi crom, atelier de falţ etc.); cea pentru finisare conţine operaţiile tehnologice în mediu uscat şi o serie de anexe (atelier de întreţinere curentă a utilajului secţiilor, depozite pentru produsele finite şi spaţiul pentru expediţie).

Ambele secţii utilizează o structură de rezistenţă similară: la etaj, o reţea de stîlpi modulată pe 9 m şi cu deschidere în sens transversal de 27 şi 21 m, pe care reazemă o învelitoare din pînze cilindrice subţiri izolate termic şi hidrofug; la parter, cu un modul de 3 m la stîlpii exteriori, 9 m în ambele sensuri la secţia umedă şi 6 × 7 m, la secţia uscată.

Pentru susţinerea platformelor de lucru cu utilaje grele se foloseşte o reţea de stîlpi independentă, pentru a se evita trepidaţiile şi o dimensionare neraţională a reţelei care asigură stabilitatea construcţiei.

Clădirea frontală foloseşte şi ea o reţea de stîlpi modulată în ambele sensuri pe 7 m, cu învelitoare dreaptă. Faţada e placată cu cărămidă aparentă, pentru a se înscrie în arhitectura generală a combinatului; tot pentru unitatea arhi-

Colectiv de proiectare:
Arh. I. Ionescu, proiectant principal
Ingineri tehnologi, D. Gherghel (şef de proiect), I. Rădulescu, I. Mărcuşan
Ing. constructor, C. Dumitrescu
Şef de atelier, ing. M. Stancu
Indrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.).

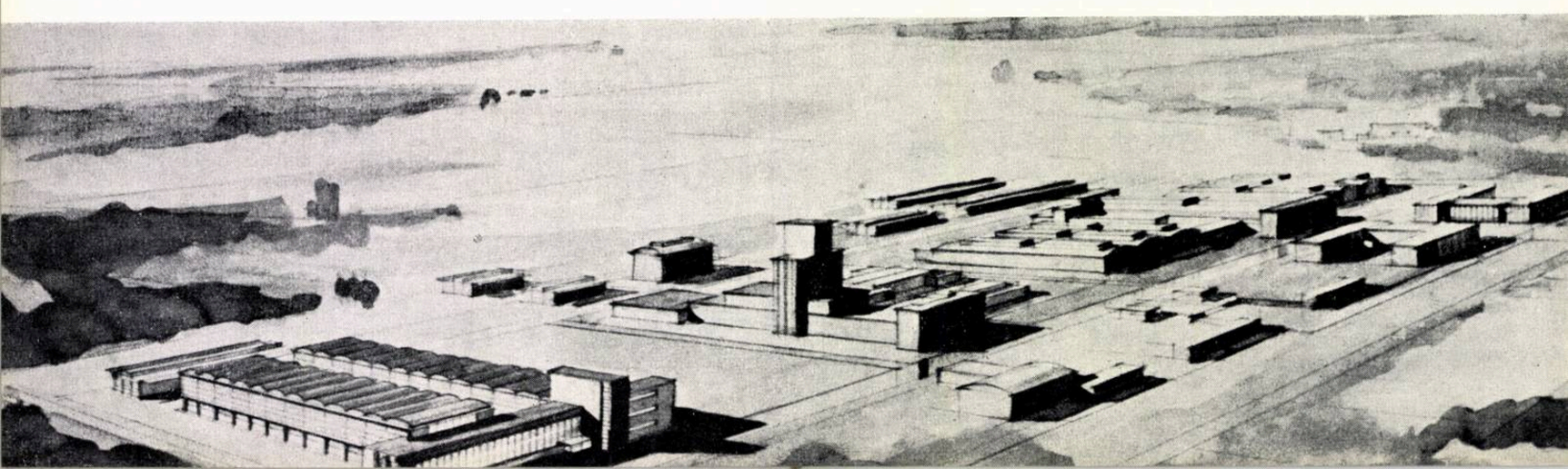

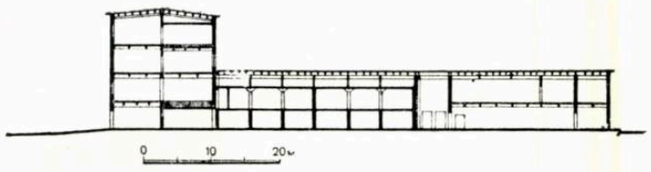

Secțiune

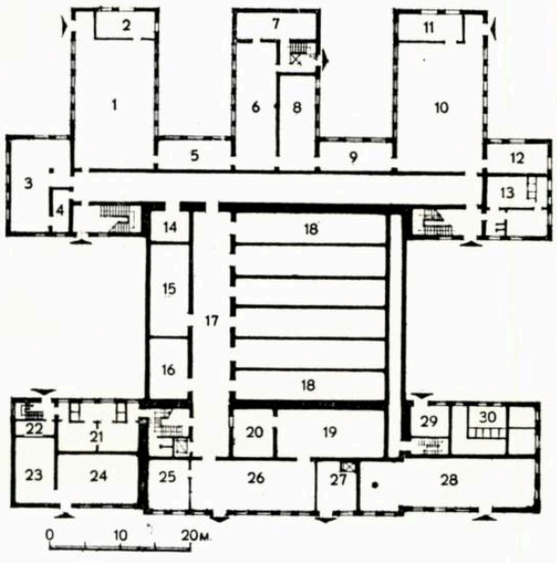

Plan parter — 1. Sală asomare porcine — 2. Piei — 3. Topire — 4. Ambalaj — 5. Golire mațe porcine — 6. Prelucrare mațe porcine și bovine—7. Depozit mațe sărate — 8. Triperie — 9. Golire mațe și burți bovine — 10. Sală asomare bovine — 11. Jupuit piei 12. Tăiere căpățîni — 13. Vestiare femei — 14. Depozit grăsimi brute — 15. Depozit grăsimi topite — 16. Depozit organe și căpățîni— 17. Culoar de manipulare — 18. Depozit de carne refrigerată — 19. Depozit slănină sărată — 20. Depozit slănină proaspătă 21. Vestiare bărbați — 22. Instalații — 23. Depozit gheață 24. Fabrică gheață — 25. Birou expediție — 26. Expediție carne — 27. Expediție mezeluri — 28. Sala de mașini frigorifice — 29. Depozit rumeguș — 30. Transformator

În plus, grupul de vestiare al secțiilor de tăiere și de prelucrare a cărnii și sala instalațiilor de compresoare pentru producerea frigului necesar congelării.

Întreg procesul tehnologic se desfășoară în condiții de lucru perfect igienice. Circulația personalului se face în mod obligat prin vestiare și dușuri. Finisajul interior, cu plăci de faianță și vopsitorie de ulei, permite o spălare ușoară cu furtunul.

Corpul principal de fabricație are două niveluri, cu excepția corpului frontal în care se află fabrica de mezeluri, care se dezvoltă pe patru niveluri. Suprafața desfășurată totală este de 7 200 m².

Clădirile anexe sînt amplasate grupat în jurul corpului de fabricație, după cerințele funcționale ale fiecăreia.

La clădirea frontală se folosește un schelet de beton armat pe o rețea de stîlpi modulată la 4,5 m; în rest, ziduri portante în exterior, cu puncte de sprijin la interior din stîlpi de beton armat de tip «ciupercă», pentru a permite trecerea canalelor de aer rece, cum este cazul la secția de răcire a cărnii (depozitul de refrigerare) sau cu planșee cu grinzi întoarse, cum este cel situat peste depozitul de slănină. Spațiul dintre grinzi este umplut cu beton de zgură, care are și funcția de izolant termic. Acoperișul peste întregul corp principal, ca și peste clădirile anexe, va fi din chesoane prefabricate de catalog.

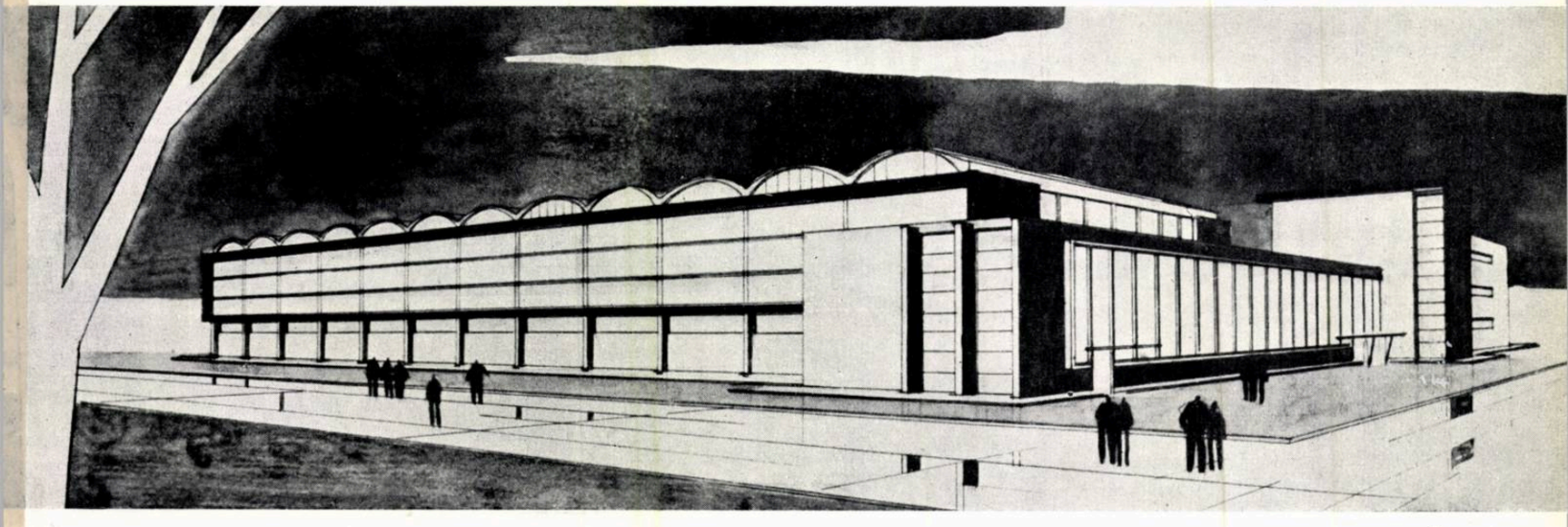

1 — Perspectivă aeriană
2 — Perspectivă
3 — Secțiune longitudinală
4 — Plan etaj — 1. Cenușărit și tăbăcit — 2. Spălat-velur — 3. Finisaj — 4. Vestiare — 5. Birou 6. Laborator — 7. Pregătire apreturi

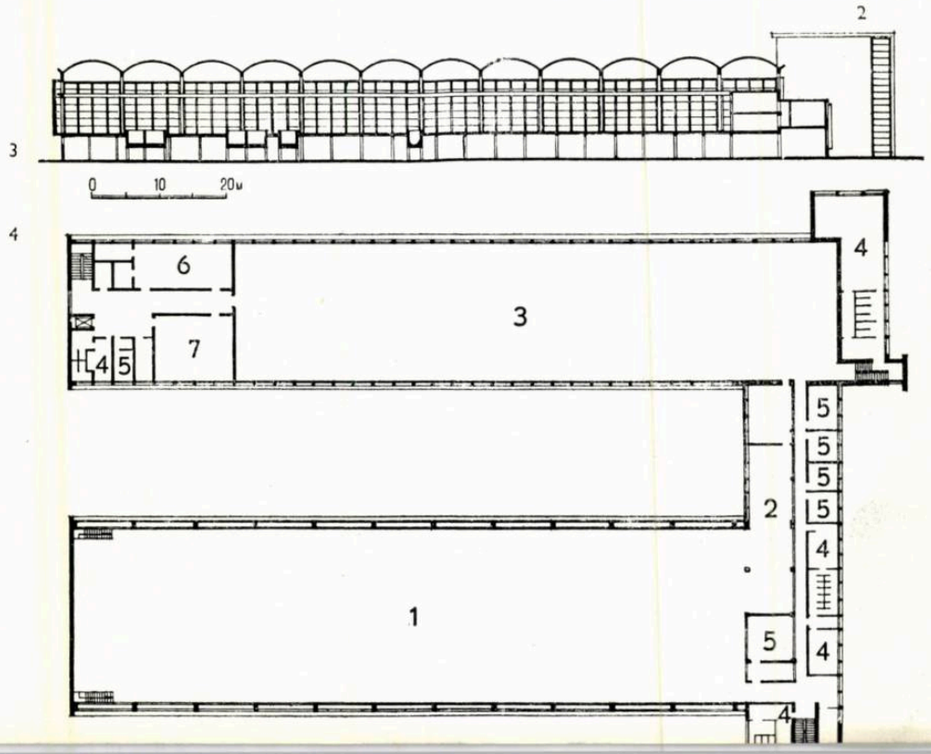

tecturală a ansamblului, atît la clădirea frontală, cît și la cele două secții de fabricație se vor utiliza detaliile folosite și la clădirile combinatului.

Din punct de vedere constructiv, o caracteristică a acestei fabrici noi o constituie secția umedă cu bazinele de saramurare și butoaiele pentru tăbăcit și vopsit, unde au fost luate măsuri speciale de izolare hidrofugă, pentru a păzi fundațiile structurii de rezistență de infiltrații și pereții de degradări.

Anexele sociale, aceleași ca la secțiile cu tehnologie umedă, sînt dotate cu o încăpere uscată pentru hainele de protecție și cu posibilități de spălarea lor, în două grupe separate.

Producția anuală a secției va fi de 1 100 000 m² piele tăbăcită, ceea ce înseamnă materia primă pentru cca. 5 200 000 perechi fețe pantofi.

FABRICĂ DE LAPTE PRAF

Colectiv de proiectare:
Arh. E. Dumitriu, proiectant principal
Ingineri tehnologi, D. Rizescu (șef de proiect), R. Oroveanu
Ing. constructor, Gh. Georgescu
Șef de atelier, ing. C. Popovici
Îndrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.)

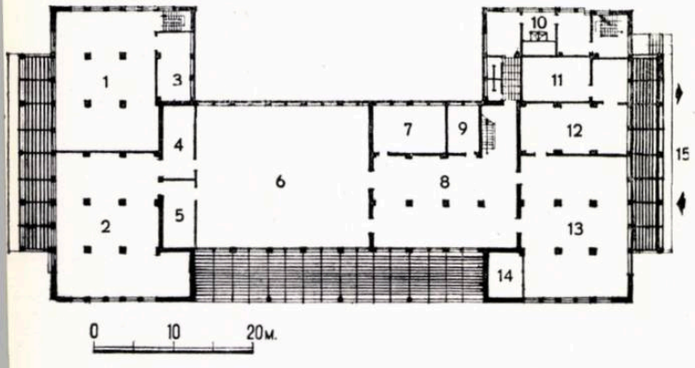

Plan parter — 1. Fabrica de cutii de tablă 2. Depozit produse finite — 3. Spălare ambalaje — 4. Dozare-umplere — 5. Dozare-umplere — 6. Concentrare-uscare — 7. Birou producție — 8. Pasteurizare — 9. Laborator chimic — 10. Vestiare — 11. Depozit frigorific unt — 12. Secția unt — 13. Recepție 14. Depozit bidoane — 15. Rampă recepție

Amplasată la marginea orașului Cîmpulung-Moldovenesc, noua fabrică de lapte praf e alcătuită dintr-un corp principal de fabricație, o centrală termoelectrică și o magazie pentru materiale auxiliare cuplată cu un atelier mecanic și un pavilion administrativ.

Ca ansamblu industrial, această așezare are caracterul unei întreprinderi mici ca întindere, folosind un teritoriu în suprafață totală de cca. 16 000 m², din care clădirile acoperă la sol o suprafață totală de cca. 3 800 m².

Capacitatea anuală de producție a acestei întreprinderi este de 1300 tone lapte praf și 200 tone produse dietetice în praf, pentru copii, prelucrînd în total 49 000 litri lapte pe zi.

Aceasta este însă capacitatea de producție a fabricii în prima etapă, utilajul existent putînd suporta dublarea capacității de producție, în același spațiu construit. La această producție se adaugă și cantitățile de lapte pasteurizat, unt și brînzeturi pentru aprovizionarea zilnică a raionului respectiv.

Corpul de fabricație cuprinde spațiul pentru recepția, spălarea și depozitarea ambalajelor, amplasarea tancurilor de lapte, sala de concentrare și uscare a laptelui și depozitul de produse finite.

De asemenea, s-a prevăzut o secție de ambalare, o secție de fabricare a untului (legată direct de recepție și expediție), o secție pentru pasteurizare și un depozit răcit, de asemenea în legătură directă cu expedițiа.

La etajele superioare sînt prevăzute încăperile pentru un laborator central, birourile administrative și grupul social.

Clădirea este dotată cu două rampe, una spre racordul de cale ferată și alta pe latura opusă, pentru achiziționarea și transportul cu autocamioane.

Sistemul constructiv: la corpurile cu un singur nivel, zidărie portantă și învelitoare de beton armat izolat hidrofug și termic; la clădirea etajată, schelet pe puncte de beton armat cu axe modulate la 4,5 m și 6 m deschidere în sens transversal.

COMBINAT DE LAPTE ȘI PRODUSE LACTATE LA BUCUREȘTI

Colectiv de proiectare:
Arh. E. Iotzu, proiectant principal
Ing. teh., D. Rizescu (șef de proiect), R. Oroveanu
Ing. constructor, Gh. Georgescu
Șef de atelier, Ing. C. Popovici
Indrumător, arh. T. Georgescu
Institutul de proiectare a industriei bunurilor de consum (I.P.I.B.C.)

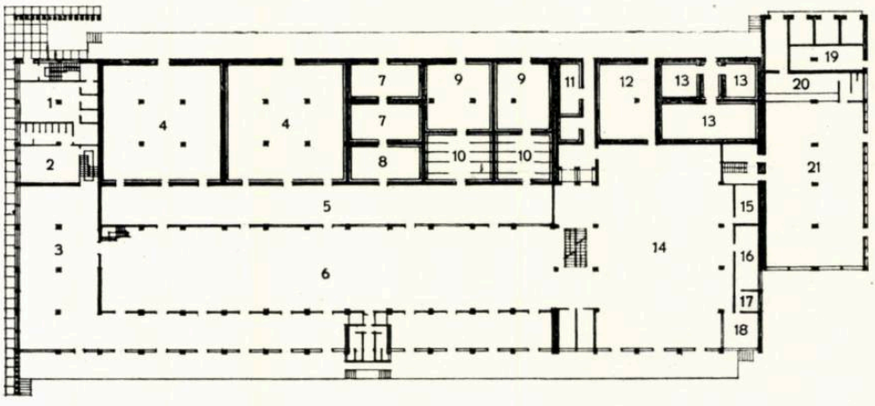

Plan parter — 1. Vestiar femei — 2. Haine de protecție — 3. Depozit ambalaje — 4. Frigorifer sticle lapte — 5. Umplere — 6. Spălare-ambalaje — 7. Frigorifer kefir — 8. Agitare kefir — 9. Frigorifer iaurt, lacto-fruct, smîntînă 10. Tehnolactate — 11. Frigorifer — 12. Depozit bidoane lapte — 13. Frigorifer înghețată — 14. Recepție lapte — 15. Birou tehnic — 16. Laborator — 17. Spălător — 18. Laborator — 19. Transformator — 20. Tablou electric — 21. Sala de mașini frigorifice

Combinatul va fi alcătuit dintr-un corp de fabricație tip monobloc, care adăpostește toate secțiile de fabricație, un garaj auto cu o capacitate de 120 autocamioane, care formează baza de transport pentru deservirea combinatului pe rețeaua rutieră, un pavilion administrativ și o stație pentru descărcarea și pomparea laptelui transportat pe calea ferată.

Potrivit unei prime variante, el va fi amplasat într-un cartier de locuințe în apropierea fabricii de confecții Gh. Gheorghiu-Dej, de unde urmează să primească agentul termic și aburul tehnologic necesar fabricației, printr-o conductă de termoficare ce va deservi în viitor și cvartalele de locuințe învecinate.

Capacitatea de producție: combinatul va prelucra zilnic 300 000 litri lapte, din care se vor produce: 250 000 litri lapte pasteurizat, 10 000 kg iaurt, 5 000 kg lactofruct, 5 000 kg kefir, 10 000 kg lapte acidofil, 2 400 kg brînză, 1 000 kg unt și 1 500 kg smîntînă culinară.

Clădirile de fabricație cuprind următoarele secții: *recepție-pasteurizare* (pe trei niveluri, cu un hol pe două niveluri la centru), avînd la etajul I laboratoarele și secția de fabricare a înghețatei, iar la etajul II, pasteurizarea, untăria și brînzăria; *secția depozitare, spălare și umplere în ambalaje; secțiile de fabricație a produselor dietetice* și tancurile cu lapte pasteurizat, la un nivel intermediar; *depozite răcite* pentru lapte, produse dietetice, unt, brînză, smîntînă și înghețată (la rampă, sub secțiile de lucru); *depozitele pentru materie primă* (zahăr, cacao, sare, uleiuri) și *depozitele de ambalaje* (sticle, cartonaje, bidoane, etichete, coșuri metalice etc.), sînt amplasate în subsol.

Ca sistem constructiv, clădirea principală utilizează cadre de beton armat turnate monolit, la clădirea cu trei niveluri, cu planșee intermediare și grinzi de asemenea monolit, și învelitoare dreaptă de beton armat, izolată termic și hidrofug.

La secțiile de spălare, umplere, ambalare, tancuri și depozitele răcite, structura de rezistență este tot pe puncte de beton armat modulate la 6 și 12 m în sens transversal, cu învelitoare în pînze subțiri de tip « conoizi », utilizîndu-se cofraje alunecătoare pentru economisirea materialului lemnos.

Ca finisaje interioare se utilizează faianță pînă la 2 m la pereți, iar restul vopsit în ulei pentru a se putea spăla periodic cu furtunul; pardoseli de gresie antiacidă la secțiile de fabricație cu acizi și de mozaic sau parchet în rest.

Ferestrele vor fi prefabricate din beton cu geam dublu fix; fețele interioare ale sprosurilor vor fi prelucrate atent, pentru a putea fi vopsite cu vopsea de ulei.

Arh. I. MAHLER, ing. ȘT. GEORGESCU

DIN PRACTICA PROIECTĂRII INDUSTRIALE

Căile de reducere a prețului de cost al construcțiilor industriale diferă de cele ale reducerii prețului de cost la clădirile publice și de locuit.

În practica proiectării industriale de pînă acum au apărut unele probleme care arată în mod concret în ce măsură justa lor rezolvare influențează prețul de cost. Una din aceste probleme este alegerea economică a amplasamentului. Această alegere se face în funcție de o serie de factori: prezența unor mijloace de bază existente, prevederile sistematizării microregionale, condițiile locale favorabile ale terenului, distanța față de oraș etc.

O altă problemă este soluționarea economică a planului general, legată de zonificarea rațională a teritoriului, piețe preuzinale și accese, posibilități de dezvoltare, reducerea suprafețelor ocupate, rezolvarea justă a circulațiilor, orientarea clădirilor, amplasarea anexelor social-culturale, transformarea coloniilor de intervenție în centre urbane, problema orașelor de baracamente etc.

Clădirile industriale propriu-zise pun și ele o serie de probleme: unificarea tipurilor de clădiri pe același șantier, utilizarea economică a secțiilor de hale, a suprafețelor, a laminatelor etc.

În sfîrșit, o problemă deosebit de importantă este cea a cooperării între întreprinderile industriale învecinate, fiind una din căile principale de reducere a prețului de cost, atît sub aspectul investițiilor, cît și al exploatării.

Lipsa unui schimb de experiență în rezolvarea principială a diferitelor probleme, între numeroasele institute de proiectare industrială, duce în unele cazuri la soluții unilaterale și la repetarea unor greșeli principiale care ar putea fi evitate dacă ar fi mai des supuse discuțiilor publice de cei care lucrează în acest domeniu.

De aceea, considerăm că analiza unor exemple concrete ivite în practica proiectării noastre industriale este utilă și poate să ne arate cît mai evident posibilitățile multiple și variate care pot influența asupra prețului de cost și să asigure o proiectare rațională, economică și eficientă.

*

Existența unor mijloace de bază influențează foarte mult amplasarea fabricilor noi. În principiu, folosirea acestor mijloace este justă și poate duce la importante economii în investiții. Au existat însă unele cazuri cînd, urmărindu-se utilizarea cu orice preț a unor mijloace de bază existente — mai mult sau mai puțin importante — nu s-au evaluat temeinic avantajele și dezavantajele amplasării propuse, ceea ce a dus la amplasări care nu sînt cele mai juste și asupra cărora este greu a se mai reveni. Acesta este, de exemplu, cazul unei țesătorii amplasate la Păulești, unde existau un număr de 21 de clădiri mici în suprafață totală de cca. 10 800 m², care avuseseră o destinație administrativ-socială (fig. 1).

Din proiect se constată însă că în aceste clădiri nu se pot amplasa secții de producție decît în foarte mică măsură, fiind improprii pentru acest scop; din cauza aceasta, ele sînt utilizate aproape exclusiv pentru scopuri administrative și social-sanitare.

Proiectul prezintă importante dezavantaje. Astfel, țesătoria a fost amplasată la o mică distanță de Ploiești, deși, fiind complet lipsită de nocivități și utilizînd ca mînă de lucru aproape numai femei era mai just să fie amplasată în oraș. În felul acesta s-ar fi rezolvat mai ușor problema transportului muncitorilor, a căminului și creșei de copii, nu ar mai fi fost necesară o colonie de intervenție izolată în cîmp etc. De asemenea, planul general prezintă un grad de ocupare foarte redus, din cauza clădirilor existente risipite, ceea ce a dus la sporuri importante de investiții pentru rețelele de alimentare cu apă, abur, electricitate — căi de comunicație etc.

Datorită însă faptului că acest amplasament oferea posibilitatea realizării într-un timp mai scurt a fabricii, clădirile existente fiind utilizate pentru organizarea șantierului — la care s-a adăugat economia celor 10 800 m² de clădiri — acest amplasament a fost definitivat.

*

În elaborarea planurilor de sistematizare a orașelor se urmărește, în general, izolarea industriilor prin crearea unor zone industriale amplasate la marginea orașului astfel ca să-l ferească de nocivități.

Prezența acestor zone industriale a dus în mod greșit la ideea ca toate industriile, indiferent de nocivitate, să fie amplasate în această zonă. Or, există categorii de industrii fără nocivități și care nu necesită racord de cale ferată, ce se pot amplasa și în oraș. Mai mult, sînt industrii — în special cele de deservire — care impun o amplasare cît mai apropiată de centrele de consum, ele constituind în același timp edificii importante în raport cu unele centre mai mici și în multe cazuri contribuind la ridicarea nivelului edilitar al cartierului respectiv.

Un exemplu de înțelegere justă a acestui lucru îl constituie amplasarea fabricilor de pîine din București (80 t) și Constanța (40 t) în centrul de desfacere, în mijlocul unor cartiere de locuințe.

Exemple negative sînt fabricile de pîine din Vașcău, Petroșani, Caransebeș, amplasate la marginea localităților, deși ele constituiau obiective importante în raport cu centrul respectiv și nu prezentau nocivități.

*

O altă problemă importantă în alegerea amplasamentului o constituie racordul la calea ferată. Linia de garaj menită să rezolve problema transporturilor — fără de care existența unor întreprinderi este periclitată — necesită o amplasare în imediata și directa apropiere a unei stații care să permită astfel de racorduri; volumul de transporturi poate influența la rîndul său însăși stația (triajul, traversarea liniilor curente etc.).

De exemplu, dezvoltarea întreprinderii I.M.S. Cîmpulung (fig. 2) — care folosește transporturi auto — reclamă o linie de garaj C.F. Din cauza amplasării industriei față de gară, această linie nu se poate soluționa decît prin traversarea întregului oraș Cîmpulung, care este stațiune climaterică, cu toate inconvenientele inerente (încrucișări și stînjenirea circulației, zgomot și nocivități etc.).

Acest lucru duce la crearea unui depozit tampon în gară, la duble operații de încărcare și descărcare, fără a elimina inconvenientul convoaielor de transport, care vor tulbura din ce în ce mai mult liniștea stațiunii.

Amplasarea inițială a industriei — făcută în condiții capitaliste cu mulți ani în urmă — fără a se ține seama de posibilitățile de dezvoltare și de rezolvare rațională a transporturilor a constituit o greșeală, care se reflectă acum evident, cu ocazia dezvoltării.

*

Condițiile locale influențează de asemenea foarte mult alegerea amplasamentului. Astfel, amplasarea fabricii de rolan se studiase inițial la Comănești, în apropierea unei centrale termoenergetice, de la care să primească necesarul de energie termică și electrică. În urma studiilor făcute s-a constatat că rîul Trotuș — care constituia sursa de alimentare cu apă industrială — nu putea satisface consumul important cerut de o asemenea industrie, iar investițiile necesare pentru captarea altor surse ducea la cheltuieli oneroase. În aceste condiții a fost necesară schimbarea amplasamentului la Săvinești, unde existau condiții mult mai bune.

Pentru stația de îmbuteliere Borsec se elaborase un proiect fără a avea la bază un studiu temeinic geotehnic, ceea ce a avut ca urmare amplasarea pe terenuri necorespunzătoare; a lipsit preocuparea pentru linia de garaj, strict necesară față de volumul mare de transport zilnic. Acest lucru a avut ca urmare studierea a trei amplasamente succesive, reproiectări și pierdere de timp, pînă s-a ajuns la o soluție corespunzătoare.

*

Încadrarea uzinelor în centre existente sau crearea de centre noi este necesar a se soluționa concomitent cu problemele generale de sistematizare regională, întrucît zonele de influență ale unui ansamblu industrial nu se reduc numai la perimetrul ce-l ocupă uzina. Amplasarea unei uzine în apropierea unui centru de locuit existent, fără a-l lega de acesta și crearea unui cartier separat, în imediata apropiere a uzinei, înseamnă, pe de o parte, a lipsi cartierul de utilitățile pe care le poate oferi centrul de locuit (magazine, piețe, construcții social-culturale etc.) și în același timp a lipsi centrul respectiv — a cărui viață trebuie strîns legată de uzină — de posibilitățile de dezvoltare datorită prezenței uzinei.

Mai mult, datorită prezenței coloniei de intervenție se tinde la transformarea ei într-o colonie muncitorească, ceea ce e cu totul nejust, avînd în vedere că majoritatea acestor colonii se găsesc în zona de nocivități a fabricii, iar uzina nu contribuie cu nimic la dezvoltarea orașului.

De asemenea, amplasarea uzinelor la mari distanțe de centrele urbane obligă muncitorii la deplasări lungi și obositoare sau creează pentru fabrică obligația costisitoare a transportului muncitorilor.

Astfel amplasarea fabricii de sodă Govora la o mică depărtare de Rîmnicu Vîlcea datorită unor condiții de aprovizionare cu materie primă a dus la crearea unui centru muncitoresc în imediata apropiere a fabricii (fig. 3).

Condițiile favorabile create de existența acestei întreprinderi vor duce în curînd la crearea altor întreprinderi în imediata apropiere a uzinei, iar acest lucru va determina creșterea numărului de muncitori. În acest caz, centrul nou-creat, sau se va dezvolta foarte mult, ajungînd un oraș — poate mai mare decît Rîmnicu Vîlcea — în imediata lui apropiere, sau problema se va rezolva prin organizarea unor mijloace rapide de transport în comun, metodă curent utilizată în alte țări.

Nu trebuie uitat că viața orașelor depinde în mare măsură de dezvoltarea industrială, iar crearea de noi centre de locuit impune mari cheltuieli pentru lucrări edilitare. Nefolosirea orașului din imediata apropiere înseamnă a renunța la toate utilitățile pe care acesta le are, în timp ce sistematizarea și dezvoltarea acestuia — care reprezintă o soluție mai economică — ar da un suflu nou de viață orașului.

Amplasarea izolată a uzinei creează dificultăți serioase pentru viața celor ce muncesc în această uzină, iar dezvoltarea ei va adînci mereu aceste dificultăți, obligînd la crearea unor transporturi oneroase.

*

Sarcina generală de a nu scoate din circuitul agricol suprafețe de teren arabil pune problema reducerii suprafeței de teren a întreprinderilor. În acest scop, gradul de ocupare a terenului trebuie să fie cît mai mare, prevederile de dezvoltare trebuie să nu fie înglobate de la început, permițînd doar posibilități ulterioare de dezvoltare, trebuie să se evite fărîmarea construcțiilor în secții izolate, care obligă la distanțe între ele conform normelor. Un grad de ocupare optim se poate obține printr-o grupare a clădirilor cît mai comasată, printr-o largă cooperare, care să urmărească reducerea zonelor de protecție și crearea de racorduri de cale ferată care să

nu ocupe suprafeţe mai mari decît cele strict necesare fabricii.

De altfel, restrîngerea teritoriului ocupat se reflectă prin mari economii la scurtarea reţelelor, a drumurilor, a fluxului tehnologic, a liniilor C.F. etc.

Astfel, la fabrica de oxigen Căţelu-Bucureşti s-a putut reduce suprafaţa întreprinderii de la 6 la 2,5 ha, printr-o regrupare judicioasă a construcţiilor.

La fabrica de faianţă Sighişoara s-a putut reduce o suprafaţă de 12,6 ha numai printr-o mai bună amplasare a halei de tîmplărie şi a depozitului de pe latura din fund a terenului.

La atelierul de reparaţii din Cluj, prin gruparea şi comasarea construcţiilor, s-a putut reduce suprafaţa terenului de la 5,7 la 3,4 ha, adică cu 40%, iar suprafaţa drumurilor şi lungimea reţelelor, cu cca. 40%.

Adoptarea unui flux pe verticală — atunci cînd este posibil — duce şi ea la o reducere a suprafeţei de ocupare. Astfel, la fabricile de pîine s-au redus suprafeţele necesare prin etajarea lor.

Un alt exemplu de reducere a suprafeţelor ocupate îl reprezintă ultima construcţie a fabricii « Radio Popular », unde, renunţîndu-se la construcţia parter, s-a realizat o construcţie etajată, obţinîndu-se suprafeţele corespunzătoare necesare producţiei, fără a se expropria alte suprafeţe de teren.

În proiectul iniţial al fabricii de celuloză Palas (fig. 4) se constată că suprafaţa construită este de 6%, ceea ce reprezintă o ocupare foarte mică a terenului. Cauzele care au dus la acest procent redus de ocupare sînt:

— proiectarea depozitului de paie, care, conform normelor P.C.I., cere distanţe mari faţă de clădiri, s-a făcut într-o soluţie care duce la circulaţii multiple şi costisitoare;

— deservirea fabricii cu un racord de cale ferată în evantai, care a ocupat o zonă importantă de teren;

— existenţa unei suprafeţe mari de teren, proprietatea beneficiarului, din care cauză proiectantul nu s-a mai preocupat de o economie în ocuparea terenului.

Soluţia nouă ce se preconizează va elimina aceste neajunsuri.

Planul de dezvoltare a întreprinderii de reparaţii auto nr. 2 Tg. Mureş (fig. 5) prevede o dezvoltare spre str. Gh. Doja pe care se află amplasate 6 locuinţe, deşi dezvoltarea se poate face pe actualul teren, fără a se crea două accese, fără a da circulaţia pe o stradă importantă şi fără a lungi inutil distanţele, drumurile şi reţelele, realizînd o economie de teren de 10 000 m².

*

Actualul acces la uzinele chimice Floreşti (fig. 6) se face din şoseaua naţională Ploieşti-Cîmpina. Întrucît acest aces întretaie linia curentă de cale ferată, produce mari greutăţi de circulaţie atît întreprinderii, cît şi comunei Floreşti. Din această cauză este în curs de execuţie un pasaj denivelat peste calea ferată. În acelaşi timp, în spatele uzinei şi în prelungirea comunei Floreşti s-a început construirea unui cartier de locuinţe pentru salariaţii fabricii. Construirea pasajului denivelat a determinat, o dată cu dezvoltarea întreprinderii, studierea intrării în fabrică prin partea opusă actualului acces. Dar intrarea prin spate presupune renunţarea la accesul existent direct din şosea şi proiectarea planului general, întorcînd cu 180° întreg ansamblul.

La fabrica de celuloză Chişcani (fig. 7), care va avea un trafic zilnic foarte mare, problema circulaţiei a influenţat mult forma planului general. Din cele şapte variante elaborate, din care unele prevedeau circulaţii în rebrusmente, iar altele în buclă, s-a ales soluţia din figură, care permite o circulaţie mai clară — prin spatele întreprinderii — o zonificare mai corespunzătoare, evitarea întretăierii fluxului de muncitori cu liniile de transportat materiale şi în acelaşi timp asigurarea unor largi posibilităţi de dezvoltare a întreprinderii.

*

Existenţa în zona orăşenească a unei întreprinderi nocive, care necesită transporturi importante păstrează în dezvoltatea ei ulterioară toate inconvenientele iniţiale la care se adaugă cele datorite volumului sporit de producţie.

Imposibilitatea de a se asigura o zonă de protecţie contra nocivităţilor, zgomotului etc. stînjeneşte viaţa cartierului de locuinţe în care se află amplasată, iar demolarea ei cere sacrificii importante.

Liniile de racord C.F. care traversează artere cu trafic important constituie un inconvenient grav, atît pentru uzină, cît şi pentru oraş; de asemenea, lipsa unor degajamente în punctele de mari concentrări (porţile de acces pentru oameni şi vehicule) creează mari greutăţi în circulaţia orăşenească.

Astfel, uzinele « Gh. Dimitrov » din Arad se dezvoltă în mijlocul unui centru de locuit (fig. 8). Extinderea întreprinderii nu se poate realiza decît cu mari sacrificii (exproprieri de locuinţe) sau prin amplasarea unor secţii în afara uzinei (depozitul de cherestea şi uscătoria au trebuit amplasate la mare distanţă de uzină); uzina are 3 racorduri la C.F. care traversează în 3 puncte una din importantele artere de circulaţie ale oraşului.

Astfel, amplasarea uzinei făcută de capitalişti nu a ţinut seama de armonioasa dezvoltare a oraşului, coordonată cu industria.

*

Industrializarea ţării a pus probleme grele în acţiunea de dezvoltare a întreprinderilor existente, datorită în special lipsei de prevedere a posibilităţilor de dezvoltare.

Pe de altă parte, s-a dovedit că o întreprindere nouă nu rămîne niciodată la profilul său iniţial şi că ea creşte în timp, întrecînd toate prevederile proiectanţilor. Din cauza aceasta, proiectarea unor zone de dezvoltare este obligatorie oriunde aceasta este posibil.

Un exemplu tipic în această privinţă îl constituie ţesătoria şi finisajul de in şi cînepă de la Păuleşti (fig. 1), unde sarcina de proiectare a fost întocmită fără a se avea în vedere posibilitatea extinderii fabricii, cu toate că terenul şi condiţiile locale permiteau aceasta. Clădirea principală de producţie era astfel concepută, încît orice dezvoltare nu mai era posibilă. Ca urmare a criticilor aduse, proiectul a fost refăcut, adoptîndu-se un sistem constructiv care să permită extinderi uşoare.

*

Piaţa preuzinală, menită să rezolve problemele de circulaţie importante de la intrarea în uzină, să formeze un centru urban major şi o legătură firească între oraş şi uzină, între şoseaua de acces şi fabrică — acolo unde ele leagă locul de muncă de viaţa urbană — merită o deosebită atenţie în soluţionarea problemelor de ansamblu.

Uzinele au încetat de a fi un « rău inevitabil », iar amplasarea lor în cartiere industriale nu trebuie lăsată să se rezolve la întîmplare, chiar dacă pune multe şi grele probleme de circulaţie şi încadrare în ansamblu. Sistematizarea zonelor industriale trebuie să continue să fie o preocupare a urbanistului şi în timpul elaborării proiectelor de sistematizare a uzinelor din zona respectivă.

Multe din uzinele noastre noi au frumoase pieţe preuzinale, ca, de exemplu, fabrica de cauciuc Jilava, fabrica de faianţă din Sighişoara, uzina de sodă din Govora, complexul pentru industria lemnului din Tg. Jiu etc.

Sînt însă şi uzine unde problema legăturii cu oraşul a fost neglijată, ca, de exemplu, uzinele « T. Vladimirescu » din Bucureşti, a căror încadrare în oraş nu e rezolvată nici pînă azi, dezvoltarea succesivă a uzinei făcîndu-se fără a soluţiona această importantă problemă.

Alteori s-au creat pieţe nejustificat de mari, cum e cazul unei topitorii de in unde existenţa unei pieţe de cca. 3 000 m², mărginită doar de construcţii minore, parter, avînd un număr mic de muncitori şi un trafic redus, reprezintă un exces şi o rezolvare necorespunzătoare.

*

Problemele de orientare a clădirilor în planul general se rezolvă avînd în vedere condiţiile locale şi directivele indicate în normele sanitare.

Mai sînt însă unele cazuri unde problemele de orientare au fost neglijate, elaborîndu-se planuri generale necorespunzătoare, care — dată fiind urgenţa investiţiilor — cu greu mai pot fi restudiate. Astfel este cazul proiectului fabricii de semiceluloză Palas (fig. 4), în care halele erau orientate cu ferestrele mari spre est şi vest, hala fiind complet însorită; mai mult chiar, unele luminatoare în şed erau orientate spre vest. Dacă însorirea este căutată în clădirile de locuit, ea trebuie evitată în clădirile industriale, întrucît stinghereşte lucrul, micşorînd productivitatea muncii; motiv pentru care se prevede orientarea clădirilor cu latura lungă de ferestre spre nord. Aceste motive au dus la refacerea proiectului.

*

În proiectarea zonei preuzinale a întreprinderilor se observă tendinţa de a se prevedea în mod mecanic toate dotările social-culturale şi administrative, fără a se analiza dacă realmente este necesară amplasarea lor în zona preuzinală.

Astfel, s-a proiectat în preuzinalul întreprinderii bumbăcăria Jilava o creşă şi un cămin de zi, pe motivul că această întreprindere nu e nocivă şi utilizează în mare majoritate personal feminin, dar s-a neglijat faptul că această fabrică este amplasată în cîmp, departe de centrele de locuit şi că, în consecinţă, aceasta ar însemna să se transporte copiii de la mari distanţe şi în condiţii dificile.

Aceste dotări urmează a fi amplasate în zonele de locuit, chiar dacă prin aceasta ar fi putut fi folosite doar de muncitorii care locuiesc în cartierul respectiv.

Un alt exemplu îl constituie dotările sociale din preuzinalul fabricii de celuloză Chişcani. Fiind amplasată la cca. 8 km de oraşul Brăila, locuinţele muncitorilor de la fabrică s-au prevăzut în oraş, proiectîndu-se numai o colonie de intervenţie foarte redusă în imediata apropiere a întreprinderii. Cu toate acestea s-a proiectat în preuzinal — deşi zona nocivă este foarte mare (1 000 m) — un club şi amenajări sportive, ceea ce ar fi obligat muncitorii să continue a duce o activitate în zona nocivă şi după terminarea lucrului. Beneficiarul insistă însă a păstra clubul în zona preuzinală, în dorinţa de a avea la dispoziţie o sală mare de şedinţe, chiar dacă ea ar fi folosită foarte rar. Trebuie combătută cu hotărîre această tendinţă, care are un caracter general, şi să nu se aprobe amplasări de cluburi decît acolo unde ele pot fi utilizate din plin, zilnic, şi îşi pot îndeplini cu succes misiunea lor culturală.

*

În multe centre industriale realizate în ultimii ani, sau în curs de realizare, izbesc privirea, lîngă fabrica nouă, impresionante prin dimensiunile lor, numeroase baracamente, aşa-zise « provizorii », de şantier. Aceste barăci sînt amplasate fără nici o preocupare pentru sistematizare, chiar în faţa întreprinderii, datorită faptului că sînt considerate provizorii. Ele sînt executate din cărămidă (avînd în multe cazuri învelitori de azbociment sau ţiglă), în special la cererea beneficiarului, care urmăreşte astfel să rezolve cu această ocazie şi problema locuinţelor, utilizînd în continuare aceste barăci şi după terminarea lucrărilor de construcţii,

Fig. 6 — Schema circulaţiilor exterioare la fabrica chimică « Victoria » din Floreşti — 1. Pasaj denivelat — 2. Sat — 3. Colonie de locuinţe

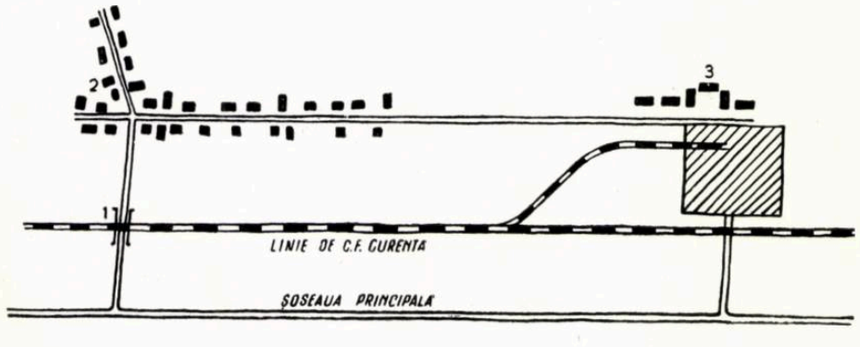

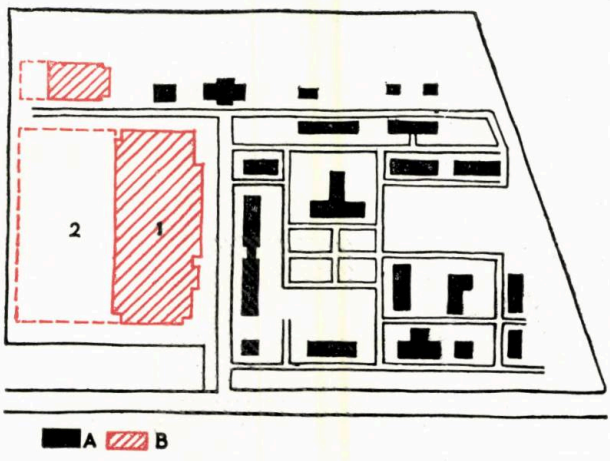

Fig. 1 — Combinatul de in și cînepă de la Păulești
1. Hala de fabricație — 2. Extindere
A. Clădiri existente — B. Clădiri proiectate

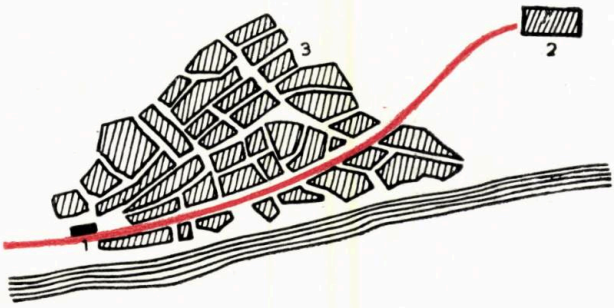

Fig. 2 — Schema orașului Cîmpulung-Muscel
1. Gara — 2. Fabrica — 3. Orașul

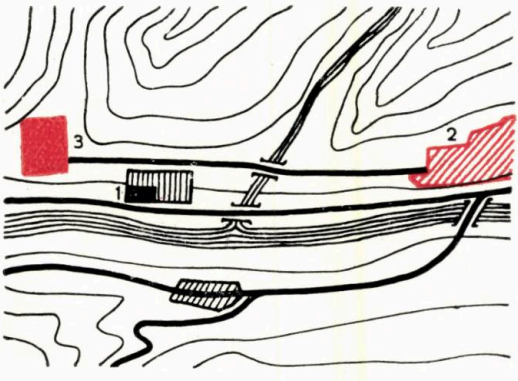

Fig. 3 — Schema microregiunii uzinei chimice din Govora
1. Uzina — 2. Orașul Rîmnicu-Vîlcea
3. Platforma cartierului de locuințe

Fig. 4 — Schema fabricii de celuloză din paie de la Palas-Constanța — 1. Depozit

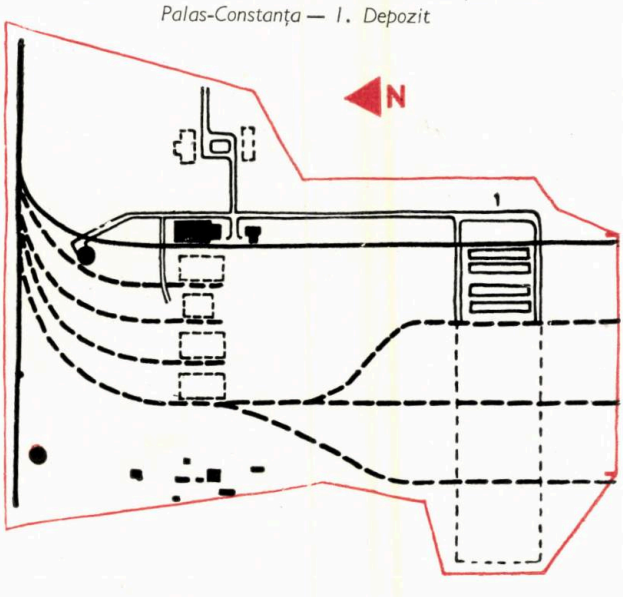

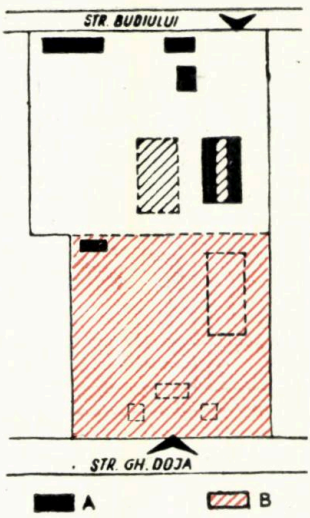

Fig. 5 — Schema atelierului de reparații auto nr. 2 din Tg. Mureș
A. Construcții existente — B. Zona propusă pentru expropriere

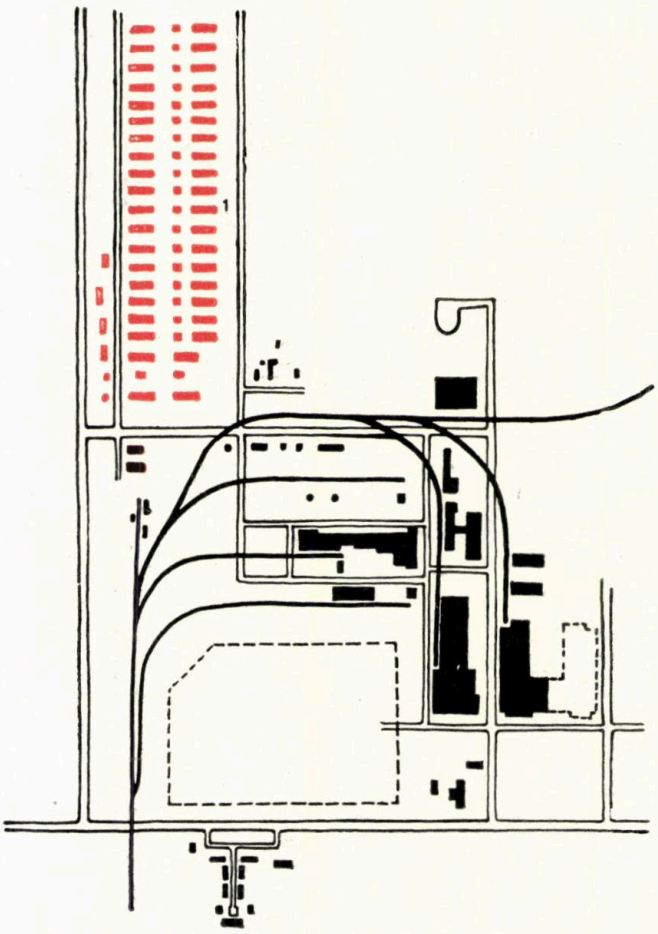

Fig. 7 — Schema combinatului de stuf de la Chișcani
1. Baracamente de șantier

Fig. 8 — Fabrica de vagoane « Gh. Dimitrov » de la Arad
1. Depozitul de cherestea și uscătoria — 2. Intrări în fabrică

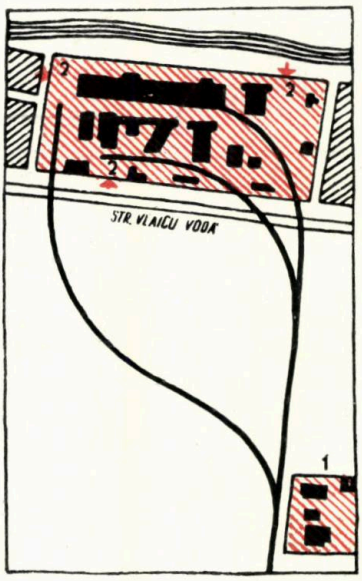

pentru cazarea muncitorilor întreprinderii. Volumul mare de construcții ce urmează a fi realizat într-un interval cît mai scurt cere un număr mare de muncitori constructori și în felul acesta apar mici orășele de baracamente semidefinitive, amplasate fără nici un fel de preocupare urbanistică, pe bază de dormitoare comune, după proiecte care nu au avut în vedere condițiile minimale ale unei locuințe cu caracter definitiv. Aceste clădiri fiind parter, se întind pe suprafețe foarte mari; ele cer ulterior investiții atît de costisitoare în lucrări edilitare, încît ajung la un preț de cost aproape mai mare decît costul unor clădiri definitive, fără a putea răspunde nici pe departe condițiilor igienico-sanitare și de confort care se cer unei locuințe.

Pentru a frîna această tendință a apărut o Hotărîre a Consiliului de Miniștri care obligă ca atunci cînd șantierul are o durată mai mare de doi ani să se construiască locuințe definitive, care să folosească în stare semifinisată pentru cazarea temporară a muncitorilor constructori, urmînd a fi cedate apoi întreprinderii sau sfatului popular.

Întrucît amplasarea unui cartier de locuințe necesită un studiu de sistematizare și un proiect care are o durată mai lungă de elaborare, se cere ca proiectul de locuințe să fie rezolvat cel puțin o dată cu sarcina de proiectare a întreprinderii. Or, beneficiarii nu rezolvă această problemă din timp și nici proiectanții nu au o preocupare în acest sens, așa încît continuă să se mențină această plagă a baracamentelor « definitivate ».

Exemple în această privință sînt foarte multe și aproape la fiecare întreprindere nouă. Spre exemplu: fabrica de faianță din Sighișoara, fabrica de mobilă din Balta Sărată, fabrica de cauciuc din Borzești etc. Un exemplu mai nou și mai evident îl constituie însă fabrica de celuloză de la Chișcani (fig. 7), unde șantierul a început încă din 1956 și nici pînă azi nu este rezolvată problema locuințelor. Ca urmare sînt în curs de construcție cca. 16 000 m² de barăci, care însă se fac cu caracter definitiv (din zidărie), amplasate în plină zonă nocivă a întreprinderii, fără nici o preocupare urbanistică și care mai devreme sau mai tîrziu vor trebui dărîmate.

Cu aceeași suprafață se puteau realiza cca. 270 de apartamente în stare semifinisată, care puteau fi amplasate într-unul din centrele de locuit învecinate, dacă nu chiar în orașul Brăila, și care ar fi economisit din fondurile destinate locuințelor.

*

Pentru a simplifica executarea clădirilor industriale și a permite industrializarea ei este necesar, în primul rînd, ca pe același șantier să nu avem o varietate mare de tipuri constructive. Unificarea lor este însă o problemă grea, mai ales la industriile chimice, unde cerințele procesului tehnologic impun clădiri variate; în aceste cazuri este necesar ca cel puțin elementele de construcție să fie de cît mai puține tipuri.

Sînt însă cazuri cînd proiectantul nu are această preocupare, ceea ce creează probleme grele și complicate pentru executant, ca să nu mai vorbim de risipa de cofraje și de materiale.

Un exemplu în acest sens îl constituie proiectul combinatului chimic de la Tîrnăveni, unde s-au proiectat cu ocazia sistematizării cca. 16 tipuri de clădiri cu elemente foarte variate.

Fig. 9 — Schema halei de reparații de la triajul din Timiș — Orașul Stalin — 1. Pod transbordor

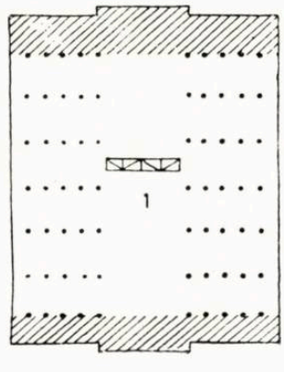

Alt exemplu îl constituie sarcina de proiectare a halelor productive de la Păulești; ca urmare a directivelor primite, proiectul tehnic a fost modificat, simplificînd clădirea și reducînd mult tipurile de construcții.

*

Introducerea unor linii de cale ferată în interiorul halei constituie o soluție costisitoare și nerațională.

Astfel, la magazia de placaje de la fabrica din Gălăuțași s-a încercat introducerea unei linii pe toată lungimea depozitului. Prin reducerea la jumătate a lungimii liniei interioare s-a realizat o importantă reducere a suprafeței de construcții.

Tot astfel, la triajul Timiș — Orașul Stalin (fig. 9), în loc să se construiască două hale adiacente și un pod transbordor în aer liber, s-a înglobat podul în construcția halei, unde ocupă un sfert din suprafața ei. În afară de costul construcției este necesar ca în exploatare să se încălzească și un volum inutil de clădire.

*

La alegerea sistemului constructiv nu există o suficientă preocupare în utilizarea rațională a materialelor principale.

Se abuzează încă prin utilizarea nejustificată a laminatelor la hale, care ar putea fi executate din beton armat. Spre exemplu, turnătoria de la uzinele « Vasile Roaită » a fost executată cu ferme metalice, deși se putea executa în cadre de beton armat.

Multe hale prevăzute a se executa din laminate metalice, ca de exemplu la uzinele « Gh. Dimitrov» Arad, au fost ulterior proiectate din beton armat, făcîndu-se astfel importante economii în utilizarea laminatelor. IPROCHIM, înlocuind construcții metalice la proiecte întocmite în străinătate, a realizat importante economii de metal prin utilizarea largă a betonului armat.

Numeroase studii judicioase întocmite de I.P.C.T asupra a diferite structuri, pentru aceleași deschideri, cu scopul de a realiza un indice de utilizare a metalului cît mai scăzut, au dus la realizarea de economii importante în utilizarea oțelului-beton.

*

Eficiența investiției trebuie să fie preocuparea de bază a proiectanților.

Ca un exemplu negativ citățm cazul I.R.P. Constanța, care a întocmit un proiect pentru o fabrică de pîine de 30 t/zi, a cărui valoare de investiție se ridică la 13 850 000 lei, adică la 460 000 lei tona produs/zi, indicele fiind în mod obișnuit în jurul sumei de 200 000 lei.

Acest lucru se datora unor suprafețe tehnologice supradimensionate, unor clădiri anexe, care nu erau strict necesare, unei supraevaluări a utilajelor și unei mecanizări exagerate, cu utilaje care nu se puteau importa.

Noul proiect întocmit a redus investiția la cca. 7 000 000 lei pentru aceeași capacitate avînd indici corespunzători.

Actualmente, fabrica este în curs de execuție pentru o capacitate de 40 t/zi, cu o valoare de investiție de 7 800 000 lei adică 195 000 lei tona de produs pe zi.

*

Reducerea costului investițiilor prin utilizarea posibilităților de cooperare locală a constituit o problemă mult discutată și dezbătută în cursul ultimilor ani. Linia pe care s-a mers la început a fost de a se urmări, după ce se definitiva amplasamentul, care sînt posibilitățile de cooperare prin cercetări făcute la fața locului.

Experiența acestor ani a arătat însă că această metodă nu dă rezultate practice decît în foarte rare cazuri, ceea ce de altfel era de așteptat, dacă ne gîndim că sistemul nostru de lucru planificat nu permite realizarea la întîmplare a unor operații de coordonare între unități economice.

Pentru ilustrare se poate cita un caz care a ajuns tipic: lipsa de cooperare a trei fabrici vecine din București, fabrica de medicamente nr. 2, fabrica textilă « Bela Brainer » și uzina metalurgică « Timpuri Noi ».

Atît fabrica de medicamente, cît și fabrica textilă au primit importante investiții pentru dezvoltare și aveau nevoie amîndouă de centrale termice noi. Întrucît aceste fabrici au teren redus, fiind înconjurate de locuințe, amplasarea centralelor termice nu se putea face decît cu foarte mare greutate și din cauza aceasta s-a cerut rezolvarea acestei probleme în comun cu uzina metalurgică. În felul acesta se realiza o termoficare ușoară și care ar fi dus la importante economii pentru toate cele trei fabrici, atît în investiții, cît și în exploatare. Cu toate acestea nu s-a rezolvat nimic și fiecare fabrică și-a făcut centrala ei proprie, cu foarte multe derogări și mari cheltuieli, sub pretextul unei funcționări provizorii.

Cauza principală a fost lipsa de preocupare a unei planificări care trebuia să coordoneze investițiile celor trei sectoare industriale.

Cooperarea s-a utilizat însă cu foarte multă eficacitate în cadrul industriei chimice, unde ea a apărut la început datorită obligativității cooperărilor tehnologice.

Înțelegînd că o cooperare la întîmplare nu va da niciodată rezultate în acest sector, s-a trecut la o cooperare planificată, urmărindu-se a se crea — prin planurile elaborate — centre industriale pe specific tehnologic, care să aibă la bază cooperarea sub toate aspectele: tehnologic, surse de utilități, organizare de șantier, colonii muncitorești etc. Mai mult, amplasamentele au fost astfel alese, încît ele să ofere largi posibilități pentru a primi în viitor și alte industrii, care să participe la toate instalațiile și dotările făcute.

Exemple în acest sens constituie centrele industriale de la Borzești, Săvinești și Govora, care ilustrează în mod evident economiile foarte mari pe care le poate aduce cooperarea, atunci cînd ea este gîndită în prealabil și impusă de la început ca temă și nu căutată ulterior proiectării, la întîmplare, prin cercetări locale.

Astfel, la Borzești, prin amplasarea planificată coordonată a rafinăriei de petrol și a uzinei de sodă, s-a reușit să se valorifice optim o centrală termoenergetică, instalațiile de alimentare cu apă, canalizare, aburi, căi de comunicație etc.

Aceste condiții noi deosebit de favorabile, create nu în mod întîmplător, ci gîndite și planificate în prealabil, realizate în cadrul unui studiu general de sistematizare, au atras în acest punct — ca fiind cea mai economică — amplasarea ulterioară a fabricii de cauciuc sintetic, care a găsit gata condițiile pentru o realizare rapidă și economică a investiției. E foarte probabil că în viitor și alte unități industriale se vor amplasa aici, contribuind astfel, prin extinderea cooperărilor, la mărirea rentabilității investițiilor făcute.

Același aspect îl are și centrul industrial de la Săvinești-Roznov, unde prin cooperarea dintre uzina de fibre sintetice și combinatul de îngrășăminte azotoase, nu numai că s-au obținut importante economii în investiții și exploatare, dar s-au creat condiții favorabile care au atras amplasarea fabricii de fibre rolan, ceea ce va permite realizarea ei într-un timp foarte scurt.

Dacă în interiorul aceluiași sector industrial cooperarea a putut fi planificată și aplicată, atunci cînd a fost nevoie de o înțelegere între mai multe sectoare cooperarea nu a mai fost urmărită. Un exemplu în această privință îl constituie proiectul atelierului central Tulcea, unde I.P.C.S.H. proiectase o serie de importante instalații portuare și în același timp se proiectau instalații identice vecine pentru vasele pescărești.

Nu numai la marile combinate industriale, dar chiar și la fabricile mai mici urmărirea utilizării prin cooperare a unor mijloace de bază poate da rezultate; putem cita ca exemple cazul fabricilor de gheață, de băuturi răcoritoare, de mezeluri și pîine din Ploiești, care vor folosi în comun instalațiile de frig, sursele de alimentare cu apă, energie electrică, canalizare etc.

*

În concluzie, din exemplele citate se poate vedea cît de multiple sînt căile de reducere a prețului de cost în proiectarea construcțiilor industriale și cît de importante sînt ele pentru economia națională.

De aici rezultă sarcinile complexe și răspunderea deosebită ce revin arhitecților proiectanți care lucrează în domeniul construcțiilor industriale, în alegerea și definitivarea soluțiilor; este necesară o cotitură importantă în concepția de proiectare, care să pună înaintea tuturor preocupărilor criteriile economice pentru realizarea unor investiții eficiente, pentru scăderea continuă a prețului de cost al construcțiilor.

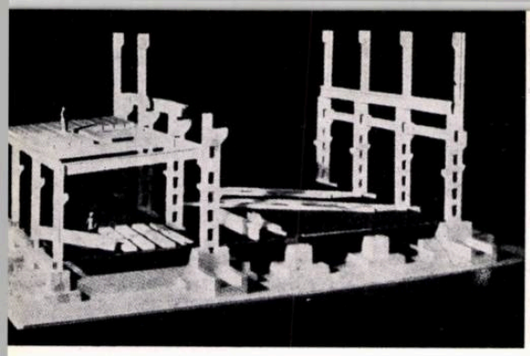

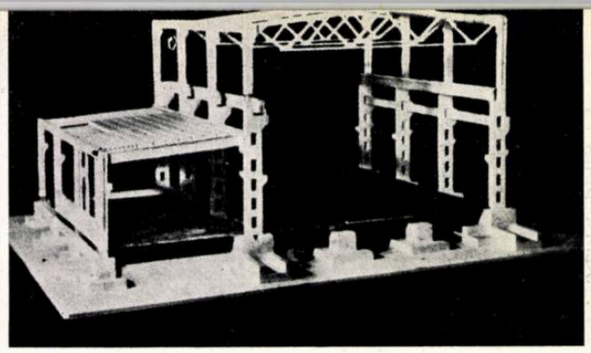

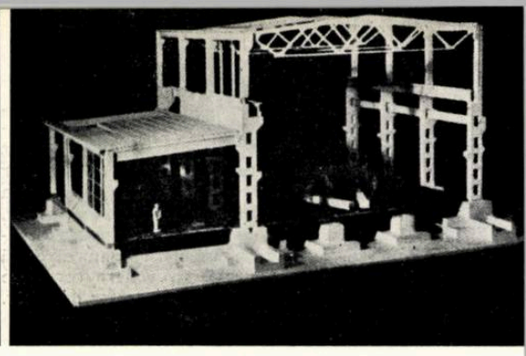

1 2 3

PROIECTAREA TIP

Arh. I. SILVAN, ing. P. VERNESCU

TIPIZAREA CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE

În proiectarea lucrărilor industriale, tipizarea constituie o metodă înaintată, corespunzătoare unei epoci în care trebuie să se construiască mult și cu maximă eficacitate economică.

Și la noi în țară, ca urmare a directivelor Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Romîn, a fost promovată tipizarea construcțiilor industriale, grupîndu-se în cadrul Institutului de proiectare a construcțiilor tip (I.P.C.T.) rezolvarea majorității proicctelor tip.

Preocuparea de a tipiza construcțiile industriale există în toate țările de democrație populară, înregistrîndu-se în ultimii ani o dezvoltare deosebită a acestei activități, numărul proiectelor tip întocmite și multiplicate de către organizațiile de proiectare fiind din ce în ce mai mare; s-a început chiar realizarea de schimburi regulate de proiecte tip între diferite țări, privind în special elementele de construcții.

În U.R.S.S., această activitate este mai veche și de un volum mult mai mare. Încă de la Expoziția internațională de proiectare tip de la Berlin din 1957 s-a putut vedea că în U.R.S.S. a fost posibilă tipizarea de fabrici întregi, deoarece ele se executau într-un număr mare. Institutul central de tipizare din Moscova difuzează anual proiecte tip privind elemente și detalii, secții tip industriale, obiecte.

La noi în țară, construirea socialismului impune dezvoltarea continuă a industriei într-un ritm deosebit de intens, care a dus la necesitatea industrializării execuției construcțiilor. Tipizarea este obligatorie pentru producția industrială în orice domeniu. Tipizarea dă posibilitatea de a se produce în serie și a se folosi agregate care duc la mărirea productivității muncii și deci la scăderea prețului de cost. Printr-o tipizare continuă se ajunge și la o perfecționare succesivă, calitativă și economică, a produselor.

Deși recentă, tipizarea construcțiilor industriale la noi în țară a înregistrat o serie de realizări.

I.P.C.T. și-a axat activitatea din 1957 și 1958 pe următoarele probleme:

Proiectarea *elementelor și detaliilor* structurilor halelor industriale: stîlpi, elemente principale, elemente secundare, grinzi de pod rulant etc.

Proiectarea de *secții tip* sau *tronsoane tip*, pentru construcții industriale, corespunzătoare la diverse condiții tehnologice: deschideri, înălțimi libere, sarcini de pod rulant, luminozitate etc.

Proiectarea *obiectelor de mare frecvență:* rezervoare la sol, castele de apă, magazii, depozite, ateliere mici etc.

Proiectarea de obiecte de mare volum, dar și cu oarecare frecvență.

Pentru toate aceste probleme importante s-a căutat, în primul rînd, ca pe baza anchetelor să se facă o seriere a parametrilor ce condiționează construcțiile: deschideri, înălțimi libere, capacități, înălțimi utile, sarcini, iluminare etc. O dată stabilită seria, s-a trecut la proiectarea propriu-zisă, volumul total eșalonîndu-se în timp.

Pînă în prezent s-au realizat în fază finală o bună parte din tipurile acestor serii.

Proiectarea *elementelor halelor industriale* a constituit principala activitate din 1957—1958 a sectorului industrial din I.P.C.T.

Elementele au fost împărțite în două mari categorii, în funcție de modul lor de producție: *elemente produse în fabrici:* chesoane de acoperiș, pane de acoperiș, plăcuțe termoizolante sau nu, grinzi de pod rulant, și *elemente preturnate:* ferme, arce, grinzi drepte, stîlpi, stîlpi tip peron, cadre de luminator, panouri de luminator. Toate aceste elemente se găsesc astăzi într-o formă finală, la care s-a ajuns prin perfecționări succesive, ghidați fiind de experiența acumulată la noi în țară. Folosirea elementelor tipizate dă posibilitatea realizării de hale cu următoarele caracteristici: deschideri 9, 12, 15, 18, 24 m; travee 4,50, 6,00, 7,50, 9,00 m; cu și fără luminator, fără pod rulant (cu înălțimea liberă de 5 și 6 m) sau cu pod rulant de 5, 10, 15, 20 tone (la cota de 8 și 10 m). Indicii de consumuri de materiale ce se obțin pentru halele asamblate din aceste elemente sînt avantajoși și comparabili cu cele mai bune realizări prezentate în cataloagele străine pentru aceleași calități de materiale. Studiile economice, făcute pe structuri comparabile monolite și prefabricate, au arătat că folosind noile prețuri conform H.C.M. 744, costul de deviz al structurilor prefabricate coboară sub costul celor monolite. Este important de arătat că s-au comparat soluții optime, prefabricate și monolite corespunzătoare unui aceluiași scop.

În cadrul tipizării elementelor, s-a început în 1958 și tipizarea învelitorilor autoportante executabile pe cofraje rulante. Primul lot din aceste tipuri, privind învelitorile scurte, învelitorile lungi și ședurile, au și fost definitivate în 1958; lucrarea continuă și în 1959. Din comparațiile ce s-au făcut cu structuri similare realizate la noi în țară a rezultat că indicii obținuți sînt cei mai reduși.

Proiectarea de secții tipizate curente și de capăt corespunzătoare diverselor condiții tehnologice nu a putut fi extinsă la volumul dorit, din cauza greutăților întîmpinate în obținerea temelor de la principalii titulari de investiții. Totuși, s-au realizat un număr de secții tip corespunzătoare industriei chimice și industriei pentru prelucrarea lemnului. În acest domeniu se va putea face un pas înainte numai în măsura în care ministerele investitoare vor înțelege importanța și rolul economic al tipizării și vor trasa sarcini concrete institutelor lor de proiectare, ca pe baza planului de investiții și colaborarea cu I.P.C.T. să stabilească temele pentru tipizarea structurilor.

Dintre obiectele de mare frecvență tipizate citățm rezervoarele îngropate de beton armat, destinate apei potabile sau industriale, avînd capacitățile: cele simple, de la 25 la 500 m³ și cele cuplate de la 2×150 m³ la 2×1 000 m³; s-a realizat o bună parte a tipurilor în 1958, întreaga serie fiind programată a fi terminată în 1959.

Pentru castelele de apă, seria cuprinde capacități de la 25 la 300 m³, avînd înălțimi utile de 15 și 25 m. Din totalul de obiecte seriate, peste 50% au fost proiectate în 1958, lucrarea în întregime urmînd a se termina în 1959.

Tipizarea magaziilor și depozitelor parter a avut ca bază programele unor depozite cu destinații diferite: fructe, legume, mărfuri textile, pielărie, ambalaje etc. Studiindu-se caracteristicile comune ale acestor programe diverse, s-a reușit a se ajunge la următoarea unificare a parametrilor: deschiderea și traveea de o singură dimensiune: 6 m, două înălțimi, 4 și 5 m, cu și fără rampă, cu posibilități de asamblare avînd una, două, trei sau patru deschideri.

Pentru acești parametri s-au proiectat tipuri de structuri pe tronsoane de capăt, curente, cu ușă, cu grup administrativ, astfel încît ele se pot asambla cu ușurință pentru diferite capacități.

★

Proiectele tip de diferite feluri nu au fost folosite în mod uniform. Unele institute de proiectare, de exemplu IPROCHIM și I.P.T., au folosit în bună parte proiectele elementelor tip și se poate totaliza, la investițiile cunoscute de noi, o suprafață de circa 70 000 m² hale industriale construite în 1957—1958 sau în curs de execuție.

Alte institute de proiectare s-au ferit să folosească proiecte tip, realizînd însă, de cele mai multe ori, structuri similare, dar mai puțin economice. Considerăm că în mare măsură cauza o constituie poziția individualistă a multor proiectanți; este necesar ca proiectanții să fie convinși că tipizarea nu anulează posibilitățile lor creatoare, ci, dimpotrivă, aceste posibilități pot fi mai bine îndreptate spre rezolvarea problemelor de ansamblu ale construcțiilor.

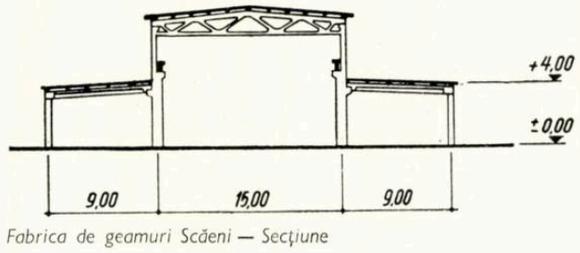

Fabrica de geamuri Scăeni — Secțiune

Fabrica de azotat de amoniu la Roznov — Depozit — Secțiune

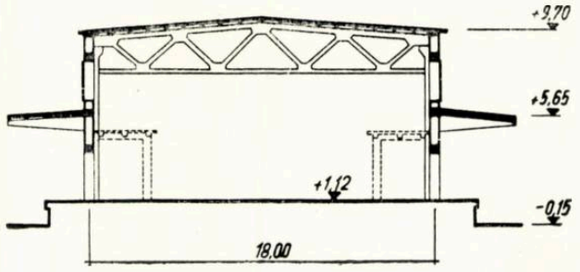

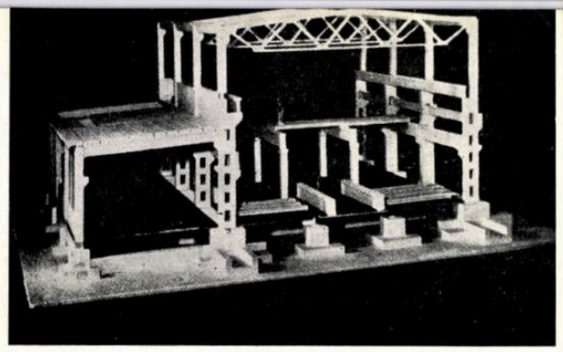

4

1—4 — Fabrica de celuloză din stuf — Faze succesive de montaj. Proiectat de biroul de proiectare industrială Dresda II, folosind ferme și chesoane tip elaborate de I. P. C. T.

Tipizarea construcțiilor industriale nu se poate reduce exclusiv la activitatea I.P.C.T.

Tipizarea construcțiilor industriale trebuie să constituie o preocupare și a principalelor institute de proiectări industriale. Aceste institute, prin faptul că dețin planurile de perspectivă, sînt în măsură să stabilească temele de tipizare, I.P.C.T. avînd principalul rol de a colecta și unifica aceste teme și de a elabora proiecte, fie pentru elementele de construcție tip adecvate, fie în strînsă colaborare cu tehnologii institutelor de specialitate, pentru secții sau clădiri tip. Principalele institute de proiectări industriale, împreună cu I.P.C.T. sînt singure în măsură să stabilească modul unificat de execuție a construcțiilor industriale în R.P.R. Acest mod unificat de execuție va putea să constituie baza reală a industrializării.

Printr-o strînsă colaborare, institutele de proiectare vor putea să rezolve în fond problema tipizării, astfel încît ea să se aplice efectiv și să reprezinte un mijloc de reducere a prețului de cost prin industrializare. Principalele obiective imediate ce ne stau în față sînt: tipizarea parametrilor geometrici și funcționali (tipizarea gabaritelor), care ar putea fi deplin rezolvată în 1959; examinarea în fond a elementelor tipizate, stabilirea în ce măsură corespund și precizarea obiectivelor care trebuie atinse; precizarea principiilor după care să se continue tipizarea, unde să se folosească prefabricatele, unde să se folosească betonul monolit etc.

*

Pentru anul 1959, I.P.C.T. își propune o serie de obiective principale de atins.

Dorim să axăm proiectarea tip pe rezolvarea acelor structuri sau construcții care au o imediată aplicare în principalele investiții industriale planificate. Se va continua perfecționarea continuă a elementelor de construcție prin reducerea indicilor de consum de materiale, urmărind pentru aceasta progresele realizate în alte țări. Vom acorda o deosebită atenție betonului precomprimat, care are mari posibilități de a reduce prețul de cost. Ne propunem de asemenea să strîngem legăturile cu institutele de cercetare, pentru a folosi materiale noi, mai eficiente, și să atacăm o serie de probleme noi ce pot duce la realizarea de economii, cum ar fi: introducerea luminatoarelor înclinate, găsirea și aplicarea unei izolații termice din materiale rigide și deci eliminarea șapei, rezolvarea problemei pereților exteriori etc. De asemenea este necesar să dăm o deosebită extindere studiilor tehnico-economice din care să rezulte criteriile pentru reducerea prețului de cost.

Considerăm că realizarea acestui program va constitui un pas însemnat în aplicarea hotărîrii Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

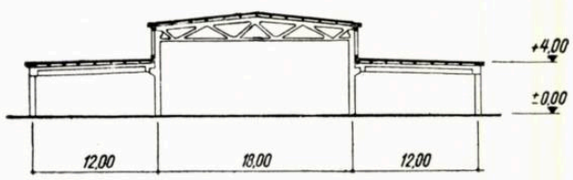

Garaj și atelier mecanic la Someșeni — Secțiune

Combinat de cauciuc Borzești
Depozit de baloturi de cauciuc — Secțiune

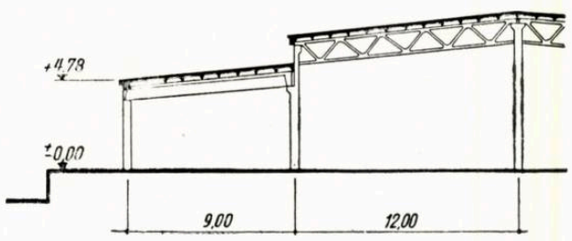

PROBLEMELE TIPIZĂRII CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE

Discuție între cadrele de conducere din I.P.C.T. și cele ale institutelor centrale de proiectare a construcțiilor industriale

În ziua de 6 ianuarie 1959 a avut loc, la sediul I.P.C.T., cu sprijinul Uniunii Arhitecților din R.P.R., o consfătuire inițiată de Comitetul raional de partid I. V. Stalin, asupra căilor și mijloacelor celor mai eficiente pentru reducerea prețului de cost al construcțiilor industriale. În vederea acestei consfătuiri, institutul a pregătit o expoziție, arătînd prin proiecte, machete, fotografii și tabele de indici tehnico-economci realizările din ultima vreme în proiectarea tip a construcțiilor industriale, a elementelor componente ale acestor construcții, a unificării gabaritelor și secțiilor tip. Consfătuirea a prilejuit un larg schimb de păreri între reprezentanți ai conducerilor institutelor centrale de proiectare, arhitecți și ingineri ce lucrează în domeniul proiectării construcțiilor industriale.

*

Arh. I. Silvan (director al I.P.C.T.)

Enunță scopul principal al consfătuirii: găsirea drumului de urmat pentru tipizarea construcțiilor industriale — factor hotărîtor în reducerea costului lor — prin cunoașterea punctului de vedere al institutelor principale de proiectare a acestui gen de construcții, atît asupra activității de pînă acum a I.P.C.T., cît și asupra modului în care activitatea de tipizare ar putea ajuta aceste institute.

« Eficacitatea proiectării tip nu-și poate arăta roadele decît printr-o strînsă colaborare între institutul de tipizări și institutele proiectante de investiție. Ajutorarea reciprocă între acești factori, corelată cu coordonarea pe țară de către un for central, cu autoritate, va împiedica proiectarea tip să cadă în rutină și să se rupă de realitate, elementele de construcții tipizate urmînd să devină premise reale pentru industrializarea construcțiilor.

În acest scop, cred că I.P.C.T. are un rol în atingerea scopului propus de politica în domeniul construcțiilor, în care tipizarea să fie intim legată de posibilitățile reale ale execuției.

Acest rol s-ar putea manifesta, atît prin proiectele de elemente, secții și obiecte elaborate, cît și prin rezultatele cercetărilor cu caracter economic concretizate prin indicii obținuți de I.P.C.T. pînă acum, care să constituie o bază de comparație, un etalon, față de alte soluții noi, valabile. Proiectul tip constituie un nivel de la care, prin schimburi de experiență între institute și ținînd seama de realitățile execuției precum și de specificul regiunii — ca posibilități de materiale — să se poată trece la rezolvări superioare calitative și economice.

Pentru aceea, aș dori ca din consfătuire să reiasă domeniile în care proiectarea tip trebuie să deservească proiectarea de investiții. Nu putem uita în aceste discuții nici factorul esențial al timpului necesar elaborării proiectelor de elemente de construcții, care nu pot fi improvizate și care, ajunse la stadiul actual, cer, în continuarea îmbunătățirii, o muncă de migală, o luptă pentru fiecare kilogram de fier redus, pentru fiecare centimetru de beton cîștigat.

Ca discuțiile să fie purtate pe baze concrete, tov. ing. P. Vernescu va expune schematic rezultatele obținute de noi pînă acum și obiectivele ce ne-am propus pentru viitorul apropiat ».

Referatul ing. P. Vernescu (I.P.C.T.)

« Producția I.P.C.T. la ora actuală poate fi grupată în patru mari categorii de proiecte:

1. Elemente și detalii ale structurilor halelor industriale.
2. Secții (tronsoane tip).
3. Obiective auxiliare de mare frecvență.
4. Construcții întregi cu frecvență mare.

Realizările I.P.C.T. pe grupe cuprind:

1. În prima grupă: s-a dat o deosebită atenție reducerii numărului de tipuri; s-au obținut indici care, comparați cu cei mai recenți indicați în cataloagele străine de specialitate, sînt echivalenți cu cei din U.R.S.S. și din țările de democrație populară.

În domeniul elementelor structurale, activitatea I.P.C.T. s-a îndreptat în egală măsură asupra elementelor ce se execută industrializat în fabrici (cu greutatea pînă la 2 t) și asupra elementelor grele (preturnate) care se execută lîngă locul lor de montaj sau în apropierea obiectului de construit.

Cu toate că numărul acestor elemente este destul de redus, cu ele se pot asambla hale cu deschideri între 9 și 24 m (modul 3 m) cu una sau mai multe deschideri și travee între 4,5 și 9 m (jumătate de modul = 1,5 m), cu sau fără luminatoare, cu sau fără poduri rulante, acestea avînd tonajul la cîrlig între 5 și 20 tone (treapta de 5 tone).

Pînă în prezent au fost terminate cataloagele următoarelor elemente, care în general sînt cunoscute în proiectare: chesoane de acoperiș, plăcuțe neizolante sau termoizolante, pane, grinzi de poduri rulante, ferme, arce, grinzi drepte cu una sau două pante, stîlpi, stîlpi-peron, cadre și ferestre de luminatoare.

Eficacitatea economică a acestor elemente este reliefată prin compararea lor cu acelea folosite în cazul unor industrii în construcție: magaziile de la combinatul de celuloză Chișcani, unde dacă ar fi fost utilizate aceste elemente s-ar fi putut realiza o mare economie de oțel-beton.

Arh. PARIS MANOS, ing. MIHAI POPOVICI

PARAMETRII GEOMETRICI AI HALELOR INDUSTRIALE

Trecerea la industrializarea execuției construcțiilor cere asigurarea condițiilor necesare dezvoltării oricărei producții industriale: o producție de masă stabilă, ridicarea permanentă a nivelului tehnic, mecanizarea treptată a procesului de producție etc.; modularea halelor și unificarea parametrilor geometrici permit proiectarea unui sortiment de elemente tip și producția lor în serie, în fabrici de prefabricate.

Un prim pas pe această cale îl constituie stabilirea modulului de bază pentru dimensiunile halelor industriale. În țara noastră, prin STAS 1686—52, s-a legalizat modulul de 3,00 m cu submodulul de 1,50 pînă la 12,00 m deschidere, care este de altfel folosit atît în U.R.S.S., cît și în celelalte țări sccialiste, cu excepția R.D.G. Respectarea modulului industrial nu asigură însă premisele necesare trecerii treptate la o industrializare a execuției construcțiilor, întrucît ar rezulta un număr prea mare de tipuri de hale, și în consecință de elemente. Astfel, traveele pot fi: 3—4,5—6—7,5—9—10,5—12 m, iar deschiderile halelor: 6—7,5—9—10,5—12—15—18—21—24—27 etc. Pe de altă parte, din practica proiectării și exploatării construcțiilor s-a constatat că majoritatea proceselor tehnologice se pot rezolva cu un număr restrîns de scheme constructive, aceasta dînd posibilitatea unificării parametrilor geometrici (deschideri, travee, înălțimi, luminatoare, poduri rulante).

În aceste condiții era firesc deci să apară tendința limitării numărului de travee și de deschideri de folosință curentă la un minimum, pe baza unor anchete în diverse ramuri industriale. Asemenea unificări de parametri geometrici s-au făcut, atît în U.R.S.S., cît și în alte țări prietene.

În țara noastră, o primă propunere de unificare a parametrilor geometrici s-a făcut în 1950 de către Institutul de proiectări industriale (I.P.I.), care a și aplicat-o; în 1956—1957 în cadrul I.P.C.T., s-a făcut o propunere mai generală pe baza studiilor preliminare întocmite de IPROMET, IPROCHIM și I.P.I.U. [1].

Problemele care apar în acțiunea de tipizare a construcțiilor industriale sînt în general deosebit de complexe, datorită factorilor numeroși care intervin. Pe de o parte, programele tehnologice care se întîlnesc sînt foarte diverse, iar pe de altă parte, în cadrul aceleiași specialități, lipsa de tipizare a procesului de producție și a utilajelor duce la condiții de proiectare diferite, care influențează parametrii principali ai construcției: deschidere, travee, înălțime, poduri rulante, iluminarea naturală, precum și izolarea termică a acoperișului și pereților, rezolvarea pardoselii, problema agenților agresivi etc.

În aceste condiții, acțiunea de tipizare în domeniul industrial se poate dezvolta pe două căi: *tipizarea tehnologică*, în care caz se întocmește proiectul tip complet pentru o anumită industrie, avînd toate detaliile de dotare și amplasare, utilaje, proces tehnologic de producție etc., și *tipizarea constructivă* sau « impersonală », care reprezintă întocmirea de proiecte de elemente tip, hale tip etc. fără partea tehnologică, însă alegînd parametrii geometrici astfel încît să acopere o cît mai mare parte din situațiile tehnologice întîlnite în practică.

Cele două concepții de tipizare nu se exclud de fapt, tipizarea tehnologică fiind indicată pentru cazul unor tehnologii cu totul particulare, care impun condiții deosebite construcției (de exemplu: unele industrii chimice, fabrici de pîine etc.). Întocmirea unui proiect tip în aceste cazuri este însă condiționată de certitudinea unei repetări suficiente a aplicării lui, ceea ce presupune totodată ca și procesul tehnologic, utilajele etc. să nu se modifice de la o aplicare la alta. În caz contrar apare suficientă întocmirea unui proiect unicat care, în general, va putea folosi unele elemente de construcție tipizate.

În ceea ce privește tipizarea constructivă, aceasta poate acoperi un domeniu larg de cazuri întîlnite în practică, deoarece de data aceasta lipsa unei tipizări tehnologice și mecanice, precum și lipsa unei frecvențe de aplicare suficiente, nu mai constituie o frînă pentru tipizarea părții constructive.

Unii specialiști tehnologi consideră însă că proiectarea construcției poate începe și este subordonată proiectării în detaliu a părții tehnologice. Această părere nu este confirmată de realitate; astfel studiul a 100 de proiecte executate în 1952 de VVS — Entwurf și VVB — Abus (R.D.G.) a arătat că halele respective se pot grupa în trei categorii principale și că de cîteva ori s-a întocmit documentația completă pentru construcții care diferă ca deschideri cu cîțiva decimetri. Pe de altă parte o anchetă largă întreprinsă în U.R.S.S. a arătat că un număr de cca. 500 de întreprinderi industriale din ramuri diferite s-ar fi putut rezolva cu un număr de 26 de tipuri de hale.

[1] Arh. P. Manos și ing. D. Călin, «« Unificarea gabaritelor pentru construcții industriale de producție și înmagazinare ». Industria construcțiilor și a materialelor de construcție, II 1958.

TABELUL 1

PARAMETRII GEOMETRICI AI HALELOR INDUSTRIALE PARTER (PROPUNERE)

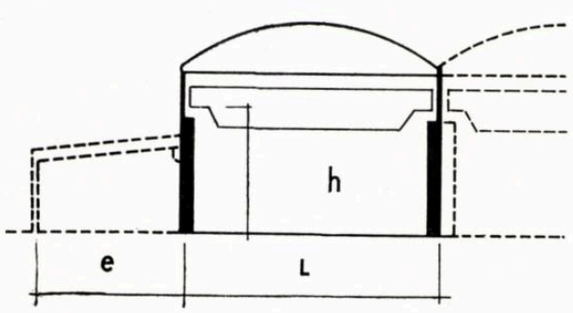

Deschiderea L (m)	Traveea (m)	Înălțimea la calea de rulare h (m)	Capacitatea utilă a podului rulant (t)	Anexe laterale: Deschiderea e (m)	Anexe laterale: Traveea (m)
12	6	5 sau 6	—	6	6
		6	5 sau 10		
15	6 sau 9	5 sau 6	—	6 sau 9	6 sau 9
		6	5 sau 10		
18		5 sau 6	—		
		6	5 sau 10		
		8	10, 15 sau 20		
24		5 sau 6	—		
		8	5, 10, 15 sau 20		

Obs. La halele fără pod rulant s-a indicat înălțimea totală liberă.

TABELUL 2

Nr. de ordine	Deschidere	Travee	Înălțime	Tonaj pod rulant	Industria metalurgică: Turnătorii	Forje	Arcuri	Prelucrătoare	Sudură. constr. met.	Tratament termic	Tîmplărie	Industria chimică: Amoniac	Acid azotic	Acid sulfuric	Acid clorhidric-Sodă	Petro-chimice	Mase plastice	Interm.-Coloranți	Farmaceutic	Celuloză-hîrtie	Cauciuc	Industria ușoară: Filaturi	Metalurgie ușoară	Cauciuc	Ceramică	Vopsitorie	Tricotaje, textile
1	12×6		5 (6)	0— 3				◉	◉		◉	◉		◉					◉	◉			◉	◉	◉	◉	◉
2	12×6		6	5—10	◉	◉		◉			◉	◉	◉	◉	◉	◉	◉			◉								
3	15×6		5 (6)	0— 3				◉				◉		◉					◉	◉			◉	◉	◉	◉	◉
4	15×6		6	5—10		◉		◉				◉	◉	◉	◉	◉	◉			◉								
5	15×9		6	5—10		□		□				□	□	□	□	□	□			□		◉		□		□		□
6	18×6		5 (6)	0— 3	□	□		□			□	□	□	□	□	□	□			□								
7	18×6		6	5—10		◉	◉	◉		◉		◉		◉		◉				◉	◉							
8	18×6		8	10—20		◉		◉		◉				◉			◉	◉										
9	18×9		5 (6)	0— 3		□	□	□		□		□		□		□				□	□	◉						
10	18×9		6	5—10		□		□		□							□	□										
11	18×9		8	10—20	□	□	□	□		□		□		□		□	□	□		□	□							
12	24×6		5 (6)	0— 3				□	□		□	□		□					□	□				□	□	□	□
13	24×6		8	5—20		◉		◉	◉	◉						◉												
14	24×9		5 (6)	0— 3									□	□	□	□	□					◉						
15	24×9		8	10—20		□		□	□	□						□												

◉ Utilizare directă
□ Utilizare prin asimilare

În aceste condiții, trecerea la tipizarea constructivă, măsură eficace menită să contribuie la industrializarea construcțiilor, duce la modificarea rolului specialistului tehnolog față de proiectarea tradițională. De data aceasta, specialistul tehnolog este chemat să aleagă dintre soluțiile tip de hale, sau care se pot realiza cu elemente tip, pe aceea care convine procesului de fabricație respectiv, căutînd să folosească cît mai bine spațiul disponibil. Această condiție se poate asigura, deoarece tipizarea constructivă pornește de la studiul cazurilor întîlnite în practică, soluțiile tip prezentînd trăsăturile comune generale ale clădirilor industriale din anumite ramuri de producție.

Acțiunea de tipizare constructivă în domeniul industrial a început în țara noastră încă din 1953, prin proiectarea de elemente tip de construcție.

În stadiul actual, după încheierea, la 1 ianuarie 1959, a etapei de revizuire și îmbunătățire a elementelor tip ușoare (produse de fabrici [1]) și elementelor grele (preturnate pe șantier [2]) apare indicată adoptarea propunerii de limitare a numărului de parametri geometrici ai halelor industriale, dată în tabelul 1. Această propunere acoperă majoritatea situațiilor care se întîlnesc curent, după cum rezultă din tabelul 2 întocmit pe baza studiilor elaborate în 1956 de IPROMET, IPROCHIM și I.P.I.U.

Este demn de menționat că această propunere de parametri principali dă, evident, posibilitatea unor combinații multiple de hale: cu una sau mai multe deschideri egale sau neegale, cu sau fără poduri rulante, de aceeași capacitate sau diferite [3], cu sau fără anexe laterale etc. Toate aceste hale au ca trăsătură comună posibilitatea executării lor integral [4] cu elemente prefabricate tip, de catalog, deoarece sortimentul definitivat în prezent a fost astfel proiectat încît să poată avea o largă folosire. În ceea ce privește acoperișul halelor cu traveea de 9 m, acesta se va realiza cu pane de beton precomprimat și plăcuțe sau cu chesoane termoizolante precomprimate, care se pot așeza pe ferme, grinzi sau arce de beton armat din catalog [5] sau pe ferme sau grinzi din elemente asamblate prin precomprimare. Prin măsurile care s-au luat și care sînt în curs, producția curentă a acestor elemente va începe curînd. Pe lîngă întocmirea cataloagelor complete de elemente tip, I.P.C.T. a întocmit și cîteva proiecte tip de hale care exemplifică modul de folosire a elementelor de catalog, dînd totodată și detaliile rezolvării pereților, frontonului etc.

Este evident că discutarea și ulterior adoptarea cu caracter obligatoriu a unui număr restrîns de parametri geometrici va contribui într-o mare măsură la trecerea spre o industrializare a procesului de execuție a clădirilor industriale parter, clădiri care reprezintă un volum important din totalul investițiilor în industrie.

*

De asemenea, în cadrul tipizării constructive trebuie menționată ideea halelor universale caracterizate mai ales prin rețeaua pătrată sau aproape pătrată de stîlpi și prin înlocuirea podurilor rulante cu mijloace ușoare de transport (pînă la 3 t), suspendate de elementele de susținere a acoperișului: ferme, grinzi etc.

Asemenea tipuri de hale apar deosebit de raționale dacă ținem seama că ele permit modificări parțiale sau totale ale procesului de fabricație, care, datorită progreselor actuale, evoluează repede. Din practică s-a constatat că la producția organizată în flux continuu, mașinile-unelte se deplasează la fiecare 10—11 luni.

Dacă, pe de o parte, halele universale permit modificarea procesului tehnologic fără dificultăți, micșorînd diferența între uzura morală și uzura fizică a construcției, pe de altă parte, cu un tip de hală universală se pot acoperi procese de fabricație din industrii diferite, însă cu caractere generale comune.

Ținînd seama de specificul țării noastre, rezolvarea construcțiilor industriale pe bază de hale universale este deosebit de importantă, deoarece prin caracterul elastic al planului pot găsi aplicare la procese tehnologice diferite. Bineînțeles, cele de mai sus sînt valabile — însă într-o măsură mai mică — și în cazul halelor executate cu elemente tipizate de catalog, conform tabelului 1.

Încă din perioada 1943—1950, la Institutul de cercetări în construcții TNIPS din Moscova s-au făcut studii (ing. N. P. Salamov) și s-au proiectat și executat cca. 100 de clădiri pe bază de hale universale, pentru industria constructoare de mașini, industria electrotehnică, industria textilă, de fibre artificiale etc.

Tendința de înlocuire a podurilor rulante cu mijloace suspendate de transport apare justificată de faptul că se ușurează structura construcției, liniile de transport se pot dispune în două sensuri și pe de altă parte se reduce înălțimea de construcție a halei. Astfel, gabaritul unei macarale suspendate de 5 tone este jumătate din cel al podului rulant de 5 tone, iar monoșina cere numai 1/3 din înălțimea gabaritului podului rulant.

În condițiile țării noastre ar părea justificată punerea în discuție a studierii și proiectării următoarelor hale universale tip: 9 × 12; 12 × 12; 12 × 18 și 18 × 18, cu înălțimea liberă totală de 5 sau 6 m.

Dintre acestea, tipurile de hale universale 9 × 12 m se pot realiza cu elemente actuale de catalog, iar pentru celelalte, soluțiile constructive monolit sau cu prefabricate, ar urma să fie studiate după stabilirea definitivă a parametrilor geometrici. Pentru halele universale, proiectele de construcție se întocmesc integral.

În concluzie, stabilirea parametrilor geometrici ai halelor parter și proiectarea de hale universale apar justificate de consecințele importante care decurg pentru industrializarea procesului de execuție a construcțiilor. Pe această cale se pot evita reproiectări inutile, realizînd economii. Totodată se creează posibilitatea unei exploatări normale mai îndelungate pentru construcțiile care se execută astăzi, însă care nu sînt destinate unei singure generații.

---

[1] Tipurile de elemente care se produc în serie anul acesta s-au stabilit prin « Prospectul producției fabricilor de prefabricate — 1959 »

[2] Lista completă a elementelor tip rezultă din « Nomenclatorul elementelor prefabricate tip pentru construcții civile și industriale — 1959 ».

[3] Halele fără pod rulant pot fi prevăzute cu mijloace de transport suspendate, ușoare (pînă la 3 tone). În acest caz, toate elementele din catalog rămîn valabile, urmînd să se mărească puțin armarea numai la elementul principal: fermă, grindă etc.

[4] Excepție fac stîlpii anexelor laterale.

[5] Greutatea acoperișului din elemente precomprimate la traveea de 9 m este echivalentă cu greutatea acoperișului cu chesoane obișnuite de beton armat, la traveea de 7,5 m.

discuții

Mai mult, studiile economice amănunțite făcute de noi au arătat că folosirea elementeleor tip prefabricate, într-o condiție optimă de structură, în comparație cu o structură monolită, de asemenea optimă (învelitori subțiri), duce în unele cazuri la o reducere a prețului cu 4—10%, în condițiile H. C.M. 744 intrat în vigoare la 1 ianuarie a.c.

O carență, în curs de lichidare, a fost manifestată și de I.P. C.T. și de organul tutelar, în difuzarea cataloagelor, difuzare pe care ne străduim să o facem acum, atenuînd o întîrziere regretabilă.

2. În grupa a doua, activitatea I.P.C.T. a fost mai restrînsă din cauza unui orizont limitat, ce nu poate fi lărgit decît prin sugestiile și cererile institutelor de proiectare a construcțiilor industriale, care cunosc mult mai bine decît noi necesitățile din tipizare în raport cu frecvența cerută de lucrările de investiții. Cu toate acestea, am proiectat un număr, destul de redus, de secții tip corespunzătoare mai multor procese tehnologice posibile.

3. În grupa a treia, a tipizării construcțiilor anexe, s-au proiectat:

a) O parte din seria rezervoarelor îngropate, de beton armat, destinate înmagazinării apei, după ce am fixat domeniul și caracteristicile seriilor pentru rezervoarele simple între 25 și 500 m³, iar pentru cele cuplate, între 2 × 150 și 2 × 1000 m³.

b) Aproximativ jumătate din seriile de castele de apă fixate pe bază de studii și anchete statistice asupra necesităților în agricultură, calea ferată și industrie, seriere care a cuprins capacități între 25 și 300 m³ și înălțimi utile de la 15 la 25 m.

c) Magazii și depozite parter cu destinații diferite, dar unificate constructiv și folosind elemente comune, rezultînd o schemă care are la bază deschiderea și traveea de 5 m, putîndu-se realiza magazii cu 1—4 deschideri, cu și fără rampe, cu lungimi după necesitate. De asemenea, tronsoane tip: de margine, curente, cu ușă, precum și cu grup administrativ, astfel încît pe baza lor se pot asambla magazii de capacități diferite.

4. În grupa ultimă, a obiectelor complexe, exemplele sînt mult mai puține; putem menționa ultima variantă a turnului de răcire, în contracurent, de 2500 m³/oră capacitate, la diferență de temperatură de 20°.

Cu toată răspîndirea insuficientă a proiectelor și a cataloagelor I.P. C.T., putem afirma, după o informație sumară, că s-au executat în 1957—1958 peste 70 000 m² construcții industriale folosind elemente tip, iar castelele și rezervoarele de apă au avut o mare răspîndire.

Din discuțiile ce vor urma așteptăm să apară sugestii asupra necesităților de tipizare și solicităm ajutorul institutelor de proiectare centrale, în special asupra primei părți, a tematicii și tipizării acestei tematici, care, puse la îndemîna noastră, ne vor înlesni centralizarea acestor necesități, pentru ca în măsura posibilului să realizăm elemente folosibile la cît mai multe industrii. În această direcție am avea un sprijin efectiv prin comunicarea oricărei îmbunătățiri aduse proiectelor sau cataloagelor de elemente tip, pentru ca aceste îmbunătățiri să fie introduse în piesele respective și astfel economiile să fie generalizate ».

Enumerînd producția în curs de execuție a I.P. C.T. și obiectivele pe care acest institut și le-a propus pentru realizare în viitorul apropiat, raportorul citează:

« — Perfecționarea continuă a elementelor tip, reducerea indicilor de consum și a greutății elementelor portante, reducînd greutatea elementelor suprapuse, folosirea materialelor de calitate superioară și extinderea aplicării precomprimării.

— Introducerea, acolo unde tehnologia și condițiile de iluminare o permit, a luminatoarelor triunghiulare, care aduc economii pînă la 14% la beton și 23% la oțel.

— Întocmirea unor cataloage de elemente cu armătură autoportantă, care să elimine necesitatea susținerii cofrajelor.

— Introducerea elementelor principale (grinzi și ferme) din elemente asamblate prin precomprimare, urmărindu-se ideea realizării unui set de bolțari, sau elemente panou care, în număr redus, să permită realizarea cît mai multor tipuri de grinzi cu deschideri diferite, aferente unor travee diferite. Prima parte a acestei idei a și fost realizată, restul urmînd a fi proiectat în 1959.

— Extinderea gamei stîlpilor pentru linii aeriene, din care s-a realizat pînă acum proiectarea stîlpilor de susținere pentru linii pînă la 15 kV.

— Este cazul să semnalăm soluția obținută recent, aceea a învelitorilor autoportante executate prin turnare pe cofraje rulante, în care s-au obținut indici foarte buni și un preț de cost redus. S-a executat pînă acum un prim lot de proiecte și cataloage din categoriile pînze lungi, pînze scurte și ședuri. Pînzele scurte au fost realizate pe principiul a două arce apropiate, iar cele lungi, pe principiul realizării unei grinzi cu perete subțire. În afara ședului obișnuit, am realizat proiectul ședului în « S », formă specială studiată mai de mult de I.C.M.L., caracterizat prin forma lui care permite o decofrare rapidă imediat ce învelitoarea s-a întărit, fără a mai fi nevoie, ca la ședul obișnuit, de susținerea — printr-o grindă metalică importantă — a grinzii ce mărginește partea superioară a ședului.

Indicii realizați sînt net inferiori (cu cca. 10%) celor obținuți la ședurile recent executate la hala UCECOM București, care este una din cele mai bune realizate pînă acum în țară.

În cazul cînd iluminarea puternică dată prin ședuri nu este necesară, este indicată folosirea învelitorilor cilindrice cu tabachere (pe una sau ambele părți), la care consumul de oțel se reduce considerabil.

Ca deziderate de rezolvare în primă urgență menționăm:

— scăderea cu 60% a greutății izolației termice și hidrofuge;

— rezolvarea pereților de hale cu panouri prefabricate avînd izolare termică corespunzătoare;

— dezvoltarea studiilor tehnico-economice pentru a se pune bazele unei călăuze în proiectarea construcțiilor industriale, așa cum am reușit recent în institutul nostru, pentru construcțiile clădirilor de locuit.

În încheiere, considerăm că nu putem neglija necesitatea de a folosi la maximum investițiile făcute în fabricile de prefabricate, mai ales acum, cînd am demonstrat că în construcțiile industriale prefabricarea duce la prețuri mai reduse decît betonul monolit.

Arh. R. CREȚOIU

SECȚII TIP DE HALE INDUSTRIALE

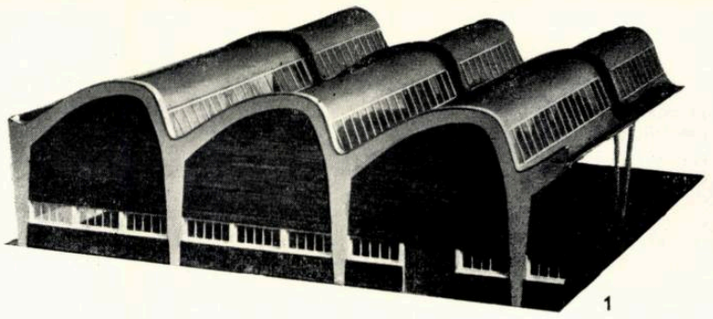

1

Secțiile de hale industriale sînt unități complete, independente și minimale de construcție, cu ajutorul cărora putem întocmi proiectul unei hale întregi. Aceste secții trebuie să conțină toate elementele și datele necesare ca să constituie, prin simpla lor înșiruire, întreaga clădire; avem astfel o secție curentă, una de capăt și eventual una de rost de dilatație. Aceste secții reprezintă o fază intermediară de aplicare a tipizării, între aceea a elementelor și cea a obiectelor propriu-zise, fiind rezultatul firesc al procesului de dezvoltare a tipizării, început cu tipizarea diverselor tehnologii de fabricație, a gabaritelor, a structurilor și a elementelor.

Factorii care determină tipizarea secțiilor sînt: frecvența aplicării lor în funcție de tehnologie, posibilitatea adaptării lor ulterioare la modificarea evolutivă a proceselor tehnologice, și prețul.

Marea diversitate a tehnologiilor de fabricație, precum și o anumită instabilitate datorită permanentelor progrese pe care le fac aceste procese tehnologice, au obligat luarea în considerație numai a acelora a căror frecvență și date certe au permis unificarea gabaritelor.

Pornind deci de la aceste premise, studierea gabaritelor (travee, deschidere, înălțimi, utilaj de transport și ridicat, iluminare etc.) a determinat stabilirea unor serieri de secții a căror frecvență, bazată pe suprapunerea parametrilor, justifică tipizarea unor secții. De aici, firesc, s-a ajuns la tipizarea structurilor și ca urmare, a elementelor componente.

Pe de altă parte, din punct de vedere plastic, este normal ca secțiile tip să urmărească o legătură organică a fiecărui element și sistem în întregul complex industrial, rămînînd în același timp subordonat ansamblului și dînd un caracter unitar compoziției.

De aceea secția tip de hală industrială trebuie astfel concepută, încît, prin menirea pe care o are de a crea un tot, fie o hală, fie un complex de construcții industriale, să nu neglijeze elementele plastice, întrebuințînd materiale locale și păstrînd un caracter oarecum regional, evident în măsura în care acestea nu modifică sau influențează sistemul constructiv și nu măresc costul. Astfel, în U.R.S.S., proiectele tip industriale prevăd mai multe variante de fațade, în funcție de importantele diferențe climatice și regionale. În R. D. Germană, fațadele a diverse proiecte tip industriale au fost studiate în trei variante — nord, centru și sud — în funcție de materialele întrebuințate. Aceeași preocupare există și în R. P. Polonă.

Această preocupare multiplică numărul problemelor ce se nasc în tipizare. Ar fi însă aproape imposibil să se satisfacă întreaga gamă de necesități și deziderate ale diverselor industrii; de aceea este necesară o oarecare limitare a tipizării secțiilor de hale și aceasta mai cu seamă în vederea industrializării confecționării elementelor.

În U.R.S.S. s-a realizat o gamă acoperitoare pentru toate sectoarele industriale de proiecte de secții tip de hale, elaborîndu-se secții tip pe ramuri industriale — cu parametri unificați — sau blocuri tip de secții, inclusiv construcțiile anexe. Mai departe s-a seriat și proiectat o bună parte de secții tip de fabricație etajate, a căror justificare și necesitate au izvorît, fie din obligativitatea desfășurării pe verticală a proceselor tehnologice, fie din posibilitatea fragmentării acestora în planuri suprapuse, ajungîndu-se în acest fel la ieftinirea construcției.

În sfîrșit s-a ajuns la forma cea mai evoluată, anume la secțiile de construcții industriale cu destinație variabilă, adică secția universală, care este elastică tehnologic și unificată ca elemente.

În R. D. Germană s-au stabilit 48 de tipuri de secții tip de hale cu o singură deschidere, pe diverse rețele, în lemn, metal, beton armat monolit sau prefabricate.

Elaborarea proiectelor tip de secții de hale se face intens și pe aceleași principii și în alte țări socialiste.

Și în țara noastră tipizarea secțiilor de hale industriale reprezintă o preocupare a institutelor de proiectare. Deocamdată tipizarea acoperă numai o mică parte din necesitățile industriilor, axîndu-se în primul rînd pe tipizarea secțiilor cu parter; de aceea trebuie să intensificăm activitatea în această privință.

Pînă acum I.P.C.T. a întocmit o serie de secții de hale industriale din elemente prefabricate de beton armat, elaborînd secții:

— cu deschidere centrală de 12 m, cu pod rulant de 5 t, deschidere laterală de 6 m, travee de 6 m;

— cu deschidere de 18 m, fără pod rulant, travee de 6 m;

— cu deschidere de 18 m, pod rulant de 10 t, travee de 6 m;

— cu deschidere centrală de 18 m, pod rulant de 10 t, deschidere laterală de 9 m, travee de 6 m;

— cu deschidere centrală de 18 m, fără pod rulant, deschidere laterală de 6 m, travee de 6 m.

Pentru toate s-au întocmit, atît traveea curentă, cît și cea de capăt. Elementele folosite în aceste secții (stîlpi, ferme, chesoane) sînt de beton armat, zidărie exterioară de cărămidă tencuită și ferestre prefabricate din beton armat. Toate aceste elemente de structură sînt tipizate.

O altă serie s-a întocmit pentru hale industriale cu învelitori subțiri, fără pod rulant, și anume:

— cu învelitori cilindrice lungi, cu o singură deschidere, fără luminator, pentru care s-a elaborat proiectul la rețeaua de 9 × 18 m;

— cu învelitori cilindrice lungi, cu 2—3 sau 4 deschideri, cu luminatoare-tabacheră, la rețeaua de 9 × 18 m;

— cu învelitori cilindrice scurte, cu 1—2 sau 3 deschideri cu luminatoare, la rețeaua de 9 × 18 m;

— cu șed de formă obișnuită, cu 2—3 sau 4 deschideri, la rețeaua de 9×18 m;

— cu șed în formă de « S », cu 2—3 sau 4 deschideri, la rețeaua de 9×18 m.

În această serie, structurile sînt de beton armat monolit, învelitorile fiind executate pe cofraje rulante de inventar, pereții din zidărie de cărămidă aparentă în exterior, iar ferestrele prefabricate din beton armat.

O a treia serie cuprinde proiecte de secții tip de magazii parter, în variante cu structuri monolit sau din elemente prefabricate. În aceeași ordine de idei s-a studiat și stabilit o serie de secții tip de magazii etajate, ale căror proiecte sînt în curs de elaborare.

În viitor, I.P.C.T. își propune să completeze întreaga gamă a acestor serii și să le completeze cu altele, a căror necesitate va rezulta din cererile imediate, potrivit planurilor de perspectivă, a investițiilor în industria noastră.

Considerăm că ar fi util să se pună în studiu și să se proiecteze secții tip de hale universale cu rețele mari de 12×12 m, 18×18 m și 24×24 m, care în străinătate au dat rezultate bune, și secții tip de fabricație etajate, cu 3 sau 4 etaje, care prezintă avantaje însemnate în privința investițiilor și exploatării. De asemenea se impune, în cazurile dificile (deschideri sau încărcări mari), rezolvarea judicioasă a structurilor, prin folosirea betonului precomprimat.

Aceste proiecte de secții tip, reprezentînd un anumit nivel calitativ care va fi cu siguranță depășit în viitor, vor trebui aplicate pe scară largă, pentru a îmbunătăți calitatea construcțiilor și a contribui substanțial la reducerea prețului de cost.

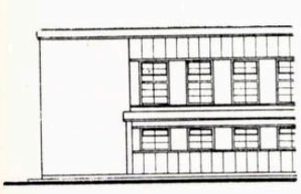

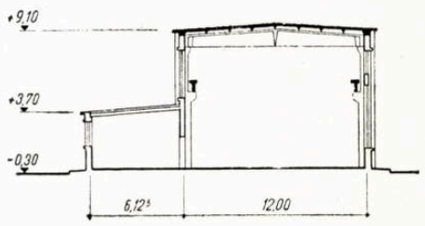

3

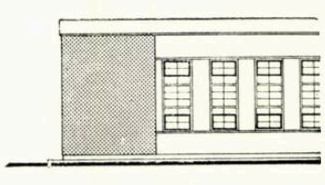

4

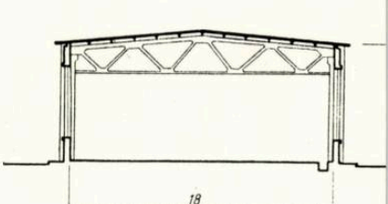

5

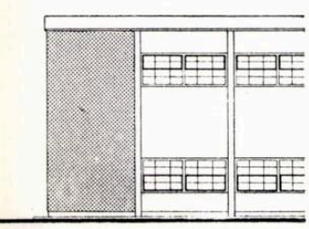

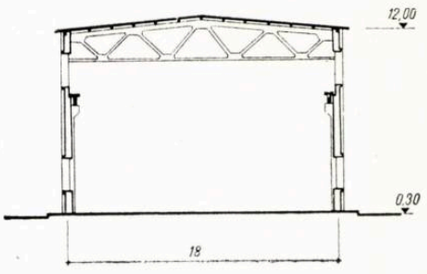

6

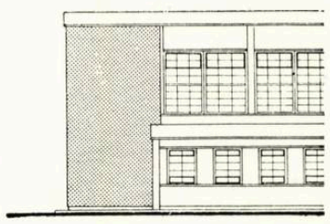

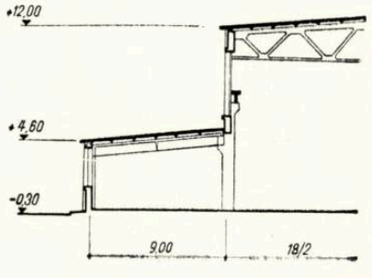

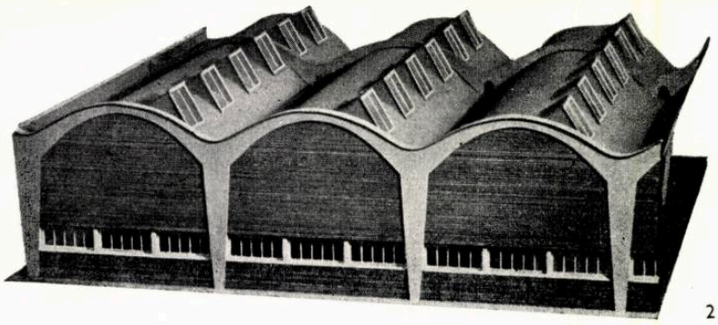

2

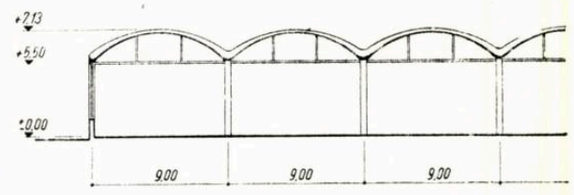

7

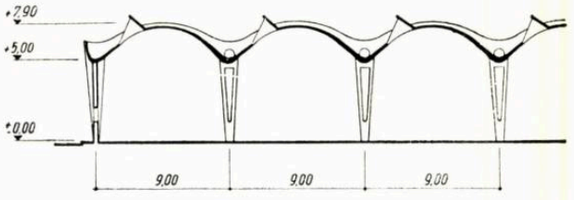

8

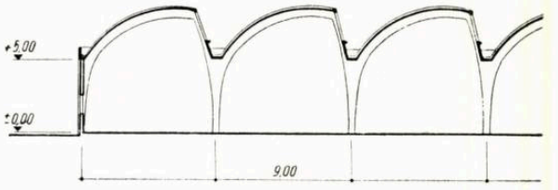

9

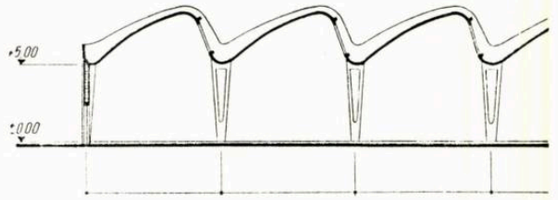

10

11

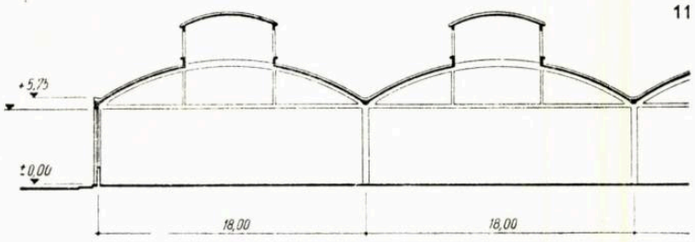

1 — Secţie tip de hală cu şeduri în formă de «S» — Machetă
2 — Secţie tip de hală cu învelitori cilindrice lungi şi luminatoare tabacheră — Machetă
3 — Secţie tip de hală industrială din elemente prefabricate — Deschidere centrală 12 m, pod rulant 5 t, deschidere laterală 6 m, travee 6 m
4 — Secţie tip de hală industrială din elemente prefabricate — Deschidere 18 m, fără pod rulant, travee 6 m
5 — Secţie tip de hală industrială din elemente prefabricate — Deschidere 18 m, pod rulant 10 t, travee 6 m
6 — Secţie tip de hală industrială din elemente prefabricate — Deschidere centrală 18 m, pod rulant 10 t — Deschidere laterală 9 m, travee 6 m
7 — Secţie tip de hală industrială cu învelitoare cilindrică lungă, fără pod rulant, reţeaua stîlpilor de 9/18 m
8 — Secţie tip de hală industrială cu învelitori cilindrice lungi, fără pod rulant, cu luminatoare tabacheră: reţeaua stîlpilor de 9/18 m
9 — Secţie tip de hală industrială, şed de formă obişnuită; reţeaua stîlpilor de 9/18 m
10 — Secţie tip de hală industrială, şed în formă de «S»; reţeaua stîlpilor de 9/18 m
11 — Secţie tip de hală industrială cu învelitori cilindrice scurte, fără pod rulant, cu luminatoare; reţeaua stîlpilor de 9/18 m

discuţii

Rămîne de rezolvat — cu concursul institutelor de proiectare — problema halelor universale de deschideri mari, cu extensibilitate în ambele direcţii, dînd posibilităţi multiple de amplasare în aceste hale a unor tehnologii actuale sau viitoare.

În privinţa anchetării folosirii proiectelor tip recunoaştem, nu numai că nu ne-am organizat, dar nici n-am studiat încă problema. Singura modalitate pe care o vedem este cea a unei strînse legături între noi şi institutele centrale de proiectare a clădirilor industriale».

Ing. A. Stănescu (I.C.M.L.)

Constată ca un fapt îmbucurător iniţiativa pentru discutarea măsurilor ce trebuie luate ca să se treacă la industrializarea execuţiei construcţiilor industriale.

Industrializarea acestui gen de construcţii trebuie să facă în special preocuparea noastră, a celor din institutele de cercetări, între care consideră că se numără şi I.P.C.T.

Cu toate că în tipizare s-au făcut progrese importante, I.C.M.L. nu poate în momentul de faţă să-şi spună cuvîntul, fiind necesară o prealabilă cercetare a problemelor de tipizare, în direcţia găsirii unor materiale noi, a tehnologiilor noi de execuţie şi a utilajelor, după care va putea să-şi formeze o idee asupra drumului de urmat.

Vorbitorul nu este de acord cu părerea că I.P.C.T. ar fi un organ de coordonare şi concentrare a nevoilor celorlalte institute de proiectare, organ care să sintetizeze, să finiseze şi să emită cataloage reprezentînd tipizarea rezolvării acestor necesităţi în elemente sau construcţii tip. El consideră că institutul de tipizare este un organ de studiu, de cercetare şi de creare a proiectelor tip, ţinînd seama de nevoile investiţiilor în industria noastră. I.P.C.T. trebuie să studieze toate problemele legate de industrializarea construcţiilor industriale şi să materializeze — bazat şi pe rezultatele cercetărilor făcute de I.C.M.L. şi de alte institute, ca şi pe aportul executanţilor — o serie de proiecte tip care să se impună tuturor organizaţiilor de proiectare, unificînd specificul de gîndire al acestora şi ridicînd nivelul lor la acela al tehnicii mondiale noi.

«Ne rezervăm dreptul de a veni cu propuneri concrete, punînd la îndemîna I.P.C.T. rezultatele cercetărilor noastre de pînă acum şi ale celor prevăzute a se efectua în viitor, astfel ca, analizînd împreună liniile de urmat, să găsim calea cea mai justă în tipizarea construcţiilor industriale. În acest scop este necesar să ne fixăm asupra universalităţii utilajelor de construcţie, asupra direcţiei de urmat în dezvoltarea prefabricatelor şi asupra metodologiei sau tehnologiei de execuţie, astfel încît să traducem în viaţă directivele plenarei C.C. al P.M.R., micşorînd greutatea construcţiilor şi obţinînd reducerea costului lor».

Prof. ing. V. Ganea (IPROCHIM)

«Socotesc că actuala colaborare cu I.P.C.T. ar fi putut da mult mai bune rezultate dacă conducerea acestuia ar fi privit altfel problema construcţiilor necesare industriei chimice — unde importanţa obiectelor auxiliare tipizate este redusă — şi unde împletirea experienţelor celor două institute ar fi putut duce la soluţionări mai eficiente în proiectarea clădirilor, în marea lor majoritate unicate.

Vă rog a ne face cunoscute toate problemele studiate sau rezolvate de dumneavoastră, eventual cu ajutorul unui buletin documentar periodic, scutind în acest mod munca inutilă de cercetare şi găsire a unor soluţii pe căi paralele, cum s-a întîmplat în cazul şedurilor.

Fiind foarte încărcaţi şi trebuind a proiecta mult, repede şi bine, avem nevoie de colaborarea cu I.P.C.T., la care am apela foarte des dacă am avea certitudinea că, bătînd la uşa dvs. şi pentru probleme unicate, n-am fi refuzaţi.

Socotesc de asemenea că proiectanţii din I.P.C.T. au nevoie să trăiască mai mult pe şantiere, pentru a putea face faţă pe loc cerinţelor constructorilor, de modificare a proiectelor tip conform posibilităţilor de execuţie».

Ing. L. Călin (IPROMET)

«Consider, ca şi colegul de la Chimie, că în sectorul siderurgic problemele legate de tipizarea construcţiilor complexelor industriale sînt mult mai complicate, date fiind condiţiile tehnologiilor de exploatare, aşa că în domeniul tipizării rămîne doar folosirea elementelor tip de mare serie.

Aş propune ca problema tipizării construcţiilor industriale să fie dezbătută în toată complexitatea ei, atît tehnică, cît şi economică, împreună cu reprezentanţii executanţilor elementelor prefabricate, care au de spus un cuvînt greu, atît asupra calităţii execuţiei, cît şi asupra preţului lor de cost».

Ing. M. Popovici (I.P.C.T.)

«În domeniul destul de vast al elementelor de care ne-am ocupat în ultimii doi ani am realizat o revizuire şi o îmbunătăţire esenţială a întregului material tipizat existent în ţară, utilizînd o bogată documentare străină şi rezultatele obţinute de celelalte institute de tipizare.

În prezent, materialul nostru este gata pentru difuzare şi va fi însoţit de două anexe: nomenclatorul, *care, prin datele ce conţine, va da posibilitate proiectanţilor să găsească uşor elementele tip ce-i interesează, şi* prospectul *producţiei de serie a fabricilor de prefabricate.*

Aşa cum s-a mai arătat aici, indicii de consum, şi deci preţul de cost care se referă la aceşti indici, a fost coborît la nivelul indicilor celor mai buni obţinuţi în străinătate. Aceasta înseamnă că cel puţin în următorii 2—3 ani cataloagele noastre nu vor mai suferi modificări.

În ceea ce priveşte preţul de cost al construcţiilor industriale, studiul amănunţit pe care l-am întocmit ne-a arătat că pentru halele de 12, 18 şi 24 m deschidere, structurile prefabricate sînt mai ieftine cu 4—10% decît cele monolite. În schimb, construcţiile precomprimate au rămas mai scumpe cu cca. 15% şi aceasta din cauză că în precomprimarea prin cabluri postîntinse se folosesc încă preţurile vechi, care conţin mari rezerve. Preţul de cost al precompri-

Ing. MIHAI POPOVICI, ing. D. GRIGORIU

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE ȘI SISTEME CONSTRUCTIVE TIP PENTRU HALE INDUSTRIALE

În ultimii ani, producția de elemente de construcție prefabricate este în dezvoltare. Organizarea unei producții industriale a prefabricatelor a fost începută mai de mult. Fabricile centrale de prefabricate din București, Orașul Stalin, Roman și Turda, precum și atelierele de prefabricate, confecționează în serie elemente tip pentru acoperișuri de construcții industriale și planșeele clădirilor civile.

Aplicarea rațională a metodelor prefabricării în domeniul clădirilor industriale este în general recunoscută ca avantajoasă, ea oferind tocmai posibilitatea de industrializare, ducînd la economii de materiale — în special prin eliminarea eșafodajelor înalte și grele, care consumau mult material lemnos — și la reducerea prețului de cost.

Eficacitatea economică a prefabricatelor este însă condiționată de folosirea lor în masă, numai astfel creîndu-se posibilitatea trecerii spre o industrializare treptată a procesului de execuție a construcției. În acest scop apar necesare măsuri de ordin general: unificarea parametrilor geometrici ai contrucțiilor, asigurarea unor utilaje de montaj, dezvoltarea producției de fabrică etc.

Proiectarea elementelor tip prefabricate urmărește crearea unui sortiment cît mai restrîns de piese, cu care să se poată alcătui cît mai multe tipuri de hale curent folosite în practică.

În condițiile specifice țării noastre — ținînd seama de utilajele de montaj disponibile, condițiile de transport, frecvența de utilizare — a apărut rațională limitarea sortimentului produs de fabricile de prefabricate, la elemente ușoare sau medii (pînă la 2 tone), în general elemente secundare de acoperiș.

Elementele mai grele și de dimensiuni mari (ferme, arce, stîlpi, grinzi, grinzi de pod rulant etc.) se execută pe șantier, în imediata apropiere a locului de montaj, pentru a evita transporturile și manipulările dificile, acțiunea de tipizare urmărind unitatea soluției în execuție și realizarea unor indici avantajoși de consum de materiale.

Această concepție împarte elementele de construcție în două mari categorii: *prefabricate* în fabrici și *preturnate* pe șantier.

Datorită progreselor tehnice recente — și în special datorită extinderii folosirii betonului precomprimat — există de pe acum posibilitatea de a se executa în fabrici elemente pentru structura de rezistență: panouri de fermă, bolțari de grindă sau cadru etc., care ulterior, pe șantier, se asamblează prin precomprimare. În felul acesta se poate trece treptat spre o industrializare mai completă a procesului de construcție.

Crearea tipurilor de elemente prefabricate sau preturnate a pus probleme dificile proiectării, pentru a se asigura o eficacitate economică maximă; proiectarea tip alege în mod critic soluția prin studii complexe, în care se ține seama de stadiul execuției la un moment dat și de ultimele rezultate ale cercetărilor științifice de specialitate, pe baza unei ample documentări.

Totodată se stabilesc noile tipuri de elemente, superioare din punct de vedere tehnic și economic, care urmează a fi introduse în viitor.

În țara noastră, primele cataloage de elemente tip pentru construcții industriale s-au întocmit începînd din 1953.

Etapa de îmbunătățire a elementelor tip. Datorită progreselor sectorului de execuție și proiectării din țara noastră, precum și datorită progreselor tehnice generale, a apărut necesară o revizuire completă a tuturor cataloagelor de elemente tip prefabricate în vederea îmbunătățirii lor. În acest scop, I.P.C.T. a organizat în 1957—1958 o acțiune de documentare, anchete și studii, pe baza căreia s-a procedat la reconsiderarea sortimentului de elemente de construcție, a soluțiilor tehnice, a consumului de materiale, a prețului de cost.

În cadrul acestei acțiuni s-a hotărît părăsirea unor tipuri de elemente neeconomice — chesoane de acoperiș cu două pante, chesoane de acoperiș drepte de 0,75 m lățime, luminatoare cu două picioare — și s-au adoptat soluții tehnice noi la alte tipuri de elemente — pane de acoperiș din beton armat cu carcase sudate, luminatoare ușoare cu trei picioare, luminatoare triunghiulare etc.

Ca rezultat al unui efort intens s-au obținut reduceri importante, în special ale consumului de oțel, față de cataloagele vechi, ca, de exemplu:

11—17% la chesoanele de acoperiș;
31—38% la plăcile de acoperiș;
28—48% la panele de acoperiș;
35—45% la luminatoare și panouri-fereastră de luminator;
5—22% la arce.

O atenție specială s-a acordat introducerii variantelor de armare cu oțel superior (bare din oțeluri torsionate sau laminate la cald), care vor aduce, pe măsura introducerii lor, economii suplimentare importante la consumul de oțel.

Pe de altă parte, s-au obținut reduceri la greutatea pieselor; ca exemplu se pot cita: luminatoarele în cadre cu trei picioare și panourile respective de fereastră, care sînt cu cca. 60% mai ușoare decît cele vechi, panele de acoperiș menționate mai sus, la care introducerea carcaselor sudate a permis reducerea greutății piesei cu 18—46% etc.

Tehnica nouă. După cum rezultă din fig. 4, care dă indicații asupra sortimentului prefabricatelor tip, se dă o atenție deosebită introducerii treptate a materialelor și procedeelor tehnice noi. Folosirea betonului celular autoclavizat, material cu greutate specifică redusă (800 kg/m³) și proprietăți termoizolante, va elimina actuala șapă izolatoare de stufit, reducînd greutatea totală a acoperișului cu 15—25% și simplificînd execuția pe șantier. Totodată, betonul precomprimat va găsi aplicare, atît pentru elementele secundare (chesoane termoizolante precomprimate, pane precomprimate), cît și pentru elementele principale (ferme din panouri asamblate prin precomprimare etc.), rezultînd reduceri ale consumului de oțel de 30—60%.

Introducerea tehnicii noi este condiționată însă de producerea materialelor și utilajelor necesare, de efectuarea verificărilor experimentale, de calificarea cadrelor de șantier și de proiectare; tipizării îi revine astfel un rol mobilizator pentru activitatea diverselor sectoare.

Elemente prefabricate pentru hale peron și pentru azbociment ondulat. În cadrul acțiunii generale de îmbunătățire s-a revizuit și catalogul de elemente pentru hale peron (fig. 2 și 3), introducînd cu această ocazie variante cu luminatoare triunghiulare, care pot găsi numeroase aplicații și care sînt specifice acestui sistem constructiv. Datorită reducerii numărului de chesoane și micșorării greutății acoperișului, consumul de oțel la 1 m² de hală este cu cca. 15% mai redus față de soluția cu luminatoare verticale.

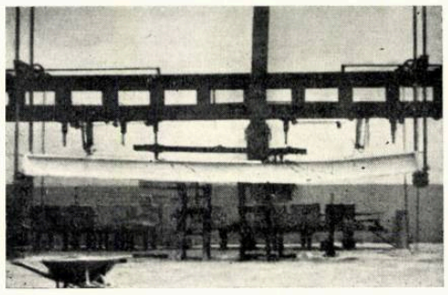

Fig. 1 — Încercarea la I.C.M.L. a unei pane de acoperiș din beton precomprimat (prototip I.P.C.T. 1957)

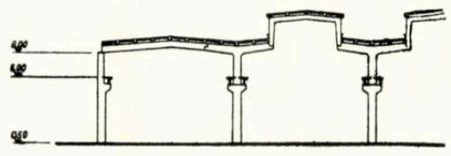

Fig. 2 — Hala tip peron cu luminatoare verticale

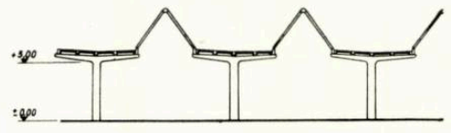

Fig. 3 — Hala tip peron cu luminatoare triunghiulare

Pe de altă parte, producerea în țara noastră a plăcilor ondulate de azbociment permite rezolvări economice, în special pentru acele construcții care nu necesită izolare termică; prețul de cost al acoperișului este cu cca. 40% mai redus, în acest caz, decît al unui acoperiș cu chesoane de beton armat (neizolate termic).

Încheierea etapei de îmbunătățire a elementelor de construcție — 1 ianuarie 1959. Revizuirea elementelor tip a fost însoțită de luarea în considerare pe ansamblul construcției, între altele, a următoarelor aspecte: unificarea parametrilor geometrici, îmbunătățirea iluminării naturale prin reproiectarea ferestrelor de luminator, eliminarea fîșiilor de acoperiș turnate monolit, prin remodularea luminatoarelor și a pozei chesoanelor, folosirea capacității portante de ansamblu pentru preluarea sarcinilor seismice etc.. Ca urmare a studiilor făcute se pot realiza hale de forme variate, de diverse tipuri, cu și fără anexe, pentru diferite condiții de iluminare naturală, prin alegerea convenabilă a parametrilor geometrici și a tipului de luminator.

Pe de altă parte, compararea noilor tipuri de prefabricate cu cele similare folosite în alte țări arată că soluțiile actuale se situează la nivelul celor mai bune realizări din străinătate.

Totodată este deosebit de important de menționat că, pe baza noilor prețuri de deviz, valabile din 1959, construcțiile industriale realizate cu prefabricate au un preț de cost egal sau cu cîteva procente mai redus decît al celor mai bune soluții monolit (învelitori autoportante de beton armat). Primele studii economice începute la I.P.C.T. în 1958 vor fi continuate în 1959.

O dată cu încheierea etapei de îmbunătățire și elaborare a cataloagelor definitivate, s-a considerat indicată și întocmirea *«Nomenclatorului elementelor prefabricate tip pentru construcții civile și industriale — 1959»*. care prezintă sinoptic toate elementele tip valabile de la ianuarie 1959, cu indicii de consum și caracteristicile tehnice respective. Dintre elementele tip, acelea care se produc în serie de către fabricile de prefabricate sînt precizate prin *«Prospectul producției fabricilor de prefabricate de beton, beton armat și beton precomprimat — 1959»*.

Sisteme constructive în beton monolit și cofraje mobile. Paralel cu dezvoltarea soluțiilor cu prefabricate, o atenție deosebită se acordă în prezent proiectării de învelitori subțiri autoportante turnate monolit pe cofraje mobile sau de inventar. În această soluție se reduce considerabil consumul de material lemnos și totodată se reduce durata execuției pe șantier față de soluția tradițională.

Dintre învelitorile cilindrice sînt în curs de tipizare învelitori de tip scurt și de tip lung, pentru deschideri de 15—18 și 24 m, cu travee de 6 și 9 m, cu sau fără luminatoare verticale de tip triunghiular sau orizontal (tabachere).

Totodată se elaborează proiecte pentru învelitori autoportante tip șed, care oferă o iluminare naturală potrivită pentru unele ramuri de producție industrială, cu 1—3 deschideri; de asemenea, cu caracter experimental, pentru un șed precomprimat de 9 × 24 m. Formele adoptate pentru secțiunea transversală sînt forma clasică și o formă nouă în «S», avantajoasă, atît din punct de vedere al execuției, cît și în ceea ce privește indicii de consum de materiale. Este interesant de remarcat că o comparație a indicilor obținuți pe rețeaua 9 × 18 m cu indicii unei soluții echivalente în prefabricate (elemente tip de catalog) pune în evidență cifre practic egale.

Fig. 4 — Sortimentul elementelor prefabricate pentru construcții industriale

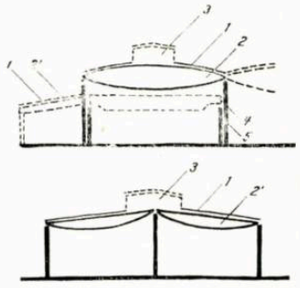

① ELEMENTE SECUNDARE DE ACOPERIȘ

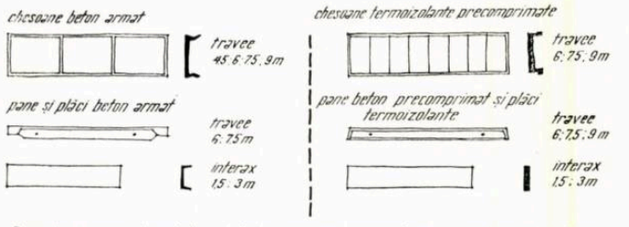

Prin introducerea elementelor de beton precomprimat și beton ușor consumul de oțel se reduce la aproximativ jumătate și greutatea acoperișului scade cu 15 – 25 %.

②-② ELEMENTE PRINCIPALE DE ACOPERIȘ

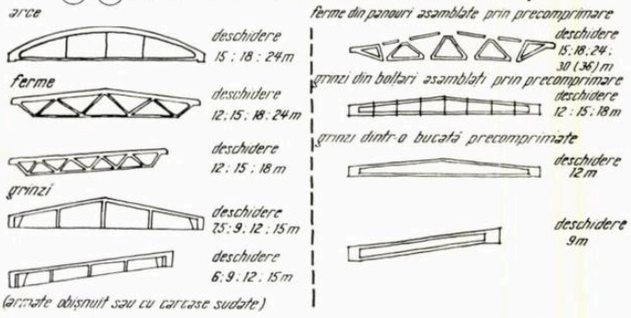

③ LUMINATOARE ȘI PANOURI FEREASTRĂ

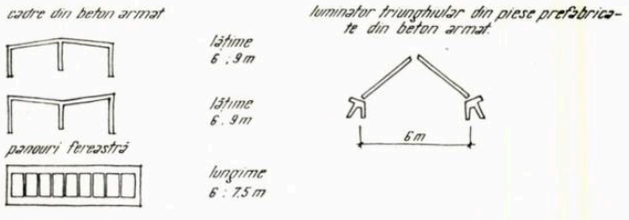

④ GRINZI DE POD RULANT (prefabricate din beton armat).

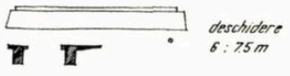

Se recomandă folosirea grinzilor cu paserelă

⑤ STÎLPI (prefabricați din beton armat)

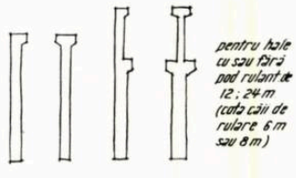

TIPURI DE HALE REALIZABILE

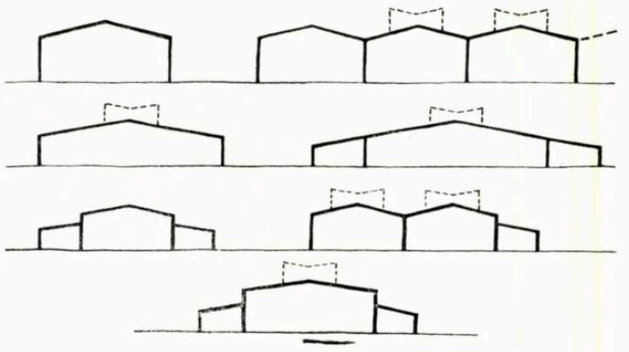

matelor este practic pe jumătate față de cel rezultat din devize, de unde rezultă datoria noastră de a îmbunătăți aceste prețuri, pentru a pune în concordanță costul betonului precomprimat cu cel al betonului prefabricat.

O ultimă problemă ar fi aceea a ancorajelor cablurilor. Din studiul nostru rezultă că folosirea paharelor metalice reprezintă în foarte puține cazuri un mod fericit de rezolvare la construcțiile industriale; un mod mult mai economic este acela al conurilor de beton armat sau metalice. Noi am făcut tot ce s-a putut pentru a demonstra, prin proiectare, avantajele introducerii acestor noi ancoraje; este necesar, însă, să se dea ajutorul respectiv de către forurile superioare, ca să se înceapă producerea conurilor metalice, problema fiind destul de simplă; pentru conurile de beton armat există deja o experiență la I.C.M.L. Aceasta este una din căile prin care se poate reduce prețul de cost al elementelor de beton prefabricat precomprimate ».

Ing. S. Naftali (I.P.C.I.)

« Cred că nu este cazul a dezbate aici detalii tehnice și economice; acestora le-ar trebui dedicate discuții organizate pe fiecare element, pînă ce problema respectivă va fi rezolvată în amănunt.

Așa cum s-a anunțat, scopul ședinței este acela al unei informări reciproce și mai ales încercarea organizării pe viitor a problemelor de tipizare, în care rolul important îl are nu numai proiectarea, ci și organul tutelar care să traseze directive clare, valabile pentru toate sectoarele.

Strînsa colaborare și eliminarea neînțelegerilor din trecut nu vor putea duce la o coordonare de către I.P.C.T. a problemelor de tipizare, pentru că, pe lîngă proiectarea tip, mai este vorba și de industrializarea construcțiilor și prefabricatelor, în care scop este necesar ca forul tutelar al proiectării, împreună cu Ministerul Construcțiilor, să dea directive. Este adevărat că în industria lemnului există un cîmp vast de folosire a proiectelor tip, dar pentru ca acest cîmp să fie extins ar fi nevoie de o informare și documentare mai largă a institutelor de proiectare; în acest scop propunem ca I.P.C.T. să-și organizeze un serviciu care să răspundă prompt la cererile de documentare ale proiectanților.

De asemenea, cred că în viitor ar trebui stabilite întîlniri organizate între institutele de proiectare și I.P.C.T., în care prin comunicări reciproce să se dezbată deficiențele ivite. La aceste discuții ar trebui să ia parte activă executanții, astfel încît, găsind împreună soluțiile cele mai bune, aplicarea proiectelor tip să devină obligatorie ».

Prof. ing. V. Popescu (Institutul de construcții)

« Lucrările prezentate în expoziție și expunerile I.P.C.T. sînt o realizare foarte utilă, dar constat că în domeniul tipizării sînt și alte realizări care n-au fost arătate.

Cred că rolul important al tipizării este acela al găsirii soluțiilor optime de elemente tip de mare serie cu care să se poată alcătui construcții industriale. Cînd am încercat, cu un coleg, să stabilim o serie de tipuri de travee pentru hale industriale care să acopere nevoile metalurgiei prelucrătoare, am reușit să o facem cu un număr foarte redus de prefabricate, aproximativ 20. Numărul redus al elementelor permite producția de fabrică și face posibil ca piesele să se poată găsi în depozite la cerere.

Desigur că și tehnologiile nu pot fi neglijate în opera de tipizare; în fond, construcțiile în cauză urmează a deservi scopurile industriale, astfel că fără o colaborare strînsă cu tehnologii nu se poate ajunge la soluții satisfăcătoare și utile. Este necesară o strînsă conlucrare — pe care poate că ați încercat-o — cu institutele de specialitate, pentru ca tipizarea să acopere în primul rînd construcțiile care se repetă. S-ar putea ajunge să se găsească un număr de elemente care, fiind de serie mare, să poată deservi toate specialitățile.

Socotesc că problema tipizării halelor este mult mai grea, în timp ce găsirea elementelor care să fie folosite pe scară largă ar reuși să reducă costul lor, prin industrializarea confecționării ».

Prof. ing. M. Hangan (I.P.C.T.)

« În primul rînd, consider că cifra de 70 000 m² de hale industriale executate după proiecte tip este cu mult depășită, dacă s-ar lua în considerație și clădirile care au folosit numai parte din elementele tip.

În al doilea rînd, consider că informarea făcută asupra proiectării tip este cu totul insuficientă și pînă la apariția unui buletin propriu socotesc că s-ar putea folosi cu bune rezultate informarea proiectanților de specialitate prin revista A.S.I.T., în care să se publice și fotografii ale lucrărilor executate după proiecte de obiecte sau elemente tip.

Din cauza lipsei de informare a proiectanților, cred, aș putea cita două lucrări în curs de execuție în proiectarea cărora s-au folosit soluții și elemente sub nivelul tehnic al proiectării tipizate.

În sfîrșit, aș vrea să remarc faptul că unii beneficiari sau proiectanți n-au o solicitudine totală și deschisă față de proiectele tip, căutîndu-se deseori motive nejustificate de eliminare a acestor proiecte ».

Ing. M. Candrea (I.P.I.B.C.)

« Aș vrea să dau cîteva sugestii asupra construcțiilor care pot fi tipizate și între care, pentru industria ușoară, sînt în primul rînd construcțiile cu ședuri, cu condiția să se țină seama de problema aclimatizării, condiție tehnologică de bază; ar fi bine ca, indiferent de forma ședului, conductele de ventilație să poată fi amplasate în grinda-canal.

A doua sugestie se referă la posibilitatea tipizării pînzelor subțiri autoportante necesare industriei pielăriei, cu condiția ca aceste pînze lungi să aibă o posibilitate mai mare de iluminare decît tabacherele propuse.

În sfîrșit, ar fi necesară tipizarea castelelor de apă cu două rezervoare suprapuse, cu destinația: pentru apă brută sau apă tratată, apă rece sau apă caldă și apă potabilă și rezervă intangibilă pentru incendii.

De asemenea, cred că o consfătuire ca aceasta ar trebui să aibă loc chiar cu proiectanții din diferite institute, dîndu-se posibilitatea unei discuții mai largi, care ar trebui ulterior prelucrată în institutele respective ».

Continuare în pag. 72

Ing. L. ROȘIANU

CONSIDERAȚII TEHNICO-ECONOMICE ASUPRA TIPIZĂRII CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE

Problema alegerii sistemului constructiv este o problemă foarte complexă, dacă ținem seama de consecințele ei economice și organizatorice, în special în situația extinderii soluției alese la un volum important de lucrări. Pentru acest motiv, proiectarea tip are marea răspundere și datorie de a studia și cunoaște temeinic consecințele și implicațiile pe care le atrage după sine fiecare soluție constructivă în parte.

Tipizarea soluțiilor constructive nu este de loc identică cu alegerea unui sistem unic « cel mai avantajos », în mod absolut și general valabil. O asemenea poziție nu face decît să compromită ideea tipizării și nu reprezintă o soluționare practică justă. Dependența eficacității economice a unei soluții sau a alteia, a unui sistem constructiv sau a altuia de condițiile concrete de loc și de timp, de posibilitățile, nevoile și interesele locale și generale, de resursele materiale și umane, precum și de alte multe asemenea « condiții » constituie o realitate pe care nu avem dreptul să o uităm.

În condițiile de azi, cînd în întreaga noastră economie națională se fac eforturi deosebite în sensul creșterii productivității muncii și al reducerii prețului de cost, în sensul descoperirii și valorificării tuturor rezervelor și resurselor locale, problema dependenței eficacității economice de complexul de condiții arătat capătă un înțeles mai larg și mai bogat. În aceste împrejurări, diversitatea condițiilor nu poate fi schematizată prin generalizarea unei unice soluții, considerată în mod absolut drept cea mai avantajoasă.

Un alt aspect al aceleiași probleme este cel al criteriului de judecată în alegerea soluției celei mai avantajoase. Unii ar dori să se găsească o formulă magică menită să ducă la un unic indice sintetic, capabil să facă singur operația de selecție în numele rațiunii noastre. O asemenea încercare de schematizare este rezultatul unei concepții care încearcă să înfrunte realitatea.

Cele de mai sus pun în evidență contradicția aparentă ce există între tendința de unificare, de unitate a proiectării tip, și diversitatea condițiilor. Tocmai în rezolvarea acestei « contradicții » stă sarcina esențială a tipizării.

Fără a dezvolta pe plan teoretic aceste idei, vom folosi în cele ce urmează concluziile logice care decurg din ele.

În acest sens sîntem de părere că proiectarea tip poate să desfășoare o activitate serioasă de culegere de date, de apreciere și selectare, de seriere și generalizare, care în ultima analiză să ducă la unificare. Munca statistică de considerare a complexului de condiții sub aspectul ponderii lor specifice, a importanței lor, a gradului lor de generalitate, a frecvenței lor, ne poate duce la rezultate teoretice și practice din cele mai fructuoase. În aceste condiții, caracterul științific al acestei munci de tipizare apare evident.

Această primă etapă, denumită în mod curent « tipizare », trebuie neapărat urmată de operația complexă de alegere a soluțiilor optime pentru cazul concret considerat și de adaptare la condițiile concrete respective. Aci intervin din nou, în măsură egală, considerațiile tehnico-economice, care au sarcina să pună de acord caracteristicile economice ale soluției alese, cu complexul de condiții concrete locale, printr-o operație justă de alegere.

Vom încerca să prezentăm în cele ce urmează cîteva aspecte practice legate de cele expuse mai sus.

*

În cadrul I.P.C.T. a fost elaborat un studiu tehnico-economic comparativ de hale industriale[1] concepute în trei sisteme constructive (monolit, prefabricat, precomprimat). Soluțiile, alese dintre cele mai avantajoase din categoria respectivă de sistem constructiv, sînt:

— pentru sistemul « monolit », soluția în pînze scurte cu arce;

— pentru sistemul « prefabricat », soluția cu stîlpi, ferme, chesoane, luminatoare verticale și grinzi de rulare prefabricate;

TABELUL I

CARACTERISTICI CONSTRUCTIVE ȘI INDICI DE CONSUM

Soluția de execuție a structurii	Elemente de structură	Parametri: Deschidere (m)	Parametri: H stîlp (m)	Parametri: Tonaj pod rulant (t)	Indici de consum pe materiale: Beton cm/m² — B. 170	B. 250 (monolit)	B. 250 (prefabricat)	B. 400	Total beton	Oțel kg/m² — OL 38	OL × 52	S B P	Total	Izolație termică (stufit sau beton celular)
MONOLIT (pînze)	Pînze scurte 6 m travee	12	10,10	5	25,20	—	—	—	25,20	30,10	—	—	30,10	5 cm. stufit
	Arce turnate monolit sau cu tirant	18	10,10	5	22,41	—	—	—	22,41	29,48	—	—	29,48	5 cm. stufit
	Stîlpi monoliți Luminator monolit	24	12,50	20	26,66	—	—	—	26,66	38,59	—	—	38,59	5 cm. stufit
PREFABRICAT	Ferme prefabricate 6 m travee	12	10,10	5	2,50	1,47	16,62	—	20,59	34,88	—	—	34,88	5 cm. stufit
	Chesoane prefabricate 1,5 × 6 m	18	10,10	5	2,50	1,38	14,10	—	17,98	27,49	3,73	—	31,22	5 cm. stufit
	Stîlpi prefabricați Luminatoare prefabricate	24	12,50	20	2,50	1,33	17,02	—	20,85	29,64	4,74	—	34,38	5 cm. stufit
PRECOMPRIMAT	Grindă precomprimată din boltari Pane precomprimate Plăci termoizolante Grinzi pod rulant precomprimate Stîlpi precomprimați sau prefabricați Luminator triunghiular	12	10,10	5	—	0,78 *	1,71 *	9,38*	11,87 * / 12,42**	11,86* / 9,04**	— / —	4,00* / 2,85**	15,86* / 21,89**	4,30 cm beton ușor
	Ferma « A » panouri interșanjabile cu îmbinare betonată Pane precomprimate Grinzi pod rulant precomprimate Stîlpi precomprimați sau prefabricați Luminator triunghiular	18	10,10	5	—	0,88 *	1,14 *	6,99*	9,01 * / 9,37**	9,50* / 4,28**	— / —	2,86* / 2,09**	12,36* / 16,37**	7,25 cm beton ușor
	Ferma « A » panouri unicat Pane precomprimate Plăci termoizolante Grinzi pod rulant precomprimate Stîlpi precomprimați sau prefabricați Luminator triunghiular	24	12,50	20	—	0,93 *	0,85 *	9,59*	11,37 * / 11,93**	12,56* / 19,10**	— / —	3,75* / 2,55**	16,31* / 21,65**	8,20 cm beton ușor

* Cu stîlpi precomprimați — ** Cu stîlpi prefabricați

[1] Autori, ing. L. Roșianu, ing. Gh. Săndulescu și tehnician St. Vultureanu.

TABELUL 2

COSTURI PE METRU PĂTRAT DE HALĂ ÎN PREȚURI 1955

Deschiderea	STRUCTURA					
	Monolită		Prefabricată		Precomprimată	
(m)	lei/m²	%	lei/m²	%	lei/m²	%
12	240	100	294	122	347	145
18	227	100	263	116	276	122
24	269	100	291	108	355	132

TABELUL 3

COSTURI PE METRU PĂTRAT DE HALĂ ÎN PREȚURI 1959 (CONF. H.C.M. 744)

Deschiderea	STRUCTURA					
	Monolită		Prefabricată		Precomprimată	
(m)	lei/m²	%	lei/m²	%	lei/m²	%
12	267	100	274	102	318	119
18	254	100	245	96	264	104
24	301	100	273	91	329	110

TABELUL 4

INDICI DE TRANSFORMARE (*t*) DIN PREȚURI 1955 ÎN PREȚURI 1959

Deschiderea	STRUCTURA		
	Monolită	Prefabricată	Precomprimată
(m)			
12	$\frac{267}{240} = 1{,}11$	$\frac{274}{294} = 0{,}93$	$\frac{318}{347} = 0{,}92$
18	$\frac{254}{227} = 1{,}12$	$\frac{245}{263} = 0{,}93$	$\frac{264}{276} = 0{,}95$
24	$\frac{301}{269} = 1{,}12$	$\frac{273}{291} = 0{,}94$	$\frac{329}{355} = 0{,}92$
În medie	1,12	0,93	0,93

— pentru sistemul « precomprimat », soluția cu stîlpi, grinzi din bolțari sau ferme din panouri, pane precomprimate și luminatoare triunghiulare. (S-a considerat și o variantă cu stîlpi precomprimați din bolțari asamblați.)

Caracteristicile constructive precum și indicii de consum obținuți se pot vedea în tabelul 1.

Din compararea indicilor realizați se vede că — în medie — structura precomprimată reduce consumul de beton cu 29% față de structura monolită și cu 11% față de structura prefabricată, consumul total de oțel se reduce cu peste 38% la « precomprimat » față de « monolit », și cu aproape 40% față de « prefabricat ».

Economiile de oțel sînt și mai mari pentru structura precomprimată, mergînd pînă la 50%, dacă se consideră soluția cu stîlpi precomprimați.

În comparația de mai sus s-a considerat numai scheletul de rezistență constituit din stîlpi, elemente principale portante, acoperișul, grinzile de pod rulant și termoizolația (pentru a asigura astfel comparabilitatea soluțiilor).

În privința prețului de cost s-au întocmit analize în prețuri 1955 și 1959 (în conformitate cu prevederile H.C.M. 744/1958).

Analizînd costurile de deviz pentru cele trei sisteme constructive au rezultat indicii din tabelele 2, 3 și 4.

Din aceste tabele se vede că în prețuri 1955 (tabelul 2), soluțiile prefabricate aduceau un spor de cost de deviz de 8—22%, iar cele precomprimate, de 22—45%. Se mai observă că deschiderile mari pun în avantaj soluțiile prefabricate.

Comparația se face totdeauna numai pe *orizontală*, adică numai între soluții pentru aceeași deschidere. Atragem atenția că deschiderile de 18 și 24 m nu sînt comparabile între ele, datorită caracteristicilor lor diferite (înălțime, sarcină de pod rulant).

În cazul prețurilor 1959 (tabelul 3), costurile de deviz ale soluțiilor prefabricate reprezintă 91—102% față de soluțiile monolite echivalente, în timp ce la soluțiile precomprimate se menține un spor de cost de deviz de 4—19%.

Se vede de asemenea (tabelul 4), că prin trecerea de la prețurile 1955 la prețurile 1959 apare o creștere medie a costului de deviz de cca. 12% la soluțiile monolite, în timp ce la soluțiile prefabricate și precomprimate — păstrînd aceleași prețuri de vînzare a prefabricatelor[1] costurile pe metru pătrat de hală scad cu 7%. Ca rezultat, prin simpla trecere de la prețurile 1955 la prețurile 1959, se obține un decalaj între soluțiile monolite, pe de o parte, și soluțiile prefabricate și precomprimate, pe de altă parte, de cca. 19% (12% + 7%) în favoarea soluțiilor din urmă (prefabricat precomprimat).

Rezultă deci că *prin trecerea la noul sistem de prețuri și la noul sistem de întocmire a devizelor (conform H.C.M. 744), soluțiile prefabricate prezintă un cost de deviz relativ mai redus decît soluțiile monolite în condiții absolut echivalente.*

Această schimbare în raporturile de costuri de deviz apare ca un rezultat final al următoarelor modificări mai importante intervenite în devizele lucrărilor:

— calculul cheltuielilor indirecte (regia) prin procent aplicat la valoarea manoperei din deviz, și nu la întreaga valoare a cheltuielilor directe, fapt care avantajează lucrările cu un volum mai redus de manoperă de șantier (structurile prefabricate și precomprimate); astfel, valoarea capitolului « manoperă » din deviz reprezintă cca. 40—50 lei/m² de hală (adică 15—20% din costul total la soluțiile monolite), în timp ce la soluțiile prefabricate și precomprimate ea reprezintă cca. 5—7 lei/m² de hală (adică 2—3% din costul total);

— considerarea noii rețele de salarizare, fapt care sporește sensibil costul manoperei din deviz[1];

— considerarea normelor noi pentru montajul prefabricatelor, pentru lucrările de cofraje etc.

Din cele de mai sus se vede că față de situația trecută, cînd soluțiile cu prefabricate și precomprimate prezentau, în comparație cu soluțiile monolite, costuri de deviz sporite la 110—140%, schimbările intervenite prin H.C.M. 744 în structura devizului și în sistemul de prețuri oficiale au creat un avantaj de cca. 20% în favoarea soluțiilor cu prefabricate și precomprimate. S-a ajuns astfel la situația ca în prezent costul de deviz al soluțiilor prefabricate și precomprimate să oscileze între 90 și 120% din costul soluțiilor monolite echivalente[2].

Cele de mai sus arată că în prezent s-a creat un domeniu destul de clar precizat (prin deschideri, concepție constructivă, condiții specifice locale etc.) în care soluțiile cu prefabricate (și chiar cu precomprimate) pot prezenta costuri de deviz mai reduse decît în cazul soluțiilor monolite echivalente.

Comparația soluțiilor în prețuri 1955 și 1959 ne arată totodată *influența importantă pe care o are politica de prețuri asupra aprecierii comparative a soluțiilor și caracterul de conjunctură a avantajului pe care îl poate prezenta o soluție sau alta.* Apare clară importanța pe care o are reflectarea fidelă a situației și a intereselor generale economice printr-o justă așezare a prețurilor și printr-un mod corespunzător de întocmire a devizului. Sub acest raport apreciem că *modificările aduse prin H.C.M. 744 reflectă mai bine realitatea și nevoile economice și deschid perspective noi pentru alegerea rațională a soluțiilor în funcție de o serie de condiții, pe baza costului de deviz* (și eventual a celui efectiv prezumat).

Analizînd mai departe costurile de deviz sub raportul corespondenței lor cu realitatea și al rezervelor ce le conțin, putem susține că prețurile mai sus considerate pentru soluțiile prefabricate și precomprimate conțin încă importante rezerve, mult mai mari decît soluțiile monolite.

În principal, aceste rezerve se referă la costul prefabricatelor, la costul oțelurilor speciale, la costul transporturilor, la costul lucrărilor de organizare (la structurile prefabricate și precomprimate), la costul cofrajelor și eșafodajelor și la cheltuielile indirecte (la structurile monolite).

Fără ca cifrele prezentate să poată fi considerate general valabile, fără a exclude posibilitatea unor modificări prin variante constructive sau prin considerarea unor particularități constructive, socotim că, în linii mari, situația oglindită prin raporturile de cost și concluziile prezentate susțin principiile generale expuse în introducerea acestui articol. În noile condiții, soluțiile constructive avansate legate de introducerea tehnicii noi capătă un cîmp larg de acțiune și o valabilitate practică — economică ușor de precizat.

Nu este cazul să expunem în cadrul restrîns al acestui articol o serie de alte considerații comparative legate de ceilalți indicatori economici care trebuie neapărat avuți în vedere la alegerea soluțiilor constructive (consumul de forțe de muncă, durata de execuție, consumul de investiție specifică etc.).

Credem că cele cîteva aspecte economice prezentate mai sus au ilustrat suficient caracterul relativ și variabil al concluziilor tehnico-economice și dependența lor de complexul de condiții generale și locale, precum și necesitatea considerării tuturor aspectelor tehnico-economice sub formă analitică, cu toate dificultățile practice pe care le ridică un astfel de mod de lucru.

Considerăm că atenția care se acordă în prezent problemelor tehnico-economice, ca urmare a directivelor de partid și de stat, va prilejui o lărgire și o îmbogățire a metodelor de apreciere a economicității soluțiilor.

[1] În cifrele din tabelele 2, 3 și 4.

[1] La articolele de deviz unde nu au intervenit modificările de norme.

[2] Recent, I.P.C.T. a elaborat noi proiecte de hale industriale monolite, care au îmbunătățit indicii tehnico-economici (cost, consumuri) față de etalonul considerat de noi.

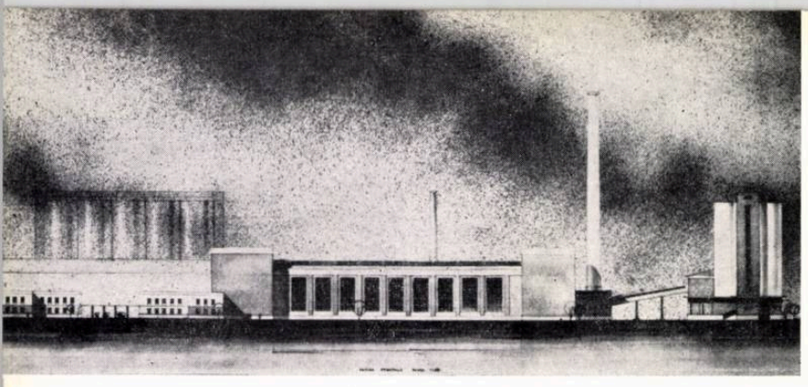

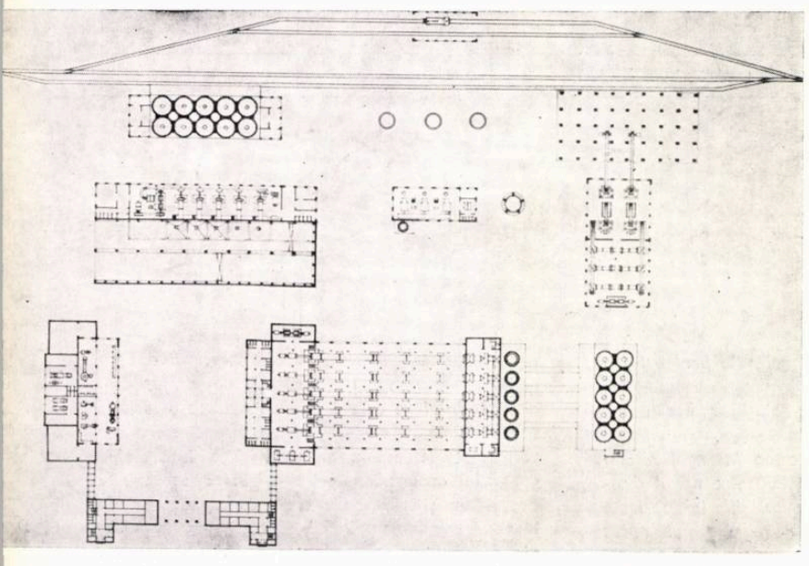

Fabrică de ciment — Plan și fațadă. Proiect de an, student Constantinescu Mitică (1957)

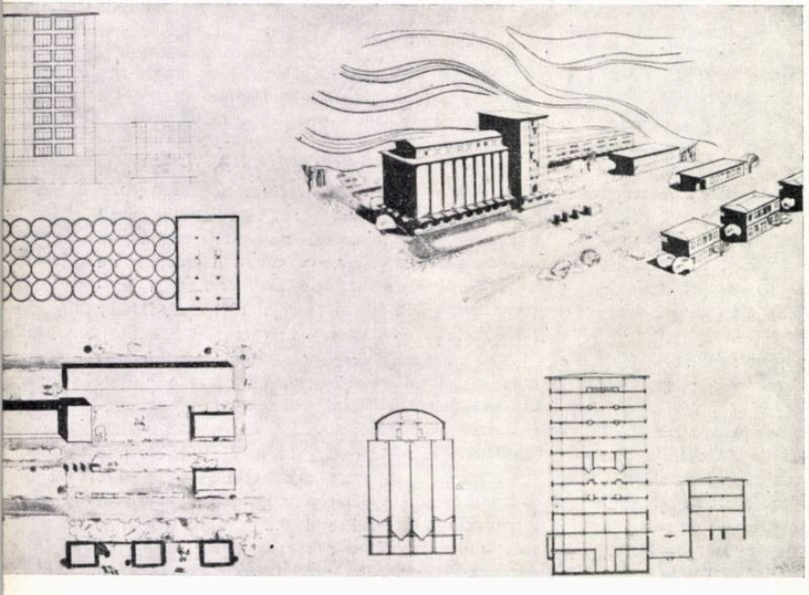

Siloz de cereale. Proiect de an, student Bărbulescu Maria (1956)

Combinat de carne — Fațadă și plan. Proiect de an, student Cohn Jack (1954)

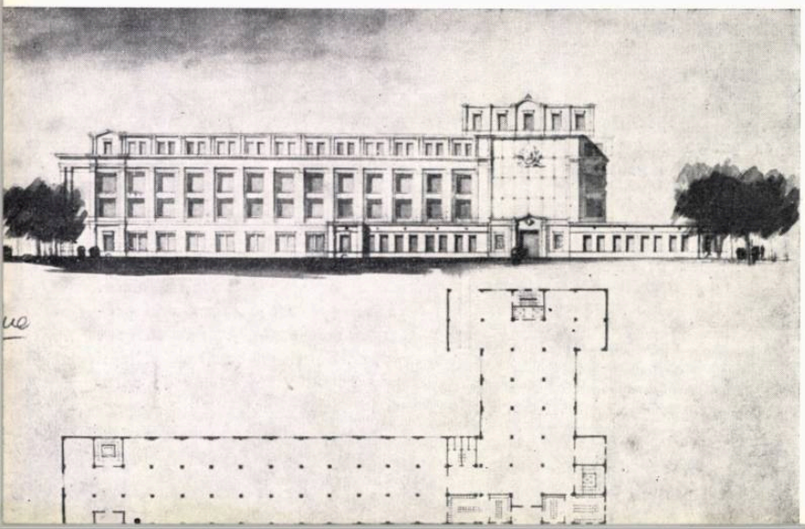

învățămînt

Arh. Z. SOLOMON

ARHITECTURA INDUSTRIALĂ

Rezolvarea marilor sarcini legate de industrializarea socialistă a țării noastre a cerut și în domeniul arhitecturii specializarea de cadre într-un domeniu inexistent în trecut în învățămîntul superior: arhitectura industrială. Institutul de arhitectură « Ion Mincu » a trebuit să-și asume rolul de a pregăti aceste cadre, străduindu-se să dea arhitecți cît mai bine formați în acest domeniu. Iar dacă institutul a sărbătorit recent 60 de ani de la înființare, anul acesta vom număra abia 10 ani de la introducerea în învățămînt a studiului arhitecturii industriale; este desigur cea mai tînără disciplină din institut.

Care a fost în acești 10 ani rolul Institutului de arhitectură în pregătirea de cadre specializate, care au fost metodele aplicate și cu ce rezultate?

Trebuie să începem prin a constata că dacă sub imperiul necesităților strîngente s-a introdus în 1949, în învățămînt, disciplina arhitectură industrială, aceasta s-a făcut cu oarecare ezitare — parcimonios — și că spre lauda studenților noștri, rezultatele au depășit, în general, străduințele ce au putut fi depuse în timpul scurt afectat studiului respectiv.

Deși nu au nimic comun între ele, arhitectura industrială a format aproape tot timpul împreună cu arhitectura agricolă o singură disciplină, în loc să existe o disciplină independentă de arhitectură industrială.

În primul an, studenții nu au putut avea drept material documentar decît propriile lor note de curs, dar în anul următor — 1950 — li s-a pus la dispoziție un curs întocmit în majoritate pe baza tratatelor sovietice, care au constituit un material deosebit de prețios. Astfel a apărut primul curs de arhitectură industrială, care era și primul text românesc privind arhitectura industrială apărut la noi în țară. Abia la sfîrșitul anului 1955, colectivul disciplinei a putut realiza și tipări un tratat mai cuprinzător.

Numărul de lecții acordat disciplinei (14—15) și numărul de proiecte (un singur proiect industrial și nici unul agricol) s-a menținut cu mici variații în tot acest interval, cu excepția unui singur an — 1955—1956 — cînd s-a încercat o anumită specializare în ultimul an de învățămînt; ulterior, s-a revenit la vechiul program, la care s-au adăugat cîteva prelegeri de specialitate în anul VI.

Ideea că și fără vreo pregătire în domeniul arhitecturii industriale, orice arhitect poate — documentîndu-se « ad hoc » — să rezolve orice problemă în acest sens, idee care are reprezentanți chiar printre cadrele corpului didactic, este greșită, pentru că această documentație este foarte diferită de cea a arhitecturii civile și foarte variată, pentru că ea are un alfabet de bază propriu, fără de care documentarea nici nu-i posibilă, pentru că o rezolvare greșită în domeniul arhitecturii industriale nu constituie un caz limitat, ci pune în joc condițiile zilnice de muncă a mii de oameni, putînd compromite producția de bunuri materiale pe timp de mulți ani. Toate acestea s-au și verificat în practică, constatîndu-se prin diferitele foruri care aveau menirea să avizeze proiectele de investiție, atît rezultatele pozitive obținute de tinerii arhitecți pregătiți în această mică măsură în domeniul industrial și activînd în institutele de proiectare specializate, cît și greșelile elementare cuprinse adesea în proiectele întocmite de institutele nespecializate în arhitectura industrială.

Ceea ce a putut face ca rezultatele în învățămînt să fie totuși mai bune în raport cu numărul de ore și proiecte, se datorează faptului că în afara muncii stăruitoare depuse de colectivul disciplinei, elementele de teorie a arhitecturii industriale predate la curs s-au putut împleti și aplica direct în proiectul de arhitectură industrială, ambele fiind conduse de același colectiv; s-a putut astfel exemplifica pe viu, la proiect, ceea ce se arăta abstract și generic la curs.

Desfășurarea cursului, ca și a proiectului, s-a făcut în general, în sensul economiei investițiilor, eficienței tehnologice și tehnice.

Paralel cu aceasta s-a subliniat însă și importanța considerentelor de ordin plastic; contrar proiectării industriale din trecut — care a oscilat între două alternative la fel de false: fie o preocupare foarte redusă pentru forma arhitecturală, fie recurgerea la soluții estetice ieftine, de efect, de reclamă, la modă — s-a urmărit să se realizeze proiecte valabile din punct de vedere plastic, pe măsura importanței investițiilor. Colectivul disciplinei a căutat în acest sens să insufle studenților răspunderea pentru construcțiile pe care le proiectează, construcții în care muncitorii își petrec cea mai activă parte din viața lor.

În acești cîțiva ani care s-au scurs, colectivul disciplinei a înzestrat un cabinet cu material documentar destul de bogat, o mică bibliotecă de specialitate cu publicații din Uniunea Sovietică, țările de democrație populară și din occident, precum și o mică fototecă cuprinzînd, atît realizări din diferite țări, cît și proiecte bune și diplome pe teme industriale realizate de studenți; un număr important de diapozitive completează acest material. Toate acestea au suscitat interesul studenților și i-au ajutat să cunoască un domeniu cu totul nou, văzînd nu numai aspectele unei arhitecturi noi, dinamice, vii, utilizînd adesea mijloace și metode inedite, dar și posibilitățile ei multiple.

Problemele tehnologice — cu determinantele lor precise — ca și aspectele economice, departe de a stînjeni inspirația liberă — așa cum pretind și astăzi adesea mulți arhitecți mai vîrstnici — suscită, dimpotrivă, un interes pasionat al studenților, care urmăresc dezvoltarea paralelă a acestor determinante și realizările arhitecturale corespunzătoare.

Ceea ce suscită de asemenea interes este marea varietate a problemelor incluse într-o temă industrială. Varietatea și complexitatea elementelor care compun ansamblul industrial sînt atît de mari, încît realizează, în mic, problemele proiectării urbanistice ale unui întreg oraș. Într-adevăr, într-un ansamblu industrial, studenții regăsesc, nu numai clădirile industriale propriu-zise (în care au loc procesele de fabricație) sau cele auxiliare (depozite, magazii, ateliere de întreținere), ci și o serie de clădiri de locuit (grupa de intervenție sau colonia muncitorească), o serie de clădiri publice (club, cantină, școală

ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

profesională, creșă, cămin de zi), precum și o serie de clădiri cu caracter special, care fac tranziția cu clădirile civile din oraș sau din apropierea întreprinderii (clădirea administrativă, laborator, pavilion de poartă). Nu lipsește nici aici — cum nu lipsește nici din ansamblul urban — clădirea centralei electrice, garajele, remizele și, în afara acestora, o serie de construcții speciale, cum sînt castelul de apă, turnurile de răcire, coșurile etc. Lăsînd la o parte problema instalațiilor (problemele rețelelor de apă industrială, menajeră, de incendiu, cele de canalizare, încălzire, abur, aer comprimat, iluminat și forță electrică, stațiile de transformatori, de reglare a gazelor, de epurare a apelor, de decantare, de pompare, de gaze, de oxigen etc.), care constituie încă adevărate mistere pentru ei, mai intervine în studiul de ansamblu — desigur numai în linii cu totul generale — trasarea liniilor de comunicație rutieră și ferată, studiul pieței preuzinale de acces, ca și al zonei de protecție sanitară față de centrele locuite. Această mare varietate a studiului, a problemelor ce se înlănțuie și se întregesc, împiedică monotonia unor studii unilaterale și pregătesc pe viitorul proiectant specializat în construcții industriale, care are rolul de coordonare a multiplelor probleme ce se pun efectiv în practică, ajutîndu-l să-și lărgească orizontul, să înțeleagă și să armonizeze toate elementele amplelor complexe industriale.

Și pentru că arhitectura industrială este în primul rînd o arhitectură de ansamblu, s-a căutat să se folosească într-o largă măsură studiul pe machete, în care grupările de ansamblu pot fi urmărite mai ușor, mai pregnant, mai eficace. Astăzi disciplina posedă un număr însemnat de machete realizate în întregime de studenți.

Proiectul care se întocmește în anul V este, în general, astfel ales, încît să pună în evidență caracterele specifice ale arhitecturii industriale.

Studenții au ocazia să constate din proprie experiență, aplicînd în mod practic expunerile teoretice ale cursului și verificîndu-le prin vizitarea unor industrii mai importante din țară, că arhitectura industrială este o arhitectură de mari proporții, cu clădiri care închid foarte adesea sub un singur acoperiș suprafețe de mii și zeci de mii de metri pătrați; că varietatea de forme, de volume determinate de fluxurile și condițiile tehnologice este nesfîrșit de mare și că această varietate, departe de a îngrădi, fecundează inspirația arhitecturală; că în această varietate, totuși, simplitatea, sobrietatea (care vădește adesea o sensibilitate nu lipsită de rafinament) constituie limbajul firesc al plasticii industriale; că în cadrul acestei simplități, efecte plastice pregnante sînt subliniate prin contraste de volume, de materiale, de culori, de plinuri și goluri, mergînd de la hale complet blindate, fără geamuri, la cele complet îmbrăcate în sticlă; că ritmul compoziției își găsește un echivalent deosebit de puternic în ritmul de amplasare a mașinilor, în ritmul de desfășurare a procesului tehnologic ca și în ritmul rezultat din repetarea logică a acelorași elemente constructive pe mari întinderi și suprafețe; în sfîrșit, că problemele economice se împletesc ca o realitate vie în preocupările proiectării industriale, că toate acestea duc către o arhitectură nouă, vie, mobilă și dinamică, exprimată de obicei în compoziții disimetrice, deosebite de cele simetrice — statice, solemne, sobre, grave, uneori rigide — cu care erau mai adesea obișnuiți în celelalte ramuri arhitecturale.

Desigur că pentru răstimpul redus de proiectare, o adîncire a acestor elemente este mai greu de obținut, dar și numai ridicarea acestor probleme, atragerea atenției asupra lor și încercarea de a le rezolva în cursul proiectului sînt bine venite. Soluționarea ansamblurilor capătă tratări diferite, după cum sînt amplasate în afara orașului, cînd se pot dezvolta mai liber, sau într-un cvartal de oraș, cînd au a ține seama și de încadrarea acestora în sistemul stradal al orașului.

Soluțiile plastice s-au resimțit în unii ani de influențele estetizante din acel timp, dar în scurtă vreme aceste influențe au fost înlăturate.

Un studiu mai adîncit al problemelor industriale se face la proiectul de diplomă, pentru acei studenți care își aleg temele din acest domeniu. Ceea ce caracterizează aceste proiecte este în primul rînd punerea lor de la început în condiții cît mai apropiate de realitate. Temele sînt adesea cele reale puse institutelor de proiectări industriale, terenul este real ales, studentul deplasîndu-se în localitatea respectivă, confruntînd condițiile, cercetînd sursele de materii prime și centrele de desfacere, legăturile ferate și rutiere, împrejurimile, aplasarea terenului coloniei muncitorești; studiul însuși se desfășoară în două faze, corespunzător condițiilor de lucru din producție, prediploma și diploma, echivalînd cu sarcina de proiectare și proiectul tehnic parțial din realitate.

Dacă la prediplomă se dezbat problemele generale dar hotărîtoare pentru soluția de ansamblu, proiectul de diplomă urmărește o rezolvare armonioasă și detaliată a problemelor tehnologice (cu amplasarea utilajelor principale în planuri, cu urmărirea fluxului tehnologic și uman, cu justificarea suprafețelor și înălțimilor pe baza gabaritelor prescrise), a celor constructive (sistemul structural cel mai adecvat pentru preluarea sarcinilor statice și dinamice), ca și a celor plastice (privind armonizarea arhitecturală a marii varietăți de clădiri ce compun ansamblul, sub raportul tehnologic, structural și plastic), toate sub controlul riguros al considerentelor economice.

Rezultatele obținute în acești 10 ani sînt o indicație că drumul pe care s-a mers e bun și îndreptățesc speranța că, îmbunătățind treptat activitatea didactică și metodologică, antrenînd într-o mișcare comună cît mai mulți arhitecți specializați în arhitectura industrială, vom putea da țării noastre în continuă dezvoltare industrială, arhitecți capabili să rezolve lucrări care să reunească un maxim de eficiență tehnologică, un minim de investiție și un sumum de valoare arhitecturală.

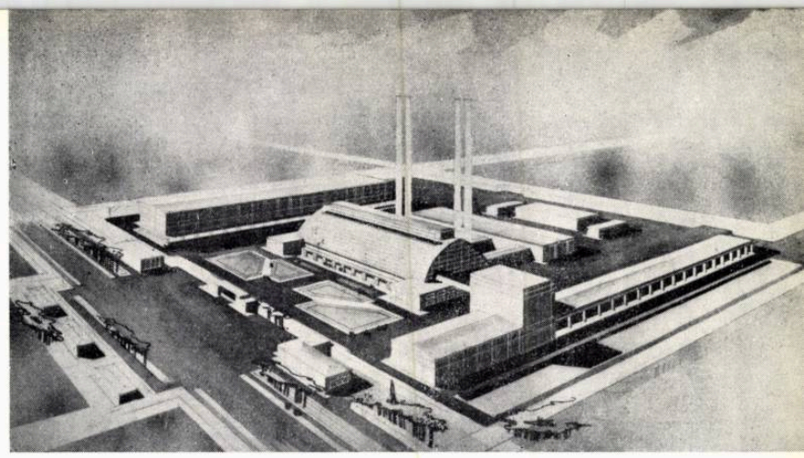

Fabrică de sticlă de ambalaj — Perspectivă aeriană
Proiect de diplomă, student Enăchescu Marius (1957)

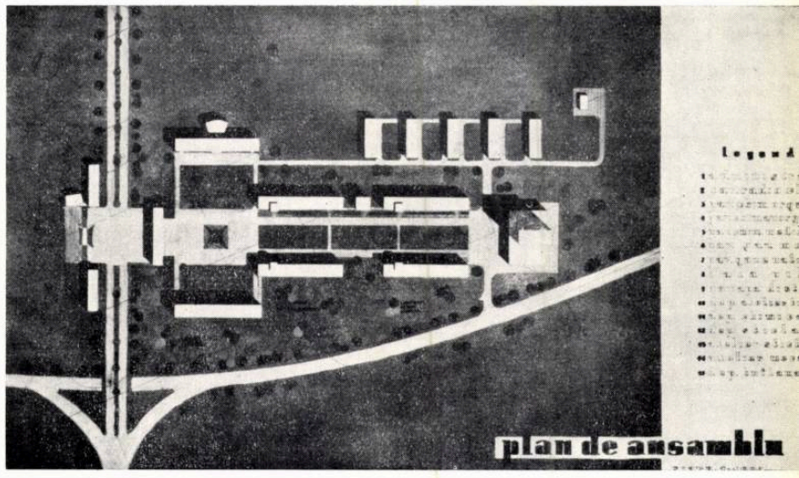

Centru de cercetări chimice — Plan de ansamblu
Proiect de diplomă, student Mihai Mircea (1958)

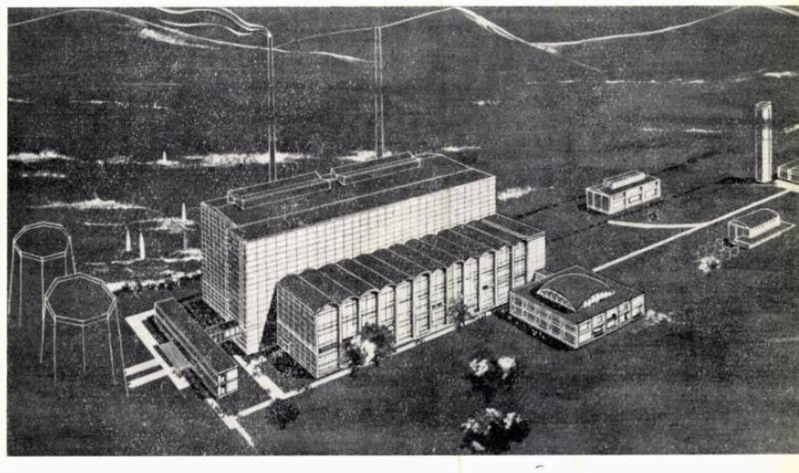

Centrală termoelectrică — Perspectivă aeriană
Proiect de an, student Popescu Radu (1958)

Fabrică de sodă — Machetă
Proiect de diplomă, student Turjanu Tamara (1958)

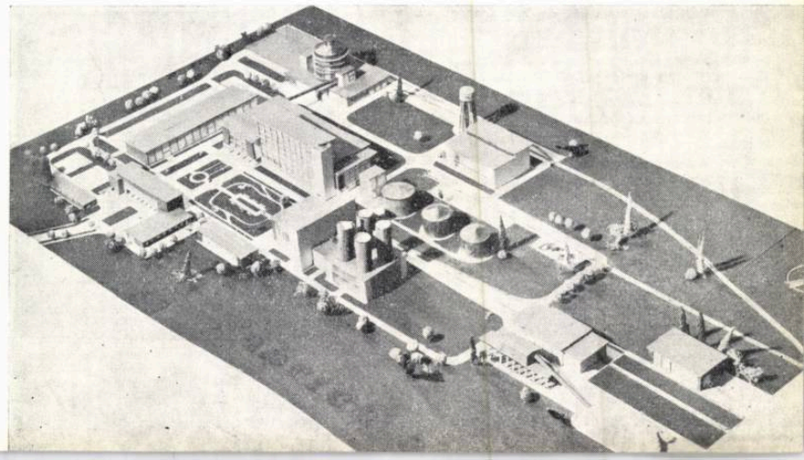

I. CĂRȚI ASUPRA ARHITECTURII INDUSTRIALE

Academia de arhitectură a U.R.S.S., institutul de clădiri și construcții industriale

АРХИТЕКТУРА ПРОМЫШЛЕННЫХ СООРУЖЕНИЙ

Arhitectura construcțiilor industriale

Moscova, Editura de literatură pentru construcții și arhitectură, 1956
260 pagini, 294 figuri

În prima parte a cărții se prezintă, sub titlul « Problemele generale ale arhitecturii industriale », o analiză a arhitecturii construcțiilor industriale sovietice în perioada de după război; o analiză a realizărilor ucrainene în aceeași perioadă; două studii asupra tipizării construcțiilor industriale parter din cadrul întreprinderilor constructoare de mașini și asupra tipizării construcțiilor industriale cu mai multe niveluri.

Studiile sînt deosebit de interesante și utile, ele sintetizînd, atît o largă activitate de proiectare a cîtorva institute sovietice, cît și concluziile rezultate din exploatarea unora dintre tipurile executate.

Partea a doua, intitulată « Arhitectura întreprinderilor și construcțiilor din diferite sectoare de producție », analizează pe larg aspecte teoretice, proiecte și realizări sovietice de întreprinderi grupate în cîteva ramuri industriale: cocso-chimice, construcții de mașini grele, centrale hidroelectrice, centrale termice uzinale și electrice orășenești și raionale, planificare și vinificare, carne și lapte, silozuri de cereale. În această parte se dau informații asupra unor realizări și tendițe mai noi din arhitectura industrială sovietică.

Bibl. Cabinetului de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură « Ion Mincu ».

Ministerul Construcțiilor — Institutul de proiectare pentru construcții industriale și agricole

IPARI ÉPÜLETTERVEZÉS — GÉPGYÁRAK

Proiectarea construcțiilor industriale Fabrici de mașini

Budapesta, Editura tehnică, 1956
296 pagini bogat ilustrate, 10 planșe.

Lucrarea conține elemente generale și de detaliu necesare proiectării fabricilor de mașini, fiind prima în cadrul unei colecții care urmează să cuprindă toate ramurile de producție industrială, folosind experiența de proiectare acumulată în R.P.U.

Pe lîngă o serie de date de bază, se prezintă pentru toate secțiile care compun o fabrică de mașini (turnătorii, forje, atelier, depozite, laboratoare): schema tehnologică, felul și gabaritele utilajelor și instalațiilor, norme și prescripții de asamblare a lor, precum și exemple de rezolvare concretă în plan și secțiune a unei asemenea secții de producție, însoțite de bibliografie.

Datele cu privire la combaterea incendiului, alegerea și descrierea mijloacelor de transport și gabaritele unor mașini-unelte sînt deosebit de prețioase, putînd servi și proiectării în celelalte ramuri industriale.

Cele 10 exemple de industrii prezentate în anexă sînt deosebit de utile, atît prin reprezentarea grafică completă (schema tehnologică, planul general cu toate clădirile secționate și desfășurarea fluxului tehnologic și uman, secțiuni verticale), cît și prin complexitatea datelor caracteristice prezentate: profil, capacitate, clasificare, sistem de fabricație, utilaje, amplasament, posibilități de extindere, căi ferate, drumuri, accese, fluxul uman, fluxul de materiale, consumurile la diferite instalații.

Bibl. Centrului de documentare tehnică al M.C.M.C. D. 2350

Institutul de urbanism și arhiectură

PORADNIK ARCHITEKTURA, BUDOWNICTWO PRZEMYSLOWE

Manualul arhitectului — Construcții industriale

Varșovia, Editura pentru construcții și arhitectură, 1956
220 pagini, 366 figuri.

Cartea grupează opt studii asupra unor probleme de bază ale arhitecturii industriale:

— *Planul general*, cuprinzînd elementele componente, clasificări, date de bază, căi de transport, rețele de instalații, plantare, compoziție, probleme de economie și exemple.

— Studiu asupra *« halelor de producție »*, interesant mai ales prin exemplele prezentate și completarea lor cu caracteristicile de bază și unii indici tehnico-economici.

— *Clădiri industriale pe mai multe niveluri*, în care se dau, pe lîngă tipurile de secțiuni și criteriile de alegere, o serie de exemple utile de clădiri și de rezolvări de detaliu ale nodurilor de circulație verticale și grupuri sanitare.

— Studiu asupra *tipizării în arhitectura industrială*, cu o prezentare succintă a posibilităților, de la elemente pînă la halele universale.

— O prezentare bogat ilustrată a *instalațiilor din clădirile industriale.*

— Prescripții de proiectare și exemple de *anexe administrative, social-sanitare și culturale.*

— *Studiu asupra depozitelor industriale*, cu o trecere în revistă a diferitelor tipuri, de la depozitele-peron, pînă la silozuri.

— Un studiu bogat ilustrat asupra *iluminării naturale a halelor industriale.*

Fiecare studiu este însoțit de o bogată bibliografie.

Bibl. Cabinetului de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură « Ion Mincu ».

Institutul de stat de proiectare a așezărilor muncitorești, construcțiilor terestre și inginerești.

STAVROPROIECT — Institutul de studii și tipizări.

UNIVERSÁLNI RESENI BUDOV BRUMYSLOVYCH

Soluționarea universală a clădirilor industriale.

Praga, Editura Stavroproiect, 1956
133 pagini bogat ilustrate

Studiul este deosebit de util pentru abordarea uneia dintre cele mai actuale și mai importante probleme ale arhitecturii industriale: soluționarea universală a clădirilor industriale.

După ce în « Introducere » se schițează modul cum, atît cerințele producției construcțiilor, cît și ale producției industriale duc deopotrivă la soluționarea universală a clădirilor industriale, în capitolul I, « Problemele tipizării clădirilor industriale cu un nivel » se prezintă fazele ce trebuie parcurse spre industrializarea construcțiilor: industrializare, modulare, tipizare, unificare, standardizare. Capitolul II, « Privire generală asupra clădirilor industriale cu un nivel », prezintă condițiile speciale, funcționale, constructive și de instalații, arhitecturale și urbanistice, arătînd că în arhitectura industrială tipizarea clădirilor este foarte dificilă; se arată astfel că luînd în considerare numai o parte din condițiile specifice, s-a ajuns la un număr de 30 000 de variante de clădiri industriale cu un nivel. Pe baza concluziei rezultate din această analiză se face în capitolul III prezentarea « Soluționării universale a clădirilor industriale, cu un nivel ». Ultimul capitol prezintă un « Proiect provizoriu pentru clădiri industriale, universale, cu un nivel ».

Studiul este bogat ilustrat și cuprinde în tratarea tuturor aspectelor analiza economicității soluțiilor, bazată pe indici tehnico-economici comparativi.

Bibl. Cabinetului de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură « Ion Mincu ».

Prof. ing. WALTER HENN — BAUTEN DER INDUSTRIE

Construcții industriale

München, Editura Georg D. W. Callwey, 1955
Vol. I — 240 pagini; vol. II — 304 pagini, material ilustrativ bogat

Primul dintr-o serie de lucrări asupra construcțiilor industriale și de transport, volumul I semna-

leazã principalele probleme şi prezintă principiile de bază ale proiectării şi executării ansamblurilor şi construcţiilor industriale.

Partea I clasifică şi cuprinde problemele şi principiile proiectării complexelor industriale, principiile generale ale proiectării unor elemente de construcţie, de instalaţii şi de apărare împotriva incendiului, exploziilor şi trăsnetului, precum şi elementele de bază ale proiectării încăperilor anexe şi ale construcţiilor industriale de diferite tipuri: etajate, hale, parter, mixte. După prezentarea unor norme de bază şi a unor principii şi norme de rezolvare a căilor ferate, partea a II-a a primului volum indică posibilităţile de rezolvare, norme de dimensionare şi detalii de execuţie în metal şi beton armat, atît ale diferitelor tipuri de construcţii industriale, cît şi ale unor elemente de construcţie şi încăperi anexe.

Utilă este exemplificarea diferitelor probleme prin rezolvări concrete la ansambluri şi construcţii industriale executate.

Volumul al II-lea prezintă exemple de ansambluri şi construcţii industriale, grupate pe ramuri de producţie.

O mare parte dintre acestea sînt reprezentate prin planurile ansamblului şi construcţiei principale, secţiuni, vederi de ansamblu interioare şi exterioare, fiind completate uneori cu detalii de execuţie, prezentate în ultima parte a volumului.

Bibl. Institutului de arhitectură « Ion Mincu »

Bibl. Ministerului Construcţiilor, 21.684 I, II

Bibl. I.D.T., C 12.983 I, II

KARLS ELLSÄSSER, HORST OSSENBERG — BAUTEN DER LEBENSMITTELINDUSTRIE

Clădiri ale industriei alimentare

Stuttgart, Editura Julius Hoffmann, 1954

184 pagini, 600 fotografii şi desene

După o succintă analiză a elementelor de bază ale construcţiilor industriale, lucrarea prezintă un număr de 112 întreprinderi, grupate în opt ramuri industriale, în funcţie de materia primă alimentară pe care o prelucrează: cereale, zahăr, carne şi peşte, lapte, grăsimi şi ulei, fructe şi zarzavaturi, băuturi, cafea — ceai —condimente şi dulciuri.

Pentru fiecare ramură industrială se face o scurtă caracterizare generală tehnologică şi tehnic-constructivă; fiecare exemplu de întreprindere este bogat ilustrat, cu planuri de ansamblu exterioare şi machete şi este însoţit de o descriere a elementelor caracteristice.

Cartea mai cuprinde trei capitole asupra depozitelor magazinelor « en gros » şi pieţelor alimentare şi asupra frigoriferelor alimentare, halelor, clădirilor administrative şi de deservire.

Bibl. Centrului de documentare tehnică al M.C.M.C. D. 2755

KENNETH REID — INDUSTRIAL BUILDINGS

Construcţii industriale

New-York, Editura F. W. Dodge Corporation, 1951

546 pagini, cu ilustraţii

Lucrarea înmănunchiază într-un singur volum materialele referitoare la arhitectura industrială publicate în revista « Architectural Record », între anii 1940—1949.

În secţiunea I sînt grupate o serie de studii asupra unor tipuri de clădiri industriale şi a unor probleme mai importante ale arhitecturii industriale.

În secţiunea a II-a sînt prezentate o serie de ansambluri grupate în cîteva ramuri de producţie industrială: industrie aeronautică şi cercetări, depozite, industrie alimentară, cosmetică, industrie de materiale noi (plastice şi altele); sînt prezentate de asemenea studii asupra instalaţiilor în industrii, problemelor de construcţie, de amplasare etc.

Secţiunea a III-a grupează o serie de fişe de informare rapidă (Time — Saver Standard) asupra unor probleme de detaliu.

Bibl. Cabinetului de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură « Ion Mincu ».

II — PERIODICE DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ

BULETIN DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ

Elaborat de Disciplina de arhitectură industrială din Institutul de arhitectură « Ion Mincu » Bucureşti

Primul număr, apărut în decembrie 1958, cuprinde materialele bibliografice (apărute în perioada 1950—1957) grupate în patru capitole: 1. cărţi; 2. reviste de arhitectură industrială; 3. numere speciale de arhitectură industrială şi numere cu un bogat conţinut de arhitectură industrială ale diferitelor reviste de arhitectură; 4. titluri de articole asupra arhitecturii industriale.

Apare semestrial

IPARI EPITESZETI, SZEMLE

(Revista construcţiilor industriale)

Buletinul Institutului de proiectare industrială IPARTERV, R. P. UNGARĂ

Budapesta

Revista conţine analize foarte detaliate asupra tehnologiei şi prezintă experienţa de proiectare a institutului, conţinînd analize foarte detaliate asupra unor ansambluri şi clădiri industriale proiectate sau în curs de execuţie. Este de un real folos arhitecţilor din toate ramurile de proiectare industrială.

BUDOWNICTWO PRZEMYSLOWE

(Construcţii industriale)

Organ al Ministerului Construcţiilor din R. P. Polonă—Varşovia

Cuprinde articole asupra proiectării, executării, organizării execuţiei şi arhitecturii construcţiilor industriale.

Apare lunar.

USINES D'AUJOURD'HUI

Paris

(Uzine de azi)

Cuprinde studii asupra tehnologiei, rezolvării constructive şi de instalaţii şi asupra arhitecturii unor întreprinderi industriale recent puse în funcţiune.

În anexa « Echipament şi tehnică », revista prezintă noutăţi în rezolvarea tehnico-constructivă de detaliu a întreprinderilor analizate în numărul respectiv.

Revista cuprinde referiri şi material ilustrativ asupra rezolvării coloristice interioare şi exterioare a întreprinderilor industriale, informînd asupra rezolvării problemei folosirii culorii în arhitectura industrială.

Apare la 2 luni.

ZENTRALBATT FÜR INDUSTRIEBAU

(Organul central de construcţii industriale)

Hanovra, Editura Kurt R. Vincentz

Prezintă noi ansambluri industriale în funcţiune şi abordează în fiecare număr probleme actuale ale proiectării întreprinderilor industriale.

Apare lunar.

INDUSTRIAL ARCHITECTURE

(Arhitectura industrială)

Londra, Editura Leo Newbolt

Apare începînd din anul 1958 şi este destinată în special prezentării întreprinderilor industriale recent realizate în Anglia.

Apare trimestrial.

III — NUMERE SPECIALE SAU CU CONŢINUT DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ ALE DIFERITELOR REVISTE DE ARHITECTURĂ

ARHITECTURA R.P.R.

7/1956 — 2/1957 (p. 14—15) — 3/1957 (p. 20—22) — 5/1957 — 7/1957 (p. 38—39) — 1—2/1958 (p. 29—32) — 3/1958 (p. 10—11) — 4/1958 (p. 2—4, 13—15) — 5/1958 (p. 20—22) — 6/1958 (p. 8—9, 16—17) — 7/1958 (p. 6—7) — 8—9/1958 (p. 52—53)

ARCHITEKTURA (R. P. Polonă)

2/1957 (p. 59—64) — 3/1957 (p. 101—107, 110—116) — 3/1958 (p. 93—98) — 6/1958 (p. 234—235) — 8/1958 (p. 331—338) — 10/1958 (p. 414—418) — 11/1958 (p. 441—449)

ARCHITEKTURA C.S.R.

8/1956—7/1957 (număr special) — 7/1958 (număr special)

ARHITECTURA U.R.S.S.

3/1955 — 9/1956 — 1/1957 (p. 7—8) — 4/1957 (p. 31—34) — 11/1957 (p. 43—49) — 12/1957 (p. 16—19) — 2/1958 (p. 46—50) — 5/1958 (p. 32—41) — 9/1958 (p. 19—24, 30—36) — 11/1958 (p. 10—14, 57—64)

DEUTSCHE ARCHITEKTUR

4/1957 (p. 221) — 5/1957 (p. 346) — 7/1957 — 9/1957 (p. 524) — 1/1958 (p. 1—13, 17—19, 45) — 2/1958 (p. 62—69, 96) — 3/1958 (p. 134—147) — 5/1958 (p. 265—268, 301—307) — 6/1958 (p. 400) — 11/1958 (p. 604—614)

MAGYAR EPITOMUVESZET

1—3/1958 (p. 11—14) — 4—5/1958 (p. 117) — 6/1958 (p. 183—185)

L'ARCHITECTURE D'AUJOURD'HUI

37/1952 — 69/1957 — 72/1957 (p. XIX) — 73/1957 (48—51) — 75/1958 (p. XIX, XXX—XXXI, 32—38, 80—95) — 76/1958 (p. 88—92) — 78/1958 (p. 6—7) — 80/1958 (p. 90)

ARCHITECTURAL REVIEW

720/1957 (p. 63—72) — 721/1957 (p. 123—124) — 723/1957 (p. 230—245) — 724/1957 (p. 307—322) — 726/1957 — 728/1957 (p. 166—187, 212 — 222) — 730/1957 (p. 300 — 309) — 731/1957 (p. 407—408) — 732/1958 (p. 50—55, 63—65) — 733/1958 (p. 129—131) — 734/1958 (p. 165—169) — 739/1958 (p. 133—138) — 740/1958 (p. 169—170, 189) — 742/1958 (p. 295—308)

FORUM

2/1957, vol. 106 (p. 106—114) — 6/1957, vol. 106 (p. 161—162) — 1/1957, vol. 107 (p. 145—149) — 4/1957, vol. 107 (p. 154—161) — 6/1957, vol. 107 (p. 135—141) — 4/1958, vol. 108 (p. 124—129) — 6/1958, vol. 108 (p. 104—107) — 4/1958, vol. 109 (p. 128—149)

HOMMES ET TECHNIQUES

1956 (număr special « Culoarea »)

TECHNIQUES ET ARCHITECTURE

S. 12, 5—6/1952

Arh. C. Enache

S. MOJNEAGUN
Candidat în ştiinţe filozofice

CĂUTĂRI ÎN DOMENIUL TEORIEI ARHITECTURII ÎN OCCIDENT

În ultimii ani au apărut în ţările capitaliste numeroase lucrări şi articole dezbătînd problemele teoretice ale arhitecturii. Problemele de teorie au ocupat un loc important şi în lucrările congreselor şi conferinţelor organizaţiilor internaţionale ale arhitecţilor, ţinute după cel de-al doilea război mondial. Această deosebită atenţie acordată problemelor de teorie a arhitecturii nu este întîmplătoare. Ea oglindeşte dorinţa de interpretare a evenimentelor istorice ce se petrec în dezvoltarea societăţii contemporane, care nu pot să nu influenţeze şi soarta arhitecturii din străinătate. Importanţa unora dintre problemele teoretice depăşeşte graniţele condiţiilor din societatea burgheză. Cu atît mai mult îi interesează abordarea şi soluţionarea teoretică a acestor probleme pe arhitecţii sovietici, care caută să interpreteze critic practica arhitecturii din străinătate şi să-şi însuşească tot ceea ce are pozitiv această practică. Acest lucru nu este uşor, deoarece în clădirile şi construcţiile concrete toate elementele — sociale, funcţionale, tehnico-economice, de plan şi de formă — sînt legate între ele în modul cel mai strîns.

Deşi sarcinile profesionale care stau în faţa arhitecţilor din lumea întreagă au un caracter comun, nu se pot trece cu vederea elementele care le despart. În cursa întrecerii economice dintre cele două sisteme se duce o luptă continuă între ideologia burgheză şi cea socialistă. Aceasta trasează o graniţă indiscutabilă între căutările creatoare ale arhitecţilor din ţările capitaliste şi cele socialiste.

Există părerea superficială şi profund eronată că în arhitectura mondială s-ar desfăşura procesul istoric al nivelării deosebirilor naţionale şi stilistice, că în legătură cu industrializarea construcţiilor şi cu unificarea materialelor şi elementelor de construcţie s-ar dezvolta un stil internaţional lipsit de trăsături locale, istorice şi naţionale originale (apariţia acestui stil este uneori legată de activitatea grupului « Bauhaus »). Acest punct de vedere nu reflectă însă de loc adevăratele legi ale dezvoltării arhitecturii contemporane. Naţiunile burgheze s-au caracterizat totdeauna prin tendinţa autodeterminării cît mai rapide, cu păstrarea caracterului naţional al culturii. Acest lucru e dovedit de lupta care se desfăşoară în ţările coloniale şi dependente. Aşadar, se poate trage uşor concluzia că punctul de vedere amintit mai sus nu este decît oglindirea tendinţelor cosmopolite ale capitalismului monopolist.

Acest punct de vedere este cu atît mai inacceptabil atunci cînd se pune problema comparării caracteristicilor arhitecturii contemporane — sovietice şi burgheze. Chiar dacă există unele condiţii istorice comune (creşterea oraşelor, industrializarea construcţiei, căutarea de noi materiale şi elemente de construcţie etc.), orientarea şi tendinţele generale ale dezvoltării lor nu pot să nu reflecte deosebirile fundamentale din structura socială a societăţii, nu pot să nu aibă un caracter de clasă. Dezvoltarea arhitecturii este, la urma urmelor, condiţionată totdeauna de acţiunea legilor economice fundamentale ale formaţiunilor sociale respective şi depinde şi de diferitele concepţii ideologice şi filozofice care formează suprastructura societăţii.

*

Una dintre problemele teoretice centrale discutate de arhitecţi la congresele internaţionale este problema oraşului.

În occident se scrie mult despre soarta oraşului capitalist, punîndu-se uneori întrebarea: va supravieţui oraşul sau va pieri? Aceasta nu e o întrebare retorică; ea oglindeşte tragismul real al situaţiei actuale. Oraşe ca New-York, Chicago au atins proporţii uriaşe (marele New-York are aproximativ 16,5 milioane locuitori). Partea comercială a acestor oraşe este construită compact şi arbitrar, la întîmplare, procentul de construcţii în cvartalele de locuit ajungînd pînă la 70—80%. În aceste cvartale, curţile s-au transformat în nişte « saci de piatră » lipsiţi de aer, de lumina soarelui, de verdeaţă. Îngrămădirea haotică de zgîrie-nori transformă străzile în nişte treceri înguste, ca nişte trecători, ocupate în întregime de necesităţile transportului. Chiar zgîrie-norii nu sînt decît nişte «pasaje» verticale în care circulă ascensoare rapide, care absorb circulaţia de pe străzi. În aceste condiţii este uşor de înţeles teama arhitecţilor din occident şi în special a arhitecţilor din S.U.A.

F. L. Wright defineşte zgîrie-norii « *construcţii barbare, care se înalţă fără să ţină seama de mediul înconjurător şi nici unul de altul* ». Oraşul contemporan este, după caracterizarea lui, un « *oraş al nopţii* » care înrobeşte pe om; traiul în acest oraş, datorită aglomerării, este deosebit de scump: « *...Pierzîndu-şi timpul, spaţiul şi . . . răbdarea, omul devine în acest oraş grosolan şi dezechilibrat* ».

Hudnut, profesor de arhitectură la Universitatea din Harward, afirmă: « *. . . noi nu construim oraşe, ci nişte maşini mari, subordonîndu-le activităţii raţionale, îndreptate numai în scopul producţiei* » [1]. « *Oraşele noastre acţionează împotriva noastră* » — încheie el. Referindu-se la aceeaşi problemă, L. Mumford întreabă: « *Ce creăm: ordine sau haos?, spaţiu sau aglomerare? satisfacţie estetică sau asuprire? peisaj urban destinat vieţii sau celule de închisoare şi blocuri pentru automate?* » [2]

H. Sert, preşedintele «Congresului internaţional al arhitecturii moderne », a afirmat la cel de al VIII-lea congres al acestei asociaţii că oraşul contemporan « *s-a transformat într-un loc în care eşti nevoit să intri, dar pe care doreşti să-l părăseşti cît mai repede?* » [3]

Stein, colaborator ştiinţific la un institut de arhitectură din America şi care se ocupă cu problema oraşului nou, consideră că oraşul capitalist contemporan este periculos pentru sănătate şi viaţă. În acest oraş, îmbolnăvirile psihice, înrăutăţirea sănătăţii, scăderea natalităţii capătă proporţii catastrofale. În el nu este loc, nu numai pentru odihnă şi refacerea puterilor, dar nici pentru o muncă productivă. Drumurile zilnice lungi de acasă pînă la locul de muncă şi înapoi, iar apoi la « locurile de odihnă », răpesc oamenilor şi timp şi sănătate. « *Scumpirea crescîndă a traiului în marile oraşe înghite o parte tot mai mare din bugetul individual şi al oraşului* » [4].

Aşadar, avem în faţă o critică serioasă a oraşului capitalist contemporan. Această critică ocoleşte însă cauzele şi condiţiile care provoacă criza oraşului. Ea este însă o critică a faptelor şi de aceea este convingătoare.

Problemele urbanismului au fost discutate la Congresul al V-lea al Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor, care a avut loc la Moscova în iulie 1958. Tema principală a congresului a abordat trei aspecte: refacerea oraşelor, reconstrucţia oraşelor şi construcţia de noi oraşe. Subiectul principal al discuţiilor l-a constituit problema reconstrucţiei oraşelor.

Unii arhitecţi din occident, încercînd să explice cauzele crizei oraşului, afirmă că necesitatea reconstruirii oraşelor a devenit acută şi urgentă, în legătură cu « *a doua revoluţie industrială* » care ar avea loc în occident în perioada de după război. Prin « *a doua revoluţie industrială* » se subînţelege creşterea volumului producţiei industriale şi intensificarea circulaţiei auto, care se observă în perioada postbelică şi care au provocat, după părerea lor, creşterea şi criza oraşului. Unul dintre raportorii congresului, R. Hillebrecht (R.F.G.), a spus fără ocol: « *a doua revoluţie industrială a condiţionat primele semne de schimbare a structurii sociale şi a dat un impuls noii legislaţii urbaniste . . .* » [5].

Ideea principală se reduce la aceea că în ţările capitaliste din Europa cică ar avea loc, în anii de după război, nişte « modificări ale structurii sociale » şi încă de asemenea natură, încît pe baza lor se soluţionează în mod real problemele urbanistice.

Corespunde oare acest lucru realităţii sau constituie doar o camuflare a contradicţiilor societăţii capitaliste?

Sporirea, într-o oarecare măsură, a volumului producţiei şi dezvoltarea transportului auto, pe care le observăm în perioada postbelică, nu pot fi denumite în nici un caz revoluţie industrială. Cu atît mai mult nu se poate atribui acestor fenomene criza oraşului contemporan.

Articol publicat în revista « Arhitectura U.R.S.S. » nr. 11—1958.

[1] Hudnut, « Arhitecture and the spirit of man". Cambridge, 1949, p. 182.
[2] L. Mumford, „From the ground up". N. Y., 1956, p. 230.
[3] Culegerea „The heart of the city", London, 1952, p. 4.
[4] Stein C., „Toward new towns for America" N.Y., 1957, p. 219.
[5] R. Hillebrecht, « Zakonodatelnie, ekonomiceskie i sotialnie storoni osuşciestvlenia proektov ». Raport ţinut la Congresul al V-lea al U.I.A. p. 3 (textul în limba rusă).

În secolul al XIX-lea numai 1,6% din populația Europei locuia în orașe și numai 22 de orașe aveau peste 100 000 de locuitori. La începutul secolului al XX-lea, numărul orașelor de acest fel a crescut la 160, iar populația orașelor reprezenta 40% din numărul total al locuitorilor. Către 1940 această cifră ajunsese la 60%.

Aceste cifre, luate din cartea lui E. Saarinen, «Orașul»[1], arată convingător că procesul de creștere impetuoasă a orașelor a avut loc încă la începutul secolului nostru, înainte de așa-numita «a doua revoluție industrială». Înseamnă că rădăcinile crizei orașului contemporan sînt mult mai adînci, că ele trebuie căutate în natura legilor economice ale capitalismului, în concentrarea populației proletare — fără de care producția capitalistă nu e de conceput — în caracterul anarhic al dezvoltării acestei producții și a forțelor de producție, care nu sînt supuse reglementării planificate în interesul societății, ci sînt subordonate numai legii obținerii profitului maxim.

Numai arhitecți cu un orizont larg, care gîndesc prin prisma categoriilor sociale, cu toate că sînt departe de marxism, sînt nevoiți să recunoască, sub presiunea faptelor, că proprietatea particulară asupra pămîntului, asupra mijloacelor de producție provoacă haosul orașului, ostil vieții. Cauza haosului constă în goana după bani, afirmă ei. Scumpirea terenului duce la aglomerarea populației. Orașul crește în înălțime, casele se așază pe picioroange, populația devine tot mai densă. În aceste condiții, oamenii pierd mult timp și sănătate. Viața devine mai scumpă... Fiecare din aceste vicii devine un *rău social* propriu societății *capitaliste*. Nu orașul — în general — e ostil societății, ci orașul capitalist, în care viața e subordonată stoarcerii de profit, legilor exploatării comerciale. El se transformă într-un vampir care suge sîngele. În perioada revoluției industriale capitalismul a stimulat creșterea impetuoasă a orașelor, dar a chemat la viață, în ele, o serie de forțe monstruoase cărora el nu le-a putut face față. Această stihie a lovit și pe oameni și arhitectura... Rezultatul — criza orașului.

Unde este, însă, ieșirea?

Zadarnic încearcă unii profesori vest-europeni să camufleze aceste cauze principale și să demonstreze că guvernele social-democrate înaintează pe drumul soluționării ascuțitei probleme sociale a orașului. Zadarnic recomandă R. Hillebrecht în încheierea raportului său:

«*Menținînd principiul de drept al proprietății private asupra pămîntului, e necesar ca pe cale legislativă să intensificăm legăturile sociale ale proprietății cu necesitățile societății, care sînt dominante, pentru a asigura posibilitatea de a dispune de terenuri în scopuri urbanistice*»[2].

După părerea sa, această legislație e necesară pentru «*a nu pune în pericol ordinea socială și desfășurarea nestingherită a vieții economice*». Toate aceste recomandări nu sînt însă decît fraze social-reformiste tipice, al căror scop este de a abate mișcarea muncitorească de la sarcinile ei revoluționare, încercări de a împăca contradicțiile de neîmpăcat dintre clase.

Pe baza acestor concepții și a altora asemănătoare, în teoria urbanistică din străinătate se analizează cele două căi pe care pășește practica contemporană: descentralizarea orașelor și reconstrucția centrelor orașelor.

Ideea orașului-mașină, pe care a predicat-o le Corbusier și care s-a bucurat la timpul ei de un zgomotos succes, a rămas în domeniul utopiei. Planurilor abstracte ale lui le Corbusier și ale școlii sale nu le-a fost dat să se realizeze.

În condițiile actuale, în occident prinde tot mai mult teren ideea descentralizării orașului.

În legătură cu aceasta, propaganda oficială din S.U.A. afirmă că procesul descentralizării orașelor se datorește, nu atît suprapopulării și vieții extrem de încordate din orașe, cît existenței unui mare număr de automobile, mobilității populației, posibilității înfăptuirii visului despre o căsuță proprie etc. Ea încearcă să prezinte cele 66 milioane de automobile care au inundat orașele americane, creînd o supraîncărcare acută a circulației rutiere, drept o supremă realizare a progresului omenesc. Însă... în orașele din S.U.A. lipsește un sistem dezvoltat de transport în comun. Or, cel mai simplu calcul economic dovedește că transportul în comun necesită mai puține cheltuieli și de aceea este mai convenabil decît cel individual, din punctul de vedere al intereselor obștești, al interselor maselor de oameni ai muncii, și nu din acela al companiilor de automobile.

Frank Lloyd Wright consideră că orașul, așa cum îl cunoaștem azi, trebuie să moară și că descentralizarea orașelor constituie un proces real, întrucît granițele care despart satul de oraș au și început să dispară. Marele arhitect finlandez E. Saarinen, recunoscînd organizarea fizică și socială nesatisfăcătoare a orașului capitalist, s-a situat pe același punct de vedere, că descentralizarea «*orașelor suprapopulate trebuie considerată ca o problemă de o deosebită importanță vitală*»[3].

În ceea ce privește baza socială a reconstrucției orașului, F. L. Wright o vede în democrație, dezvoltată pe baza producției mecanizate, care permite eliberarea celor ce muncesc de sarcina grea a muncii și, prin urmare, și de necesitatea de a trăi permanent în oraș. În aceste condiții, pentru muncă se vor consuma trei zile pe săptămînă, cîte 6 ore pe zi. Oamenii vor petrece restul timpului în *condiții naturale*, mai aproape de natură. Automobilul, electricitatea, radio, televiziunea, la fel de accesibile tuturor, leagă aceste individualități din natură într-un tot întreg. Așadar, F.L. Wright leagă realizarea planurilor sale arhitecturale de problema eliberării muncii. Aceasta însă nu poate fi soluționată în cadrul capitalismului. Legile economice ale capitalismului nu pot permite mașinii să elibereze pe om de exploatare. Mașina, subordonată acțiunii acestor legi, se transformă ea însăși într-o armă a exploatării. A nu vedea acest lucru și a construi pe aceste planuri, care duc departe, descentralizarea orașului, înseamnă a rămîne în domeniul utopiei. Printre arhitecții occidentali contemporani există însă mulți asemenea utopiști.

Ideea descentralizării e dezvoltată și de Stein (în cartea «Orașe noi pentru America»), care ține seama de practica reală a construcției de orașe verzi «*în păduri, în apropierea lacurilor, rîurilor și mării*», care se desfășoară în unele state. Stein pornește de asemenea de la faptul că dezvoltarea unor astfel de orașe mici (cu 40—60 mii de locuitori) trebuie să fie condiționată de organizarea societății, care să asigure tuturor cetățenilor posibilități favorabile, egale, de folosire a darurilor naturii în condițiile zilei de muncă reduse. Acest «oraș al viitorului» se va deosebi de orașele de astăzi la fel cum o construcție pentru popor se poate deosebi de o construcție pentru profit. Noul oraș nu trebuie să constituie un pericol pentru viață; circulația pietonilor trebuie neapărat separată de a transportului auto, ale cărui fluxuri trebuie orientate în jurul orașului.

Tendința omului spre o viață mai bună și dragostea sa pentru natură vor determina structura, sistematizarea, forma orașului — frumoasă și comodă — care să asigure economie de bani, de timp și de energie.

Stein acordă o atenție deosebită problemei transportului. În aceste orașe, drumurile trebuie să fie drepte și astfel concepute ca circulația de sens contrar să poată fi bine văzută, de asemenea și încrucișările, care trebuie să fie cît mai puține. Nici un fel de treceri de la casele de locuit la drumul principal (de transport). Pe marginile drumurilor, minimum de obiecte care să distragă atenția șoferului. Toate acestea trebuie să asigure comunicarea directă, ușoară și sigură între orașe.

După părerea lui Stein, pentru construirea unor astfel de orașe și drumuri este necesară o legislație de stat care să determine limitele construcțiilor, sistematizarea eficientă a raioanelor de locuit, a comunicațiilor și a întreprinderilor industriale.

Dar cine va finanța construirea unor astfel de orașe? Condițiile vieții sociale, bazată pe proprietatea privată asupra pămîntului, asupra uneltelor și mijloacelor de producție, pun o serie de piedici de netrecut în cale realizării acestor planuri. Stein caută o ieșire, propunînd organizarea unor societăți pe acțiuni, cooperative, uniuni și companii care, fără să tindă la stoarcerea imediată de profituri, să poată merge în întîmpinarea nevoilor sociale. Există oare în societatea burgheză un asemenea capital, care să nu tindă la creșterea rapidă și nelimitată? Orice activitate subordonată legilor economice ale capitalismului nu poate fi decît o activitate *comercială*. De aceea presupunerea lui Stein că s-ar putea crea, în condițiile Americii capitaliste, societăți pe acțiuni, bazate nu pe principii speculative, sînt lipsite de temei real. Experiențele făcute cu construirea de «orașe verzi» în S.U.A. dovedesc tocmai că această mișcare nu poate căpăta o amploare largă, de masă.

Recunoscînd caracterul utopic al planurilor de acest fel, o altă parte dintre arhitecți văd în procesul de descentralizare o ameninţare la existența orașelor contemporane. Acestei probleme i-a fost consacrat, după cum se știe, al VIII-lea «Congres internațional al arhitecturii contemporane». Președintele congresului, H. Sert, relevînd faptul că populația orașului «*se mută în localități suburbane*», consideră necesară oprirea acestui proces spontan, întîmplător, datorit creșterii haotice a vechilor centre, care exprimă concurența business-ului *individual*. Pentru aceasta, după părerea sa, trebuie distruse vechile centre și înlocuite cu altele noi; în locul aglomerării de clădiri administrative și comerciale, în noile centre trebuie create piețe publice artistic concepute, locuri de plimbare, cafeuri, cluburi populare, biblioteci publice, teatre, muzee, săli de expoziții, magazine, parcuri, arene sportive, în care oamenii să se poată întîlni liberi, să-și strîngă unul altuia mîna, să-și aleagă orice subiect de conversație, să discute; noul centru trebuie să fie nucleul fizic, inima comuniunii oamenilor, un loc care să-i reunească.

Mijloacele moderne de comunicare, cum sînt radio, cinematograful, televiziunea, presa, se găsesc în mîinile cîtorva companii care le folosesc pentru despărțirea oamenilor. «*Influența acestor monopoliști amenință libertatea noastră*», afirmă H. Sert. În viitor trebuie resistematizate orașele contemporane, împărțindu-le în zone: industrială, administrativă, de locuit, de odihnă etc. Peisajul, natura, trebuie să joace în acest caz un rol esențial în oraș. Acestea sînt, în linii foarte generale, recomandările și dorințele congresului.

Așadar, în locul unei largi descentralizări a orașului se propune deocamdată să se reînnoiască centrul său. Viitorul ne va arăta care din aceste idei va învinge.

*

Neutra, unul dintre cunoscuții arhitecți practicieni și teoreticieni în domeniul arhitecturii locuinței din S.U.A., scrie: «*Caracteristica esențială a casei contemporane constă în legătura ei intimă cu mediul înconjurător, în faptul că e deschisă și merge în întîmpinarea agenților sănătoși ai pămîntului, în care își are rădăcinile orice viață*»[1]

Concepția *contopirii organice* a arhitecturii locuinței cu mediul înconjurător natural a căpătat o largă răspîndire în occident și urmărește scopul de a crea o locuință unifamilială, care să ofere posibilități favorabile pentru dezvoltarea fiecărui membru al familiei în parte și a familiei în totalitate. Această casă trebuie să fie trainică, să constituie un adăpost de nădejde împotriva influențelor dăunătoare ale climei și totodată să fie deschisă aerului proaspăt și luminii soarelui. Încălzirea casei trebuie să asigure confortul pentru familie pe orice vreme. Curățenia casei este prima condiție ca să fie atrăgătoare. Bucătăria, care este centrul dinamic al locuinței, trebuie mecanizată la maximum, pentru a asigura prepararea rapidă și eficientă a mîncării. Locuința trebuie să asigure posibilitatea de izolare și liniște fiecărui membru al familiei, atunci cînd acest lucru e necesar etc. Exprimînd năzuințele multor arhitecți, Neutra afirmă: «*în locuință, omul își caută fericirea și echilibrul sufletesc...*».

Dacă arhitectul, atunci cînd creează o locuință, se gîndește să dea vieții omului o anumită orientare care să-i asigure posibilitatea de creație, folosirea libertății și liniștii, nu poate să nu capete, desigur, asentimentul tuturor. Această idee este larg discutată de diferite pături ale societății. Astfel, nu de mult, în S.U.A., la Washington, s-a ținut un congres feminin în problema locuinței, la care s-a elaborat planul locuinței individuale «ideale». Planul e bun, se prevăd tot felul de elemente de confort, distribuția interioară e rațională, se face legătura cu natura etc. Întreaga problemă se învîrtește însă în jurul unei întrebări: cine își poate procura o astfel de casă? Femeile care au elaborat planul casei «ideale» reprezintă familiile înstărite, al căror buget depășește 8—10 mii de dolari; cele peste 5 milioane de șomeri americani nu se pot nici măcar gîndi la o asemenea casă. Nu se pot gîndi nici cele 9

---

[1] E. Saarinen, „The city", N.Y., 1943, p. 150.

[2] Hillebrecht, Raportul ținut la Congresul al V-lea al U.I.A. la Moscova, p. 49 (textul în limba rusă).

[3] E. Saarinen, „The city", N.Y., 1943, p. 2.

După cartea lui Hudnut „Arhitecture and the spirit of man". Cambridge, 1949, p. 136

milioane de familii americane care, în căutare de lucru, își schimbă anual locul de trai . . . Unii din ei trebuie să locuiască în traveller — case mobile.

În « Cartea faptelor », editată de Comitetul național al partidului democrat din S.U.A., se arată că peste 15 milioane de americani locuiesc în magherniţe. În țară sînt 13 milioane de case ($^1/_4$ din totalul lor) care nu corespund condiţiilor impuse locuinţelor standard. Aproximativ 7 milioane de case nu corespund condiţiilor de locuit din cauza vechimii și a dărăpănării lor.

Greutăţile specifice, proprii economiei americane, se manifestă negativ în primul rînd asupra soartei muncitorilor cu salarii mici și asupra așa-numitei clase mijlocii — fermieri, mica burghezie, o mare parte a intelectualităţii. Revista « Arta și arhitectura », care apare la Los Angeles, constată în numărul din octombrie 1957 că familia « mijlocie » americană de astăzi trece printr-o criză.

Autorul articolului remarcă în legătură cu aceasta: « *familia de astăzi nu are grija ca rudele soţiei sau ale soţului să locuiască cu ea permanent sau temporar* » [1]. În continuare, autorul relevă reducerea numărului de încăperi în locuinţa americană, în care uneori aceeași suprafaţă îndeplinește mai multe funcţiuni. El este de asemenea nevoit să recunoască că numărul de case individuale din S.U.A. a crescut în decursul ultimelor generaţii foarte puţin și că costul lor, raportat la bugetul familiei, a crescut mult.

În legătură cu greutăţile economice pe care le încearcă familiile de muncitori americani, autorul cărţii recomandă case individuale construite după principiul așa-numitului « plan deschis », care constă în suprimarea, în locuinţă, a camerelor care formează un tot întreg, închis, tavanul fiind chiar acoperișul. Această locuinţă fără camere și fără tavan capătă caracterul unui dormitor comun. Lăudînd în toate felurile această structură, autorul articolului afirmă că această locuinţă dă impresia unui spaţiu continuu, că ea subliniază unitatea familiei, ai cărei membri nu trebuie să se izoleze, neavînd ce să-și ascundă, că ea permite cuprinderea liberă cu privirea a întregii gospodării casnice de către cei care o stăpînesc etc. Sensul acestei filozofii este clar, întrucît este evident că locuinţa individuală, formată dintr-o singură cameră mare, în care e și bucătărie și sufragerie și dormitorul și salonul etc., constituie doar ratia de om flămînd cu care, în condiţiile actuale, trebuie să se mulţumească familia americană cu cîștig mediu.

Trecînd de la filozofie la economie, de la planurile ideale la nevoile practice ale oamenilor, arhitecţii occidentali sînt nevoiţi să recunoască că, în ciuda nivelului ridicat al standardizării și mecanizării elementelor prefabricate și în ciuda metodelor industriale de montare a caselor de locuit, costul lor nu scade, ci, dimpotrivă, creşte.

Arhitectul englez Wittick oferă o minunată ilustrare a acestei situaţii în cartea sa « Mica locuinţă — astăzi și mîine ». Vorbind despre felul în care se aplică standardizarea și mecanizarea în producţia de masă a caselor de locuit el arată că preţul lor creşte foarte rapid. Astfel, de exemplu, în 1939, o casă mică cu trei camere, pe o parcelă de 1 000 picioare pătrate, revenea la 853 lire sterline. În 1956, costul aceleiași case a crescut la 2 565 lire, iar în împrejurimile Londrei la 3 000 lire. Or, în Anglia se simte o lipsă acută de locuinţe, în special în cartierele muncitorești. Sînt numeroase familiile care n-au, în general, locuinţă, iar multe familii locuiesc în case necorespunzătoare. Astfel, de exemplu, la Liverpool, din numărul total de 204 468 de case, 88 233 sînt necorespunzătoare, adică la fiecare 2,5 case, una trebuie demolată.

Stihia regimului capitalist, atotputernică și necontrolabilă, pune limite dorinţei oamenilor de a avea o locuinţă ieftină, confortabilă, necesară pentru viaţă.

Oricît de minunate ar fi planurile locuinţelor, dacă ele nu găsesc condiţiile de realizare în interesul întregului popor, ele rămîn doar dorinţe, intenţii bune, tablouri din domeniul utopiei, firme de reclamă, și nu sînt accesibile decît păturilor avute ale populaţiei.

★

Pe arhitecţii contemporani din occident îi frămîntă foarte mult și problemele esteticii arhitecturale în legătură cu negarea care se observă în practica de construcţii a oricărei legături între arhitectură și artă. Astfel, de exemplu, în cartea lui Damaz « Arta în arhitectura europeană », se spun următoarele: « *Arhitectura continuă să se separe de celelalte arte și să urmeze drumul tehnicii pure. In acest caz, casa se transformă într-un obiect fabricat, într-o maşină executată cu o logică fără greș, în care nu se poate trăi* » [2].

Aceste recunoașteri dovedesc insuccesul încercărilor arhitecţilor din străinătate de a defini specificul arhitecturii în condiţiile luptei între diferitele curente unilaterale de creaţie. Însă, în această disonanţă se poate auzi limpede critica concepţiei utilitariste, înguste.

« *În utilitarism . . . e ceva care lipsește, o caracteristică insezisabilă, farmecul . . . sau pur și simplu, frumusetea. Noi începem să ne dăm seama,* scrie autorul unuia din articole, *că acest lucru insezisabil este ceva necesar pentru viaţă . . .* » [3].

În ultimul timp s-au intensificat atacurile și împotriva bazelor teoretice ale altui curent în arhitectură, împotriva funcţionalismului.

Funcţionalismul e criticat ca un curent antiuman în arhitectură, adaptat la «business»-ul capitalist și care nu ţine seama de cerinţele spirituale ale poporului, de viaţa sa emoţională, de legătura vie a arhitecturii cu arta, în care sînt exprimate particularităţile istorice și naţionale, scumpe și pe înţelesul fiecărui popor. Profesorul american Hudnut, din care am mai reprodus citate, scrie în legătură cu aceasta: « . . . *Vedem haosul, îngrozitor prin noile sale invenţii, standardizarea sumbră, fantezia neplăcută; observăm dispariţia tradiţiilor, în care coincideau cîndva arta noastră cu gîndirea și practica naţiunii . . . cultura noastră, înţelesă numai de puţinii iniţiaţi, se înstrăinează de cultura universală, deoarece cultura noastră nu e în măsură să exprime sentimentele care umplu inima poporului; noi am inventat o artă a exprimării care este expresivă numai pentru inventatorii ei* » [4]. Astfel, după cum recunosc mulţi teoreticieni și practicieni ai arhitecturii dintre cei ce au idei progresiste, utilitarismul îngust duce, nu numai la degenerarea artei, la negarea arhitecturii ca artă, dar și la nivelarea formei arhitectonice. Din ea încep să dispară particularităţile tipologice ale arhitecturii, precum și acele trăsături ale ei care sînt legate de condiţiile climatice și locale. Ca rezultat, se rup legăturile dintre contemporaneitate și formele tradiţionale, închegate în decursul istoriei și care exprimă originalitatea naţională. Arhitectura devine impersonală. Însă, în arhitectură, poporul vrea să se recunoască, el percepe în ea ceea ce îmbogăţește patria sa, ceea ce răspunde sentimentului său de mîndrie naţională și respinge orice aroganţă cosmopolită, care denotă lipsă de respect faţă de om.

Teoria funcţionalismului, după cum se știe, s-a format pornindu-se de la premisele că tehnica de construcţii, noile materiale, maşinile, trebuie să joace în arhitectură un rol hotărîtor; drept urmare, casa se transformă într-o maşină pentru locuit, oraşul se transformă într-o maşină pentru business . . . Criticii funcţionalismului iau atitudine împotriva acestui dictat al maşinii. Ei consideră maşina ca un mijloc cu ajutorul căreia omul trebuie eliberat și nu *înrobit*. Și ei se orientează către dezvoltarea tehnicii de construcţii, către aducerea construcţiei în domeniul industriei, dar sînt împotriva subordonării arhitecturii comerţului, speculei, împotriva profitului pur, împotriva subordonării ei businessman-ilor, care nu vor să știe nimic de viaţa populară a naţiunii lor, de soarta acesteia.

Criza funcţionalismului nu dovedește, desigur, că el trebuie negat în întregime. Stabilind dependenţa formelor de funcţiune, funcţionalistul s-a învăţat să găsească soluţiile cele mai economice sarcinilor care-i stau în faţă. Întrucît tendinţa de a stoarce un folos maxim predomină în activitatea funcţionalistului, experienţa sa poate prezenta pentru noi un interes practic în ceea ce privește organizarea construcţiilor, utilizarea tehnicii de construcţie, știinţa de a asigura cu un minim de mijloace un maxim de confort pentru locatari etc.

După terminarea celui de-al doilea război mondial prin zdrobirea politico-militară a fascismului, popoarele ţărilor care au suferit de pe urma războiului caută să reînvie oraşele distruse, cu particularităţile lor naţionale. Creșterea mișcărilor naţionale în ţările coloniale a trezit de asemenea la acestea tendinţele de a-și crea o cultură proprie. Experienţa pozitivă a Uniunii Sovietice în crearea culturilor naţiunilor socialiste, prăpastia tot mai adîncă între artă și popor în ţările capitaliste, constituie fondul istoric pe care se desfășoară mișcarea arhitecţilor în occident, îndreptată în vederea refacerii sintezei dintre arhitectură și celelalte arte spaţiale, pe o bază nouă.

Oglindind aceste tendinţe, organizaţiile internaţionale ale arhitecţilor — cum sînt « Uniunea Internaţională a Arhitecţilor », « Congresul internaţional al arhitecturii contemporane » și altele — susţin în congresele lor postbelice ideea îmbinării armonioase a artelor plastice cu arhitectura contemporană. Pentru soluţionarea acestei sarcini s-a înfiinţat « Asociaţia internaţională pentru sinteza artelor ». În legătură cu aceasta, le Corbusier a spus: « *Singurul lucru care ne lipsește este armonia . . . Armonia este astăzi un cuvînt important. Organizaţi totul după legile armoniei. Permiteţi armoniei să conducă totul* » [1]. Aceeași idee a formulat-o și H. Sert la cea de a VIII-a adunare a « Congresului internaţional al arhitecturii contemporane »: « *Noi am parcurs o perioadă în care arhitectura a urmărit un sigur scop — să exprime funcţiunea. Tendinţele noi ies la iveală pe linia dezvoltării unei mai mari libertăţi a plasticii, în îmbogăţirea vocabularului arhitecturii: nu trebuie să se uite că scheletului trebuie să i se adauge carnea și pielea* » [2].

★

Arhitecţii progresiști din occident, în căutarea de soluţii pentru problemele de arhitectură pe care le ridică în faţa lor contemporaneitatea, se lovesc inevitabil de contradicţiile fundamentale ale societăţii burgheze. Căutările lor sînt limitate de condiţiile sociale ale capitalismului. Adesea, aceste căutări sînt fără speranţe de realizare. Ele însă duc spontan pe arhitecţii care gîndesc, la recunoașterea necesităţii transformărilor sociale. În cadrul orînduirii capitaliste, aceste transformări nu pot fi însă realizate. Din această cauză se creează acea atmosferă de nesiguranţă, prăpastia dintre idealuri și realitate, acele căutări fără speranţă de care vorbesc atît de des numeroși arhitecţi din ţările capitaliste. Întrucît înţelegerea principalelor contradicţii ale societăţii burgheze contemporane are loc în diferite feluri, apar inevitabil diferite curente, concepţii, școli și orientări în creaţie. Unii încearcă să împace în creaţia lor contradicţiile de clasă, situîndu-se pe poziţiile social-reformismului, căutînd să înfrumusețeze realitatea burgheză. Alţii, dimpotrivă, refuză să le recunoască, văzînd în arhitectură numai aspectele ei artistice, tehnice sau funcţionale, încercînd să nu observe faptul că aceste aspecte cuprind momente sociale și că se subordonează totdeauna lor.

Vizitînd ţările care construiesc socialismul, numeroși arhitecţi din occident văd că numai socialismul creează condiţiile necesare pentru dezvoltarea armonioasă a arhitecturii. Astfel, la întîlnirea internaţională a arhitecţilor de la Varșovia, arhitectul austriac Reiner a spus: « *Lipsa unei legi asupra pămîntului face ca noi, arhitecţii, să fim lipsiţi de posibilitatea de a crea ansambluri arhitecturale aşa de mari cum vedem aici. Același lucru ne împiedică să includem vechile noastre monumente ale culturii într-un plan unitar al oraşului* » [3].

Arhitectul englez King a spus: « *Lucrul principal pe care l-am învăţat aici este indiscutabil acela că întocmirea unui plan bun nu poate fi realizată atît timp cît pămîntul, în special în oraşe, este proprietate privată. Astăzi, în Anglia, proprietatea privată constituie o piedică mare pentru sistematizare* » [4].

Aceste afirmaţii dovedesc, mai concludent decît orice teorie, deosebirile principiale care stau la baza dezvoltării arhitecturii în ţările capitalismului și ale socialismului. Totuși, cunoașterea principalelor curente și concepţii teoretice ale arhitecturii din străinătate ne este, indiscutabil, necesară. Ea ne dă cheia pentru cunoașterea poziţiilor pe care stau arhitecţii occidentului în creaţia lor, ne ajută în analizarea critică profundă a operelor lor, fără de care nu se poate concepe folosirea cît de cît conștientă a practicii arhitecturale pozitive din străinătate.

---

[1] Feldman, Locuinţe în America „Arts and architecture", Los Angeles, oct. 1956, p. 23.
[2] Damaz, „Art in european architecture", N.Y., 1956, p. 3.
[3] „Arts and architecture", Los Angeles, mai 1956, p. 32.
[4] Hudnut, „Architecture and the spirit of man", Cambridge, 1949, p. 247.

[1] Damaz, „Art in european architecture", N.Y., 1956, p. 75.
[2] Citat din culegerea „The heart of the city", London, 1952, p. 31.
[3] Întîlnirea internaţională a arhitecţilor la Varșovia. Varșovia, 1955, p. 76.
[4] *Idem*, p. 102.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

ȘEDINȚA COMITETULUI DE CONDUCERE AL U.A.

În ziua de 17 ianuarie a avut loc ședința comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților. În cadrul acestei ședințe s-a discutat planul de muncă al Uniunii, pe semestrul I. 1959. După discuții, comitetul a aprobat planul de muncă.

PLENARA A V-a A UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

În zilele de 8, 9 și 10 februarie a avut loc plenara a V-a a Uniunii Arhitecților.

Ședința a fost deschisă de acad. prof. arh. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților. Arh. Anton Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților, a prezentat referatul biroului U.A. după care au urmat discuții. Discuțiile au continuat și în zilele de 9 și 10 februarie; au luat cuvîntul 26 de vorbitori din Capitală și din provincie.

În ultima ședință, acad. prof. arh. Duiliu Marcu a prezentat concluziile lucrărilor, care au fost aprobate de plenară.

În încheiere, asistența a aprobat cu entuziasm textul telegramei adresate de plenara U.A. tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R.

EXPOZIȚIA « PROIECTE DE LOCUINȚE REALIZATE ÎN 1958 »

Marți 13 ianuarie a.c. a avut loc la Casa Arhitectului o prezentare a expoziției « Proiecte de locuințe realizate în 1958 »; au vorbit arhitecții D. Farb, director al I.P.B., G. Gusti, director al I.C.S.O.R., I. Silvan, director al I.P.C.T., N. Nedelescu, arhitect șef al I.P.B., M. Silianu, director tehnic adjunct al I.C.S.O.R., și L. Garcia.

În discuțiile care au urmat au fost criticate o serie de proiecte cu un preț de cost pe apartament foarte ridicat și au fost remarcate cele la care acest preț de cost a fost scăzut simțitor.

DEZBATEREA NORMATIVULUI PENTRU LOCUINȚE

În zilele de 20 și 27 ianuarie a.c. a avut loc la Casa Arhitectului o dezbatere asupra normativului de proiectare a clădirilor de locuit pentru familiști. Dezbaterea a fost organizată de secția U.A. pentru problemele construcției de locuințe. Au participat, pe lîngă membrii secției, arhitecți specialiști în problemele de normare a proiectării construcțiilor de locuințe.

CONFERINȚE

În ziua de 3 februarie a.c. a avut loc la Casa Arhitectului conferința prof. arh. H. Teodoru, « Procedee rapide de perspectivă ». Pentru exemplificare au fost proiectate numeroase diapozitive.

Marți 3 martie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. Titu Evolceanu, « Aspecte economice în proiectarea ansamblurilor urbane ». Conferința a fost însoțită de numeroase proiecții de diapozitive din documentația sovietică, chineză, germană și italiană.

DEPLASĂRI DOCUMENTARE

În ziua de 1 februarie, un grup de 43 de arhitecți din Capitală și din provincie au făcut o deplasare la Iași, pentru documentare, privitoare la concursul « Sistematizarea Pieței Unirii din Iași ».

Pentru a cunoaște caracterul arhitecturii orașului, grupul de arhitecți a vizitat, pe lîngă obiectivul principal — piața — și o serie de monumente de arhitectură veche din Iași.

În zilele de 13, 14 și 15 martie a avut loc o deplasare de studii la Bicaz și împrejurimi. Un grup de 24 de arhitecți au vizitat: barajul, fabrica de azbociment și fabrica de ciment de la Bicaz; orașul și monumentele istorice de la Piatra Neamț; combinatul de îngrășăminte azotoase de la Roznov; uzinele de fibre sintetice de la Săvinești; abatorul de la Bacău; combinatul de cauciuc sintetic, uzinele de sodă electrolitică, termocentrala și rafinăria « R 10 » de la Borzești și locuințele muncitorești de la Onești.

DISCUȚII DE CREAȚIE

Marți 17 și joi 19 martie a avut loc la Casa Arhitectului o discuție de creație cu tema « Unele probleme ale arhitecturii industriale ».

Tov. arh. I. Antoniu a prezentat un referat întocmit pe baza referatelor institutelor centrale de proiectări industriale. Pe marginea acestui referat au urmat discuții, la care au participat numeroși arhitecți și ingineri. Au fost făcute numeroase propuneri pentru îmbunătățirea activității acestui important sector de proiectare.

În vederea acestei discuții, între 14 și 27 martie a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția « Proiecte de construcții industriale ». Expoziția a fost organizată de IPROCIL, I.P.I.B.C., IPROCHIM, I.P.C.M.C., I.S.P.A. IPROMET și I.P.C.T. cu proiecte executate în cadrul acestor institute.

SĂRBĂTORIREA CENTENARULUI UNIRII

Cu ocazia sărbătoririi centenarului unirii Țărilor Romîne a avut loc la Casa Arhitectului, în după-amiaza de 23 ianuarie, o adunare festivă. Arh. A. Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților, a vorbit despre însemnătatea acestei zile; a urmat un program artistic la care și-au dat concursul artiștii: Nicolae Brancomir, Jules Cazaban, Vladimir Orlov și Maria Sereda.

SĂRBĂTORIREA ZILEI INTERNAȚIONALE A FEMEII

Ziua de 8 Martie, Ziua internațională a femeii, a fost sărbătorită la Casa Arhitectului la 7 martie a.c. printr-o adunare festivă la care au participat arhitecți și arhitecte.

Cuvîntul festiv a fost rostit de arh. Viorica Simionescu.

A urmat un program artistic la care și-au dat concursul artiștii: Maria Cardaș, Fărămiță Lambru, Magda Ianculescu, Nicoleta Mastero și Maria Tănase.

RECITAL DE MUZICĂ ȘI POEZIE

La Casa Arhitectului a avut loc, în zilele de 14 și 15 februarie, prezentarea unui recital de muzică și poezie. Arh. Gabriel Gheorghiu a interpretat cîntece compuse de arh. Enrico Fanciotti, iar arh. Alexandru Culescu a recitat cîteva poezii originale.

CONCURS PENTRU PROIECTAREA CENTRULUI CIVIC AL ORAȘULUI PLOIEȘTI

Comitetul Executiv al Sfatului Popular al orașului Ploiești și Uniunea Arhitecților din R.P.R. au organizat un concurs în vederea găsirii celei mai bune soluții pentru realizarea construcțiilor din cadrul ansamblului pieței centrale a orașului Ploiești și, în primă urgență, a executării locuințelor prevăzute pe laturile de vest și est.

Concursul prevede întocmirea proiectelor în faza de sarcină de proiectare pentru grupurile de locuințe de pe latura de vest și est, precum și întocmirea de proiecte, mai puțin detaliate, pentru celelalte clădiri ale pieței, avîndu-se în vedere obținerea unei arhitecturi unitare.

Soluțiile prezentate de concurenți, pentru locuințe trebuie să respecte indicele K_a egal sau mai mare de 0,50, iar prețul pe apartamentul convențional să nu depășească 40 000 lei.

În afară de proiectele de sistematizare, de locuințe și un magazin universal, studiul mai cuprinde și un complex de clădiri administrative: sfat popular regional și sfat popular orășenesc.

La dispoziția concurenților au fost puse o serie de planuri pentru indicarea situației actuale a zonei de studiat.

Proiectele au fost depuse pînă la 4 mai. Juriul este compus din arhitecții Gustav Gusti și Nicolae Nedelescu din partea conducerii U.A.; arhitecții Aurelia Teodorescu, Mircea Dima și Anton Dîmboianu, membri ai U.A.; ing. Valeriu Cristescu, vicepreședinte al Sfatului Popular Regional Ploiești; ing. Ion Vasilescu, vicepreședinte al Sfatului Popular Orășenesc Ploiești.

Sînt prevăzute următoarele premii și mențiuni: un premiu I în valoare de 25 000 lei, un premiu II în valoare de 15 000 lei, un premiu III în valoare de 10 000 lei și 3 mențiuni a cîte 5 000 lei fiecare.

După judecată, proiectele vor fi expuse pentru public pe o perioadă de cel puțin 15 zile.

DIN PARTEA REDACȚIEI

Din cauza abundenței de material, prezentările de proiecte și realizări de arhitectură industrială trimise de institutele regionale de proiectare nu au putut intra în acest număr al revistei.

Aceste prezentări vor fi publicate în numărul special consacrat activității I.R.P.-urilor, ce se află în pregătire în redacție.

expoziții

Între 24 februarie și 10 martie a fost deschisă la Casa Arhitectului « Expoziția de acuarele, desene și fotografii executate de arhitecți în anul 1958 ».

Expoziția a cuprins 190 de acuarele și desene și 137 de fotografii și a fost vizitată de un numeros public.

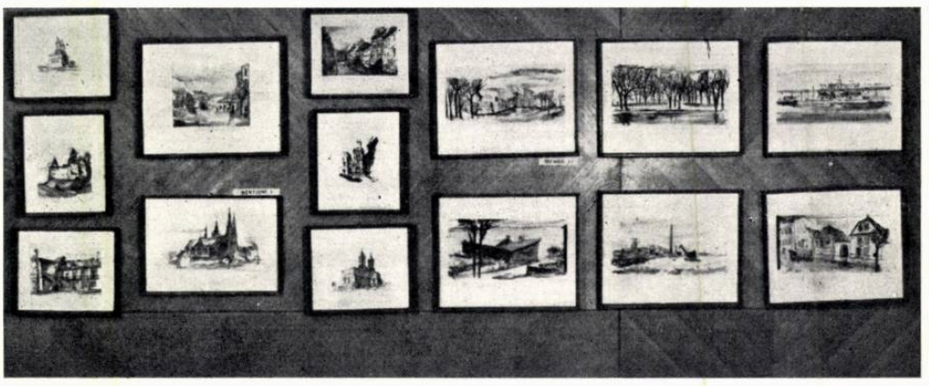

1

LUCRĂRI PREMIATE

LA EXPOZIŢIA DE ACUARELE, DESENE ŞI FOTOGRAFII A ARHITECŢILOR

3

Ca şi în anii trecuţi, Uniunea Arhitecţilor a organizat la Casa Arhitectului, între 24 februarie şi 10 martie 1959, expoziţia lucrărilor artistice — acuarele, desene şi fotografii — realizate de arhitecţi în anul 1958.

În urma selecţionării lucrărilor şi pentru stimularea activităţii arhitecţilor în acest domeniu, juriul a acordat celor mai bune lucrări, o serie de premii în bani. Au fost distinse cu premii sau menţiuni lucrările de acuarelă şi desen ale arhitecţilor: Laurenţiu Vasilescu şi Ignace Şerban (premiul I), Radu Cosma, Dorin Gheorghe, Cristian Ionescu şi Ion Bălănescu (premiul al II-lea). Liviu Popa, Lutfi Şefchi, Renzo Cărăuşu, Bogdan Gheorghiu, Cornel Borcea şi Nicolae Vlădescu (premiul al III-lea), Dumitru Papaconstantin, Sergiu Singer, Iohan Grad, Constantin Jugurică, Aurel Tofan, Mircea Anania, Dan Ioanovici, Mircea Possa, Titu Evolceanu, Virginia Jipa, Heinz Novac, Mihai Bucurescu, Roman Popa, Alexandru Raiciu, Ion Ştefan, Radu Ştefănescu şi Julian Nămescu (menţiuni). La fotografii s-au acordat premii şi menţiuni arhitecţilor: Renzo Cărăuşu, Daniel Farb şi Henriette Hardt (premiul I), Marcel Melicson şi Dinu Antonescu (premiul al II-lea), Dumitru Papaconstantin şi Radu Cosma (premiul al III-lea), Vladimir Protopopescu, Constantin Săvescu, Enrico Fanciotti, Noldi Marcus, Camil Roguschi, Mihai Enescu, Ruxandra Vlahuţă Grigorescu, Dan Ioanovici, Paul Manu, Paul Mihalik, Emil Călinescu, Tudor Oteteleşeanu şi Marian Stănescu (menţiuni).

1 — *Premiul I*
Colț din București
Acuarelă, arh. Ignace Șerban
2 — *Premiul I*
Universitatea
Desen, arh. Laurențiu Vasilescu
3 — *Premiul I*
Praga
Podul Carol
Foto, arh. Renzo Cărăușu
4 — *Premiul I*
Plimbare solitară prin Bistrița veche
Foto, arh. Daniel Farb
5 — *Premiul I*
Praga
Foto, arh. Henriette Hardt

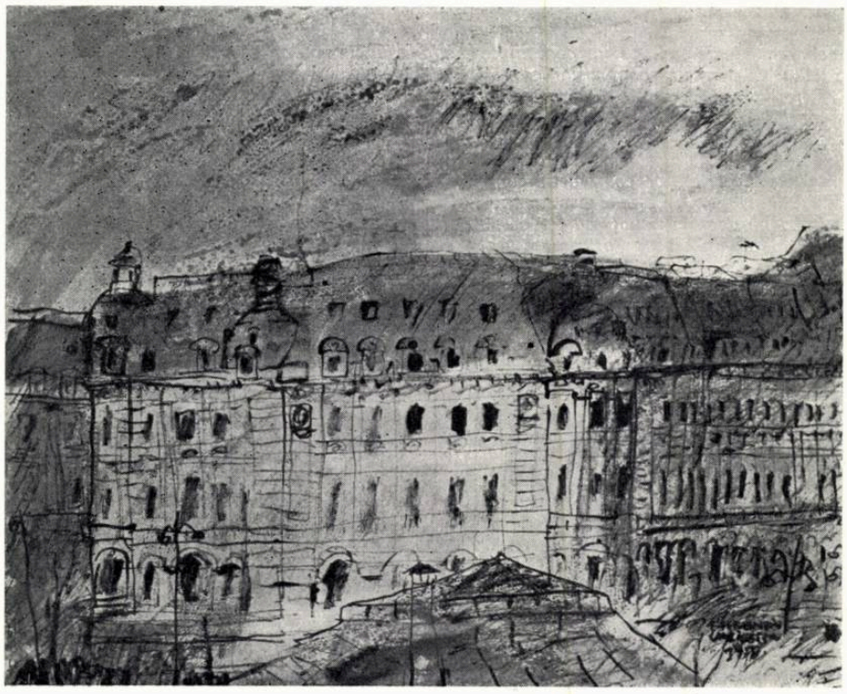

2

4

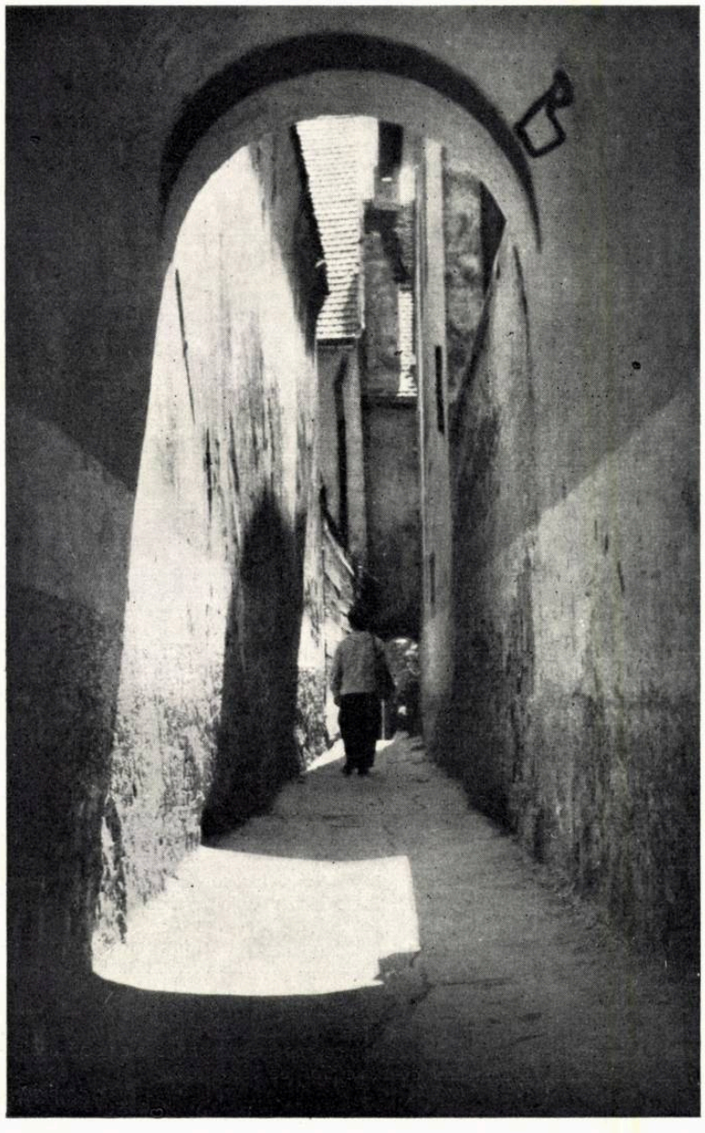

5

Urmare din pag. 13

un consum mic de oțel, cu un consum ceva sporit de ciment, ajungîndu-se la 15 lei/m² de planșeu, economisind cca. 500 lei la apartament».

Referindu-se la faptul că multe din blocurile de locuințe se construiesc pe magistrale și artere importante, tov. arh. D. Farb ia în discuție aspectul acestor construcții și finisajul lor:

«Și în această problemă există mari posibilități. Chiar acum se întrebuințează materiale de construcție cum sînt cărămida cu 3 goluri, cu o față văzută, și un exemplu este blocul din str. 13 Decembrie, unde folosirea acestei cărămizi nu duce la scumpirea fațadei; sau folosirea terasitului colorat, care dă posibilități în ceea ce privește aspectul și întreținerea acestor fațade în timp»...

Tov. arh. C. Vodă, *a prezentat o serie de aspecte ale muncii sectorului de proiectare și execuție din cadrul regiunii Timișoara.*

În cuvîntul său, tov. arh. M. Locar, *referindu-se la munca sa dusă în cadrul C.S.A.C., a spus printre altele:*

«Am adus în C.S.A.C. o poziție care ne este încă specifică nouă tehnicienilor și arhitecților: am fost convins că printr-o bună pregătire tehnică vom putea să răspundem sarcinilor care le avem de îndeplinit.

Am adus și eu o poziție personală, individualistă, nu am înțeles valoarea și sensul muncii în colectiv...

Noi nu am antrenat la Comitet masele largi de arhitecți, nu ne-am înconjurat de un colectiv destul de larg, nu am fixat indici-plafon care să ne călăuzească în munca noastră de avizare. Am proiectat și avizat fără simț de răspundere, chiar dacă am realizat unele succese la construcțiile industriale.

...Și în problema lucrărilor social-culturale și de locuit am avut o înțelegere greșită. Nu am înțeles caracterul democratic al orînduirii noastre, al cărei prim scop este satisfacerea în măsură tot mai mare a tuturor nevoilor oamenilor muncii. Ne-am lăsat antrenați de propuneri exagerate, am împrumutat necritic. Tîrziu ne-am dat seama că această poziție a noastră pe banii statului lipsește mase largi de muncitori de nevoile lor esențiale...

...Vreau să încheiu intervenția mea prin exprimarea convingerii, pe baza pozițiilor luate de arhitecții din țara noastră, că cele arătate de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în încheierea expunerii sale se vor transforma în realitate și că încrederea pe care partidul și guvernul o pun în munca noastră este meritată de masa arhitecților din țara noastră».

Tov. arh. I. Gabor *de la I.P.R.A.M. a arătat că arhitecții din Regiunea Autonomă Maghiară au trecut cu entuziasm la îndeplinirea sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.M.R., obținînd unele rezultate prin reducerea prețului de cost de la 63 000 la 44 000 lei apartamentul.*

În cuvîntul său, tov. arh. G. Gusti *a dezvoltat o serie de aspecte ce reies în urma Plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie cu privire la munca de proiectare urbanistică.*

...«După materialele plenarei, a spus tov. arh. G. Gusti, a constituit pentru noi o preocupare centrală alcătuirea unui plan de activitate, a unui plan de desfășurare pentru a putea trece la întocmirea unor planuri de sistematizare a orașelor pe baze mai realiste, pentru a putea fi folosite de institutele regionale de proiectare...

...Institutul nostru a adoptat o atitudine mai critică față de teme și de beneficiari. Am trecut la o legătură mai strînsă cu terenul și o mai bună adaptare la condițiile locale. Am trecut la cercetări tehnico-economice în legătură cu oportunitatea amplasamentelor ansamblurilor de locuit, fiind convinși că problema economicității poate fi realizată nu numai pe planul obiectului izolat, dar îndeosebi pe planul ansamblurilor».

Vorbind despre faptul că problema locuinței capătă azi un caracter de masă, tov. Gusti a spus:

«Consider că nu întîmplător la Congresul al V-lea al U.I.A. de la Moscova s-a subliniat că problema locuințelor este problema centrală a urbanismului contemporan, fiindcă s-a înțeles că problema construcției de locuințe nu poate fi rezolvată decît la treapta urbanismului.

...Sînt convins că dacă vom rezolva în acest sens problema locuinței și nu ne vom mulțumi cu prețul planificat de 40 000 lei, atunci vom avea premisa favorabilă ca de acum înainte să aducem contribuții suplimentare în reducerea prețului de cost»...

În cuvîntul său, tov. prof. arh. O. Doicescu *a arătat marea importanță ce o constituie pentru noi analiza și critica făcută de către conducerea partidului. În continuare, vorbitorul a subliniat poziția de cetățean conștient pe care trebuie să o aibă arhitecții în munca de realizare a bunurilor materiale ale societății socialiste.*

Tov. arh. R. Laurian *a arătat, la început, greutățile ce decurg din lipsa unor planuri de sistematizare aprobate, referindu-se concret la schița de sistematizare a orașului București.*

Vorbind despre scăderea prețului de cost, tov. arh. Laurian a insistat asupra necesității de a se realiza o serie de investiții pentru unele lucrări care în momentul de față nu au o rezolvare spectaculoasă, dar pregătesc condițiile unor realizări viitoare; prin aceasta se va contribui la reducerea prețului de cost al orașului, în dezvoltarea sa.

A urmat la discuții tov. arh. T. Niga, *care s-a declarat de acord cu critica prezentată în referat și a arătat în continuare cîteva exemple din activitatea sa prin care ilustrează încercările de realizare a unor locuințe mai raționale la un preț de cost mai redus.*

În încheiere, tov. Niga a spus că «... lumea noastră, a arhitecților, este angrenată cu elan, cu dragoste de meserie și cu competență pentru rezolvarea cît mai bine și cît mai repede a sarcinilor trasate de plenara de partid...»

Tov. arh. D. Hardt *s-a ocupat în cuvîntul său de problemele echipamentului și mobilierului locuinței, de realizările obținute în studierea acestor probleme în cadrul I.P.C.T. și a făcut o serie de propuneri pentru îmbunătățirea situației în acest sector.*

Tov. arh. L. Kiss *și* arh. D. Cristescu *au analizat activitatea desfășurată în cadrul I.R.P. Oradea și I.R.P. Stalin.*

Tov. ing. Dobrescu, *a prezentat unele aspecte în legătură cu activitatea întreprinderilor de prefabricate din cadrul M.C.M.C.*

Tov. arh. B. Grünberg, *analizînd importanța documentelor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, a arătat importanța existenței unui criteriu unitar de apreciere a economicității.*

«Munca științifică, absentă din preocupările noastre în trecut, se impune în momentul de față ca o cerință imperioasă, fără de care nu vom putea face față sarcinilor de reducere a prețului de cost, asigura confortul necesar și rezolva problema locuințelor...

...În încheiere, aș vrea să spun că arhitecții au răspuns în masă cu cel mai mare entuziasm la chemarea partidului pentru reducerea prețului de cost al locuințelor și rezultatele care s-au obținut în ultimul timp sînt o garanție că și pe viitor arhitecții vor face tot ce va depinde de munca lor pentru a asigura realizarea sarcinilor lor de răspundere».

Urmare din pag. 59

Ing. A. Altman (I.P.I.B.C.).

Vorbitorul a făcut o amplă enumerare a industriilor alimentare, care oferă un cîmp vast posibilităților de tipizare, și relevă că nu peste tot s-ar putea aplica tipizarea complexă, mai ales că unele din aceste industrii sînt condiționate de utilaje care prezintă caracteristici dimensionale destul de variabile.

Arătînd realizările obținute în domeniul tipizării obiectelor mai mici, dar cu mare frecvență, din industria alimentară, face unele sugestii:

«În primul rînd, cred că ar fi necesară o extindere a informării, astfel încît, nu numai conducerile institutelor, ci chiar proiectanții să cunoască realizările proiectării în I.P.C.T.

Mă asociez la propunerea tovarășului director Naftali pentru crearea unui serviciu în I.P.C.T., care să dea posibilitatea operativă de consultare, informare și documentare proiectanților.

O altă propunere ar fi ca I.P.C.T. să studieze efectiv proiectele întocmite de alte institute pentru lucrări de mare frecvență și din acest studiu să apară planul tematic, propunerile pentru activitatea tipizării.

Consider că tipizarea are o mare importanță pentru unitățile industriei de deservire, în opera de sprijinire a institutelor regionale de proiectare care se ocupă actualmente de astfel de construcții».

Ing. W. Brenner (I.P.C.I.)

«Activitatea proiectării tip trebuie considerată ca intrată definitiv în patrimoniul activității constructorilor.

Proiectarea tip s-a desfășurat însă oarecum numai în cadrul I.P.C.T., avînd puțină contingență cu exteriorul.

În trecutul apropiat existau încă elemente lipsite de economicitate; astăzi s-a ajuns la noi tipuri economice.

Consider că tipizarea nu poate aștepta introducerea de materiale noi cu calități superioare — lucru care va mai dura încă o vreme — ci trebuie să producă proiectele cele mai economice la ora actuală, urmînd ca ele să fie adaptate treptat.

Subliniez de asemenea necesitatea revizuirii unor standarde rămase în urma tehnicii noi, problemă care se rezolvă foarte încet.

Este greu ca tipizarea să producă elemente care să cuprindă întreaga gamă de construcții posibile; de aceea este necesar ca proiectanții să interpreteze și să adapteze proiectele tip în raport cu regiunile unde sînt folosite în execuție. Pentru ca proiectarea tip să rezolve toate problemele, mai are nevoie de timp; pînă atunci, un proiect tip dintr-o serie — de pildă, acela al căii de rulare exterioare — trebuie să constituie un ghid pentru proiectanții de investiții, ușurînd munca acestora, care se desfășoară adeseori sub presiunea unor termene scurte.

Consider că I.P.C.T. merge pe linia justă tratînd separat elementele de mare serie executate în fabrici, de cele ce se pretoarnă pe șantier, prefabricatele grele urmînd a fi rezolvate într-o etapă viitoare prin asamblări de elemente făcute în fabrici.

Ca detaliu, socotesc utilă studierea elementelor care să restabilească continuitatea structurilor și punerea în mod serios a problemei realizării grinzilor — căi de rulare din beton precomprimat; de asemenea, realizarea estacadelor exterioare din grinzi cu zăbrele și introducerea luminatoarelor la tronsoanele de hale, precum și revizuirea proiectelor rezervoarelor, care ar trebui recalculate și pentru împingerea pămîntului, fără condiții ideale de contact.

Socotesc necesară îmbunătățirea legăturii între institutele de proiectare pe parcursul elaborării proiectării tip, fără să se mai aștepte epuizarea filierei de aprobare care durează un timp îndelungat».

Arh. I. Silvan

«În încheierea ședinței noastre, mulțumesc participanților și relev că dacă n-am realizat totalitatea obiectivelor propuse, am primit sugestii foarte interesante și valoroase pentru noi, sugestii pe care le-am notat și de care vom ține seama în activitatea noastră de viitor, aducîndu-le și la cunoștința forurilor noastre superioare.

Pentru îmbunătățirea legăturii între noi și institutele de proiectare vom preciza, din cadrul conducerii lărgite a institutului, persoanele care să țină cu dumneavoastră o legătură directă și operativă.

Cred că ne putem despărți cu convingerea fermă că și în domeniul construcțiilor industriale vom putea face împreună, prin tipizare, multe lucruri folositoare, care să ducă la o reducere consistentă a prețului de cost.

Sînt convins că introducerea hotărîtă a tipizării elementelor și a anumitor obiecte care se repetă, ca și preocuparea deosebită pentru indicii de control, ne va duce curînd la rezultate economice importante, similare cu acelea obținute de curînd în domeniul construcțiilor de locuințe».

Ing. L. SCRIPCĂ

СОДЕРЖАНИЕ

В этом номере журнала под рубрикой « Документы» помещены выдержки из доклада Н. С. Хрущева на XXI СЪЕЗДЕ КПСС (стр. 2).

Печатаются также материалы V ПЛЕНУМА СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ РНР, проходившего в Бухаресте 8, 9 и 10 февраля 1958 года. Основной темой этого пленума были « Задачи, стоящие перед архитекторами в связи с претворением в жизнь решений пленума ЦК РРП от 26—28 ноября 1958 года». В этом разделе помещена передовая статья, доклад бюро Союза Архитекторов (стр. 5), прения (стр. 12) и выводы пленума (стр. 14), а также и текст телеграммы направленной пленумом Центрального Комитета РРП, первому секретарю ЦК партии Г. Георгиу-Деж (стр. 15).

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Этот номер журнала посвящен промышленному строительству. Помимо ряда статей теоретического характера — по различным важным вопросам промышленного строительства, в нем представлено и несколько проектов выполненных за последний год центральными и областными проектными институтами.

В статье « ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КАПИТАЛОВЛОЖЕНИЙ — ОСНОВНОЙ ВОПРОС ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ» проф. арх. Л. Адлер (стр. 16), директор Департамента архитектуры и градостроительства, анализирует наличные возможности снижения себестоимости промышленного строительства и дальнейшей продукции, посредством проектной деятельности, творческого труда архитектора.

Экономичность проектных решений обеспечивается путем рационального размещения новых заводов при учете правильного территориального распределения производительных сил, путем освоения самых передовых технических методов в технологии производства и при разработке и выполнении строительных работ; путем стремления к кооперированию в производстве и при строительстве домов и промышленных установок, вычисления размеров площадей и объемов при строгом согласовании их с нуждами производства и условиями работы и, наконец, посредством целесообразного применения принципов и специфических средств архитектурного творчества.

В статье « ДЕСЯТЬ ЛЕТ ПРОЕКТНОЙ РАБОТЫ В ИПРОМЕТ» (арх. Е. Шимшин) (стр. 22) анализируются отдельные специфические проблемы архитектурного проектирования в секторе ЧЕРНОЙ МЕТАЛЛУРГИИ, в связи с десятилетием со дня основания — в 1949 году — Института промышленного проектирования (ИПИ), позднее превращенного в Институт проектирования заводов и металлургических установок (ИПРОМЕТ).

Читателям представлен вслед затем ряд выполненных ИПРОМЕТом проектов: ЦЕХ ОТЛИВКИ ЧУГУНЫХ ЦИЛИНДРОВ (стр. 24) — ансамбль корпусов, в который — помимо цеха заливки — входит и цех чистки цилиндров, токарный цех, складские помещения и культурно-бытовые объекты; ЧУГУНОЛИТЕЙНЫЙ ЦЕХ (стр. 24) с участками формовки, заливки, плавильным, песочным складом и т.д.; ЦЕХ ЗАЛИВКИ В ИЗЛОЖНИЦЫ (стр. 26), оснащенный современным оборудованием, соответствующим самым высоким технологическим требованиям; КУЗНЕЧНЫЙ ЦЕХ (стр. 28); ЦЕХ МЕЖРЕМОНТНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ, (стр. 28) постройка, сооруженная с целью расширить старые цехи переработки на комбинате черной металлургии; две ТЕПЛОЭЛЕКТРОЦЕНТРАЛИ, одна — спроектированная для Китайской Народной Республики (стр. 30) и другая — для Индии (стр. 31).

В статье « ВОПРОСЫ АРХИТЕКТУРЫ В ХИМИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ» (арх. Н. Стоическу) (стр. 32) анализирует стоящие перед архитекторами задачи по осуществлению программы капиталовложений в химической промышленности, перечисляя все факторы, с которыми архитектор должен считаться в своем творческом труде, начиная с момента выбора места для строительства химического предприятия. Дается также ряд объективных оценок деятельности работников в области проектирования для химической промышленности.

В журнале представлены далее три проекта, выполненные Проектным институтом химической промышленности (ИПРОХИМ): ЦЕХ ПОЛУФАБРИКАТОВ (стр. 34), входящий в ансамбль завода автопокрышек; ЦЕХ АЗОКРАСИТЕЛЕЙ (стр. 34), который будет выпускать примерно 200 ассортиментов высококачественных красителей; УСТАНОВКА ФЮМИНГ (стр. 36) для использования доменного шлака.

Из области ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОЙМАТЕРИАЛОВ в журнале помещен ряд проектов, разработанных Проектным институтом промышленного строительства (ИПКИ): проект расширения СТЕКОЛЬНОГО ЗАВОДА В СКАЕНЬ (стр. 38), который будет строиться в две очереди; МЕБЕЛЬНАЯ ФАБРИКА В ЯССАХ (стр. 40); ЛЕСОПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМБИНАТ В ТЫРГУ ЖИУ (стр. 40) для использования древесины, полученной с близлежащих лесообработок.

В статье « НЕСКОЛЬКО СПЕЦИФИЧЕСКИХ ВОПРОСОВ АРХИТЕКТУРЫ» (арх. Т. Джорджеску) (стр. 43) обсуждает вопросы проектирования в ПРОМЫШЛЕННОСТИ ТОВАРОВ ШИРОКОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ — легкой и пищевой, характерными особенностями которого являются: разнообразие тематики, соответствующее огромному диапазону производственных процессов, и сложность технических вопросов, разрешение которых предстоит найти архитекторам.

В журнале опубликован ряд проектов, выполненных Проектным институтом ширпотреба (ИПИБК): ЛЬНОТКАЦКИЙ И КОНОПЛЕТКАЦКИЙ ЗАВОД (стр. 44) в Паулешть с двумя цехами — ткацким и отделочным; новый ЦЕХ ПЛАСТМАСС (стр. 44) из полихлорвинила, входящий в состав большой обувной фабрики в Тимишоаре; ЦЕХ МИНЕРАЛЬНОГО ДУБЛЕНИЯ (стр. 46), входящий в состав каучукового комбината в Жилаве; МЯСОКОМБИНАТ (стр. 46) в Хунедоаре, где помимо бойни, цеха мясофабрикатов и льдозавода, имеется и цех замораживания расфасованного мяса; КОМБИНАТ МОЛОКА И МОЛОЧНЫХ ПРОДУКТОВ (стр. 48) в Бухаресте; ЗАВОД СУХОГО МОЛОКА (стр. 48) на окраине города Кымпулунг.

журнале опубликована статья « ИЗ ПРАКТИКИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ» (арх. И. Малер и инж. Ш. Джорджеску) (стр. 49), в которой обсуждается ряд вопросов, связанных с снижением себестоимости в промышленном строительстве путем целесообразного выбора места для строительства промышленных предприятий, экономичного разрешения общего плана, экономичного решения построек и кооперирования между промышленными предприятиями. На ряде примеров показаны существующие широкие возможности снижения себестоимости строительства посредством рационального и действенного проектирования.

Проблема ТИПОВОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ в промышленном строительстве обсуждается в нескольких статьях и отчете о прениях, развернувшихся в Проектном институте типового строительства (ИПКТ).

В статье, озаглавленной « ТИПИЗАЦИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА» (стр. 52), директор ИПКТ арх. И. Сильван и технический директор ИПКТ инж. П. Вернеску анализируют работу по типизации промышленного строительства, проведенную в нашей стране, и внимание, уделяемое этому вопросу Проектным институтом типового строительства. В статье описываются основные работы, на которых сосредоточено теперь все внимание ИПКТ, и указывается, в какой мере эти работы нашли себе практическое применение.

Инж. Л. Скрипка излагает содержание дискуссий на тему « ВОПРОСЫ ТИПИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА» (стр. 53), которые развернулись 6 января 1959 года между членами руководства ИПКТ и работниками центральных институтов промышленного строительства.

На этом заседании обсуждались: доклад, представленный ИПКТ о стадии типового проектирования строительных элементов, секций и объектов; будущая программа типового проектирования в промышленном строительстве, а также и возможности сотрудничества между различными проектными и следовательскими институтами с целью проведения работы по типизации при учете требований новой техники и необходимости найти наиболее эффективные возможности выполнения.

В статье « ГЕОМЕТРИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ЦЕХОВ» (арх. Парис Манос и инж. Михай Попович) (стр. 54) обсуждается вопрос установления ограниченного числа типов промышленных цехов с широкими возможностями применения к различным технологическим процессам. Статья содержит ряд данных в связи с проектами, разработанными в нашей стране, и предложение геометрических параметров для производственных цехов, в котором учитываются необходимости различных промышленных отраслей и сортимент сборных строительных частей.

Статья« ТИПОВЫЕ СЕКЦИИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ЦЕХОВ» (арх. Р. Крецойу) (стр. 56) посвящена вопросу вышеупомянутых типовых секций, которые представляют конечную стадию в процессе разработки типизации, так как такие секции, все элементы которых — технология, габариты, структуры, архитектура и т. д. — разрешены, позволяют разрабатывать целые проекты, независимо от числа пролетов. Разработка этих типовых секций еще только началась; намечено пополнить первую серию проектов типовыми секциями универсальных цехов при учете требований капитальных вложений в нашу промышленность.

Инженеры Михай Попович и Дину Григорну обсуждают в своей статье вопрос « СТРОИТЕЛЬНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ И ТИПОВЫХ СТРОИТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ ДЛЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ЦЕХОВ» (стр. 58). Типовые элементы и технические решения были пересмотрены в рамках завершившегося 1 января 1959 года этапа на пути улучшения работы; достигнуто значительное снижение расхода стали и себестоимости. Особое внимание уделяется в статье постепенному освоению новой техники путем проектирования и испытания элементов из предварительно напряженного бетона, из легкого бетона и т.д.

Обсуждение вопроса типизации промышленного строительства заключается отдельными « ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКИМИ СООБРАЖЕНИЯМИ В СВЯЗИ С ТИПИЗАЦИЕЙ ПРОМЫШЛЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА» (инж. Л. Рошиану) (стр. 60), в которых содержится несколько принципиальных положений по вопросу технико-экономических сравнений и подчеркивается зависимость экономических выводов от конкретных условий времени и места. В качестве примера приводится технико-экономическое сравнение между несколькими экономическими цехами с пролетом в 12, 18 и 24 метра, с монолитной структурой из сборных частей и предварительно напряженного бетона. В последнее время снижение цен на сборные строительные части позволило на 21% удешевить сборные и предварительно напряженные решения.

Под рубрикой « *Образование*» помещена статья арх. З. Соломона « ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ» (стр. 62). В ней говорится о развитии изучения промышленной архитектуры в Институте архитектуры имени Иона Минку за десять лет, истекшие со дня создания этой кафедры.

В раздел « *Библиография* » (стр. 64) входят рецензии на отдельные книги и периодические издания по вопросам промышленного строительства, полученные за последнее время специальными библиотеками.

Под рубрикой « *Теория архитектуры*» в журнале помещена статья С. МОЖНЯГУНА « ИСКАНИЯ В АРХИТЕКТУРНОЙ ТЕОРИИ НА ЗАПАДЕ» (стр. 66), переведенная из 11 номера за 1958 год журнала « Архитектура СССР».

В заключение, под рубрикой « *Изобразительные искусства*» (стр. 70) в журнале помещены несколько работ, премированных на « Выставке акварелей, рисунков и фотографий, исполненных архитекторами в 1958 г.», которая была открыта в Доме архитектора 24 февраля — 10 марта 1959 года, а также « Хроника» (стр. 69) с отчетом о деятельности Союза архитекторов за январь — март 1959 год и Информация, полученная от Международного союза архитекторов.

RÉSUMÉS

La rubrique « *Documents* » de ce numéro comprend des extraits du rapport présenté par le camarade N. S. Khrustchov au XXI-e CONGRÈS du P.C.U.S. (p. 2).

On publie aussi les matériaux de la V-e SÉANCE PLÉNIÈRE DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE ROUMAINE, qui a eu lieu à Bucarest le 8, 9 et 10 Février 1959. La séance plénière a eu comme thème « Les tâches qui reviennent aux architectes en vue de l'application des décisions de la séance plénière du Commité Central du Parti Ouvrier Roumain du 26—28 Novembre 1958 ». La revue comprend un éditorial (p. 4), le rapport du bureau de l'Union des Architectes (p. 5), les débats (p. 12) et les conclusions de la séance plénière (p. 14) ainsi que le telegramme adressé à cette occasion au Commité Central du Parti Ouvrier Roumain, au camarade Gh. Gheorghiu-Dej, premier secretaire du Commité Central. (p. 15).

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Le présent numéro de la revue est consacré aux constructions industrielles. En dehors de quelques articles théoriques — dans les domaines importants de l'architecture industrielle — on présente une série de projets réalisés pendant la dernière année dans les instituts de projets centraux et régionaux.

L'article du prof. arch. L. Adler, directeur au Département de l'Architecture et de l'Urbanisme « L'EFFICACITÉ ÉCONOMIQUE DES INVESTISSEMENTS, PROBLÈME ESSENTIEL DU PROJET INDUSTRIEL », (p. 16) fait l'analyse des voies actuelles menant à la réduction du coût des constructions industrielles ainsi que du prix de revient des produits futurs, par l'élaboration de projets, par le travail créateur de l'architecte.

L'économie des solutions dans l'élaboration des projets est assurée en tenant compte de l'emplacement rationnel des usines nouvelles en fonction de la juste répartition territoriale des forces de production, l'utilisation de la technique la plus avancée tant dans la technologie de fabrication, que dans la conception et exécution des travaux de construction, la collaboration dans la production, ainsi que dans la construction des bâtiments et installations industriels, le dimmensionement des surfaces et des volumes des bâtiments en accord strict avec les nécessités de la production et des conditions de travail, et, enfin, l'application avec discernement, des principes et moyens spécifiques à la création architecturale.

L'article « 10 ANS D'ACTIVITÉ À L'IPROMET » (E. Şimşi, architecte) (p. 22), examine certains problèmes spécifiques de l'élaboration des projets d'architecture dans le secteur de L'INDUSTRIE SIDÉRURGIQUE, rapportés à l'anniversaire de la création — en 1949 — de l'« Institut de Projets Industriels » (I.P.I.) transformé plus tard en « Institut de projets d'usines et installations métallurgiques » (IPROMET).

Vient ensuite la présentation de quelques projets réalisés à l'IPROMET: une FONDERIE DE CYLINDRES (p. 24) un ensemble de bâtiments qui, en dehors de la fonderie proprement-dite, comprend aussi un atelier de nettoyage des cylindres, une tournerie, un dépôt ainsi que des annexes sociales; une FONDERIE DE FONTE (p. 24) avec halles de formation, fonte et coulées, dépôt de sable, etc.; une FONDERIE DE LINGOTIÈRES, (p. 26) pourvue d'un équipement moderne correspondant aux plus grandes éxigences technologiques; un ATELIER DE FORGE (p. 28); un ATELIER D'ENTRETIEN (p. 28), construction destinée à agrandir les anciennes sections d'un combinat sidérurgique; deux CENTRALES THERMO-ÉLECTRIQUES, l'une dont le projet est destiné à la R. P. Chinoise (p. 30) et l'autre à l'Inde (p. 31).

L'article « PROBLÈMES D'ARCHITECTURE DANS L'INDUSTRIE CHIMIQUE » (N. Stoicesco architecte) (p. 32), analyse les tâches qui reviennent aux architectes dans la réalisation des investissements de l'industrie chimique, en exposant tous les facteurs dont l'architecte doit tenir compte dans son travail créateur, en commençant déjà dans la phase du choix de l'emplacement de l'unité chimique; une série d'appréciations objectives sur le labeur de ceux qui élaborent des projets de l'industrie chimique, complètent cet article.

Le revue présente ensuite trois projets exécutés à l'Institut de projets de l'industrie chimique (IPROCHIM): une SECTION DE SEMIFABRIQUÉS (p. 34), qui fait partie de l'ensemble d'une usine de pneus d'automobile; une SECTION DE COLORANTS AZOÏQUES (p. 34) qui produira env. 200 sortes de colorants de qualité; une INSTALLATION FUMING (p. 36) pour mettre en valeur les scories métallurgiques.

En ce qui concerne L'INDUSTRIE DU BOIS ET DES MATÉRIAUX DE CONSTRUCTION, la revue publie quelques projets exécutés à l'Institut de projets des constructions industrielles (I.P.C.I.): le projet de développement de la FABRIQUE DE VITRES DE SCAENI (p. 38), qui devra être bâtie en deux étapes; FABRIQUE DE MEUBLES À IASSY (p. 40); un COMPLÈXE INDUSTRIEL FORESTIER À TIRGU-JIU (p. 40) pour la mise en valeur du bois résulté de l'exploitation forestière avoisinante.

L'article « QUELQUES PROBLÈMES SPÉCIFIQUES D'ARCHITECTURE » (T. Georgesco, architecte) (p. 43), traite des problèmes de l'élaboration des projets dans L'INDUSTRIE DES BIENS DE CONSOMMATION — l'industrie légère et alimentaire — dont les traits caractéristiques sont la variété des thèmes, correspondant à une gamme infinie de procédés de fabrication et la complexité des problèmes techniques que l'architecte doit resoudre.

Sont publiés ensuite une série de projets réalisés à l'Institut de projets des biens de consommation (I.P.I.B.C.): une TISSERANDERIE DE LIN ET DE CHANVRE (p. 44) à Păulești, comprenant deux sections — tissage et finissage; une nouvelle SECTION DE MASSES PLASTIQUES (p. 44) en polychlorure de vinyl (P.V.C.) située dans le cadre d'une grande fabrique de chaussures à Timişoara; une TANNERIE MINÉRALE (p. 46) qui fait partie du combinat de caoutchouc de Jilava; un COMBINAT DE VIANDE (p. 46) à Hunedoara, qui, en dehors de l'abattoir proprement-dit, la sections de fabrication de la viande, la fabrique de glace, a aussi une section pour congeler la viande coupée en morceaux emballés; un COMBINAT DE LAIT ET PRODUITS LAITIERS (p. 48) à Bucarest; une FABRIQUE DE LAIT EN POUDRE (p. 48) située près de la ville de Cîmpulung.

La revue publie ensuite l'article « DE LA PRATIQUE DES PROJETS INDUSTRIELS » (I. Mahler, et Şt. Georgesco, architectes,) (p. 49), dans lequel on présente quelques problèmes liés à la réduction du prix de revient dans les constructions industrielles par: le choix judicieux de l'emplacement des entreprises industrielles, la solution économique du plan général et des bâtiments et la collaboration des entreprises industrielles. Une série d'exemples mettent en évidence les grandes possibilités existantes pour la réduction du prix de revient des constructions par l'élaboration de projets rationnels et efficients.

Le problème des PROJETS-TYPE dans les constructions industrielles est traité dans quelques articles et un compte-rendu sur les débats qui ont eu lieu à l'Institut de projets des constructions-type (I.P.C.T.).

Dans l'article de I. Silvan, architecte, directeur de l'I.P.C.T. et de P. Vernesco, ingénieur directeur technique de l'I.P.C.T., « LA NORMALISATION DES CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES » (p. 52), on fait l'analyse de l'activité menée en vue de la normalisation des constructions industrielles dans notre pays et les efforts faits dans ce domaine par l'I.P.C.T. Les principaux travaux autour desquels se concentre en ce moment l'activité de l'I.P.C.T. sont ensuite decrits, en faisant aussi mention de la mesure dans laquelle ils ont eu une application pratique.

Les discussions menées le 6 Janvier 1959 sur le thème « LES PROBLÈMES DE LA NORMALISATION DES CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES » (p. 53) par la direction de l'I.P.C.T. et celles des instituts centraux de projets de constructions industrielles, sont relatées par l'ingénieur L. Scripcă.

À cette séance, l'on a débattu : sur le rapport présenté par l'I.P.C.T. sur le stade auquel l'on est arrivé dans le projets type des éléments de construction, des sections et objets, le programme futur des projets type dans les constructions industrielles, ainsi que les possibilités de collaboration entre les differents instituts de projets et recherches en vue du développement de l'activité de normalisation en tenant compte de la technique nouvelles et des meilleures possibilités d'exécution.

L'article « LES PARAMÈTRES GÉOMETRIQUES DES HALLES INDUSTRIELLES » (Paris Manos, architecte, et Mihai Popovici, ingénieur) (p. 54), s'occupe du problème d'établir un nombre restreint de types de halles, avec de vastes possibilités d'usage pour differents procédés technologiques; l'article contient des données concernant les études élaborées dans notre pays et une proposition de paramètres géometriques pour les halles de production, proposition qui tient compte des nécessités des differentes branches d'industrie et de l'assortiment d'éléments-types pre-fabriqués.

Dans l'article « SECTIONS-TYPE DE HALLES INDUSTRIELLES » (R. Creţoiu, architecte) (p. 56) on étudie le problème des sections-type de halles industrielles qui représentent la phase finale du procéssus d'élaboration de la normalisation, parce que ces sections, ayant tous les éléments résous — technologie, gabarits, structures, architecture, etc. — permettent l'établissement de projets entiers, sans tenir compte du nombre d'ouvertures et travées. L'élaboration de ces sections-type est encore à son début; on va completer cette première série de projets des sections-type de halles universelles en fonction des nécessités d'investissements dans notre industrie.

Le problème des « ÉLÉMENTS DE CONSTRUCTION ET SYSTÈMES CONSTRUCTIFS NORMALISÉS POUR HALLES INDUSTRIELLES » (p. 58), est examiné dans l'article de Mihai Popovici et Dinu Grigoriu, ingénieurs; les éléments-type et les solutions techniques étant revus dans le cadre d'une étape d'amélioration close au 1-er Janvier 1959, on a obtenu d'importantes réductions sur la consommation d'acier et le prix de revient. L'article attire tout spécialement l'attention sur l'introduction, petit à petit, de la technique nouvelle par l'élaboration des projets et l'essai des éléments de béton pré-comprimé, de béton léger, etc.

L'examen du problème de la typisation des constructions industrielles prend fin par quelques « CONSIDÉRATIONS TECHNIQUES-ÉCONOMIQUES SUR LA NORMALISATION DES CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES » (L. Roşianu, ingénieur) (p. 60), dans lesquelles on présente quelques considérations de principe dans le problème des comparaisons techniques-économiques, en soulignant la dépendance des conclusions économiques des conditions concrètes de lieu et temps. On donne comme exemple une comparaison technique-économique entre plusieurs halles industrielles avec ouverture de 12, 18 et de 24 m, à structure monolythe, pré-fabriquée et pré-comprimée. La baisse des prix des pré-fabriqués intervenue ces derniers temps, a mené à la baisse de 20% du coût des solutions pré-fabriquées et pré-comprimées.

La rubrique de l'« *Enseignement* » comprend l'article de Z. Solomon, architecte, sur l'« ARCHITECTURE INDUSTRIELLE DANS L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR » (p. 62), qui s'occupe du développement de l'étude de l'architecture industrielle à l'Institut d'architecture « Ion Minco », pendant les dix ans écoulés depuis là création de cette branche d'étude.

La rubrique de la « *Bibliographie* » (p. 64) comprend la présentation de quelques livres et revues d'architecture industrielle arrivés récemment dans les bibliothèques techniques.

Dans la rubrique de « *La théorie de l'architecture* » on publie l'article « RECHERCHES DANS LA THÉORIE DE L'ARCHITECTURE DANS LES PAYS OCCIDENTAUX » (S. Mojneagun) (p. 66) traduit du No. 11/1958 de la revue « L'architecture de l'URSS ».

La revue publie enfin à la rubrique « *Chronique* » (p. 69) des informations de l'activité de l'Union des Architectes pendant la période Janvier — Mars 1959 et la rubrique « *Plastique* » (p. 70) quelques travaux qui ont reçu des prix a « l'EXPOSITION D'AQUARELLES, DESSINS ET PHOTOS RÉALISÉS PAR LES ARCHITECTES EN 1958 », qui a eu lieu à la Maison de l'Architecte du 24 Février au 10 Mars 1959.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

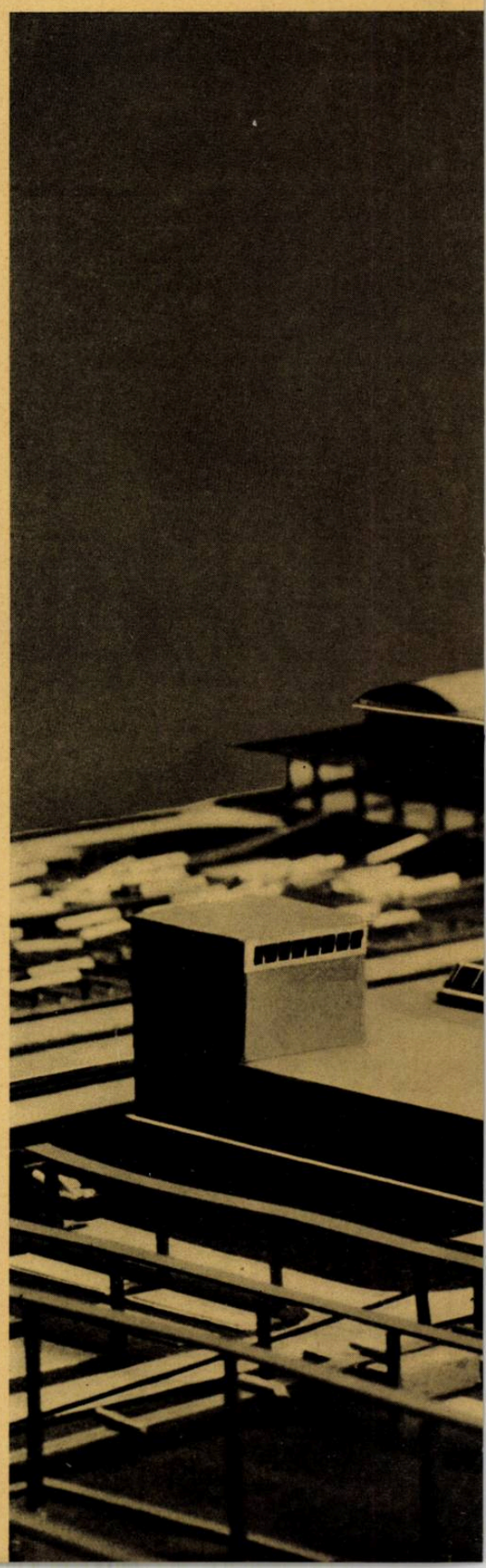

REDACȚIA : BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAȚIA REVISTEI BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA DE LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, București

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 2 (57) • MARTIE–APRILIE 1959 • URBANISM

ARHITECTURA R.P.R.

2
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VII — Nr. 2 (57) — MARTIE — APRILIE 1959

Institut. de Documentare Tehnică
BUCUREȘTI
ОБМЕН - CSERE
VYMENA - WYMIANA
TAUSCH - СМЕНА

U R B A N I S M

Editorial	3	Activitatea urbanistică — la nivelul sarcinilor actuale!
	5	Prof. arh. M. Locar, arh. T. Evolceanu Reconstrucția socialistă a orașelor din Republica Populară Romînă
Proiecte și realizări de urbanism 1948—1958	8	Arh. R. Marcus Sistematizarea orașului Hunedoara
	12	Arh. Gabriela Bertumé Colonie de serviciu la Săvinești
	14	Arh. Mariana Vereanu Sistematizarea Orașului Stalin și detaliul cartierului « Steagul Roșu »
	16	Arh. N. Florescu Sistematizarea orașului Tulcea
	18	Arh. Gh. Hussar Onești, un nou oraș muncitoresc
	22	Cvartal de locuințe la Piatra Neamț
	24	Studii de sistematizare și locuințe la Roman
Pentru reducerea costului construcțiilor	24	Influența parametrilor geometrici și spațiali ai construcțiilor asupra costului zonei de locuit
	28	C. Spiride Sistematizarea teritorială
	31	Arh. T. Evolceanu, arh. M. Silianu Reducerea costului investițiilor de locuințe în ansambluri, prin proiectarea urbanistică
Teoria arhitecturii	33	Prof. arh. G. Gusti Construcția de locuințe și urbanismul
Concursuri	35	Conf. arh. A. Damian Concursul pentru Teatrul Național din Craiova
	42	Ing. M. Brill, ing. A. Vuzitas, ing. Mihai Popescu Probleme de echipare tehnică a teritoriului
	44	Arh. Tr. Chițulescu, ing. V. Ralea Amenajarea străzilor pentru îmbunătățirea circulației și a transporturilor în comun
Învățămînt	47	Conf. arh. R. Laurian Pregătirea cadrelor de specialiști în urbanism
Plastica	50	Lucrări premiate la Expoziția de acuarele, desene și fotografii executate de arhitecți în anul 1958
Cronica	52	Expoziția internațională « Construcția și reconstrucția orașelor în perioada 1945—1957 »
	56	Din activitatea U.A.

Coperta: Proiect pentru sistematizarea orașului muncitoresc Onești — Machetă

U R B A N I S M

Macheta detaliului de sistematizare a zonei centrale a orașului Hunedoara

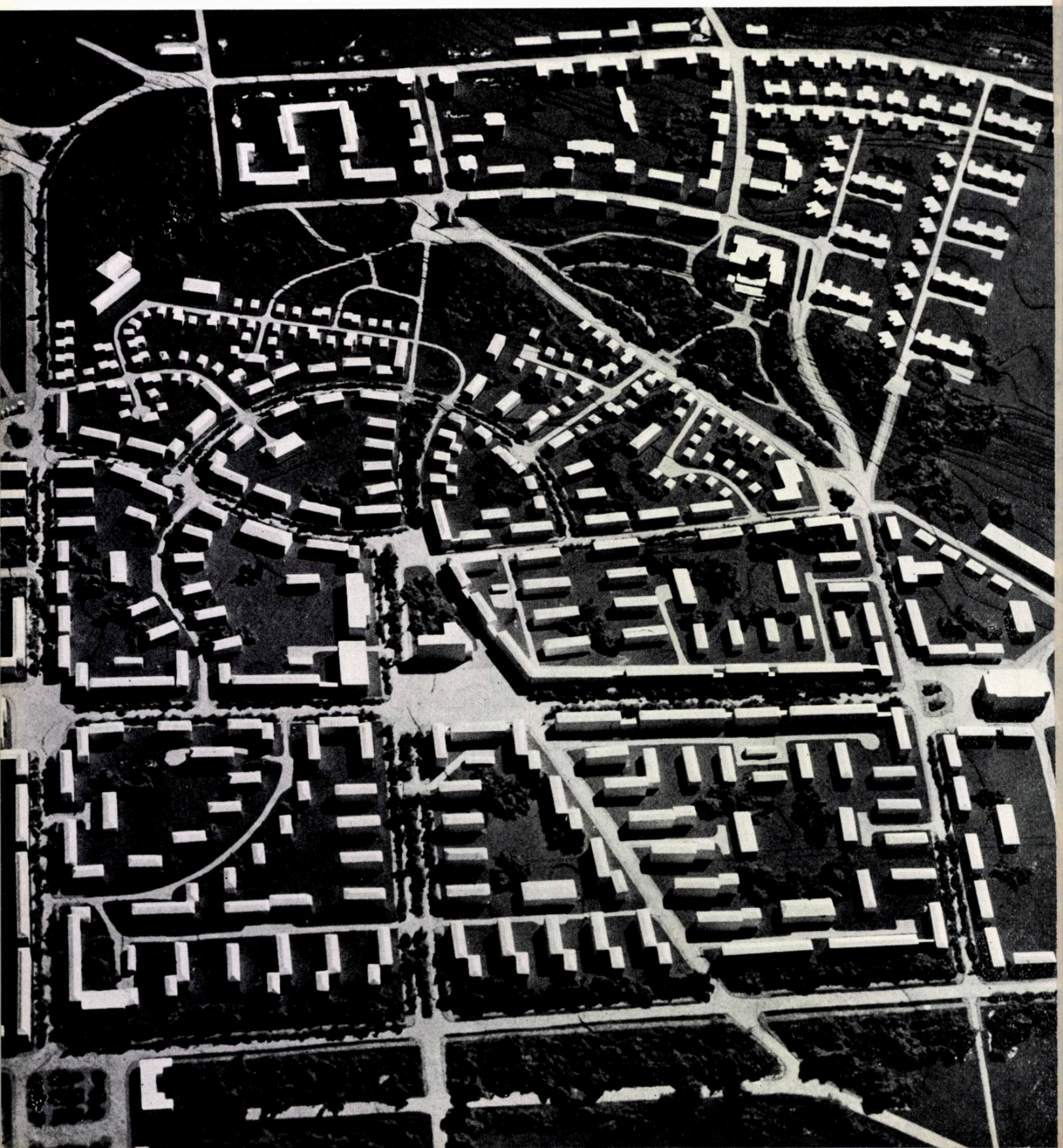

ACTIVITATEA URBANISTICĂ — LA NIVELUL SARCINILOR ACTUALE!

În orașele patriei noastre se desfășoară o vastă activitate de constructii.

În tîrgurile Moldovei — altă dată «orașe în care nu se întîmpla nimic» — în orașele Olteniei, în bătrînele burguri ardelenești, în noile așezări care ieri nu erau încă pe harta țării, se desfășoară azi, într-un ritm trepidant, o operă de construcție menită să schimbe înfățișarea regiunilor țării și viața oamenilor muncii.

Puternica industrializare a țării — baza transformării ei socialiste — a dat viață nouă orașelor din cele mai îndepărtate colțuri ale țării; în cîțiva ani, dezvoltarea vertiginoasă a industriei a dus la creșterea rapidă a populației orășenești, urmată de creșterea necesităților de cazare și de asigurare a unor condiții de trai corespunzătoare — condiții inexistente sub regimurile trecute în cea mai mare parte a orașelor, care erau lipsite de cele mai elementare instalații și amenajări urbane.

Construcția de masă a luat an de an o amploare tot mai mare; noi cartiere de locuințe, creșe, magazine, școli, spitale, case de cultură se ridică în orașe; paralel se dezvoltă instalațiile edilitare — apă, canalizare, energie electrică — se amenajează rețelele stradale și se organizează transportul în comun, se plantează parcuri și zone verzi, pentru a se asigura oamenilor muncii condiții de trai din ce în ce mai bune.

Grija partidului și guvernului pentru asigurarea acestor condiții se vădește în fondurile alocate construcției de locuințe, tot mai mari în fiecare an; numai în ultimii trei ani s-au construit din fonduri și credite de stat, în orașe și centre muncitorești, aproape 40 000 de apartamente. Un miliard de lei sînt alocați în acest an pentru construcția de locuințe, din care se vor putea construi cca. 25 000 de apartamente.

În felul acesta, construcția și reconstrucția orașelor a devenit o problemă pe primul plan al actualității; activitatea urbanistică tinde să ocupe azi un loc central în întreaga activitate de proiectare arhitecturală, nici un fel de activitate de construcție neputîndu-se desfășura în bune condiții fără existența unor planuri de sistematizare a orașelor sau cel puțin a zonelor în construcție.

Pe vremea burgheziei, activitatea de urbanism era aproape inexistentă în țara noastră; această activitate era limitată la întocmirea unor planuri care rămîneau în dosare, în timp ce construcția se desfășura anarhic, la bunul plac al intereselor particulare, în goană după profit și speculă.

Azi, situația e cu totul alta; în cîțiva ani numai, au fost obținute în construcția și reconstrucția orașelor noastre realizări remarcabile, care reprezintă succese importante ale proiectării de urbanism.

Orașele muncitorești din Valea Jiului, cuprinzînd mii de apartamente confortabile, clădiri social-culturale și lucrări edilitare corespunzătoare, au fost realizate pe bază de studii de sistematizare microregională și de proiecte urbanistice locale, prin care s-a asigurat corelația dintre problemele exploatării solului și subsolului și condiția ridicării nivelului de viață al muncitorilor.

Transformarea uzinelor din Hunedoara într-un puternic centru siderurgic a fost însoțită de construirea unui nou oraș pentru o populație de cîteva zeci de mii de locuitori, dispunînd de locuințe, școli, teatru, stadion sportiv, restaurante etc. necesare unei vieți orășenești de nivel ridicat. Proiecte privind soluția urbanistică de ansamblu și sistematizarea de detaliu a cartierelor stau la baza proiectelor de clădiri și lucrări edilitare după care s-a construit și se continuă dezvoltarea acestui nou oraș.

Construirea, în curs de desfășurare, a celui mai mare complex al industriei chimice din țara noastră, Onești-Borzești, este însoțită de crearea, pe locul unui vechi sat, a noului oraș Onești, a cărui rețea de termoficare va fi deservită de la distanță de centrala electrică a grupului industrial, cea mai eficientă formă de cooperare între industrie și oraș. Proiecte urbanistice privind cvartalele de locuințe, ansamblul orașului și zona înconjurătoare asigură coordonarea necesară, fără de care nici n-ar fi de conceput realizarea ordonată și economică a multiplelor categorii tehnice de lucrări de investiție în clădiri, echiparea edilitară și alte amenajări ale teritoriului.

Numeroase așezări muncitorești noi au fost și sînt în curs de realizare pentru deservirea unor industrii aflate la mai mare distanță de orașe existente, cum ar fi, de pildă, colonia de serviciu a noilor industrii chimice de la Săvinești. Și în aceste cazuri, proiecte de sistematizare au stat la baza muncii constructorilor.

Restructurarea orașelor existente, realizabilă numai în condițiile construcției de masă, a determinat necesitatea unor proiecte urbanistice corespunzătoare noilor condiții economice și sociale de dezvoltare a orașelor.

Astfel, a fost elaborată schița de sistematizare a Capitalei, pe baza căreia s-au construit și se construiesc mari ansambluri de locuințe (Floreasca, șoseaua Mihai Bravul, Grivița Roșie, Vatra Luminoasă etc.), se reconstruiesc magistrale, se sistematizează piețe, se amenajează artere de circulație, se dezvoltă rețelele edilitare, transportul în comun etc.

Construirea la Galați a marelui ansamblu ce va forma noul centru al orașului, completat printr-o esplanadă la malul Dunării, se integrează în planul de sistematizare elaborat în ultimii ani.

Marile realizări de pe litoralul Mării Negre — case de odihnă, restaurante, sanatorii pentru copii, diguri și plantații — se încadrează în studiile urbanistice privind ansamblul litoralului și în proiectele de sistematizare ale fiecărei localități în parte: Mamaia, Eforie, Vasile Roaită, Mangalia și celelalte.

În diferite faze și la diferite grade de adîncime au fost întocmite în ultimii zece ani planuri sau studii de sistematizare pentru 160 de orașe, centre muncitorești și localități balneo-climatice din țara noastră.

În acești ani s-a dezvoltat o nouă concepție privind dezvoltarea armonioasă și complexă a ansamblului orășenesc; azi nimeni nu mai poate concepe la noi dezvoltarea orașului fără întocmirea studiilor prealabile legate de condiționarea reciprocă, complexă, a construcțiilor noi cu orașul existent, de legăturile dintre oraș și industrie sau dintre oraș și regiune.

Totuși, față de intensificarea rapidă a ritmului construcției de masă, față de necesitatea de a rezolva în mod operativ problemele ridicate de marile investiții în curs de realizare sau viitoare, se constată o rămînere în urmă a activității urbanistice, care în unele cazuri produce greutăți în activitatea de construcții.

În această privință, o deficiență din cele mai importante o constituie faptul că nu sînt actualizate planurile generale de sistematizare a unora din orașele noastre, aceasta creează încă greutăți în introducerea unei ordine și discipline urbanistice și în realizarea în termen a investițiilor.

Unele lipsuri s-au manifestat și în activitatea de pînă acum. Astfel, proiectarea de sistematizare nu a urmărit totdeauna, în primul rînd analiza factorului economic, pentru realizarea unei eficiențe maxime a investițiilor și reducerea prețului de cost al construcțiilor.

Datorită acestui fapt s-au făcut uneori greșeli în amplasarea unor construcții, extinzîndu-se în mod nerațional limita orașelor, folosindu-se incomplet dotările existente, construindu-se cartiere importante la marginea orașelor; în alte cazuri, terenuri centrale din orașe au fost ocupate cu construcții parter, împiedicîndu-se, astfel posibilitățile de dezvoltare viitoare; în unele locuri nu s-a ținut îndeajuns seama de relieful terenului sau de cheltuielile exagerate pentru instalațiile edilitare.

Proiectarea unor ansambluri de locuințe s-a făcut uneori după o concepție formală, dominată de preocuparea pentru crearea unei false monumentalități prin forme rigide și așa-zis spectaculoase, venind de cele mai multe ori în contradicție cu cerințele funcționale și economice și neizbutind să realizeze ansambluri armonioase și frumoase.

Aceste lipsuri de datoresc unor deficiențe ce au existat în activitatea urbanistică, atît în ceea ce privește activitatea de proiectare și avizare, cît și în ceea ce privește activitatea organelor locale de conducere a orașelor.

Astfel, de exemplu, așa cum s-a arătat în referatul prezentat la plenara a V-a a U.A., fostul C.S.A.C., cu toate că a avut o serie de realizări pozitive în îndrumarea proiectării de urbanism, nu a contribuit satisfăcător la asigurarea elaborării schițelor și planurilor de sistematizare a orașelor. De asemenea, fostul C.S.A.C. a avut lipsuri și în alte domenii ale îndrumării construcțiilor de masă, lipsuri care s-au reflectat și în activitatea de urbanism.

Unele ministere și comitete executive ale sfaturilor populare au amplasat construcții la marginea orașelor, în zone lipsite de lucrări edilitare, în timp ce multe terenuri libere, avînd aceste dotări, au rămas nefolosite în mijlocul orașelor.

Uniunea Arhitecților nu s-a preocupat în suficientă măsură de problemele de urbanism; cu toate că au avut loc unele discuții de creație, însoțite de deplasări documentare, asupra unor probleme importante, aceste discuții au fost rareori urmate de concluzii și propuneri, elaborate de conducerea U.A. și înaintate organelor competente.

Organele locale ale puterii de stat, sfaturile populare, s-au preocupat insuficient de problemele complexe ale sistematizării.

Institutul central pentru proiectarea și sistematizarea orașelor și regiunilor (I.C.S.O.R.), nu a acordat importanța cuvenită problemelor economice, tehnice și funcționale, permițînd întocmirea unor proiecte nerealiste și pompoase, darea de amplasamente greșite, neelaborînd indici tehnico-economici specifici urbanismului etc.

Institutele regionale de proiectare (I.R.P.), înființate de puțin timp, avînd cadre în general tinere și lipsite de experiență, nu au putut aborda decît în mică măsură problemele complexe ale sistematizării orașelor.

S-a făcut de asemenea resimțită lipsa unei activități științifice și de documentare în domeniul urbanismului.

*

Analiza realizărilor obținute în activitatea de sistematizare — cu toate lipsurile existente în această perioadă — dă un bilanț pozitiv; activitatea practică de construcție și reconstrucție a orașelor a arătat capacitatea proiectanților noștri de a cuprinde și de a rezolva, din ce în ce mai bine și mai eficient, sarcinile importante și complexe ridicate în fața lor.

Avîntul impetuos al construcției care se desfășoară în momentul de față impune însă realizarea unui salt calitativ în proiectarea de urbanism, salt impus de ritmul rapid de construcție și pe deplin posibil pe baza experienței acumulate pînă acum.

Activitatea urbanistică a depășit cadrul profesional, preocupînd nu numai arhitecții, constructorii sau sfaturile populare, dar și masele largi viu interesate în viitoarea înfățișare a orașelor și cartierelor lor, pentru a căror înfrumusețare depun cu entuziasm mii de ore de muncă voluntară.

Este necesar ca proiectarea urbanistică să răspundă exigențelor sporite ale oamenilor muncii.

Sarcina principală care revine acum sfaturilor populare, organelor de specialitate centrale și locale precum și masei proiectanților este să manifeste grija ca locuințele, clădirile publice și social-culturale și în general orice nouă construcție să se înscrie într-o concepție urbanistică generală, realistă, care să ducă la închegarea unor ansambluri armonioase în care viața oamenilor să se desfășoare optim.

« La proiectarea noilor construcții de locuințe trebuie să se țină seama, în mod obligatoriu, de sistematizarea orașului și de regulile urbanistice, pentru a se obține construcții ieftine, bune și frumoase, care să contribuie la înfrumusețarea orașelor. În localitățile unde nu sînt elaborate planurile de sistematizare, să se întocmească detalii de sistematizare pentru terenurile ce urmează să fie folosite » se arată în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

Elaborarea pe baze științifice a unei concepții urbanistice realiste constituie sarcina comună a organelor de îndrumare, a institutelor de cercetare și proiectare, precum și a proiectanților din institutele centrale și regionale.

Proiectanților, celor care trebuie să răspundă direct sarcinilor și să rezolve operativ și eficient problemele puse de marile investiții în curs, li se cere astăzi o pregătire temeinică și multilaterală, o cunoaștere perfectă, atît teoretică, cît și practică, a regulilor urbanistice; ei trebuie să-și dezvolte cultura urbanistică și să îmbine tehnicitatea cu imaginația creatoare pentru a realiza o sinteză între necesitățile și posibilitățile concrete ale momentului și perspectivele de viitor.

Ei trebuie să elaboreze cu competență planurile de sistematizare a orașelor, ținînd seama în mod complex de toate elementele complexe economice, tehnice și estetice, precum și de particularitățile și specificul local în vederea realizării de ansambluri unitare, economice, confortabile și frumoase.

Uniunea Arhitecților, ca organizație de creație, trebuie să desfășoare o activitate intensă care să ducă la ridicarea nivelului profesional și ideologic al proiectanților, la lărgirea culturii lor urbanistice, la lămurirea lor teoretică și la înlesnirea schimbului de experiență.

Trebuie intensificată discutarea problemelor de sistematizare mai ales în filialele și cercurile U.A. din regiuni, acordîndu-se egală importanță, atît problemelor legate de practica proiectării, cît și problemelor teoretice; trebuie asigurată transmiterea concluziilor acestor discuții către organele competente.

Filialele și cercurile U.A. trebuie să aibă un rol mai mare în popularizarea largă a problemelor urbanistice în rîndul oamenilor muncii prin conferințe, publicații, expoziții, vitrine publice organizate de filiale, ajutînd în felul acesta la o înțelegere mai bună a acestor probleme și la o participare activă a maselor în opera de transformare socialistă a orașelor.

Departamentul de Arhitectură și Urbanism, organul de îndrumare și avizare a proiectării, are sarcina să urmărească mai susținut elaborarea și actualizarea planurilor și schițelor de sistematizare a orașelor și centrelor muncitorești, să asigure elaborarea, aprobarea și respectarea regulilor urbanistice în activitatea de construcție ce se desfășoară, să întocmească norme și instrucțiuni clare, stabilind indici și metode de calcul privind economicitatea soluțiilor, să asigure o coordonare interdepartamentală pentru unificarea temelor și a cerințelor diverșilor beneficiari; de asemenea, să facă propuneri pentru actualizarea, completarea și unificarea legislației în materie de sistematizare, să îndrume în mod operativ activitatea secțiunilor de arhitectură și sistematizare, să scurteze termenele de avizare a proiectelor de urbanism.

Secțiunile de arhitectură și sistematizare ale sfaturilor populare și arhitecții șefi ai orașelor au rolul cel mai de seamă în elaborarea temelor pentru proiectele urbanistice și în justa aplicare a planurilor de sistematizare. Cu cît comitetele executive ale sfaturilor populare vor întări prestigiul arhitecților șefi de regiuni și orașe, cu atît vor asigura o mai bună desfășurare, pe bază de plan de ansamblu, a lucrărilor de construcție și reconstrucție a centrelor noastre populate.

Organelor locale ale puterii de stat le revine sarcina să se îngrijească ca în practica construcțiilor să nu fie încălcate regulile urbanistice, să asigure o amplasare judicioasă a construcțiilor pentru o bună funcționare a orașului, ținînd seama nu numai de necesitățile de moment, dar și de dezvoltarea și necesitățile de dotări în viitor; să urmărească economicitatea și eficiența maximă a investițiilor, în spiritul hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958; de asemenea ele trebuie să se îngrijească în permanență de legarea problemelor de bună gospodărire, cu cele estetice, urmărind permanenta înfrumusețare a orașelor, împiedicînd stricarea aspectului lor prin construcții nepotrivite în ansamblu.

Arhitecții șefi ai orașelor și regiunilor trebuie să cuprindă în mod complex problemele și să rezolve operativ sarcinile; ei trebuie să capete mijloacele necesare pentru punerea în practică a regulilor urbanistice și să urmărească respectarea lor.

Institutele de proiectare au sarcina de a da o importanță sporită proiectării de urbanism, atît prin planurile lor de lucru, cît și prin preocuparea ca un număr cît mai larg de cadre să lucreze efectiv și în proiecte de sistematizare, tinzîndu-se în cît mai mare măsură spre lărgirea noțiunii de proiectare complexă.

Institutul central I.C.S.O.R. trebuie să asigure o continuă creștere a tehnicității sale și o intensificare a preocupărilor științifice în problemele de urbanism, precum și o mai largă transmitere a experienței sale în acest domeniu către institutele regionale.

Institutele regionale trebuie să elaboreze planuri de sistematizare pentru cît mai multe localități din regiunile respective, urmărind ca activitatea de construcții de masă să se încadreze într-o concepție urbanistică unitară și realistă.

În sfîrșit, o activitate susținută trebuie desfășurată pentru pregătirea cît mai completă în domeniul urbanismului a viitoarelor cadre; în legătură cu aceasta, sarcina principală revine Institutului de arhitectură « Ion Mincu ». Școala tehnică de arhitectură are de asemenea un rol important în pregătirea cadrelor medii, atît de necesare în toate regiunile țării.

Totodată trebuie subliniat că o sarcină a tuturor celor ce lucrează direct sau răspund de problemele sistematizării așezărilor noastre de locuit este dezvoltarea activității științifice. Practica urbanismului trebuie unită cu aceea a științelor sociale și economice, pentru ca prin dobîndirea unei bune baze teoretice să se asigure proiectării noastre urbanistice posibilitatea de a rezolva eficient și rapid sarcinile importante ce ne stau în față, ținînd seama în același timp de necesitățile dezvoltării viitoare a orașelor și centrelor noastre muncitorești.

Noile blocuri de locuințe din centrul orașului Galați

Prof. arh. M. Locar, arh. T. Evolceanu

RECONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ A ORAȘELOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

În cei aproape 15 ani de la eliberarea patriei noastre, în toate regiunile și orașele țării s-au construit numeroase fabrici și uzine, instituții de cultură, de învățămînt și sănătate, precum și mari complexe de locuințe. O dată cu creșterea continuă a volumului de construcție, o dată cu dezvoltarea economiei noastre socialiste și intensificarea construcțiilor de locuințe și clădiri social-culturale, a apărut tot mai limpede necesitatea desfășurării acestei activități în cadrul unor planuri de sistematizare de regiuni și orașe.

Reflectînd cerințele legii dezvoltării planice a economiei naționale, planurile de sistematizare sînt menite să creeze cadrul general pentru o folosire rațională a terenului, restrîngerea suprafeței orașelor prin construirea intensivă a terenurilor libere din interiorul lor, rezolvarea în ansamblu a problemelor ridicate de realizarea complexelor de construcții de locuințe și social-culturale și utilizarea completă a dotărilor și echipamentului existent. Elaborarea unor planuri de sistematizare realiste, în care se ține seama de fondul de construcții existent valabil, precum și aplicarea lor în conformitate cu regulile urbanistice, reprezintă o condiție, nu numai a dezvoltării armonioase a orașelor și centrelor populate, dar și a obținerii unor efecte economice favorabile. Numai prin amplasarea clădirilor conform unor planuri de sistematizare generale și de detaliu, se poate îndeplini sarcina trasată de Plenara Comitetului Central al P.M.R. din noiembrie 1958 de a construi ieftin, bine și frumos.

*

Orice plan de sistematizare se bazează pe două elemente inițiale principale: pe de o parte, tema — concretizată în indici de dezvoltare economică — și pe de alta, situația existentă, condițiile concrete ale terenului și construcțiilor la data elaborării proiectului pentru reconstrucția orașului sau centrului populat respectiv. Aceste condiții sînt în cele mai multe cazuri deosebit de grele, datorită în primul rînd moștenirii trecutului.

Indicele de urbanizare a țării era deosebit de scăzut înainte de eliberare. Mai puțin de un sfert din populația țării locuia în orașe și repartiția teritorială a populației urbane era defectuoasă. Aproape o treime din această populație era concentrată în București, iar restul trăia în orașe mijlocii — în general, neîntrecînd o zecime din populația Capitalei — sau în orașe mici (tîrguri). Suprafața orașelor era de asemenea disproporționată față de numărul locuitorilor, rareori fiind atinsă o densitate de 30—40 locuitori pe hectar. Greutățile legate de echiparea tehnică a unor orașe avînd o densitate atît de redusă se reflectă și în cifrele statistice privind lucrările edilitare: 72% din clădiri nu aveau alimentare cu apă, 80% erau lipsite de canalizare și 51% nu aveau energie electrică.

Aspectele arătate erau agravate de contrastul puternic dintre centru și periferie, contrast care în Capitală luase forme monstruoase. În centru apăreau blocuri înalte, adăpostind bănci, localuri de comerț și locuințele păturilor avute, în timp ce restul orașului, în afară de cartierele vilelor luxoase, era prost construit, cu străzi nepavate, neluminate și lipsite de lucrări edilitare. Acest contrast oglindește trăsăturile dezvoltării orașelor țării noastre sub regimul capitalist, în situația economică caracterizată prin dezvoltarea capitalismului autohton și pătrunderea masivă a capitalului monopolist străin. El se datorește și regimului preferențial de jaf și corupție care domina în sînul claselor stăpînitoare pînă la eliberare.

Peste greutățile datorite moștenirii grele a trecutului s-au adăugat distrugerile războiului. Orașe ca Iași, Galați, Ploiești, Turnu-Severin, Orașul Stalin, Satu Mare și Constanța au fost crunt lovite de bombardamente și de distrugerile metodice ale bandelor hitleriste. De asemenea, Capitala a format ținta bombardamentelor anglo-americane și, după 23 august 1944, a aviației hitleriste.

Acestea erau condițiile în care urma să se desfășoare reconstrucția orașelor din țara noastră după eliberarea ei.

După eliberare au apărut, în domeniul urbanistic, o serie de aspecte caracteristice în legătură cu împrejurările datorite războiului și acțiunii masive de industrializare ce a urmat eliberării.

Primul aspect caracteristic a fost necesitatea refacerii și reconstruirii orașelor ce suferiseră mai mult de pe urma războiului și în cuprinsul cărora fuseseră distruse multe locuințe, precum și alte lucrări, ca străzi, poduri, mijloace de transport, gări.

Al doilea aspect caracteristic este creșterea rapidă a populației orășenești. Această creștere s-a datorat în cea mai mare măsură industrializării masive și rapide a țării în anii ce au urmat naționalizării mijloacelor de producție. Ea se oglindește în datele statistice cu caracter demografic. Astfel, datele recensămîntului din 21 februarie 1956 indică o creștere medie anuală a populației urbane, în perioada 1948—1956, de cca. 3,7%, față de cca. 2% în perioada 1930—1948. Populația orașelor a trecut de la 3 713 139 (recensămîntul din 25 ianuarie 1948) la 5 474 264 la 21 februarie 1956, ceea ce reprezintă, în acești opt ani, o creștere de peste 40%.

Populația urbană a crescut datorită faptului că orașele reprezintă, prin posibilitățile de cooperare între industriile existente și cele noi, prin caracterul populației lor, unul din elementele determinante în amplasarea industriilor prelucrătoare noi. Populația urbană a crescut și datorită dezvoltării unor noi centre industriale în apropierea unor localități cu caracter rural, care au căpătat caracter urban prin creșterea nivelului de trai și schimbarea caracterului muncii locuitorilor.

Pe de o parte, situația grea a orașelor, moștenită din trecut, și pe de altă parte creșterea populației au avut o consecință importantă: lipsa spațiului de locuit. Spațiul de locuit a scăzut în unele orașe puternic industrializate pînă la jumătate din cel considerat de norme ca acceptabil.

Pentru îmbunătățirea acestei situații este necesară realizarea de spațiu de locuit în cantitate corespunzătoare. În îndeplinirea acestei sarcini este în curs de desfășurare o vastă campanie de construcții de locuințe. Numai în 1956—1958 s-a realizat din fonduri și credite de stat, în orașe și centre muncitorești, o suprafață locuibilă de cca. 1 400 000 m², adică aproape 40 000 de apartamente.

În anii ce urmează, această suprafață va fi considerabil sporită. Necesitatea realizării în timp scurt a unui volum atît de mare de locuințe situează construcția de locuințe pe primul plan al preocupărilor cu caracter urbanistic. Acesta este al treilea aspect caracteristic în domeniul construcției orașelor.

Al patrulea aspect caracteristic este constituit de apariția localităților noi. Această apariție este legată de crearea sau dezvoltarea de industrii și ansambluri industriale mari în localități mai mici sau chiar la oarecare distanță de localități (Onești, Uricani, Hunedoara, Năvodari etc.).

Datorită acestor aspecte caracteristice a crescut din ce în ce importanța problemelor de sistematizare, iar proiectarea de sistematizare regională și de orașe, precum și proiectarea de sistematizare de detaliu, în legătură cu amplasarea și organizarea ansamblurilor de locuințe, se situează în prezent pe primul plan al preocupărilor în legătură cu realizarea construcțiilor.

*

Începutul unei organizări a proiectării planurilor de sistematizare s-a produs în 1948, prin acțiunea Ministerului Afacerilor Interne, care a întocmit, prin antrenarea unor colective de proiectanți, schițe de sistematizare pentru 33 de orașe și localități. Aceste proiecte, nefiind bazate însă pe criterii științifice unitare, au mai mult valoare documentară.

Începînd din 1949, activitatea de proiectare urbanistică a trecut în întregime în cadrul organizațiilor de proiectare de stat. La început în I.P.C., apoi în IPCEU, ISPROR, I.C.S.O.R. și I.P.B. s-au întocmit proiecte generale și de detaliu cu conținut urbanistic.

Statistica indică în acest domeniu al proiectării un efort considerabil. Au fost întocmite pînă în prezent studii, schițe și planuri generale pentru peste 160 de orașe și localități, peste 30 de planuri de sistematizare teritorială, precum și sute de detalii de sistematizare de cvartale și de amplasamente.

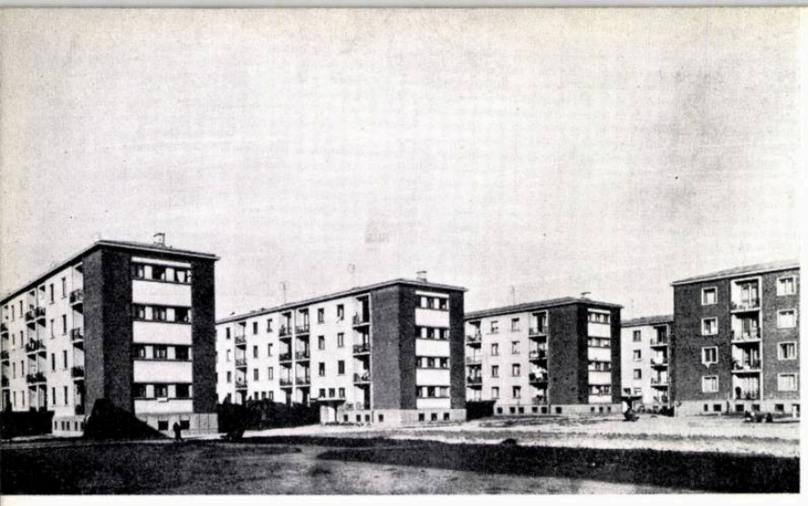

1

2

3

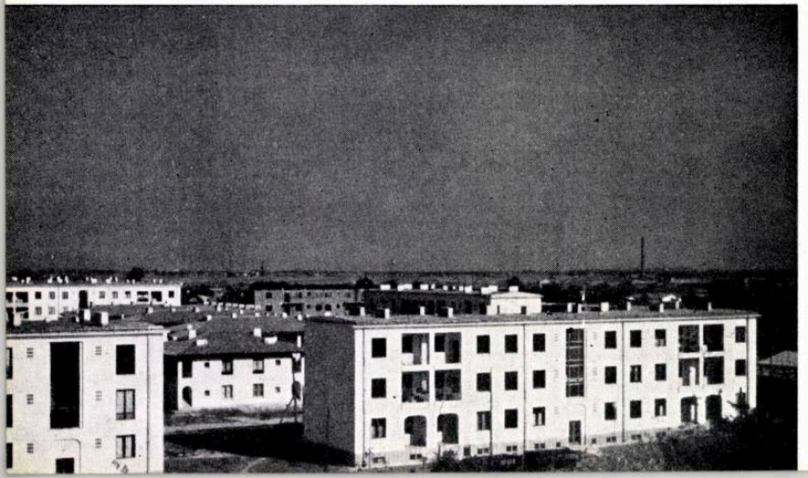

4

Cu toate că acest efort — la care au contribuit sute de proiectanți arhitecți, ingineri, tehnicieni și specialiști în diferite domenii — nu a fost valorificat într-o măsură corespunzătoare, vasta activitate de proiectare și sistematizare urbanistică și teritorială desfășurată pînă acum a reprezentat totuși, în multe cazuri, succese remarcabile pentru arhitecții noștri.

Noua concepție a dezvoltării armonioase a ansamblului orășenesc a luat locul concepției individualiste din trecut. A fost lărgit considerabil cadrul care condiționează amplasamentul complexelor de locuit, al dotărilor social-culturale mai importante, al construcțiilor industriale. Studiile privind aceste amplasamente urmăresc rezolvarea problemelor pe care le pune condiționarea reciprocă între construcțiile noi și orașul existent, între industrie și oraș și chiar între regiune și oraș.

În această privință pot fi citate ca exemple pozitive studiile cele mai recente pentru sistematizările teritoriale ale Văii Jiului și litoralului Mării Negre, studiile de sistematizare pentru localitățile de pe litoral, studiile recente pentru Iași și Orașul Stalin, precum și proiectele de sistematizare pentru centrul orașelor Galați și Ploiești.

Dar nu toate studiile de sistematizare întocmite pînă acum își pot găsi aplicarea în activitatea de construcție a orașelor. În multe cazuri, datorită unei greșite orientări a proiectanților, care nu au analizat îndeajuns sau chiar de loc factorul economic, s-a ajuns la soluții nerealiste, neaplicabile pe teren și care în final ar fi dus la cheltuieli cu totul disproporționate față de scopul urmărit.

O soluție de acest fel este reprezentată de studiul de sistematizare a orașului Iași întocmit de I.C.S.O.R. în 1954—1955 (autor, arh. Gh. Filipeanu). În acest studiu se propunea, între altele: abandonarea unei părți din oraș ocupată de o treime din populația lui, crearea unei axe monumentale, prin dărîmări masive și edificarea de clădiri publice de un volum mai mare decît cea mai mare clădire publică actuală din Iași, Palatul Culturii, care este una din cele mai mari clădiri de acest fel din țară.

Datorită unei teme inițiale concepute nerealist, amplasarea unui complex important de locuințe la Roman s-a făcut la marginea orașului, cu toate că în limita orașului existent erau disponibile mari suprafețe de teren liber. Această amplasare a dus la necesitatea de lucrări edilitare noi și la menținerea densității reduse a orașului. Aspecte de tratare nerealistă a problemei au apărut și în studiul de sistematizare a orașului Hunedoara, întocmit de ISPROR în 1954 în care trama stradală avea o structură cu totul formală și nefirească.

Un caracter formal au avut și proiectele pentru ansamblurile de locuințe de pe Valea Jiului, Hunedoara, Baia Mare și altele. La elaborarea acestor lucrări, proiectanții au fost preocupați mai mult de aspectul monumental al ansamblurilor și mult mai puțin de problemele de economie, prin amplasamente judicioase față de relief, reducerea costului lucrărilor de deservire etc. Realizarea acestor proiecte pe teren a demonstrat mai bine decît orice calcul prealabil, consecințele unor asemenea concepții spectacular estetizante. Exemplele pot fi văzute în cvartalul Viscoza din Lupeni, ansamblul Petrila II, cvartalul I Onești, cartierul I. V. Stalin din Baia Mare și altele.

Lipsurile acestea ale unor proiecte de ansambluri de locuințe nu au fost sezisate la timp, nici de forurile de avizare.

Uneori, în rezolvarea unor sistematizări de detaliu s-au manifestat poziții individualiste, care au dus la necesitatea refacerii proiectelor respective și, mai departe, la întîrzieri în realizarea investițiilor din ansamblul respectiv, cum a fost cazul centrului orașului Ploiești (autori, arhitecții R. Marcus și S. Marcovici), ansamblurile de locuințe de la Iași (strada V. Alecsandri) (autor, arh. G. Hussar) sau cele din Brăila (strada Karl Marx; autor, arh. K. Lissai). Alteori, proiectele au fost realizate formal și apoi refăcute cu aceleași lipsuri, cum a fost cazul studiului preliminar al orașului Craiova, refăcut pînă acum de două ori.

Lipsurile semnalate sînt desigur importante. Ele nu constituie însă singura cauză a neaplicării planurilor de sistematizare pe teren. Nevalorificarea voluminosului material reprezentat prin proiectele de sistematizare de toate categoriile, elaborate pînă în prezent, se datorește și altor cauze, independente de sectorul proiectării.

Astfel, o greutate ivită în calea acțiunii de sistematizare a fost lipsa de interes vădită, pînă în timpurile din urmă, de către unele organe ale puterii locale pentru această problemă importantă. Această lipsă de interes s-a datorat în bună măsură faptului că sfaturile populare nu erau titulari de investiții mari în cuprinsul orașului, investițiile fiind, prin Planul de Stat, în sarcina departamentelor. În felul acesta, organele locale nu au fost direct interesate în realizarea unor construcții importante în cuprinsul orașului și nu au sezisat contribuția acestor construcții la dezvoltarea și înfrumusețarea orașului.

Tot această lipsă de interes a contribuit foarte mult și la apariția unor aspecte nedorite în construcția orașelor. Astfel, urmărindu-se aplicarea legislației prevăzînd executarea de locuințe cu credite de stat, s-au acordat de multe ori, în apropierea centrului orașelor — fără a se ține seama de regulile urbanistice elementare — terenuri valoroase, înzestrate cu toate mijloacele edilitare, pentru edificarea de locuințe individuale parter. S-a ajuns astfel la menținerea unei densități scăzute de locuitori pe teritoriul orașului, și la fărîmițarea unor valoroase rezerve de terenuri centrale. Asemenea cazuri au apărut în orașele Bacău (parcelarea Vreiman), Craiova (strada Karl Marx și strada Ilie Pintilie), Cîmpulung (parcelarea Cloaștер) etc.

În categoria greutăților ivite în calea aplicării planurilor de sistematizare trebuie înscrisă și lipsa unor acte normative în legătură cu crearea posibilităților de bună utilizare a terenurilor din orașe, prin punerea lor la dispoziția organelor locale. Aceasta constituie una din cauzele principale ale fărîmițării investițiilor pe suprafața orașului și edificării ansamblurilor de locuințe la marginea orașelor.

*

Lipsurile ce s-au vădit în concepția de pînă acum a construcției orașelor sînt pe cale de a fi înlăturate și se poate spune că ele aparțin domeniului trecutului.

În expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la ședința plenară a Comitetului Central al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, se arată că:

« La proiectarea noilor construcții de locuințe trebuie să se țină seama, în mod obligatoriu, de sistematizarea orașului și de regulile urbanistice, pentru

1 — Locuințe în cartierul Ferentari București

2 — Blocuri de locuințe la Vulcan

3 — Blocuri de locuințe din cvartalul I Onești

4 — Noile blocuri de contur ale lotului « Cățelu » — București

5 — Ansamblul de case de odihnă Eforie I

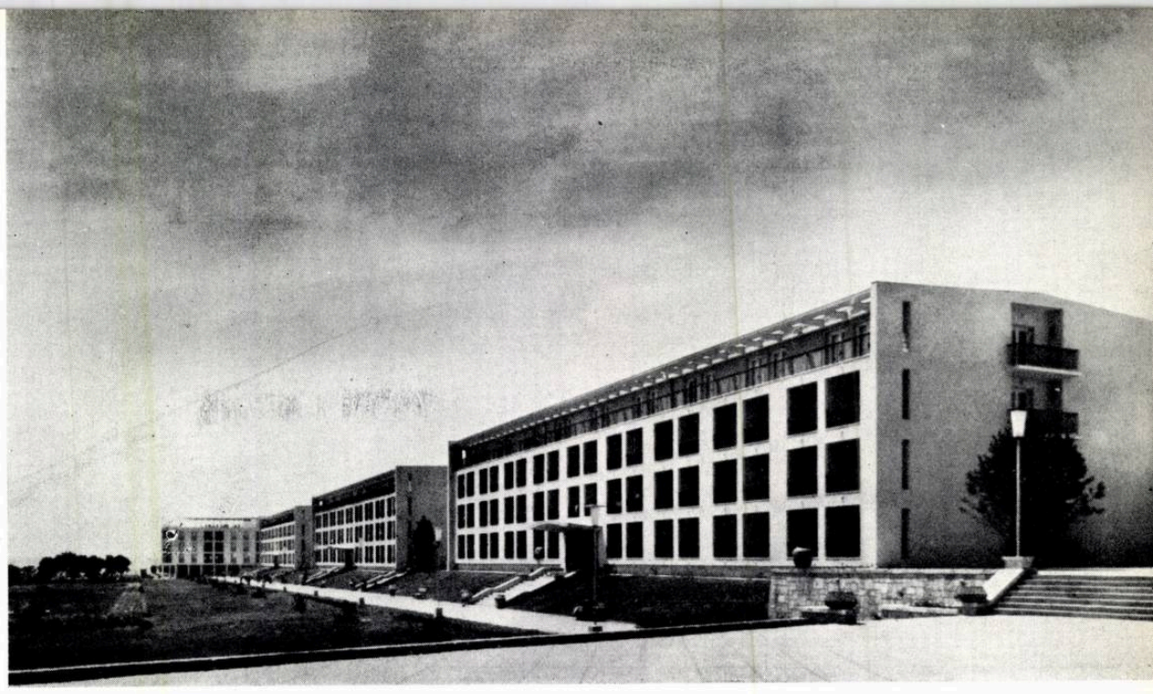

5

a se obține construcții ieftine, bune și frumoase, care să contribuie la înfrumusețarea orașelor. În localitățile unde nu sînt încă elaborate planurile de sistematizare, să se întocmească detalii de sistematizare pentru terenurile ce urmează să fie folosite».

Această îndrumare limpede din partea forurilor conducătoare a început să fie oglindită în ultimele realizări din orașele noastre. S-a început restructurarea pe scară mare a centrelor orașelor și acest fapt apare deosebit de izbitor în Capitală. Realizările de volume mari de locuințe se fac pe cele mai importante magistrale și piețe ale orașului. Astfel, bulevardele Capitalei sînt completate cu blocuri noi de locuințe, iar piețele importante, cum sînt piața Victoriei, piața Palatului R.P.R. și piața Gării de Nord, vor căpăta un aspect închegat, la scara Capitalei noastre

Asemenea aspecte vor apărea în curînd și în alte orașe ale țării: la Ploiești și la Buzău, la Pitești și la Craiova. O mențione specială necesită ansamblul central al orașului Galați, unde a fost posibilă restructurarea lui totală fără a se recurge la demolări importante.

În domeniul acestui fel de realizări nu trebuie să uităm ansamblurile de odihnă de pe litoralul Mării Negre, ca ansamblurile I și II de la Eforie, cele de la Mamaia și alte localități de pe litoral, precum și toate lucrările de înfrumusețare și organizare a litoralului, care constituie pentru proiectanți o experiență fructuoasă.

Această experiență, precum și cea a țărilor vecine și prietene, trebuie să contribuie la soluționarea tuturor problemelor ce privesc organizarea proiectării de sistematizare și a aplicării planurilor pe teren. Aceste probleme privesc conținutul proiectelor și crearea posibilităților de realizare a acestor proiecte.

Problema conținutului planurilor de sistematizare are o importanță deosebită; în această privință, proiectarea va trebui să se sprijine pe baze noi și conținutul planurilor de sistematizare va trebui să capete un caracter realist și în concordanță cu posibilitățile concrete de realizare.

Din practica de pînă acum în domeniul proiectării urbanistice s-a ajuns la concluzia că planurile de sistematizare foarte detaliate și pe termene lungi nu corespund scopului, datorită lipsei lor de suplețe. În multe cazuri, unele prevederi, care par valabile în momentul proiectării, devin o frînă pentru alte elemente, a căror realizare nu a fost prevăzută de plan, dar care apar datorită altor împrejurări, imperios necesare.

Pentru acest motiv, planul general — planul conținînd prevederile pentru construcția și dezvoltarea organizată a orașului — trebuie să aibă un caracter de orientare generală. El trebuie să indice liniile mari de dezvoltare a elementelor orașului, limitele generale ale zonelor de locuințe, ale zonelor industriale de transport și de depozite.

S-a dovedit din aceeași practică că fixarea unor anumite regimuri de înălțimi poate constitui o frînă serioasă în anumite cazuri. Pentru acest motiv este de preconizat adoptarea, în locul acestor regimuri, a unei zonificări pe densități și anume a unor densități exprimate în volume sau suprafețe construite de locuințe.

Cu privire la circulație trebuie să atragem atenția asupra necesității absolute de a include în planul general prevederi generoase pentru lățimea arterelor importante, care într-un viitor nu prea depărtat vor trebui să corespundă unui trafic considerabil sporit. De asemenea, atenția proiectanților va trebui îndreptată și asupra necesității de a se rezerva suprafețe corespunzătoare de parcaje și de staționare, problemă care a fost destul de neglijată pînă în prezent, datorită traficului de vehicule relativ redus.

Un element al orașului care are un rol foarte important în crearea de condiții bune de viață și în același timp a unei înfățișări plăcute, este reprezentat de spațiile verzi. În multe orașe s-au pornit campanii însuflețite pentru organizarea și plantarea unor asemenea spații. Dar există încă multe cazuri în care au fost sacrificați arbori bătrîni pe baza unor motive insuficient susținute; între altele, s-a susținut că arborii respectivi făceau umbră, împiedicau vederea asupra unor clădiri sau împiedicau o bună organizare a șantierului. Noi, arhitecții, trebuie să intervenim cu fermitate, semnalînd aceste cazuri pentru împiedicarea lor în viitor, pentru că este știut că un arbore se poate tăia în cîteva minute, dar înlocuirea lui necesită cîteva decenii. Cu privire la proiectarea spațiilor plantate, trebuie atrasă atenția că această proiectare trebuie să țină seama de situația reală de pe teren și de posibilitățile reale de plantare încă din primele etape. Sînt cazuri în care s-au făcut propuneri de înlocuire a unor cartiere dens construite, cu spații plantate. Este cert că asemenea propuneri sînt greu realizabile.

Acestea sînt elementele principale ale planului general de care trebuie să se țină neapărat seama. Nu trebuie să uităm însă că un oraș, ca să trăiască, are nevoie de o organizare pe bază de elemente subordonate și de rețele de deservire de toate felurile. În acest sens, planul general va trebui să conțină indicațiile esențiale cu privire la aceste elemente.

Conținutul unui plan general, pentru a ajunge să formeze un instrument practic, va trebui să permită trecerea imediată la elaborarea proiectelor de sistematizare de detaliu pentru primele etape de realizare. În această elaborare apare ca un factor important și ca o necesitate obiectivă, utilizarea în masă a proiectelor tip. Prin această elaborare, arhitecții trec din domeniul studiilor pe unicat, în domeniul proiectării urbanistice concrete și urbanismul devine o parte esențială a activității unui mare număr de arhitecți.

Un rol important în elaborarea planurilor generale și de detaliu revine arhitecților șefi de regiuni și orașe. Acest rol devine covîrșitor în stadiul aplicării pe teren a planurilor urbanistice. De cunoștințele, de experiența, de capacitatea de organizare, precum și de inițiativa arhitecților șefi depinde în cea mai mare măsură reușita acestei aplicări.

O condiție esențială pentru ca proiectarea de sistematizare, îmbinată cu cea de investiție, să corespundă principiilor de economicitate trasate de Plenara Comitetului Central al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, este existența unor norme și indici de comparație în domeniul construcției orașelor. Sarcina elaborării acestor norme revine deopotrivă forurilor de îndrumare și avizare și institutelor de proiectare și cercetare în această specialitate, ele trebuind să generalizeze întreaga experiență pozitivă în construcția orașelor de pînă acum.

*

Mai există însă un factor a cărui contribuție este esențială pentru buna reușită a acțiunii începute. Este vorba de o înțelegere mai adîncă și mai vie a problemelor de urbanism și sistematizare.

Mulți proiectanți nu au înțeles încă importanța acestor probleme și continuă să le neglijeze. Această înțelegere greșită se datorește, pe de o parte, preocupării pentru proiectarea și realizarea clădirilor unicate și pe de alta, organizării defectuoase în unele cazuri — în trecut — a proiectării, prin despărțirea proiectării de urbanism de cea de investiții. Trecerea, în toate organizațiile de proiectare, la proiectarea complexă, cu colective unice pentru toate fazele, de la proiectul general de sistematizare la cel de detaliu, apoi la proiectul de investiții, va înlătura această deficiență. Ținînd seama de necesitatea generalizării aplicării proiectelor tip, în condițiile realizării pe scară largă a construcțiilor de masă, acest mod de proiectare este posibil.

Dar nu este suficient ca proiectanții să înțeleagă importanța problemelor de urbanism; aceeași înțelegere vie și adîncă trebuie să fie arătată și de organele locale și chiar de masa locuitorilor orașului.

Sfaturile populare trebuie să ajungă cît mai curînd la concluzia că sînt organele cele mai interesate în dezvoltarea armonioasă a orașelor și localităților din regiunea respectivă. Ca atare, ele trebuie să intervină chiar de la începutul desfășurării proiectării, printr-o contribuție esențială la elaborarea temei. Cifrele și indicii de dezvoltare economică a orașelor și localităților trebuie să aibă la bază propunerile organelor locale.

Proiectarea ce se va desfășura apoi pe baza acestor teme trebuie să se facă, în majoritatea cazurilor, de către organizațiile de proiectare locale, institutele regionale de proiectare. În scopul unei reușite depline, aceste organizații trebuie întărite și baza lor trebuie încă lărgită. Pentru proiectele mai importante și mai dificile, aceste organizații trebuie să primească asistența tehnică a institutelor specializate și a forurilor centrale de avizare.

Contribuția sfaturilor populare trebuie să fie mereu prezentă în timpul elaborării proiectelor de sistematizare și urbanism. Prin arhitecții șefi, ele trebuie să coordoneze și să armonizeze elementele proiectului respectiv cu elementele de pe teren și cu posibilitățile reale de aplicare, în așa fel încît proiectul să reprezinte într-adevăr un instrument practic și rațional pentru dezvoltarea regiunii, orașului sau localității respective și pentru crearea unei ordine și discipline în întreaga activitate de construcție.

O deplină reușită a acțiunii de sistematizare nu se poate concepe fără contribuția întregii populații a orașului, bazată pe o înțelegere deplină a importanței problemelor și pe o disciplină urbanistică liber consimțită, izvorîtă din această înțelegere. La atingerea acestui țel trebuie să contribuie organizațiile de masă, care trebuie antrenate în acțiunea de creare a disciplinei cetățenești și în acea de înfrumusețare organizată a orașelor.

1

4

2

SISTEMATIZAREA ORAȘULUI HUNEDOARA

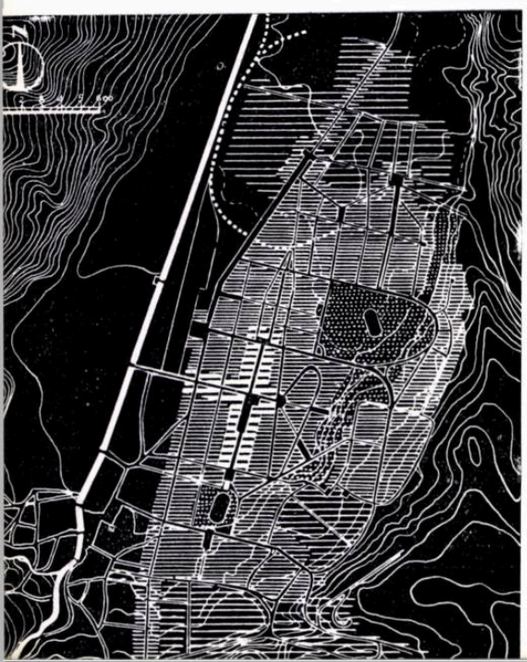

3

Încă înainte de proclamarea Republicii și naționalizarea principalelor ramuri industriale, în 1947, datorită faptului că la conducerea departamentelor respective se aflau comuniștii, politica de sprijinire și stimulare a dezvoltării industriei grele s-a făcut simțită prin impulsul dat investițiilor făcute în Hunedoara. Cetatea Oțelului era în acei ani un orășel cu 7 000—8 000 de locuitori.

Necesitatea dezvoltării cu precădere a industriei grele, ca pilon al întregii dezvoltări economice a țării, constituia obiectivul de atins; ca urmare au început deîndată lucrări pentru mărirea capacității de producție a uzinelor. Lipsa mîinii de lucru calificate s-a făcut însă simțită, satele învecinate furnizînd cu greu necesarul, iar orășelul existent neputînd să asigure nici pe departe capacitatea de cazare necesară și nici deservirea populației noi. Așezarea veche, în imediata apropiere a industriei, este în plină zonă de nocivitate.

Se impuneau măsuri urgente, concretizate în 1947—1948 într-un plan numit «un oraș muncitoresc la Hunedoara». Acest plan, întocmit de un colectiv de arhitecți condus de prof. arh. G. Gusti, prevedea construirea unui număr de cca. 700—1 000 de apartamente, în majoritate în locuințe individuale, putînd caza pînă la 3 100 locuitori (inclusiv familiile).

La elaborarea acestei soluții (în două etape: 1947 și 1948) nu exista încă nici un profil de dezvoltare a industriei, perspectivele erau cu totul neclare și se încerca rezolvarea unei stări de fapt, sezisată datorită lipsei și fluctuației brațelor de muncă.

Este interesant de apreciat, după 12 ani, poziția proiectanților și soluțiile propuse.

În primele amplasamente (1947) se vădește lipsa de experiență, propunîndu-se o soluție destul de simplistă de înșiruire a locuințelor de-a lungul străzilor. Loturile destul de mari — 500 m² — au dus la o neeconomică folosire a lucrărilor edilitare complexe prevăzute a fi executate.

În amplasamentele din 1948 se urmărește o mai judicioasă folosire a lucrărilor edilitare, printr-o soluție mai interesantă și variată a dispoziției caselor. S-a renunțat la locuințele pe un nivel, s-au folosit locuințe înșiruite pe două niveluri, dispuse după criterii de orientare.

În ambele soluții, ansamblul locuințelor urmărește încadrarea în peisaj și folosirea reliefului denivelat.

Alegerea amplasamentului s-a făcut în afara orașului existent și în afara zonei de nocivitate a industriei. S-au prevăzut unele dotări social-culturale ale acestui «oraș muncitoresc», ca: grup școlar, centru alimentar, centru sanitar și centru civic.

Problema ansamblului oraș existent-construcții noi nu a fost de loc cuprinsă în acel moment. Proiectanții au încercat să creeze o nouă unitate, așezată cît mai judicios în regiune, față de condițiile climatice, loc de muncă, nocivități etc., fără a elabora un tot unitar. Densitatea realizată în aceste proiecte este de 53 loc/ha, ceea ce astăzi este socotit ca neeconomic.

Desigur că aprecierile făcute azi, prin prisma experienței ulterioare, ne permit o sezisare mai ușoară a acestor lipsuri. Trebuie subliniată însă o calitate deosebită a proiectării: spre deosebire de obișnuitele parcelări din perioada premergătoare (chiar și în orașe mai mari, ca de exemplu la București, în diferite cartiere de locuințe ieftine), aici s-a urmărit crearea unor condiții de locuibilitate optime pentru muncitori, concretizate în apartamente mici, dar confortabile,

5

1 — *Schiță de sistematizare a orașului Hunedoara — 1950*
Autori, arhitecții T. Evolceanu, Gh. Pavlu
2 — *Schiță de sistematizare a orașului Hunedoara — 1954*
Autori, arhitecții G. Petrașcu, Liliana Dinescu, Sena Farb
3 — *Schiță de sistematizare a orașului Hunedoara — 1957*
Autor, arh. D. Vernescu
4 — *Vedere pe strada Constantin Brîncuși, realizare 1947—1948*
Autori, arhitecții G. Gusti, C. Lăzărescu
5 — *Vedere asupra grupului de locuințe realizate în 1958*
Autori, arhitecții D. Vernescu, Ana Solomon ș.a.
6 — *Detaliu de sistematizare a zonei centrale:*
poșat — clădiri realizate în 1958 și anterior
hașurat — clădiri în curs de realizare, 1959
nepoșat — clădiri prevăzute pentru 1960
7 — *Detaliu de sistematizare a zonei centrale — Studiu 1958 — Machetă*
Autori, arhitecții R. Bordenache, Gabriela Bertumé, L. Haber, Sena Farb

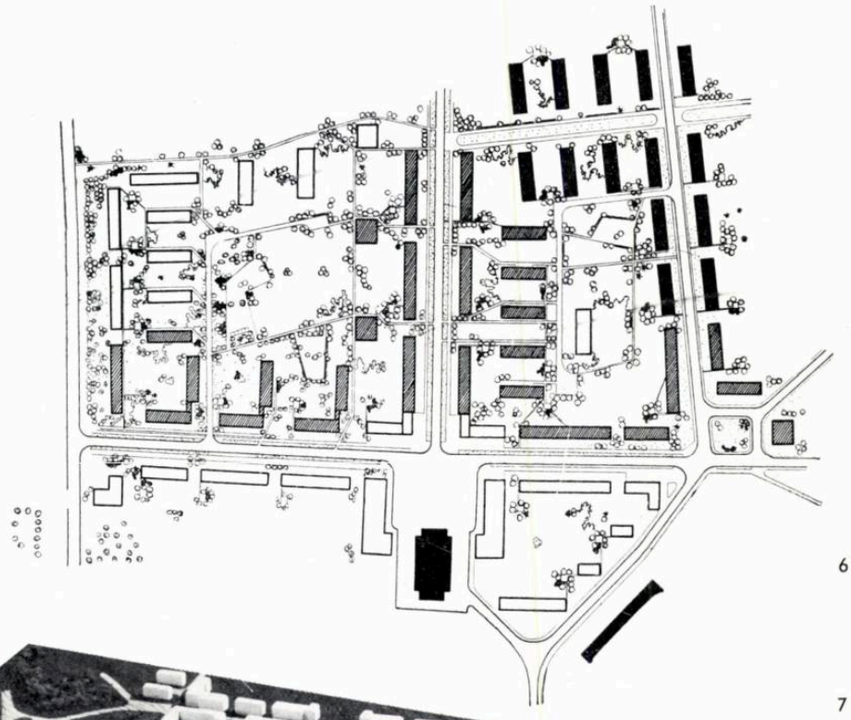

6

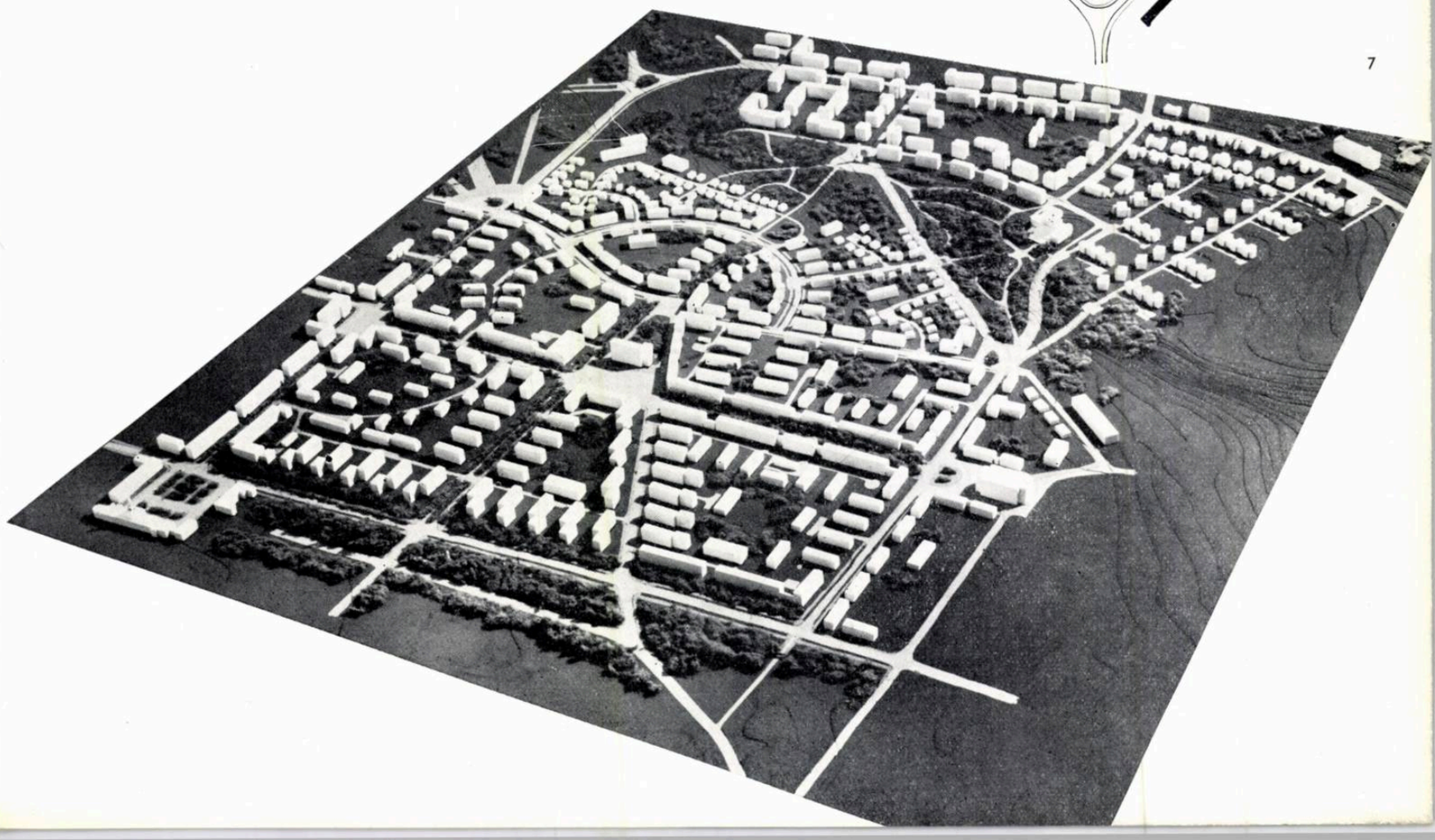

7

1

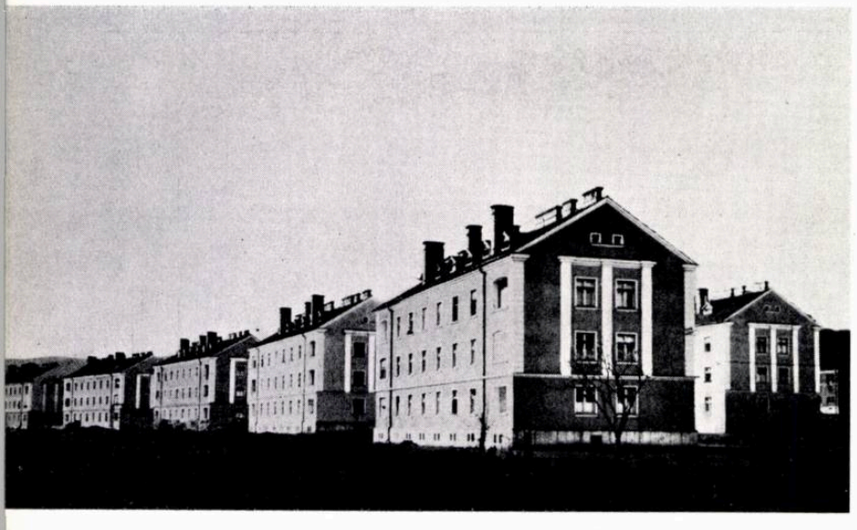

2

3

4

1 — Latura de est a străzii I. L. Caragiale, realizare 1951—1952
Autori, arhitecții M. Dima, Gh. Popescu-Negreanu ș.a.

2 — Clădiri pe cornișa terasei superioare, realizate în 1951
Autor, arh. M. Dima ș.a.

3 — Vedere pe strada Ion Creangă, realizare 1958
Autori, arhitecții D. Vernescu, Ana Solomon

4 — Clădiri pe strada I. L. Caragiale, realizate în 1951—1952
Autori, arhitecții M. Dima, Gh. Popescu-Negreanu

5 — Clădiri pe cornișa terasei superioare, realizate în 1951
Autor, arh. M. Dima ș.a.
În primul plan, restaurantul « Corvinul », realizat în 1953—1955
Autori, arhitecții B. Cotaru, C. Lupescu ș.a.

terenuri pentru o mică grădină și gospodărie, care să ieftinească aprovizionarea familiilor, de obicei numeroase; în sfîrșit, prevederea construirii unui centru civic complex, cu dotări social-culturale, care nu apăreau în alte proiecte asemănătoare.

Aceste proiecte au fost realizate în parte și stau mărturie acestor începuturi în care entuziasmul s-a împletit cu lipsa de practică urbanistică și cu dezvoltarea încă neplanificată a industriei.

Trecerea economiei naționale în mîinile statului democrat-popular, planificarea, au impus dezvoltarea de astă dată în mod științific, a orașului Hunedoara. Profilarea industriei de bază a permis elaborarea unei teme de proiectare pentru un oraș cu cca. 30 000 de locuitori, temă concretizată în proiectul întocmit la I.P.C. în 1950—1951, de un colectiv condus de arh. Gh. Pavlu. Acest proiect, aprobat de forurile de conducere, a constituit, pînă în 1957 (cînd a fost elaborată ultima soluție) temeiul detaliilor de sistematizare și al amplasamentelor în oraș. Orașul este considerat de această dată un tot unitar, vechiul și noul oraș se așază reciproc alături, într-o compoziție legată. Preocupările de folosire optimă a teritoriului sînt evidente.

Terasa inferioară, cuprinsă între șoseaua de acces de la Sîntuhalm și coastele ocupate în parte de « orașul muncitoresc » devine principalul fond al orașului. Rețeaua de străzi rectangulară de pe această suprafață plană devine mai sinuoasă, așternîndu-se pe teren, pe coastă și pantele de la piciorul dealului, unde s-a continuat să se amplaseze locuințe. O serie de străzi transversale pe vale, perpendiculare pe șoseaua N-S (axă compozițională), constituie bune legături ale orașului cu porțile de intrare în combinat.

Centrul civic, amplasat destul de arbitrar, este oarecum în afara circulațiilor majore, cu legături dificile cu partea de sus a orașului, dar încadrat în spațiul plantat ce ocupă ruperea de pantă, destul de abruptă, existentă aci.

Proiectul rezolva corespunzător tema dată, permițînd dezvoltări neprevăzute (cum se va vedea că a fost posibil în schița 1957), punînd în valoare relieful (prin acuzarea acestuia cu zone de construcții înalte pe cornișă) prin deschideri de perspective din oraș către combinat, prin protejarea și valorificarea monumentului istoric care este castelul Corvinilor, în sfîrșit, prin încadrarea judicioasă a lucrărilor începute și executate în 1947—1948 etc.

Etapa următoare este o variantă pentru un profil de 60 000 de locuitori, elaborată în 1954 de un colectiv din ISPROR sub conducerea arhitectului G. Petrașcu. Această variantă este caracterizată prin rezolvarea vădit formalistă a structurii orașului.

5

Rețeaua stradală este orientată compozițional spre zone secundare ale orașului. Se creează artere cu profile exagerate, cu piețe și esplanade potrivite pentru orașe cu mult mai mari, se desconsideră obligațiile impuse de relief, lucrări existente și chiar circulații. Acest plan reflectă concepții estetizante. Această perioadă este concretizată prin realizarea cvartalelor Q_1 și Q_2 în care dispoziția perimetrală a caselor în incinte închise a dus la mari dificultăți de execuție, la scumpirea costului și la nenumărate lucrări de sistematizare verticală, ziduri de sprijin etc.

Schița de sistematizare I.C.S.O.R. a fost elaborată în cursul anilor 1957—1958 de un colectiv condus de arh. D. Vernescu. La întocmirea acestui proiect s-a beneficiat de existența unui profil economic precizat — un oraș de 70 000 de locuitori — profil elaborat pe baza unei sarcini de proiectare complexe a combinatului siderurgic « Gh. Gheorghiu-Dej » din Hunedoara.

În afara acestui profil, numeroasele studii pentru întreaga serie de probleme de specialitate au permis urbanistului să întocmească un proiect pe o bază științifică, legat strîns de realitățile terenului și cu soluții, în general, practice și economice.

Proiectanții au înțeles să integreze și să pornească proiectul de la toate punctele pozitive cîștigate anterior și să înlăture tendințele de formalism ale studiilor din 1954.

Importanța existenței unei teme de proiectare avizată și însușită de forurile de conducere s-a dovedit și de data aceasta o condiție esențială a unei proiectări realiste și aplicabile. Precizarea amplasamentului prin H.C.M. a înlăturat dificultățile ridicate pe parcurs, care impuneau la un moment dat oprirea investițiilor în acest loc și trecerea la amplasamente mult mai îndepărtate de industrie.

Prima problemă pusă pentru rezolvarea unui oraș cu o capacitate dublă decît a proiectului precedent a fost găsirea terenurilor potrivite pentru această extindere.

Așa cum s-a arătat înainte, schița de sistematizare din 1951 permitea aceasta în partea de nord a așezării existente și pe terasa inferioară a Cernei.

Dezvoltarea orașului spre nord apare firească, ea urmărind și dezvoltarea paralelă a zonei industriale, mult extinsă acum spre Sîntuhalm, prin construirea uriașului bluming și a celorlalte unități anexe și complementare (uzina de prelucrare a gudroanelor, fabrica de prefabricate etc.). De altfel, dezvoltarea spre sud era oarecum oprită de pantele dealurilor improprii pentru construcții, iar distanța între locuințe și locul de muncă s-ar fi mărit nejustificat. Orașul este așezat acum destul de echilibrat față de punctele principale de interes public (porți de intrare în combinat, gară, autogară etc.). La folosirea teritoriului disponibil s-a avut în vedere păstrarea zonelor interesante ca perspectivă (deschideri către combinat și dealurile înconjurătoare), folosirea pădurilor ca loc de agrement etc.

Structura stradală propusă a rezultat din rezolvarea problemelor de circulație interioară și exterioară, a dimensionării cvartalelor în funcție de regimul de construcție propus, cît și dintr-o oarecare preocupare pentru problemele estetice urbane.

Artera de penetrație dinspre Sîntuhalm (Deva—Simeria), așternută aproape paralel cu Cerna și cu limita combinatului, constituie o axă principală de compoziție. Această idee, preluată judicios din schița precedentă (1951), a fost îmbogățită prin crearea centrului orașului de-a lungul bulevardului deschis din fața cinematografului-club pînă la artera inelară ce cuprinde mai bine de jumătate din oraș și constituie legătura între gară-orașul nou-orașul vechi și combinat.

Acest bulevard este continuat în partea nouă a orașului pînă în piața Traian, care constituie punctul de intrare în oraș.

Rețeaua stradală asigură rezolvarea corespunzătoare a transportului în comun, prevăzut a fi făcut cu autobuse în prima etapă și troleibuse în a doua etapă. O serie de diagonale, mai mari sau mai mici, ușurează circulația pietonieră și facilitează legătura între partea de jos și cea de sus a orașului.

Interesantă în soluționarea circulației este prevederea, în afara drumurilor, a unor traversări pietoniere din oraș spre locul de muncă, prin spații plantate.

O serie de străzi perpendiculare pe șoseaua de traversare fac o altă serie de legături ale orașului cu industria, gara, industria locală. S-ar putea obiecta, la prima vedere, că în rețeaua stradală a orașului a fost inclusă o șosea de traversare; acest punct de vedere nu este însă just, întrucît, ca și în cazul căii ferate, șoseaua este aci la un terminus, legătura în continuare către Calan și Hațeg fiind o legătură numai a orașului și nicidecum de traversare (legătura Deva—Simeria, Calan—Hațeg este directă prin cealaltă vale). Împletirea circulației feroviare industriale sau publice cu drumurile de acces și străzile s-a făcut în general corespunzător, cu treceri la niveluri diferite, astfel încît să nu se stînjenească reciproc.

În rețeaua stradală, consider ca deficientă și generatoare de dificultăți aprecierea exagerată a valorii lucrărilor edilitare existente la actualele barăci. Datorită acestei aprecieri, s-au trasat o serie de străzi prea apropiate, într-un ritm necorespunzător construcției de blocuri și cu aspecte plastice neinteresante. Desigur că aceste lipsuri vor putea fi rezolvate la întocmirea proiectelor de detaliu.

Problema înălțimii clădirilor, a regimului de construcție, a fost abordată ținînd seama de criteriul economic al folosirii maxime a teritoriului și a lucrărilor edilitare. Din această cauză se prevede construirea pe terasa inferioară a unor blocuri cu 3—4 niveluri, ceea ce va duce la o oarecare unificare a înfățișării orașului, deoarece pe terasa superioară și pe coaste s-a construit tot cu 2—3 niveluri, obiectivul urmărit de schița din 1951, acela de a acuza relieful, pierzîndu-se într-o oarecare măsură.

În problemele ridicate de valorificarea monumentelor istorice s-a procedat cu atenția cuvenită, asigurîndu-se un cadru corespunzător castelului. Spre deosebire de schița din 1954, care deschide o perspectivă lungă spre castel — dărîmînd casele mici dimprejur — în schița din 1957, acestea sînt în cea mai mare parte păstrate, constituind un element care dă scara și pune în valoare, prin comparație, clădirea de piatră înfiptă în stînca ce străjuiește malul Cernei, și combinatul siderurgic.

Din analiza bilanțului teritorial rezultă o proporție de 23%, respectiv 17,1 m²/loc. spații plantate, ceea ce, față de normele și datele curente, este dublu. Această exagerare este explicată prin necesitatea aerisirii vechilor cartiere aflate în zona de nocivitate a combinatului. Cu toate acestea cred că este nejustificată marea cantitate de spații plantate, care vor trebui întreținute de colectivitate și asupra acestui aspect s-ar mai putea reveni la întocmirea detaliilor de sistematizare.

În sfîrșit, sînt de semnalat rezolvările din ultimii doi ani pentru cartierul de locuințe individuale Chizid și pentru cvartalul central. Ambele proiecte sînt exprimări ale unei poziții realiste, atît față de problemele economice, cît și față de cele privind confortul și estetica urbană. Fie că sînt așezate pe pantele pitorești ale dealului (Chizidul), fie că sînt amplasate pe terasa inferioară, construcțiile lasă să se vadă printre ele întreaga vale, dealurile, combinatul; locatarii nu se vor mai simți constrînși de incintele rigide și reci ale vechilor cvartale; alei cu trasee libere vor lega intrările de străzi, iar vegetația va completa firesc așezarea blocurilor dispuse în adîncime, retrase din circulația vehiculelor. În interiorul cvartalelor, dotările pentru copii (creșe, grădinițe, terenuri de joc) și gospodărești vor completa confortul locuințelor.

Arh. R. MARCUS

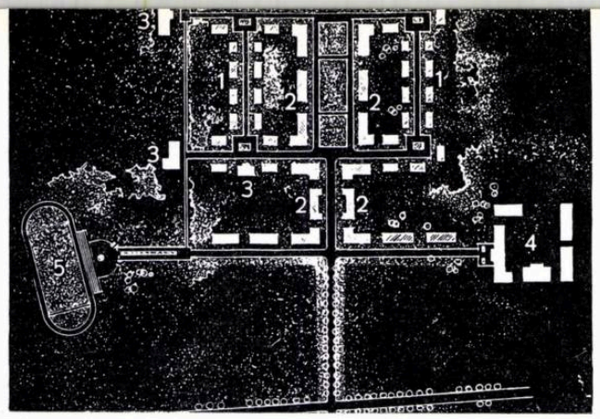

1

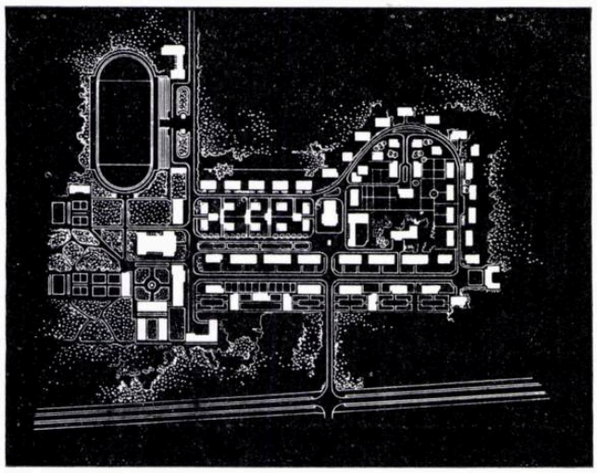

2

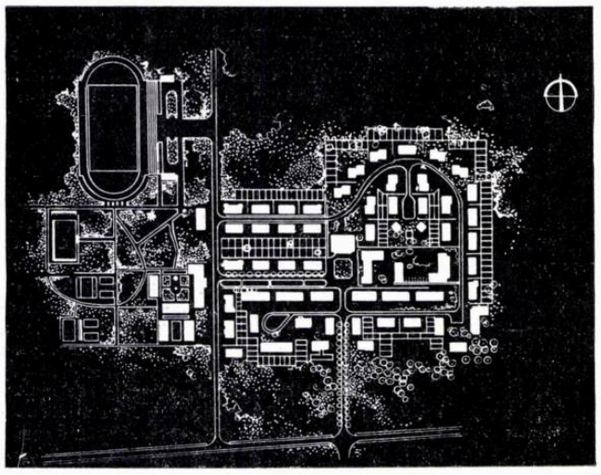

3

COLONIE DE SERVICIU LA SĂVINEȘTI

Autor, arh. Gh. Hussar
Colaboratori, arhitecții R. Marcus, S. Granet (spații verzi)
I. C. S. O. R.

Construirea combinatului chimic Roznov, situat lîngă orașul Piatra Neamț, a pus problema cazării unui număr apreciabil de salariați veniți din alte localități.

În urma studiilor întocmite de I.P.C. în 1952 și de ISPROR în 1953, s-a stabilit ca majoritatea salariaților să fie cazați în cadrul orașului Piatra Neamț, cartierul « Gara Veche », iar în imediata apropiere a combinatului să se amplaseze numai o colonie de serviciu.

S-a prevăzut ca prin prezența combinatului și coloniei de serviciu să se ridice și nivelul comunei Săvinești, care urmează să fie dotată cu apă curentă, canalizare, energie electrică, la fel cu noile clădiri în curs de realizare; de asemenea, se vor putea utiliza anumite dotări ale coloniei.

Amplasamentul coloniei a fost stabilit la sud de intrarea în combinat, între șoseaua Bacău-Piatra Neamț și limita satului Săvinești.

Pe amplasamentul ales, colonia a fost proiectată pentru a cuprinde un număr de cca. 1 000 de locuitori, dotările social-culturale necesare și o școală profesională.

Prin temă s-a specificat necesitatea asigurării unui anumit nivel de confort în cadrul acestei colonii, oferindu-se salariaților, pe lîngă dotările necesare, posibilitatea de a beneficia de loturi cu grădini și anexe gospodărești.

Pe aceste date, ISPROR a întocmit în 1953 o sarcină de proiectare. Soluția propusă atunci, analizată astăzi în lumina experienței cîștigate în proiectare, apare rigidă ca structură generală, cu o încercare de tratare monumentală, privită la altă scară decît cea a unei colonii de serviciu.

Fără a se ataca următoarele faze de proiectare, din cauza necesității realizării urgente a unei prime etape, IPROCHIM a amplasat, pe baza acestei sarcini, șase blocuri de locuințe pe bază de proiecte tip I.P.C., cu p + 1 etaj, dintre care patru cu coridor exterior și două cu cîte patru apartamente.

În 1957, I.C.S.O.R. a reconsiderat problema sistematizării, în cadrul unui studiu de detaliu, în lumina recomandărilor aduse la faza precedentă și a temei de proiectare reactualizate.

S-a ajuns astfel la o soluție care, față de cea precedentă, prezintă avantajul unei compoziții libere, care reușește totuși să înglobeze mult mai judicios dotările, atît cele specifice coloniei, cît și cele care urmează să deservească și pe locuitorii comunei Săvinești (zonă de sport, un restaurant, școală elementară, școală profesională).

Studiul în ultimă fază a dus însă la o soluție mai economică din punctul de vedere al distribuirii dotărilor: s-a renunțat la restaurantul situat lîngă zona sportivă, considerîndu-se neesențial pentru o colonie de cca. 1 000 de locuitori și prea departe de comuna existentă. S-a renunțat de asemenea la ideea de a se crea două cluburi (unul pentru salariați, în centrul coloniei, și al doilea, propriu școlii profesionale, situat între aceasta și zona sportivă), avîndu-se în vedere că într-o singură clădire (cea centrală) se pot grupa ambele activități.

4

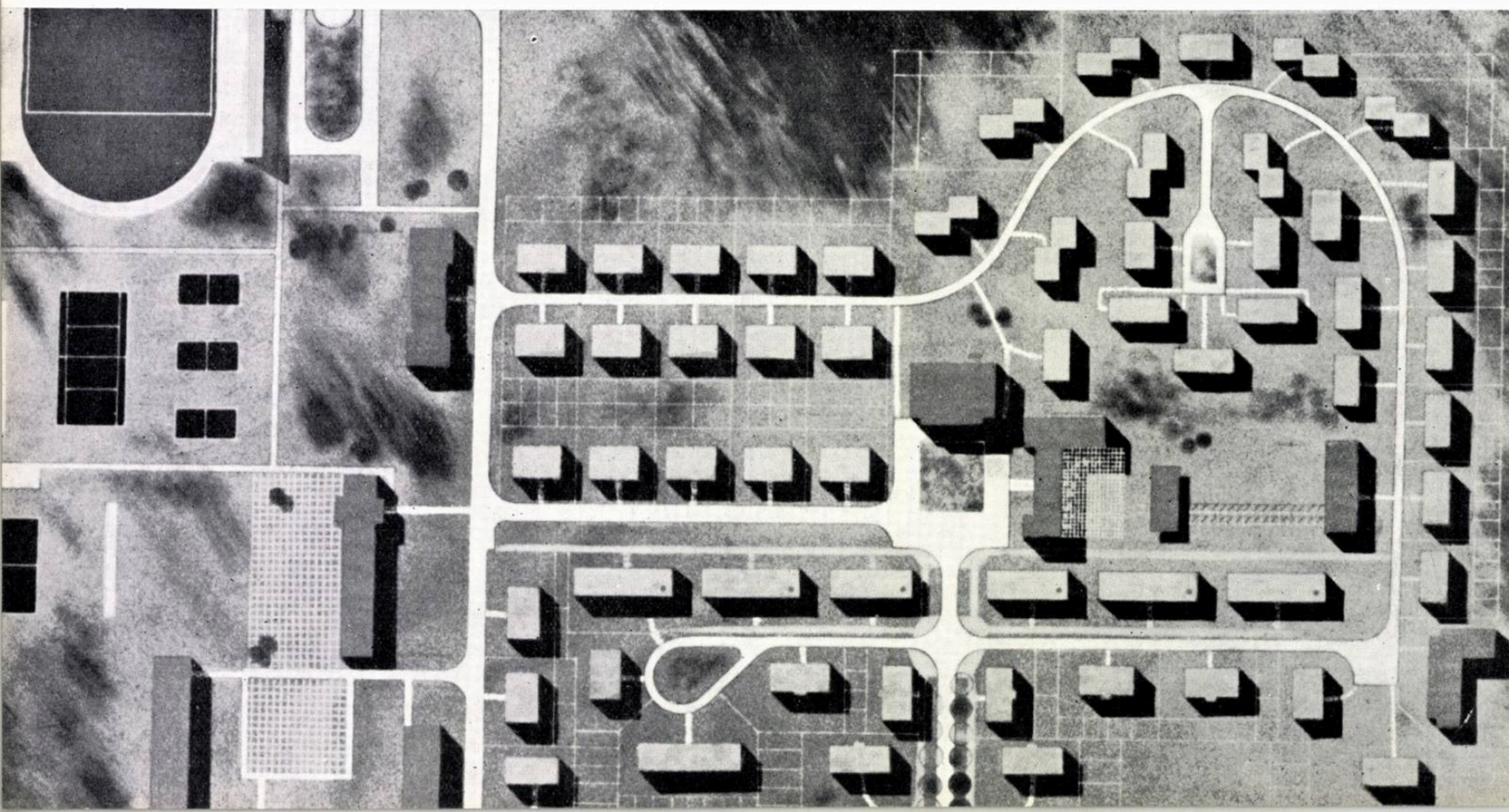

Sub aspectul circulației, ultima soluție este mai clară, reușind să elimine fluxul de circulație de tranzit (șoseaua națională — comuna Săvinești) din centrul coloniei, prin crearea unei artere laterale acesteia, care duce dinspre uzină (respectiv, dinspre șosea) către școală și zona sportivă pe stînga, colonia pe dreapta și apoi către comuna Săvinești.

În acest fel, artera care duce de la uzină la centrul social-cultural al coloniei poate fi tratată mai mult ca un acces pietonier în cadrul unei zone bogat plantate, care constituie perdeaua de protecție a coloniei față de șoseaua națională Bacău—Piatra Neamț și combinat.

Analizînd această ultimă soluție sub aspect plastic, compoziția apare echilibrată, bine închegată, nelipsindu-i nici elemente de pitoresc, obținute cu mijloace destul de modeste, la scara așezării.

Cele șase blocuri existente pe teren la data începerii studiului au fost abil înglobate într-o compoziție asimetrică, ce prezintă două axe principale (către club și către școala profesională), axe bine citite în compoziție, fără a fi tratate monumental, ca în prima soluție din 1954.

Ca element de contrast, bucla care îmbracă spre sud zona de dotări (clubul, magazinul universal cu piața volantă și căminul de zi) creează un aspect pitoresc prin așezarea clădirilor pe un traseu concav. În general, punctele de perspectivă sînt controlate și varietatea în detaliu a compoziției nu dă naștere la zone de dezordine.

Elementele care au intrat în compoziție au fost în general blocuri parter + 1 etaj, cu cîte patru apartamente, de tipuri variate. Prima variantă a studiului din 1957 a propus în zona dintre cele două cluburi și o serie de vile unifamiliale sistem duplex, însă pe parcursul studiului s-a renunțat la această propunere, pentru soluții mai economice.

Analizînd soluția sub aspectul bilanțului teritorial, rezultă următoarele: la un număr de cca. 1 000 de locuitori, pe un teren de 17 ha, densitatea medie teritorială este de 86 loc/ha, aceasta crescînd la cca. 100 loc/ha, dacă se extrage din suprafața totală suprafața aferentă școlii profesionale. Bilanțul teritorial este arătat în tabelul de mai jos.

Destinația terenului	Suprafață (ha)	Procent din suprafața totală
Locuințe	8,6	50,5
Dotări social-culturale (inclusiv școala profesională)	7,0	41,2
Spații libere plantate	0,78	4,6
Străzi, alei	0,62	3,7
Total	17,00	100

Proporția de 50% pentru suprafața zonei de locuit indică o justă utilizare a teritoriului, densitatea netă rezultată fiind de cca. 120 loc/ha. Ținînd seama că există un procent însemnat de clădiri cu două niveluri, densitatea este scăzută și ca atare s-ar putea trage concluzia că soluția nu a fost suficient verificată pe parcurs din acest punct de vedere.

Se remarcă procentul scăzut de străzi și alei (3,7) indicînd economicitatea soluției sub raportul pavajelor și lucrărilor edilitare.

În prezent, această colonie este în totalitate construită în zona de locuit, urmînd a fi completată cu dotări, dintre care nu s-a construit decît școala elementară.

Și aci însă, ca în multe alte cazuri, modul de aplicare a proiectului pe teren a fost în oarecare măsură diferit de viziunea inițială a proiectantului; o serie de factori au contribuit pe parcurs, ca: intervenția directă a proiectantului general (IPROCHIM), fără a consulta proiectantul de specialitate (I.C.S.O.R.), apoi schimbarea proiectantului de specialitate pe parcurs (I.R.P. Bacău) fără a se menține o strînsă legătură cu proiectantul inițial; toate acestea au avut ca rezultat lipsa unei concepții unitare în realizarea totală a ansamblului și au dus la o serie de abateri de la prevederile proiectului, abateri care nu sînt în avantajul aspectului general al coloniei.

Astfel, în contrast cu zona dinspre intrarea în colonie, care apare suficient de aerată, în porțiunea dintre viitorul club și artera de legătură dinspre șoseaua națională către Săvinești s-a îndesit numărul de blocuri propuse în proiect, realizîndu-se fronturi oarecum prea compact construite.

În porțiunea concavă a buclei ce îmbracă zona de dotări, blocurile cu două tronsoane decalate dau un aspect agreabil ca volume; în schimb, se remarcă modul neabil în care au fost studiate detaliile plastice.

Pentru școala elementară s-a ales un proiect tip cu un volum prea mare față de cel gîndit în proiect, nejustificat nici prin economicitate nici plastic. Se remarcă de asemenea faptul că, față de condiții similare de orientare, clădirea a fost totuși amplasată cu fațada cea mai defavorabilă către capul de perspectivă.

Privind critic ansamblul realizat, se poate constata și lipsa de grijă a executantului în execuția finisajelor și în respectarea detaliilor, cu toate că asistența tehnică a proiectantului a existat în permanență.

Totuși, privind în ansamblu modul în care a început să se concretizeze colonia, se poate spune că această așezare reprezintă un pas înainte față de realizările de anii trecuți (perioada 1950—1956), în care ansambluri similare ca importanță au fost tratate într-un mod rigid, nelegat de natura înconjurătoare și în afara scării pe care ar fi trebuit s-o păstreze.

Prin construirea dotărilor, a străzilor, aleilor și trotuarelor, prin plantațiile bogate ce se vor realiza, ansamblul va cîștiga mult.

Actualmente, în cadrul I.C.S.O.R. se studiază, în fază de proiect tehnic și detalii de execuție, proiectul de înverzire, împrejmuiri și amenajarea spațiilor gospodărești pentru colonie. În acest studiu se remarcă grija pentru o soluție cît mai bună din punct de vedere funcțional și plastic, nepierzîndu-se din vedere aspectul economic.

S-a ajuns la următoarele propuneri: anexele gospodărești, constînd din cotețe pe două niveluri (porci-păsări), sînt grupate în general într-un singur pachet pentru patru loturi. În aceeași grupare intră și punctele de depozitare a cutiilor de gunoi, cît și platformele de bătut covoarele. Aceste grupuri fiind situate în funduri de loturi (la peste 15 m de clădire), pot fi îmbrăcate în plantații, nedăunînd astfel, nici ca aspect și nici prin nocivitate.

Împrejmuirile, înalte de 1,20 m, vor fi executate din plasă de sîrmă întinsă pe stîlpi de lemn, soluție ieftină, care dă un aspect agreabil, cu atît mai mult cu cît pot fi total îmbrăcate în verdeață, recomandîndu-se pentru aceasta arbuști fructiferi.

Pentru plantațiile de loturi, cît și pentru zona de separație a coloniei față de combinat și de șoseaua națională, se recomandă de asemenea pomi fructiferi.

Aplicarea parțială a acestui proiect încă din anul acesta, paralel cu realizarea proiectului de drumuri, va duce la întregirea ansamblului și continuarea aspectului, gîndit inițial, de colonie-grădină.

Arh. GABRIELA BERTUMÉ

5

6

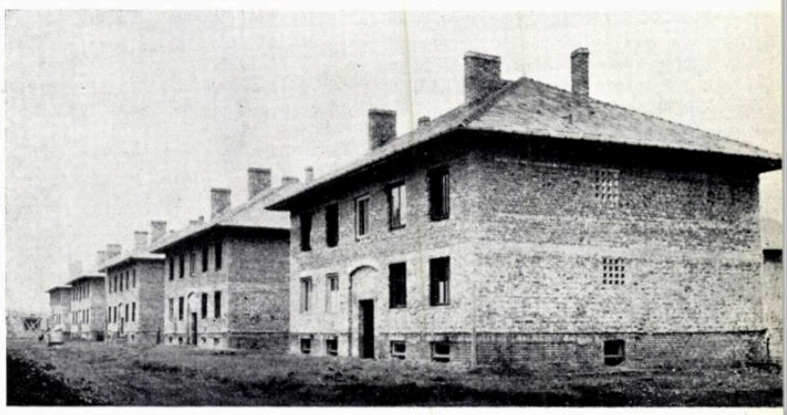

7

1 — Plan de situație al coloniei — Sarcină de proiectare — I.S.P.R.O.R, 1953
Autori, arhitecții E. Ujj și Silvia Tanach
1. Locuințe individuale — 2. Blocuri p + 1 — 3. Dotații — 4. Școală profesională — 5. Stadion

2 — Plan de situație al coloniei — Detaliu de sistematizare I.C.S.O.R., 1957
Autor, arh. Gh. Hussar

3 — Plan de situație al coloniei — Detaliu de sistematizare I.C.S.O.R., 1957
Autor, arh. Gh. Hussar

4 — Plan de situație al coloniei —Soluție definitivată I.C.S.O.R., 1957
Autor, arh. Gh. Hussar;
Colaborator (pentru spații verzi), arh. R. Marcus

5, 6, 7 — Vederi de pe șantier

1

SISTEMATIZAREA ORAȘULUI STALIN ȘI DETALIUL CARTIERULUI «STEAGUL ROȘU»

Autori, arhitecții Gabriela Bertumé, Sena Farb
I.C.S.O.R.

Inițial cetate de apărare strînsă între ziduri cu turnuri de apărare, ascunsă între dealuri, Orașul Stalin, în continuă înflorire economică, se revarsă spre cîmpie într-o dezordine greu de stăpînit.

Planul de sistematizare, în prima lui fază («studiu preliminar») propune stăvilirea dezvoltării haotice a orașului.

La o primă vedere, delimitarea teritorială propusă pare nejustificată, căci porțiunile noi ale orașului se așază lateral axei centrale existente, pe după dealuri.

Analizînd însă în amănunt posibilitățile terenului față de situația existentă, se constată că relieful accidentat conturează și limitează foarte precis vechiul oraș, lăsînd liberă extinderea numai în cîmpia dinspre nord — nord-est și pe după dealul Tîmpei, spre est. Această înaintare în terenul plat este îngrădită prin proiect de calea ferată și grupurile de industrii existente. Strangularea teritoriului actual în nordul orașului este înlăturată prin propunerea de a se muta din această zonă mai spre nord liniile de cale ferată și gara. Astfel, suprafața ocupată de oraș se poate înscrie într-o formă mai bine închegată.

Zonele propuse de studiul preliminar pentru construcții înalte par la o primă vedere periferice orașului, fiind rupte între ele de zone de construcții joase existente.

Această rezolvare este însă o consecință inevitabilă a reliefului special al terenului, cît și a obligației de a integra noului ansamblu cartiere recent construite cu clădiri cu unul sau două niveluri.

Sistematizarea orașului conturează, în afară de vechiul centru, trei cartiere importante:

— cartierul Bartholomeu, la nord — nord-est;
— cartierul din zona actualei gări, la nord;
— cartierul Steagul Roșu, la est.

Explicabilă în parte prin dificultăți de relief, este totuși curioasă lipsa unei legături mai ușoare între cele trei cartiere; aceasta ar părea totuși posibil de realizat prin racordarea arterei de intrare dinspre București cu bulevardul nou ce urmează a se deschide pe traseul liniei de cale ferată, după mutarea acesteia mai spre nord.

Se remarcă de asemenea o bună rezolvare a extensiunii cartierului Bartholomeu prin dublarea Străzii Lungi, existente, cu o arteră nouă, formînd axa principală a compoziției în această zonă.

Cartierul Steagul Roșu pentru care I.C.S.O.R. a întocmit un detaliu de sistematizare, continuat recent cu o sarcină de proiectare pentru etapa I, constituie porțiunea cea mai nouă a orașului.

Așezat lateral față de șoseaua de intrare dinspre București, în zona Dîrste, cartierul este precis delimitat spre cîmpie de arterele de ocolire a orașului, dublate de calea ferată.

Ansamblul s-ar fi putut extinde spre locul de muncă și pe partea cealaltă a șoselei dinspre București, dar proiectul împinge noua așezare la limitele nocivității fabricii de ciment (redusă la minimum prin filtre speciale).

Colectarea circulației din cartier spre centrul vechiului oraș, spre centrele celorlalte două cartiere și spre gară se face, în noua sistematizare, printr-o arteră-inel pentru transportul în comun, traversînd noua așezare.

Legăturile la șoseaua de intrare dinspre București sînt reduse la minimum, concentrînd în două puncte traversarea inevitabilă spre locul de muncă.

Astfel, deși independent, cartierul se integrează destul de bine în compoziția orașului, iar circulația pe șosea rămîne aproape nestînjenită.

Compoziția de ansamblu apare în general unitară, cu toate inconvenientele aduse de includerea blocurilor Steagul Roșu, construite între 1947—1949 (autor, arh. N. Nedelescu), ca și de străzile cu locuințe cu unul sau două niveluri, recent realizate în vecinătatea gării și a penetrației dinspre Zizin.

Arterele de intrare în oraș, cele de tranzit (rocade), sînt bine marcate printr-un ritm major în tratarea construcțiilor ce le mobilează.

Artera de colectare a circulației de cartier spre centrul orașului nu apare însă suficient diferențiată ca importanță de tratare în restul compoziției.

Detalierea porțiunilor cuprinse între arterele principale de circulație se prezintă foarte variat (poate excesiv), cu multe «formule» pentru gruparea clădirilor, alternînd regimuri de construcție și arătînd o grijă deosebită în compunerea unui cadru intim, cu perspective multiple.

2

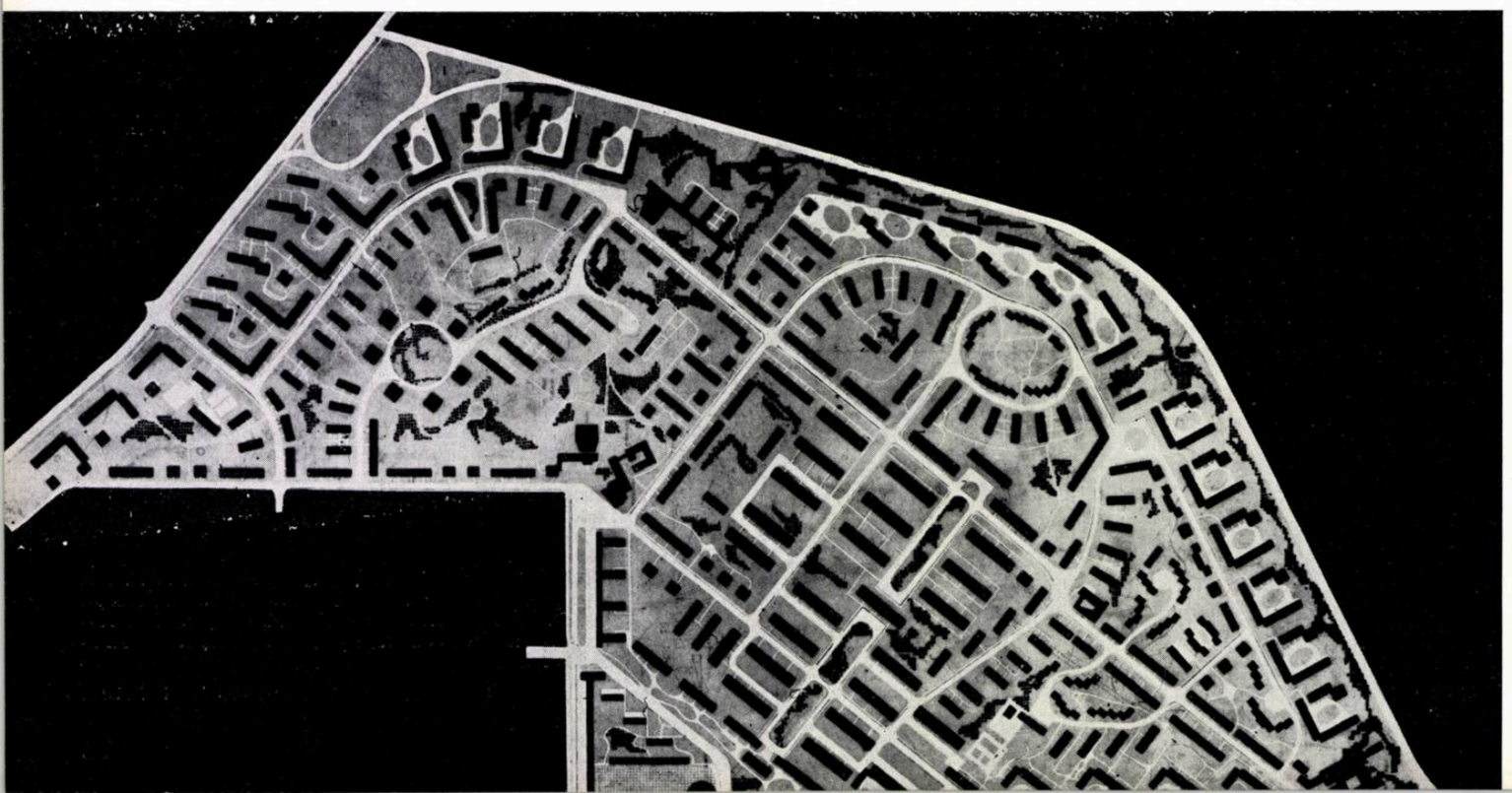

1 — Schema Orașului Stalin
1. Locuințe p și p + 1 — 2. Locuințe p + 3 și p + 4
2 — Detaliu de sistematizare a cartierului studiat
4 — Centrul comercial — Machetă
3-5 — Blocuri în cartierul « Steagul Roșu »

3

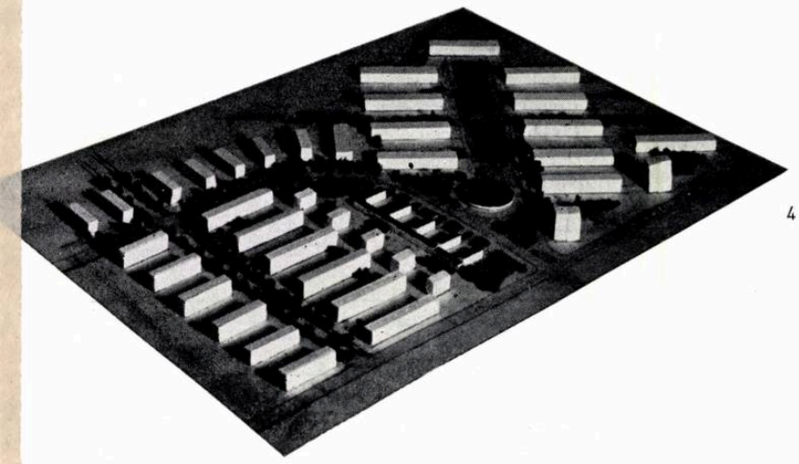

4

5

Blocurile « Steagul Roșu », existente, așezate pe orientarea heliotermă optimă, au determinat, prin volumul și numărul lor, direcția compoziției pentru o mare porțiune din noul cartier.

Această direcție, în unghi față de șoseaua de intrare dinspre București, a reprezentat pentru proiectanți una din principalele probleme de rezolvat. Soluția găsită este abilă, reușind să ducă la o interesantă subliniere a laturii șoselei prin blocuri-punct, înalte, alternînd cu blocuri-bară, lungi, mai joase și formînd alveole-grădină vizibile sub diferite unghiuri, atît la intrarea, cît și la ieșirea din oraș. Apare însă necesară o retragere mai mare a blocurilor înalte, care sînt, în proiect, prea aproape de șosea.

De asemenea, fîșia verde ce formează axa de compoziție dintre blocurile „Steagul Roșu" ar părea necesar a fi mai bine legată cu centrul comercial, fie chiar printr-o legătură pietonieră.

Alte cîteva formule în tratarea porțiunilor de cartier, ca de exemplu « zona cu blocuri înalte » din zona intrării dinspre Zizin, ca și piațeta de pe strada paralelă cu rocada în zona sud-est, par a fi mai puțin justificate.

Dotările social-culturale sînt bine repartizate, însă par a dispune de prea puțin teren.

Deși aspectul general al ansamblului se prezintă afînat, grădinile de cvartal cu amenajări sportive locale par insuficiente ca spațiu și ca număr; lipsește de asemenea un stadion de cartier.

Zona comercială, în principiu bine amplasată în centrul cartierului și pe drumul care duce spre principalele locuri de muncă, nu apare rezolvată mulțumitor, în special spre capătul legat de inelul de transport în comun.

Pentru această porțiune, în studiu la I.C.S.O.R. ca sarcină de proiectare, s-a întocmit o variantă mai reușită (prezentată în macheta alăturată), care îmbunătățește totodată legătura centrului cartierului cu ansamblul de blocuri « Steagul Roșu ».

★

Indicii tehnico-economici prezentați în proiect pe două porțiuni de cartier: A — porțiunea șoseaua Zizin — gară și B — porțiunea șoseaua București — șoseaua Zizin, se pot urmări în tabelul alăturat.

Indici tehnico-economici

Date tehnice	Orașul Stalin, cartierul « Steagul Roșu »	
	A. Porțiunea șos. Zizin-gară	B. Porțiunea șos. București șos. Zizin
Nr. locuitori	23 800	46 200
Suprafață cartier, ha	117	168
Densitate brută, loc/ha	204	274
Densitate netă, loc/ha	350	512
Număr de caturi în funcție de apartament	25% p și p + 1 75% p + 2, p + 3	în medie p + 3
Bilanț teritorial (%)		
Suprafață zonă locuințe	43	54
Suprafață dotări social-culturale-comerciale	23	16
Suprafață zone plantate	19	12
Suprafață străzi de cartier (fără artere de tranzit)	15	18
Total	100	100

Sistematizarea Orașului Stalin, atît în planul general, cît și în detaliul cartierelor noi, va reprezenta, în viața și aspectul localității, aportul timpurilor noastre. Intrarea viitoare în oraș nu se va mai face printr-o periferie dezorganizată, ci printr-un ansamblu de clădiri noi, asigurînd locuitorilor condiții tot mai bune de trai și odihnă.

Arh. MARIANA VEREANU

1

SISTEMATIZAREA ORAȘULUI TULCEA

Colectiv de proiectare:
Arhitecții V. Sebestyén, Sulamita Cleja, D. Gheorghe, ș. a.
I. C. S. O. R.

Sînt puține orașele care să se găsească într-un mediu atît de pitoresc cum este Tulcea, așezată în amfiteatru față de Dunăre, care face un cot foarte accentuat în această zonă, construită cu clădiri parter, rareori parter și etaj, cu caracter de oraș-grădină în care construcțiile se întrevăd prin vegetația abundentă, specifică acestei părți a Dunării.

Problema sistematizării orașului Tulcea a fost dificilă datorită unor condiții speciale:

— așezarea existentă este formată din construcții care au ocupat o întindere mare de teren și s-au dezvoltat anarhic;

— fondul de construcții moștenit de la capitalism este mizer sub toate aspectele și nu poate fi păstrat decît într-o măsură foarte mică;

— o rețea de străzi dezordonate, atît ca trasee, cît mai ales ca alinieri, trebuie înglobată într-o sistematizare unitară, ordonată, care să permită o dezvoltare armonioasă a orașului, menită să șteargă caracterul de tîrg, dezvoltat în perioada de trecere de la feudalism la capitalism, în același timp cu păstrarea pe o perioadă de timp limitată a fondului existent;

— condiții dificile de fundare, datorită terenului, care are o rezistență sub 1 kg/cm^2.

Proiectantul a trebuit să țină de asemenea seama de unele construcții cu caracter de monument istoric, cum ar fi bazarul, foarte interesant prin arhitectura și pitorescul lui.

Studiul de sistematizare a rezolvat favorabil problemele puse. Prin zonificare s-au stabilit amplasamentele industriale — baza materială a dezvoltării orașului — în partea de nord-vest, limitele de dezvoltare, spațiile verzi etc. De asemenea, pe baza tramei de circulație existente, prin păstrarea, în majoritatea lor, a arterelor principale de penetrație și legarea lor printr-un șir de inele, a fost rezolvată problema circulației în cadrul orașului și legătura lui cu alte localități, ținîndu-se seama mai ales de locul important pe care-l ocupă navigația fluvială.

În funcție de configurația terenului, de așezarea în amfiteatru a orașului față de Dunăre, cît și de posibilitățile practice de fundare, s-au stabilit prin schiță, clasele de construcție. În centru, legat nemijlocit de port, urmează a se construi clădiri parter și 2 etaje, ca și în zona directă de influență. În continuare, orașul urmează a se construi cu clădiri parter și 1 etaj și clădiri parter.

Aceasta va permite menținerea și accentuarea pitorescului așezării, îmbinat strîns cu cerințele tehnice impuse de teren.

Populația actuală a orașului este de cca. 24 500 de locuitori; în schiță se prevede o creștere la cca. 36 000—38 000 de locuitori. Suprafața totală a orașului va crește de la 607 la 638 ha.

Tabelul alăturat exprimă în procente repartiția acestor suprafețe, atît în situația actuală, cît și în viitor:

Destinația teritoriului	Situația existentă (%)	Situația proiectată (%)
Spații verzi, lacuri și teritorii în prezent neutilizate (în viitor, plantate + lacuri)	14,13	15
Străzi	14,35	14
Zona de locuit	65,35	60
Clădiri administrative și social-culturale	6,77	11

2

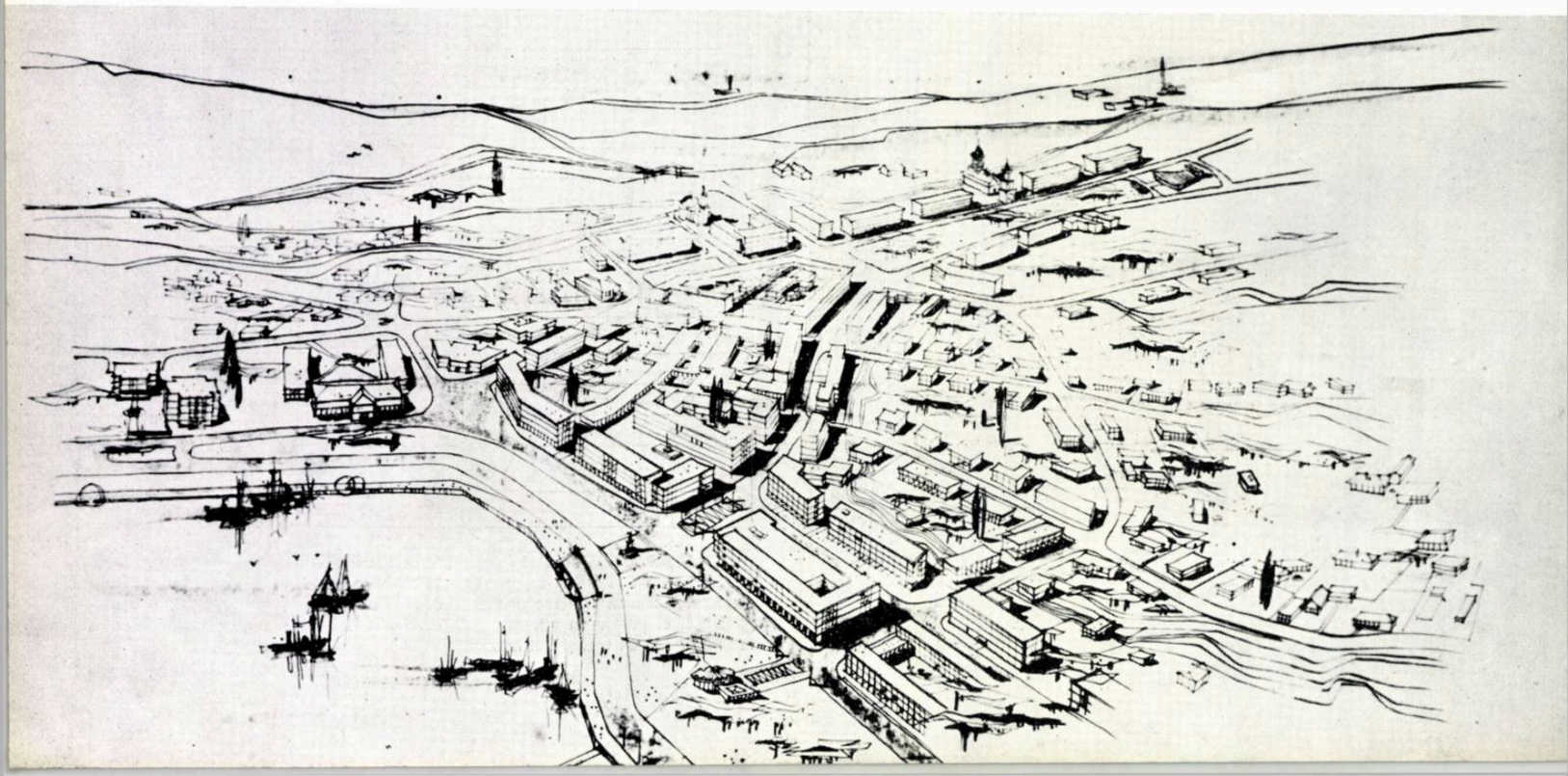

În afară de schița de sistematizare, I.C.S.O.R. a realizat unele detalii ale ei: sistematizarea centrului și a unei zone din partea de nord a orașului. Aceste detalii au dat rezolvări interesante, atît în porțiunea ce include vechiul bazar — centrul comercial al viitorului oraș, care este integrat armonios în așezarea reconstruită, cît și în soluționarea zonei limitrofe centrului — pe marginea Dunării, în partea de nord — nord-vest — și amenajarea lacului Ciuperca, dotat cu un cadru natural deosebit de frumos. Studiul I.C.S.O.R. privitor la amenajarea lacului Ciuperca dă posibilitatea punerii în valoare a acestui minunat colț al naturii, cu eforturi materiale relativ mici.

*

În momentul de față, la I.C.S.O.R. s-a început proiectarea în faza proiect de execuție a părții de nord-vest sus-amintită, în care s-au amplasat locuințele ce urmează a se executa începînd din acest an. În perioada 1959—1961 s-au prevăzut a se executa 233 de apartamente, magazine și un hotel.

În cadrul proiectului în fază de sarcină de proiectare, printr-o justă alegere a tipurilor, s-a ajuns la un cost redus.

Acest mic ansamblu de locuințe urmează a se integra în parcul care mărginește Dunărea în partea de nord a orașului, parc ce încheie centrul printr-o largă piață, bogat plantată, ce va fi folosită pentru festivitățile și sărbătorile oamenilor muncii. Această piață, așezată chiar la malul Dunării, va avea ca fundal fronturi de clădiri administrative și de deservire publică — care-i vor susține caracterul reprezentativ — construite parter și 2 etaje, maximumul de niveluri admisibil în condițiile de construcție la Tulcea.

Rezolvarea principială a acestui ansamblu reflectă poziția nouă a proiectării în problema punerii în valoare și asigurarea legăturii orașului cu elementele naturale.

Prin modul realist în care s-a rezolvat schița de sistematizare a orașului Tulcea, cît și prin proiectele de detaliu ale centrului și zonei de locuințe, se asigură un început de dezvoltare corespunzător reconstrucției socialiste a acestui oraș.

Arh. N. FLORESCU

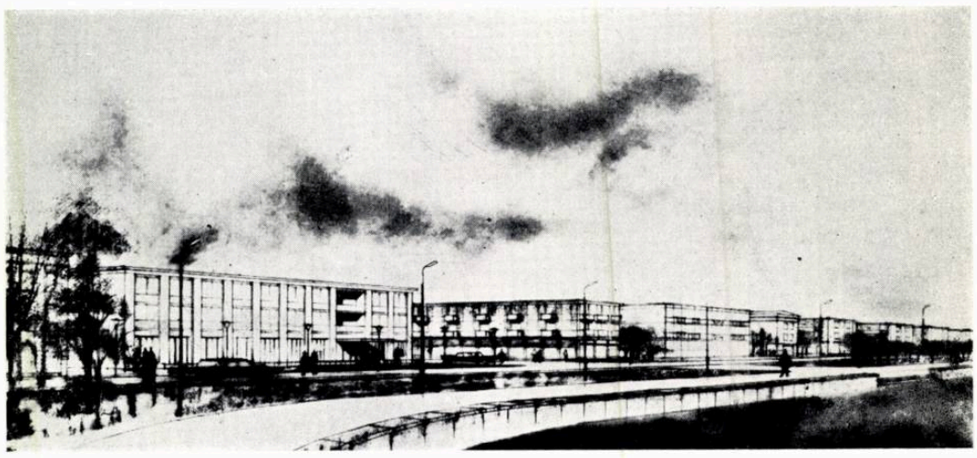

3

1 — Studiu preliminar de sistematizare
1. Construcții parter și două etaje — 2. Construcții parter și un etaj; — 3. Construcții parter — 4. Zona locuințelor cu aspect rural
2 — Zona centrală a orașului Tulcea — Perspectivă aeriană
3 — Vederea frontului spre Dunăre
4 — Vederea parcului Leningrad
5 — Planul de situație al zonei frontului spre Dunăre
A. Hotel cu restaurant — B, C. Locuințe cu magazine la parter — D, F, G, H, I, J, K, M, N. Locuințe — E. Cinematograf existent
6 — Perspectiva frontului spre Dunăre

4

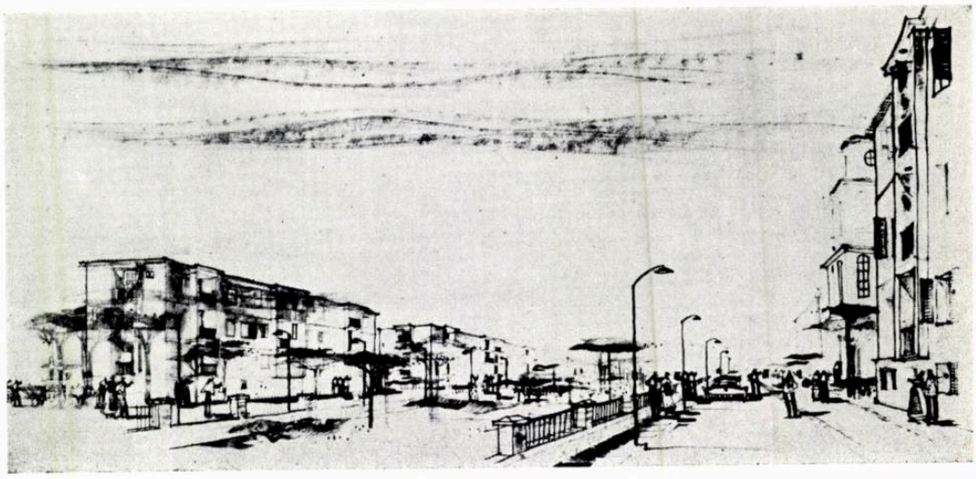

5

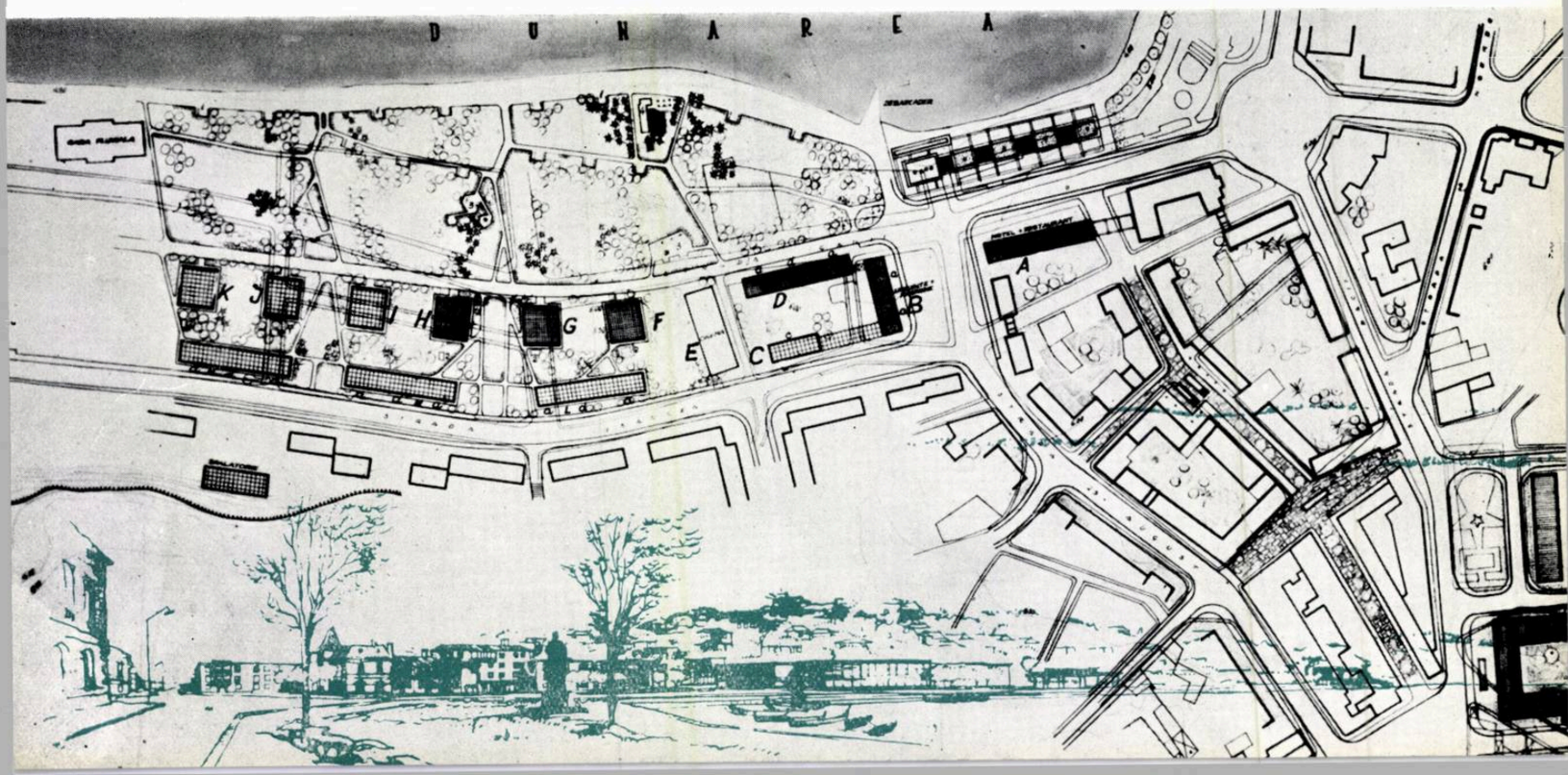

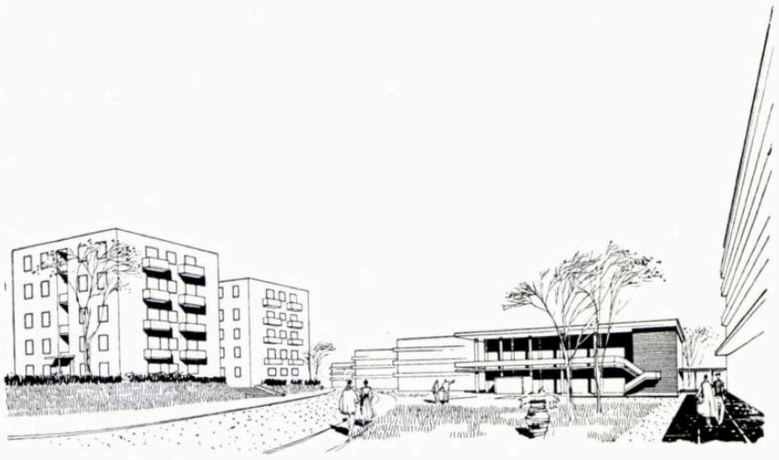

Perspectivă din cvartalul II

ONEȘTI,
UN NOU ORAȘ MUNCITORESC

Pentru salariații marelui complex industrial de la Borzești a apărut necesitatea creării unui ansamblu de locuințe și clădiri social-culturale, care să asigure cazarea și să răspundă nevoilor de viață ale viitorilor locatari.

Proiectarea noii așezări a început în 1952; astăzi, noul oraș Onești a luat ființă. O parte din construcțiile proiectate au fost realizate, fiind date în exploatare, lucrările de folosință generală, tehnico-edilitare, urmîndu-le sau premergînd viitoarele așezări.

Proiectarea și realizarea unui prim cvartal al acestui oraș au fost prezentate și anterior în cadrul revistei; l-au prezentat autorii și a fost analizat critic și de alții.

Desfășurarea în timp a proiectării acestei așezări constituie un exemplu care reușește să ilustreze evoluția multor aspecte ale problemelor ivite în cadrul proiectării complexe legate de construcția orașelor. Astfel, din parcurgerea etapelor de proiectare ce urmează, se desprind:

— Poziția proiectantului inițial al sistematizării orașului, care în epoca respectivă avea imaginea compozițiilor majore, ca scop în sine, desprinse de problemele economiei în proiectare, de imaginea realității, de scara așezării respective.

— Prima perioadă a proiectării de detaliu, care subliniază epoca compoziției cvartalelor cu incinte închise perimetrale, compoziție care a demonstrat, atît în aspectele de plastică, cît mai ales în cele de economicitate, deficiențele acestui fel de a organiza construcțiile de locuințe în cadrul unui teritoriu.

— În sfîrșit, în perioada finală, existînd totuși în continuare posibilități de îmbunătățire a procesului de proiectare, coordonare și execuție a lucrărilor, un nou colectiv de proiectare lucrînd în strînsă colaborare cu primul proiectant, reușește printr-o poziție critică activă, să cuprindă aspectele problemelor deficiente și să ajungă, așa cum vom vedea, la soluții mai raționale și economice.

În decembrie 1952 a fost elaborat primul proiect de sistematizare, în cadrul I.P.C., autori fiind arhitecții M. Silianu și Mariana Vereanu.

Acest proiect a fost elaborat pe baza unei teme preliminare care prevedea: industriile componente ale grupului, amplasamentul, accesele de șosea la grupul industrial, legătura feroviară, grupa de bază (populația activă) ce va determina numărul total de locuitori, distanțele de protecție sanitară, caracterul noii așezări.

Această primă soluție a constituit, de fapt, fondul pe care s-au grefat toate proiectele (în special a doua schiță de sistematizare) elaborate ulterior.

Pentru realizarea primelor investiții în cadrul orașului a fost elaborat proiectul primului cvartal, în 1953—1954, autori fiind arhitecții M. Silianu (proiectul de sistematizare) și Cl. Stănescu (proiectul construcțiilor de locuințe). Soluția inițială de sistematizare a fost în parte modificată pe parcursul proiectului de investiții.

În continuare s-a elaborat, aproape paralel, proiectul cvartalului II (sistematizare și investiții) și o nouă schiță de sistematizare a orașului, apărută ca necesară pentru a se micșora suprafața ocupată de viitorul oraș și a reda agriculturii o parte din teren.

Aceste proiecte s-au elaborat în cursul anului 1957, în institutul I.P.C. (autor, arh. Cl. Stănescu).

În cursul anului 1958, în cadrul Institutului I.C.S.O.R., s-au elaborat: proiectul cvartalului III (autor, arh. N. Florescu), un studiu tehnico-economic privind aspecte neeconomice în proiectarea cvartalului II (elaborat de I.P.C. anterior), proiectul cvartalului II (bazat pe concluziile studiului tehnico-economic; autor, arh. B. Grünberg), precum și revizuirea cvartalelor II și III, în lumina hotărîrilor plenarelor regionale de partid, pentru reducerea prețului de cost al construcțiilor de locuințe.

*

Onești — Plan de ansamblu al cvartalelor I, II și III
Autori: cvartalul I, arhitecții M. Silianu, Cl. Stănescu; cvartalul II, arh. B. Grünberg; cvartalul III, arhitecții N. Florescu, M. Silianu

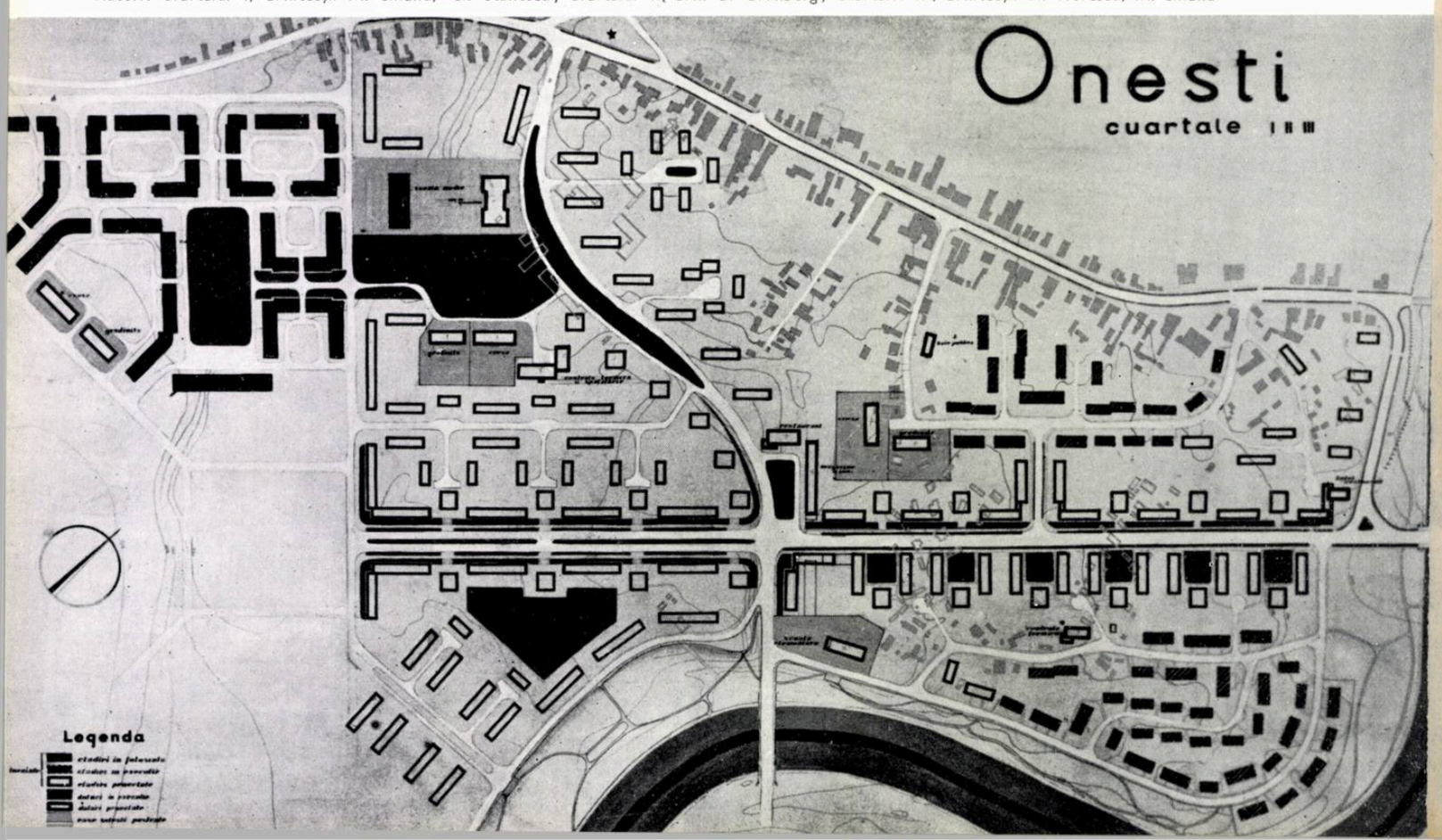

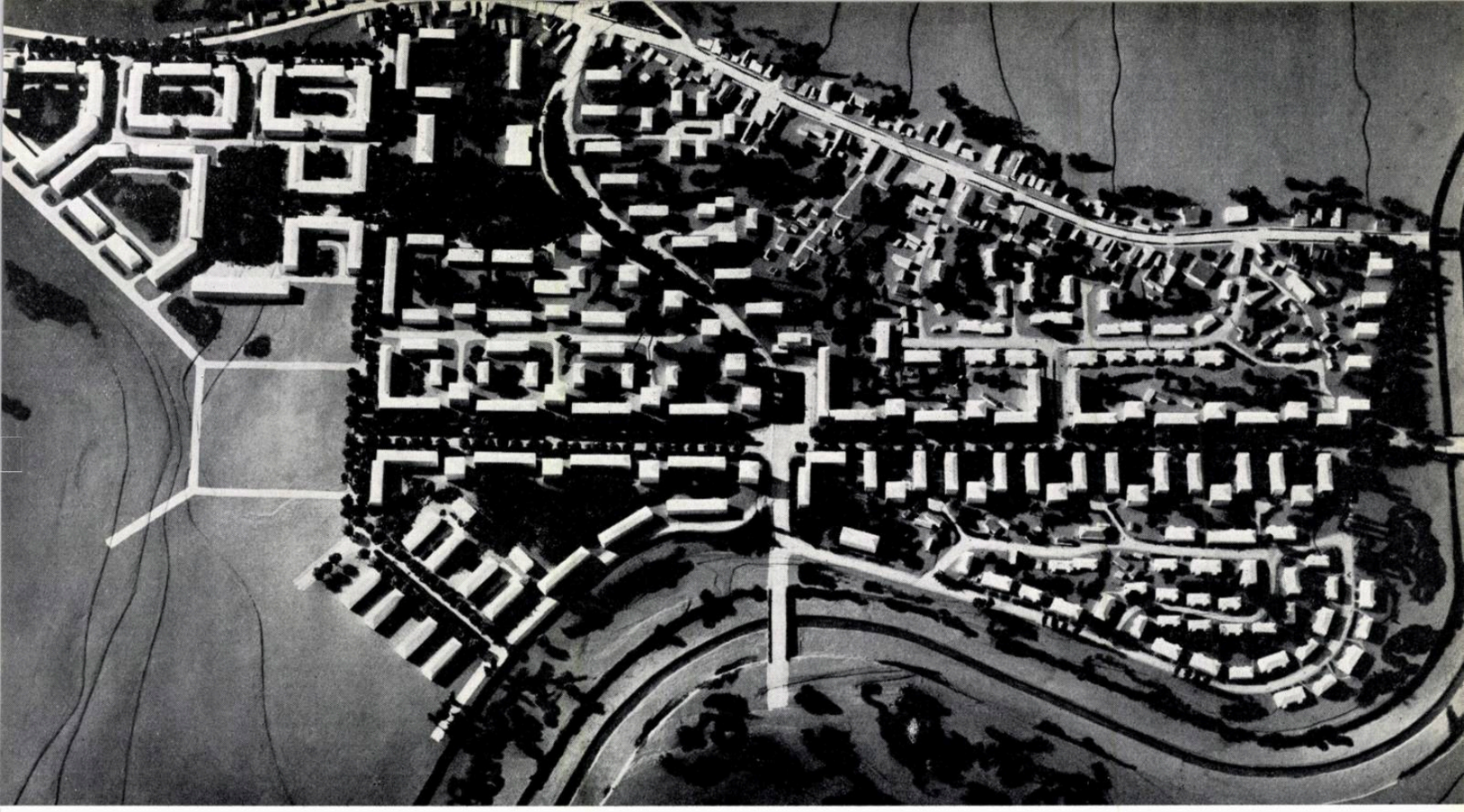

Machetă

Ca ordin de mărime, primul proiect de sistematizare, elaborat în anul 1952, prevedea, în etapa finală de extensie, o populație de 28 000 de locuitori, din care 23 000 în 1960.

Ideile principale de compoziție erau: o compoziție interioară unitară; axarea compoziției pe linia de parcurs cea mai frecventă: oraș-grupul industrial-acces principal dinspre grupul industrial; folosirea accesului actual (dinspre Orașul Stalin) ca a doua pătrundere în oraș; deschiderea unor perspective din interiorul orașului către punctele favorabile de perspectivă ale cadrului natural înconjurător; folosirea cursurilor de apă înconjurătoare ca elemente de compoziție arhitecturală a orașului; folosirea accidentelor locale naturale de teren.

Schița preconizează o compoziție orășenească cu un centru civic în jurul căruia gravitează cartierele de locuințe; rețeaua de circulație este compusă dintr-o serie de străzi cu o anumită gradare, care ține seama, atît de deservirea locuințelor, cît și a diferitelor dotări, urmărindu-se încadrarea armonioasă a siluetei orașului în cadrul înconjurător, căutîndu-se ca diferențierea volumelor importante să fie cît mai legată de posibilitățile pe care le oferă relieful terenului.

Legătura principală cu grupul industrial se asigură prin crearea unei artere magistrale spre care tind toate arterele secundare, arteră ce pătrunde în oraș dinspre nord-est.

Prima parte a acestei magistrale, dominantă ca lungime (cca. 500 m), pe care se preconizează construcții p + 2, este urmată de o zonă mai scurtă, situată la o cotă de teren superioară, preconizată cu construcții cu un nivel în plus față de prima parte a magistralei, putînd constitui astfel pregătirea accesului în piața civică.

Această piață, de formă dreptunghiulară, este așezată transversal față de axa magistralei, pentru a realiza o întrerupere a compoziției. Capătul de perspectivă dinspre magistrală este asigurat prin așezarea în acest punct a unei dotații cu caracter politico-administrativ.

Pe cealaltă axă a pieței s-a preconizat așezarea unei alte dotații a orașului, liberă pe toate fronturile, compoziția continuîndu-se cu un parc și cu un teatru de vară, pînă la o viitoare arteră de cornișă dispusă spre unul din cursurile de apă care mărginesc orașul.

Acest exemplu ilustrează, printre altele, felul în care compoziția răspunde ideilor esențiale enunțate încă de la pornirea studiului (axarea compoziției pe fluxul major de circulație, deschidere de perspectivă din interior către punctele favorabile de perspectivă, folosirea cursurilor de apă ca elemente de compoziție etc.).

Compoziția acestui proiect, ca valoare în sine, are, așa cum am arătat, deosebite aspecte pozitive.

Judecat astăzi, în lumina bogatei experiențe cîștigate pe parcurs, în legătură cu preocuparea de integrare a fondului existent de construcții și cu problemele de economicitate în dezvoltarea acestei noi așezări, compoziția se bazează pe principii prea ample pentru un asemenea ansamblu.

Totuși, elementele de bază au permis ca în cadrul proiectelor de investiții să se aducă îmbunătățiri pe linia economicității.

Trebuie arătat însă de la început că nu au fost folosite în suficientă măsură posibilitățile existente în această privință și că numai în final, în perioada de proiectare 1958—1959, premisele juste au fost reluate.

Astfel, analizînd primul cvartal, elaborat în cadrul I.S.P.R.O.R. — cvartal situat în partea cea mai îndepărtată de locul de muncă și nu invers, cum ar fi fost preferabil — se pot desprinde cîteva observații.

Compoziția cvartalului delimitează, prin dispoziția construcțiilor, o serie de incinte perimetrale, greu de amenajat cu anexe gospodărești laolaltă cu grădina comună a fiecărei incinte. Accesele din stradă în cvartal nu sînt marcate; s-ar părea că formula cvartalului a fost adoptată mecanic, fără să fi fost analizată posibilitatea realizării unor porțiuni de stradă gîndită ca atare și construită pe ambele laturi.

Din unele exemple similare — Vulcan, de pildă — se poate vedea că urmărirea unui astfel de scop oferă vizitatorului aspectul unor așezări închegate.

Ideea cvartalului desfășurat ca o compoziție organizată, cu volume diferențiate prin anumite dominante, evitînd o ordine monotonă, nediferențiată — obținută printr-o înșiruire de obiecte grupate similar pe o aliniere și pe incinte închise — poate asigura de asemenea o compoziție mai valoroasă și interesantă. Un alt aspect ce nu trebuia neglijat era ca în studiul cvartalului să se indice rezolvarea așezării blocurilor de pe laturile străzilor înconjurătoare, legîndu-se astfel într-o compoziție întrevăzută, gîndită ca atare și nu ca o surpriză de viitor.

În felul în care a fost proiectat, cvartalul I a fost izolat ca un studiu în sine, fără preocuparea de a-l integra în compoziția orașului, aspect care se sezisează în special în momentul de față; cvartalul nu se integrează nici în condițiile inițiale ale schiței, avînd o expresie de cvartal orășenesc foarte închis, cuprins între anumite străzi ale unei așezări existente, fără nici o preocupare de a se lega de cadrul natural.

*

În cadrul Institutului I.P.C. a început în 1957 elaborarea proiectului pentru cvartalul II, precum și o nouă schiță de sistematizare pentru oraș.

Reconsiderarea vechii schițe de sistematizare, în vederea restrîngerii suprafeței viitorului oraș, pentru a se reda terenul astfel liberat circuitului agricol, s-a făcut destul de formal, noul proiect nereușind să realizeze condițiile puse.

Astfel, atît silueta orașului, cît și în special foarte multe capitole de bază din noul memoriu, care caută să explice soluția, nu fac decît să reia textele primului proiect elaborat în 1952 fără contribuții personale din partea noului autor (arh. Cl. Stănescu).

Aspectele formale se reflectă și în fond, deoarece necesitatea reconsiderării schiței anterioare presupunea ca noua schiță să meargă pe alte premise decît cea anterioară. Or, noul proiect merge, în linii generale, pe aceleași clase de construcții în cadrul aceluiași perimetru, pe aceeași rețea stradală, modificată pe alocuri formal.

De asemenea se folosesc și anumite idei de compoziție din primul proiect, interpretate însă greșit, ideea fiind de această dată lipsită de conținut.

De exemplu, din memoriul proiectului 1952, citățm: « Piața civică, de formă dreptunghiulară, este așezată transversal față de axa magistralei, pentru realizarea unei întreruperi a compoziției », pe cînd în proiectul schiței din anul 1957, se spune: « Piața civică, de formă dreptunghiulară, este așezată în lung față de axa magistralei, pentru realizarea unei întreruperi a comunicației » (!).

În realitate, piața creată în continuarea arterei magistrale — fragmentată de data aceasta în două, ca profil transversal pe parcurs — denaturează aspectul bine gîndit în primul proiect al magistralei; în ceea ce privește piața, nu se reușește decît să se creeze un spațiu lărgit în continuare, neexpresiv și nelegat organic de arterele care se distribuie în diferite părți.

Deși proiectul tinde a fi o sinteză a tuturor proiectelor anterioare, materialul prezentat, foarte vast, este foarte greu de cuprins, partea generală de prezentare (temă, cadru natural etc.) fiind greu de diferențiat de descrierea soluției propuse de proiectant.

Un aspect nou, pe care proiectantul ar fi fost interesant să-l prindă în noul proiect, ar fi fost acela al cuprinderii zonei de așezări dintre noul oraș și grupul industrial; aceasta rămîne în afara posibilităților de amenajare și

1

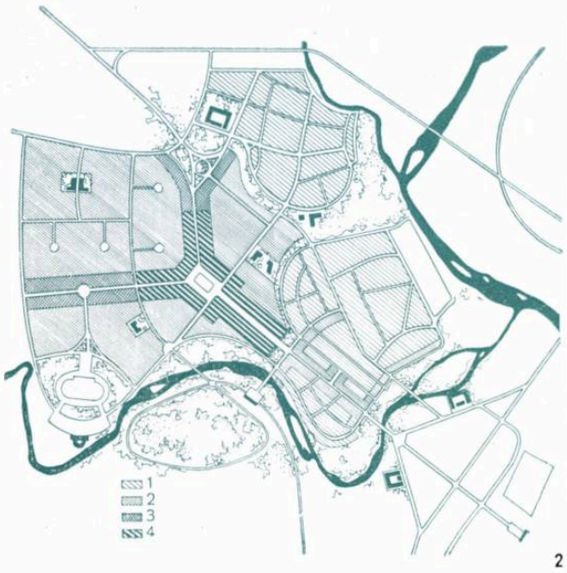

2

1 — Schița de sistematizare a orașului Onești—ISPROR, 1952
Autori, arhitecții M. Silianu și Mariana Vereanu
1. Construcții p + 3 — 2. Construcții p + 2 — 3. Construcții p + 1 — 4. Dotații
2 — Schiță de sistematizare a orașului Onești — I. P. C., 1957
1. Construcții p + 1 —2. Construcții p+2 —3 Construcții p+3 și p+2 —4. Construcții p+3 și p+4.
3, 6, 7 — Cvartalul I — Vederi din interiorul cvartalului
4 — Vedere panoramică asupra cvartalului III
5 — Cvartalul I — Vedere dinspre sud-est

3

4

restructurare, ce apare ca foarte necesară, contribuind și la rezolvarea economică a problemelor de perspectivă.

Subliniez acest aspect pentru a fi pus în discuție de actualul proiectant și beneficiar.

De asemenea ar fi fost interesantă o analiză a posibilităților de înglobare a așezării existente în dezvoltarea orașului nou în așa fel încît să fie folosită la maximum terasa acestei așezări, degajînd în schimb terenul dinspre sud-est.

Continuarea proiectării în alt institut (de data aceasta I.C.S.O.R.), în 1958, a făcut ca proiectul elaborat anterior pentru cvartalul II de către I.P.C., în 1957, să fie reconsiderat în cadrul unui studiu tehnico-economic.

Această reconsiderare apărea necesară din următoarele motive esențiale: în proiectul I.P.C. din 1957 nu se indica modul de asamblare a incintelor proiectate cu cvartalul III de la nord-est și cu cvartalul I de la sud-est; de asemenea, nu se indica modul de rezolvare a cornișelor ce delimitează cvartalul către rîul de la sud-est și către așezarea existentă către nord-vest; compoziția de ansamblu a cvartalului II, pe lîngă o serie de deficiențe de ordin economic, atît ca folosire a teritoriului, cît și ca necesar de dotații, prezenta o neconcordanță între sistemul adoptat și condițiile concrete ale teritoriului. (La capitolul de analiză a indicilor se vor arăta și omisiunile făcute la lucrările de folosință generală.)

Pentru a ilustra posibilitățile de compoziție a cvartalului II, prin eliminarea deficiențelor sezisate, s-a întocmit o nouă soluție de sistematizare a acestui teritoriu, extins de data aceasta la limitele naturale.

Această analiză arată că, și în detaliu, sistematizarea elaborată în cadrul I.P.C. paralel cu noua schiță nu reușise să atingă un nivel satisfăcător, proiectarea marcînd aspectul unui scop în sine.

Înaintea elaborării studiului tehnico-economic și a noului proiect pentru cvartalul II s-a elaborat în cadrul I.C.S.O.R. proiectul cvartalului III. Aceasta a reprezentat o poziție neconsecventă a proiectării în dezvoltarea armonioasă a noului oraș; în loc să se îmbine studiile de detaliu cu schița orașului, așa cum ar fi fost rațional, ele au fost fragmentate; I.C.S.O.R. a admis, la cererea beneficiarului, inversarea modului firesc de proiectare și, așa cum am arătat mai sus, a început proiectarea cvartalului III înaintea cvartalului II.

Organele de conducere au aprobat studiul tehnico-economic pentru cvartalul II, proiect realizat în spiritul acestui studiu, reușind să închege, de data aceasta, un proiect ce reia calitățile semnalate la prima schiță de sistematizare.

În sfîrșit, la finele anului 1958 au fost revizuite proiectele cvartalului II și III în lumina hotărîrilor plenarei C.C. al P.M.R. de reducere a prețului de cost al construcțiilor de locuințe.

Ca aspecte generale pozitive în compoziția acestor cvartale se remarcă preocuparea autorilor proiectelor de a urmări, în primul rînd, adaptarea la condițiile naturale și armonizarea construcțiilor proiectate cu cele existente sau cu cele în curs de execuție, folosind teritoriul rațional, aspect ce se reflectă și la densitățile de populație obținute.

Printr-o permanentă preocupare a autorilor pentru problemele tehnico-economice, au fost realizați indici economici ce ating valori foarte apropiate de cele cerute de ultimele directive.

Analizînd aspectele desfășurării proiectului orașului muncitoresc Onești, se desprind o serie de deficiențe. Astfel, nu s-a reușit să se asigure o continuitate în proiectare, autorii schimbîndu-se pe parcurs; în felul acesta a apărut, pe de o parte, tendința unora dintre ei de a se ocupa exclusiv de etapa respectivă, fără a cuprinde problemele de ansamblu și de perspectivă, și, pe de altă parte, tendința de afirmare, măcar formal, față de autorul anterior.

Nu s-a reușit să se asigure un colectiv de coordonare pe etape mai lungi, în special pentru problemele de specialitate, proiectele respective fiind mereu reconsiderate.

Lipsa de coordonare a proiectelor diferite și, în special, lipsa unei eșalonări a execuției lucrărilor edilitare au dus la situații destul de greu de rezolvat. Astfel, s-au executat lucrări de pavare a drumului național existent Orașul Stalin—Bacău, fără a se ține seama de extensia orașului față de traseul drumului; mai mult, pe acest traseu s-au executat lucrări de canalizare, energie electrică etc., greu de reconsiderat în această situație, fără investiții importante și oneroase.

Aceste aspecte organizatorice deficiente au influențat negativ calitatea proiectelor; în perioada de proiectare 1953—1957 s-au elaborat numeroase proiecte consumînd importante energii, care nu au dus la rezultate pozitive, proiectarea trebuind să fie reluată pe baza documentației și premiselor anterioare.

Arh. GH. HUSSAR

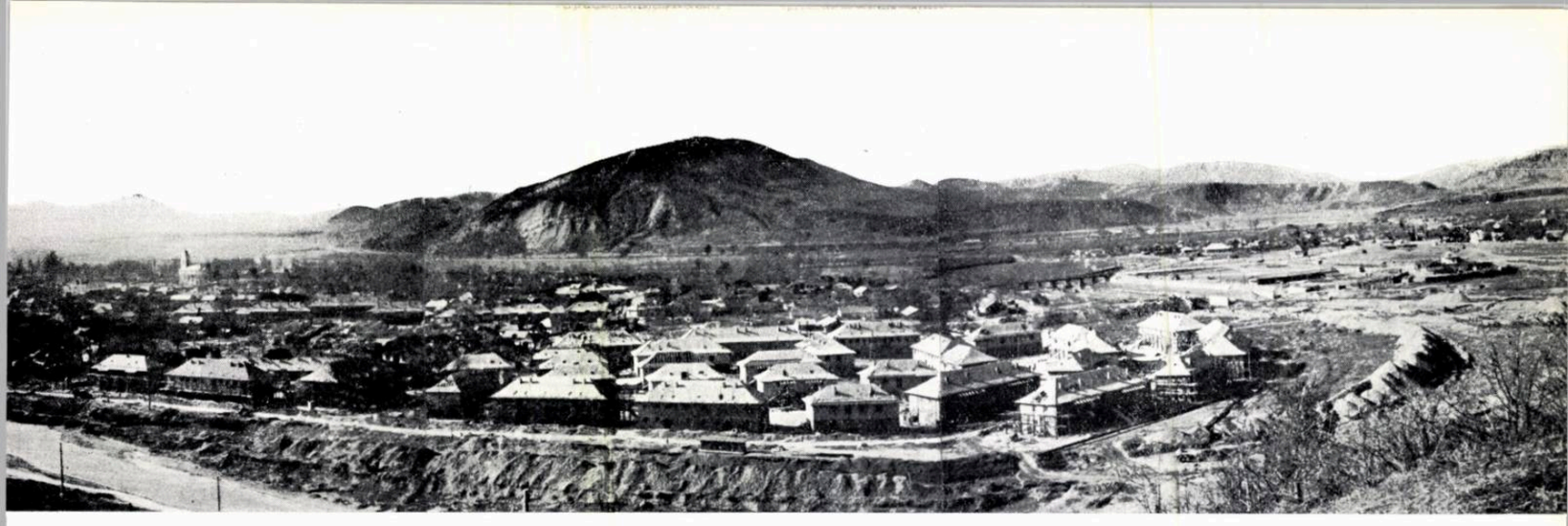

INDICI TEHNICO-ECONOMICI REALIZAȚI

Cvartalul I, proiectat în perioada 1954—1957 de I.P.C.—ISPROR—I.P.C.

APARTAMENTE EFECTIVE

Apartament cu 1 cameră	— 84 (7,4%)
Apartamente cu 2 camere	— 459 (70,7%)
Apartamente cu 3 camere	— 142 (21,9%)
Total apartamente	— 649

SUPRAFEȚE PRIVIND APARTAMENTELE

— Suprafața construită desfășurată (inclusiv subsoluri)	— 66 018 m²
— Suprafața locuibilă desfășurată	— 21 892 m²
— Coeficient de locuibilitate K_3 (pe bloc, inclusiv subsol)	— 0,34
— Suprafața construită medie de apartament efectiv (inclusiv cota subsol)	— 101,72 m²
— Suprafața locuibilă medie de apartament efectiv	— 33,73 m²

INDICI PENTRU APRARTAMENTE EFECTIVE

— Suprafața construită medie pe cameră (inclusiv partea aferentă din subsol)	— 47,43 m²
— Suprafața locuibilă pe cameră	— 15,73 m²
— Suprafața construită medie pe locuitor	— 23,37 m²
— Suprafață locuibilă medie pe locuitor	— 8,29 m²

ALTE CLĂDIRI

Pe teritoriul cvartalului I se mai află, în afara clădirilor cu apartamente:
— Cămin pentru nefamiliști
— Magazine încorporate în 2 blocuri cu apartamente
— Creșă
— Grădiniță de copii

Pentru a se putea analiza aceste cifre astăzi, pe aceleași criterii de comparație cu noile secții de locuințe, s-au echivalat cu apartamente medii (de 2 camere sau 32 m² locuibili).

Astfel, din echivalarea celor 649 de apartamente efective, a căminului de nefamiliști și a magazinelor a rezultat un total de 780 de apartamente convenționale.

Același calcul a fost făcut și pentru numărul de locuitori.

Au rezultat:

DATE NUMERICE ÎNSUMATE

— Aria terenului	— 9 ha
— Suprafața construită la sol	— cca. 18 800 m²
— Suprafața construită desfășurată (exclusiv creșa și grădinița de copii)	— 73 419 m²
— Suprafața locuibilă convențională desfășurată	— 24 980 m²

INDICI DE DENSITATE PE HECTAR

Procent construit	— 20,9
Suprafața construită desfășurată	— 8 158 m²/ha
Suprafața de locuit desfășurată	— 2 775 m²/ha
Apartament convențional de 32 m² locuibili	— 86,4 apt./ha
Locuitori	— 349 loc./ha.
Costul lucrărilor edilitare pentru cvartalul I se ridică la suma de cca	17 000 000 lei

INDICI DE ORIENTARE PRIVIND COSTUL LUCRĂRILOR EDILITARE ȘI DE AMENAJĂRI ÎN CVARTAL

— Costul pe ha	— lei 1 890 000
— Costul pe apartament convențional	— lei 21 790
— Costul pe m² suprafață de locuit convențională	— lei 680
— Costul pe m² construcție desfășurată (inclusiv subsol)	— lei 232

Cvartalul II

Analiza făcută în cadrul studiului tehnico-economic elaborat de I.C.S.O.R. și în cadrul detaliului de sistematizare pentru întreg teritoriul a sarcinii de proiectare pentru etapa I, a înlăturat deficiențele proiectului precedent (I.P.C. — ISPROR), ajungîndu-se la următoarele concluzii:

În afară de înlăturarea deficiențelor de ordin compozițional arătate anterior, au fost cuprinse toate valorile lucrărilor edilitare ce nu fuseseră cuprinse pentru întregul teritoriu (partea aferentă din artera magistrală, străzi, piețe, spații plantate, centrală termică); proiectarea construcțiilor făcută cu noi secții

S-au obținut următorii indici:

INDICI DE COST PE APARTAMENT MEDIU

Cost construcții + instalații interioare	— 35 292 lei/apartament
Cost construcții + cote aferente	— 39 947 lei/apartament
Cost lucrări edilitare și lucrări de folosință generală	— 9 220 lei/apartament (288/m² locuibili)
Cost pe apartament, inclusiv cota-parte dotări social-culturale, lucrări exterioare și exproprieri	— 61 750 lei/apartament
Coeficientul de locuibilitate pe cartier K_3	— 0,538
Suprafață locuibilă pe apartament mediu de 2 camere	— 29,35 m²

ANALIZA COMPARATIVĂ

	Cvartal I	Cvartal II
Coeficient K_3	0,34	0,538
Costul lucrărilor edilitare raportate la suprafața de locuit	680/m²	288/m²

Acești doi coeficienți ilustrează perfect progresul realizat, atît sub aspectul compoziției cvartalului, cît și al noilor secții folosite.

— Coeficientul K_3 de locuibilitate (0,34) față de noul coeficient obținut este deosebit de nefavorabil (aceasta se explică prin faptul utilizării vechilor secții «475»), ducînd și la un preț foarte ridicat al construcțiilor, suprafața construită medie fiind de 101,72 m².

— Procentul construit (20,9) și densitatea populației (349 loc./ha) sînt la limita inferioară.

— Costul lucrărilor edilitare raportat la suprafața de locuit (lei 680/m²) apare foarte ridicat.

Din folosirea anumitor secții tip și rezolvarea planului în incinte, atît indicii de locuibilitate, cît și costul lucrărilor edilitare sînt foarte neeconomici.

5

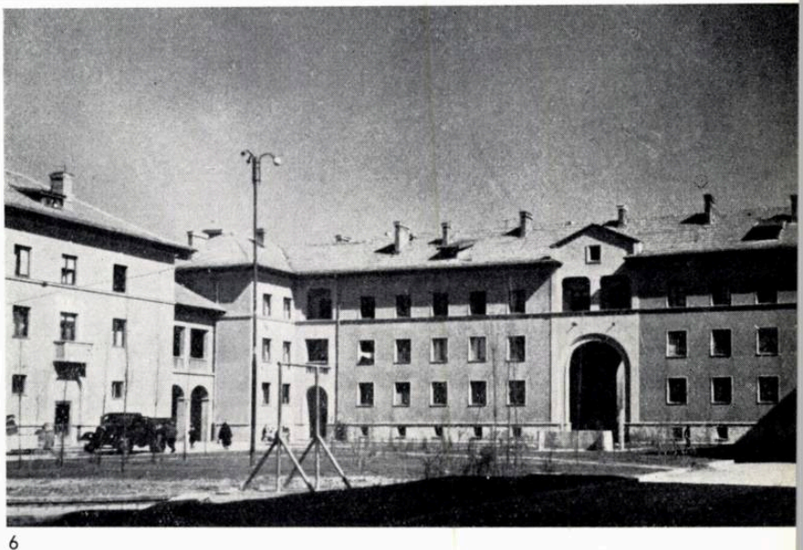

6

7

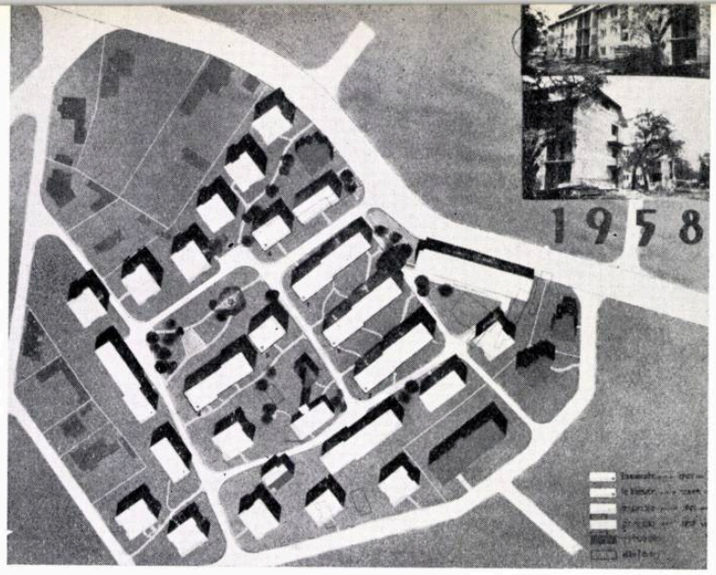

1

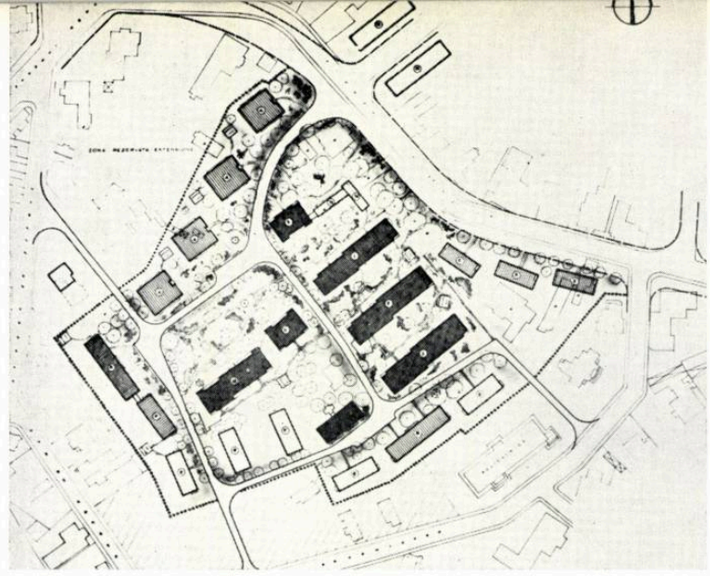

2

CVARTAL DE LOCUINȚE LA PIATRA NEAMȚ

Colectiv de proiectare:
Arhitecții Mariana Vereanu (șef de proiect), Alexandra Zaharia, R. Popa
I. C. S. O. R.

Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei are de realizat în orașul Piatra Neamț un număr mare de apartamente pentru cazarea unei părți din salariații industriilor din zona învecinată. În 1956 a fost ales pentru amplasarea acestor locuințe un teren aflat oarecum la periferia localității. Acest amplasament a fost schimbat ulterior, alegîndu-se un altul, situat în zona centrală, între gară și piața principală a orașului, fapt care contribuie la ridicarea caracterului orășenesc al localității și asigură locuitorilor condiții de confort urban superioare.

Problema felului de transport în comun la locurile de muncă, la o distanță de cca. 10—15 km, nu a fost încă definiv rezolvată, deși acest lucru ar fi putut avea o influență asupra poziției noilor cartiere, în raport cu orașul. Din acest punct de vedere, amplasamentul ales favorizează soluția transportului pe calea ferată existentă (fiind în vecinătatea gării) sau pe cea rutieră, excluzînd-o oarecum pe aceea a unui tramvai cu caracter suburban, soluție ce a fost avută în vedere la un moment dat.

Pentru prima etapă de construcție (1957) s-a ales o fîșie de teren liberă de construcții de-a lungul bulevardului Republicii, unde au fost amplasate cinci blocuri a cîte patru apartamente, dispuse ordonat, însă variat, prin alternarea orientării. Această alegere a permis o proiectare rapidă, în raport cu urgența execuției și proiectarea în continuare, într-un cvartal parțial construit, cuprins între străzile I. V. Stalin, M. Drăghiescu și Gh. Coșbuc.

Sarcina de proiectare elaborată în același an prevedea realizarea, pe un teren de cca. 4 ha, a unui număr de 415 apartamente convenționale, în blocuri p + 2.

Prețul de deviz pe apartament mediu era de 80 500 lei (incluzînd lucrările edilitare aferente, costul se ridica la 97 500 lei). Costul relativ ridicat al lucrărilor edilitare se explică prin necesitatea de a suplini slaba înzestrare a orașului din acest punct de vedere, prin dublarea inelară a conductei de alimentare cu apă și realizarea unei porțiuni dintr-un viitor colector principal.

Densitatea obținută pe cvartal este relativ mare; prezența apei freatice aproape de suprafața terenului a impus renunțarea la subsoluri; rezolvarea încălzirii este făcută prin termoficare, construindu-se o centrală de cvartal. Boxele gospodărești au fost înlocuite prin prevederea în apartament a unei cămări mai cuprinzătoare, neputînd fi vorba de construirea unor anexe gospodărești în cvartal.

Calitățile compoziționale se afirmă printr-o așezare liberă, dar totuși ordonată, a clădirilor și prin posibilitățile de realizare fără dărîmări importante. S-a neglijat însă, din acest ultim punct de vedere, luarea în considerare pentru prima etapă a factorului de proprietate a solului, așezîndu-se unele clădiri în parte pe terenuri deținute de particulari.

La faza următoare — proiect tehnic și parțial de execuție întocmit în 1958 — acest inconvenient a fost înlăturat prin modificarea planului de ansamblu. Pentru reducerea costului locuințelor s-au îmbunătățit secțiile tip folosite la primele trei blocuri aflate în execuție; pentru următoarele trei blocuri, în lipsa unor secții tip valabile, s-au proiectat secții mai economice, în lumina recomandărilor din avizul D.A.U. la faza sarcină de proiectare. Prin creșterea numărului de niveluri de la trei la patru a fost obținut un spor de locuințe, totalul pe cvartal însumînd 507 apartamente. Prin scăderea înălțimii libere a camerelor si desființarea subsolului, noile clădiri au o înălțime la cornișă care nu contrastează violent cu cea a unor clădiri cu trei niveluri existente în vecinătate. Compoziția cîștigă de asemenea în claritate, prin afînarea construcțiilor.

Proiectele de execuție ce se realizează în acest an urmăresc îmbunătățirea soluției prin introducerea de noi secții-directive la blocurile neexecutate și prin adaptarea planului de ansamblu. Grație faptului pozitiv că pînă

3

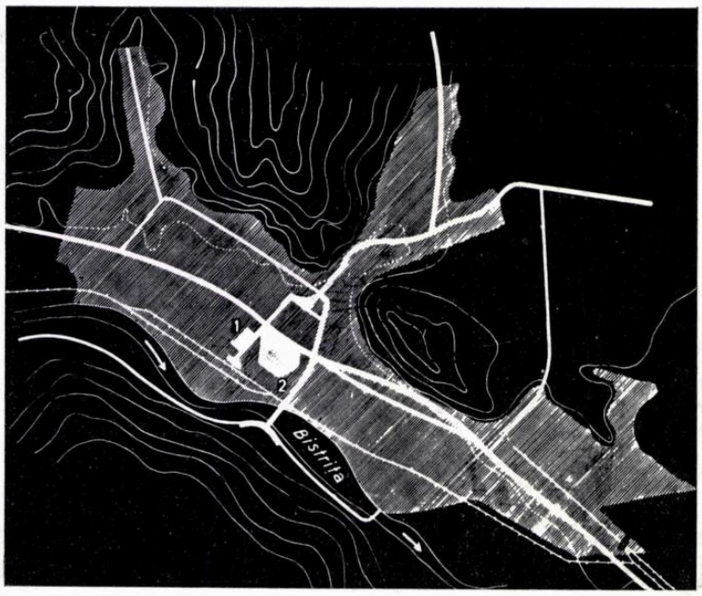

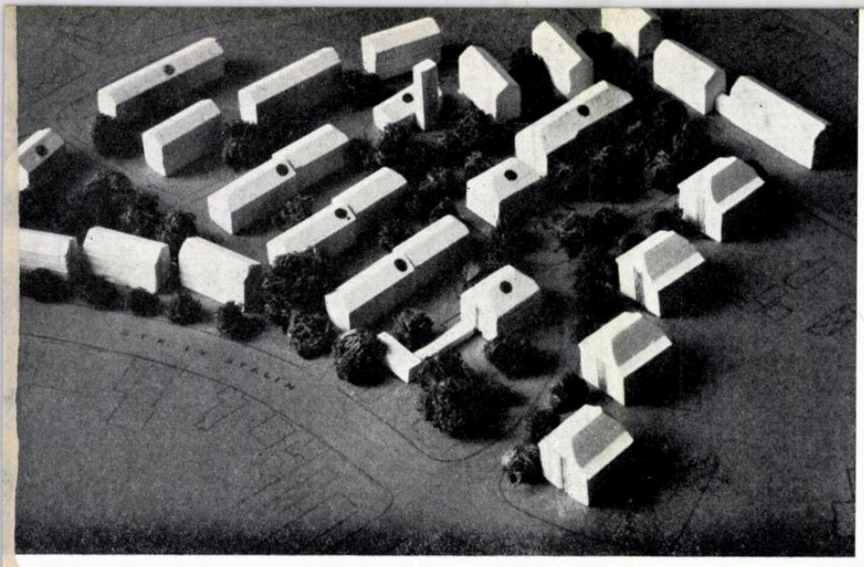

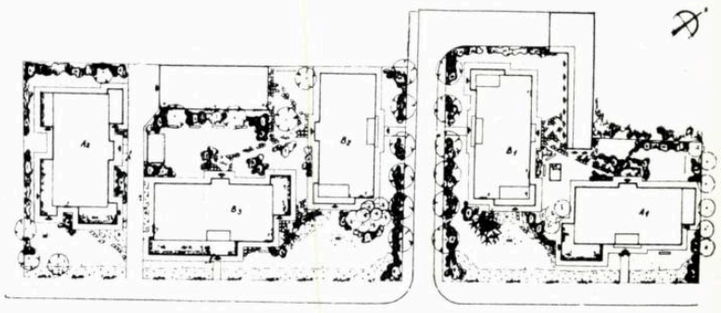

5

1 — Plan de situație al cvartalului de locuințe, strada I. V. Stalin — Proiect de execuție 1958
2 — Plan de situație al cvartalului de locuințe, strada I. V. Stalin — Proiect definitiv de execuție 1959
3 — Schema orașului Piatra Neamț
1. Vile pe bulevardul Republicii — 2. Cvartal de locuințe, strada I. V. Stalin
4 — Cvartal de locuințe, strada I. V. Stalin — Machetă
5 — Plan de situație al grupului de vile de pe b-dul Republicii
6 — Vederea vilei A_1
7 — Vederea vilei B_2
8 — Vederea vilei B_3

4

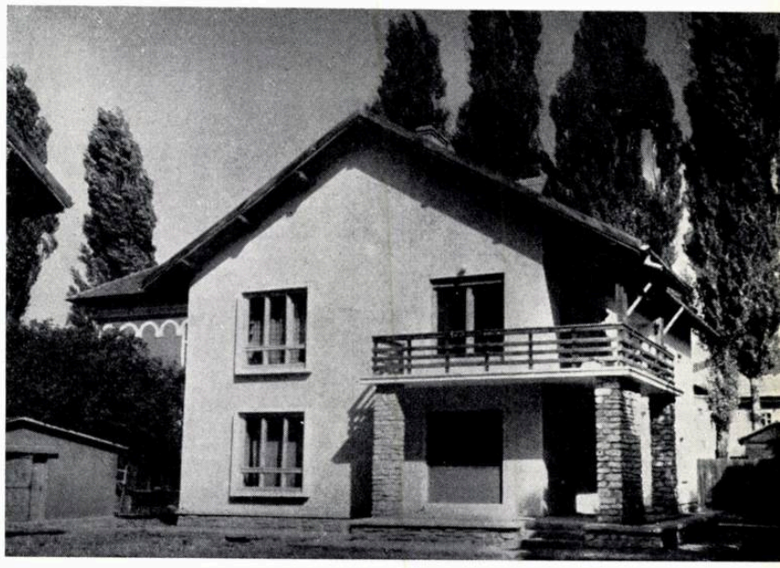

6

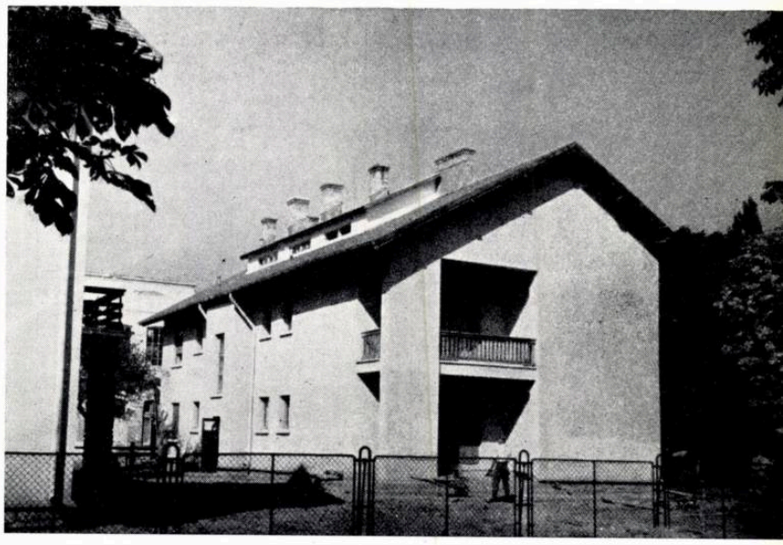

7

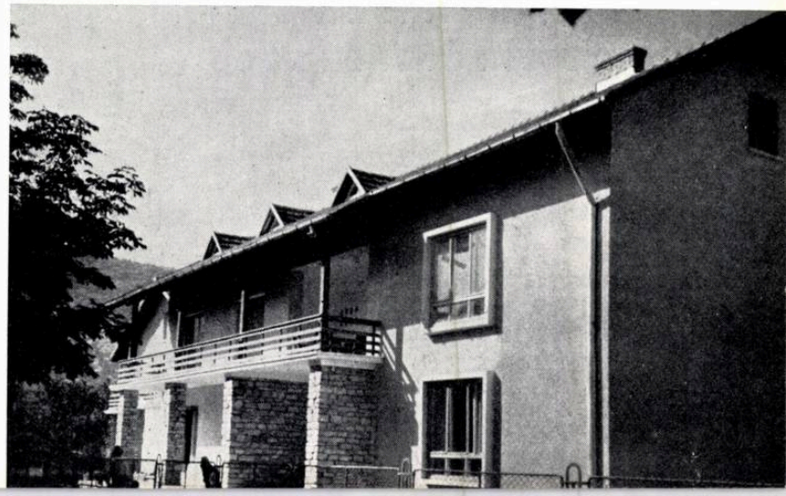

8

astăzi au fost executate majoritatea lucrărilor edilitare aferente cvartalului, costul pe apartament mediu fizic (inclusiv lucrările de folosință generală) scade de la 80 500 la cca. 46 000 lei pentru clădirile ce se vor construi de aci înainte.

Străduința proiectanților se îndreaptă acum, după ce suprafețele libere din interiorul cvartalului sînt aproape epuizate, la studierea legăturii lui cu străzile înconjurătoare și la punerea în valoare a fronturilor, îndeosebi spre strada I. V. Stalin. Aceasta, nu fără dificultăți: fîșia de teren proprietate particulară și clădirile existente acolo au dictat oarecum, așa cum am mai arătat, soluția primei etape. De asemenea, unul din punctele de program — prevederea unor magazine, a căror poziție firească ar fi fost de-a lungul străzii I. V. Stalin — a apărut și dispărut alternativ din obiectivul temelor succesive. Aceste împrejurări nu au fost de natură să ușureze munca proiectanților; cea mai recentă soluție — pe care o considerăm și cea mai reușită — prevede crearea unui front care, prin dispoziția ușor decalată și poziția diferită a clădirilor una față de alta, precum și prin tratarea arhitectonică diferențiată a colțurilor, poate da efecte agreabile de perspectivă scurtă.

Un factor important în compoziție îl constituie și un nuc bătrîn și aspectuos, formînd un element de tranziție între blocurile perpendiculare și cele înșiruite la strada I. V. Stalin. (Poate că ar trebui să se propună clasarea lui ca monument al naturii, avînd în vedere rolul important pe care-l capătă.)

Din punctul de vedere al circulației, se propune acum debușarea aleii principale de acces în dreptul străzii (scurte) de legătură cu centrul orașului. Modificarea apare justificată, mai ales dacă se are în vedere viitoarea restructurare masivă a acestui centru — ținînd seama de necesitățile beneficiarului — rectructurare a cărei proiectare a și început. În legătură cu circulația este de semnalat economica deservire a blocurilor prin aleia carosabilă interioară (indicele de folosire este de cca. 1,1 m^2 de locuitor).

Unele drumuri de șantier au fost menținute ca alei pentru pietoni, putînd fi folosite la nevoie și de vehiculele pazei contra incendiilor.

Problema clădirilor destinate educației nu a fost decît parțial atinsă. Prezentarea teoretică a cca. 150 de copii de vîrstă preșcolară a fost avută în vedere la sarcina de proiectare, rezervîndu-se un spațiu pentru creșă și cămin de zi în partea de nord-vest a cvartalului.

În plus, în faza finală a cvartului vor mai fi necesare și cinci săli de clasă pentru cei vreo 200 de copii de vîrsta școlii elementare, lucru care va trebui rezolvat în afara cvartalului, în cadrul rețelei școlare orășenești. (Această față a lucrurilor scapă deseori proiectanților, nefiind legată direct de investiția respectivă).

Din punctul de vedere al plasticii arhitecturale în raport cu ansamblul, semnalăm o greșeală în tratarea capătului nordic al celor trei blocuri perpendiculare pe strada I. V. Stalin; avînd cîte o loggie spre răsărit, ele oferă o vedere agreabilă dinspre strada M. Drăghiescu, vedere care este, în schimb, destul de neinteresantă dinspre artera principală — I. V. Stalin — din cauza esteticii prea « seci » a colțurilor orientate spre această stradă.

În ansamblu și cu toate slăbiciunile semnalate mai sus (datorate în oarecare măsură și unor « ezitări » de temă) sau altora nesemnalate (de exemplu, relativa subdimensionare a centralei termice din cauza creșterii neprevăzute a numărului de apartamente), cvartalul de locuințe de la Piatra Neamț constituie o reușită ilustrare a posibilităților de îmbunătățire a proiectării în fazele ei succesive și pe parcurs, cu maximă operativitate.

Factori hotărîtori în această acțiune au fost: continuitatea în proiectare prin menținerea aceluiași colectiv, verificarea pe parcurs a soluțiilor prin frecvente consultări cu D.A.U. și o bună conlucrare cu beneficiarul și executantul.

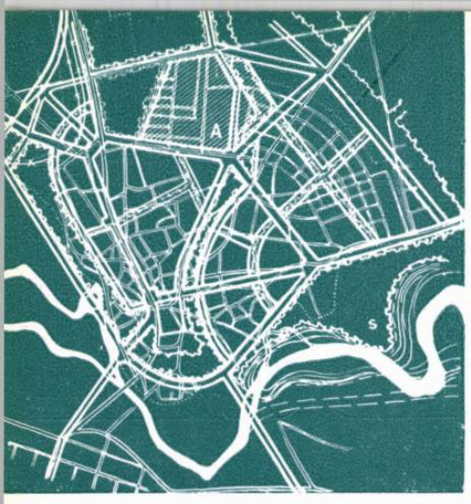

1

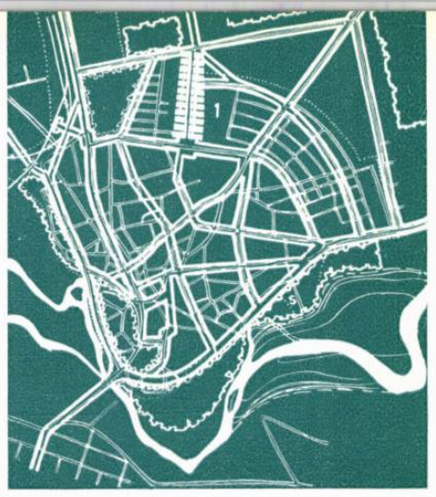

2

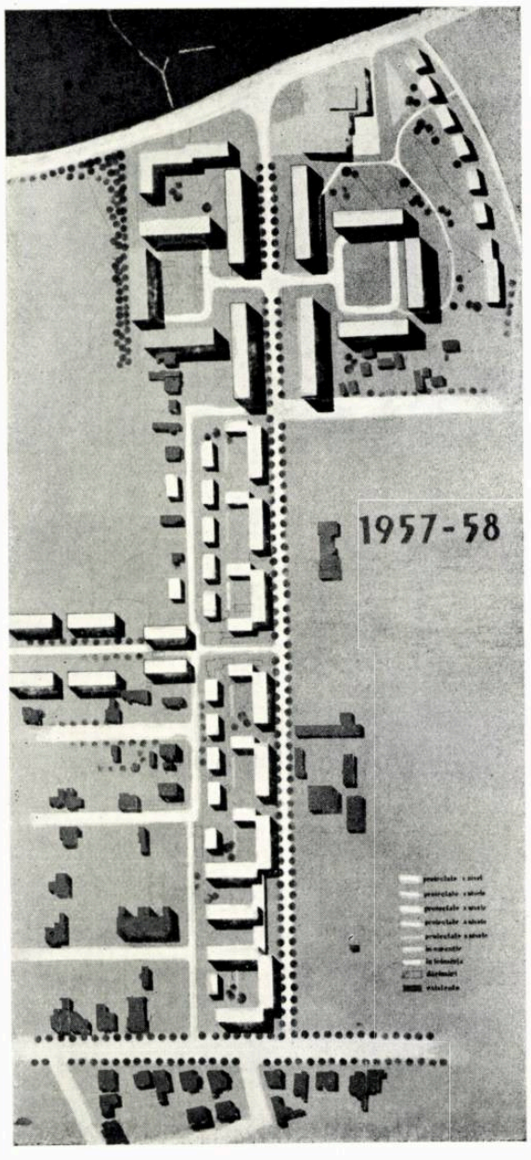

3

STUDII DE SISTEMATIZARE ȘI LOCUINȚE LA ROMAN

Proiectarea acestor locuințe a fost începută la ISPROR în 1952, pentru cazarea salariaților complexului siderurgic ce urma să se dezvolte în nordul orașului, prima tranșă de realizare urmînd a fi de cca. 1000 de apartamente *.

Programul, în ansamblul lui, a pornit însă de la o premisă economică nerealistă, fapt care a avut repercusiuni, în primul rînd, asupra proiectelor de sistematizare. Orașul, prevăzut a crește în scurt timp la 80 000 de locuitori — cifră însemnată pentru scara orașelor din R.P.R. — a primit asaltul entuziasmului tineresc al proiectanților, bazați pe o temă de proiectare care nu analizase suficient posibilitățile efective de realizare și capacitatea de investire și executare în timp și spațiu. În perioada 1952—1954 au fost elaborate la ISPROR trei proiecte de sistematizare (schemă principială, schiță, schiță de plan general). A fost realizat inițial un plan de sistematizare pornit de la ideea creării unui oraș nou, ce urma a se dezvolta pe vatra actuală a orașului prin restructurarea lui integrală, în afara unor elemente existente (puține la număr), considerate valabile din punct de vedere plastic și economic.

Planul de ansamblu, elaborat în 1954, după trei ani de studii, a avut, din această cauză, numeroase lipsuri: proiectarea « la teu și echer » pe un plan considerat orizontal (fără să fie) și liber de construcții (tot fără să fie), tratarea mult prea amplă a profilelor transversale și a interspațiilor, înălțimea generală a blocurilor cu 4—5 caturi, urmărirea monumentalului cu orice preț etc. Întins pe o suprafață de 44 ha, cu cca. 100 000 m² construiți la sol (din care 20 000 numai clădiri obștești), cu o capacitate de cazare de aproape 14 000 de locuitori în vreo 3 500 de apartamente, ansamblul ducea la sarcini de investiții deosebit de mari, fără a ține seama de fondul existent, care trebuia demolat.

Acest mod de proiectare gigantoman a fost criticat chiar atunci, și în anul următor proiectarea a fost reluată pe baza unui program mult mai restrîns.

Din vechiul plan de ansamblu a rămas numai amplasamentul, sau mai precis o parte a lui: capătul străzii Anton Pan, la limita nordică a orașului. Pe acest amplasament, I.P.C. a

* *Vezi articolul « Cartier de locuințe în orașul Roman » de arh. V. Sebestyén, « Arhitectura R.P.R. » nr. 4/1954.*

pentru reducerea costului construcțiilor

INFLUENȚA PARAMETRILOR GEOMETRICI ȘI SPAȚIALI AI CONSTRUCȚIILOR ASUPRA COSTULUI ZONEI DE LOCUIT

Lucrare întocmită în cadrul Cercului științific de urbanism al studenților, sub conducerea arh. B. Grünberg, candidat în științe, de către studenții: Lungu Șt., Dumitrescu Alexandra, Fărcașu Al., Manoliu Olga, Mănăilă R. și Ruță Liliana.

În sectorul construcțiilor civile, ponderea principală o reprezintă locuințele, ceea ce face ca economicitatea lor, atît ca elemente, cît și în ansambluri urbane, să aibă o deosebită importanță, ele determinînd în ultima analiză structura economică a centrelor populate. Studiul economicității locuinței trebuie deci considerat în strînsă legătură cu economia zonei de locuit și implicit a întregului centru populat.

Costul unei locuințe nu se rezumă în fond la costul lucrărilor de construcție și instalație interioară, ci cuprinde și costul rețelelor de lucrări edilitare, al dotărilor social-culturale aferente, precum și cheltuielile de întreținere.

Studiul de față își propune să analizeze unul din aspectele economicității zonei de locuit, și anume legătura dintre parametrii determinanți ai clădirilor și costul lucrărilor edilitare.

În studiu au fost adoptate o serie de noțiuni pe care, pentru a putea face această expunere, socotim necesar să le definim:

1. *Parametrii geometrici* ai clădirilor sînt cele trei dimensiuni ale volumului construit: lungime, adîncime, înălțime.

2. *Parametrii spațiali* sînt diverși indici K_1, K_2, K_3 dintre care ne vom ocupa de K_3, raportul dintre suprafața locuibilă și cea construită.

3. *Raportul modular* R_m folosit în urbanism la studiile de însorire și ventilare, reprezintă raportul $\frac{D}{H}$ în care D este distanța între blocuri, iar H înălțimea lor.

4. *Indicele de ocupare a teritoriului* reprezintă raportul între suprafața construită la sol și suprafața teritoriului.

5. *Densitatea de construcție locuibilă* adică m² locuibili pe ha.

6. *Densitatea populației* reprezintă o cifră variabilă în funcție de condițiile specifice ale fiecărei așezări. În studiul nostru am socotit 8 m² locuibili/loc ca normă actuală pentru țara noastră.

7. *Densitatea liniară* reprezintă raportul între suma lungimilor străzilor și aleilor și suma lungimilor caselor.

1 — Schemă principială de sistematizare a orașului Roman — ISPROR, 1953
Autori, arhitecții I. Bedeus, M. Silianu și Mariana Vereanu
A. Amplasamentul cartierului detaliat de ISPROR în 1954
2 — Completare la schița de sistematizare a orașului Roman — I.C.S.O.R., 1956
Autor, arh. Romeo Rău
1. Zona sistematizată a străzii Anton Pan
3 — Plan de situație al ansamblului de locuințe — I.P.C. 1955 și I.C.S.O.R. 1957—1958
Pentru blocurile lungi I.P.C., autor arh. V. Cantuniari
Pentru partea de sud I.C.S.O.R., autor, arh. Geta Pîrvulescu
Pentru partea de nord I.C.S.O.R., autori, arhitecții C. Iotzu și Alexandra Zaharia
4 — Studiu pentru planul de ansamblu al cartierului de locuințe — ISPROR., 1954
Autori, arhitecții V. Sebestyén, C. Frumuzache și N. Pruncu

4

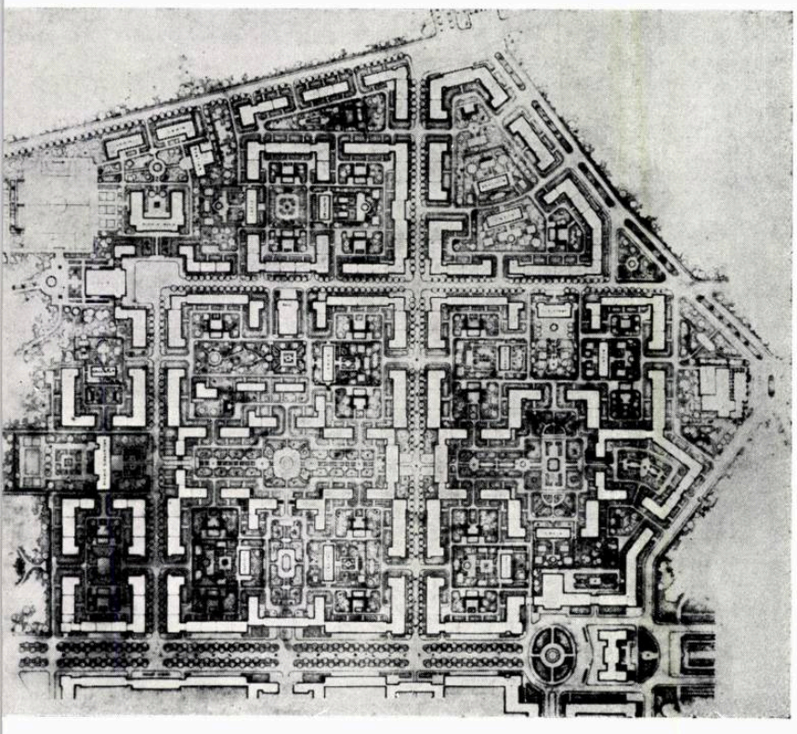

proiectat în 1955 două incinte, de o parte și de alta a străzii, însumînd cca. 500 de apartamente în blocuri foarte mari, cu 4 și 5 niveluri, cele de la stradă măsurînd 75 m de front.

Dacă amplasamentul propus de proiectanți era justificat — în acel moment cel puțin intenționat — prin prevederea creării unui nou centru al orașului în imediata vecinătate, azi acesta a rămas periferic în raport cu orașul și cu dificultăți în ce privește rezolvarea problemelor tehnico-edilitare (artera principală de apă se află la cca. 1 km și colectorul de ape uzate, la cca. 500 m). Această poziție nu se justifică nici prin faptul așezării în direcția industriei, întrucît traseul nu se parcurge în nici un caz pe jos.

Preluarea de către I.P.C. a dimensiunilor construcțiilor din proiectele ISPROR (fără ca aceasta să mai fie fundamentată pe supradimensionata perspectivă de dezvoltare anterioară) a dus la crearea unui ansamblu disproporționat față de scara actuală și viitoare a orașului.

În contrast cu compoziția anterioară, ansamblul I.P.C. se limitează la stricta investiție, fără vreo preocupare de închegare ulterioară, de legare cu restul orașului sau de deservire cu clădiri obștești. Rezolvarea arhitectonică a celor două semiincinte — ale căror brațe est-vest cad perpendicular pe mijlocul barelor nord-sud — este și ea îndoielnică, deoarece contravine principiului vederii degajate, care stă la baza « partiului » incintelor. În plus, în partea de est, așezarea rectangulară a blocurilor intră în contradicție cu forma terenului: margine de terasă cu denivelări destul de importante.

Din această compoziție rigidă vreo 100 de apartamente — amplasate peste clădiri existente — nu s-au putut realiza, deși erau propuse puține dărîmări.

Proiectarea, reluată de I.C.S.O.R. în 1957—1958 s-a sprijinit pe reconsiderarea soluției de sistematizare din 1956, a orașului, sub formă de completări, pentru un obiectiv provizoriu de 50 000 de locuitori. Ea și-a propus îndreptarea pe cît posibil a erorilor de pînă acum. Astfel, în primul rînd, a fost oprită construcția celor trei blocuri ce nu putuseră încă să fie executate; s-a tins apoi să se realizeze investițiile spre centrul orașului, printr-o mai bună înțelegere a situației existente și viitoare și o rațională folosire a lucrărilor edilitare.

Noua soluție prevede construirea pe latura vestică a străzii Anton Pan pînă în b-dul Republicii și pe fîșia de la sud de stadion, cu blocuri cu 2 și 3 niveluri; închegarea intersecției Anton Pan-Mihai Viteazul și realizarea unei fîșii tampon de blocuri p + 1 între grupul I.P.C. și cartierul de locuințe unifamiliale ce a început să se dezvolte pe terasa inferioară. Compoziția, realizabilă cu dărîmări minime, dezvoltă cartierul la 750 de apartamente, inclusiv o serie de « plombe » (restul de 250 de apartamente ale programului definitiv urmînd a fi edificate pe amplasamente ce se vor stabili ulterior). S-a prevăzut dotarea cu magazine, creșă și cantină-restaurant.

Proiectarea realizează astfel o justă tranziție între elementele vechi și noi, existente, atenuează disproporția dintre ele, lăsînd în același timp deschise orice alte posibilități de viitor, permițînd adaptarea periodică la investiția respectivă. Este totuși regretabil că, din motive obiective, nu s-a putut trata și partea estică a străzii Anton Pan.

Locuințele de la Roman arată și evoluția concepției de proiectare a reconstrucției urbane în țara noastră; în răstimp de cîțiva ani s-a produs o maturizare a acestei concepții, sezisabilă în acest caz prin legarea mai concretă a soluțiilor urbanistice de realitate, prin grija pentru economie și aspectele tehnico-economice. Fără îndoială că acest proces ar fi fost și mai rapid, dacă nu ar fi existat și aici — ca și în multe alte cazuri — o trecere « din mînă în mînă » a proiectării, factor de discontinuitate îndeosebi dăunător în proiectarea de urbanism.

INFLUENȚA DIVERȘILOR FACTORI ASUPRA ECONOMICITĂȚII ZONEI DE LOCUIT

Ne vom ocupa la început de felul în care elementele determinante ale costului construcțiilor influențează costul întregii zone de locuit. Studiul se referă la o serie de date concrete privitoare la costul lucrărilor edilitare pe magistrala centrului Onești, care constituie astăzi tema unor proiecte de construcții și sistematizare ale I.C.S.O.R.

Se știe că din punctul de vedere al construcției însăși și al cheltuielilor de exploatare, clădirile cu un număr ridicat de niveluri sînt mai economice; astfel:

— Clădirile cu trei niveluri au un cost mai scăzut cu 4—5% decît cele cu două niveluri în ceea ce privește costul construcției și 12—15% în ceea ce privește cheltuielile de încălzire centrală.

— Clădirile cu 4—5 niveluri au un cost mai scăzut cu 6—10% față de cele cu două și o scădere a cheltuielilor de încălzire cu 20—25%.

În același timp, mărirea numărului de niveluri duce și la o simțitoare modificare a principalilor indici privind gradul de ocupare a terenului și reducerea cheltuielilor pentru lucrări edilitare.

Pentru stabilirea unor date teoretice, I.C.S.O.R. a întocmit o serie de scheme sintetice, care nu pot fi aplicate în practică, dar care reliefează anume aspecte ale influenței diverșilor parametri asupra economiei zonei de locuit.

Din aceste date se poate vedea că, mărind numărul de caturi, crește proporțional densitatea de construcție și cea a populației, păstrînd același indice de folosire a terenului, iar la o aceeași densitate, indicele de folosire a terenului scade. Totodată, costul lucrărilor edilitare se micșorează foarte mult: la creșterea numărului de niveluri de la 3 la 4, cu 11—18%, iar de la 2 la 3, cu 15—25%. În studiul experimental pe care l-am efectuat luînd ca bază o parte din magistrala proiectată la Onești se poate constata o reducere a costului lucrărilor edilitare cu 9,1% pentru creșterea numărului de niveluri de la 3 la 4, așa cum se vede în tabelul 1.

Aceste procente nu se pot generaliza deoarece primul caz reprezintă un caz limită, iar în al doilea, un caz particular.

Cam același lucru se petrece și în cazul variației lățimii construcțiilor, numai că aci, la creșterea lățimii cresc concomitent, atît densitatea de construcție și populație, cît și indicele de folosire a terenului. Ca dată curentă, verificată de practică, la o creștere a lățimii cu un metru, densitatea de populație și construcție crește cu 3—5%, iar indicele de ocupare a solului cu 3—6%. Costul lucrărilor edilitare în același timp scade cu 4—9%.*

În studiul efectuat asupra magistralei Onești, păstrîndu-se aceeași densitate de construcție și populație și mărindu-se adîncimea construcțiilor cu 2 m, costul lucrărilor edilitare a scăzut cu o valoare echivalentă cu porțiunea de stradă hașurată, adică cu 12,7%, după cum se vede în tabelul 2.

Din cele arătate mai sus rezultă că, atît din punctul de vedere al economiei construcțiilor în sine, cît și al economicității exploatării urbane, construcțiile înalte și adînci sînt cele mai favorabile. Ele duc la densități mari de construcție și populație, ale căror limite superioare sînt determinate însă de anumite norme de igienă și confort.

La o aceeași densitate de construcție și populație, clădirile înalte și adînci reduc mult indicele de folosire a teritoriului, lăsînd distanțele între construcții mult mai mari, permițînd crearea unor spații plantate unitare, suficiente pentru a avea eficacitate în modificarea microclimei și crearea unui confort sporit.

În studiul experimental efectuat asupra magistralei Onești se constată pe porțiunea din dreptul cvartalului I o scădere a costului lucrărilor edilitare cu 19,2% pentru o creștere de înălțime cu un nivel (de la 3 la 4 niveluri) și o sporire a adîncimii construcției cu 2 m (vezi tabelul 1).

* Aceste date au fost extrase din studiul teoretic întocmit de I.C.S.O.R.

În ceea ce privește lungimea construcțiilor (numărul de tronsoane), aceasta influențează în special densitatea liniară a rețelelor edilitare. Așa cum s-a mai arătat, densitatea liniară reprezintă raportul dintre suma lungimilor străzilor și aleilor carosabile și cea a lungimii clădirilor aferente. Acest indice ne interesează să fie cît mai mic, pentru utilizarea la un înalt nivel a rețelei de străzi și alei. Este evident că prin lungirea construcțiilor, acest indice scade.

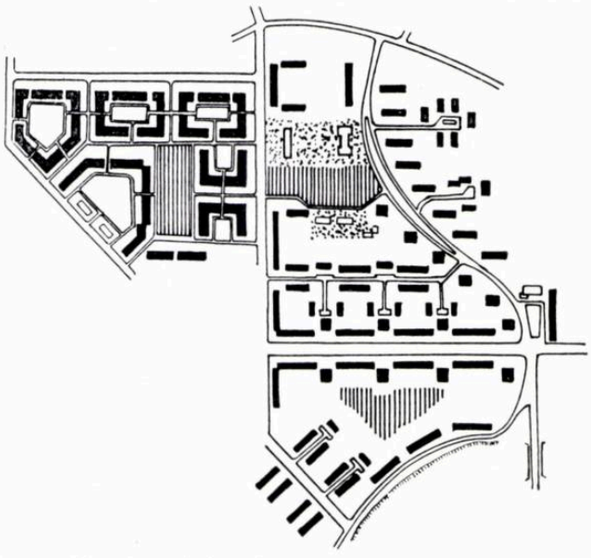

Planul cvartalelor I și II Onești

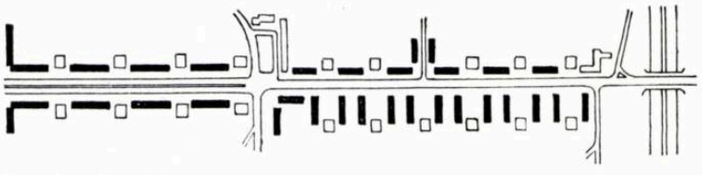

Situația existentă

Mărirea suprafeței locuibile datorită măririi lățimii blocurilor

Păstrînd aceeași suprafață locuibilă, prin mărirea adîncimii construcției, lungimea de stradă necesară scade

La această lungire trebuie avute în vedere însă și o serie de alte considerente, cum ar fi:

— respectarea densității de construcție în limitele permise de normative;
— respectarea indicilor de ocupare a teritoriului;
— respectarea normelor P.C.I.;
— respectarea normelor de însorire;
— respectarea unei serii de considerații funcționale ale zonei de locuit, în sensul că aceste clădiri foarte lungi determină o serie de parcursuri greoaie dintr-o parte în cealaltă a clădirii.

Pe aceeași magistrală, mărirea numărului de tronsoane de la 2 la 3, concomitent cu o lățire de 2 m, a dus la o reducere a costului lucrărilor edilitare cu 17,6%.

Modificarea acestor parametri trebuie să țină seama totodată și de considerente economice-constructive.

Dacă mărirea numărului de niveluri este economică din punct de vedere urbanistic, ea trebuie să aibă în vedere și posibilitățile de realizare, știut fiind, de exemplu, că o construcție cu ziduri portante nu trebuie să depășească 4—5 niveluri, deoarece grosimea zidurilor la parter i-ar scumpi nerațional costul.

Schimbarea categoriei de adîncime dincolo de o anume limită (12 m spre exemplu) ar scumpi construcția, deoarece duce la spații interioare pierdute, datorită lipsei de lumină. În plus, la construcțiile cu zid median adîncimea nu poate fi mărită prea mult, deoarece costul planșeelor prefabricate crește. La această modificare se comportă mai bine construcțiile cu ziduri transversale. Lungimea acestor construcții nu trebuie însă să depășească anumite limite, întrucît fiecare travee în plus necesită construirea unui zid transversal portant care o scumpește față de clădirile cu zid median.

La alegerea soluției trebuie să se țină seama de toate aceste considerente, prin studii comparative asupra prețului de cost al întregului ansamblu.

Dintre indicii spațiali, K_3 are o deosebită influență asupra densității de construcție locuibilă. Prin mărirea lui K_3, la o aceeași suprafață desfășurată vom avea o mai mare suprafață locuibilă la ha și la o aceeași lungime de rețea, o mai mare suprafață locuibilă aferentă.

Preocuparea pentru îmbunătățirea continuă a valorii lui K_3 are deci o tot atît de mare importanță pentru economicitatea ansamblurilor de locuit, ca și pentru aceea a economiei construcției în sine.

*

Să urmărim acum felul în care diferite elemente urbanistice, cum ar fi însorirea, normele P.C.I., mărimea cvartalelor și modul de organizare a teritoriului, influențează economia zonei de locuit.

Însorirea determină în cea mai mare parte valoarea raportului modular (raportul dintre D și H). Considerînd necesar 1,5 ore de însorire directă la solstițiul de iarnă, acest raport modular variază între 0,94 și 2,55, în funcție de înclinarea construcției față de axa sud-nord, pornind de la 0 la 90°. La 0°, construcțiile trebuie să se afle într-un raport modular de 1,17. Valoarea raportului scade pînă la 0,94 la un unghi de 30° cu axa sud-nord, pentru ca să crească la 2,55 cînd construcția este orientată est-vest. La o înclinare între 0—30°, construcțiile primesc raze directe și pe fațadele nefavorabil expuse spre nord-est și nord-vest.

Diversele orientări determină deci raporturi modulare variate, care duc la variația densității de construcție.

Principiul însoririi directe nu dă totuși date reale, deoarece intervin o serie de considerații privitoare la nebulozitate (frecventă iarna), grosimea pereților, geamurile care nu permit pătrunderea razelor ultraviolete și așa mai departe. Acest criteriu a fost înlocuit cu acela al vizibilității bolții cerești, bazat pe studiile de reflexie a razelor ultraviolete, luminoase și calorice, studii care stabilesc valabilitatea oricărei orientări în afara celei spre nord, care lipsește construcția de acțiunea razelor solare directe.

Raportul modular depinde de latitudinea fiecărei țări; pentru țara noastră el este fixat la 1,5 pentru fațadele lungi ale construcțiilor. Cu cît ne vom depărta spre nord, pentru o aceeași cantitate de raze directe, raportul modular va trebui mărit.

În ceea ce privește *distanța dintre calcanele* blocurilor, aceasta este determinată de normele privind paza contra incendiilor.

Tot normele P.C.I. sînt acelea care fixează o anume depărtare a construcțiilor de la accesele carosabile, precum și o serie de măsuri, care, desigur, au influența lor asupra economicității urbanistice.

Costul lucrărilor edilitare este influențat de asemenea de *mărimea cvartalului*, lucru constatat din experiență.

La o creștere de la 3 la 6 ha, costul rețelei subterane, spre exemplu, scade cu 4%; la o creștere a cvartalului de la 6 la 9 ha, același cost scade cu 6%. În ceea ce privește drumurile, o creștere de la 3 la 6 ha aduce o scădere a cheltuielilor cu 5—7%, iar o creștere de la 6 la 9 ha, o reducere a cheltuielilor de 8—10%.

Dacă pînă acum am considerat în studiu o serie de factori izolați, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că, în mare parte, economicitatea soluțiilor urbanistice depinde de modul de organizare a zonei de locuit. În ultimă analiză, pentru un anumit regim de construcție, dimensiunea cvartalelor și modul de organizare a teritoriului determină economicitatea soluției urbanistice.

Pentru a ne face o imagine asupra felului în care modul de organizare a teritoriului influențează economia zonei de locuit, vom urmări variațiile densității liniare pe rețea, ca indice sintetic, în condiții date ale regimului de construcții.

Din analiza făcută de inginer Desiatkov (în revista Arhitectura U.R.S.S. nr. 4/1958), asupra unor cvartale construite în U.R.S.S., rezultă că la un cvartal perimetral, la clădirile din interior, rețeaua edilitară suplimentară revine scump:

— la un cvartal de 2,8 ha $P_1 = \frac{ls}{lc} = 1{,}82$ scump

$$P_2 = \frac{la}{lc} = 1{,}24$$

$$P_0 = \frac{ls + la}{lc} = 3{,}06$$

— la un cvartal de 5,8 ha $P_1 = 1{,}01$ a scăzut
$P_2 = 1{,}52$
$P_0 = 2{,}53$

— la un cvartal de 9 ha $P_1 = 0{,}80$
$P_2 = 1{,}20$
$P_0 = 2{,}00$

În cazul organizării teritoriului zonei de locuit în microraion sau unitate de vecinătate, P_1 și P_0 scad foarte mult.

Trecerea de la cvartalele perimetrale geometrice la cele libere aduce o scădere a costurilor la lucrări edilitare cu 15—20%; în plus, cvartalele geometrice necesită — în cazul terenurilor accidentate — mari lucrări de sistematizare verticală și cheltuieli suplimentare pentru subsoluri și socluri, care duc la ridicarea costului întregii zone de locuit. Așezarea frontală a fațadelor de-a lungul străzilor de mare circulație înrăutățește condițiile de locuit, ceea ce face ca pentru asigurarea confortului să fie necesare retrageri mari și fîșii plantate întinse; toate acestea, fără a mai lua în considerare densitățile nepermise pe care le creează defectuoasa așezare a dotărilor în cvartal și lipsa unor spații corespunzătoare pentru odihnă și sport. În tabelele 4 și 5 sînt date o serie de cifre comparative în legătură cu cvartalele I și II de la Onești.

În raportul său la Congresul al V-lea al U.I.A., prof. N. Baranov spune: « Experiența din domeniul urbanismului din Anglia, Franța, Suedia, Polonia, U.R.S.S. și alte diferite țări arată că se poate crea un sistem rațional de deservire culturală și socială prin gruparea funcțională a unui oarecare număr de ansambluri rezidențiale în unitățile de vecinătate (microraion) ».

Unitatea de vecinătate sau microraionul constituie acea formă de organizare a teritoriului în care locuințele sau grupurile de locuințe (unități rezidențiale) sînt grupate în jurul unui echipament menit să deservească populația complet și satisfăcător în ceea ce privește necesitățile zilnice culturale și sociale (creșe, grădinițe, școli, magazine cu produse de primă necesitate, terenuri de odihnă și sport etc.).

Acest sistem creează posibilitatea izolării zonei de locuit și de deservire de circulația intensă, reducînd în același timp suprafața străzilor și aleilor în folosul spațiilor plantate, care, nemaifiind fragmentate, își au efectul lor asupra microclimei și condițiilor igienice și sanitare.

Atît spațiile plantate, cît și dotările social-culturale, de sănătate publică și învățămînt formează o rețea bine concepută, menită să servească în bune condiții necesitățile populației.

Considerînd aspectul economic al problemei, modul de organizare a zonei de locuit în microraioane duce la o simțitoare reducere a costului lucrărilor edilitare, la o mărire a suprafețelor verzi față de cele pavate și realizează în același timp o mare densitate liniară la rețea, prin gruparea rațională a construcțiilor.

*

Studiul de față și-a propus găsirea unui indice sintetic, care să ilustreze mai complex economicitatea soluției urbanistice.

Astfel, considerăm că este necesară stabilirea unei legături între lungimea rețelelor edilitare și suprafața locuibilă pe care o deservesc. Cu cît o anumită lungime de rețea deservește un spațiu locuibil mai mare, cu atît soluția poate fi considerată mai economică.

Vom denumi acest indice densitate liniară complexă A_0, care reprezintă raportul dintre lungimea străzilor și aleilor carosabile și suprafața locuibilă pe care o deservesc. Acest indice cuprinde densitatea liniară amintită mai sus, celelalte gabarite ale clădirilor și indicele K_3. După calculele efectuate, valoarea indicelui A_0 ar trebui să fie cel puțin 1/15 pentru un regim de construcție de 3—5 niveluri, pentru ca soluția în ansamblu să fie economică. Pentru alte regimuri de construcție, acest indice poate fi recalculat în mod corespunător, pentru a se găsi un mijloc de control sintetic al economicității soluțiilor urbanistice.

Notînd:

$A_0 = A_1 + A_2$ în care A_1 este raportul dintre lungimea străzilor și suprafața locuibilă, iar A_2 este raportul dintre lungimea aleilor și suprafața locuibilă, obținem următoarele valori:

$$A_1 = \frac{0{,}4}{15} \qquad A_2 = \frac{0{,}6}{15}$$

Aceste formule se pot defini în felul următor:

A_0 — 1 m liniar de stradă și alee carosabilă trebuie să deservească cel puțin 15 m² suprafață locuibilă pentru ca soluția să fie economică;

A_1 — 0,4 m liniari de stradă trebuie să deservească cel puțin 15 m² suprafață locuibilă;

A_2 — 0,6 m liniari de alee carosabilă trebuie să deservească cel puțin 15 m² suprafață locuibilă.

În consecință, pentru un apartament mediu de cca. 30 m² locuibili sînt necesari pentru deservire cca. 2 m liniari de rețea carosabilă (stadă sau alee).

Raportul dintre lungimea străzilor și a aleilor carosabile e bine să nu depășească 2/3.

Cifrele obținute mai sus ne oferă posibilitatea de a controla cu ușurință economicitatea soluțiilor urbanistice cu regimul de construcție cel mai frecvent la noi în țară (3—5 niveluri).

Acest studiu necesită desigur a fi completat și îmbunătățit în vederea obținerii unor date menite să ilustreze cît mai exact economicitatea zonelor de locuit în complexitatea aspectelor pe care urbanismul le oferă în țara noastră.

Din punct de vedere teoretic, această metodă de control rămîne valabilă pentru orice regim de construcție, cu deosebirea că valorile lui A_0, A_1 și A_2 se schimbă.

Tabelul 1

VARIAȚIA COSTULUI LUCRĂRILOR EDILITARE ÎN FUNCȚIE DE ÎNĂLȚIMEA ȘI LĂȚIMEA CLĂDIRILOR

Specificația	Unități	3 niveluri		4 niveluri	
		A	B	C	D
Suprafața desfășurată construită	m²	19 620	19 620	26 160	26 160
Suprafața locuibilă desfășurată	m²	10 200	10 200	13 600	13 600
Costul lucrărilor edilitare pe m²/loc.	lei/m²	312	278	283	252
Cost lucrări edilitare pentru 1 loc.	lei/m²	2 480	2 210	2 260	2 020
Procent de reducere a costului lucrărilor edilitare de la A la C	%	9,1			
Procent de reducere a costului lucrărilor edilitare de la B la D	%	9,3			
Procent de reducere a costului lucrărilor edilitare de la A la D	%	19,2			

Tabelul 2

VARIAȚIA PREȚULUI LUCRĂRILOR EDILITARE ÎN FUNCȚIE DE LĂȚIMEA TRONSONULUI LINIAR

Specificația	Unități	Lățimea clădirilor	
		A 9,5 m	B 11,5
Suprafața construită desfășurată	m²	72 100	83 600
Suprafața locuibilă desfășurată	m²	37 500	43 000
Numărul locuitorilor pentru 8 m²/loc.	locuitori	47 000	53 600
Costul lucrărilor edilitare pe m²/loc.	lei/m²	283	248
Costul lucrărilor edilitare pe loc.	lei/m²	2260	1 980
Procent de reducere a costului lucrărilor edilitare	%	12,7	

Tabelul 3

VARIAȚIA PREȚULUI LUCRĂRILOR EDILITARE ÎN FUNCȚIE DE LUNGIMEA CLĂDIRILOR

Specificația	Unități	Dimensiunea clădirilor	
		Lățime 9,5 m A 2 tronsoane	Lățime 11,50 m B 3 tronsoane
Suprafața construită desfășurată	m²	39 400	41 500
Suprafața locuibilă desfășurată	m²	20 500	21 600
Costul lucrărilor edilitare m²/loc.	lei/m²	283	232
Costul lucrărilor edilitare pe loc.	lei/loc.	2 260	1 860
Procent de reducere a costului lucrărilor edilitare de la A—B	%	17,6	

Tabelul 4

BILANȚ TERITORIAL COMPARATIV

	Specificația	Unități	Cvartal I	Cvartal II
			p+2 — p+3	p+3
A	Suprafața totală a terenului	ha	9	22,20
B	Suprafața străzi și piețe	ha	1,40	2,30
C	Suprafața cvartalelor	ha	7,60	19,90
D	Suprafață parcele dotări	ha	0,40	2,10
E	Suprafața netă a cvartalelor C—D	ha	720	17,80
F	Suprafață alei carosabile	ha	0,85	1,10
G	Suprafața locuibilă desfășurată	m²	24 370	65 300
H	Numărul locuitorilor pentru 8 m² locuibili	loc.	3 050	8 150
I	Procent alei carosabile F—E	%	11,8	6,2
J	Densitate brută pe cvartal G—C	metri pătrați locuibili/ha	3 210	3 280
K	Densitate brută pe cvartal H—G	loc/ha	400	410
L	Densitate netă pe cvartal G—E	metri pătrați locuibili/ha	3 400	3 670
M	Densitate netă pe cvartal H—E	loc/ha	425	460

Tabelul 5

INDICI DE COST DE APARTAMENT MEDIU DE 2 CAMERE

Specificația	Cvartal I	Cvartal II
Cost lucrări edilitare și lucrări de folosință generală (lei)	21 800	8 800
Cost construcții și instalații interioare (lei)	78 500	38 500
Cost cota-parte dotări social-culturale, magazine, exproprieri etc. (lei)	12 500	9 200
Total (lei)	112 800	56 500

C. Spiride

SISTEMATIZAREA TERITORIALĂ

UTILITATEA ŞI STRUCTURA SISTEMATIZĂRILOR TERITORIALE

Interesul deosebit pe care-l stîrnesc problemele de urbanism reflectă actualitatea şi importanţa pe care o prezintă sistematizarea locală şi teritorială în acţiunea de construcţie şi de echipare a aşezărilor urbane şi rurale, organizarea complexă şi armonioasă a teritoriului ţării noastre.

Contribuţia la distribuţia în teritoriu a forţelor de producţie în conformitate cu planurile economice de stat, economicitatea investiţiilor privind amplasarea construcţiilor de locuinţe şi a dotărilor necesare noilor industrii, dezvoltarea aşezărilor urbane şi rurale sînt cîteva din problemele actuale ale sistematizării teritoriale. Contribuţia sistematizării teritoriale devine din ce în ce mai utilă şi mai plină de conţinut prin numeroasele studii şi proiecte realizate în ultimii 10 ani.

Analizînd structura lucrărilor, se constată că aceasta s-a completat şi îmbunătăţit treptat. Începînd cu sistematizarea unor regiuni, a unor complexe teritoriale de producţie sau a unor microregiuni industriale şi trecînd la studiile de amplasare a unor importante investiţii industriale, sistematizarea teritorială cuprinde problemele urbanistice de organizare complexă şi pe etape a teritoriului.

Practica lucrurilor ne arată că activitatea de sistematizare se desfăşoară în variate momente de transformare şi de dezvoltare a teritoriului.

În unele cazuri, faza de dezvoltare este încă incipientă şi în consecinţă gradul de adîncire a problemelor şi de organizare a teritoriului urmăreşte, în primul rînd, sezisarea problemelor esenţiale. Această cunoaştere contribuie, prin concluziile sale critice şi prin propuneri, la completarea datelor de ansamblu pentru o eventuală considerare a unor investiţii ce decurg din prevederile planului de desvoltare a economiei naţionale. Tot în această fază incipientă, utilitatea studiilor de sistematizare se mai justifică şi prin faptul că aceste proiecte de sistematizare devin şi un instrument care, în anumite limite, permite elaborarea şi aplicarea unor măsuri pe plan local.

Fig. 1 — Sistematizare teritorială

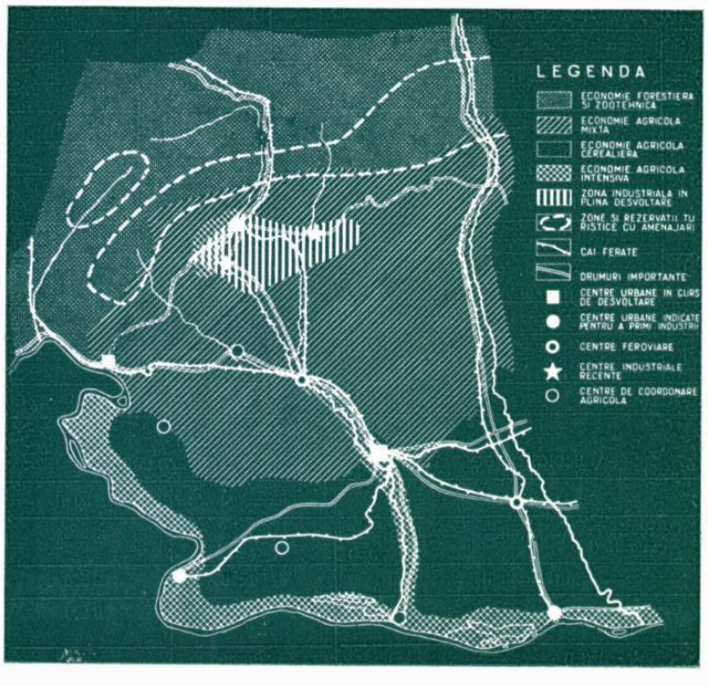

În alte cazuri, sistematizarea teritorială intervine în momentul cînd dezvoltarea unei regiuni sau microregiuni se amplifică, iar ritmul de industrializare devine tot mai accentuat. În acest caz, sistematizarea teritorială intervine direct, avînd o utilitate deosebită prin organizarea, coordonarea şi armonizarea necesităţilor şi intereselor multiple, uneori contradictorii, ale variatelor activităţi economice. În această fază de industrializare şi de transformare a teritoriului, sistematizarea este chemată să rezolve problemele privind amplasarea investiţiilor importante, dezvoltarea şi profilarea coordonată a aşezărilor, asigurarea unei echipări tehnice şi a unei deserviri corespunzătoare noului profil economic pe care-l dobîndeşte teritoriul considerat.

Uneori, pe arii în genere restrînse, intervenţia sistematizării teritoriale are un caracter mai mult ameliorativ, atunci cînd procesul de dezvoltare s-a produs unilateral şi necontrolat, lipsind organizarea coordonată şi armonizarea de ansamblu a unor variate activităţi economice între ele şi în raport cu aşezările omeneşti.

De asemenea, experienţa arată că sistematizarea teritorială trebuie să intervină uneori concomitent, la adîncimi diferite, în cadrul unei regiuni, sub forma studiului de ansamblu, paralel cu sistematizarea unor arii restrînse — microregiuni — unde ritmul investiţiilor este în faza iniţială sau în curs de amplificare.

Aceste multiple situaţii reprezintă de fapt procesul de creştere şi de dezvoltare, rolul şi prezenţa sistematizării teritoriale fiind tocmai cel de factor activ în cuprinderea fenomenelor de evoluţie şi de transformare ce survin, contribuind la organizarea şi coordonarea complexă a teritoriului.

În legătură cu această diversitate de probleme distribuite în teritorii cu arii mai mari sau mai restrînse, a venit vremea să se înceapă treptat elaborarea studiilor urbanistice — pe regiuni sau microregiuni, cît şi pe raioane şi regiuni administrative — care să cuprindă considerarea unitară a problemelor de urbanism la scara teritoriului naţional. Prin realizarea acestor lucrări s-ar ajunge la o cunoaştere temeinică a aspectelor şi a problemelor specifice, realizarea unui îndreptar util pentru localizarea prevederilor de perspectivă, cît şi elaborarea de indici tehnico-economici.

Tot aşa cum în alte domenii de cercetare s-au elaborat lucrări de ansamblu şi de perspectivă privind teritoriul naţional (de exemplu, studiul zonării folosinţelor agricole), considerăm că şi pe plan urbanistic o astfel de lucrare ar permite îmbunătăţirea activităţii în domeniul sistematizărilor locale şi teritoriale. Realizarea acestor studii de sistematizare ar contribui la cunoaşterea problemelor esenţiale privind:

— dezvoltări şi concentrări excesive de aşezări şi de activităţi economice;
— gradul de echipare tehnică şi de deservire a aşezărilor omeneşti;
— problemele specifice, cu un conţinut propriu, ce se pun tot mai mult în legătură cu necesitatea sistematizării aşezărilor rurale ş.a.m.d.

Aceste lucrări ar permite analize comparative deosebit de utile, o seriere a problemelor esenţiale şi o etapizare în raport cu importanţa lor.

*

În cele ce urmează se vor analiza unele aspecte şi probleme privind contribuţia sistematizării la distribuţia în teritoriu a forţelor de producţie, dezvoltarea aşezărilor prin investiţii de locuinţe şi dotări social-culturale şi în genere la transformarea economică a unui teritoriu.

ORGANIZAREA TERITORIULUI ŞI DEZVOLTAREA ORAŞELOR

Analizarea distribuţiei în teritoriu a forţelor de producţie implică, în afară de considerarea condiţiilor tehnico-economice uzuale — strict legate de profilul industriei respective — şi factori de ordin teritorial, pe care îi au în vedere, în primul rînd, sistematizările teritoriale, şi anume:

— gradul de dezvoltare social-economică a regiunii respective;
— importanţa şi dotările aşezărilor omeneşti;
— gradul de echipare tehnică a teritoriului.

Problema localizării în teritoriu a unităţilor de producţie şi de deservire, determinarea raportului corespunzător între investiţiile industriale şi amenajările necesare, zonificările respective, problemele legate de amplasarea construcţiilor de locuit, sînt elemente de bază în sistematizările teritoriale.

În primul rînd este necesară considerarea gradului de industrializare şi de dezvoltare complexă a teritoriului studiat. Prin abandonarea unui

practicism, limitat numai la unele elemente tehnice de localizare a forțelor de producție, a fost posibilă industrializarea și ridicarea economică a unor teritorii care, în faza inițială de amenajare, au necesitat uneori investiții mai mari decît cele din arii dezvoltate, care beneficiau de o echipare și o dotare superioară a teritoriului.

Ce să facem cu zonele și așezările care, într-o anumită perioadă, nu au investiții însemnate, acestea fiind numai de interes local, dar care, însumate, reprezintă o problemă destul de importantă? Sistematizărilor teritoriale le revine sarcina să arate aspectele critice ce se desprind pe anumite arii, să considere așezările urbane care încă nu au o profilare economică corespunzătoare, deși au posibilități și condiții de dezvoltare.

Procesul de industrializare, în curs, al Moldovei, care a început să aibă importante complexe teritoriale de producție, dezvoltarea intensă a industriei în Oltenia, proiectarea și investițiile legate de transformarea socialistă a agriculturii în Dobrogea, asigurarea alimentării regionale cu apă a zonelor deficitare, ceea ce va permite o valorificare superioară a suprafețelor agricole, toate aceste transformări vor contribui în mare măsură la dotarea și dezvoltarea așezărilor din aceste regiuni.

Un element de seamă în organizarea complexă și ridicarea economică a teritoriului este și considerarea gradului de dezvoltare a așezărilor urbane. Orașele din țara noastră, în raport cu suprafața țării și varietatea formelor de relief, apar satisfăcător răspîndite în teritoriu. De asemenea, cu privire la densitatea lor în teritoriu, la distanțele la care se află așezate orașele unele față de altele, este de reținut că aproape 86% din populația urbană a țării (158 de orașe) este cuprinsă în orașe situate la distanțe relativ mici și care variază între 10 și 60 km.

În general, se observă, în perioada dintre ultimele recensăminte, creșteri de populație urbană deosebit de puternice. Astfel, în localități ca: Hunedoara, Tîrnăveni, Reghin, Onești și altele, creșterea populației a depășit cu mult procentul mediu de creștere a populației urbane dintre ultimele recensăminte.

Examinarea unor aspecte și probleme principale ale orașelor noastre, din punctul de vedere al sistematizării teritoriale, arată necesitatea considerării în mod deosebit a orașelor cu volume de populație mijlocii și mici. În aceste centre urbane există condiții favorabile pentru dezvoltarea industriei, realizîndu-se în acest fel, o dată cu o profilare superioară a funcțiunilor lor economice, și o îmbunătățire a dotărilor tehnico-edilitare și a deservirii lor.

În această perioadă de creștere și de transformare a orașelor apar unele disproporții privind: suprafețele relativ mari ale acestora și cu tendință de creștere, densitățile mici, echipările tehnice și dotările social-culturale, ce devin astfel necorespunzătoare și impun sistematizării locale rezolvări ce se cer considerate și din punctul de vedere al sistematizării teritoriale. Astfel, amplasarea industriilor este posibilă și recomandabilă mai ales în teritoriu, în zonele imediate din jurul orașelor. În acest fel se realizează punerea în valoare, ridicarea în primul rînd a centrelor urbane existente, evitîndu-se pe cît posibil crearea în mod artificial și cu totul neeconomic de noi așezări.

Pentru dezvoltarea armonioasă în teritoriu a orașelor și localităților cu funcțiuni industriale, o problemă însemnată rămîne deci repartiția rațională a forțelor de producție, pornind de la necesitatea dezvoltării complexe a regiunilor, a apropierii producției de sursele de materii prime și de centrele consumatoare, precum și înlăturarea transporturilor încrucișate și pe distanțe mari. Trebuie ținut seama, la stabilirea unor ipoteze de dezvoltare, de asigurarea unei organizări proporționale și armonioase, pe etape, a tuturor regiunilor, care în unele cazuri poate contraveni, în anumite faze, intereselor economice de ramură sau locale.

Pentru a ilustra importanța problemelor ce se pun sistematizării teritoriale, să considerăm transformările ce survin, de exemplu, în regiunea Craiova. Această regiune a trecut în ultimii ani la o însemnată dezvoltare economică, ce este în continuă amplificare. Teritoriul regiunii cuprinde, în cadrul unui relief variat — începînd cu zona muntelui pînă la lunca majoră a Dunării — numeroase resurse ale solului și subsolului. Pe

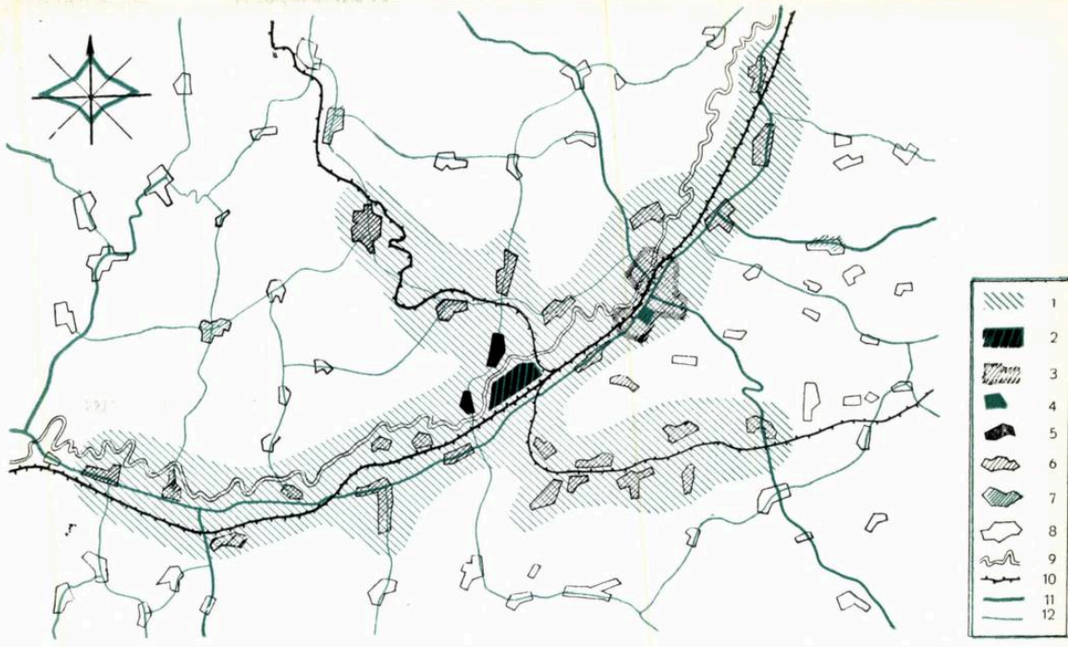

Fig. 2 — Sistematizare teritorială

1. Zona imediată cuprinzînd localitățile cu un disponibil de forțe de muncă ce se poate deplasa zilnic la locul de muncă — 2. Amplasament industrial propus — 3. Localitate cuprinzînd cvartalul propus — 4. Cvartal nou propus a fi construit în oraș — 5. Localități din care se pot efectua, pe jos, deplasări zilnice către locul de muncă — 6. Localități în care se pot efectua, cu trenul, deplasări zilnice la locul de muncă — 7. Localități din zona de studiu, avînd un disponibil mai important de forțe de muncă — 8. Localități — 9. Riu — 10. Linii C.F. — 11. Drumuri principale (naționale și regionale) — 12. Drumuri secundare (raionale și locale)

Fig. 3 — Sistematizare teritorială

1. Zona imediată cuprinzînd localitățile cu un disponibil de forțe de muncă ce se poate deplasa zilnic la locul de muncă — 2. Amplasament industrial propus — 3. Industrie în curs de realizare — 4. Colonie muncitorească propusă — 5. Localități din care se pot efectua pe jos deplasări zilnice către locul de muncă — 6. Localități din care se pot efectua, cu trenul, deplasări zilnice spre locul de muncă — 7. Localități din zona de studiu avînd un disponibil mai important de forțe de muncă — 8. Localități — 9. Riu 10. Linii C.F. — 11. Drumuri principale (naționale și regionale) — 12. Drumuri secundare (raionale și locale)

baza acestor posibilități, în linii mari, apar în regiune zone și microregiuni cu profilări economice specifice (fig. 1).

Astfel, zona economică forestieră și zootehnică din nord reprezintă o arie întinsă. În această parte a regiunii se află unități de prelucrare și valorificare a masei lemnoase, exploatări și cariere de piatră pentru construcții etc. Tot în această parte a regiunii se află și o zonă de mare interes turistic, rezervații de vînătoare, pescuit și de ocrotire a monumentelor naturii. Restul regiunii cuprinde zonele de economie agricolă, din care, în special la sud și pe lunca Jiului, se dezvoltă irigațiile și o importantă zonă viticolă. De asemenea, industria, în continuă creștere (exploatări petrolifere, carbonifere etc.) și amplasarea de noi unități industriale contribue la transformarea economică a regiunii.

Toate aceste activități importante au consecințe asupra așezărilor omenești, a volumului de investiții privind construcțiile de locuințe, a dotărilor necesare orașelor și centrelor industriale. Echiparea tehnică a teritoriului, în ansamblul ei, se completează treptat. Orașele Craiova, Tg. Jiu, Turnu Severin sînt principale centre în curs de dezvoltare; de asemenea, orașele mai mici — Calafat, Corabia etc. — vor putea să primească investiții noi, reprofilări care le vor dezvolta funcțiunile economice ș.a.m.d.

Față de aceste transformări și de consecințele ce decurg, devine necesară organizarea coordonată și complexă a teritoriului, care să țină seama, pe etape de desfășurare, de zone specifice și, în ansamblul regiunii, de toate investițiile ce se produc. Numai în acest fel se vor putea preveni dezvoltări unilaterale în cadrul unei ramuri, în dauna altor sectoare de activitate, amplasări necorespunzătoare care să ducă la crearea artificială de noi așezări, în dauna celor existente, efectele nocivităților noilor industrii asupra așezărilor, transporturi nerationale și alte urmări cu caracter negativ, care se pot preîntîmpina.

O altă problemă legată de relația «orașul considerat în teritoriul său» este tendința — ce se observă în numeroase cazuri — de extindere nejustificată în teritoriu a intravilanului orașului. Această expansiune teritorială se produce prin încorporări succesive de cartiere de tip rural sau prin înglobarea treptată a unor așezări rurale ce se găsesc în imediată apropiere de centrul urban.

Construcțiile de locuințe unifamiliale cu lot gospodăresc, în cazul cînd sînt făcute în mod necontrolat și fără o sistematizare, produc treptat extinderi și dezvoltări necorespunzătoare. Includerea în perimetrul administrativ al orașului a unor atare așezări este în detrimentul bunei gospodăriri orășenești și al așezărilor respective. În acest caz apare necesar să se prevadă prin lege obligativitatea întocmirii planurilor de sistematizare a zonelor preorășenești, pentru orașele unde sînt astfel de situații sau unde, prin realizarea unor importante investiții, se produc extinderi în teritoriu de acest gen.

În concluzie, în regiunile cu importante investiții și dezvoltări complexe, sistematizarea regională împreună cu planurile de amenajare a microregiunilor și zonelor preorășenești trebuie să devină obligatorii.

AMPLASAREA ÎN TERITORIU A CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

O contribuție de seamă a sistematizărilor teritoriale în sprijinul industrializării și urbanizării unor regiuni sau arii mai restrînse o au studiile de amplasament în teritoriu al investițiilor privind construcțiile industriale, cele de locuințe și dotările social-culturale. Aceste proiecte — prin natura lor — au un caracter deosebit de operativ, trecerea la executarea investițiilor fiind direct dependentă de alegerea în teritoriu a amplasamentului respectiv. Mărimea coloniei de cazare și în consecință cota-parte din totalul investițiilor ce revine construcțiilor de locuințe și dotărilor social-culturale, sînt condiționate de rezultatele studiului de determinare a forțelor de muncă ce urmează să fie cazate în construcții noi.

Aceste studii de sistematizare teritorială sînt printre lucrările premergătoare amplasării și distribuției teritoriale a investițiilor importante. Scopul acestor lucrări este să precizeze:

— stabilirea disponibilităților de forțe de muncă avînd cazare proprie în zona imediată;

— determinarea volumului de investiții de locuințe cu caracter de masă și dotările social-culturale aferente;

— amplasarea coloniei sau cvartalului de locuințe și evaluarea costurilor respective.

Determinarea teoretică a potențialului forțelor de muncă se face pe bază de indici, ținînd seama de toate funcțiunile și deservirile teritoriului respectiv. Pe baza cercetării de teren ce se efectuează se ajunge la stabilirea indicativă a disponibilităților de forțe de muncă cu cazare proprie. În schițele din figurile 2 și 3 se arată două cazuri tipice. Primul, cînd zona imediată are, lîngă amplasamentul industrial, un oraș important și o rețea mai bogată de căi ferate și de așezări (fig. 2). În al doilea caz (fig. 3), zona imediată este deservită de o singură linie ferată, amplasamentul industrial neavînd în apropiere decît așezări rurale. Una din acestea are posibilități de dezvoltare, avînd în vedere importanța localității, deservirile existente și faptul că în imediata apropiere se mai amplasează o industrie.

Stabilirea necesarului de cazare este o problemă care prezintă caracteristici proprii fiecărui caz în parte, o generalizare a modului de rezolvare fiind greu de făcut, deoarece ar da aproximări prea mari sau chiar greșeli. În funcție de importanța potențialului forțelor de muncă din zona imediată, se trece la o primă estimare a volumului de investiții de locuințe. La această estimare se mai ține seama și de o serie de factori și condiții locale (distanța față de c. f., starea fondului de locuit existent etc.).

Un alt element care se cere analizat în teritoriu este amplasarea investițiilor de locuințe necesare. În măsura în care este posibil, zona imediată avînd un centru urban sau o așezare mai importantă prin mărimea, dotările, fondul de locuințe existent, se va urmări realizarea construcțiilor de locuințe în primul rînd în aceste centre.

Experiența ne arată că mărimea cvartalului sau a coloniei, necesarul ce trebuie cazat — în prima etapă — în construcții noi variază între 25 și 30% din totalul salariaților la investițiile mici și între 40 și 50% la investițiile importante.

Contribuția proiectării la economicitatea investițiilor considerate complex reprezintă un real progres față de anii trecuți, cînd determinarea necesarului de locuințe nu avea la bază un studiu adîncit al acestei probleme. Determinarea volumului construcțiilor de locuințe s-a făcut uneori fără considerarea tuturor factorilor și fără a se ține seama, în suficientă măsură, și de anumite condiții locale. Astfel, este de analizat dacă nu s-a mers uneori pe ipoteze care au dus la programe de construcții și la orașe noi cu volume inițiale mari de populație, fără a se considera în suficientă măsură posibilitățile de cazare pe care le oferă așezările din teritoriul înconjurător. Aceste așezări pot prelua o parte din necesarul de cazat, în construcții cu lot gospodăresc, contribuind astfel la dezvoltarea funcțională și armonioasă a unui oraș cu zona sa preorășenească.

PROBLEMA COSTURILOR

De o deosebită însemnătate apare problema costurilor, a economicității investițiilor de locuințe.

În acțiunea de reconstrucție și de construcție a localităților, atenția principală trebuie dată problemelor economice. În această privință sînt de făcut unele observații generale.

La elaborarea propunerilor de amenajare și de sistematizare trebuie avut în vedere faptul că o analiză a costurilor nu se poate face numai din punct de vedere al prezentului, fără considerarea unei perspective mai îndepărtate. Uneori necesitățile momentului ne fac să stabilim amplasări în teritoriu care țin seama, în prea mare măsură, de nevoile sau posibilitățile imediate. Luînd în considerare oportunitatea unor atare propuneri și valoarea argumentelor lor, nu trebuie să omitem și faptul că investițiile, o dată făcute, durează și influențează teritoriul înconjurător. În acest sens este de văzut dacă se mai poate justifica o amplasare care prezintă avantaje în faza inițială, dar în viitor duce la o mărire nejustificată a cheltuielilor de exploatare. Cît revine costul unei localități, este o problemă care se poate înțelege diferit, noțiunea de cost avînd un conținut mai complex. Dacă prin acest total înțelegem suma costului elementelor componente:

— costul mediu al locuințelor și lucrărilor de echipare tehnică și al dotărilor social-culturale din cvartal;

— costul lucrărilor de echipare tehnică în exteriorul cvartalului;

— costul lucrărilor privind dotările social-culturale exterioare cvartalului, realizăm cel mult un element al costului. Acest element este numai costul inventarului existent sau, în ipoteza proiectării, cel anticipat, care urmează să fie realizat prin terminarea construcțiilor și respectarea folosințelor obiectelor prevăzute.

Informarea este parțială, are un caracter static și nu prezintă o imagine reală a noțiunii de cost. Această noțiune, considerată complex, cuprinde costul investițiilor, costul exploatării și corelarea acestora prin amortizarea mijloacelor de bază. Costul exploatării ne arată dacă ipoteza considerată și proiectul de sistematizare propun rezolvări economice sau nu. Aparent, luînd în considerare numai cheltuielile de investiție, ipoteza respectivă poate fi economică. În timp însă, soluția planului de sistematizare, prin cheltuielile anuale de funcționare mari, poate să devină în realitate oneroasă.

Dificultatea rămîne cunoașterea costului de exploatare. Mărimea acestui cost ne va arăta cît de scumpă este soluția noastră. În această direcție trebuie să se treacă de urgență la realizarea materialului documentar necesar și la efectuarea de numeroase studii, care încă lipsesc.

Stabilirea cheltuielilor și veniturilor localității ne va permite cunoașterea costului de exploatare anual și corelarea investițiilor pe etape, cu analiza cotelor de amortizare a mijloacelor de bază, ceea ce duce la o imagine nouă a noțiunii de cost. Structura venitului net al așezării va trebui să fie cuprinzătoare, ținînd seama de: venitul net al unităților productive, venitul net din exploatarea unităților neproductive și contribuția locuitorilor prin impozite (cota aferentă localității respective). Investițiile se vor analiza în funcție de necesitatea de reînnoire a ceea ce există și cota-parte pentru majorarea fondului de bază al localității — reproducția lărgită — restul fiind destinat regiunii și fondului central.

De asemenea, va fi necesar să se considere punerea în concordanță a propunerilor din planurile de sistematizare cu termenele reale de amortizare a principalelor construcții orășenești. Luarea în studiu a termenelor reale de amortizare duce la determinarea pe baze obiective a etapelor de perspectivă. În acest fel vom abandona poziția formală a unor perspective convenționale de 15—20 de ani, reconsiderarea etapelor de dezvoltare fiind făcută pe elementele mijloacelor de bază grupate după termenele lor reale de amortizare. Ținînd seama de starea de vechime și uzură, de cotele de amortizare a fondului de clădiri, de echiparea tehnică, dotări și amenajări, vom putea elabora etapele de reconstrucție și de dezvoltare corespunzătoare situației specifice. Stabilirea unei metodologii care să indice elementele și calea de urmat în determinarea costului va reprezenta un prim pas.

În domeniul sistematizării cu privire la metodologie, va trebui să facem noi progrese. Limitarea la un schematism în sine, la aspectele încă — în numeroase cazuri — formale, este o față ce se cere depășită. Aplicarea mecanică a unor indici generali va trebui să fie înlocuită prin metode noi de analiză și elaborarea de indici specifici.

În cadrul sistematizării teritoriale va trebui să se stabilească o metodologie care să permită cunoașterea unui « modul teritorial » de organizare și deservire, avînd în vedere parametrii specifici, care să țină seama, în mod complex și cu o structură adecvată, de relația dintre suprafață, populație, funcțiuni și echipare.

ORGANIZAREA AȘEZĂRILOR RURALE ÎN TERITORIU

Efectul investițiilor industriale care au dus la crearea de microregiuni industriale, de zone preorășenești, dezvoltarea agriculturii socialiste cu numeroase amenajări și investiții și în consecință creșterea continuă a numărului de locuințe în mediul rural pun în plină actualitate problemele de organizare a așezărilor rurale.

Problematica și metodologia organizării așezărilor rurale în cadrul sistematizării teritoriale își au un conținut propriu. Atracția pentru construcțiile de locuințe cu lot gospodăresc în așezări din imediata apropiere de locul de muncă și centrul urban din regiune are ca urmare ridicarea așezărilor rurale. Dezvoltarea agriculturii socialiste, cu amenajările și investițiile respective, crearea de noi baze economice au ca urmare dezvoltarea teritoriului într-un cadru nou, care determină organizarea și reprofilarea așezărilor rurale și a raioanelor agricole. Apar noi probleme cu caracter teritorial, iar considerarea sistematizării așezărilor rurale devine necesară.

Din aceste probleme cu caracter general, enumerăm: tendința de extindere întîmplătoare a așezărilor lăsate să se dezvolte de-a lungul drumurilor; tendința de reunire treptată a așezărilor apropiate unele de altele sau de un oraș; lipsa unor delimitări asigurînd zone de extensie posibilă; insuficienta organizare și coordonare între amplasamentele unităților agricole (centre mecanice, S.M.T., G.A.S., G.A.C. etc.) cu așezările rurale din imediata apropiere; necesitatea unor dotări edilitare la un nivel corespunzător așezărilor rurale.

Față de importanța și actualitatea acestor probleme, într-o primă etapă, va trebui să se treacă treptat la sistematizarea raioanelor cu agricultură socialistă și la întocmirea unor studii pentru elaborarea unui regulament privind gospodărirea așezărilor rurale, specific condițiilor locale de la o regiune la alta. Aceste lucrări pregătitoare vor trebui să prevadă:

— clasificarea așezărilor rurale după numărul populației, suprafață, funcțiuni economice;

— delimitarea așezărilor importante, cît și a celor situate într-o arie mai restrînsă a teritoriului;

— zonele de extensie ale așezărilor ce se dezvoltă;

— zonele de amplasare a unităților agricole principale;

— indicații cu privire la amplasarea locuințelor, materiale de construcție ce urmează să fie folosite, organizarea lotului etc.;

— indicații și recomandări privind: alimentarea cu apă, salubrizarea, spațiile plantate ș. a. m. d.

Pe baza acestor lucrări, institutele regionale de proiectare vor putea întocmi sistematizări locale, începînd cu cele mai importante așezări.

Din prezentarea unor aspecte și probleme a reieșit actualitatea și contribuția sistematizărilor teritoriale la organizarea și coordonarea transformărilor complexe ce survin în teritoriu.

Completarea și îmbunătățirea continuă a metodologiei, a terminologiei încă insuficiente din punct de vedere gnoseologic și o preocupare sporită pentru o teoretizare a experienței vor îngădui treptat noi progrese.

Arh. T. Evolceanu, arh. M. Silianu

REDUCEREA COSTULUI INVESTIŢIILOR DE LOCUINŢE ÎN ANSAMBLURI, PRIN PROIECTAREA URBANISTICĂ

Este cunoscut faptul că pentru a controla economicitatea unei secţii de locuinţe este necesară examinarea acesteia sub mai multe aspecte: costul raportat la apartamentul efectiv sau la cel convenţional, costul pe metru pătrat construit sau locuibil, economia de materiale, condiţiile de organizare a execuţiei ş.a. Criteriul esenţial, *costul*, poate fi apreciat în mai multe moduri, iar stabilirea *economicităţii* e destul de complexă, astfel că, pînă la urmă, adăugarea şi a unor elemente subiective de apreciere este de neînlăturat. Cu toate acestea, controlul economicităţii secţiilor de locuinţe este astăzi asigurat în suficientă măsură, aceasta contribuind la succesele realizate în ultimul timp în ieftinirea, prin proiectare, a locuinţelor.

Cu totul diferit se prezintă însă problema controlului economicităţii locuinţelor considerate *în ansamblu*.

Apartamentul nu este numai un element constitutiv al unei vile, al unui corp de locuinţe înşiruite sau al unui bloc. Atît din punctul de vedere al costului investiţiei, al consumului de materiale şi al condiţiilor execuţiei, cît şi din cel al condiţiilor de locuibilitate, noua locuinţă destinată unei familii trebuie considerată în ansamblul constituit, după caz, sub forma unei simple alei, a unei grupări ceva mai mari sau chiar a unui nou cartier.

Reducerea efectivă a costului apartamentului, considerat în cadrul limitat al clădirii din care face parte, a constituit fără îndoială primul şi cel mai important pas pentru asigurarea unei eficienţe sporite a noilor investiţii în locuinţe.

Este necesar ca acţiunea începută să fie continuată şi pe calea obţinerii unei reduceri substanţiale a costului lucrărilor de amenajare şi echipare tehnică a teritoriului, lucrări ce cuprind nivelări, drumuri, instalaţii exterioare, plantaţii, precum şi cele ce mai apar necesare în unele cazuri, cum ar fi amenajarea malurilor unor ape învecinate, poduri ş.a.

În raport cu costul clădirilor de locuit, considerate uzual în limita trotuarului înconjurător de protecţie, valoarea lucrărilor exterioare diferă procentual în limite deosebit de mari. În cazul unei clădiri situate pe o stradă echipată edilitar corespunzător clădirii (cu secţii şi debite satisfăcătoare), costul racordurilor este redus, putînd coborî chiar sub 5% din costul noii clădiri, cum este cazul pentru unele dintre clădirile « plombe » de pe artere existente ale Capitalei.

În unele cvartale noi, costul echipării edilitare din cvartal reprezintă 25...30% din costul locuinţelor, dar sînt şi cazuri cînd acesta depăşeşte 50%.

În cazul unor grupări cuprinzînd un număr redus de locuinţe (dar a căror deservire tehnico-sanitară e necesară), situate în localităţi existente, lipsite de echipare edilitară, costul lucrărilor exterioare poate tinde să egaleze costul locuinţelor sau chiar să-l depăşească, dacă intervin aducţiuni de apă şi energetice, epurări de ape uzate ş.a.

Este de subliniat sarcina financiară ce apare deosebit de mare pentru primele etape de realizare din aşezările noi, precum şi în cazul unor grupări noi inserate în localităţi existente slab echipate edilitar, în care secţiunile aducţiunilor trebuie sporite pentru ca să asigure şi legarea zonelor existente alăturate.

*

Ponderea apreciabilă a costului lucrărilor de amenajare şi echipare tehnică în componenţa costului final nu a fost destul de bine sezisată pînă în prezent şi aceasta s-a datorat în parte şi faptului că, în multe din ansamblurile realizate pînă acum (Valea Jiului, Hunedoara ş.a.), o mare parte din aceste lucrări au fost amînate pentru o etapă viitoare şi costul lor nu a fost cunoscut.

În cea mai mare măsură, insuficienta cunoaştere a posibilităţii de a se realiza economii printr-o justă proiectare urbanistică s-a datorat faptului că titularii de investiţie şi forurile lor tutelare, proiectanţii şi organele de îndrumare, precum şi forurile de avizare, nu au dat pînă acum atenţie suficientă acestei probleme.

Din această cauză nu au fost stabiliţi pînă acum nici indicatorii statistici în legătură cu economicitatea investiţiilor de locuinţe prin proiectarea sistematizării şi nici un număr de indici plafon de cost ai lucrărilor exterioare de amenajare şi echipare tehnică, pentru diferite situaţii.

Dintru început, ţinem să precizăm că prin noţiunea de proiectare urbanistică (numită şi de sistematizare) înţelegem desfăşurarea întregului proces: desăvîrşirea temei, determinarea amplasamentului ansamblului, alegerea tipurilor de locuinţe, modul lor de grupare în clădiri şi de dispunere în teren, schema amenajării şi echipării tehnice a terenului.

În cele ce urmează vom urmări posibilităţile de a se obţine economii în desfăşurarea acestei succesiuni.

Factorii care influenţează costul lucrărilor generale şi posibilităţile de acţionare asupra lor apar chiar de la elaborarea temei de proiectare. Se constată că înseşi punctele temei conţin elemente de economie sau de risipă.

Asupra costului total acţionează în primul rînd numărul locuitorilor şi componenţa familiilor a căror adăpostire se propune. Se ştie că numărul locuitorilor acţionează progresiv asupra volumului şi importanţei dotărilor social-culturale şi în această privinţă se poate şti de la început că preţul final ce revine pentru un apartament dintr-un ansamblu de 10 000 de locuitori va fi mai ridicat decît cel dintr-un ansamblu de 1 000 de locuitori. Componenţa familiilor care dictează tipurile de apartamente acţionează direct asupra preţului final, prin mărirea sau micşorarea densităţii şi a numărului de racorduri edilitare. Astfel, renunţarea la dezvoltarea cazării în cămine a muncitorilor din Hunedoara va duce la o scădere a densităţii şi la o creştere a numărului de racorduri edilitare, respectiv la o creştere a preţului final considerat pe cap de locuitor. În alte cazuri, caracterizate prin familii cu mulţi copii, apare necesitatea unui număr oarecare de locuinţe unifamiliale cu lot în folosinţă, ducînd de asemenea la creşterea costului final.

Dacă cele arătate mai sus, deşi duc la mărirea costului prin temă, sînt juste, nu tot astfel se prezintă lucrurile atunci cînd tema contribuie la majorarea investiţiei prin exagerarea numărului de locuinţe unifamiliale construite din fond centralizat. O insuficientă eficienţă economică a investiţiei poate fi provocată şi în cazul limitării, prin temă, la un număr de caturi prea mic în raport cu tehnicitatea ridicată a lucrărilor edilitare, cum a fost cazul clădirilor p şi p + 1 construite în 1958 în cvartalul III Oneşti.

Amplasamentul, fixat prin temă, influenţează şi el hotărîtor preţul de cost total. Acest lucru apare limpede cînd ne gîndim la condiţiile geo- şi hidrotehnice ale terenului, la relieful terenului, la situaţia amplasamentului ales faţă de dotările social-culturale şi faţă de lucrările de deservire edilitară.

Nu este cazul să revenim în detaliu asupra influenţei condiţiilor de structură a terenului, a situaţiei pînzelor de apă subterane şi a inundabilităţii eventuale a apelor de suprafaţă în scăderea sau ridicarea preţului de cost al clădirilor şi amenajărilor. Se cunoaşte de asemenea influenţa condiţiilor de relief asupra costului lucrărilor de pregătire a terenului. Este evident că, dacă clădirile se vor înscrie mai bine în relief, aşezarea lor necesitînd un volum mai mic de terasamente, atît pentru clădiri, cît şi pentru amenajările exterioare, costul total al ansamblului va fi mai redus. Un relief accentuat cere o tratare compoziţională lipsită de rigiditate. Un exemplu negativ în această privinţă este cvartalul « Viscoza » din Lupeni la care costul lucrărilor de tarasamente a depăşit cu mult sumele ce trebuie socotite ca normale pentru asemenea cazuri.

Aşa cum s-a arătat, de existenţa sau lipsa lucrărilor edilitare în localitatea respectivă depinde în mare măsură costul final al ansamblului locuinţelor. Alegerea, în scopul construirii, a unui teren lipsit cu totul sau în parte de asemenea lucrări duce la necesitatea realizării lor, cîteodată pe trasee totalizînd distanţe foarte mari şi cu costuri foarte ridicate.

Trebuie deci acordată o deosebită atenţie documentării prealabile întocmirii proiectului, cercetîndu-se în amănunţime lipsa sau existenţa lucrărilor edilitare, starea şi capacitatea lor. Simple informaţii superficiale în această privinţă au o valoare discutabilă şi pot duce la surprize costisitoare. Exemple în această privinţă sînt ansamblurile de la Roman şi Galaţi, în care, la început, lucrările edilitare au fost socotite ca existente şi capabile să preia deservirea ansamblurilor respective, pentru ca în timpul lucrării să apară necesitatea refacerii lor complete. Cunoaşterea de la început a situaţiei reale ar fi dus probabil, la Roman, la schimbarea amplasamentului, iar la Galaţi, la afectarea din timp a mijloacelor necesare.

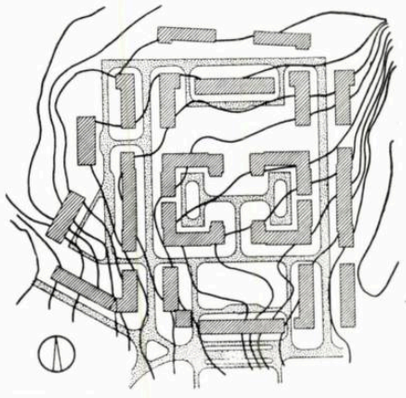

Fig. 1 — Cvartalul Viscoza de la Lupeni — Ansamblu rigid pe un teren frămîntat

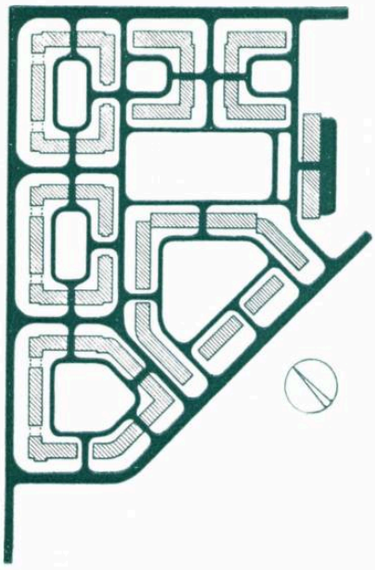

Fig. 2 — Cvartalul I de la Onești — Rețea de drumuri interioare în ansamblu, exagerată ca lungime și suprafață

Fig. 3 — Cvartalul II de la Onești — Rețea de drumuri interioare rațională, ținînd seama de prescripțiile economice

O altă latură a documentării, care trebuie să concentreze în mod deosebit atenția proiectanților, o formează *planul topografic* și studiile geotehnice. De multe ori planurile topografice nu înfățișează toate elementele terenului care pot influența costul, ca, de pildă: gropile reduse ca suprafață, taluzele etc. Ele nu indică decît locul tulpinii arborilor importanți, fără a preciza speța și mai ales diametrul coroanei. De asemenea nu apar în planurile topografice calcanele descoperite, cu întinderea și înălțimea lor. Chiar și fără aceste lipsuri ale planurilor topografice este neapărat necesară cercetarea amănunțită a terenului de către proiectant și verificarea tuturor elementelor amintite, a căror necunoaștere inițială poate duce la necesitatea modificării proiectului și la costuri suplimentare.

Cu privire la studiile geotehnice se poate spune că eficiența lor este legată de amplasament și de timpul necesar cercetărilor. Uneori, în cazuri simple, se pierde mult timp cu un număr exagerat de sondaje apropiate; alteori, o cercetare superficială poate duce la surprize mari în timpul execuției. Participarea activă a proiectării la alegerea terenurilor afectate grupărilor mai mari sau mai mici de clădiri de locuit constituie una din posibilitățile de acționare pe linia reducerii prețului lor de cost.

O altă latură a proiectării, care este lăsată în prea multe cazuri pe seama titularilor de investiție, este *alegerea tipurilor de locuințe* pentru ansamblul respectiv. Acest fel de a proceda nu este just, pentru că, și din punct de vedere economic, alegerea potrivită a tipurilor trebuie să fie determinată de alte elemente decît de simple preferințe subiective ale unor delegați, de obicei cu o altă specialitate tehnică. Din punct de vedere al economicității echipării tehnice și amenajării teritoriului ansamblului și chiar din acel al economiei în realizarea clădirilor propriu-zise, alegerea secțiilor tip, stabilirea modulului lor de grupare în lungime și în înălțime, determinarea modulului lor de dispunere pe teren sînt factori hotărîtori. Ei trebuie mînuiți cu grijă, răspundere și talent de proiectanții ansamblului.

Este știut, de pildă, că prețul de cost al construcției unui apartament este mai redus într-o clădire formată din mai multe tronsoane, avînd o adîncime mai mare și un număr mai mare de caturi. Nu din întîmplare aceste dimensiuni optime din punct de vedere economic pentru clădirea propriu-zisă sînt cele mai avanatajoase și din punct de vedere al costului echipării tehnice și amenajării terenului. Un număr mai mare de tronsoane alipite, o adîncime mai mare a tronsonului și un număr mai mare de caturi duc, pentru aceeași densitate de locuințe, la scurtarea rețelelor de drumuri și instalații edilitare, deci la evidente economii.

Densitatea construită și cea a locuitorilor pe suprafața de teren sînt indicatori despre care se vorbește mult în legătură cu economia. În afară de faptul că nu există un riguros paralelism liniar între creșterea densităților clădite și scăderea costului lucrărilor exterioare, trebuie subliniat că un factor de o deosebită importanță în economicitatea soluțiilor pe calea proiectării urbanistice îl constituie stabilirea unor scheme judicioase de drumuri și instalații edilitare.

Un exemplu elocvent în această privință îl constituie proiectele a două cvartale din noul oraș Onești. Densitatea netă de locuitori în cvartalul I este de 350 la hectar, iar costul lucrărilor edilitare se ridică la cifra apreciabilă de cca. 22 000 lei pe apartament. Cvartalul II din același oraș are densitatea netă ceva mai scăzută: 310 locuitori la hectar. Cu toate acestea costul lucrărilor de amenajare și echipare tehnică din acest al II-lea cvartal revine la numai jumătate din suma arătată pentru primul ansamblu. Este de remarcat că o pondere mare în costul acestor lucrări, în cvartalul I, o are capitolul privind lucrările de drumuri.

A existat în trecutul apropiat și există încă și acum o tendință de a urmări, în proiectul de drumuri interioare, aducerea drumului carosabil în imediata apropiere a blocurilor de locuințe. Cazurile cînd se aduce mobilă grea, se transportă bolnavi sau decedați ori combustibil solid etc. și în care această necesitate s-ar face simțită sînt prea rare și pot fi satisfăcute și cu ajutorul unor vehicule mai ușoare, astfel că această tendință nu este justificată. În R. D. Germană se preconizează o distanță de 80 m ca distanță maximă admisibilă între drumul carosabil și intrările în locuințe. Considerăm că această distanță este rațională.

Interpretarea mecanică a prescripțiilor P.C.I. duce la o scumpire apreciabilă a rețelei de drumuri. Din practica altor țări a apărut că necesitatea unor drumuri carosabile, bine consolidate, pentru autovehiculele pompierilor, nu este absolută și că în rarele cazuri de incendii, acestea pot circula pe teren sau pe iarbă. Repararea stricăciunilor nu reprezintă nici pe departe un cost echivalent cu cel al supradimensionării rețelei în vederea prescripțiilor P.C.I.

Probleme similare, privind posibilitatea reducerii costului investițiilor, apar și în ceea ce privește schema instalațiilor edilitare, pentru care este necesară o conlucrare activă și continuă între urbanist și specialiștii din diferite domenii.

*

Față de cele expuse mai sus se pune întrebarea cum putem verifica economicitatea soluțiilor de proiectare a unor grupări de locuințe sub raportul costului lor. În cele ce urmează facem cîteva propuneri de bază:

— Analiza economicității unei soluții de proiectare privind ansamblul unor clădiri de locuit trebuie făcută pentru întregul complex: clădiri și lucrări exterioare.

— În cazul unor variante de soluționare privind același teritoriu și același program, comparația economicității nu poate fi restrînsă numai la o parte din lucrări (clădiri fără lucrări exterioare sau numai pentru o anumită instalație exterioară), deoarece intervine influența reciprocă a fiecărei categorii de lucrări în raport cu toate celelalte.

— Pentru compararea între ele a unor proiecte complexe este nevoie să se recurgă la determinarea unor mărimi medii. De cea mai mare importanță este alegerea științifică a criteriilor după care se va face caracterizarea cu ajutorul mărimilor medii.

De exemplu, raportarea procentuală a costului lucrărilor exterioare la costul global al clădirilor sau la costul unității apartament duce la medii înșelătoare, atunci cînd costul clădirilor e variabil, iar al lucrărilor exterioare este fix. O medie fictivă pare a fi, de pildă, raportarea costului complex al unei grupări de locuințe la unitatea « apartament efectiv », deoarece această unitate variază ca suprafață în timp și loc.

Spre deosebire de acestea, raportarea costului locuințelor, al lucrărilor exterioare sau al întregului complex la metrul pătrat de suprafață de locuit ar putea da o medie just aleasă, deși intervine și aici variația în timp și loc a structurii locuințelor.

— Folosind numai indicatori medii obținuți pe baza datelor de masă, nu putem avea o caracterizare completă și justă a economicității realizate prin proiectare. Paralel cu indicatorii medii generali trebuie să se studieze și indicatori ce caracterizează anumite particularități.

De exemplu, alături de economicitatea verificată prin cost trebuie cercetată prin medii adecvat alese și reducerea consumului de materiale deficitare sau de manoperă în procese umede pe șantier.

În concluzie, o sarcină de cea mai mare importanță este acum stabilirea unor criterii științifice pentru compararea economicității soluțiilor de proiectare privind grupările de locuințe considerate în complexul lor, respectiv al soluțiilor date prin sistematizare.

Punctul de plecare îl constituie cuprinderea în noțiunea de proiectare a sistematizării întregului proces: tema, determinarea amplasamentului, alegerea tipurilor de locuințe, modul lor de grupare în clădiri și de dispunere în teren, schema amenajării și echipării tehnice a teritoriului.

Alegerea unui număr restrîns de indicatori medii clar definiți va duce la caracterizarea generală a eficienței economice a soluțiilor și, ceea ce este deosebit de important, la posibilitatea comparări economicității unor ansambluri proiectate în locuri și la date diferite.

Alegerea unui număr suplimentar de anumiți indicatori, totuși restrînși la număr, trebuie să dea posibilitatea verificării lesnicioase și a economicității văzută prin prisma anumitor particularități, variabile în timp și loc.

Nădăjduim că prin cele expuse sumar în acest articol am subliniat rolul și importanța proiectării urbanistice în acțiunea continuă ce trebuie dusă pentru reducerea costului ansamblurilor de locuințe.

Prof. arh. G. Gusti

CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE ŞI URBANISMUL

Articol publicat spre discutare

Activitatea de arhitectură şi de construcţie orăşenească se desfăşoară în strînsă legătură cu dezvoltarea multilaterală a economiei naţionale, căreia i se subordonează. Ca atare, obiectivele fundamentale pe care şi le propune trebuie să concorde cu acelea ale întregii economii naţionale, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al maselor muncitoare. În acest sens, în expunerea prezentată de tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej la şedinţa plenară a C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, în legătură cu proiectul planului de dezvoltare a economiei naţionale pe anul 1959, au fost stabilite şi sarcinile ce trebuie să fie îndeplinite în domeniul construcţiilor de locuinţe, pentru a se lichida rămînerea în urmă din acest domeniu şi în vederea îmbunătăţirii condiţiilor de locuit ale oamenilor muncii, ca obiectiv trasat de Congresul al II-lea al P.M.R.

Scara acestor sarcini se precizează prin alocarea, în acest an, a sumei de 1 miliard lei pentru construcţia de locuinţe, ceea ce reprezintă o creştere valorică sporită cu 25% faţă de anul precedent. De asemenea, prin fixarea unui cost de cel mult 40 000 lei de apartament s-a planificat construirea din fonduri de stat a cel puţin 25 000 de apartamente pentru anul 1959, ceea ce reprezintă o creştere substanţială faţă de numărul de apartamente construite în ultimul an.

Realizarea unui număr tot mai mare de locuinţe, într-un termen tot mai scurt, cu un confort mereu sporit şi la un preţ de cost mereu mai coborît, este o sarcină cu trăsături noi. Îndeplinirea unei astfel de sarcini nu se poate realiza în nici un caz cu metodele meşteşugăreşti de proiectare şi execuţie folosite în trecut, ce corespundeau construcţiei de clădiri izolate şi împrăştiate pe teritoriul urban. Trăsăturile noi ale acestei sarcini implică folosirea unei metode adecvate, ce deplasează problema de la construcţia unor clădiri izolate la construcţia de clădiri cu caracter de masă, de la arhitectura clădirii la arhitectura oraşului.

Clădirile de locuit constituie celulele structurale ale organismului orăşenesc, fondul construit de bază al oraşului. Prin înlocuirea şi completarea acestuia la scară de masă se produce şi o transformare implicită a structurii urbane. Din această cauză, construcţia cu caracter de masă nu poate fi realizată în mod satisfăcător decît în concordanţă cu procesul de dezvoltare a oraşului. Totodată, modificările organismului urban impuse de necesitatea cuprinderii unor funcţii noi sau amplificate (rezonificare, creşterea traficului, înverzire etc.) influenţează şi fondul construit, căruia îi impune modificări esenţiale referitoare la amplasare, regim şi densitate de construcţie, echipare tehnico-edilitară şi deservire social-culturală. În această relaţie de interdependenţă între construcţia de locuinţe cu caracter de masă şi construcţia urbană, ca relaţie între parte şi întreg, unitatea armonică poate fi realizată prin asigurarea rolului conducător al întregului asupra părţii, înţelegîndu-se prin aceasta că o rezolvare satisfăcătoare a problemei locuinţei cu caracter de masă, în etapa actuală, nu este posibilă decît abordată pe plan urbanistic.

Abordarea pe plan urbanistic a problemei locuinţei ne orientează pe căi noi, în ce priveşte concepţia şi metodologia. Problemele de funcţiune şi de confort, de tehnică şi de materiale, de economie şi de expresie arhitecturală se pun la o scară cu totul diferită, nu numai ca amploare cantitativă, ci şi ca adîncime calitativă faţă de problemele similare ale clădirii concepute ca un obiect arhitectural de sine stătător.

Astfel, sarcina economică centrală — reducerea continuă a preţului de cost — poate fi îndeplinită mult mai eficient la scara urbanistică, ce poate amplifica şi valorifica economia realizată de fiecare clădire în parte, după cum ar putea-o micşora printr-o necorespunzătoare organizare a teritoriului şi o folosire nejudicioasă a lucrărilor de echipare şi deservire colectivă.

Confortul mereu sporit, în vederea satisfacerii cerinţelor crescînde de viaţă ale locuitorilor, poate fi asigurat pe deplin doar la scara urbanistică, ce poate completa şi amplifica — în timp şi în spaţiu — confortul fiecărei locuinţe în parte şi pe care ar putea să-l restrîngă printr-o organizare teritorială nejudicioasă.

Tehnica constructivă înaintată, cea mai adecvată etapei actuale, precum şi organizarea ştiinţifică a lucrărilor de construcţie pot fi aplicate cu eficacitate numai la scară urbanistică, ce poate crea condiţiile folosirii avantajelor depline ale tipizării, prefabricării şi mecanizării lucrărilor.

Expresia arhitecturală corespunzătoare conţinutului social înaintat al epocii noastre poate fi materializată numai la scara urbanistică, singura în măsură să îmbrăţişeze deplin cerinţele sociale şi să oglindească veridic năzuinţele orînduirii noastre.

Am început să ne convingem tot mai mult de acest adevăr, determinaţi fiind de experienţa cîştigată în realizarea unor investiţii importante în domeniul construcţiei de locuinţe orăşeneşti, de felul în care aceste investiţii s-au verificat în practică.

În anii trecuţi, activitatea noastră de proiectare complexă — referitoare la grupări de locuinţe în cadrul unor localităţi în curs de sistematizare — a obţinut o serie de rezultate pozitive. Realizările din Valea Jiului, din primele cartiere muncitoreşti din Hunedoara, Roman, Oraşul Stalin, precum şi din cele dintîi cvartale organizate în Oneşti, Galaţi, Bucureşti şi alte oraşe constituie succese însemnate ale proiectanţilor noştri. Acest nou fel de abordare a problemelor pentru cuprinderea întregului proces de dezvoltare a aşezărilor şi pentru asigurarea de condiţii de locuire tot mai bune a însemnat un pas important înainte în cristalizarea unei concepţii noi arhitectural-urbanistice, urmărind materializarea grijii permanente a partidului şi guvernului pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Aceste realizări au cuprins totuşi şi o serie de deficienţe. Proiectarea arhitecturală a generat un preţ de cost ridicat, un indice de locuibilitate redus, exagerări de tot felul de ordin arhitectural sau constructiv, cuprinse în structura clădirii de locuit, deficienţe amplificate şi prin stabilirea unor amplasamente nejudicioase, prin împrăştierea şantierelor, prin neglijarea rolului şi disciplinei construcţiei orăşeneşti, prin subestimarea interdependenţei dintre arhitectură şi urbanism.

Sprijinul viguros acordat de partid ne-a ajutat să ne cunoaştem lipsurile şi să ieşim din făgaşul unor poziţii rutiniere şi conservatoriste, ce au frînat activitatea de proiectare arhitecturală şi constructivă, îndeosebi în domeniul construcţiei de locuinţe.

Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, indicînd direcţia pentru a trece la lichidarea deficienţelor în proiectare, în expunerea la şedinţa plenară a Comitetului Central al P.M.R. din noiembrie 1958, a precizat, printre altele, că « ... la proiectarea noilor construcţii de locuinţe trebuie să se ţină seama, în mod obligatoriu, de sistematizarea oraşelor şi de regulile urbanistice, pentru a se obţine construcţii ieftine, bune şi frumoase, care să contribuie la înfrumuseţarea oraşului ».

Abordarea de pe poziţii urbanistice a construcţiei de locuinţe cu caracter de masă a fost promovată de poziţiile teoretice şi succesele practice ale arhitecturii ţărilor socialiste în frunte cu arhitectura sovietică şi de experienţa arhitecturii progresiste mondiale. Astfel, în cadrul lucrărilor Congresului al V-lea al U.I.A. s-a subliniat că, prin toate datele problemei, « construcţia de locuinţe a fost şi rămîne să constituie aspectul cel mai important al urbanismului contemporan », fiind considerată deci ca o problemă urbanistică.

Pentru a folosi eficient sprijinul acordat de partid, învăţămintele Congresului al V-lea al U.I.A. şi roadele propriei noastre experienţe în problema construcţiei de locuinţe cu caracter de masă şi implicit în problema construcţiei orăşeneşti, este necesară o prealabilă analiză a cauzelor care au generat lipsuri în proiectarea arhitecturală.

Considerăm că una din cauzele care au generat lipsuri ce au frînat activitatea noastră de proiectare a fost o falsă şi unilaterală interpretare dată fenomenului de arhitectură. Considerînd arhitectura ca un fenomen de creaţie preponderent artistică şi subestimînd celelalte laturi componente, privitoare la funcţie, construcţie şi, implicit economie, noi am contribuit la destrămarea unităţii şi complexităţii dialectice a acestui fenomen. Aspectele negative ale acestei interpretări s-au manifestat iniţial la unele clădiri cu caracter de unicat. Mai tîrziu însă, aceste elemente negative s-au manifestat şi la construcţiile asupra cărora comanda socială insista tot mai mult, construcţia de locuinţe cu caracter de masă. Într-adevăr, multe din clădirile de locuit proiectate, în afară că s-au dovedit nesatisfăcătoare din punct de vedere funcţional, constructiv şi economic (ceea ce nu este de loc întîmplător), nu s-au dovedit nici măcar frumoase, nicidecum artistice. Modul unilateral în care am interpretat categoriile « conţinutului » şi « formei » în arhitectură s-au manifestat în preocupările exagerate pentru latura artistică a clădirilor (de fapt, pentru faţada obiectului arhitectural). Considerînd opera de arhitectură ca o « imagine » ce trebuie să oglindească realitatea şi nu ca o realitate, noi am căutat pe căi necorespunzătoare să-i descifrăm conţinutul şi să-i precizăm forma. Neînţelegînd schimbarea profund calitativă ce se produsese în adevăratul şi complexul conţinut al arhitecturii, ca urmare a schimbărilor sociale, am crezut că putem răspunde noilor sarcini puse de societate interpretînd

« în chip nou» doar fațada, considerată « formă», și preocupîndu-ne excesiv de proporționarea și de ornamentarea acesteia. Neținînd seama de materialele și calificarea execuției ce ne stăteau la dispoziție în acea etapă, neurmărind economicitatea prin proiectare, noi am considerat că sîntem chemați să realizăm o arhitectură cît mai monumentală, folosind în mod artificial compoziții simetrice, pretențioase, scumpe, pastișînd stiluri folosite de arhitectura altor timpuri, în alte condiții social-economice, Alunecînd pe panta unui formalism estetizant, este de la sine înțeles că am omis cuprinderea în primul rînd a sarcinii economice centrale — reducerea prețului de cost.

O altă cauză ce consider că a generat lipsuri în proiectarea arhitecturală a locuințelor a fost caracterul individualist acordat obiectului de arhitectură, respectiv clădirii de locuit. Neînțelegînd trăsăturile noi și complexe ridicate de construcția cu caracter de masă, ne-am restrîns preocupările la studiul clădirii cu caracter de unicat, de sine stătătoare, considerînd că vom putea răspunde noii sarcini prin simpla însumare cantitativă a clădirilor « unicate ». Chiar atunci cînd acest unicat a fost intitulat « proiect tip », el a rămas, prin felul cum l-am elaborat și cum l-am folosit, doar un unicat.

Cercetînd cu atenție copacul, am pierdut din vedere pădurea.

Practica ne-a demonstrat că însumarea unor valori, chiar cu eventuale calități intrinsece, nu implică și însumarea calităților lor; dimpotrivă, adeseori s-a produs chiar o reducere sau o înlăturare a ceea ce a fost valabil la obiectul luat în parte prin simpla nesocotire a legăturilor obligate și intercondiționate ce sînt inerente oricărui obiect sau fenomen, deci și celui de arhitectură, cu obiectele sau fenomenele care coexistă în natură.

Îndeosebi, în cazul grupării de obiecte arhitecturale pe un teritoriu determinat, a unor obiecte care constituie totodată atît elementele constitutive ale cadrului, cît și cadrul înconjurător propriu-zis (și aceasta se referă îndeosebi la construcția de locuințe cu caracter de masă), este importantă cunoașterea relațiilor în care acestea intră în mod obligat și a măsurilor ce urmează a fi luate pentru a învinge contradicțiile ce se produc.

Totalitatea acestor preocupări și măsuri constituie de altfel tema principală a creației arhitecturale contemporane și prin asigurarea interdependenței compoziționale a obiectului arhitectural înlăuntrul mediului aferent construit se realizează unitatea unei forme arhitecturale mai dezvoltate, « ansamblul arhitectural ». Între clădirile constitutive și ansamblul arhitectural, îndeosebi în cazul construcției de locuințe cu caracter de masă, se creează intercondiționări, înlăuntrul cărora obiectul arhitectural — fără a-și pierde valoarea intrinsecă relativă și tocmai pentru ca să n-o piardă — trebuie să se încadreze organic în disciplina impusă de ansamblul arhitectural. Pentru aceste considerente se poate afirma că, în procesul organizării spațiale, « ansamblul arhitectural» constituie o treaptă superioară față de « obiectul arhitectural ».

Dacă ansamblul arhitectural corespunde întregului, alcătuit din părți organizate într-un anumit fel și scop, el se constituie totodată și parte, intercondiționîndu-se cu un întreg mai cuprinzător, complexul urbanistic. Complexul urbanistic se deosebește de ansamblul arhitectural, nu neapărat prin dimensiuni de ordin cantitativ, ci printr-un proces de autodeservire funcțională la un anumit grad de complexitate, ce constituie de altfel însăși particularitatea sa calitativă. În aceste condiții, înăuntrul complexului urbanistic, ca organizare spațială superioară ansamblului, se poate asigura satisfacerea tot mai deplină a necesităților crescînde și multilaterale de locuire ale omului social, ale colectivității. Complexul urbanistic trebuie să reprezinte, ca atare, noua celulă organizatorică a structurii urbane, expresia unei noi forme arhitecturale, capabile să materializeze conținutul epocii contemporane. Prin organizarea teritoriului orășenesc pe bază de complexe urbanistice, soluționarea problemelor construcției de locuințe cu caracter de masă se deplasează, în mod evident, pe treapta arhitecturii orășenești, a urbanismului. Subestimînd uneori, în anii trecuți, studiul cadrului orășenesc și neacordînd importanță suficientă abordării și soluționării pe plan urbanistic a problemelor clădirilor de locuit, nu am izbutit să realizăm unitatea dialectică a organismului urban, frînînd atît judicioasa rezolvare a construcției cu caracter de masă, cît și profilarea trăsăturilor noi ale așezării urbane contemporane.

În al treilea rînd, apreciez ca o cauză care a generat lipsuri în proiectarea arhitecturală a locuințelor, concepția statică, închistată asupra procesului de locuire. Procesul de locuire, în complexitatea lui relativă și crescîndă, s-a desfășurat în toate timpurile într-un cadru construit și organizat în mod diferențiat, pe măsura necesităților diferite de viață și a posibilităților categoriilor sociale beneficiare. Datorită unei concepții limitate, noi am încercat să stabilim modul de satisfacere a necesităților de locuire ale oamenilor muncii, nu pe măsura realităților sociale, în devenire, ci pe măsura unor necesități ideale, fără a ține seamă de necesitățile imediate de rezolvat.

În societatea capitalistă premonopolistă, în orașul unei orînduiri în care acționează legea plusvalorii, concurența sîngeroasă și anarhia în producție, proprietarul individual burghez tinde să se izoleze, în procesul de locuire, de mediul construit și social înconjurător. El urmărește în locuința lui, concepută ca o funcție de sine stătătoare, să-și asigure prin autodeservire și pe măsura posibilităților lui materiale, satisfacerea nevoilor lui și ale familiei sale. Astfel a luat naștere concepția tipic burgheză despre organizarea cadrului construit aferent procesului de locuire individuală. Unele încercări izolate de realizare a unui cadru de locuire și deservire colectivă, preconizate de precursori ai socialismului, nu au putut înfrunta piedicile ridicate de modul de producție capitalist și au pierit. Alte excepții ale acestei perioade, și care de asemenea nu infirmă regula, au fost așa-numitele colonii industriale, clădite de fabricanți în apropierea locului de producție, ca parte necesară și foarte rentabilă a capitalului, precum și cartierele construite de societățile cu caracter esențialmente speculativ, chiar dacă s-au intitulat cooperatiste, filantropice, municipale.

În condițiile creșterii centralizării mijloacelor de producție și specializării muncii, în condițiile înlocuirii liberei concurențe prin dominația monopolurilor și goanei după profitul capitalist maxim, în orașul unei orînduiri în care se ridică împotriva exploatării forța crescîndă și tot mai organizată a proletariatului, apar premise noi de rezolvare a procesului de locuire urbană. Suprapopularea rapidă a orașelor mari industriale și criza acută de locuințe, precum și îmbătrînirea grabnică, fizică și morală, a organismelor urbane, au generat situații ce au pus în pericol înseși interesele de producție și de locuire ale burgheziei capitaliste. Determinată de aceasta, burghezia a căutat rezolvarea acestor probleme, și astfel, în ultimul timp, a fost promovată teoria « unității de vecinătate », de fapt a unei unități teritoriale rezidențiale cu caracter complex.

Cuprinzînd unele trăsături ale complexului urbanistic, această nouă unitate de organizare urbană preconizează principiul specializării clădirilor și amenajărilor, precum și principiul cooperării acestora, în vederea cuprinderii în condiții raționale a procesului de locuire a colectivității urbane. Este de la sine înțeles că, în condițiile obiective determinate de modul de producție al societății capitaliste în stadiul imperialist, aplicabilitatea practică a unor astfel de formulări teoretice este restrînsă atît ca amploare, cît și ca amplasare teritorială. « Unitățile de vecinătate » realizate în diferite orașe, de fapt în afara orașelor existente sau în cadrul noilor orașe satelite, reprezintă experiențe tehnice și organizatorice interesante, dar care nu pot contribui nici pe departe la rezolvarea radicală a crizei endemice a locuinței și implicit la lichidarea crizei orașului capitalist. În aceste condiții, propunerile de a organiza întregul teritoriu urban pe bază de « unități de vecinătate » capătă un vădit caracter utopic, iar acolo unde, în mod limitat, s-a reușit realizarea unor astfel de organizări spațiale, ele constituie insule izolate, aflate în relații antagonice cu structura anarhică a orașului existent.

Societatea socialistă nu se poate limita doar să preia și să aplice pe plan urban formele organizatorice spațiale elaborate de știința urbanistică a societății capitaliste. Conținutul nou, revoluționar, generat de legea economică fundamentală a socialismului, care urmărește creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii, pune în fața arhitecturii sarcini calitative noi, ceea ce implică forme noi și adecvate în alcătuirea teritoriului orășenesc. Existența în lume a două sisteme sociale, a două concepții deosebite despre viață, trebuie să genereze și căi diferite în rezolvarea problemelor arhitecturale. Fiecărui conținut, condiționat de o anumită bază socială și ideologică, trebuie să-i corespundă o formă proprie arhitecturală. Ca atare, și modul de organizare arhitectural-spațială pentru cuprinderea procesului de locuire urbană trebuie să-și găsească o rezolvare diferită în societatea socialistă față de cea capitalistă.

Față de această situație, ar trebui să ne îndreptăm cercetările într-o astfel de direcție, încît să putem cuprinde sarcina creării cadrului de locuire urbană corespunzătoare omului social contemporan, constructor al socialismului, contribuind totodată la precizarea și desăvîrșirea trăsăturilor specifice orașului socialist.

Dacă « unitatea de vecinătate » este o formă de organizare spațială a teritoriului urban în vederea cuprinderii unor necesități colective de locuire, avînd o autodeservire cu caracter limitat și constituind totodată — în fapt — o insulă izolată în structura anarhică a orașului capitalist, este sigur că unitatea complexă urbanistică în orașul socialist, preluînd trăsăturile valabile ale « unității de vecinătate », trebuie să prezinte diferențieri calitative proprii, la scara conținutului nou.

O primă diferențiere calitativă trebuie să se producă în însăși natura complexității acestei unități teritoriale, prin asigurarea unui potențial de dezvoltare și transformare treptată, prin planificarea științifică a etapelor de dezvoltare. Ținînd seama de necesitățile crescînde ale omului eliberat de exploatare și de posibilitățile crescînde de îndeplinire a acestor necesități de deservire multilaterală și colectivă, complexul urbanistic de tip socialist trebuie să le includă în însăși esența structurii sale, să le prevadă și să asigure premise favorabile materializării lor în timp și spațiu.

O altă diferențiere calitativă trebuie să se producă prin extinderea și generalizarea acestei forme noi de organizare spațială pe întreg teritoriul urban, într-o deplină concordanță cu structura și funcțiunile acestuia. În acest fel, orașul socialist, orașul de mîine, trebuie să devină în mod concret un ansamblu complex, o reală unitate funcțională, organizatorică și de expresie arhitecturală, în măsură să oglindească unitatea ideologică și politică a societății socialiste. În aceste condiții, complexul urbanistic capătă un caracter generalizat și obligatoriu și totodată devine un element constitutiv tipic al orașului socialist. Este important de subliniat că rezolvarea problemei locuinței pe bază de complexe urbanistice nu se referă numai la orașul nou, care constituie de altfel o excepție în activitatea noastră constructivă actuală; o astfel de rezolvare poate și trebuie să fie realizată și în cadrul orașelor noastre existente, în plină transformare. Bineînțeles însă că va trebui să găsim, în acest caz, o metodologie adecvată, pentru a asigura apariția elementelor noului în structura veche, existentă, pentru a asigura promovarea și dezvoltarea elementelor noului în procesul de transformare și lichidare a vechiului, asigurînd totodată, pentru un anumit timp, coexistența acestor elemente contradictorii și evitînd apariția trăsăturilor antagonice.

În opoziție cu unele concepții ce încearcă să promoveze soluții de folosință « universală », mai trebuie să se producă și o a treia diferențiere calitativă în cadrul orașului socialist. Astfel, în afară de trăsăturile tipice formațiunilor orășenești ce se alcătuiesc sau se dezvoltă în cadrul orînduirii socialiste, trăsături cu caracter general, mai trebuie asigurate și trăsături cu caracter particular, proprii poporului, regiunii sau chiar orașului respectiv. Astfel de trăsături trebuie să dezvolte creator tradițiile culturii naționale și să asigure continuitatea de creație arhitecturală a poporului.

Dacă rezolvarea integrală, cu succes, a problemei locuințelor nu este posibilă decît în urma lichidării modului de producție capitalist — așa cum a prezis Engels și cum se confirmă în exemplul strălucit al țării socialismului victorios, al Uniunii Sovietice — putem afirma că, pe planul construcției de locuințe cu caracter de masă, numai complexul urbanistic — ca trăsătură generalizată și tipică a orașului — constituie o formă specifică a arhitecturii socialiste, capabilă să asigure o rezolvare corespunzătoare a sarcinilor constructive ale acestei societăți și implicit capabilă să reflecte pe deplin conținutul nou, progresist, revoluționar al epocii socialismului.

Pentru clarificarea și promovarea acestor concepții au fost duse acțiuni susținute în ultimul timp, arhitecții noștri manifestînd atît pe plan teoretic, cît și practic, o conștiință profesională și cetățenească tot mai ridicată.

Studiile urbanistice teoretice elaborate în Institutul de arhitectură « I. Mincu » precum și în institutele I.C.S.O.R. și Proiect-București, constituie o primă mărturie. Pe de altă parte, o seamă de complexe urbanistice ce se realizează în toată țara după proiectele institutelor centrale sau regionale oglindesc o poziție tot mai conștientă și mai activă a proiectanților pentru elucidarea și rezolvarea cu succes a problemelor ce se ridică în procesul

(continuare în pag. 46)

Conf. arh. A. Damian

CONCURSUL PENTRU TEATRUL NAŢIONAL DIN CRAIOVA

Cerîndu-mi-se de către redacţia revistei noastre să fac unele consideraţii în legătură cu concursul pentru Teatrul Naţional din Craiova, cele ce urmează trebuie privite ca observaţii personale, neexprimînd, ca atare, un punct de vedere al juriului de judecată, din care am făcut şi eu parte.

Din desfăşurarea lucrărilor — şi poate chiar din consultarea încheierii oficiale privind rezultatul — există însă oarecare temei ca să pot crede că aceste scurte observaţii coincid în mare măsură cu părerile celor mai mulţi dintre colegii cu care am colaborat în comisia prezidată de tov. academician arh. D. Marcu.

*

Condiţiile generale referitoare la organizarea concursului — am impresia că acestea au fost mulţumitoare — şi numărul relativ mare de participanţi — 44 de proiecte înregistrate, reprezentînd probabil peste 150 de arhitecţi antrenaţi în studierea şi elaborarea proiectelor — par să confirme această impresie, cel puţin pentru faza de lansare a concursului.

Lucrările juriului — terminate la data comunicată de program — şi mai ales concluziile acestuia, concretizate în clasamentul final al lucrărilor, vor avea poate darul să mulţumească în general şi să confirme pînă la sfîrşit această bună impresie şi convingerea că s-a obţinut un rezultat pozitiv din multe puncte de vedere.

În privinţa calităţii lucrărilor prezentate la concursul pentru Teatrul Naţional din Craiova se poate afirma, fără a dovedi lipsă de exigenţă, că o bună parte dintre acestea s-au ridicat la un nivel corespunzător pentru un concurs republican.

Aci ar fi de spus că proiectul elaborat în producţie (la I.C.S.O.R.)—de foarte bună calitate — a fost totuşi depăşit de cîteva lucrări ce au apărut la concurs, mai ales ca rezolvare urbanistică.

Aş reproşa însă, în ansamblu, numărul relativ restrîns de soluţii acceptabile, care să poată intra deci în considerare ca o posibilitate concretă pentru rezolvarea problemei.

Unele dintre soluţiile mai deosebite, s-au situat de cele mai multe ori în afara realităţii, nesatisfăcînd deci un punct de vedere şi o pretenţie justificată şi de altfel clar exprimată în program.

Criteriul economiei, care trebuie să apară ca o preocupare de prim ordin, atît în rezolvarea teatrului, cît şi a ansamblului urbanistic, n-a constituit un element căruia să i se fi dat de regulă cuvenita importanţă, o parte din lucrări, judecate prin prisma acestui considerent, situîndu-se sub calificarea pe deplin cuvenită pentru restul tratării.

Nu puţine au fost proiectele în care anvergura lucrărilor urbanistice propuse depăşea fără destulă justificare, o măsură admisibilă pentru o poziţie ce s-ar pretinde realistă.

Din acest punct de vedere — al economiei şi chiar al unităţii de concepţie — unele proiecte au conţinut tratări contradictorii. Astfel, au fost proiecte în care teatrul a fost rezolvat cu grijă deosebită şi cu satisfacerea integrală a funcţiunilor, în limitele unui volum construit destul de redus, proiecte care însă, în soluţia urbanistică, propuneau dărîmarea unei foarte întinse zone centrale a oraşului Craiova.

Au existat de asemenea şi proiecte în care soluţia urbanistică ar putea fi calificată ca fiind oarecum meschină, în timp ce teatrul beneficia de o tratare cu totul exagerată, departe de necesităţile şi posibilităţile oraşului. De pildă, proiectul cu motto 11111, în care un volum considerabil al teatrului este ocupat numai de vestibulul acestuia.

Trecînd la unele foarte succinte observaţii critice cu referire la cîteva proiecte premiate şi nepremiate, voi arăta că aceste observaţii nu pot şi nu pretind a înlocui o critică mai adîncită, legată de o descriere mai cuprinzătoare decît am înţeles că ar putea avea loc în cadrul acestei rubrici.

Desigur că o formulare concisă a acestora este mai dificilă şi s-ar putea ca observaţiile să apară şi să fie chiar sumare, mai ales pentru acela ce nu a cercetat şi nu cunoaşte toate proiectele prezentate, cu părţile lor bune şi rele, considerate comparativ şi reţinînd numai ce se poate desprinde şi pare demn de semnalat în aceste condiţii.

*

Voi începe cu lucrarea ce a luat premiul I (proiectul cu motto 11112).

Prima remarcă ce mi se pare că aş putea face şi care consider că este bine să fie afirmată, este că, la acest proiect, nivelul de rezolvare a diferitelor cerinţe ce urmau să fie aproape în egală măsură satisfăcute şi care au determinat şi criteriile de apreciere, dă acestui proiect o valoare globală care pune suficientă distanţă între acesta şi următorul clasat, astfel că, pentru mine, alegerea lui nu a reprezentat nici un dubiu.

Subliniez că este vorba de o convingere personală şi mărturisesc că desemnarea acestui proiect ca cel mai bun nu mi-a pus nici o problemă de conştiinţă, datorită evidentului ascendent de calitate ce mi s-a părut că s-a manifestat în această lucrare.

Rezolvarea urbanistică a proiectului este superioară tuturor celorlalte.

Deşi perimetrul cuprins în planul de amenajare este minimal — ceea ce dintru început prezintă un avantaj — se reuşeşte a se rezolva un ansamblu de suficientă amploare, închegat, pus în valoare cu sacrificii neînsemnate, legat convenabil şi de restul înconjurător existent.

Obiectul principal — teatrul — stăpîneşte categoric piaţa creată, deşi volumul acestuia se găseşte în categoria celor mai mici propuse. Construcţiile mai importante existente participă în măsura cuvenită în compoziţia realizată, spre deosebire de alţi concurenţi care, simplificînd discutabil problema, au scos din soluţionarea propusă tocmai aceste edificii existente, care, incontestabil, sînt dificil de cuprins într-o propunere acceptabilă, dar care, prin valoarea lor, nu puţin însemnată, nu puteau fi neglijate.

Soluţia aceasta de principiu, adoptată de altfel şi de alţi concurenţi mi se pare categoric de preferat.

Constatînd imposibilitatea de a se putea asigura o convenabilă perspectivă frontală teatrului, prin prelungirea străzii Karl Marx (ce nu ar putea deschide vederii decît cîteva travee pe această axă de compoziţie, lucru acceptat totuşi de mulţi concurenţi), soluţia dezvoltării pieţei de-a lungul străzii Cuza-Vodă apare neîndoios ca o rezolvare superioară.

În proiectul cu motto 11112, soluţia aceasta îşi găseşte reprezentarea într-o variantă ce nu face decît s-o ilustreze cu o deosebită pricepere, oferind, de-a lungul unei desfăşurări de sute de metri a esplanadei create, nenumărate puncte de perspectivă din ambele sensuri.

Aş remarca aici că traseul neregulat al străzii Cuza-Vodă nu numai că nu constituie un inconvenient, ci favorizează rezolvarea. În soluţia adoptată, sinuozităţile acesteia îşi găsesc o corespondenţă ce se reflectă cu dibăcie în traseul frontului principal al pieţei.

Piaţa este animată şi capătă un farmec deosebit tocmai pentru că nu renunţă la o riguroasă şi apreciabilă ordine — de un echilibru subtil — pe care rigiditatea unei soluţii controlate numai de teu şi de echer arareori o egalează.

Îndrăznesc să afirm că, apreciată şi din acest punct de vedere, soluţia aceasta de ansamblu, nerectangulară, ar putea fi considerată de o deosebită valoare.

Socot că aceasta este de preferat şi pentru că piaţa rezultată este aceea care în textura neregulată a străzilor existente, ce au trasee şi unghiuri de incidenţă întîmplătoare, se înscrie cel mai bine în ansamblu.

Propunerea de rezolvare a frontului dinspre calea Bucureşti este simplă şi bună, iar aripile adăugate clădirii Sfatului popular soluţionează şi faţada posterioară a acesteia.

Amplasamentul construcţiilor principale pe platforma superioară, fără a necesita deci mişcări însemnate de pămînt, este de asemenea avantajoasă.

Soluţia este realizabilă pe etape.

Remarcabilă mi se pare şi unitatea de tratare şi mai ales de scară, de care reuşeşte să se bucure, atît ansamblul, cît şi teatrul, simţul măsurii juste şi cel al proporţiei potrivite (nu mă refer aici şi la rezolvarea plastică) fiind mai cu seamă elementele care dau calitate acestui proiect.

Teatrul propriu-zis rezolvă mulţumitor funcţiunea, mai îndoielnică fiind forma sălii care — după mulţi — ar păstra inconveniente chiar dacă se are în vedere o deosebită tratare acustică a pereţilor.

Deficientă este legătura anexelor cu scena.

Volumul total realizat a avut în vedere economia; din acest punct de vedere raportul dintre volumul scenei şi cel total, precum şi cel între sală şi restul spaţiilor destinate publicului, mi se pare favorabil.

Nu suficient de clar apare însă sistemul constructiv. De ce o altă înălţime a grinzilor transversale pe sală? Ca să rezulte o înălţare — o marcare a acesteia — omisă în reprezentarea perspectivă? Omisiune care a creat juriului probleme — acesta avînd de ales între alternativa de a apărea inconsecvent,

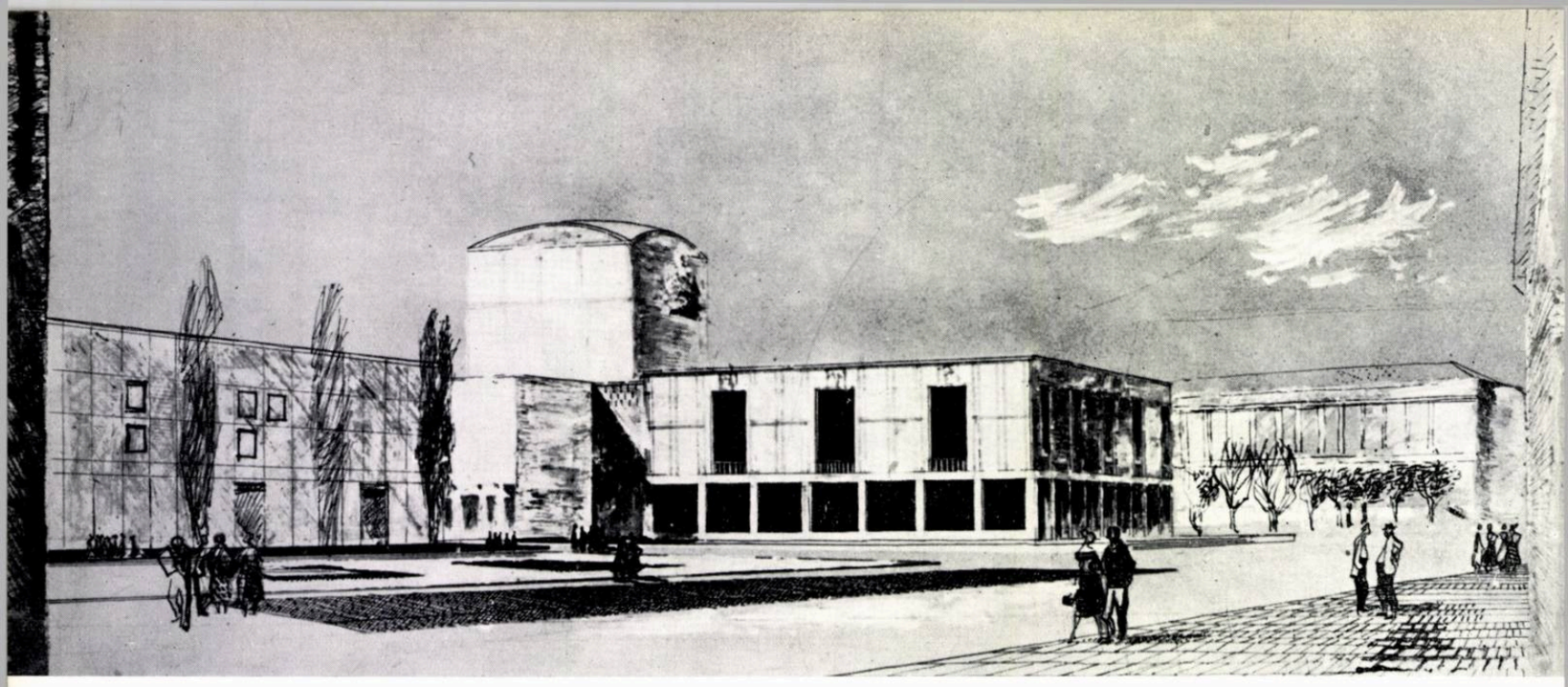

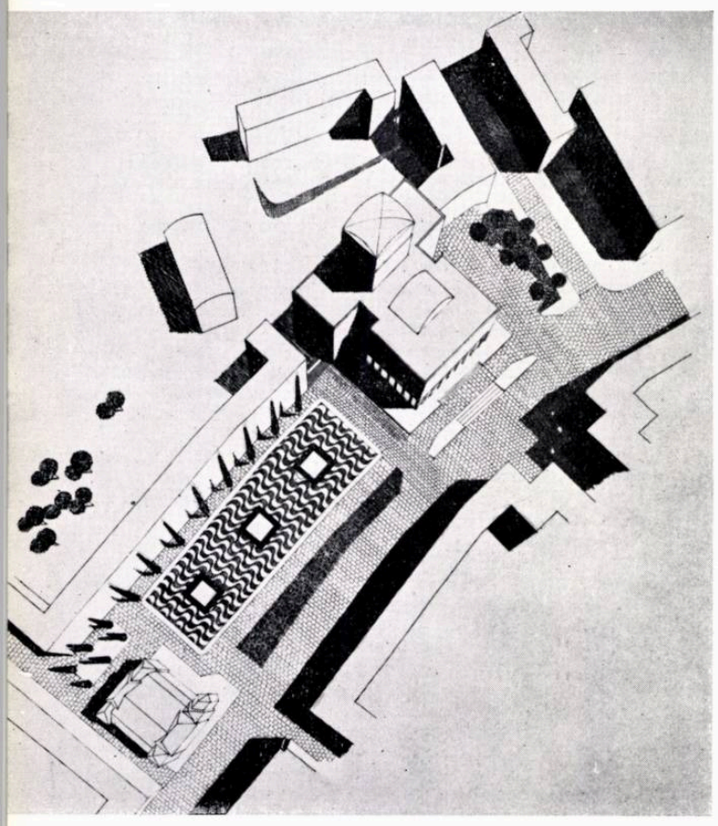

PREMIUL I
Proiect cu motto 11112
Autori, arhitecții G. Filipeanu, L. Strulovici

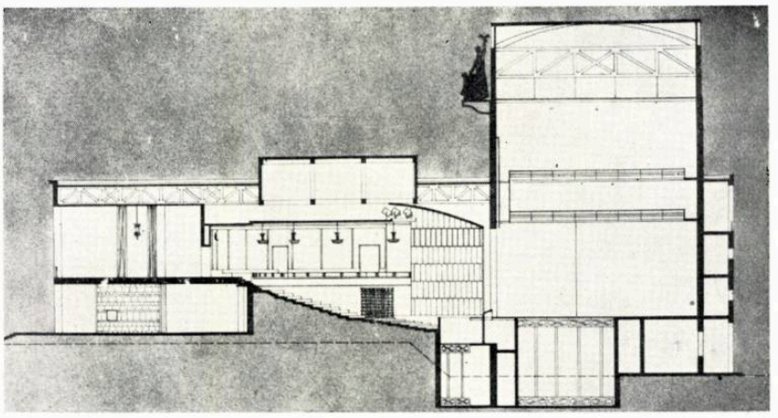

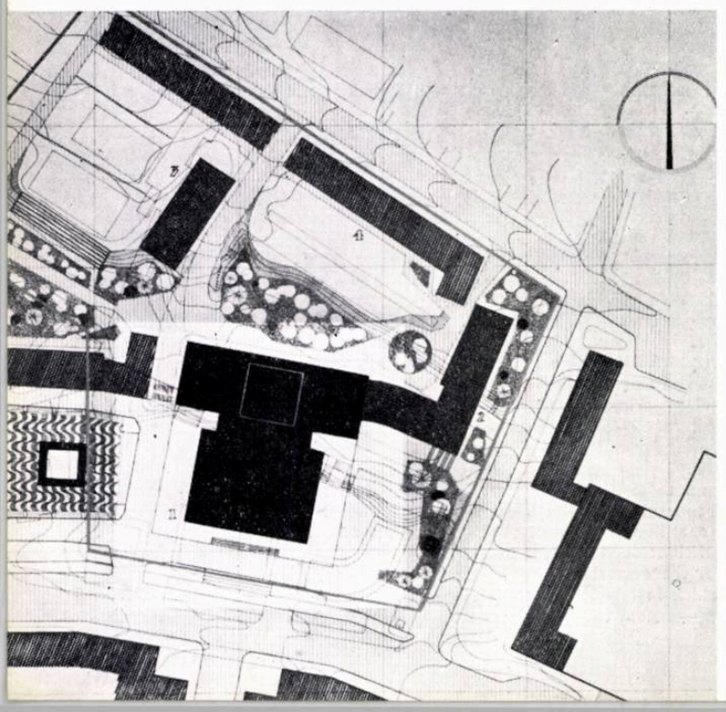

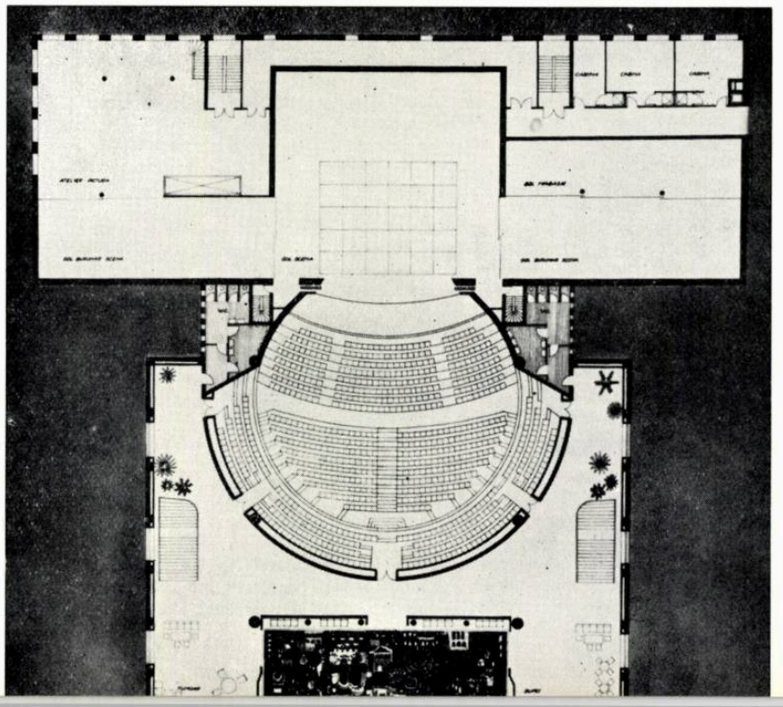

PREMIUL II
Proiect cu motto 80804
Autori, arhitecții C. Săvescu,
G. Cristea, R. Belea

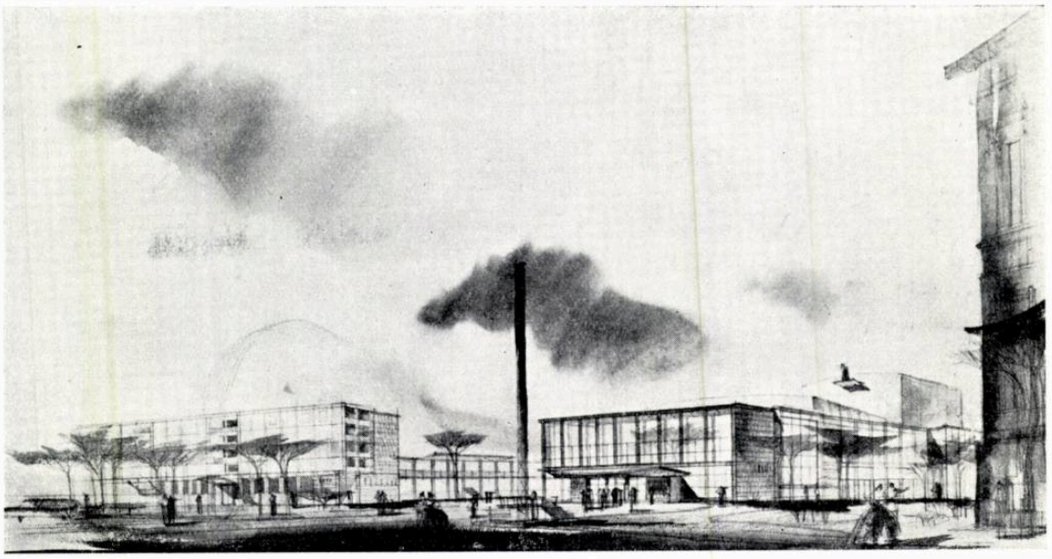

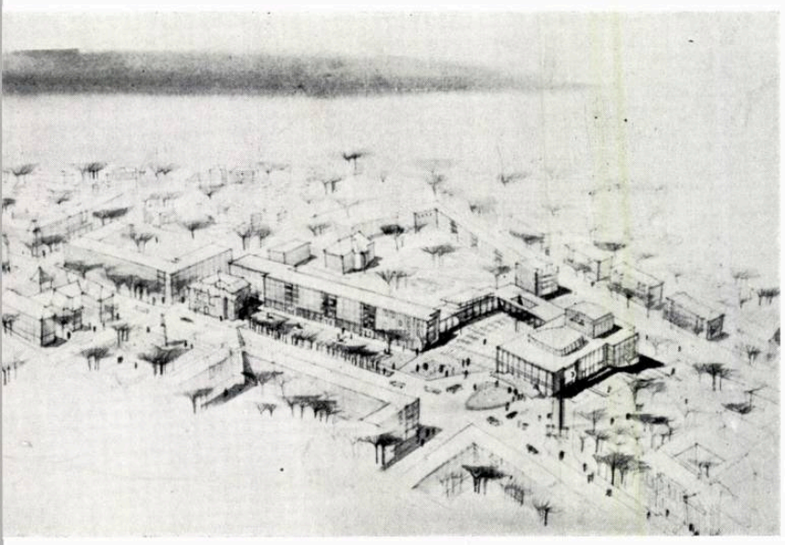

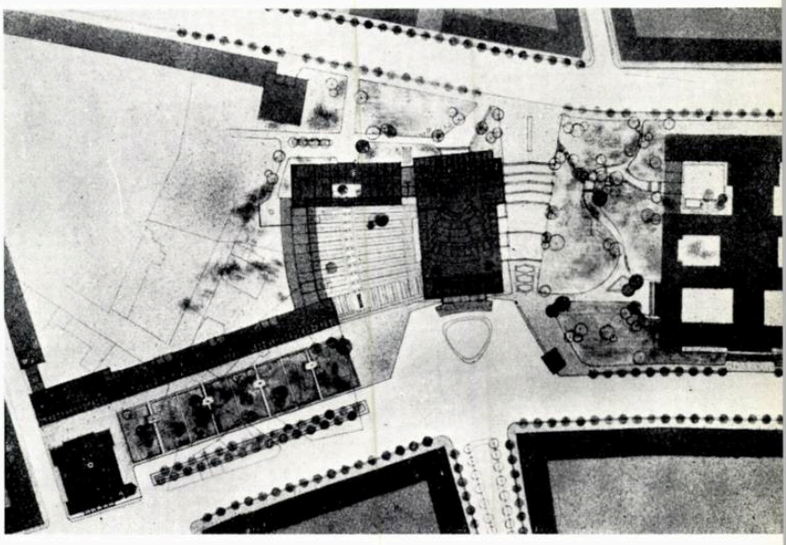

admițînd neconcordanțe în planșele prezentate — sau a fi absurd, eliminînd proiectul din concurs și aplicînd o « amendă » de 25 000 lei autorilor (!).

Plastica este reușită, expresia foarte potrivită, bine găsită. Calm și prestigiu, izvorînd din simplitate și din proporții bune, atît la detalii, cît și în ansamblu.

Volumul de peste scenă mi se pare că s-ar mai fi pretat la perfecționări, chiar la faza de predare a concursului.

În fine, trebuie subliniată o deosebit de bună prezentare, o remarcabilă redactare grafică a majorității pieselor, care mi se pare că trebuie apreciată și subliniată.

M-a surprins oarecum, și poate că va surprinde și mai mult pe alții, policromia poate prea stridentă a (probabil) pardoselii foaierului. Dar poate că este vorba de reprezentarea unui plafon de sticlă, sugerîndu-se efectul ce s-ar putea închipui dacă acesta ar fi realizat în tehnica vitroului.

Proiectul care a luat premiul II (cu motto 80804), elaborat de un grup de tineri arhitecți — absolvenți de numai doi ani — are incontestabile calități.

Soluția urbanistică, în principiu aproape nediferită de aceea din proiectul ce a luat premiul I, are principala scădere față de acesta prin faptul că teatrul nu domină în mod destul de hotărît ansamblul.

Clădirea teatrului este bine rezolvată; sala și scena, ca și raportul dintre volumele acestora, bune. Construcția clară, funcțiunea de asemenea; discutabilă este doar amplasarea vestiarelor și a toaletelor la un nivel inferior, ducînd la dispunerea pe trei niveluri a principalelor piese destinate publicului, ceea ce poate fi criticat.

Proiectul este unitar în ansamblu; realist, înțelegînd prin aceasta și contemporan.

Este foarte bine prezentat.

Proiectul cu motto 79135, clasat pe locul III, are o soluționare urbanistică bună. Piața aparține teatrului, care — prin volum și tratarea plastică interesantă, vioaie și de calitate — o domină.

De criticat, sau cel puțin de discutat, ar fi dimensiunile pieței create, necesitînd, pe lîngă altele, o cantitate considerabilă de mișcări de pămînt.

În general, atît la soluționarea urbanistică, cît și la aceea a teatrului, problema economiei pare să fi fost pe un plan cu totul secundar.

Este drept că ansamblul creat este generos, reușind să pună în valoare și alte obiecte importante cuprinse în perimetrul ce se cerea studiat.

La scara aleasă — poate cam exagerată — tratarea este însă unitară și corespunde unui punct de vedere urmărit cu consecvență.

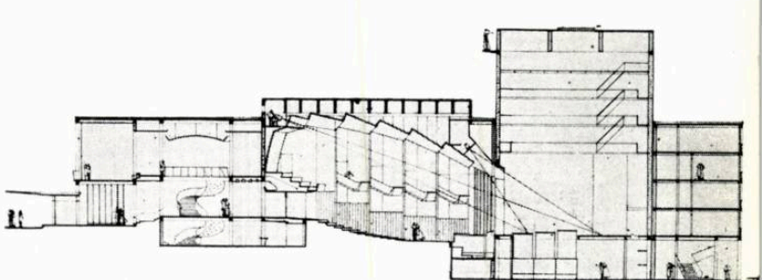

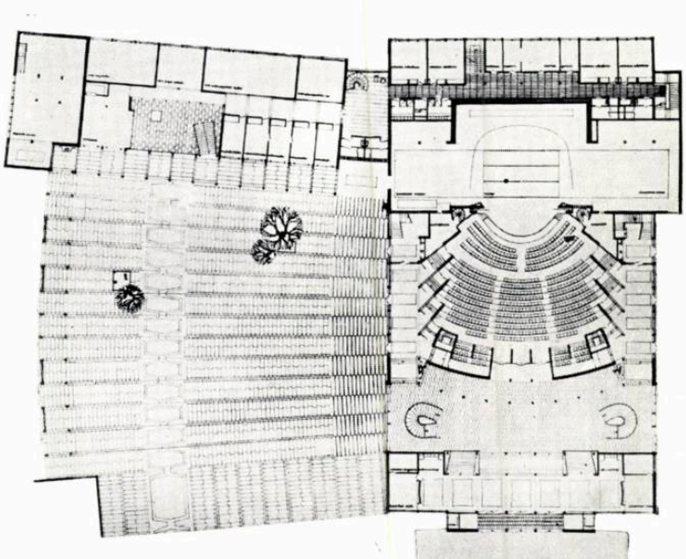

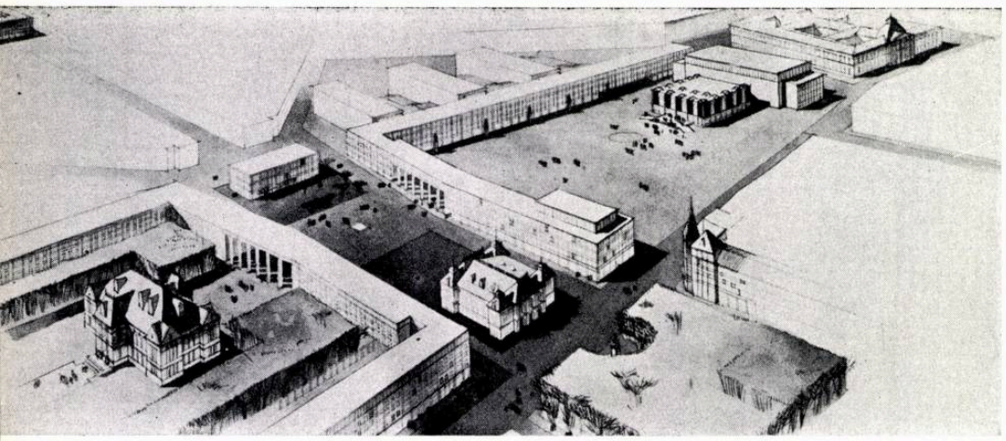

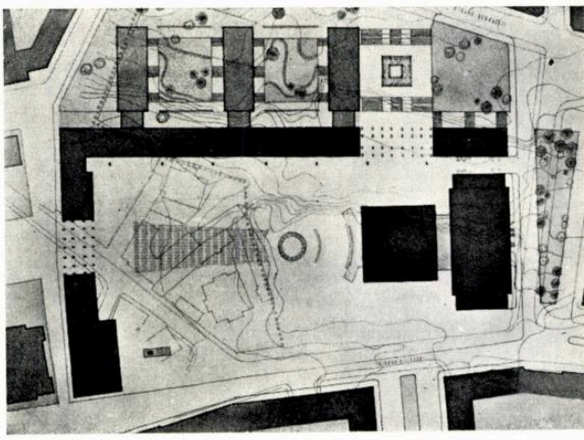

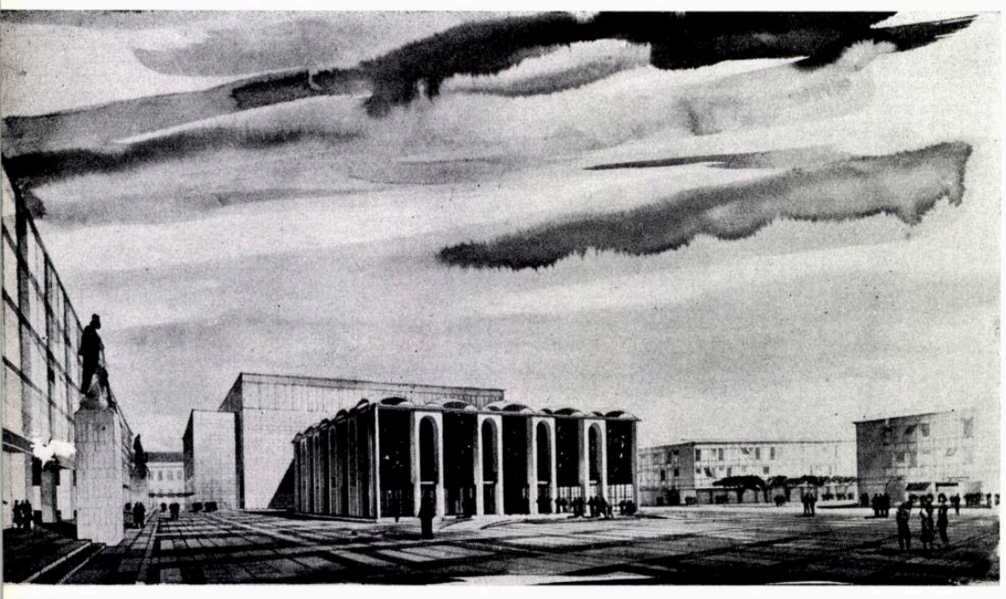

PREMIUL III

Proiect cu motto 79135
Autori, arhitecții T. Ricci, A. Dîmboianu

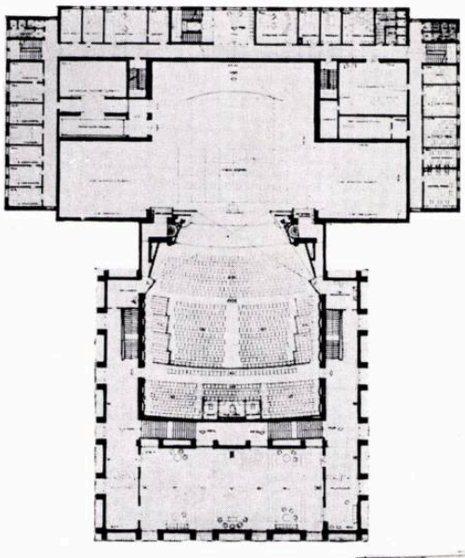

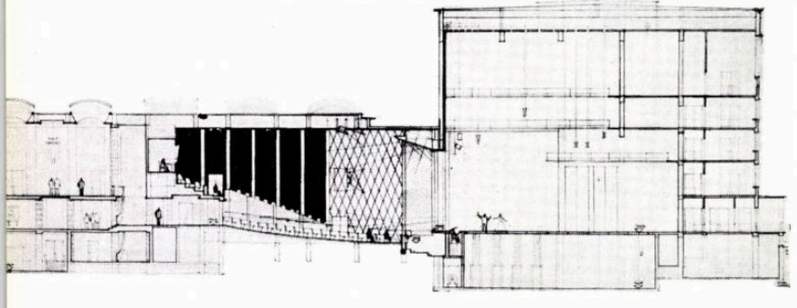

În rezolvarea funcțională a teatrului mi se pare că poate fi semnalată defectuoasa soluționare a unui punct foarte important: accesul la vestiare, la scara ce duce la foaier și balcon, ca și la parterul sălii. Probabil că acest pasaj ar crea multe neajunsuri; aceasta mi se pare că poate fi considerată ca o lipsă, mai cu seamă pentru că în rest există o tratare atît de largă.

Poate că și accesul la toaletele — situate la alt nivel — ca și la scările ce leagă cele două niveluri principale, dispuse lateral, nu realizează o soluționare corespunzătoare.

De subliniat este atenta și excelenta rezolvare a serviciilor scenei.

La încheierea scurtelor considerații cu privire la acest proiect, cred că se poate reveni asupra rezolvării plastice deosebite, atît ca factură, cît și ca valoare.

De asemenea, trebuie remarcată impecabila prezentare a tuturor pieselor desenate.

Al doilea premiu III (proiectul cu motto 71246) mi se pare că se situează ca valoare globală sub celălalt (motto 79135).

Soluția urbanistică este ezitantă — între piață și esplanadă — iar teatrul ocupă un loc oarecare.

Se pare că amplasarea pe terasa a II-a poate fi considerată ca o soluționare ce va necesita investiții mai mari.

Altfel ansamblul este ordonat, fiind dezvoltat la o scară mai modestă decît precedentul proiect, dar cu aceeași grijă față de restul elementelor ce se socotesc că pot fi păstrate și puse în valoare.

Clădirea Sfatului popular este scoasă din compoziție, ca și în cealaltă soluție.

Rezolvarea funcțională a teatrului este pe trei niveluri, iar scările de acces, discutabile.

Sala pare înghesuită, cu accese dificile, deși raportul dintre aceasta și suprafața excesivă a degajamentelor — raport ce poate fi socotit nefavorabil — ar fi trebuit să înlesnească cel puțin deservirea sălii.

Plastica bună, proporții izvorîte dintr-o mînă sigură, nu însă și dintr-o căutare mai insistentă.

*

Trecînd la proiectele distinse cu mențiuni, consider că ar fi de arătat că alegerea lor a pus oarecare probleme juriului, care — cel puțin pentru decernarea ultimelor mențiuni — a trebuit să caute cu insistență pe cele asupra cărora s-a oprit pînă în cele din urmă.

La proiectul cu motto 77632 s-a apreciat ca pozitivă ideea rezolvării urbanistice, în care obiectul principal al compoziției trece de partea cealaltă a pieței.

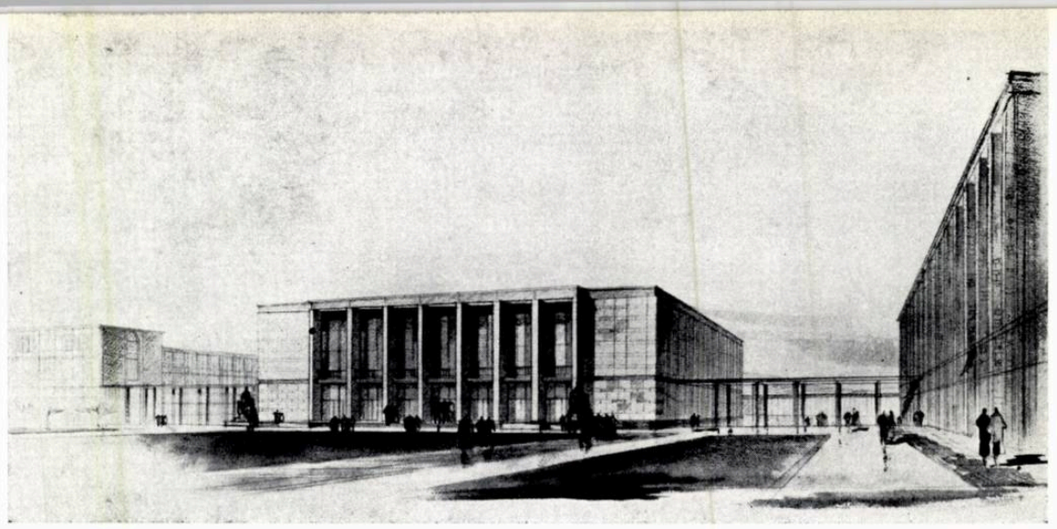

PREMIUL III

Proiect cu motto 71246
Autori, arhitecții M. Ricci,
Gh. Hussar

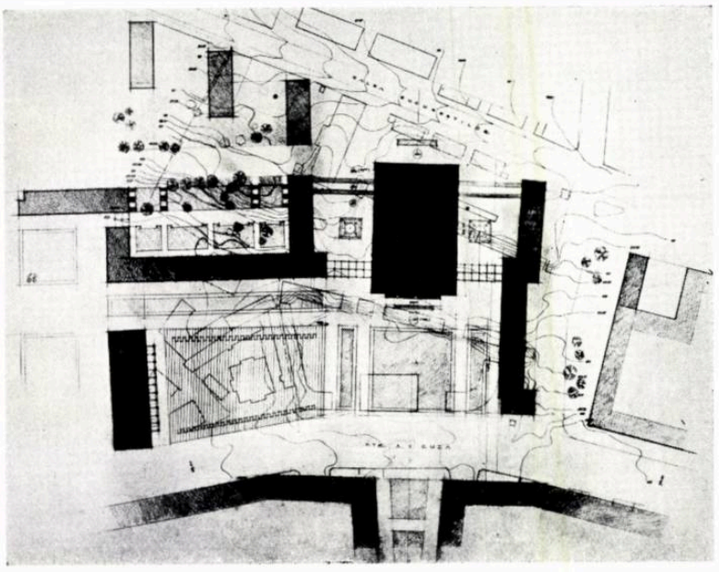

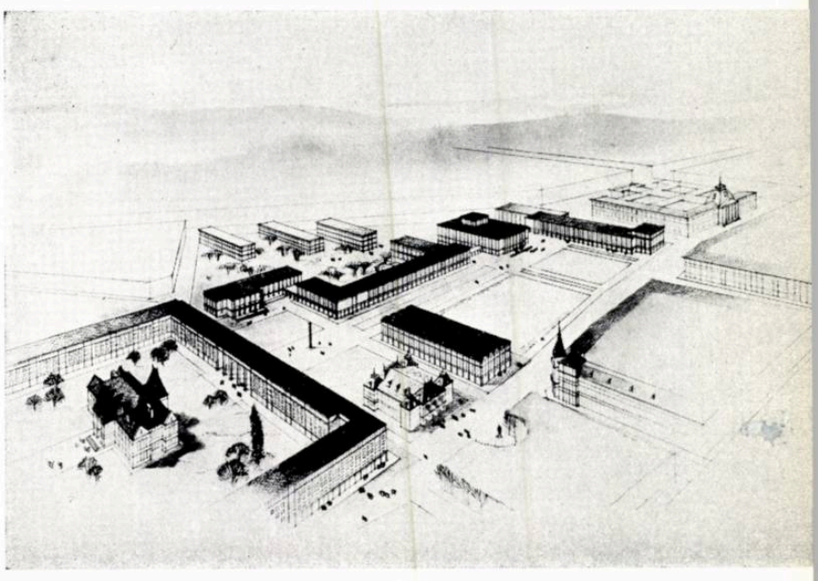

Cred că este exagerată lărgirea propusă pentru strada Cuza-Vodă, mai ales că în acest fel mi se pare că nu se urmărește ca perspectiva principală creată dinspre Sfatul popular să fie realizată cu destulă consecvență. Volumul masiv al teatrului nu pare a avea, cu toate acestea, destulă degajare în axa sa și desigur nici lateral.

Criticabilă este ocuparea cu anexele scenei (atelierele) a unui front important al pieței create. În cazul realizării pe etape, piața nici nu ar căpăta formă decît la încheierea tuturor lucrărilor.

Restul rezolvării urbanistice este neglijat.

În funcționarea teatrului trebuie arătată ca o lipsă principală: dificila legătură a anexelor cu scena; de asemenea, raportul dintre volumul sălii și volumul total nu pare just.

Proiectul cu motto 01010 a fost reținut pentru simplitatea rezolvării pieței, scara acesteia, claritatea soluționării generale a teatrului — desigur cu lipsuri funcționale — cît și pentru considerentele de ordin economic avute în vedere de proiectanți.

Discuții și critici justificate a ridicat tratarea plastică; s-a socotit însă că trama regulată poate oricînd genera ceva mai corespunzător.

Proiectul cu motto 92401 a fost menționat, pînă în cele din urmă, pentru ansamblul de calități în rezolvarea pieței, în special, și a teatrului.

În privința teatrului, desigur că soluția are incontestabile calități, însă este justificată întrebarea dacă la Craiova este cazul să experimentăm un teatru total.

*

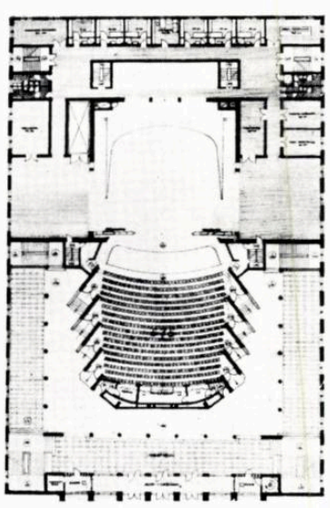

Unele proiecte susceptibile de a fi menționate au fost socotite — și socot și eu — ca prezentînd deficiențe mai ales în soluționarea urbanistică.

Și aș mai spune ceva despre un proiect cu motto 17172 — nemenționat — care, după părerea mea, ar fi putut să întrunească suficiente voturi pentru premiul III, avînd o foarte bună rezolvare a teatrului, pe un singur nivel, cu toate funcțiunile clare, simple, eficiente, pe lîngă, ce e drept, o slabă și oarecum nerealistă rezolvare urbanistică.

Cele ce l-au scos însă din discuție au fost stridența și ostentația tratării plastice. Păcat!

Ar mai fi de semnalat o serie de proiecte avînd rezolvări parțiale meritorii și care pot fi clasificate destul de aproape de cele menționate — proiecte care au contribuit, incontestabil, la realizarea nivelului calitativ la care s-a situat concursul pentru Teatrul Național din Craiova — concurs ce poate fi, în general, socotit că a dat rezultate pozitive.

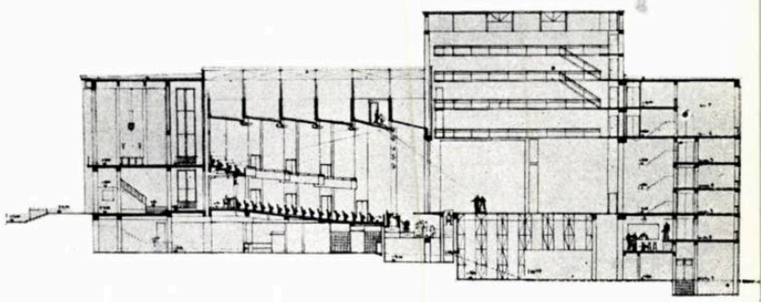

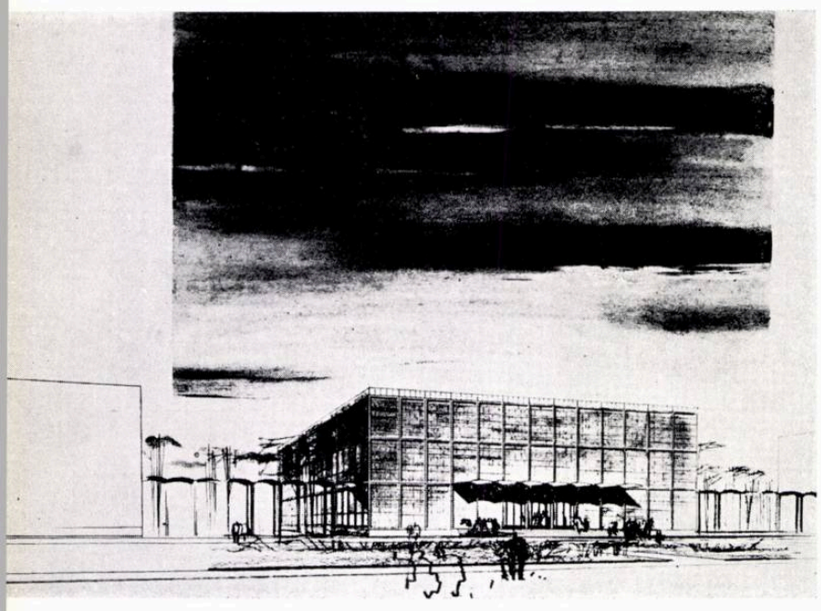

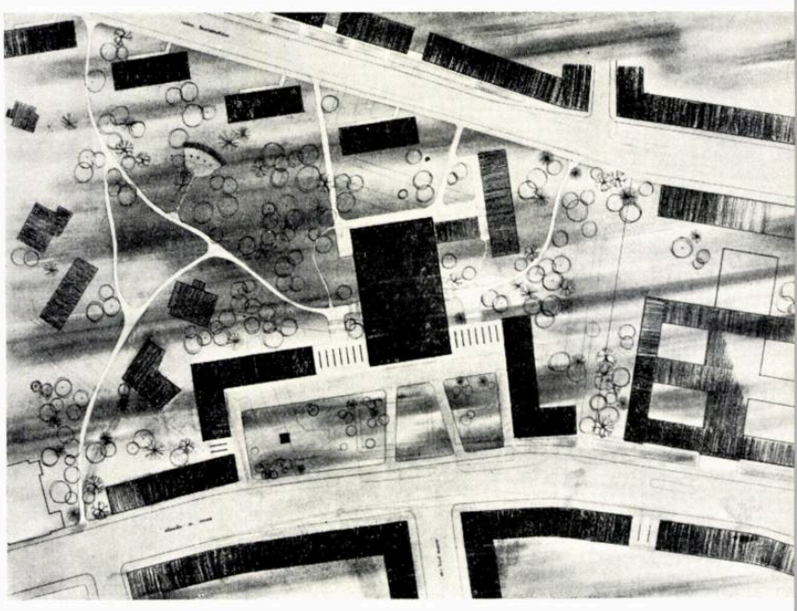

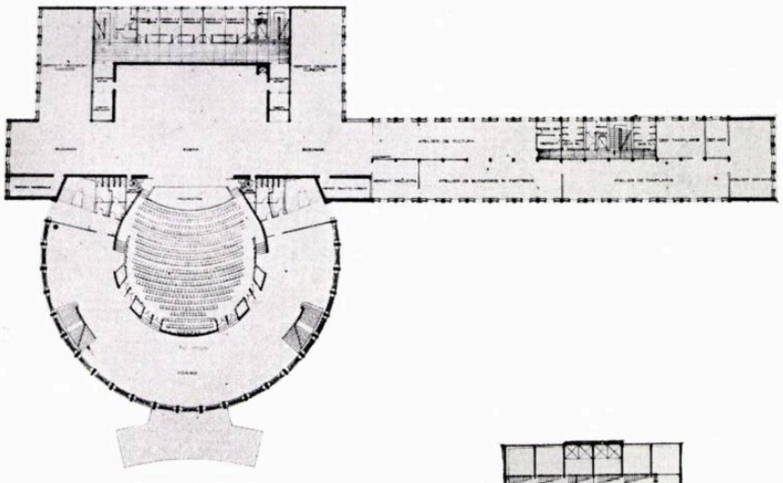

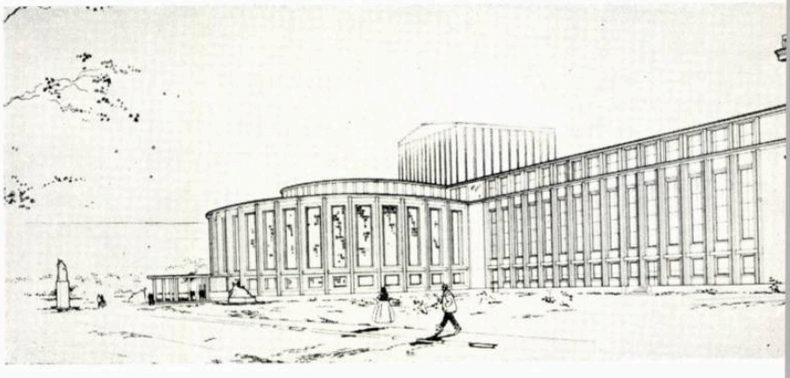

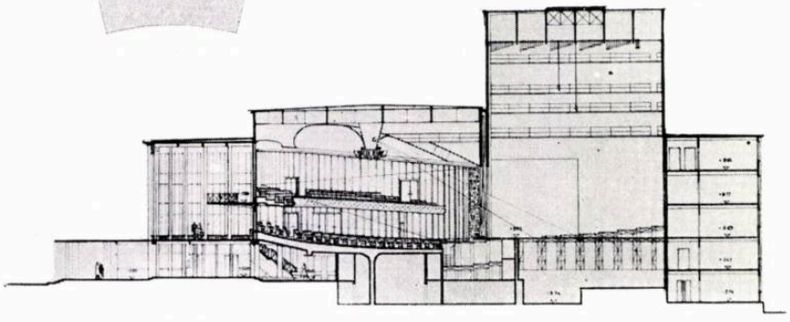

MENȚIUNE

Proiect cu motto 77632
Autori, arhitecții P. Miclescu,
T. Evolceanu

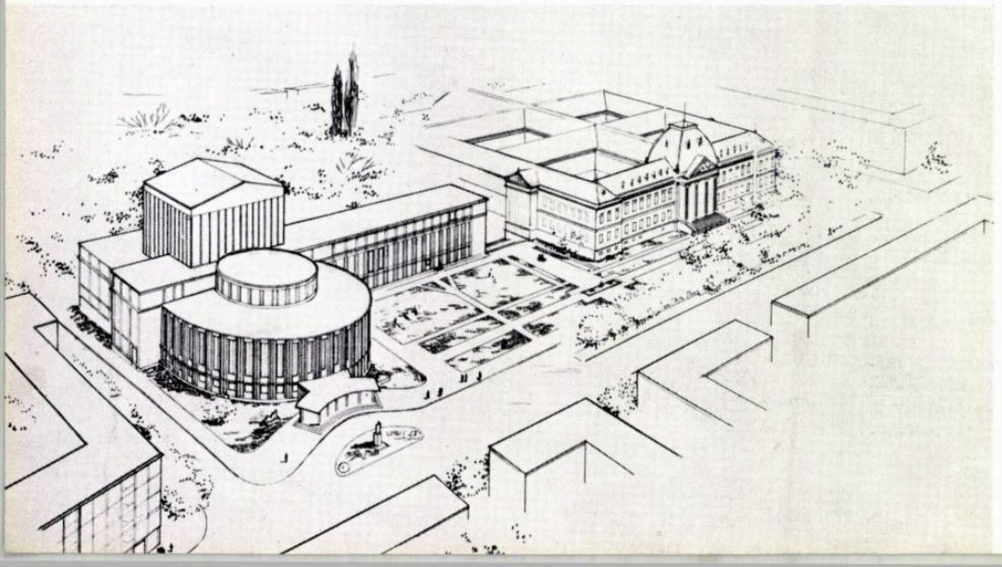

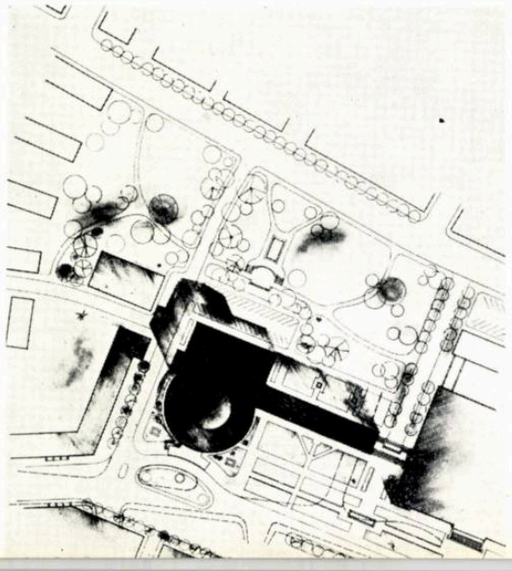

MENȚIUNE

Proiect cu motto 01010

Autori, arhitecții N. Ioniță, Mihai Enescu, Adriana Ciortan, Mircea Enescu

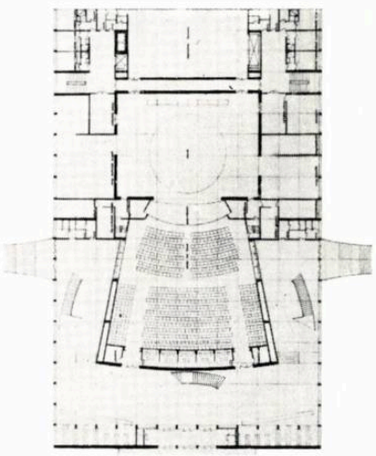

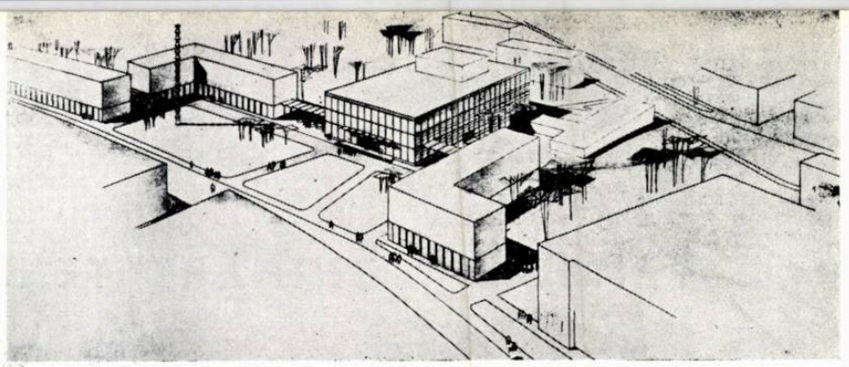

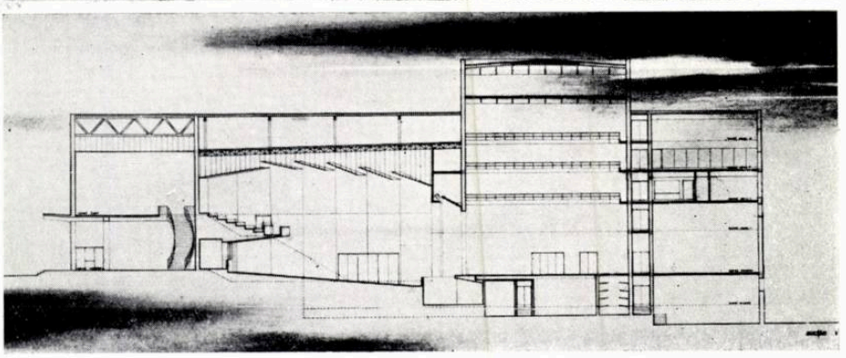

MENȚIUNE

Proiect cu motto 92401

Autori, arhitecții P. Bortnowschi, S. Bortnowschi, A. Teodorescu

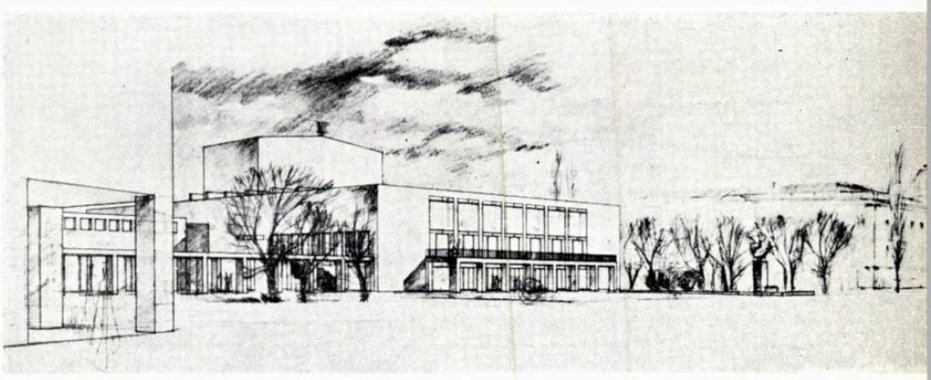

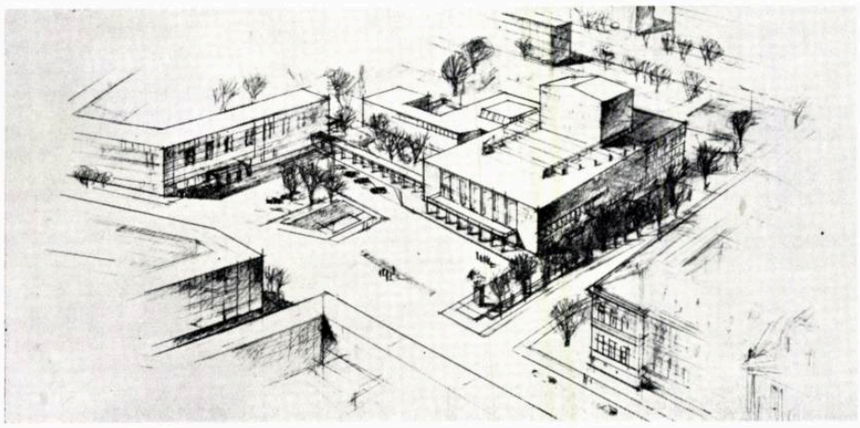

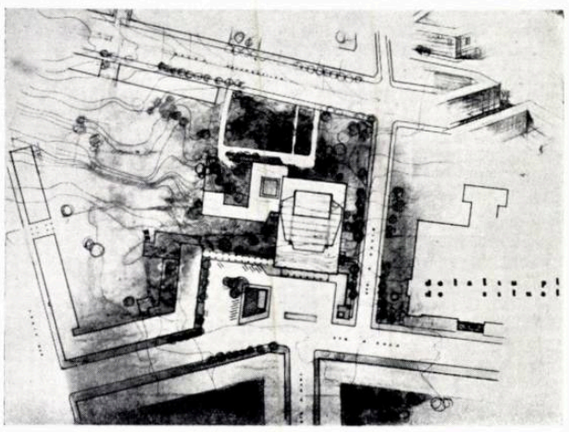

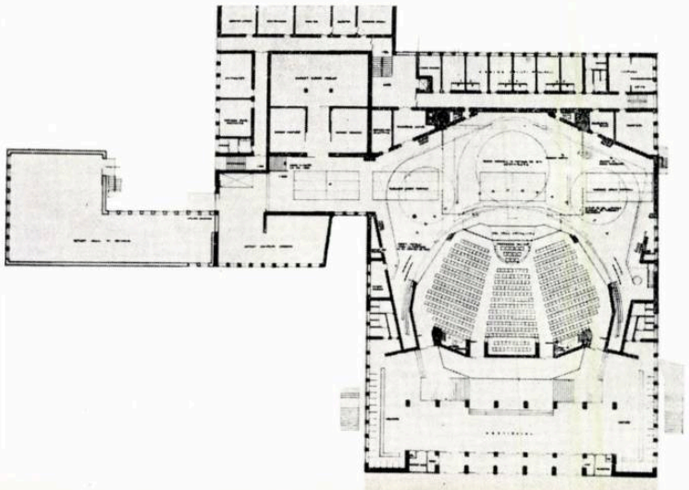

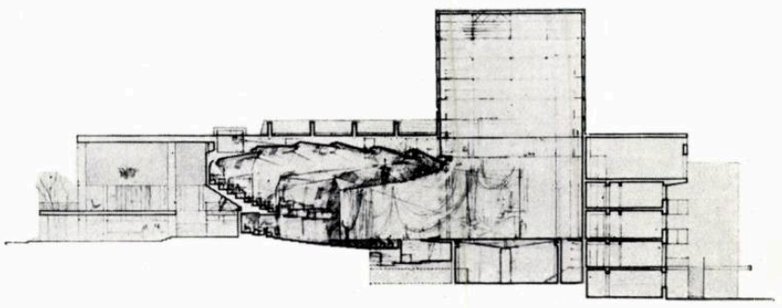

PROBLEME DE ECHIPARE TEHNICĂ A TERITORIULUI

Sistematizarea unui teritoriu, fie că este vorba de un oraș sau o parte de oraș, fie că se limitează la cvartale, complexe industriale, așezări cu caracter special etc., implică între altele și cunoașterea terenului în straturile subterane ce vor suporta construcțiile, cît și studiul condițiilor în care se poate realiza echiparea tehnică.

Aceste elemente studiate în soluții variate și coordonate cu celelalte probleme complexe ce apar în acțiunea de sistematizare ajută la alegerea soluție optime din punctul de vedere tehnico-economic.

Conlucrarea cu tehnicienii de specialitate este deosebit de importantă pentru sistematizator, căruia îi revine rolul de a pune de acord diferitele soluții, realizînd o asamblare în care problemele respective să intervină cu ce are esențial și cu ponderea respectivă.

Ing. M. Brill

GEOTEHNIA

Cunoașterea naturii terenului și caracteristicilor care condiționează regimul de construcții în întindere, în înălțime și în adîncime este indispensabilă proiectantului sistematizator. Studiile geotehnice au fost introduse la noi abia în ultimele decenii, așa încît este ușor de înțeles faptul că, în general, ne lipsește un material documentar la care să putem recurge cînd avem lucrări urgente.

În această situație trebuie întreprinse studii ad hoc, recurgînd la specialiștii geotehnicieni care s-au format ajutați fiind de organizarea învățămîntului în această ramură tehnică, cît și de înființarea în ultimii 10—15 ani a laboratoarelor de care geotehnia nu se poate lipsi.

În cadrul lucrărilor de sistematizare, I.C.S.O.R. a inițiat numeroase studii geotehnice, unele întinse pe suprafețe mari, cuprinzînd orașe și chiar zone dinafara orașelor.

În funcție de faza de proiectare, la baza proiectelor de sistematizare au stat, fie studii geotehnice preliminare, cuprinzînd zonificarea teritoriului pe baza criteriilor geomorfologice indicînd principalele fenomene fizico-geologice, fie studii geotehnice numite informative, care se întocmesc pe bază de cercetări de teren și încercări de laborator și care duc la o zonificare a teritoriului pe criterii geomorfologice și geotehnice.

Această din urmă fază de studiu geotehnic mai avansată este neapărat necesară cînd se trece la o schiță de sistematizare. Studii geotehnice preliminare sînt efectuate pentru 50 de orașe, iar studii geotehnice mai avansate, zise informative, pentru 25 de orașe.

Și realizarea proiectelor pentru obiective locale, pentru amplasarea de clădiri de locuințe, pentru clădiri industriale etc. și chiar pentru dotări edilitare, ca rețele de conducte și canale etc., necesită cunoașterea terenului sub aspectul geotehnicii, garantînd, ca și la sistematizări, o rezolvare realistă a problemei construcțiilor cu soluții judicioase și economice, punînd la adăpost fondul construit de consecințele grave ce s-ar datora necunoașterii condițiilor de fundare în terenul respectiv.

Fixarea amplasamentelor pentru cvartalele de locuințe noi la Hunedoara și Bacău, de exemplu, ca și pentru realizările de la Eforie s-a putut face avantajos, cu cheltuieli minime pentru fundație, datorită cunoașterii situației terenului. Au fost și cazuri cînd considerentele de compoziție au fost determinante, așa încît unele amplasamente cu condiții dificile și diferite de fundare au dus la scumpirea construcțiilor respective și la întîrzieri în execuție.

Un exemplu elocvent în această privință îl constituie cartierul de locuințe noi numit Aeroport de la Petroșani, proiectat de I.P.C. în 1955—1956, unde terenul de amplasare prezenta, pe trei sferturi din suprafața sa, condiții grele de fundare (la adîncime mare, în apă și teren slab), necesitînd aplicarea de sisteme constructive speciale, capabile să preia tasări neuniforme. Dificultățile de fundare și măsurile necesare pentru unele amenajări de suprafață (abateri de ape, stingere de torenți etc.) ar fi dus la o scumpire apreciabilă a construcțiilor; reanalizarea problemei a condus la concluzia schimbării amplasamentului pentru blocuri. Concluzia este necesitatea unei strînse colaborări a arhitecților cu specialiștii geotehnicieni la alegerea amplasamentelor.

Din cele expuse mai sus rezultă importanța factorului geotehnic în sistematizarea orașelor și în consecință apare necesară o completare a documentației geotehnice existente în acest domeniu, prin:

— Întocmirea de studii geotehnice preliminare pentru toate orașele țării, cu precădere pentru acelea care urmează să capete o dezvoltare deosebită în urma amplasării unor importante obiective industriale. În funcție de complexitatea problemelor sezisate în studiile preliminare, se va trece la executarea unor studii geotehnice de detaliu.

— Executarea de studii geotehnice informative pentru o serie de orașe importante ale țării, ca Timișoara, Craiova, Tg. Mureș, Cluj, Oradea.

— Organizarea evidenței « fondului geotehnic » printr-o unitate care să centralizeze studiile geotehnice executate pe diferite amplasamente; acestea vor fi puse la dispoziția proiectanților, evitîndu-se studii geotehnice inutile la aceleași amplasamente, economisindu-se astfel forțe de muncă și evitîndu-se întîrzieri în procesul de proiectare.

Pentru a se asigura cadrul realist și soluții economice proiectelor de sistematizare, ele trebuie să țină seama de toți factorii care intervin în alcătuirea unui ansamblu de clădiri, iar factorul geotehnic, care uneori poate fi determinant în alegerea unei soluții economice, trebuie să fie bine cunoscut.

Documentația geotehnică pentru sistematizarea orașelor și regiunilor noastre este o problemă a cărei rezolvare poate condiționa, într-o mare măsură, posibilitățile tehnice de mobilizare a investițiilor, economia soluțiilor constructive, regimul de construcții și rezolvarea dotărilor tehnico-edilitare, precum și organizarea teritorială a întreprinderilor de execuție, după specificul condițiilor de teren, dotîndu-le cu mijloace mecanizate corespunzătoare.

Ing. A. Vuzitas

ALIMENTARE CU APĂ, CANALIZARE, ASANĂRI ȘI SALUBRITATE

Corelația între proiectarea sistematizărilor și rezolvarea lucrărilor de alimentare cu apă, canalizare, asanare și salubritate apare necesară încă de la studiul amplasamentelor pe plan teritorial al diferitelor așezări, indiferent de natura lor (orașe noi, cvartale, complexe sociale, industriale etc.).

O parte din dotațiile deservind lucrările amintite își găsesc locul în teritoriul dinafara zonei clădite (sursele de apă, descărcarea apelor uzate, platformele pentru distrugerea gunoaielor, cu zonele lor de protecție etc.), încît proiectarea sistematizărilor include și studiul interdependenței ce rezultă.

Iată cîteva probleme de amplasament pentru care, recent, studiile de specialitate au contribuit la clarificarea situațiilor și au ajutat la luarea deciziilor.

Amplasamente propuse pentru unele combinate de tăbăcărie în diferite orașe (unul lîngă lacul Siutghiol, în zona litoralului) au fost eliminate, între altele, și pentru considerente tehnico-sanitare, în grija de a feri de insalubrizare zone din care unele cu rol social și sanitar.

Punctul de vedere privind lucrările edilitare și de alimentare cu apă minerală ce implică propunerea de amplasament pentru crearea unui centru balnear la Bucium-Iași și privind atît costul, cît și condițiile de exploatare, va folosi în discuțiile pentru definitivarea soluției pentru amplasamentul respectiv.

Amplasamentul unei fabrici de lapte praf prevăzută a se construi la Cîmpulung Moldovenesc a fost găsit necorespunzător, între altele și din cauza costului exagerat și a soluționării grele a alimentării cu apă, a scurgerii apelor reziduale etc.

O problemă care dă greutăți în alegerea amplasamentelor este inundabilitatea terenurilor de cotă joasă, mai ales în terasele cursurilor de apă. De cele mai multe ori, apărarea teritoriului nu se poate realiza prin soluții locale și economice (îndiguiri), fiind necesare lucrări de amploare, care afectează cursul rîului pe un sector întins, implicînd amenajări pe plan multiplu (regularizări de debit prin lacuri de acumulare), de resortul altor organe de stat (C.S.A.). Este de menționat că lipsa materialului documentar hidrologic și hidrometric, ca și lipsa planurilor de amenajare a cursurilor de apă, constituie — la rezolvarea sistematizărilor teritoriale și locale — o dificultate pentru luarea deciziilor cu privire la destinația terenurilor și alegerea amplasamentelor într-un mare număr de localități.

O situație care îngreunează sarcina sistematizatorului este extinderea în suprafață a zonei clădite, care în multe localități a depășit zona unor instalații (de exemplu, surse de apă), răpindu-le posibilitățile de amplificare și sacrificînd însăși zona de protecție sanitară (în localitățile Sighișoara, Galați, Brăila, Cluj etc.).

În asemenea cazuri, sistematizatorul are de ales între propuneri de abandonare a unor instalații (ceea ce nu pare totdeauna justificat din alte puncte de vedere) și între propuneri de ameliorări, care rareori sînt realizabile, implicînd obișnuit desființări de cartiere întregi. Propunerile în cazurile orașelor Galați, Brăila, Sighișoara au trecut în examinarea forurilor superioare, iar după luarea unei decizii se va putea trece la definitivarea elementelor de sistematizare.

În cadrul sistematizărilor teritoriale s-au putut iniția și unele rezolvări pe plan regional ale aducțiunilor de apă și canalizărilor, cu avantaje tehnico-economice deosebite (pentru localitatea Onești împreună cu grupul indus-

trial Borzești, pentru Petroșani cu centrele carbonifere și cu localitățile de pe Valea Jiului, pentru cartierul proiectat recent din Valea Găvondari lîngă Reșița, pentru Cîmpia Turzii împreună cu Turda, Oprișan, Poiana etc.).

O dată cu găsirea posibilităților de a fabrica la noi în țară tuburi de beton armat centrifugat, precomprimat etc. se vor crea condiții de rezolvare pe plan regional, în condiții tehnico-economice avantajoase, a numeroase aducțiuni și canalizări (de exemplu, pentru orașul Tg. Jiu împreună cu Craiova etc., pentru orașul Bîrlad împreună cu Tecuci etc.).

*

În interiorul așezărilor (cvartaluri, industrii, complexe), operațiile de sistematizare includ și elemente ale lucrărilor edilitare, ca: rezervoare de apă și stații de pompare, stații de epurare cu zonele lor de protecție, traseele conductelor și canalelor, terenurile pentru diferite scopuri (depozite intermediare ale serviciului de salubritate etc.), interdependența apărînd atît pe plan orizontal, cît și pe plan vertical.

Amplasamente prezentînd diferențe mari de nivel pot avantaja rezolvările scurgerii apelor uzate și de ploaie pe cale gravitațională, dar pot complica sistemul de distribuție a apei potabile, încît conlucrarea specialiștilor are scopul de a găsi soluții care să satisfacă toate cerințele cît mai economic, evitînd pe cît se poate pomparea apelor, în special a celor uzate.

Problema zonelor inundabile și prezența apelor subterane (freatice) la nivel ridicat constituie o greutate și la sistematizările locale, deseori rezolvările neputîndu-se face local, ci implicînd de regulă lucrări mai întinse, de resortul altor organe, cum s-a arătat mai sus (C.S.A.).

În unele cazuri, I.C.S.O.R. a putut iniția asemenea lucrări ca, de exemplu, pentru localitățile Lonea, Petroșani, unde teritoriul noilor cvartale a fost scos de sub regimul inundațiilor și unde s-a obținut coborîrea nivelului apelor subterane prin devierea și sistematizarea cursurilor de apă învecinate (rîurile Ars, Befor etc.).

În unele orașe (de exemplu, Suceava, Roșiorii de Vede, Sighișoara) nu s-a putut lua încă o decizie asupra unor amplasamente deosebit de interesante pentru dezvoltarea zonei de locuințe, din neputința de a obține proiectele privind amenajarea generală a cursurilor de apă și precizarea lucrărilor cu gradul respectiv de eficiență.

Fenomene legate de prezența terenului macroporic sensibil la înmuiere au făcut necesare dispoziții în planurile de sistematizare (străzi largi, piețe, retragerea liniei clădirilor etc.) spre a asigura distanța conductelor și canalelor față de fundațiile clădirilor, ferindu-le de infiltrații, unele inevitabile, altele accidentale, dar frecvente la asemenea instalații. La reconstrucția centrului Galați, traseele rețelelor subterane de conducte și canale, de altfel deteriorate de bombardamente și de cutremur, au fost restructurate ținînd seama și de prezența terenului macroporic.

Pentru rețelele de conducte și canale din orașul Brăila, clădit pe teren macroporic, s-a inițiat o campanie de restructurări în scopul reducerii la minimum a scăpărilor de apă și infiltrațiilor în teren, apărîndu-se astfel fondul de locuințe.

Este de menționat că, în majoritatea cazurilor, orașele noastre nu dispun de posibilități convenabile de a alimenta cu apă și a deservi cu canalizare cvartale noi, așa încît fiecare amplasament, chiar în cuprinsul zonei astăzi clădite, ridică probleme.

În ipoteza că pentru noile cvartale s-ar accepta ca alimentarea cu apă să urmeze regimul orașului respectiv, sînt necesare unele măsuri, pînă la realizarea unor amplificări la surse și instalații care să asigure debitul și continuitatea distribuției. Este vorba aici de asigurarea presiunii pentru trimiterea apei la etajele superioare, în care scop se introduce pomparea cu ajutorul hidrofoarelor (de imobil sau, după caz, de cartier), așa cum s-a făcut la clădirile noi din centrul orașului Galați etc. Soluționarea este avantajoasă, pentru că cere investiții reduse, iar cheltuielile de pompare se repartizează asupra consumatorilor în timp. În unele cazuri, prin sistematizare s-a limitat dezvoltarea zonelor clădite pe coaste înalte, pînă la o cotă determinată de posibilitățile de alimentare cu apă fără pompare suplimentară, costisitoare cînd este vorba de un număr mic de consumatori. Așa s-a procedat în proiectele pentru localitățile Petroșani și Agnita. Uneori însă, introducerea pompării apare avantajoasă, permițînd, de exemplu, înlocuirea unui castel de apă printr-un rezervor îngropat (de 2—3 ori mai ieftin), așa cum s-a făcut la proiectarea alimentării cu apă a parcului Bucov etc.

Fabricarea la noi în țară a tuburilor de azbociment putînd rezista la presiuni pînă la 6 atmosfere și putînd înlocui tuburile de fontă la rețelele de alimentare cu apă (potabilă, industrială, pentru combaterea incendiului etc.) a dat posibilitate realizării unor economii importante (25% și chiar 40% în unele cazuri), așa cum s-a făcut la lucrările proiectate pentru coloniile muncitorești de la Satu Mare, Luduș, Bușteni etc.

În privința rețelelor de canalizare, proiectarea s-a orientat după necesitatea de a nu se imobiliza mari investiții pentru o situație de viitor prea îndepărtat, ci a se răspunde problemelor actuale și apropiate, dîndu-se mijloacelor de realizare destinația stringentă care este mărirea fondului de locuințe.

În general, pentru evacuarea apelor de canalizare s-a căutat a se evita introducerea pompărilor, care sporesc costul de exploatare și constituie puncte nevralgice în rețea. Cînd pomparea nu s-a putut evita, s-a căutat limitarea ei (de exemplu, pentru o parte din teritoriu sau pentru debite reduse) obișnuit numai pentru ape menajere. Pentru localitățile de pe litoral s-a recurs la pomparea și repomparea în trepte, de mai multe ori, a apelor de canalizare (menajere), datorită condițiilor locale și în lipsa altor soluții. Sistemul s-a ameliorat prin sugestiile D.A.U., eliminîndu-se executarea la adîncime prea mare, costisitoare și greu de realizat, a colectorului de evacuare.

O cotitură în modul de a privi problema canalizării o constituie prioritatea ce trebuie dată sistemului divizor, scurgerea apelor de ploaie asigurîndu-se separat, pe cît se poate superficial, pe rigolele străzilor, recurgîndu-se la canalizarea subterană numai atunci cînd nu poate fi evitată. Aceasta implică o soluționare convenabilă a sistematizării verticale (pante la drumuri și străzi etc.) și un studiu atent al posibilităților de evacuare a apelor prin pantele și relieful terenului.

Astfel s-au putut realiza soluționări economice pentru diferite cazuri (pentru cvartalul central Piatra Neamț, pentru colonia Bușteni a fabricii de hîrtie, pentru parcul de cultură, odihnă și sport din Satu Mare, pentru colonii muncitorești la Luduș, Călan, Petrila, Lonea, Vulcan, Copșa Mică, Hunedoara etc.). Evacuarea apelor de ploaie prin șanțuri deschise apare admisibilă în cazuri speciale și mai ales pentru șanțuri de gardă. Ele s-au propus pentru unele extinderi ale orașelor Constanța, Hunedoara etc. Deși oferă un cost redus al investițiilor, sistemul are și dezavantaje. La Hunedoara, pe terenul stadionului, unele canale deschise au fost transformate ulterior în canale închise, spre a nu constitui un obstacol în folosirea terenurilor străbătute. Modificarea implică suplimente de cheltuieli ce vor fi încă necesare pentru asigurarea evacuării apelor mari de ploaie. Din acest punct de vedere trebuie evitate la proiectare așa-zisele « false economii », care pot duce la inevitabile pierderi sau cheltuieli suplimentare, scumpind în total lucrările.

Economicitatea soluțiilor se poate obține și la lucrările edilitare prin considerarea justă a elementelor de bază pentru dimensionare, evitînd exagerări, recurgînd la soluții ingenioase, la aplicarea materialelor potrivite și metodelor de lucru cu maximum de mecanizare.

Ing. Mihai Popescu

ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ ȘI ELECTRICĂ

Posibilitățile de alimentare cu energie termică și electrică constituie unul din factorii principali în sistematizarea orașelor și regiunilor.

Prin extinderea liniilor de înaltă tensiune, îndeosebi de 110 kV, precum și prin realizarea de mari termocentrale, în special cele combinate cu termoficare, s-au mărit mult posibilitățile de alimentare cu căldură și energie electrică a orașelor și regiunilor țării.

S-au creat astfel condiții pentru o puternică industrializare și ridicare a unor regiuni slab dezvoltate din punct de vedere economic.

Analizarea temeinică a posibilităților energetice la întocmirea planurilor de sistematizare teritorială a permis o bună folosire a lor la amplasarea noilor combinate industriale.

Astfel, studiul microregiunii Mediaș—Blaj—Sighișoara a permis justa amplasare a unui combinat de prelucrare a lemnului la Blaj.

De asemenea, planurile de sistematizare regională, care cuprind situația energetică existentă și posibilitățile de dezvoltare, pot constitui instrumente prețioase la o rezolvare justă din punct de vedere tehnico-economic a electrificărilor rurale.

În ceea ce privește sistematizările de orașe, o folosire economică a rețelelor de energie electrică a determinat o limitare a zonei locuite a orașului.

Astfel, la întocmirea studiului preliminar de sistematizare a orașului Sighișoara, amplasamentul pentru noile cartiere muncitorești pentru fabrica de faianță, inițial cerute între fabrică și limita actuală a zonei locuite a orașului, a fost schimbat.

Alteori, costul ridicat al alimentării cu energie electrică a unui cvartal de locuințe nu a putut să constituie un factor care să ducă la schimbarea amplasamentului ales, dar a condiționat edificarea rapidă a cvartalului. Astfel, studiul unui cvartal de locuințe la Bușteni pentru muncitorii fabricii de hîrtie « 7 Noiembrie » prevede că edificarea acestui cvartal nu poate fi începută decît atunci cînd se va putea proceda la o construcție masivă, care să justifice costul relativ ridicat al lucrărilor edilitare.

În cazul orașelor ce se dezvoltă pe lîngă marile combinate sau al coloniilor muncitorești ce iau naștere pe lîngă noile fabrici amplasate în regiune, problemele energetice trebuie rezolvate ținînd seama de resursele energetice industriale.

Încălzitul majorității clădirilor din Onești, al clădirilor din zona centrală a orașului Hunedoara și al cartierului Lunca Pomostului din Reșița s-a rezolvat prin termoficare de la centralele termoelectrice ale complexelor industriale respective, realizîndu-se astfel importante economii de combustibil.

În cazul noii fabrici de zahăr ce se va construi la Bucecea, regiunea Suceava, colonia muncitorească aferentă a fost amplasată lîngă fabrică, fiind posibilă astfel o alimentare economică cu căldură și energie electrică de la instalațiile industriei.

Rezolvarea justă a problemei încălzirii centralizate a cvartalelor de locuințe necesită un studiu tehnico-economic care să țină seama de condițiile specifice locale.

De aceea se caută pe cît posibil evitarea îngropării de conducte pe partea carosabilă a străzii, pentru a evita desfaceri ulterioare de pavaje. În acest scop se rezervă un spațiu verde între trotuar și clădiri.

O astfel de rezolvare a avut loc în cazul cvartalului III din orașul muncitoresc Onești.

*

Cele arătate mai sus și care scot în relief numai unele aspecte caracteristice ce apar în rezolvarea echipării tehnice a teritoriului, dau totuși o măsură a sarcinii complexe ce revine sistematizării, ce are de ales între diferite variante de soluționare, coordonîndu-le în scopul obținerii unor condiții cît mai avantajoase din toate punctele de vedere.

Conlucrarea cu specialiștii proiectanți și executanți de lucrări de echipare tehnică, ca și cu ceilalți participanți la acțiunea de sistematizare, constituie o bază solidă pentru atingerea țelului urmărit, care este realizarea în condiții tehnico-economice cît mai bune a locuințelor, cu respectarea prescripțiilor sanitare, a necesităților de confort și a cerințelor de progres.

Este de urmărit ca acțiunea de reducere a costului la locuințe ca obiecte să fie dublată de preocuparea specialiștilor de a realiza și la lucrările de echipare tehnică a teritoriului, soluții cît mai economice, rezultat la care se poate ajunge prin proiectare judicioasă, prin întrebuințarea de materiale noi și prin introducerea la execuție a unei tehnici înaintate și mecanizate la maximum.

Arh. Tr. Chiţulescu, ing. V. Ralea

AMENAJAREA STRĂZILOR PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA CIRCULAŢIEI ŞI A TRANSPORTURILOR ÎN COMUN

Circulaţia şi transporturile constituie factorul dinamic al unui oraş, prin mişcarea pietonilor şi vehiculelor de-a lungul reţelei de străzi. Acest factor pune, nu numai probleme de exploatare, întreţinere, gospodărie comunală sau disciplină cetăţenească, ci şi importante probleme de urbanism şi arhitectură. Într-adevăr, circulaţia pietonilor şi vehiculelor, şi în special transporturile în comun, sînt în strînsă corelaţie, fiind determinante în alcătuirea reţelei stradale a unei localităţi. Legătura comodă şi directă între diferitele zone ale oraşului sau diverse puncte de interes, ţinîndu-se seama de condiţiile terenului, dă structura caracteristică schemei stradale a localităţii respective.

Nu numai factorul dinamic este cel care pune importante probleme urbanistice, dar şi aspectul opus, staţionarea pietonilor, şi în special a vehiculelor, în pieţe, la încrucişări de artere, lîngă unele edificii sau chiar de-a lungul străzii.

Ar fi greşit să se trateze separat circulaţia pietonilor de a vehiculelor individuale sau de a mijloacelor de transport în comun, întrucît aceasta ar duce la alegerea unor soluţii contradictorii, care ar provoca adevărate puncte de conflict în circulaţia de pe stradă; ceva mai mult, chiar soluţiile tehnice urbanistice şi arhitecturale optime pentru unul din factori pot duce la rezultate total necorespunzătoare sau nerealizabile pentru totalitatea factorilor trataţi coordonat.

TRANSPORTUL ÎN COMUN

În afara circulaţiei pietonilor, principala mişcare în oraş se efectuează prin transporturile de persoane, de mărfuri şi materiale. Transporturile de mărfuri şi materiale cer amenajări cu un caracter special, de care nu ne vom ocupa, limitîndu-ne numai la transporturile de persoane şi în special la cele în comun.

Importanţa transportului în comun în viaţa unui oraş este astăzi un fapt de necontestat. Chiar şi în oraşele în care ponderea vehiculelor individuale este foarte mare, în ultimii ani, transportul în comun reciştigă în importanţă. Specialiştii se conving din ce în ce mai mult că rezolvarea transporturilor de persoane în perimetrul central al unui oraş cu mare aglomeraţie nu se poate face decît prin interzicerea pătrunderii vehiculelor individuale în acest perimetru şi prin dezvoltarea aci a mijloacelor de transport în comun. Este suficient să ne gîndim la gradul de ocupare a străzii de către o persoană mergînd pe jos, în turism sau într-un mijloc de transport în comun, pentru a ne convinge de importanţa şi avantajele transportului în comun (fig. 1).

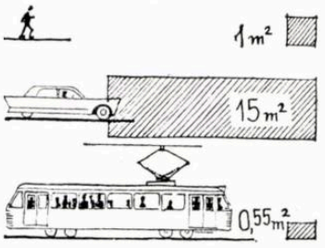

Fig. 1 — Ocuparea străzii de către o persoană: pieton; la volanul unui autoturism; în tramvai.

Transporturile de persoane « la suprafaţa străzii » sînt asigurate, fie de mijloace de transport legate de străzi, fie urmărind strada sau, cum se spune, « imprumutînd calea ». Mijloacele de transport în comun, de bază, sînt: tramvaiul, troleibusul şi autobusul. Pentru oraşele mari se mai adaugă transporturile rapide independente de străzi şi cvartale: căi ferate electrice de deservire locală sau preorăşenească (pe estacade, în tranşee sau — în exteriorul oraşului — de-a lungul drumurilor fig. 2);

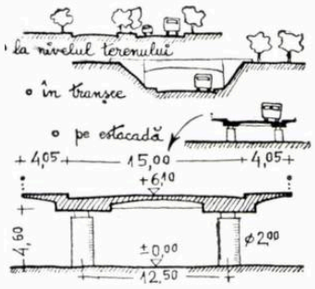

Fig. 2 — Amenajarea unei magistrale: la nivelul terenului; în tranşee; pe estacadă

elicoptere, pentru a lega, în scurt timp, puncte de interes distanţate (aeroport-centru, două localităţi relativ apropiate, două sau mai multe staţii de cale ferată în oraşe foarte mari, circuite turistice deasupra unor oraşe etc.).

Elicopterele necesită platforme de aterizare care, în mod normal, pot avea 10 000 m² (100 × 100 m), cu anumite spaţii de siguranţă în jur; dacă sînt amenajate pe terasele unor clădiri, suprafaţa se poate reduce la 3 600 m² (60 × 60 m), fără a mai fi nevoie de spaţii de siguranţă. Condiţia principală pentru sistematizarea platformelor de aterizare constă în aceea că accesul la aceste terenuri nu trebuie să fie mai puţin comod decît accesul la gările de cale ferată. O exemplificare concludentă o constituie amplasarea eliportului, în noul plan de sistematizare a oraşului Hunedoara, în apropierea gării şi a centrului oraşului, uşurînd şi legătura cu aeroportul de lîngă Deva. O reţea de eliporturi a fost prevăzută şi în planul de sistematizare a Capitalei.

Mijloc de transport în comun poate fi considerat şi taxiul care, în afară de staţii, poate fi asimilat cu autoturismul, fără însă a elimina dezavantajele ce derivă din gradul de ocupare a străzii.

Ne vom opri ceva mai mult asupra principalelor mijloace de transport în comun utilizate astăzi pe scară largă la noi în ţară: tramvaiul, troleibusul şi autobusul (fig. 3).

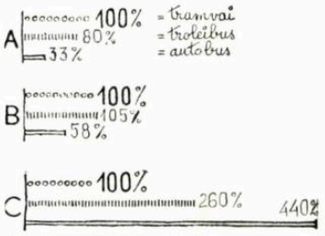

Fig. 3 — Comparaţie între tramvai, troleibus şi autobus, în ceea ce priveşte:

A — costul de investiţie pentru aceeaşi capacitate de transport; B — costul de investiţie pentru aceeaşi capacitate de transport, ţinîndu-se seama şi de amenajarea drumurilor; C — cost de exploatare pentru un călător (după B. B. Veselovski)

Faţă de necesităţile de trafic mereu crescînde, se caută să se obţină viteze medii de parcurs ale vehiculelor cît mai urcate, fără a depăşi anumite limite de viteze-plafon.

În obţinerea unor limite ridicate concură, pe lîngă alţi factori, atît micşorarea numărului de staţii pe parcurs, cît şi durata de staţionare în acestea.

La transporturile de suprafaţă, pentru a se obţine o viteză de parcurs de 18—20 km/oră, aceşti factori nu pot depăşi anumite cifre stabilite de exploatare, şi anume: 3 staţii pe kilometru şi 10 secunde durata medie de staţionare în staţiile curente. Este însă tot atît de adevărat că o defectuoasă organizare a reţelei de transporturi în comun într-un oraş, precum şi o amenajare necorespunzătoare a staţiilor, provoacă, în anumite ore, scăderea sub 10 km/oră a vitezei medii de parcurs, cu toate că distanţele între staţii arătate mai sus au fost respectate.

În această direcţie, o preocupare de seamă trebuie s-o constituie amenajarea staţiilor.

AMPLASAREA ŞI AMENAJAREA STAŢIILOR

O staţie corespunzător amplasată oferă un coeficient de siguranţă sporit contra accidentelor şi înlesneşte transbordarea călătorului de la un traseu la celălalt, perpendicular pe primul. Din acest punct de vedere, socotim că, în cazul unor vehicule de transport în comun ce nu au demaraj automat, staţia trebuie amplasată imediat înaintea intersecţiilor de străzi; în schimb, în cazul vehiculelor cu demaraj automat şi intersecţia semnalizată este preferabil ca staţia să fie amplasată imediat după încrucişare, ceea ce asigură viteză mai mare şi consum de energie mai scăzut. Totodată, o staţie situată după încrucişare beneficiază de o independenţă mai mare faţă de semnalizarea comandată a circulaţiei, oprirea în staţii reducîndu-se la timpul strict necesar.

În ambele cazuri, amplasarea staţiilor trebuie să fie astfel făcută ca să nu impiedice circulaţia la intersecţiile de străzi şi nici să nu reducă cîmpul vizual al conducătorilor celorlalte vehicule. Desigur, soluţia cea mai potrivită este determinată de condiţiile locale. Din punctul de vedere al asigurării comodităţii transbordării călătorilor, amplasarea staţiilor din jurul pieţei N. Bălcescu din Bucureşti, de exemplu, ni se pare necorespunzătoare.

Staţiile de transbordare vor fi plasate astfel încît pasagerii să aibă distanţe scurte de parcurs şi să poată vedea concomitent sosirea vehiculelor de pe ambele linii. În felul acesta, călătorii pot beneficia, pe traseul comun, de sosirea oricăruia din vehiculele de transport în comun (de exemplu, staţia str. Locotenent Lemnea — b-dul Ana Ipătescu din Bucureşti; fig. 4).

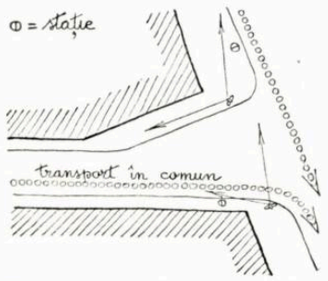

Fig. 4 — Amplasarea favorabilă a staţiilor de transbordare — bună vizibilitate dintr-un singur punct către ambele mijloace de transport (Lt. Lemnea — Ana Ipătescu, Bucureşti)

La intrarea într-o piaţă dintr-o stradă laterală sau dintr-o arteră largă este indicat ca staţia să fie amplasată în piaţă, lîngă trotuar, ca de exemplu staţia tramvaielor 9 şi 17 din piaţa C. A. Rosetti din Bucureşti sau staţia din apropierea catedralei din Timişoara. În acest caz, călătorii nu sînt nevoiţi să părăsească trotuarul, iar circu-

lația vehiculelor rutiere nu este stînjenită, depășind tramvaiul din stație pe partea stîngă.

Pe arterele largi, stația va fi amenajată, în cazul tramvaiului, cu cîte un refugiu de cca. 1,50 m lățime, plasat la cca. 0,50 m de la șină. Refugiul nu trebuie să impieteze asupra benzii de circulație și este necesar să fie semnalizat în amonte de un semnalizator obișnuit sau de o lumină la bordură. Pe măsură ce timpul de staționare a călătorilor pe refugiu va scădea, se poate adopta sistemul din alte orașe, de a marca stația prin benzi colorate pe îmbrăcămintea străzii (deci fără refugii proeminente).

Cînd lățimea străzii nu permite plasarea unui refugiu, protecția călătorilor se face prin obligarea reglementară a vehiculelor rutiere de a opri în spatele vagonului din stație. În acest caz stația se semnalizează foarte vizibil, pentru a se preveni eventualele accidente.

Pentru liniile de tramvai intens deservite se utilizează stații duble sau triple. Aceste stații, dacă rezolvă mai mult sau mai puțin necesitatea de trafic, au însă o dublă deficiență: îngreunează foarte mult circulația celorlalte vehicule rutiere, strada transformîndu-se într-un culoar strîmt, cu atît mai mult dacă stația e triplă și este calculată pentru vagoane cu una sau două remorci (de exemplu, stațiile de la spitalul Colței și piața Unirii din București); călătorii sînt obligați să fugă de la un cap la altul al stației (care poate ajunge la 60—90 m), neștiind unde se va opri vagonul în care vor să se urce, provocînd busculade și expunîndu-se să fie loviți de autovehicule. În orice caz, stațiile triple trebuie evitate, iar cele duble, utilizate cu discernămînt.

Pentru liniile periferice sau extraurbane se pot pune convoaie de cîte 3 vagoane, dar în asemenea cazuri stațiile terminus se pot amenaja cu linii și refugii (sau peroane) largi în paralel, convoaiele trăgînd pe linia direcției ce o deservesc.

Troleibusele și autobusele trebuie să-și facă stațiile la trotuar, deci majoritatea observațiilor de mai sus nu se aplică acestor mijloace de transport în comun, fiind unul din puținele lor avantaje în circulația intensă.

Utilizarea diferitelor tipuri de stații terminus pentru liniile de tramvai a provocat ample discuții pentru găsirea unor soluții care să rezolve favorabil, atît necesitățile tehnice ale exploatării și circulației, cît și aspectul arhitectural al cadrului urbanistic. Stațiile terminus utilizate pentru liniile de tramvai sînt: în buclă — fie într-o piață (în București, tramvaiele 14 și 24 la gara Obor și 17 la lacul Tei), fie în jurul unui cvartal (tramvaiul 5 în jurul bisericii Sf. Gheorghe); în triunghi (la Galați, Iași și Timișoara); cu rebrusment (la Sibiu; fig. 5 și 6). Din punct de vedere urbanistic este de recomandat să se utilizeze numai stații terminus în buclă, în jurul unor cvartale sau pe sensul giratoriu din piețe.

În locurile de mare aglomerație și în special în cazul stadioanelor cu peste 10 000 de locuri, amenajarea stațiilor de îmbarcare se tratează în mod special, în funcție de posibilitățile de amenajare a unui singur peron de îmbarcare sau a mai multora, în paralel

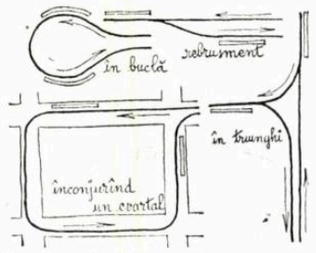

Fig. 5 — Posibilități de amenajare a stațiilor terminus pentru tramvaie

(triaje de îmbarcare). Pentru ambele soluții este de examinat și posibilitatea eliberării de către agențiile de vînzare a biletelor — la cererea spectatorului — a unor taloane de călătorie care să elimine taxarea călătorilor în vehicul. Soluția preconizată ar duce la scurtarea timpului de staționare a

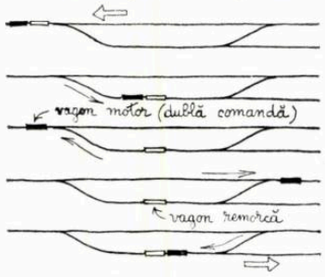

Fig. 6 — Rebrusment pentru tramvaie avînd vagon motor și remorcă (Sibiu)

vehiculului la peronul de îmbarcare și la o rapidă descongestionare a stadioanelor. În acest caz, îmbarcarea de pe un singur peron va permite amenajarea acestuia cu culoare din bare rotunde de oțel, cu ajutorul cărora să se stabilească prioritatea pasagerilor ce se prezintă la îmbarcare (fig. 7). Vagoa-

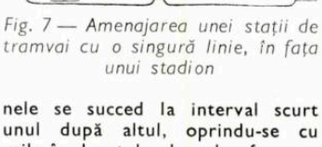

Fig. 7 — Amenajarea unei stații de tramvai cu o singură linie, în fața unui stadion

nele se succed la interval scurt unul după altul, oprindu-se cu ușile în dreptul culoarelor formate din bare. În cazul triajelor de îmbarcare, accesul la peroane se va face prin tunele (cu rampe de mică înclinare), permițîndu-se în felul acesta o mai mare rarefiere a fluxului de călători (fig. 8).

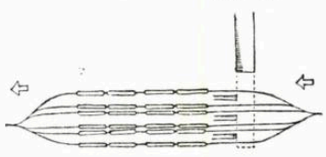

Fig. 8 — Amenajarea unei stații de tramvai cu triaj, în fața unui stadion

Fără îndoială că întreaga circulație a pietonilor, a vehiculelor individuale și a mijloacelor de transport în comun în jurul complexelor sportive nu poate fi rezolvată decît prin tratarea și luarea în considerare a influențelor reciproce dintre ele.

La stațiile de capăt și la stațiile principale de pe traseu este necesar să se prevadă adăposturi contra intemperiilor. Acestea, putînd fi deschise sau închise sub formă de cabine, trebuie să aibă pereți de sticlă montată în corniere metalice subțiri, pentru a nu stînjeni privirea de perspectivă a străzii și vizibilitatea conducătorilor de vehicule. Este de preferat ca aceste cabine închise să fie utilizate în special la periferia orașelor, ele apărînd bine contra vînturilor puternice și a crivățului. Adăposturile deschise pot fi utilizate în special la stațiile din centrul orașului, ele fiind simple marchize cantilever sau în consolă (metalice sau de beton armat; fig. 9). Pentru ambele tipuri de

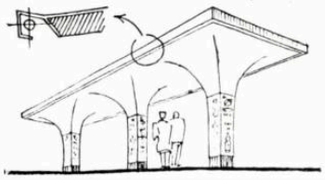

Fig. 9 — Adăpost deschis pentru stațiile principale ale mijloacelor de transport în comun (Viena)

adăposturi, placa acoperișului trebuie să fie cu pante invizibile la nivelul ochiului pietonului. Nu trebuie să se amenajeze în aceste adăposturi cabine de exploatare sau chioșcuri de desfacere, decît numai la stațiile de capăt. Adăposturile astfel amenajate sînt cele mai corespunzătoare din punct de vedere arhitectural.

Cabinele pentru macagii trebuie să fie tratate în același gen; pe liniile cu circulație mai redusă trebuie introduse macaze comandate electric, pentru a se micșora numărul acestor inestetice cabine.

Arhitectul urbanist nu trebuie să neglijeze modul de tratare și a celorlalte chioșcuri, cabine, platforme etc. amplasate pe trotuare, care sînt uneori adevărate paravane ce opresc vizibilitatea conducătorilor de vehicule, încurcă circulația pietonilor și strică aspectul arhitectural al străzii.

SEMNALIZĂRI ȘI PASAJE

La intersecțiile străzilor principale cu marile artere de circulație se amplasează semnalizări optice în trei culori, fie pe stîlpi, la marginea trotuarelor, fie suspendate deasupra intersecției. Din punct de vedere estetic și al siguranței de circulație e recomandabilă numai utilizarea stîlpilor pe trotuare. Semnalizările manuale individuale sînt mai bune pentru circulație decît cele automate (în serie), care reduc traficul străzii cu 10—15%.

Cabinele pentru miliției care dirijează circulația trebuie amplasate la colțurile străzii, în așa fel încît să nu micșoreze vizibilitatea la încrucișări (fig. 10).

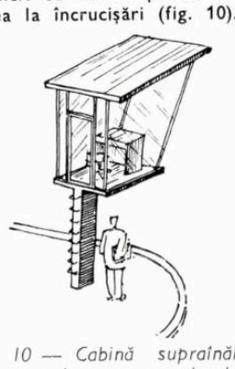

Fig. 10 — Cabină suprainălțată pentru reglementarea circulației, permițînd o bună vizibilitate la încrucișări pentru conducătorii de vehicule și o degajare a trotuarelor la colțuri de stradă (Hannovra)

În punctele cu mare aglomerare de pietoni și vehicule, în cazul unor artere cu lățime mare (peste 20 m parte carosabilă), se recomandă (în etapa actuală) introducerea unor platforme de așteptare pentru pietonii care traver-

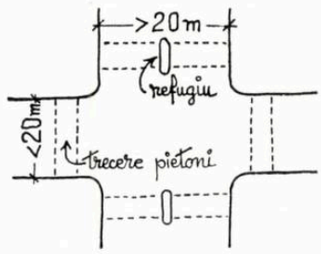

Fig. 11 — Amenajarea unor refugii pentru pietoni la străzi cu partea carosabilă mai lată de 20 m

sează strada (fig. 11). Avantajul acestei soluții constă în aceea că intervalele de schimb ale culorilor semnalizatoarelor se vor putea micșora, permițînd o scurgere mai rapidă a vehiculelor și chiar a pietonilor. Într-o etapă viitoare, în funcție de gradul de creștere a intensității circulației și al economicității investiției, este posibil să apară necesitatea unor pasaje subterane pentru pietoni.

STÎLPI ȘI ARBORI

În legătură cu iluminatul străzilor și cu instalațiile de transport în comun este necesar să se dea o atenție deosebită problemei stîlpilor susținători de cabluri.

Stîlpii prefabricați din beton armat, fie că sînt centrifugați, fie că sînt tip grindă cu zăbrele, sînt inestetici, avînd în unele cazuri dimensiuni prea mari și o culoare gri-vînăt necorespunzătoare, atît pe străzile neplantate, cît mai ales pe cele plantate. Se propune o reducere a dimensiunilor (în grosime) și colorarea lor cu pigmenți sau prin stropire.

În orice caz, atît pentru economia de investiție, cît și ca aspect estetic este necesar să se utilizeze stîlpii în folosință comună, atît pentru iluminat, cît și pentru susținerea cablurilor de tramvai, troleibus sau telefon, iar implantrea lor să se facă perfect vertical.

Pe arterele cu plantații de copaci mari, stîlpii și cablurile liniilor de tramvai și troleibus se vor amplasa astfel ca să nu se distrugă arborii. În general, pe străzile bogat plantate se va evita amplasarea de cabluri aeriene; de exemplu, pe b-dul I. V. Stalin din București, teii din plantațiile de aliniament s-au dezvoltat rău din cauza cablurilor aeriene de telefon.

Plantarea arborilor pe străzi este strîns legată de lățimea trotuarelor. Tulpina trebuie să fie la minimum 0,75—1,00 m distanță de bordura trotuarului, pentru a nu stînjeni circulația vehiculelor și, la rîndul său, arborele să fie ferit de loviri. De asemenea, trebuie să fie la cca. 5—6 m distanță de fațada clădirilor pentru a permite dezvoltarea normală a coroanei, fără a lua lumina și soarele camerelor de la stradă. Pe de altă parte, suprafața de teren liber din jurul tulpinii trebuie să fie de minimum 2 m², pentru ca arborele să se dezvolte normal.

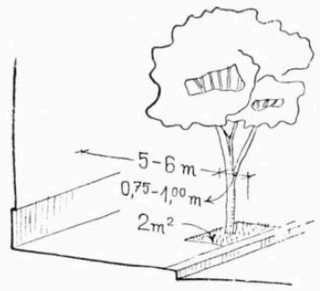

Fig. 12 — Date normale pentru amplasarea unor arbori pe străzi

Respectarea acestor date şi alegerea unor specii corespunzătoare vor asigura, în oraşele patriei noastre, artere bogat plantate, care să contribuie la înfrumuseţarea şi ameliorarea climatului lor.

INSTALAŢII ACCESORII

De-a lungul străzilor există o serie de instalaţii accesorii care pot şi ele contribui mult la înfrumuseţarea oraşelor şi la buna deservire a pietonilor.

Pe străzile cu trotuare late se pot amplasa bănci simple sau duble (cu două părţi utile), vopsite, fie în culori vii — pe străzile cu intensitate slabă de circulaţie a vehiculelor — fie în culori neutre — pe străzile cu mare circulaţie, pentru a nu distrage pe conducătorii de vehicule.

Fîntînile pentru băut este bine să fie plasate în afara fluxului de circulaţie a pietonilor.

Staţiile de reglare a gazelor trebuie amplasate discret, fără a acoperi vitrinele sau elementele decorative ale imobilelor, micşorînd lăţimea trotuarelor şi uneori stricînd chiar aspectul clădirilor. Astfel de greşeli s-au făcut şi în Capitală, iar remedierea lor necesită cheltuieli suplimentare.

ILUMINATUL STRĂZILOR ŞI RECLAMELE LUMINOASE

Aceste două elemente, judicios folosite, pot fi de cel mai mare ajutor pentru urbanist, deoarece îi dau posibilitatea de a ascunde în timpul nopţii punctele inestetice ale unei străzi şi de a scoate în evidenţă aspectele plăcute ochiului. Tratarea acestei probleme trebuie astfel făcută, încît să ajute la uşurarea circulaţiei, a vizibilităţii pe timp de noapte a conducătorului de vehicul şi a pietonului, scoţîndu-i în evidenţă punctele periculoase, încrucişările de mare trafic, însă fără ca aceasta să-l obosească sau să-i distragă atenţia.

Iluminatul şi reclamele nu trebuie să fie obţinute prin pete de lumină stridente, ci printr-un flux luminos gradat, bine repartizat în complexul celorlalte amenajări ale străzii.

Este necesar să se studieze repartiţia intensităţii pe baza diagramelor fotometrice (atît în profilul transversal, cît şi în cel longitudinal). Luminatul cu tuburi fluorescente este recomandabil atît din punct de vedere economic, cît şi igienic.

Pe străzile bogat plantate, cu trotuare largi, în afară de luminarea părţii carosabile, preferabil cu lămpi fixe (nu suspendate, care se pot deplasa în bătaia vîntului), buna circulaţie a pietonilor, cît şi aspectul străzii cîştigă prin luminarea trotuarelor cu lămpi fixe, pe stîlpi, sub coroana arborilor, pentru a se evita petele de lumină şi jocul de umbre (fig. 13).

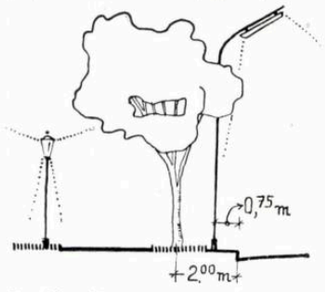

Fig. 13 — Iluminarea străzilor bogat plantate, avînd trotuare late

Intersecţiile străzilor trebuie să fie marcate printr-o iluminare deosebită, mai intensă, proporţională cu importanţa arterelor de circulaţie. La aceasta ajută şi iluminarea printr-o scafă prevăzută în bordura trotuarului, care aruncă un fascicul luminos direct asupra părţii carosabile, la cele patru colţuri ale încrucişării (fig. 14).

Faţă de dezvoltarea reclamelor cu tuburi de neon şi a vitrinelor cu tuburi fluorescente au început să apară o serie de deficienţe, care pot duce la grave accidente de circulaţie şi în orice caz la un aspect estetic nefavorabil al străzii.

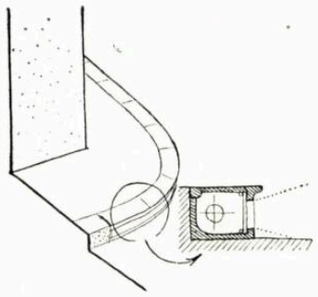

Fig. 14 — Semnalizarea unei încrucişări prin iluminarea părţii carosabile cu scafe prevăzute în bordura trotuarului

Reclamele luminoase colorate trebuie interzise în apropierea încrucişărilor; aici trebuie să fie numai lumină albă, deoarece culorile roşu, verde şi galben pot fi luate drept semnalizări luminoase ale intersecţiei, conducătorii de vehicule fiind induşi în eroare.

Panourile sau reclamele intens luminate, de mari suprafeţe, formează « întuneric » în spatele lor, orbesc pe conducătorii de vehicule. Acelaşi efect îl au şi tuburile fluorescente care încadrează vitrinele. O astfel de iluminare a vitrinei îndepărtează şi nu atrage pe pieton, acesta fiind « orbit » de intensitatea luminoasă, tuburile trebuind să fie plasate în scafe.

În cadrul iluminatului străzilor, considerăm important să nu se omită iluminarea principalelor edificii publice sau a clădirilor monumentale (fig. 15). Necuprinderea lor în dispozitivul general de iluminare a străzilor lasă în umbră realizări arhitectonice deosebite, dar scoate în evidenţă vitrinele obişnuite. De exemplu, pe calea Victoriei din Bucureşti, în timp ce Ateneul R.P.R. şi corpul central al Palatului Republicii reprezintă masive zone insuficient luminate, vitrina agenţiei de voiaj C.F.R. iese în evidenţă prin iluminarea sa deosebit de puternică. La iluminarea edificiilor publice trebuie să se urmărească scoaterea în evidenţă a caracteristicilor arhitecturale ale faţadelor, utilizîndu-se în acest scop mijloacele tehnice cele mai corespunzătoare (luminat indirect, benzi de tuburi fluorescente, lumini colorate, proiectoare etc.).

Firmele de sticlă, plăcute ca efect estetic, trebuie să fie bine executate, pentru a nu deveni un pericol pentru trecători, mai ales în zilele cu vînt puternic.

Un exemplu pozitiv pentru aspectul de zi îl constituie reclamele Direcţiei difuzării filmelor de pe b-dul N. Bălcescu din Bucureşti. Din păcate, modul cum sînt luminate noaptea le face să fie date ca exemple negative, de evitat, lumina orbind pe trecători.

Fig. 15 — Lampadare telescopice, în apropierea unor monumente de arhitectură, pentru a nu depăşi cornişa (Paris)

Pentru un aspect estetic al străzii, trebuie interzisă lipirea de anunţuri şi de afişe pe stîlpi, burlane şi pereţii caselor. Crearea unor panouri fixe de afişaj, controlate, ar permite şi mascarea unor terenuri virane, calcane etc.

*

Sumara enunţare a unora dintre principalele amenajări de pe arterele de circulaţie ale oraşelor, împreună cu unele sugestii de rezolvare, nu epuizează problemele, putînd da naştere la multe discuţii şi la ridicarea unor altor aspecte care au fost omise.

Numai tratarea complexă a problemelor ridicate de amenajarea străzilor poate duce la soluţii tehnice corecte şi la obţinerea unor rezultate urbanistice valoroase.

CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE ŞI URBANISMUL

(continuare din pag. 34)

construcţiei orăşeneşti şi al construcţiei de locuinţe cu caracter de masă. Lucrările ce se înfăptuiesc astăzi pe şantierele de la Oneşti şi Hunedoara, de la Piatra Neamţ şi Săvineşti, de la Galaţi şi Bucureşti, de la Oraşul Stalin şi Tulcea, dovedesc maturitatea noastră crescîndă în cuprinderea sarcinilor atribuite, în lupta împotriva influenţelor formaliste şi a poziţiilor utopice, a concepţiilor rutiniere şi conservatoriste ce ne-au frînat în trecut activitatea. Este important, în această etapă, de a generaliza şi aprofunda concepţia urbanistică, trecînd de la problemele restrînse ale construcţiei cvartalelor sau străzilor la abordarea complexă a microraioanelor, a cartierelor şi chiar a teritoriului orăşenesc considerat în întregime. De asemenea, trebuie să fim tot mai convinşi că oportunitatea şi eficacitatea unor investiţii de locuinţe, în ceea ce priveşte amplasamentul teritorial, nu pot fi totdeauna stabilite în limita unui studiu urbanistic local, fiind necesare adeseori chiar studii tehnico-economice pe plan regional.

Faţă de cele arătate, consider că ne revine obligaţia de a contribui fără întîrziere la elaborarea unei teorii ştiinţifice arhitectural-urbanistice capabile să orienteze activitatea noastră profesională în plin progres. În condiţiile unor necesităţi ample de organizare complexă a teritoriului, în condiţiile progresului uluitor al tehnicii şi ştiinţei, succesele pe tărîmul practic sînt de neconceput fără sprijinul activ al teoriei, fapt de care trebuie să se seziseze toţi cei care se preocupă de pregătirea, calificarea şi perfecţionarea cadrelor de arhitecţi şi a altor specialişti necesari rezolvării problemelor urbanistice şi ale locuinţelor cu caracter de masă.

Abordarea problemei locuinţei cu caracter de masă la treapta complexului urbanistic în cadrul oraşului socialist constituie un imperativ pentru noi, arhitecţii. Considerată ca metodă fundamentală de creaţie — fie că e vorba de ansambluri noi, fie că e vorba de inserţii noi într-un cadru existent — numai printr-o astfel de cuprindere a problemei vom fi în măsură să lichidăm trăsăturile caracteristice oraşului format în orînduirea capitalistă şi vom fi totodată în măsură să modelăm trăsăturile unui oraş de tip nou, capabil să satisfacă necesităţile materiale şi culturale crescînde ale unei societăţi socialiste.

Conf. arh. R. Laurian

PREGĂTIREA CADRELOR DE SPECIALIŞTI ÎN URBANISM

În ultimii 15 ani, legat de transformarea socialistă a țării noastre, problemele de urbanism au cuprins cercuri din ce în ce mai largi. Problemele de urbanism nu mai constituie, ca în regimul trecut, preocuparea limitată și întîmplătoare a unui număr restrîns de profesioniști. Ele au devenit problemă de stat și au fost incluse în mod organizat în profilul unor serii de institute de proiectări centrale și regionale și sînt urmărite de secțiunile de arhitectură și sistematizare (S.A.S.) de pe lîngă sfaturile populare, care aplică propunerile de sistematizare a orașelor întocmite de colective complexe de proiectare. În cadrul comisiilor de avizare, în fața organelor de stat competente sau la Uniunea Arhitecților, cu ocazia analizei proiectelor de sistematizare a orașelor, se dezbat cu viu interes problemele de urbanism.

Importanța mereu crescîndă a urbanismului este o consecință firească a succeselor obținute pe toate fronturile construcției socialiste. Avîntul general economic face astăzi posibilă ridicarea neîncetată a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii. În această măreață operă, o sarcină deosebită îi revine sectorului de construcții. Orașele noastre se înfrumusețează, construcții noi le schimbă aspectul, lucrări cu un volum din ce în ce mai mare se ridică într-un ritm rapid, se creează ansambluri care oglindesc marea operă de construire a socialismului. În astfel de condiții, numărul și calitatea specialiștilor în urbanism — care, prin lucrările lor, trebuie să stăpînească de pe o poziție științifică dezvoltarea și transformarea orașelor noastre — prezintă un interes deosebit.

Faptul că ne preocupăm de «urbanism», faptul că sîntem solicitați să rezolvăm probleme de urbanism și le rezolvăm, nu înseamnă însă că avem și cadre suficiente cu competență corespunzătoare necesare realizării volumului mare al construcțiilor. Amploarea din ce în ce mai mare a lucrărilor de transformare a orașelor, problemele multiple care apar datorită exigențelor mereu sporite și procesului de transformare a vieții în cadrul centrelor populate ne pun mereu în fața unor noi situații, care prezintă aspecte foarte variate și complexe. Astăzi nu mai putem rezolva, ca predecesorii noștri, problemele orașului numai pe baza unor cunoștințe generale și tradiționale, numai sprijinindu-ne pe bunul simț sau imitînd, uneori fără suficient discernămînt, soluționări realizate în alte țări și care de multe ori nu corespund situațiilor concrete din țara noastră. De la faza «urbanismului empiric» trebuie să trecem la faza «urbanismului științific» creator, fundamentat pe o cunoaștere aprofundată a legilor de dezvoltare a orașelor aplicate la situațiile noastre. Aceasta implică însă o largă mișcare teoretico-științifică, o atentă analiză a experienței proprii, din care să deducem premisele urbanismului specific vieții noastre, corespunzător aspectelor pe care le prezintă orașele noastre, cu problemele lor particulare. Pentru aceasta ne trebuie însă cadre noi, bine pregătite, o permanentă creștere a nivelului științific al vechilor cadre și o susținută mișcare științifică în jurul problemelor de urbanism. Va trebui să trecem la formarea organizată și complexă a cadrelor de specialiști.

Înaintea reformei învățămîntului superior din 1948, urbanismul, sub formă de noțiuni generale, însoțit de unele exerciții practice și de mici proiecte, se preda la facultățile de arhitectură și construcții din București. Exista de asemenea, tot în București, un curs teoretic de urbanism la Institutul de științe administrative, pentru uzul viitorilor funcționari comunali și la Liceul de construcții civile și edilitare, care promova cadre medii tehnice de arhitectură. Învățămîntul de urbanism avea pînă atunci mai mult un caracter de curs de cultură generală și era izolat de celelalte forme de învățămînt, fiind considerat ca o materie în sine. După reforma învățămîntului superior, predarea urbanismului a fost axată pe baze mai concrete, urmărindu-se formarea de cadre care să poată fi utilizate cu folos în producție; s-a urmărit o mai strînsă legătură cu practica și s-a obținut o oarecare corelație cu celelalte discipline. În această perioadă s-a dat o mai mare dezvoltare învățămîntului de urbanism la Facultatea de arhitectură — devenită în 1952 Institut de arhitectură. Paralel, sub diverse forme (conferințe, prelegeri, discuții de creație), în cadrul U.A. s-a urmărit informarea și ridicarea nivelului de cunoștințe al vechilor cadre în problemele de urbanism. A fost un început promițător, care însă nu a fost dus consecvent pînă la capăt.

Pregătirea cadrelor de specialiști în urbanism nu și-a găsit stabilitatea nici la noi, nici în alte țări. Aceasta se datorește în mare parte faptului că există poziții diferite în ceea ce privește profilul pe care trebuie să-l aibă urbanistul: dacă urbanistul trebuie să aibă o formație specială sau unul ori unii dintre

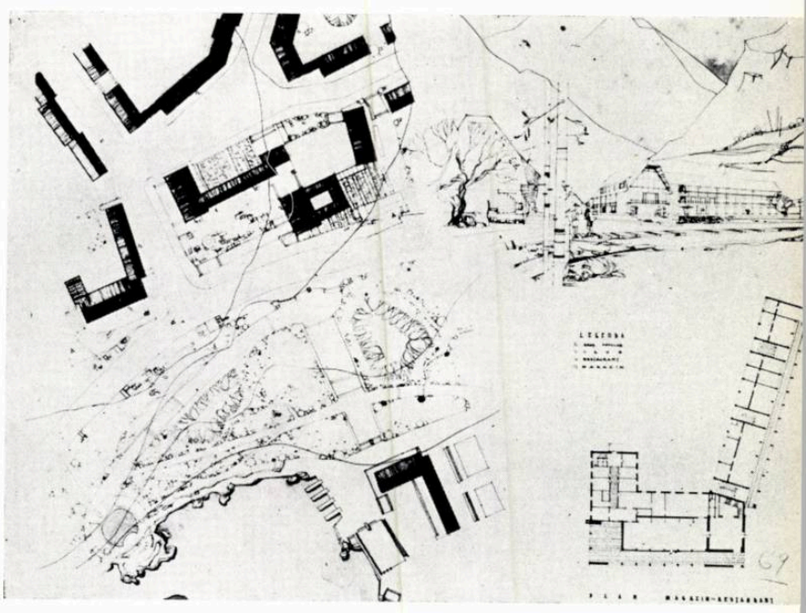

Sistematizarea centrului orașului Ceahlău de 7500 locuitori
Institutul de arhitectură «Ion Mincu». Proiect de an, student Olteanu Toma
Atelier de arhitectură prof. arh. O. Doicescu (1957—1958)

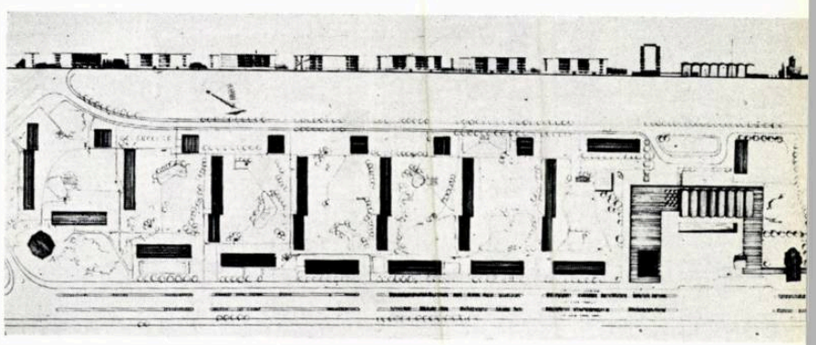

Ansamblu de locuințe pe calea Griviței București
Proiect de an, student Constantinescu Horia
Atelier de arhitectură prof. arh. H. Maicu (1958—1959)

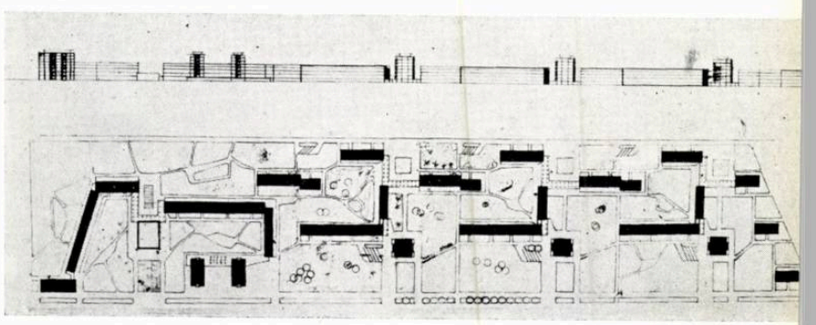

Ansamblu de locuințe pe calea Griviței București
Proiect de an, student Ciurea Oprișan
Atelier de arhitectură conf. arh. M. Alifanti (1958—1959)

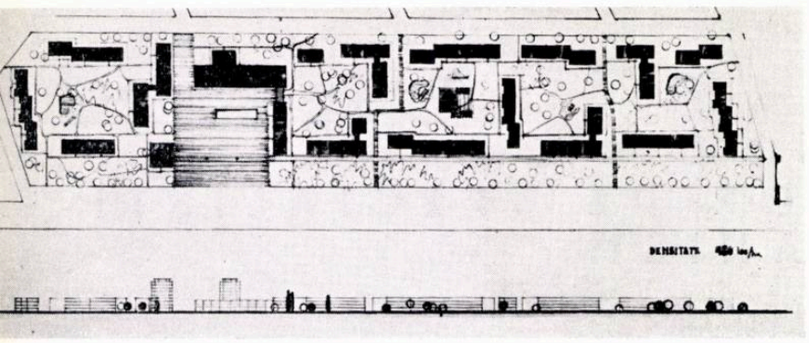

Ansamblu de locuințe pe calea Griviței București
Proiect de an, studenta Banu Ruxandra
Atelier de arhitectură prof. arh. O. Doicescu (1958—1959)

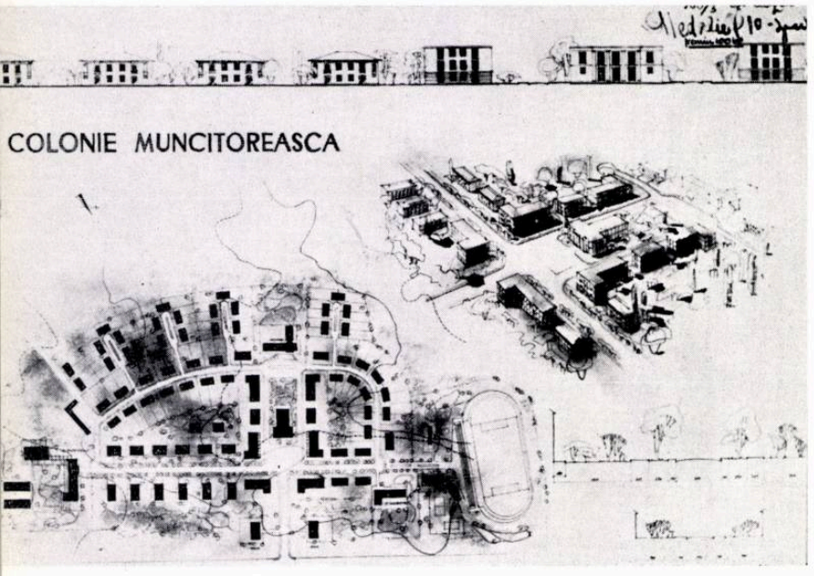

O colonie muncitorească
Proiect de an, studenta Capătă Lidia
Atelier de urbanism prof. arh. G. Gusti (1957—1958)

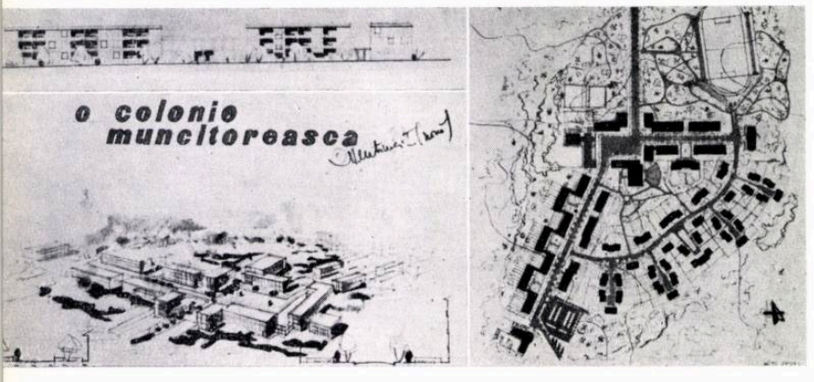

O colonie muncitorească
Proiect de an, student Nițu Sever
Atelier de urbanism conf. arh. R. Laurian (1957—1958)

O colonie muncitorească de 1000 locuitori
Proiect de an, student Iordan Iulius
Atelier de urbanism conf. arh. R. Laurian (1957—1958)

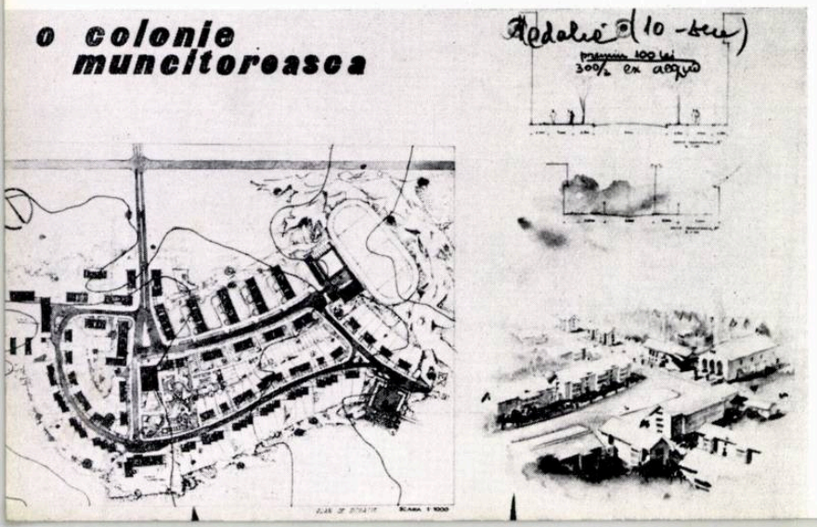

profesioniștii chemați să conlucreze la elaborarea proiectelor de sistematizare a orașelor și satelor, a întregului teritoriu, trebuie să fie specializați în urbanism; aceștia din urmă trebuie să primească cunoștințele necesare paralel cu profesiunea lor de bază sau trebuie să se specializeze după formarea lor, adică pe baza unui învățămînt superior de gradul II, sau numai pe baza unei lungi și vaste experiențe?

Studiul problemelor de urbanism necesită o muncă de echipă în care sînt antrenați arhitecți, ingineri, economiști, topografi, sociologi, geografi etc. Cui revine sarcina să conducă această echipă? Calitatea urbanismului nu rezultă din rapoarte și cifre și nici din ședințe de discuții, ci din proiecte și din realizarea lor în spațiu. În toate țările s-a ajuns la concluzia — și Congresul al V-lea al U.I.A. de la Moscova din iunie 1958 a confirmat — că arhitectul este acela « care posedă cunoștințe largi și variate, simțul coordonării și viziunea armoniei în spațiu și în timp » și că astfel este chemat să coordoneze aceste lucrări. Dar aceasta înseamnă că el trebuie să aibă pregătirea corespunzătoare și că toți colaboratorii lui trebuie să fie bine pregătiți pentru a face față sarcinilor ce le revin. Pe de altă parte aplicarea proiectelor de urbanism depinde în mare măsură de diferite organe locale, în cadrul cărora trebue să existe specialiști cu nivelul corespunzător de înțelegere a acestor probleme, suficient de pregătiți pentru a discerne, a alege și a aplica propunerile care corespund cît mai complet condițiilor specifice locale. În fine, în problemele de planificare națională legate de sistematizarea teritoriului (sistematizări microregionale, regionale și chiar ale întregului teritoriu național), unde economiștii au un cuvînt hotărîtor, trebuie să existe o înțelegere deplină între aceștia și tehnicienii de sistematizare.

Dacă marea majoritate a specialiștilor au ajuns la acest punct de vedere, formulele pentru crearea condițiilor care să facă față acestor sarcini multiple și diverse sînt destul de diferite și de cele mai multe ori contradictorii.

În U.R.S.S., la Institutul de arhitectură din Moscova, după trei ani de studii comune, studenții se despart pe specialități în facultăți distincte, o parte din ei urmînd timp de doi ani (plus un an pentru diplomă) specializarea în urbanism; la Facultatea de arhitectură din Leningrad se formează cadre cu o pregătire unică și cu serioase cunoștințe de urbanism; la Institutul de construcții din Moscova există o secție de construcția și gospodăria orașelor, care formează ingineri specializați în problemele de construcția orașelor; aspirantura — învățămînt de gradul II pe lîngă institutele de învățămînt superior și institutele de cercetări științifice — formează în fiecare an specialiști în urbanism.

La noi în țară, în Școala tehnică de arhitectură din București se pregătesc — ca de altfel și în U.R.S.S. și în țările de democrație populară — cadre medii care primesc și cunoștințe despre urbanism. În această școală se predau cursuri de urbanism și de edilitate și se execută cîteva lucrări practice. Formarea acestor ajutoare, utile și în colectivele de proiectare de sistematizare a orașelor și satelor, corespunde, în general, necesităților producției. Este însă de remarcat că studiile de compoziție (cvartale, scuaruri) pe care le fac elevii acestei școli pot crea confuzii și pretenții nejustificate unor cadre care cu greu vor putea rezolva astfel de studii în producție, ele fiind mai degrabă chemate să concretizeze concepțiile urbanistice realizate de cadre cu o pregătire superioară. Sigur că ar fi mai util dacă în locul acestor compoziții, elevii acestei școli ar face mai multe și mai dezvoltate exerciții cu caracter tehnico-economic, s-ar exersa în reprezentarea diferită a planurilor de sistematizare și ar căpăta cunoștințe mai temeinice și practica necesară pentru realizarea în bune condiții a documentării urbanistice.

Anul acesta a fost înființată la Tîrgu-Mureș o școală cu un profil asemănător cu cea din București.

La Institutul de arhitectură « Ion Mincu » se predă în anii IV și V cursul de teoria urbanismului în care sînt incluse noțiuni de lucrări edilitare și de peisagistică, parcuri și grădini. Noțiunile teoretice predate la curs sînt verificate prin lucrări practice (cartarea pantelor, sistematizarea verticală etc.) și prin unele exerciții în vederea pregătirii studenților pentru întocmirea a două proiecte de urbanism. Se predau de asemenea, în anul IV, noțiuni generale de sistematizări rurale, în cadrul cursului de arhitectură agricolă, iar în anul VI, un curs de proiectare complexă.

Cursurile de urbanism sînt strîns legate de practică, teoriile expuse sînt axate pe realizările din țara noastră și pe problemele actuale din producție; se pune un accent deosebit, în special în ultimul timp, pe căile care duc la realizarea de economii prin proiectare și execuție. Se fac vizite comentate la noile ansambluri realizate în București și la expozițiile de urbanism.

Aplicațiile practice de urbanism se rezolvau pînă acum doi ani exclusiv de către colectivul disciplinei. Studenții, obișnuiți pînă la întocmirea proiectelor de urbanism să privească și să studieze izolat lucrările de arhitectură, aveau dificultăți serioase în abordarea complexă a problemelor legate de proiectarea orașelor. Trecerea de la studiul obiectului la studiul orașului se făcea prea direct și fără o adîncire prealabilă a diverselor forme intermediare: încadrarea obiectului în ansamblu, ținîndu-se seama de cadrul natural și arhitectural existent, gruparea de construcții identice, apoi combinate cu unele elemente de valoare diferită, ansambluri de mărimi și situații diferite etc. Este drept că în această perioadă — cu ocazia judecării proiectelor de urba-

nism, ținîndu-se seama și de transformările din producție, unde proiectarea de arhitectură și cea de urbanism nu mai erau privite ca acțiuni separate — a apărut din ce în ce mai evident necesitatea unei colaborări mai strînse între catedre și necesitatea aprofundării multilaterale, gradate pe dificultăți, a problemelor de urbanism. Paralel erau analizate și dezbătute diversele poziții legate de rezolvarea ansamblurilor, se lămureau o serie de aspecte care frămîntau proiectarea, aducîndu-se indirect un aport pozitiv în problemele de producție. Au fost astfel înlăturate unele poziții estetizante sau contemplative, au fost lămurite unele probleme legate de caracterul pe care ar trebui să-l aibă ansamblurile noi realizate în diferite orașe din țara noastră, au fost dezbătute diverse probleme funcționale și economice ale urbanismului. S-a ajuns astfel cu timpul, și nu fără greutate, să se obțină o mai mare omogenitate de păreri în cadrul juriilor de judecată, să se adopte un vocabular comun și o poziție mai realistă, ceea ce a permis, în etape succesive, să se aducă unele îmbunătățiri în învățămîntul practic de urbanism din Institutul de arhitectură. Astfel, pe baza unei strînse colaborări între catedra de proiectare de arhitectură și cea de teoria arhitecturii și urbanismului, făcîndu-se judecăți parțiale pe parcursul studiului, s-au executat proiectele pentru piețele orașelor Sulina și Ceahlău (care au făcut obiectul participării studenților noștri la concursul de emulație dintre studenții școlilor de arhitectură din întreaga lume, organizat cu ocazia celui de al V-lea Congres al U.I.A. de la Moscova) și s-a trecut, în cadrul atelierelor de arhitectură, la studiul unor ansambluri de locuințe care preced proiectele de urbanism.

Începînd din acest an, în mod succesiv, gradat pe probleme și pe dificultatea soluționării, elementele studiate în atelierele de arhitectură folosesc terenuri reale, se subordonează unor condiții concrete și variate, se integrează în studiul de ansamblu, pornind de la așezarea unei construcții pe un lot, trecînd printr-o grupare de locuințe și ajungînd, în cadrul atelierelor de urbanism, la sistematizarea de ansamblu și de detaliu a orașelor, iar în cadrul proiectelor de diplomă se studiază, pentru toate subiectele abordate, probleme corespunzătoare de urbanism.

Totodată, în ultimii ani, proiectele de urbanism au un caracter mai puțin formal și urmăresc mai îndeaproape problemele funcționale concomitent cu cea a realizării unei ambianțe corespunzătoare cartierului de locuit. Se dă o atenție deosebită indicilor tehnico-economici, dar există încă unele soluționări care denotă o insuficientă utilizare a teritoriului sau o lipsă de încadrare în caracterul local; astfel, unele dispoziții adecvate pentru magistralele unor orașe mari se aplică fără suficient discernămînt la alte tipuri de orașe (proiectele pentru orașele București și Craiova).

Trebuie însă semnalat că durata rezervată unui proiect de urbanism (cca 4 săptămîni) este cu totul insuficientă pentru abordarea complexă și adîncită a studiilor respective.

În viitor, în vederea adîncirii și studierii multilaterale a problemelor de urbanism, s-ar putea extinde studiile de rezolvare a unor ansambluri, s-ar putea trece la executarea de corecturi colective (arhitectură-urbanism) — formulă utilizată în școala sovietică — și s-ar putea executa proiecte pe faze, care, pornind de la studiul de orașe, să ajungă la studiul de obiecte de arhitectură. Studenții și-ar da astfel mai bine seama cum obiectul de arhitectură — cu rezolvările lui funcționale, economice și plastice — poate influența caracteristicile elementelor urbane (strada, piața), și invers, cum soluționările de arhitectură sînt condiționate de respectarea regulilor de urbanism.

Avem nevoie de cadre specializate în urbanism pentru a răspunde necesităților de proiectare a orașelor, a satelor și ansamblurilor agricole, pentru a încadra S.A.S. din sfaturile populare, pentru a dezvolta cercetările științifice în domeniul urbanismului, pentru a organiza institute de proiectare profilate în vederea întocmirii studiilor de sistematizare regională, a căror lipsă se face din ce în ce mai mult simțită (astfel de institute există în R. Cehoslovacă și R. P. Polonă și sînt în curs de formare în Uniunea Sovietică).

Pentru a face față acestor necesități de cadre specializate în urbanism și pentru o cît mai complexă și temeinică pregătire a acestor cadre ar fi necesar ca în cadrul Institutului de arhitectură « Ion Mincu » să se dea o atenție mereu sporită legării învățămîntului de urbanism de problemele practice ale producției.

De asemenea ar fi bine ca și în alte institute — în cadrul cărora se pregătesc cadre de ingineri constructori, hidrotehnicieni, economiști etc. — să se predea în măsura necesară, unele noțiuni de urbanism care să permită viitorilor specialiști cunoașterea acestor probleme și rezolvarea lor cu succes în activitatea practică.

Viitoarele cadre de urbaniști au un rol de seamă în măreața operă de construire a socialismului în țara noastră; de aceea sarcina pregătirii lor multilaterale este o sarcină de cinste și răspundere pentru institutele noastre de învățămînt, care depun și vor depune toate eforturile pentru perfecționarea continuă a metodelor de studiu, pentru pregătirea unor specialiști de calificare superioară.

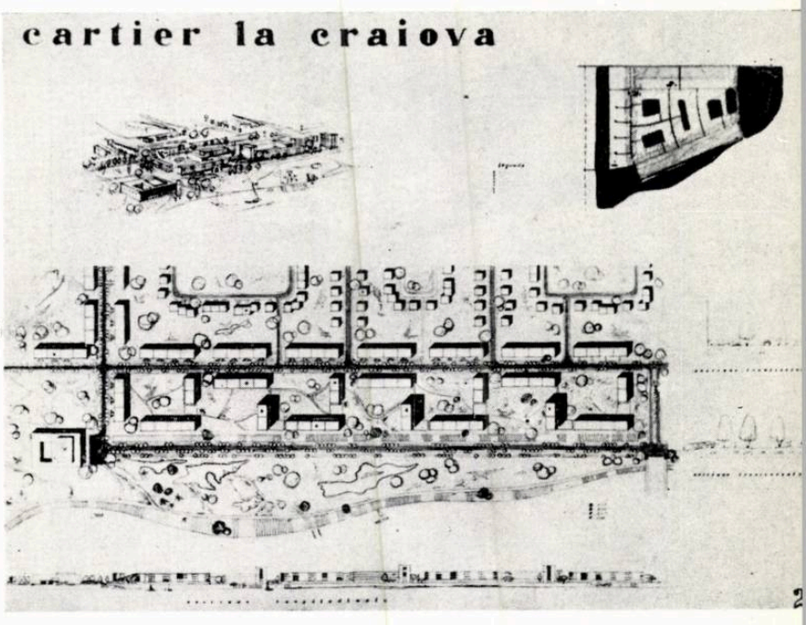

Cartier de locuințe la Craiova. Detaliu
Proiect de an, studenta Luvisch Mady
Atelier de urbanism prof. arh. G. Gusti (1957—1958)

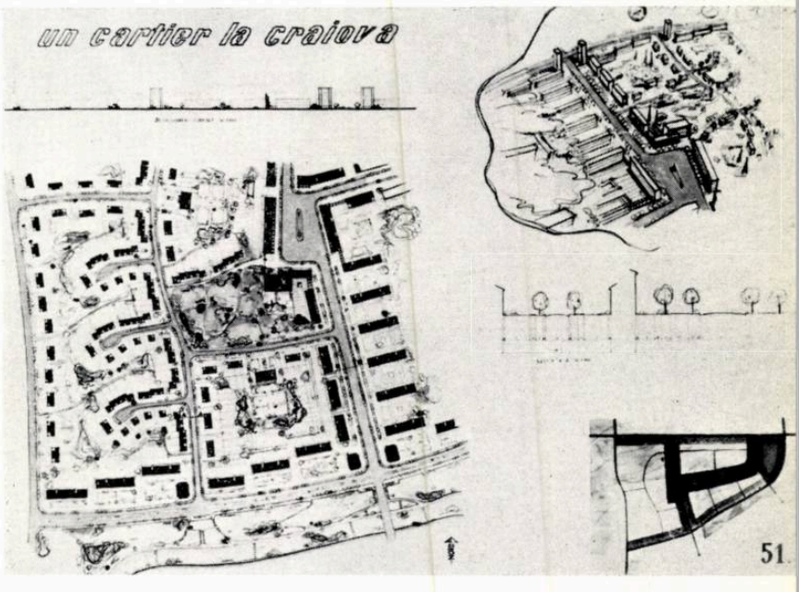

Cartier de locuințe la Craiova
Proiect de an, student Popescu Cristian
Atelier de urbanism conf. arh. R. Laurian (1957—1958)

Cartarea pantelor — exercițiu întocmit în Școala tehnică de arhitectură de elevul Niculescu Mihail
Atelier prof. arh. Georgeta Chițulescu

LUCRĂRI PREMIATE LA EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECȚI ÎN ANUL 1958

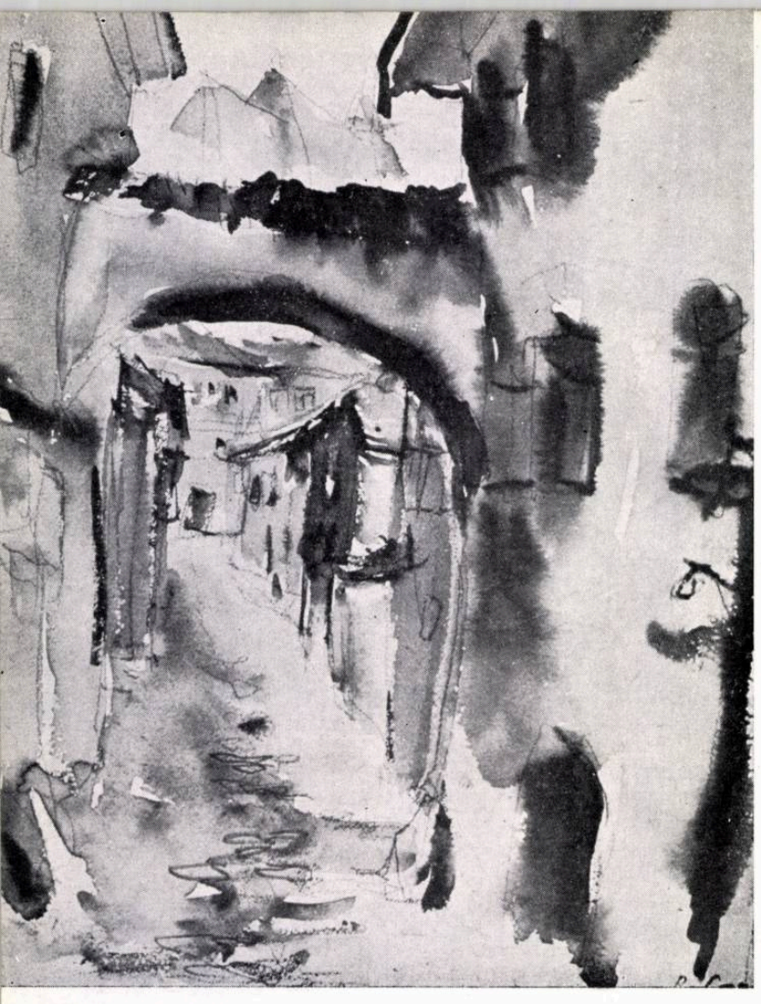

1

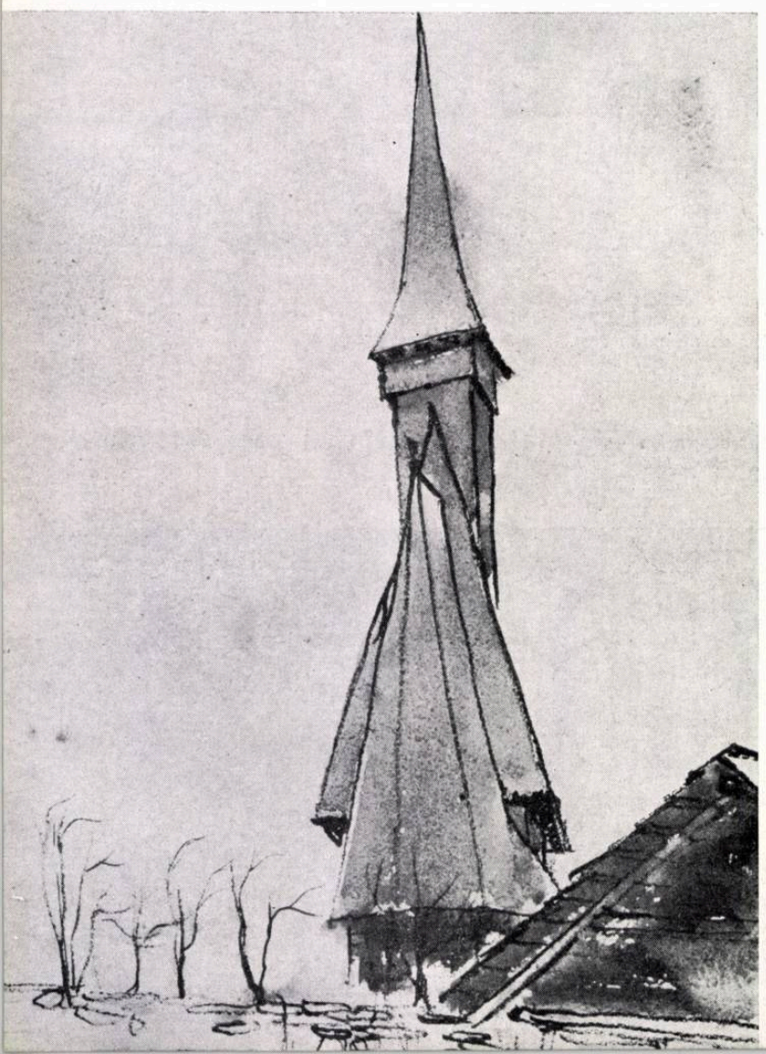

2

3

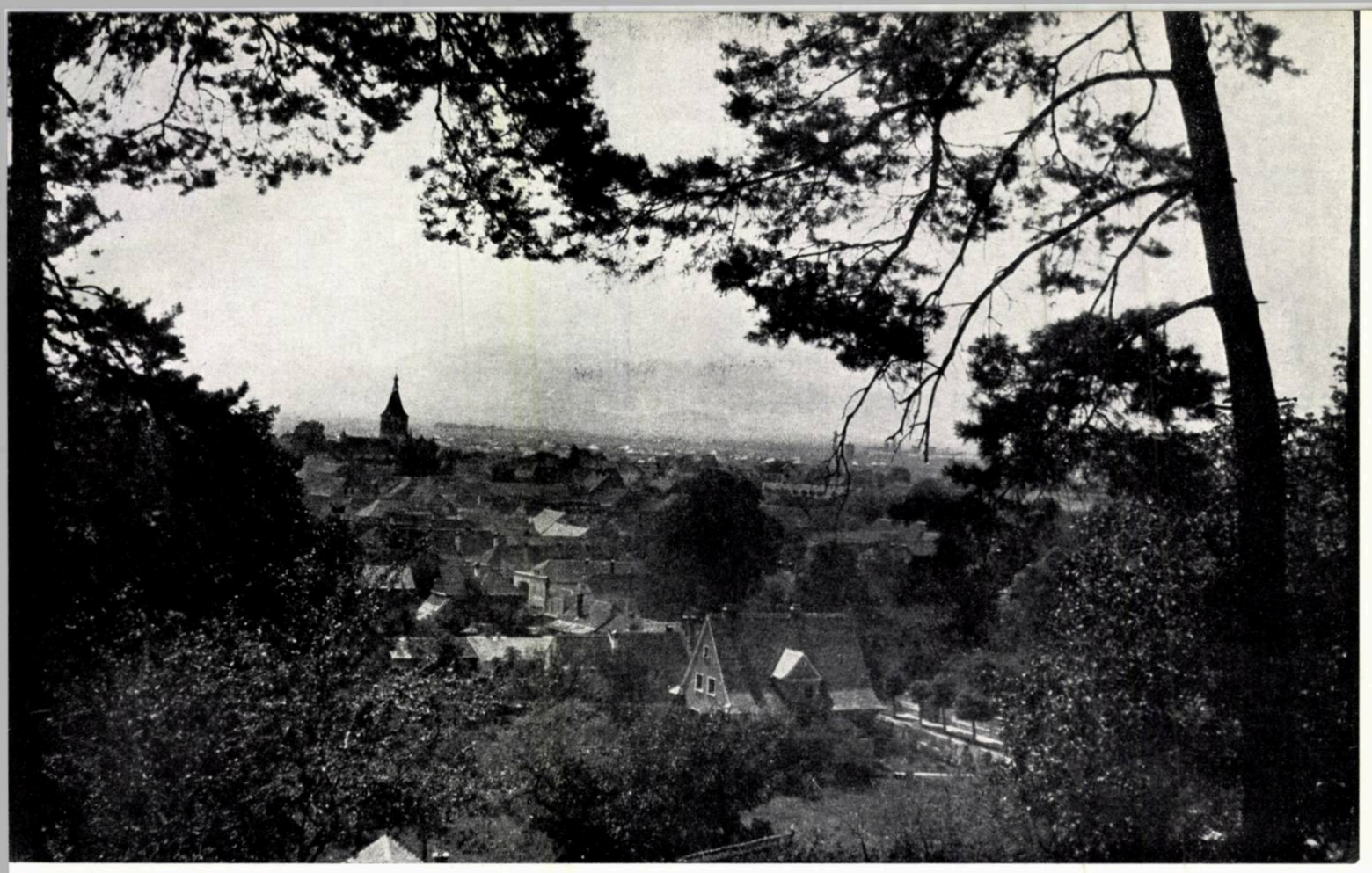

4

5

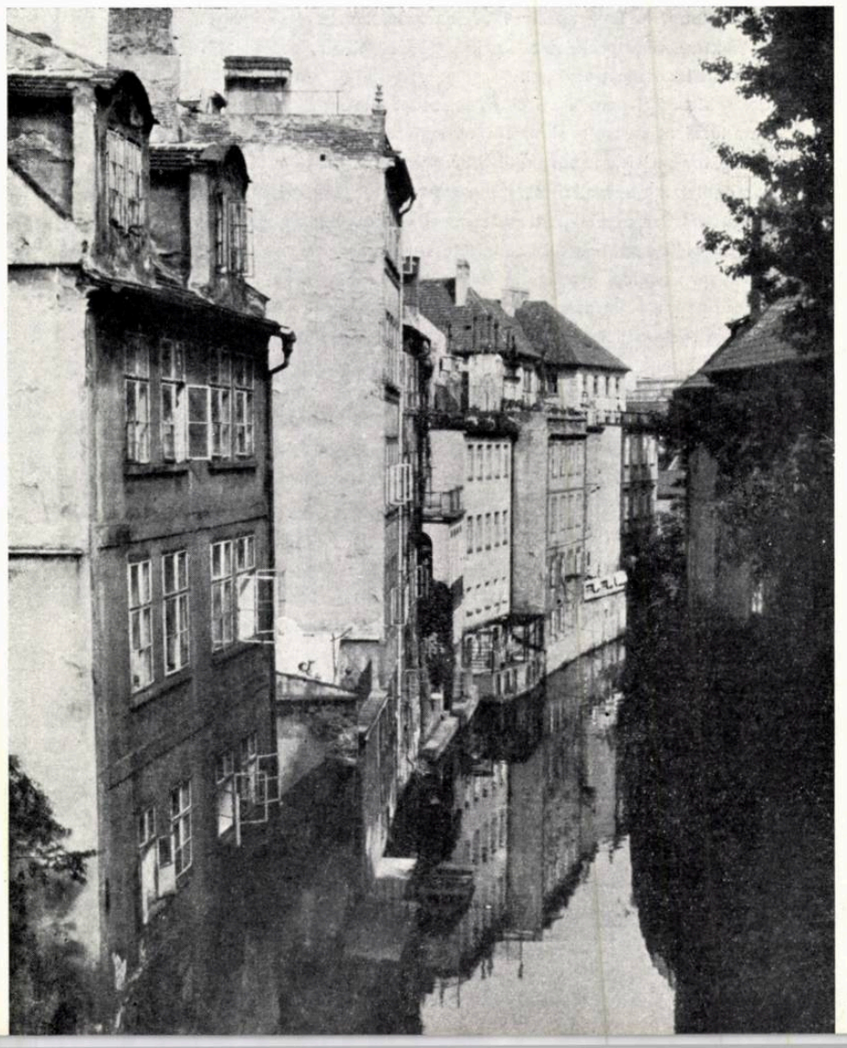

1 — Sighișoara — Premiul al II-lea. Acuarelă, arh. Radu Cosma
2 — Ieud — Maramureș — Premiul al II-lea. Acuarelă, arh. Dorin Gheorghe
3 — Calea Victoriei — Mențiunea a IV-a. Desen acuarelat, arh. Julian Nămescu
4 — Rîșnov — Vedere — Premiul al II-lea. Foto, arh. Marcel Melicson
5 — Praga — Oglindire — Premiul al II-lea. Foto, arh. Dumitru Papaconstantin

EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ «CONSTRUCȚIA ȘI RECONSTRUCȚIA ORAȘELOR ÎN PERIOADA 1945—1957»

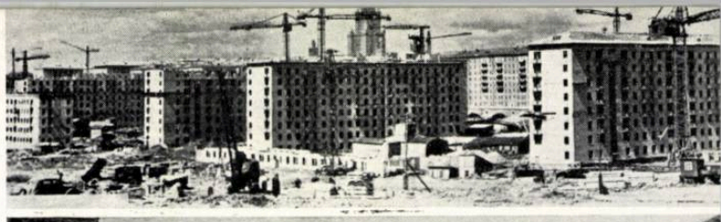

1

În cadrul lucrărilor Congresului al V-lea al U.I.A. desfășurat la Moscova în iulie 1958, Secția națională sovietică a U.I.A., în calitatea sa de organizatoare, a pus la îndemîna participanților două prețioase categorii de documente grafice referitoare la « Construcția și reconstrucția orașelor în perioada 1945—1957 ». O primă categorie de documente a constat din publicații și lucrări tipărite, dintre care cele mai importante au fost mapa cuprinzînd cele 12 rapoarte prezentate în cadrul Congresului, precum și lucrarea — compusă din 3 volume — alcătuită pe baza rezultatelor anchetei U.I.A. și a datelor furnizate de secțiile naționale. O a doua categorie de documente a constat din proiecte și fotografii prezentate în cadrul expoziției deschise în Sala de sporturi a Universității « Lomonosov » din Moscova, expoziție ilustrînd activitatea postbelică de construcție orășenească din numeroase țări ale lumii.

Dacă lucrările tipărite au putut să ajungă cu relativă ușurință la îndemîna celor interesați, spre consultare și studiu, expoziția — pentru a-și atinge scopul — a căpătat un caracter itinerant, urmînd a fi prezentată în toate țările participante. În luna aprilie 1959, materialul acestei expoziții a sosit și în țara noastră, fiind prezentat — prin grija Uniunii Arhitecților din R.P.R. — în sala « Dalles » din București.

2

Pentru arhitecți și pentru cei ce se preocupă de problemele urbanistice, expoziția a furnizat un bogat și interesant subiect de analiză și discuții, oglindind convingător activitatea susținută și progresele realizate în acest domeniu pe plan mondial. Materialul ilustrativ expus sugerează posibilitățile uriașe de creație urbanistică capabile a transforma și a moderniza așezările omenești și care ar putea fi amplificate în condițiile concentrării tuturor inițiativelor și energiilor spre scopuri pașnice, în condițiile menținerii păcii și colaborării rodnice între popoare. În acest sens, expoziția a constituit un factor pozitiv de cunoaștere reciprocă între arhitecții din toată lumea, un larg și eficient schimb de experiență ce va contribui la progresul mișcării urbanistice.

3

Diversitatea problemelor expuse este de subliniat: de la preocuparea pentru reconstrucția orașelor pustiite de cataclismul ultimului război — Stalingrad, Minsk, Varșovia, Le Havre, Coventry, Galați, Dresda — pînă la studiile experimentale și realizările orașelor noi — Angarsk, Zaporoje, Novaia Kahovka, Nowa Hutta, Stalinvaros, Harlow; de la cuprinderea problemelor complexe ridicate de sistematizarea marilor orașe-metropolă — Moscova, Londra, Amsterdam, București — la amenajarea și remodelarea așezărilor vechi istorice — Kiev, Leningrad, Praga, Verona; de la abordarea și încercările de rezolvare a complicatelor aspecte ale circulației și transportului urban intens ce apar în orașele Statelor Unite ale Americii și pînă la încercările arhitecților chilieni și spanioli de a reînvia un stil original național în micile localități semirurale. Toate aceste materiale constituie un bogat aport de experiență, o interesantă confruntare a concepțiilor urbanistice determinate de sisteme sociale, dezvoltări economice și situări geografice deosebite.

În mod pregnant apar din expoziție imensele posibilități deschise urbanismului în U.R.S.S. și în celelalte țări socialiste și marile realizări obținute în aceste țări în reconstrucția rapidă a orașelor pustiite de război și în sistematizarea și restructurarea vechilor orașe.

Prezentăm cîteva din planșele expuse în această expoziție, ilustrînd unele aspecte ale urbanismului contemporan.

U. R. S. S.

4

5

6

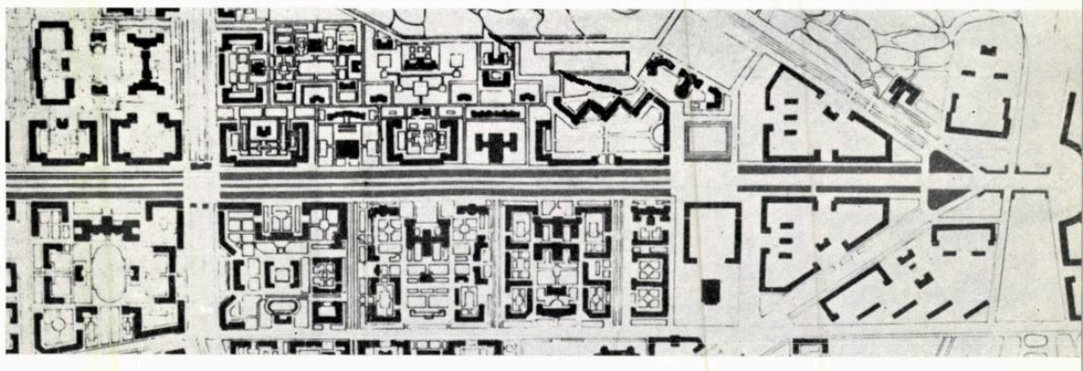

1 — U.R.S.S. — Moscova — Vederi din cartierul Noviie Cereomuşki

2 — Minsk — Plan de sistematizare a oraşului, etapa 1957

3 — Minsk — Plan de sistematizare a oraşului, etapa 1970

4 — Moscova — Vedere asupra prospectului Leninski

5 — Moscova — Planul prospectului Leningradski

6 — Moscova — Planul prospectului Leninski

7 — R.P. Bulgaria — Dimitrovgrad — Plan de situaţie al zonei centrale împreună cu parcul oraşului.

8 — Dimitrovgrad — Plan general al oraşului şi vederi din oraş

R. P. Bulgaria

7

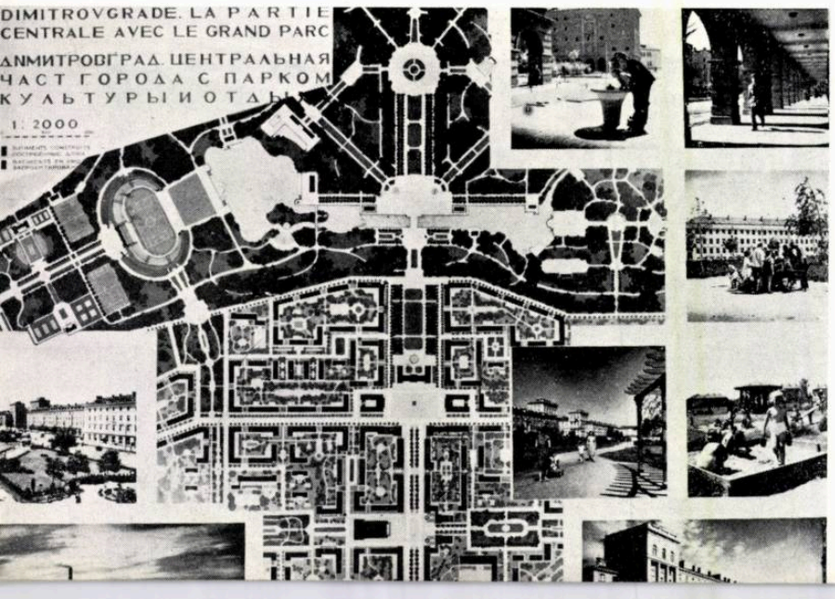

8

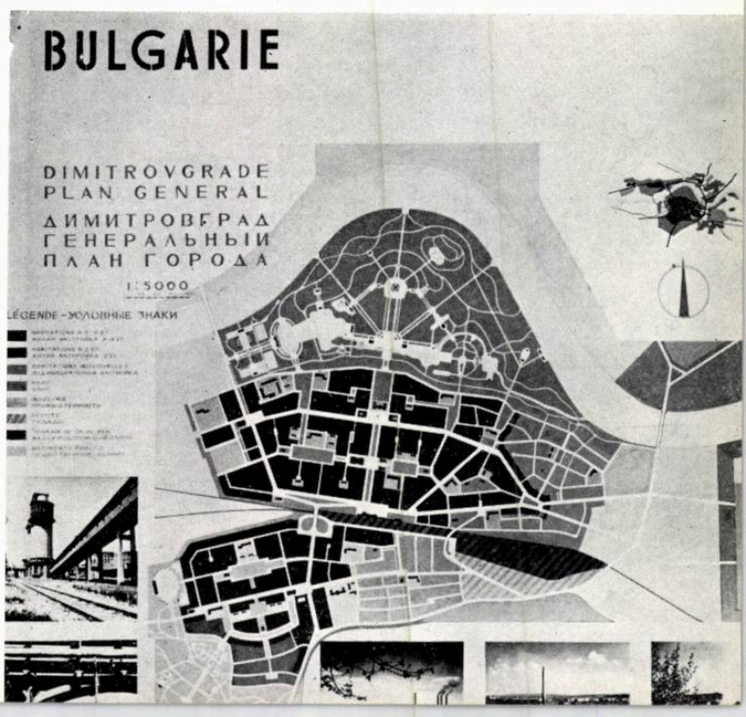

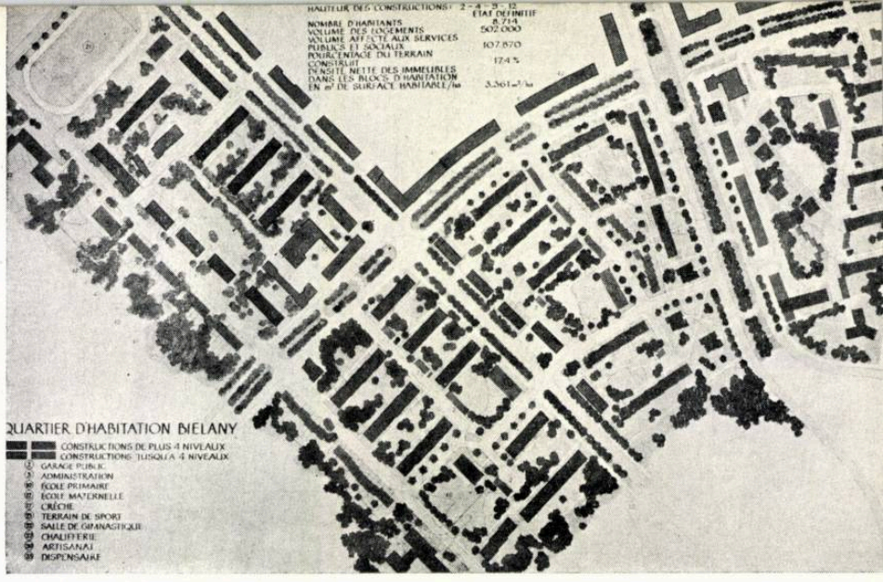

1

R. P. Polonă

1 — *Varşovia — Vedere aeriană a oraşului reconstruit.*
2 — *Varşovia — Cartierul de locuinţe Bielany*

R. Cehoslovacă

1 — *Praga — Macheta unui cartier nou de locuinţe*
2 — *Praga — Perspectivă din cartierul de locuinţe nou proiectat*
3 — *Praga — Planul unui cartier nou de locuinţe*

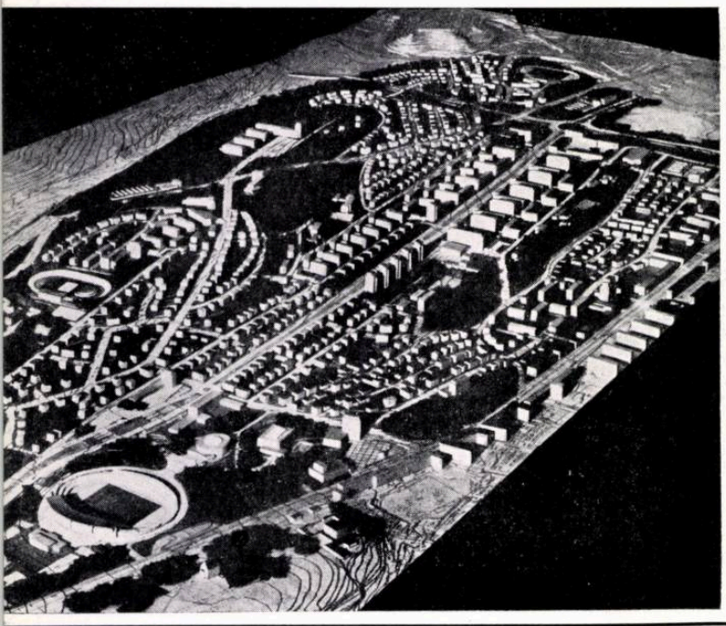

1

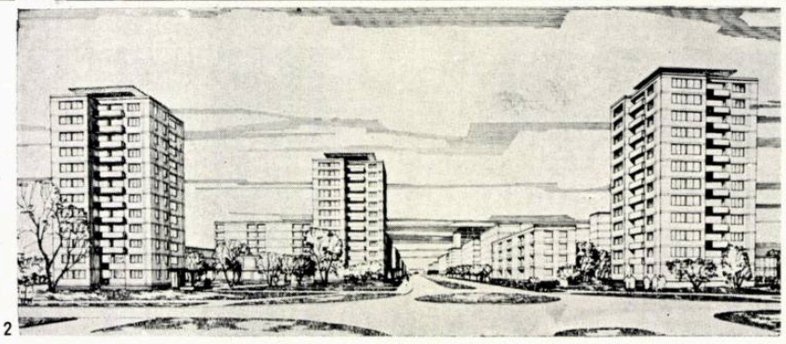

2

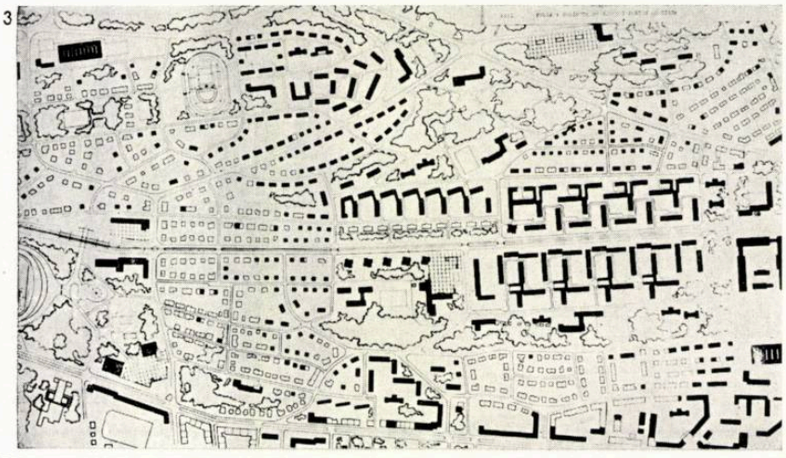

3

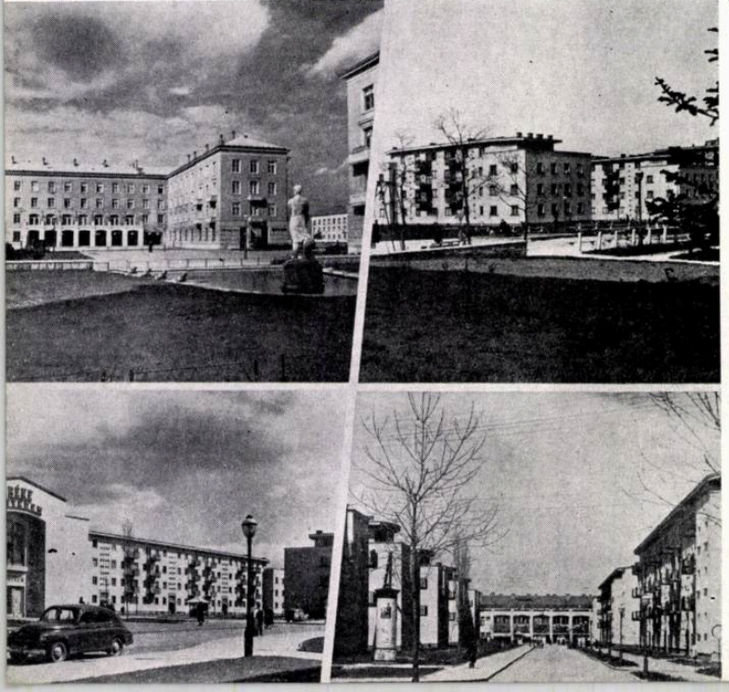

1

P. P. Ungară

1 — *Stalinvaros — Vederi din oraş*
2 — *Varpalota — Vedere aeriană a machetei oraşului sistematizat*

2

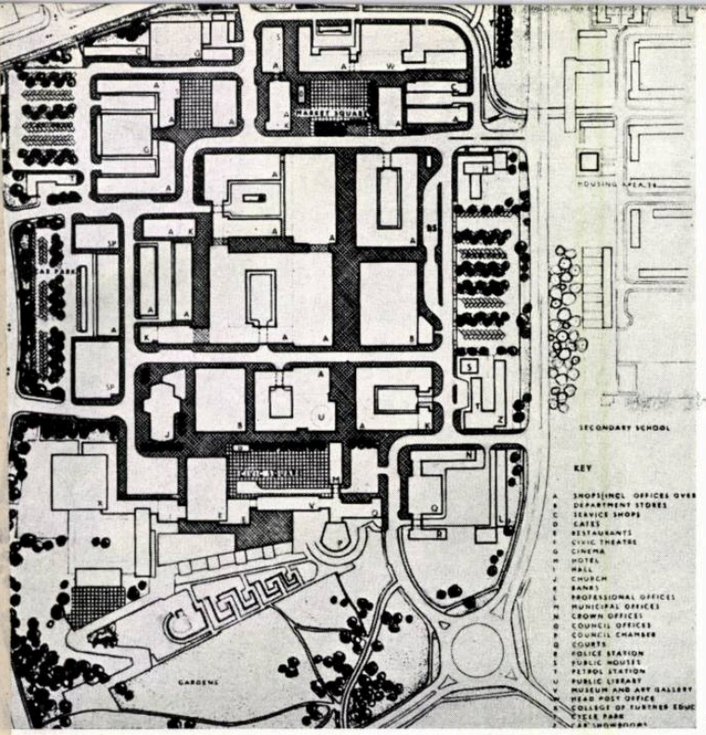

1

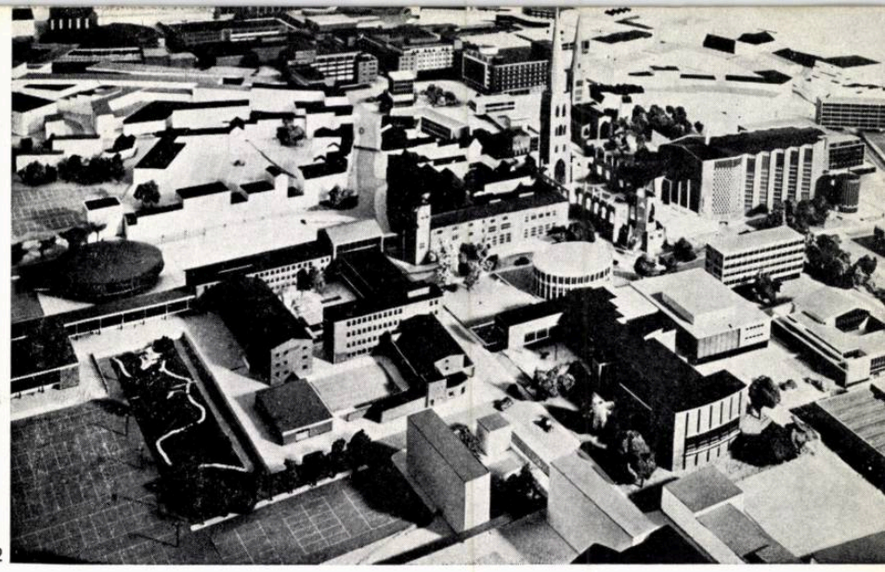

2

Anglia

1— *Harlow— Planul de sistematizare a zonei centrale a oraşului*
2— *Coventry— Vedere aeriană a machetei sistematizării zonei centrale*

1

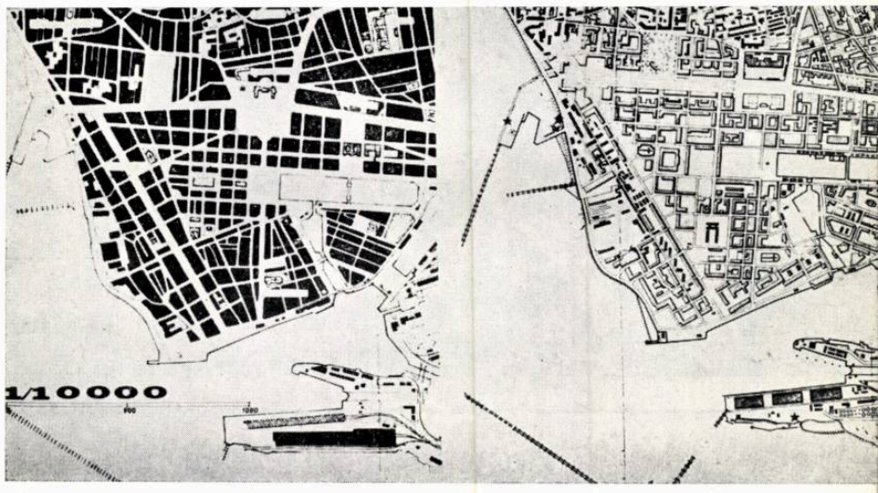

2

Franţa

1— *Le Havre— Vedere aeriană a unei artere a oraşului*
2— *Le Havre— Planurile de reconstructie a oraşului— Situaţie comparativă 1939 şi 1958*

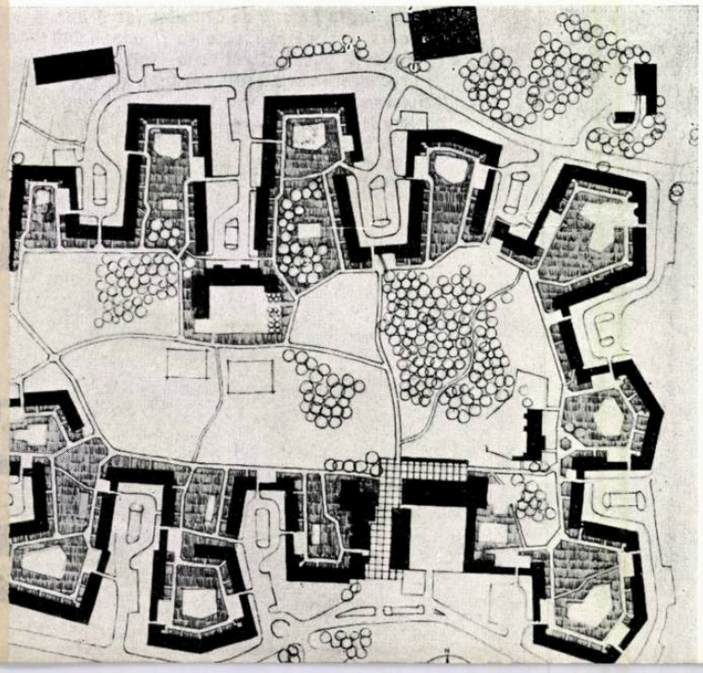

1

Suedia

1— *Örebro— Planul cartierului Baronbackarna*
2— *Örebro— Vedere din avion a cartierului Baronbackarna*

2

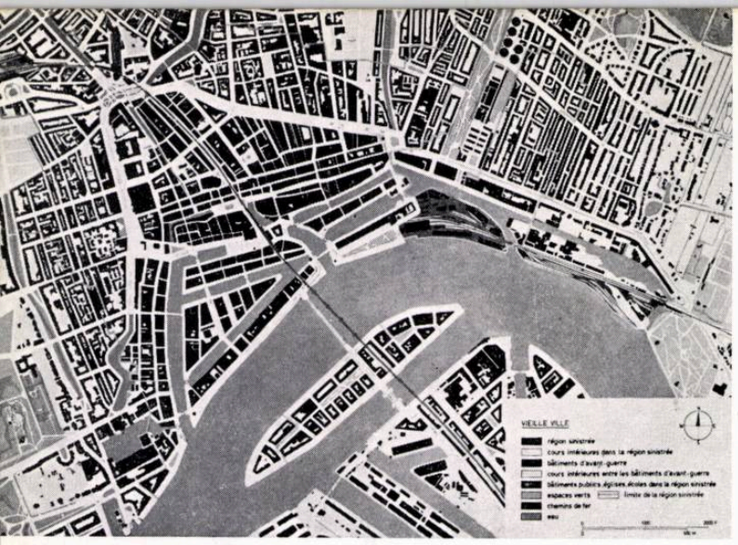

1

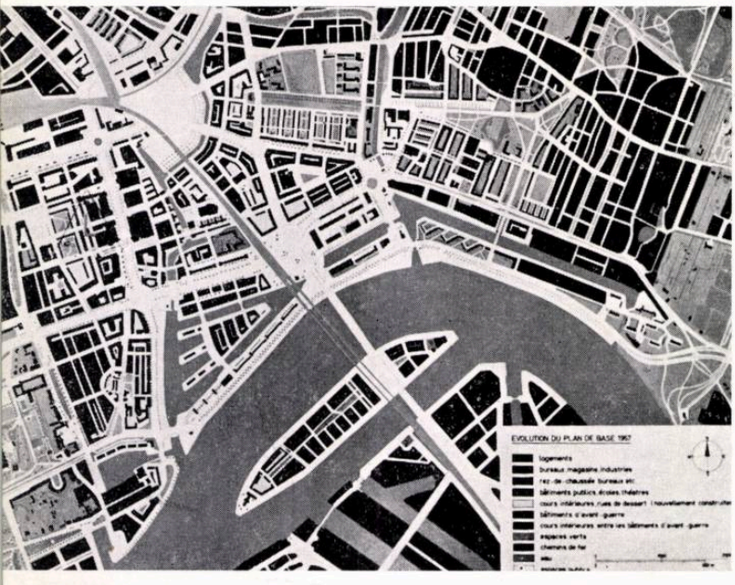

2

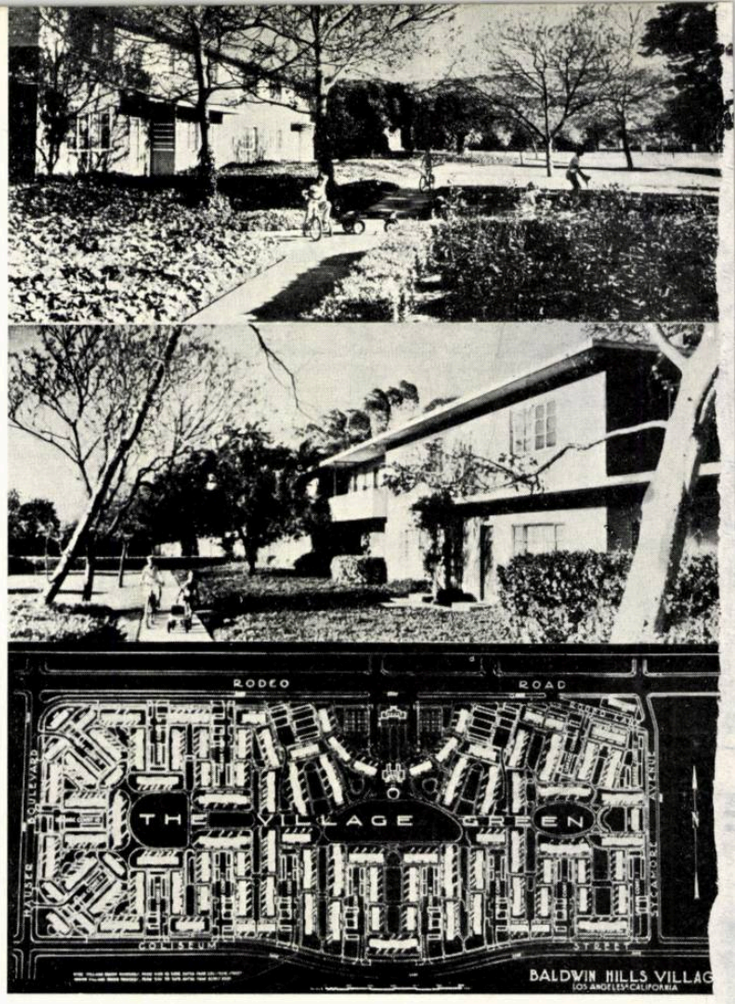

3

S. U. A.

3— *Los Angeles— Cartier de locuințe: vederi și plan*

Țările de jos

1— *Rotterdam— Plan de situație a orașului vechi*

2— *Rotterdam— Plan de situație cu evoluția orașului pînă în anul 1957*

DIN ACȚIVITATEA U.A.

DISCUȚII ASUPRA CONSTRUCȚIILOR DE PE LITORAL

În zilele de 23, 28 aprilie și 5 mai au avut loc la Casa Arhitectului discuții de creație cu tema « Ansamblurile de odihnă de pe litoral ».

În ziua de 23 aprilie, arh. C. Lăzărescu, în numele colectivului de proiectare, a prezentat în cadrul unui referat lucrările efectuate în ulimii doi ani pe litoral, în localitățile Mamaia, Eforie, Vasile Roaită și Mangalia. În zilele următoare, 24, 25 și 26 aprilie, un grup de 49 de arhitecți au vizitat — în cadrul unei deplasări documentare organizate de U.A. — construcțiile noi de pe litoral.

După această vizită, discuțiile au continuat în zilele de 28 aprilie și 5 mai. După coreferatele prezentate de arhitecții P. E. Miclescu și G. Petrașcu, din partea Secțiilor de construcții social-culturale și urbanism ale U.A., au urmat discuții la care a participat un mare număr de arhitecți. Vorbitorii au scos în evidență realizările importante ale arhitecților și constructorilor obținute sub îndrumarea directă a organelor de partid, precum și însemnătatea acestor realizări în dezvoltarea activității arhitectural-urbanistice din țara noastră. Totodată au fost arătate și unele lipsuri calitative ale soluționării arhitecturale și urbanistice.

CONFERINȚE

Marți 24 martie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. Coloman Rado « Impresii din R. P. D. Coreeană ». Cu această ocazie s-a difuzat muzică populară coreeană imprimată pe discuri și au fost proiectate diapozitive cu vederi, portul, obiceiurile, monumente și construcții noi din R.P.D. Coreeană. La conferință a participat o asistență numeroasă.

EXPOZIȚII

Între 21 și 30 aprilie a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția « Ansamblurile de odihnă de pe litoral », prezentată în cadrul discuției asupra acestor lucrări. Au fost expuse proiecte și fotografii ale construcțiilor realizate sau în curs de realizare la Eforie, Mamaia, Vasile Roaită, Mangalia, precum și proiectul de amenajare a falezei Constanța.

EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII PE ANUL 1959

În vederea organizării « Expoziției de acuarele, desene și fotografii executate de arhitecți în anul 1959», Uniunea Arhitecților comunică următoarele:

1. Expoziția va cuprinde lucrările realizate de arhitecții membri și candidați ai Uniunii Arhitecților din R.P.R., în cursul anului 1959.

2. Vor fi expuse acuarele, desene și fotografii cu o tematică de arhitectură după cum urmează:

I. Acuarele și desene:

A. Realizări arhitecturale și urbanistice din R.P.R. în perioada 1945—1959.

B. Alte obiective arhitecturale și urbanistice din țară și străinătate.

II. Fotografii:

A. Realizări arhitecturale și urbanistice din R.P.R. în perioada 1945—1959.

B. Alte obiective arhitecturale și urbanistice din țară și străinătate.

Se recomandă alegerea ca subiecte a celor mai importante și reprezentative realizări arhitecturale și urbanistice. În selecționarea și premierea lucrărilor, juriul va ține seama, pe lîngă criteriile artistice, și de subiectele lucrărilor.

Nu se admit proiecte, inclusiv perspective sau alte desene tehnice. Toate lucrările trebuie să fie realizate după natură.

3. Lucrările vor fi depuse la sectorul de studii și documentare al Uniunii Arhitecților (str. Episcopiei 9, et. I) direct sau prin poștă, pînă la data de 23 noiembrie 1959.

4. Lucrările vor fi semnate și vor avea înscrise citeț pe spate, numele, pronumele, adresa și filiala (cercul) din care face parte autorul, precum și titlul lucrării (dacă este cazul).

Acuarelele și desenele nu vor depăși dimensiunea de 70/100 cm. Fotografiile vor avea dimensiunile standard, dar nu vor fi mai mici decît 18/24 cm. Nu este obligatorie încadrarea lucrărilor.

5. Lucrările prezentate vor fi selecționate de către un juriu numit de conducerea Uniunii Arhitecților, a cărui componență va fi anunțată ulterior. Juriul va selecționa lucrările prezentate și va respinge pe acelea care nu corespund prevederilor de mai sus, precum și pe acelea al căror nivel artistic este prea scăzut.

De asemenea, în funcție de calitatea lucrărilor, juriul va aprecia dacă expoziția va fi organizată în sălile Casei Arhitectului sau într-o sală publică, precum și în alte orașe din țară.

6. Juriul va premia cele mai bune lucrări, după cum urmează:

I. Acuarele și desene:		
A.	*1 premiu de*	*2 500 lei*
	2 premii a cîte	*1 500 lei*
B.	*1 premiu de*	*1 000 lei*
II. Fotografii:		
A.	*1 premiu de*	*2 000 lei*
	2 premii a cîte	*1 500 lei*
	4 premii a cîte	*1 000 lei*
B.	*1 premiu de*	*1 000 lei*

Juriul poate acorda premii ex aequo.

Premiile se finanțează de către Fondul de Arhitectură.

Hotărîrile juriului sînt definitive și executorii.

7. Lucrările premiate devin proprietatea Uniunii Arhitecților din R.P.R.

Celelalte lucrări vor fi ridicate de către autorii lor în termen de 15 zile de la închiderea expoziției (inclusiv în orașele din țară).

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

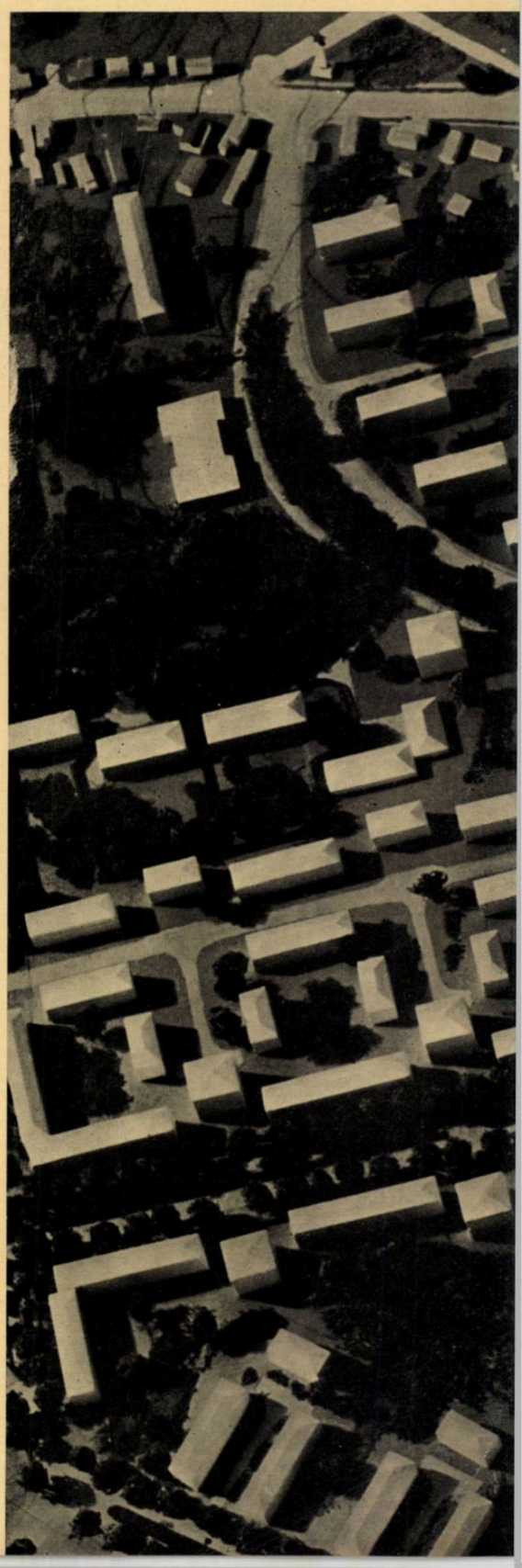

REDACŢIA : BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAŢIA REVISTEI BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P 4, Bucureşti

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 3 (58) • MAI – IUNIE 1959 • INSTITUTELE REGIONALE DE PROIECTARE

E 1689

MÜSZAKI-KÖNYVTÁR-ORSZÁGOS 1883

ARHITECTURA R.P.R.

3
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacţie:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moşinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petraşcu

Redacţia: Bucureşti — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VII — Nr. 3 (58) — MAI — IUNIE 1959

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

	2	Ing. I. Miclescu — Doi ani de activitate rodnică a institutelor regionale de proiectare
Institutul regional de proiectare Oradea	4	Arh. C. Orban — Din activitatea institutului
	6	Blocuri de locuinţe la Oradea
Institutul regional de proiectare Cluj	10	Arh. I. Bărăscu, arh. I. Stancu — Din activitatea institutului
	12	Blocuri de locuinţe în piaţa Mihai Viteazul — Cluj
	12	Colonie muncitorească la Aghireş
	13	Detaliu de sistematizare a oraşului Cîmpia Turzii
	14	Blocuri de locuinţe pe strada Horea — Cluj
Institutul regional de proiectare Hunedoara	15	Arh. V. Perceac — Din activitatea institutului
	16	Blocuri de locuinţe la Deva
	17	Hotel la Deva
	17	Complex sportiv la Deva
	18	« Atelier-şcoală » la Institutul de mine Petroşani
	18	Bloc de locuinţe pentru B.R.P.R. la Deva
	19	Fabrică de pîine la Orăştie
	19	Hotel la Petroşani
Institutul de proiectare al Regiunii Stalin	20	Arh. A. Ereţian — Din activitatea institutului
	21	Blocuri de locuinţe la Oraşul Stalin
	22	Parcul « Noua » — Oraşul Stalin
	23	Hală comunală la Predeal
Institutul de proiectare al Regiunii Autonome Maghiare	23	Depozit « Apemin » la Topliţa
Institutul regional de proiectare Craiova	24	Blocuri de locuinţe la Novaci
	25	Blocuri de locuinţe la Craiova
Institutul regional de proiectare Piteşti	28	Arh. C. Popeşteanu — Din activitatea institutului
	30	Blocuri de locuinţe la Piteşti
	32	Teatru în aer liber la Piteşti
	32	« Casa tineretului » la Piteşti
	33	Cămin cultural la Găvana
	33	Stadionul oraşului Piteşti
	34	Restaurantul « Argeşul » — Piteşti
	34	Bloc de locuinţe pe strada Unirii — Piteşti
	35	Fabrică de mobilă la Rîmnicul Vîlcea
	35	Blocuri de sere la Piteşti
	35	Cinematograf la Piteşti
Institutul regional de proiectare Bucureşti	36	Cramă pentru Gostat Răduceşti
	37	Staţiune experimentală legumicolă la Buzău
Institutul regional de proiectare Ploieşti	38	Fabrică de pîine 60 t/24 h la Ploieşti
Institutul regional de proiectare Bacău	40	Arh. Al. Hempel, arh. Cl. Stănescu — Din activitatea institutului
	42	Blocuri de locuinţe la Bacău
	44	Policlinică la Adjud
	44	Complex alimentar la Bacău
	45	Maternitate la Bacău
	46	Teatru de vară la Bacău
	47	Ansamblu de locuinţe la Roman
	47	Magazin universal la Bacău
Institutul regional de proiectare Iaşi	48	Complex de alimentaţie publică la Tg. Frumos
	49	Stadionul « 23 August » din Iaşi
	50	Restaurant şi locuinţe la Podul Roşu — Iaşi
	50	Blocuri de locuinţe la Iaşi
	53	Restaurarea Teatrului Naţional «Vasile Alecsandri» din Iaşi
Institutul regional de proiectare Suceava	54	Arh. A. Petruc — Din activitatea institutului
	55	Blocuri de locuinţe la Suceava
	56	Hotel la Suceava
	56	Policlinică la Suceava
Cronica	58	Din activitatea Uniunii Arhitecţilor
	58	Informaţii U.I.A.

Coperta: Blocuri de locuinţe în piaţa Mihai Viteazul — Cluj

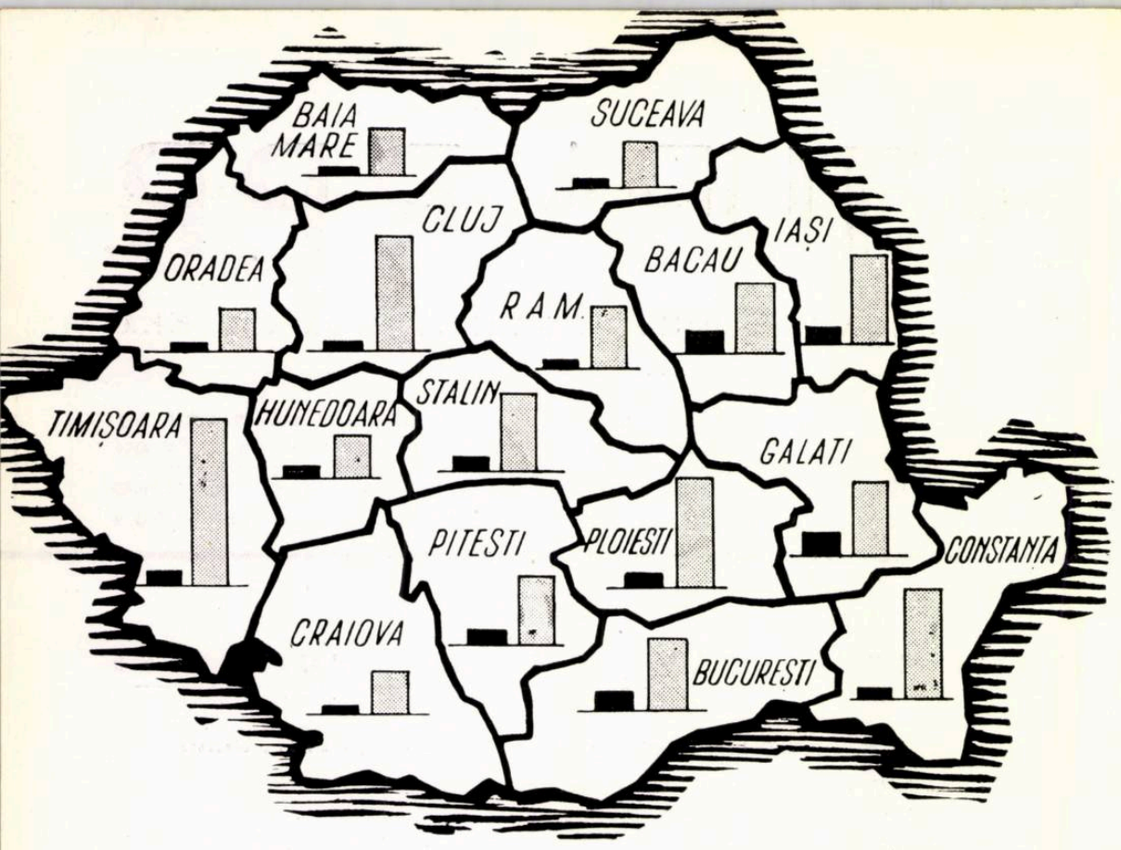

Creşterea numărului de cadre tehnice în institutele regionale de proiectare între anii 1957 — 1959

DOI ANI DE ACTIVITATE

De mai bine de doi ani, institutele regionale de proiectare depun o activitate rodnică, izbutind să rezolve în condiţii din ce în ce mai bune, probleme dificile şi complexe, îmbrăţişînd o sferă de activitate foarte vastă în domeniile cele mai diferite ale proiectării de arhitectură şi sistematizare şi al construcţiei.

În toate regiunile ţării se desfăşoară o activitate de construcţie intensă, într-un ritm tot mai rapid, activitate căreia tinerele institute de proiectare trebuie să-i facă faţă şi să-i asigure în termen documentaţia tehnică necesară. Şi spre cinstea lor — cu toată tinereţea şi cu toate greutăţile inerente începutului — trebuie arătat că-i fac faţă din ce în ce mai bine, obţinînd chiar, în unele cazuri, succese remarcabile.

Pentru proiectare, centralizarea din trecut însemna desprinderea proiectanţilor de viaţa regiunilor şi de specificul lor local, desprinderea lor de execuţia lucrărilor proiectate de ei, însemna greutăţi pentru organele locale de a găsi proiectanţi pentru lucrările de care aveau nevoie.

Acţiunea de descentralizare a proiectării în sectorul construcţiilor a început în martie 1957, cînd au fost înfiinţate cele 16 institute regionale de proiectare.

Datorită măsurilor luate de guvern şi ajutorului dat de majoritatea comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, dezvoltarea tinerelor institute s-a făcut într-un ritm rapid. Astăzi, institutele regionale dispun de mai bine de 20% din totalul proiectanţilor care lucrează pe ţară în institutele de proiectare, faţă de numai 3% cu care ele şi-au început activitatea.

Cu toate greutăţile inerente oricărui început, institutele regionale de proiectare au reuşit totuşi, încă din primul an al existenţei lor, să acopere în cea mai mare parte nevoile şantierelor, dînd de multe ori proiecte cu nimic mai prejos de cele ale institutelor centrale. Acest lucru este cu atît mai remarcabil, cu cît marea majoritate a proiectanţilor, arhitecţi şi ingineri, care din capul locului s-au încadrat în noile institute, au constituit-o tinerii absolvenţi ai institutelor noastre de învăţămînt superior.

Activitatea institutelor regionale de proiectare îmbrăţişează o vastă gamă de proiecte dintre cele mai diverse.

Activitatea de sistematizare a oraşelor, coloniilor, cartierelor, constituie una dintre cele mai importante activităţi de proiectare, fără de care nu se poate asigura realizarea investiţiilor, în special a acelora de locuinţe.

Institutele regionale au elaborat în unele cazuri planuri de sistematizare; aceasta s-a făcut însă într-o măsură insuficientă şi în această direcţie proiectanţii trebuie să depună eforturi susţinute.

Construcţia de locuinţe a luat o mare dezvoltare în toate oraşele ţării. Răsunetul larg al Hotărîrilor Plenarei C. C. al P.M.R. din noiembrie 1958 s-a făcut simţit în activitatea institutelor regionale, care, fără să mai aştepte noile proiecte directive de locuinţe, au trecut la proiectarea unor noi tipuri de locuinţe, reuşind să reducă preţul apartamentului de 2 camere, de la 70 000—80 000 lei sub suma de 40 000 lei.

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

RODNICĂ A INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

Diverse institute regionale au avut prilejul să se evidenţieze în proiectarea a numeroase construcţii cu caracter social-cultural şi industrial, ca de exemplu complexul sportiv pentru 2 000 de persoane de la Timişoara, stadioanele de la Hunedoara, Cluj sau Iaşi, hala de sporturi de la Constanţa, teatrele de vară din Bacău şi Piteşti, cinematograful cu 800 de locuri de la Craiova, spitale şi policlinici, ca cele din regiunea Bacău, pieţe alimentare (I. C. Frimu — Galaţi, hala de desfacere pentru 280 de producători — Cluj), magazinul universal din Bacău, numeroase fabrici de interes local de toate categoriile (fabrici de pîine, de tîmplărie, de cărămizi şi ţigle etc.), numeroase lucrări agrozootehnice, electrificări rurale, alimentări cu apă (Sibiu, Făgăraş, Predeal, Buzău etc.), poduri importante de beton armat monolit (Craiova, Piteşti, Cluj, Oradea) şi altele.

La toate aceste proiecte, tinerii absolvenţi ai şcolilor noastre tehnice superioare au găsit, încă de la primele începuturi ale carierei lor, prilejul să-şi manifeste personalitatea şi măiestria de proiectanţi, în cele mai variate lucrări. (Numeroase dintre aceste lucrări sînt prezentate de autorii lor în paginile acestui număr al revistei.)

Cu prilejul consfătuirii care a avut loc în cursul primăverii 1958, cu tinerii arhitecţi încadraţi în muncă la institutele regionale de proiectare, toţi cei care au luat cuvîntul au fost unanim de acord să recunoască şi să sublinieze situaţia privilegiată pe care noile institute o oferă pe linie profesională tinerilor proiectanţi. Unii dintre ei sînt astăzi şefi de proiecte şi şefi de ateliere, cum este cazul arhitectului V. Faliboga şi al inginerului V. Bonciu de la Iaşi, şi chiar arhitecţi şefi, cum este cazul arhitecţilor A. Ereţian de la Oraşul Stalin şi A. Petruc de la Suceava.

Bunele rezultate obţinute se datoresc în mare măsură sprijinului şi îndrumărilor pe care noile institute le-au primit din partea comitetelor regionale de partid şi a majorităţii comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, în fruntea cărora stau cele ale regiunilor Piteşti şi Timişoara.

Dacă unele dintre noile institute, şi în special cele cu rezerve de tehnicieni la îndemînă — cum sînt cele din centrele universitare sau din imediata apropiere a Capitalei — au atins aproape numărul de tehnicieni de care ar avea nevoie, altele însă nu se găsesc încă în această situaţie; dezvoltarea institutelor regionale de proiectare nu s-a făcut uniform. În general, institutele duc încă lipsă de arhitecţi şi ingineri de diverse specialităţi, cu vechime şi experienţă în proiectare, care nu pot fi găsiţi decît în Capitală, unde proiectarea construcţiilor a fost concentrată, pînă acum, aproape exclusiv. Cu toate avantajele de ordin profesional şi material pe care activitatea la noile institute le oferă tuturor proiectanţilor — fără a mai vorbi de cinstea de a contribui la realizarea unei acţiuni de asemenea importanţă pentru ţară — proiectanţii din Capitală stau totuşi la gînduri cînd este vorba să plece la regiuni pentru a ajuta pe tinerii lor tovarăşi de acolo.

Această atitudine a fost pusă adesea pe seama lipsei unui sprijin mai esenţial al noilor institute, din partea unora dintre comitetele executive locale care nu au asigurat totdeauna rezolvarea problemelor legate de repartizarea cadrelor la I.R.P.-uri şi nu s-au preocupat suficient de crearea unui climat favorabil care să atragă la regiuni pe proiectanţi din Bucureşti.

Nu putem însă vorbi despre activitatea noilor institute regionale de proiectare fără a ne opri asupra rolului pe care Departamentul de Arhitectură şi Urbanism l-a avut în această acţiune încă de la iniţierea ei. Sprijinul D.A.U. s-a concretizat atît pe linie organizatorică, cît şi pe linie tehnică, prin instructaje, îndrumări materiale de tot felul şi în special, în ultimul timp, printr-un sprijin efectiv la planşetă. Echipe complexe de proiectanţi, dintre cei mai buni de care departamentul dispune, s-au dus şi continuă să se ducă la I.R.P.-uri, unde îndrumează şi ajută operativ pe tinerii proiectanţi.

O seamă dintre conducătorii institutelor centrale de proiectare ale departamentului au primit asupra lor patronarea unor institute regionale, în vederea întăririi acţiunii de ajutor multilateral pe care urmează să-l primească de la departament.

Cînd vorbim însă de greutăţile pe care noile institute regionale de proiectare le întîmpină în munca lor, nu putem trece cu vederea deficienţa disciplinei de planificare a muncii de proiectare. Se lucrează în unele cazuri fără un plan stabil, dinainte cunoscut proiectantului, care astfel să-şi poată organiza munca. Proiectanţii sînt nevoiţi uneori să lucreze în cadrul unor termene ce nu ţin seama de condiţiile în care trebuie să se desfăşoare o muncă de concepţie. Aceşti factori au cu atît mai mare însemnătate, cu cît, aşa cum am mai spus, la noile institute lucrează cadre tinere, cu mare avînt şi dor de muncă, dar fără experienţa necesară, fără posibilitatea unei documentări tehnice suficiente şi care se găsesc totuşi în faţa întregului complex de probleme ce se pot pune unui constructor, deci într-o situaţie mai grea decît este cazul la institutele centrale specializate din Capitală.

Lipsa acestei discipline de plan duce la o muncă neechilibrată, cu vîrfuri şi cu goluri de producţie nesănătoase şi cu urmări de neînlăturat asupra productivităţii muncii şi a calităţii proiectelor.

Sfaturile populare regionale au astăzi organele tehnice necesare îndeplinirii planului lor de investiţii în sectorul construcţiilor de tot felul; faţă de situaţia din trecut, aceasta le simplifică şi le uşurează mult sarcinile. Dezvoltarea şi întărirea acestor institute, pentru ca ele să se poată ridica la nivelul necesităţilor din zi în zi mai mari, depind în cea mai largă măsură de modul cum organele locale ale puterii de stat le vor îndruma şi sprijini. Proiectanţii din Capitală şi în special arhitecţii au îndatorirea patriotică şi profesională de a răspunde chemării regiunilor şi de a se duce acolo pentru a contribui cu toată măiestria şi puterea lor de muncă la construirea socialismului în ţara noastră.

Arhitecţii şi tehnicienii care lucrează în institutele regionale de proiectare sînt mîndri că, alături de ceilalţi oameni ai muncii, se găsesc în plină activitate pentru dezvoltarea şi transformarea socialistă a tuturor regiunilor ţării.

Ing. I. MICLESCU

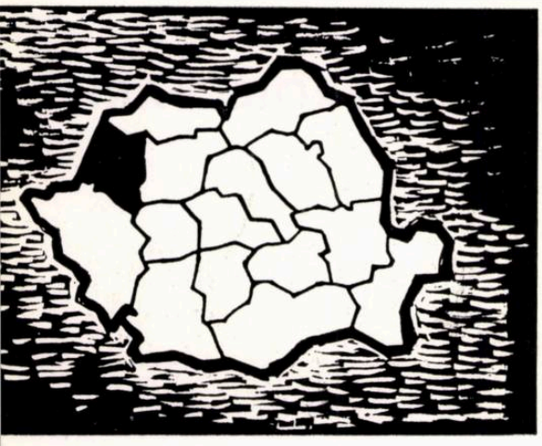

I. R. P. ORADEA

Există anumite caracteristici specifice institutelor regionale de proiectare, față de amplele institute centrale, care apar imediat, mai ales celui care cunoaște viața internă a ambelor instituții. Desigur că în mare măsură diferențele sînt generate de profile diferite, dar aceasta nu este totul.

De la bun început trebuie subliniat că aceste deosebiri sînt de natură să favorizeze activitatea proiectanților la I.R.P. în general și a arhitecților în special.

Se pune desigur problema experienței profesionale. La noi, timpul are alt etalon. Aceasta este uneori rău, dar este și bine. Intervalele dintre faze și dintre proiecte se micșorează vertiginos, iar densitatea proiectelor date în lucru fiecărui proiectant atinge cifre foarte ridicate. De aici rezultă că și posibilitățile de creștere profesională sînt mult mărite. Diversitatea problemelor ridicate contribuie și ea la această creștere. În această situație, o dată cu executarea pe teren a proiectelor proprii, încrederea în sine se naște automat și o dată ajuns în acest stadiu, orice talent, orice dorință de creație își găsește un cadru propice de exprimare. De aici posibilități nelimitate pentru dezvoltarea personalității arhitecților care vor fi capabili să dea lucrări avînd și ele personalitate, lucrări valoroase sub toate aspectele, interesante, cu concepții noi, economice, tocmai datorită concepțiilor îndrăznețe. Această creștere profesională se face rapid, căci aici timpul are altă măsură.

1

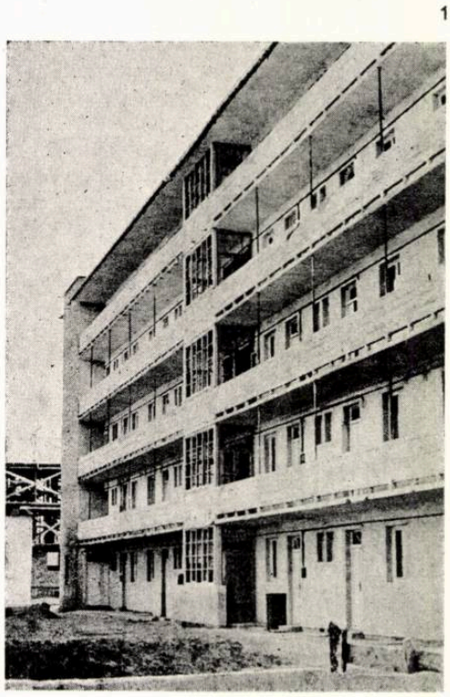

Însăși gama de activitate a arhitecților este mult mărită. La noi munca de proiectare pornește cu mult dinaintea liniei de start și se oprește cu mult după linia de sosire. Arhitectul are posibilitatea să asiste la nașterea primelor idei asupra temei, iar proiectarea nu se sfîrșește la predarea proiectului, ci mult mai tîrziu, după ce a ales pe viu și culorile fațadei.

Colaborarea dintre beneficiarii direcți și proiectare ia alte forme, mai directe, cu legături mai strînse, cu posibilități multiple de a lua cunoștință de deziderateie oamenilor muncii. Pe de altă parte, se poate influența direct, favorabil concepția maselor largi despre anumite probleme actuale privind construcțiile și importanța acestora. În aceste condiții nu se poate ajunge în nici un caz la îndepărtarea de realități, una din lipsurile noastre din trecut. La executarea fiecărei clădiri se desprind o serie de observații, de care se ține seama la următoarea clădire, realizîndu-se o continuă creștere a calității și o reducere a prețurilor. Această posibilitate de urmărire are o importanță covîrșitoare pentru arhitect; aceste verificări pe viu nu se pot înlocui cu nimic altceva și lipsa lor nu o poate suplini nimic.

Satisfacțiile profesionale, incontestabile, compensează cu prisosință unele greutăți — inerente începutului — care încă există; de noi depinde în mare măsură ca să le învingem. În această privință trebuie să amintim în primul rînd unele deformări și denaturări aduse uneori proiectelor, în special la detaliile menite să asigure expresia dorită clădirii, sau unele schimbări neașteptate în distribuția interioară etc. În ultimul timp, acest lucru se întîmplă tot mai rar și credem că aceste deficiențe vor fi definitiv înlăturate în urma recentelor dispoziții ale Comitetului Executiv, prin care șefului de proiect i se asigură toate drepturile de intervenție și toate posibilitățile de a-și urmări proiectul. În acest mod se rezolvă un vechi deziderat și sîntem siguri că va avea efecte binefăcătoare asupra mersului proiectării și al execuției.

Este cît se poate de dificil să se dea o imagine concludentă despre activitatea unui institut, în cadrul unui spațiu atît de limitat, mai ales dacă ținem seama de marea varietate a proiectelor și de marile schimbări din ultimul an în domeniul construcțiilor.

În cele cinci ateliere ale institutului au fost elaborate cele mai diverse proiecte, începînd de la cele de drumuri și poduri, alimentări cu apă, electrificări, pînă la lucrări și proiecte de amenajări interioare. Punctul de greutate însă, cum era și normal, a căzut și cade asupra construcțiilor de locuințe, mai ales că volumul acestora este apreciabil: 150 de apartamente executate din iunie pînă în decembrie 1958 și 450 ce se vor termina în 1959, din care 275 sînt începute.

Hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie au însemnat pentru noi o cotitură radicală, nu numai în privința costului construcțiilor, dar și în întreaga activitate de proiectare.

1 — Oradea — Vederea fațadei posterioare a blocului M_2 de pe str. Magheru, în execuție
2 — Oradea — Aspect de pe strada Magheru
3 — Oradea — Detaliu de fațadă al blocului de pe strada Pop Sălăjan
4 — Oradea — Blocul de locuințe « Transilvania » pe strada Magheru

2

Colectivele noastre de lucru au aplicat cu elan și promptitudine hotărîrile și putem afirma că marile frămîntări și căutări au dat roade incontestabile.

S-au găsit posibilități variate care în cele din urmă au dus la o apreciabilă scădere a prețului pe apartament, menținînd confortul, iar în cele din urmă chiar ameliorînd acest confort. Toate acestea fără sacrificii de aspect, nici interior și nici exterior.

Astfel, apartamentele construite la sfîrșitul anului 1958 reveneau la 50 000 lei (preț de deviz), la realizare obținîndu-se o reducere de 6 000 lei de apartament.

Din această perioadă menționăm deschiderea lucrărilor în cvartalul C. I. Parhon și 23 August, precum și continuarea lucrărilor pe strada Magheru. Aceste construcții, cu parter și 4 etaje, au apartamente de diverse tipuri și dotări; sistemul constructiv a fost zidărie portantă transversală, planșee de beton turnat; încălzirea cu sobe.

Anul de proiectare 1959 a pornit sub semnul sarcinii de a realiza apartamentul cu 2 camere la costul de 38 000 lei.

În jurul noilor proiecte s-au dus în cadrul institutului discuții foarte serioase. În cele din urmă, ținînd seama că terenul de fundare pe strada Decebal, primul amplasament, era la mare adîncime, că trebuia, pentru prima oară, să ne încadrăm în suma de 38 000 lei, s-a ales o soluție cu cadre de beton armat. Aceasta cu atît mai mult cu cît clădirea urma să aibă parter + 4 etaje și cu cît pentru zidurile exterioare se preconiza un material nou, extrem de ușor și foarte bun izolator: cărămida de diatomită. Pe această bază au fost elaborate proiectele pentru strada Magheru (A_1 și R_1) precum și blocurile de pe strada Decebal (D_1 și D_2) în total 150 de apartamente. Prețul de deviz pe apartamentul cu 2 camere, cu 30 m² locuibili, se cifra la 37 000 lei. Construcția înaintează în ritm rapid.

Acest sistem însă, deși cu nete avantaje, a fost părăsit; este adevărat că consumul de oțel-beton este sub cel admis, totuși, în ansamblu, se utilizează foarte mult fier. Pe de altă parte, în regiune avem cărămidă suficientă și mînă de lucru calificată pentru zidărie.

Noile construcții se proiectează pe zidărie portantă. Deocamdată proiectele directive nu s-au putut aplica, ele sosindu-ne după începerea proiectelor pe 1959. Pînă în clipa de față sînt întocmite proiectele pentru continuarea cvartalului C. I. Parhon, piața Cazărmii, strada Bolcaș etc. Pentru acestea s-a căutat să se utilizeze același tip de apartament, convenabil ca distribuție și al cărui preț rămîne sub 38 000 lei.

De curînd s-a elaborat studiul pentru piața « I Mai », unde urmează să se amplaseze 305 apartamente, o parte din ele intrînd în execuție chiar în vara acestui an. În legătură cu aceasta trebuie arătat că uneori resimțim lipsa unor proiecte de sistematizare, mai ales în cadrul orașului, ele nefiind comandate din vreme. Timpul care ne stă la dispoziție nu permite și proiectarea sistematizării arterei respective. Din punct de vedere al aspectului orașului, acest lucru trebuie să dea de gîndit.

În institut se duce o activitate susținută în vederea căutării unor materiale noi de construcție, locale, și a unor soluții noi, care să economisească anumite materiale principale. De exemplu, este gata proiectul unui bloc experimental cu 50 de apartamente, la care planșeele de beton sînt înlocuite cu bolți de beton; credem că blocul va putea fi pus curînd în execuție.

În problema colaborării cu execuția, o atenție specială trebuie acordată felului în care a fost organizată campania de lucru din vara și toamna anului 1958, care a dat rezultate foarte bune.

La începerea lucrărilor a fost înființat un colectiv de coordonare în componența căruia au intrat, atît reprezentantul proiectării, cît și executantul. Acest colectiv lucra cu cea mai mare operativitate, discutînd la fața locului problemele ridicate în timpul execuției și luînd măsuri imediate. Susținut și îndrumat de Comitetul Regional de Partid, colectivul dirija totodată colectivele de proiectare, execuție, aprovizionare, coordona activitatea de muncă voluntară și transporturile. Cu acest fel de organizare s-a reușit să se mențină continuu ritmul stabilit inițial. Și acest ritm, trebuie subliniat, a fost foarte rapid, ținînd seamă că lucrările au început în iulie. S-a reușit astfel ca pînă la sfîrșitul anului prevederile să fie îndeplinite, realizînd în același timp însemnate economii.

În campania actuală există aceeași colaborare. Este adevărat că sarcinile sînt mai mari, dar lucrările au fost începute din februarie, așa că există toate premisele ca să se realizeze și în acest an hotărîrile plenarei Comitetului Central.

★

Doi ani reprezintă puțin timp în viața unui institut. Însă în acești doi ani, și la noi, ca și la alte institute de proiectare, s-au produs prefaceri adînci și sănătoase.

Am trecut cu succes de perioada greutăților de organizare și de pornire. Astăzi putem spune că activitatea institutului se face simțită în regiunea noastră. Numai în cursul anului trecut am elaborat peste 280 de proiecte, iar în trimestrul I al acestui an am predat 76.

Această activitate se simte și în ritmul în care se ridică locuințele din orașul și regiunea noastră, se simte în satele și localitățile cele mai îndepărtate, în clipa cînd o școală sau un dispensar se realizează după proiectele noastre.

Nimeni din institutul nostru nu-și va precupeți nici pe viitor eforturile pentru realizarea unor construcții din ce în ce mai ieftine și mai bune în toate privințele. Avem toate condițiile pentru atingerea acestui scop și dorim să justificăm din plin speranțele celor care au avut încredere în noi.

Arh. C. ORBAN

3

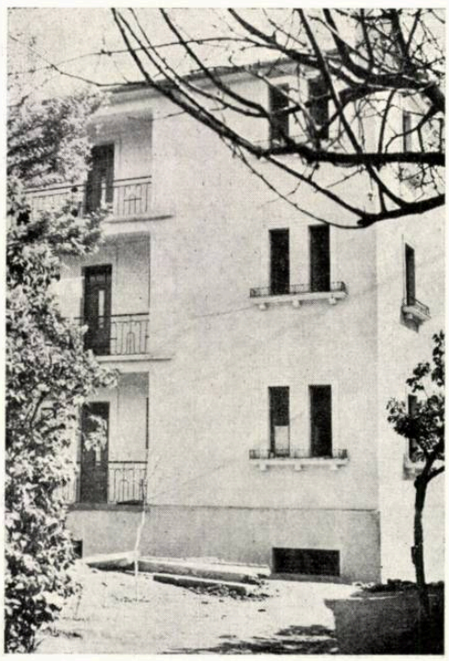

4

1

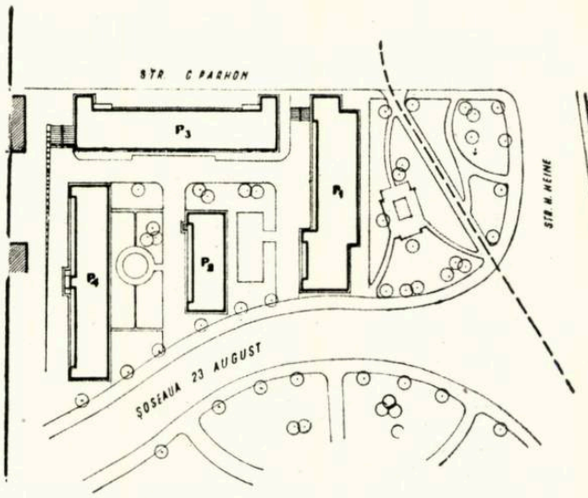

2

3

CVARTAL DE LOCUINȚE, STRADA C. I. PARHON - ORADEA

Colectiv de proiectare: arhitecții L. Kiss și Cornelia Costache

4

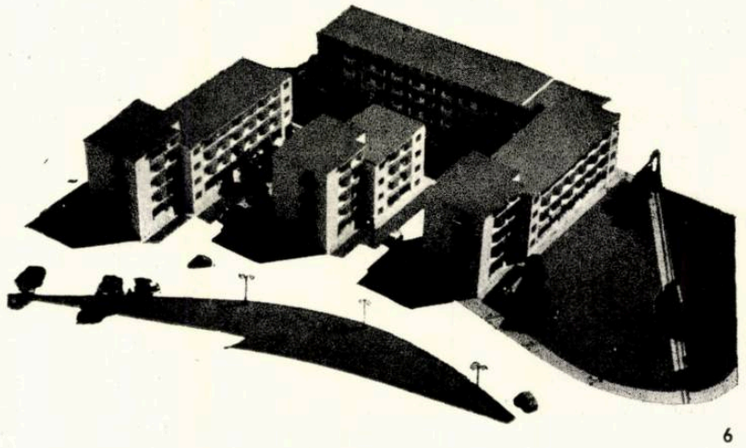

6

Cvartalul de locuințe, cuprins între străzile C. I. Parhon, H. Heine și șoseaua 23 August, este format din patru blocuri de locuințe: P_1, P_2, P_3 și P_4. Dispoziția blocurilor a fost dictată de considerente urbanistice și de orientare.

Blocurile cuprind în total 86 de apartamente la coridor exterior, cu una și două camere cu dependințe, și 82 de camere pentru necăsătoriți.

Încălzirea se face cu sobe, folosind drept combustibil lemnele.

La subsol au fost prevăzute spații pentru depozitarea combustibilului, precum și spălătorii și uscătorii.

Pentru întreg complexul, sistemul constructiv este zidăria portantă și planșee de beton armat.

La cele patru blocuri, valoarea lui K_3 este între 0,52 și 0,54, costul unui apartament mediu cca. 37 500 lei, iar al garsonierei cca. 20 000 lei.

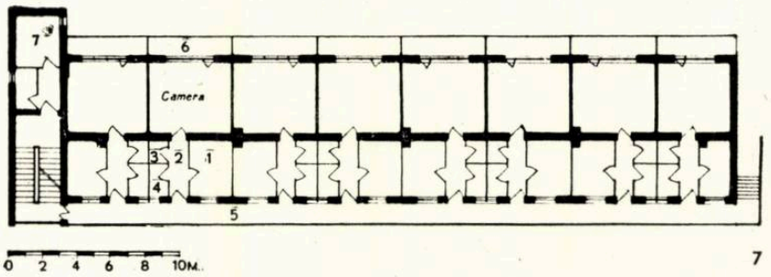

7

8

1 — Blocurile de locuințe P_1 și P_3 din cvartalul « C. I. Parhon »
2 — Plan de situație
3 — Perspectivă de pe șoseaua 23 August
4 — Perspectivă de pe strada C. I. Parhon
5 — Blocuri P_1, P_2 — Detaliu de plan
6 — Vedere aeriană a machetei cvartalului de locuințe de pe strada C. I. Parhon
7 — Bloc cu garsoniere — Plan nivel curent
1. Bucătărie — 2. Vestibul — 3. Cămară — 4. Grup sanitar redus — 5. Culoar deschis de acces — 6. Loggie — 7. Băi comune
8 — Bloc de locuințe P_1 din cvartalul « C. I. Parhon »

5

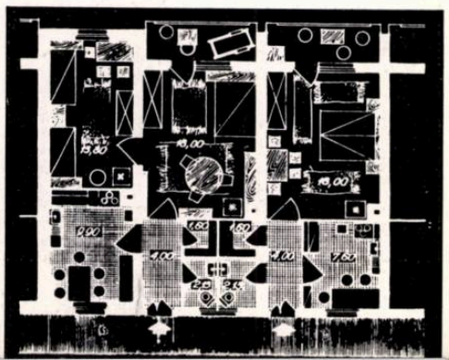

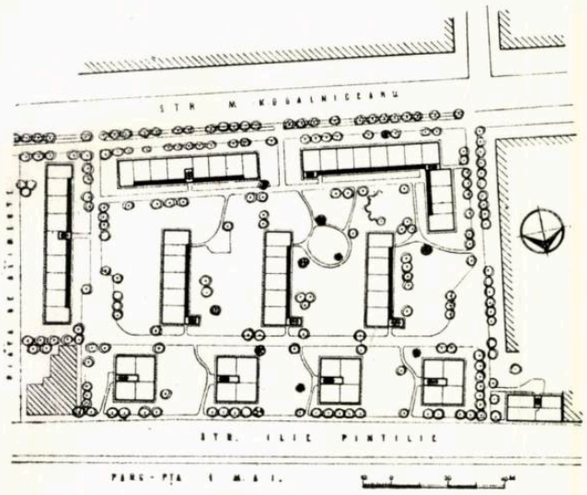

Plan de situație

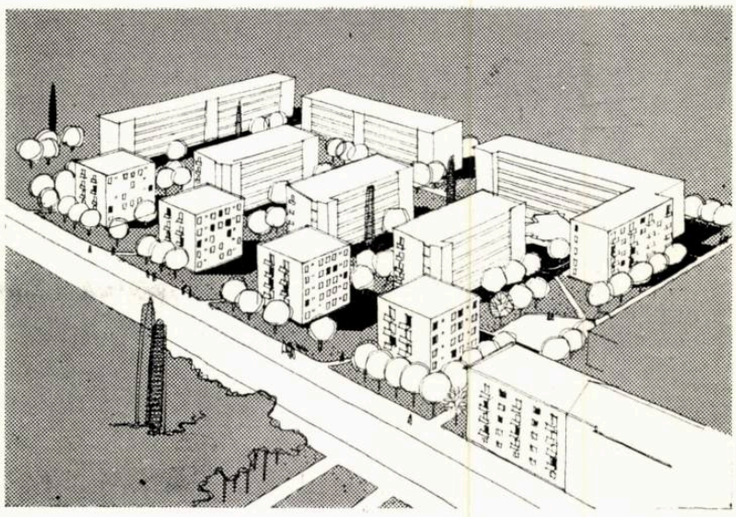

Perspectivă aeriană

CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA 1 MAI-ORADEA

Colectiv de proiectare:
arhitecții M. Stancu, N. Niculin, ing. I. Steiner

Pe un teren în suprafață de 1,4 ha, situat între piața de alimente, str. M. Kogălniceanu și piața 1 Mai, s-a prevăzut amplasarea unui cvartal de locuințe care va cuprinde în total 11 blocuri. Proiectul este în faza sarcină de proiectare.

În amplasamentul și dispoziția blocurilor s-a urmărit închiderea fronturilor spre piața alimentară și str. M. Kogălniceanu, precum și o utilizare rațională a terenului.

Dată fiind orientarea defavorabilă spre piața 1 Mai, și pentru a întrerupe monotonia regimului închis al pieței, s-au amplasat spre aceasta 4 blocuri punct, avînd intercalate și retrase spre centrul terenului 4 blocuri liniare, dintre care unul, mai lung, orientat spre piața de alimente, înaintează pînă la str. M. Kogălniceanu. Pe această stradă s-au dispus două blocuri liniare. Blocurile, cu excepția celor punct, sînt cu coridor exterior comun, avînd secții tip cu parter și 4 etaje.

Construcțiile ocupă 27% din teren și însumează un număr de 305 apartamente, din care 25 cu o cameră, 250 cu două camere și 30 cu trei camere.

Cvartalul va fi dotat cu lucrări edilitare și termoficat, primind volumul de aburi necesar de la uzina electrică din apropiere.

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA MAGHERU-ORADEA

Colectiv de proiectare: arhitecții L. Kiss, N. Niculin, ing. L. Varga

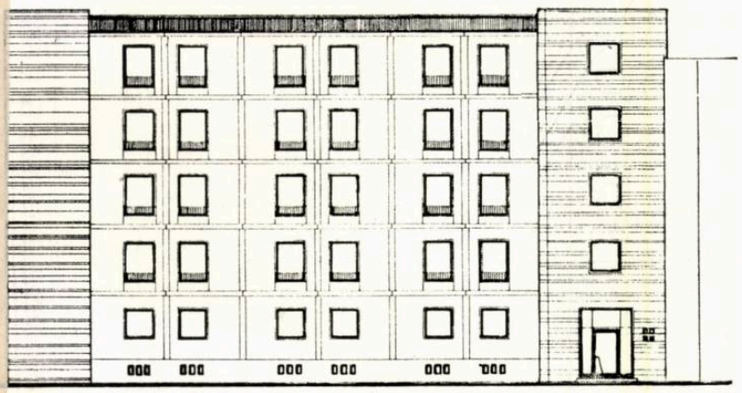

Bloc M_4 pe str. Magheru — Fațadă principală

Plan etaj curent

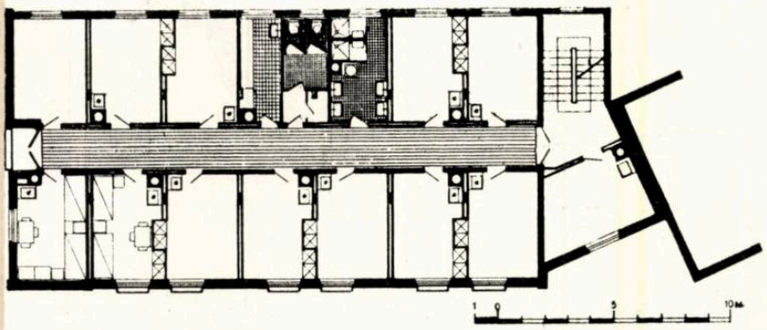

Programul blocului M_4 a fost determinat de necesitățile de cazare a unui mare număr de nefamiliști. Construcția a fost amplasată pe strada Magheru.

Datorită unei orientări favorabile, camerele, deservite de un coridor central, au fost dispuse pe cele două fronturi lungi.

Spre curte s-a amenajat la fiecare etaj cîte o bucătărie comună și un grup sanitar.

Blocul are subsol, parter și patru etaje și cuprinde 64 de camere cu cîte două paturi.

Camerele sînt dotate cu cîte două dulapuri înzidite și sînt încălzite cu sobe de teracotă. La subsolul clădirii se găsesc boxe pentru lemne.

Construcția este realizată pe zidărie portantă la exterior și cadre de beton armat la interior, cu ziduri despărțitoare duble, din cărămidă așezată pe cant. Ultimul planșeu de beton armat este înclinat cu o pantă de 5% spre curte, pentru a înlocui betonul de pantă.

Ferestrele camerelor de la etaje au un parapet mic și sînt prevăzute la exterior cu o jardinieră de beton și balustradă metalică.

Bloc de locuințe M_2 pe strada Magheru

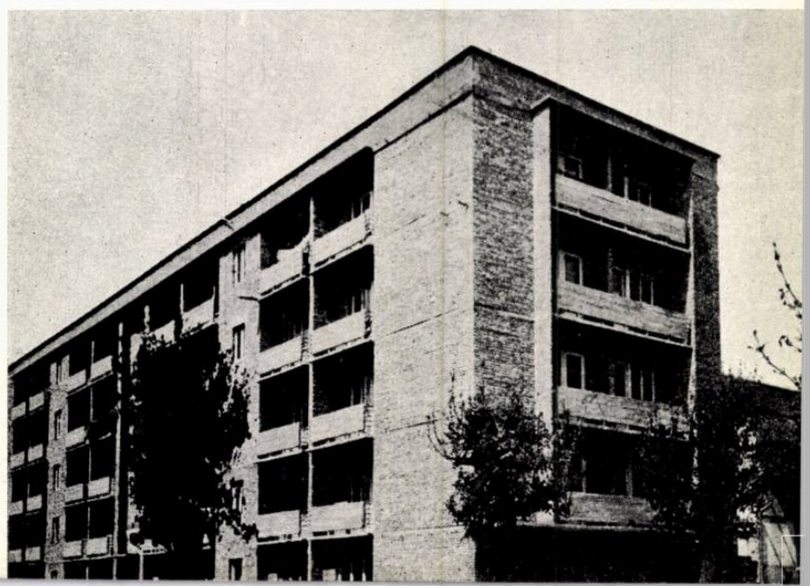

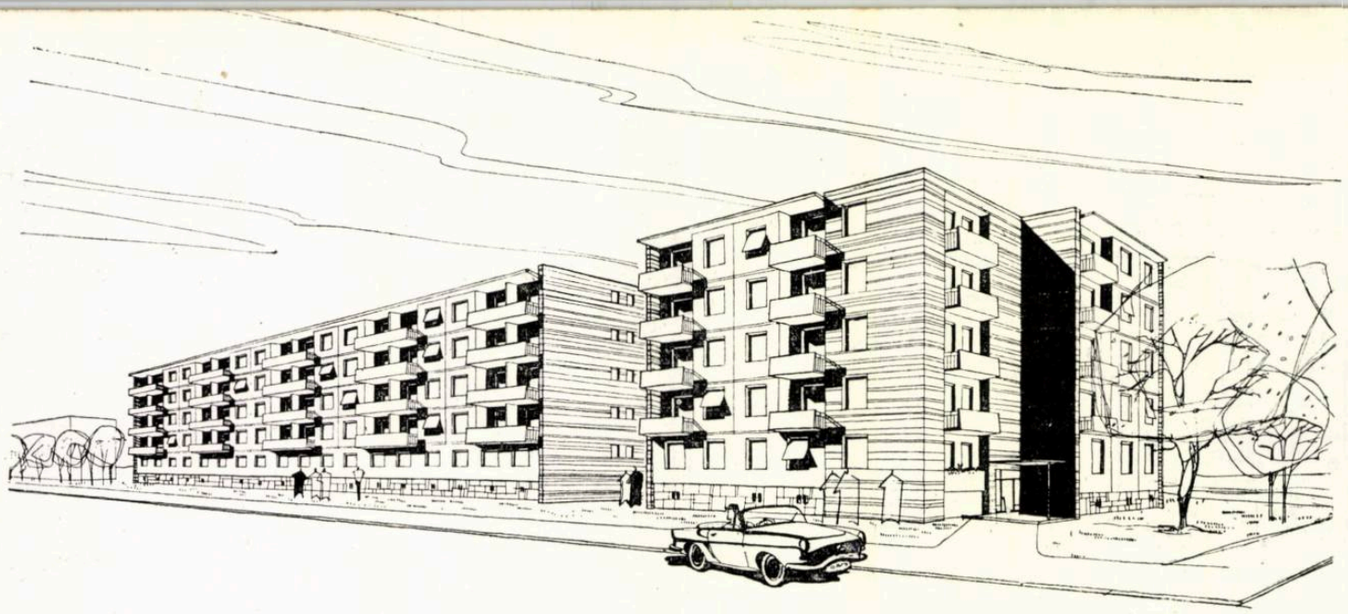

Perspectiva blocurilor D_1 și D_2 de pe calea Decebal

BLOCURI DE LOCUINȚE PE CALEA DECEBAL-ORADEA

Colectiv de proiectare : arhitecții M. Stancu, I. Regman, ing. V. Ludovic

Calea Decebal, arteră ce dirijează circulația de la gara centrală spre șoseaua ce duce la Arad, va deveni inelul magistral al orașului Oradea.

Pe această arteră au fost amplasate mai multe blocuri de locuințe: în imediata vecinătate a podului Decebal, două blocuri, D_1 și D_2; pe calea Decebal colț cu strada Pop Sălăjan, un bloc, iar pe calea Decebal, într-o mică piață propusă desființării (piața Cazărmii), un bloc.

Blocurile D_1 și D_2 sînt construcții cu coridor exterior, subsol, parter și patru etaje.

Blocul D_1 cuprinde 50 de apartamente, din care 40 cu două camere și 10 cu o cameră, cu dependințe reduse.

Blocul D_2 cuprinde 25 de apartamente, din care 20 cu două camere și 5 cu o cameră cu dependințe reduse.

Grupurile sanitare sînt dotate cu căzi de tip redus; încălzirea se face cu sobe.

La subsol se află boxe individuale pentru lemne, spălătorii și uscătorii comune și camere pentru depozitat cărucioare și biciclete. Fiecare bloc este dotat cu un monte-charge pentru lemne cu acționare mecanică și un tub de gunoi.

Suprafața locuibilă a apartamentelor de două camere este de 30 m², iar costul de 37 000 lei. Cele două blocuri sînt în curs de execuție.

Proiectul blocului de pe strada Pop Sălăjan colț cu calea Decebal este în faza sarcină de proiectare. Construcția va cuprinde 80 de apartamente, din care 40 de două camere și 40 de o cameră. Apartamentul va costa cca. 38 000 lei.

Blocul din piața Cazărmii are subsol, parter și patru etaje și cuprinde 55 de apartamente de două camere, la coridor exterior. La subsol se află boxele individuale pentru lemne, uscătorii pentru rufe, precum și patru camere pentru nefamiliști.

Suprafața locuibilă a apartamentului este de 30,5 m², iar costul de 37 000 lei.

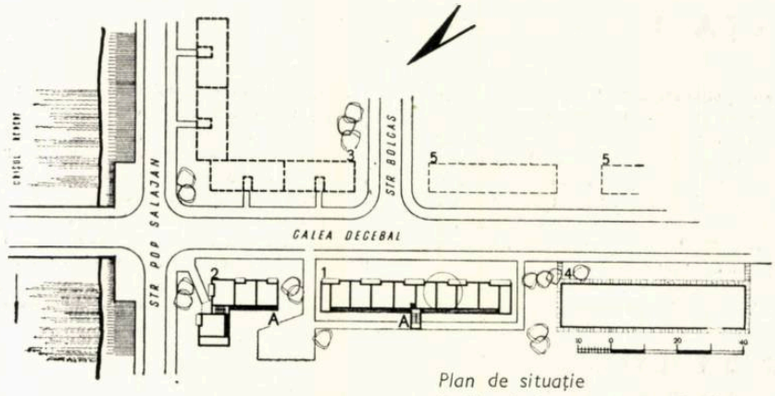

Plan de situație

1. Bloc D_1 în construcție — 2. Bloc D_2 în construcție A. Monte-charge pentru lemne și tub de gunoi — 3. Bloc proiectat în faza S.P. — 4. Bloc existent — 5. Blocuri viitoare

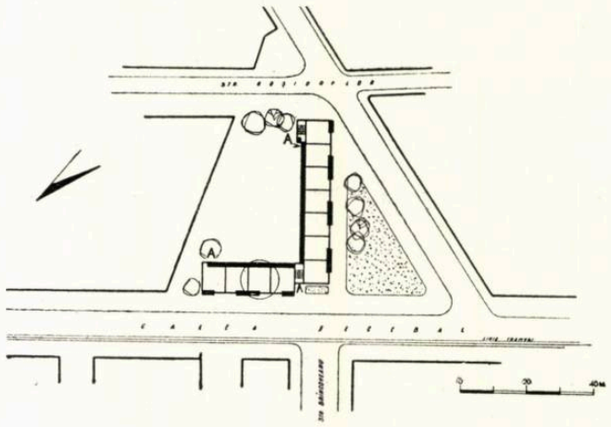

Bloc în piața Cazărmii — Plan de situație

A. Monte-charge pentru lemne și tub de gunoi

Bloc în piața Cazărmii — Detaliu de apartament

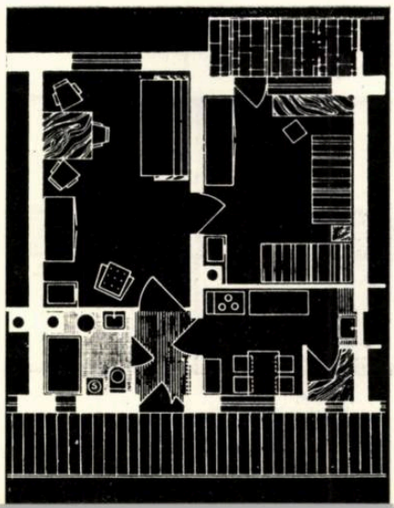

Perspectiva blocului din piața Cazărmii

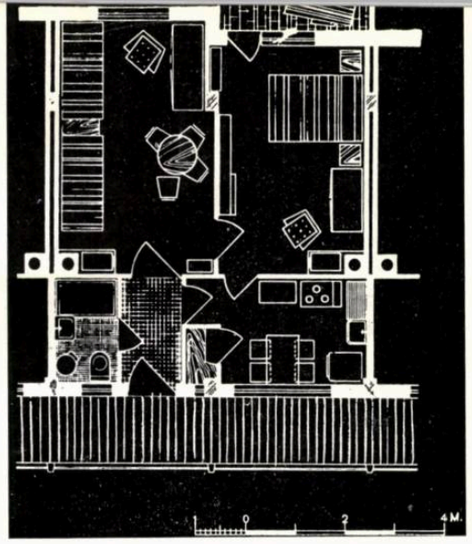

Detaliu de apartament pentru blocurile D_1 și D_2

Desfășurare spre Criș pe strada Pop Sălăjean

Vedere de pe șantier

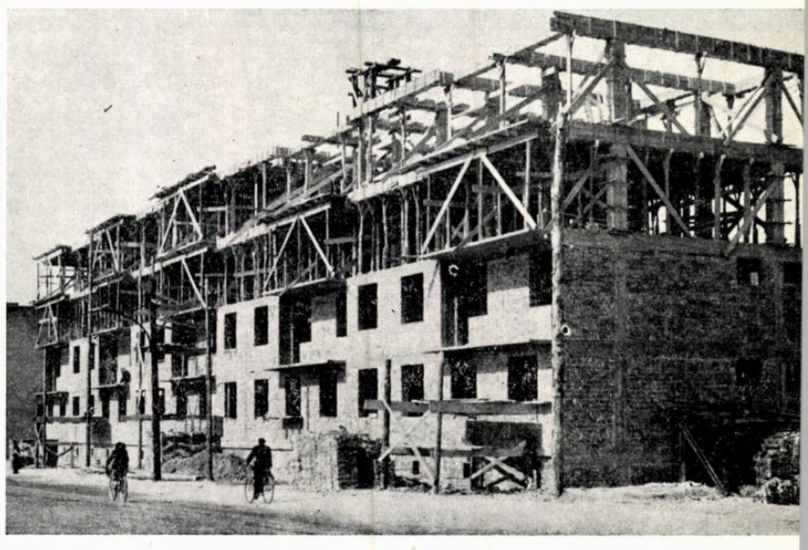

Bloc proiectat în faza S.P. pe strada Bolcaș colț cu calea Decebal — Plan nivel curent

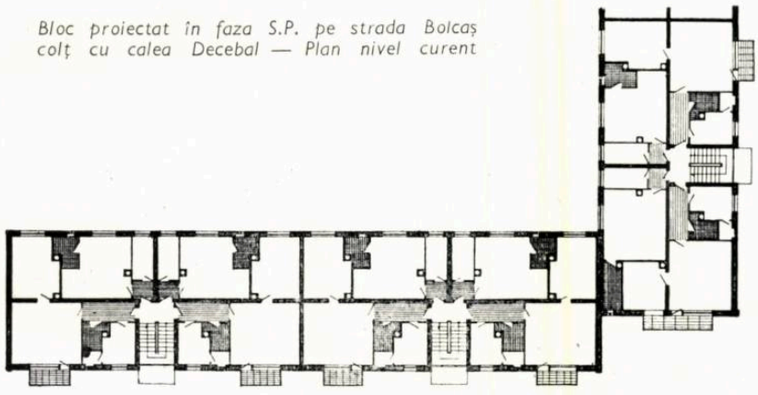

BLOC EXPERIMENTAL LA ORADEA

Autor, arh. L. Kiss

Pentru a putea realiza programul mare de construcții de locuințe, I.R.P. Oradea a proiectat un bloc experimental cu 50 de apartamente, subsol, parter și patru etaje, cu planșee din bolți de beton turnat monolit, pe pereți de rezistență transversală care dau stabilitate și preiau împingerile laterale ale bolților. Acest sistem s-a dovedit avantajos, atît din punct de vedere static, cît și plastic și funcțional.

Blocul cuprinde apartamente de două camere, bucătărie, baie cu cadă redusă, cămară și antreu, iar la capete, apartamente cu o cameră cu dependințe complete.

Circulația este rezolvată pe coridor deschis, legat la o scară centrală.

În interiorul camerelor, planșeele apar boltite, cu axa perpendiculară pe peretele exterior.

Din punct de vedere al prețului de cost, soluția propusă este avantajoasă, pe lîngă faptul că se face o economie de oțel-beton de cca. 45—50% față de planșeele monolite sau fîșiile prefabricate.

Plan nivel curent

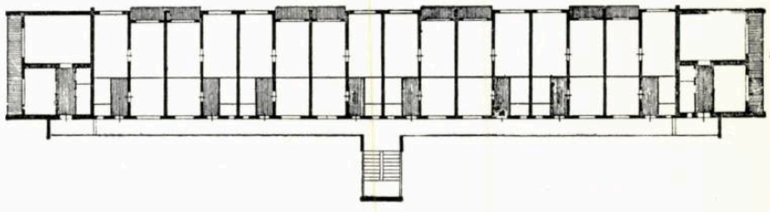

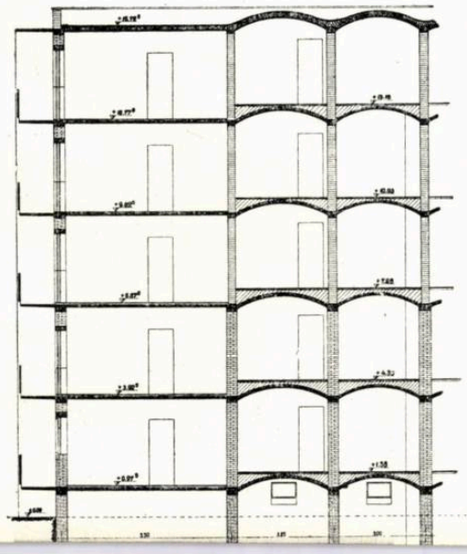

Secțiune

Macheta blocului experimental

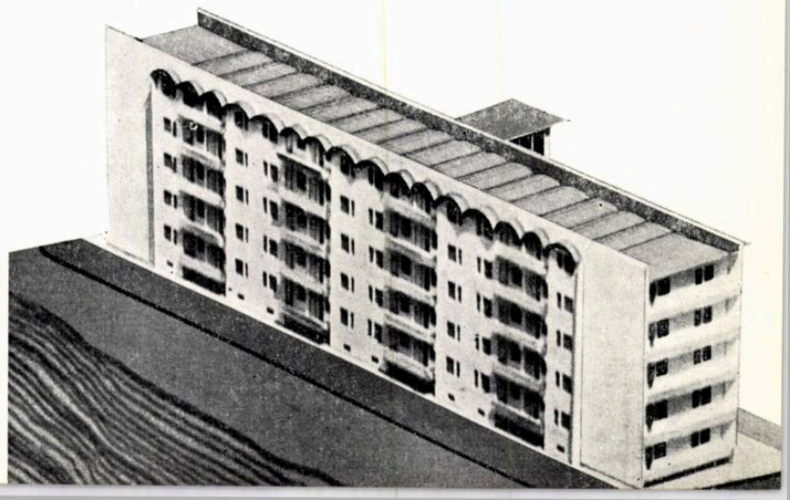

I. R. P. C L U J

Vom încerca să expunem pe scurt problemele care intră în preocupările conducerii şi colectivelor de proiectare ale acestui institut, precum şi modul cum se desfăşoară la Cluj activitatea de arhitectură, pe linia colaborării strînse, atît cu constructorii ce execută lucrările proiectate de I.R.P., cît şi cu cele două secţiuni de arhitectură şi sistematizare (oraş şi regiune).

De la început, ţinem să subliniem faptul că, avînd în vedere ritmul actual de construcţie ce se desfăşoară în oraşele şi centrele populate ale regiunii, a fost aleasă ca prima treaptă de cuprindere a sarcinilor de construcţie, treapta construcţiei oraşelor, treapta urbanistică, cea mai cuprinzătoare, cea mai complexă.

Atenţia acordată proiectelor diverse de sistematizări este reflectată în realizările calitative obţinute la o serie de proiecte, dintre care citâm ca fiind mai importante: proiectul de sistematizare de detaliu a unei părţi centrale din oraşul Cluj (autori, arhitecţii M. Salvanu, Z. Balazs, I. Paiu), proiectul de sistematizare de detaliu a coloniei muncitoreşti Aghireş (autori, arh. M. Amitroaie, ing. I. Păstrăv, ing. E. Breazu), proiectul de sistematizare de detaliu a oraşului muncitoresc Cîmpia Turzii (autori, arh. M. Amitroaie, ing. I. Sălăgeanu, ing. C. Vinţilă, ing. T. Albu, ing. I. Băcilă), piaţa Sf. Gheorghe Cluj (autor, arh. Z. Balazs) etc.

Elaborarea acestor proiecte, ca şi a altora în curs de întocmire, arată ritmul crescînd de construcţie din oraşele şi localităţile de pe teritoriul regiunii Cluj, ca şi necesitatea de a asigura — prin tipizare — o accentuată industrializare a execuţiei, în vederea reducerii preţului de cost şi a timpului de execuţie.

Caracterul de masă al acestor lucrări, gruparea lor în ansambluri organizate, ce intervin activ în vechea formaţiune a oraşului sau localităţii existente, a impus stabilirea în prealabil a unei orientări cît mai juste, care să asigure dezvoltarea raţională, nu numai a zonei sistematizate, ci chiar a oraşului în ansamblu.

Realizările pozitive obţinute au fost posibile deoarece problemele au fost privite realist, în lumina posibilităţilor concrete de loc şi de timp şi ale nevoilor actuale, amplificate în perspectiva de dezvoltare.

O preocupare importantă în elaborarea proiectelor a fost aceea de a asigura o unitate arhitecturală a zonelor sistematizate într-un organism închegat care să rezolve armonios problemele tehnice, economice, artistice şi ideologice şi în care valorile istorico-arhitecturale şi naturale să fie incluse organic în noua structură, iar etapele de investiţie să asigure alcătuirea unor unităţi complexe şi închegate.

Menţionăm şi preccuparea de promovare a unei arhitecturi care să corespundă scării şi caracterului oraşului sau centrului populat respectiv, precum şi de a găsi o expresivitate artistică în funcţie de silueta ansamblului către exterior, în special către zona principală de muncă (Cîmpia Turzii, Aghireş).

Această acţiune promovată de institut în colaborare cu S.A.S. oraş şi regiune reprezintă prin conţinutul său nou o trăsătură cu totul diferită calitativ faţă de trecut.

Paralel cu această activitate urbanistică, în cadrul I.R.P. Cluj s-au întocmit şi o serie de proiecte de clădiri social-culturale: şcoli, cluburi, dispensare, monumente de comemorare a eroilor, tribune-stadion.

Mai considerăm demne de amintit proiectele de construcţii industriale: hala Electroceramica Turda (autori, ing. M. Beuran şi arh. Fr. Deac), fabricile de tîmplărie Aiud şi Abrud (arh. Fr. Deac şi ing. M. Popescu), fabrica de gheaţă Cluj (arh. N. Litvin şi ing. A. Ţurcanu), hala Tehnofrig Cluj (arh. N. Litvin şi ing. M. Beuran), hala de desfacere Cluj (arh. Ileana Nits, ing. N. Beuran), fabrica de pîine Ocna-Mureş (arh. H. Laureanu, ing. A. Sirlincan, ing. I. Berindan, ing. I. Drăgan), moara Poiana Blenchii (arh. Fr. Deac, ing. M. Beuran, ing. M. Popescu ş. a.), precum şi o serie de proiecte de drumuri şi poduri şi lucrări edilitare: pod peste rîul Someş în piaţa abatorului Cluj (ing. R. Negruţiu, ing. E. Ionescu, ing. M. Beuran), pod peste pîrăul Nadeş Cluj (ing. E. Ionescu), drumul Cluj-Zalău (ing. T. Silasi), sistematizarea reţelei electrice a oraşului Zalău (ing. T. Barabas), staţii de redresare troleibuse Cluj (ing. T. Barabas şi A. Kelemen), sistematizarea reţelei electrice a oraşului Năsăud (ing. I. Sălăgeanu ş.a.).

★

Dar volumul mare de proiecte elaborate de I.R.P. Cluj în ultimele luni este reprezentat de construcţiile de clădiri de locuit.

Vasta campanie de construcţii de locuinţe ce se desfăşoară în întreaga ţară este reprezentată pentru regiunea Cluj de sarcina de construire a unui număr de cca. 1000 de apartamente, dintre care 700 se vor executa în oraşul Cluj.

Avînd în vedere rezolvarea necesităţilor de locuinţe în oraşul şi regiunea Cluj, la un nivel de confort ridicat, pe baza recomandărilor Comitetului Regional de Partid, s-au prevăzut investiţii importante pentru realizarea acestui scop şi s-au stabilit de către Comitetul Executiv al Sfatului popular regional, sarcini precise, atît proiectării, cît şi execuţiei şi industriei locale producătoare de materiale de construcţii.

În cadrul acestei acţiuni se va reconstrui mai întîi cea mai importantă arteră de legătură a centrului oraşului Cluj cu gara (strada Horea), apoi două din cele mai importante străzi principale ale oraşului (strada dr. Petru Groza şi strada Kosuth Lajos).

Pentru următorii 3—5 ani, în atenţia conducerii Sfatului popular al oraşului Cluj se află de asemenea şi reconstruirea pieţei Sf. Gheorghe, reconstrucţia celui de al doilea centru al oraşului Cluj (piaţa Mărăşti), precum şi reconstrucţia pieţei gării oraşului Cluj.

Pentru aceste din urmă pieţe sînt în curs de întocmire studiile de sistematizare respective.

Plenara lărgită a Comitetului Regional de Partid Cluj din 19—20 mai 1958, analizînd lipsurile existente în sectorul construcţiei de locuinţe, atît în ceea ce priveşte proiectarea, cît şi execuţia, a trasat ca sarcină specială proiectării reducerea preţului de cost. Într-un plan de măsuri concrete s-a trasat sarcina realizării următorilor indici tehnico-economici: K_3 = cel puţin 0,5, preţul unui metru pătrat de suprafaţă locuibilă 1300—

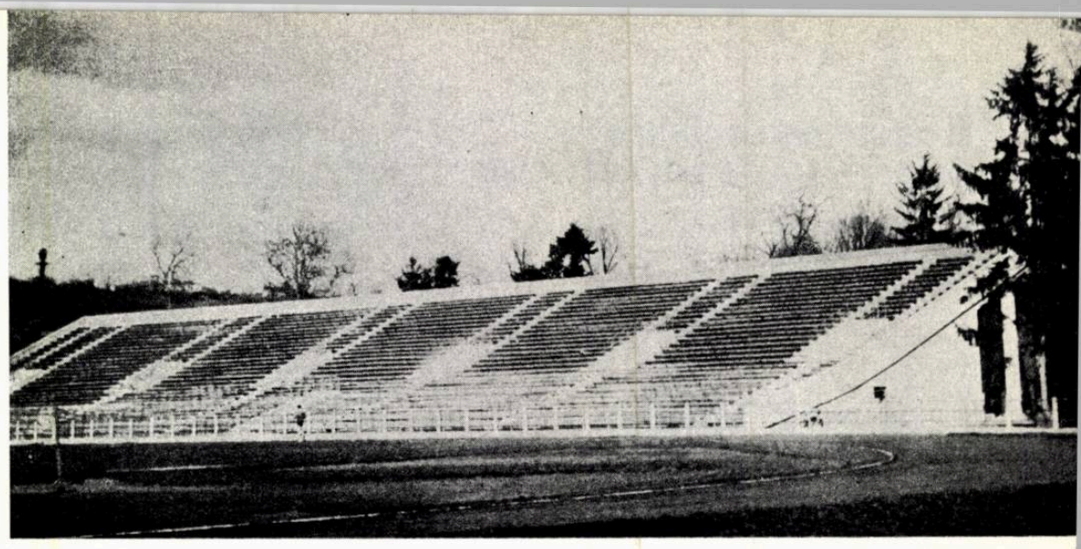

Tribuna stadionului «Gh. Gheorghiu-Dej» din Cluj — Autor, arh. Șt. Gonosz

1 800 lei, și prețul unui apartament compus din 2 camere și dependințe (cu suprafața locuibilă de 32 m²), 45 000—58 000 lei.

Proiectele întocmite pînă la acea dată aveau indicele K_3 între 0,31 și 0,41, iar prețul unui apartament compus din 2 camere și dependințe (cu 27—30 m² suprafață locuibilă) era între 53 000 și 80 000 lei.

Întocmirea de proiecte scumpe se datora tocmai lipsei indicilor tehnico-economici și în special a limitelor de cost obligatorii. Numeroasele exagerări arhitecturale, precum și lipsa unor proiecte tip care să poată fi adaptate în condițiile specifice regiunii Cluj, au determinat în egală măsură scumpirea prețului de cost al construcțiilor de locuințe.

Ca urmare a sarcinilor trasate de plenara Comitetului Regional P.M.R. Cluj, s-a trecut la îmbunătățirea indicilor de cost și spațiali ai proiectelor întocmite anterior și neexecutate.

Astfel, la blocul «Libertatea» — Cluj (autor arh. Z. Balazs) s-a transformat subsolul în demisol locuibil, mărindu-se numărul apartamentelor la 12, indicele K_3 pe bloc fiind adus la 0,50, iar costul unui metru pătrat locuibil la 1 350 lei; costul unui apartament a fost redus la 51 000 lei, realizîndu-se în total o economie de 120 000 lei.

În același sens s-au modificat și trei blocuri proiectate pentru Ocna-Mureș (autor, arh. D. Popovici), realizîndu-se o economie de 173 000 lei la întreg ansamblul.

Institutul nostru a trecut apoi la studierea posibilităților de aplicare a acestor directive la proiectele de locuințe în blocuri prevăzute pentru campania de construcție din 1959; s-a urmărit găsirea unor soluții în care să se mărească suprafața locuibilă prin eliminarea coridoarelor și a degajamentelor inutile din interiorul apartamentelor. S-a prevăzut folosirea materialelor de construcții ușoare, ca betoanele macroporoase, cărămizile alumino-silico-calcare și argila expandată, existentă în regiune.

Și cu toate că la început au existat la unii arhitecți și ingineri unele nelămuriri și ezitări, un colectiv de proiectanți a elaborat un studiu de blocuri experimentale, cu folosirea tufului vulcanic de Apahida la betonul macroporos turnat în cofraje de inventar în pereții portanți.

O adevărată cotitură pe linia ieftinirii prețului de cost al construcțiilor în general și al clădirilor de locuit în special, au constituit hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, care au dovedit că este posibilă o reducere substanțială a costului locuințelor, fără reducerea gradului de confort.

Astfel, la Cluj, pe strada Horea 68—72, se vor construi 44 de apartamente grupate într-un bloc p + 4, avînd indicele K_3 pe palier 0,54, iar costul unui apartament compus din 2 camere și dependințe, de lei 39 500 (autor, arh. D. Popovici).

Tot pe strada Horea, la nr. 67—73, se vor construi 88 de apartamente grupate într-un bloc p + 5 etaje, cu aproximativ aceiași indici (autor, arh. N. Manduc).

Cele două blocuri de locuințe din strada 13 Septembrie-Cluj (autori, arh. I. Paiu, ing. C. Paraschivescu), proiectate cu p + 3 etaje, au 48 de apartamente cu indici tehnico-economici foarte favorabili (K_3 = 0,53, costul unui apartament compus din 2 camere și dependințe = 36 400 lei, iar costul unui metru pătrat locuibil = 1 180 lei). Aceste blocuri sînt în curs de execuție, studiindu-se posibilitatea refolosirii proiectelor lor pentru construirea în aceeași zonă a încă două blocuri.

La blocurile din Cluj, strada Pavlov (autor, arh. D. Popovici), s-au obținut de asemenea indici tehnico-economici favorabili: K_3 = 0,525, apartamentul compus din 2 camere și dependințe = 36 800 lei, un metru pătrat locuibil = 1270 lei.

La blocurile cu 15 apartamente (autori, arh. Fr. Deac, ing. M. Beuran), grupate în blocuri cu demisol, parter și 2 etaje, s-au realizat indici de cost și spațiali foarte buni, și anume: K_3/palier = 0,542, K_3/bloc = 0,501, costul unui apartament = 35 620 lei.

Avînd în vedere costul redus al unui apartament de 29,70 m² suprafață locuibilă, într-un bloc proiectat pentru localitatea Ocna-Mureș, vor fi construite blocuri de acest fel și în alte localități, unde condițiile de teren permit adaptarea proiectului (Aiud, Cîmpia Turzii).

Pentru a informa opinia publică a orașului Cluj asupra modului în care institutul a activat în rezolvarea problemei reducerii costului clădirilor de locuit, conducerea I.R.P., în colaborare cu Secția de arhitectură și sistematizare de pe lîngă Sfatul popular regional Cluj, a organizat o expoziție publică în decembrie 1958, în care au fost expuse proiectele întocmite pînă la acea dată în comparație cu cele anterioare.

Pe aceeași linie de informare a opiniei publice asupra problemelor de construcție, ziarele locale (Făclia și Igazság) au organizat și publicat o serie de convorbiri cu proiectanții institutului, care au avut drept scop discutarea și promovarea metodelor celor mai bune pentru construirea și executarea de clădiri economice.

Rezultatul principal al organizării expoziției din decembrie și a consfătuirilor cu reprezentanții presei locale a constat în faptul că prin aceste acțiuni de informare a opiniei publice s-a dovedit din plin justețea hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 cu privire la posibilitățile de reducere a costului construcțiilor de locuit.

Punerea în aplicare a prevederilor plenarei nu s-a mărginit însă numai la capitolul locuințe, ci și la proiectele de lucrări de drumuri, poduri, construcții industriale, construcții agro-zootehnice etc., unde în afara unor soluții tehnico-economice bune, s-a căutat și folosirea de materiale locale pe o scară cît mai largă. În acest sens, citățm ca realizări importante proiectul halei de desfacere Cluj și al halei Tehnofrig, care s-au proiectat cu acoperișuri din pînze subțiri (pînze cilindrice și conoizi).

Diversitatea problemelor ce se studiază în cadrul institutului, atît de arhitectură, cît și de construcție, oferă proiectanților un larg cîmp de activitate creatoare pentru dovedirea talentului și pregătirii lor profesionale.

Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 a trasat colectivelor de proiectare sarcina importantă de a reduce costul locuințelor față de ceea ce s-a realizat anterior. Pentru îndeplinirea directivelor plenarei, în vederea obținerii unui preț de cost cît mai redus, printre alte măsuri organizatorice adoptate de conducerea I.R.P., trebuie subliniată atenția deosebită acordată îndrumării profesionale, care, în afară de conducerea institutului, este asigurată și completată de activitatea C.T.I.

Prin discutarea în C.T.I. chiar a temelor de proiectare pe baza cărora se întocmesc proiectele, prin consultările date pe parcurs și prin participarea constructorului la avizarea proiectelor în C.T.I., se urmărește întocmirea unor proiecte economice și de calitate, avîndu-se însă în vedere grija de a nu se ajunge la un practicism îngust sau la șabloane.

În lupta pentru îndeplinirea directivelor plenarei mai avem încă greutăți în ceea ce privește formarea unei mentalități de masă a proiectanților institutului, pentru o înțelegere justă a rezolvării laturii economice, ținînd seama de nevoile și posibilitățile noastre actuale.

Majoritatea proiectanților și-au schimbat însă punctele de vedere cu privire la aspectul complex al laturii estetice. Cadrul contemporan și specific al locuințelor începe să fie mai bine înțeles, prin renunțarea la excesele de finisaj, prin adoptarea de soluții constructive cît mai judicioase, prin soluționări cît mai juste ale proiectelor de organizare de șantier, prin folosirea de proiecte tip, prin colaborarea mai strînsă cu constructorul.

Mai avem încă greutăți create de unii beneficiari, care nu-și precizează cu adevărat temele și nu dau toate datele cu privire la posibilitățile de folosire a materialelor locale.

De orice natură ar fi însă aceste greutăți, avem convingerea că proiectanții din I.R.P. Cluj își vor intensifica în continuare eforturile pentru a duce la bun sfîrșit sarcinile trasate de partid și guvern, contribuind în acest fel în mod activ la opera de construire a socialismului în țara noastră.

Arh. I. BĂRĂSCU, arh. I. STANCU

Tribuna stadionului «Gh. Gheorghiu-Dej» din Cluj

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA MIHAI VITEAZUL-CLUJ

Colectiv de proiectare: arhitecții, Al. Nemeș, Z. Balazs, M. Amitroaie; ing. Gh. Mihăilescu

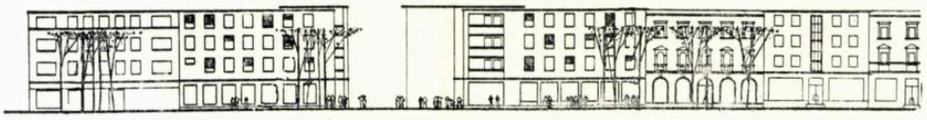

1

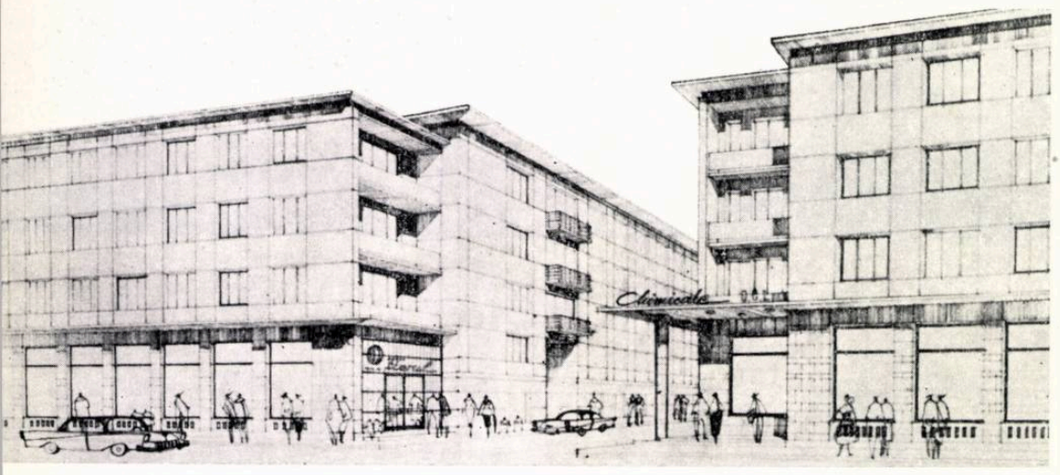

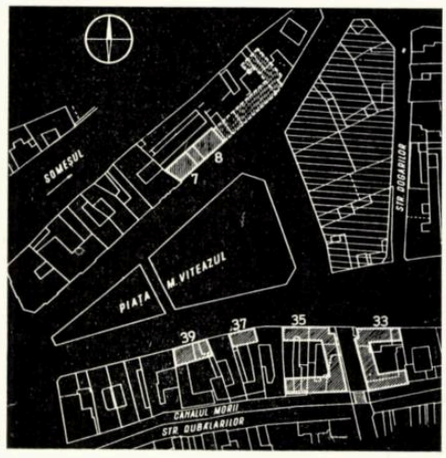

2 3

În cadrul proiectării blocurilor din piața Mihai Viteazul nr. 33—35 s-a întocmit, în faza sarcină de proiectare, un studiu de sistematizare, care a cuprins:

— cvartalul între piața Mihai Viteazul și Canalul Morii;

—desfășurările clădirilor proiectate către piața Mihai Viteazul;

— posibilitățile de supraetajare a clădirilor existente.

Pe baza acestui studiu orientativ s-a trecut la elaborarea sarcinii de proiectare pentru blocurile de la numerele 33, 35, 37, 39, iar în prima etapă s-a întocmit proiectul de execuție numai pentru blocurile de la numerele 33 și 35.

La ambele blocuri au fost folosite secțiile tip directive care au fost îmbunătățite.

Avînd în vedere caracterul comercial al pieței, la parter au fost prevăzute magazine.

Spre Canalul Morii și spre strada David Ferenc, blocurile au demisol, parter și 3 etaje, iar spre piața Mihai Viteazul, parter (cu magazine) și 3 etaje.

Accesul la magazine se face dinspre piața Mihai Viteazul colț cu strada D. Ferenc, iar la apartamente, printr-un pasaj carosabil din strada David Ferenc, legat cu casa scării a fiecărui bloc.

Blocul de la nr. 33 are 33 de apartamente cu două camere și anexe (bucătărie, baie, cămară) și 6 apartamente cu o cameră și anexe.

Blocul de la nr. 35 are 42 de apartamente cu două camere și trei apartamente cu o cameră.

Sistemul constructiv s-a prevăzut a se executa cu ziduri portante, rezemate la parter, parțial, pe cadre de beton armat în zonele magazinelor, iar planșeele — din cauza formei neregulate a construcției — monolit.

Indici

K_3 pe bloc (la ambele blocuri)	0,55
Cost pe m² locuibil	1 410 lei
Cost pe m² construit	670 lei
Cost pe apartament	38 500 lei.

COLONIE MUNCITOREASCĂ LA AGHIREȘ

Colectiv de proiectare: arh. M. Amitroaie, ing. I. Păstrăv

Plan de situație și perspective

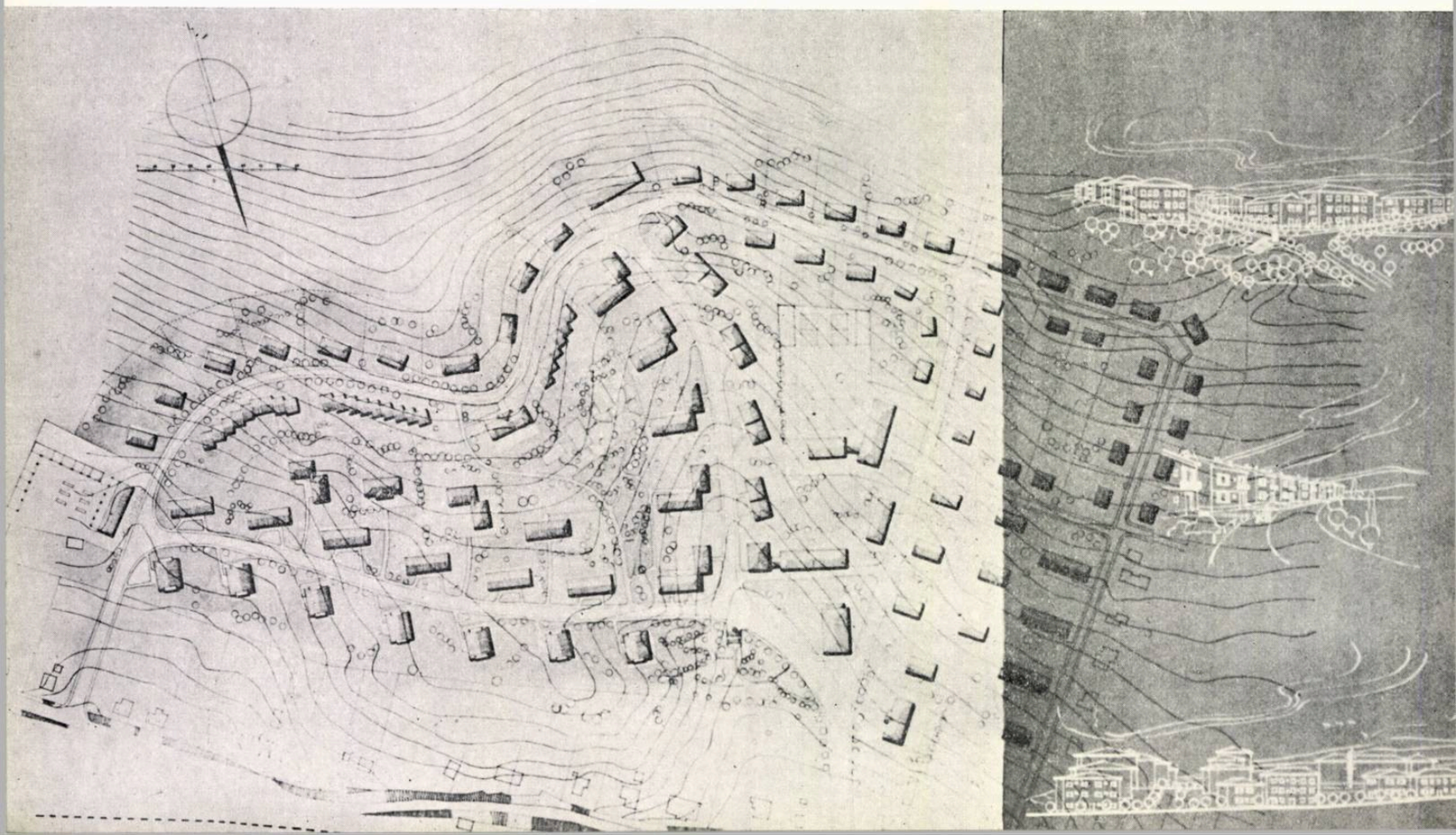

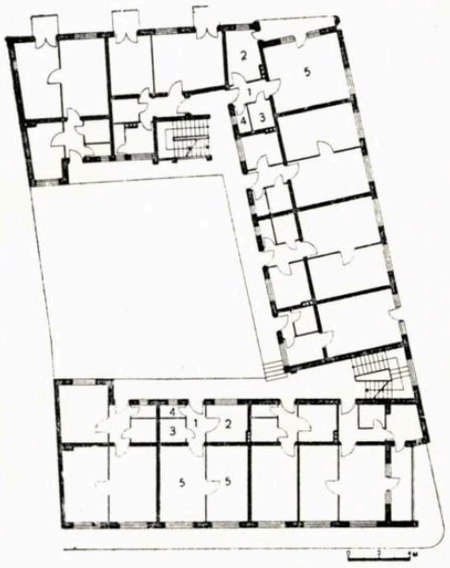

4

1 — Desfășurare
2 — Perspectivă
3 — Plan de situație
4 — Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Bucătărie — 3. Baie — 4. Cămară — 5. Cameră
5 — Fațadă

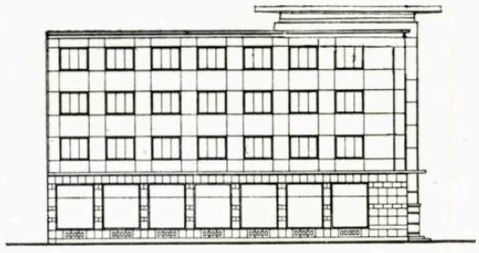

5

Pentru cazarea muncitorilor noului complex industrial Aghireș (fabrica de prelucrare a caolinului — în curs de execuție), IPROMIN a prevăzut în cadrul proiectului său organizarea și sistematizarea unei noi colonii muncitorești. Din acest proiect, beneficiarul a și realizat 4 blocuri a cîte 4 apartamente fiecare, iar alte 2 sînt în curs de execuție.

Soluția de sistematizare a fost aleasă ținîndu-se seama de relieful terenului. Construcțiile au fost dispuse, pe cît a fost posibil, astfel încît să se înscrie pe linia curbelor de nivel, pentru ca amplasarea lor să nu necesite lucrări de săpătură și de umplutură.

Conturul general al schemei stradale a coloniei a fost astfel proiectat încît să asigure un acces cît mai direct de la gara Aghireș și din șoseaua Cluj-Huedin. O preocupare deosebită în determinarea schemei stradale a fost și crearea unui acces cît mai normal din colonie către locul de muncă.

Din totalul de 384 de apartamente proiectate pentru această colonie, 204 apartamente au fost dispuse în 25 de blocuri cu p + 1 etaj, 84 în 7 blocuri cu p + 2 etaje, 54 în locuințe parter cuplate, 15 în locuințe individuale și 27 în locuințe duplex.

Numai 25% din totalul apartamentelor au fost repartizate în clădiri parter și duplex pentru a nu scoate din circuitul agricol o suprafață prea mare de teren.

Suprafața totală a coloniei	13,5 ha
Suprafața construită	2,00 ha
Total apartamente	384
Numărul locatarilor	1 536
Densitatea netă	148 loc./ha
Densitatea brută	114 loc./ha

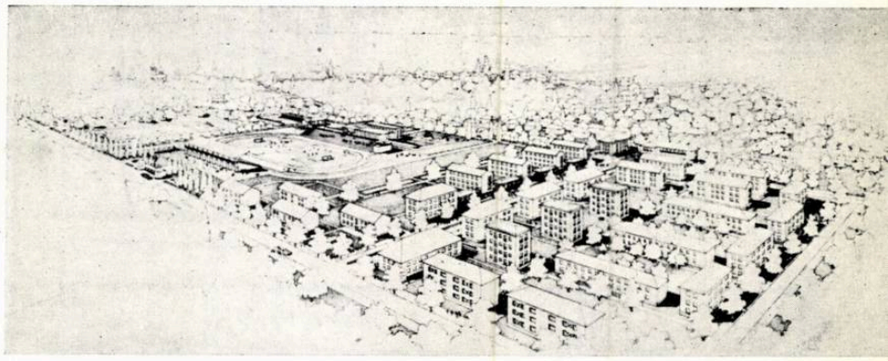

Perspectivă aeriană

DETALIU DE SISTEMATIZARE A ORAȘULUI CÎMPIA TURZII

Autori, arh. M. Amitroaie, ing. I. Sălăgeanu

Plan de situație

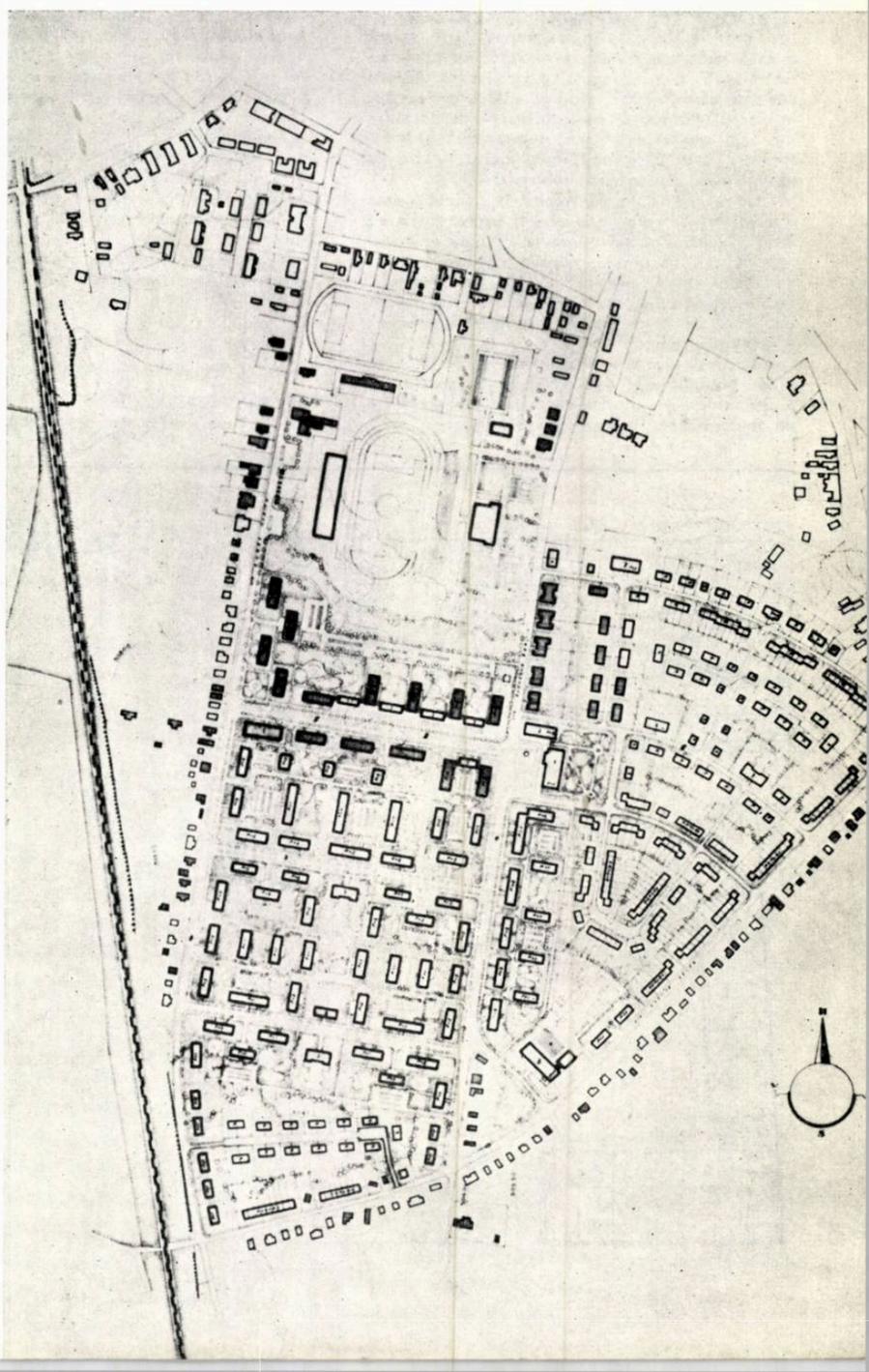

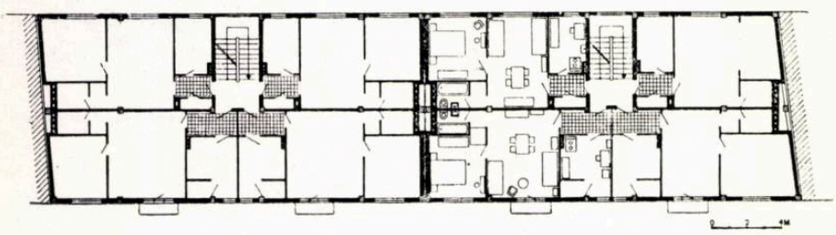

BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA HOREA-CLUJ

Str. Horea nr. 68-72

Colectiv de proiectare : arh. D. Popovici, ing. Gh. Munteanu

Blocul este amplasat între două calcane și va avea demisol parțial (către curte), parter și 4 etaje, cuprinzînd în total 44 de apartamente, din care 3 cu o cameră, 6 cu o cameră și nișă și 35 cu două camere.

K_3 pe etaj curent este de 0,54.

Sistemul constructiv a fost prevăzut cu schelet de beton armat, zidărie de umplutură, cu pereți exteriori de 12,5 cm grosime placați cu plăci de ipsos cu puzderie de cînepă de 8 cm grosime.

Str. Horea nr. 33

Colectiv de proiectare : arh. C. Iacobi, ing. I. Crăciun

Pe artera principală care leagă gara de centrul orașului, lîngă clădirea universității, există o casă mică, cu parter, care iese din alinierea străzii cu cca. 6 m, îngustînd str. Horea. Pentru reglementarea acestei situații a fost proiectată, în cadrul campaniei de construcții de locuințe din anul acesta, demolarea acestei case și construirea unui bloc nou în alinierea străzii, la același nivel cu cornișa universității.

Clădirea de la nr. 35 (vecină în dreapta) este o casă p + 1, care va putea fi supraetajată cu două niveluri, ajungînd tot la cornișa universității. Astfel, blocul nou, avînd o lungime de front de 25,00 m, o cornișă la + 16 m și terenul de fundație la 2,20 m, a fost proiectat în sistem de cadre de beton armat, cu demisol, parter, 4 niveluri și pod.

Adîncimea blocului a fost prevăzută de 10,60 m, dînd posibilitatea dezvoltării unui partiu cu 5 apartamente la o scară centrală (4 apartamente de două camere și o garsonieră). La parter, cerîndu-se o trecere carosabilă și una la casa scării amplasată în fațada posterioară, au fost proiectate numai două apartamente și două garsoniere, iar la demisol, două apartamente și o garsonieră, o spălătorie și spațiu pentru cărucioare și biciclete.

Sistemul de încălzire a reprezentat o dificultate, deoarece s-a cerut ca centrala să fie folosită în comun cu blocul de la nr. 37-39 pentru ca investiția și exploatarea să fie mai rentabile; a fost deci nevoie de un racord prin demisolul clădirii de la nr. 35.

Plastica este simplă și ordonată, pentru a nu distona cu construcțiile vecine.

Indici

K_3 pe bloc	0,51
Cost pe m² construit	711 lei
Cost pe m² locuibil	1 378 lei
Cost pe apartament	39 630 lei

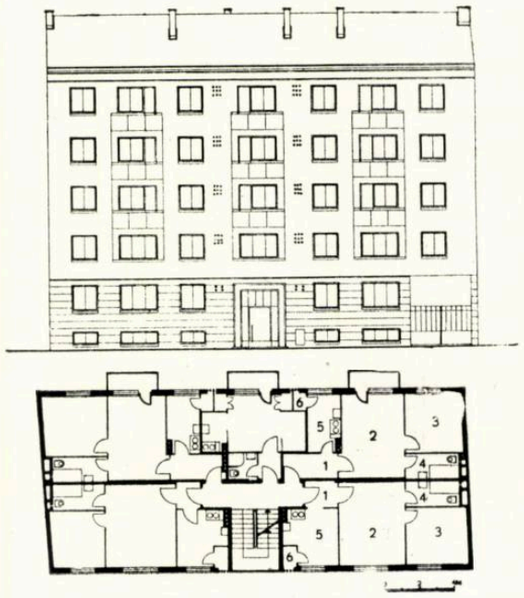

Fațadă

Str. Horea nr. 67-73

Autor, arh. Natalia Manduc

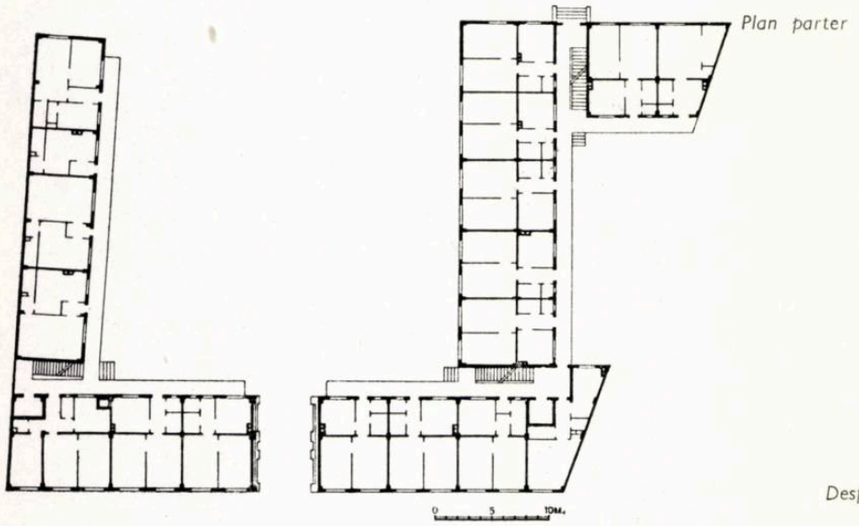

Plan parter

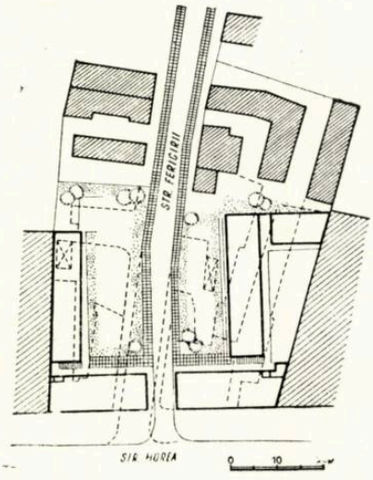

Plan de situație

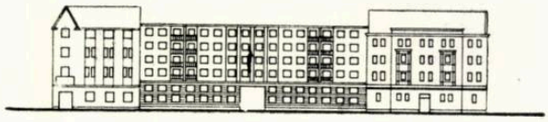

Desfășurare

I. R. P. HUNEDOARA

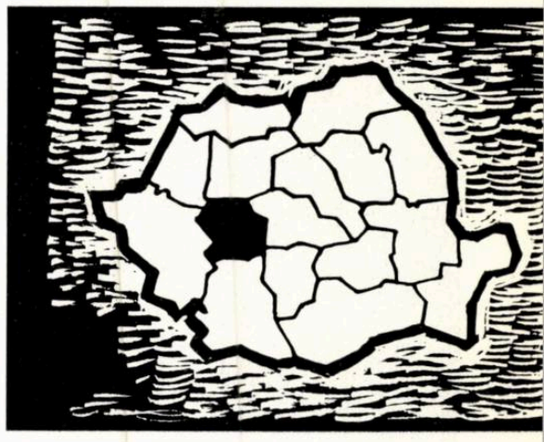

Institutul regional de proiectare Hunedoara, cu sediul la Deva, şi-a început activitatea în aprilie 1957 cu un număr de 15 salariaţi, din care trei cu pregătire superioară. După numai doi ani de activitate, numărul salariaţilor a ajuns la 124, din care cadre de proiectare 73.

Paralel cu creşterea cadrelor a crescut corespunzător şi capacitatea de proiectare, realizările pe trimestrul I/1959 depăşind realizările din perioada aprilie—decembrie 1957.

Cu toate că 75% din personalul de proiectare al institutului îl formează cadre tinere, temele şi programele atacate şi rezolvate reprezintă în mare parte probleme complexe, care au fost soluţionate corect.

Iată cîteva dintre cele mai reprezentative lucrări ale institutului.

LA DEVA

1. Hotelul din Deva, proiectat iniţial ca un cămin de nefamilişti şi transformat pe parcurs, în timpul execuţiei, în hotel, avînd la parter o braserie şi o frizerie; este dat în exploatare de la 1 aprilie 1959.

2. Blocul de locuinţe B.R.P.R.; avînd indici spaţiali şi de cost favorabili, acest bloc a fost refolosit în cadrul unui microcvartal de trei blocuri, schimbîndu-i-se structura iniţială din cadre de beton armat pe ziduri portante de cărămidă şi planşee de beton armat monolit.

Aceste blocuri sînt în faza de finisare, costul unui apartament mediu convenţional fiind în jurul a 40 000 lei.

3. Complexul sportiv Deva, cuprinzînd un teren de joc cu pistă, terenuri de antrenament, spaţii verzi, o piaţetă cu poartă de intrare, o tribună pentru 3 000 de spectatori, cu vestiare pentru sportivi, o sală de sport şi o popicărie; complexul reprezintă una din dotările oraşului a cărui lipsă se făcea simţită. Astăzi se află în stadiul de finisare.

4. Blocul cu garsoniere, cuprinzînd 31 unităţi de cazare; este o lucrare de completare a unei străzi principale.

Amplasamentul obligatoriu, pe un teren de umplutură, a necesitat o soluţie de fundare cu tălpi încrucişate de beton armat, evitîndu-se un radier general care ar fi scumpit exagerat construcţia.

LA PETROŞANI

1. Hotelul cu 180 de paturi, menit să rezolve problema delegaţilor şi turiştilor pentru Valea Jiului; amplasat într-un spaţiu verde, el a fost tratat de proiectanţi ca o dotare majoră a oraşului.

2. Atelierul-şcoală pentru Institutul de mine Petroşani, amplasat în incinta institutului, pe o platformă ce domină complexul institutului şi chiar al oraşului, apare ca o construcţie cu vădit caracter industrial şi se integrează în ansamblul general.

În afară de aceste lucrări s-au mai realizat:

1. Sistematizarea localităţii industriale Cugir şi a pieţei preuzinale, studiindu-se în completare un cartier nou pentru planul de perspectivă de cca. 1 200 de apartamente.

2. Studiul de sistematizare a unui cartier de 300 de apartamente pentru Trustul minier Deva.

3. Proiectarea complexului industrial de la Muncelul Mic.

4. Proiectarea unui complex de vinificare la Apoldul de Sus pentru o capacitate de 100 vagoane.

5. Proiectarea drumurilor şi podurilor din regiune în zonele muntoase: Petroşani—Petrila; Sibot—Cugir; Sebeş—Şugag; Petroşani—Merişor etc.

6. Alimentări cu apă ale localităţilor Deva, Brad, Petroşani etc.

7. Reţele de gaz metan la Deva, Hunedoara, Simeria, Sebeş, Orăştie, Alba-Iulia.

8. Fabrici de pîine la Brad şi Orăştie cu tot utilajul şi construcţiile anexe.

I.R.P. a executat de asemenea o serie de alte proiecte de amenajări, adaptări la teren, modernizări etc.

Pentru rezultatele obţinute, Comitetul Executiv al Sfatului popular regional a acordat I.R.P. un fond de investiţii pentru construcţia unui bloc cu 6 apartamente la Deva, pentru salariaţii institutului.

Proiectul întocmit, prezentînd o bună rezolvare în plan, avînd indici tehnico-economici de spaţiu şi cost dintre cei mai favorabili şi vădite calităţi de plastică, a fost solicitat de mai mulţi beneficiari, fiind declarat refolosibil în regiune.

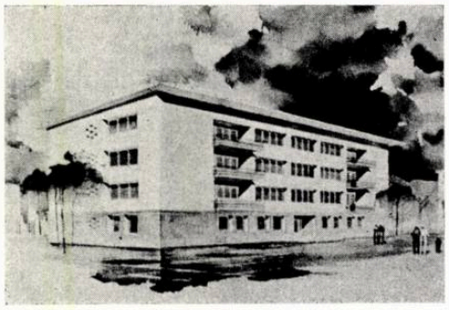

Deva — Proiect refolosibil pentru bloc de locuinţe Perspectivă

În linii generale, proiectanţii au colaborat strîns cu execuţia în vederea realizării unor lucrări de cît mai bună calitate, cît şi în scopul reducerii preţului de cost, atît prin proiectare, cît şi prin construcţie. În timpul proiectării au existat consultări pentru stabilirea celor mai economice soluţii constructive; de asemenea au fost date îndrumări pe teren, materialele cele mai corespunzătoare au fost alese de comun acord etc.

Varietatea problemelor puse proiectanţilor le-a oferit un vast cîmp de activitate şi posibilităţi nelimitate de ridicare a nivelului lor profesional.

Este suficient de semnalat că o serie de tehnicieni cu calificare superioară, fără să aibă vechime în proiectare (absolvenţi din 1956—1957), au fost promovaţi în munci de răspundere şi de conducere, achitîndu-se cu conştiinciozitate de multiplele sarcini primite.

Rezultatele obţinute pînă în prezent ne dau convingerea că prin crearea I.R.P.-urilor s-a strîns legătura între proiectare şi execuţie şi s-a îmbunătăţit simţitor calitatea lucrărilor.

Arh. V. PERCEAC

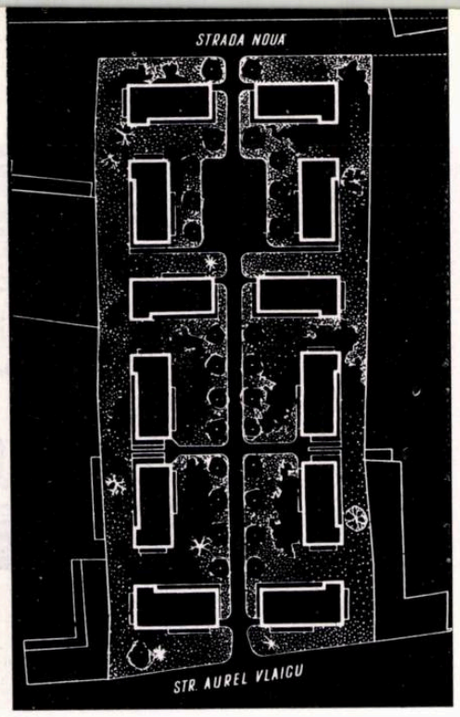

Plan de ansamblu

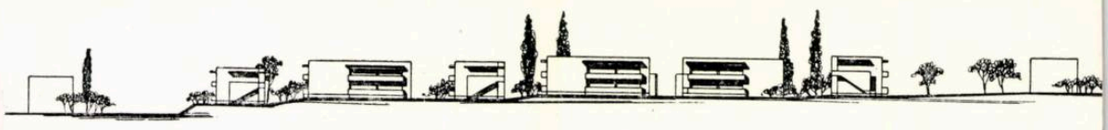

Desfășurare

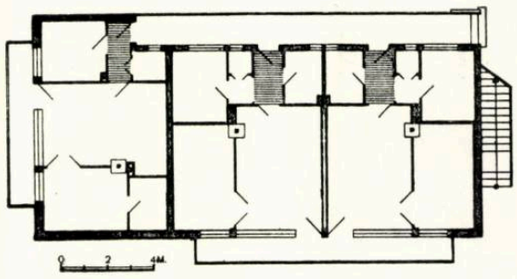

Plan

BLOC DE LOCUINȚE CU 6 APARTAMENTE-DEVA

Colectiv de proiectare: arhitecții, V. Perceac, C. Florea, ing. I. Dordea

Perspectivă

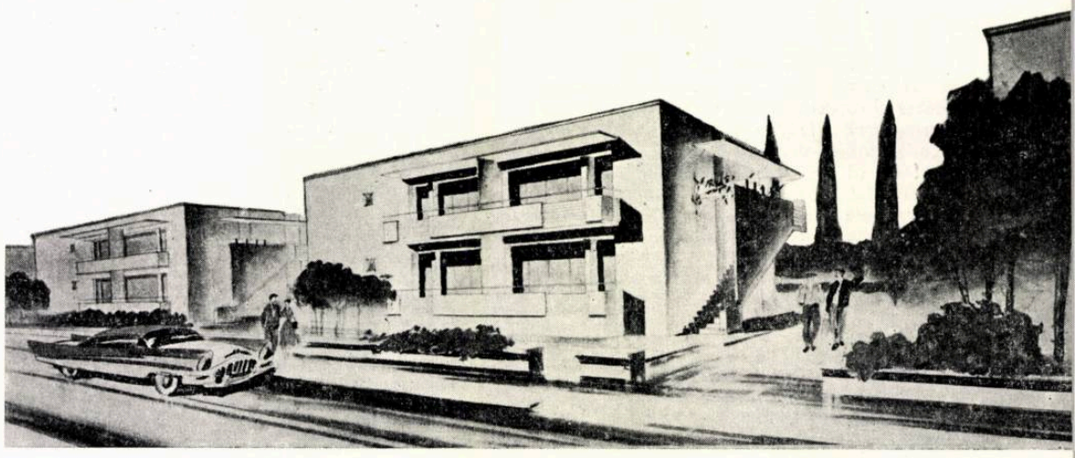

În cadrul I.R.P.Hunedoara a fost studiat un tip de bloc de locuințe parter—etaj cu șase apartamente.

Apartamentele cuprind două camere, baie și bucătărie spațioasă, depășind suprafața de 31 m² locuibili.

Indici

Suprafața locuibilă medie pe apartament cca.	32,00 m²
K_3 pe etaj	0,55
K_3 pe bloc	0,55
Cost pe apartament	38 328 lei
Cost pe bloc	229 908 lei

Acest tip de bloc este în curs de execuție în cvartalul cuprins între o stradă nouă și strada Aurel Vlaicu din Deva.

LOCUINȚE LA CORIDOR EXTERIOR-DEVA

Colectiv de proiectare: arhitecții V. Perceac, T. Achim, ing. Gr. Spineanu

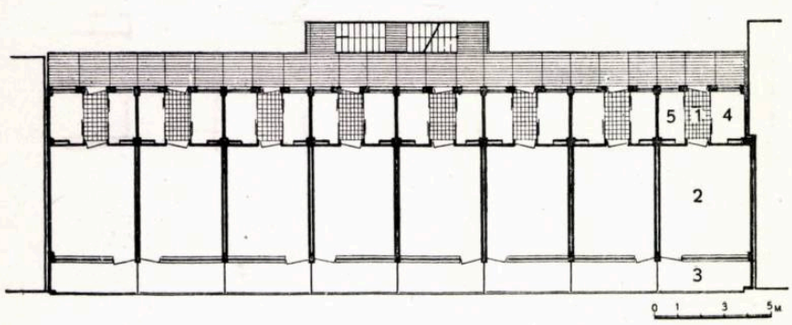

Plan nivel curent

1. Vestibul— 2. Cameră 3. Loggie— 4. Bucătărie 5. Grup sanitar redus

Pentru completarea frontului unor străzi centrale ale orașului, precum și în funcție de existența lucrărilor edilitare, s-a cerut proiectarea unui bloc cu apartamente minimale, parter și trei etaje.

Rezolvarea în plan s-a efectuat utilizînd secțiile directive ale I.P.C.T. din 1958, dotînd fiecare apartament de o cameră cu următoarele anexe: bucătărie cu dulap-cămară aerisit direct în exterior, încăpere cu duș, lavoar, w.c. Blocul cuprinde 31 de apartamente.

Scara de acces este amplasată în exterior, spre a da locuințelor tot spațiul disponibil din frontul de stradă. Rezolvarea inginerească a scării este deosebită, înlocuindu-se soluțiile obișnuite cu aceea de suspendare pe console scoase din cadrele de beton armat.

Bazat pe experiența proiectării clădirilor învecinate, proiectantul a ales ca structură cadre de beton armat cu două deschideri inegale și console, fundația pe o rețea pe două direcții de grinzi. Zidurile exterioare și între apartamente sînt din zidărie cu goluri.

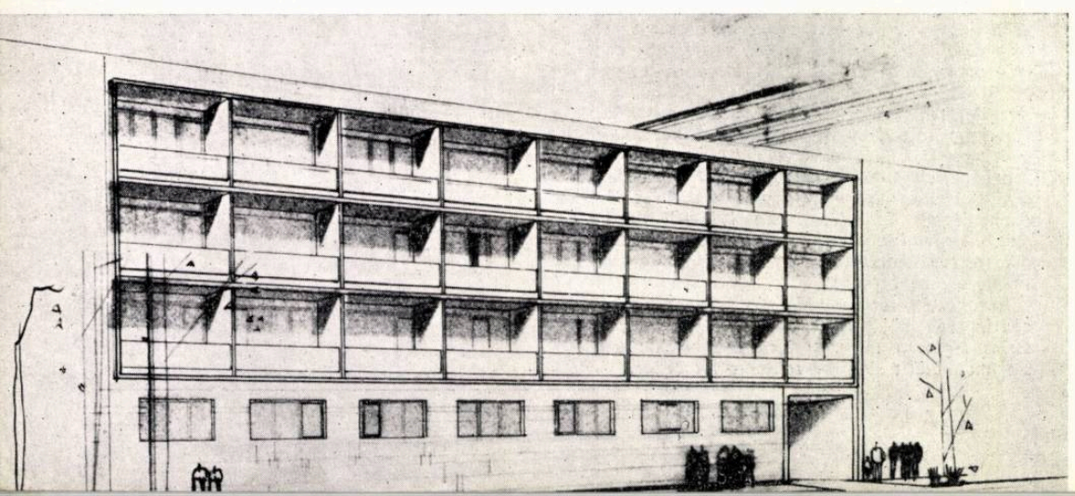

Perspectivă

Detaliu de plan

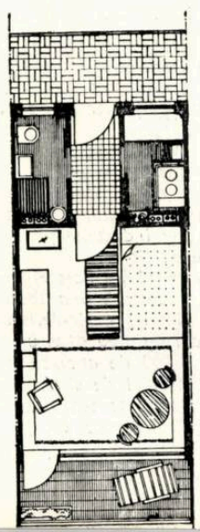

HOTEL LA DEVA

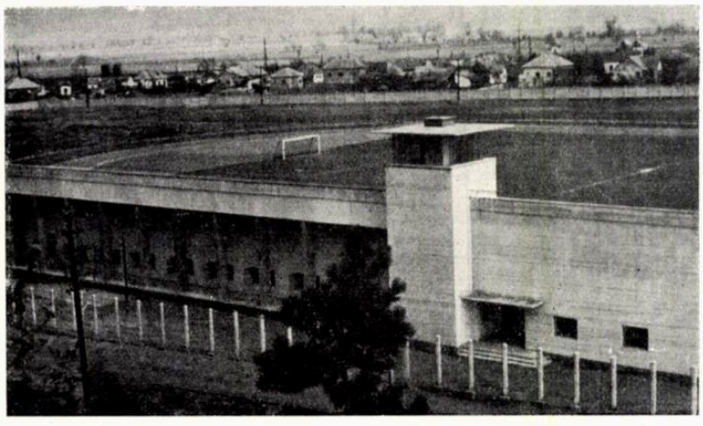

COMPLEX SPORTIV LA DEVA

Colectiv de proiectare: arhitecții, M. Enăchescu, Gr. Bălteanu, ing. N. Pătroiu

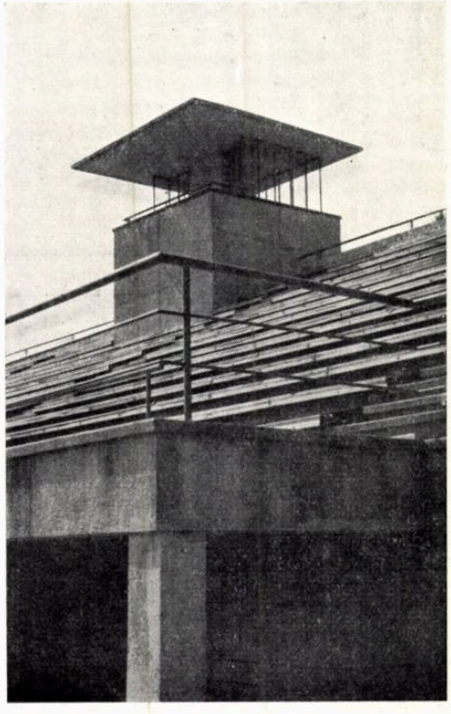

La marginea orașului Deva, la poalele Cetății, a fost proiectat un complex sportiv ale cărui lucrări au fost eșalonate în trei etape.

Prima etapă prevedea construirea terenului de joc și a pistei de atletism, tribuna, vestiarele și grupurile sanitare pentru sportivi; în etapa a II-a, grupul de poartă, împrejmuirile, terenurile de antrenament și joc, spațiile verzi interioare; în etapa a III-a, piața de la intrarea în stadion, o sală de sporturi și o popicărie.

Dintre aceste obiective, pînă în momentul de față au fost realizate cele din etapa I, iar cele prevăzute în etapa a II-a sînt în curs de execuție.

Tribuna a fost dimensionată pentru un număr de cca. 3 000 de spectatori. Sistemul constructiv este din lame de zidărie și gradene prefabricate din beton armat.

Un număr de șase scări asigură accesul publicului la tribună, accesul sportivilor făcîndu-se separat, pe latura de vest.

Distribuția interioară cuprinde: un hol de intrare cu bufet, accesul în turn, o cameră pentru arbitri, depozit de materiale sportive, biroul administratorului, cameră pentru medic, patru grupuri de vestiare cu grupuri sanitare (duș și w.c.) separate pentru bărbați—femei și juniori—seniori, w.c.-uri pentru public, centrală termică, depozite, accese la stadion etc.

Coșul de la centrala termică a fost mascat într-un turn care se termină printr-o platformă ce domină întreg ansamblul și de unde se poate filma.

În general, întreg ansamblul se caracterizează prin linii și volume simple.

Tencuiala fațadelor este în similipiatră rostuită, de culoare alb-gălbuie, soclul e cenușiu, iar balustradele metalice sînt vopsite în roșu.

În rezolvarea planului de situație s-a urmărit ideea unui acces comod din oraș și crearea, la intrarea în stadion, a unei piațete, fără să se facă nici un fel de schimbări în traseele străzilor, demolări sau exproprieri.

Terenuri de antrenamente, sport și în special spații verzi și circulații largi completează întreg ansamblul.

Plan de situație

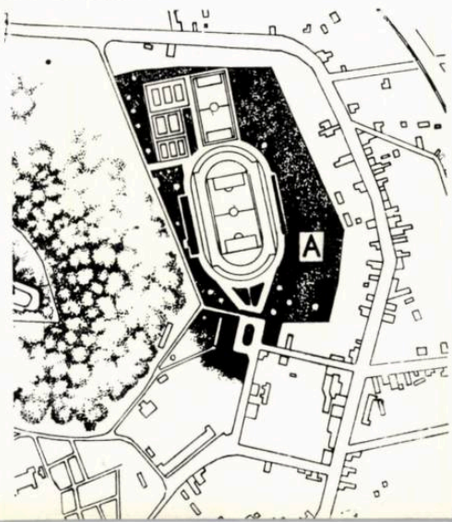

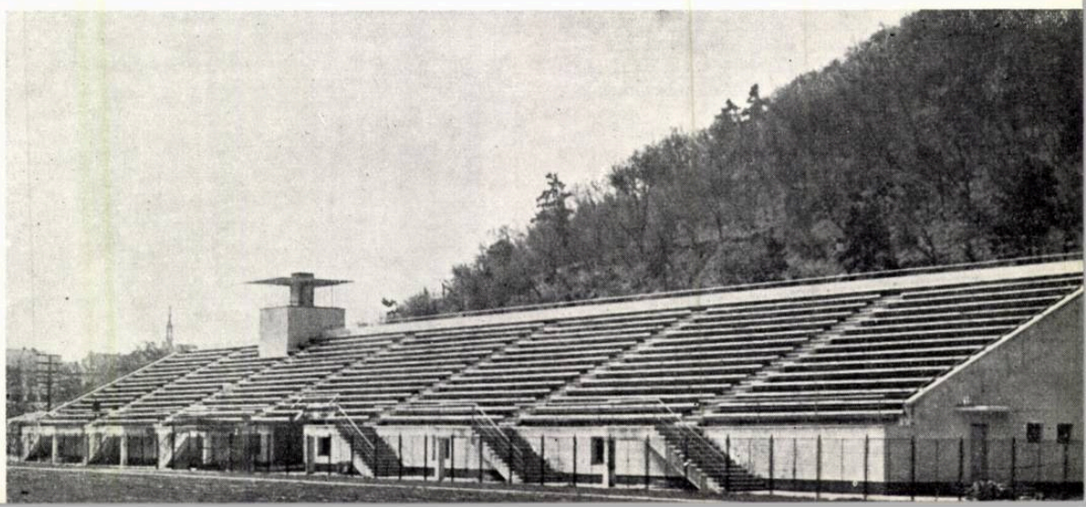

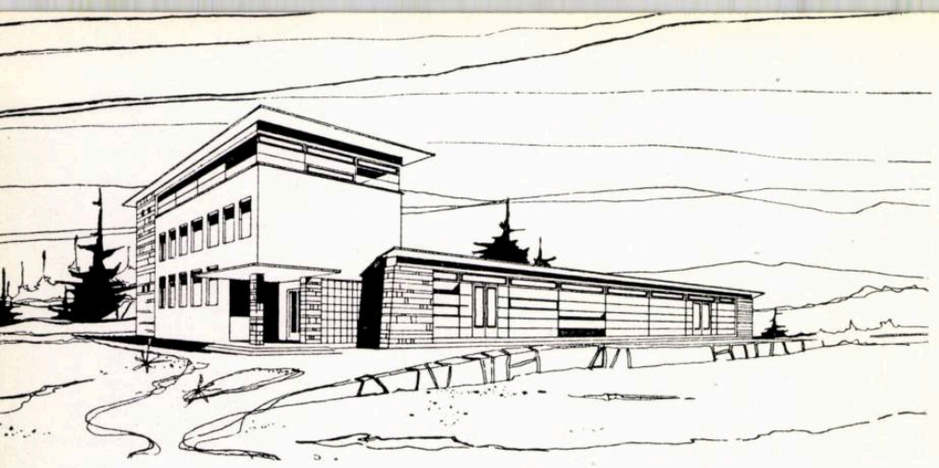

Perspectivă

«ATELIER-ȘCOALĂ» LA INSTITUTUL DE MINE PETROȘANI

Colectiv de proiectare: arhitecții M. Enăchescu, M. Visdei; ing. constructor, Gr. Spineanu; ing. tehnolog, V. Tenie

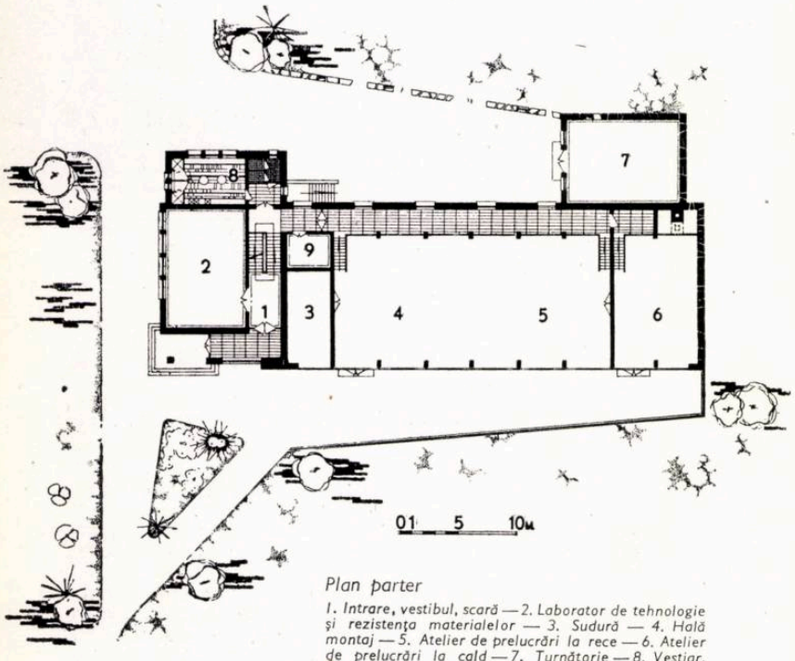

Plan parter

1. Intrare, vestibul, scară — 2. Laborator de tehnologie și rezistența materialelor — 3. Sudură — 4. Hală montaj — 5. Atelier de prelucrări la rece — 6. Atelier de prelucrări la cald — 7. Turnătorie — 8. Vestiar, W.C., duș — 9. Magazie

Pentru Institutul de mine Petroșani s-a întocmit în fază de sarcină de proiectare proiectul «Atelier-școală» în care se va desfășura activitatea practică a unui număr de 60 de studenți.

Amplasamentul a fost stabilit în apropierea sălii de gimnastică. Acest amplasament prezintă posibilitatea de racordare a tuturor lucrărilor de instalații, de apă, canalizare și electrice la rețelele existente pentru sala de gimnastică.

Construcția este proiectată cu parter și parțial cu două etaje; mașinile care produc sarcini dinamice, vibrații puternice sau au greutăți mari au fost amplasate la parter, care mai cuprinde laboratorul de tehnologie și rezistența materialelor (2), grupul de ateliere: sudură (3), hala de montaj (4), atelier de prelucrare la rece (5), atelier de prelucrare la cald (6), precum și turnătoria (7).

Atelierele de sudură, hala de montaj, prelucrare la rece, prelucrare la cald sînt prevăzute cu o terasă de lucru, hala de montaj și atelierul de prelucrare la cald avînd accese directe pe această terasă.

În interior, o circulație în supantă de 1,80 m lățime permite supravegherea în oricare secție; depozitul de scule și cel de materiale mărunte au fost amplasate sub această circulație.

Turnătoria, secție care nu necesită o legătură directă cu celelalte ateliere, a fost amplasată lateral și la un nivel mai ridicat cu +2 m, reducîndu-se astfel volumul de săpături.

Etajul I cuprinde: atelierul de lăcătușerie, atelierul electric, un depozit sau mic atelier de precizie, vestiare cu w.c.-uri și dușuri.

Etajul II cuprinde: birouri și sala de ședințe, pregătire teoretică sau analiza lucrărilor practice.

Restul atelierelor și laboratorul sînt cuprinse într-un corp separat, pe trei niveluri, construit cu plăci și grinzi de beton armat pe ziduri portante. Tîmplăria e prefabricată din beton armat.

Aria construită este de 667 m^2, aria palierelor de 1174 m^2, iar volumul construcției de 4 550 m^3.

Costul total, pe bază de indici, inclusiv instalații și amenajări de teren, se ridică la 900 000 lei.

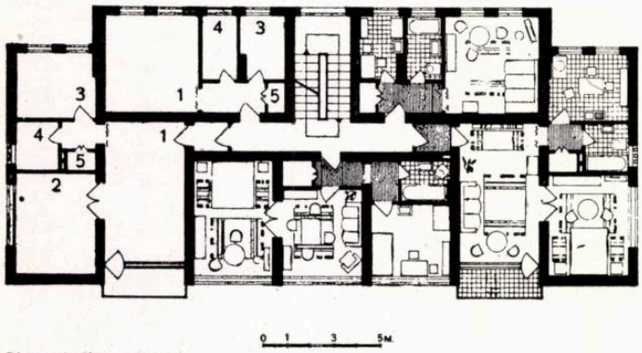

Plan nivel curent

1. Cameră de zi — 2. Dormitor — 3. Bucătărie — 4. Baie — 5. Cămară

BLOC DE LOCUINȚE PENTRU B.R.P.R. LA DEVA

Colectiv de proiectare: arhitecții V. Perceac, M. Enăchescu; ing. I. Dordea

Vedere de pe șantier

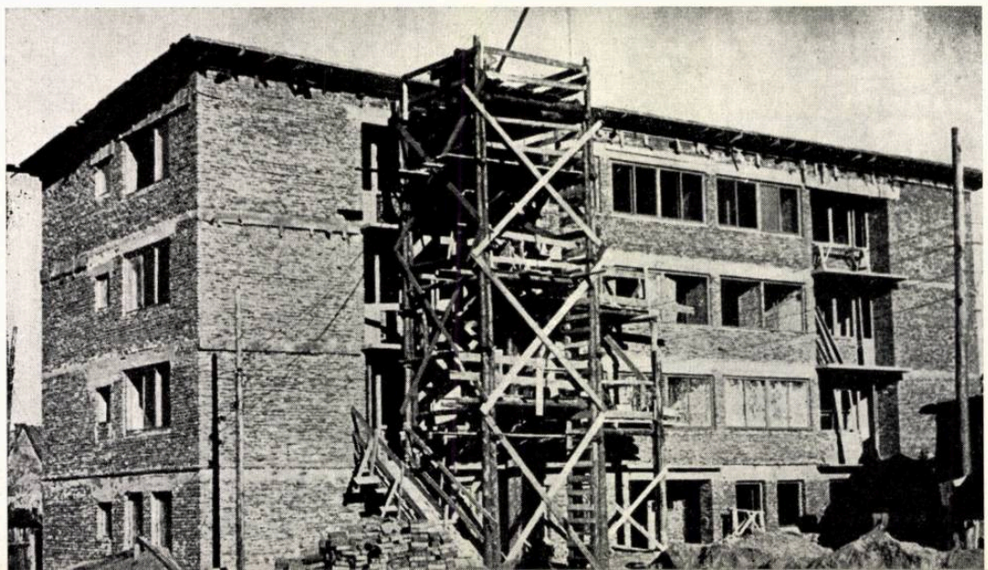

Pentru B.R.P.R. regionala Deva a fost proiectat un bloc de locuințe cu parter și trei etaje, plasat între două calcane, într-un microcvartal în formă de U.

Sistemul constructiv este cu zidărie portantă și planșee de beton armat monolit.

Parterul cuprinde: două garsoniere, două apartamente a două camere și două apartamente a o cameră.

Etajele sînt identice și fiecare cuprinde: două apartamente a o cameră și trei apartamente a două camere.

Blocul este alimentat cu energie termică de la o centrală de cvartal.

Indici

K_3 pe bloc	0,50
Cost apartament mediu	48 000 lei

Arhitectura fațadelor este simplă și liniștită, partea centrală fiind marcată pe orizontală de șiruri largi de ferestre susținute de două plinuri laterale.

1. Plan parter

1. Condimente — 2. Laborator — 3. Drojdie — 4. Frămîntare — 5. Fasonare — 6. Creştere — 7. Dospire 8. Spălarea cuvelor — 9. Sală de coacere — 10. Depozit de pîine — 11. Expediţie — 12. Cuptoare 13. Atelier mecanic — 14. Vestiare

2. Plan etaj

1. Birou — 2. Vestiare — 3. Birou — 4. Depozit făină 5. Elevator — 6. Depozit saci goi — 7. Depozit material — 8. Depozit sare.

3. Perspectivă

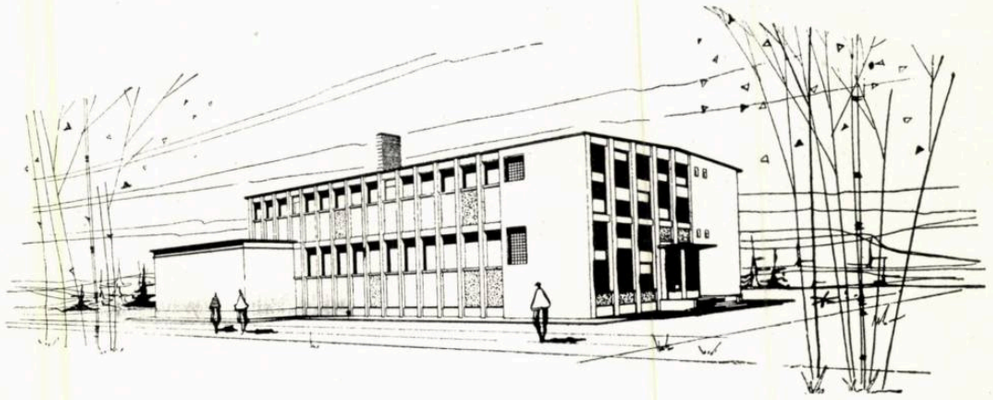

3

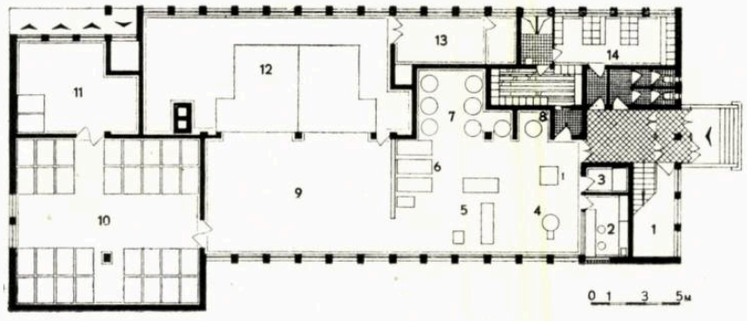

1

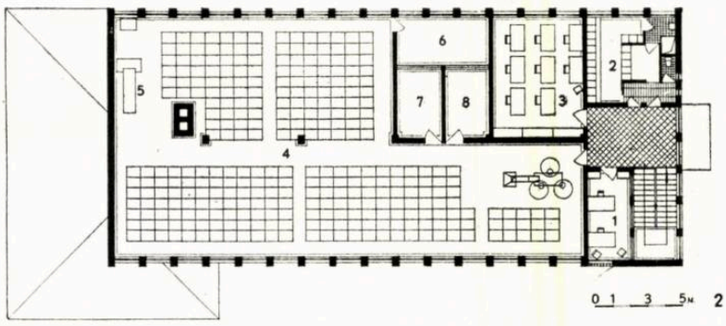

2

FABRICĂ DE PÎINE LA ORĂŞTIE

Colectiv de proiectare:
arh. H. Lissai,
ing. tehnolog, L. Seraphidis

Fabrica are o capacitate de 12 t/24 h; construcţia cuprinde un parter — în care sînt concentrate fabricaţia, depozitul de pîine şi o parte din vestiare — şi un etaj parţial, în care se află depozitele de făină, de saci goi şi de materiale, precum şi birourile şi vestiarele.

Instalaţia de încălzire şi ventilaţie asigură în încăperi temperaturile cerute de normativul fabricilor de pîine, ventilează sala de coacere şi depozitul de pîine, împiedicînd formarea mucegaiurilor şi totodată recuperează căldura reziduală degajată de cuptoare în săli, folosind-o la încălzirea depozitului de făină şi a expediţiei. Cuptoarele alese sînt de tipul cu încălzire continuă prin ţevi Perkins, care vor putea produce toate sorturile de panificaţie cerute.

Ca sistem constructiv a fost adoptat sistemul de cadre, grinzi şi plăci de beton armat monolit, iar ca materiale de finisaj, tencuieli drişcuite, faianţă pe pereţi în sălile de preparare, pardoseli de mozaic, spoieli cu fungicide.

Suprafaţa construită este de 591 m², suprafaţa palierelor de 1061 m², iar volumul construcţiei de 4 000 m³.

HOTEL LA PETROŞANI

Colectiv de proiectare: arhitecţii M. Enăchescu, V. Perceac, T. Achim

În centrul oraşului Petroşani, pe un teren liber, s-a proiectat un hotel cu o capacitate de 180 de paturi.

Terenul, orientat cu latura lungă spre est, are o suprafaţă de aproximativ 0,35 ha şi se află la intersecţia a două străzi principale.

Construcţia are parter şi patru etaje.

Parterul cuprinde: partea de recepţie, cu vestibul, hol, cabină pentru portar, mic depozit de bagaje, scara principală cu lifturile, o mică frizerie, o cofetărie, accesul direct la restaurant şi un grup sanitar. Tot la parter se găsesc restaurantul şi barul cu acces separat pentru public, oficiul, depozit de băuturi, monte-charge-uri pentru nivelurile superioare, bucătăria şi anexele ei.

Subsolul este amenajat pentru spălătorie, centrala termică, atelier de întreţinere, depozite de alimente, băuturi, carne etc.

Etajele 1, 2 şi 3 cuprind partea de cazare propriu-zisă: 30% camere de un pat, 60% camere de două paturi şi 10% garsoniere. Camerele de un pat au o suprafaţă de 10 m², iar cele de două paturi, 17 m² inclusiv un mic vestibul şi o nişă pentru chiuvetă şi dulap-garderobă.

Fiecare nivel are un oficiu, lift, un grup de băi şi un grup sanitar.

Etajul 4 este amenajat pentru cazarea în comun şi este destinat în special grupurilor de turişti care vin să viziteze masivele muntoase din jurul oraşului Petroşani: Parîng, Retezat, Straja, Voievodul etc. Acest etaj este parţial, fiind ocupat şi de o terasă circulabilă.

Parterul, retras, are în faţă o terasă ce poate fi amenajată în lunile de vară ca terasă restaurant.

Indici

Volum total construit	11 500 m³
Suprafaţa palierelor	4 200 m²
Costul pe pat	20 000 lei
Costul pe m² construit	830 lei

1. Plan nivel curent

1. Cameră cu un pat — 2. Cameră cu două paturi — 3. Garsonieră — 4. Cameră de curăţat haine — 5. Oficiu de serviciu — 6. Hol — 7. Baie — 8. W.C. — 9. Cameră de serviciu

2. Perspectivă

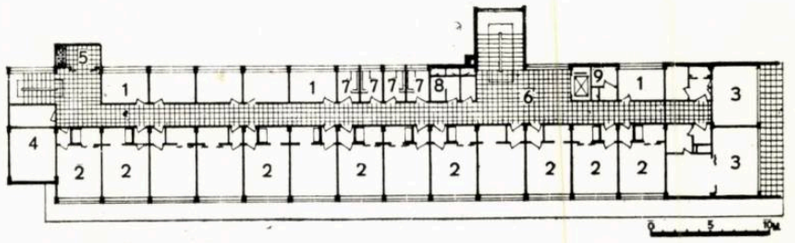

1

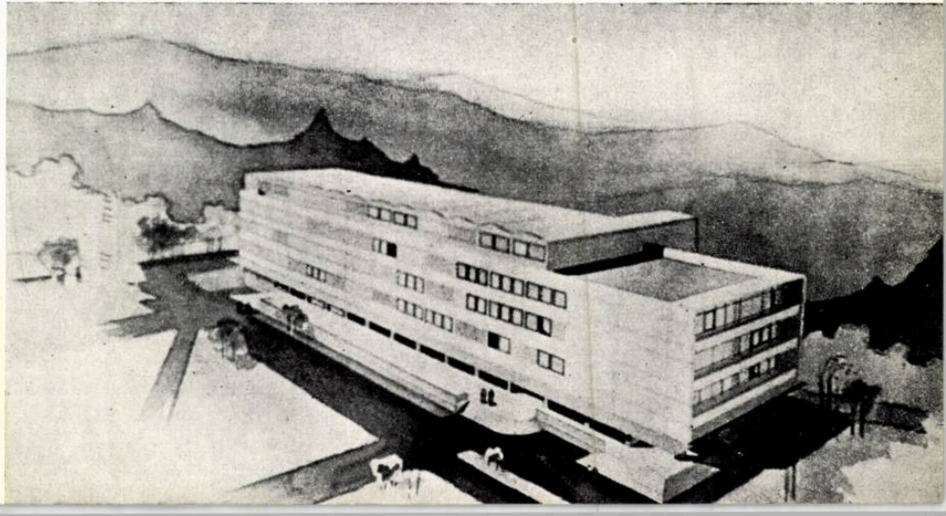

2

I. R. P. STALIN

Dezvoltarea rapidă a construcțiilor în regiunea Stalin a necesitat asigurarea documentației pentru aceste construcții, Institutul regional de proiectare reușind, prin eforturi susținute, să țină pasul cu ritmul mereu crescînd și cu solicitările cele mai diverse.

Tinerilor arhitecți din institut li s-au oferit posibilități rapide de afirmare; în foarte scurt timp, sub îndrumarea colegilor cu experiență, care au urmărit consecvent și îndeaproape acest lucru, ei au reușit să se deprindă cu problemele practice de proiectare, executînd proiectele unor construcții dintre cele mai diverse, care se ridică sub ochii lor și sub directa lor supraveghere, aceasta constituind în același timp o foarte prețioasă școală de șantier.

Astfel, cunoștințele lor teoretice s-au putut completa cu o experiență și o maturitate, care i-au pregătit în foarte scurt timp pentru a ataca cu curaj probleme dificile de proiectare, dîndu-le încredere în ei înșiși și oprindu-i să comită greșeli de diletant.

Mănunchiul de tineri arhitecți, lucrînd cu un entuziasm și o putere de muncă deosebite, au reușit să facă față unor sarcini dificile, rezolvîndu-le cu promptitudine și în bune condiții tehnice și estetice.

O preocupare de seamă este însușirea tehnicii noi, pentru a ține pasul cu ultimele realizări, atît în arhitectură, cît și în industria materialelor de construcții.

Directivele Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 cu privire la proiectarea unor locuințe confortabile și economice au constituit un uriaș stimulent pentru arhitecții institutului, care au început plini de entuziasm să studieze posibilitățile interne pentru realizarea acestor directive.

Pe această cale, ei au obținut o serie de rezultate, care se oglindesc, atît în cifre, cît și în construcțiile noi care încep să se ridice în cuprinsul regiunii Stalin.

Astfel, în trimestrul IV al anului 1958 s-au proiectat 141 de apartamente, înscriindu-se în indicii spațiali și de cost fixați; pe baza experienței acumulate s-a trecut, în 1959, la rezolvarea problemei investițiilor de locuințe, predîndu-se pînă în prezent documentația completă pentru cca. 800 de apartamente.

În medie, apartamentele cu două camere proiectate de Institutul regional de proiectare au o suprafață locuibilă de cca. 30 m², un coeficient K_3 între 0,52 și 0,56, sînt dotate cu tot confortul necesar, iar prețul variază între 35 000 și 38 000 lei.

În general, la blocurile p + 3 și p + 4 niveluri, care au un număr mai mare de apartamente, s-a reușit să se obțină un preț de cost scăzut, fără ca prin aceasta să li se diminueze confortul sau aspectul estetic.

Dintre măsurile luate pentru reducerea prețului de cost, enumerăm cîteva din cele mai importante, ca: executarea construcțiilor cu mai multe etaje din zidărie de grosime uniformă întărită cu sîmburi de beton la nivelurile inferioare; folosirea teraselor izolate cu praf hidrofob, economisindu-se astfel mari cantități de material lemnos; prevederea la blocurile cu încălzire centrală a unui canal median circulabil în care se grupează toate instalațiile; folosirea conductorilor electrici izolați în mase plastice, precum și a altor materiale noi și economice ș.a.m.d.

Rezultatele obținute au fost dintre cele mai bune, atît ca rezolvări de partiuri — care la apariția proiectelor directoare I.P.C.T. s-a constatat că sînt elaborate pe aceleași principii — cît și ca plastică exterioară.

Proiectanții Institutului regional de proiectare au dus o susținută activitate de lămurire, atît a beneficiarilor, cît și a constructorului, în privința noilor apartamente corespunzătoare directivelor partidului, activitate care și-a dat roadele în aprecierea de care s-au bucurat proiectele realizate în I.R.P.

Arhitecții institutului au desfășurat o intensă activitate și în alte domenii de construcție, căutînd totdeauna să îmbine utilul cu frumosul și urmărind continuu economicitatea construcțiilor proiectate.

Astfel, în atelierul de arhitectură al institutului s-au proiectat diferite construcții, ca: spitale, complexe meșteșugărești, fabrici, parcuri de odihnă, stații de teleferic, hale alimentare, cabane, sistematizări urbane și rurale etc. urmărindu-se permanent ca o dată cu rezolvarea judicioasă a spațiilor și a funcțiunilor și o utilizare economică a materialelor, să se obțină ansambluri agreabile, atît prin proporțiile volumelor obținute și ale detaliilor proiectate, cît și prin folosirea îndemînatică a culorilor.

Un fapt demn de remarcat este aportul adus de arhitecți în colaborarea lor cu celelalte ateliere, prin îndrumările folositoare date atît la proiectarea drumurilor și podurilor, cît și a traseelor de teleferic și troleibuse, căutînd ca soluțiile tehnice alese să fie totodată și cele mai frumoase.

Din producția mai recentă a institutului prezentăm cîteva proiecte caracteristice, care reprezintă o părticică din activitatea noastră.

Arh. A. EREȚIAN

CVARTAL DE LOCUINȚE, STR. PRIMĂVERII ORAȘUL STALIN

Colectiv de proiectare: arhitecții A. Ereția n, Mariana Georgescu, Al. Tomescu

1

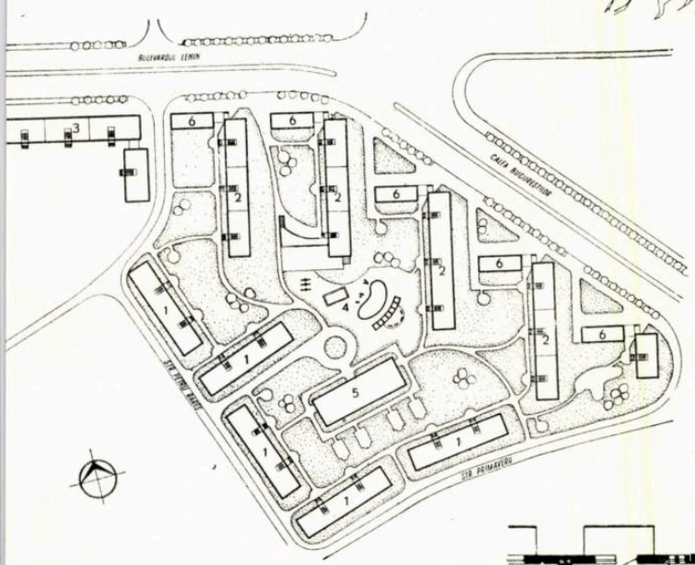

2

1 — Bloc de locuințe și magazin — Perspectivă

2 — Plan de situație
1. Blocuri de locuințe cu două tronsoane — 2. Blocuri de locuințe cu trei tronsoane și magazin — 3. Bloc de locuințe cu patru tronsoane pe colț 4. Amenajări în interiorul cvartalului — 5. Creșă — 6. Magazine

3 — Bloc de locuințe și magazin — Plan tronson

4 — Bloc de locuințe cu patru tronsoane pe b-dul Lenin colț cu strada Petru Rareș — Fațadă

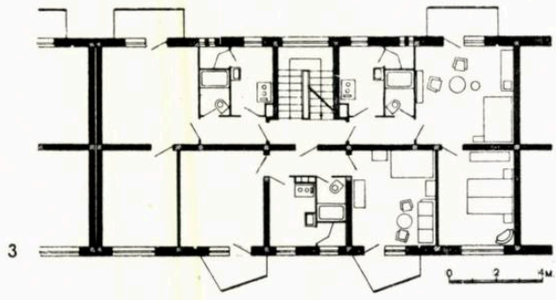

3

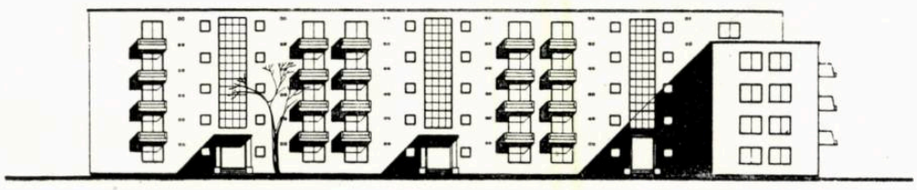

4

Cuprins între strada Primăverii, b-dul Lenin, strada Petru Rareș și calea Bucureștilor, acest cvartal va avea în final cca. 496 de apartamente.

Pentru a permite vederea spre Tîmpa și pentru a profita de o orientare optimă, blocurile parter și patru etaje sînt așezate transversal, fiind completate cu cîte un magazin, construcție anexă, numai parter. Ansamblul este prevăzut cu o centrală termică, iar ca dotări, în afară de magazine, o creșă-grădiniță și zone pentru jocul copiilor.

Actualmente sînt în execuție două blocuri a căror amplasare nu necesită demolări.

Primul bloc, în aripa dinspre b-dul Lenin, cuprinde 60 de apartamente parter și patru etaje, iar în aripa dinspre strada Petru Rareș, 12 apartamente parter și trei etaje.

Tronsonul curent are patru apartamente la scară, trei cu două camere și o garsonieră.

Sistemul constructiv este zidăria portanta cu sîmburi de beton la nivelurile inferioare și învelitoare în terasă.

Apartamentele de două camere, cu o suprafață locuibilă de 30,06 m², vor costa, exclusiv cota aferentă centralei termice, 35 706 lei. K_3 pe bloc este de 0,55.

Al doilea bloc, amplasat transversal pe b-dul Lenin, cuprinde 55 de apartamente, tot parter și patru etaje. Sistemul constructiv este același ca la primul bloc. Tronsonul curent are două apartamente cu două camere (30,62 m² locuibili) și două garsoniere (16,60 m² locuibili) la scară. Costul apartamentului cu două camere, fără cota centralei termice, revine la 36 170 lei.

La aceste construcții s-au folosit cofraje de inventar, conductori electrici în izolații de policlorură de vinil, izolații de terase cu praf hidrofob și băi dotate cu căzi reduse, studiindu-se toate posibilitățile pentru reducerea prețului de cost.

Magazinele sînt legate de blocuri printr-o copertină care creează un pasaj către intrările blocurilor și permite amenajarea unei vitrine-expoziție.

Realizarea acestui ansamblu va contribui la dezvoltarea Orașului Stalin, prin numărul mare de apartamente ce vor fi date în folosință.

BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA BUCUREȘTILOR ORAȘUL STALIN

Pe calea Bucureștilor nr. 39 se construiește un bloc de locuințe cu 60 de apartamente cu parter și patru etaje.

Soluția de plan elaborată de I.R.P. Stalin a fost premiată la concursul de proiecte de locuințe organizat de Sfatul popular regional Stalin.

Tronsonul cuprinde 2 apartamente cu două camere și o garsonieră, dispuse în jurul unei scări interioare, astfel că toate piesele beneficiază de lumină și ventilație directă. Scara este luminată prin luminator și supralumini la fiecare palier.

Apartamentele dispun de cîte o loggie orientată pe fațada sud dinspre calea Bucureștilor.

Încălzirea se face de la o centrală comună pentru mai multe blocuri. Sistemul constructiv este zidăria portantă, care la parter și etajul I este întărită prin sîmburi de beton armat pentru a păstra o secțiune constantă. Planșeele sînt proiectate monolit, iar pentru învelitoarea în terasă se folosește praful hidrofob pentru izolație.

Fațadele vor fi colorate prin adăugare de coloranți în tencuială.

K_3 este de 0,53, iar costul apartamentului cu două camere (32 m² locuibili), fără cota aferentă din centrala termică, revine la 37 000 lei.

Colectiv de proiectare: arh. I. Rădăcină, tehn. A. Masaneck

1 — Detaliu de plan
1. Vestibul — 2. Cameră de zi 3. Dormitor — 4. Bucătărie 5. Cămară — 6. Grup sanitar redus

2 — Perspectivă

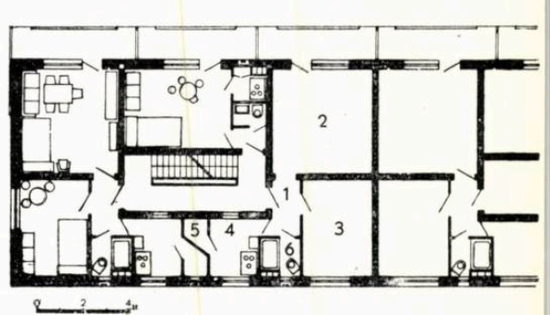

1

2

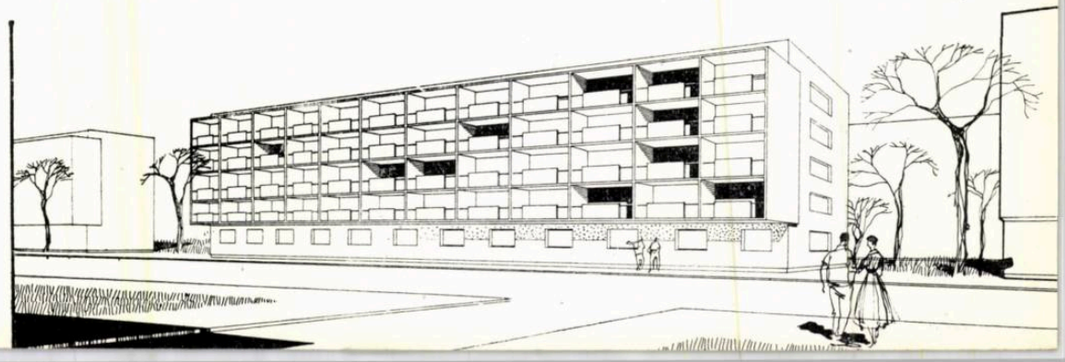

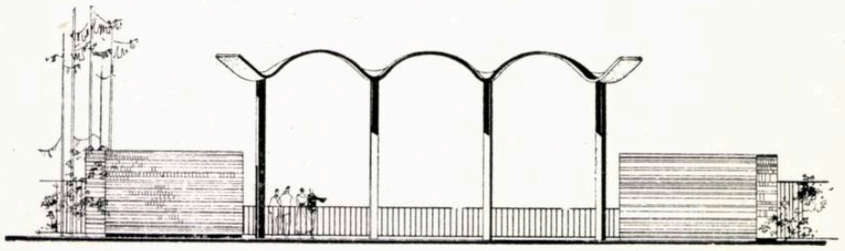

1

1 — Intrarea în parc — Fațadă
2 — Plan de situație
1. Pavilion de intrare — 2. Debarcader — 3. Bibliotecă în aer liber — 4. Restaurant — 5. Belvedere
3 — Bibliotecă în aer liber — Perspectivă
4 — Bibliotecă în aer liber — Plan
1. Terasă pentru lectură — 2. Depozit de cărți
5 — Bibliotecă în aer liber — Secțiune
6 — Debarcader — Perspectivă

2

Actualul parc « Noua » fiind insuficient și cu totul neamenajat, s-a proiectat dezvoltarea lui pentru a face față afluxului de vizitatori și a crea noi puncte de atracție.

Astfel, cele trei bălți existente au fost unite pentru a forma un lac care să permită și folosirea în bune condiții a ambarcațiunilor cu vîsle.

S-a amenajat, de asemenea, un spațiu verde pentru serbări populare, o zonă pentru jocul copiilor, dotată cu cele necesare, o bibliotecă așezată pe o culme cu vedere asupra întregului parc, un restaurant, un colț zoologic etc.

Parcul fiind mărginit de pădurea ce coboară de pe dealurile înconjurătoare, s-a căutat a se crea o legătură cu aceasta, zonele amenajate din parc unindu-se cu plantațiile naturale.

Cîteva construcții caracterizează diferitele zone ale parcului, încadrîndu-se în natură. Dintre acestea fac parte: poarta de intrare, debarcaderul, biblioteca.

3

PARCUL «NOUA» - ORAȘUL STALIN

Colectiv de proiectare:
Arhitect: C. Voiciulescu, tehn. N. Ernst

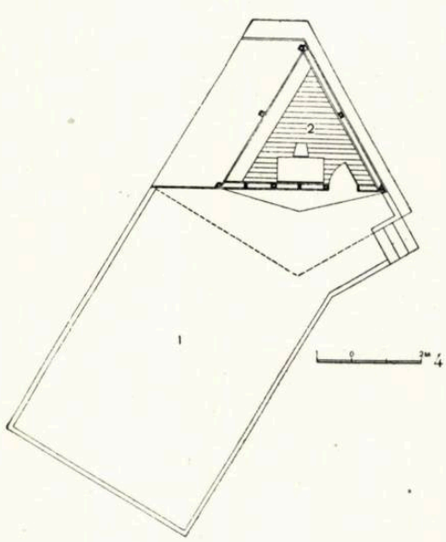

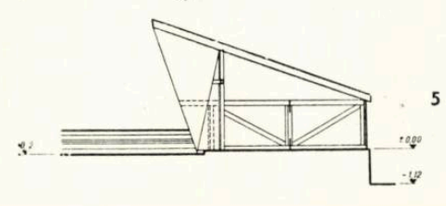

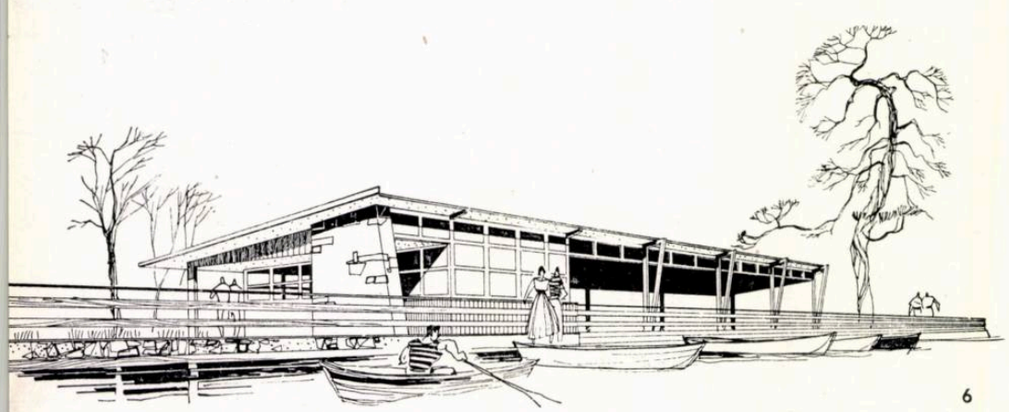

6

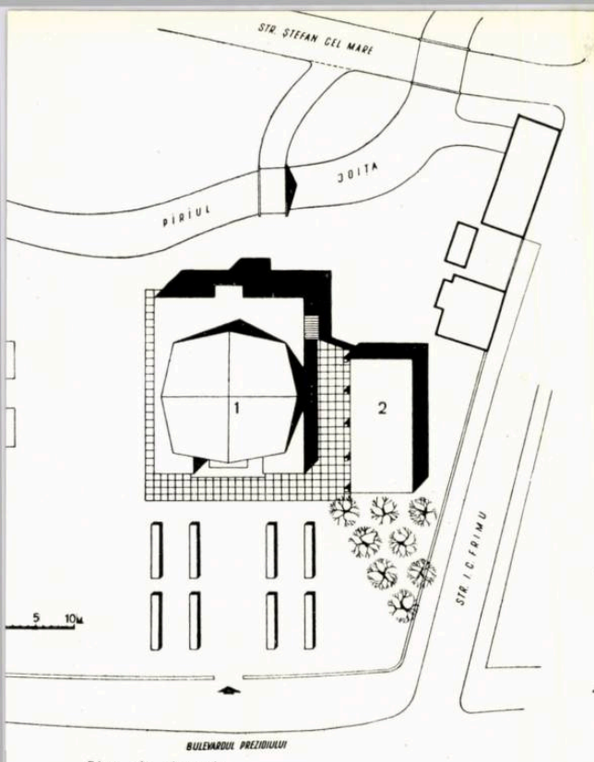

Plan de situaţie
1. Hala principală de vînzare—2. Boxe (clădiri existente) 3. Parcare căruţe

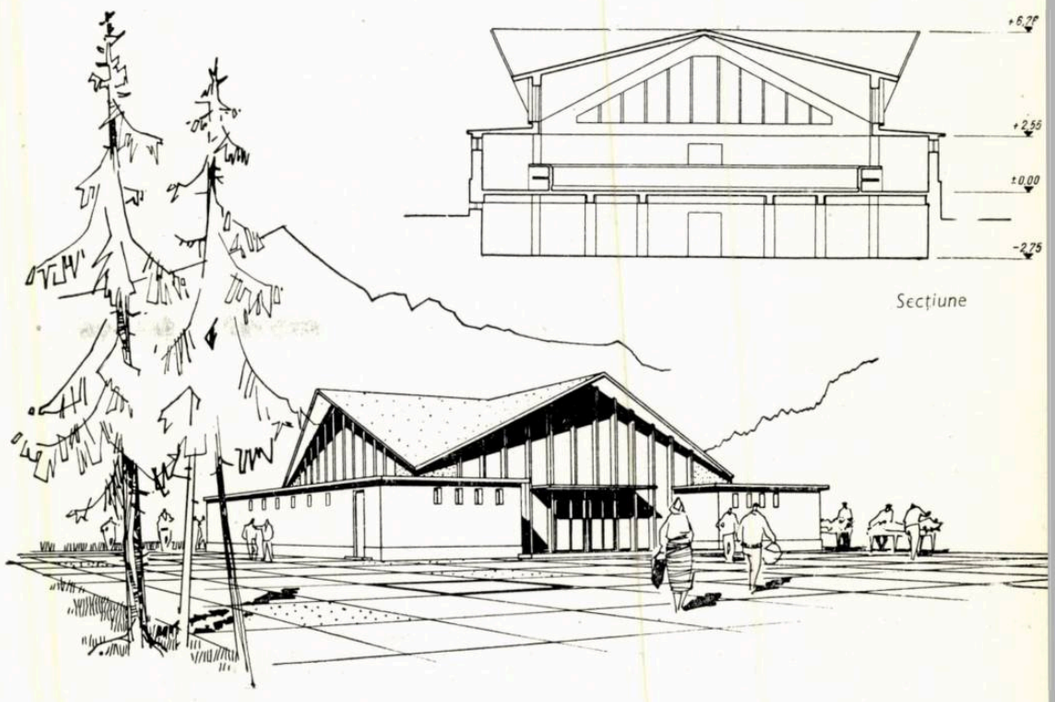

Secţiune

Perspectivă

HALĂ COMUNALĂ LA PREDEAL

Autor, arh. Al. Tomescu

Amplasată pe şoseaua principală Bucureşti—Oraşul Stalin, această hală utilizează fundaţii existente. Ea cuprinde la parter: raioane pentru legume, produse lactate, carne-peşte şi birouri, iar subsolul este folosit pentru depozite. Accesul la subsol este asigurat prin denivelarea naturală a terenului.

Sistemul de acoperire este caracteristic, fiind constituit dintr-o pînză subţire autoportantă formată din patru paraboloizi hiperbolici.

Faţă de proiectul vechi, care avea un deviz de cca. 1 200 000 lei, proiectul întocmit de I.R.P. Oraşul Stalin se evaluează la cca. 670 000 lei.

I. P. R. A. M.

(Institutul de proiectare al Regiunii Autonome Maghiare)

DEPOZIT «APEMIN» LA TOPLIŢA

Arh. E. Truţă

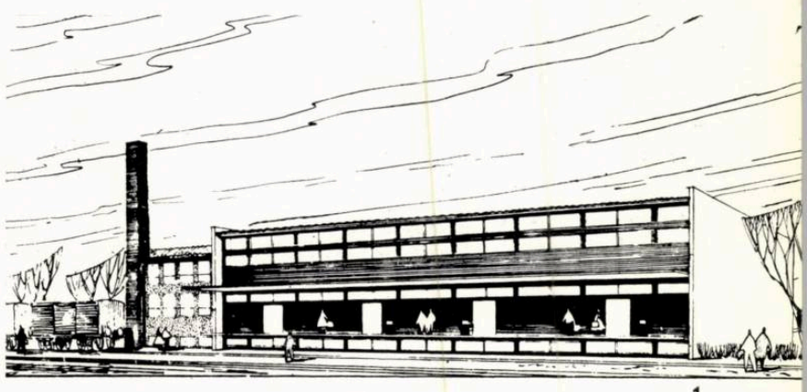

1

1 — Perspectivă
2 — Secţiune transversală
3 — Plan
1. Dormitor bărbaţi — 2. Vestiar bărbaţi 3. Birou — 4. Cameră maşini — 5. Linia C. F. normală — 6. Linia C. F. îngustă — 7. Construcţii ce se demolează.

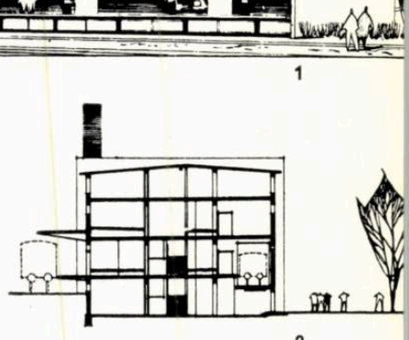

2

3

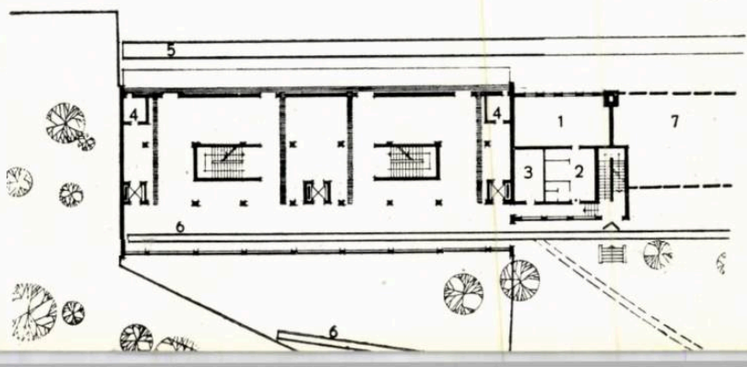

Necesitatea edificării acestei clădiri a fost condiţionată de faptul că prin staţiunea Borsec (unde se îmbuteliază apa minerală) nu trece calea ferată normală.

Apa minerală în sticle este transportată pe calea ferată îngustă pînă la Toplița, unde se depozitează şi se expediază pe calea ferată normală în diferite colţuri ale ţării.

Construcţia nouă este rezolvată pe 4 niveluri (subsol, parter şi 2 etaje), avînd şi un corp cu 3 niveluri în care se află grupul social.

Toate cele 4 niveluri servesc pentru depozitare, parterul avînd şi funcţiunea de tranzit între cele două linii de cale ferată (îngustă şi normală).

O rampă pe toată lungimea depozitului, care intră şi în clădire, asigură posibilitatea descărcării şi încărcării şi în timpul iernii.

Transportul se face mecanizat: pe verticală cu ascensoare, iar pe orizontală cu benzi rulante.

Sistemul constructiv ales este din cadre şi planşee de beton armat monolit.

Soluţia de plan permite dezvoltarea depozitului cu un corp simetric.

Încălzirea este centrală, cu aer cald prin aeroterme încălzite cu aburi.

Indici technico-economici

Aria construită	760 m²
Aria desfăşurată	2 750 m²
Volumul	11 000 m³
Aria depozitare sticle	1 500 m²
Capacitatea de depozitare	1 000 000 sticle
Cost/m² construit	2 450 lei
Cost/m² palier	675 lei
Cost/m² depozit sticle	1 240 lei

În indicii de cost s-au inclus şi valoarea utilajelor (mecanizare), organizarea şantierului, neprevăzute etc.

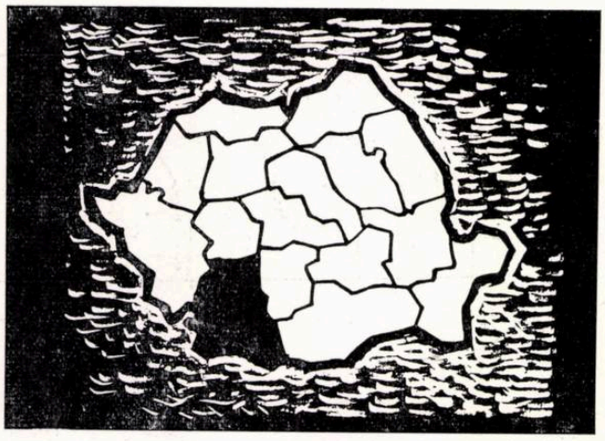

I. R. P. CRAIOVA

BLOCURI DE LOCUINȚE LA NOVACI

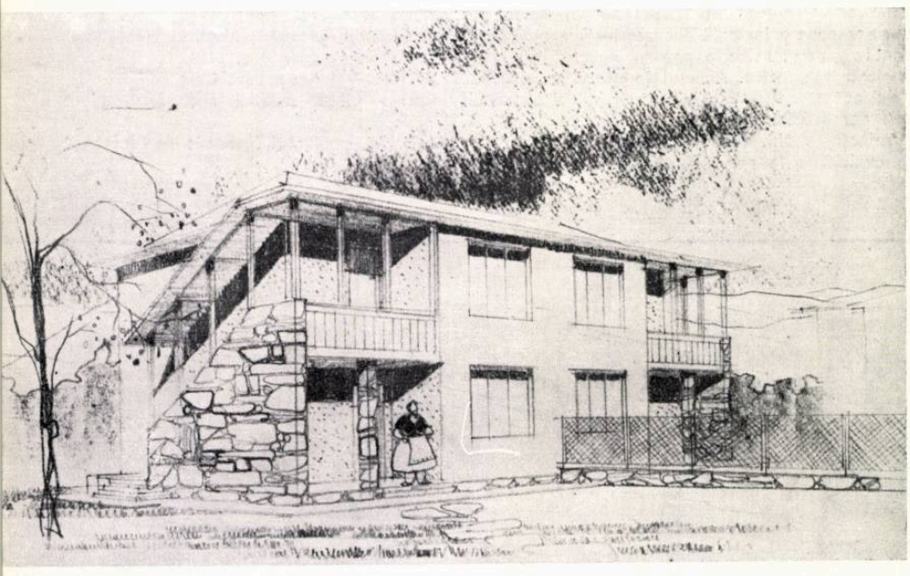

Perspectivă

Autor, arh. N. Pruncu

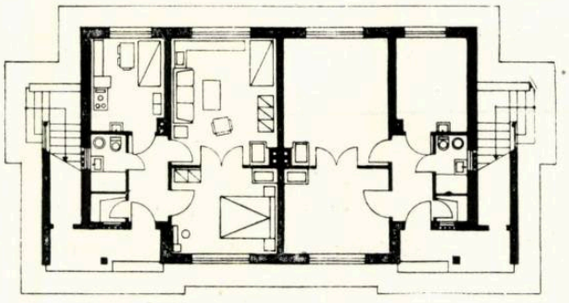

Plan

Pentru cvartalul de locuințe ce urmează a se construi la Novaci s-a proiectat un tip de bloc cu 4 apartamente p + 1, cu intrări separate.

Apartamentele au două camere, bucătărie, baie, cămară, vestibul și terasă; K_3 este de 0,54. Cele două camere de locuit au respectiv suprafața de 17,00 m² și 11,25 m², una fiind cameră de zi cu două locuri de dormit, separate, iar cealaltă, dormitor pentru două persoane și un copil mic. În bucătărie — cu suprafața de 8,30 m² — s-a prevăzut posibilitatea amplasării unui pat, cît și a locului de mîncare. La parter, sub scara ce urcă la etaj, sînt prevăzute și două boxe comune pentru lemne.

Pentru a asigura un aspect variat ansamblului s-a prevăzut ca fațadele să fie rezolvate în trei variante. Diferențierea a fost creată în așa fel încît să nu prezinte nici o dificultate executantului, ea rezultînd din tratarea diferită a acoperirii scării și a închiderii ei cu ziduri de piatră. Pereții loggiilor și teraselor au fost colorați la fiecare bloc în altă culoare.

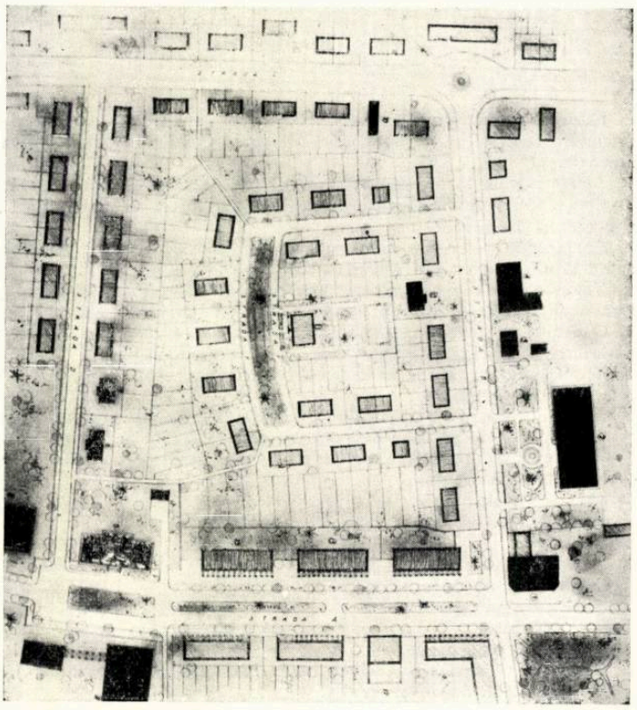

Plan de sistematizare

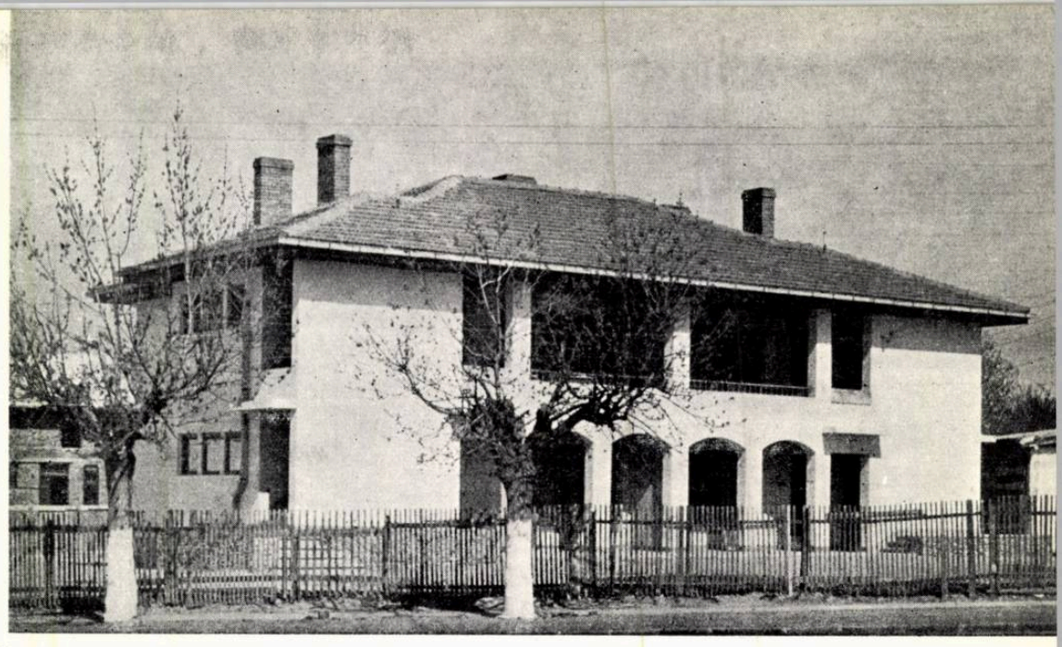

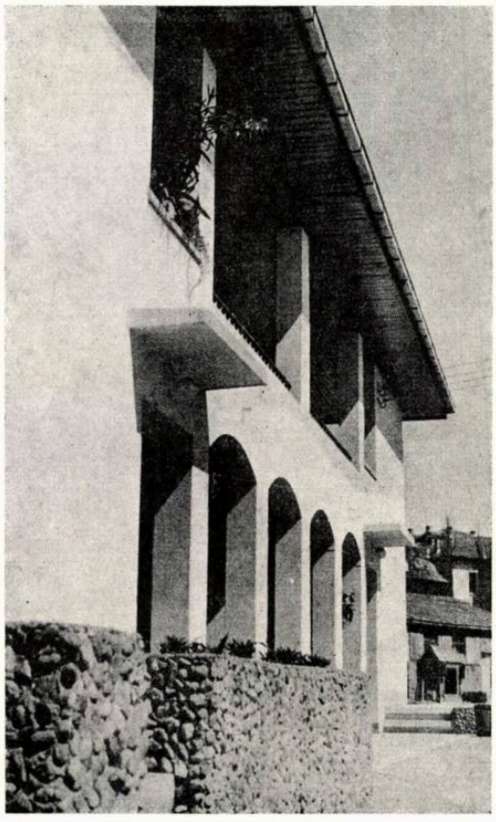

BLOCURI DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 23 AUGUST - CRAIOVA

Autor, arh. Anna-Lory Sahaghian

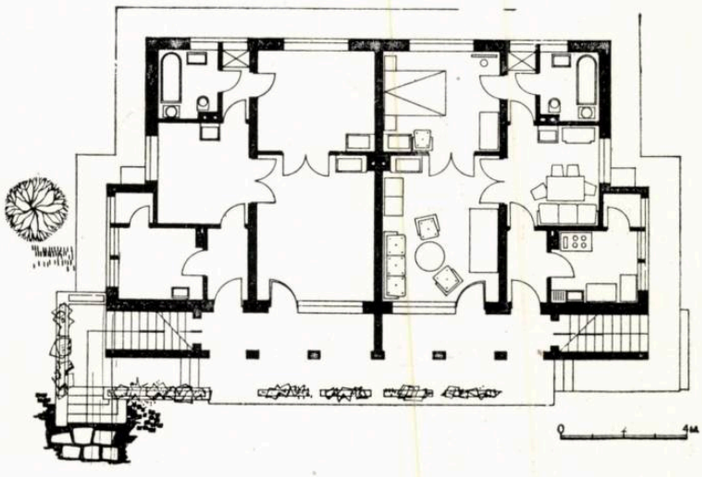

Plan parter

Pentru salariații întreprinderii « Electroputere » s-au construit pe b-dul 23 August — bulevard ce leagă orașul Craiova de lunca Jiului — 5 blocuri de locuințe p + 1 etaj cu cîte 4 apartamente fiecare.

Amplasarea blocurilor, înclinată față de axa străzii, a fost dictată atît de orientare, cît și pentru a evita demolări.

Apartamentele au toate aceeași distribuție; un vestibul luminat prin ușa de intrare, din care se accede în hol-sufragerie și bucătărie. Din hol-sufragerie se trece în camera de zi și tamponul ce deservește dormitorul și baia.

Toate încăperile sînt luminate și ventilate direct. Încălzirea se face prin sobe cu lemne.

Suprafața locuibilă pe apartament este de 40 m². K_3 pe palier, realizat prin aplicarea corecțiilor, este de 0,53, iar pe bloc, 0,49.

Ca sistem constructiv s-a adoptat acela al zidurilor portante cu planșee și grinzi de beton armat. O problemă mai dificilă a fost aceea a fundațiilor, terenul fiind de umplutură și neuniform, atît ca natură a materialelor de umplutură, cît și ca rezistență de penetrare. Pentru aceasta a fost nevoie să se adîncească săpăturile de fundare cu 0,5 m sub cota prevăzută în proiect, adîncime pe care s-a prevăzut să se execute o umplutură de loess nisipos bine bătut.

Deoarece terenul este în pantă, coborînd spre stradă, s-au amenajat în dreptul intrărilor niște terase exterioare.

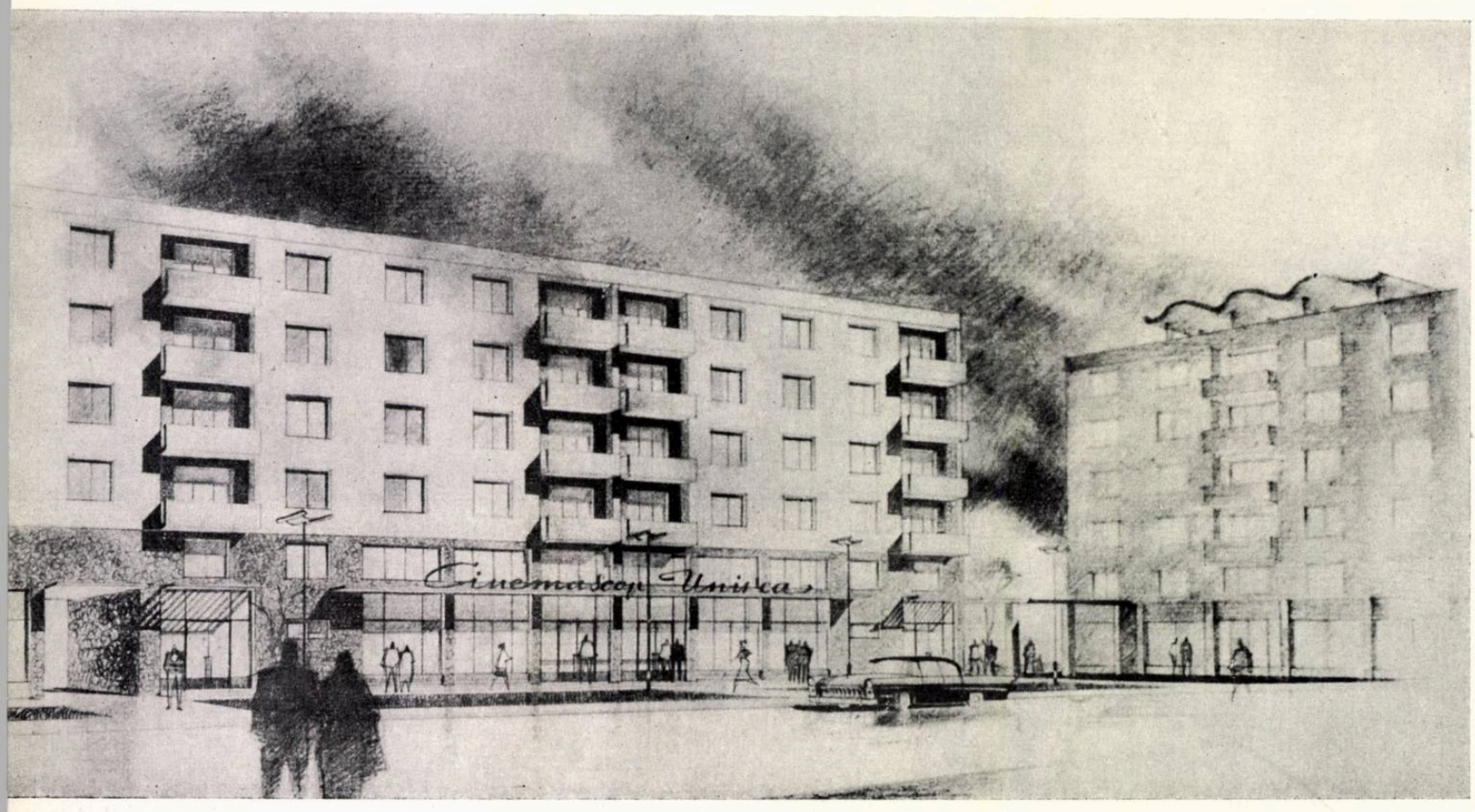

1

BLOC DE LOCUINȚE ȘI CINEMATOGRAF LA CRAIOVA

Colectiv de proiectare:
Arhitecții R. Barbu, C. Dobrinescu

Datorită capacității mici a cinematografelor din orașul Craiova s-a impus construirea unui cinematograf cu 800 de locuri. Inițial, prin sarcina de proiectare, construcția se concepuse ca o lucrare independentă, dar organele de avizare au recomandat asamblarea cinematografului cu un bloc de locuințe, aceasta în special din motive de economie.

Blocul a fost amplasat pe strada Cuza-Vodă.

Ideea care a stat la baza proiectului a fost aceea de a realiza două volume: volumul unui bloc de locuințe avînd la parter recepția cinematografului și volumul sălii de spectacol. Blocul are subsol, parter, mezanin și patru etaje. Subsolul este destinat centralei termice, centralei de ventilații a cinematografului, hidrofoarelor, spălătoriei și uscătoriei.

La parter, recepția cinematografului se compune dintr-un vestibul cu două case de bilete, un hol, un bufet și două grupuri de w.c.-uri. Sala, tratată într-o pantă unică, permite o bună vizibilitate asupra ecranului cinemascop, iar evacuările se fac prin patru uși laterale.

Pereții sălii sînt acoperiți cu lambriuri furniruite pînă la 2,50 m, iar restul pînă la plafon, cu catifea. Plafonul este tratat ca în proiectul tip de cinematograf cu plăcuțe de ipsos, însă în suprafețe mari, fragmentate, realizîndu-se în același timp scafele de iluminat.

Blocul de locuințe se compune din 52 de apartamente, dintre care 26 cu două camere și 26 cu o cameră, amplasate la mezanin și cele 4 etaje. Faptul că la parter s-a proiectat un cinematograf a impus soluția apartamentelor cu coridor central și două scări laterale, care vor putea fi folosite și pentru blocurile ce urmează a se construi în prelungirea acestuia.

Indicele K_3 pe etaj, fără corecții, este de 0,52, iar pe bloc, de 0,50. Apartamentul mediu convențional, socotit la 30 m^2 suprafață locuibilă, costă 39 872 lei, iar costul pe metru pătrat locuibil este de 1 330 lei.

Arhitectura fațadelor este simplă; parterul și mezaninul sînt tratate cu tencuială din praf de piatră cu colorant roșu închis.

Atît cinematograful, cît și blocul de locuințe sînt prevăzute cu încălzire centrală de la centrala termică instalată în subsol. Cinematograful este prevăzut și cu aer condiționat, atît pentru hol, cît și pentru sală.

2

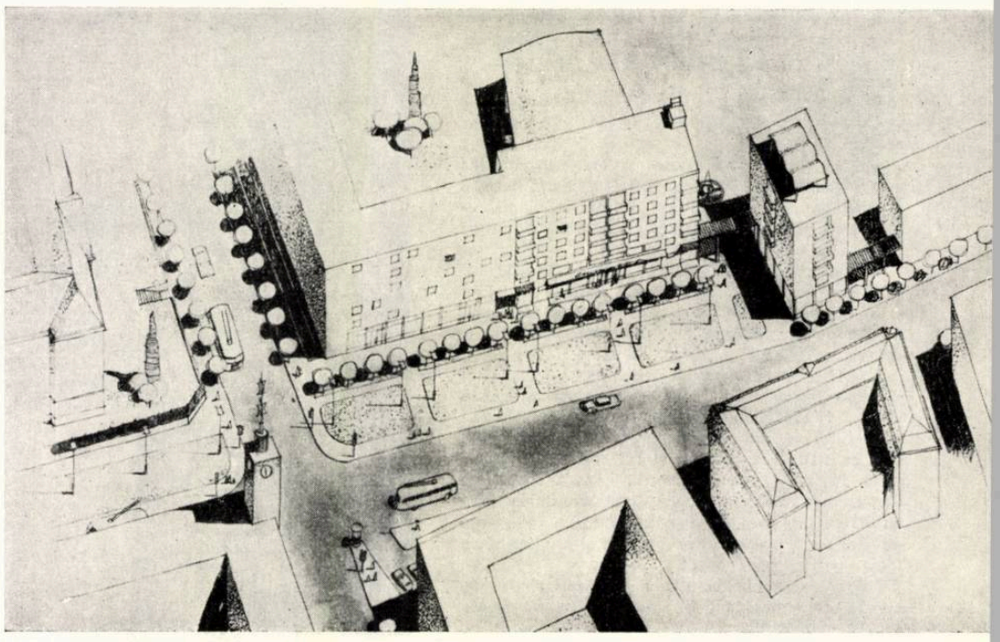

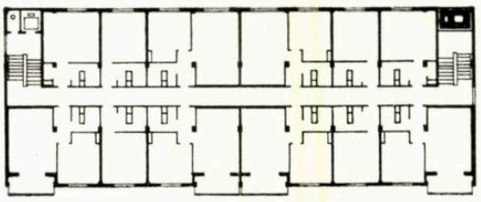

3

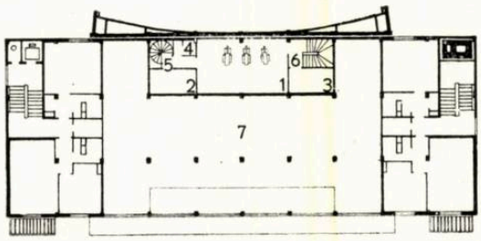

4

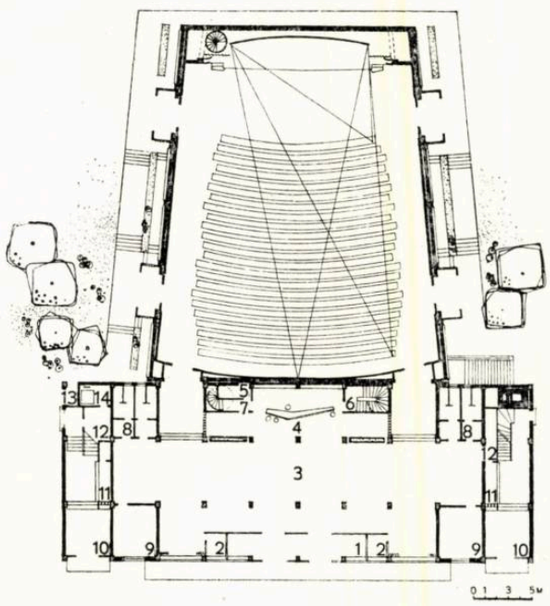

5

6

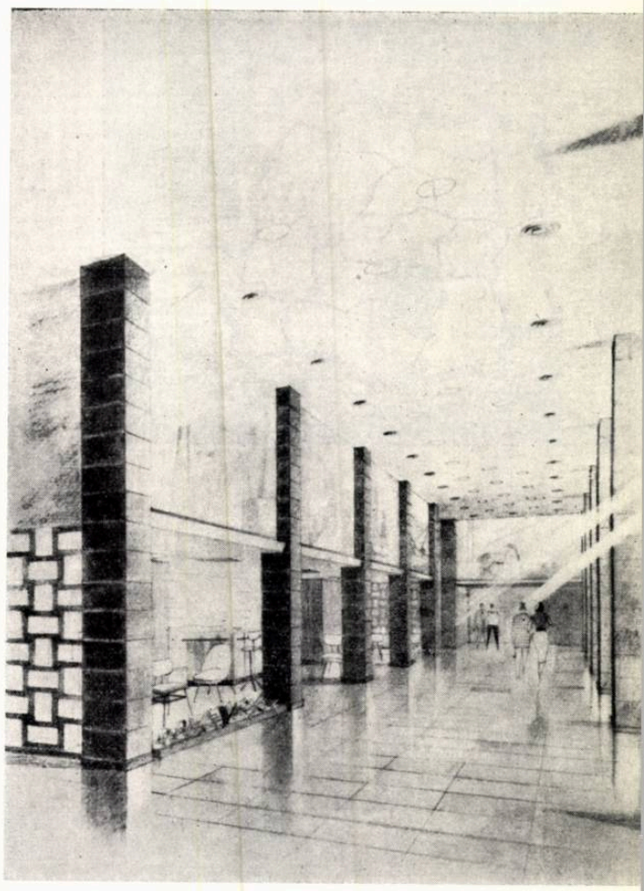

7

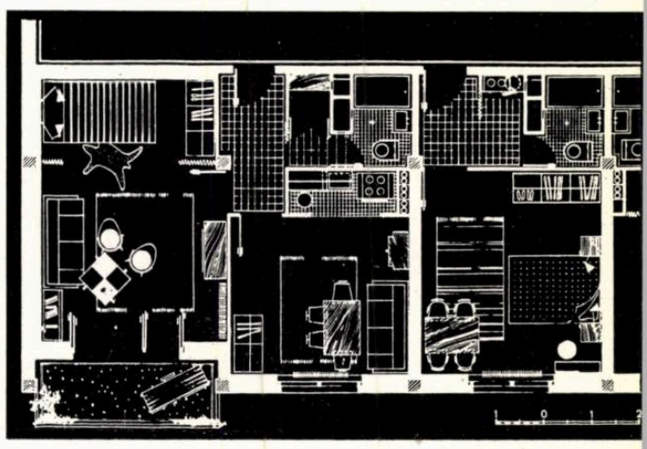

8

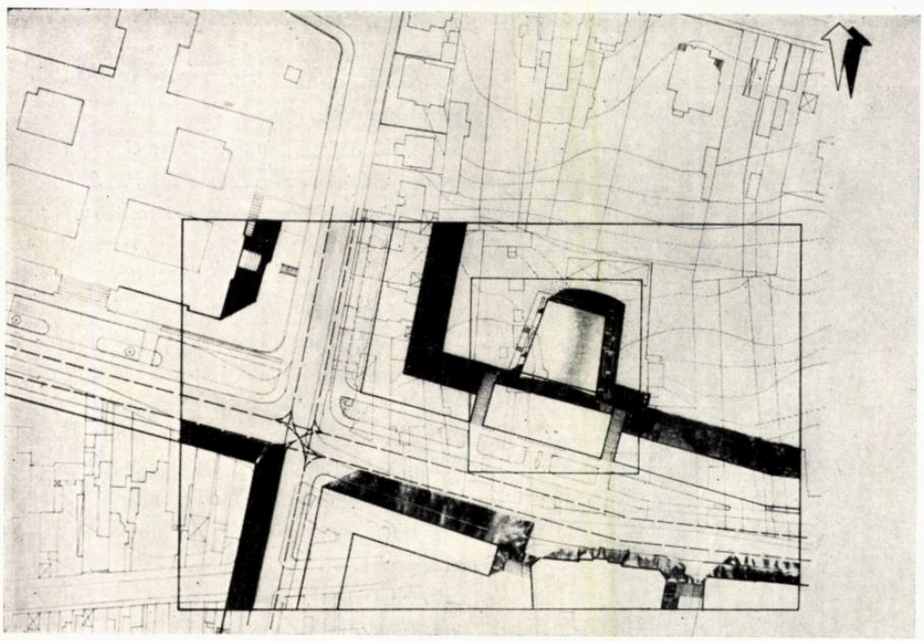

1 — Perspectiva blocului
2 — Perspectiva aeriană a pieței
3 — Plan etaj curent
4 — Plan mezanin

1. Proiecții — 2. Instalații electrice — 3. Derulare — 4. Grup sanitar — 5, 6. Acces cabină proiecții — 7. Gol hol

5 — Plan parter

1. Vestibul — 2. Casă de bilete — 3. Hol — 4. Bufet 5. Tablou electric — 6, 7. Acces cabină proiecții — 8. W. C. 9. Birou — 10. Intrare bloc locuințe — 11. Portar — 12. Cărucioare, biciclete — 13. Gunoi — 14. Motor lift

6 — Plan de situație
7 — Perspectivă interioară a holului
8 — Detaliu de apartament și garsonieră
9 — Secțiune transversală

9

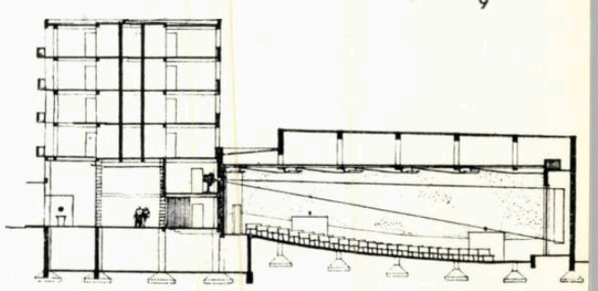

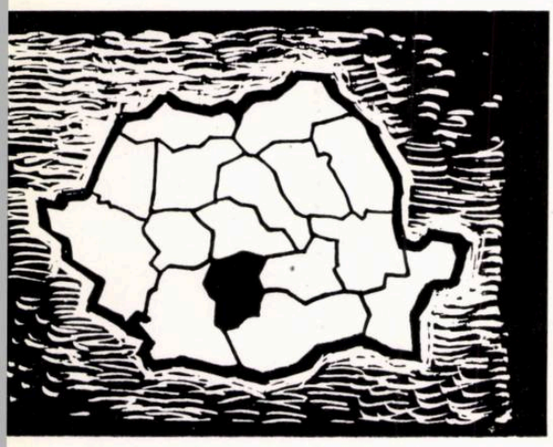

I. R. P. PITEŞTI

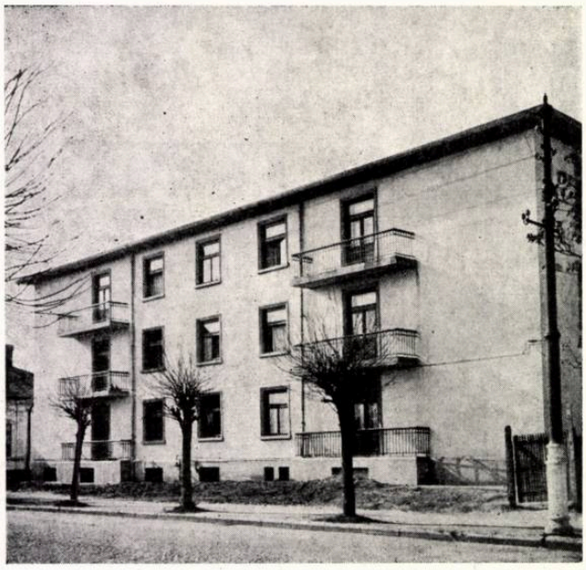

1

2

Înfiinţarea Institutului regional de proiectare, în mai 1957, a însemnat o cotitură importantă în domeniul proiectării şi al construcţiilor în regiunea Piteşti.

Din primele zile ale înfiinţării sale, I.R.P. Piteşti a avut în faţa sa probleme extrem de numeroase şi variate, care au cerut micului colectiv ce reprezenta începutul institutului, eforturi serioase. Colectivul a început însă să crească repede, noi cadre tehnice s-au alăturat primelor şi în scurt timp s-a consolidat, devenind capabil să rezolve singur aproape toate problemele ce i se puneau.

Şi problemele nu lipseau. De la cele mai simple, ridicate de adaptarea la teren a proiectelor tip, pînă la sistematizări, complexe industriale, locuinţe, stadioane, teatre, întreaga gamă a fost studiată şi rezolvată în cadrul institutului în cei doi ani de activitate.

Aceasta, pentru a enumera numai problemele legate direct de arhitectură, întrucît institutul a avut de proiectat şi lucrări speciale, cum ar fi proiecte pentru poduri, canalizări, drumuri, electrificări etc.

Pentru a face faţă tuturor sarcinilor trasate a fost nevoie de mobilizarea tuturor forţelor şi în special a proiectanţilor arhitecţi, care prin eforturi susţinute de adîncire a problemelor de creaţie au asigurat la timp planul de investiţii al regiunii cu proiecte de bună calitate.

Ridicîndu-şi cu perseverenţă nivelul profesional, arhitecţii au luptat pentru reducerea preţului de cost şi accelerarea ritmului de proiectare. Conducerea institutului a antrenat în proiectarea complexă pe toţi arhitecţii tineri, care, îndrumaţi îndeaproape de arhitecţii cu experienţă, au reuşit să elaboreze proiecte de un nivel profesional corespunzător.

Putem spune, pe drept cuvînt, că realizările institutului se datoresc în cea mai mare măsură

3

1 — Bloc de locuințe cu 15 apartamente, construit în apropierea gării orașului Pitești.
2, 3, 4, 5 — Blocuri de locuințe construite pe cornișa orașului Pitești.

tineretului, care, bucurîndu-se din plin de sprijinul conducerii institutului și de aprecierea și încurajarea organelor locale de conducere, s-a putut manifesta în toată voia. Varietatea temelor studiate a dat celor tineri posibilitatea să pună la contribuție toată personalitatea, îndemînarea și fantezia, lărgindu-și cercul cunoștințelor profesionale cu mult mai mult decît ar fi făcut-o într-un alt mediu.

Pe de altă parte, legătura nemijlocită cu execuția, care aici se oferă proiectantului din plin, îi dă satisfacția de a putea urmări realizarea concepției sale de arhitectură. Iar faptul că între proiectant și executant s-a putut stabili un contact direct și permanent, dată fiind prezența proiectanților pe șantier ori de cîte ori nevoile acestuia o cer, a făcut ca nivelul execuției să crească indiscutabil.

Este locul să menționăm aici inițiativa institutului, care, ca urmare a Hotărîrii Plenarei Comitetului Regional de Partid din aprilie 1958, cu privire la reducerea prețului de cost al locuințelor, a proiectat un tip de locuință cu cost redus. Acest proiect, în două variante, a fost realizat ca machetă în mărime naturală și supus criticii publicului; macheta a fost văzută și de organele de conducere ale D.A.U., care au avizat-o.

Cu această secție tip, îmbunătățită în urma sugestiilor primite de la public și de la organele D.A.U., s-au proiectat și sînt în curs de execuție încă din 1958 trei blocuri în orașul Pitești, totalizînd 114 apartamente. Prețul unui astfel de apartament este cuprins între 31 000 și 37 500 lei.

Dintre numeroasele proiecte realizate în institut, prezentăm cîteva mai interesante, care ilustrează, atît activitatea bogată de construcție din regiunea Pitești, cît și eforturile proiectanților pentru a realiza construcții cît mai economice, bune și frumoase.

Arh. C. POPEȘTEANU

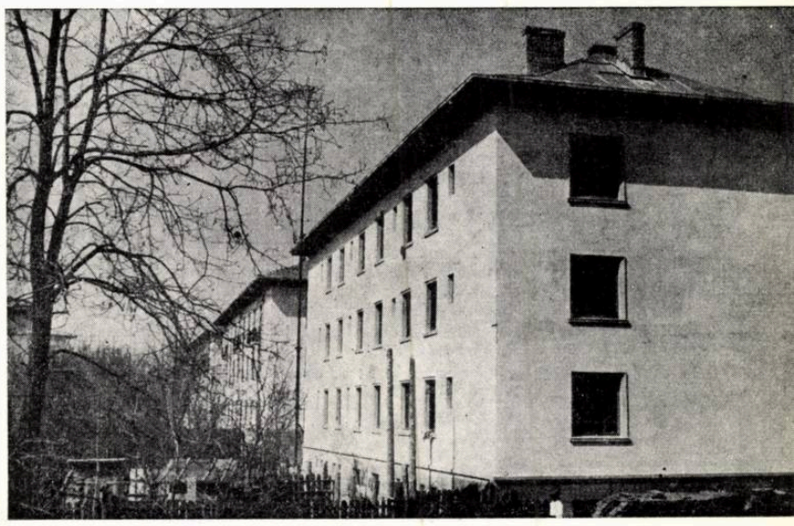

4

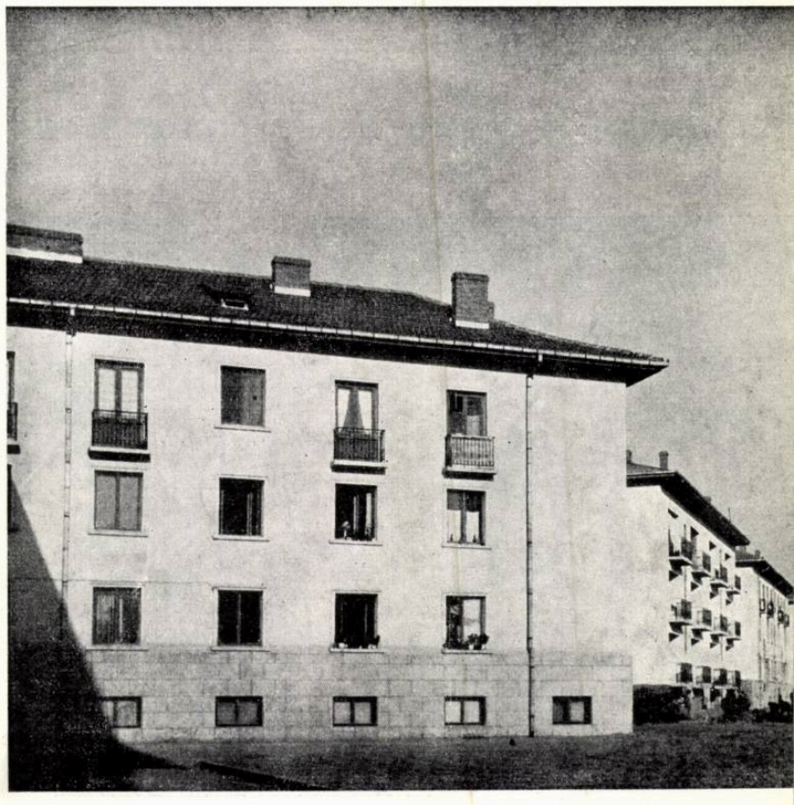

5

Perspectivă

Plan nivel curent
1. Apartament tip A — 2. Apartament tip B

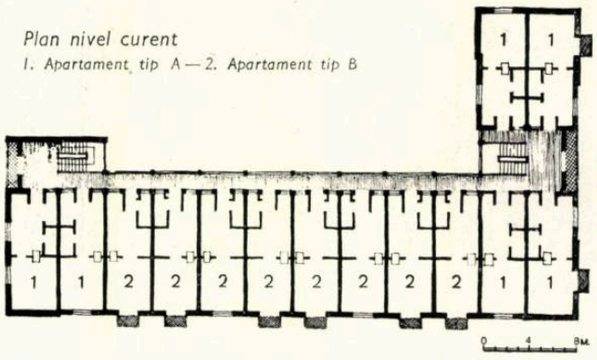

Detaliu de apartament

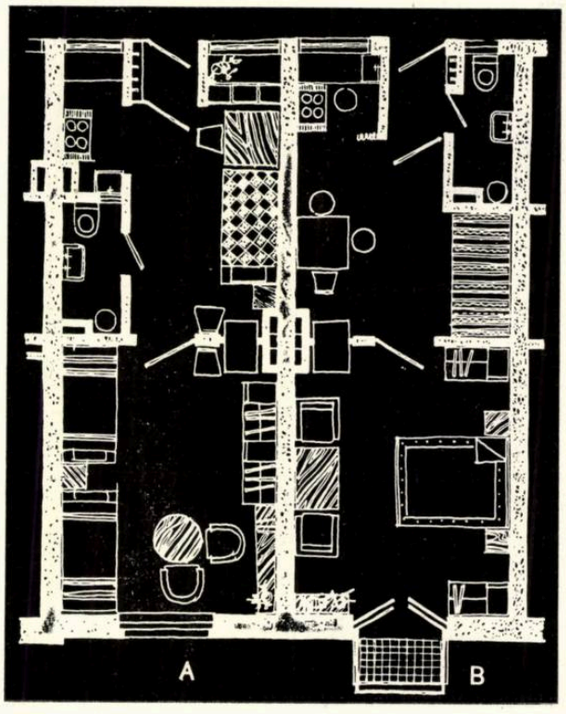

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA LEONTE FILIPESCU - PITEȘTI

Autor, arh. I. Grigorescu

În cvartalul Leonte Filipescu, pe strada cu același nume, s-a proiectat construirea unui bloc, avînd subsol, parter și două etaje, cu apartamente de două camere.

Pentru acest bloc au fost studiate două tipuri de apartamente deservite de un coridor exterior.

Deosebirea dintre ele constă în dispoziția diferită a grupului sanitar și respectiv a nișei de gătit:

Apartamentul tip «A» are grupul sanitar dispus pe aceeași linie cu nișa de gătit; în felul acesta, camera de zi este în imediată vecinătate a coridorului exterior de legătură și beneficiază de o bună luminozitate.

La apartamentul tip «B», prin amplasarea grupului sanitar lîngă peretele coridorului exterior se creează o nișă pentru patul din camera de zi, dar camera pierde din luminozitate.

Cu toate aceste dezavantaje, majoritatea celor care au vizitat macheta în mărime naturală, expusă în centrul orașului, au preferat apartamentul tip «B», socotind că are o distribuție interioară mai judicioasă.

Sistemul constructiv adoptat la acest bloc este zidăria portantă și planșee monolit, utilizîndu-se cofraje de inventar.

Încălzirea este prevăzută cu sobe.

Indici

Suprafață desfășurată	2 510 m²
Suprafață locuibilă	1 220 m²
K_3 pe bloc	0,585

BUFET EXPRES ȘI LOCUINȚE - PITEȘTI

Autor, arh. Șt. Iojică

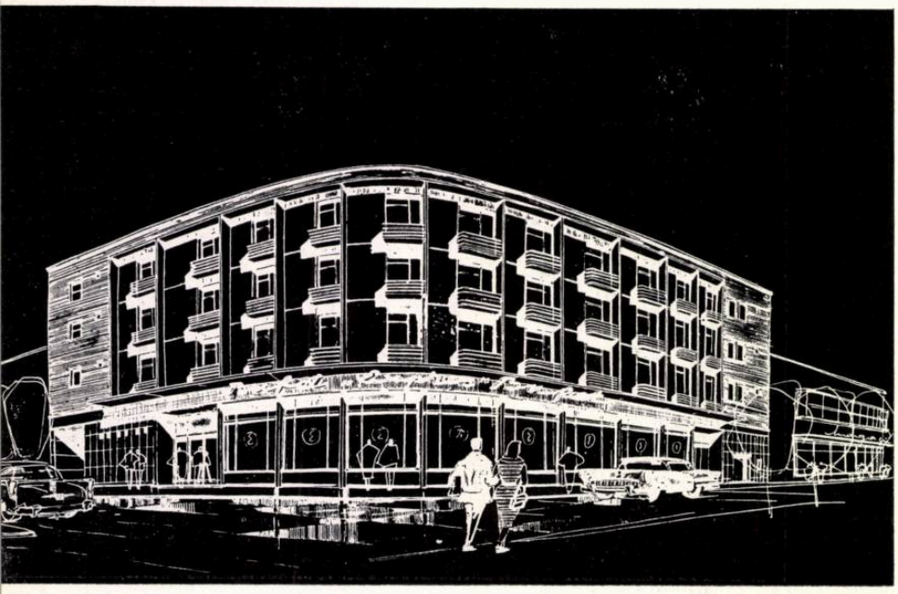

Pe un teren situat în strada Craiovei colț cu strada Unirii, în plin centru comercial al orașului Pitești, s-a proiectat și este în curs de execuție o construcție care cuprinde la parter un bufet expres, iar la etaj, locuințe.

Bufetul are două intrări la capetele sălii de consum. Vitrinele cu exponate sînt amplasate pe latura interioară. Sala de consumație poate cuprinde 100 de persoane într-un schimb de 20 de minute sau 300 de persoane pe oră.

Procesul de producție se desfășoară în partea interioară a construcției și se dezvoltă numai pe parter.

Anexele și preparările pentru bucătărie au acces separat, alimentele și legumele fiind distribuite din camera de primire a alimentelor, unde sînt sortate și cîntărite.

De asemenea au fost prevăzute camere frigorifice pentru produse care vor trebui păstrate de la o zi la alta.

Grupurile sanitare care deservesc personalul bufetului sînt amplasate la capătul dinspre strada Unirii.

La cele 3 niveluri superioare se află locuințe, așezate de-a lungul unui coridor exterior. Pe fiecare etaj sînt trei apartamente cu două camere cu dependințe și trei apartamente cu o cameră cu dependințe, plus trei garsoniere.

Accesul la etaje se face prin intermediul a două scări. Amplasarea blocului pe direcția sud-est prezintă o orientare foarte bună pentru locuințe.

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL REPUBLICII-PITEȘTI

Colectiv de proiectare: arhitecții I. Chivulescu, C. Antonescu; ing. L. Georgescu

În orașul Pitești, pe un teren situat pe b-dul Republicii, s-a proiectat și s-a construit un bloc de locuințe în formă de L, cu subsol, parter și trei etaje.

Accesul în bloc se face prin trei intrări, din care două dinspre bulevard și una dinspre grădina Sfatului popular al orașului.

În total s-au realizat 48 de apartamente, din care 14 cu o cameră, 30 cu două camere și 4 cu trei camere.

Construcția s-a proiectat și s-a executat pe fundații de beton cu ziduri portante de cărămidă și planșee prefabricate din grinzi și corpuri de umplutură. Încăperile blocurilor vor fi prevăzute cu sobe.

Plastica fațadelor a fost tratată cu elemente simple, exprimînd sincer structura și partiul de arhitectură.

Tencuielile exterioare sînt de piatră și profile trase cu praf de piatră. Loggiile și balcoanele creează un ritm pe fațade, a căror tratare cu elemente simple exprimă sincer structura și partiul de arhitectură.

Soclul este tot de similipiatră cu bosaje.

Acest bloc de locuințe a fost proiectat în 1957 și s-a construit în 1958, valoarea întregii lucrări ridicîndu-se la suma de 2 400 000 lei.

Indici

Suprafața construită desfășurată	3 434 m²
Suprafața locuibilă	1 416 m²
K_3 pe palier	0,47
K_3 pe bloc	0,42
Cost mediu pe apartament	50 000 lei
Număr de locatari	172

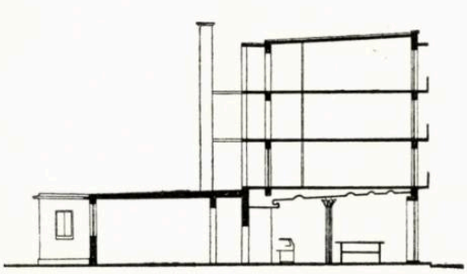

2

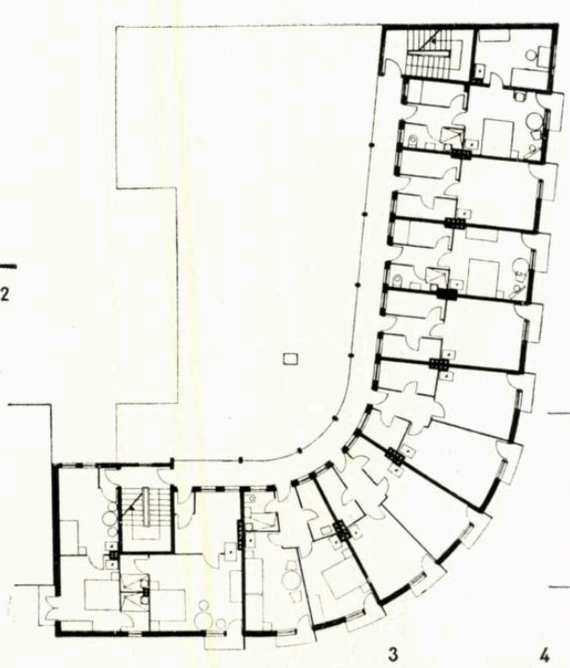

3

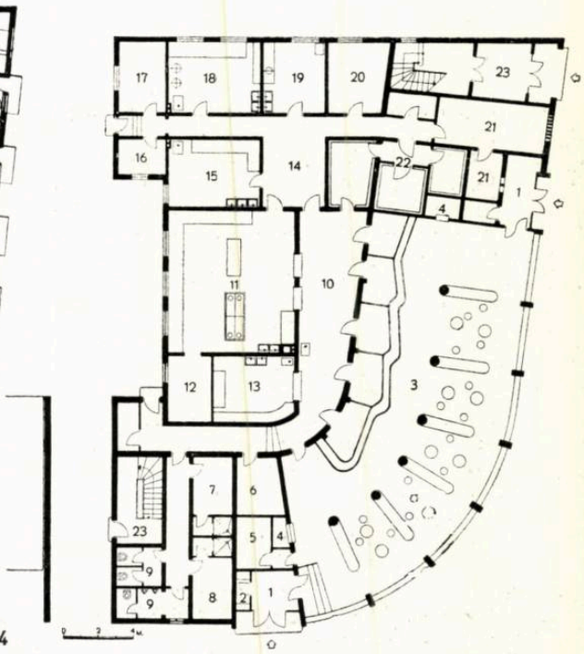

4

1 — Perspectivă
2 — Secțiune
3 — Plan etaj curent
4 — Plan parter

1. Intrare bufet — 2. Telefon — 3. Sală de consumație — 4. Casă — 5. Responsabil — 6. Cameră ventilație — 7. Vestiar personal femei — 8. Vestiar personal bărbați — 9. Grupuri sanitare personal 10. Oficiu — 11. Bucătărie — 12. Spălător vase de bucătărie — 13. Spălător veselă — 14. Primire alimente — 15. Preparate reci — 16. Birou — 17. Păsări 18. Legume — 19. Carne — 20. Cămară — 21. Depozite — 22. Grup frigorific: băuturi, lapte-ouă, carne — 23. Intrări la locuințe

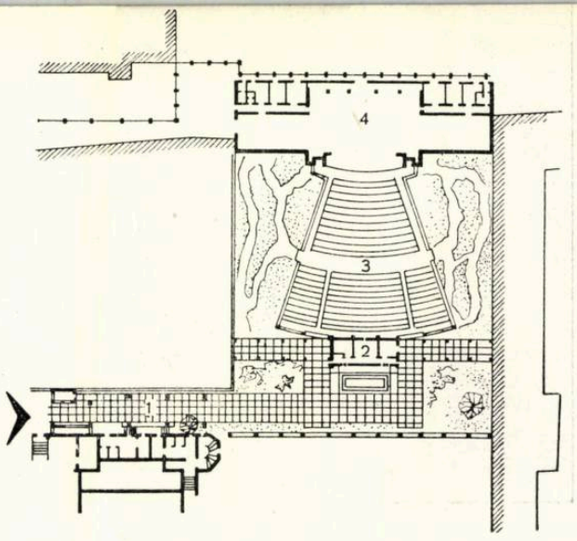

TEATRU ÎN AER LIBER LA PITEȘTI

Colectiv de proiectare: arh. I. Chivulescu, ing. C. Pîrlea

Teatrul în aer liber din Pitești face parte din ansamblul de lucrări realizate în anul 1958.

Amplasat pe un teren în suprafață de aproape 1 ha, situat în centrul orașului, teatrul formează un ansamblu armonios împreună cu edificiile de seamă ale orașului: Casa de Cultură, cinematograful Muncitoresc etc.

În prezent, accesul se face printr-o alee secundară dinspre strada Justiției, urmînd ca într-o primă etapă el să se facă dinspre strada Victoriei potrivit prevederilor planului de sistematizare întocmit de I.R.P. Pitești.

Teatrul cuprinde: un portic de intrare, amfiteatrul și corpul scenei. Capacitatea sa este de maximum 700 de locuri, fiind conceput pentru teatru dramatic, ansambluri muzicale, coruri, concerte, conferințe etc.

Corpul scenei cuprinde: scena propriu-zisă, larg dimensionată, și buzunarele laterale, cu cabinele de artiști și grupurile sanitare.

«CASA TINERETULUI» LA PITEȘTI

Autori, arhitecții K. Lissai și D. Munteanu

Proiectul inițial pentru această lucrare a fost întocmit de Secția de arhitectură a Sfatului popular al regiunii Pitești.

O dată cu înființarea Institutului regional de proiectare Pitești, acesta a preluat proiectul, aducîndu-i o serie de modificări.

În prezent, construcția «Casei Tineretului» este dată în funcțiune și cuprinde: un vestibul în care se găsește casa de bilete și un hol cu garderobă din care se poate trece spre grupurile de w.c.-uri bărbați și femei, plasate în partea din spate a construcției. Tot din acest hol pornește și scara către etaj. Intrarea în sală se face din acest hol pe patru uși.

Sala, spațioasă, are pe partea laterală, spre stradă un spațiu pentru bufet, larg deschis către sală, iar în fund scena, redusă ca proporții, care poate servi numai pentru conferințe sau spectacole de dans.

Construcția s-a executat din blocuri mici de beton, care au înlocuit cărămida.

Plafonul sălii mari este format din ferme de lemn lamelare, de care s-a agățat un plafon de lemn lucrat în casete, cu grinzi și panouri din șipci de stejar așezate în diagonală și lustruite natur. Sala mare și biblioteca de la etaj sînt pardosite cu parchet; restul încăperilor, cu mozaic.

Pereții interiori sînt tencuiți și gletuiți cu zugrăveli simple într-un singur ton.

La exterior, tencuiala s-a făcut cu mortar de var și praf de piatră.

Încălzirea este centrală, cazanul fiind plasat într-o încăpere anexă, denivelată față de restul construcției.

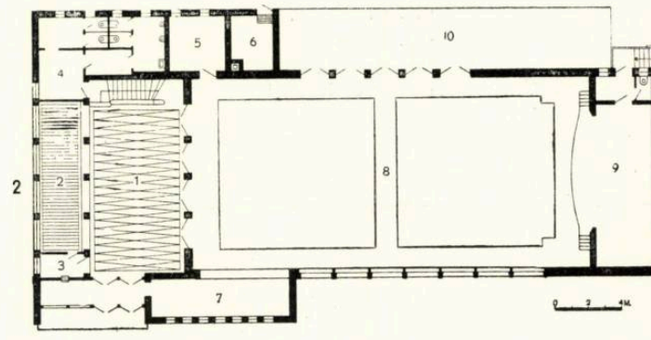

1 — Vedere
2 — Plan
1. Hol — 2. Vestiar — 3. Casa
4. Grup sanitar — 5. Depozit
6. Camera cazanului — 7. Bufet
8. Sală de spectacole și de dans
9. Scena — 10. Terasă

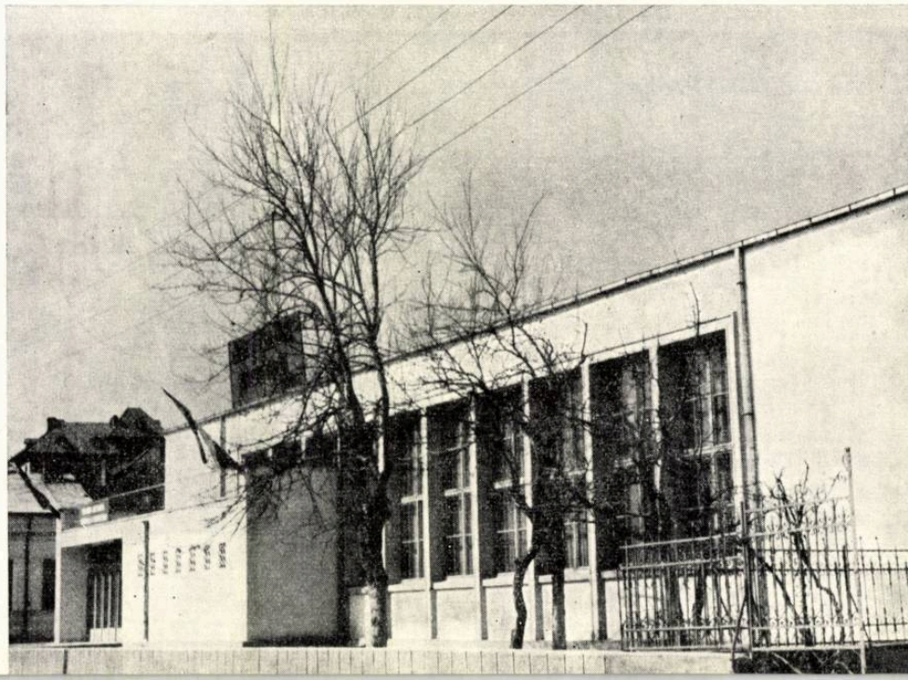

1

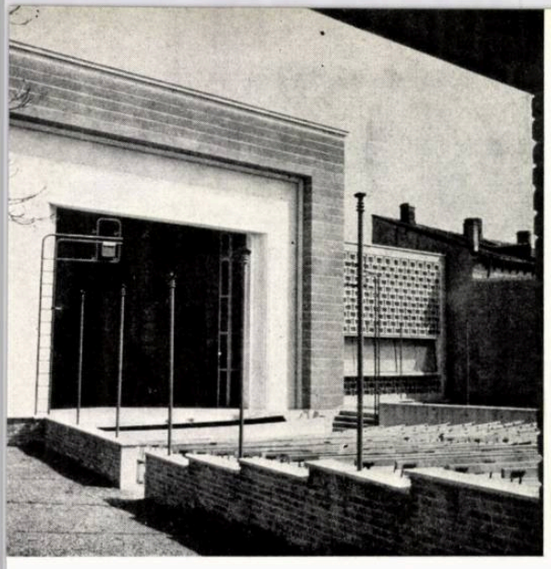

3

1, 3 — Vederi
2 — Plan
1. Pasaj și intrare — 2. Cabină de proiecție
3. Amfiteatru — 4. Scenă cu anexe

Plastica fațadelor, tratată în bosaje alternate de suprafețe netede și de traforuri, asigură linia clasică a volumelor, dîndu-i o notă expresivă de pitoresc și de eleganță, lipsit de masivitate și de monotonie și legîndu-se armonios cu natura înconjurătoare.

Volumul central al scenei, cu golul propriu-zis bine dezvoltat și dimensionat după regulile de utilitate și acustică, este încadrat de o profilație simplă tratată în alb, net contrastantă cu tonalitatea roșie-portocalie a fațadei.

De o parte și de alta, două corpuri laterale destinate culisării decorurilor, încadrează volumul scenei. Aceste corpuri au fost tratate în traforuri, cu două vitrine pentru afișaj.

De menționat este buna execuție, care a contribuit foarte mult la aspectul și rezistența la intemperii a construcției.

CĂMIN CULTURAL LA GĂVANA

Proiect I.P.C.T. Lucrări de adaptare, arh. Șt. Iojică

Proiectul inițial pentru construcție a fost un proiect tip I.P.C.T. de cămin cultural cu 300 de locuri. Acest proiect a fost adaptat pentru o capacitate mai mare, lungindu-se sala de spectacole cu încă o travee și introducîndu-se un balcon.

În acest sens, pentru introducerea balconului a fost necesară și supraînălțarea scenei cu un metru.

În restul lucrării, detaliile de execuție, distribuția încăperilor de la intrare, scena cu anexele etc. au rămas cele existente în proiectul tip pentru cămin cultural cu 300 de locuri.

Lucrarea a fost executată în întregime, fiind dată în folosință în 1958.

STADIONUL ORAȘULUI PITEȘTI

Colectiv de proiectare: arh. I. Grigorescu, ing. I. Osiceanu

Orașul Pitești posedă actualmente un stadion în parcul orașului situat în albia majoră a Argeșului, cu o tribună de lemn pentru 1 000 de spectatori.

Avînd în vedere că aceasta impietează asupra folosirii parcului, care pierde o bună parte din suprafața sa, cît și faptul că terenul intră în zona inundabilă în anii cu ploi intense, s-a proiectat un nou stadion, amplasat în partea de sus a orașului, avînd perspectivă spre valea Argeșului.

Legăturile cu orașul vor fi asigurate de străzile Stadionului, Eroilor și o stradă în trepte ce urmează să se deschidă.

Ansamblul cuprinde: terenul de competiții, fotbal și atletism cu o tribună pentru 10 000 de spectatori, vestiare pentru sportivi, un teren de competiții volei-baschet cu o tribună cu 1 500 de locuri, cu vestiare, precum și un teren de antrenament pentru aceste discipline sportive.

Tribuna principală va fi parțial îngropată și parțial deasupra terenului, pe taluzul format din excavarea pămîntului. Ea va cuprinde cca. 3 000 de locuri.

Avînd în vedere poziția stadionului față de lunca rîului Argeș, cît și în raport cu orientarea față de soare, tribuna va avea secțiune variabilă, fiind mai înaltă spre vest și descrescînd spre est, către intrarea principală.

Stadionul de volei-baschet este proiectat în săpătură cu pereți taluzați. În lungul aripilor lungi sînt situate cele 1 500 de locuri, aripile scurte fiind brăzduite.

Cele două vestiare, prevăzute și cu depozite de echipament, cabinete medicale, camere pentru antrenori, arbitri etc., deservesc atît terenurile de competiții, cît și pe cele de antrenament.

Terenul liber s-a prevăzut a se amenaja cu plantații joase și înalte.

1

1 — Secțiune longitudinală
2 — Secțiune prin tribuna principală
3 — Perspectivă aeriană

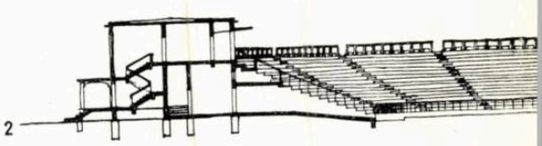

2

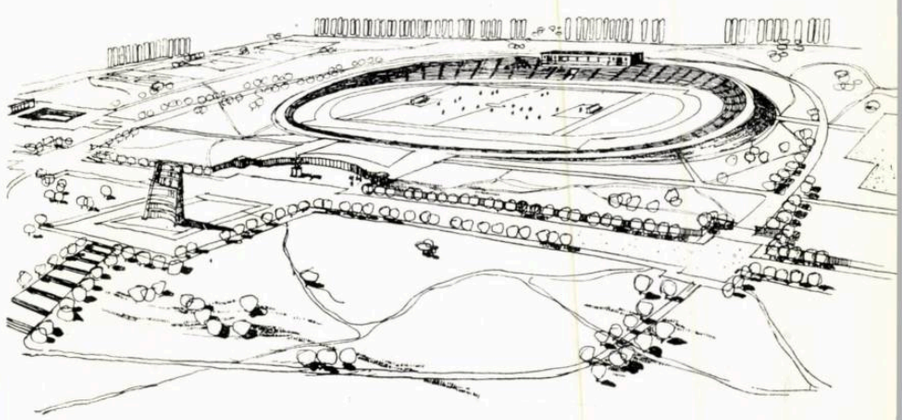

3

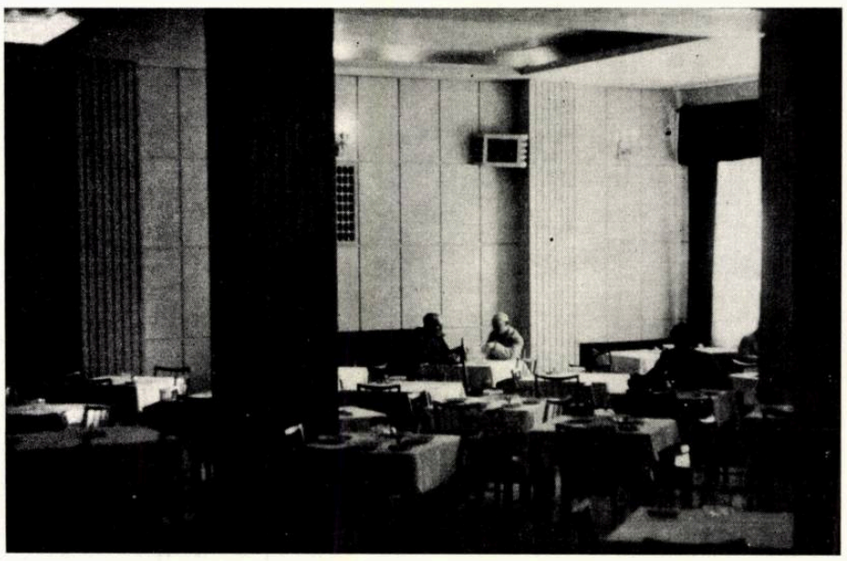

RESTAURANTUL «ARGEȘUL»-PITEȘTI

Autor, arh. Șt. Iojică

Avînd în vedere continua dezvoltare și îmbunătățire a rețelei de alimentație publică, s-a hotărît amenajarea unui restaurant la Pitești, în localul din strada Victoriei, în locul a trei magazine.

Restaurantul cuprinde o sală mare la parter cu o capacitate de 160 de locuri și o sală mare pentru recepții, plus 4 alveole mici cu o capacitate totală de 100 de locuri.

Bucătăria, camerele de preparare și depozitele sînt plasate la subsol.

Serviciul se face printr-un oficiu la parter și altul la etaj, legate prin intermediul unui montecharge.

Accesul publicului la etaj se face printr-o scară de marmură larg dimensionată, avînd legătură directă cu sala de la parter și un acces separat direct de afară. Palierul de jos al scării este și un mic tampon de acces la grupul de w.c. de la parter, grup care corespunde celor de la etaj pe palierul superior al scării.

De asemenea, etajul este prevăzut cu o garderobă proprie și cu o terasă cu o capacitate de cca. 80—100 de locuri.

O grădină de vară, în spatele construcției — cu o capacitate de 300 de locuri și cu acces direct din strada Victoriei, printr-un pasaj — completează acest restaurant.

Sistemul de încălzire este central, prevăzîndu-se și instalație proprie de recondiționare a aerului, amplasată la subsolul construcției.

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA UNIRII-PITEȘTI

Colectiv de proiectare: arh. I. Grigorescu, ing. D. Savu

Pe strada Unirii, pe un teren cuprins între două construcții existente, s-a proiectat un bloc de locuințe cu parter și două etaje, cu apartamente de două și trei camere deservite de un coridor exterior.

În afara camerelor de locuit, acestea mai cuprind un vestiar, o bucătărie, o cămară sau dulap-cămară, duș-lavoar și w.c.

Pe palierele intermediare ale scării sînt situate spălătoria și uscătoria blocului.

Proiectul acestui bloc, ulterior celui din strada Leonte Filipescu, prezintă unele îmbunătățiri: se mărește camera de zi, care devine piesa majoră a apartamentului, se creează o bucătărie separată complet prin zid și se degajează camera de zi prin dispunerea vestiarului de intrare în continuarea grupului sanitar (la apartamentele cu două camere).

W.C.-ul, care este separat de grupul duș-lavoar, este ventilat pe deasupra vestibulului de la intrare.

Sistemul constructiv este zidăria portantă și planșee de beton armat monolit; învelitoarea în terasă.

Indici

Suprafața desfășurată	1 209,60 m²
Suprafața locuibilă	661,31 m²
K_3 pe bloc	0,53

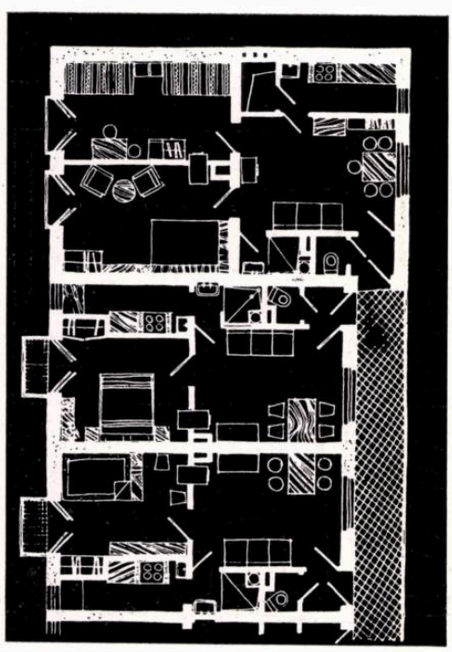

1

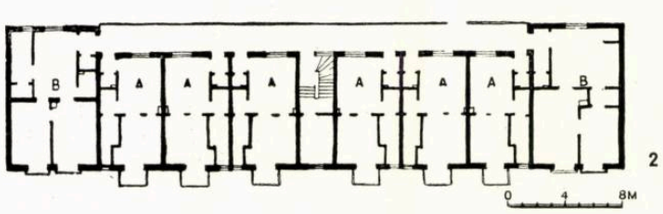

2

1 — Detaliu de apartament
2 — Plan
A. Apartamente cu 2 camere
B. Apartamente cu 3 camere
3 — Perspectivă

3

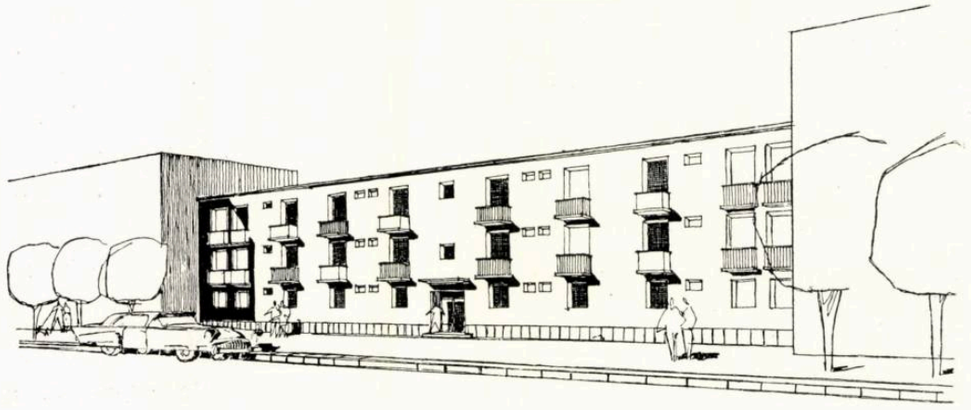

FABRICĂ DE MOBILĂ LA RÎMNICUL VÎLCEA

Arh. Șt. Iojică

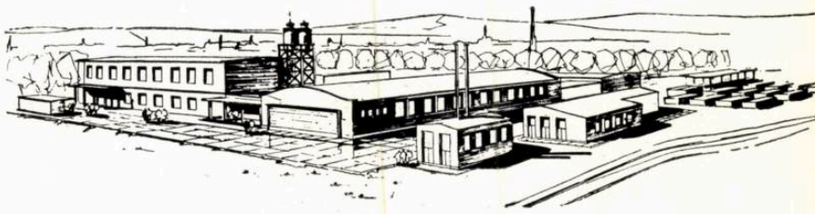

Perspectivă

Terenul pe care se va dezvolta fabrica este amplasat în partea sudică a orașului Rîmnicul Vîlcea, în apropierea confluenței rîului Olănești cu Oltul.

Fabrica se compune din: platforma de stivuirea și depozitarea materialului lemnos, un șopron de sortare și croire a materialului, uscătorul, hala de fabricație nouă, hala existentă care va fi amenajată și transformată în raport cu specificul de fabricație, centrala termică, construcția care cuprinde centrala de ventilație, magazia de materiale, garajul și cabina portarului cu fișierul de pontaj.

Construcțiile se dezvoltă pe un singur nivel, cu excepția halei vechi, care are două niveluri.

Hala existentă a constituit o dificultate în proiectare, dat fiind că planul general și fluxul tehnologic au fost determinate în funcție de această hală.

Materialul lemnos este adus cu mașinile din gară de la o distanță mică; în interiorul fabricii, transportul de la platforma de stivuire la uscător și în hală se face cu ajutorul vagonetelor.

Fabrica va fi dotată cu utilaj modern, instalație centrală de încălzire și ventilație. Dotările social-sanitare sînt bine dimensionate și suficiente pentru întregul efectiv de muncitori.

Cu excepția halei vechi, care va fi transformată, toate construcțiile sînt noi; se va folosi un sistem constructiv monolit, dată fiind cererea constructorului, care nu posedă utilaje grele pentru manipulat prefabricatele. S-a ales o soluție cu cadre cu riglă curbă și tiranți, acoperite cu pînze subțiri.

BLOCURI DE SERE LA PITEȘTI

Colectiv de proiectare: arh. I. Chivulescu, ing. O. Ionescu

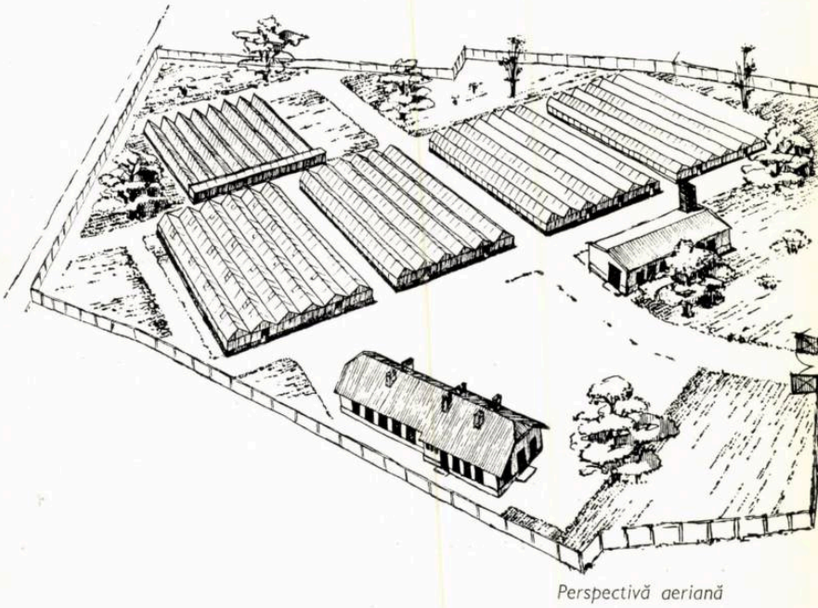

Perspectivă aeriană

Terenul pe care s-au proiectat aceste blocuri de sere este situat în plină zonă verde a orașului, vecin cu parcul de odihnă « Vasile Roaită » și cu pepiniera dendrologică a orașului.

În prezent, lucrarea este parțial executată, funcționînd doar un singur bloc de sere pentru tomate, urmînd ca în sezonul viitor întreprinderea să lucreze cu maximum de capacitate.

Proiectul cuprinde 5 blocuri de sere, unul pentru castraveți și 4 pentru tomate (din care unul cu un compartiment special pentru înmulțitor).

Pe lîngă cele 5 blocuri de sere, complexul mai cuprinde: o centrală termică situată la intrarea în complex și un grup social-administrativ cu 4 birouri, sală de mese cu bucătărie, două dormitoare cu grupuri sanitare, un atelier de tîmplărie și o magazie-depozit.

Din punct de vedere constructiv, serele au fundații de beton simplu cu un soclu pe care sprijină un schelet metalic de fier cornier, și pereți de sticlă.

Ventilația încăperilor se face prin ferestre plasate la partea superioară a învelitorii și acționate mecanic cu un sistem asemănător sistemului « Victoria ».

Serele sînt prevăzute cu încălzire centrală cu abur de la centrala termică compusă din două cazane de joasă presiune.

CINEMATOGRAF LA PITEȘTI

Arh. C. Popa

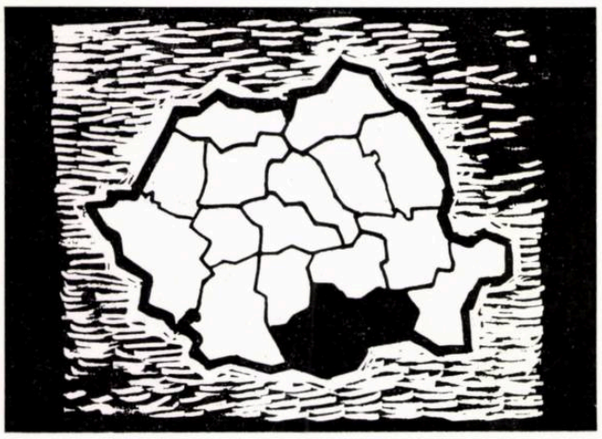

I. R. P. BUCUREŞTI

CRAMĂ PENTRU GOSTAT RĂDUCEŞTI

Colectiv de proiectare:
arhitecţii E. Nădejde (responsabil de proiect), Lidia Mateescu;
ing. constructor F. Mihăilescu
ing. tehnolog I. Greceanu

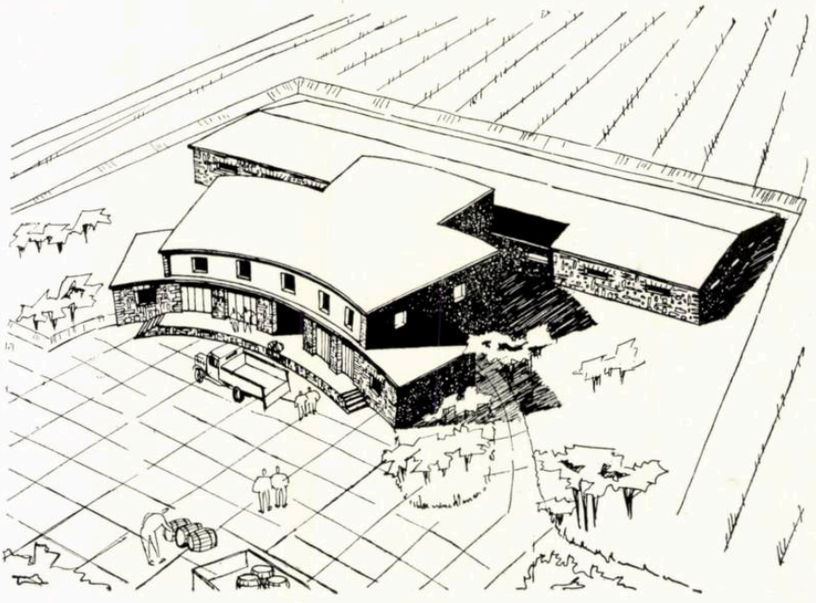

3

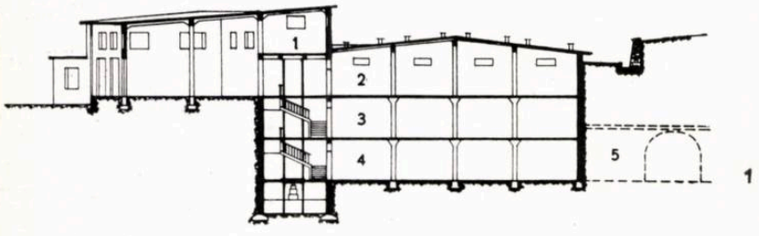

1

1. Secţiune

1. Limpezire — 2. Fermentare tumultuoasă — 3. Depozitare — 4. Invechire — 5. Hrube

2. Plan parter

1. Fermentare, depozitare, învechire — 2. Bazine de 2,5 vagoane — 3. Prese — 4. Pregătire — 5. Laborator — 6. Depozit — 7. Hrube

3. Perspectivă aeriană

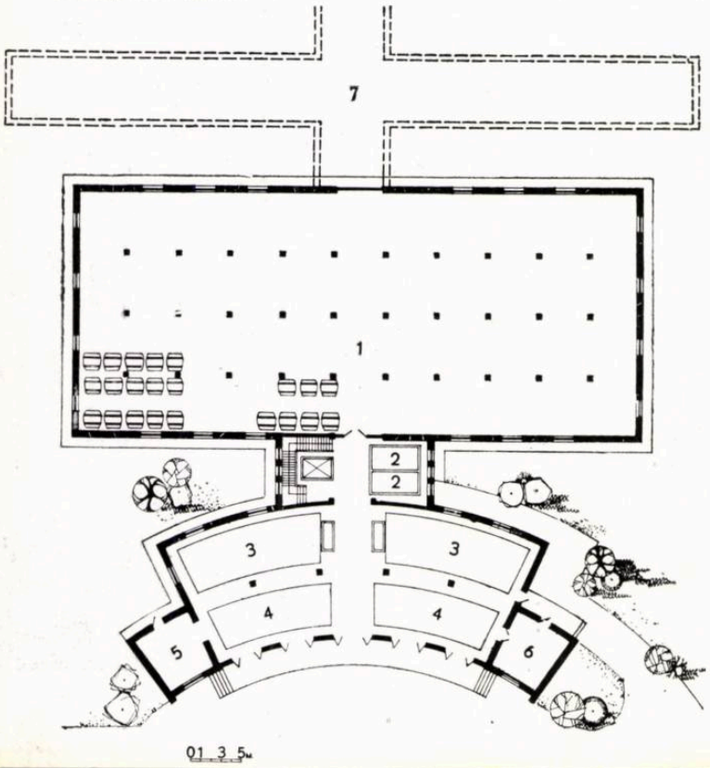

2

Sarcina de proiectare prevede:

Crama propriu-zisă, avînd gabaritele necesare introducerii, cu timpul, a utilajelor de mecanizare. În imediata apropiere a rampei se vor face recepţionarea, cîntărirea, zdrobirea şi egrenarea; pe planul al doilea se va face presarea şi apoi mustul va fi pompat în vasele de limpezire, de unde, prin cădere, va trece în vasele de fermentare. Tescovina de la presare-egrenare şi burba de la limpezire vor fi evacuate cu cărucioarele la distileria plasată la o distanţă de cca. 50 m. Tot în cramă s-au mai prevăzut un depozit de fermenţi, un laborator, o scară cu monte-charge şi un spaţiu pentru cupajare, cu două cisterne de cîte $^1/_2$ vagon.

În imediata apropiere s-au prevăzut pivniţele, dispuse pe trei niveluri.

Pivniţa I, la nivelul cramei, este parţial îngropată şi va sluji pentru fermentaţia tumultuoasă şi la nevoie, pentru depozitarea vinului ce se vinde în primul an. Capacitatea ei va fi de cca. 70 vagoane şi va fi dotată cu ventilaţie naturală pentru gazele uşoare şi cu ventilaţie mecanică pentru gazele grele.

Pivniţa a II-a este rezervată depozitării unei cantităţi de cca. 100 vagoane de vin, în vase de lemn suprapuse, cu o capacitate de 2 500 şi 1 000 litri.

Pivniţa a III-a, de aceeaşi capacitate, este destinată învechirii, fiind la cca. 12 m sub pămînt şi avînd asigurată o temperatură constantă.

Anexele, distileria şi dogăria au fost proiectate în afara cramei, pe o platformă de lucru.

Din punct de vedere constructiv, corpul cramei a fost conceput din zidării exterioare din bolovani de rîu — material local ieftin — fundaţii de beton ciclopeean, stîlpi şi acoperiş de beton armat. Ca fundaţii, pivniţele sînt realizate dintr-o reţea de grinzi de beton armat cu secţiunea în T. Scheletul de rezistenţă al suprastructurii este alcătuit din stîlpi şi planşee ciuperci. Zidurile exterioare, din bolovani de rîu; peste parter s-a prevăzut un planşeu cu grinzi şi nervuri învelit cu olane pentru o mai bună izolaţie.

Indicii de folosinţă şi de cost sînt următorii:

Depozitare şi învechire	16,2 m²/vagon
	17 850 lei/vagon
Fierbere	30,9 m²/vagon
	28 200 lei/vagon
Indice mediu pentru toată investiţia	24,7 m²/vagon
	29 000 lei/vagon

Proiectarea a prevăzut şi posibilitatea unei uşoare etapizări, executîndu-se în primul an jumătate din pivniţe, în anul al doilea, cealaltă jumătate şi în etapa a III-a, crama propriu-zisă.

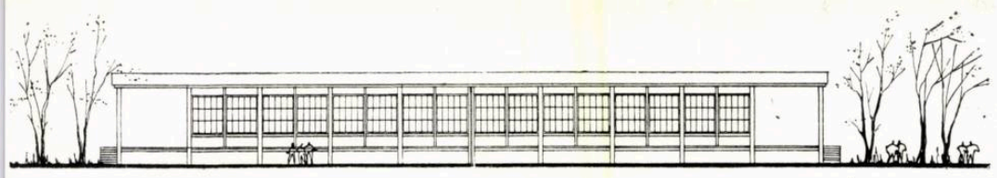

1

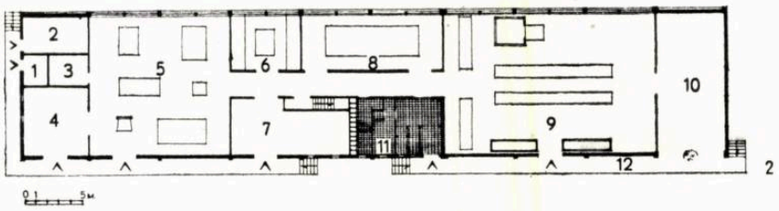

2

1 — Complex de semințe — Fațadă
2 — Complex de semințe — Plan

1. Depozit de colectare praf — 2. Tratarea semințelor — 3. Materiale 4. Predepozitare semințe — 5. Hală de condiționat semințe — 6. Ambalarea — 7. Depozitare și expediție — 8. Uscător — 9. Hală de extras semințe—10. Predepozitare legume—11. Vestiare, w.c.-uri—12. Rampă

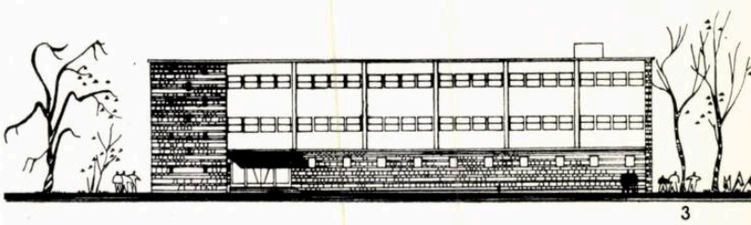

3

STAȚIUNE EXPERIMENTALĂ LEGUMICOLĂ LA BUZĂU

Colectiv de proiectare:
arhitecții E. Nădejde, Lucia Păunescu, ing. I. Bîlă

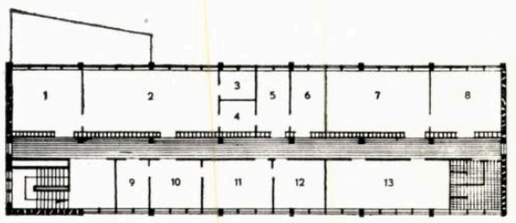

4

3 — Laborator — Fațada principală
4 — Laborator — Plan etaj curent

1. Cabinet de studiu — 2. Laborator agro-biochimie — 3. Nișă chimie 4. Cameră balanțe — 5. Depozit — 6. Cameră primire probe — 7. Laborator agrotehnică—8. Cabinet de studiu—9—10. Secretariat—11. Director — 12. Economist — 13. Biblioteca și sala de ședințe

Stațiunea experimentală legumicolă prevăzută să fie amenajată la Buzău are ca scop îmbunătățirea metodelor de extragerea și producerea semințelor pentru legume și flori, ameliorarea soiurilor existente de legume și flori, îmbunătățirea metodelor agrotehnice, mecanizarea lucrărilor de irigare și de combatere a dăunătorilor.

Pentru asigurarea funcționării stațiunii a fost întocmit un proiect de sistematizare a stațiunii pentru care s-a rezervat un teren cu o suprafață de 5 ha.

Stațiunea cuprinde mai multe construcții grupate pe sectoare.

Sectorul principal este cel științific, care cuprinde: laboratoare pentru cercetări, sere și răsadnițe; sectorul de producție prevăzut cu: complex de scos semințe, aria de treier și magazii pentru produse; curtea de producție prevăzută cu atelier, garaj, magazii, remize, grajd pentru animale de muncă etc. și sector social-administrativ și locuințe.

Construcții mai importante din acest complex, care au fost studiate în faza de sarcină de proiectare, sînt următoarele:

Laboratorul de cercetări agrotehnice pentru ameliorarea plantelor, culturi, protecția plantelor, agrotehnică, fitologie, irigații și mecanizare, avînd un muzeu, o bibliotecă, cabinete de lucru și un grup social.

Clădirea a fost orientată est-vest, ca să asigure o bună orientare a laboratoarelor principale spre nord.

Serele pentru cercetări și de producție, cu o suprafață clădită de 2 710 m², amplasate în imediata apropiere a laboratorului și cuprinzînd sere înmulțitor, sere pentru flori, roșii, castraveți și sere bloc, s-au prevăzut să fie executate din schelet de rezistență metalic și mase plastice, întrebuințîndu-se materiale fabricate în țară.

Serele au fost prevăzute cu instalații interioare de apă, canal, lumină și încălzire centrală.

Răsadnițele, amplasate paralel cu serele, orientate pe direcția nord-est, cu o suprafață clădită de 2 000 m², au fost prevăzute să fie executate cu ziduri de cărămidă și suprastructură din mase plastice.

Complexul de scos semințe este o construcție cu caracter industrial pentru extragerea semințelor din legume; cuprinde încăperi pentru primirea și depozitarea legumelor, încăperi pentru prelucrarea legumelor și extragerea semințelor, dotate cu utilajele necesare.

Administrația și cantina au fost grupate într-un singur corp, pentru realizarea unei construcții mai economice, efectivul care va lua masa la cantină nedepășind 200 de persoane.

Indici

Suprafața incintei	52 500 m²
Suprafața construcțiilor	16 631 m²
Suprafața spațiilor verzi și extinderi	26 169 m²
Suprafața căilor de comunicații	9 700 m²
Teren ocupat de construcții	32%
Teren ocupat de drumuri	18%
Teren ocupat de spații verzi și extinderi	50%
Lungimea împrejmuirilor	1 050 m

5 — Perspectivă aeriană

1. Cantina și administrația — 2. Complex de semințe — 3. Laborator 4. Sere — 5. Răsadnițe — 6. Curte de lucru — 7. Locuințe

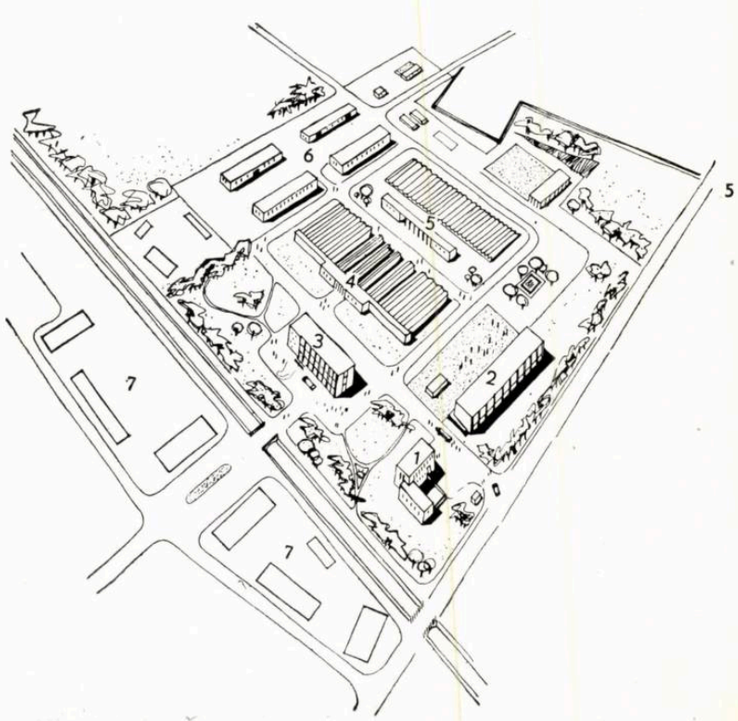

5

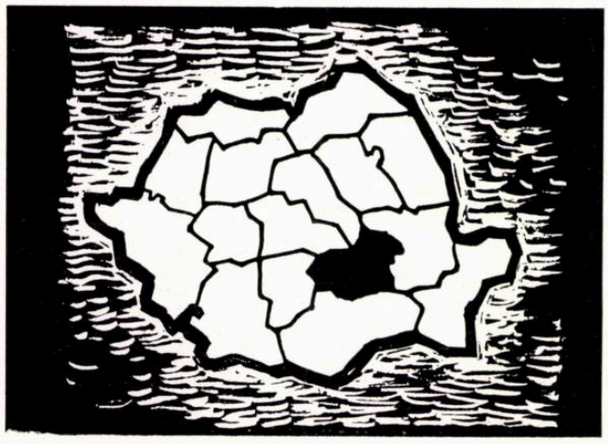

I. R. P. PLOIEŞTI

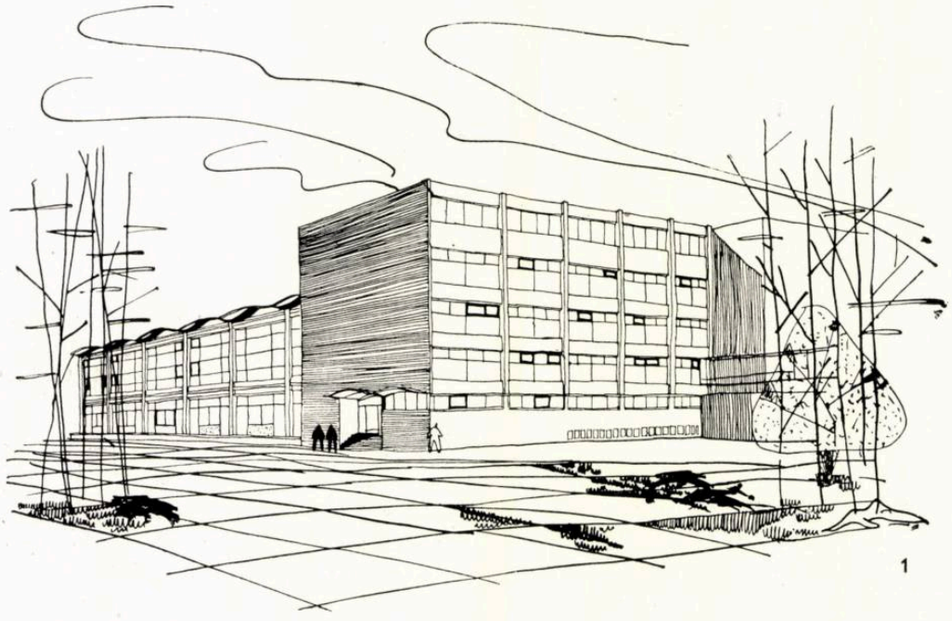

1

FABRICĂ DE PÎINE 60t/24h LA PLOIEŞTI

Colectiv de proiectare:
arh. M. Stancu;
ingineri tehnologi, Al. Dimian (şef de proiect) şi C. Mierzwicki;
ing. constructor, N. Nicolescu

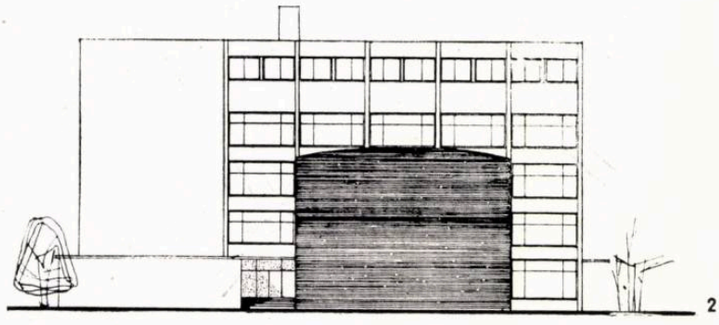

2

Sarcina de proiectare a fost întocmită pe baza unui studiu tehnico-economic alcătuit anterior.

Terenul afectat, fiind situat lîngă actuala moară « Prahova », a devenit posibil şi necesar să se formeze un complex moară-fabrică.

Pentru procesul tehnologic s-a folosit ca documentaţie schema prevăzută de I.P.I.B.C. în proiectul unei fabrici similare de 80 t/24h.

Sarcina de proiectare a fost întocmită în trei variante:

Varianta I: cu cuptoare tunel şi făină înmagazinată în siloz.

Varianta a II-a: cu cuptoare tunel şi făină înmagazinată în saci (magazie).

Varianta a III-a: cu cuptoare FTL2 şi făină înmagazinată în siloz.

Institutul a propus varianta I pentru care evaluarea lucrărilor a fost stabilită la 15 900 000 lei.

Silozul este proiectat, în ambele variante (I şi III) la fel cu cel proiectat de Institutul Proiect-Bucureşti la fabrica de pîine de 80 t/24 h. În varianta I, legătura cu moara se face printr-o paserelă care susţine benzile transportoare.

Magazia prevăzută în varianta a II-a, proiectată pe patru niveluri, face corp comun cu moara şi fabrica.

Fabrica de pîine — identică în variantele I şi III — este formată din două corpuri: corpul de fabricaţie şi cel al cuptoarelor şi expediţiei.

Corpul de fabricaţie cuprinde: la subsol, centrala termică; la parter, birouri şi grupuri sociale; la etajele 1, 2 şi 3, spaţiile şi încăperile destinate procesului de fabricaţie şi depozitelor de materie primă.

Pentru circulaţia şi transportul pe verticală s-a prevăzut un ascensor.

Corpul cuptoarelor şi expediţiei este dispus în axa transversală a corpului fabricaţiei, şi cuprinde: la parter, hala de expediţie; la etajul I, cele trei cuptoare tunel; la subsol, depozitul de lădiţe, cu recepţia şi reparatul lor.

În ambele variante (I şi II), amplasarea volumelor şi dimensiunile au fost dictate întru totul de procesul tehnologic, iar arhitectura faţadelor, de necesarul de iluminaţie şi ventilaţie naturală.

În varianta a III-a, fabrica cuprinde trei corpuri distincte: corpul de fabricaţie şi cuptoarele FTL, corpul de expediţie şi silozul. În varianta I, suprafaţa totală a parterului fabricii este de 1680 m², iar volumul total de 11 613 m³.

Varianta I, susţinută de institut, a fost avizată favorabil de D.A.U.

1 — Varianta 1 — Perspectivă
2 — Fațada spre vest
3 — Varianta a II-a — Perspectivă
4 — Varianta a III-a — Perspectivă
5 — Fațada spre nord
6 — Secțiune longitudinală
7 — Plan etaj
8 — Plan parter

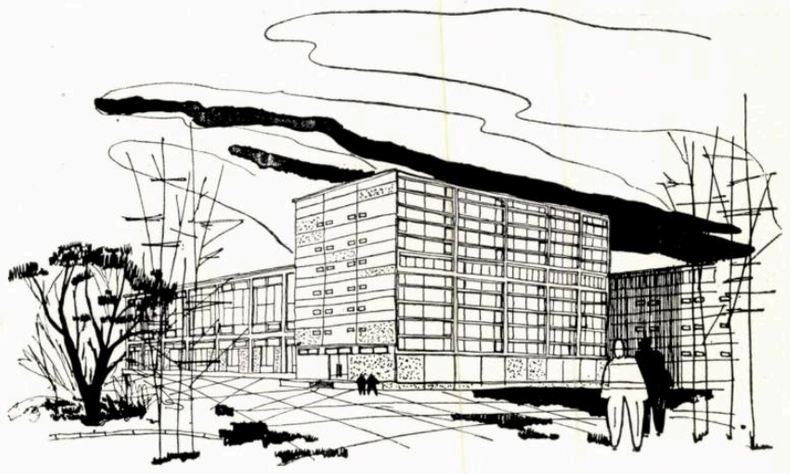

3

5

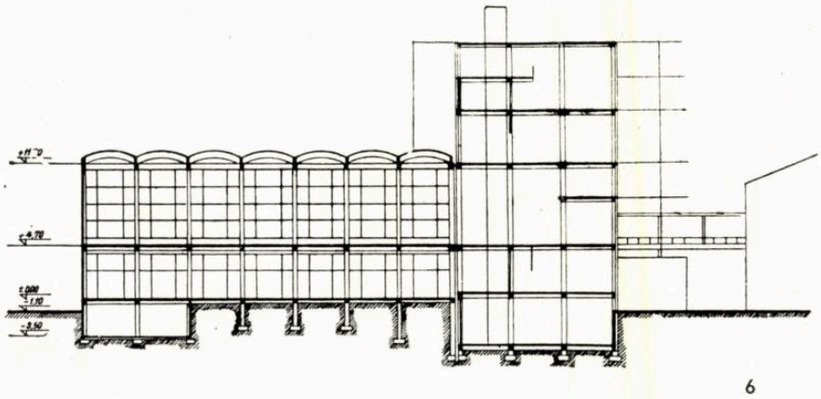

6

4

1. Hală de cuptoare tunel — 2. Modelare și dospire intermediară — 3. Siloz 4. W.C. bărbați — 5. W.C. femei — 6. Monte-charge — 7. Pasarelă pentru transbordare — 8. Moara

1. Hala de expediție — 2. Rampa de expediție — 3. Gură pentru depozit lădițe 4. Siloz — 5. Hol de intrare și pontaj — 6. Birou expediție pîine — 7. Haine de lucru bărbați — 8. Vestiar haine oraș bărbați — 9. Dușuri bărbați — 10. W. C. 11. Vestiar haine oraș femei — 12. Haine lucru femei — 13. Dușuri femei — 14. Manichiură — 15. Cameră igienă intimă — 16. Acces la subsol — 17. Acces la siloz

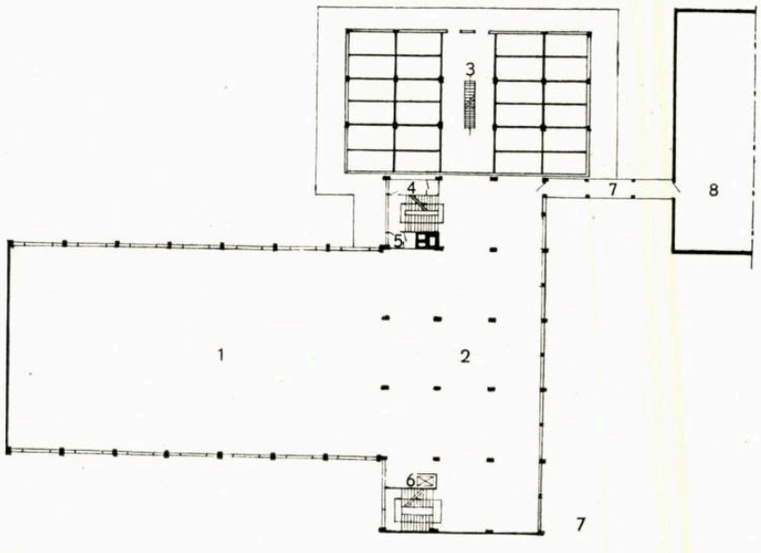

7

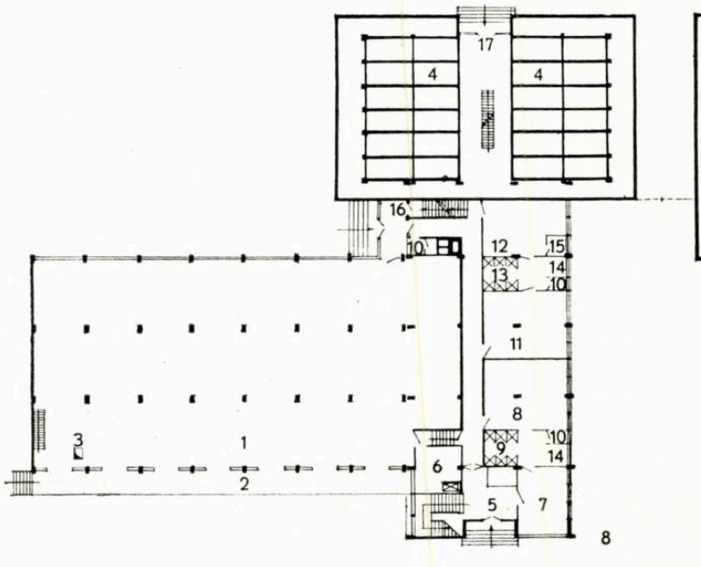

8

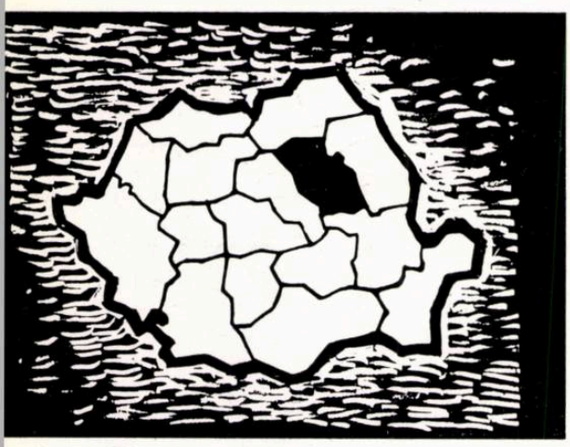

I. R. P. BACĂU

Înființat în anul 1957, I.R.P. Bacău a întîmpinat în cursul formării sale o serie de greutăți legate în special de lipsa unor cadre cu experiență în proiectare, de insuficiente posibilități de planificare din timp a proiectelor, de descompletarea repetată a colectivului de conducere.

Lăsînd la o parte celelalte sectoare ale I.R.P., ca de exemplu podurile, drumurile, instalațiile, numărul mare de proiecte de diferite specialități pe care trebuie să le întocmească I. R. P. punea în fața mănunchiului restrîns de proiectanți, sarcini deosebit de variate și de importante.

Arhitecți cu experiență în proiectare, acumulată în institutele centrale, au fost puși de multe ori în fața unor probleme ale căror teme și rezolvări în proiectare au necesitat un efort deosebit; tineri arhitecți, proaspăt ieșiți de pe băncile școlii, au trebuit să rezolve proiecte importante, ca de exemplu complexul spitalicesc Bacău și maternitatea Bacău.

Legătura directă a proiectanților cu șantierele a permis o conlucrare directă și folositoare, atît constructorilor, cît și proiectanților.

Dintr-o primă etapă de activitate a institutului se pot menționa o serie de proiecte de arhitectură mai importante, din care cea mai mare parte s-au executat. Aceste proiecte sînt: la Bacău, magazinul Universal, Tribunalul regional, teatrul de vară, complexul alimentar, centrul de metrologie, hotelul-restaurant, pavilionul balnear și sediul ORACA; la Moinești, banca R.P.R.

*

O a doua etapă, ce cuprinde perioada din vara anului 1958 pînă în prezent, reprezintă o etapă în care problema locuințelor a constituit una din principalele sarcini ale I.R.P. Bacău.

Încă din luna mai 1958 noile directive trasate de Plenara Comitetului Regional Bacău au pus problema găsirii unor secții de locuit în care K_a să fie mai mare de 0,50, iar costul pe apartament să nu depășească 50 000 lei. De asemenea, se cerea o revizuire totală a blocurilor de locuințe în execuție, cu scopul ca, prin folosirea demisolurilor și a mansardelor, să se mărească spațiul locuibil și să se reducă prețul de cost pe apartament.

Arhitecții proiectanți au răspuns la aceste sarcini prezentînd la un concurs organizat în institut mai multe studii ce se înscriau în directivele date. Deși nici unul din aceste studii nu s-a putut aplica direct în execuție, concursul a arătat, pe de o parte, posibilitățile arhitecților proiectanți, iar pe de altă parte, rezervele care existau pentru găsirea unor tipuri de apartamente confortabile și ieftine, prin eliminarea spațiilor inutile și înlăturarea principiilor învechite în concepția locuințelor.

Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 a stabilit criterii precise în privința costului pe apartament, criterii care au schimbat structural toate ideile pe baza cărora se întocmiseră proiectele tip în vigoare. Ne-am găsit așadar

1 — Plan general de situație al zonei centrale a orașului Bacău

1. Bloc pe strada Gh. Botezatu — 2. Bloc pe strada Karl Marx — 3. Bloc pe strada Ada Marinescu — 4. Teatru de vară — 5. Magazin universal — 6. Hotel-restaurant — 7. Blocurile de locuințe din «Parcul Libertății»

1

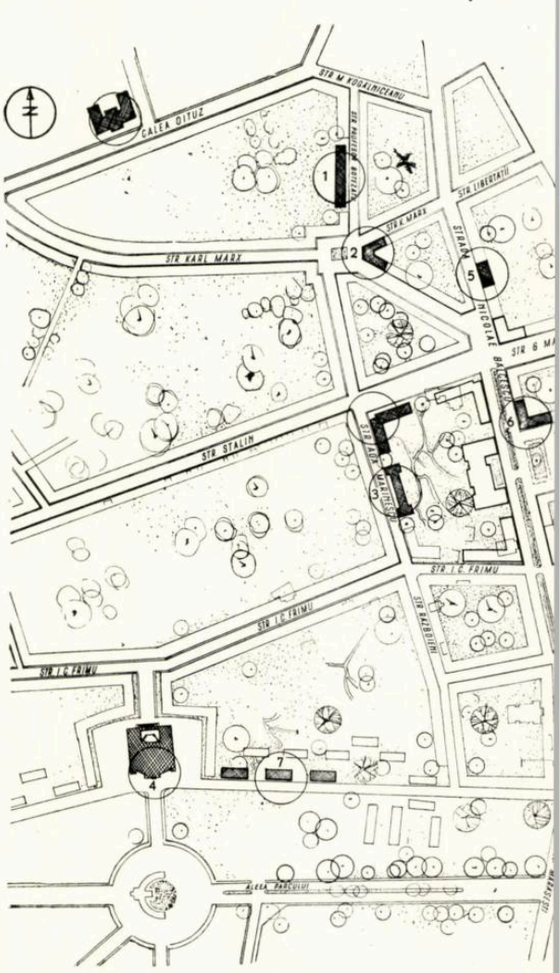

în situația de a nu avea proiecte tip într-un moment cînd trebuia pregătită documentația pentru investițiile în locuințe ale anului 1959, care se anunțau a fi foarte importante.

O greutate în plus o constituia faptul că, neavînd planuri de sistematizare pentru principalele orașe din regiune, nu puteam stabili amplasamentele pentru cca. 1 000 de apartamente ce trebuiau începute încă în iarna 1958—1959.

Atît Comitetul Regional P.M.R., cît și Comitetul Executiv al Sfatului popular regional, ne-au îndrumat și stimulat la acțiune imediată. Astfel, în strînsă legătură cu organele locale ale puterii de stat, a fost schițat un plan de lucru care a fost pus imediat în aplicare.

Depistîndu-se pe teren o serie de amplasamente posibile, s-au propus D.A.U., pe un plan general al orașului, cca. 25 de amplasamente de grupe de blocuri așezate în lungul străzilor dotate cu lucrări edilitare. Într-un tabel alăturat, aceste amplasamente erau analizate sub diverse aspecte: posibilitatea racordării la lucrări edilitare existente, modul de încălzire, numărul de niveluri, posibilitatea realizării demisolului locuibil, valoarea investiției, numărul de apartamente etc. Din aceste amplasamente propuse, D.A.U. a avizat 13 mai importante, cerînd pentru celelalte studii de sistematizare în faza G pentru amplasarea de blocuri în 1960—1961.

Paralel cu acțiunea de stabilire a amplasamentelor, institutul a luat inițiativa studierii unor secții tip de apartamente, care prin asamblarea lor să permită trecerea cu ușurință la faza de proiect tehnic, pentru investițiile sub limită. Aceasta apărea cu atît mai necesar, cu cît, la acea dată, nu existau proiecte tip sau directive de locuințe corespunzătoare.

Problema era destul de dificilă, dată fiind multitudinea parametrilor obligați. Astfel, tema a cuprins următoarele criterii:

— Folosirea prefabricatelor pentru planșee, avînd fabrica de prefabricate Roman în apropiere. Sistemul de sprijinire ales a fost acela al zidăriei portante transversale, cu deschiderea de 3,60 m pentru a permite punerea în operă a fîșiilor prefabricate fără macarale K.S.K.3, ci numai cu elemente « Pioner ».

— Suprafața locuibilă la apartamentul cu 2 camere să fie de 30—32 m².

— Apartamentele cu 2 camere să fie dublu orientate, în proporție dominantă față de cele unilateral orientate.

— Încăperile de baie să fie luminate și ventilate direct.

— Bucătăriile să servească la preparat, masa urmînd a fi luată în camera de zi. Ulterior s-a revenit asupra acestui principiu și mărind bucătăriile prin micșorarea camerelor de locuit, s-a creat și posibilitatea de a lua masa în bucătărie.

— Demisolul să fie complet locuibil, acolo unde construcțiile pot fi retrase de la stradă cu 5—6 m.

— Prețul de cost pe apartament să se înscrie între 35 000 și 38 000 lei.

— K_3 să fie mai mare de 0,50.

Ținînd seama de aceste deziderate, I.R.P. Bacău a elaborat 7 secții de locuit pe care le-a prezentat D.A.U. Din aceste secții, 3 au fost avizate favorabil, permițînd astfel trecerea imediată la asamblarea lor.

Organizîndu-și munca pe colective speciale pentru locuințe, institutul a reușit ca la sfîrșitul lunii februarie 1959 — cînd au sosit caietele I.P.C.T. cu studii și planuri directive — investițiile pentru cca. 700 de apartamente să fie asigurate, cea mai mare parte fiind în execuție.

Investițiile pentru locuințe pe anul 1959 vor asigura un fond de locuințe important, care vor permite ca în 1960 să se treacă la reconstrucția unor părți mai importante ale orașului Bacău.

În vederea acestui scop, I.R.P. Bacău a început studiul de sistematizare în faza G pentru următoarele zone: zona centrală a orașului, ce se întinde de la piața Filarmonicii pînă la piața Sf. Nicolae; strada Cuza-Vodă; strada Karl Marx; piața Gării.

În afară de acestea, sînt în lucru sistematizări și pentru alte puncte ale orașului.

Studiile de sistematizare se vor elabora de I.R.P. Bacău concomitent cu I.C.S.O.R., care va întocmi în acest an schița de sistematizare a orașului Bacău.

Din perioada a doua, de care am vorbit mai sus, menționăm următoarele proiecte mai importante, marea majoritate fiind în execuție: bloc pe strada Ada Marinescu; bloc cu magazine la parter pe strada I. V. Stalin; bloc pe strada Gh. Botezatu; bloc cu magazine la parter pe strada Karl Marx; 3 blocuri în « Parcul Libertății »; 12 blocuri-tip, cu 2 și 3 tronsoane, în diverse puncte ale orașului; ansamblul pentru 1 000 de apartamente la Roman; complexul spitalicesc Bacău; maternitatea Bacău; policlinica Adjud; complexul școlar Bacău; studiul de sistematizare a « Parcului Libertății ».

Numeroase proiecte de importanță deosebită, ca de exemplu: complexul școlar Bacău pentru 1 800 de elevi sau complexul spitalicesc Bacău, sînt probleme care necesită studii de specialitate, o foarte temeinică documentare tehnică, oferind un cîmp variat și vast de studiu și de proiectare; astfel, pentru complexul școlar Bacău — care va căpăta în parte un caracter experimental — sînt necesare studii în legătură cu formele încăperilor, luminozitatea, coloritul interior și al finisajelor etc.

Din simpla enumerare a proiectelor mai importante realizate se poate vedea caracterul variat și interesant al problemelor de proiectare din institutul nostru.

Cîmpul vast de activitate pe care-l oferă problemele multiple ce trebuie rezolvate, precum și faptul că toate construcțiile, aproape fără excepție, se materializează pe teren sub ochii noștri, constituie elementele de bază care au determinat și determină un interes și un atașament crescînd al proiectanților față de activitatea de proiectare.

Arh. AL. HEMPEL, arh. CL. STĂNESCU

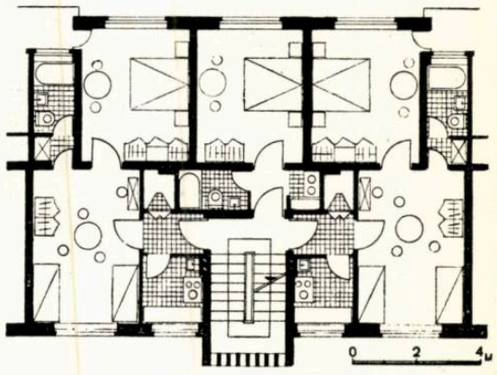

2

2, 3, 4, 5 — Secții tip de locuințe proiectate de I.R.P. Bacău

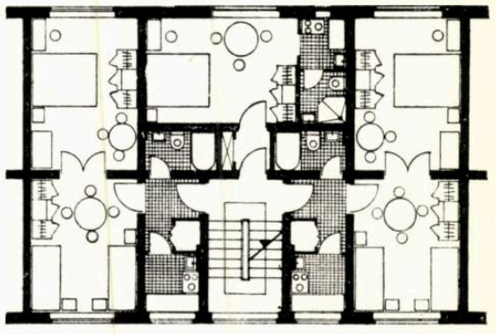

3

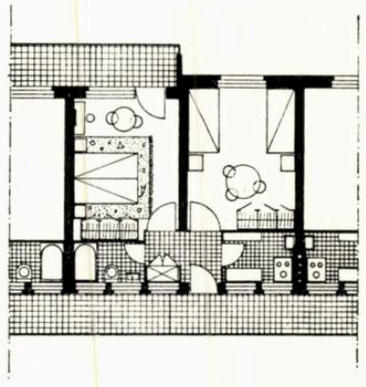

4

5

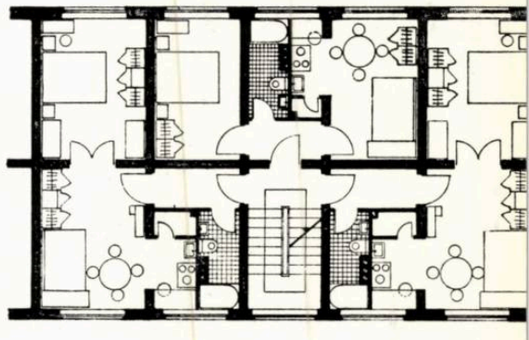

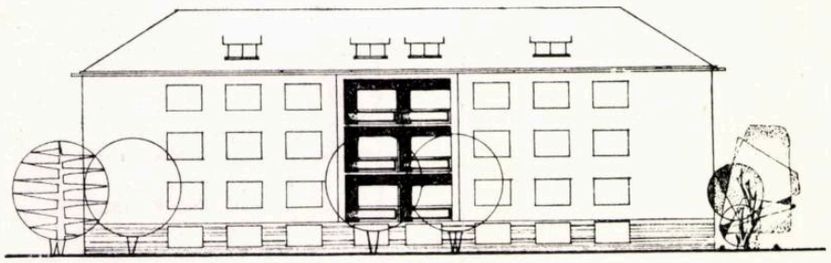

Fațadă

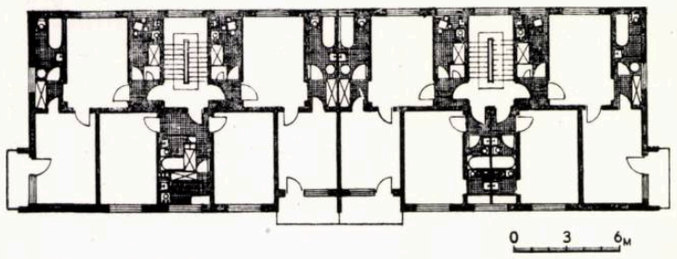

Plan nivel curent

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN «PARCUL LIBERTĂȚII»-BACĂU

Autor, arh. Cl. Stănescu

Proiectate pe secțiile I.R.P. Bacău, cele trei blocuri din «Parcul Libertății» au fost amplasate în cadrul unui plan general de sistematizare, integrîndu-se în ansamblul blocurilor executate anterior.

Indicii spațiali și de cost realizați pentru un bloc sînt următorii:

K_3 pe etaj curent	0,522
K_3 pe bloc	0,504
Cost pe m² locuibil	1 227 lei
Cost pe m² construit	602 lei
Cost pe apartament mediu (28 m² locuibili)	35 000 lei

Sistemul constructiv este: zidărie portantă și planșee prefabricate, șarpantă de lemn și acoperiș de țiglă.

În rezolvarea plastică a fațadelor s-au utilizat loggii și balcoane.

Construcțiile sînt în curs de execuție.

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA ADA MARINESCU-BACĂU

Colectiv de proiectare: arh. Cl. Stănescu, tehn. M. Zabrațan

Proiectat în urma Plenarei Comitetului Regional P.M.R. Bacău, din 20 mai 1958, blocul de pe strada Ada Marinescu s-a înscris în directivele trasate de plenară, adică K_3 mai mare de 0,50 și costul pe apartament de maximum 50 000 lei.

Astfel, s-au obținut următorii indici spațiali și de cost, folosind secții studiate de I.R.P. Bacău:

K_3 pe etaj curent	0,535
K_3 pe bloc	0,51
Cost pe m² locuibil	1 431 lei
Cost pe m² construit	757 lei
Cost pe apartament mediu (28 m² locuibili)	40 560 lei

Blocul cuprinde 70 de apartamente din care 10 cu o cameră, 24 cu două camere și 36 cu trei camere, repartizate la demisol, parter și 4 etaje.

Numărul mare de apartamente cu 3 camere a fost cerut prin tema inițială, care a stat la baza întocmirii proiectului.

La demisol au fost prevăzute apartamente și cîte un grup de boxe pentru locatari, iar la etajul IV, cîte o cameră-uscătorie pentru fiecare tronson.

Apartamentele de una, două și trei camere sînt dotate cu anexe corespunzătoare: băi, bucătării și cămări.

Blocul are loggii și balcoane care agrementează fațadele și sporesc confortul apartamentelor.

Construcția este proiectată pe cadre de beton armat și zidărie de umplutură, acoperișul este în terasă, iar finisajele interioare sînt cele curente la locuințe.

Clădirea va fi dată în folosință în cursul acestui an.

1

2

3

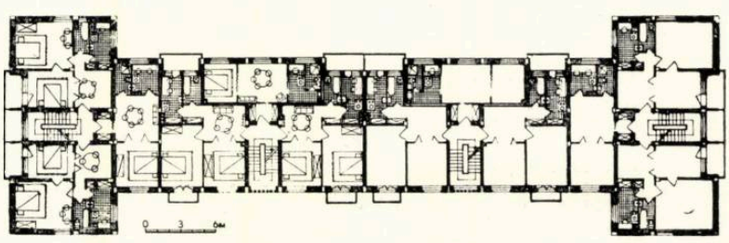

1 — Vedere de pe șantier
2 — Perspectivă
3 — Plan nivel curent
4 — Detaliu de plan

4

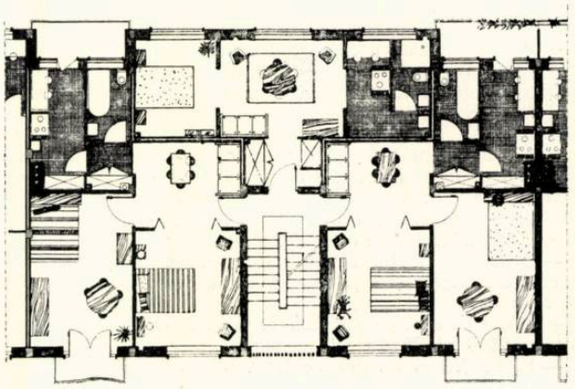

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. KARL MARX-BACĂU

Colectiv de proiectare:
arh. Cl. Stănescu, tehn. A. Domosciu

La proiectarea acestui bloc s-au ivit o serie de dificultăți: amplasamentul, cuprins între trei străzi, a generat o formă de plan greu de rezolvat, iar apropierea de trotuar obligată a făcut imposibilă crearea unui demisol locuibil, constituind un balast important în obținerea unui preț de cost redus pe apartament.

Această clădire, formînd o axă importantă de perspectivă străzii Karl Marx, a impus o deosebită atenție în tratarea plastică, obligînd în unele puncte chiar rezolvări de plan.

Invingînd aceste dificultăți și folosind secții studiate de I.R.P. Bacău și avizate de D.A.U., s-au obținut următorii indici spațiali și de cost:

K_3 pe etaj curent	0,511
K_3 pe bloc	0,506
Cost pe m² locuibil	1413 lei
Cost pe m² construit	718 lei
Cost pe apartament mediu (28 m² locuibili)	37 500 lei

Repartizate pe parter și 4 etaje, cele 38 de apartamente sînt dotate cu toate serviciile necesare.

La parter, în zona centrală, s-a proiectat un magazin alimentar, iar la subsol, în aripa de N-E, o centrală termică ce va alimenta și blocul de pe strada Gh. Botezatu.

Sistemul constructiv este pe cadre de beton armat și zidărie de umplutură, acoperișul fiind în terasă.

Execuția clădirii a fost începută.

1

1 — Perspectivă
2 — Plan parter
1. Magazin alimentar — 2. Vestiar — 3. Depozit — 4. Vitrine 5. Intrări la locuințe
3 — Fațada principală

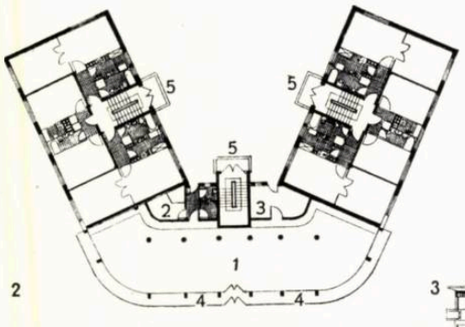

2

3

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. GH. BOTEZATU-BACĂU

Colectiv de proiectare: arh. Cl. Stănescu, tehn. Gh. Chirea

Blocul de locuințe amplasat pe strada Gh. Botezatu cuprinde la demisol, parter și cele 4 etaje, 83 de apartamente din care 24 cu o cameră, 47 cu două camere și 12 cu trei camere.

La demisol s-au prevăzut două spălătorii pentru întreg blocul.

Toate apartamentele sînt dotate cu serviciile necesare.

Folosindu-se secțiile I.R.P. Bacău, s-au obținut următorii indici spațiali și de cost:

K_3 pe etaj curent	0,588
K_3 pe bloc	0,548
Cost pe m² locuibil	1 263 lei
Cost pe m² construit	686 lei
Cost pe apartament mediu (28 m² locuibili)	35 200 lei.

Tratarea plastică a fațadelor a urmărit o arhitectură modernă, folosindu-se loggii și balcoane; sistemul constructiv este pe cadre de beton armat și zidărie de umplutură, iar acoperișul, în terasă.

Clădirea este în execuție.

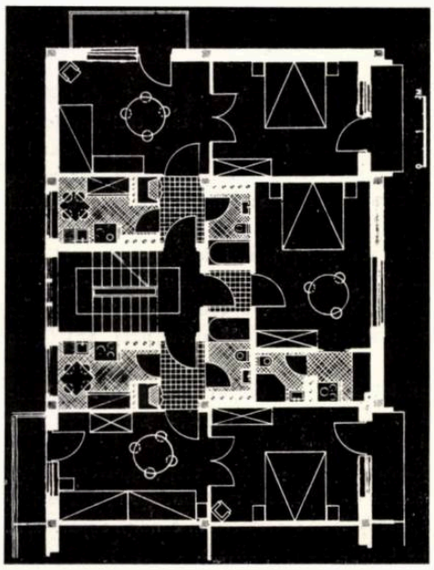

1

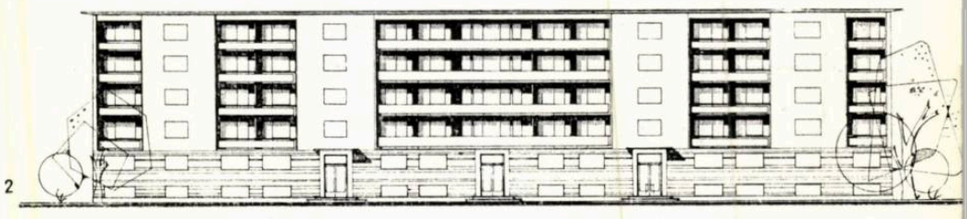

2

1 — Detaliu de plan
2 — Fațadă
3 — Plan nivel curent

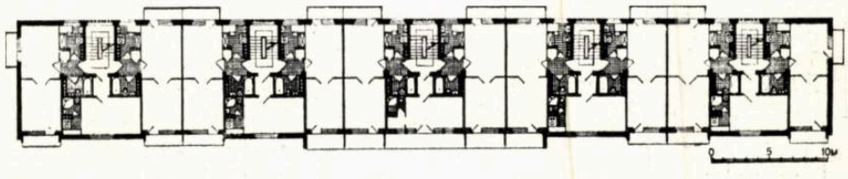

3

Perspectivă

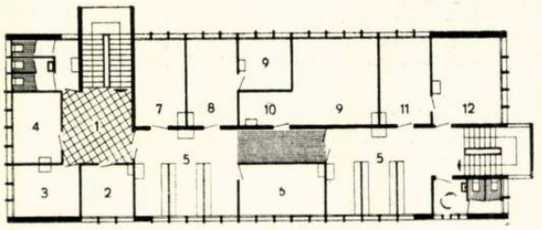

Plan etaj curent

1. Hol — 2. Administrație — 3. Birou — 4. Medic șef — 5. Așteptare — 6. Ginecologie-obstetrică — 7. O.R.L. — 8. Stomatologie — 9. Laborator — 10. Prelevări — 11. Consultații 12. Tratamente

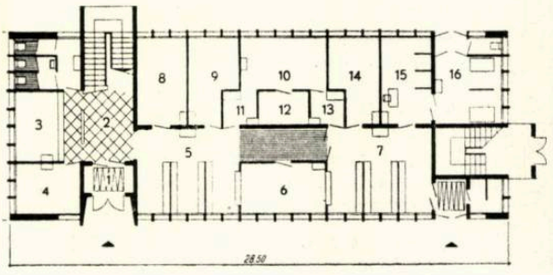

Plan parter

1. Vindfang — 2. Hol — 3. Fișier — 4. Vestiar personal 5. Așteptare adulți — 6. Farmacie — 7. Așteptare copii 8. Chirurgie — 9. Interne — 10. Radiologie — 11. Dezbrăcare adulți — 12. Cameră obscură — 13. Dezbrăcare copii 14. Consultații — 15. Triaj — 16. Salon cu două paturi

POLICLINICĂ LA ADJUD

Autor, arh. L. Niculiu

La baza proiectului pentru policlinica Adjud a stat vechiul proiect tip de policlinică, construcție numai parter, a cărui variantă cu parter și etaj o constituie prezentul proiect. Proiectul prezentat cuprinde următoarele funcțiuni distincte:

1. Secția de adulți, cu următoarele servicii: la parter: chirurgie, obstetrică-ginecologie, radiologie cu o încăpere de dezbrăcare-îmbrăcare.

Serviciile sînt dispuse cu acces din sala de așteptare.

La etaj (cu acces din holul central pe scara principală și dispuse la fel în jurul sălii de așteptare): oto-rino-laringologie, oftalmologie, interne, stomatologie, laborator de prelevări, dermatovenerice.

2. Secția de pediatrie cu acces și grup sanitar separat.

Indici

Suprafața construită	310,75 m²
Suprafața desfășurată	621,30 m²
Volum construit	2 200,00 m³
Cost construcție	373 000 lei
Cost m² de construcție	600 lei
Cost total	572 000 lei

Construcția este în execuție.

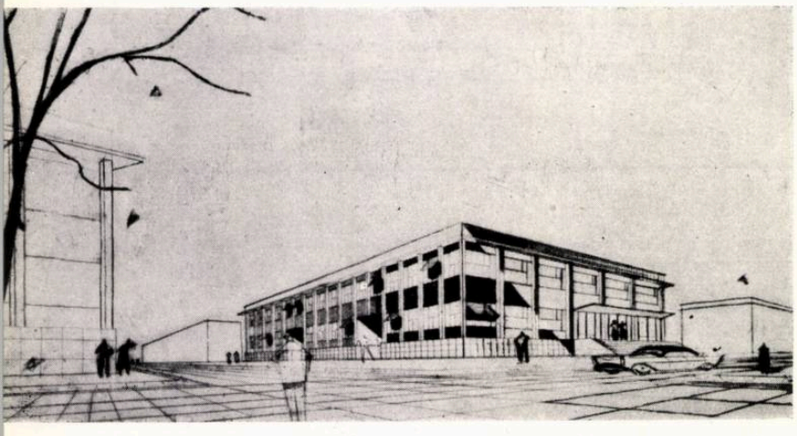

Perspectivă

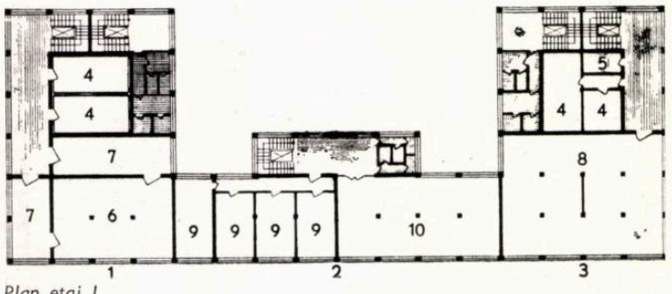

Plan etaj I

1. Secția preparate reci — 2. Grupul administrativ — 3. Secția înghețată — 4. Frigorifer 5. Depozit — 6. Bucătărie — 7. Preparări — 8. Sala de preparare a înghețatei — 9. Birouri administrație — 10. Sala de ședințe

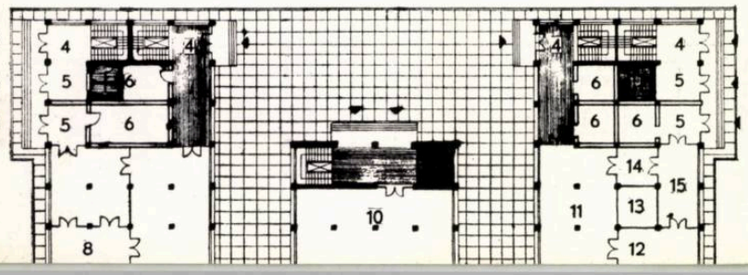

Plan parter

1. Secția carmangerie — 2. Secția cofetărie — 3. Secția centrală — 4. Recepție 5. Expediție — 6. Frigorifere — 7. Sala de mașini tehnologice carmangerie — 8. Topitorie — 9. Sala de tranșare și ciontolire — 10. Centrale de frig — 11. Sala de mașini tehnologice cofetărie — 12. Foietaje — 13. Cuptoare — 14. Croire fursecuri — 15. Finisare

COMPLEX ALIMENTAR LA BACĂU

Autor, arh. Cl. Stănescu

Complexul alimentar proiectat constituie o grupare de patru unități industriale productive: carmangerie, preparate reci, cofetărie și patiserie, înghețată.

Secțiile complexului au fost concepute astfel încît prin modul de asamblare să permită o etapizare clară în realizarea investițiilor.

Complexul alimentar are trei pavilioane distincte:

1. Secția de cofetărie și patiserie, împreună cu secția de înghețată.

2. Secția de carmangerie și secția de preparate reci, ambele formînd două pavilioane simetrice.

3. Centrala termică, centrala de frig, administrația și sala de ședințe, grupate într-un pavilion central, care leagă la etajul I cele trei pavilioane.

În asamblarea diferitelor secții s-a căutat ca, pe de o parte, gruparea lor pe pavilioane să corespundă unor caracteristici asemănătoare, iar pe de altă parte, să nu existe nici o comunicare directă între ele, fiecare avînd gestiuni separate.

Transportul spre combinat al materiilor prime și de la combinat al produselor semifabricate sau finite se va face cu o autodubă frigorifică.

În afara spațiilor tehnologice indicate pentru secțiile combinatului se prevăd spații de circulație, amenajări social-administrative, pază, poartă de intrare etc.

Valoarea producției complexului ajunge în timpul verii pînă la aproximativ 160 000 lei zilnic; iarna (fără producția de înghețată), valoarea producției zilnice va fi de cca. 110 000 lei.

Prin construirea în țara noastră a unor complexe alimentare de natura celui descris mai sus, se realizează pe de o parte o rentabilitate mult sporită, iar pe de altă parte procesul de producție se desfășoară în condiții superioare, fiind utilizate cele mai moderne utilaje de specialitate.

Perspectivă

MATERNITATE LA BACĂU

Autor, arh. L. Niculiu

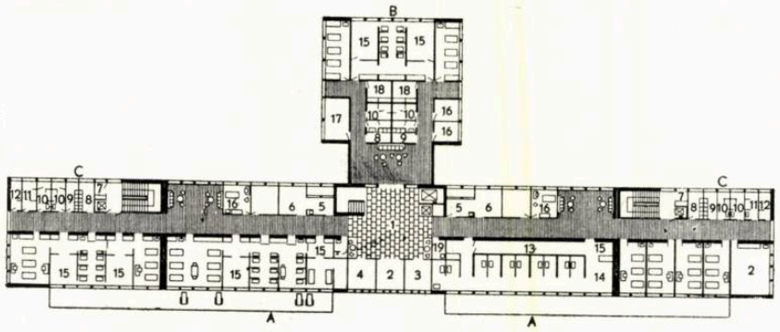

Plan etaj

A. Obstetrică fiziologică — B. Obstetrică patologică — C. Anexe

1. Hol etaj — 2. Tratament — 3. Medic — 4. Soră — 5. Oficiu — 6. Salon-sufragerie — 7. Debara — 8. Rufe curate — 9. Rufe murdare — 10. Grup sanitar — 11. Baie — 12. Spălare muşamale, ploşti — 13. Imaturi 14. Biberonerie — 15. Alăptare — 16. Izolare cu un pat — 17. Izolare cu două paturi — 18. Disgravidii majore 19. Oficiu medicamente

Plan parter

A. Primire obstetrică — B. Radiologie, fizioterapie — C. Serviciu farmacie — D. Primire ginecologie E. Boxe Meltzer — F. Personal medical — G. Laboratoare

1. Vestibul — 2. Hol — 3. Vestiar sală — 4. Informaţii — 5. Birou — 6. Vestiar — 7. Odihnă — 8. Primire analize — 9. Bacteriologie — 10. Spălare — 11. Sterilizare — 12. Biochimie-serologie — 13. Depozit farmaceutic — 14. Laborator — 15. Farmacie — 16. Fizioterapie şi radioterapie — 17. Medic — 18. Cameră obscură 19. Consult diagnostic — 20. Eliberare — 21. Dezbrăcare — 22. Îmbrăcare haine spital — 23. Triaj filtru 24. Aşteptare — 25. Boxe Meltzer — 26. Sală şedinţe pentru 70 de persoane — 27. Bibliotecă — 28. Sală de lectură — 29. Cerc medical — 30. Exponate medicale — 31. Salon de 60 paturi — 32. Golire — 33. Primire ginecologie

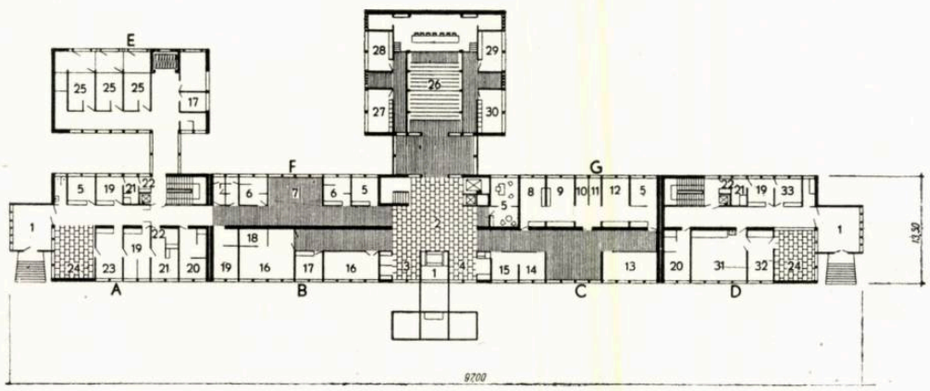

Pentru spitalul din Bacău s-a creat o secţie de obstetrică şi ginecologie, care în prezent funcţionează în mod improvizat şi impropriu în nişte clădiri mici amplasate într-o zonă centrală, zgomotoasă, a oraşului.

Noua clădire proiectată, o construcţie modernă parter şi 4 etaje, va avea o capacitate de 150 de paturi pentru lăuze şi ginecopate şi 50 de paturi pentru spitalizarea copiilor imaturi din regiune, creîndu-se totodată şi spaţiul necesar cazării mamelor acestor copii.

Proiectul a căutat să rezolve — din punct de vedere funcţional, economic şi plastic-arhitectural — cît mai bine cerinţele temei de proiectare avizate de Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale.

La pavilionul central s-au rezolvat la parter, serviciile de primire, separat obstetrica de ginecologie, radiologie, fizioterapie, farmacie, laboratoare şi partea de primire a personalului medical. În directă legătură cu serviciul de primire pentru obstetrică se găsesc boxele Meltzer, complet izolate.

La etaje se desfăşoară secţiile de spitalizare pentru obstetrică fiziologică, ginecologie, obstetrică febrilă şi ginecologie septică.

Blocul operator, cu grup la fiecare etaj, este rezolvat în partea centrală a construcţiei, spre orientarea corespunzătoare.

Anexele funcţionale, bucătăria şi spălătoria, sînt amplasate la subsol.

Ansamblul mai cuprinde: garaj, pavilion administrativ, crematoriu, precum şi drumuri, plantaţii, împrejmuiri, care au costat 547 000 lei.

Valoarea totală a ansamblului, care are alimentaţie cu oxigen, mobilier special, instalaţii Röntgen, instalaţii de laborator, săli de operaţii cu instalaţii speciale, instrumente medicale, ascensoare etc., s-a ridicat la suma de 18 500 000 lei.

Lucrarea a fost avizată de Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale şi premiată de Uniunea Arhitecţilor din R.P.R.

INDICI

Pavilionul central

Suprafaţă construită	1 728,50 m²
Suprafaţă desfăşurată	9 396,00 m²
Număr de paturi	150
Cost construcţii	6 110 000 lei
Cost construcţii + instalaţii	10 847 500 lei
Cost m² de construcţie	600 lei
Cost m² de construcţie + instalaţii	1 084 lei

Pavilionul imaturi

Suprafaţă construită	503,20 m²
Suprafaţă desfăşurată	1 510,00 m²
Cost construcţii	2 210 000 lei

TEATRU DE VARĂ LA BACĂU

Colectiv de proiectare:
arh. Cl. Stănescu, tehn. M. Zabrațan

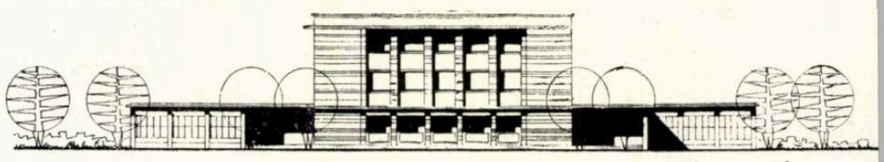

1

Amplasat în « Parcul Libertății », teatrul va avea o capacitate de 2 000 de locuri. Alegerea amplasamentului s-a făcut în urma studierii mai multor variante. Amplasarea în parc este favorabilă din mai multe puncte de vedere: orientarea amfiteatrului către nord, peste 500 m distanță față de calea ferată, legătura lesnicioasă cu o stradă apropiată de zona centrală a orașului, vecinătatea cu șantierul în curs al blocurilor de locuințe, posibilitatea racordării la rețelele edilitare ale orașului.

Teatrul proiectat cuprinde corpul scenei cu anexe pentru artiști, amfiteatru cu gradenele pentru spectatori, spații acoperite (portice), corpul cabinei de proiecție, cu ieșirea în parc, bufete, grupuri sanitare etc.

Corpul scenei a fost prevăzut cu buzunare încăpătoare, cabine pentru artiști, depozite pentru recuzită, case de bilete, fosă pentru orchestră, grup sanitar etc. Celelalte părți componente formează împreună cu volumul scenei un ansamblu închegat.

Accesul publicului se face din strada I.C. Frimu prin intermediul a două șiruri de trepte largi care flanchează corpul scenei. Evacuarea se poate face atît prin parc, cît și prin cele două intrări principale.

În afară de partea de concepție arhitecturală a ansamblului teatrului de vară, o altă parte deosebit de interesantă a fost aceea a proiectării utilajului scenei, care s-a făcut de asemenea de către colectivul de proiectanți din I.R.P. Bacău.

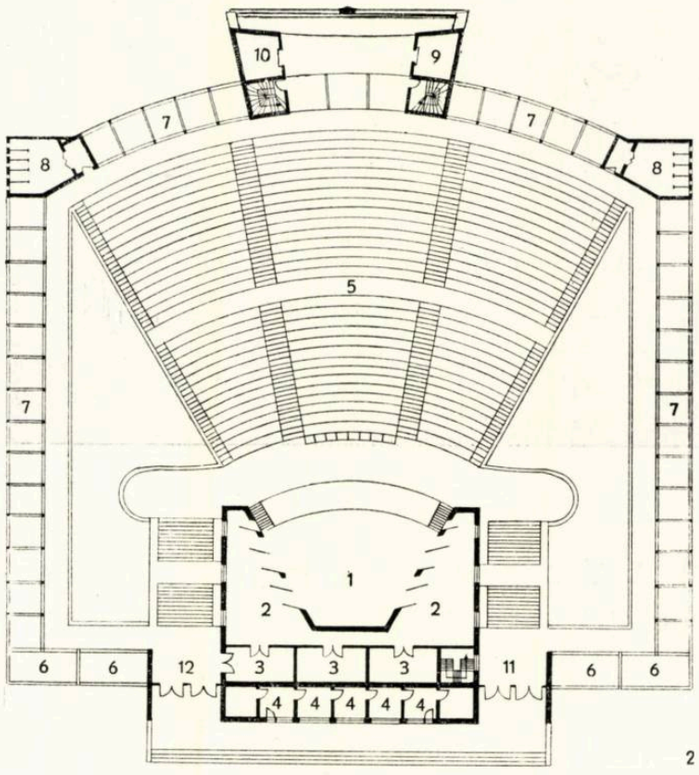

2

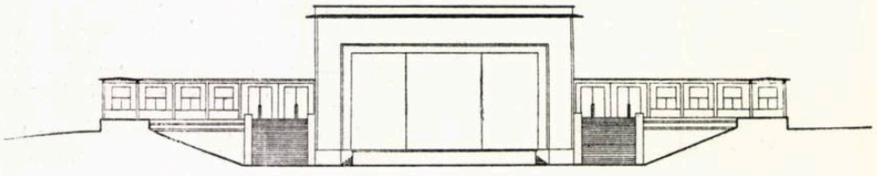

3

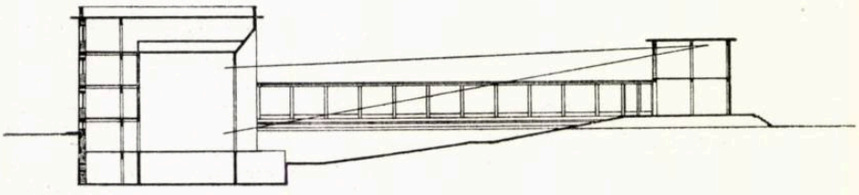

4

1 — Fațada principală
2 — Plan
1. Scena — 2. Buzunarele scenei — 3. Depozite de recuzită și decoruri — 4. Case de bilete — 5. Amfiteatru cu gradene — 6. Bufete — 7. Portic acoperit — 8. Grupuri sanitare — 9. Bufet — 10. Debit — 11. Evacuare spectatori — 12. Intrare spectatori
3 — Secțiune transversală
4 — Secțiune longitudinală
5 — Perspectivă aeriană

5

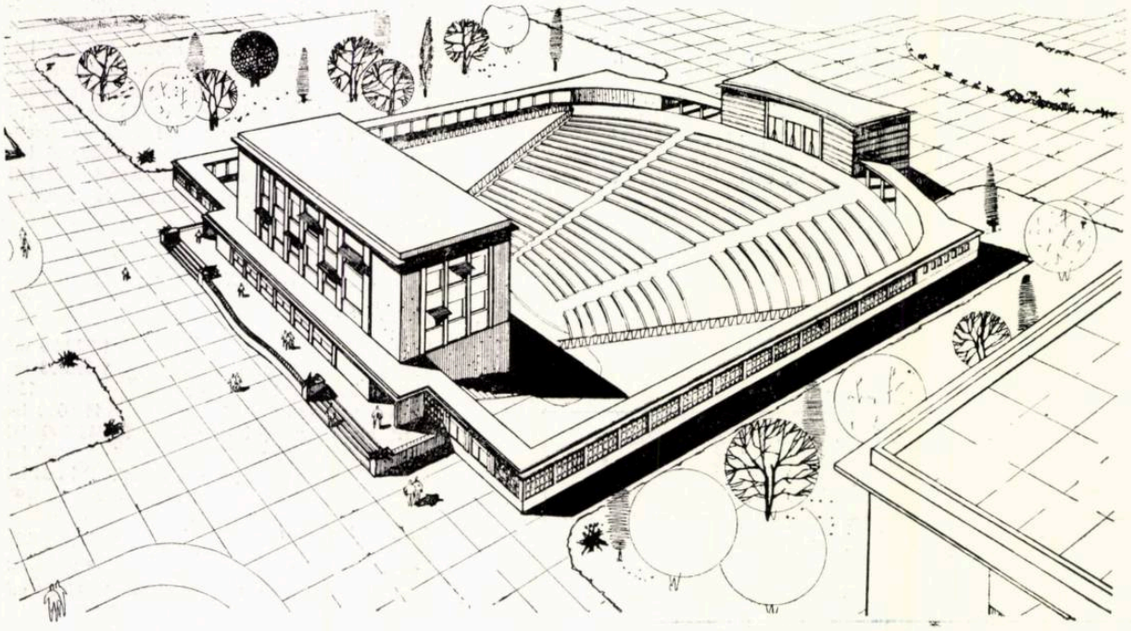

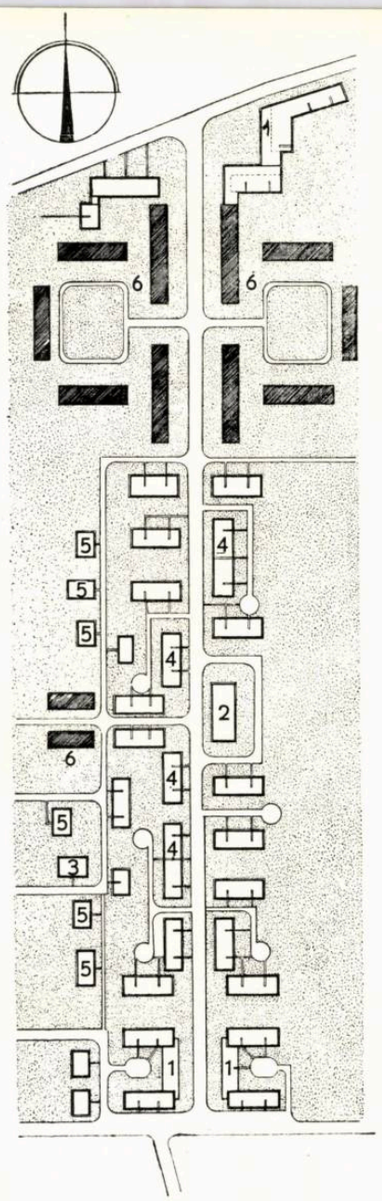

Plan de situație

1. Blocuri cu magazine la parter — 2. Cantină-restaurant — 3. Creșă — 4. Blocuri noi de locuințe — 5. Vile p + 1 — 6. Blocuri vechi de locuințe

Perspectiva din strada Mihai Viteazul

ANSAMBLU DE LOCUINȚE LA ROMAN

Autor, arh. Cl. Stănescu

Axat pe o stradă existentă, strada Anton Pan, ansamblul proiectat cuprinde: 660 de apartamente, o cantină-restaurant, o creșă și trei grupuri de magazine construite numai parter.

În curs de execuție sînt 5 blocuri de locuințe cu demisol, parter și două etaje, celelalte clădiri urmînd a se executa într-o etapă viitoare.

Tipurile utilizate au la bază secțiile I.R.P. Bacău.

Indici

Pentru un bloc cu 2 tronsoane, indicii sînt următorii:

K_3 pe etaj curent	0,544
K_3 pe bloc	0,544
Cost pe m² locuibil	1 295 lei
Cost pe m² construit	667 lei
Cost pe apartament mediu (28 m² locuibili)	35 500 lei

Perspectiva blocurilor de pe strada Anton Pan

MAGAZIN UNIVERSAL LA BACĂU

Tema de proiectare a cerut construirea unui magazin unuiversal în orașul Bacău, pe strada Nicolae Bălcescu nr. 12—14.

Construcția cuprinde următoarele piese: la subsol magazie de mînă pentru fiecare secție în parte, atelier de ambalaje, birou pentru responsabilul de magazie, sala cazanelor și hidroforului; la parter, etajul I și etajul al II-lea: magazin de desfacere, cabine de probă, vestiare și grup sanitar.

Sistemul constructiv este pe stîlpi cu planșee ciuperci, care a dat o rezolvare interesantă interioarelor cu plafoane casetate.

Pardoselile au fost prevăzute cu mozaic venețian, iar fațada, din tencuieli obișnuite, terasit și placaj de travertin la parter.

Sistemul de încălzire și ventilația cu aer cald sînt determinate de caracterul magazinului și amplasarea mobilierului, care nu permite montarea radiatoarelor. Sistemul de încălzire ales prezintă și avantajul că asigură schimbul de aer necesar.

Construcția a fost executată.

Colectiv de proiectare: arhitecții L. Niculiu, A. Spuhn (arhitectură și decorație), H. Horovitz (mobilier); ing. Gh. Demeter (rezistență)

Plan nivel curent

1. Hol principal — 2. Tejghele cu vitrine — 3. Exponate 4. Cabine de probă — 5. Casă — 6. Birouri

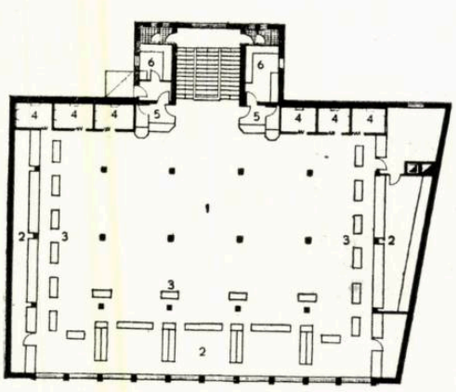

Vederea magazinului

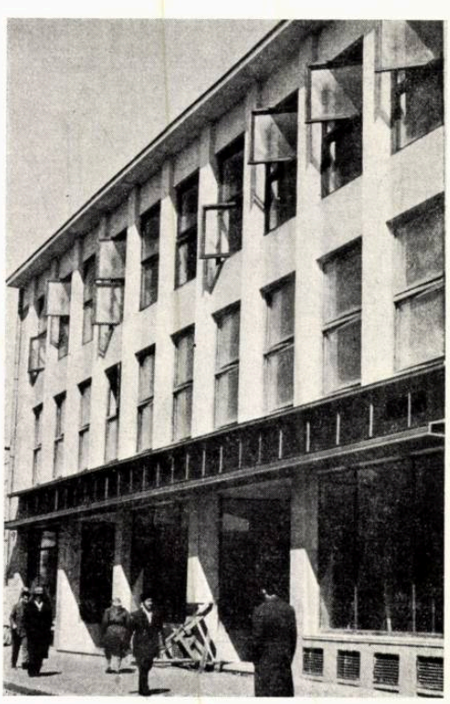

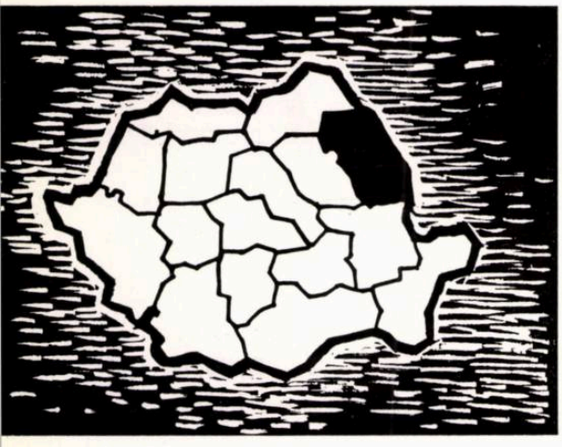

I. R. P. I A Ş I

COMPLEX DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ LA TG. FRUMOS

Autor, arh. M. Lupu

Complexul de alimentație publică din Tg. Frumos cuprinde: restaurant, bodegă și cofetărie.

Amplasamentul a fost ales în centrul orașului, încadrat de spații verzi, la limita sudică a parcului casei de cultură.

Fiind vorba de un restaurant în parc, pe un teren cu o pantă de cca. 15%, s-a căutat să se amenajeze acest teren, creîndu-se terase cu pergole pentru a putea fi folosite ca grădini de vară atît pentru restaurant, cît și pentru cofetărie.

Restaurantul propriu-zis, cu sala de mese, formează elementul principal al compoziției, avînd o capacitate de 30 de mese, adică 120 de consumatori. Accesul se face printr-un vestibul cu un mic vestiar pentru consumatori, intrarea fiind marcată de un portic.

Ca anexe, restaurantul are un oficiu ce face legătura cu bucătăria, spălătorul de veselă și tacîmuri, depozitul de veselă și băuturi.

Prin intermediul aceluiași oficiu este deservită și bodega, folosindu-se astfel în comun anexele.

Bucătăria este dotată cu plită de gătit cu injector; spălătoarele de carne și de zarzavat sînt în legătură directă cu camerele de preparare.

Pentru prepararea alimentelor s-au prevăzut încăperi separate cu ieșire directă în curte, prin intermediul unei platforme de descărcare a materiilor prime, unde se găsește și scara ce duce la subsol, la depozite și frigorifer.

Tot la subsol se găsește și pivnița pentru vinuri.

Pentru personalul de serviciu și administrativ, în imediata apropiere a intrării de serviciu, s-a prevăzut un grup sanitar format din w.c., duș și vestiar cu dulapuri.

Cofetăria funcționează ca unitate separată, dar are legături și cu restaurantul prin vestibul.

Orientată către parcul Casei de cultură, ea beneficiază de o terasă înconjurată de pergole, unde pe timp de vară se poate amenaja o grădină.

Ca anexă, cofetăria are laborator cu cuptor pentru prăjituri, cameră de dospire și depozit de materii prime.

Fluxul tehnologic s-a rezolvat astfel încît în acest complex circulația personalului nu se întretaie cu cea a consumatorilor.

În ceea ce privește evacuarea apelor uzate, la Tg. Frumos nefiind canalizare, s-a proiectat vărsarea apelor în pîrîul Bahluieț, decantarea făcîndu-se printr-o fosă septică.

Plan parter

1. Vestibul—2. Bodegă—3. Restaurant—4. Cofetărie—5. Vestiar consumatori — 6. Vestiar personal — 7. Birou — 8. Băuturi — 9. Oficiu—10. Spălător veselă—11. Bucătărie—12. Preparare legume — 13. Preparare carne—14. Depozit — 15. Dospire — 16. Laborator

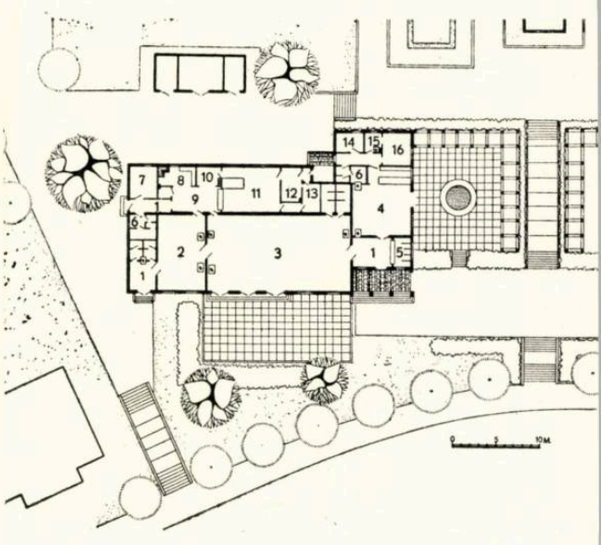

Pespectivă

Plan de situație

1. Construcții existente — 2. Construcția restaurantului 3. Construcții prevăzute a se executa

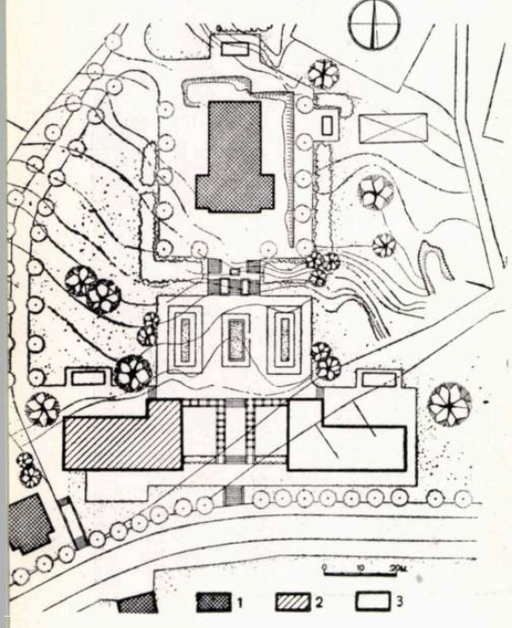

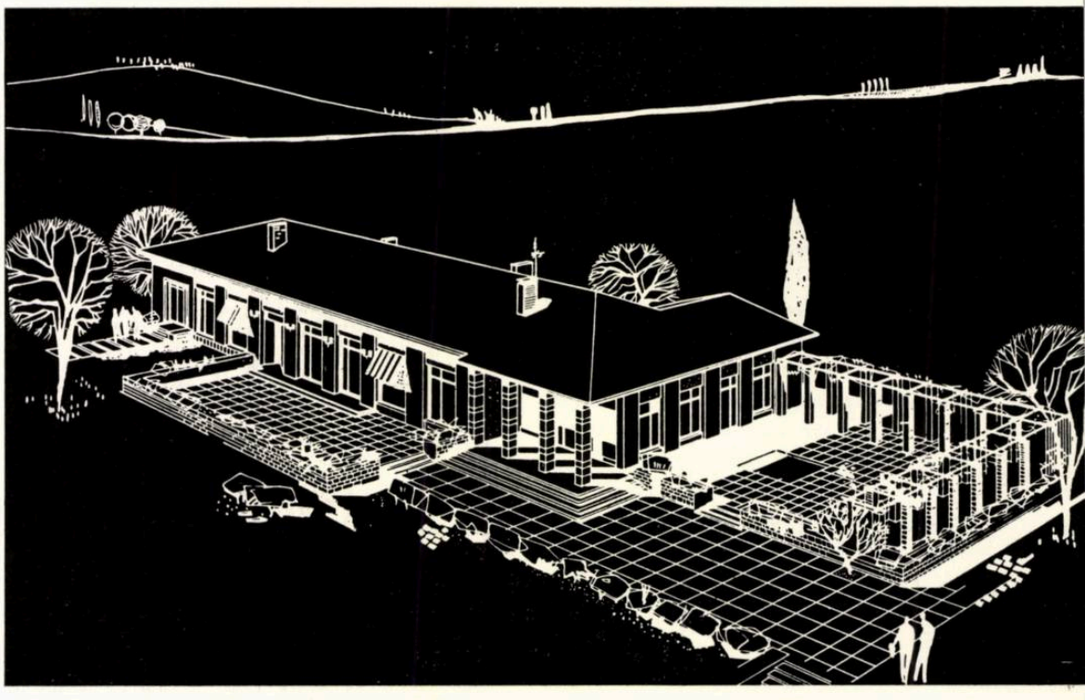

STADIONUL «23 AUGUST» DIN IAȘI

Colectiv de proiectare: arh. I. Costinescu, ing. C. Mihai

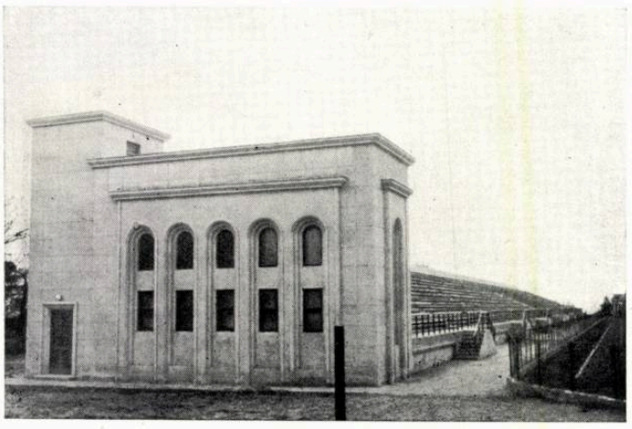

1

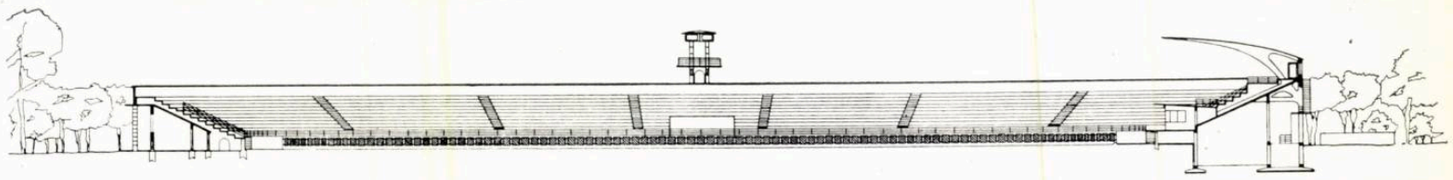

2

3

1, 3 — Vederi ale stadionului
2 — Secțiune prin stadion
4 — Planul stadionului

Construcția stadionului «23 August» a fost realizată în două etape; în 1957 s-a executat aripa sudică, formată din două tronsoane de tribună separate printr-un vomitoriu, și un corp de capăt, la extremitatea estică, cuprinzînd săli de sport.

Sistemul constructiv al acestei părți este din zidărie portantă pe fundații continue de beton armat monolit și gradene din chesoane de beton armat prefabricate; pentru legătura tuturor elementelor de rezistență, precum și pentru uniformizarea tasărilor, au fost executate centuri puternice de beton armat.

În anul în curs urmează a se executa aripa nordică, precum și legătura dintre cele două aripi și peluza vestică în formă de mîner de coș, închizîndu-se astfel conturul stadionului, care va putea cuprinde în acest caz 20 000 de spectatori.

Noua tribună proiectată va fi acoperită, adăpostind sub gradenele ei o sală de antrenamente și încăperi cu destinații diverse. Sistemul constructiv este pe cadre de beton armat monolit, fundații elastice de beton armat și gradene prefabricate.

Acoperișul tribunei este format dintr-o pînză subțire cu dublă curbură. Această pînză are o deschidere de 7 m.

Întregul ansamblu sportiv este situat într-un cadru natural, în imediata vecinătate a unor zone verzi.

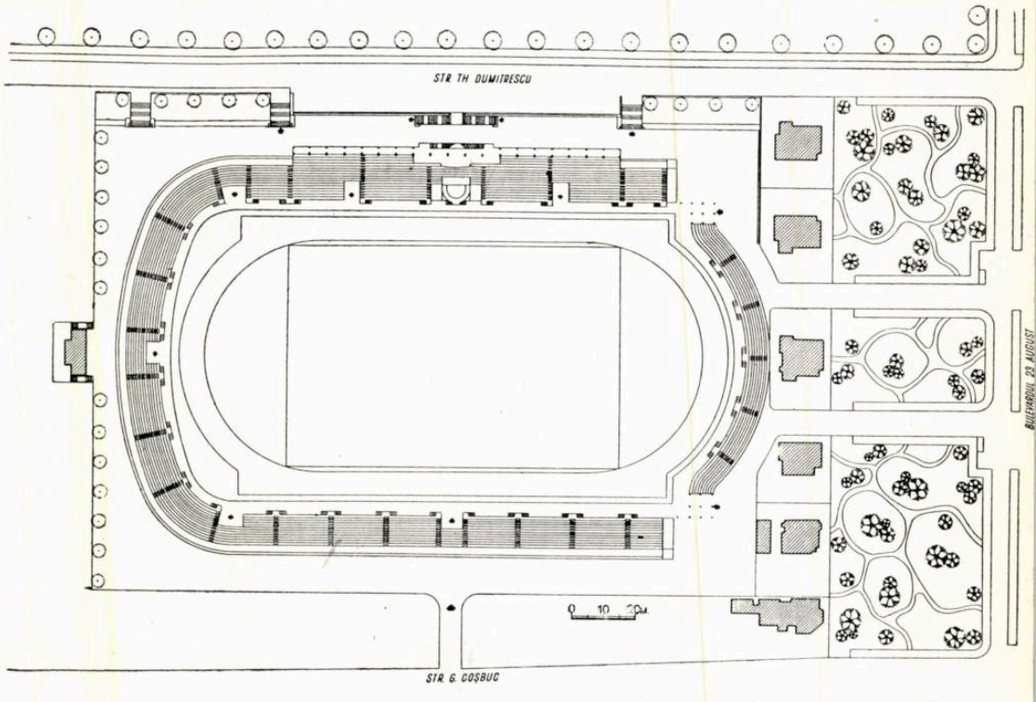

4

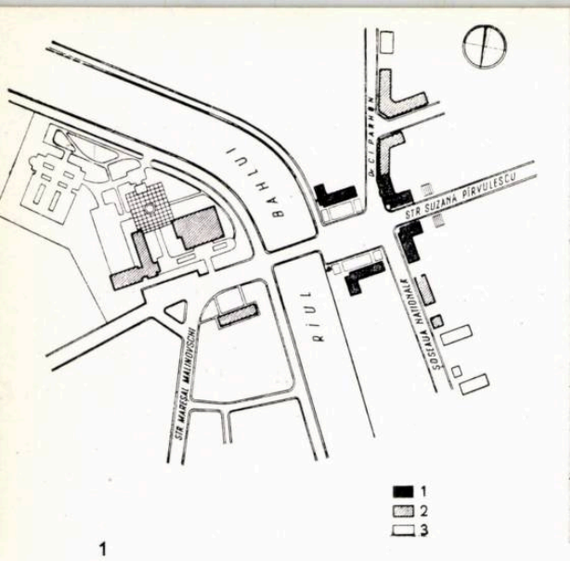

1

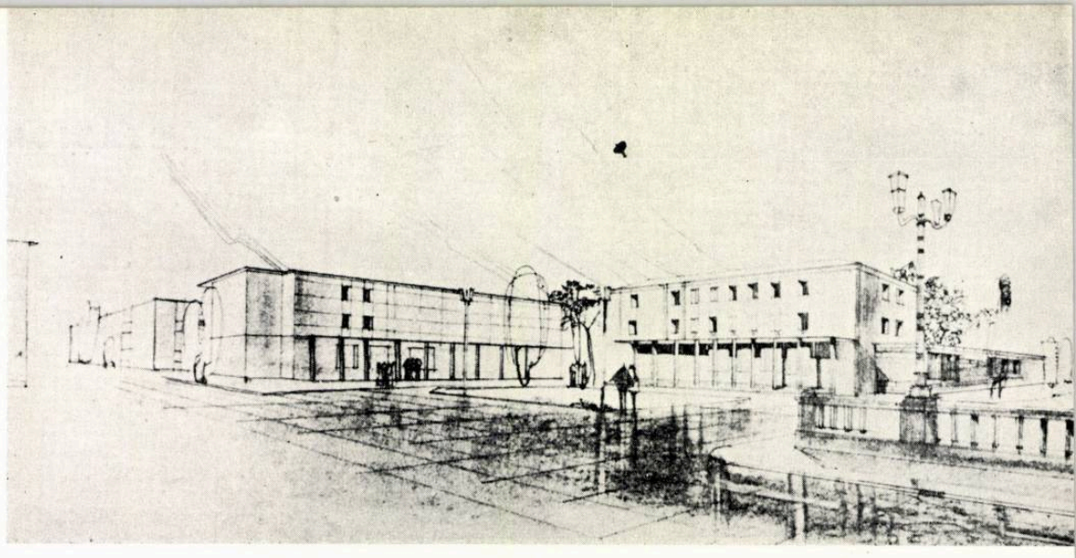

2

RESTAURANT ȘI LOCUINȚE LA PODUL ROȘU-IAȘI

Colectiv de proiectare: arh. Gh. Tănase, ing. C. Mihai

Prin temă s-a cerut proiectarea unui bloc cu restaurant la parter și locuințe.

Amplasamentul a fost situat în apropierea Podului Roșu, pe albia rîului Bahlui, la intersecția str. Malinovski, Șoseaua Națională și str. Dr. C.I.Parhon. Acest pod face trecerea dinspre oraș către industrie, fapt care a impus crearea de unități comerciale în această zonă.

Construcția are trei niveluri, cuprinzînd: la parter, restaurantul, iar la etajele I și II, locuințe.

Restaurantul are hol, garderobă, un bar cu o capacitate de 24 de locuri și sala de consumație cu o capacitate de 108 locuri.

Terasa din fața sălii de consumație este acoperită de o copertină.

Depozitele sînt minime ca suprafață, neputîndu-se realiza subsol din cauza infiltrațiilor puternice de apă subterană. Restaurantul este aprovizionat săptămînal de la depozitele centrale din oraș.

În ce privește locuințele de la etajele I și II, ele totalizează 12 apartamente — 3 apartamente la scară (secții studiate de I.R.P.Iași) — formate din 2 camere, baie, bucătărie, cămară. Suprafața locuibilă a apartamentului este de 29 m², iar K_3 de 0,58.

Costul unui apartament, după deviz, revine la 38 500 lei.

La bucătării s-a prevăzut, sub parapetul ferestrei, un dulap pentru alimente ventilat prin zid.

Sistemul constructiv adoptat — datorită seismicității și terenului de fundație — este schelet de beton armat monolit, iar acoperișul e în terasă. Încălzirea se face cu sobe.

Lucrarea este în curs de execuție.

BLOCURI PE STRADA V. ALECSANDRI-IAȘI

Colectiv de proiectare: arhitecții Gh. Tănase și Claudia Chiriac

Fațada principală a unui bloc

Pe strada V. Alecsandri sînt în curs de execuție 5 blocuri de locuințe.

Blocurile paralele cu strada au demisol, parter și două etaje, iar cele perpendiculare au subsol, parter și trei etaje.

În total s-au realizat 122 de apartamente cu una, două și trei camere.

Blocurile au încălzire centrală, alimentîndu-se de la o singură centrală termică.

K_3 pe bloc = 0,56

Pentru construirea acestor blocuri s-a căutat să se facă cît mai puține demolări, în special în perioada dinaintea dării lor în folosință.

Perspectivă de pe strada Vasile Alecsandri

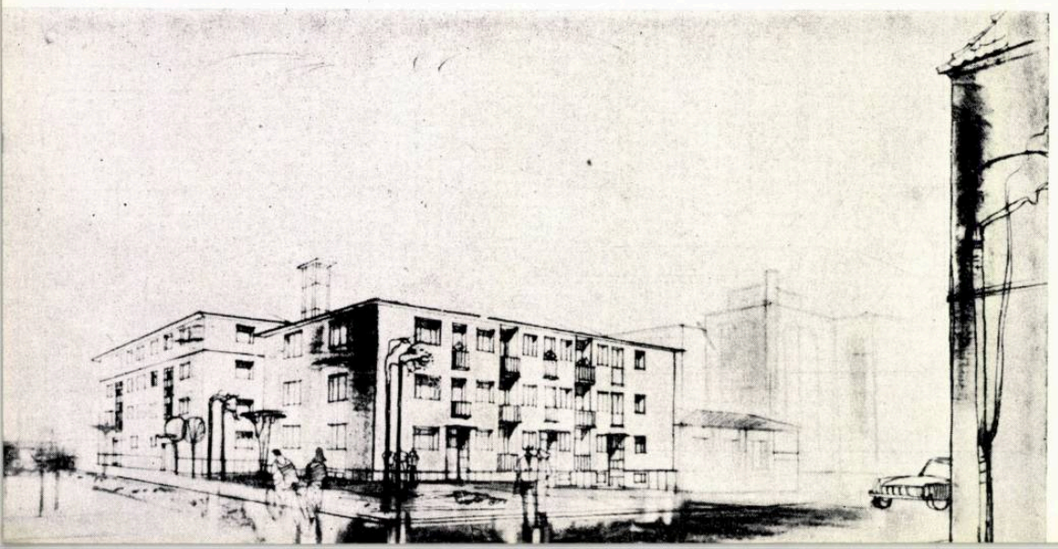

Plan de situație

A. Clădirea Sfatului popular orășenesc Iași

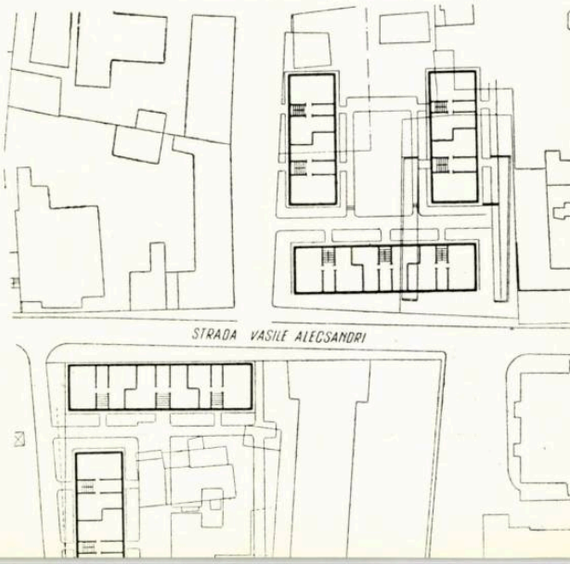

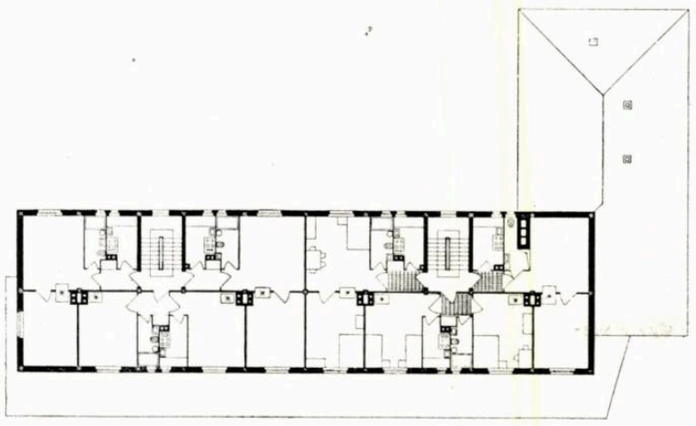

3

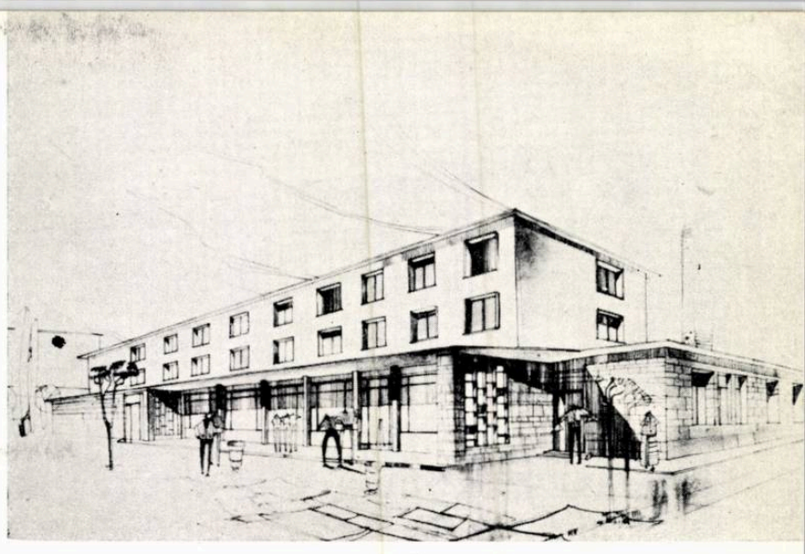

5

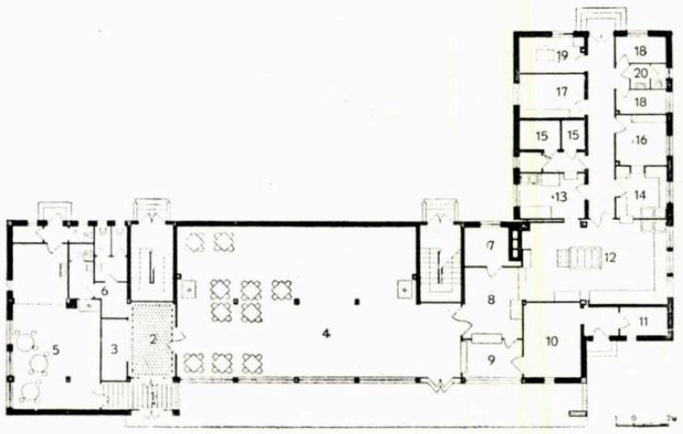

4

1 — Plan de sistematizare propus
1. P + 2 etaje — 2. P + 1 etaj — 3. Parter

2 — Perspectivă de pe Podul Roşu

3 — Plan nivel curent cu locuinţe

4 — Plan parter cu restaurant
1. Vestibul — 2. Hol restaurant — 3. Vestiar restaurant — 4. Restaurant pentru 108 consumatori — 5. Bar pentru 24 de consumatori — 6. Grup sanitar — 7. Spălător vase 8. Oficiu — 9. Bar-bufet — 10. Depozit băuturi — 11. Depozit gheaţă — 12. Bucătărie 13. Preparare carne — 14. Preparare legume — 15. Frigorifere — 16. Depozit legume 17. Depozit alimente — 18. Vestiar personal — 19. Birou — 20. Grup sanitar personal

5 — Perspectiva blocului de locuinţe cu restaurant la parter

STUDII PENTRU BLOCURI DE LOCUINŢE PE STRADA ANASTASIE PANU - IAŞI

Colectiv de proiectare : arh. Claudia Chiriac, ing. C. Fideliu

Varianta A

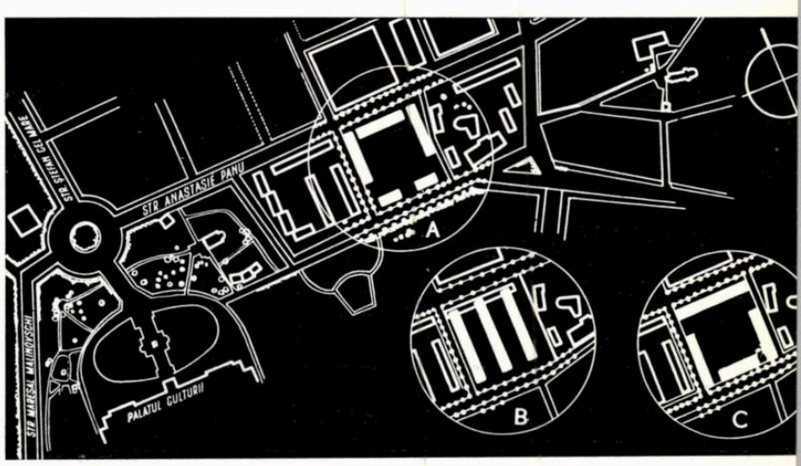

Plan de situaţie

Pe terenul din faţa halei, cuprins între strada Anastasie Panu, strada 6 Martie şi stradelele perpendiculare se studiază un ansamblu de blocuri cu magazine la parter şi locuinţe la etaj.

Pentru acest ansamblu au fost elaborate trei variante:

Varianta A cuprinde un bloc cu magazine la parter, orientat spre strada principală. Vitrinele magazinelor formează o bară orizontală, independent de restul verticalelor. Pentru a-i opri continuitatea, blocurile de capăt limitează acest efect. In faţadă se exprimă structura de rezistenţă (cîmpuri colorate între cadre aparente).

In *varianta B*, efectul plastic este redat prin bara orizontală, numai parter, a magazinelor care închid cvartalul spre nord; la intervale de 20 m apar verticalele blocurilor perpendiculare pe această bară.

In *varianta C*, un bloc cu trei etaje şi magazine la parter formează un front străzii principale, pe toată lungimea terenului.

În spatele acestui bloc degajat suficient, alte trei blocuri numai cu locuinţe închid cvartalul.

Secţiile folosite sînt secţiile tip I.P.C.T.

Varianta B

Varianta C

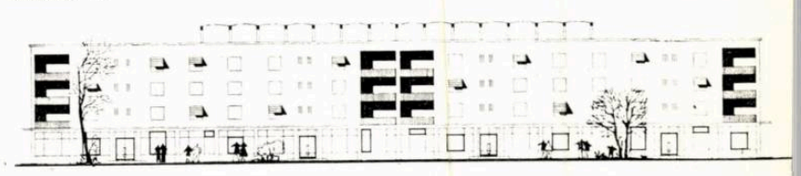

BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA HOREA-IAȘI

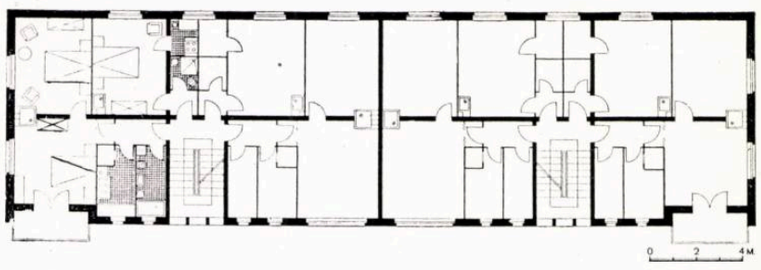

Plan nivel curent

Autor, arh. R. Luca

Cele două blocuri ce au început să se construiască pe strada Horea fac parte dintr-un cvartal care va fi completat într-o etapă viitoare.

Blocurile au parter și trei etaje și sînt formate din cîte două tronsoane, fiecare cu patru apartamente la palier (2 apartamente și 2 garsoniere).

Capacitatea de cazare este de 196 de persoane în 60 de apartamente de 2, 4 și 6 persoane.

Încălzirea este centrală, alimentată de la o centrală termică amplasată în subsolul parțial al unuia din cele două blocuri.

De menționat că s-au folosit la planșee fîșii prefabricate, dînd posibilitatea realizării rapide a construcției.

Apartamentele au grupuri sanitare complete și bucătării, garsonierele fiind dotate cu chicinete și grup sanitar restrîns.

Indici

K_3 pe bloc	0,578
Costul unei garsoniere	19 400 lei
Costul unui apartament de 2 camere	39 000 lei.

Perspectivă

BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA FILIMON SÎRBU-IAȘI

Autor, arh. Gh. Tănase

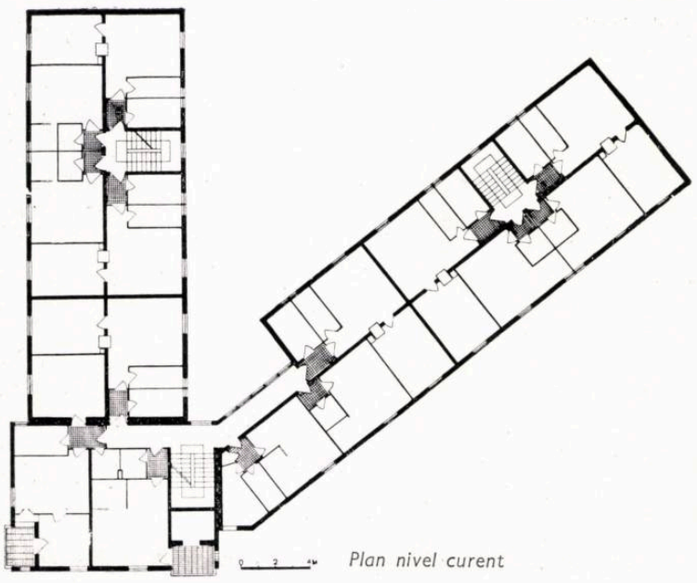

Plan nivel curent

Pe strada Filimon Sîrbu, la intersecția acesteia cu strada Petru Rareș — intersecție în unghi ascuțit — s-a cerut proiectarea unor blocuri de locuințe.

De la început s-a pus problema rezolvării colțului și a dificultăților de pantă (strada Filimon Sîrbu avînd o pantă ascendentă). În plus, cele două artere de circulație, de importanță diferită, au impus regimuri de construcție diferite: parter și trei etaje pe strada Filimon Sîrbu și parter și două etaje pe strada Petru Rareș.

Blocul de colț formează un cap de perspectivă a accesului dinspre gară; el cuprinde un magazin la parter și 45 de apartamente, din care 21 cu o cameră, 18 cu două camere și 6 cu trei camere.

Ambele blocuri, cel de colț și cel de pe strada Filimon Sîrbu, au în total 75 de apartamente.

Indici

K_3 la blocul de colț 0,53 (cu corecțiuni)
K_3 la blocul din Filimon Sîrbu 0,56 (cu corecțiuni)
Cost apartament de 2 camere 39 600 lei.

Lucrarea este în faza sarcină de proiectare avizată.

RESTAURAREA TEATRULUI NAȚIONAL «VASILE ALECSANDRI» DIN IAȘI

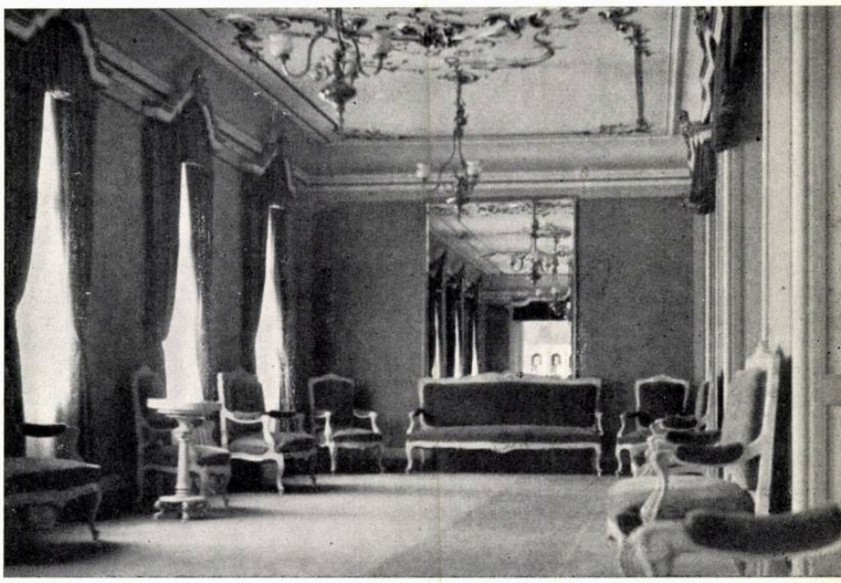

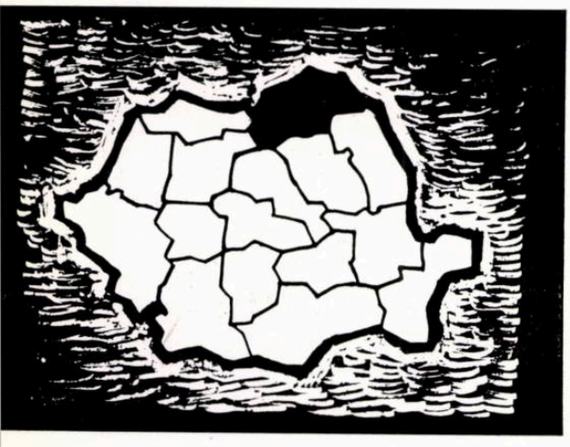

I. R. P. SUCEAVA

Cu toate greutățile începutului, conducerea I.R.P. Suceava a izbutit să închege un nucleu de proiectanți — în mare parte localnici — care astăzi fac față unui volum important de lucrări. Majoritatea proiectanților sînt arhitecți tineri abia ieșiți de pe băncile școlii; totuși, datorită îndrumării permanente din partea proiectanților cu mai multă experiență și în special din partea D.A.U., care a trimis în mai multe rînduri cadre cu experiență de la institutele centrale, pentru îndrumare, tinerii arhitecți fac față unor lucrări importante de proiectare și de multe ori realizează soluții interesante.

De la înființarea sa — în aprilie 1957 — în cadrul institutului nostru s-a realizat un volum de lucrări de cca. 147 de obiective.

Un accent deosebit a fost pus pe construcțiile de locuințe.

În 1957, I.C.S.O.R. întocmise o sarcină de proiectare pentru un cvartal de locuințe la Suceava în suprafață de cca. 70 ha, totalizînd un număr de cca. 250 de apartamente. La acest cvartal au fost adaptate blocuri tip 214/3 cu p + 1 etaj.

În 1958 au fost date în exploatare un număr de 49 de apartamente. Prin amenajarea de apartamente la subsolurile blocurilor construite, s-au putut da în exploatare încă un număr de 24 de apartamente, reducîndu-se în același timp prețul de cost al apartamentului sub 50 000 lei.

De un real folos au fost primele proiecte directive seria 516 ale I.P.C.T., după care s-au ghidat proiectanții noștri la proiectarea locuințelor.

Pe baza acestor proiecte s-a întocmit documentația pentru 3 blocuri a 12 apartamente și 2 blocuri a 24 de apartamente la Suceava, totalizînd 84 de apartamente cu 1, 2 și 3 camere; în cursul trimestrului I/1959 s-a mai întocmit documentația pentru un număr de 24 de apartamente, avînd $K_3 = 0{,}52$, costul mediu pe apartament revenind la 37 000 lei.

În prezent, aceste blocuri, dispuse într-un cvartal pe baza unui detaliu de sistematizare, sînt în execuție, unele din ele ajungînd într-un timp record la nivelul planșeului peste parter. Angajamentul T.R.C.L. de a reduce durata de execuție a blocurilor de locuințe de la 12—15 luni, cît dura pînă acum, la 6 luni, devine o realitate.

Un ajutor prețios în lucrările de construcții și în special în construcțiile de locuințe îl constituie inițiativa organelor locale care organizează munca voluntară a cetățenilor, dornici să-și înfrumusețeze orașul cu construcții noi de locuințe.

Complexul de locuințe din cvartalul Suceava face parte integrantă din planul de reconstrucție a orașului. Noua arteră de circulație modernizată — strada Mihai Viteazul — a cărei latură estică limitează parțial cvartalul sistematizat, este aproape în întregime reconstruită. Această stradă — ce se bifurcă în partea de sud a orașului din artera principală Ștefan cel Mare, în fostul « Obor vechi » — va fi în întregime construită în cursul anului 1960; aproape întreaga documentație pentru zona « Oborul vechi » este întocmită. Se vor construi: o policlinică cu parter și 2 etaje, ce va limita frontul de pe strada Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, două blocuri punct (proiecte directive) și două blocuri liniare, toate avînd p + 2 etaje.

Policlinica (autor, arh. M. Doboș) are o bună funcționalitate, utilizînd rațional spațiile și legîndu-se unitar cu ansamblul de locuințe din cadrul cvartalului « Oborul vechi ».

Documentația pentru proiectele de locuințe este întocmită în cea mai mare parte de arh. E. Barac; au fost realizate soluții economice și raționale, unele proiecte avînd coeficienți ridicați (cazul cvartalului Suceava, unde K_3 pe apartament este de 0,53—0,54, iar prețul pe apartament mediu, cu boxe la subsol, de 37 000 lei).

Un alt complex important în curs de studiu, la care lucrările de execuție încep în cursul lunii iulie a.c., este cvartalul hotelului din Suceava (autor, arh. A. Petruc). Hotelul este conceput pentru un număr de 170 de paturi, avînd camerele dispuse pe ambele părți ale unui coridor central. Cazarea se va face la etajele 1 și 2, la parter amenajîndu-se un restaurant cu cca. 150 de locuri.

La calcanul uneia din laturile hotelului s-a proiectat a se executa trei tronsoane de blocuri de locuințe cu parter și 2 etaje; la parter se vor amenaja magazine.

Hotelul Suceava și blocurile de locuințe fac parte dintr-un complex mai mare, urmărind crearea unei piețe publice în centrul orașului, în care va predomina clădirea sediului regional P.M.R., una din laturile pieței fiind formată din aripa hotelului cu locuințe.

Ansamblul pieței cu sediul P.M.R. este în studiul I.C.S.O.R.

Amplasamentul hotelului a fost astfel ales ca să participe prin ansamblul său arhitectonic la înfrumusețarea orașului; vor dispărea terenurile virane cu aspect neplăcut din centrul orașului și în același timp va participa activ la viața civică și comercială a orașului.

*

În activitatea sa, I.R.P. Suceava întîmpină însă greutăți în amplasarea construcțiilor, datorită faptului că orașul Suceava nu are un plan de

1

sistematizare care să-i traseze viitorul profil, să precizeze regimul de construcții pe străzi, cartiere sau cvartale etc. De aceea, cu puținii arhitecți de care dispunem la Suceava, sîntem nevoiți a face față unor probleme de sistematizări de detalii dificile.

Datorită coordonării activității I.R.P. cu a S.A.S., aceste detalii de sistematizare sînt judicios studiate, astfel încît, prin ansamblul lor omogen, participă unitar la sistematizarea orașului. Totuși, activitatea de sistematizare a orașelor și centrelor muncitorești din cadrul regiunii Suceava întîmpină greutăți, în primul rînd pentru că nu există ridicări topografice.

Activitatea S.A.S. regiune se axează în prezent pe avizări de proiecte, sistematizări, probleme de control în construcții și probleme relative la conservarea monumentelor istorice.

În problemele de sistematizări, S.A.S. regiune a făcut ridicările topografice ale unei porțiuni din orașul Siret pentru amplasarea unor blocuri de locuințe și pentru sistematizarea pieței centrale a orașului, proiect întocmit apoi în detaliu de către I.R.P. Suceava.

De asemenea, ridicările topografice și sistematizarea unei zone a orașului Cîmpulung, pentru lotizarea unui cvartal de locuințe individuale pe dealul Runc. Din lipsa unui plan general al orașului, o serie de locuințe individuale construite în ultimii ani au fost amplasate pe baza unor schițe sumare, nelegate de dezvoltarea orașului; e cazul cvartalului de locuințe din fața gării Cîmpulung, pe malul Moldovei.

În vederea remedierii acestor greutăți, S.A.S. regiune a planificat comanda pe următorii 3 ani a schițelor și studiilor preliminare de sistematizare pentru orașele: Suceava, Cîmpulung, Botoșani, Dorohoi, Fălticeni, Siret și Gura-Humorului.

În această activitate de sistematizare se simte nevoia unui sprijin substanțial din partea D.A.U.

Activitatea S.A.S. regiune este îndreptată și asupra conservării monumentelor istorice, ținînd seama că regiunea Suceava este una dintre regiunile cele mai bogate în monumente istorice cu arhitectură specific moldovenească.

Lucrări importante de reparare și întreținere a monumentelor istorice au fost făcute în special la următoarele monumente: biserica Sf. Dumitru — Suceava, biserica Mirăuților — Suceava, biserica Invierea — Suceava, mănăstirea Dragomirna, mănăstirea Burdujeni, biserica Bogdan Vodă — Rădăuți, biserica Petru Rareș — Baia etc.

Reparațiile au fost făcute sub îndrumarea Direcției monumentelor istorice.

Arh. A. PETRUC

BLOCURI DE LOCUINȚE LA SUCEAVA

Colectiv de proiectare: arh. E. Barac, ing. O. Dungeanu

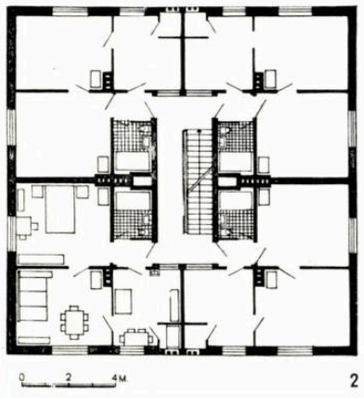

2

În cadrul unui cvartal din orașul Suceava s-a prevăzut construirea unor blocuri de locuințe.

Proiectele acestor blocuri sînt adaptări făcute de I.R.P. Suceava după proiecte directive I.P.C.T.

Două din aceste blocuri sînt construcții cu subsol, parter și două etaje și cuprind 24 de apartamente fiecare; 12 apartamente cu două camere, baie și boxă la subsol, iar alte 12 apartamente — care în proiectul inițial (I.P.C.T.) aveau trei camere — au fost transformate în șase garsoniere (de 1—2 persoane) și 6 apartamente normale.

Indicii realizați la acest tip de bloc sînt:

Suprafața construită	346,40 m²
Suprafața desfășurată, inclusiv subsol	1 120 m²
Suprafața utilă pe palier	187,60 m²
K_3 în medie	0,54
Costul total pe bloc	678 000 lei
Costul unei garsoniere cca.	21 000 lei
Costul apartamentului de 2 camere cca.	33 000 lei

Cele două blocuri sînt în curs de execuție.

Pentru același cvartal s-a prevăzut a se construi și două blocuri punct adaptate tot după proiecte directive I.P.C.T.

Aceste blocuri au parter, două etaje și patru apartamente la palier.

Indicii realizați sînt următorii:

Suprafață construită	219 m²
Suprafață desfășurată	657 m²
K_3 pe palier	0,55
Cost total pe bloc	418 000 lei
Cost apartament mediu	35 000 lei

1 — Bloc punct — Perspectivă
2 — Bloc punct — Plan etaj curent
3 — Bloc cu 24 de apartamente — Fațadă
4 — Bloc cu 24 de apartamente — Plan etaj curent

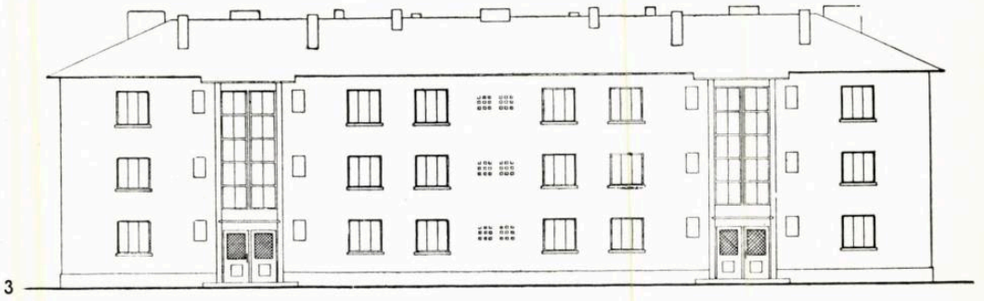

3

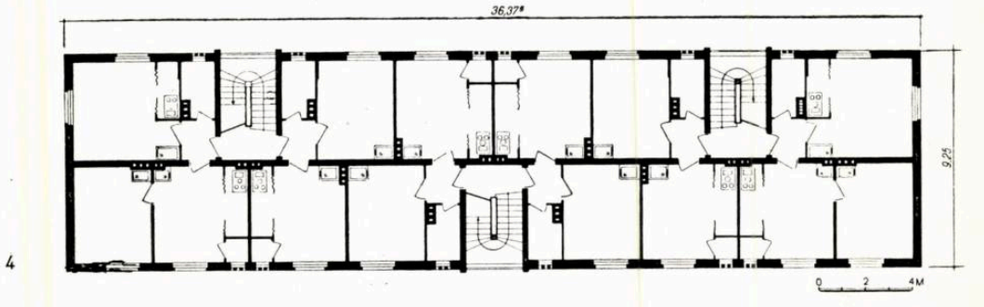

4

1

HOTEL LA SUCEAVA

Autor, arh. A. Petruc

Într-un cvartal care face parte integrantă din sistematizarea pieței centrale Ștefan cel Mare din Suceava urmează să se construiască un hotel cu 170 de paturi, cu camere de cîte două paturi dispuse pe ambele părți ale unui coridor central.

Din numărul total de camere, 60 sînt prevăzute cu dușuri și lavabouri, iar restul numai cu lavabouri.

Toate camerele sînt dotate cu dulapuri în perete.

Instalațiile sanitare sînt concentrate în două puncte ale construcției.

La parter va fi amenajat un restaurant cu cca. 150 de locuri, cu anexele respective.

Adosat la unul din capetele hotelului, pe strada Nicolae Bălcescu, se proiectează a se executa un complex de locuințe (3 tronsoane cuplate, cu p + 2 e-aje). La parterul acestor blocuri urmează a se amenaja magazine.

Curtea interioară este astfel studiată, încît să permită utilizarea ei pentru scopuri gospodărești, atît pentru locuințe, cît și pentru hotel și restaurant. Curtea va fi plantată.

Indici

Suprafață desfășurată (hotel)	2 300	m²
Suprafață desfășurată (restaurant)	5 000	m²
Cost total (hotel)	4 930 000	lei
Cost total (restaurant)	870 000	lei

Ca structură de rezistență, construcția este proiectată pe travee de 3,00 m, astfel încît să dea posibilitatea utilizării elementelor prefabricate pentru planșee.

Ca arhitectură de fațadă s-a avut în vedere încadrarea în ansamblul general al viitorului complex din piața Ștefan cel Mare.

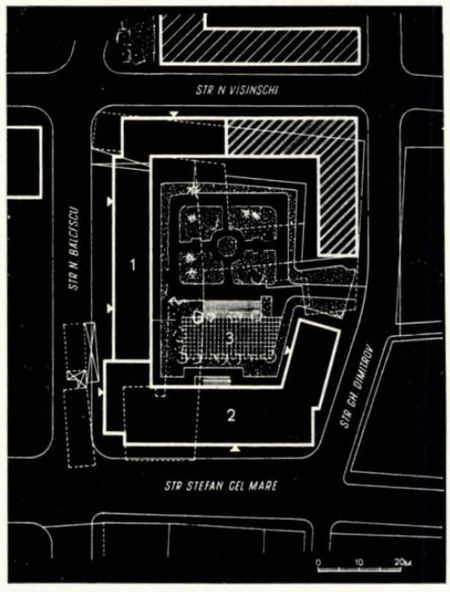

2

POLICLINICĂ LA SUCEAVA

Colectiv de proiectare: arh. M. Doboș, ing. O. Dungeanu

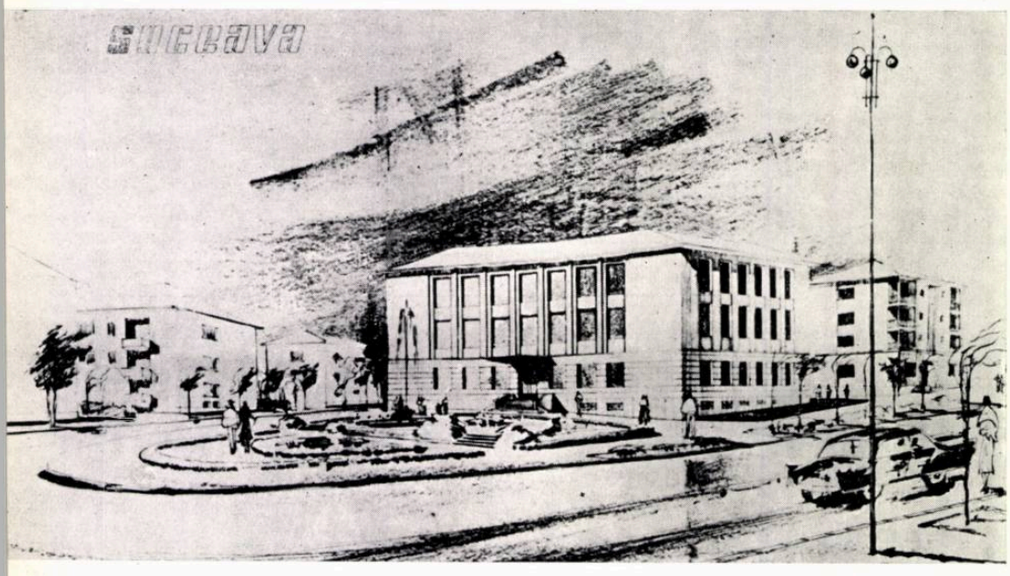

1

Pe un teren în formă de triunghi cu deschidere de cca. 30° s-a proiectat o policlinică. Amplasamentul policlinicii a fost determinat și de imediata apropiere a spitalului orășenesc, pentru a putea fi deservită de același corp medical.

Construcția va avea parter, două etaje și un subsol parțial rezultat din diferența de nivel, terenul fiind în pantă ascendentă către nord-vest.

Planul este conceput în formă de U, cu vestibul de intrare și hol din care pornește scara principală către etaje; două săli de așteptare, de o parte și de alta a holului, grupează în jurul lor toate sălile de consultație și tratament pe specialități.

Proiectul este rațional conceput, respectînd normativele în vigoare.

Traveea adoptată a fost cea de 3 m, astfel încît dă posibilitatea utilizării elementelor prefabricate de planșeu.

Suprafața construită pe palier este de 660 m², volumul construit 10 050 m³, iar costul total de deviz la sarcina de proiectare s-a ridicat la 2 200 000 lei.

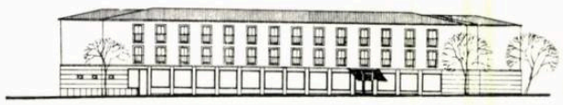

3

1 — Perspectivă
2 — Plan de situație
1. Locuințe — 2. Hotel — 3. Curte de serviciu pentru restaurant
3 — Fațada dinspre strada Ștefan cel Mare
4 — Desfășurare
5 — Perspectivă
6 — Plan etaj curent
A. Hotel
B. Locuințe
7 — Plan parter
1. Hol — 2. Portar — 3. Bagaje — 4. Birou — 5. Director — 6. Magazin 7. Restaurant — 8. Oficiu — 9. Vestiar — 10. Bar — 11. Spălător veselă — 12. Bucătărie — 13. Cămară — 14. Preparare — 15. Primire alimente — 16. Bucătar șef

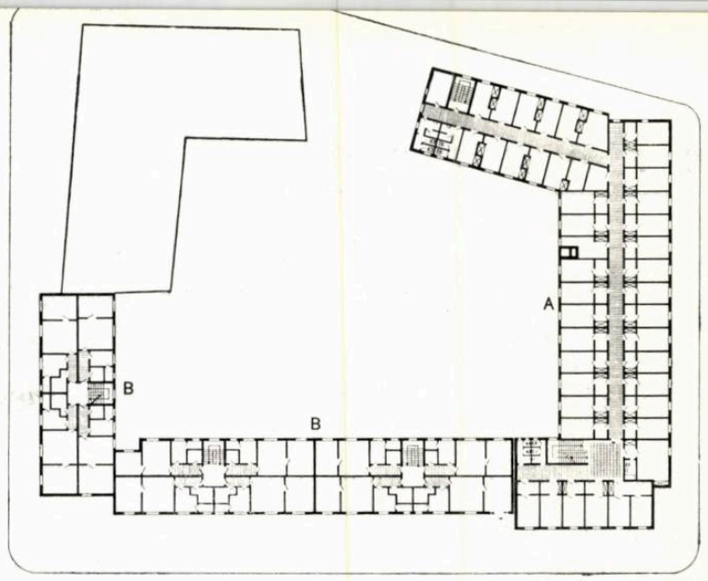

6

4

5

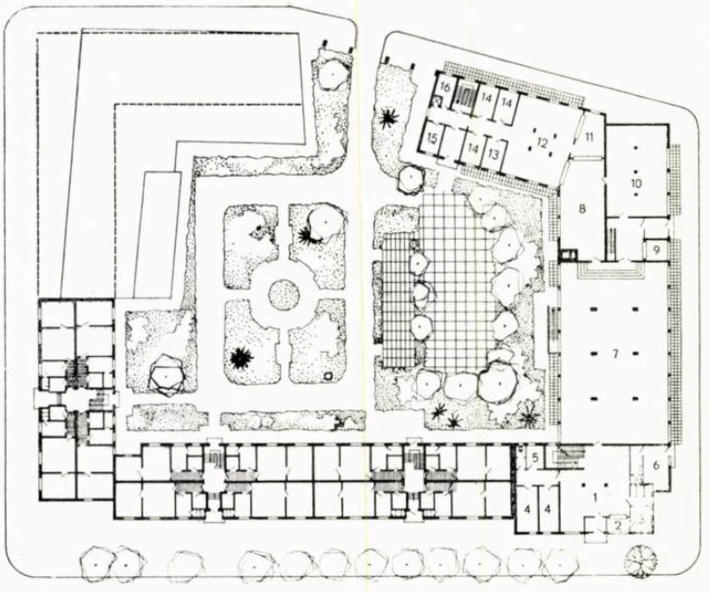

7

1 — Perspectivă
2 — Plan parter
1. Vestibul — 2. Hol — 3. Așteptare — 4. Radiologie — 5. Cameră obscură — 6. Cardiologie — 7. Consultații pediatrie — 8. Așteptare pediatrie — 9. Tratament — 10. Filtru 11. Fișier — 12. Izolare — 13. Triaj — 14. Farmacie — 15. Depozit de medicamente. 16. Chirurgie — 17. Sterilizare — 18. Ginecologie
3 — Perspectivă aeriană

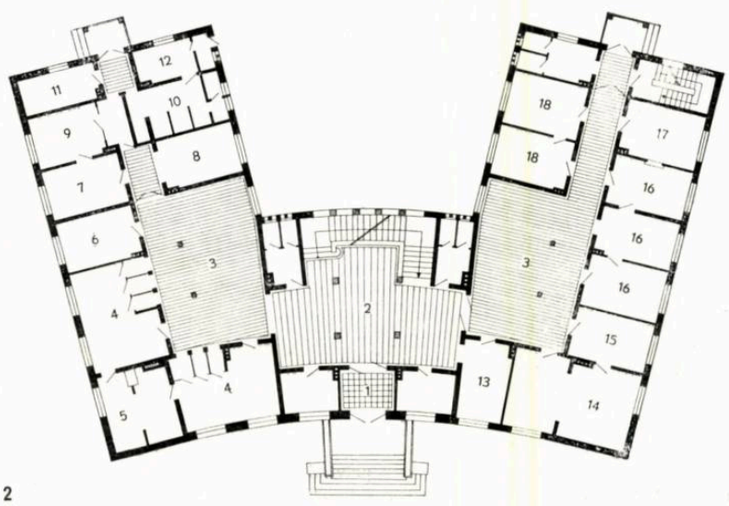

2

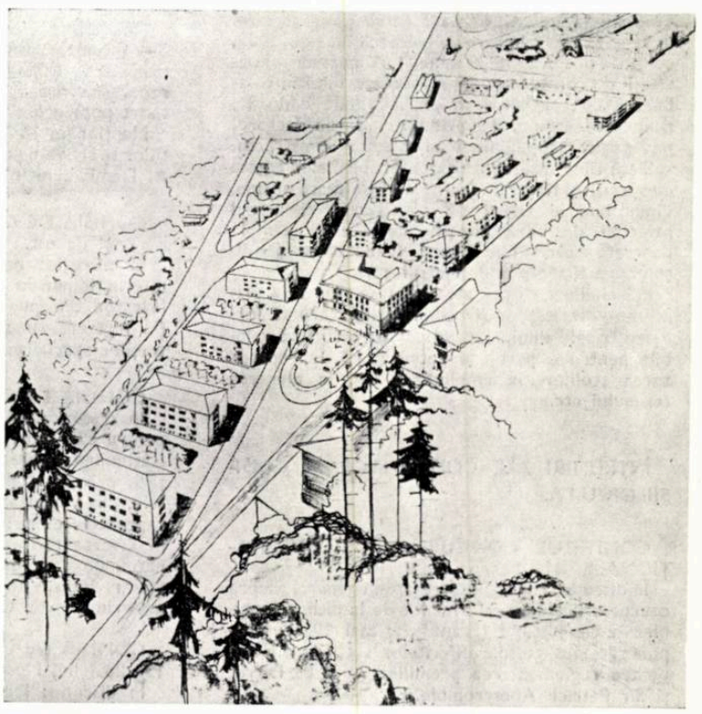

3

cronica

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

DISCUȚII DE CREAȚIE
NOILE PROIECTE TIP DE LOCUINȚE ALE I.P.C.T.

Marți 26 și joi 28 mai a avut loc la Casa Arhitectului discuția de creație cu tema « Noi proiecte tip de locuințe ».

Discuția a fost organizată de Secția de construcții de locuit a U.A. și a fost purtată pe marginea noilor proiecte tip de locuințe ale I.P.C.T.

Ședința a fost deschisă de arh. M. Alifanti, responsabilul Secției de construcții de locuit.

Arh. I. Silvan, directorul I.P.C.T., a vorbit despre activitatea I.P.C.T., după care arh. Gh. Popescu-Negreanu a expus amănunțit schemele de funcționare și detaliile noilor proiecte tip realizate în institut. În continuare, arh. L. Garcia a vorbit despre caracteristicile proiectelor tip.

La discuții au luat cuvîntul numeroși arhitecți din Capitală și din provincie, care au înfățișat experiența lor în proiectarea și construcția de locuințe și în aplicarea proiectelor tip.

Cu această ocazie a fost deschisă, între 25 și 30 mai, la Casa Arhitectului, o expoziție cu noile proiecte tip de locuințe elaborate de I.P.C.T.

CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN IAȘI

În ziua de 2 iunie a avut loc la Casa Arhitectului o discuție asupra proiectelor concursului pentru « Sistematizarea pieței Unirii din Iași ».

Discuția s-a bucurat de o participare numeroasă.

CONCURSUL PENTRU CENTRUL CIVIC AL ORAȘULUI PLOIEȘTI

În vederea unei discuții asupra concursului pentru proiectarea « Centrului civic al orașului Ploiești », Uniunea Arhitecților a organizat în ziua de 5 iunie o deplasare la Ploiești, la care au luat parte atît concurenții, cît și alți invitați.

După ce a fost vizitată expoziția proiectelor concursului, a avut loc o ședință.

Arh. M. Dima a prezentat pe scurt criteriile care au stat la baza activității Comisiei de judecată.

Din discuțiile care au urmat au fost trase unele concluzii menite să îmbunătățească soluția propusă în proiectul premiat cu premiul al II-lea (premiul I nu a fost acordat), soluție care în curînd va fi materializată prin reconstruirea centrului civic al orașului.

CONCURSUL PENTRU « TEATRUL NAȚIONAL DIN CRAIOVA »

În ziua de 16 iunie a avut loc la Casa Arhitectului o discuție asupra proiectelor concursului pentru « Teatrul Național din Craiova ».

EXPOZIȚII

La Casa Arhitectului au fost deschise următoarele expoziții:

Între 19 mai și 3 iunie proiectele concursului pentru « Sistematizarea pieței Unirii din Iași ».

Între 12 și 20 iunie proiectele concursului « Teatrul Național din Craiova ».

Între 23 și 30 iunie proiectele concursului pentru « Centrul civic al orașului Ploiești ».

CONFERINȚE

În ziua de 22 mai, la Casa Arhitectului, arh. S. Bortnovschi a prezentat « Noutăți din revistele de arhitectură din străinătate ».

Prezentarea a fost însoțită de proiecții.

La 9 iunie a avut loc la Casa Arhitectului conferința prof. arh. G. Gusti despre « Problemele restructurării și reconstrucției socialiste a orașelor din țara noastră ».

În ultima vreme, în cadrul cercului de studii pentru problemele ideologice, au avut loc numeroase ședințe de lucru la care s-au discutat probleme derivînd din natura și specificul arhitecturii. Discuțiile s-au purtat pe baza unui referat alcătuit de un colectiv în frunte cu arh. M. Melicson și arh. B. Grünberg. La discuții au participat arhitecții: M. Alifanti, N. Bădescu, G. Gusti, A. Moisescu, C. Rădulescu, Gh. Sebestyén, V. Sebestyén și alții.

Unele dintre problemele discutate au fost expuse în cadrul unei conferințe publice la Casa Arhitectului. Conferința, intitulată « Natura și specificul arhitecturii », a fost expusă de arh. B. Grünberg, în ziua de 23 iunie.

La 30 iunie, la Casa Arhitectului, arh. C. Enache a prezentat « Noutăți din revistele de arhitectură din străinătate ».

Prezentarea a fost însoțită de proiecții.

informații u.i.a.

CARTA CONSTRUCȚIILOR ȘCOLARE

Comisia construcțiilor școlare a U.I.A. a elaborat, cu ocazia întrunirii sale din februarie 1958 de la Rabat, Carta construcțiilor școlare.

Această cartă, la care se lucrează încă din 1951, conține o serie de recomandări necesare activității de construcție. Ea a fost întocmită în colaborare cu specialiști în probleme de educație, ținîndu-se seama, în primul rînd, de factorul pedagogic, scopul final al acestor construcții.

Dată fiind însă diversitatea problemelor legate de specificul fiecărei țări, nu au fost fixate norme, dimensiuni și tipuri de construcții, ci numai principii de bază însoțite de cîteva exemple concrete susceptibile de a fi adaptate condițiilor particulare ale fiecărei țări.

Principiile de bază ale cartei se referă la stabilirea necesităților și posibilităților care să formeze bazele unui plan de echipare școlară valabile pentru o perioadă determinată, la repartizarea școlilor, la amplasarea lor, la alegerea terenului etc.

ÎNTRUNIRI ALE COMITETELOR ȘI COMISIILOR U.I.A.

COMITETUL CONCURSURILOR INTERNAȚIONALE: 11—12 aprilie, Paris.

În discuție: raportul secretarului general asupra concursurilor care au avut loc de la ultima întrunire a comitetului (Frankfurt, mai 1956); propunerile și sugestiile diferitelor secții; proiectul pentru reglementarea premiilor Auguste Perret și Sir Patrick Abercrombie.

COMISIA DE URBANISM: 17—24 mai, Istambul.

În discuție: problema normelor de reprezentare grafică a planurilor de urbanism și problema parcajelor.

COMISIA CONSTRUCȚIILOR SPORTIVE: 3— 7 iunie, Varșovia.

În discuție: stabilirea activității comisiei; un raport asupra construcțiilor și terenurilor de sport populare.

Menționăm că la sesiunea Comisiei construcțiilor sportive a participat și delegatul R.P.R. arh. A. Damian, membru în această comisie.

COMISIA DE CERCETĂRI: 29 iunie — 6 iulie, Berlinul de est.

În discuție: relațiile U.I.A. cu organizațiile internaționale în problema cercetărilor; prefabricarea din punctul de vedere al arhitectului (în legătură cu ancheta dusă în rîndul arhitecților specializați în problema prefabricatelor).

COMISIA DE SĂNĂTATE: 5—14 iulie, Praga.

În discuție: relațiile cu Organizația mondială pentru sănătate; studierea problemelor privind stațiunile termale; cercetări întreprinse în diferite țări, privind studierea si construcția spitalelor; înființarea unei arhive centrale care să cuprindă rapoartele cu privire la construcțiile spitalicești în diverse țări; crearea unei bibliografii internaționale a construcțiilor spitalicești și a unui glosar internațional al termenilor tehnici în materie de construcții spitalicești.

COMISIA DE CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE: 15—23 iulie, Moscova.

În discuție: legăturile U.I.A. cu organizațiile internaționale; problema necesităților în materie de locuințe; arhitecții și tipizarea; utilizarea spațiului în construcțiile de locuințe.

ȘEDINȚA COMITETULUI EXECUTIV ȘI A ADUNĂRII GENERALE: 20—26 septembrie Lisabona.

În discuție: înființarea unor secții noi; modificarea statutului și a regulamentului interior; relațiile cu organizațiile internaționale; activitatea comisiilor de lucru; concursurile internaționale; expozițiile; finanțele; Congresul al V-lea și întrunirea Comitetului executiv 1958; Congresul al VI-lea; programul și orientarea activității U.I.A. pentru anii viitori; alegerea noului comitet executiv.

FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ PENTRU LOCUINȚE ȘI URBANISM

Întrunirea comitetului pentru glosarul internațional a avut loc la Haga în zilele de 7, 8 și 9 ianuarie 1959.

Președintele comitetului a făcut o expunere, reamintind eforturile pe care le-a depus federația încă din 1951 pentru a întocmi un glosar al termenilor folosiți în construcția de locuințe și urbanism.

Limbile uzuale vor fi: franceza, engleza, germana, italiana, spaniola, portugheza și rusa.

Viitoarea întrunire a comitetului va avea loc la Perugia și va coincide cu conferința Federației, din septembrie 1959.

În urma lucrărilor comisiei de urbanism a U.I.A. au fost formulate o serie de observații interesante privind întocmirea glosarului și în special găsirea unor reprezentări grafice ale termenilor.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

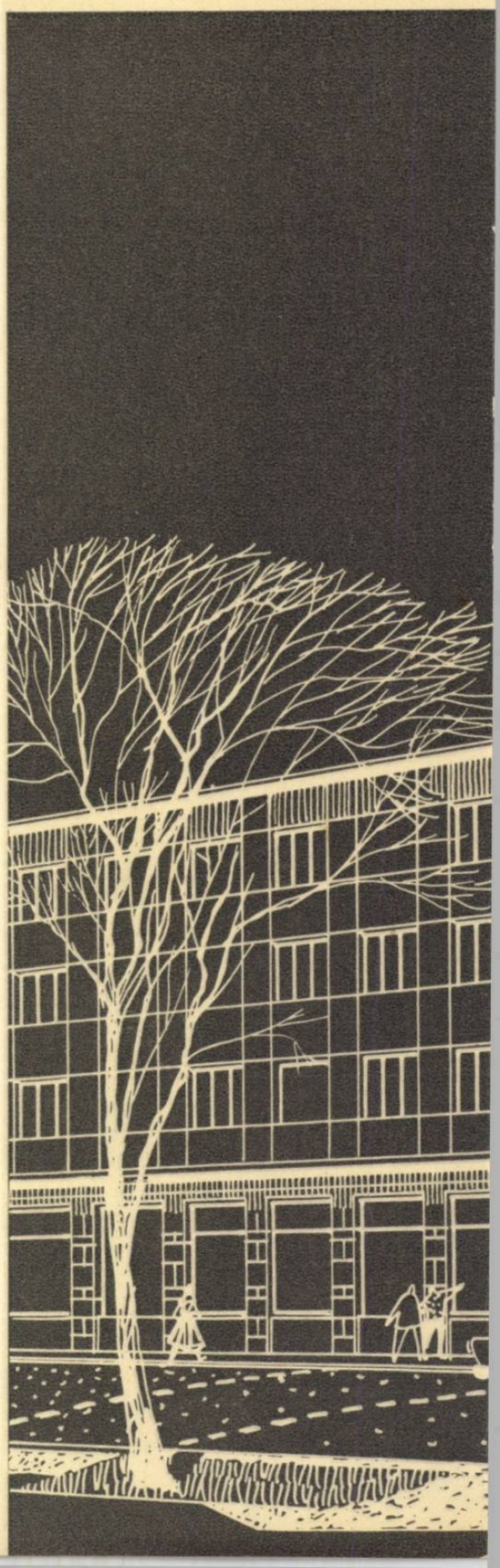

REDACŢIA : BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAŢIA REVISTEI BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1687

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 4 (59) • IULIE – AUGUST • 1959

23 August
1944–1959

ARHITECTURA R.P.R.

4
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VII — Nr. 4 (59) — IULIE — AUGUST 1959

A XV-A ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI

Editorial 3 Marea sărbătoare

18 23 August, sărbătoarea eliberării
Semnează acad. prof. arh. D. Marcu, prof. arh. O. Doicescu, conf. arh. A. Damian, arh. B. Grünberg, arh. Rodica Ciobanu, arh. M. Dima, arh. Șt. Gonosz, arh. C. Lăzărescu

Prof. arh. H. Maicu
Noi construcții în Capitală 22 Noua sală a Palatului R. P. Romîne

Arh. A. Moisescu
30 Locuințe în piața noii săli a Palatului R.P.R.

Arh. V. Sebestyén
Urbanism 35 Studii pentru sistematizarea centrului orașului Galați

Arh. B. Grünberg
40 Sistematizarea orașului Iași

Arh. Tr. Chițulescu
Concursuri 44 Concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din Iași

Cronica 54 Ședința Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R.

Coperta: Noile blocuri de locuințe din centrul orașului Galați

A XV-A ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI

23 August 1944 - 1959

Termocentrala de la Doicești

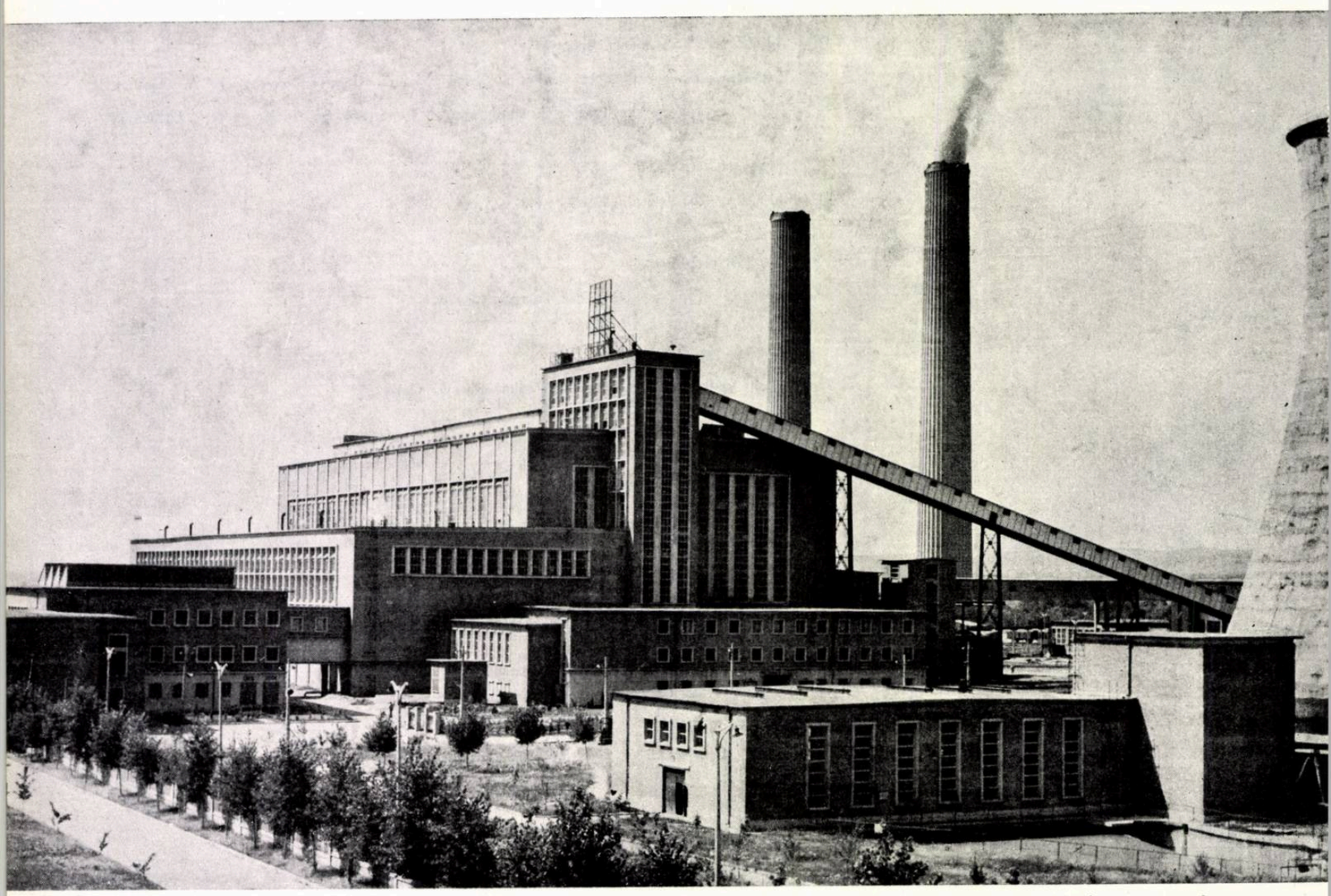

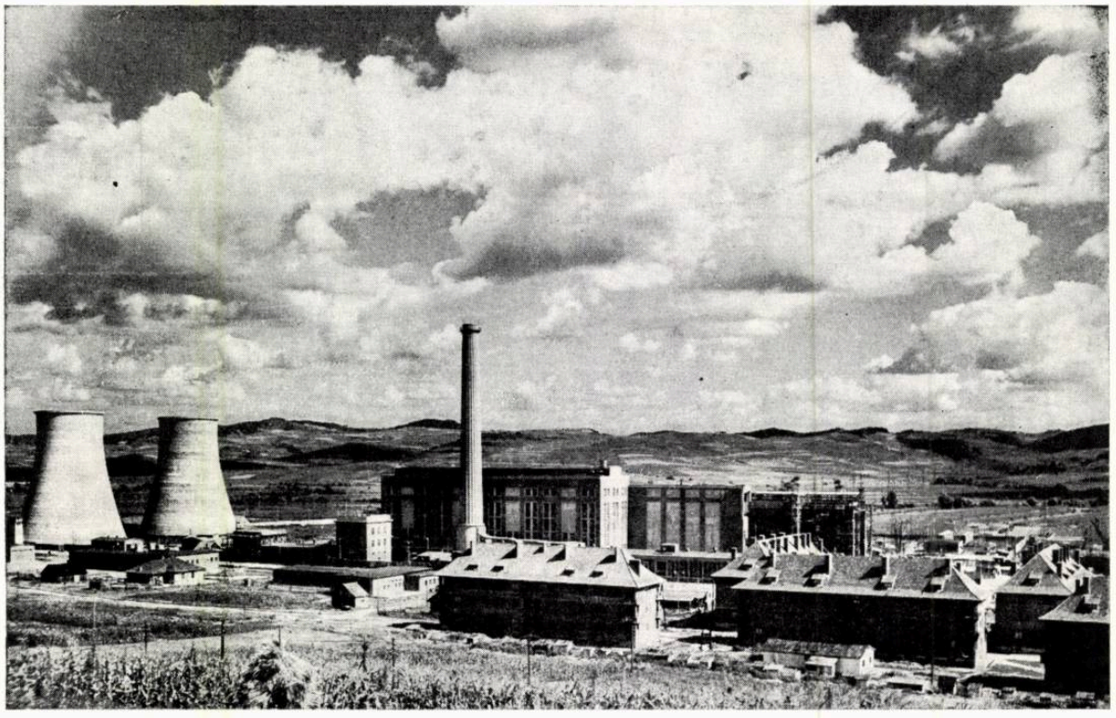

Termocentrala de la Singeorgiu de Pădure

MAREA SĂRBĂTOARE

Sărbătorim a XV-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist în condițiile unui puternic avînt al economiei și culturii noastre socialiste, în condițiile realizării unor noi succese în opera de construire a socialismului, a înfăptuirii unor noi măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Au trecut 15 ani de la eliberare. Acum 15 ani, în condițiile zdrobirii și alungării armatelor hitleriste de pe teritoriul țării noastre de către glorioasele armate sovietice, insurecția armată populară condusă de Partidul Comunist a răsturnat dictatura antonesciană, deschizînd astfel o nouă cale de dezvoltare țării. Victoria insurecției armate de la 23 August 1944 a marcat începutul revoluției populare din țara noastră, în cadrul căreia clasa muncitoare în alianță cu celelalte pături muncitoare, condusă de partidul său de avangardă, înlătură burghezia de la conducerea țării, cucerește puterea de stat, lichidează rămășițele feudalismului, desăvîrșește sarcinile revoluției burghezo-democrate și începe marea operă istorică a construirii socialismului, a transformării țării din starea de înapoiere în care fusese ținută de clasele exploatatoare, într-o țară înaintată, socialistă.

În anii care au trecut de atunci, mari succese au fost obținute în această operă istorică.

A fost lichidată în esență proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție și a fost creată proprietatea socialistă. Pe noua bază a relațiilor de producție socialiste s-a dezvoltat o puternică industrie, cuprinzînd ramuri inexistente înainte și dînd, într-un singur trimestru al anului 1959, un volum de producție mai mare decît producția obținută în întreg anul 1938. S-a dezvoltat totodată și agricultura, devenind azi cu preponderență o agricultură socialistă — cuprinzînd peste 67% din suprafața arabilă a țării și un număr de aproape 2 500 000 familii — o agricultură mecanizată, asigurînd recolte globale peste cele realizate în trecut. Concomitent s-au dezvoltat și celelalte ramuri ale economiei: transporturile, construcțiile, comerțul etc.

Pe baza creșterii și dezvoltării economiei noi socialiste, a crescut și nivelul de viață al oamenilor muncii.

Față de anul 1955, în 1958 veniturile bănești ale salariaților au sporit cu peste 8 miliarde lei. La aceasta trebuie adăugate reducerile de prețuri la unele produse de larg consum, care au adus populației o economie anuală de cca. 500 milioane lei, precum și creșterea cu 4,5 miliarde lei a cheltuielilor social-culturale.

Recenta Hotărîre a Plenarei C. C. al P.M.R. din 13—14 iulie a.c. reprezintă încă un pas important pentru creșterea bunăstării celor ce muncesc; prin aceste măsuri privind majorarea salariilor și a pensiilor, reducerea impozitelor și a prețurilor unor bunuri de larg consum, oamenii muncii au primit un spor net de venituri de 4,7 miliarde lei anual.

În același timp cu dezvoltarea economică, s-a dezvoltat și se dezvoltă și noua cultură socialistă, știința și arta. Valorile culturale au devenit și devin bunuri ale poporului, se ridică neîncetat nivelul cultural al maselor largi populare.

În toate domeniile construcției socialiste au fost obținute mari succese, roade ale muncii pline de abnegație a poporului muncitor în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea partidului.

La obținerea acestor succese a contribuit puternicul și frățescul ajutor al Uniunii Sovietice — constructoare a comunismului — și al celorlalte țări din lagărul socialist. Unitatea de monolit a acestui lagăr, într-ajutorarea bazată pe principiile internaționalismului proletar, în toate domeniile — economic, tehnic, științific — au un rol deosebit de însemnat în construcția noastră economică.

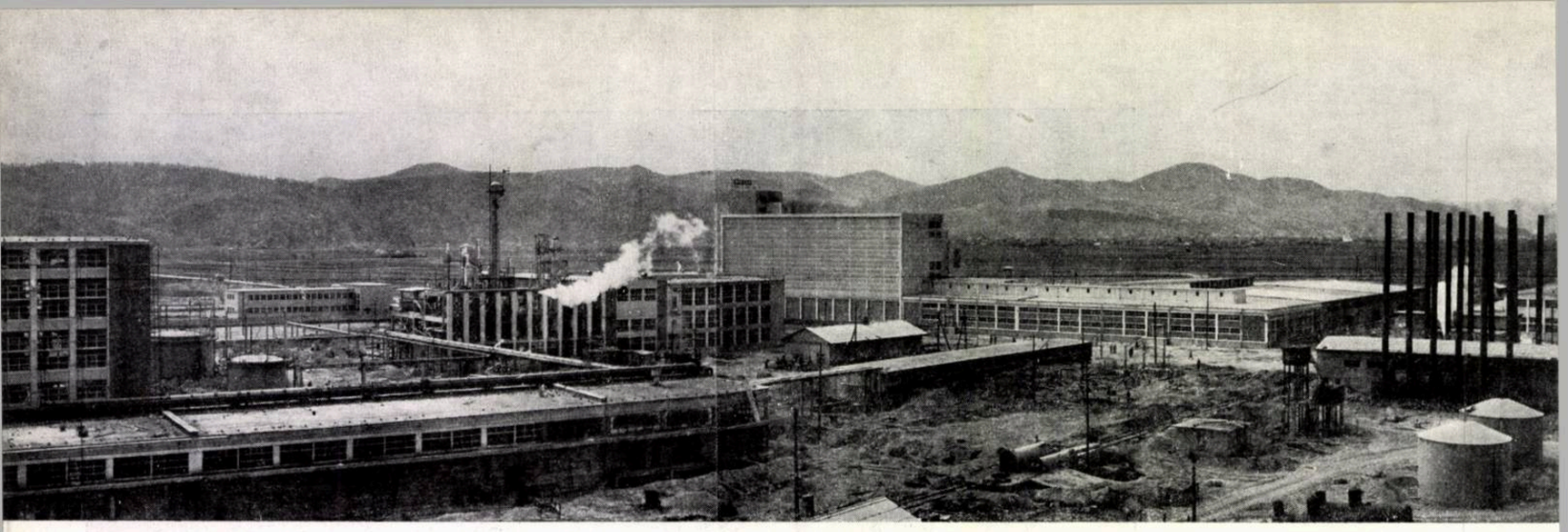

În cadrul operei de făurire a socialismului, un rol important a revenit și revine sectorului de construcții și arhitectură și lucrătorilor din acest sector, printre care și arhitecților. Dezvoltarea economiei și culturii a necesitat și necesită importante lucrări de construcții, a căror realizare reprezintă o sarcină de mare răspundere, aceste construcții slujind celorlalte domenii ale construirii socialismului. Această sarcină a sectorului de construcții și arhitectură a fost îndeplinită cu succes. Astăzi, noua industrie socialistă se folosește de marile construcții industriale realizate în acești ani; agricultura a fost de asemenea înzestrată cu numeroase construcții noi care deservesc producția.

Oamenii muncii au primit zeci de mii de apartamente; s-au ridicat mii de clădiri social-culturale: școli, teatre, cămine culturale, spitale, case de nașteri, stadioane etc.

S-a schimbat înfățișarea orașelor și satelor patriei noastre.

Astfel, sectorul de construcții și arhitectură și-a adus din plin contribuția sa, alături de celelalte sectoare ale economiei naționale, la construirea socialismului.

Îndeplinirea acestui obiectiv a fost obținută printr-o serie de realizări însemnate; succesele dobîndite dovedesc că niciodată, în trecut, construcțiile din țara noastră nu s-au dezvoltat în amploarea pe care au atins-o în prezent și niciodată ele nu au servit în asemenea măsură satisfacerea nevoilor materiale și culturale ale oamenilor muncii.

Investițiile în lucrări de construcții-montaj au totalizat în perioada 1950—1958 peste 54 miliarde lei; s-au ridicat sute de fabrici, creîndu-se noi ramuri ale industriei; totalul suprafeței de locuințe construite în 1951—1958 a reprezentat mai mult de 23 milioane metri pătrați. Numai lucrările înfăptuite în cursul primului plan cincinal au depășit volumul realizat pe vremea burgheziei în întreaga perioadă dintre cele două războaie mondiale.

Arhitectura a devenit o importantă ramură de activitate creatoare. Amploarea și complexitatea tot mai mare a construcțiilor ce se cereau realizate, specificul nou al multora dintre ele, au lărgit și schimbat considerabil profilul programelor de arhitectură. Crearea marilor centre industriale, cuprinzînd numeroase fabrici, cartiere de locuințe sau chiar orașe noi, cu toate dotările sociale și edilitare necesare, proiectarea de mari construcții energetice, de adevărate palate ale culturii socialiste, de clădiri destinate cluburilor muncitorești, de case de naștere, sanatorii de noapte, creșe, cămine de copii, ansambluri de cură și odihnă, complexe sportive etc. au extins mult orizontul muncii arhitecților, îmbogățită cu astfel de programe cu totul noi, tipice epocii de transformări revoluționare pe care o trăim.

Cele mai arzătoare sarcini ale primilor ani de după eliberare au constat în refacerea economică și în reconstrucția numeroaselor lucrări distruse în timpul războiului. Pe lîngă zeci de întreprinderi care au fost distruse total sau parțial,

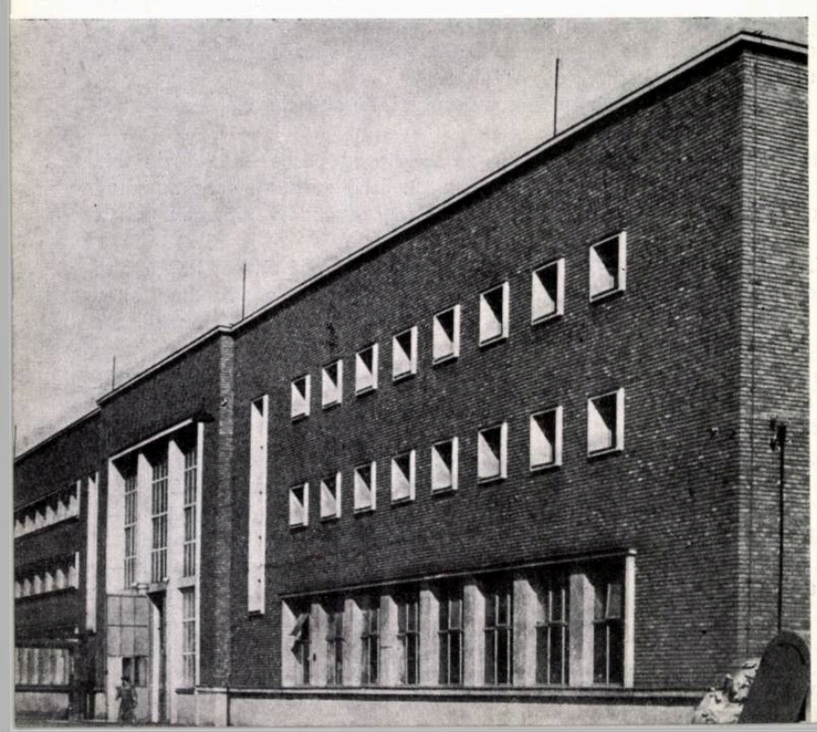

1 | 4
5
2 3 | 6

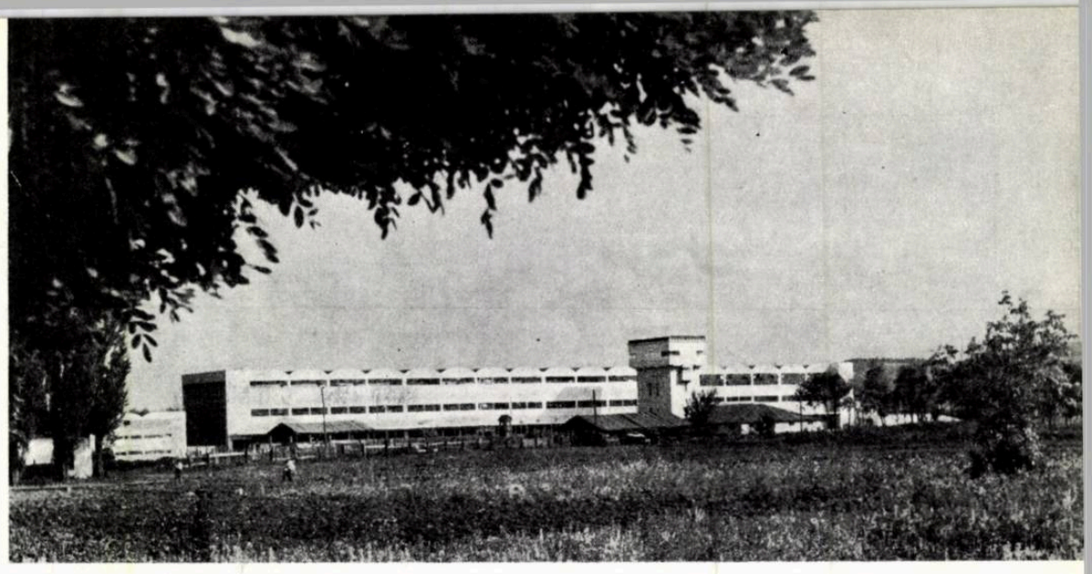

1 — Uzina de fibre sintetice de la Săvinești
2 — Fabrica de strunguri «Iosif Rangheț» Arad
3 — Blocul poliamid de la Săvinești
4 — Fabrica de postav Buhuși
5 — Fabrica de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej» — București
6 — Uzinele «Gh. Dimitrov» — Arad

fuseseră făcute inutilizabile peste 41% din podurile de cale ferată, un sfert din clădirile pentru transporturi, zeci de mii de clădiri în orașele țării.

În această perioadă, partidul a mobilizat clasa muncitoare la refacerea sistemului de comunicație, a organizat marile șantiere ale muncii voluntare, unde s-au înfăptuit lucrări însemnate într-un interval foarte scurt, a inițiat o serie de construcții industriale de mari proporții. În ciuda sabotajului claselor exploatatoare, care mai dețineau poziții economice vitale, aceste lucrări au fost duse la bun sfîrșit.

În fața arhitecților din țara noastră s-a deschis astfel, pentru prima dată, perspectiva desfășurării unei vaste activități constructive, puse în slujba întăririi economiei naționale, în slujba poporului. Acum nu mai era vorba de proiectarea de vile luxoase, de blocuri de raport sau alte clădiri de speculă pentru o minoritate exploatatoare. Energia și capacitatea arhitecților, stimulate

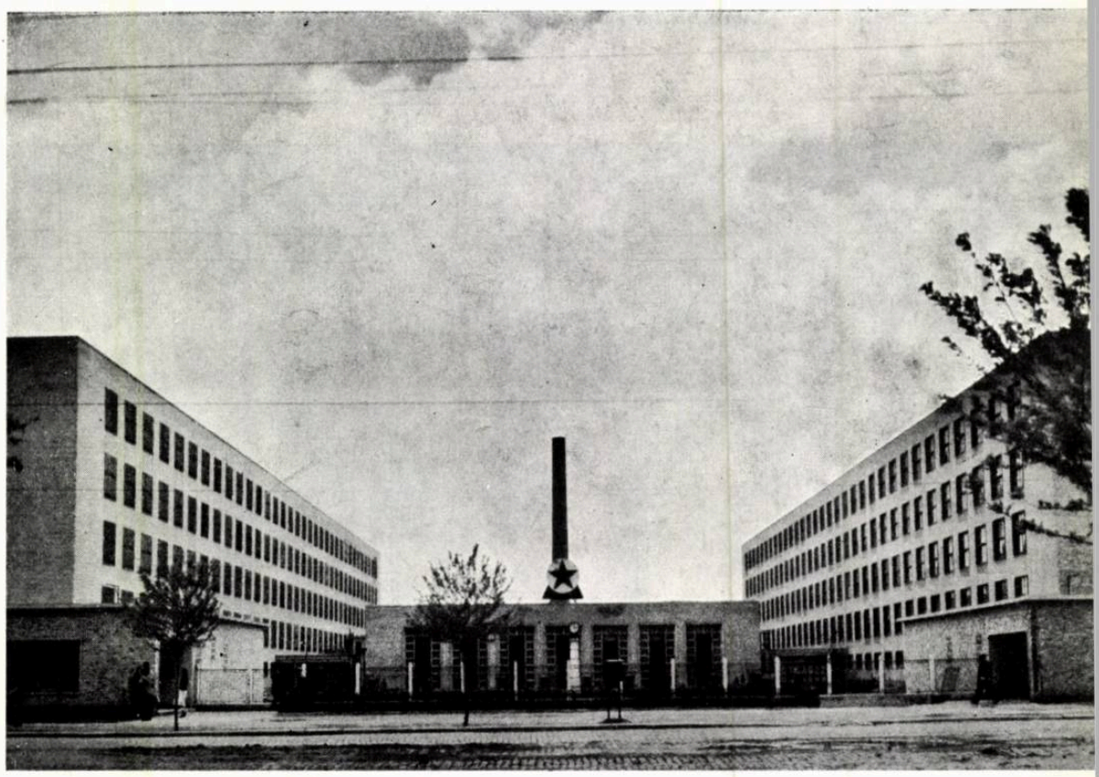

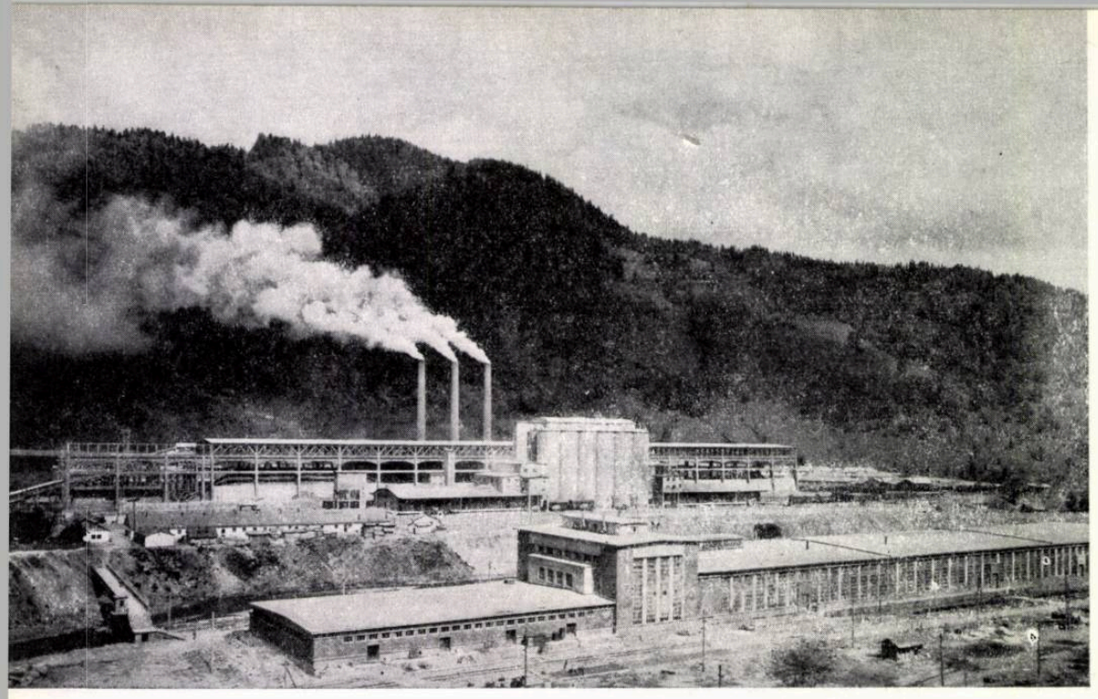

1 | 4
2 | 5
3 | 6

1 — Fabrica de ciment Bicaz
2 — Fabrica de faianță Sighișoara
3 — Aerogara Băneasa — București
4 — Uzinele textile « Teba » — Arad
5 — Combinatul chimic Baia Mare
6 — Fabrica de plăci aglomerate — Brăila

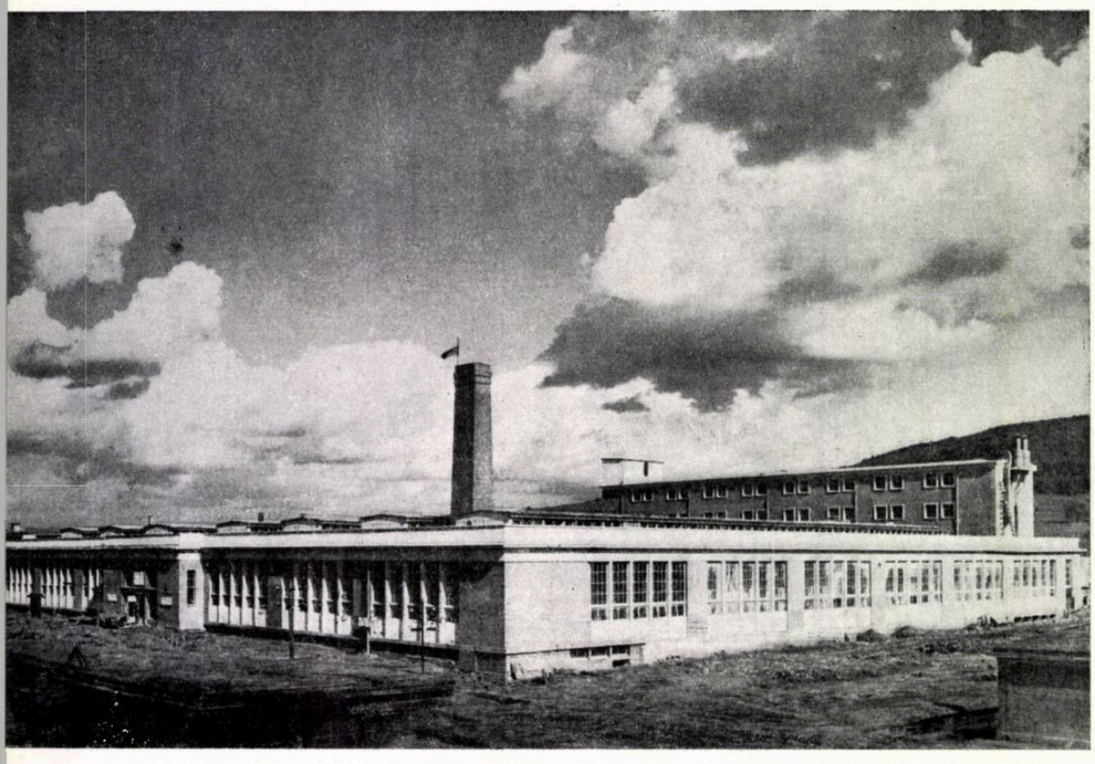

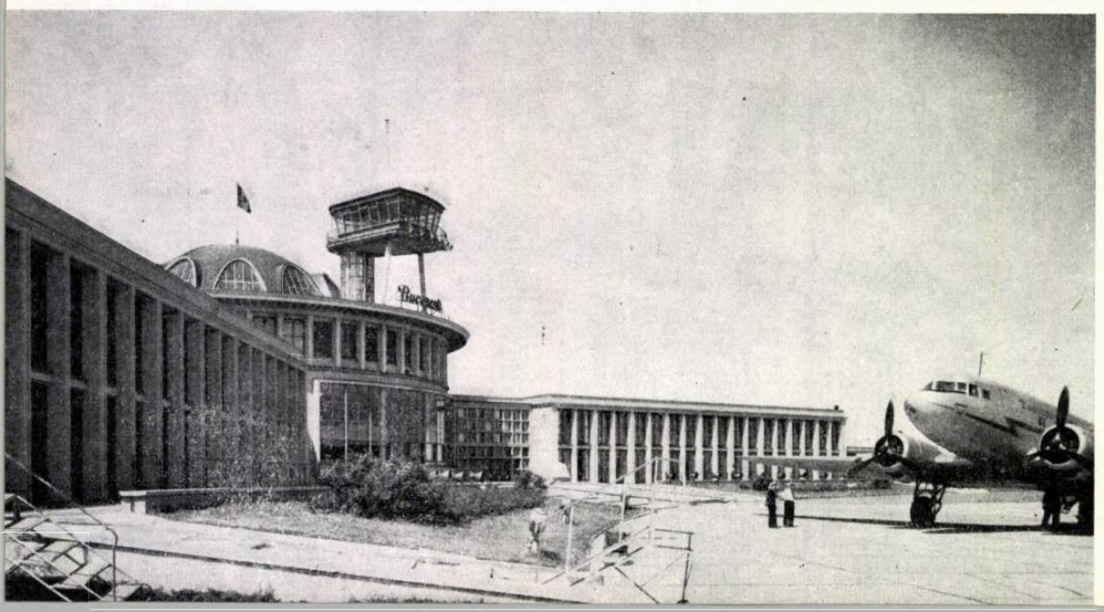

de partid, găseau un cîmp vast de acțiune în conceperea lucrărilor menite să asigure redresarea economică, creșterea producției bunurilor industriale, creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

În toate colțurile țării răsar șantiere; se lărgesc considerabil industriile existente, apar industrii noi și pe lîngă ele, așezări noi. Termocentrale puternice s-au ridicat la Doicești, Paroșeni, Sîngeorgiu, Ovidiu, pentru a satisface necesitățile, ce cresc rapid, ale industriei, punînd totodată și bazele electrificării țării.

Pentru bazinul carbonifer al Văii Jiului a fost elaborat un proiect complex de reconstrucție socialistă a întregii regiuni, în scopul creării unor condiții de muncă, de locuit, social-culturale și edilitare cît mai bune pentru muncitori.

Pe baza investițiilor masive ale statului, au fost considerabil dezvoltate marile centre siderurgice de la Hunedoara și Reșița, s-au construit fabrica de rulmenți din Bîrlad, laminoarele moderne de la Roman și Galați, uzinele de utilaj agricol « Tudor Vladimirescu », « Semănătoarea », « Magheru », fabrica « Electroputere » din Craiova, fabrica de strunguri « Iosif Rangheț » din Arad și alte unități importante. Rețeaua energetică a țării a fost îmbogățită prin numeroase centrale electrice, iar la Bicaz este în curs de realizare marea hidrocentrală « V. I. Lenin ». Au fost proiectate și sînt în plină construcție mari complexe ale industriei chimice la Săvinești, Onești-Borzești, Năvodari, Chișcani, Govora, combinate moderne de industrializare a lemnului și fabrici de mobilă etc.

Urmărind consecvent ridicarea nivelului de trai al poporului, statul a alocat totodată fonduri importante pentru construcții de

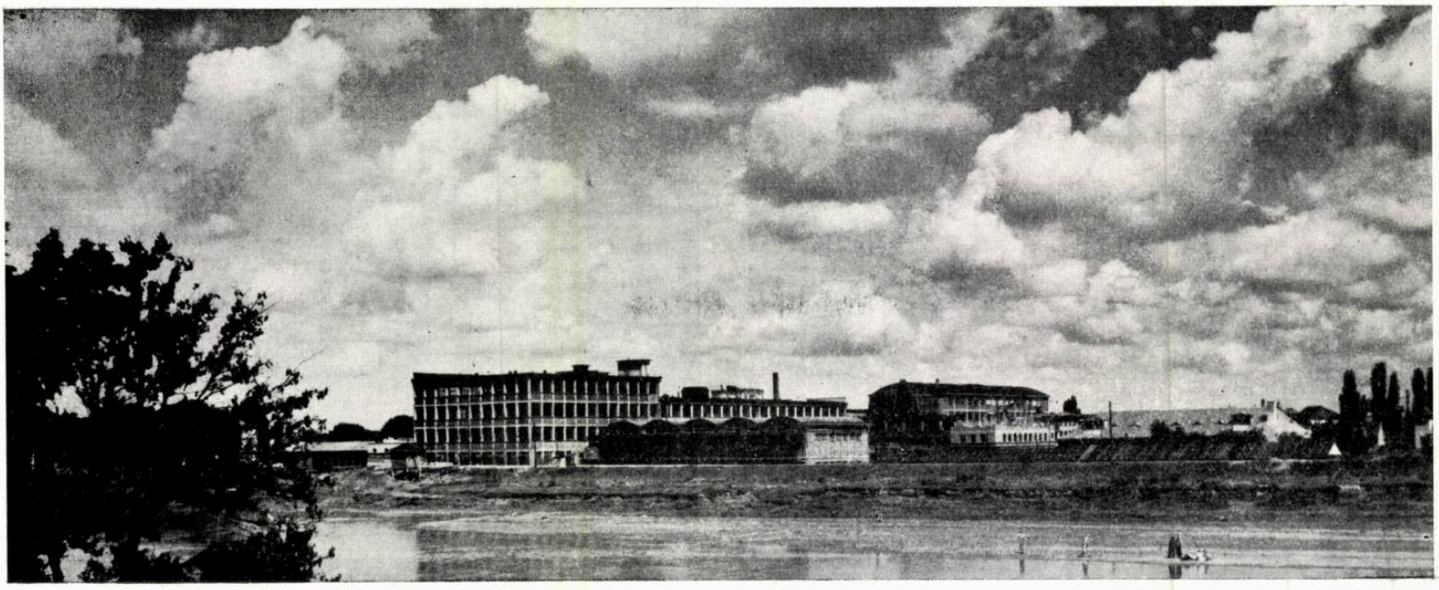

fabrici ale industriei bunurilor de consum.

Au fost ridicate noi fabrici textile, ca filatura Moldova, fabrica de postav Buhuși, uzinele textile de la Arad, numeroase fabrici de conserve, complexe alimentare, fabrici de confecții, ca fabrica « Gh. Gheorghiu-Dej » din București etc.

Pentru crearea bazei materiale a transformării socialiste a agriculturii au fost constituite peste 240 S.M.T.-uri, precum și numeroase complexe și clădiri agrozootehnice.

Vasta activitate de construcții înfăptuită pe întinsul țării a necesitat creșterea considerabilă a industriei materialelor de construcții, intensificarea mecanizării lucrărilor, introducerea largă a prefabricării și adoptarea de sisteme constructive noi.

Pentru aceasta au fost construite mari fabrici de ciment, ca cele de la Bicaz, Medgidia, fabrici de prefabricate, ca « Progresul » din București, cele de la Orașul Stalin, Roman.

Volumul sporit al transporturilor a necesitat lărgirea rețelelor existente; au fost ridicate gări noi, ca cea de la Hunedoara, Bicaz, Borzești, Dej-Triaj, Giurgiu etc.; a fost construită aerogara Băneasa.

Înfăptuirea revoluției culturale a necesitat sute și mii de construcții de școli, institute, cămine culturale, cluburi, cinematografe, teatre; au fost ridicate: Combinatul poligrafic « Casa Scînteii », Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. din București, teatrele din Constanța, Botoșani, Orașul Stalin, Hunedoara, Reșița, case de cultură ale tineretului, ca cele din București, Pitești, stadioane și complexe sportive, ca cele din Cluj, Constanța, Iași, Pitești, București (complexele sportive Floreasca, « Dinamo »,

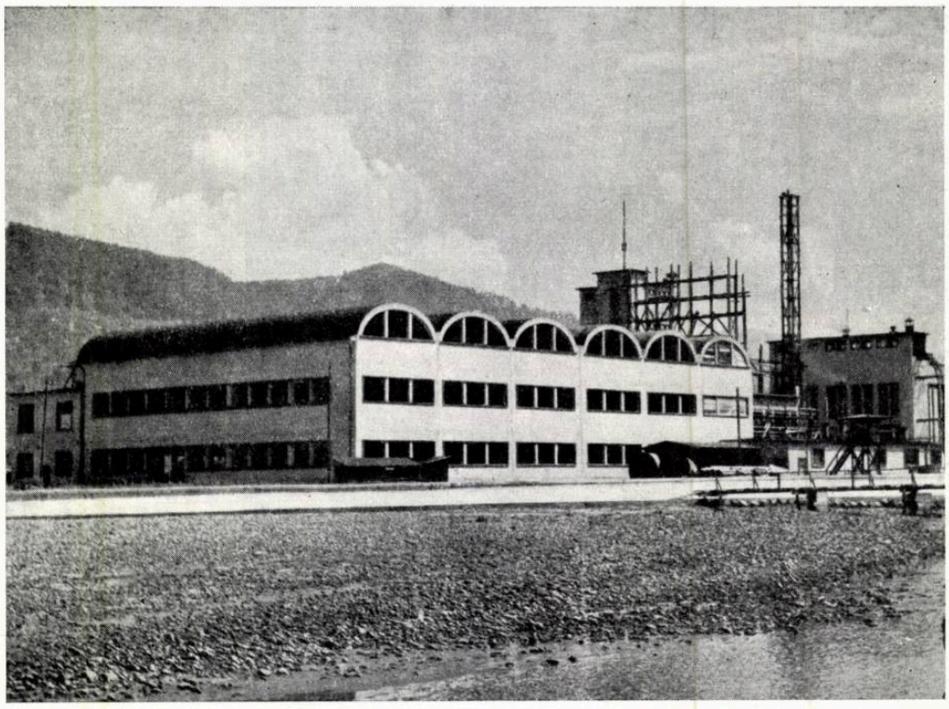

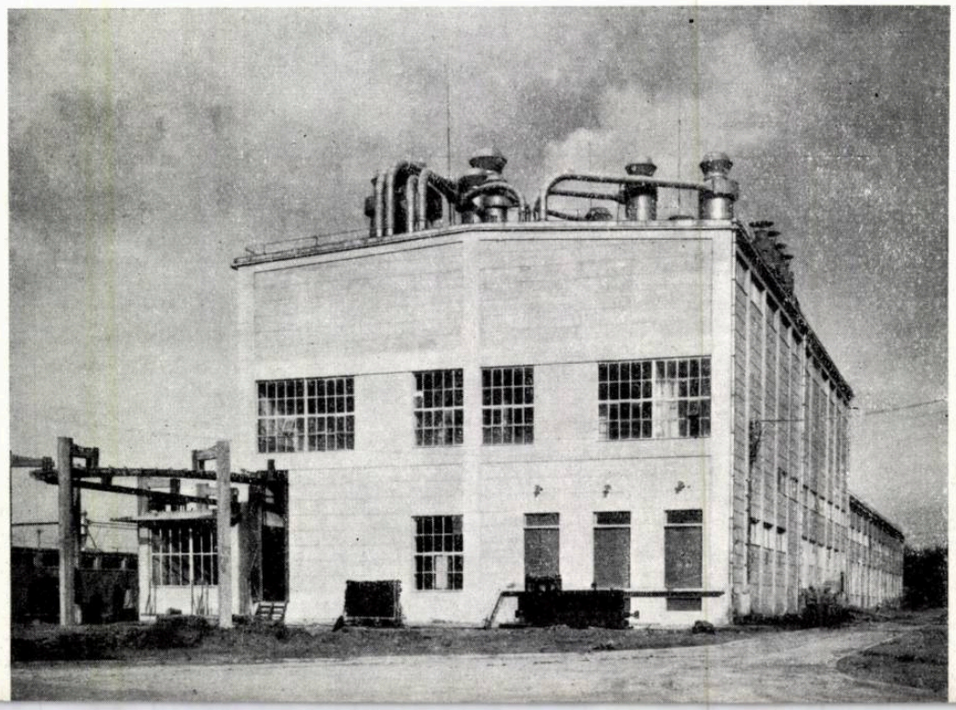

1 — Blocuri de locuințe în cartierul Păcurari — Iași
2 — Locuințe pe șoseaua Mihai Bravul — București
3 — Locuințe din cvartalul I Onești
4 — Blocuri de locuințe la Lunca Pomostului

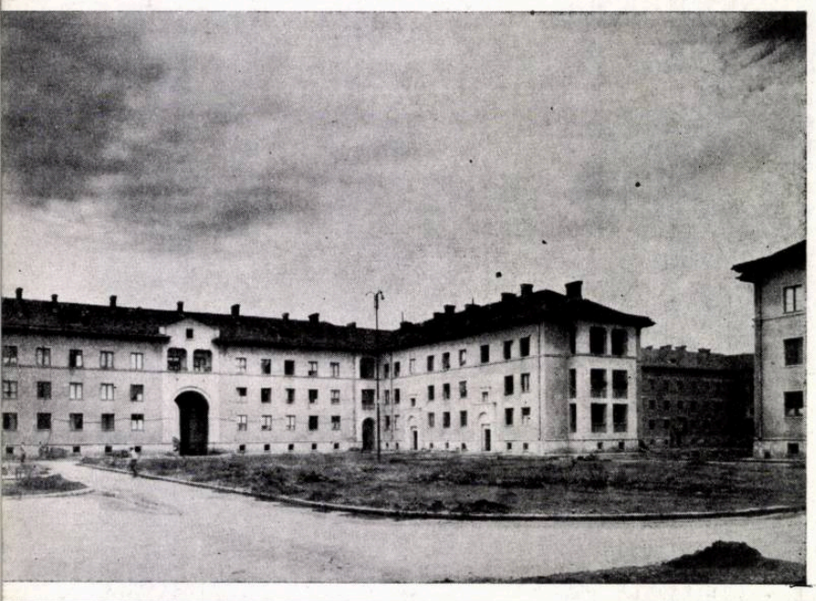

« 23 August ») etc. În București sînt în construcție marea sală a Palatului R.P.R. cu o capacitate de 3 300 locuri, Circul de stat, numeroase școli etc.

A fost creată o vastă rețea de creșe, cămine de zi, case de nașteri; s-au ridicat policlinici și spitale cu sute de paturi, ca Fundeni, Filaret, Institutul clinic de pediatrie « Emilia Irza »; s-au dezvoltat și amenajat localitățile balneo-climatice ale țării, construindu-se nenumărate case de odihnă și sanatorii; litoralul Mării Negre, de la Mamaia pînă la Mangalia, a devenit un șantier imens, pe care an de an răsar noi blocuri moderne, vile și restaurante: numai în ultimii doi ani au fost construite peste 40 de clădiri cu o capacitate de 11 000 de paturi.

Congresul al II-lea al partidului a trasat ca sarcină îmbunătățirea condițiilor de locuit ale oamenilor muncii. În 1956 — 1958, statul a acordat pentru construcția de locuințe fonduri în sumă totală de 2,7 miliarde lei, din care s-au realizat un număr de 43 000 de apartamente. Pentru anul 1959, fondurile planificate se ridică la 1 miliard lei, prevăzîndu-se execuția a încă cca. 21 000 de apartamente.

Au fost create condiții optime pentru dezvoltarea activității urbanistice, pentru reconstrucția socialistă a orașelor țării, condiții imposibil de realizat în orînduirea capitalistă.

Pe lîngă noile industrii au luat naștere așezări muncitorești dotate cu lucrări edilitare și anexele social-culturale necesare unei vieți confortabile; așa s-au dezvoltat noile orașe din Valea Jiului, Uricani, Vulcan, Orașul Victoria, Onești, Săvinești etc. Noi cartiere cu sute de apartamente au apărut la Hunedoara, Reșița, Orașul Stalin, Petroșani, Roman; în Capitală s-au închegat mari ansambluri în Griviția Roșie, Vatra Luminoasă, Ferentari, Cățelu, șoseaua Mihai Bravu, Balta Albă.

A început sistematizarea magistralelor și piețelor centrale ale Capitalei: calea Griviței, bulevardul

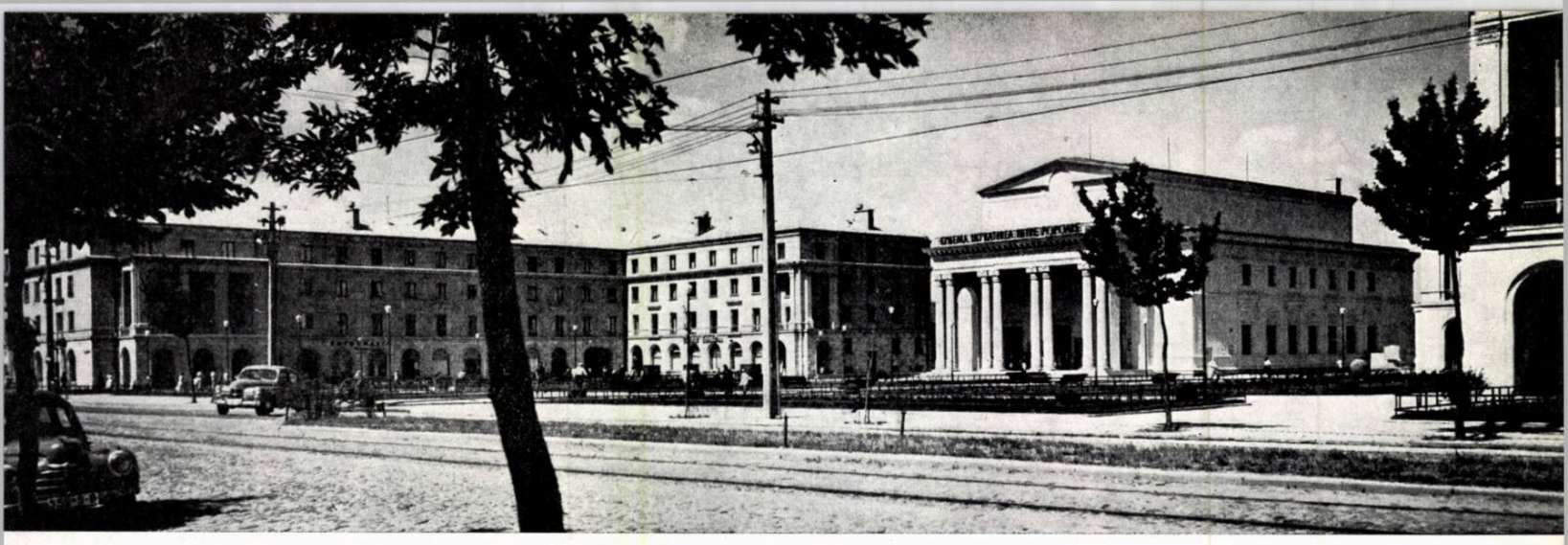

Magheru-Bălcescu, calea Victoriei, bulevardul 6 Martie, piaţa Splaiului, piaţa Unirii, piaţa Victoriei, piaţa Romană, piaţa Gării de Nord etc.

Se găseşte în plină construcţie primul mare ansamblu unitar din centrul Capitalei, piaţa noii săli a Palatului R.P.R., cuprinzînd cca. 1 000 de apartamente dispuse pe laturile noii pieţe ce se creează în faţa sălii.

În oraşele ţării se desfăşoară de asemenea mari lucrări de sistematizare, dotarea cu lucrări edilitare, dezvoltarea reţelei de transporturi, se reconstruiesc centrele oraşelor, ca la Galaţi, Craiova, Ploieşti. Oraşele ţării pulsează astăzi de viaţă nouă, schimbîndu-şi zi de zi înfăţişarea.

La toate aceste realizări şi succese, o contribuţie esenţială, alături de alţi lucrători din sectorul construcţiilor, au avut-o arhitecţii. În regimul nostru, profesiunea de arhitect este o profesiune importantă, iar activitatea arhitecturală este apreciată pozitiv de masele largi, beneficiare ale construcţiilor realizate, ca urmare a recunoaşterii rolului arhitectului în aceste realizări.

În statul celor ce muncesc, construcţiile se ridică pentru cei ce muncesc, activitatea urbanistică şi arhitecturală devenind astfel o problemă de stat. Îndrumaţi de partid şi guvern, organizaţi în institute de proiectare, unităţi socialiste complexe de producţie, arhitecţii au pus în aplicare politica de construcţie a statului, elaborînd proiecte prin care dau indicaţii funcţionale, tehnice, economice, estetice pentru realizarea construcţiilor.

Activitatea arhitecturală nu mai este azi o problemă personală a unui creator, ci este o activitate colectivă în cadrul organizaţiei de stat; aceasta constituie un fapt pozitiv esenţial, permiţînd rezolvarea în condiţii optime a marilor şi complexelor probleme ale creaţiei arhitecturale. Institutele centrale de proiectare, mari unităţi colective de proiectare, înzestrate cu cadre tehnice pentru proiectarea

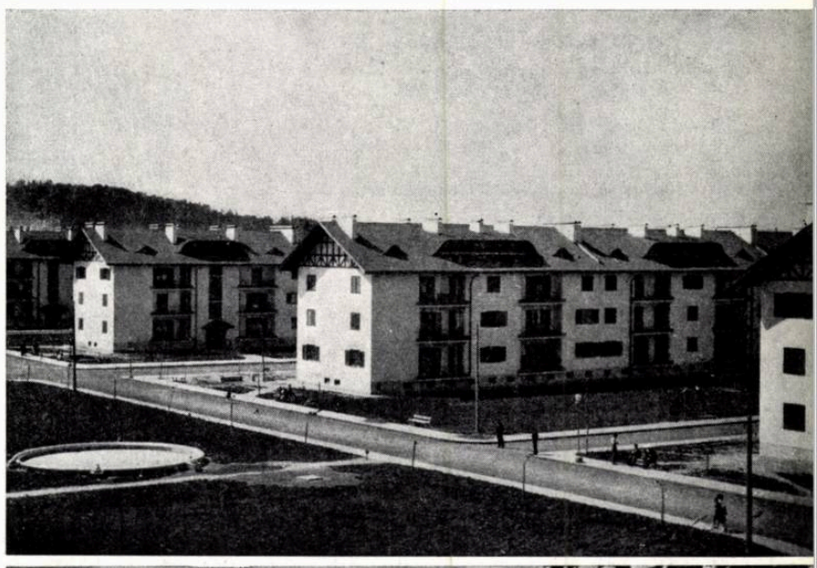

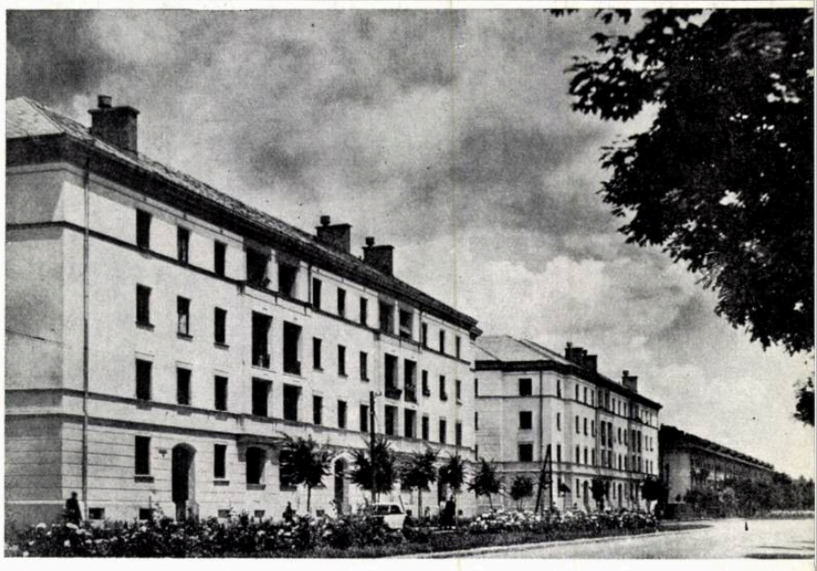

5
7
8
6

5 — Locuinţe în raionul Grivita Roşie — Bucureşti
6 — Locuinţe lotul Cătelu — Bucureşti
7 — Locuinţe în cartierul Steagul Roşu — Oraşul Stalin
8 — Blocuri de locuinţe în cartierul Vatra Luminoasă — Bucureşti

1 | 4
2 | 5
3 | 6

1 — Bloc de locuințe pe bulevardul Republicii — Pitești
2 — Locuințe pe bulevardul 23 August — Craiova
3 — Locuințe din beton ușor turnat monolit în cofraje de aluminiu — Orașul Stalin
4 — Locuințe în cartierul Floreasca nord București
5 — Cămine de ucenici — Orașul Stalin
6 — Locuințe pentru muncitorii fabricii de confecții « Gh. Gheorghiu-Dej » București

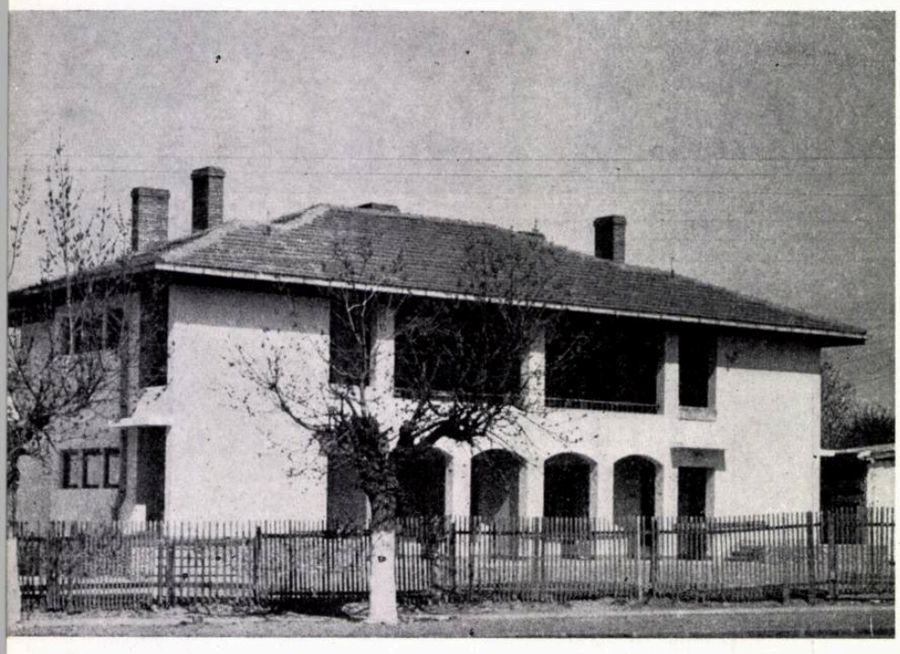

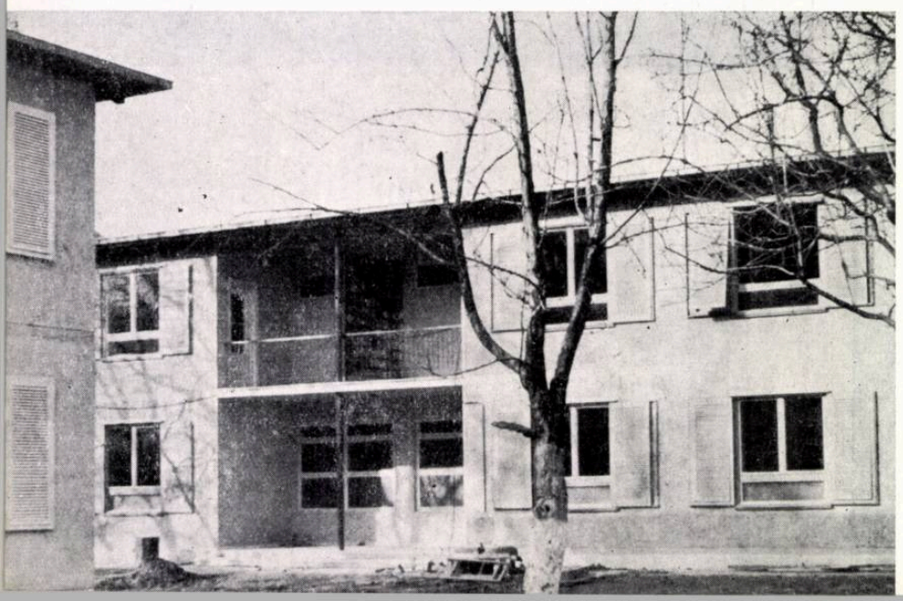

complexă și cu mijloace pentru realizarea acestei proiectări, au depus în acești ani o activitate deosebit de fructuoasă.

În ultima vreme s-a făcut în această privință un nou pas înainte, și anume descentralizarea proiectării, cu scopul de a apropia proiectarea de nevoile directe ale beneficiarilor și de realizarea proiectului; s-au înființat institutele regionale de proiectare, care într-un timp relativ scurt au izbutit să cuprindă problemele și să rezolve tot mai multe din atribuțiile exercitate înainte de institutele centrale. Un număr important de arhitecți, ingineri și tehnicieni s-au deplasat în orașele din țară să lucreze în aceste institute în care le sînt deschise largi posibilități de creație, le e asigurată o cunoaștere directă a problemelor de rezolvat și o colaborare strînsă și fructuoasă cu beneficiarul și execuția.

O însemnătate deosebită pentru dezvolarea arhitecturii noastre a avut-o crearea, în 1952, a Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții, a Uniunii Arhitecților și a Secțiunilor de arhitectură și sistematizare ale sfaturilor populare. Acestea au contribuit la întărirea simțitoare a acțiunii de îndrumare, avizare și control, stimulînd introducerea de metode și procedee noi în construcții, extinderea sistematizării și reconstrucției orașelor.

În felul acesta, proiectarea a căpătat un sprijin esențial prin îndrumarea permanentă de către organele de stat și prin activitatea de avizare menită să asigure judicioasa analiză a investițiilor, realizarea corespunzătoare a temelor, în termen și la nivelul tehnico-arhitectural cerut, cu respectarea indicilor tehnico-economici stabiliți.

Recenta înființare a C.S.C.A.S. reprezintă un nou pas înainte, menit să întărească aplicarea în mod și mai eficient a politicii statului în domeniul proiectării și execuției și să îndrume pe arhitecți în îndeplinirea sarcinilor lor.

Aceste sarcini sînt astăzi tot mai mari. Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Romîn a trasat partidului și poporului un vast program de muncă și de luptă pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru creșterea rapidă a forțelor de producție și pe această bază, pentru îmbunătățirea continuă a

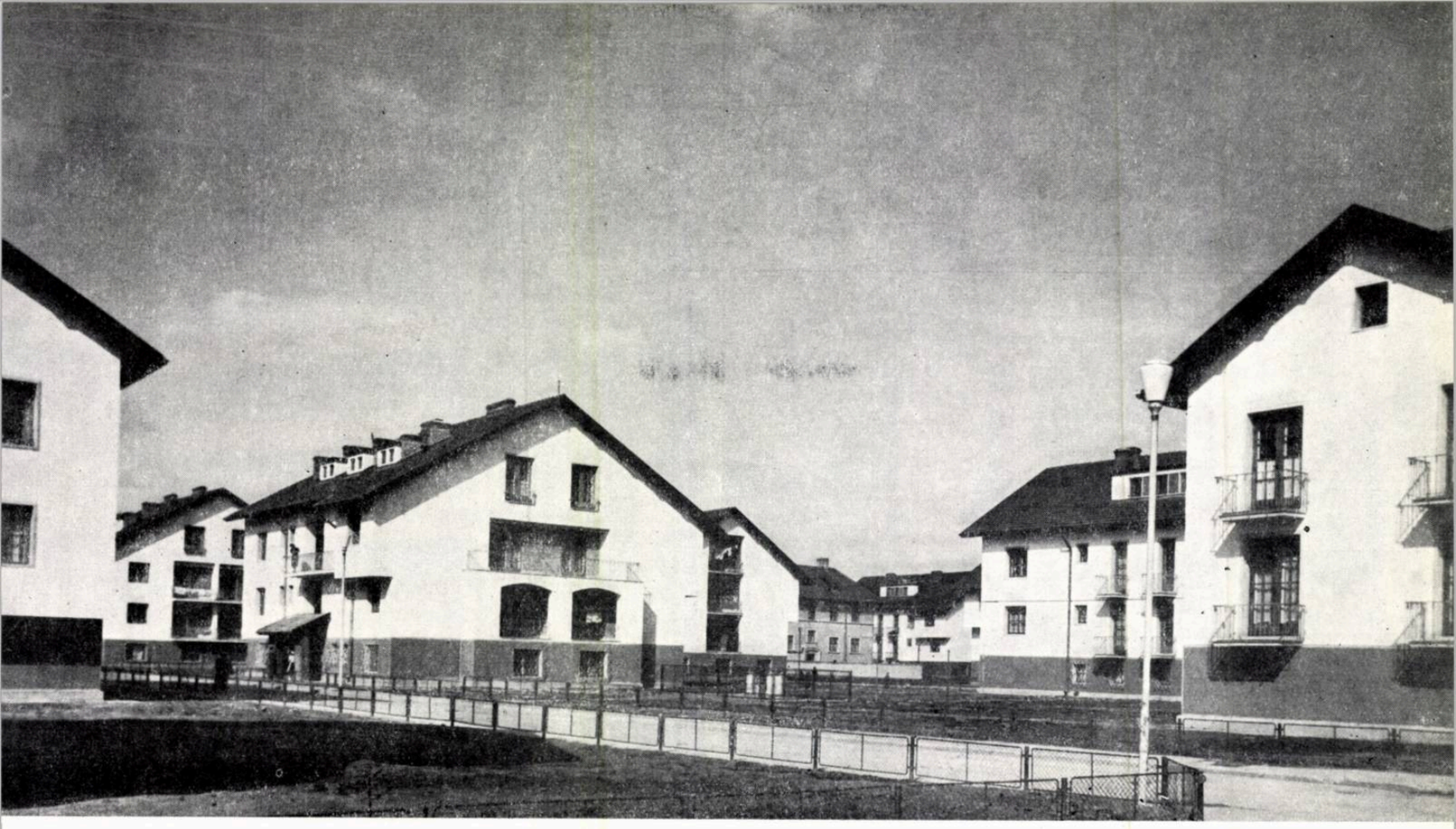

nivelului de trai material şi cultural al oamenilor muncii.

Congresul al II-lea a trasat un amplu program de creştere şi perfecţionare a activităţii de construcţii din ţara noastră, indicînd direcţiile de dezvoltare ale acestei ramuri a economiei.

Pe această linie, partidul a dat în ultima vreme un puternic ajutor activităţii arhitecţilor, prin dezbaterea şi analizarea aprofundată a problemelor legate de proiectarea şi construcţia clădirilor, la plenarele lărgire ale comitetelor regionale de partid şi apoi la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958. O deosebită atenţie a fost acordată cu acest prilej problemei construcţiilor de locuinţe, dovadă a grijii permanente pe care partidul o acordă îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă ale oamenilor muncii.

Analiza profundă a activităţii acestui sector, făcută de plenară, a scos la iveală lipsurile existente încă şi a trasat limpede sarcinile principale care stau în faţa tuturor proiectanţilor şi constructorilor: reducerea continuă şi masivă a costului construcţiilor, darea în folosinţă în termenele cele mai scurte, cu folosirea mijloacelor materiale cu maximum de eficienţă, a cît mai multor construcţii economice, bune, confortabile şi frumoase.

Comitetul Central al Partidului a atras atenţia asupra faptului că principalul criteriu în construcţia de locuinţe este preţul de cost, stabilind în cadrul plenarei din noiembrie 1958 limite precise de cost pentru apartamentele ce se construiesc.

Pentru realizarea acestor sarcini — la care arhitecţii, alături de toţi lucrătorii din sectorul construcţiilor, au pornit cu entuziasm — proiectanţii folosesc pe o scară tot mai largă toate mijloacele importante ce le au la dispoziţie: generalizarea proiectării tip, folosirea materialelor locale, folosirea judicioasă şi economică a prefabricatelor, folosirea de materiale noi şi de noi metode de construcţie etc. Astăzi, criteriul economic stă la baza oricărei proiectări.

În această luptă, arhitecţii au şi obţinut însemnate succese, izbutind, într-un termen foarte scurt, să reducă substanţial — aproape cu 50% — costul construcţiilor de locuinţe.

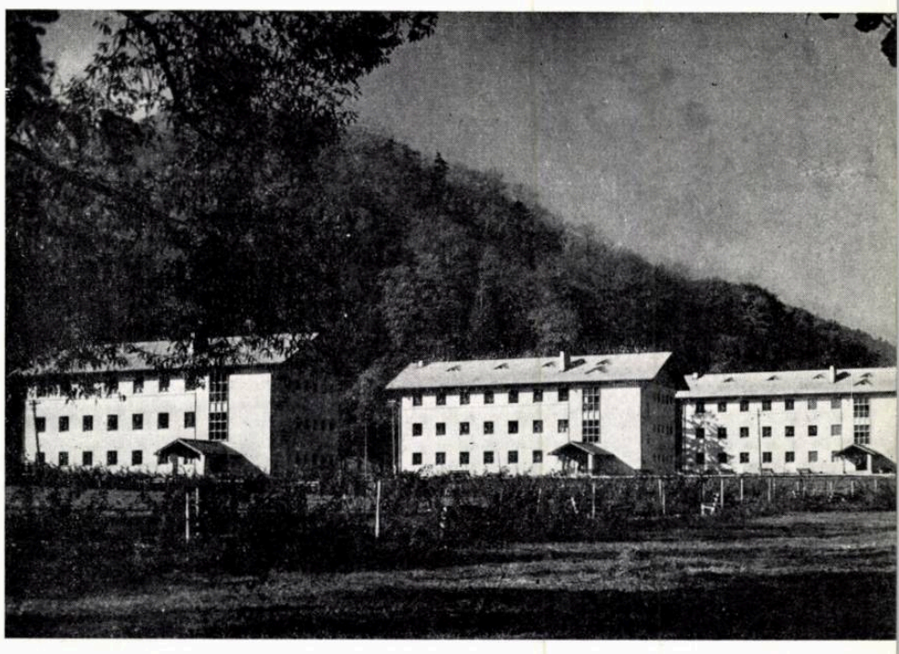

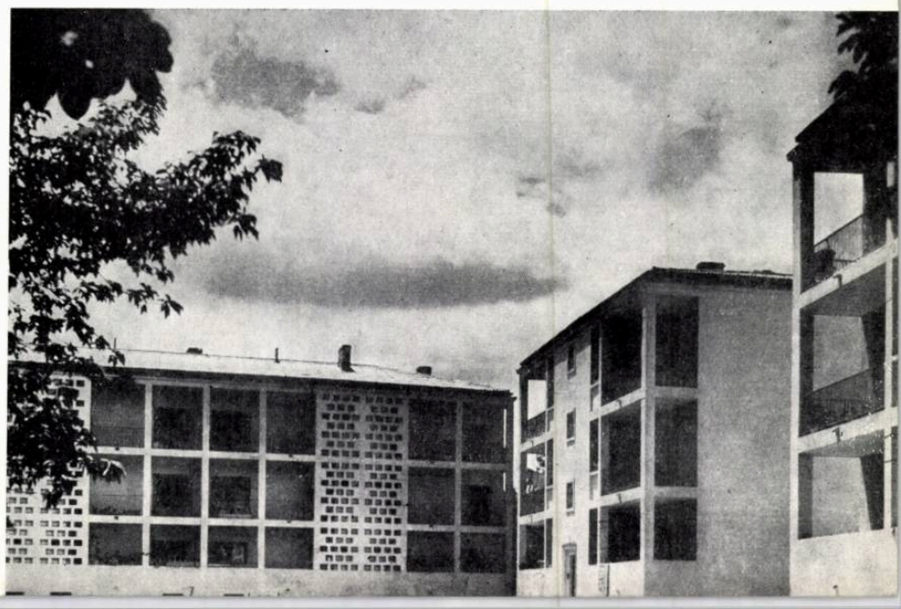

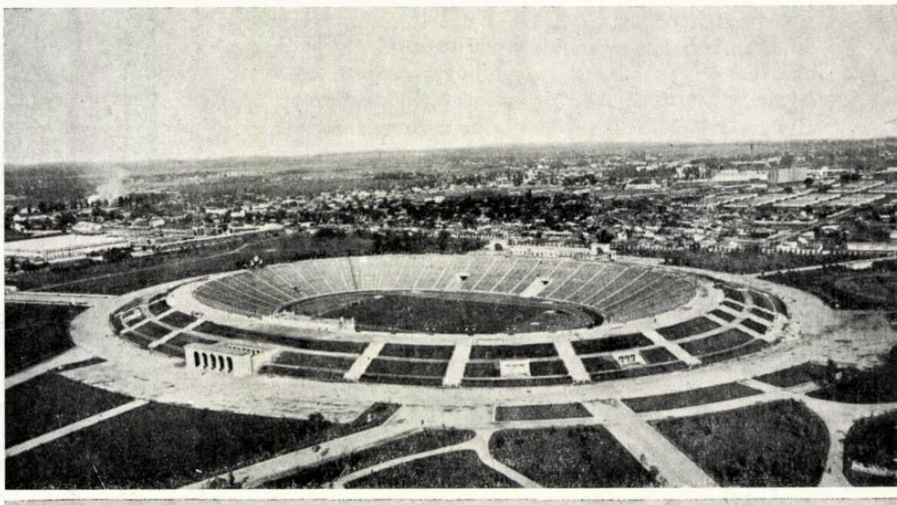

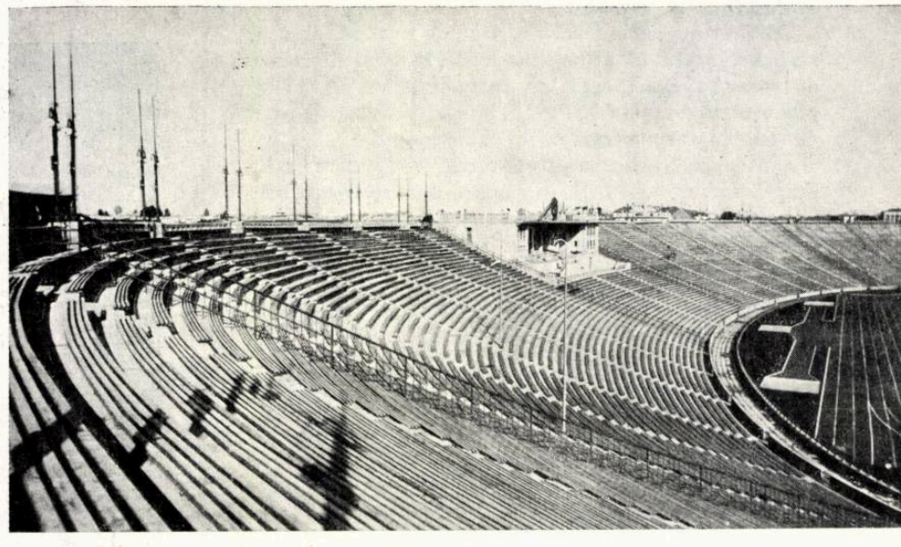

1 2 | 6
3 4 | 7
5 | 8

1 — Bloc de locuințe în piața M. Kogălniceanu — București
2 — Bloc de locuințe pe strada 13 Decembrie — București
3 — Bloc de locuințe pe b-dul Ing. Gh. Duca — București
4 — Stadionul 23 August — București
5 — Stadionul 23 August — București
6 — Sala de sporturi Floreasca — București
7 — Casa de cultură a tineretului din raionul Griviția Roșie — București
8 — Patinoarul artificial 23 August — București

Costul mediu de deviz al unui apartament a scăzut de la 73 800 lei în 1956, la 68 400 lei în 1958, apoi la 47 600 lei la începutul anului 1959 și continuă să se reducă, ajungînd la 38 000—43 500 lei apartamentul în Capitală și 36 000—38 500 lei în celelalte orașe din țară. Numai din economia realizată prin reducerea costului de deviz s-au realizat, în 1957 și 1958, peste 3 900 de apartamente, iar în 1959 se prevede realizarea pe această cale a peste 7 400 de apartamente.

Se poate vorbi astăzi despre o cotitură importantă și salutară realizată în ultima vreme, atît în proiectare, cît și în realizarea construcțiilor. Măsurile eficiente luate în cadrul proiectării și avizării au înlăturat practica elaborării de proiecte neeconomice sau cu indici de locuibilitate scăzuți. Amplasarea construcțiilor a căpătat o nouă reglementare, locuințele urmînd să fie construite în primul rînd pe terenurile libere din zona construită a orașelor, unde există lucrările edilitare necesare. Prin introducerea de tipuri raționale de prefabricate și prin mai buna organizare a procesului tehnologic, prețul de vînzare al unei serii de elemente a fost redus, în cadrul întreprinderilor M.C.M.L., cu aproximativ 25%.

Experiența a dovedit din plin că limitele de cost ale locuințelor stabilite de Plenara C.C. al P.M.R. sînt pe deplin realizabile; mai mult, că există rezerve pentru reducerea mai departe a prețului de cost.

În această privință mai sînt însă multe de făcut și constructorii se străduiesc să folosească toate importantele rezerve existente încă în sectorul construcțiilor.

Opera de amploare înfăptuită în anii aceștia în domeniul arhitecturii a necesitat un număr însemnat de cadre bine pregătite; această pregătire a fost asigurată în condiții

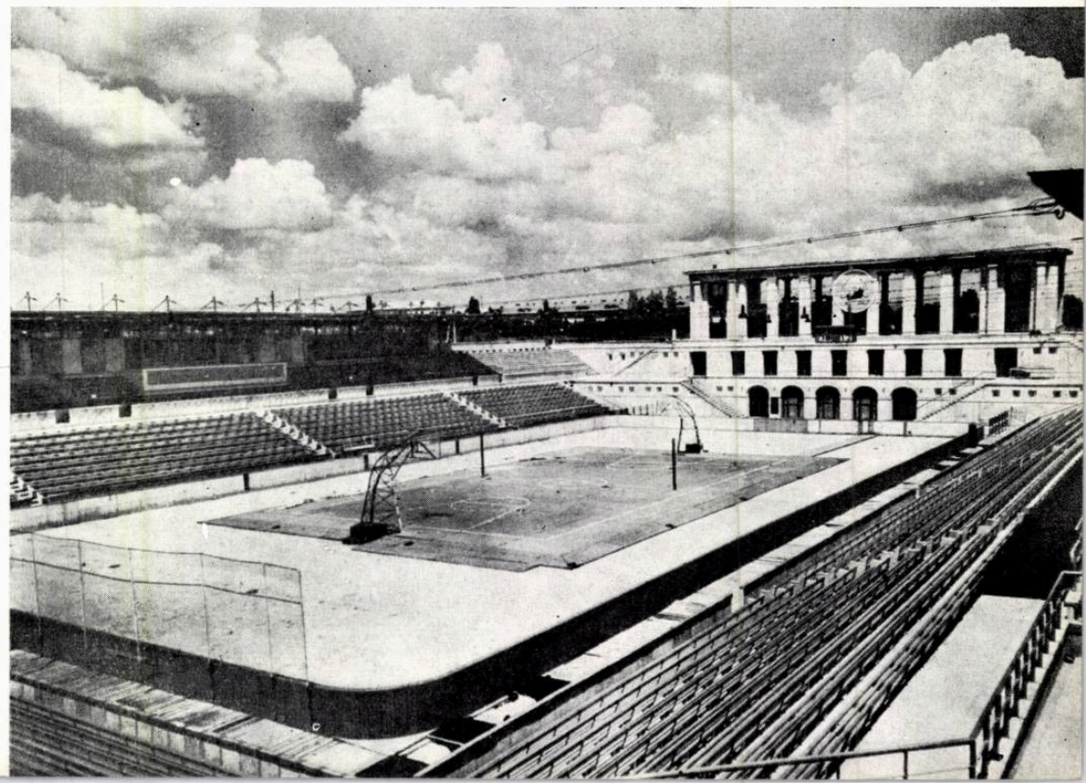

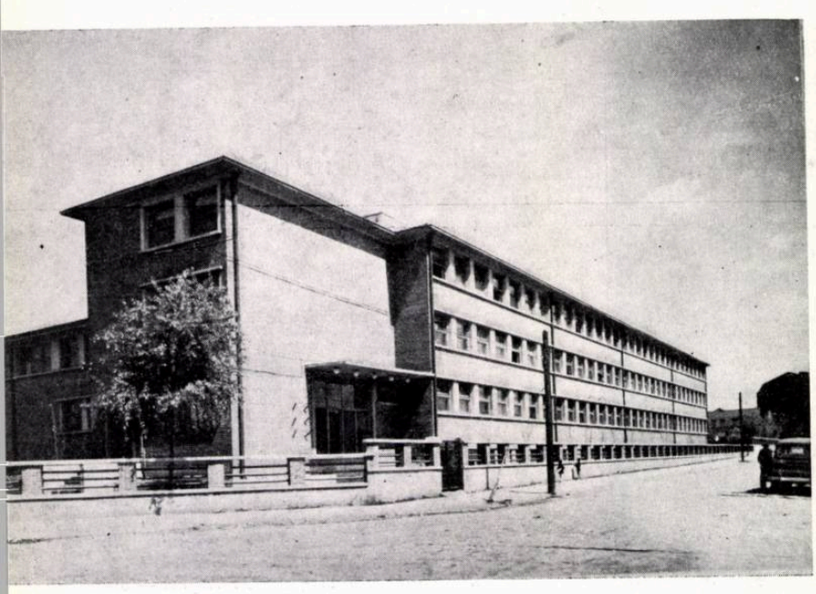

Școala medie tehnică alimentară — București

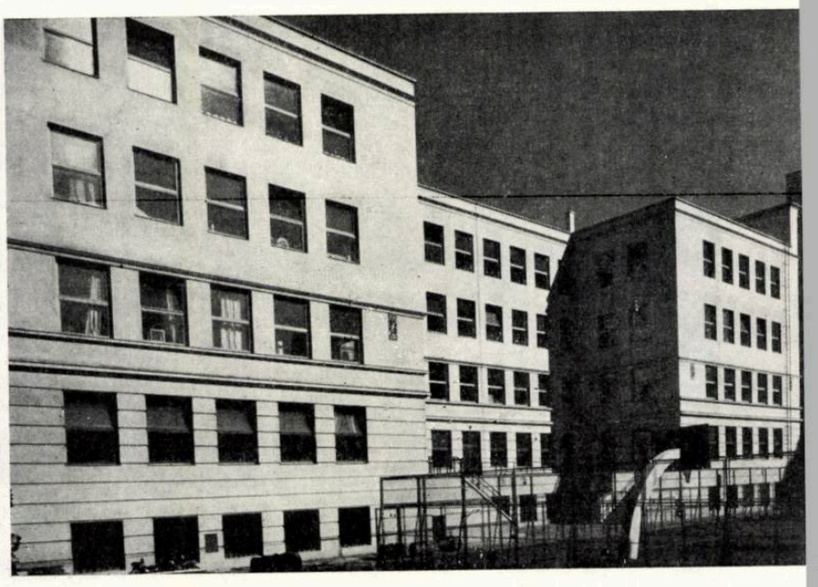

Institutul de petrol, gaze și geologie — București

Combinatul poligrafic « Casa Scînteii » — București

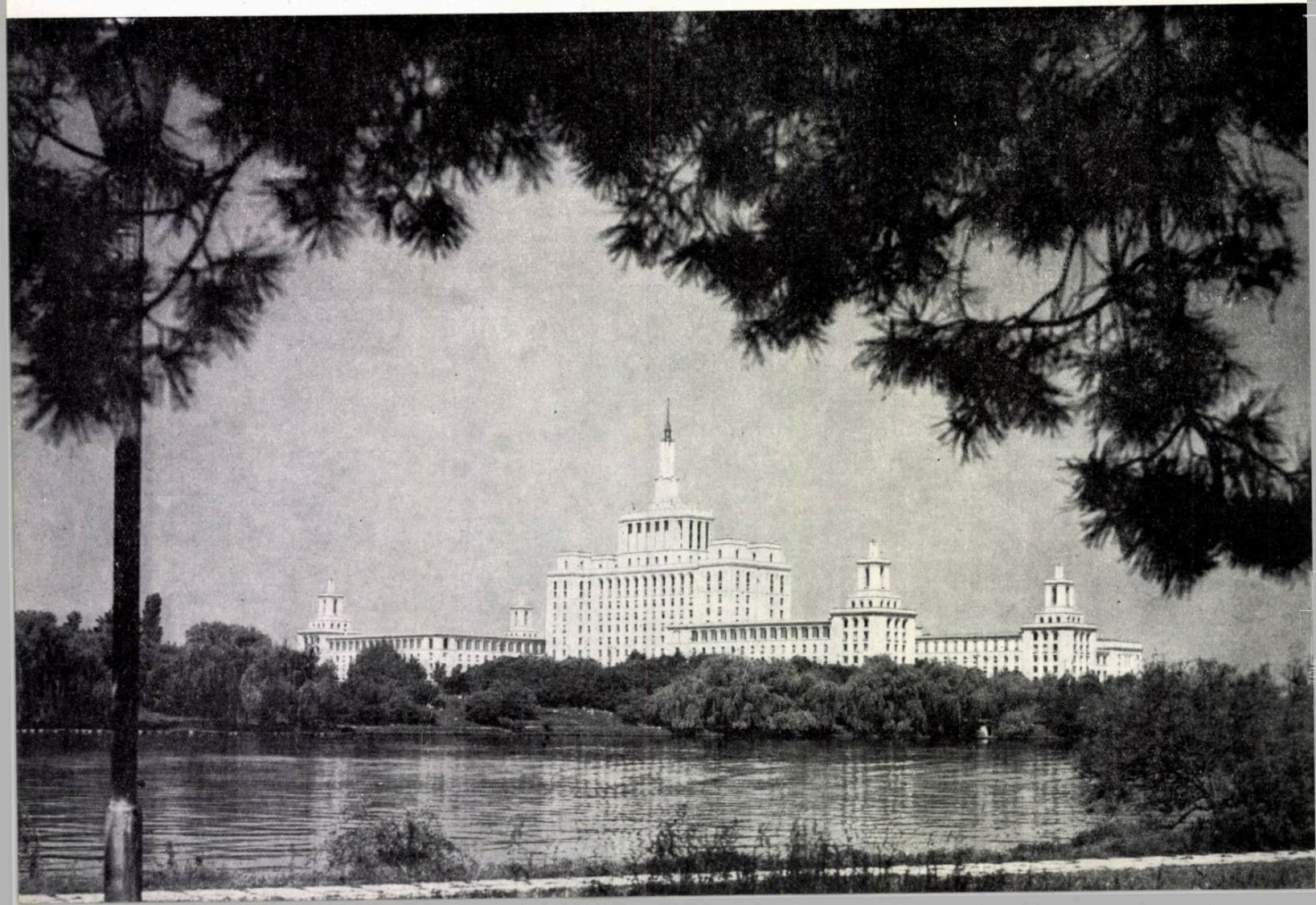

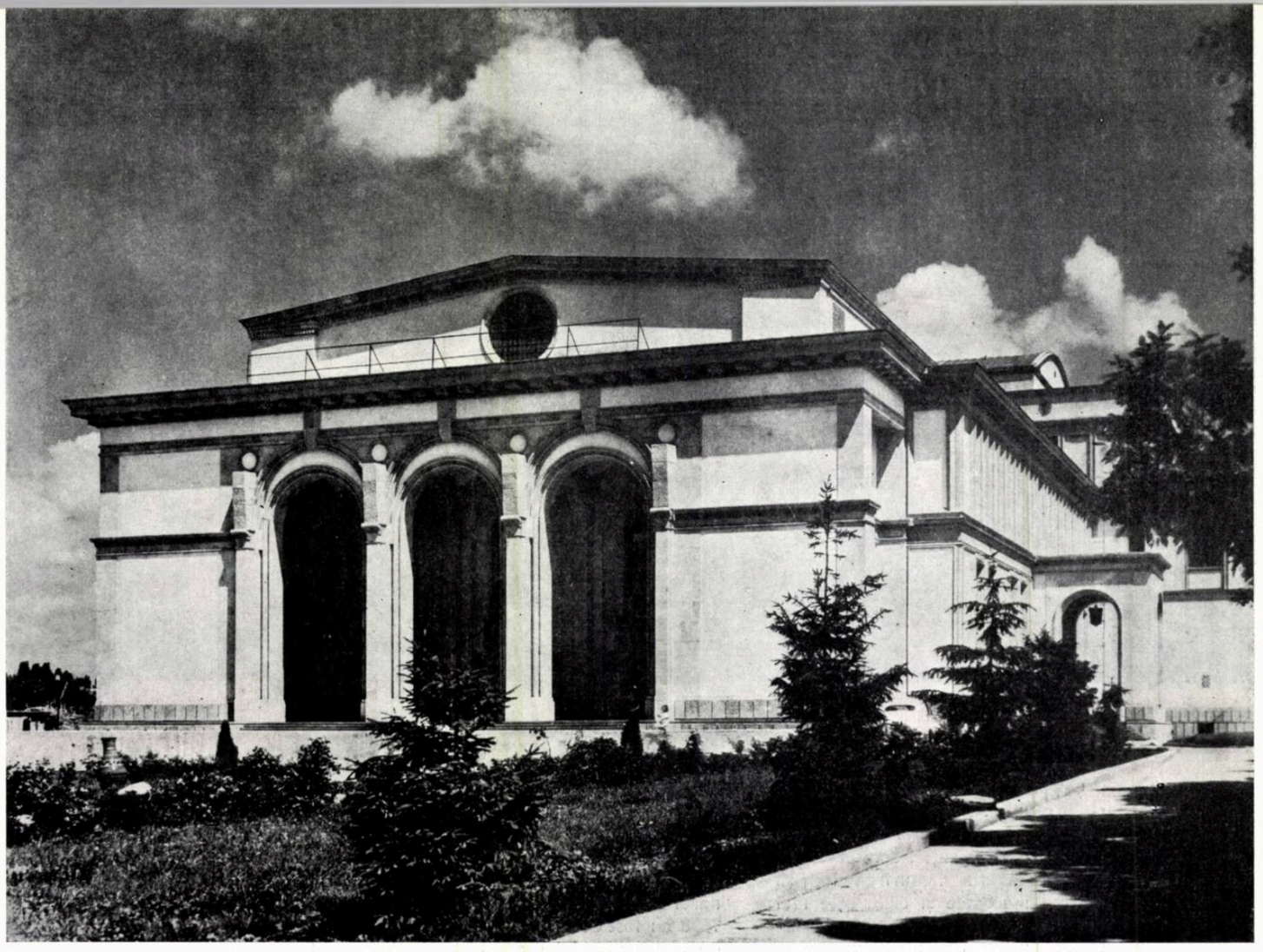

Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. — București

Teatrul de stat — Constanța

din ce în ce mai bune de Institutul de arhitectură « Ion Mincu » și de Școala tehnică de arhitectură, care s-au străduit să lege învățămîntul de necesitățile practice ale producției, pentru ca tinerele cadre să poată face față sarcinilor din primii ani după absolvire.

Tinerele cadre de arhitecți se bucură în regimul nostru de toată grija și au posibilități de dezvoltare rapidă, nevisate altă dată. Încredințîndu-li-se lucrări importante, ei cresc repede, dobîndind experiență, ridicîndu-și nivelul profesional și izbutind să obțină succese importante.

Tinerii arhitecți formează azi majoritatea cadrelor institutelor regionale de proiectare și izbutesc să facă față cu cinste marilor și foarte diferitelor sarcini ce le stau în față.

*

Un rol important în mobilizarea arhitecților la îndeplinirea acestor sarcini l-a avut Uniunea Arhitecților din R.P.R.

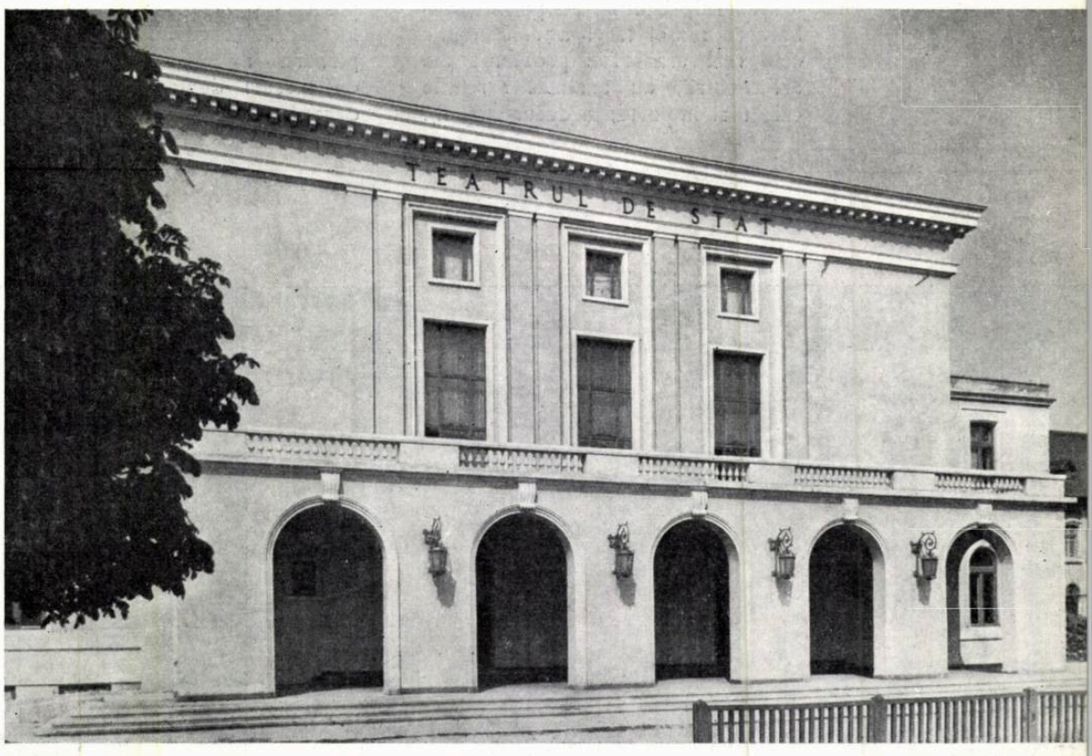

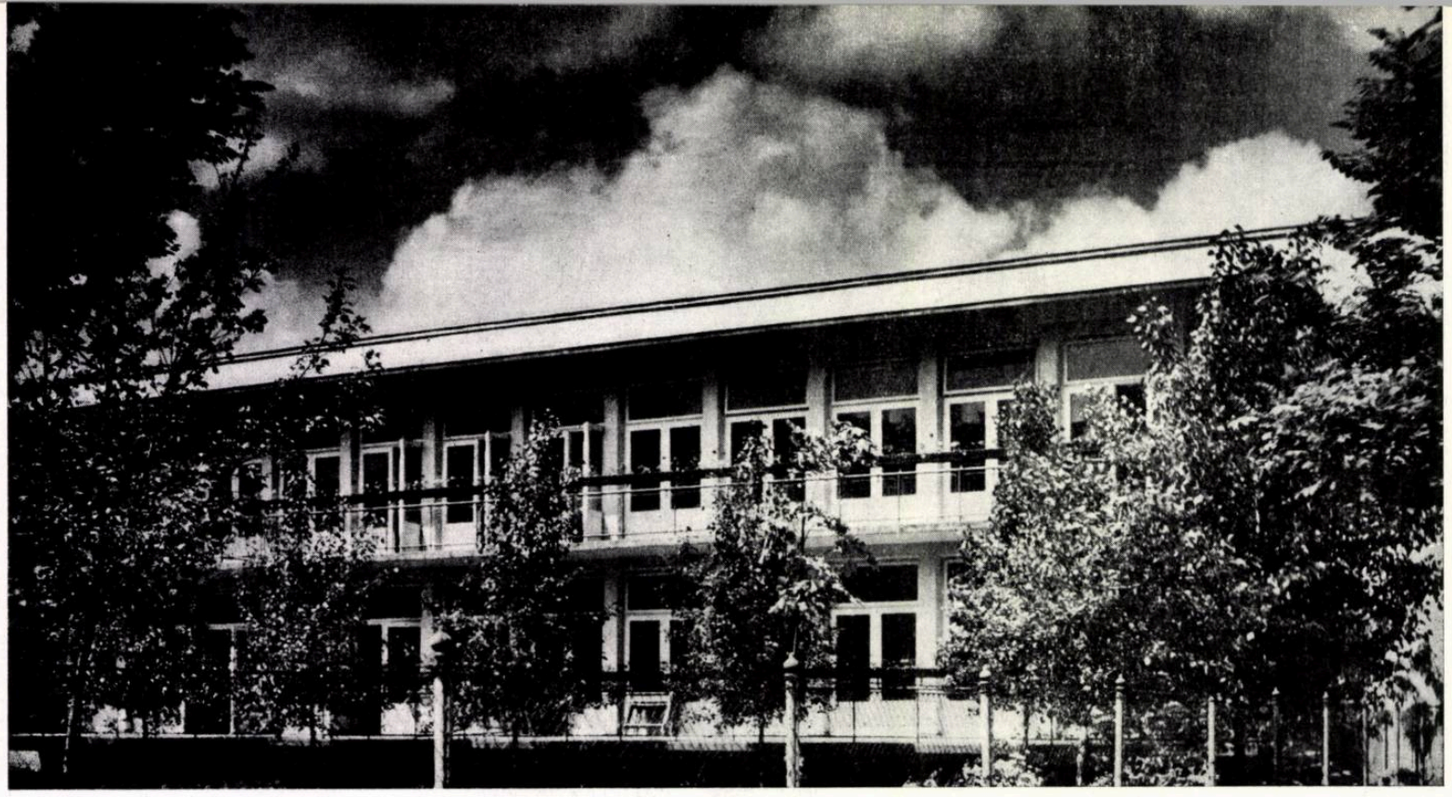

Organizaţie de creaţie, Uniunea s-a străduit să pună în dezbaterea arhitecţilor cele mai importante probleme ale creaţiei arhitecturale, pentru ca din lămurirea lor să rezulte metodele şi căile cele mai bune de urmat în activitatea practică. Uniunea a organizat numeroase discuţii de creaţie, expoziţii, schimburi de experienţă, excursii documentare în ţară şi străinătate, concursuri de arhitectură, cercuri de studiu ideologic, a sprijinit activitatea ştiinţifică, contribuind în acest fel la ridicarea nivelului profesional, politic şi ideologic al arhitecţilor, la creşterea conştiinţei lor cetăţeneşti şi a simţului lor de răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor.

Plenarele Uniunii au pus în dezbaterea masei largi a arhitecţilor cele mai arzătoare probleme ale arhitecturii, au analizat sarcinile cele mai importante decurgînd din hotărîrile partidului şi au devenit jaloane importante în activitatea arhitecturală.

Sarcinile ce revin arhitecţilor în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 au fost dezbătute într-un spirit de înaltă principialitate la Plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

Plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor a chemat pe arhitecţi să folosească, în scopul ieftinirii şi îmbunătăţirii construcţiilor, întreaga lor pricepere profesională, să înlăture orice concepţii conservatoare, rutiniere şi individualiste, promovînd spiritul creator şi inovator, să îmbunătăţească legătura cu practica şi colaborarea cu ceilalţi lucrători din construcţii. Totodată, plenara a recomandat o serie de măsuri depinzînd de diferite organe cu răspundere în construcţii, menite să asigure îmbunătăţirea radicală a muncii în această ramură.

Un rol deosebit de important îl are, în acest sens, intensificarea activităţii de cercetări teoretice şi împletirea lor cu dezvoltarea economiei şi tehnicii.

Un sprijin însemnat în această activitate l-a constituit şi revista « Arhitectura R.P.R. », care şi-a îmbunătăţit mereu conţinutul, străduindu-se să-şi îndeplinească tot mai mult rolul de îndrumare şi de răspîndire a experienţei şi a succeselor obţinute în activitatea arhitecturală.

*

Oamenii muncii sărbătoresc cea de a XV-a aniversare a eliberării patriei cu noi şi noi succese în muncă.

« În faţa poporului nostru se deschide perspectiva luminoasă a terminării în linii generale a construc-

1 | 4
5
2 3 | 6 7

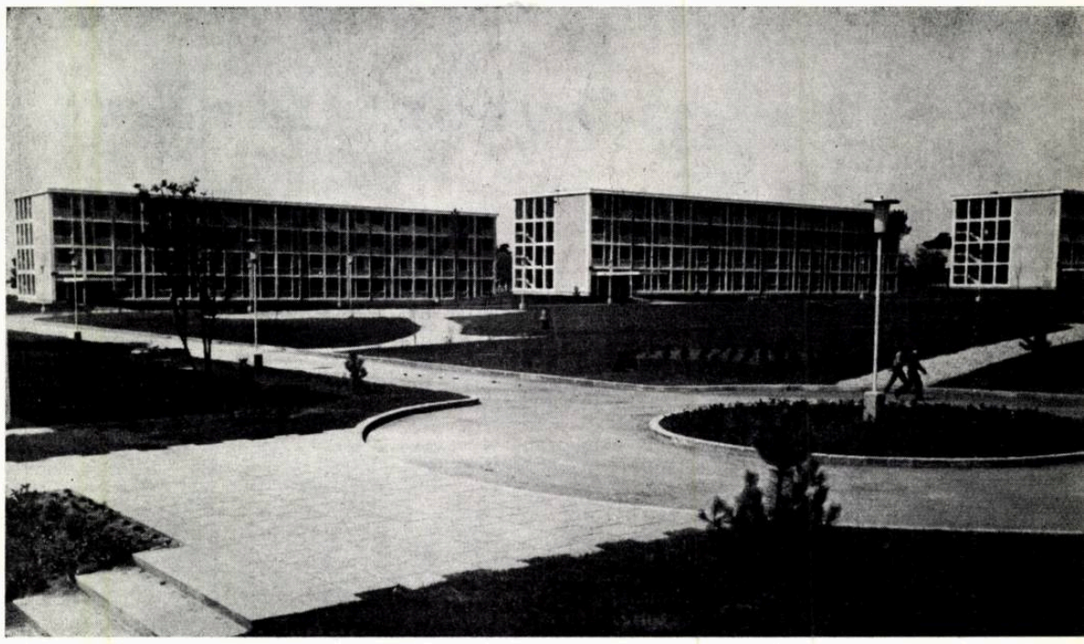

1 — Creșa fabricii « Ianoș Herbak »— Cluj
2 — Spitalul de ftiziologie de la Fundeni București
3 — Maternitatea Polizu — București
4 — Complexul de odihnă Eforie II
5 — Complexul de odihnă Eforie II
6 — Spitalul de contagioși — Hunedoara
7 — Institutul clinic de pediatrie «Emilia Irza» — București

ției socialiste și a trecerii la desăvîrșirea construirii socialismului — a spus la Plenara C.C. al P.M.R. din 13—14 iulie a.c. tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. Acest țel măreț însuflețește pe oamenii muncii din patria noastră spre noi victorii în munca lor creatoare.

Poporul romîn privește cu încredere viitorul. Strîns unite în jurul partidului nostru, a cărui politică o urmează cu încredere, masele muncitoare de la orașe și sate s-au convins din propria lor experiență că întreaga activitate a Partidului Muncitoresc Romîn este pusă în slujba intereselor celor ce muncesc».

Alături de ceilalți oameni ai muncii, arhitecții din Republica Populară Romînă întîmpină marea sărbătoare cu noi eforturi în muncă, străduindu-se să contribuie cu toate forțele la măreața operă de construire a unei lumi noi.

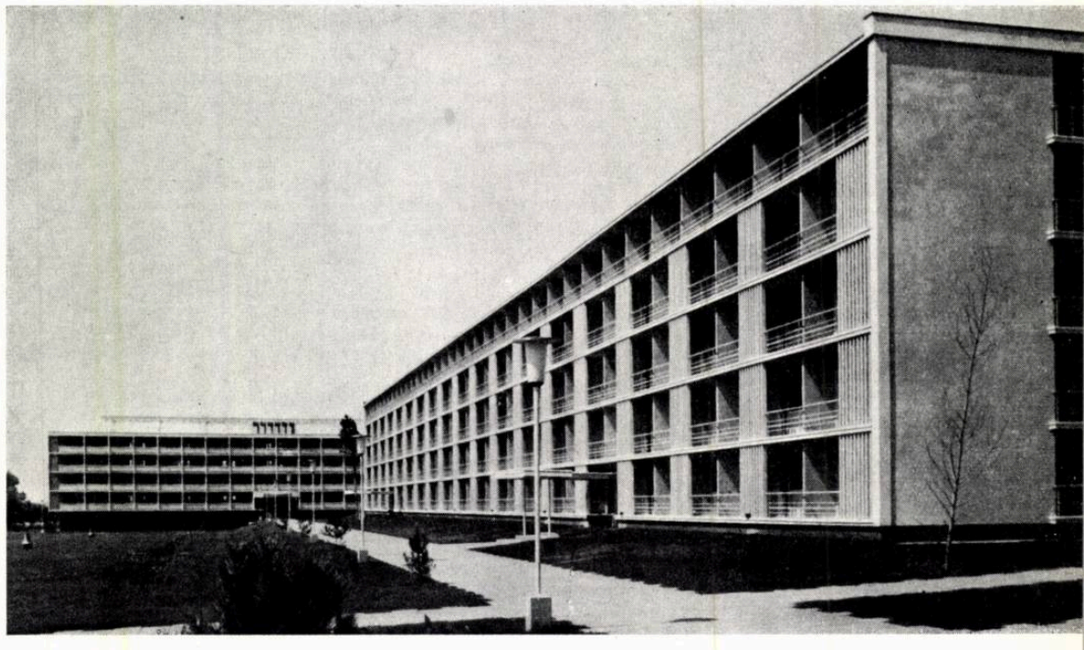

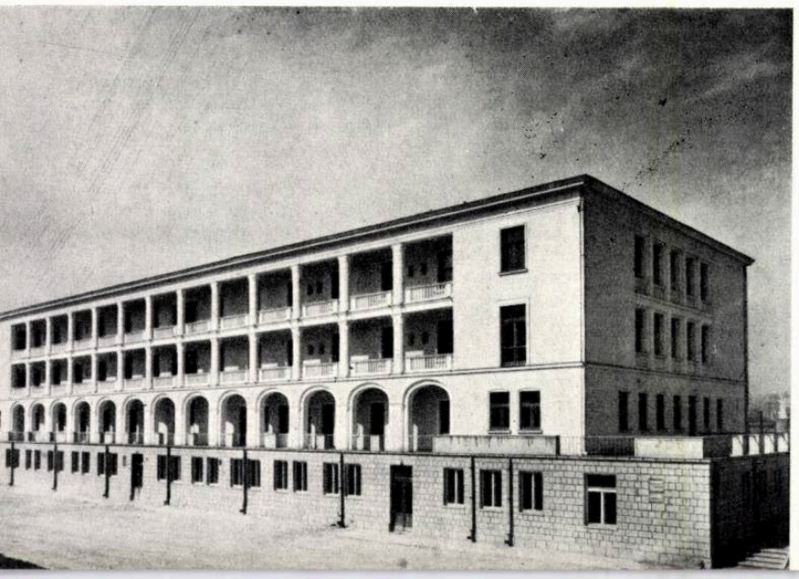

23 AUGUST, SĂRBĂTOAREA ELIBERĂRII

Au trecut 15 ani de atunci și putem fi mîndri de minunatele înfăptuiri, la care au contribuit, prin munca lor neprecupețită, și arhitecții.

15 ani de la eliberare! Zdrobind trupele hitleriste, armatele sovietice izgoneau de pe teritoriul țării noastre pe ocupanți; în condițiile victoriei armatelor eliberatoare, insurecția armată populară dobora la 23 August 1944 dictatura fascistă și deschidea revoluția populară menită să instaureze în țara noastră regimul democrat popular, constructor al socialismului.

Aceasta a însemnat începutul unei noi ere; viața poporului nostru s-a schimbat în scurt timp, toate forțele lui creatoare — oprimate atîtea secole — au fost descătușate și întinsul patriei a început să freamăte de avîntul reconstrucției, menite să dea chip nou țării și să închege o nouă societate și un nou umanism.

Orizonturi largi s-au deschis arhitecturii și arhitecților, acelora care sub regimurile trecute trebuiau să ridice palate și locuințe somptuoase pentru huzurul unei minorități exploatatoare, clădiri și edificii industriale în care trudeau sute de mii de exploatați pentru a asigura profiturile uriașe ale aceleiași minorități parazitare.

Arhitecții trebuiau să ridice în centrul Capitalei blocuri de speculă pentru capitaliști — deseori în disprețul celor mai elementare reguli urbanistice — în timp ce marea majoritate a populației locuia în construcții insalubre, de felul celora în care trăiau muncitorii în «gropile» Floreasca, Vergului sau Ferentari.

Ademenit cu fraze goale despre «libertatea de creație», arhitectul își dădea seama că se află de fapt la cheremul capitalistului și intereselor sale hrăpărețe, fiind pus în imposibilitate să-și exercite nu numai activitatea creatoare, dar și profesiunea în mod onest: clădiri amplasate la întîmplare și desfigurînd orașul, fabrici lipsite de condiții sanitare, blocuri de speculă, vile «florentine» pe gustul unor parveniți.

În timpul acesta milioane de oameni n-aveau locuințe sănătoase, țara era «eminamente agricolă» și fără industrie, poporul era analfabet, măcinat de boli, lipsit de îngrijire sanitară și de posibilitatea de a învăța.

Eliberarea țării, instaurarea regimului democrat popular au adus profunde schimbări și în domeniul nostru de activitate. Sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn, poporul nostru construiește socialismul, o nouă economie pe care se bazează o viață nouă.

Acestei vieți noi îi slujește și arhitectura noastră nouă, care creează un cadru demn și uman poporului muncitor: clădiri moderne de locuințe, confortabile și frumoase, așezate în ansambluri armonioase, clădiri pentru producția industrială și agricolă, înzestrate cu utilaje și instalații moderne, cu anexele sociale corespunzătoare, în care munca se desfășoară în condiții demne și sănătoase, clădiri culturale și de învățămînt, spitale și policlinici, stadioane și complexe sportive.

Nu este posibil ca în cuprinsul unui articol atît de scurt să fie arătată opera grandioasă realizată după 23 August 1944 în domeniul construcțiilor. Hunedoara, Valea Jiului, Reșița, Uricani, Onești, Năvodari, orașul Victoria, Eforie, Mamaia, Roman, Galați, sînt nume care reprezintă pentru proiectanți și pentru constructori ani de muncă rodnică, mii de construcții realizate, o haină nouă așternută peste orașele țării.

Pe drept cuvînt arhitectul poate fi mîndru de contribuția pe care a adus-o la lupta poporului muncitor pentru clădirea unei societăți noi.

El este mîndru de faptul că azi construiește pentru întregul popor, că arhitectura este azi o activitate de stat, iar arhitectul un activist de stat, conștient de rolul de cinste și de răspundere ce-i revine și muncind cu abnegație și elan creator pentru a face față cu cinste marilor sale sarcini.

El luptă necontenit pentru a-și îmbunătăți munca, pentru a realiza construcții cît mai ieftine, mai confortabile și mai frumoase.

Sub îndrumarea partidului, arhitecții au învățat să-și analizeze lipsurile și să caute în permanență metode pentru lichidarea lor și ridicarea arhitecturii pe o treaptă superioară.

Un sprijin de neprețuit în această luptă au constituit-o Hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

Discutînd sarcinile ce revin arhitecților în urma acestor hotărîri, Plenara a V-a a Uniunii Arhitecților din R.P.R. a analizat în mod detaliat lipsurile și a stabilit măsurile necesare pentru lichidarea lor și îmbunătățirea activității de proiectare, în vederea realizării sarcinii centrale: reducerea continuă a costului construcțiilor.

Uniunea Arhitecților, organizație obștească de creație a arhitecților, s-a străduit în acești ani în permanență să sprijine activitatea nobilă de construire a socialismului în R.P.R., să mobilizeze pe arhitecți în această activitate, pentru dezvoltarea continuă a arhitecturii.

Marea sărbătoare de la 23 August este un nou prilej ca noi arhitecții, constructori conștienți ai socialismului, să ne exprimăm recunoștința față de guvern și de Partidul Muncitoresc Romîn, care ne călăuzesc cu mînă sigură spre un viitor luminos.

Acad. prof. arh. DUILIU MARCU
Președintele Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

Construim din vremea preistoriei și vom construi mereu, ca să ocrotim și să ajutăm viața. Cu toții sîntem și acum părtași în această imensă activitate a construcției socialiste în patria noastră. Tehnica și arta noastră, a arhitecților, ajutînd viața, se identifică ei și urmărește să-i transpună în construcții ce are ea mai durabil și mai permanent. Nu ne putem imagina creșterea unui grup omenesc, fără construcțiile corespunzătoare organizării lui și nici creșterea lui morală fără cadrul arhitectural corespunzător.

Tehnica și arta noastră cer eforturi ca să se poată desăvîrși: eforturi individuale și colective. Fără o unitate în scopuri și eforturi, imaginile cadrului arhitectural apar eteroclite și nearmonioase. Tehnica singură împrumută construcțiilor mijloace și caractere obiective, comune. Dar suflul prezentului viu și legic, ceea ce e susceptibil să constituie un stil, nu poate fi niciodată rezultatul unui act izolat, născut din indiferență tehnică sau dintr-un individualism orgolios.

Ne obișnuisem — în decursul timpului, ce l-am lăsat mult în urmă — în cîmpiile noastre, în satele noastre sau în orașele noastre să nu se schimbe mai nimic într-o viață de om. Imaginile generale parcă erau petrificate. Mereu aceeași muncă, cu mijloace precare, împărțea primăvara cîmpurile în petice de culturi modeste, ca și cînd le-ar fi fost frică de imensitatea peisajului. Cîte o bucată de drum mai bine făcut, nu înlesnea destul schimbul sau relațiile între oameni. În sat creșteau salcîmii pînă la bătrînețe, dar mărturisirile materiale ale existenței oamenilor, nu creșteau. Nu se îmbunătățeau nici uneltele lor, nici nu-și măreau numărul. Ce ofereau anotimpurile, cu capriciul lor, era tot ce se putea spera.

În orașe, ne obișnuisem cu un aspect pestriț, nestăpînit și nearmonios. Dacă orașele încercau să crească, creșterea se încurca în centrul lor; doar vegetația și întîmplarea constituiau unele aspecte pitorești. Căutam chiar să găsim un «stil» propriu în aceste grădini părăginite, cu foarte puține flori — cam uscătive — și foarte multe buruieni urîte care sufocau și ce era bun sau frumos. Construcțiile și arhitectura — ca un subprodus al organizării societății omenești — se transformau într-o competiție de bizarerii, de speculă sau de efecte teatrale; în special, între cele două războaie mondiale, construcțiile individuale căutau un stil în exprimarea unui orgoliu mic-burghez, fără rădăcină în cultura noastră și fără conținut.

În orașul București, unde încercările de reînnoire au fost oarecum mai împinse, 50 ani de proiectare și de concursuri de proiecte de arhitectură nu au reușit să închege centrul orașului, piața Bălcescu. În piața Republicii, un monarh — care voia să fie în același timp și statul și poporul și orașul însuși — ne-a lăsat haos și dezordine.

Arhitectul și arhitectura, striviți de neîmpăcatele contradicții sociale, nu puteau închega o imagine unitară a societății apuse — nu au putut să închege un limbaj arhitectural corespunzător poporului, căruia se adresau. Unii înaintași ai meseriei și artei noastre — progresiști și sinceri în căutarea unui limbaj arhitectural, care să reprezinte buna tradiție și spiritul popular — au fost repede înăbușiți de oportunismul momentului mercantil.

Puternicul și limpedele val de fund, care la 23 August a spart încleștarea noastră socială și a pus jaloane pentru scopuri minunate în evoluția noastră, a schimbat profund rosturile anterioare ale construcției și arhitecturii, în metodele și mijloacele ei de realizare și în conținutul lor expresiv; nu a fost nici simplu, nici ușor — în uriașa transformare — să găsim drumul nou. Greutățile au fost mai mari, în scoaterea arhitectului ca profesionist, din lumea lui redusă la individualul limitat — și trecerea pe planul superior al noului umanism socialist — la un nou acord între oameni.

Saltul în această lume nouă, nu l-am putut face decît mai tîrziu, cu îndrumarea și ocrotirea partidului. În fața efortului unitar, general și imens în desfășurarea lui, rosturile arhitecturii cereau unitatea noastră în cadrul efortului comun, unitatea ideilor noastre.

Astfel s-a creat Uniunea Arhitecților — o prețuire a tehnicii și artei noastre — în rosturile construcției socialismului. Discutăm problemele mari ce decurg pentru noi. Ne combatem și învățăm unii de la alții; ne luptăm cu ajutorul opiniilor și ieșim mai întăriți profesional din aceste controverse; fără să ne dăm seama, creștem individual și ne desăvîrșim în comun noua noastră condiție morală și spiritul nostru civic. Însemnate schimbări de calitate s-au perfectat în meseria noastră în discuțiile noastre din Uniune.

În aceste condiții, ne-am regăsit pe noi înșine în interiorul poporului nostru, în interiorul realismului construcției socialiste — identificați cu viața reală. De la exprimarea cu ajutorul arhitecturii a unui individualism nesigur și capricios — un autoportret limitat — urmărim azi să realizăm imaginea unei societăți noi, imagine simplă, amplă și convingătoare. Ne-am confruntat mereu cu limbajul arhitectural tradițional al poporului nostru și am extras din el metode și expresii pentru noua noastră expresie arhitecturală. De la micul acord sărac, dintre proprietar și arhitect, de foarte multe ori în contradicție cu rosturile comune, și ele la rîndul lor nedefinite, am trecut la creația mare corespunzătoare — la acordul amplu între efortul patriei întregi și meseria noastră.

Această trecere rămîne s-o mai desăvîrșim în continuare, să ne găsim suflul pe măsura noului și marelui stimulent.

Am trecut, în evoluția noastră, de la unitatea comună, realizată ca o simplă juxtapunere mecanică, ca repetire a unei serii, la unitatea diversă și plină de inventivitate. Realizările mari din țara noastră capătă din ce în ce înfățișări arhitecturale mai vii, mai variate — factori activi ai noului.

Într-o oarecare măsură, am găsit o respirație mai adîncă și mai cuprinzătoare în ansamblurile arhitecturii — în urbanism. Simpla noțiune obiectivistă a lumii burgheze anterioare — urbanismul ca ansamblu tehnico-edilitar — se transformă în creație activă în expresia ei — ca un factor stimulativ al construcției socialiste — nu numai ca o investiție material ordonată.

Criticile ne-au stimulat — ne-au netezit drumuri noi; de la o meserie de construcție manuală, înceată și costisitoare, trecem la mijloace tehnice noi, cu noi posibilități de exprimare. Ne integrăm acestor mijloace, în interiorul cărora vom găsi personalitatea poporului romîn în construcția socialismului.

În urma Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al partidului, ni s-au înfățișat o serie de puncte fixe și puternice, care jalonează drumul nostru în etapa imediată: o industrie puternică, Săvinești, Borzești, Turda, Valea Jiului, Valea Trotușului; o agricultură colectivizată, foarte înaintată în unele părți ale țării; o producție agricolă sporită din ce în ce, grație unor metode științifice și grație ameliorărilor hidrologice; căi de comunicație noi; locuințe noi; creșterea venitului național și creșterea bunăstării — o satisfacție concretă imediată a muncii noastre colective.

Dar toate aceste nume de localități, care au fost enumerate mai sus, sînt vechi și cunoscute. În poveștile istorico-romantice, amintesc fapte care s-au petrecut cu sute de ani în urmă, locuri de luptă și de moarte.

Ce profundă schimbare! Astăzi, cu mijloacele științifice cele mai moderne, fire sintetice mai puternice ca cele naturale, cauciuc, materii care nici nu erau în nomenclatorul vremurilor, chiar imediat mai în urmă, și multe alte produse care înlesnesc viața noastră comună.

Astfel apare o imagine nouă. Oamenii din pădurile seculare, care și-au lăsat topoarele lor ancestrale și sculele lor primare și au trecut la o muncă mai ușoară și la un trai mai bun. În văile acelor rîuri romantice și pe cîmpiile pe care altă dată oboseau cumplit la muncile cu rezultate sărace ale cîmpurilor, natura dă un randament din ce în ce mai sporit și eliberează omul. Sute și sute de mii de oameni, ca mici firicele de energie, se împletesc împreună într-un rîu puternic de energie creatoare, care-și poartă impetuozitatea, împreună cu alte rîuri, spre desăvîrșirea noului umanism, al păcii și al prosperității.

Nu este aceasta o imagine de măreție? În fața acestui rîu de energie se poate cineva retrage într-o contemplație izolată? Poate fi o satisfacție mai mare pentru cineva, decît împletirea micii lui energii proprii cu această puternică energie?

În aceasta constă în primul rînd noul vieții noastre și nimeni dintre noi nu va avea niciodată forța să strălucească individual, mai minunat.

În această măreție a noului vieții noastre sînt cuprinse pentru noi, arhitecții, atributele esențiale ale arhitecturii, utilul, economicul și frumosul; ritmul operei noastre, forța ei, expresivitatea.

Prof. arh. O. DOICESCU
Membru în Biroul Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

La 23 August 1959 se împlinesc 15 ani de la eliberarea noastră de sub jugul fascist.

Victoria armatelor sovietice asupra armatelor fasciste și alungarea lor de pe pămîntul Romîniei, precum și lupta forțelor patriotice pentru înlăturarea dictaturii fasciste — care a însemnat începutul revoluției populare în țara noastră — ne-au adus deplină libertate și posibilitate de a ne făuri o viață nouă, socialistă.

Aniversarea acestor evenimente este cea mai importantă sărbătoare a poporului nostru.

În decursul celor 15 ani care au trecut de atunci s-au petrecut transformări fundamentale, care au creat condițiile pentru lichidarea înapoierii seculare în care se afla țara și poporul nostru, atît din punct de vedere economic, cît și cultural.

Începînd cu perioada care a urmat imediat eliberării — cînd ne-am găsit cu resursele de materii prime și de energie secătuite, cu bazele de producție și rețeaua de transport în mare parte distruse — eforturile continue ale poporului nostru, condus de partid, au fost îndreptate spre o dezvoltare planificată a întregii economii, care an de an a asigurat și asigură maselor largi condițiile materiale necesare unui trai din ce în ce mai bun.

Aceste schimbări au afectat desigur, în mare măsură, și profilul profesional al arhitectului, realizator de totdeauna și în toate epocile de importante bunuri materiale și spirituale.

Pe vremea regimului burghezo-moșieresc, arhitecții patriei noastre se aflau în situația de mandatari ai intereselor capitaliste.

Nevoit, ca oricare alt intelectual, să realizeze comenzile unor negustori, industriași și bancheri — subordonate acelorași interese — intervenția arhitectului, chiar de calitate și profesată cu onestitate, nu putea da decît rezultate în contradicție cu interesele păturilor celor mai largi.

Din «creator» aflat altă dată la cheremul unor parveniți, obligat să interpreteze «gustul» cutărui angrosist de zarzavat sau al unei noi proprietărese, arhitectul zilelor noastre este solicitat azi, nu numai să rezolve, dar să și participe la elaborarea programelor, la trasarea și stabilirea principalelor linii care trebuie urmate în dezvoltarea și realizarea marilor complexe ce alcătuiesc cadrul material în care se desfășoară viața centrelor urbane, a orașelor, a regiunilor, a întregii noastre patrii, sub toate bogatele ei aspecte.

În acești 15 ani de la eliberare, arhitecții au început să-și recunoască și să-și îndeplinească — în covîrșitoarea majoritate a cazurilor și situațiilor — cu cinste, scrupulozitate, răspundere și fără a-și precupeți eforturile, rolul activ social, fiind exponenți ei înșiși și realizatori alături de popor, ai aspirațiilor acestuia.

De la preocupările limitate de odinioară, cînd arhitectul era tentat şi obligat să caute cea mai năstrușnică rezolvare care putea să uimească vecinii şi invitații clientului dornic de reclamă, de la rolul de slujitor al «sacului cu bani», obligat să proiecteze construcții de speculă care să îngroașe veniturile capitaliștilor, astăzi el are sarcina de a rezolva, posibilitatea de a realiza şi nemăsurata satisfacție de a vedea construindu-se efectiv, după planurile lui, importante grupuri de clădiri, cartiere şi chiar orașe, construcții puse în slujba oamenilor muncii.

Sînt nenumărați tinerii arhitecți care acum proiectează şi realizează în bună parte, într-un an, ceea ce pe vremuri de «prosperitate» constituia producția unei importante etape din cariera profesională a unui arhitect cu renume.

Condițiile în care lucrăm noi, beneficiind de posibilitatea de a ne confrunta părerile în colective încadrate cu specialiști de tot felul, de a avea legătura cu toate etapele proiectării şi construcției, cu toate organele interesate, cu beneficiarul şi executantul, ne asigură posibilitatea de a realiza lucrări incomparabil superioare celor elaborate în trecut.

Participarea activă la feluritele forme de manifestare a vieții sociale ne dă cunoştințele şi experiența necesară găsirii soluțiilor celor mai corespunzătoare nevoilor actuale şi posibilitatea de a acționa cu mai multă siguranță în viitor.

Producem, într-o măsură tot mai mare, valori deosebite, care ne vor putea situa, într-adevăr, în categoria creatorilor recunoscuți şi apreciați de concetățenii noştri, în mijlocul cărora ne bucurăm de pe acum de o stimă izvorîtă din eforturile depuse pînă astăzi pentru a realiza cu exigență sporită, lucrări corespunzătoare.

Cea de a XV-a aniversare a eliberării patriei noastre ne găseşte pe noi, arhitecții, dispunînd de condiții de lucru, de posibilități de realizare şi cu o autoritate morală incomparabile față de cele avute în trecut, după cum incomparabile sînt condițiile dezvoltării noastre generale, ale înfăptuirilor materiale şi ale celor de pe tărîm cultural.

Călăuziți în permanență de către inspiratorul succeselor noastre — Partidul Muncitoresc Romîn — găsindu-ne locul în mijlocul maselor, arhitecții, ca şi întreaga intelectualitate nouă, trebuie să se situeze şi să merite cinstea de a se afla în prima linie de slujire a poporului; sîntem, ca şi acesta, angajați în munca pașnică, constructivă, de dezvoltare a economiei noastre naționale, pentru ridicarea continuă a nivelului nostru de trai material şi cultural.

Conf. arh. ASCANIO DAMIAN
Membru în Biroul Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

Cea de a XV-a aniversare a zilei de 23 August constituie un prilej de bucurie şi mîndrie legitimă pentru fiecare om al muncii şi cetățean conştient al țării noastre. Anii care s-au scurs de la victoria forțelor patriotice, conduse de Partidul Comunist Romîn, asupra dictaturii fasciste au conturat cu şi mai multă claritate semnificația adîncă a acestui important eveniment istoric. Este sărbătoarea care marchează începutul unui şir neîntrerupt de transformări radicale şi înfăptuiri de seamă în toate domeniile vieții şi activității noastre.

Cu atît mai semnificativă apare această frumoasă aniversare pentru noi cei din generația mai tînără, care am păşit în viață o dată cu 23 August. În această perioadă de frămîntări politice şi sociale, Partidul Muncitoresc Romîn ne-a călăuzit şi ne-a luminat calea, insuflîndu-ne încredere în viitorul măreț al patriei şi în forțele noastre proprii.

Pentru a putea face față sarcinilor importante ce ne aşteaptă, am fost îndrumați să învățăm cu perseverență şi să acumulăm cunoştințe temeinice în profesiunea aleasă. La baza formației noastre de profesionişti atașați cauzei clasei muncitoare, ştiința marxist-leninistă a sădit în conştiința noastră criteriile umanismului şi ale progresului înnoitor, oferindu-ne astfel posibilitatea de a discerne şi a ne orienta în activitatea practică de fiecare zi şi a întrezări perspectiva creației noastre.

În această perioadă, experiența bogată şi multilaterală a arhitecturii şi urbanismului sovietic au constituit un ajutor permanent şi un exemplu elocvent pentru tînăra arhitectură socialistă din țara noastră.

Aş dori să exprim, ca unul dintre cei care au avut fericirea să cunoască direct oamenii sovietici şi frumoasele realizări ale arhitecților sovietici, că mi-au rămas întipărite pentru totdeauna concepțiile lor înaintate şi entuziasmul cu care atacă şi transpun în viață cele mai îndrăznețe şi mai grandioase planuri ale construcției comunismului. În anii de aspirantură petrecuți în U.R.S.S., am simțit în permanență înțelegerea şi simpatia oamenilor sovietici față de realizările şi progresele pe care le realizează poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a Partidului Muncitoresc Romîn.

Îndrumarea permanentă a profesorilor, atenția şi căldura colegilor sovietici au avut ca efect să creeze o ambianță în care activitatea noastră în Țara Sovietică să fie cît mai fructuoasă. Aş putea afirma că acești ani de pregătire profesională au constituit în același timp o adevărată şcoală a comunismului.

În ultima vreme, în cadrul Institutului de proiectare şi sistematizare a orașelor am avut prilejul să lucrez la un număr însemnat de proiecte de sistematizare şi investiții, simțind astfel bucuria de a lua parte la opera de reconstrucție a orașelor din țara noastră. Răspunzînd sarcinilor trasate de partid pentru reducerea simțitoare a costului construcțiilor, colectivul nostru de proiectare a reuşit încă în primele luni ale anului 1959, să realizeze la Onești locuințe confortabile cu prețul de 38 000 lei pe apartamentul mediu de două camere. De asemenea, în cadrul proiectării complexe a cvartalului II de la Onești am obținut o reducere substanțială a costului lucrărilor edilitare, echivalentă cu reducerea costului locuințelor, în raport cu proiectele similare întocmite în anii precedenți.

În prezent, lucrez la cîteva proiecte, dintre care cele mai importante sînt proiectele de execuție ale cvartalului II Onești şi schițele de sistematizare ale orașelor Bacău, Onești şi Roman.

În institutul nostru, ca şi în alte institute de proiectare, arhitecții din generația mai tînără au posibilitatea să realizeze lucrări de mare amploare, participînd cu elan la opera de construcție a socialismului şi ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii.

Împărtăşind bucuria unanimă cu ocazia celei de a XV-a aniversări a zilei de 23 August, consider de datoria mea să exprim partidului nostru recunoştință şi devotament pentru sprijinul acordat şi perspectivele minunate pe care le deschide în fața noastră.

Arh. BORIS GRÜNBERG
Candidat în ştiințele arhitecturii, membru în Biroul Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

23 August 1944 este un eveniment de capitală importanță în istoria poporului romîn, marcînd începuturile dezvoltării sale libere pe calea propăşirii şi ridicării necontenite a nivelului de trai material şi cultural, pe calea socialismului.

Un cîmp nelimitat de activitate creatoare s-a deschis în fața tuturor oamenilor muncii, în toate domeniile: industrie, agricultură, ştiință, artă, cultură, construcții.

În imensul efort constructiv al întregului popor, care a urmat eliberării, arhitectul a fost ridicat în rîndul creatorilor, care-şi pun întregul elan în slujba edificării unei societăți noi.

Sarcini ample şi de mare diversitate, probleme noi şi interesante apar arhitecților: construcții industriale (uzine, fabrici, combinate industriale, centrale termice puternice), ansambluri de construcții agricole, construcții social-culturale, sistematizări urbane şi rurale şi mai ales construcția în masă a locuințelor pentru oamenii muncii. Posibilitățile cele mai largi le sînt deschise azi pentru o intensă muncă creatoare, pentru afirmarea personalității lor, pentru ridicarea necontenită a nivelului lor profesional, politic şi cultural.

Plenara a V-a a U.A. din 1959 a analizat importantele sarcini ce stau astăzi în fața arhitecților din R.P.R.

Atenția arhitecților este îndreptată în momentul de față spre problemele economice şi tehnice a căror rezolvare să asigure reducerea continuă a costului construcțiilor, reducerea timpului de proiectare şi execuție prin tipizare, industrializarea construcțiilor, găsirea de metode noi de lucru, şi totodată realizarea unei arhitecturi simple, optimiste, armonioase şi frumoase; prin rezolvarea acestor probleme, arhitectul va contribui la dezvoltarea economiei naționale şi la construcția socialistă din patria noastră.

Inexistența arhitecturii industriale în trecut, în țara noastră, generată de proporția redusă a unei industrii proprii, a făcut ca această ramură a meseriei noastre să nu constituie o preocupare, o specializare. Astăzi, prin dezvoltarea economiei naționale, arhitectura industrială ocupă un loc de frunte; construim hidrocentrale ca cea de la Bicaz, uzine ca cele de la Roznov, Săvinești, Borzești, mari combinate industriale, chimice, laminoare, oțelării etc.

Lucrînd în acest domeniu important al arhitecturii, am avut de rezolvat — în cadrul colectivelor de specialiști de la IPROCHIM — probleme ample de arhitectură industrială, la care altă dată, nu numai tinerii arhitecți, dar nici arhitecții cu mare experiență profesională nu ar fi putut visa.

Proiectînd diverse obiecte arhitecturale din cadrul uzinelor de la Govora, uzinei de superfosfați de la Năvodari, uzinelor de la Roznov, Borzești sau Săvinești, am avut posibilități nelimitate pentru o activitate creatoare, pentru ridicarea nive-

lului și a experienței mele profesionale; dar mai ales — văzînd cum cresc, prin munca încordată a constructorilor, roadele muncii în care aveam și eu o contribuție — am dobîndit conștiința omului care se știe folositor societății și poporului, conștiința celui care știe că pune o piatră la temelia unui edificiu măreț și nepieritor.

Arh. RODICA CIOBANU

★

Să construiesc astăzi o perspectivă, cu ochiul ridicat la 15 ani deasupra liniei trecutului.

Să trec o dată adevărata mărime la scara idealurilor de atunci, de la început, și apoi încă o dată la scara realizărilor de astăzi.

Mi-e dragă prima perspectivă, deși e o schiță de intenții cu multe scăpări la punctele de fugă, dar conturată cu elanuri.

O respect pe a doua, mai limpede, mai cuminte și mai de răspundere.

Sînt 15 ani în care am dorit și am realizat noi, toate, împreună, sub soarele democrației populare, pe drumul larg al socialismului, spre țelul visat de atîția, al unei societăți mai bune.

Pe îndelete s-au zidit clădiri noi și oameni noi. Privesc înapoi și mă bucur; privesc înainte și mă mîndresc, o dată cu cei ce au zidit acești 15 ani. Mă bucur că am fost și eu tovarăș de muncă și mă mîndresc că am străbătut drumul așa, cu pașii mei.

Pentru toți necunoscuții tovarăși care au muncit și pentru pîinea mea, pentru haina mea și pentru visurile mele, amintesc ce am clădit eu 15 ani:

Locuință, școală, spital, cantină, magazin și poate un om, pe mine însumi.

Cred că toate sînt de folos, căci vor fi mai bune decît ce a fost sau nu mai înainte.

Acum clădesc din nou locuințe.

Îmi sînt mai dragi, căci le-am făcut mai bune decît pe cele vechi.

Am schimbat mult din ceea ce credeam atunci despre case, oameni și cîte altele.

A rămas una singură.

Să-mi îndeplinesc cin tit și mai departe datoria, după puterea mea.

Arh. MIRCEA DIMA

★

Ziua de 23 August 1944, dată istorică în viața țării noastre și a ntregului popor, a deschis drum tuturor forțelor creatoare, a făcut posibilă afirmarea talentului și posibilităților de realizare în toate domeniile, pentru poporul romîn și pentru naționalitățile conlocuitoare.

Astăzi, în urma prefacerilor profunde ce au urmat eliberării țării noastre din robia fascistă, trăim într-o epocă de avînt creator și de realizări, trăim epoca construirii cu succes a socialismului.

În această ambianță de muncă și elan, cînd toate forțele sînt încordate pentru a satisface nevoile materiale și culturale, cînd în toate domeniile — datorită grijii înțelepte a conducerii de partid și de stat — avem la dispoziție posibilități optime de creație, arhitectura merge și ea pe drumul unei înfloriri nemaiîntîlnite, iar arhitecții au posibilitatea să-și valorifice pe deplin talentul și cunoștințele lor.

Îndeosebi generația de arhitecți tineri are condiții dintre cele mai bune, nevisate, pentru că ei sînt pregătiți în vederea îndeplinirii unei sarcini măreție, sarcina de a proiecta și construi pentru colectivitate, pentru întregul popor.

Oare se compară situația arhitecților care pot lucra astăzi în zeci de institute de proiectare în toate regiunile țării, la București sau la Iași, la Cluj, la Timișoara sau la Constanța, cu soarta arhitecților pe vremea regimului trecut?

Oare temele la care lucrăm noi astăzi: locuințe pentru oamenii muncii, clădiri industriale, școli, teatre, spitale, hale și terenuri sportive și multe altele, se pot compara ca varietate și complexitate cu ceea ce se făcea înainte de 23 August 1944?

Oare se compară preocupările noastre de sistematizare și urbanism cu totala lipsă de preocupare pentru acest domeniu a autorităților din regimurile apuse? Astăzi iau naștere noi orașe și centre muncitorești, se construiesc și se amenajează localități pe baza unor planuri de sistematizare judicios concepute, ca cele pentru litoralul Mării Negre, Galați sau Valea Jiului.

Toate aceste posibilități și condiții minunate sînt consecința victoriei clasei muncitoare condusă de partidul ei, victorie care a eliberat munca și creația, dînd și arhitecturii rolul și locul de cinste cuvenite în ansamblul științelor tehnice și al artelor.

Îmi aduc aminte încă de pe vremea anilor de liceu cînd, împreună cu cîțiva care se interesau de arhitectură, urmăream noile construcții din Cluj. Între 1930 și 1944 s-au realizat vreo patru blocuri mai răsărite în tot orașul, dintre care numai două au fost proiectate de arhitecții din localitate. Unul dintre aceste blocuri, așezat pe strada 30 Decembrie, ieșea cu 5 m din aliniere, strangulînd circulația pe această arteră principală, iar un cinematograf a fost amplasat și construit în curtea celui mai reprezentativ palat din epoca barocă, pentru că acesta era amplasamentul cel mai « rentabil ».

Astăzi, numai la I.R.P. Cluj lucrează peste 10 arhitecți, în majoritate tineri; ei au proiectat în decurs de 8 luni, pe o singură arteră, 15 blocuri (cu 4 pînă la 7 niveluri), dintre care 13 sînt în execuție, nemaivorbind de alte zeci de construcții în alte cartiere sau centre din regiune.

Mărturie a succeselor obținute sînt blocurile de pe strada Horea, blocuri cu 4—5 etaje și cu peste 100 de apartamente, ca și importantele clădiri de pe străzile Popov și 13 Septembrie din Cluj.

Prin munca noastră, traducem în viață Hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 care, prin profunda analiză și prin formularea clară a sarcinilor în domeniul construcțiilor și al arhitecturii, ne-au trasat calea pe care trebuie s-o urmăm pentru a putea da opere valabile, cucerind recunoștința aceluia pentru care proiectăm și construim: poporul muncitor.

Arh. ȘTEFAN GONOSZ
Secretar al filialei din Cluj a Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

Marile transformări politice și sociale petrecute la noi în țară după 23 August 1944 au dus, cum era și firesc, la o schimbare radicală a activității noastre.

Ritmul nou de viață și avîntul dezvoltării economice a țării au pus pe arhitecți în fața unor probleme noi, cu totul neîntîlnite pînă atunci. Marile industrii și fabrici au generat cartiere și orașe noi, harta țării s-a îmbogățit cu nume noi de orașe, vechile centre urbane și-au schimbat fața și s-au dezvoltat vertiginos, s-au trezit la o viață nouă.

Arhitecții și-au adus aportul lor la dezvoltarea economică și social-culturală, prin proiectarea a numeroase construcții industriale, locuințe, teatre și cluburi, spitale, școli, institute, prin proiectarea orașelor și a cartierelor noi din București, Valea Jiului, Bacău, Onești, Hunedoara, Galați, litoralul Mării Negre și atîtea altele.

Una dintre trăsăturile noi, caracteristice, este trecerea de la proiectarea construcțiilor izolate la realizarea marilor ansambluri; arhitectul a devenit un factor activ în transformarea sccialistă a țării. Obiectul muncii lui este în folosul maselor largi. Nu gusturile unui client oarecare, ci nevoile materiale și culturale ale unei întregi societăți sînt astăzi problemele noastre profesionale. Cunoașterea cît mai adîncă a întregului proces de evoluție economică și socială a țării, a condițiilor și posibilităților noastre tehnice, mereu în transformare, sînt elemente fără de care nu mai este posibilă creația în arhitectură. Pregătirea profesională și conceptiile arhitecților noștri s-au modificat în consecință.

Am avut cinstea să iau parte la una dintre marile lucrări realizate în ultimii ani, și anume amenajarea și construirea caselor de odihnă de pe litoralul Mării Negre.

Volumul și amploarea acestor lucrări, ritmul de execuție și calitatea lucrărilor sînt cu totul neobișnuite. Numai în ultimii doi ani s-au realizat în stațiunile balneare case de odihnă, hoteluri și colonii cu o capacitate mai mare decît tot ce a existat înainte, în toate localitățile. Au fost asigurate lucrările care pot da acestor stațiuni o valoare internațională.

Arhitecții care au lucrat la aceste proiecte au fost însuflețiți de dorința vie de a contribui cu toată capacitatea lor profesională la acest măreț efort. Datorită sprijinului direct și îndrumării primite din partea organelor de partid a fost posibil, beneficiind de posibilitățile unor mari șantiere, să se încerce sisteme, materiale și exprimări noi; ele au marcat pași pozitivi în evoluția procesului de creație a arhitecților și o dovadă în plus a marilor posibilități ale constructorilor din țara noastră.

Încrederea și sprijinul de care ne-am bucurat au pus într-o lumină nouă profesiunea noastră. E o cinste ce se îmbină cu o mare răspundere. Vom depune toate eforturile să fim demni de ea.

Arh. CEZAR LĂZĂRESCU

Prof. arh. H. Maicu

NOUA SALĂ A PALATULUI R. P. ROMÎNE

Colectiv de proiectare:
Autor, prof. arh. H. Maicu; coautori, arhitecții T. Ricci, I. Șerban
Colaboratori la elaborarea proiectului complex:
pentru structuri de rezistență, inginerii A. Cișmigiu, D. Badea;
pentru ferme metalice, în calitate de consilieri, prof. ing. V. Popescu, prof. ing. Gh. Călin, ing. V. Busuioc;
pentru instalații de iluminat, inginerii A. Băilescu, V. Marinescu;
pentru tratamente acustice, ing. A. Necșulea;
pentru instalații electroacustice și televiziune, inginerii A. Ionescu, N. Wegener;
pentru instalații de condiționare a aerului, inginerii W. Issel, P. Pîntea;
pentru instalații sanitare, ing. C. Bărdeanu;
pentru instalații frigotehnice, ing. V. Munteanu;
pentru proiectarea mobilierului și lustrelor, arh. V. Rado.
Colaboratori în colectivul de arhitectură: arhitecții Z. Grundl, D. Hariton, R. Belea, V. Protopopescu ș.a.
Directorul șantierului, ing. S. Duncan; inginer șef, M. Gavrilescu.

Macheta de ansamblu

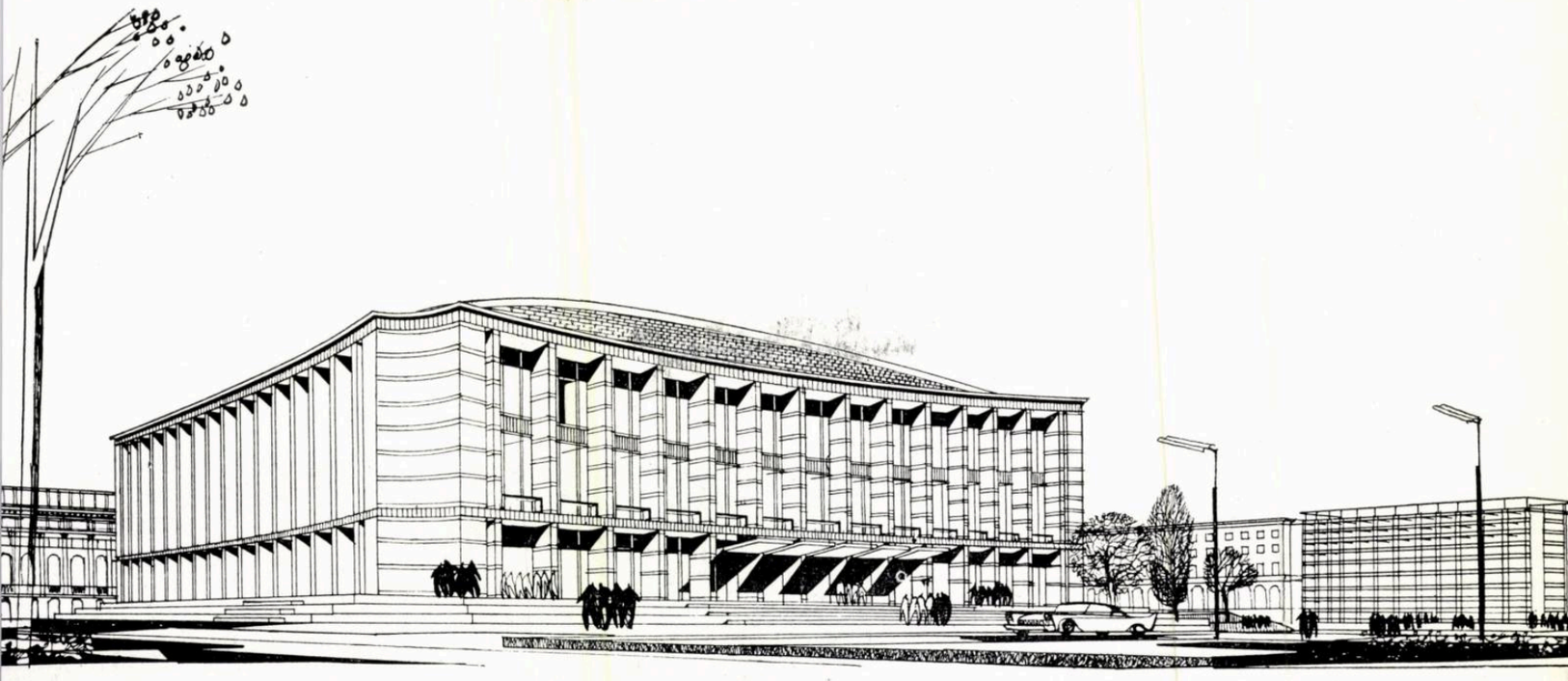

Perspectiva sălii

Din inițiativa conducerii de partid și de stat se construiește în cadrul Palatului Republicii Populare Romîne o mare sală polivalentă cu o capacitate de cca. 3 300 de locuri, pentru congrese, mitinguri, consfătuiri, spectacole ale unor mari ansambluri artistice, concerte cu caracter de masă și cinematograf.

Termenul de dare în folosință a noii săli este 30 decembrie 1959.

Proiectarea a început în noiembrie 1958 în cadrul I.P.B.

Șantierul s-a deschis la 15 noiembrie 1958, execuția fiind asigurată de Sectorul tehnic al Gospodăriei de Partid a C.C. al P.M.R.

Sarcina de proiectare a fost predată la 30 decembrie 1958, iar proiectul tehnic la 1 martie 1959.

Proiectul de execuție și detaliile se elaborează paralel cu execuția după un grafic care indică termenele necesare proiectării și execuției, pentru a putea realiza lucrarea la data fixată.

Amplasamentul a fost ales în urma unui studiu urbanistic de ansamblu, care realizează cadrul viitor al pieței Republicii, precum și al pieței noi ce se construiește în prezent în jurul sălii.

Sistematizarea acestui mare ansamblu urbanistic care va fi piața centrală a Capitalei, cu caracter reprezentativ, politic și cultural, a fost încredințată unui colectiv compus din prof. arh. N. Bădescu, acad. prof. arh. D. Marcu și prof. arh. H. Maicu.

Studiile se elaborează de către un colectiv condus de arh. Tr. Stănescu, din sectorul de sistematizare al I.P.B.

Pe baza acestui plan de sistematizare, I.P.C.T. proiectează în piața sălii cca. 1 000 de apartamente, care vor fi terminate în acest an și a căror execuție a fost încredințată M.C.M.L.

Soluția urbanistică asigură sălii accesele, circulația și parcajele necesare, creînd legături organice cu piața Republicii, cu viitorul inel, cu străzile Știrbei-Vodă, Luterană, 13 Decembrie, Brezoianu și cu grădina Cișmigiu.

Sala va avea legătură directă cu cele două săli centrale ale Palatului Republicii, printr-un corp de legătură care cuprinde, pe lîngă o scară monumentală, și o serie de birouri și săli de lucru necesare desfășurării congreselor. Intrarea pentru public este plasată pe axa principală de compoziție, în fațada principală.

Prin cinci vestibuluri, publicul pătrunde în holul principal; de aci, coborînd cîteva trepte, se ajunge în marele foaier al garderobelor, care ocupă suprafața așezată sub parterul sălii. În continuare, fluxul publicului este condus spre sală prin două ample galerii cu trepte care se desfășoară de o parte și de alta a sălii, dînd astfel posibilitatea de a o încărca la diferite niveluri.

Accesul la nivelul parterului sălii se mai poate face prin două scări monumentale ce se desfășoară pe trei rampe și care sînt situate în stînga și în dreapta holului principal. Aceste scări se opresc la nivelul parterului sălii, în foaierul-galerie care se desfășoară în jurul miezului central pe două niveluri.

Din foaierul-galerie se accede prin două intrări în parterul sălii, precum și la loja oficială. În același foaier sînt situate, în dreapta și în stînga, două scări elicoidale, dimensionate în raport cu fluxul publicului ce urcă mai departe la al doilea foaier, legat prin două vomitorii cu partea superioară a gradenelor sălii. În acest ultim foaier (care are mărimea holului principal) se află și bufetul. Aci este și punctul terminus al celor două scări în galerie, care mărginesc sala de o parte și de alta și dau posibilitatea de a o încărca la toate nivelurile.

Scările, accesele și spațiile de circulație în sală sînt astfel dimensionate, încît evacuarea celor 3 300 de persoane se poate face în condiții optime.

Sala este concepută în formă de potcoavă înscrisă aproape într-un pătrat (52 × 56 m).

Parterul sălii, avînd o curbă de vizibilitate corectă, este cuprins de ampla potcoavă a gradenelor, care pornesc de la nivelul sălii în apropierea scenei și se ridică de jur împrejurul ei, continuînd și dezvoltînd imaginea sa fără nici o întrerupere, fără nici un accident. Astfel se asigură o vizibilitate foarte bună de la fiecare loc spre scenă și spre întreaga sală, și invers.

Plafonul sălii, avînd dublă curbură, este conceput în fîșii decalate care coboară spre scenă, dînd imaginea unei scoici uriașe luminată de-a lungul nervurilor sale longitudinale și al spațiilor de decalaj dintre fîșiile transversale. Pereții și plafonul sălii au un tratament acustic special, pentru a obține sala complet absorbantă.

Scena are lățimea de 30 m în față și 20 m în fund și o adîncime de 11 m. Fosa orchestrei este prevăzută pentru 50 de orchestranți.

Peretele din fundul sălii este ocupat de friza continuă de ferestre a etajului tehnic prevăzut pentru instalații de traducere simultană în 8 limbi, stereoreverberație, proiecții, transmisiuni de radio și televiziune, care cer — toate — vizibilitate directă asupra sălii și a scenei.

Pentru congrese și consfătuiri, accesul delegaților se face prin cele două intrări de onoare ale Palatului Republicii, care, prin sala de la parter a palatului, conduc la scara monumentală ce leagă această sală cu nivelul prezidiului (printr-o rampă centrală) și cu nivelul garderobelor (prin două rampe laterale).

De la nivelul prezidiului se accede, prin două rampe ale acestei scări, la nivelul sălii de la etajul I al palatului.

Pentru invitați funcționează intrarea principală a sălii dinspre noua piață în construcție; pe cele două fațade laterale sînt prevăzute intrări pentru corpul diplomatic și alte oficialități. Una dintre aceste intrări laterale duce direct, fără interferență de flux, pînă la loja oficială.

Ca și în corpul de legătură, în corpul principal al construcției sînt prevăzute săli și birouri necesare desfășurării congreselor.

Pentru spectacole artistice, legătura cu sălile palatului se întrerupe, birourile din corpul de legătură și cele din parterul clădirii folosindu-se drept cabine pentru artiști.

Pentru spectacolele de cinematograf, fundul scenei e prevăzut cu un ecran de 20,80 × 8 m.

Sala, avînd un total de 3 300 de locuri, cuprinde la parter 1 120 de locuri, pe gradenele laterale și de fund, 2 132 locuri și în loja oficială 48 de locuri.

Pe scenă se poate instala un podium pentru prezidiu cu o capacitate de 120 de persoane.

★

Din punctul de vedere al aspectului exterior, am urmărit atenuarea volumului mare determinat de capacitatea sălii, prin curbarea ușoară a suprafețelor și prin teșirea în curbă a muchiilor sale.

Ritmul verticalelor exprimă în exterior structura, vibrînd suprafețele și ușurînd volumul aparent al clădirii.

Aceeași preocupare a determinat alegerea sistemului de acoperire în cupolă și vibrarea timpanelor, precum și folosirea culorii pe panourile fațadelor laterale. Sperăm că această preocupare de a ușura și de a reduce aparent volumul clădirii să-și atingă scopul urmărit și să confirme valabilitatea teoretică și practică a mijloacelor plastice adoptate.

Credem de asemenea că în favoarea aspectului exterior vor interveni și spațiile verzi din jurul clădirii, cît și întregul ansamblu de blocuri ce se ridică în piață.

Date mai precise asupra finisajelor exterioare și interioare le rezervăm cititorilor pentru un articol pe care-l vom publica după realizarea completă a clădirii.

Alegerea soluției de rezistență a fost determinată de următorii factori:

— garantarea rezistenței, rigidității și stabilității în timp;
— garantarea termenului de execuție;
— concordanța cu forma arhitecturală;
— soluționarea economică din punctul de vedere al folosirii materialelor de construcție.

Aceste probleme au fost puse pentru:

1. scheletul structurii principale a clădirii sălii;
2. acoperirea sălii propriu-zise;
3. scheletul corpului de legătură.

1. Pentru scheletul principal s-a ales o structură de rezistență de beton armat monolit pe tălpi izolate de beton simplu și cuzinești de beton

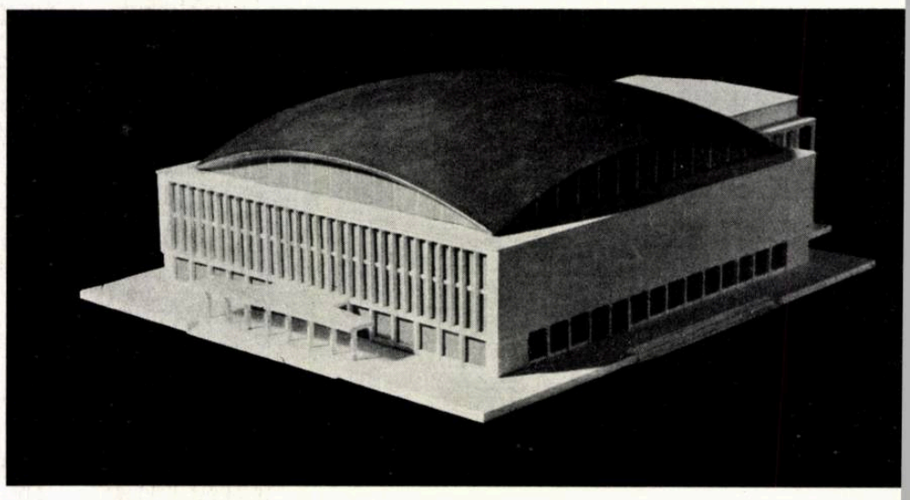

1

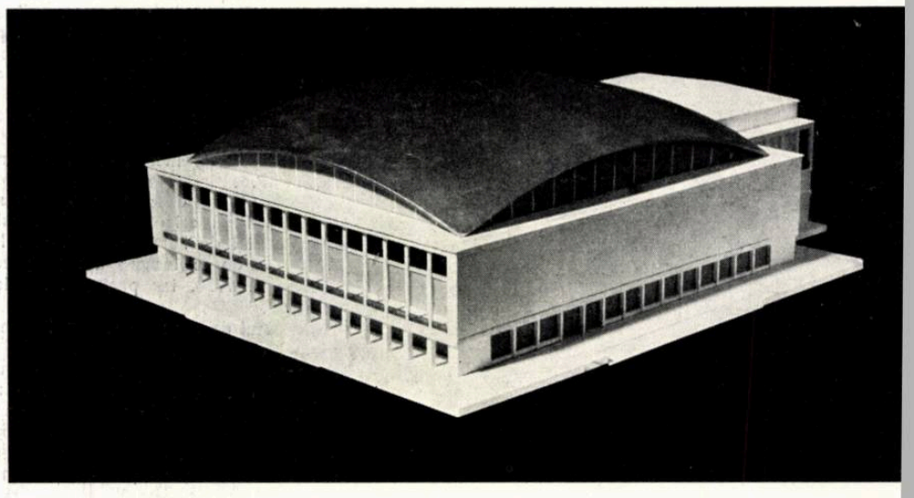

2

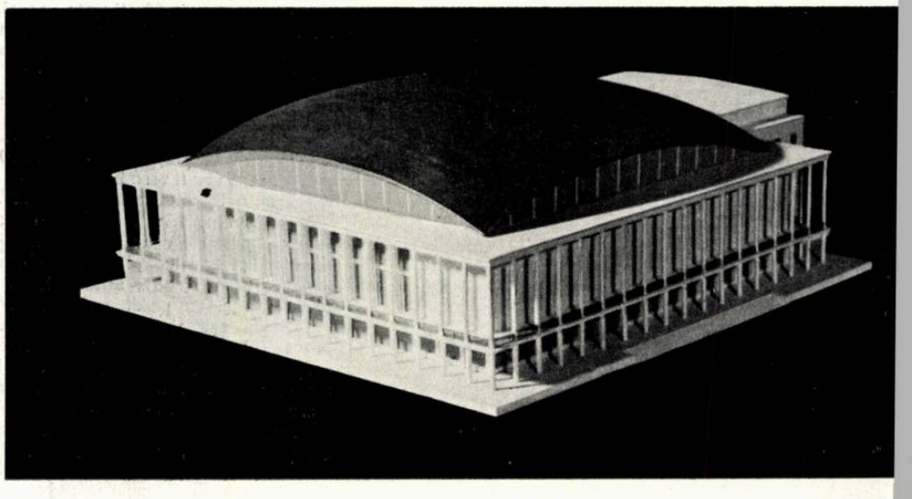

3

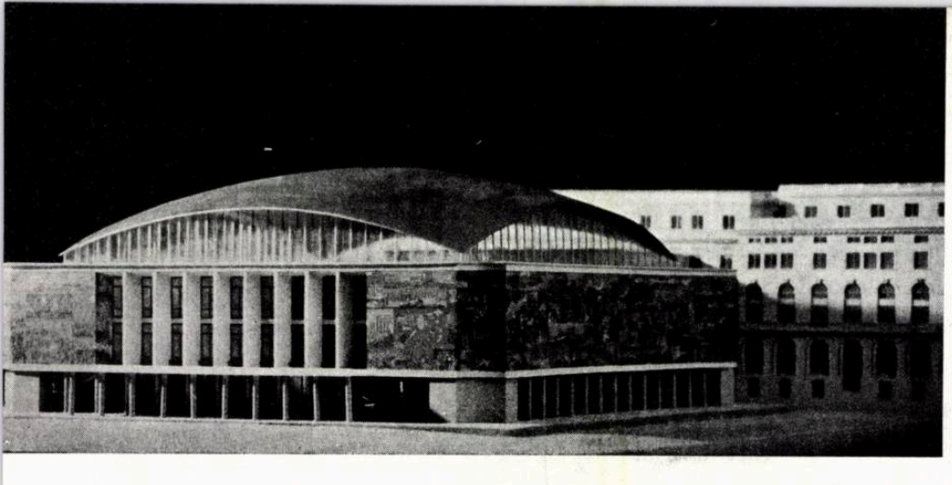

4 *1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 — Variante de studiu — Machete*

armat pentru stîlpii centrali. Întregul perete al subsolului este limitat de un perete de beton simplu şi parţial zidărie armată, formînd împreună cu planşeul, peste subsol, o cutie rigidă, capabilă să uniformizeze tasările şi să amortizeze, în condiţii bune, şocul seismic. Scheletul propriu-zis este realizat din conlucrarea cadrelor cu diafragmele verticale şi cu planşeele.

2. Acoperirea sălii este realizată din ferme metalice cu o deschidere de 52 m, rezemate pe o direcţie şi legate la partea superioară cu o pînză de beton armat.

3. Soluţia de rezistenţă pentru corpul de legătură şi fundaţiile sînt realizate după acelaşi principiu. Pentru schelet s-a ales o structură de cadre pe două direcţii.

Instalaţiile electrice au comportat studii şi proiecte pentru: iluminat general şi de siguranţă, instalaţii electrice de forţă, de telefon, instalaţii pentru avertizoare de incendiu, transmisiuni radiodifuzate, traducerea simultană în 8 limbi, amplificare sală, stereoreverberaţie, regie şi apel ascultare în cască cu fir, transmisiuni televizate, proiecţie cinematografică, iluminare pentru filmat, iluminatul general mixt, cu lumină fluorescentă şi incandescentă, iluminatul direct şi indirect.

Comanda iluminatului se face centralizat pentru sală şi anexele principale. Aprinderea se poate face parţial, însă uniform repartizată. În sală — în cazul filmării sau utilizării pentru spectacole — aprinderea, stingerea şi creşterea intensităţii se pot face gradat pentru lumina incandescentă şi fluorescentă.

Filmarea şi transmiterea imaginilor televizate sînt posibile fără a se recurge la mijloace suplimentare (reflectoare speciale etc.).

Pentru transmisiuni de radio-televiziune au fost prevăzute încăperi speciale pentru regia tehnică şi legătura directă cu clădirea Radiodifuziunii. Încăperile pentru control şi crainic sînt dispuse la partea din fund a sălii, în etajele tehnice.

În aceleaşi etaje tehnice se găsesc: camerele pentru aparatele de proiecţie, film normal, cinemascop şi diapozitive, precum şi încăperile tehnice pentru traducerea simultană în 8 limbi.

Instalaţia de amplificare are scopul de a asigura amplificarea vorbirii, difuzitatea şi inteligibilitatea în toată sala prin difuzoare uniform repartizate pe spătarele scaunelor (cca. 3 000 de difuzoare de mică capacitate).

Instalaţia de stereoreverberaţie este cerută de funcţiunea polivalentă a sălii, şi anume pentru sonorizarea producţiilor muzicale de diferite genuri.

Sonorizarea este asigurată de un număr de 110 difuzoare de calitate superioară, asigurînd astfel redarea fidelă a întregii game de frecvenţă.

Instalaţia generală de încălzire va prelua şi vechea centrală a palatului, asigurînd astfel întregului ansamblu încălzire centrală.

Instalaţia de încălzire cu radiatoare asigură temperaturile minime necesare. Completarea caloriilor necesare pînă la temperaturile standard se realizează prin instalaţiile de ventilaţie. În timpul verii, condiţionarea aerului este asigurată de staţia centrală de răcire. Sala propriu-zisă este încălzită numai cu aer cald furnizat de instalaţia de condiţionare; de asemenea, încăperile tehnice de radio, televiziune şi traduceri simultane.

Prin construirea acestei mari săli, Palatul Republicii va primi un nou conţinut politic, ideologic şi cultural, corespunzător dezvoltării socialiste a patriei noastre.

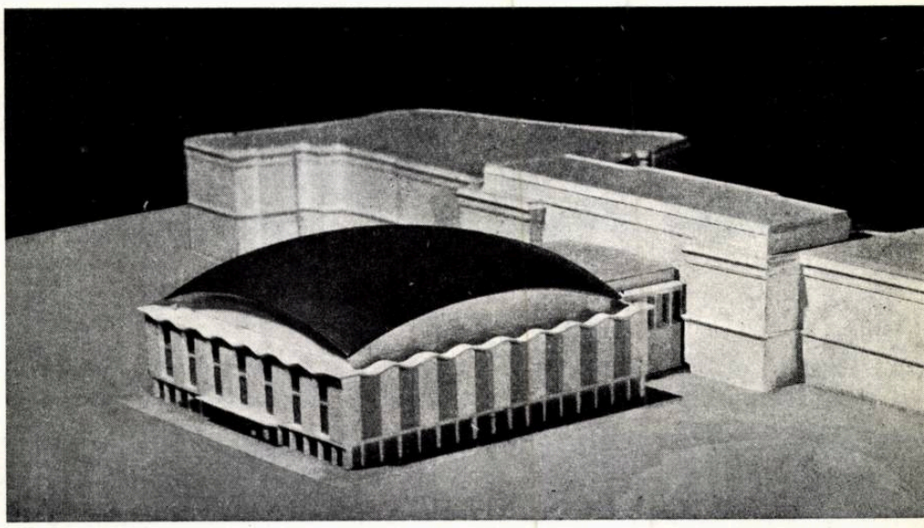

5

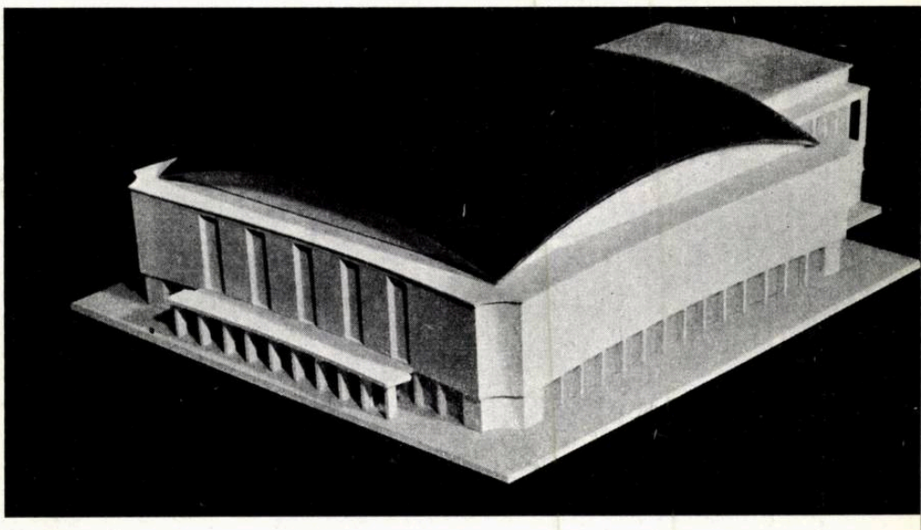

6

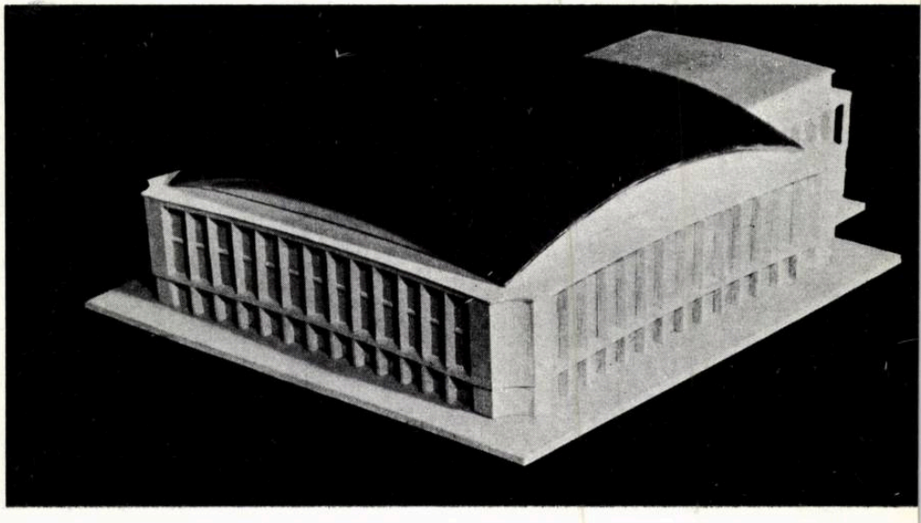

7

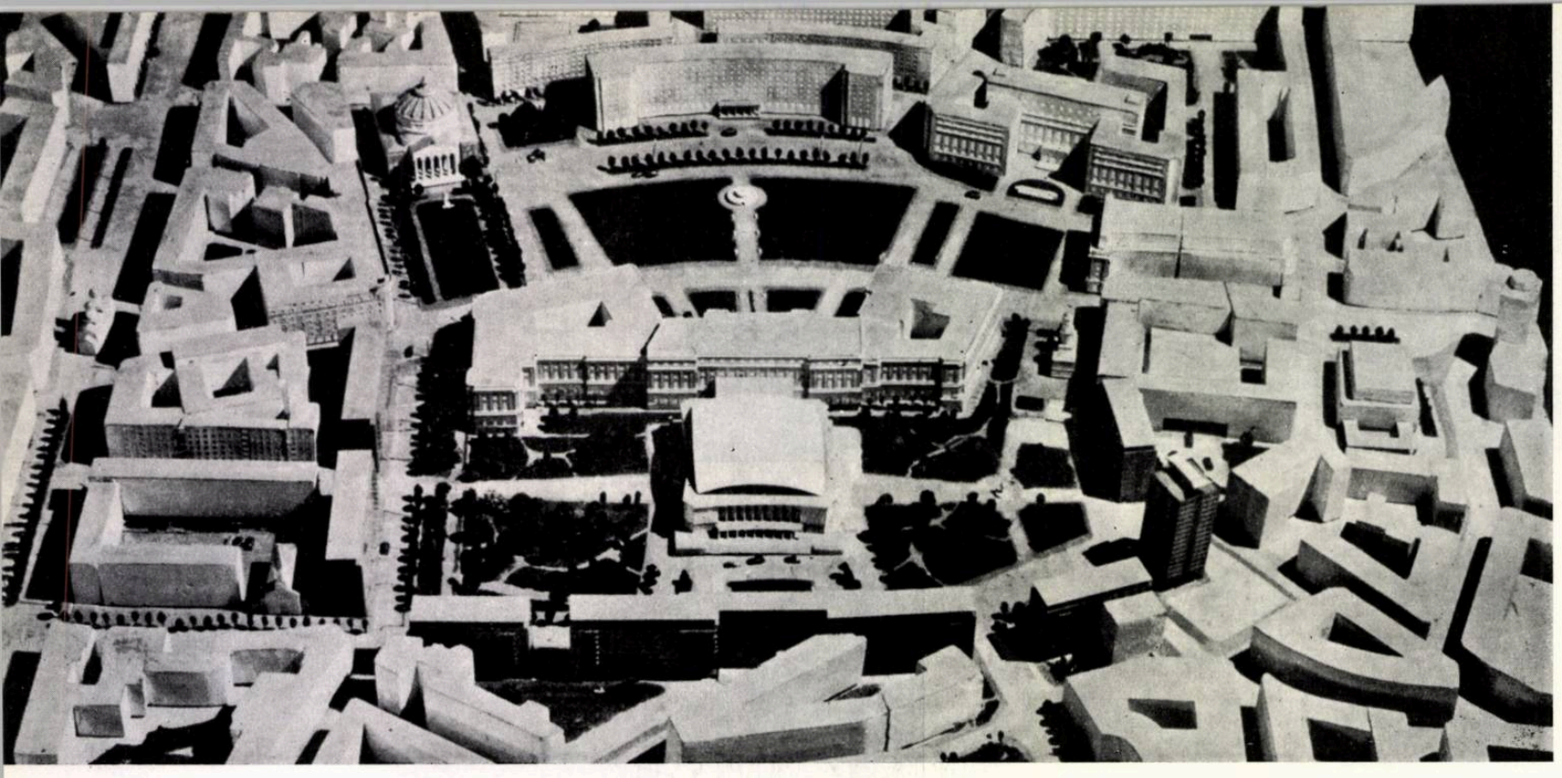

Macheta de ansamblu

Plan de situație. 1 — 8. Blocuri cu parter și 9 etaje — 9. Bloc punct cu parter, mezanin și 15 etaje
A. *Noua sală a Palatului R. P. R.* — B. *Palatul R. P. R.* — C. *Hotelul Athenée Palace* — D. *Galeriile Crețulescu*

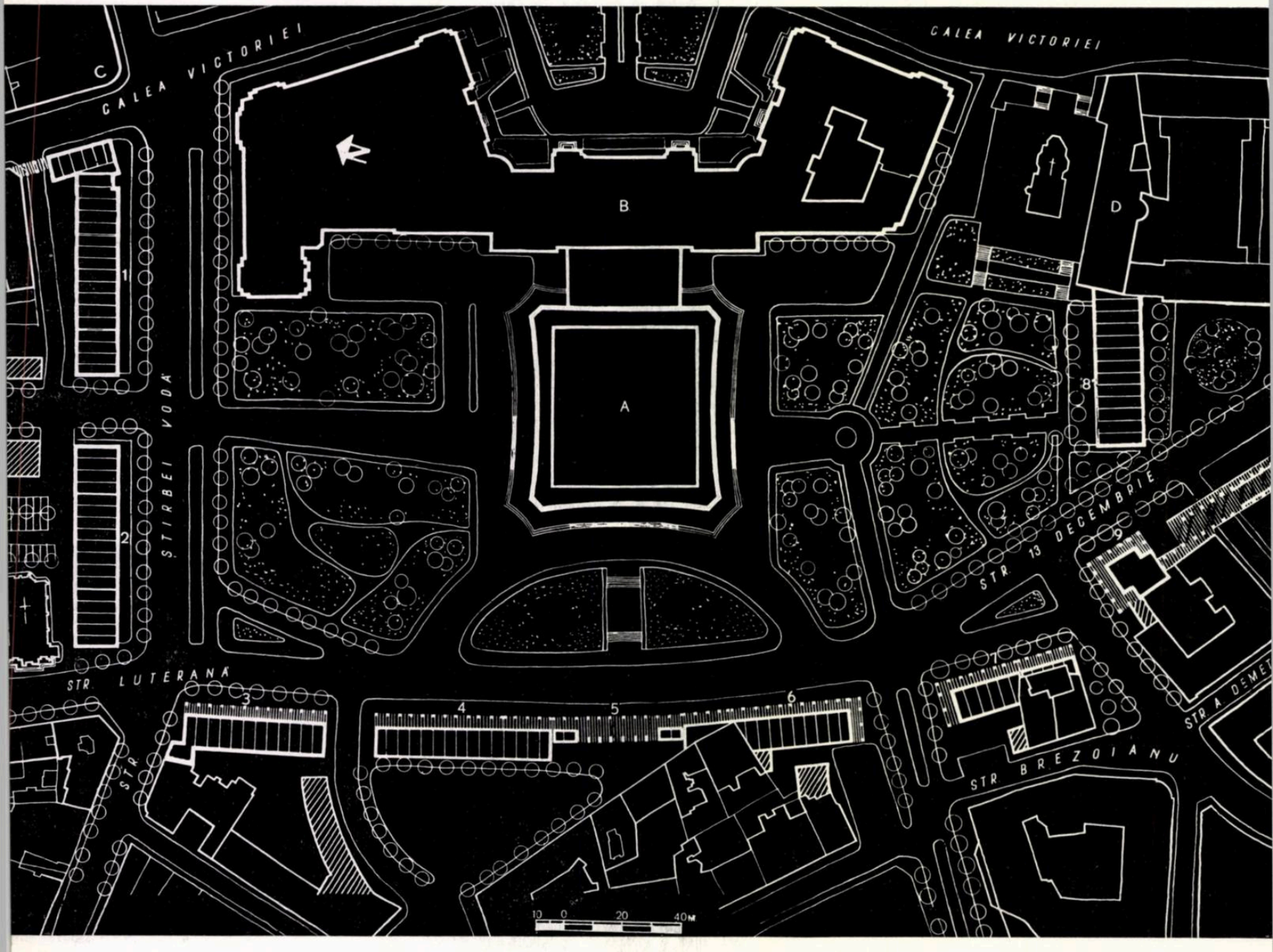

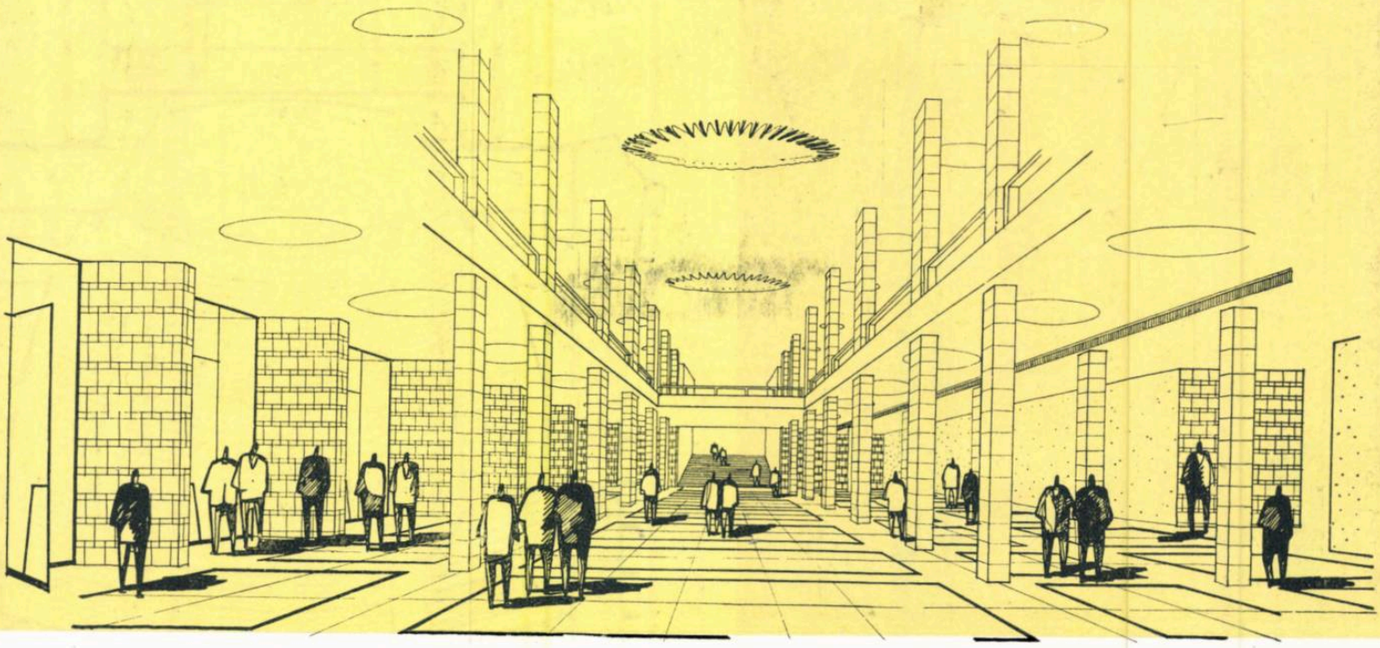

Perspcctivă din holul principal

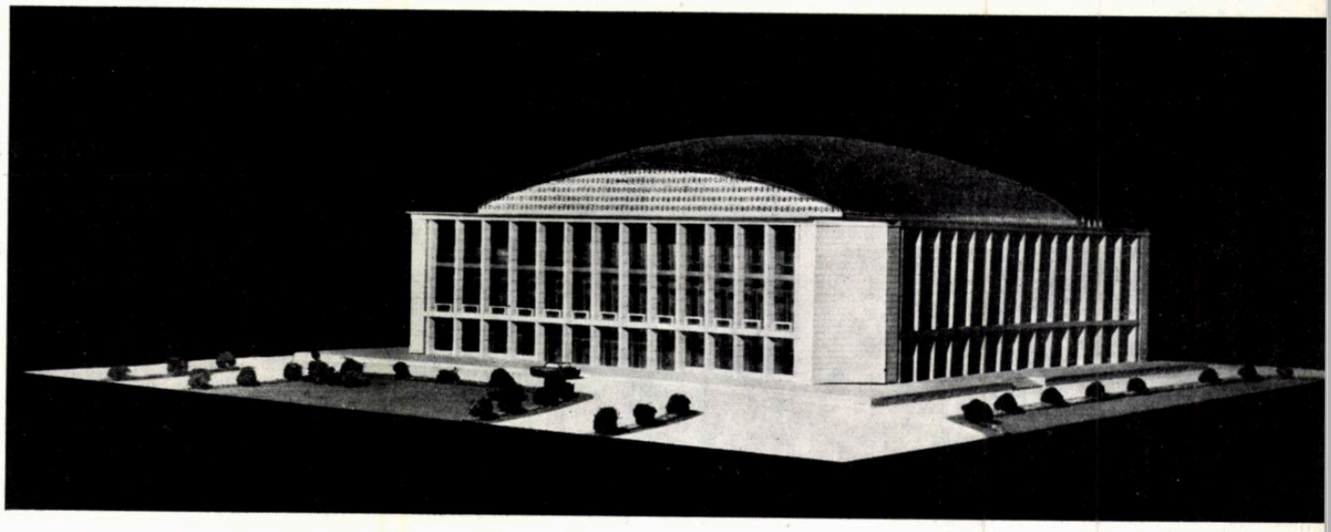

Varianta definitivă — Vederi ale machetei

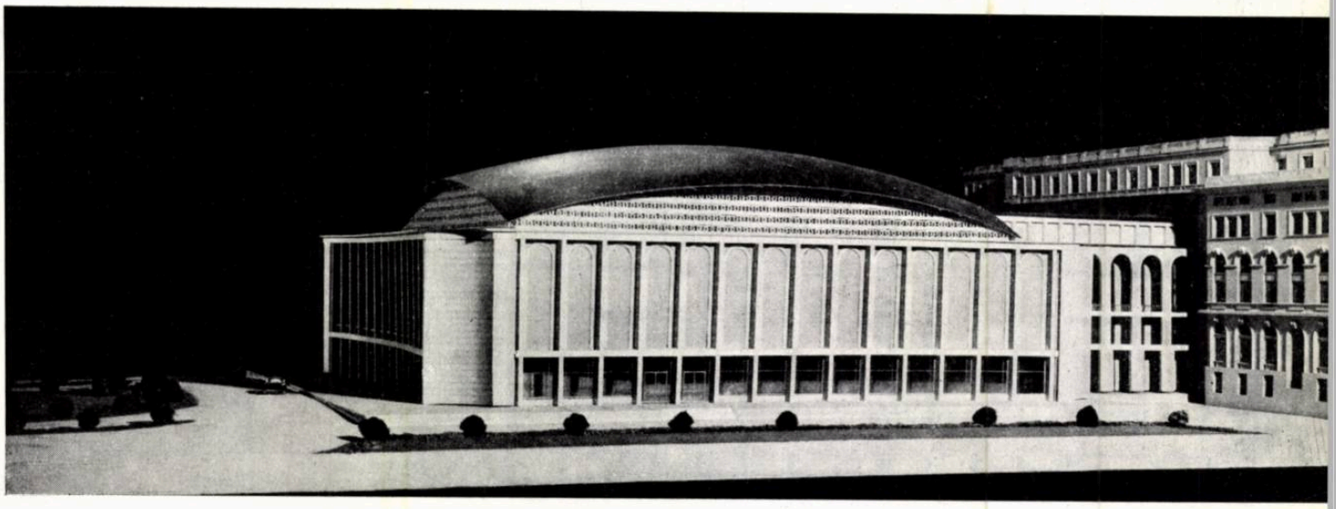

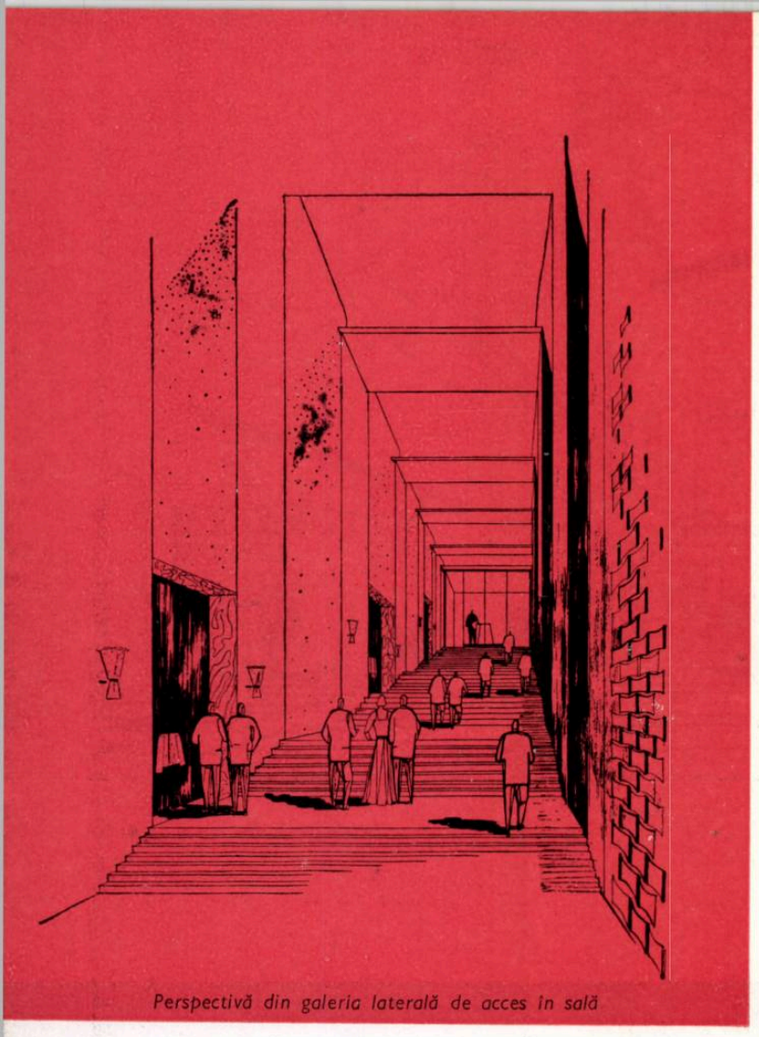

Perspectivă din galeria laterală de acces în sală

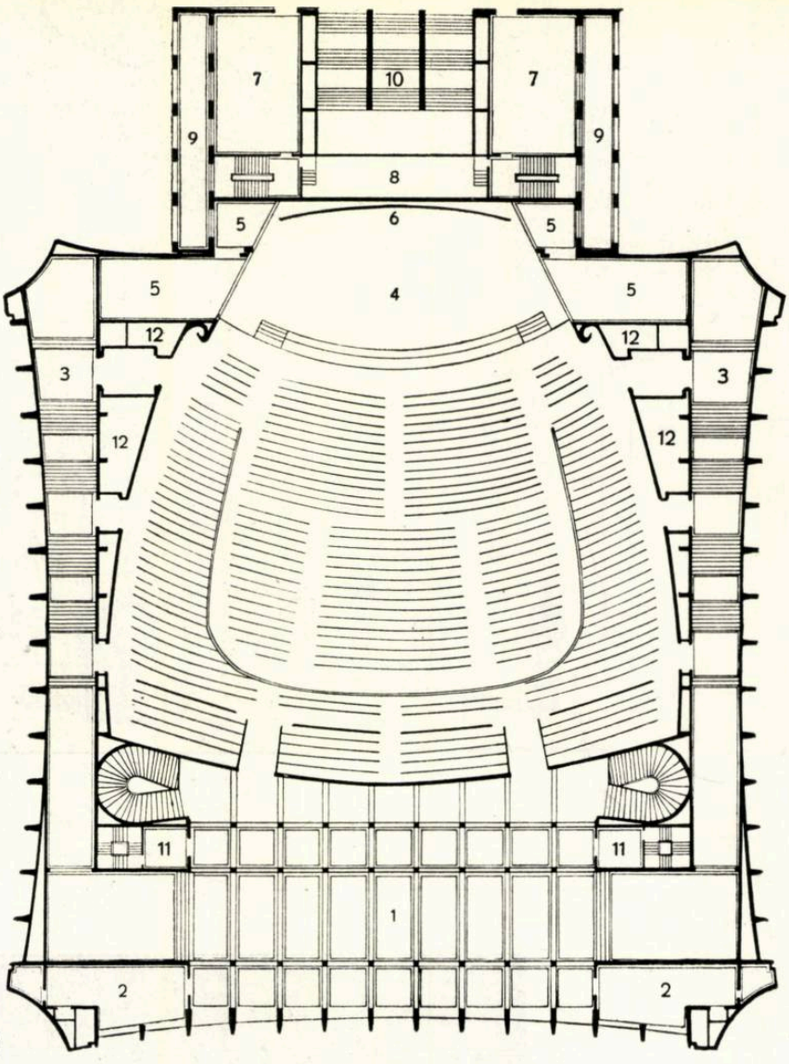

Plan etaj II

Plan parter

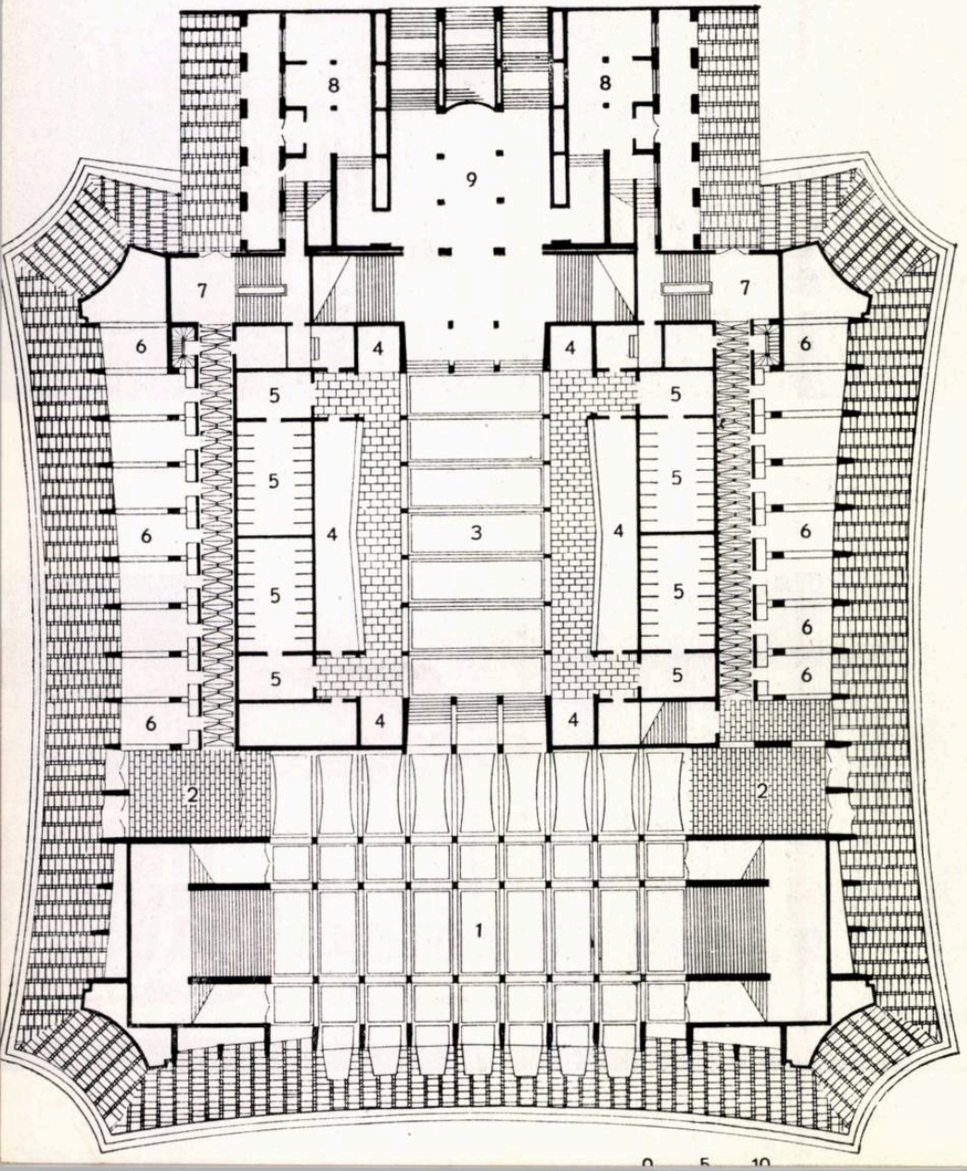

DATE TEHNICE

Suprafața rezervată pentru cabinele actorilor		500 m²
Suprafața scenei		275 m² (30×20×11)
Suprafața ecranului		20,80×8,00 m
Volumul:		
Corpul sălii		120 000 m³
Corpul de legătură		43 500 m³
	Total	163 500 m³
Volumul anexat din palatul R.P.R.		30 500 m³
Suprafețe desfășurate:		
Corp sală		15 100 m²
Corp legătură		5 200 m²
	Total	20 300 m²
Suprafață anexată din palatul R.P.R.		1 700 m²
Suprafața clădită pe sol:		
Corp sală		4 400 m²
Corp legătură		800 m²
	Total	5 200 m²

Volum total sală
24 800 m³/3 300 spect. = cca. 7,50 m³/pers.

Plan parter

1. Hol — 2. Accese secundare — 3. Hol garderobă — 4. Garderobă — 5. Grupuri sanitare — 6. Birouri — 7. Intrări de serviciu — 8. Hol pentru artiști — 9. Hol cu scara de acces la Palatul R.P.R.

Plan etaj II

1. Degajament bufet — 2. Oficii bufet 3. Galerii laterale de acces în sală — 4. Scena 5. Buzunare scenă — 6. Ecran cinemascop 7. Săli de ședință — 8. Cameră difuzoare pentru cinema — 9. Loggie — 10. Scara de acces la palatul R.P.R. — 11. Scări de acces la nivelul tehnic — 12. Încăperi tehnice (control lumină și sunet)

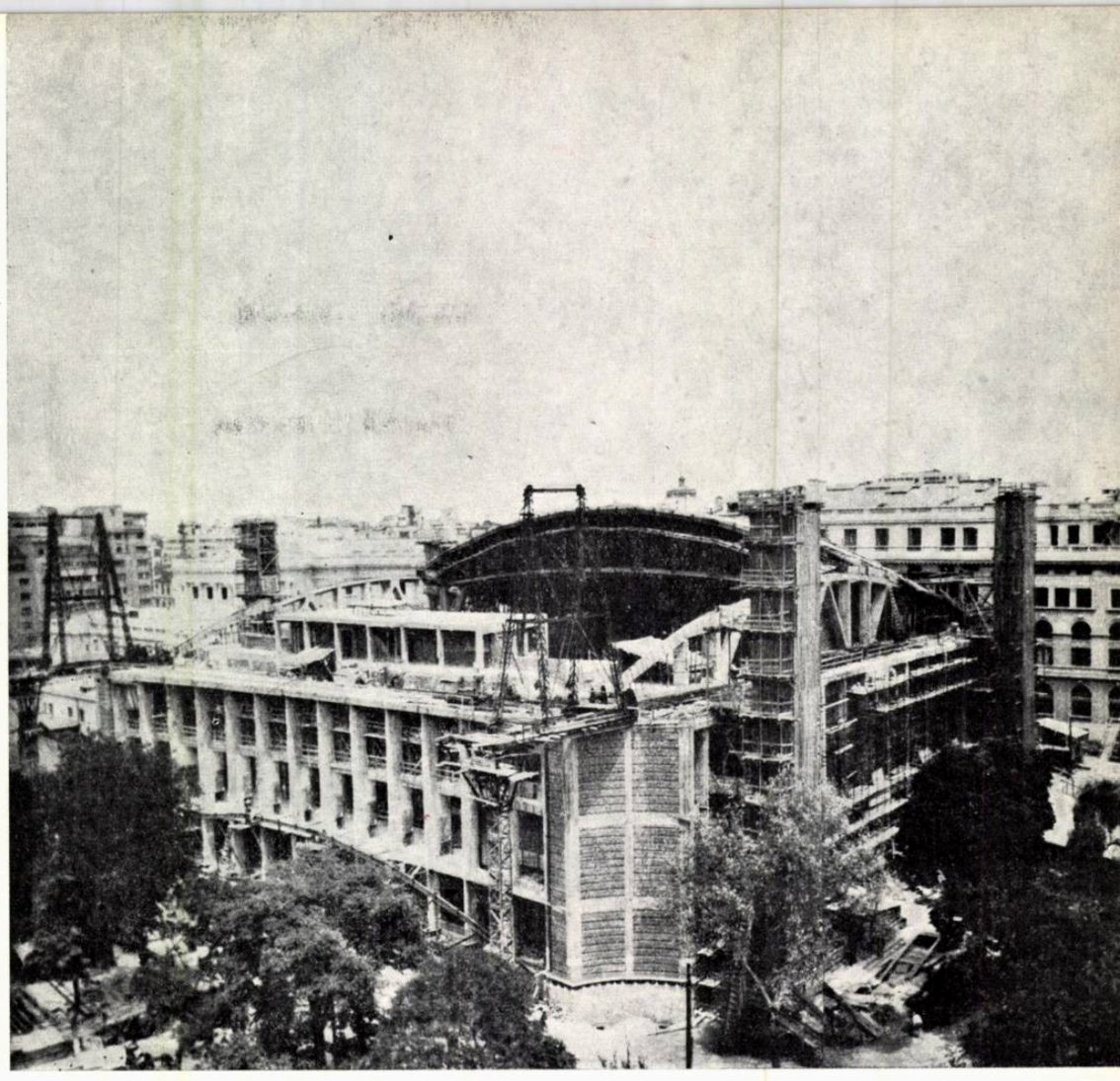

Vederea sălii Palatului R.P.R. în execuţie

Perspectiva interioară a sălii

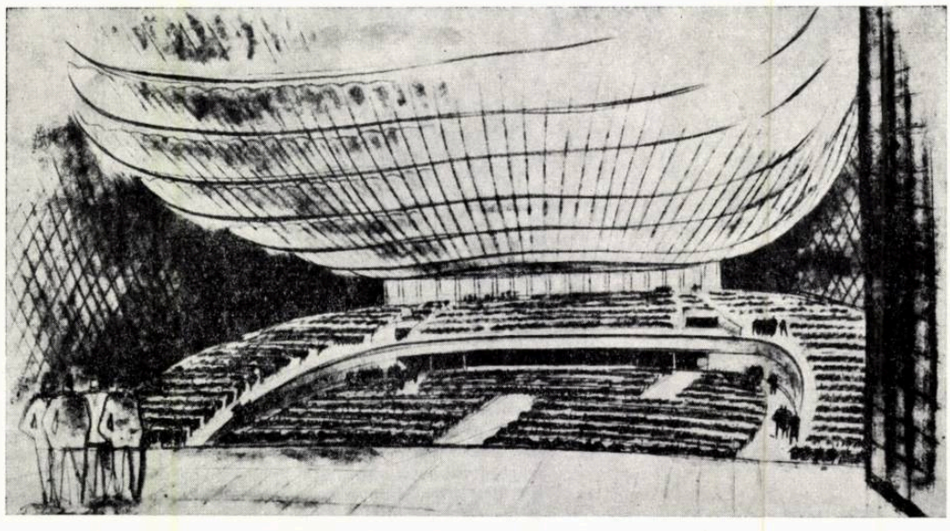

Secţiune

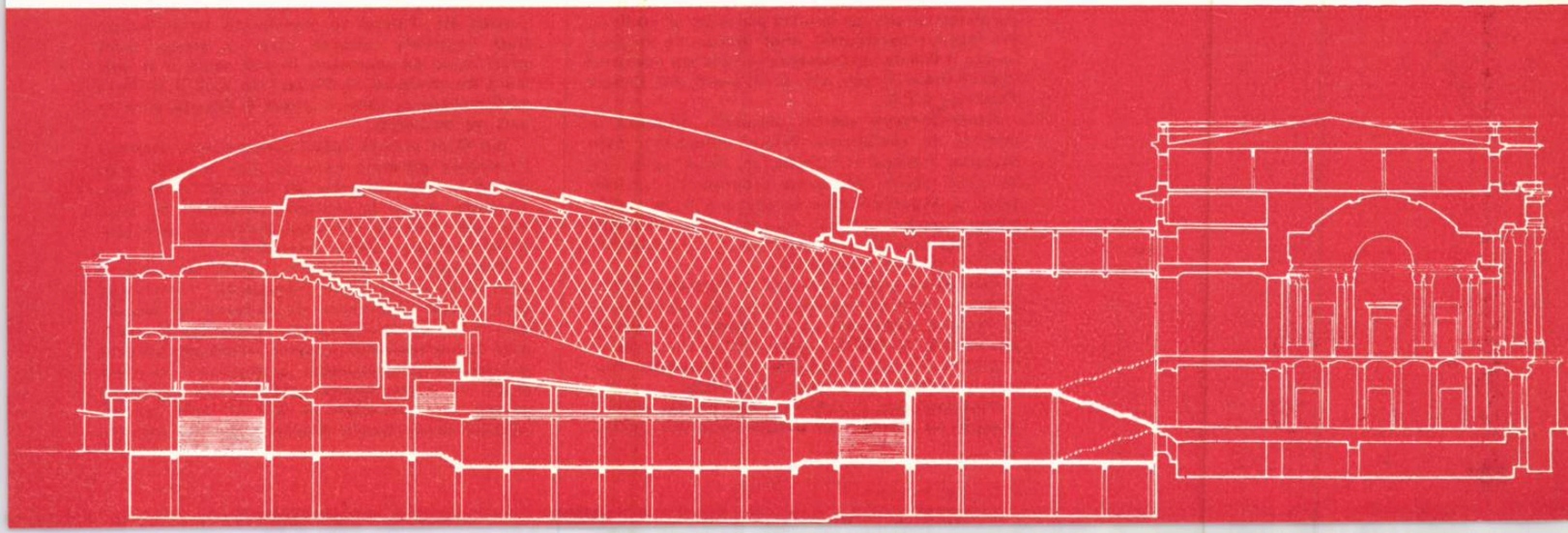

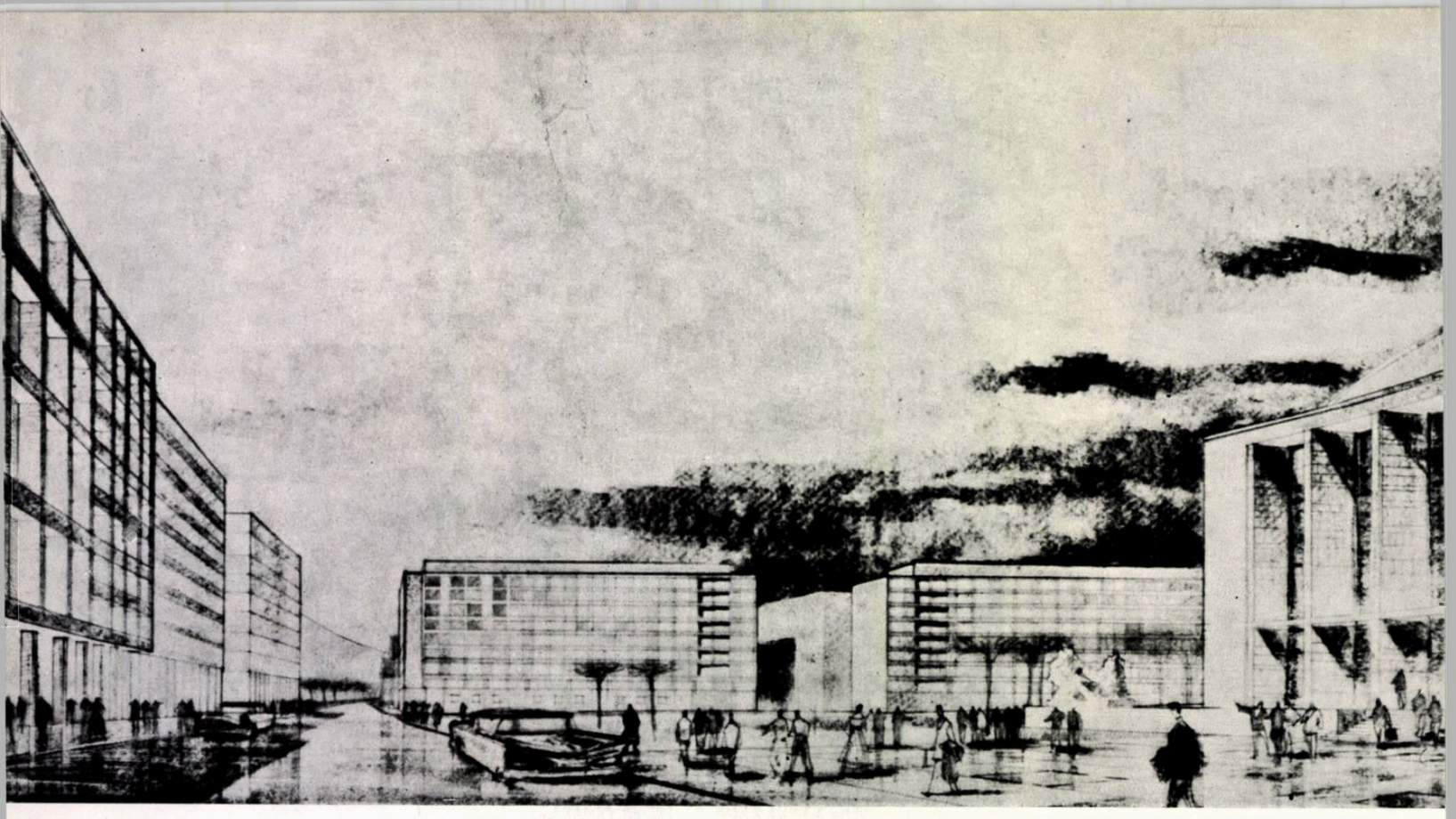

Perspectivă

Arh. A. Moisescu

LOCUINŢE ÎN PIAŢA NOII SĂLI A PALATULUI R.P.R.

Colectiv de proiectare:
Şef proiect complex, arh. A. Moisescu
Şef atelier, arh. L. Garcia
Autori pentru partea de arhitectură, arhitecţii Gh. Filipeanu, L. Garcia, A. Moisescu, T. Niga în colaborare cu un colectiv de coautori.
Autor pentru partea de rezistenţă, ing. A. Boverman în colaborare cu un colectiv de coautori

Activitatea de construcţie şi reconstrucţie a Capitalei se desfăşoară pe zi ce trece într-un ritm mai impresionant, iar prefacerile adînci ale bătrînei noastre Capitale, care la 500 de ani de viaţă a început să întinerească uluitor de repede, nu mai surprind azi numai pe provinciali, ci constituie un adevărat caleidoscop şi pentru bucureşteni. Riscul de a nu mai recunoaşte oraşul devine tot mai mare pentru cei care nu « călătoresc » destul prin oraş sau nu se îngrijesc să fie informaţi « la zi ».

Nenumărate construcţii noi au apărut şi apar mereu în toate colţurile oraşului şi mai ales în centru, care se înfrumuseţează şi îşi schimbă faţa de la o zi la alta.

În acest imens şantier de reconstrucţie a Capitalei, reconstrucţia pieţei Republicii constituie ansamblul cel mai important început în acest an. S-a început aci realizarea unei noi săli a Palatului R.P.R. pentru adunări, festivităţi, spectacole etc., putînd cuprinde cca. 3 300 de spectatori, iar în jurul acestei săli, pe laturile pieţei ce se creează, s-a început construirea unor blocuri de locuinţe — cca. 1 000 de apartamente — care vor constitui cadrul firesc al noii săli şi al pieţei din spatele Palatului R.P.R.

Sistematizarea acestui ansamblu situează în centrul de compoziţie Palatul Republicii, care împarte întregul ansamblu în două spaţii cu caracter diferit: platforma superioară — actuala piaţă a Republicii care urmează a fi în curînd sistematizată şi lărgită — şi platforma inferioară — în faţa noii săli — care urmează a fi construită pînă la sfîrşitul acestui an.

Realizarea pieţei noii săli a Palatului R.P.R. a făcut necesară restructurarea cu îndrăzneală a situaţiei existente, care prezenta un aspect dezordonat şi diform, inadmisibil pentru centrul Capitalei noastre — rezultat al dezvoltării haotice a oraşului în vremea burgheziei.

Sistematizarea şi reconstruirea acestei părţi a oraşului va constitui un eveniment istoric pentru Capitală. Datorită grijii partidului şi guvernului nostru se realizează aci primul ansamblu arhitectural central închegat, armonios şi unitar al Bucureştiului, aşa cum nu au putut şi nici nu ar fi putut visa să proiecteze arhitecţii în epoca burgheziei. Toate încercările depuse de monarhie în trecut de a realiza un centru nu au făcut decît să mărească haosul din jurul fostului palat şi să creeze ... « pustiul de asfalt » menit să ţină cît mai la distanţă poporul.

O dată cu răsturnarea monarhiei, vechiul conţinut al palatului — devenit proprietatea întregului popor — s-a schimbat, amenajîndu-se aci Muzeul de artă al R.P.R., factor activ în dezvoltarea revoluţiei culturale în ţara noastră. Construirea noii săli a palatului dezvoltă şi adînceşte şi mai mult acest nou conţinut, aduce în palatul fostei monarhii — unde nu călcau decît magnaţii financiari şi politici ai vremii — masele largi ale oamenilor simpli din popor, ce devin astfel beneficiarii permanenţi ai palatului construit din munca lor. Palatul se transformă astfel într-un vast ansamblu cultural, care va atrage zilnic mari mase de spectatori în sala nouă şi în sala mică de concerte, în Muzeul de artă şi în fosta sală a tronului, care va putea fi folosită şi ea ca sală de festivităţi.

Am făcut această introducere pentru a clarifica principiile generale care au stat la baza proiectării noului ansamblu de locuinţe ce se construieşte acum în spatele palatului, în jurul noii săli care va constitui elementul principal al compoziţiei acestui ansamblu.

Rezolvarea sistematizării acestei noi pieţe a avut deci ca parametri principali: construirea unui număr important de locuinţe în blocuri (cca. 1 000 de apartamente), economice şi dispunînd de tot confortul modern; rezolvarea corectă urbanistică a funcţiunilor şi circulaţiei în noua piaţă, cît şi închegarea arhitecturală unitară a acestui nou ansamblu, în aşa fel încît centrul oraşului să se ridice la înălţimea cuvenită cotiturii

Desfășurarea laturii de nord a pieței, cu blocurile 1 și 2

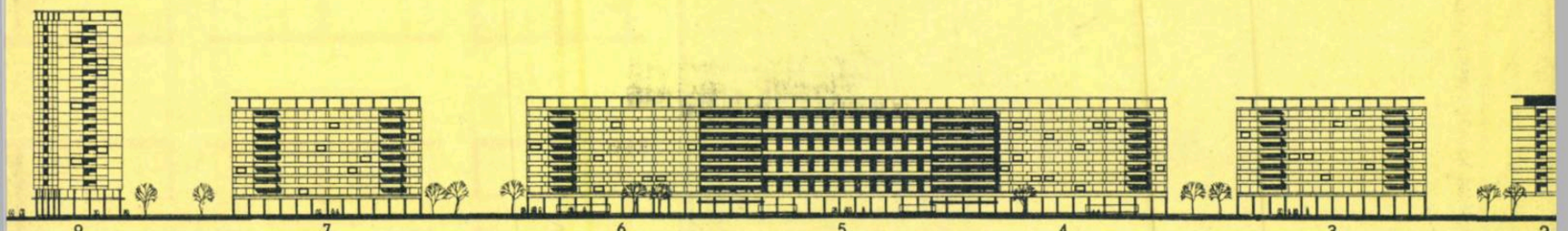

Desfășurarea laturii de vest a pieței, cu blocurile 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 9

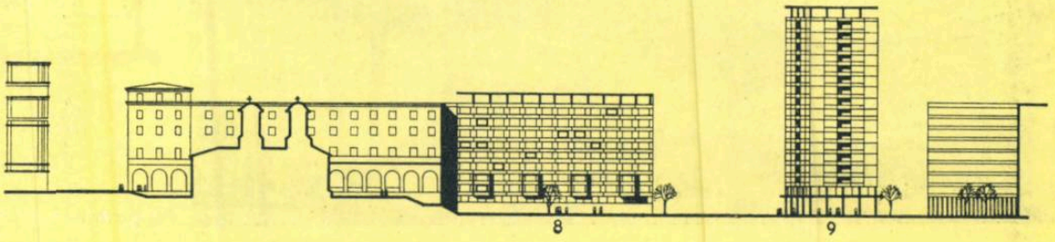

Desfășurarea laturii de sud a pieței, cu blocurile Crețulescu, 8 și 9

Perspectivă aeriană a ansamblului

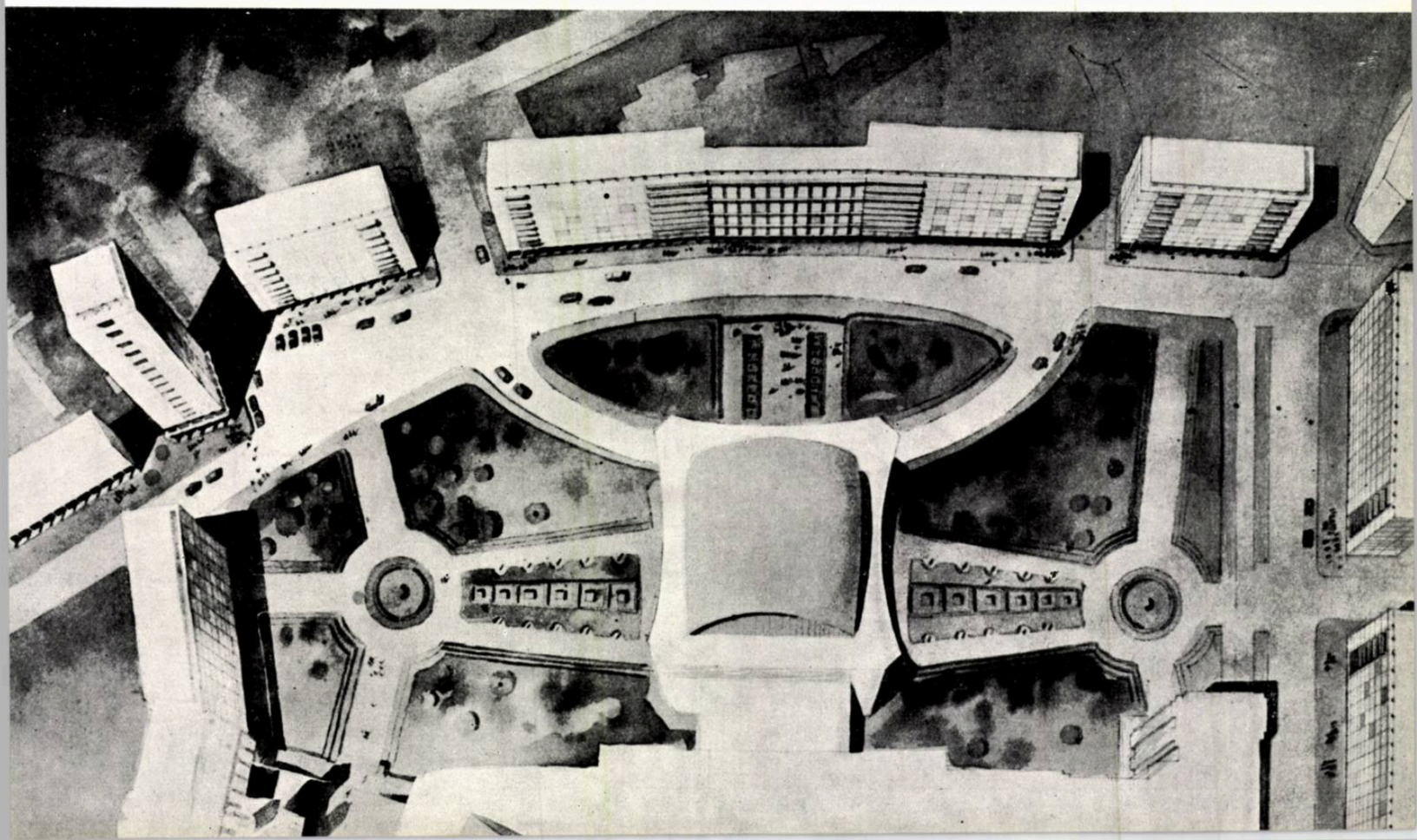

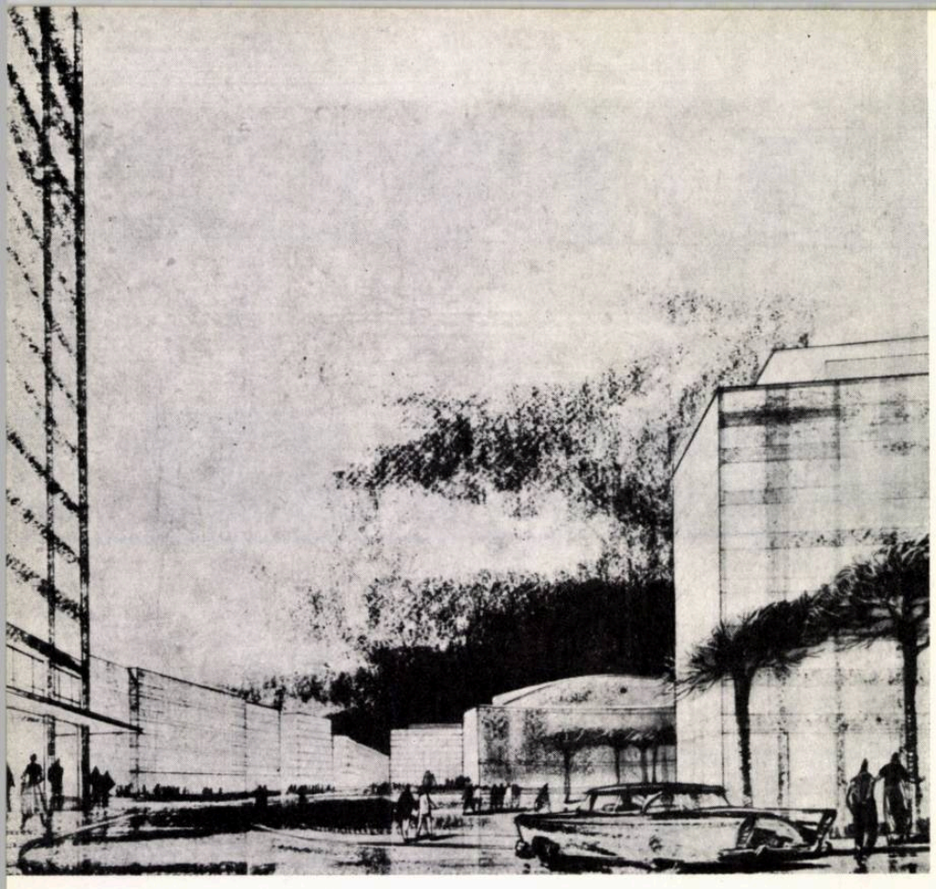

Perspectivă

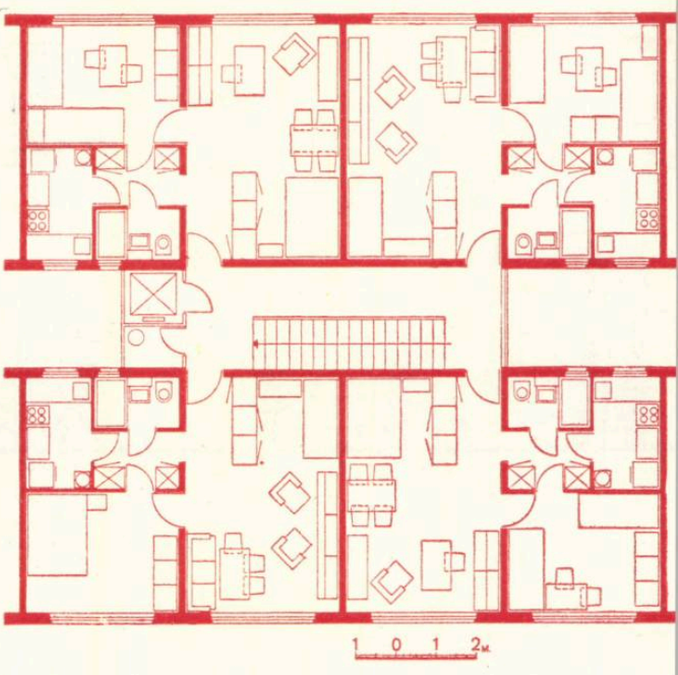

Tronson tip A — Plan nivel curent

istorice prin care a trecut țara noastră în ultimii 15 ani, la înălțimea cuvenită Capitalei republicii noastre.

Funcțiunile noii piețe, în care fluxul de vehicule și în special de pietoni va fi foarte important mai ales la orele de schimb a seriilor de spectatori în sala mare, au făcut necesară o atenție specială pentru a rezolva optim circulațiile pe toate direcțiile de acces și degajare în piață.

*

Intersecția Știrbei-Vodă — Luterană, atît de chinuită înainte, se îndreaptă și se lărgește, trecerea spre Cișmigiu se deschide pe două accese importante — prin strada Șipotul Fîntînilor și prin strada Valter Mărăcineanu — iar legătura cu strada Brezoianu, care degajează circulația spre cheiul Dîmboviței, se deplasează din strada Al. Constantinescu pe o străpungere nouă, mai largă și într-o așezare mai favorabilă.

De asemenea, accesul principal de pietoni din calea Victoriei spre sală și spre Cișmigiu se rezolvă prin reamenajarea trecerii pe lîngă biserica Crețulescu. Toate aceste accese formează tot atîtea perspective interesante spre piață: din Luterană, de-a lungul frontului ușor concav de pe latura vestică, cu vedere unghiulară asupra sălii și avînd cap de perspectivă o clădire înaltă la intrarea în strada 13 Decembrie; din calea Victoriei, asupra noilor fronturi de locuințe și spre Cișmigiu; axial, spre o latură a sălii din noua stradă care va străpunge latura nordică, sau din fața intrării principale a sălii, pe sub porticul ce traversează pe sub blocul din fața acesteia etc.

Pentru a evita aspectul neplăcut al unor parcaje mari de mașini, în fața sau în apropierea sălii în piață nu au fost prevăzute decît parcaje minime, necesare intrărilor oficiale, parcajele mari fiind scoase din piață și împărțite prin diferitele spații rezultate în apropierea pieței, în spatele blocurilor.

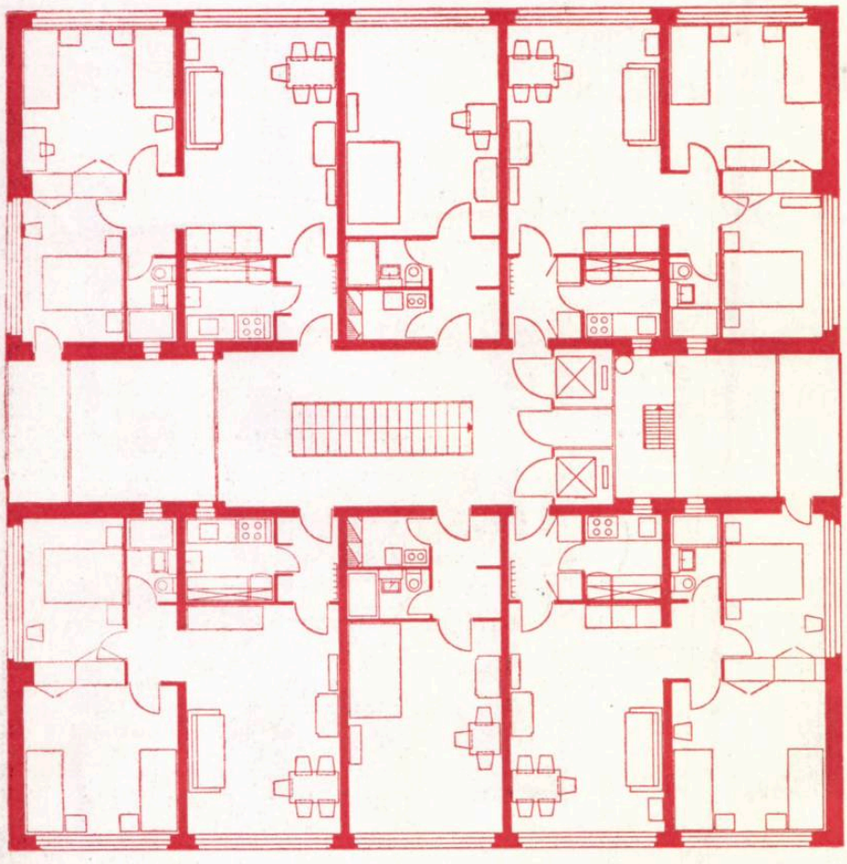

Bloc 9 — Plan nivel curent

Tronson tip D — Plan niveluri 1, 3, 5, 7

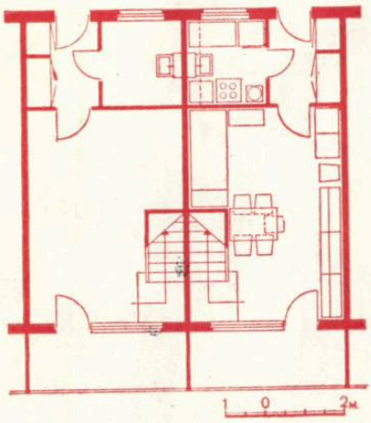

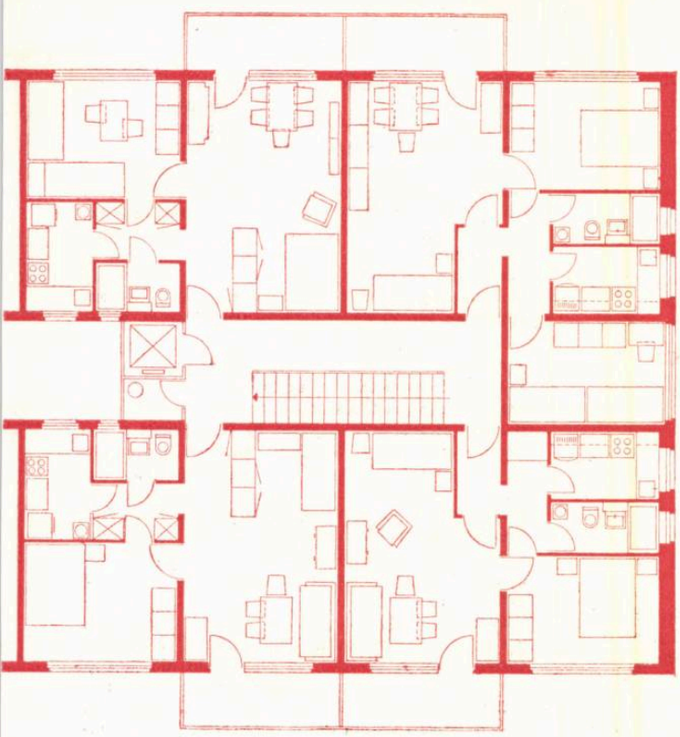

Tronson tip B — Plan nivel curent

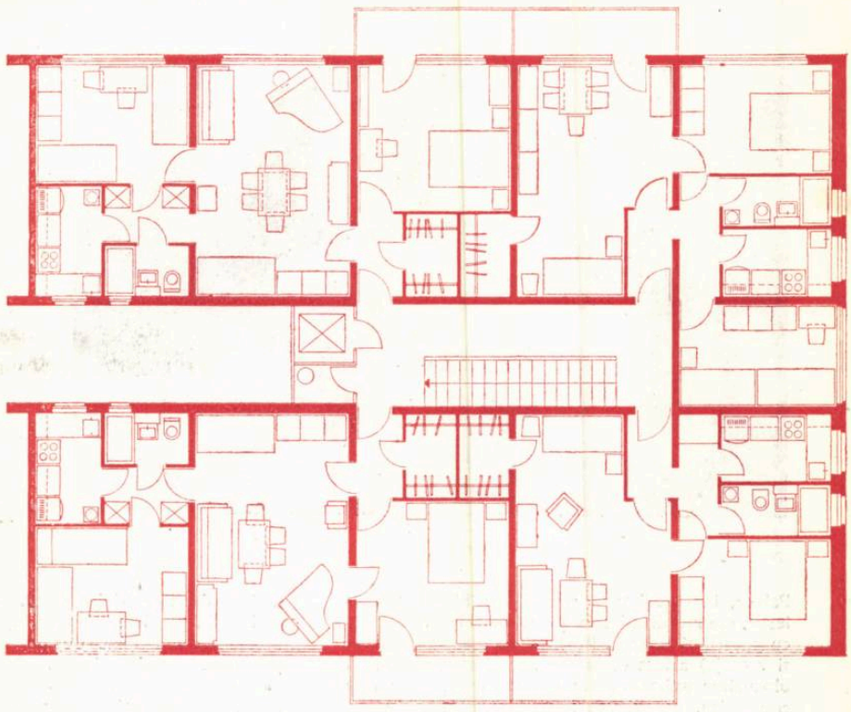

Tronson tip C — Plan nivel curent

Crearea în jurul sălii a unui parc destul de mare formează o legătură gradată și firească de plantații cu Cișmigiul, diferențiind și caracterul pieței din spatele Palatului R.P.R. — dominat de funcțiile sale principale de locuit, culturale și în mai mică măsură și comerciale — față de piața din fața palatului, care va avea mai ales un caracter politic și administrativ, mai oficial și mai impozant.

Regimul de construcție și alinierile au fost dictate în primul rînd de nevoia de a realiza un spațiu suficient degajat circulației, ordonat și bine proporționat în raport cu noile volume construite.

Pentru a sublinia importanța volumului sălii, care constituie dominanta compoziției, frontul din fața sălii a căpătat o ușoară concavitate, deschisă tocmai spre accesul principal în sală. Această soluție rezolvă firesc circulația pe străzile Luterană — 13 Decembrie — Brezoianu și acoperă în același timp aspectul haotic al blocurilor vechi rămase pe străzile 13 Decembrie și Brezoianu, care nu puteau rămîne deschise spre piață fără a prejudicia grav ordinea și unitatea necesare fronturilor ei. Soluționarea acoperirii acestor blocuri — în special în fața intrării sălii — a constituit o problemă dificilă pentru proiectanți. Ea a fost însă, în cele din urmă, rezolvată satisfăcător prin crearea unui bloc special (nr. 5) așezat pe axa principală a sălii, mai îngust decît celelalte — cu apartamente duplex deservite de coridoare exterioare din două în două etaje — precum și completarea în față, pînă la aliniere, a blocului din strada 13 Decembrie nr. 29 cu construcția 5 care va acoperi vechea fațadă a blocului. Blocul cu apartamente duplex așezat în fața sălii a permis și crearea unor loggii pe două niveluri, care constituie astfel o ordonanță majoră ce subliniază fericit axa compoziției pieței.

Fronturile laterale ale pieței sînt legate pe latura nordică de alinierea Știrbei-Vodă — Athenée

Perspectivă

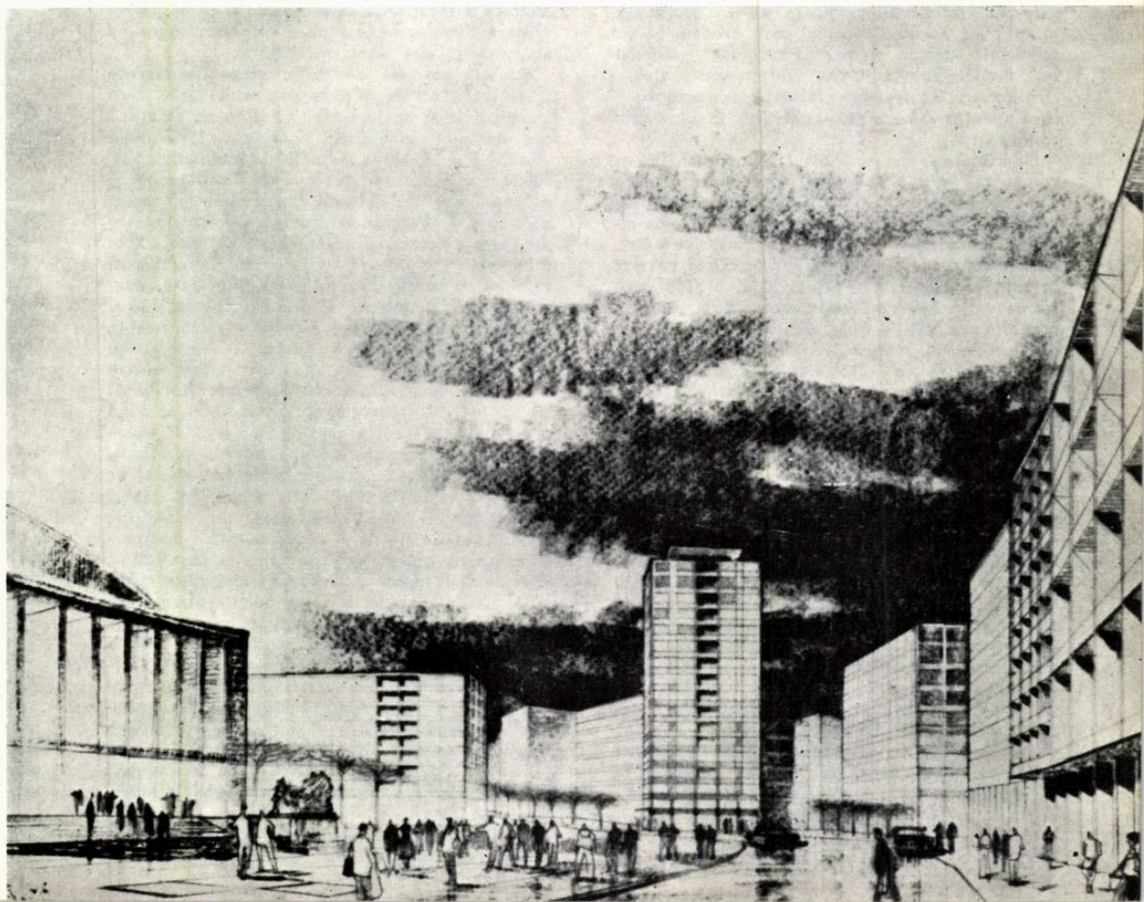

Tronson tip D — Plan niveluri 2, 4, 6, 8

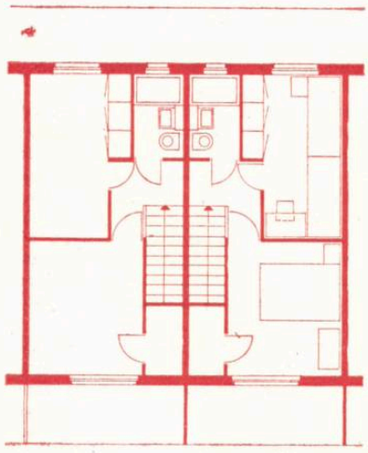

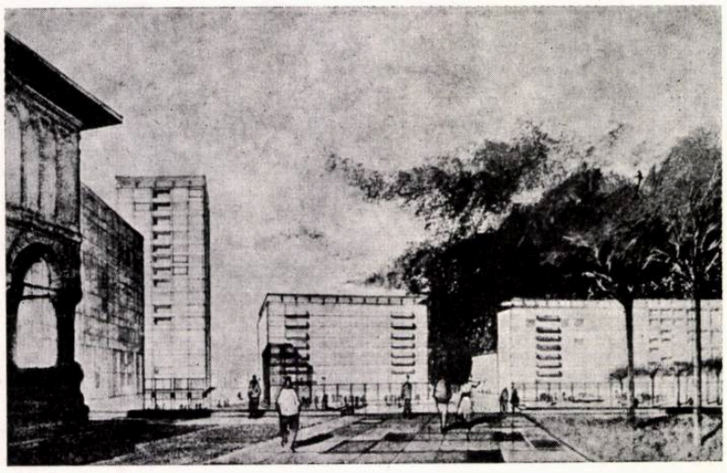

Perspectivă

Palace, iar pe latura sudică, de blocul Creţulescu, ele încadrînd sala pe ambele laturi paralel cu pereţii ei laterali. Regimul de înălţime (parter şi 9 etaje) a fost dictat de necesitatea acoperirii blocurilor existente din spatele fronturilor nou construite, de legăturile la cornişe cu piaţa Republicii la blocul Creţulescu şi la Athenée Palace.

Înălţimea exactă şi adîncimea blocurilor au fost precizate apoi de limitele posibilităţilor macaralelor folosite — maximum 15 m în adîncime şi 27 m în înălţime — ceea ce a făcut necesar ca etajul 9 — care era necesar pentru ascunderea blocurilor din spate — să fie realizat în retragere, peretele exterior al său urmînd a fi executat — spre deosebire de celelalte opt etaje — din zidărie obişnuită şi nu din panouri prefabricate.

Excepţie de la regimul general de construcţie al blocurilor — p + 9 etaje — va face o singură construcţie aşezată în colţul de sud-vest al pieţei. Aci se va înălţa un bloc înalt compus din parter-mezanin şi 15 etaje de locuinţe, care va puncta cu un accent capătul perspectivei celei mai importante: accesul dinspre strada Luterană. Prin proporţiile sale zvelte, acest bloc va atenua impresia de masivitate şi greutate a volumelor din piaţă, în special a volumului sălii, care domină şi prin masa sa toate celelalte volume. Păstrarea unei cornişe unice — care se află cam la aceeaşi înălţime cu cupola sălii — fără nici o întrerupere, ar fi introdus o notă prea rigidă şi severă, nepotrivită cu caracterul mai animat şi optimist pe care va trebui să-l sugereze noile construcţii, în timp ce volumul blocului înalt credem că va constitui tocmai pigmentul necesar spargerii monotoniei, fără a dăuna unităţii ansamblului, ci, dimpotrivă, întregind-o fericit. Este « accentul » care pune în valoare prin contrast « dominanta » compoziţiei.

Distribuirea elementelor mai accentuate ca volum sau profunzime ale fronturilor pieţei a ţinut seama în primul rînd de sublinierea părţilor principale ale ansamblului, subordonîndu-se dominantei compoziţiei — noua sală a Palatului R.P.R. Astfel volumul cel mai lung şi cel mai reliefat se află în faţa sălii — blocurile 4, 5 şi 6 care formează în aparenţă un singur volum simetric faţă de axa sălii — fiind puternic accentuat de contrastele de umbră şi lumină ale loggiilor, balcoanelor şi porticelor de la parter, din faţa magazinelor. Pentru a accentua latura de est din faţa sălii — de-a lungul arterei majore de circulaţie — aceasta a fost tratată la parter în întregime cu magazine retrase sub portice, ceea ce subliniază caracterul mai accentuat public al acestei părţi şi o leagă întrucîtva de subasmentul sălii. Aceste portice puternic luminate noaptea de vitrinele magazinelor vor asigura astfel şi la orele mai tîrzii aspectul festiv al frontului din faţa sălii. Tocmai pentru a sublinia şi mai bine acest lucru, pe fronturile laterale, magazinele au fost aşezate numai ca nişte rapeluri la capetele blocurilor, restul blocurilor constituind un fond mai discret, de locuinţe. Concentrarea porticelor şi magazinelor pe latura estică este motivată şi de dificultăţile mai mari de rezolvare a lor pe frontul străzii Ştirbei-Vodă, care are o pantă de peste 2,5%; de asemenea la blocul învecinat cu blocul Creţulescu, de ruperea neplăcută a registrului de magazine — situat cu două etaje mai jos decît arcadele acestuia — cît şi de accesul mai puţin potrivit din parc. La parterul şi mezaninul blocului înalt de pe latura sudică este proiectat localul unei mari cofetării. Sala propriu-zisă a cofetăriei va fi aşezată la mezaninul blocului, avînd deschisă o frumoasă privelişte asupra pieţei.

Celelalte magazine nu prezintă probleme speciale prin profilul lor. O menţiune specială ar trebui poate făcută numai pentru complexul Gospodina-bufet expres aşezat la parterul blocului 3, în colţul dintre Ştirbei-Vodă şi Luterană. Aşezarea lui pe traseul fluxurilor principale ale locatarilor în drum spre şi de la serviciu (scurgerea spre principalele linii de tramvai fiind pe Luterană, Ştirbei-Vodă şi spre Ateneu) va asigura buna deservire a locatarilor cu semipreparate şi preparate culinare pentru acasă sau servite chiar în localul bufetului.

*

Etajele 1—8 ale blocurilor (1—15 la blocul înalt) vor fi ocupate de apartamente de locuit — în total, aproape 1 000 în toate clădirile de pe conturul pieţei şi pe strada 13 Decembrie pînă la blocul de la nr. 5. Majoritatea apartamentelor — 60%— vor avea două camere, cu o suprafaţă locuibilă de aproape 31 m². Restul apartamentelor (40%) vor avea în marea majoritate trei camere (cca. 35%), cu suprafeţe de cca. 37 m² la apartamentele duplex şi de cca. 42 m² la apartamentele din capete. În afară de acestea — din cauza legăturilor — la blocurile învecinate mai apar 16 apartamente cu 4 camere şi 36 de garsoniere a căror pondere nu depăşeşte împreună 5% din totalul apartamentelor.

Situaţia specială a acestei pieţe importante şi centrale, pe de o parte, şi schimbarea care începe deja să se facă simţită şi se va accentua tot mai mult în viitorul apropiat, a felului de viaţă, fie prin luarea mesei la cantine-restaurant, fie în special prin reducerea activităţii culinare a gospodinei numai la încălzirea unor mîncăruri gata preparate sau semipreparate în exterior au permis aşezarea bucătăriilor de dimensiuni minimale (cca. 4 m²) în interiorul apartamentului, fiind ventilate prin curţi interioare. Alegerea acestui partiu a permis ventilarea şi luminarea tuturor pieselor anexe care au nevoie de mai puţină lumină decît încăperile de locuit — scări, băi şi bucătării — prin aceste curţi interioare. Prin aceasta s-a scurtat frontul de faţadă al apartamentului la numai două travee (8 m), sporind sensibil numărul de apartamente pe aceeaşi lungime totală de front, fără cheltuieli edilitare suplimentare. Aşezarea bucătăriilor în faţade — în afară de faptul că nu ar fi fost acceptabilă în condiţiile urbanistice date — ar fi redus numărul de apartamente pe acelaşi amplasament cu peste 20%, ceea ce ar fi însemnat o folosire mai puţin raţională a lucrărilor edilitare şi de demolare, care s-ar fi repartizat la un număr mai redus de apartamente, ridicînd de fapt cu o cotă echivalentă costul fiecărui apartament.

Această soluţie a dat şi alte avantaje în distribuţia interioară a apartamentelor, prin posibilitatea decomandării ambelor încăperi, fără a desfiinţa legătura directă dintre ele.

Nu voi intra într-o analiză prea amănunţită a funcţionării apartamentului. Voi sublinia numai realizarea unui coeficient K_3 foarte bun (0,56), destul de greu de realizat în condiţiile decomandării ambelor încăperi — şi chiar a celor trei încăperi la apartamentul de capăt — şi ale cuplării instalaţiei băii şi bucătăriei, ceea ce a permis proiectarea unui nod sanitar prefabricat unic pentru absolut toate tipurile de apartamente. Această soluţie, cu curţi interioare, a permis deci realizarea unor coeficienţi economici foarte buni, fără a reduce confortul şi fără a renunţa la gruparea instalaţiilor (care este optimă prin adunarea lor compactă de la toate patru apartamentele în jurul curţii).

Această grupare a instalaţiilor permite de altfel şi reducerea sensibilă a racordărilor la toate lucrările edilitare: apă, canal, lumină, gaze şi chiar şi scurgerile apelor de la terasele superioare, care pot fi făcute în burlane exterioare fără a prejudicia faţadelor. De asemenea, scoaterea bucătăriei — care introduce totdeauna o travee mai mică — în faţadă, a permis unificarea totală a traveelor de faţadă la 4,00 m, travee recunoscută prin posibilităţile remarcabile pe le care oferă în realizarea unei scări plăcute a faţadelor.

O privire cît de sumară asupra unei secţii tip scoate în evidenţă simplitatea şi claritatea constructivă a soluţiei de plan, care prin însuşi partiul ales a oferit condiţii optime pentru o industrializare destul de avansată a sistemului constructiv. Traveea unică de 4,00 m şi continuitatea zidurilor longitudinale care separă scările şi curţile de apartamente au permis cu uşurinţă alegerea soluţiei constructive pe sistem de pereţi de beton monolit (de 15 cm grosime) turnaţi în cofraje de inventar (aşa-numitul sistem « fagure »). Dimensiunile uniforme ale « fagurelui » au uşurat mult realizarea cofrajelor de inventar pentru pereţi şi planşee de dimensiuni uniforme pe un modul unic. De asemenea, unicitatea traveei a permis realizarea faţadelor cu panouri prefabricate gata finisate (de maximum 1 500 kg, limitat de capacitatea macaralei), acoperindu-se toate faţadele întregului ansamblu cu numai 28 de tipuri de asemenea panouri (socotind în acest număr şi elementele de acelaşi tip, însă simetrice).

Prin realizarea cofrajelor de inventar din placaje de calitate superioară se va putea evita tencuirea acestor pereţi, care ies din cofraj foarte netezi şi pot fi acoperiţi direct cu tapet. Soluţia constructivă în sistem fagure are pentru etapa actuală serioase avantaje: reduce sensibil consumul de oţel-beton cu peste 300 t la întreaga lucrare, reprezentînd o reducere de peste 15—20% faţă de consumul de oţel-beton în soluţiile tradiţionale. Reducerea tencuielilor şi a greutăţii zidurilor exterioare echivalează cu o reducere a greutăţii construite pe metru pătrat de etaj cu aproape 300 kg (cca. 900 kg/m², faţă de 1 100—1 200 kg/m² în soluţiile tradiţionale).

Avantajele soluţiei constructive se concretizează şi în reducerea sensibilă a manoperei de la 1 500—1 550 ore/apartament cît este azi uzual, la cca. 1 300 ore/apartament.

Eliminarea tencuielilor pe faţade şi la majoritatea pereţilor interiori, terminarea o dată cu turnarea betoanelor a majorităţii pereţilor interiori şi a tuturor celor de faţadă, reducerea numărului operaţiilor pe şantier şi montarea unor elemente prefabricate (panouri de faţadă, bloc sanitar, cofraje de inventar etc.), folosirea la maximum a macaralelor şi reducerea în ansamblu a manoperei sînt condiţiile principale care au permis planificarea executării tuturor acestor 1 000 de apartamente într-un termen scurt: mai-decembrie.

În sfîrşit, toate acestea adunate la un loc au dus la un preţ de cost destul de redus (cca. 1 400 lei/m² locuibil şi cca. 750 lei/m² construit la apartamente), dacă se ţine seama de confortul modern — încălzire centrală, apă caldă şi rece, gaze la bucătărie, lift, ferestre mari şi luminoase cu jaluzele veneţiene de aluminiu eloxat în culori — cît şi de finisajele de bună calitate ce vor fi realizate — tapet pe pereţii camerelor, tîmplărie de bună calitate, pardoseli de parchet etc.

Sperăm că realizarea practică pe teren va confirma sau chiar va depăşi aşteptările colectivului de proiectare, care s-a străduit din răsputeri ca, într-un termen de proiectare excepţional de scurt, să facă faţă sarcinilor primite pentru realizarea unor locuinţe cît mai ieftine, mai bune şi mai frumoase.

Arh. V. Sebestyén

STUDII PENTRU SISTEMATIZAREA CENTRULUI ORAŞULUI GALAŢI

Colectiv de proiectare:
arhitecţii V. Sebestyén şi C. Frumuzache (autori),
Gh. Dorin, Al. Vişan, A. Naiman, R. Sohn (colaboratori).

Noi blocuri construite în centrul oraşului Galaţi

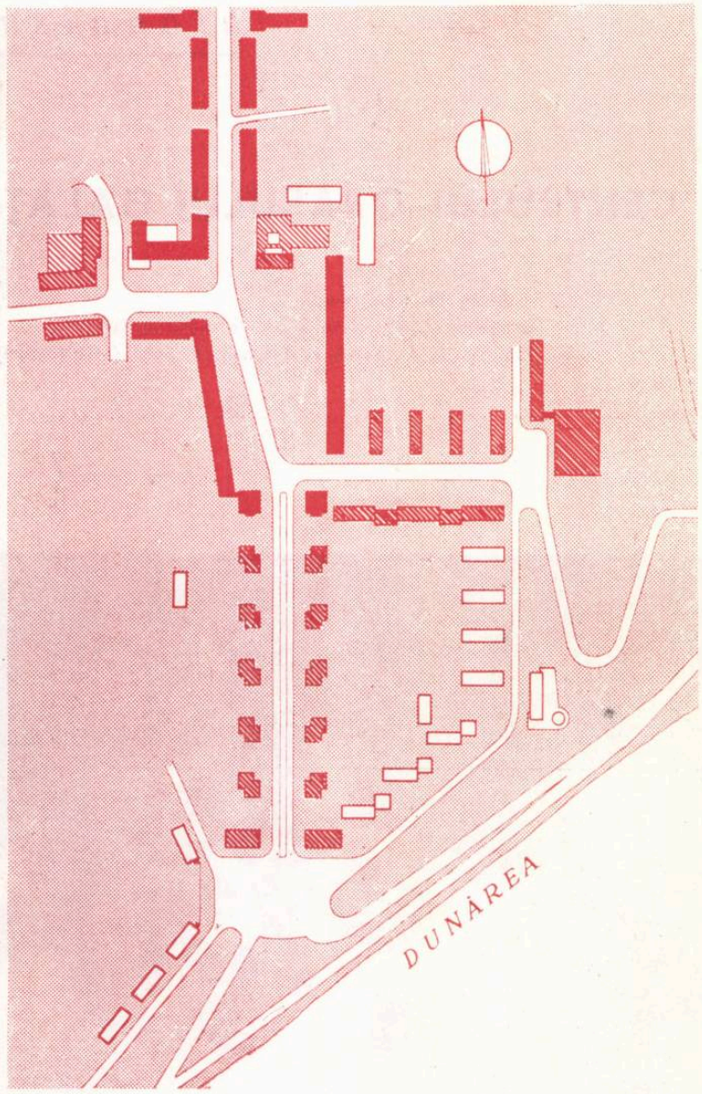

1

Patria noastră sărbătorește anul acesta cea de-a XV-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist. Ca și în celelalte orașe ale țării, în Galați, avîntul construcției socialiste este oglindit printr-un șir întreg de investiții majore, care contribuie la schimbarea aspectului general al orașului, permițînd de pe acum să întrevedem înfățișarea sa de mîine. Paralel cu marile unități industriale care au luat ființă sau și-au dezvoltat cu mult capacitatea inițială de producție — cum ar fi uzinele « Nicolae Cristea », întreprinderea de cuie, sîrmă și lanțuri, șantierele navale etc. — s-au mărit și investițiile social-culturale menite să contribuie la ridicarea nivelului de trai al locuitorilor din această capitală de regiune.

Orașul Galați a suferit mari pagube în urma războiului și a cutremurului. Rănile apărute atît în zonele industriale, cît și în cadrul zonelor de locuințe, și în special în centru, au impus, încă din primele momente, necesitatea întocmirii unei schițe de sistematizare a orașului care să-i asigure dezvoltarea planificată și rațională.

Schița de sistematizare aprobată de Consiliul de Miniștri în 1955 a fixat și etapele de dezvoltare a orașului. În conformitate cu această schiță, pe lîngă unitățile industriale, în prima etapă urma să se înceapă reconstruirea centrului orașului. Sarcina de proiectare generală, întocmită și aprobată în 1956, a devenit pentru constructorii din oraș un plan concret de reconstruire a centrului. În această perioadă, reconstrucția centrului orașului Galați constituia prima lucrare de acest gen din țara noastră.

Planul de ansamblu, așa cum este propus astăzi, nu diferă decît prin mici modificări de detaliu de planul de ansamblu al sarcinii de proiectare care a fost elaborată în 1956. Desigur că, între timp, au apărut unele dotări noi ce urmează a fi amplasate tot în cadrul ansamblului central și care au contribuit la dezvoltarea acestuia. Astfel, studiile făcute în vederea amplasării Casei Sindicatelor — care cuprinde și săli de ședințe și sport cu o capacitate de 1 800 — 2 000 de locuri, clădire amplasată pe latura estică a ansamblului, pe artera de legătură dintre centru și zona industrială — au contribuit la soluționarea mai judicioasă a acestei zone.

S-a păstrat ideea din schița de sistematizare prin care se preconiza ca faleza estică a orașului să fie tratată cu un front de construcții de locuințe retrase mult de la marginea falezei, iar în spațiul dintre construcțiile de locuit și marginea pantei, în cadrul unei fîșii plantate, să se amplaseze unele dotări importante ale orașului. Partiul de arhitectură al acestora trebuia să fie conceput astfel încît să profite, prin trepte și denivelări, atît de fîșia plantată din partea superioară, cît și de zona verde de separație sanitară ce se va dezvolta pe terasa inferioară a orașului.

Poziția Casei Sindicatelor a fost astfel studiată încît să fie văzută direct din cadrul pieței centrale, contribuind la imaginea generală a centrului, fără însă a bara, prin poziția ei, vederea liberă spre est a pietonilor. Din acest motiv s-a creat o arteră asimetrică, avînd pe partea sudică un trotuar foarte larg și bogat plantat, menit să asigure circulația pietonieră importantă ce va exista între centru — gara fluvială și întreaga zonă industrială din vale. Acest sistem permite, de asemenea, o bună punere în valoare a primului bloc punct al esplanadei spre Dunăre, care va constitui o primă imagine a centrului pentru cei ce vin dinspre gara fluvială.

A fost studiată de asemenea și problema modului de rezolvare a punctului unde se întîlnește faleza estică — ce separă orașul de zona sa industrială

2

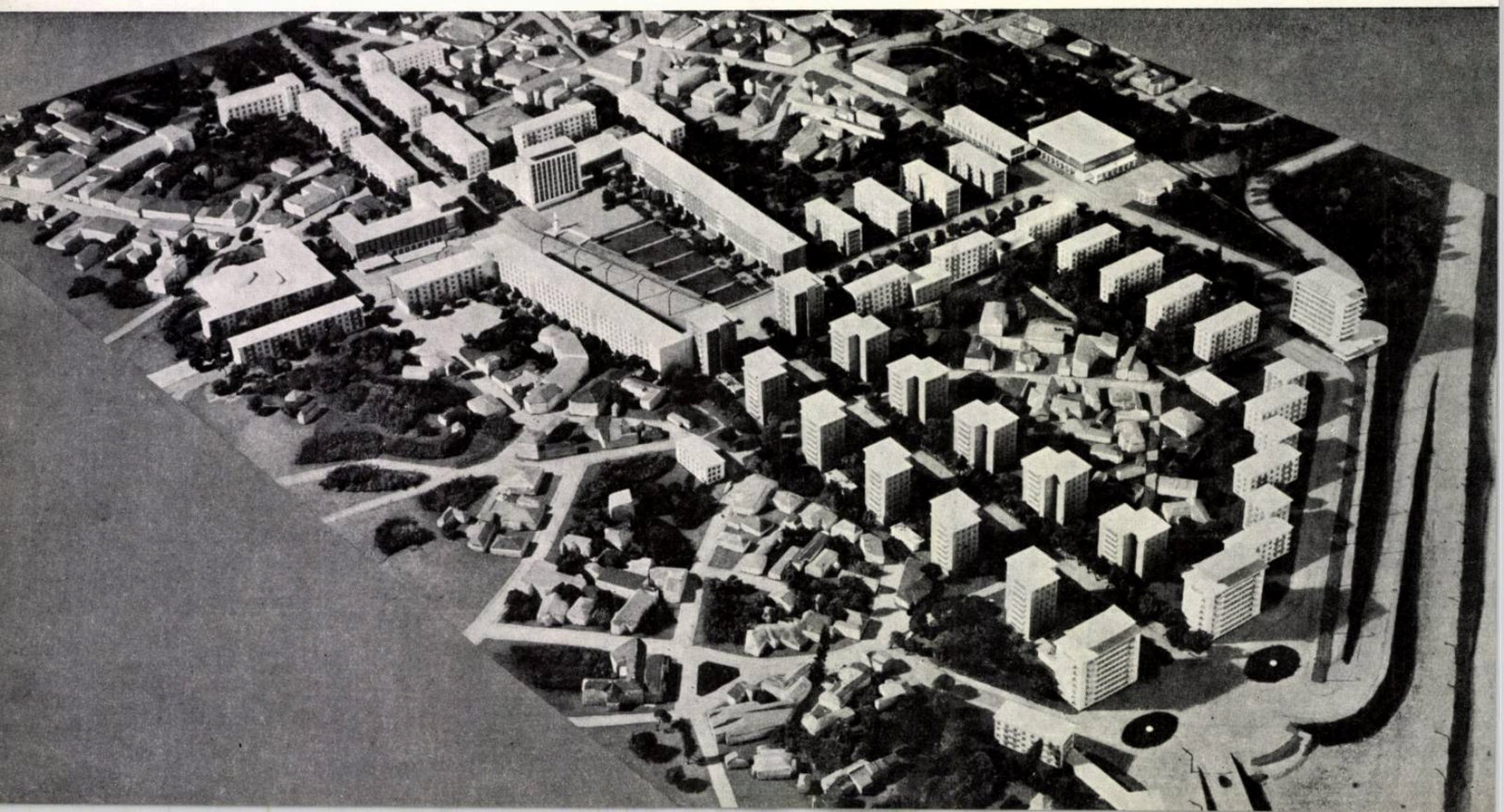

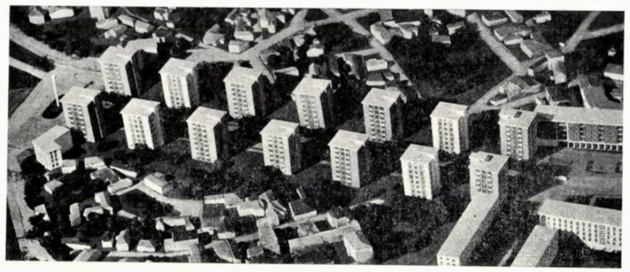

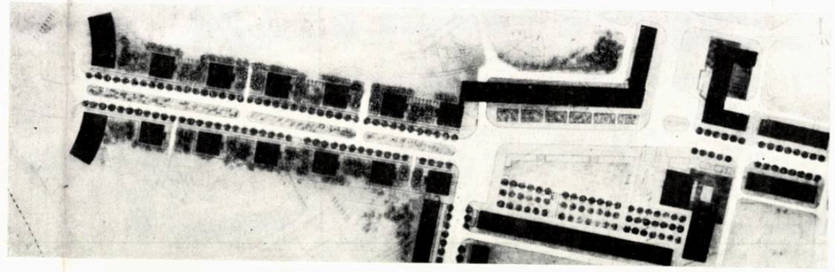

VARIANTA a III-a

Prin care se propune reconstruirea esplanadei pe ambele părți cu blocuri punct avînd subsol, parter și 7 etaje. Blocurile sînt concepute pe baza planului blocului P_1 putîndu-se adapta la un sistem de construcție cu pereți turnați

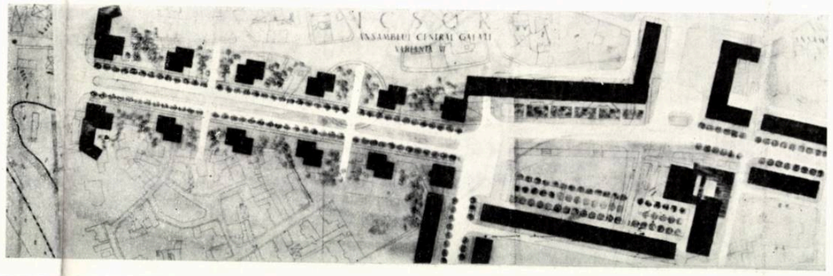

VARIANTA a IV-a

Prin care se propune reconstruirea esplanadei pe ambele părți cu blocuri punct avînd subsol, parter și 7 etaje. În cele 12 blocuri se pot realiza cca. 576 apartamente. În afară de primele 2 blocuri, restul sînt concepute pe baza planurilor blocului P_3 putîndu-se adapta pentru un sistem constructiv cu ziduri turnate

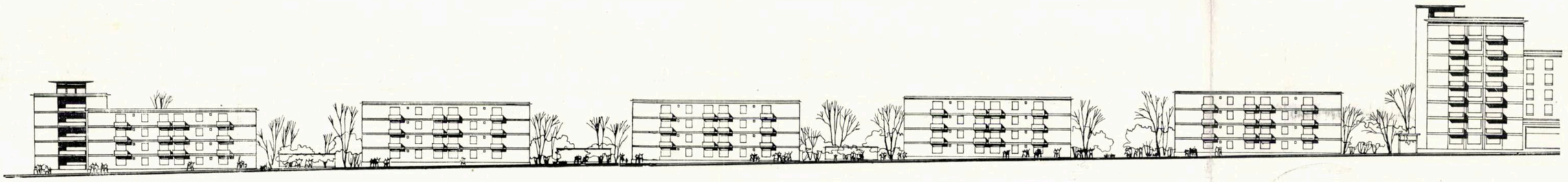

VARIANTA I

Prin care se propune reconstruirea esplanadei pe ambele părți cu blocuri avînd subsol, parter și 3 etaje. În felul acesta se pot realiza cca. 336 de apartamente (inclusiv primele 2 blocuri punct cu subsol, parter și 7 etaje). Blocurile sînt realizate prin asamblarea unor secțiuni directive I.P.C.T.

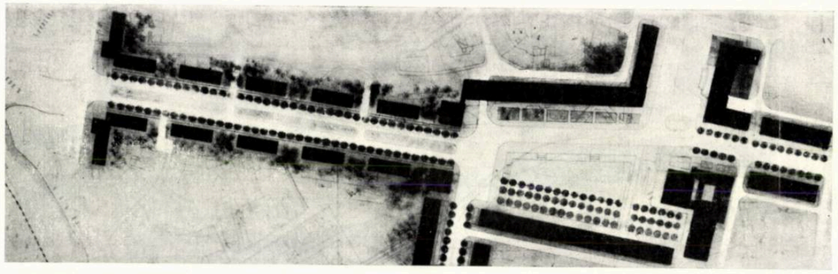

Tabelul 1 — ECONOMIILE REZULTATE DATORITĂ UNEI MAI RAȚIONALE UTILIZĂRI A FUNDAȚIILOR

Numărul nivelurilor	Cost fundații lei/m²	Cost total infrastructură			Spor pentru schelet pe apartament	Spor pentru ascensor pe apartament	Economia pe apartament față de s + p + 3
		lei/m² construit	lei/m² desfășurat	lei/apartament (55 m²)			
s+p+3	110	920	230	12 670	0	0	0
s+p+4	180	1 000	200	11 000	90	0	—1 580
s+p+5	200	1 030	172	9 460	220	3 130	+ 140
s+p+6	220	1 055	151	8 300	390	2 760	—1 240
s+p+7	240	1 080	135	7 420	600	2 600	—2 050

Tabelul 2 — ECONOMIILE REZULTATE DATORITĂ UNEI MAI RAȚIONALE UTILIZĂRI A LUCRĂRILOR EDILITARE

Numărul nivelurilor	Numărul apartamentelor realizabile pe esplanadă în prima etapă	Costul evaluat al lucrărilor edilitare de pe esplanadă	Costul lucrărilor edilitare aferent unui apartament	Economie pe apartament în raport cu soluția cu blocuri cu s+p+3
s+p+3	336	4 600 000	13 700	0
s+p+4	396	4 600 000	11 600	2 100
s+p+7	576	4 600 000	8 000	5 700

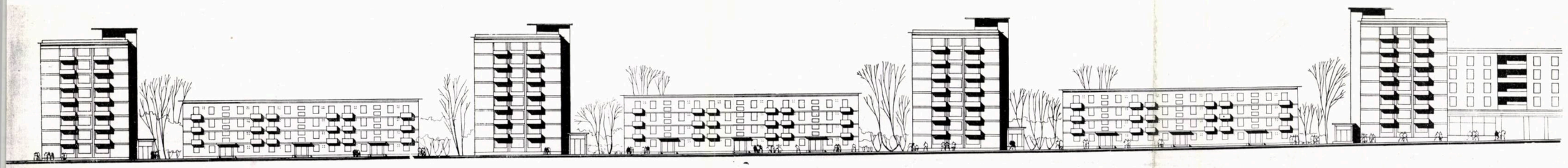

VARIANTA a II-a

Prin care se propune reconstruirea esplanadei pe ambele părți cu o alternanță de blocuri punct cu subsol, parter și 7 etaje, cu blocuri avînd subsol, parter și 3 etaje. Blocurile punct sînt realizate pe baza principiului de plan folosit la blocurile P_1

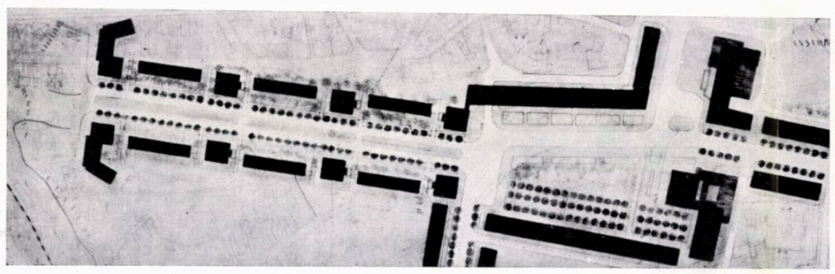

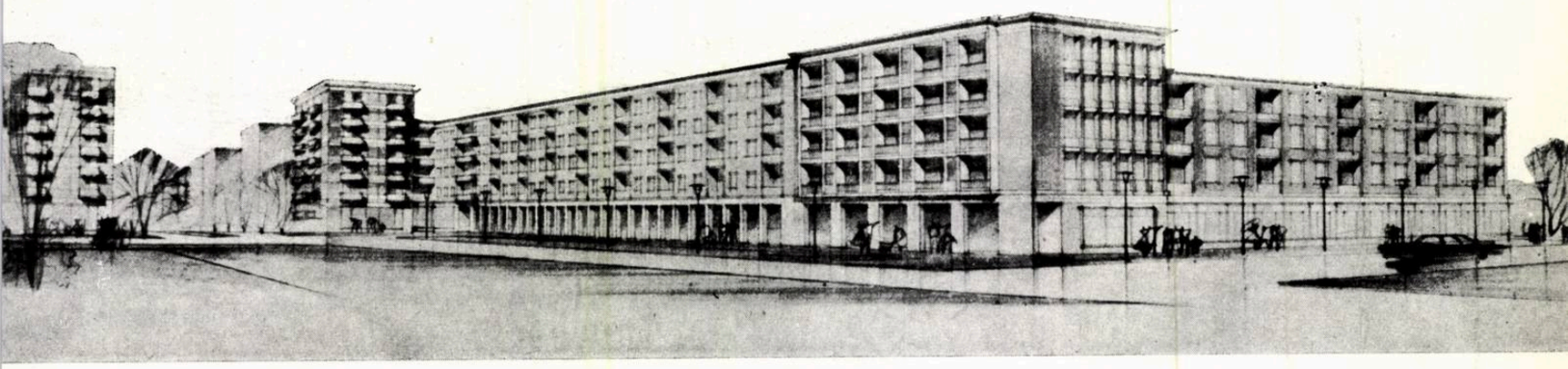

3

4

5

6

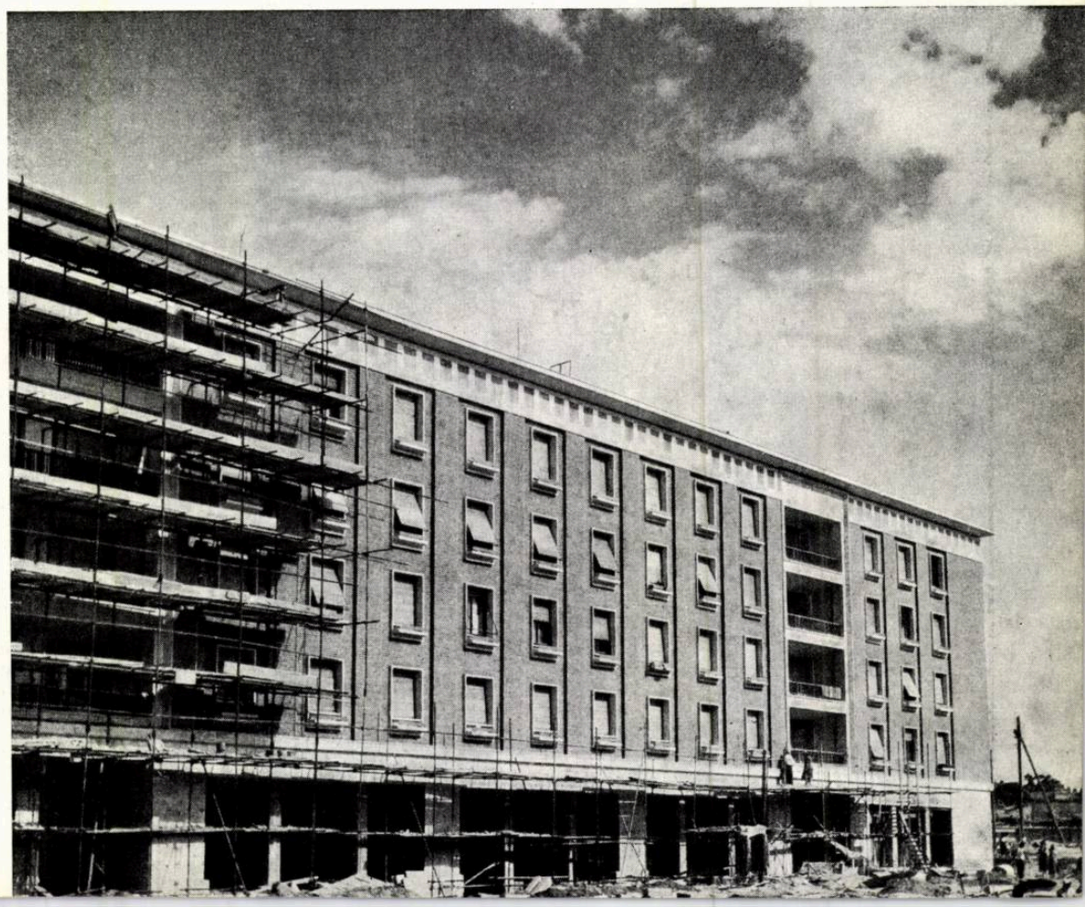

1 — *Plan de situație*
Poșat — *clădiri construite*
Hașurat — *clădiri prevăzute pentru etapa I*
Nepoșat — *clădiri prevăzute pentru etapa a II-a*
2 — *Machetă de ansamblu (variantă)*
3 — *Perspectivă din piață*
4, 5 — *Desfășurări ale laturilor pieței*
6 — *Vedere de pe șantier*

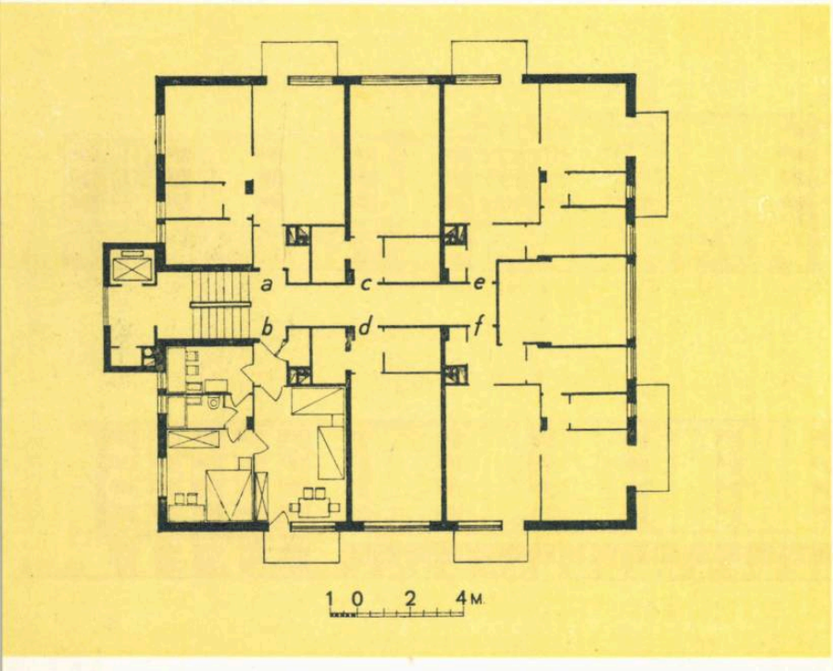

1 2 3
4
5

1, 2, 3, 5 — Vederi ale blocurilor nou construite
4 — Bloc punct P_1 — Plan etaj curent

Suprafața construită palier	*316,22 m²*
Suprafața locuibilă palier	*165,22 m²*
Număr apartamente palier	*6*
K_3 palier	*0,53*
Suprafața locuibilă apartament a	*28,62 m²*
Suprafața locuibilă apartament b	*28,62 m²*
Suprafața locuibilă apartament c	*18,78 m²*
Suprafața locuibilă apartament d	*18,78 m²*
Suprafața locuibilă apartament e	*28,14 m²*
Suprafața locuibilă apartament f	*28,14 m²*

— cu faleza dinspre sud a malului Dunării. În acest punct s-a prevăzut amplasarea celui de-al doilea hotel, care va fi situat în zona centrală a orașului. Rezolvată pe mai multe niveluri, această construcție va reprezenta un punct de atracție, atît pentru priveliștea ce se deschide dinspre hotel, cît și pentru cei ce se apropie pe Dunăre venind dinspre mare.

Aceste dotări, cît și fronturile de case dintre ele, au constituit obiectul studiilor noastre pentru închegarea ansamblului central, a cărui realizare este propusă, în mod eșalonat, pentru următorii 2—3 ani.

Ca investiție concretă, în fază de proiect tehnic, în momentul de față se studiază blocurile punct ale esplanadei spre Dunăre. Modul de tratare a esplanadei a constituit problema cea mai viu dezbătută în ultima perioadă. Forurile de avizare, considerînd că soluția cu blocuri punct cu 8 niveluri nu este cea mai adecvată, au solicitat un studiu tehnico-economic comparativ al diverselor posibilități de reconstrucție a acestei esplanade.

Au fost studiate comparativ 6 variante. Principiile care au stat la baza acestui studiu comparativ au fost următoarele:

încercarea de a exprima prețul de cost diferit al fundațiilor (în cazul unor construcții cu 4 pînă la 8 niveluri) raportat la un apartament;

prețul de cost pe apartament ce derivă din lucrările edilitare, în funcție de densitatea construcțiilor de-a lungul esplanadei;

prețul de cost echivalent al dărîmărilor construcțiilor existente (costul de înlocuire) necesare pentru a se realiza diferitele soluții.

Din studiile efectuate au rezultat următoarele date:

a) Datorită terenului de fundare alcătuit dintr-un loess sensibil la înmuiere străbătut de o serie de hrube și pivnițe este necesară, fie o fundare pe un radier de beton armat, fie îmbunătățirea prealabilă a terenului cu ajutorul piloților de pămînt. În ambele soluții, costul fundațiilor și al subsolurilor — obligate din cauza terenului — este foarte mare și nu diferă decît în foarte mică măsură, în funcție de numărul de niveluri. Din această cauză, chiar dacă ținem seama de necesitatea unui schelet de beton armat, mai costisitor în cazul construcțiilor cu 8 niveluri, și de costul ascensorului, costul pe apartament este totuși, în final, cu cca. 2 000 lei mai scăzut decît în cazul unor construcții cu 4 niveluri și cu 500 lei mai scăzut decît în cazul construcțiilor cu 5 niveluri (fără ascensor) (vezi tabelul 1).

b) Costul lucrărilor edilitare de-a lungul esplanadei este practic identic în toate soluțiile. Faptul că acest cost se repartizează la un număr de niveluri ce variază de la simplu la dublu între varianta I și varianta a III-a, poate duce la o reducere a costului global al investiției cu cca. 5 700 lei pe apartament în varianta a III-a (cu construcții cu 8 niveluri), față de varianta I (cu construcții cu 4 niveluri); trebuie însă ținut seama de faptul că o dată cu executarea în viitor și a altor construcții în cvartalele învecinate, costul acestor lucrări edilitare se va repartiza la un număr mai mare de apartamente.

c) Din punctul de vedere al dărîmărilor, desigur că soluțiile cu densitatea cea mai mare (varianta a III-a) prezintă cele mai mari avantaje. În cazul acestor construcții, dărîmările raportate la apartamentele ce urmează a fi realizate sînt cu aproape 50% mai mici decît în varianta I.

d) În ceea ce privește concepția generală a esplanadei, am considerat că soluția din varianta I este săracă și că repetă în mod nereușit ideea care a stat la baza rezolvării străzii ce face legătura între orașul existent și piața centrală. Varianta a II-a, care a fost susținută de unii tovarăși datorită faptului că asigură construcțiilor înalte o distanță mai mare între ele, are totuși dezavantajul că, datorită lungimii reduse a esplanadei, acest ritm

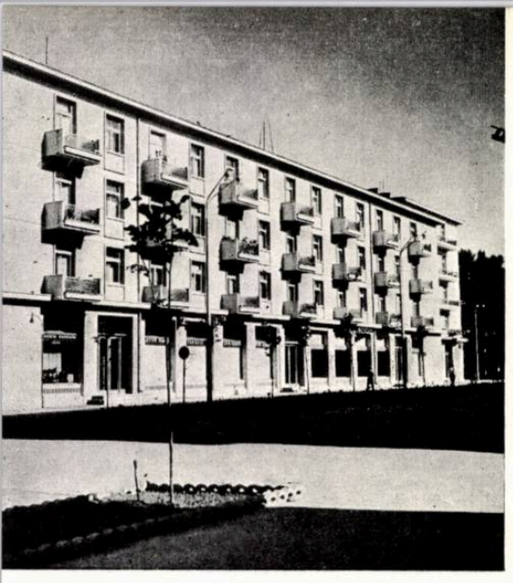

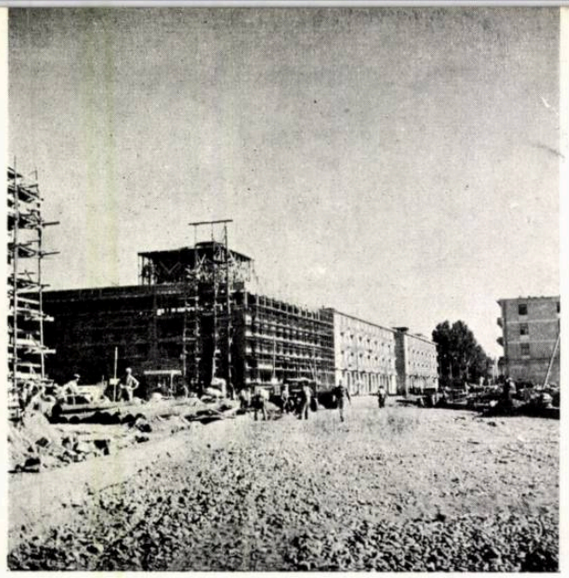

6, 7, 8, 10 — Vederi ale blocurilor nou construite
9 — Bloc punct P_3 — Plan etaj curent

Suprafața construită palier	*304,26 m²*
Suprafața locuibilă palier	*164, 85 m²*
Număr apartamente palier	*6*
K_3 palier	*0,542*
Suprafața locuibilă apartament a	*30,92 m²*
Suprafața locuibilă apartament b	*27,97 m²*
Suprafața locuibilă apartament c	*22,95 m²*
Suprafața locuibilă apartament d	*27,97 m²*
Suprafața locuibilă apartament e	*30,92 m²*
Suprafața locuibilă apartament f	*24,12 m²*

6 7 8
9
10

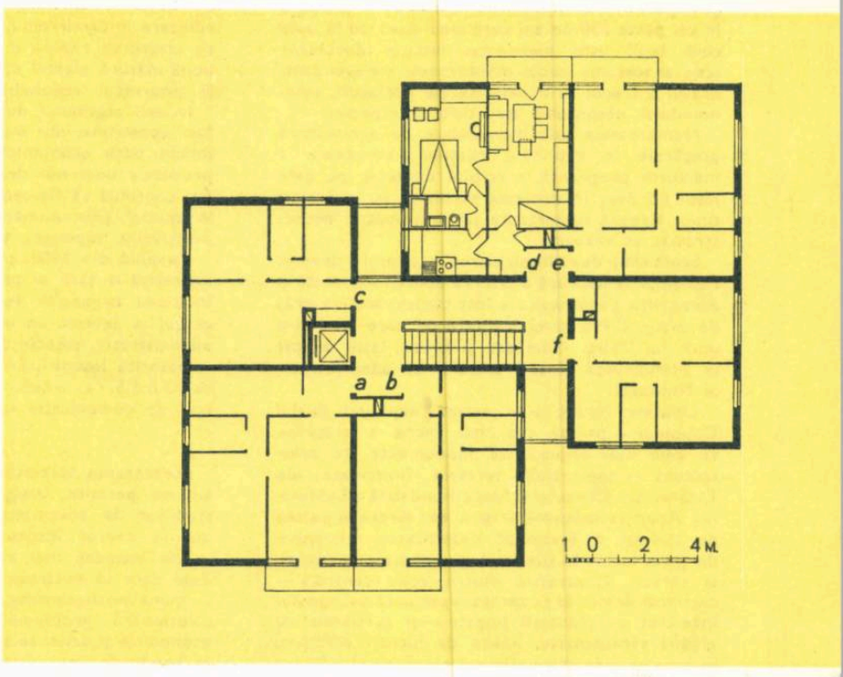

larg nu poate fi repetat de suficiente ori pentru a fi perceput și a contribui la efectul de lungire a străzii.

Diferența dintre varianta a III-a și a IV-a constă în numărul și forma blocurilor ce urmează a se construi de-a lungul esplanadei. Varianta a IV-a este mai favorabilă, datorită realizării unei distanțe mai mari între blocuri; această soluție îmbină avantajele economice ce rezultă dintr-o densitate mare, cu ideea de a cîștiga un spațiu cît mai larg între construcții, spațiu ce a fost mărit și prin forma specifică a blocurilor din această soluție.

Pe lîngă avantajele economice, această variantă are o serie de avantaje din punctul de vedere al compoziției de ansamblu, dintre care enumerăm:

— Prin realizarea acestor construcții pe înălțime se obține o mărire a densității în zona centrală a orașului, foarte rațională din punct de vedere urbanistic, ținînd seama de apropierea dotărilor principale ale orașului, precum și a locului de muncă.

Această densitate mărită va duce în final la o economie în cheltuielile de gospodărie a orașului și la descongestionarea mijloacelor de transport în comun.

— Crearea unui șir de blocuri tratate pe înălțimi cu spații bogat plantate între ele creează, față de fronturile închise ale pieței centrale, o imagine arhitecturală nouă, capabilă să exprime un caracter specific acestei esplanade care leagă piața centrală cu malul Dunării și cu locurile de agrement ce se vor amenaja în această parte a orașului.

— Primele două blocuri, P_1 și P_2 (subsol și 8 niveluri), în curs de execuție fac parte integrantă din esplanada care a fost concepută ca un tot unitar.

Revenirea după aceste două blocuri la un sistem de construcție cu clădiri avînd 4 sau 5 niveluri ar prezenta, pe lîngă dezavantajele estetice, și dezavantajul că prin aceasta lungimea esplanadei (și așa insuficient de lungă în raport cu dimensiunile pieței centrale) va fi aparent micșorată, datorită fragmentării ei cu construcții cu regim de înălțime diferit.

— Executarea unor blocuri pe fronturi mici, pe panta esplanadei, înlătură dificultățile de execuție și proiectare care s-ar ivi în ipoteza unor construcții liniare și paralele cu esplanada; datorită pantei străzii, clădirile ar avea inevitabil socluri supraînălțate, costisitoare și inestetice.

Din punct de vedere constructiv, această soluție permite adoptarea unui sistem de execuție avansat (ziduri turnate). Repetarea într-o serie de cca. zece construcții va putea asigura avantaje serioase în ceea ce privește consumul de materiale principale, mîna de lucru și chiar fondurile. Pentru a se putea ajunge însă la aceste avantaje scontate în urma unui sistem constructiv nou este necesar ca planul blocurilor respective să fie subordonat cerințelor statice impuse de această soluție. Studiile efectuate pînă în prezent nu au ajuns încă la o soluție satisfăcătoare din toate aceste puncte de vedere; le publicăm doar ca o etapă de studiu.

Pînă în prezent, execuția lucrărilor pe șantier, chiar dacă nu s-a desfășurat în ritmul dorit, a reușit să înregistreze unele succese. Calitatea lucrărilor nu este încă în total satisfăcătoare, dar este indiscutabil că față de primele lucrări din orașul Galați, T.R.C.L. a înregistrat progrese însemnate pe linia îmbunătățirii calității lucrărilor de roșu și chiar și a finisajelor.

Actualmente — după terminarea primei etape a celor 6 blocuri ce leagă b-dul Republicii cu piața propriu-zisă — se lucrează la finisajele celor 3 blocuri importante M, L și G, care constituie laturile pieței centrale. De asemenea au început și lucrările de amenajare a pieței cu spații verzi și elemente decorative.

Arh. B. Grünberg

SISTEMATIZAREA ORAŞULUI IAŞI

Sistematizarea oraşului Iaşi prezintă un interes deosebit pentru practica urbanistică din ţara noastră, datorită complexităţii problemelor legate de importanţa acestui centru în trecut şi în prezent. În cei peste 550 de ani care s-au scurs de la data cînd Iaşul este menţionat într-un document scris al statului feudal moldovenesc independent, oraşul a trecut prin nenumărate prefaceri, reînnoindu-şi necontenit structura şi aspectul.

Numeroasele sale monumente de arhitectură presărate în cuprinsul oraşului constituie o mărturie pregnantă a rolului deosebit pe care Iaşul l-a avut în decursul secolelor şi, în acelaşi timp, fixează importante jaloane pentru reconstrucţia sa viitoare.

Scurt timp după întemeierea sa, oraşul a devenit reşedinţa temporară a cîtorva domnitori, iar de la Alexandru Lăpuşneanu a fost transformat în oraş de scaun al Moldovei, calitate pe care a avut-o pînă la Unire. Cum era şi firesc, Iaşul a fost în permanenţă centrul cultural şi administrativ al Moldovei.

Limitele Iaşului s-au extins, depăşind dealul Copoului — partea cea mai veche a oraşului, cu cele mai importante monumente de arhitectură — cuprinzînd terasele învecinate ale Tătăraşului, Ciricului şi lunca inundabilă a Bahluiului. Apariţia industriilor şi a căii ferate în partea de sud-est a favorizat dezvoltarea «oraşului de jos», locuit în special de populaţia muncitoare şi săracă. Contrastul dintre zona centrală — cartierul de vile de pe terasa superioară a Copoului înzestrat cu plantaţii bogate — şi cartierele cu clădiri sărăcăcioase, lipsite de lucrări edilitare, se accentuează către sfîrşitul secolului al XIX-lea şi primele decenii ale secolului al XX-lea.

Defrişarea pădurilor şi desfiinţarea unui număr mare de iazuri care îndeplineau rolul unor rezervoare de atenuare a viiturilor, pentru a fi transformate în păşuni, au dus la degradarea solului de pe versanţii dealurilor şi colmatarea parţială a iazurilor rămase. Consecinţa acestor degradări a fost inundarea tot mai frecventă a zonei orăşeneşti situate în lunca Bahluiului, producînd pagube însemnate locuitorilor şi întreprinderilor amplasate pe acest teritoriu. Paralel cu efectele catastrofale cauzate de revărsarea Bahluiului, s-a produs o continuă înrăutăţire a microclimei, concretizată prin intensificarea vînturilor dominante şi reducerea precipitaţiilor anuale.

Nepăsarea regimului burghezo-moşieresc faţă de nevoile oamenilor muncii, lipsa lucrărilor edilitare în cartierele noi, care se extind o dată cu creşterea rapidă a populaţiei, au alterat în bună măsură efectul urbanistic al monumentelor şi pitorescul reliefului oraşului.

În anii regimului de democraţie populară au fost construite noi unităţi industriale, care au întărit baza economică a oraşului şi au creat premisele unei noi dezvoltări. Totodată, oraşul Iaşi continuă să fie centrul cultural al Moldovei, în special prin numărul mare de instituţii de învăţămînt superior, tehnic şi profesional.

Începînd din 1950, prin noua împărţire administrativă a ţării şi prin măsurile luate pentru întărirea organelor locale ale puterii de stat oraşul a devenit un important centru politico-administrativ, reşedinţă de regiune şi de raion.

Datorită intensificării legăturilor multilaterale cu U.R.S.S. a crescut importanţa oraşului ca nod de comunicaţie internaţională.

*

Prezentarea succintă pe care am făcut-o mai sus nu permite, desigur, o analiză detaliată a studiilor de sistematizare efectuate în ultimii ani în cadrul Institutului I.C.S.O.R.

Am încercat mai curînd să amintesc cîteva date care să ilustreze dificultăţile care au stat în calea proiectanţilor, legate de complexitatea soluţionării problemelor funcţionale, tehnico-economice şi artistice specifice oraşelor socialiste în condiţiile unui oraş cu bogate tradiţii arhitecturale, prezentînd totodată numeroase aspecte negative, incompatibile cu concepţiile urbanismului modern. Aceste dificultăţi evidente, precum şi importanţa în sine a sistematizării oraşului Iaşi, au făcut ca această problemă să fie larg dezbătută în cadrul U.A. şi să intereseze în egală măsură organele de stat.

În articolul de faţă voi căuta să prezint aportul pe care l-au adus ultimele două proiecte de sistematizare, şi anume: schiţa de sistematizare întocmită de ISPROR în 1954 (autori, arhitecţii G. Filipeanu şi P. Niculescu) şi studiul preliminar de sistematizare întocmit de I.C.S.O.R. în 1956 (autori, arhitecţii I. Bedeus, L. Schmidl). Proiectată pe baza unui profil economic amplu, care prevedea dublarea populaţiei oraşului într-un termen relativ scurt, schiţa de sistematizare se poate caracteriza drept o încercare de a fixa imaginea viitorului oraş în faza finală a reconstrucţiei sale. Analizînd posibilităţile de dezvoltare teritorială a oraşului, datorită creşterii masive a populaţiei sale, se propune aşezarea cartierelor de locuinţe pe cele trei terase alungite aşezate la nord-est de lunca Bahluiului: terasele Copou, Tătăraşi şi Ciric. Aceste terase sînt situate la un nivel ridicat în raport cu lunca inundabilă a Bahluiului, prezentînd condiţii mai bune de fundare şi construcţie a cartierelor de locuinţe. Văile care despart cele trei coline formează nişte pene de verdeaţă menite să amelioreze condiţiile igienice şi să îmbogăţească aspectul oraşului. Cele trei terase sînt legate printr-o magistrală, care străbate oraşul în direcţia est-vest, trecînd peste două mari viaducte; ele oferă o perspectivă monumentală către lunca Bahluiului — prin amenajarea cornişei de sud a oraşului. De-a lungul acestei magistrale se înşiră centrul civic format din două pieţe mari aşezate pe terasa Copoului şi centrele cartierelor de pe terasele Tătăraşi şi Ciric. Se prevede de asemenea dezafectarea cartierelor de locuinţe situate în lunca Bahluiului, datorită nivelului ridicat al apelor subterane şi inundabilităţii acestei zone. În locul cartierelor de locuinţe necorespunzătoare din această zonă se propune amenajarea unui mare parc, menţinîndu-se în lunca Bahluiului complexul C.F.R., zona industrială şi de depozite a oraşului.

Se remarcă în cadrul proiectului preocuparea autorilor de a pune în valoare monumentele de arhitectură grupate pe terasa Copoului, prin amenajarea unor zone plantate şi menţinerea unui regim de construcţii cu maximum 3 niveluri, pentru a nu altera scara monumentelor. În schiţă se urmăreşte de asemenea accentuarea reliefului frămîntat al oraşului, prin amenajarea cornişelor şi tratarea corespunzătoare a punctelor mai ridicate, pentru a obţine o siluetă armonioasă a oraşului.

Dacă preocuparea de a obţine unele efecte plastice se desprinde cu claritate din cuprinsul proiectului, nu se poate spune acelaşi lucru despre modul de eşalonare a lucrărilor de reconstrucţie în raport cu posibilităţile concrete ce ne stau la dispoziţie. Desigur că şi compoziţia zonei centrale prezintă unele aspecte discutabile, ca de exemplu propunerea pentru crearea unui nou centru civic în apropierea clădirii monumentale şi de mari proporţii a Palatului Administrativ, tendinţa de geometrizare a străzilor şi ansamblurilor, greu de realizat în cadrul unui oraş existent şi cu relief accidentat, şi altele.

De asemenea apare nejustificată preferinţa pentru crearea unor fronturi închise de-a lungul străzilor, determinîndu-se astfel cvartale de dimensiuni reduse construite perimetral *.

Aş vrea să subliniez încă o dată că deficienţele de ordin plastic amintite, care prin natura problemei însăşi sînt discutabile, nu constituie lipsa principală a schiţei de sistematizare. Dificultăţile cele mai mari apar abia în momentul aplicării proiectului, care nu ţine seama în suficientă măsură de condiţiile concrete de realizare a soluţiilor preconizate. Astfel, abandonarea cartierului de locuinţe situat în lunca Bahluiului şi strămutarea unui mare număr de locuitori, reprezentînd aproape o treime din populaţia oraşului, nu este suficient justificată, deoarece

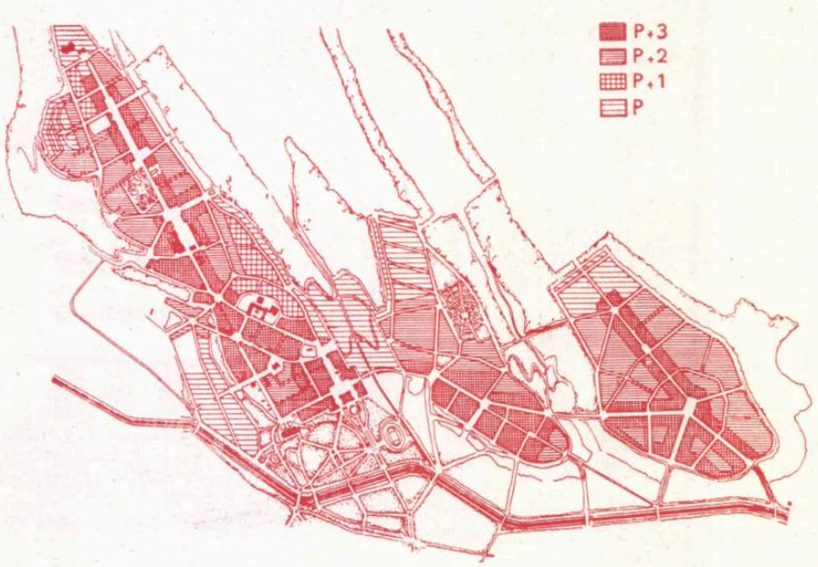

1

* Vezi articolul arh. G. Filipeanu — Studii pentru sistematizarea oraşului Iaşi, Arhitectura R.R.R. nr. 9/1955.

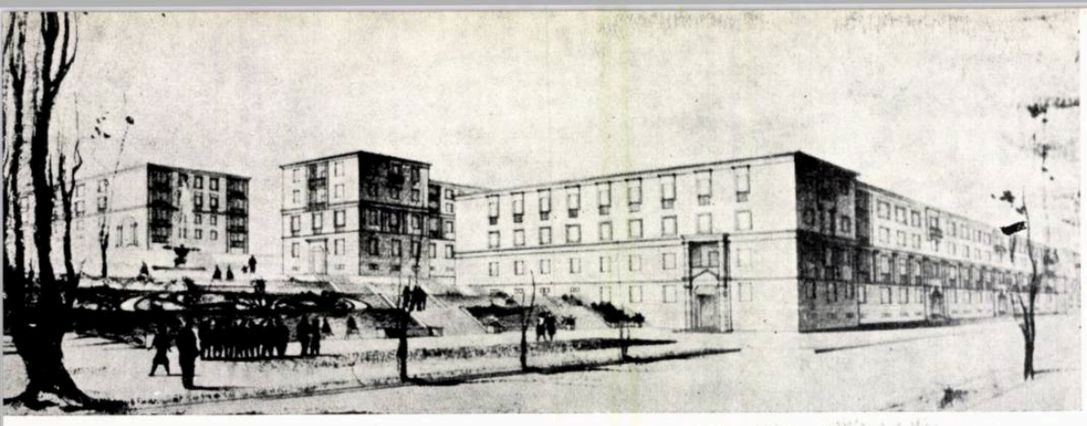

2

1 — Schiță de sistematizare a orașului Iași — I.S.P.R.O.R., 1954. Autori, arh. G. Filipeanu, P. Niculescu

2 — Perspectivă de pe strada Păcurari

3 — Plan de situație al cvartalului de locuințe Păcurari din Iași — I.S.P.R.O.R., 1954. Autori, arh. G. Filipeanu, L. Strulovici

4, 5 — Noile blocuri de locuințe din cartierul Păcurari

regularizarea Bahluiului și implicit asanarea teritoriului respectiv, sînt necesare în orice ipoteză de sistematizare. De altfel, în această zonă se prevede o însemnată extindere a complexului feroviar, a industriilor și depozitelor orașului, a cărei realizare nu este posibilă fără a se elimina pericolul inundațiilor ce amenință acest teritoriu. Conform studiilor hidrogeotehnice reiese că reconstrucția treptată a unei părți însemnate din cartierul de locuințe situat în lunca Bahluiului, paralel cu efectuarea lucrărilor pentru regularizarea cursului apei și asanarea terenului, este perfect posibilă. De asemenea, consider că ar fi indicată plantarea masivă a teritoriului conform unui plan de sistematizare a zonei respective, datorită efectului binefăcător al plantațiilor din toate punctele de vedere.

În cazul menținerii cartierului de locuințe din lunca Bahluiului dispare necesitatea construirii unui nou cartier pe cea de a treia terasă; teritoriul acesteia ar putea fi rezervat pentru dezvoltarea orașului într-un viitor îndepărtat. În orice caz, construcția de locuințe pe terasa Ciricului nu poate începe înainte de epuizarea terenurilor libere din zona actuală a orașului și din cartierul Tătărași, deoarece aceasta implică executarea unor lucrări edilitare foarte costisitoare.

Preocuparea insuficientă pentru economie se vădește și din modul de restructurare a cartierelor centrale ale orașului, din care se menține un procent neînsemnat de clădiri și străzi.

În această ordine de idei ar fi de subliniat că menținerea traseului unor artere situate în zona centrală a orașului ar fi de luat în seamă, chiar dacă fondul construit nu este prea valoros, datorită rețelelor edilitare care, eventual, ar putea fi utilizate.

În sfîrșit, înainte de a trece la caracterizarea «studiului preliminar de sistematizare» aș dori să subliniez că înseși tema și profilul economic care au stat la baza «schiței» conțineau exagerări vădite, ceea ce explică în bună parte aspectele negative amintite.

Studiul preliminar de sistematizare constituie o încercare de a trata reconstrucția orașului Iași într-un spirit mai realist, pe baza unei analize temeinice a situației existente. Munca proiectanților a fost ușurată prin apariția unor ridicări topografice exacte, pe baza cărora s-a putut aprecia cu mai multă precizie valoarea fondului locativ existent și posibilitățile de restructurare a diferitelor zone. O atenție deosebită s-a acordat în studiul preliminar problemelor de circulație, în special rezolvării nodului de cale ferată, a cărui importanță am amintit-o anterior. De asemenea, s-a studiat cu precădere prima etapă de 5—10 ani, căutîndu-se soluțiile cele mai economice de amplasare a cartierelor de locuit ce urmează a fi executate. Arterele principale de circulație indicate în studiul preliminar urmăresc pe cît posibil traseele străzilor existente.

Un loc important în acest proiect îl ocupă problema cartierului situat în lunca Bahluiului, în care scop s-au cerut completări la studiile de specialitate efectuate la proiectul precedent. Cartierul din lunca Bahluiului a fost menținut în mare parte, căutîndu-se realizarea unei legături între trama stradală a acestuia și cea a vechiului oraș, legătură poate insuficient exprimată.

Centrul civic a fost păstrat în zona veche a orașului situată în partea de sud a terasei Copoului.

Deși proiectul corespunde cerințelor prevăzute pentru această fază prin instrucțiunile în vigoare, consider că proiectantul a evitat să exprime o concepție anumită asupra modului

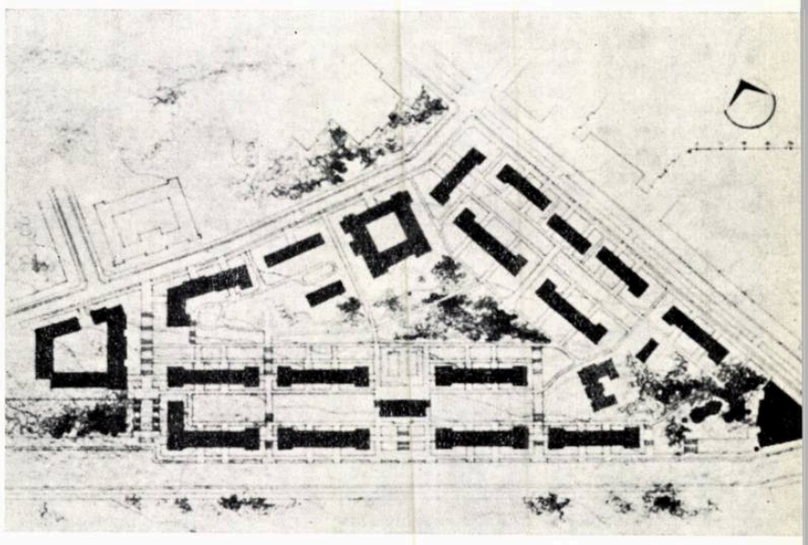

3

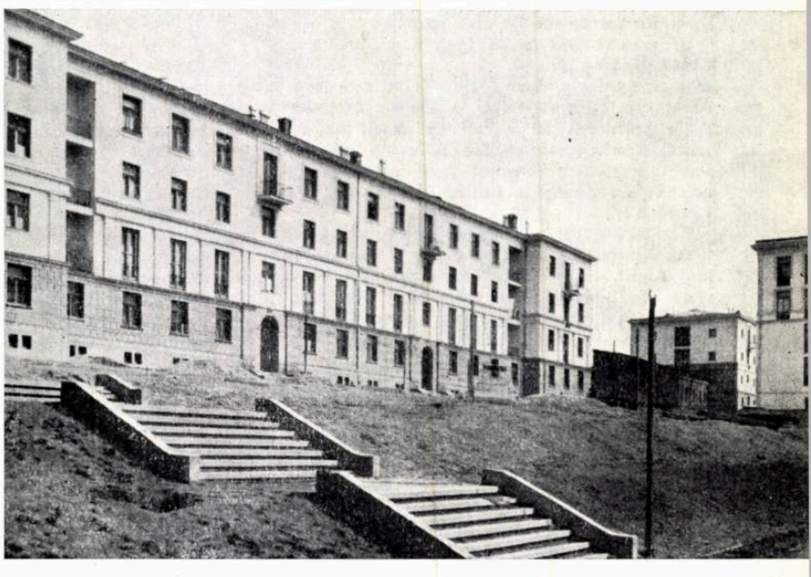

4

5

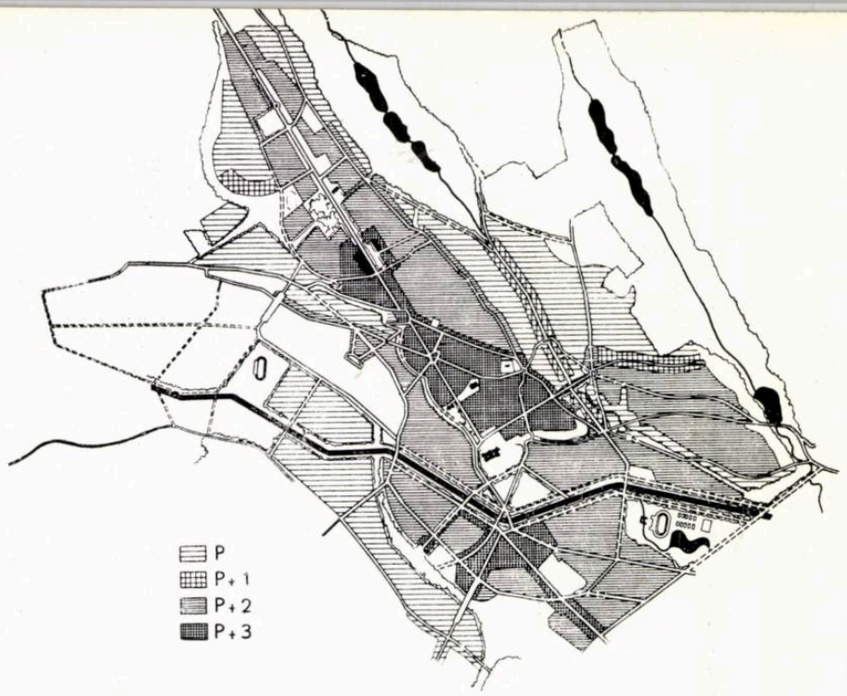

Studiu preliminar de sistematizare a oraşului Iaşi — I.C.S.O.R., 1956
Autori, arhitecţii I. Bedeus, L. Schmidl

de organizare a teritoriului urban şi să ofere o viziune cît de sumară a compoziţiei spaţiale a oraşului, lăsînd această sarcină pe seama proiectării viitoare. Dacă la sistematizarea unor localităţi mai puţin importante această metodă poate fi socotită satisfăcătoare, în cazul unui oraş avînd un specific atît de pregnant ca Iaşul s-ar cere ceva mai mult. Consider că, fără a intra în detalii, ar fi util să apară un punct de vedere asupra modului de a ataca proiectele de detaliu, cu scopul de a imprima o anumită unitate de concepţie proiectelor ce se vor executa pe baza studiului preliminar. În contrast cu schiţa de sistematizare în care personalitatea autorilor se manifestă din plin, studiul preliminar — din motivele semnalate — pare oarecum nedefinit.

În această ordine de idei, consider nejustificată părerea potrivit căreia proiectul de sistematizare trebuie să fie foarte « elastic », deoarece aceasta duce de obicei la anarhie urbanistică şi la pierderea concepţiei de ansamblu. Fără îndoială că în aceste condiţii se impune păstrarea unei discipline urbanistice severe, fără de care orice efort poate fi anulat cu cea mai mare uşurinţă.

Paralel cu rezolvarea problemelor funcţionale şi economice este necesară o atitudine creatoare, inovatoare, care să reflecte condiţiile noi de viaţă şi nivelul actual al tehnicii edilitare şi constructive. Dacă ignorarea elementelor tradiţionale este fără îndoială o greşeală, încercarea de a imita mai mult sau mai puţin fidel formele trecutului apare drept o inadvertenţă istorică, menită să banalizeze şi să reducă astfel valoarea expresivă a monumentelor originale.

Acest lucru este valabil în special în cadrul sistematizării oraşului Iaşi, ale cărui monumente admirabile urmează a fi puse în valoare, exprimînd prin noile construcţii caracterul socialist al relaţiilor dintre oameni şi epoca cuceririlor moderne din domeniul ştiinţei.

În încheierea observaţiilor făcute cu privire la studiile de sistematizare a oraşului, subliniez că o bună parte a lipsurilor semnalate reflectă o seamă de deficienţe legate de ignorarea problemei economicităţii, care s-au manifestat în ultimii ani în arhitectura şi urbanismul din ţara noastră pe plan general.

Ajutorul acordat de partid pentru înlăturarea acestor neajunsuri grave a găsit în rîndurile arhitecţilor şi proiectanţilor ecoul necesar, concretizat în proiectele şi construcţiile tot mai numeroase şi de bună calitate realizate în ultima vreme.

*

Pe baza studiului preliminar de sistematizare s-au elaborat în cursul anului 1958 şi în primul trimestru al anului 1959 sistematizări de detaliu în vederea amplasării obiectelor ce urmează a fi executate în viitorul apropiat.

Astfel, în zona nord-est a terasei Copou s-a efectuat sistematizarea unui cartier amplu, avînd ca primă etapă de realizare cvartalul situat între calea 23 August, străzile Oastei, Codrescu şi Gh. Asachi (autor, arh. Gh. Hussar). În partea de sud-vest a terasei Copou s-a făcut sistematizarea de detaliu a cartierului cuprins între grădina Copou, străzile Mohănescu şi Puşkin, făcîndu-se astfel legătura dintre cartierul Păcurari şi partea de nord a terasei Copou (autori, arhitecţii A. Iotzu, A. Zaharia şi Gh. Hussar). În apropierea părţii centrale a oraşului s-a studiat în detaliu restructurarea cartierului Anastasie Panu, iar de-a lungul b-dului Tudor Vladimirescu s-a executat sistematizarea de detaliu a zonei situate între terasa Copoului şi terasa Tătăraşi (autorii ambelor proiecte, arhitecţii A. Iotzu, A. Zaharia şi Gh. Hussar).

Proiectele de detaliu amintite se caracterizează printr-o analiză atentă a fondului construit şi a lucrărilor edilitare existente, încercîndu-se utilizarea maximă a acestora paralel cu restructurarea cartierului în ansamblu. Relieful frămîntat, condiţiile dificile de fundare şi diferitele puncte obligate specifice zonelor sistematizate au fost studiate cu minuţiozitate, căutîndu-se de fiecare dată obţinerea unei soluţii cît mai judicioase şi mai economice. Prin utilizarea economică a teritoriului s-a reuşit amplasarea unui mare număr de locuinţe şi dotări social-culturale necesare deservirii locuitorilor noilor cvartale ce se formează. Au fost corectate pantele prea accentuate ale unor străzi, căutîndu-se trasee mai favorabile, s-au propus artere de circulaţie noi, pentru a crea o legătură mai lesnicioasă şi descongestionarea circulaţiei pe unele artere, cum ar fi, de exemplu, strada de cornişă din cartierul Mohănescu, care va lega zona gării cu partea superioară a terasei Copou şi artera de legătură între terasa Copou şi cartierul Tătăraşi, trecînd peste viaduct.

O importanţă deosebită pentru sistematizarea terasei superioare a Copoului prezintă cvartalul situat între calea 23 August şi strada Codrescu. Terenul ocupă o suprafaţă de 9 ha, pe care urmează a fi construite peste 1 300 de apartamente cu dotările necesare.

În proiect s-a căutat organizarea judicioasă a cvartalului în raport cu relieful, care prezintă o pantă mai accentuată în interiorul cvartalului şi în apropierea străzii Mohănescu.

Calea 23 August, prezentînd o pantă ascendentă de cca. 3% în direcţia nord-est, a fost tratată într-un sistem de alveole deschise alcătuite din blocuri liniare şi blocuri « punct », realizîndu-se astfel o compoziţie majoră de-a lungul acestei importante artere. Colţul de sud al cvartalului, pe care sînt aşezate două clădiri p + 2 etaje, a fost completat cu magazine, o creşă şi un cămin pentru copii, alcătuind o zonă de deservire bogată în plantaţii. Această zonă de construcţii mai joase formează un punct de trecere între partea veche şi cea nouă a Copoului.

Sistemul alveolar de grupare a clădirilor a fost menţinut şi în restul cvartalului, în afara zonei de sud-est în care intervine o grupare de clădiri în şiruri paralele, ce accentuează denivelarea amintită.

Acest mod de aşezare a clădirilor permite delimitarea spaţiului necesar pentru nevoile gospodăreşti şi jocul copiilor, realizîndu-se totodată o tratare diferenţiată a aleilor interioare şi a străzilor înconjurătoare.

S-a considerat că nu este necesară amenajarea unui spaţiu plantat de dimensiuni mai mari pentru odihnă şi sport, deoarece cvartalul este situat într-o zonă cu plantaţii bogate în apropierea grădinii Copou.

Soluţia adoptată rezolvă în mod raţional şi economic prevederile temei şi se încadrează în planul de ansamblu al zonei 23 August. În studiile ce se vor efectua la fazele viitoare de sistematizare, consider că este posibilă îmbunătăţirea unor detalii ale incintelor şi arhitecturii aleilor interioare ale cvartalului.

Pentru a ilustra economicitatea soluţiei, reproduc cîteva cifre de bilanţ teritorial şi de cost cuprinse în memoriul proiectului:

Suprafaţa totală a teritoriului	9 ha
Circulaţii	1 ha
Dotări social-culturale	0,5 ha
Procent construit	25%
Suprafaţa locuibilă desfăşurată	34 250 m²
Densitate brută	475 loc./ha
Densitate netă	535 loc./ha
Cost construcţii	54 560 000 lei
Cost instalaţii exterioare şi lucrări de folosinţă generală	10 295 000 lei
Total	64 855 000 lei

Din analiza acestor cifre rezultă că pentru cele 1 364 de apartamente realizate, costul lucrărilor exterioare revine la cca. 7 600 lei/apartament, ceea ce reprezintă o soluţie foarte economică din punctul de vedere al lucrărilor edilitare. Acest indice arată o utilizare economică a lucrărilor edilitare existente în această zonă a oraşului şi o preocupare permanentă a proiectanţilor pentru problemele economice ale sistematizării oraşelor.

Prezentarea sistematizărilor de detaliu efectuate în ultima perioadă pentru oraşul Iaşi ilustrează efortul colectiv al proiectanţilor din Institutul I.C.S.O.R. pentru reducerea substanţială a costului construcţiilor pe baza îndrumărilor şi directivelor partidului şi guvernului.

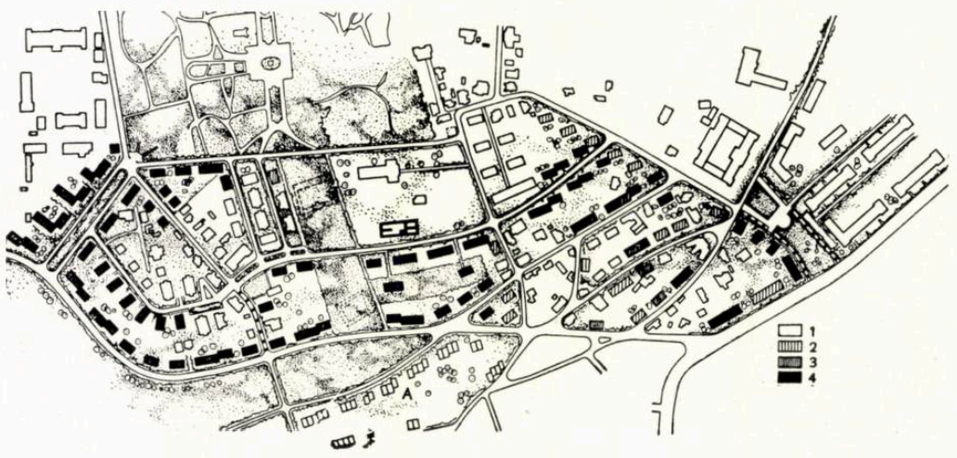

Cvartal de locuințe 23 August — Codrescu din Iași — Perspectivă aeriană

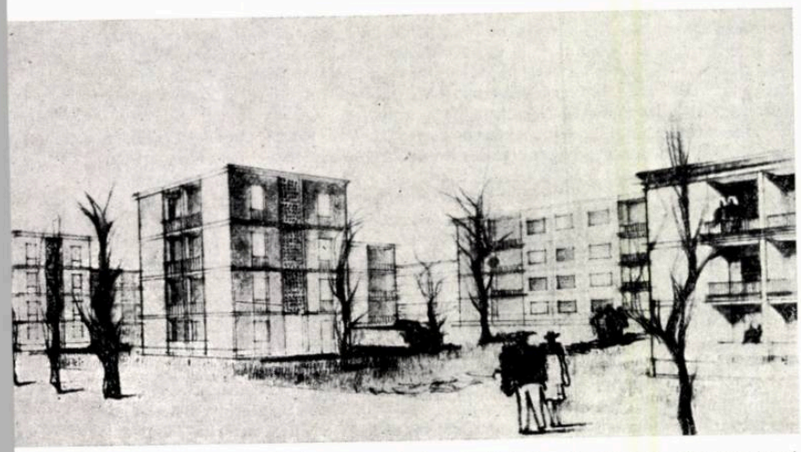

Cvartal de locuințe 23 August — Codrescu din Iași — Perspective din interiorul cvartalului

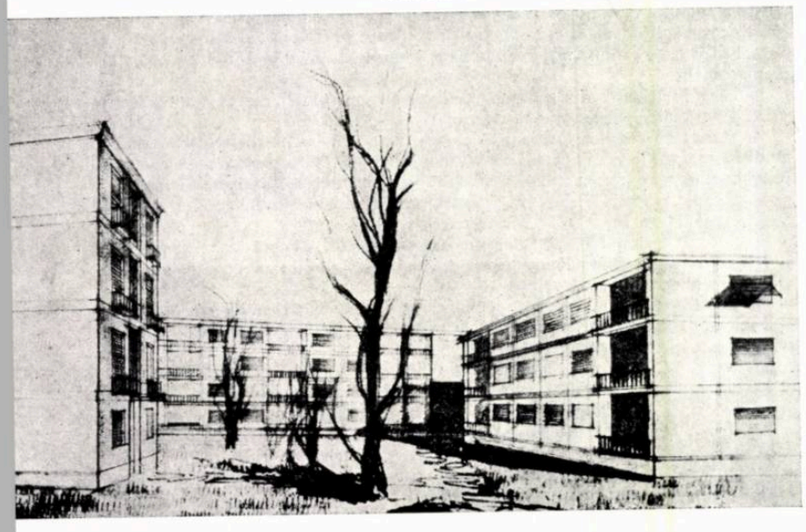

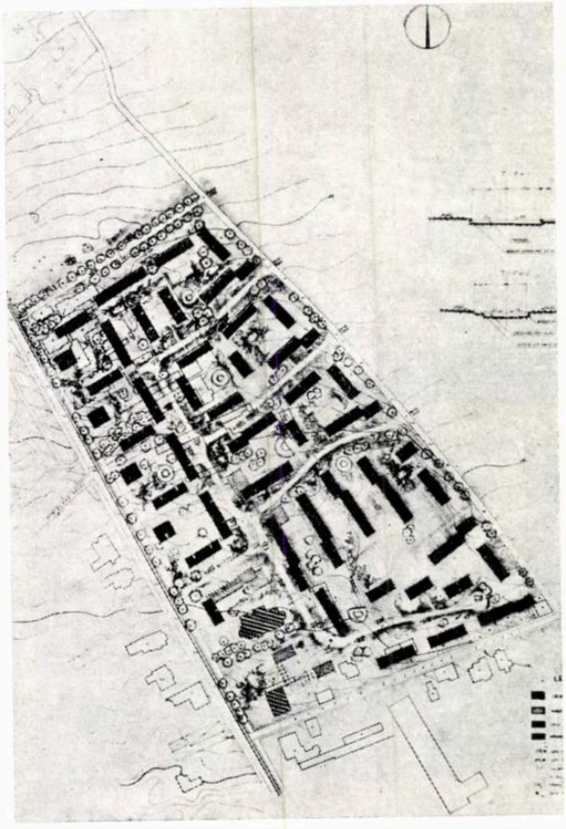

Plan de situație al cvartalului de locuințe 23 August Codrescu din Iași — I.C.S.O.R., 1958. Autor, arh. Gh. Hussar

Bloc de locuințe pe strada 23 August (Copou)

←

Detaliu de sistematizare pentru cartierul Mohănescu din Iași — I.C.S.O.R., 1958 — Varianta I. Autori, arhitecții Al. Iotzu, Gh. Hussar, Alexandra Zaharia

I. Etapa I —2. Etapa a II-a—3. Etapa a III-a — 4. Etapa a IV-a

A. Locuințe înșiruite

Arh. Tr. Chițulescu

CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN IAȘI

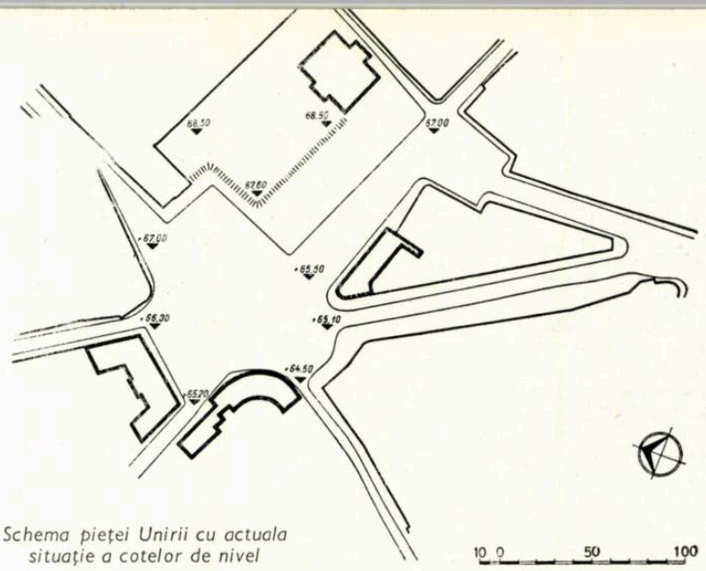

Schema pieței Unirii cu actuala situație a cotelor de nivel

Vederi ale pieței Unirii

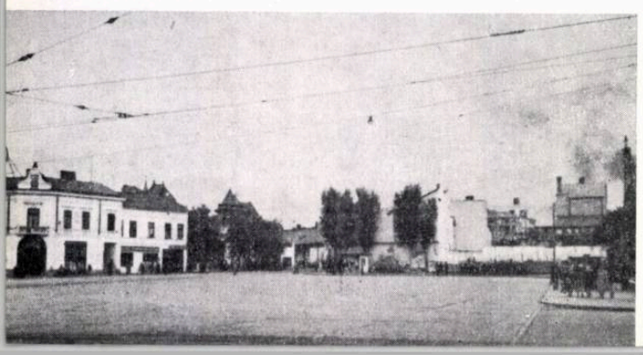

Piața Unirii din Iași este în momentul de față centrul civic, administrativ și de circulație al orașului. Aici se află situat Sfatul popular orășenesc, aci se desfășoară manifestațiile publice ocazionate de evenimentele politice importante și tot aici converg magistralele importante ale orașului, existînd totodată și o importantă circulație de tranzit.

Necesitatea unui concurs pentru sistematizarea pieței Unirii din Iași a apărut atît din dorința organelor locale de a construi în prima etapă clădiri de locuit în zona centrală a orașului, cît și din lipsa unor studii de sistematizare care să rezolve urbanistic, în mod definitiv, această piață, cu toate că în ultimii ani s-au întocmit mai multe proiecte de sistematizare.

Actualmente, piața Unirii este o piață de mari proporții în care converg nu mai puțin de 6 străzi, al căror debușeu apropiat fragmentează fronturile construite ale acesteia.

Clădirile importante situate în piață sînt:

— clădirea care are la parter restaurantul « Moldova » (4 caturi);
— clădirea Sfatului popular orășenesc (monument istoric — 2 caturi);
— clădirea magazinului de produse industriale (4 caturi);
— clădirea fostului han Bacalu (monument istoric — 2 caturi).

În afară de aceste clădiri, în zona imediat învecinată pieței se mai află următoarele monumente de arhitectură: Muzeul A. I. Cuza, biserica Tălpălari și clădirile înconjurătoare, clădirea fostei Academii Mihăilene, biserica Banu; iar mai departe, la intersecția străzilor Lăpușneanu și 23 August (teritoriu ce trebuia sistematizat în cadrul concursului), clădirea Bibliotecii universitare și cea a sediului A.R.L.U.S. Trebuie menționată și noua clădire a telefoanelor (pe strada Lăpușneanu colț cu strada Banu), care prin volumul său constructiv și mai ales prin cablurile și releele sale trebuie să fie menținută pe actualul amplasament.

În ceea ce privește fluxurile de circulație se constată că există două direcții principale (solicitate în ambele sensuri):

— strada 23 August și strada Păcurari (artere de penetrație), prin strada Dimitrov și strada Fr. Engels, spre strada Ștefan cel Mare și strada Cuza-Vodă (care conduc spre partea opusă a orașului, spre cartierele Tătărași, Ciric etc.);
— strada Filimon Sîrbu (de la gară), spre strada Cuza-Vodă și strada Ștefan cel Mare.

Trebuie menționat că astăzi nu există o legătură directă între zona gării și importantul cartier Copou (strada 23 August), unde se construiesc atît clădiri publice, cît și locuințe.

Strada Lăpușneanu, care cu un mic decalaj se află în prelungirea străzilor 23 August și Ștefan cel Mare, este interzisă circulației vehiculelor, avînd în prezent un caracter comercial și de promenadă.

Pe străzile Cuza-Vodă, Gabriel Pery, Filimon Sîrbu, Gh. Dimitrov, 23 August și Păcurari astăzi circulă tramvaie (trei linii), care, într-un viitor apropiat, vor fi înlocuite cu troleibuse sau autobuse.

Pentru o mai bună înțelegere a situației existente, din punct de vedere urbanistic, este necesar să se precizeze următoarele:

— străzile 23 August, Lăpușneanu și Ștefan cel Mare, toate cu un traseu drept, formează o axă majoră de compoziție a structurii orașului vechi (dealul Copou și prelungirea sa), orientată NV-SE, cu o lungime totală de aproximativ 4,5 km;

— strada Ștefan cel Mare, o arteră largă de aproximativ 24 m și lungă de 1000 m, bogat plantată, leagă piața Unirii cu piața Palatului Culturii (Palatul Culturii avînd o perspectivă de front), are pe ambele laturi importante monumente de arhitectură (biserica Trei Ierarhi, clădirea Sfatului popular regional, Mitropolia, biserica Sf. Niculae Domnesc, clădirea Băncii de Stat etc.);

— strada Cuza-Vodă, o arteră importantă de circulație, foarte îngustă însă (fără posibilități de lărgire), leagă piața Unirii cu toată zona de est a orașului, trecînd pe lîngă multe monumente de arhitectură (fosta casă Balș, clădirea Filarmonicii, Teatrul Național, mănăstirea Golia etc.);

— strada Lăpușneanu cu o lățime, în unele puncte, de cca. 10 m, prin amplasarea monumentelor de arhitectură și a clădirilor valoroase, poate fi lărgită numai cu mari sacrificii;

— terenul, în zona studiată, are o pantă continuă, coborînd dinspre strada 23 August spre Palatul Culturii, în piață existînd și o pantă de la strada Gabriel Pery spre strada Săulescu, diferențele de nivel ajungînd la 2,50 m;

— latura de sud-vest a pieței este la cota cea mai joasă față de celelalte laturi, terenul coborînd în direcția sud-vest (spre strada Horea), existînd posibilitatea unei vederi directe spre dealul Galata;

— în apropierea intersecției străzilor 23 August, Lăpușneanu și Păcurari se află Rîpa Galbenă (terenul cade cu cca. 15 m), iar o legătură între această

intersecție și strada Filimon Sîrbu nu se poate face decît prin strada Banu, cu unele modificări de traseu prin spatele clădirii Telefoanelor.

*

Față de situația existentă, prin tema concursului se cerea rezolvarea generală a circulației în zona pieței și crearea cadrului arhitectural al acesteia prin construirea în piață a următoarelor clădiri:

— clădirea Sfatului popular orășenesc, avînd birouri pentru cca. 500 de salariați, sală de ședințe cu 300 de locuri și anexe;

— clădirea sediului Comitetului regional P.M.R., avînd 150 de birouri, sală de adunări cu 500 de locuri și anexe;

— clădiri publice, comerciale și de locuit;

— eventual clădirea Operei de Stat, avînd o sală de spectacol cu 1300—1500 de locuri și anexele corespunzătoare.

Construcțiile propuse trebuiau să țină seama de faptul că schița de sistematizare a orașului Iași indică un regim de construcție, în zona centrală, de 4 caturi.

Prin program se atrăgea atenția concurenților că monumentele de arhitectură aflate în acest perimetru trebuie păstrate, permițîndu-se totuși ca unele din ele să fie deplasate sau reconstruite pe alte amplasamente, numai dacă se va socoti absolut necesar.

În linii generale, programul a fost bine întocmit, dînd concurenților toate datele necesare unui studiu complet, urbanistic și arhitectural. Totuși au existat și deficiențe, care au încurcat pe unii concurenți.

Deficiența principală a programului a fost «eventuala» introducere în piață a clădirii operei. Această clădire cu o sală de spectacol cu 1300—1500 de locuri și anexele corespunzătoare, inclusiv accesele carosabile și parcajele din jur, a pus concurenților serioase dificultăți. Probabil că, inițial, fiecare concurent și-a pus întrebările: este necesar să se realizeze opera sau nu? Dacă trebuie să se realizeze opera, ea poate fi amplasată numai în piață sau în imediata sa apropiere? Dacă se sistematizează piața, ținînd seama de operă, nu este mai dificil decît fără operă? Cu siguranță că răspunsurile la aceste întrebări au făcut pe unii concurenți să piardă multă vreme pînă să înceapă studiul, altora le-a dat tot timpul un sentiment de nesiguranță, iar alții au ajuns la soluții de compromis nesatisfăcătoare.

Amplasarea operei în piață, din cauza aspectului arhitectural și a volumului său, duce la subordonarea celorlalte clădiri, devenind obiectul cel mai important. În felul acesta sediul P.M.R. și clădirea Sfatului popular capătă ca amplasament, fie aceeași valoare, fie valori sensibil egale.

Pe de altă parte, soluțiile prezentate la concurs, cu sau fără operă, cu greu pot fi comparabile, deoarece amplasarea operei în piață ridică probleme noi, schimbînd esențial compoziția urbanistică.

O altă deficiență, mai puțin importantă, care totuși a pus pe concurenți într-o situație dificilă, au fost planurile de situație la diferite scări care nu corespundeau unele cu altele și nu au fost actualizate, deci nu corespundeau cu situația de pe teren. În afară de aceasta s-au distribuit planuri de completare, date cu multă întîrziere, care au dus la decalarea cu 16 zile a termenului de predare a proiectelor.

Tot o lipsă a programului din punctul de vedere al posibilității de a compara între ele diferitele proiecte sau planșele unui proiect este și neobligarea ca toate planșele să aibă același format și o orientare unică.

Concursul de idei pentru sistematizarea pieței Unirii din Iași a fost deschis în noiembrie 1958, din inițiativa Comitetului Executiv al Sfatului popular regional Iași și Uniunii Arhitecților din R.P.R.

La 20 martie 1959, concursul s-a închis, proiectele strîngîndu-se la Iași, unde, conform programului, urmau să aibă loc judecata și premierea lucrărilor.

Juriul a fost compus din: conf. arh. G. Petrașcu ca președinte (delegat al conducerii Uniunii Arhitecților), ing. V. Zavati (vicepreședinte al Sfatului popular regional Iași), ing. I. Ștefănescu (vicepreședinte al Sfatului popular orășenesc Iași), arh. G. Pohrib (arhitect șef al S.A.S. regionala Iași), ing. D. Paghida (inginer șef al S.A.S. regionala Iași), conf. arh. R. Laurian (delegat al Uniunii Arhitecților), conf. arh. A. Damian (delegat al conducerii Uniunii Arhitecților), arh. M. Vereanu (delegat al Uniunii Arhitecților), arh. Tr. Chițulescu (delegat al Departamentului de Arhitectură și Urbanism).

La concurs s-au prezentat 46 de proiecte numerotate astfel: nr. 1—7 pentru proiectele înregistrate la Iași; nr. 20—58 pentru proiectele înregistrate la București.

În urma verificării proiectelor prezentate, proiectul nr. 1 a fost eliminat din concurs întrucît nu corespundea, din punct de vedere formal, condițiilor art. 9 și 11 din tema concursului, lipsindu-i una din piesele cerute la scara 1/1000.

În urma trierilor succesive pe baza criteriilor stabilite, în timpul judecății s-au reținut opt proiecte considerate ca avînd calități corespunzătoare pentru a fi premiate și menționate. Întrucît s-a considerat că nici unul din proiecte nu satisface pe deplin, nu s-a acordat premiul I, acesta fiind cumulat cu II și creîndu-se astfel două premii egale în valoare de 20000 lei fiecare. De asemenea, întrucît două proiecte au fost considerate de valoare egală, putînd obține o recompensă minimă, ultima mențiune a fost divizată în două mențiuni a cîte 2500 lei fiecare.

S-au acordat următoarele premii și mențiuni:

— Premiul I-II ex aequo (20 000 lei) proiectului nr. 46 (motto 13131), autori, arhitecții: Gabriela Bertumé și Sena Farb;

— Premiul I-II ex aequo (20 000 lei) proiectului nr. 55 (motto 42451), autori, arhitecții: Constantin Săvescu, Gabriel Cristea și Romeo Belea;

Schiță cu schema stradală existentă a orașului Iași. Porțiunea punctată reprezintă zona centrală a orașului propusă pentru sistematizare

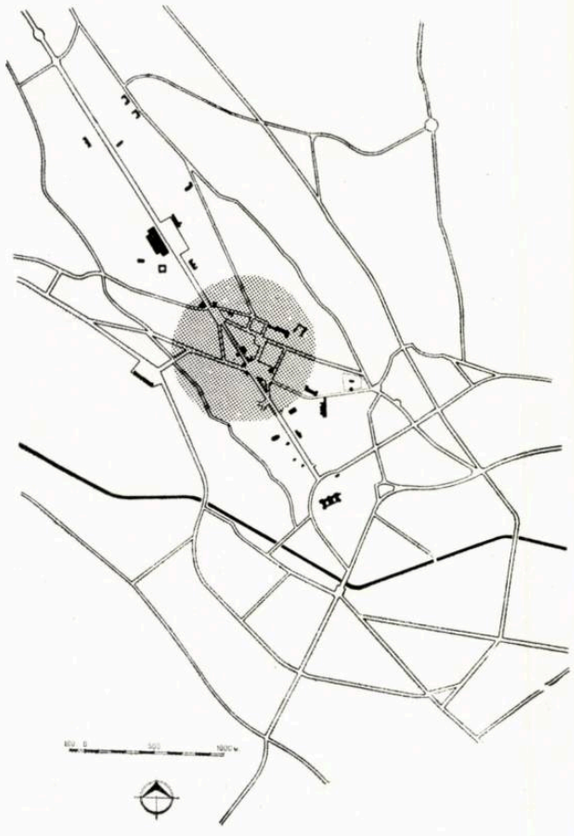

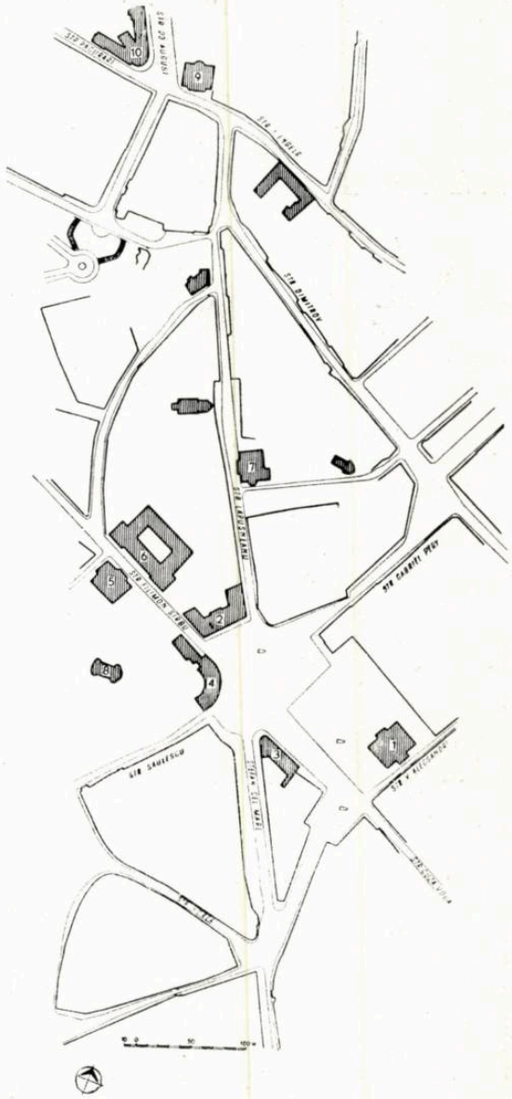

Plan de situație a zonei centrale a orașului Iași

1. Sfatul popular orășenesc (monument istoric) — 2. Clădirea restaurantului «Moldova» — 3. Clădirea magazinului de produse industriale 4. Clădirea fostului han Bacalu (monument istoric) 5. Clădirea filialei Academiei R. P. R. — 6. Școala medie «Mihail Sadoveanu» — 7. Muzeul Unirii (monument istoric) — 8. Biserica Tălpălari 9. Sediul A. R. L. U. S. 10. Biblioteca universitară

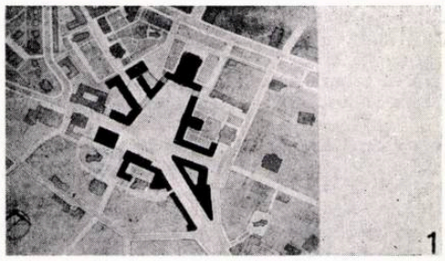
1

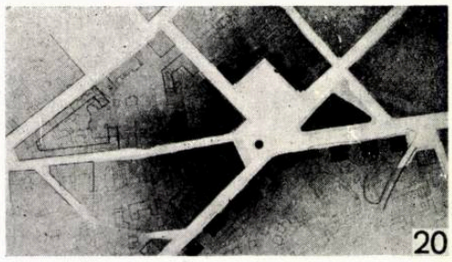
20

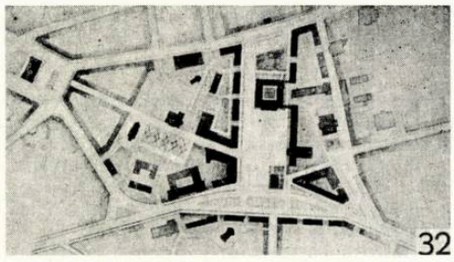
32

2

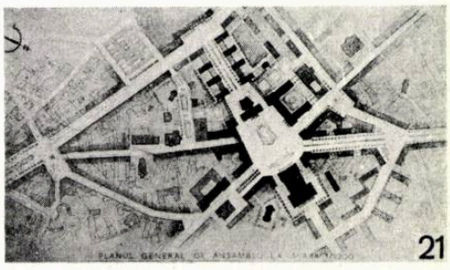
21

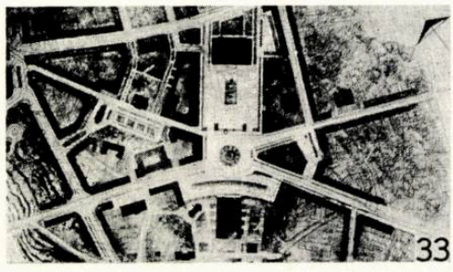
33

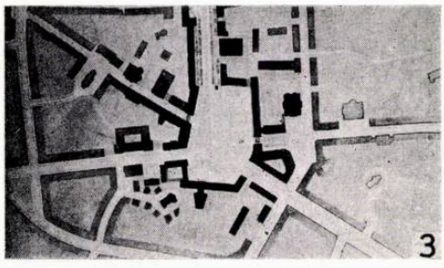
3

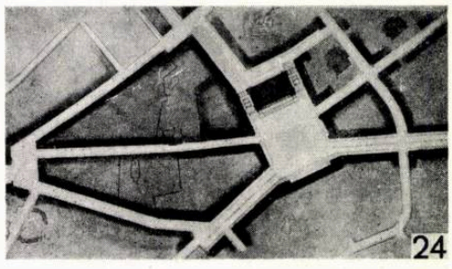
24

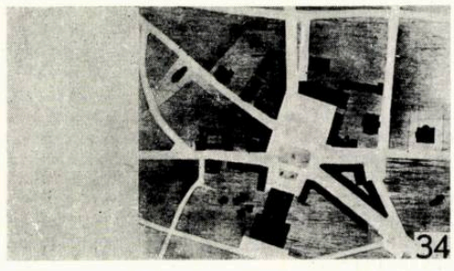
34

4

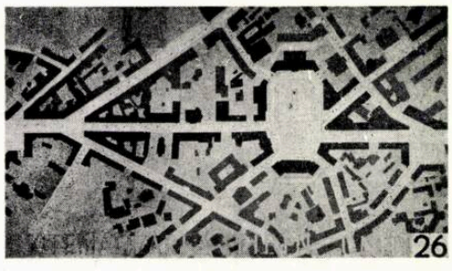
26

35

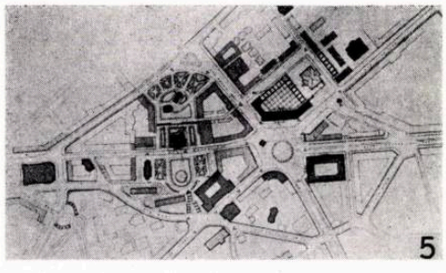
5

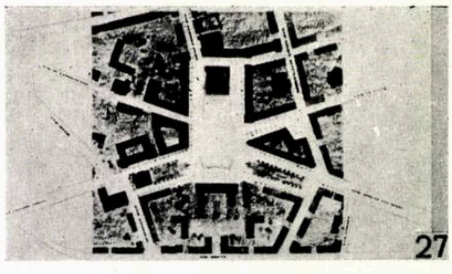
27

36

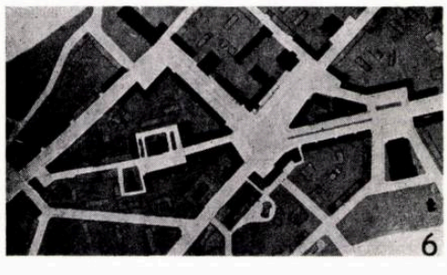
6

28

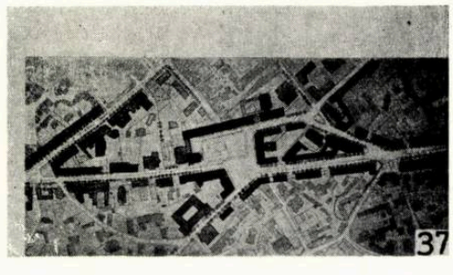
37

7

30

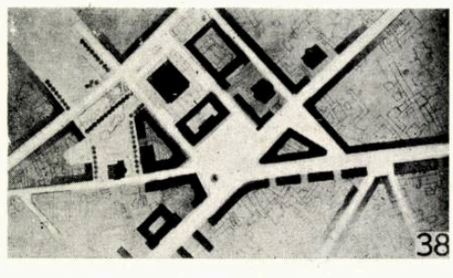
38

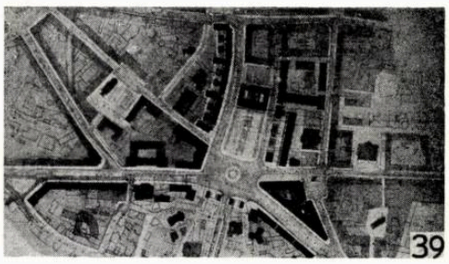
39

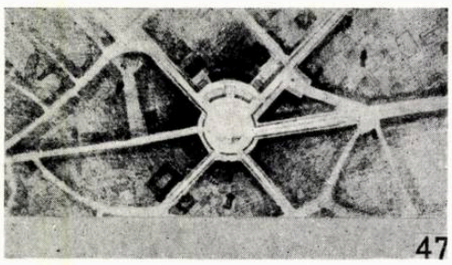
47

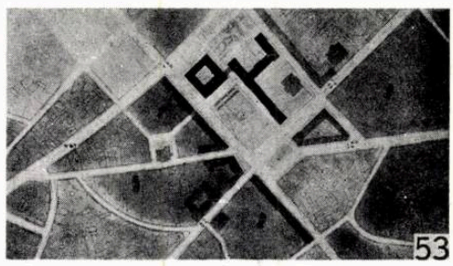
53

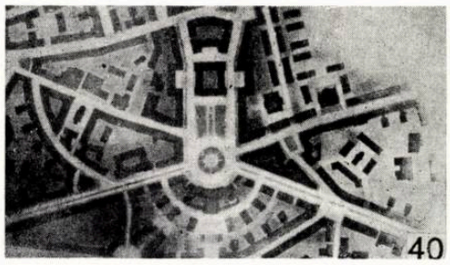
40

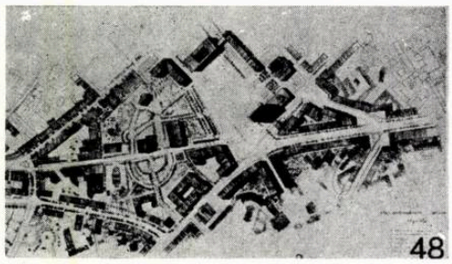
48

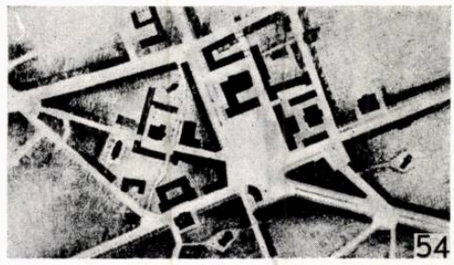
54

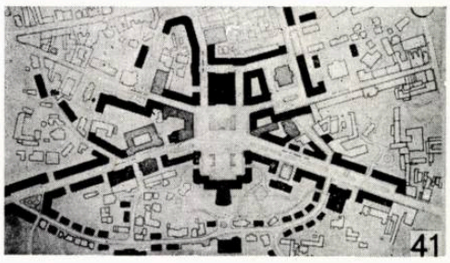
41

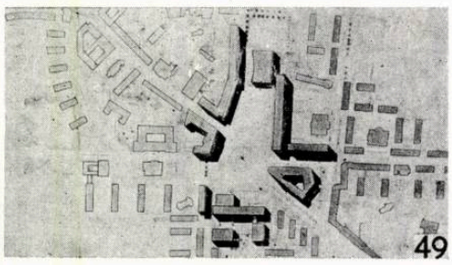
49

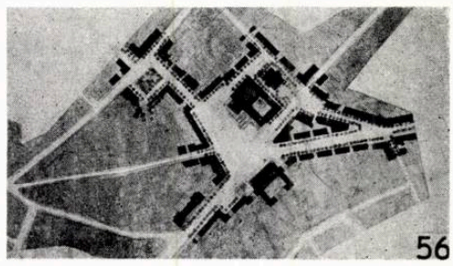
56

42

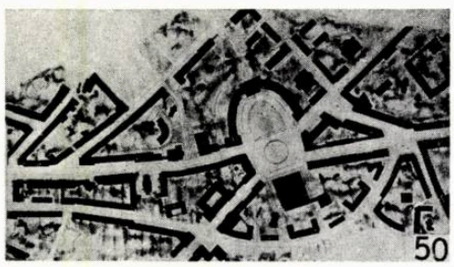
50

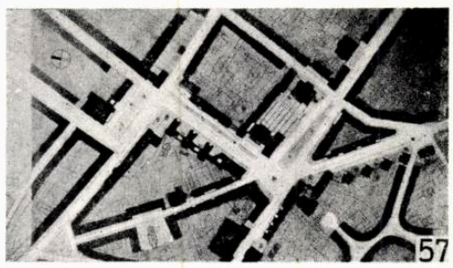
57

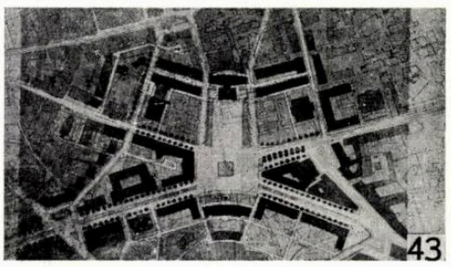
43

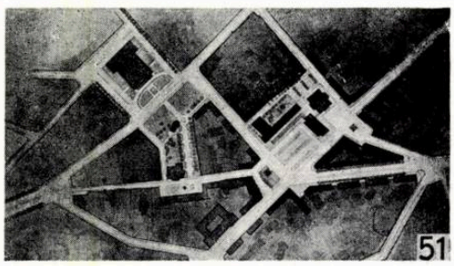
51

58

45

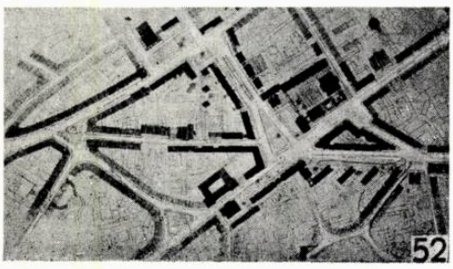
52

Planurile de situație ale proiectelor nemenționate

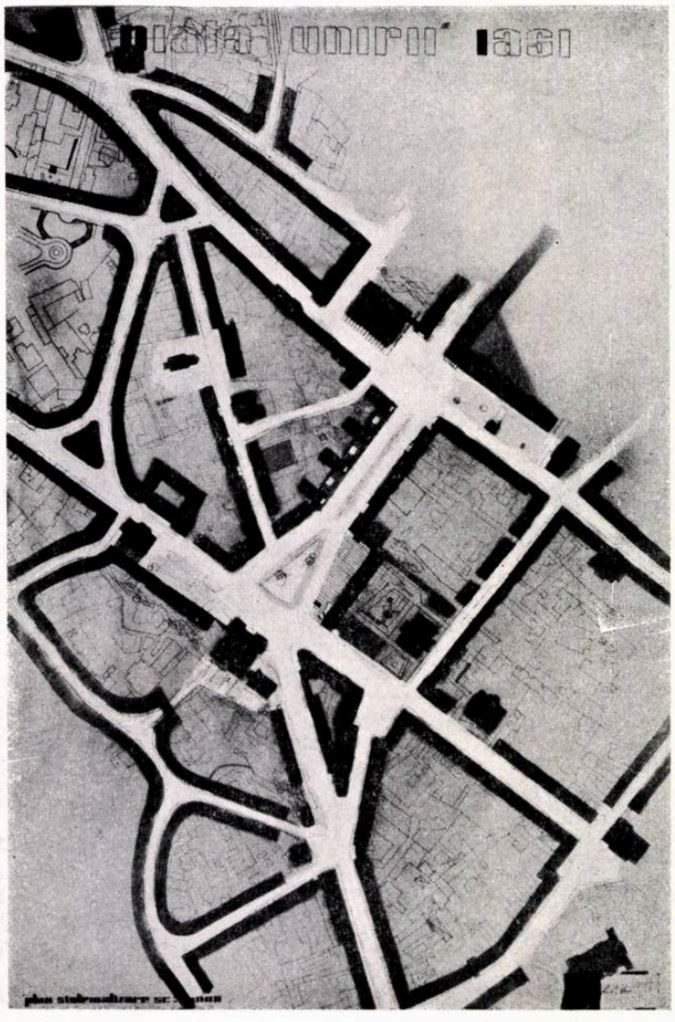

PREMIUL I ŞI II EX AEQUO
Proiect cu motto 42451—Număr de ordine 55
Autori, arhitecţii: Constantin Săvescu, Gabriel Cristea, Romeo Belea

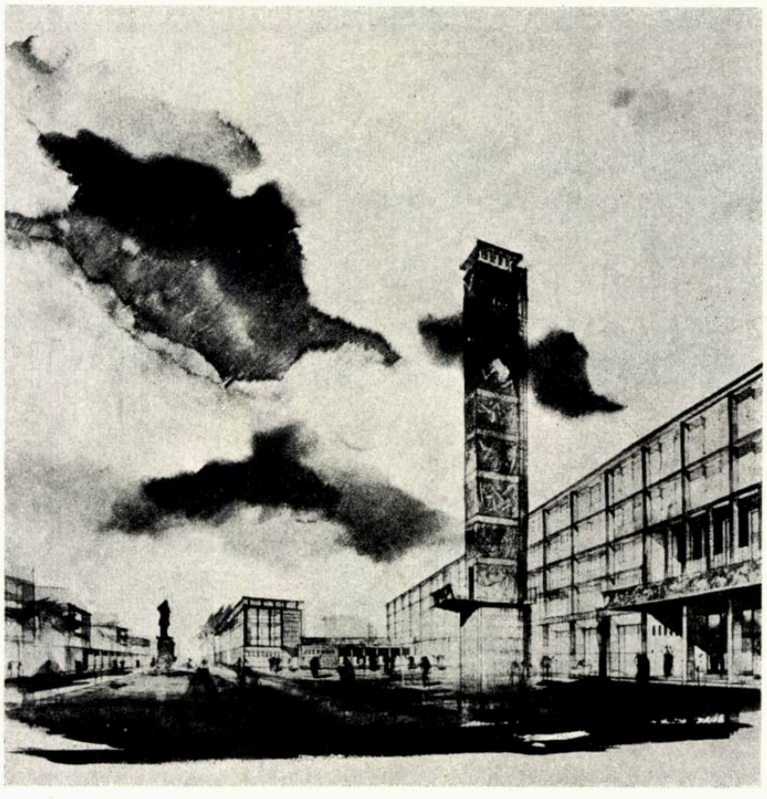

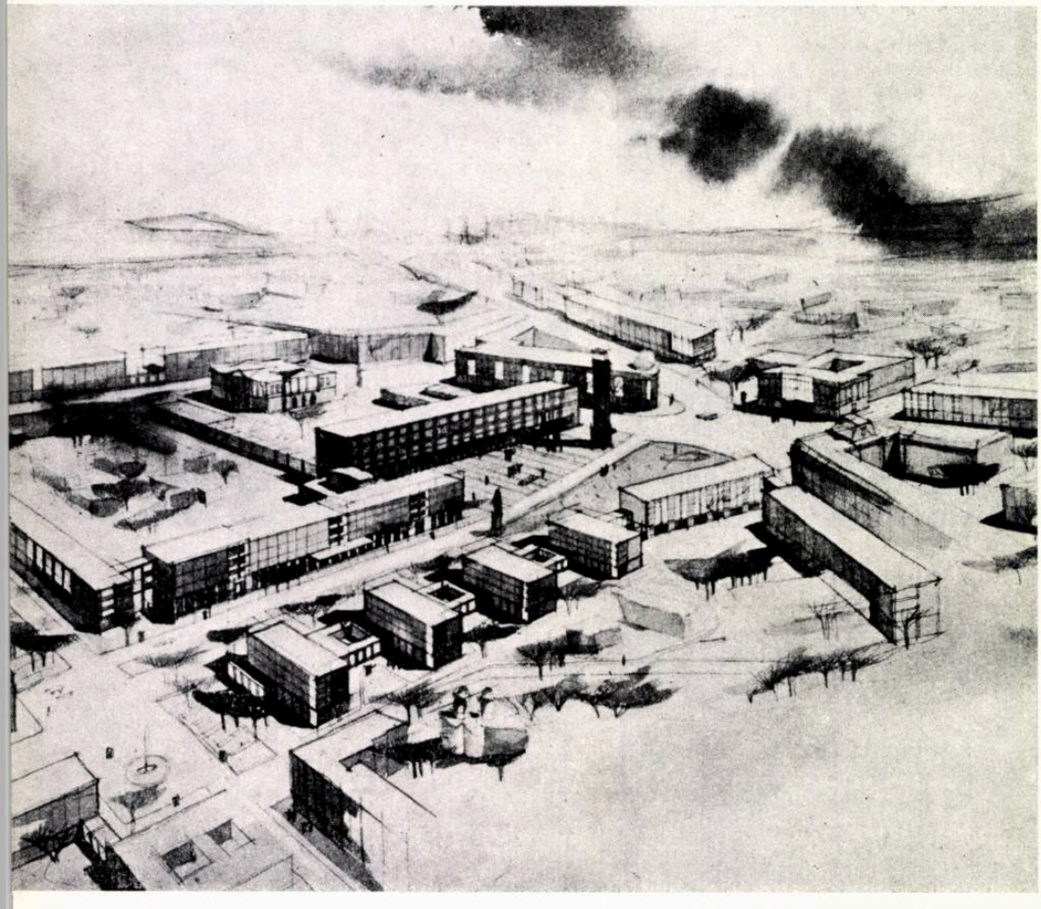

— Premiul II (10 000 lei) proiectului nr. 29 (motto 12243), autori, arhitecţii: Alice Lepădatu şi Vladimir Protopopescu;

— Premiul III (10 000 lei) proiectului nr. 31 (motto 53451), autor, arhitect Nicolae Sburcu;

— Menţiune (5 000 lei) proiectului nr. 22 (motto 11112), autori, arhitecţi: George Filipeanu şi Leon Strulovici;

— Menţiune (5 000 lei) proiectului nr. 23 (motto 85713), autor, arhitect Paul Emil Miclescu;

— Menţiune (2 500 lei) proiectului nr. 25 (motto 45350), autori, arhitecţii: Tiberiu Niga şi Victor Abraham;

— Menţiune (2 500 lei) proiectului nr. 44 (motto 87678), autori, arhitecţii: Pascal Georgescu, Dan Slavici, Ion Ştefan şi Constantin Jugurică.

*

Criteriile care au stat la baza judecării proiectelor prezentate la concurs au fost următoarele:

— încadrarea ansamblului pieţei în structura generală a oraşului (circulaţia vehiculelor şi pietonilor, posibilitatea organizării de mitinguri şi defilări, punerea în valoare a unor monumente de arhitectură, a noilor clădiri reprezentative şi a peisajului);

— posibilitatea de a se crea cît mai multe amplasamente pentru locuinţe;

— forma, sensul şi dimensiunile pieţei, precum şi componentele cadrului arhitectural;

— rezolvarea circulaţiei prin piaţă şi în jurul său;

— economicitatea soluţiei, posibilitatea realizării în etape şi problema dărîmărilor;

— prezentarea proiectelor din punct de vedere grafic.

În general, proiectele s-au înscris în structura stradală a oraşului, corespunzînd temei date, cu excepţia proiectelor: 5 şi 47, care au redus piaţa la o simplă încrucişare de şase artere; 4, care

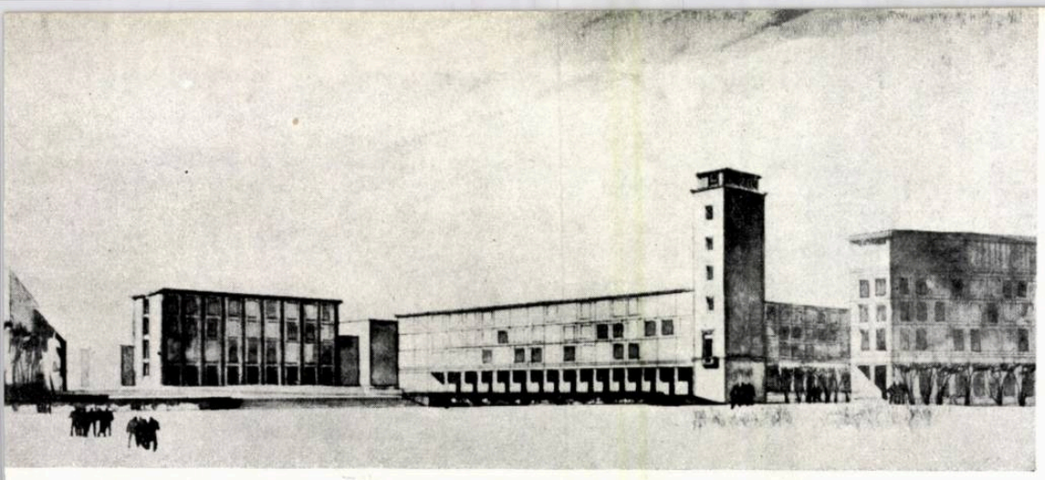

PREMIUL I ŞI II EX AEQUO
Proiect cu motto 13131 — Număr de ordine 46
Autori, arhitecţii Gabriela Bertumé, Sena Farb

amplasează în interiorul pieţei clădirea Sfatului popular şi sediul P.M.R., fără nici un spaţiu de degajare şi de parcare a vehiculelor, şicanînd şi îngreunînd foarte mult circulaţia străzilor Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă; 3, 32, 37 şi 41, care au închis sau deviat intrarea străzii Cuza-Vodă şi piaţă, îngreunînd legătura cu str. Filimon Sîrbu.

În ceea ce priveşte amplasarea operei în cadrul terenului care trebuia sistematizat, aproape jumătate din proiecte au luat în considerare opera, aşezînd-o astfel:

— în piaţă, proiectele: 1, 7, 21, 25, 28, 30, 31, 33, 34, 36, 42, 50 şi 58;

— pe terenul pieţei de alimente (str. Dimitrov), proiectele: 22, 28, 44, 51, 52, 55 şi 57;

— în spatele pieţei Unirii (pe str. Dimitrov), proiectul 38;

— pe strada Ştefan cel Mare, proiectul 6.

Din analiza proiectelor care au amplasat opera în piaţă a apărut în mod evident că studiul a fost mult îngreunat, soluţiile fiind forţate, ajungîndu-se la totala subordonare compoziţională a clădirilor înconjurătoare operei, ceea ce este greşit, mai ales în cazul amplasării operei pe latura de nord-est a pieţei. Numai amplasarea operei pe terenul dintre străzile Filimon Sîrbu şi Ştefan cel Mare permite o grupare justă între clădirile sfatului şi sediului P.M.R., creîndu-se un ansamblu arhitectural satisfăcător.

Luîndu-se în considerare cadrul arhitectural al pieţei, soluţiile permit o grupare în două mari categorii: pieţe închise (1, 3, 7, 23, 26, 30, 31, 49) şi pieţe semiînchise (restul proiectelor). Totuşi, trebuie remarcate, în cadrul ultimei categorii, proiectele 46 şi 39, care prevăd o deschidere a pieţei spre sud-vest, cu posibilitatea vederii spre dealul Galata (proiectul 46 rezolvă în mod clar şi corespunzător această idee, în timp ce la proiectul 39 — în afară de alte deficienţe — se vede doar o intenţie, fără însă a fi realizată satisfăcător); 43 şi 48, care deschid piaţa spre nord-vest şi sud-est, ajungîndu-se la dimensiuni de peste 200 m, care nu pot fi susţinute de clădiri cu patru caturi.

Tot din punctul de vedere al cadrului arhitectural şi al compoziţiei de ansamblu, proiectele se pot împărţi în alte două categorii: soluţii simetrice (21, 24, 25, 26, 27, 33, 35, 40, 41, 42, 43, 47 şi 50) şi asimetrice (restul proiectelor). Dacă se ţine seama de condiţiile locale (traseele străzilor, clădirile care trebuie păstrate, panta terenului şi fluxurile majore de circulaţie), soluţiile simetrice nu pot duce la rezolvări urbanistice corecte şi nici la crearea unui cadru arhitectural corespunzător. Un exemplu tipic de soluţie total simetrică (faţă de două axe perpendiculare) este proiectul 42, care, fără a ţine seama de denivelarea terenului şi de direcţiile majore de circulaţie, a ajuns la crearea unei pieţe disproporţionate, avînd la mijloc o « piaţă de circulaţie » încadrată de două « pieţe arhitecturale ». De asemenea, din categoria proiectelor simetrice se pot menţiona proiectele: 21, cu o compoziţie amplă realizată pe o suprafaţă redusă de teren; 25, care a ajuns la minimalizarea clădirilor Sfatului popular şi sediului P.M.R.; 33, care a rezolvat corect circulaţia în piaţă şi în jurul său, dificil într-o soluţie simetrică, dar care a dezvoltat prea mult latura de sud-vest, întreaga soluţie avînd un aspect formal.

Gruparea proiectelor după axa majoră de compoziţie a pieţei duce la unele concluzii valoroase pentru definitivarea sistematizării pieţei Unirii. Din acest punct de vedere se pot obţine patru categorii de proiecte: cu axa de compoziţie

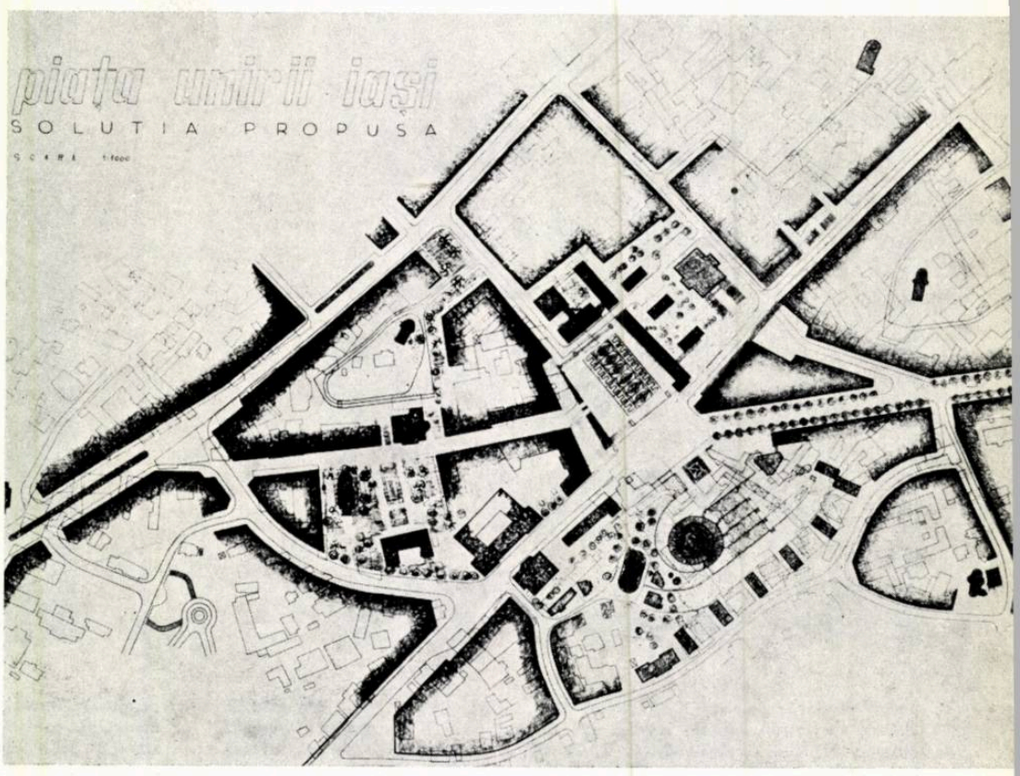

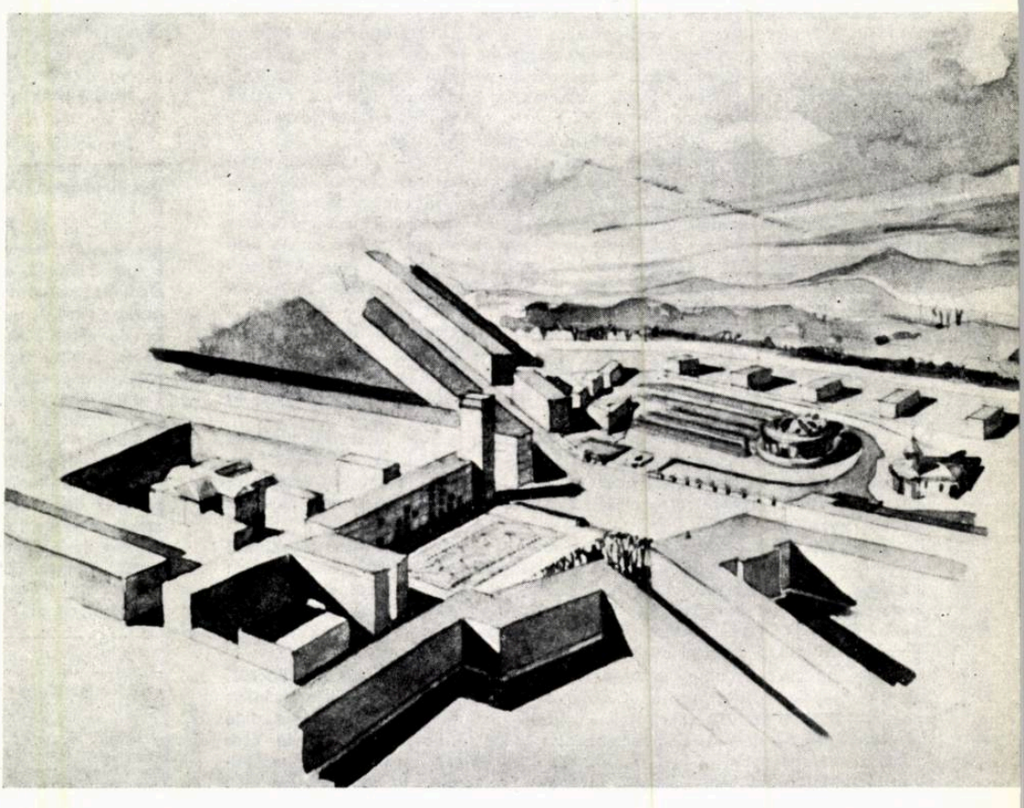

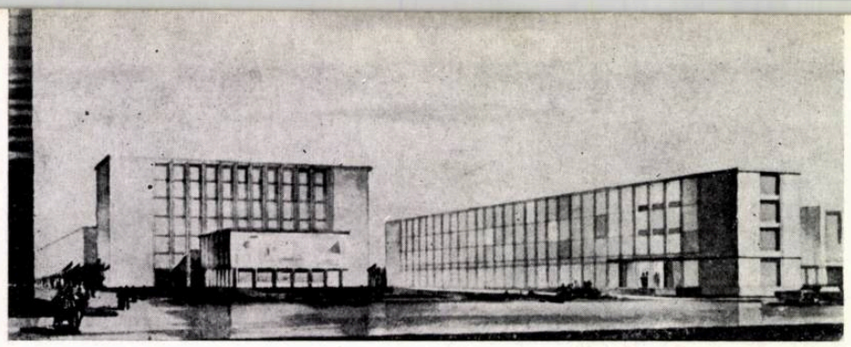

PREMIUL III
Proiect cu motto 12243 — Număr de ordine 29
Autori, arhitecții: Alice Lepădatu, Vladimir Protopopescu

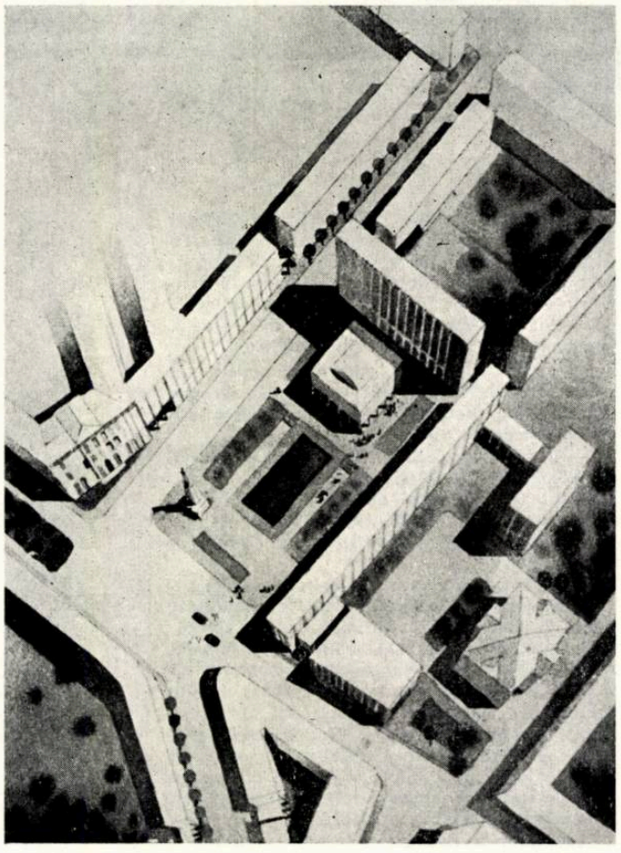

perpendiculară pe străzile Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă (1, 2, 26, 28, 29, 30, 46, 48, 49, 53, 54, 55, 56); cu axa de compoziție paralelă cu străzile Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă (4, 7, 23, 31, 37 — paralel cu strada Lăpușneanu, 38, 44 — paralel cu strada Ștefan cel Mare, 45, 51); cu axa de compoziție pe bisectoarea unghiului format de străzile Filimon Sîrbu — Ștefan cel Mare (3, 21, 24, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 50); cu două axe perpendiculare una pe alta (6, 20, 22, 52, 57, 58).

Majoritatea proiectelor sînt dezvoltate în adîncime față de străzile Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă, sau pe bisectoarea unghiului format de străzile Filimon Sîrbu — Ștefan cel Mare. Această dispoziție permite crearea unui spațiu rezervat circulației (Filimon Sîrbu, Cuza-Vodă, Ștefan cel Mare) și crearea în piață a unei zone rezervate numai pentru mitinguri, așa cum este bine soluționat în proiectul 46 și mai slab în proiectele 33 și 36.

Dezvoltarea pieței paralel cu străzile Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă, datorită denivelării terenului, permite, de asemenea, o separare a circulației vehiculelor față de zona rezervată mitingurilor, însă îngreunează mult rezolvarea unitară a cadrului arhitectural. Un exemplu bun din această categorie este proiectul 31, care însă a complicat și mai mult rezolvarea arhitecturală prin crearea unei alveole pe latura de nord-est a pieței. O rezolvare asemănătoare ca principiu o are și proiectul 7 care, în afara prezentării foarte slabe, are și multe defecte de detaliu.

Problema circulației vehiculelor în piață și necesitatea creării unei legături care să ocolească piața, între străzile 23 August și Ștefan cel Mare, a pus concurenților serioase dificultăți urbanistice. În puține proiecte s-a rezolvat satisfăcător, în ansamblu, problemele de circulație, inclusiv cele ridicate de transportul în comun.

Circulația vehiculelor pe strada Lăpușneanu a fost interzisă în unele proiecte (în special în proiectele 1, 2, 3, 6, 21, 22, 23, 29, 32, 33, 36, 39, 46, 48, 54) ceea ce a fost considerată o măsură justă, avîndu-se în vedere lățimea redusă a străzii, traseul său sinuos și clădirile importante care nu pot fi demolate.

Circulația de tranzit a vehiculelor prin piață se poate face: traversînd piața (5, 24, 28, 42, 47, 52, 55, 57); pe o singură latură (1, 33, 36, 46, 50); pe două laturi (restul proiectelor). O rezolvare urbanistică corectă, în cazul concret al situației de la Iași și al condițiilor programului (piață pentru adunări de masă), este trecerea circulației de tranzit pe o singură latură, așa cum a fost propusă în special în proiectul 46.

Cele patru clădiri importante din piață, cu excepția fostului han Bacalu, au fost menținute. S-a propus dărîmarea sau mutarea următoarelor clădiri: clădirea Sfatului popular (31, 54); clădirea magazinului de produse industriale (4, 24, 44, 50, 53 și mulți alții care propun adăugiri). Fostul han Bacalu este păstrat numai în proiectele 5, 7, 23, 54; clădirea care are la parter restaurantul «Moldova» este păstrată în toate proiectele. În general, nu s-au propus dărîmări prea multe, care să facă proiectele greu de realizat. Trebuie menționat totuși proiectul 44, care dărîmă un mare număr de imobile în bună stare, și proiectul 46, care, pentru a realiza deschiderea pieței pe latura de sud-vest, implică dărîmarea unor imobile puțin importante.

În ceea ce privește arhitectura propriu-zisă a clădirilor din piață este de remarcat faptul că în marea majoritate a proiectelor, chiar și în cele premiate, concurenții au recurs la o prezentare schematică ce nu permite o apreciere calitativă cu privire la arhitectura clădirilor.

La proiectele acestui concurs s-a remarcat o prezentare foarte îngrijită și o preocupare de a pune în valoare cît mai bine soluția aleasă. Cu toate acestea, au existat cîteva proiecte foarte slab prezentate, în special proiectele 7, 20 și 24.

*

Proiectele premiate și menționate au o serie de calități și defecte care, în linii generale, au fost deja analizate pe probleme. Se consideră totuși util, în cadrul acestui articol, de a sintetiza aceste observații pentru fiecare proiect în parte.

Proiectul 46 rezolvă foarte bine circulația în piață și în jurul ei, separă net spațiul rezervat mitingurilor de circulația de tranzit prin piață. Piața are o formă simplă, care permite crearea unui cadru arhitectural corespunzător, clădirea sediului P.M.R. fiind bine pusă în valoare. Ideea deschiderii unei vederi directe spre dealul Galata a fost considerată valoroasă. Trebuie însă remarcat că realizarea acestei idei implică dărîmarea unor imobile și utilizarea ca spațiu verde a unui teren bun pentru construcții. Fațadele noilor construcții din piață sînt prezentate foarte schematic. Turnul nu este justificat din punct de vedere funcțional.

Proiectul 55 creează o legătură importantă între străzile Filimon Sîrbu și Dimitrov, centrul orașului avînd o dezvoltare foarte amplă (fosta Academie Mihăileană, sediul P.M.R., strada Gabriel Pery, piața Operei, Turnul Spiridoniei), compunîndu-se dintr-un complex de piețe și esplanade. Rezolvarea permite dezvoltarea unui cadru arhitectural variat și creează spații pentru amplasarea de locuințe. Spațiul rezervat mitingurilor nu este însă suficient, iar circulația de tranzit este rezolvată defectuos. Clădirea-turn nu este justificată funcțional.*

Proiectul 29 este o rezolvare simplă și rațională, atît a cadrului arhitectural al pieței, cît și a circulației. Amplasarea sălii de adunări (sala deputatului)

** În cadrul juriului, autorul articolului de față a făcut opinie separată în ceea ce privește acordarea unui premiu proiectului 55. La defectele deja semnalate se pot adăuga: greșita rezolvare a laturii de nord-est a pieței (strada prea largă, front nelnchegat, un bloc de locuințe așezat cu latura îngustă spre piață, legat de clădirea sfatului prin intermediul sălii de ședințe); amplasarea defectuoasă a clădirii sediului P.M.R. în zona cea mai joasă a pieței, în plină circulație, micșorînd chiar lățimea străzii Ștefan cel Mare; mijloacele de transport și circulația vehiculelor traversează piața, atît tangențial (pe două laturi), cît și diagonal, împiedicînd manifestațiile și în special mitingurile; arhitectura blocurilor de locuințe (ca volum și fațade) este asemănătoare cu cea a Sfatului popular.*

PREMIUL III

Proiect cu motto 53451 — Număr de ordine 31

Autor, arh. Nicolae Sburcu

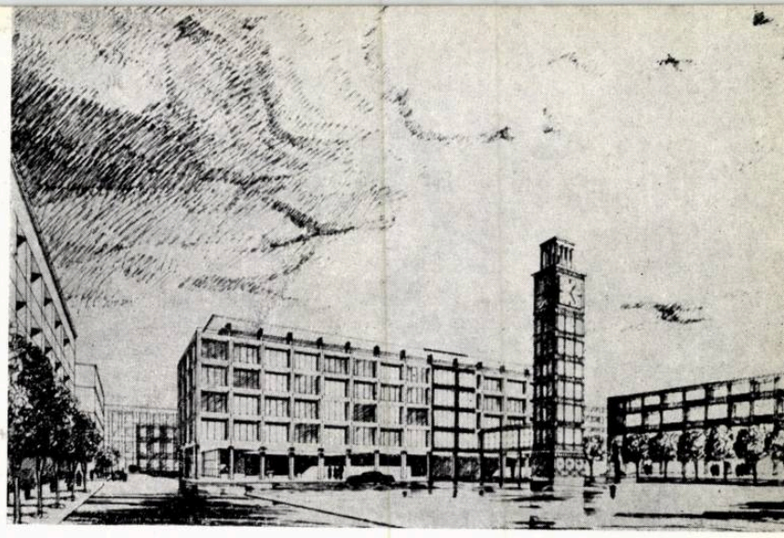

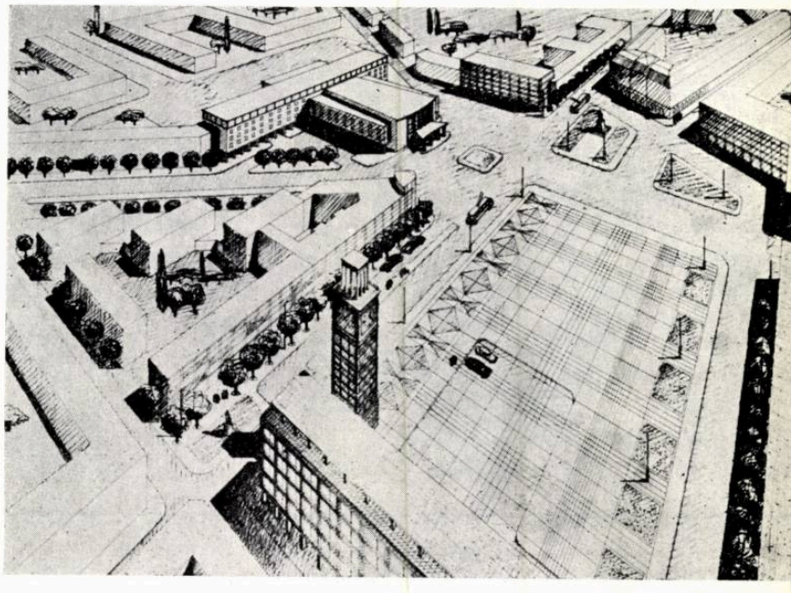

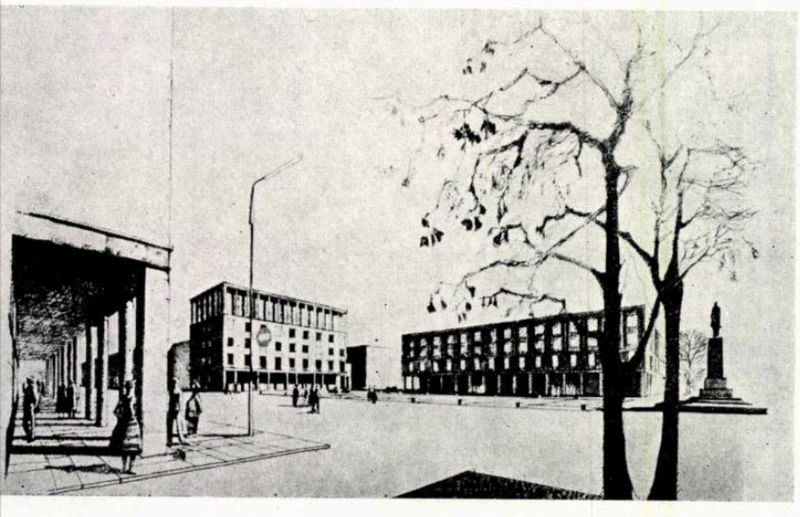

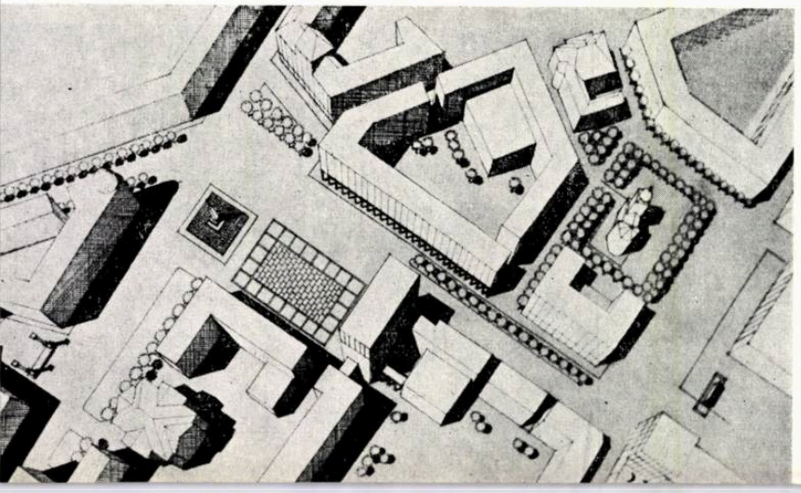

MENȚIUNE

Proiect cu motto 11112 — Număr de ordine 22

Autori, arhitecții: George Filipeanu, Lecn Strulovici

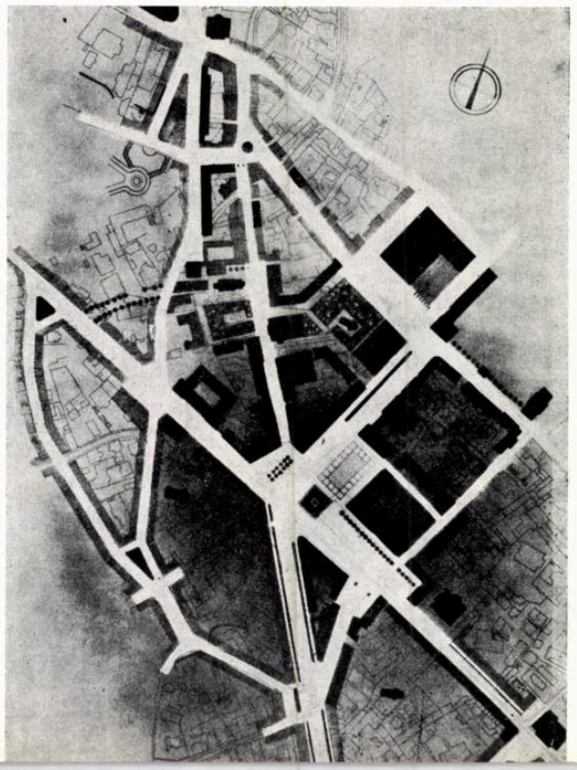

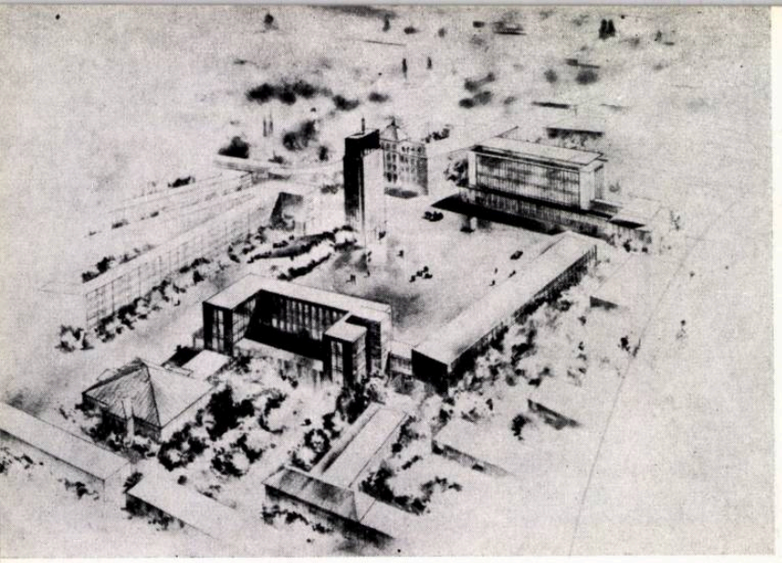

MENȚIUNE

Proiect cu motto 85713 — Număr de ordine 23

Autor, arh. Paul Emil Miclescu

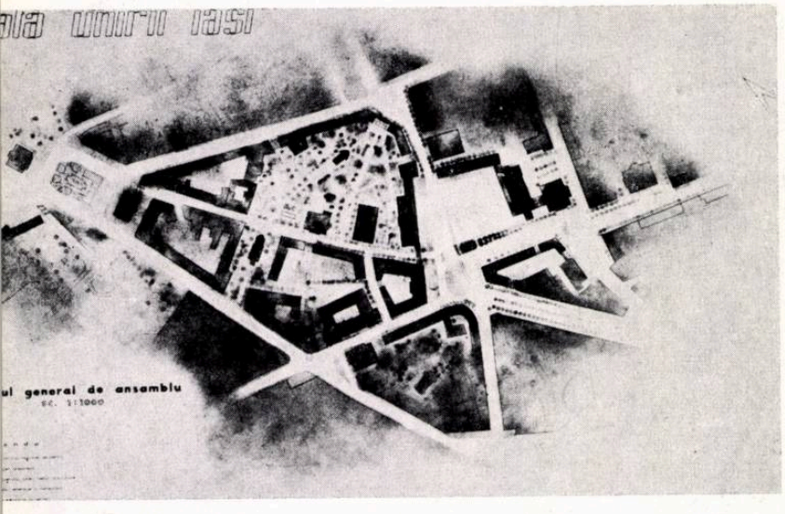

MENȚIUNE EX AEQUO

Proiect cu motto 45350 — Număr de ordine 25

Autori, arhitecții: Tiberiu Niga, Victor Abraham

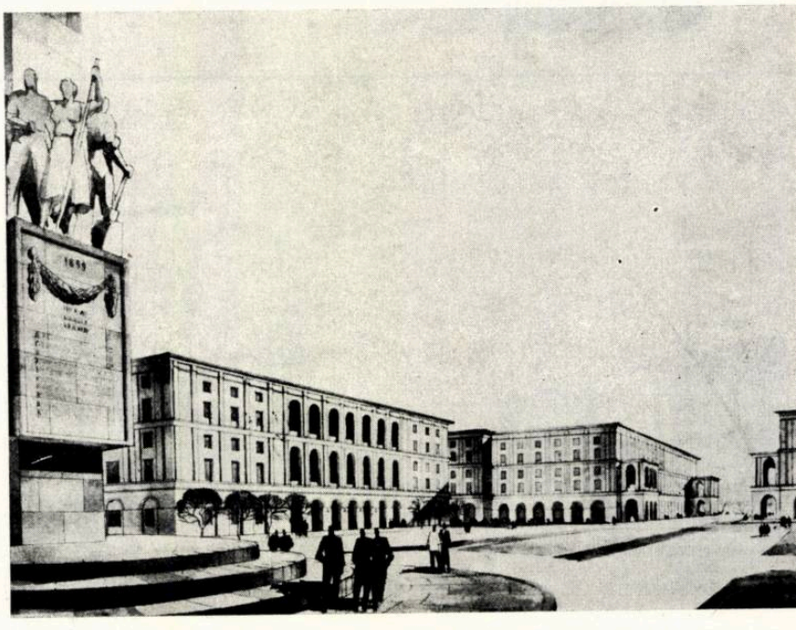

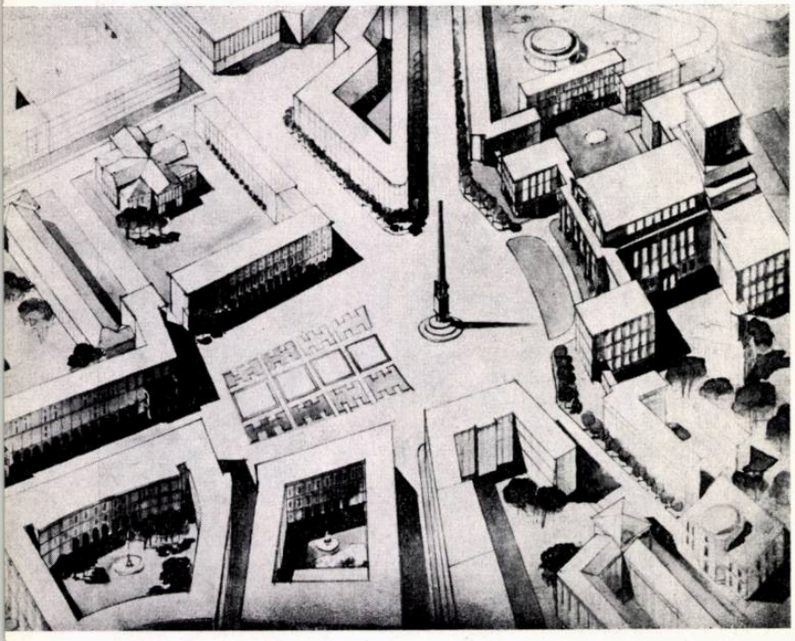

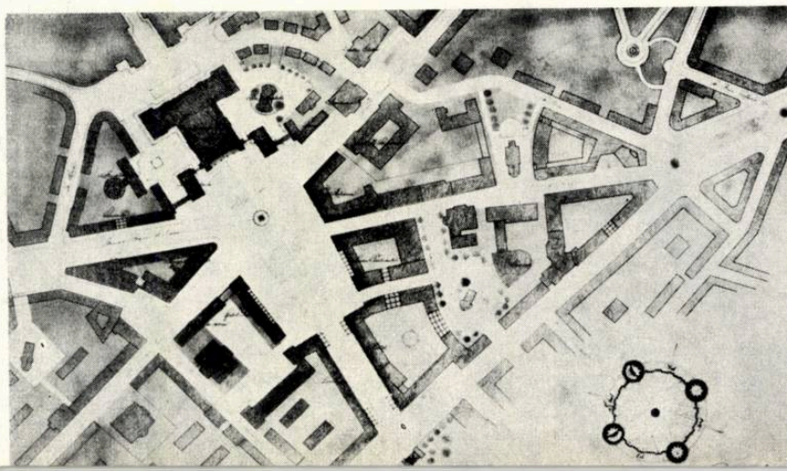

MENȚIUNE EX AEQUO
Proiect cu motto 87678 — Număr de ordine 44
Autori, arhitecții: Pascal Georgescu, Dan Slavici, Ion Ștefan, Constantin Jugurică

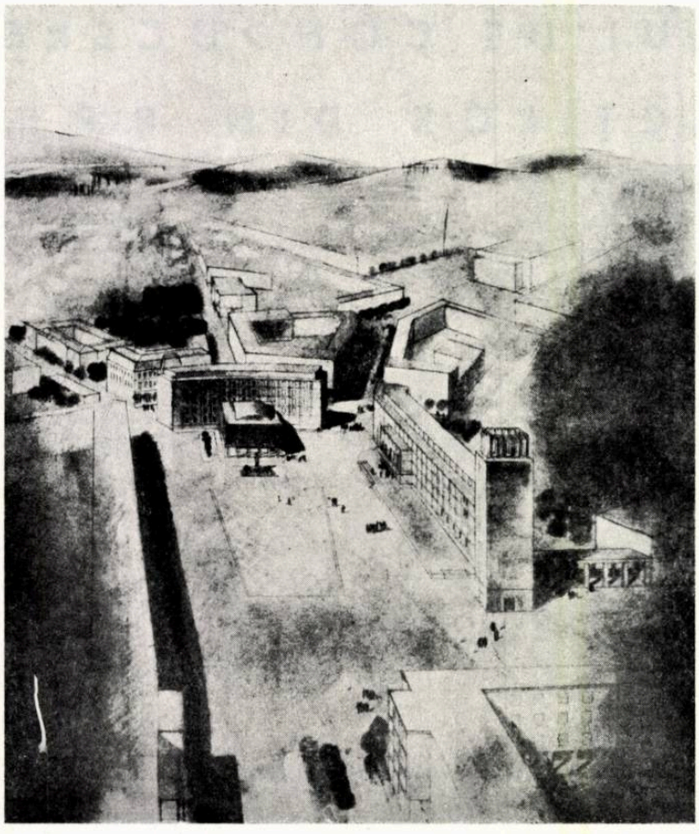

în piață dă unitate întregului ansamblu. Latura de sud-vest a pieței este însă rezolvată nesatisfăcător.

Proiectul 31 bazat pe un principiu asemănător cu proiectul 29, orientează piața de-a lungul axei create de străzile Filimon Sîrbu — Cuza-Vodă. Soluția acestui proiect propune dărîmarea actualei clădiri a Sfatului popular orășenesc și construirea unei clădiri noi pe același amplasament. De altfel, chiar dacă nu se dărîmă clădirea sfatului, piața rămîne unitar compusă. Alveola creată clădirii sediului P.M.R. nu este necesară nici din punct de vedere arhitectural și nici urbanistic. Clădirea turn nu este justificată funcțional.

Proiectul 22 rezolvă bine circulația. Piața are o formă complicată (esplanadă, lărgiri, retrageri), fără o dominantă. S-a dat o importanță justă intrării străzii Lăpușneanu în piață.

Proiectul 23 creează o bună circulație și capete de perspectivă pentru străzile Filimon Sîrbu și Cuza-Vodă. Amplasarea clădirii turn este justificată din punctul de vedere al compoziției urbanistice, însă nu poate fi susținută funcțional. Nu este rezolvată latura de sud-vest a pieței.

Proiectul 25 rezolvă necorespunzător circulația, neexistînd un spațiu rezervat mitingurilor. În mod greșit, compoziția întregii piețe este subordonată clădirii operei. S-a considerat interesantă însă ideea introducerii Turnului Spiridoniei în ansamblul central al Iașului.

Proiectul 44 se bazează pe ideea originală de a axa piața pe cea mai importantă magistrală a Iașului, str. Ștefan cel Mare. În acest fel, clădirea sediului P.M.R. poate căpăta o perspectivă de la mare distanță și cuprinzătoare, și în același timp, prin mascarea clădirii restaurantului «Moldova» arhitectura pieței poate fi unificată. O asemenea soluție antrenează dărîmarea unui număr mare de imobile. Soluția nu este în totul satisfăcătoare în ceea ce privește funcționarea sediului P.M.R. și cu privire la direcția de pătrundere a străzii Ștefan cel Mare în piață. Turnul nu este justificat funcțional.

*

Ca o concluzie a analizei proiectelor prezentate la concurs se pot formula unele propuneri de principiu valabile pentru elaborarea unui proiect de sistematizare de detaliu al acestei piețe:

— În piață este necesar să se despartă net spațiul rezervat mitingurilor.

— Este posibil ca circulația de pe străzile 23 August și Păcurari să se lege cu cea de pe străzile Ștefan cel Mare și Cuza-Vodă, fără să treacă prin piață.

— Este necesar a se crea o legătură carosabilă între strada 23 August și strada Filimon Sîrbu, utilizînd parțial strada Banu.

— Strada Cuza-Vodă va trebui să intre în piață în mod fluent.

— Strada Lăpușneanu este bine să devină o arteră de promenadă.

— Amplasarea clădirii operei în piață duce la mari complicații de compoziție și la minimalizarea clădirilor Sfatului popular și sediului P.M.R. În condițiile temei, este recomandabil să nu se amplaseze clădirea operei în piață.

— Pentru crearea unui cadru arhitectural corespunzător pieței centrale a orașului Iași, clădirea fostului han Bacalu trebuie să fie demolată, iar fațadele clădirii magazinului de produse industriale este necesar să fie refăcute sau completate în funcție de soluția generală arhitecturală aleasă.

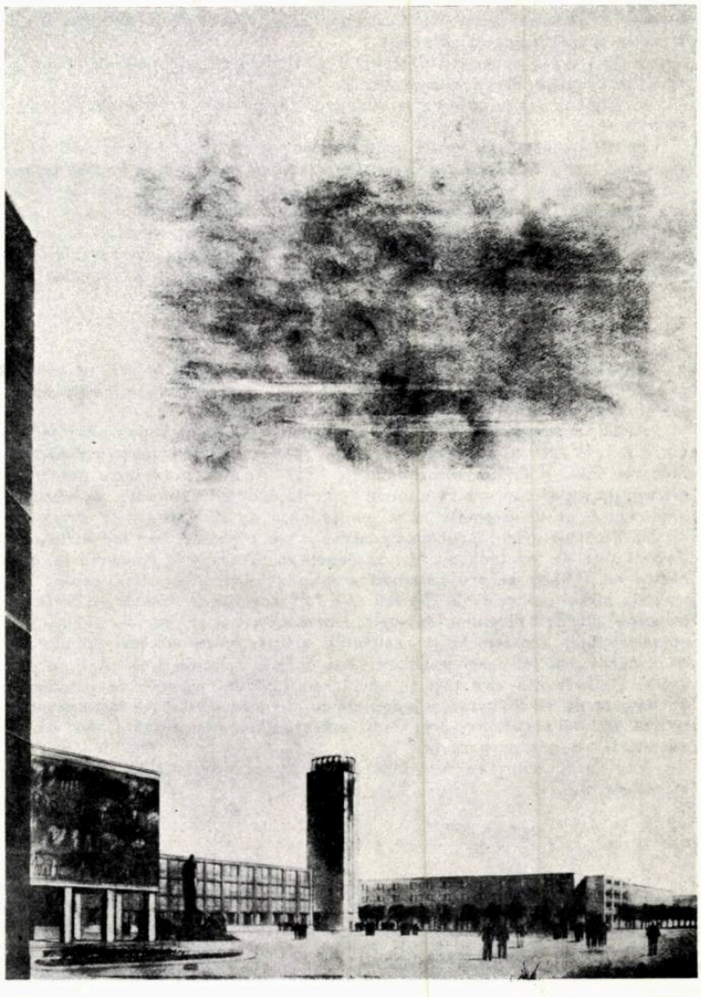

ŞEDINŢA COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R. P. R.

În ziua de 10 iulie a avut loc şedinţa Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. Preşedintele Uniunii Arhitecţilor, acad. prof. arh. Duiliu Marcu, a prezentat o informare asupra îndeplinirii planului de muncă al U.A. pe semestrul I/1959. De asemenea a fost prezentat proiectul noului plan de muncă pe semestrul al II-lea. După discuţii, Comitetul de conducere a aprobat noul plan de muncă.

Redăm prescurtat informarea prezentată asupra îndeplinirii planului pe semestrul I.

Biroul Uniunii prezintă Comitetului de conducere o informare asupra îndeplinirii planului de muncă al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. pe semestrul I/1959.

Obiectivele principale ale activităţii noastre, prevăzute în planul de muncă, au fost următoarele:

1. Sprijinirea organelor şi instituţiilor de stat şi mobilizarea masei arhitecţilor în vederea îndeplinirii sarcinilor cu privire la proiectarea şi construcţia în masă a locuinţelor şi la reducerea costului acestora.
2. Sprijinirea organelor şi instituţiilor de stat şi mobilizarea masei arhitecţilor în vederea îndeplinirii sarcinilor cu privire la sistematizarea şi construcţia oraşelor şi ansamblurilor.
3. Sprijinirea activităţii de creaţie a institutelor regionale de proiectare şi a arhitecţilor din aceste institute.
4. Contribuţia la ridicarea nivelului ideologic şi profesional al arhitecţilor.

În conformitate cu aceste obiective principale, planul de muncă a programat o serie de acţiuni, a căror organizare şi realizare au format preocuparea Biroului şi Secretariatului, a Secţiilor pentru problemele de creaţie şi a Comisiilor de lucru, precum şi a aparatului Uniunii. Cu toate că în această perioadă arhitecţii din institutele de proiectare au fost solicitaţi la intensificarea activităţii de producţie, numeroşi membri şi candidaţi, printr-o susţinută muncă obştească, au participat la realizarea acţiunilor Uniunii.

*

Trecînd în revistă activitatea desfăşurată în aceste 6 luni, se constată că, în linii generale, planul de muncă a fost îndeplinit. Principalele acţiuni planificate au fost duse la îndeplinire.

Astfel, în această perioadă a avut loc plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. la care s-au dezbătut sarcinile arhitecţilor ca urmare a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958. Au fost organizate numeroase discuţii de creaţie, dintre care unele dedicate unor probleme de cea mai mare importanţă, ca de exemplu noile proiecte tip de locuinţe, noile ansambluri de pe litoralul mării, problemele actuale ale construcţiilor industriale ş.a. Zeci şi sute de arhitecţi au fost : ntrenaţi să participe la concursurile organizate de Uniune pentru sistematizarea pieţei Unirii din Iaşi, pentru construcţia pieţei centrale din Ploieşti. Au fost organizate discuţii şi conferinţe în scopul ridicării nivelului ideologic şi profesional al arhitecţilor. Prin numeroase acţiuni, problemele şi realizările arhitectonice au fost popularizate în rîndurile maselor largi populare. S-au întărit relaţiile Uniunii cu organizaţiile similare din alte ţări şi s-au intensificat schimburile de persoane şi documente cu străinătatea şi îndeosebi cu ţările socialiste. Au fost organizate şi alte acţiuni prevăzute, precum şi unele acţiuni neprevăzute, dar a căror necesitate s-a ivit pe parcurs.

Vom arăta cum au fost îndeplinite principalele acţiuni prevăzute în planul de muncă.

*

Principala acţiune care a avut loc în această perioadă a fost cea de-a *V-a plenară a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.* (8—10.II.1959). Plenara a dezbătut sarcinile care revin arhitecţilor ca urmare a hotărîrilor Plenarei din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R. Pentru pregătirea plenarei, la Casa Arhitectului s-a deschis încă la sfîrşitul anului trecut o expoziţie de proiecte şi fotografii de ansambluri şi construcţii de locuinţe. La 13 ianuarie, reprezentanţii I.P.C.T., Proiect-Bucureşti şi I.C.S.O.R. şi coreferenţii Secţiei de construcţii de locuinţe au prezentat în faţa a peste 80 de arhitecţi, proiectele expuse. La şedinţele plenarei — ale cărei lucrări s-au desfăşurat timp de 3 zile — au participat între 250 şi 350 de persoane la fiecare şedinţă, arhitecţi membri şi candidaţi ai U.A. din Bucureşti şi din filialele din ţară, ingineri şi alţi tehnicieni. De asemenea, au participat şi numeroşi reprezentanţi ai ministerelor, departamentelor şi diferitelor instituţii şi organizaţii. Discuţiile la plenară s-au desfăşurat pe baza referatului Biroului U.A. La discuţii au luat cuvîntul 26 de vorbitori.

Referatul şi discuţiile au ridicat şi dezbătut principalele probleme ale activităţii arhitecturale şi îndeosebi problemele privind reducerea costului în construcţii şi realizarea de construcţii de locuit ieftine, bune şi frumoase. În urma dezbaterilor, plenara a stabilit sarcini şi recomandări cu privire la activitatea arhitecţilor, a Uniunii Arhitecţilor, a organelor şi instituţiilor de arhitectură şi construcţii.

În urma plenarei, activitatea Uniunii s-a îmbunătăţit şi s-a intensificat în vederea realizării sarcinilor trasate. Acţiunile organizate de Uniune în perioada care a trecut de la plenară şi care vor fi descrise în continuare, marchează o preocupare mai mare a U.A. în vederea sprijinirii mobilizării arhitecţilor în activitatea de îndeplinire a sarcinilor în construcţii, stabilite de C.C. al P.M.R. şi de guvernul ţării. Concluziile plenarei au fost difuzate în rîndurile arhitecţilor prin prelucrări în filiale şi cercuri, prin publicarea în revistă. De asemenea, concluziile plenarei au fost transmise sub formă de recomandări tuturor ministerelor şi instituţiilor interesate.

În zilele de 17 şi 19 martie a avut loc discuţia de creaţie asupra unor « *Probleme actuale ale arhitecturii industriale* ». Cu contribuţia institutelor de proiectare industrială, au fost supuse dezbaterii problemele principalelor domenii de construcţii industriale (chimie, metalurgie, bunuri de consum etc.). Institutul de studii şi proiectări energetice — I.S.P.E. — şi cercul U.A. din acest institut nu au răspuns chemării noastre şi nu au participat la această acţiune.

În prealabil, la 14 şi 15 martie, un număr de 25 de arhitecţi au participat la o deplasare de studii la cîteva obiective industriale din regiunea Bacău (Oneşti, Săvineşti, Bicaz etc.). Totodată a fost inaugurată la Casa Arhitectului o expoziţie publică de proiecte şi fotografii (deschisă între 14 şi 27 martie) cuprinzînd realizările principale ale institutelor de proiectare industrială. La discuţii au participat 50—60 de arhitecţi. Discuţiile s-au desfăşurat pe baza unui referat prezentat de Secţia pentru construcţii industriale şi agricole. Au luat cuvîntul 12 arhitecţi. Au fost dezbătute probleme ca: reducerea costului construcţiilor industriale, reducerea costului produselor industriale prin proiecte cu soluţii judicioase, tipizarea în construcţiile industriale, colaborarea între arhitect, constructor şi tehnolog în procesul de proiectare etc. Cu toate că, în general, discuţia a fost pozitivă, trebuie remarcat că nivelul discuţiilor ar fi fost mai ridicat dacă în locul unor aspecte organizatorice de detaliu, participanţii ar fi adîncit în mai mare măsură problemele de creaţie în construcţiile industriale.

În zilele de 23 şi 28 aprilie şi 5 mai s-a desfăşurat la Casa Arhitectului o discuţie despre « *Noile ansambluri de odihnă de pe litoral* », cu participarea a 85—100 de persoane la fiecare şedinţă. Pentru pregătirea discuţiei, în zilele de 24, 25 şi 26 aprilie a avut loc o deplasare de studii pe litoral, cu care prilej cei 50 de participanţi au vizitat noile construcţii de la Mamaia, Eforie, Vasile Roaită, Mangalia şi Constanţa. Pentru participanţii la discuţii a fost organizată la Casa Arhitectului o expoziţie de proiecte şi fotografii. Discuţiile s-au desfăşurat pe baza unei prezentări a lucrărilor, făcută de

către colectivul de autori și pe baza unor coreferate prezentate de Secția pentru construcții social-culturale și Secția de urbanism. Au luat cuvîntul 14 vorbitori. Au fost dezbătute problemele principale privind proiectarea și realizarea lucrărilor de pe litoral; problemele urbanistice, edilitare, de amenajare și înverzire a ansamblurilor; problemele funcționale, de cost și de plastică a construcțiilor; problemele folosirii unor materiale noi; problemele de organizare a procesului de proiectare și execuție etc.

O altă discuție de creație a fost cea organizată de Secția pentru construcții de locuințe, cu privire la « *Noile proiecte tip de locuințe* » (26 și 28 mai). Aceste proiecte au fost elaborate la I.P.C.T. în urma sarcinilor trasate de Plenara din noiembrie 1958 a C.C. al P.M.R. Au participat 40—50 de persoane la fiecare ședință, printre care și invitați din trei filiale. Participanții au putut studia proiectele expuse la Casa Arhitectului. Proiectele și problemele privind tipizarea construcțiilor de locuit au fost prezentate auditoriului de către conducerea I.P.C.T. și colectivul de proiectanți. Au luat cuvîntul 8 arhitecți, care au vorbit despre problemele costului locuințelor, funcționarea soluțiilor prezentate, adaptarea proiectelor la condițiile din provincie etc.

O altă discuție de creație organizată cu cîteva zile întîrziere (6—7 iulie) a avut ca temă « *Construcții de locuințe proiectate în I.R.P.* ». La discuții au participat 23 de arhitecți delegați ai filialelor și cercurilor din provincie, precum și arhitecți din București. În total au participat 80 de arhitecți la fiecare ședință. Au prezentat referate delegați din 10 filiale, după care, în cadrul discuțiilor, au luat cuvîntul 20 de vorbitori. Au fost puse în discuție problemele referitoare la proiectarea locală a construcțiilor de locuit, adaptarea proiectelor tip directoare, reducerea costului construcțiilor etc. Concomitent cu această discuție a fost organizată expoziția « *Construcții de locuințe proiectate în I.R.P.* », la care au fost expuse proiecte din 10 institute regionale de proiectare. Cu prilejul acestei discuții, delegații din provincie au vizitat principalele construcții din Capitală.

Discuțiile în cadrul secțiilor au fost și ele organizate conform prevederilor planului. Astfel, la 20 și 27 ianuarie a avut loc discuția asupra proiectului normativelor pentru construcțiile de locuit. Discuția s-a desfășurat în cadrul Secției pentru construcții de locuințe, cu participarea autorilor și a unui număr restrîns de specialiști invitați (25 de persoane). Au mai avut loc: discuția asupra proiectelor pentru sistematizarea pieței Unirii din Iași (2 iunie), cu participarea a peste 60 de arhitecți; discuția asupra proiectelor pentru amenajarea centrului orașului Ploiești (desfășurată la Ploiești în ziua de 5 iunie), cu participarea a cca. 70 de arhitecți și tehnicieni din București și Ploiești, și discuția asupra proiectelor Teatrului Național din Craiova (16 iunie), cu cca. 60 de participanți. Aceste discuții sînt rezultatele concursurilor organizate de Uniune.

Încheind informarea asupra discuțiilor de creație, vom menționa: aceste discuții și-au atins într-o anumită măsură scopul și reprezintă o parte însemnată a activității Uniunii. Totuși, ele ar fi mai eficiente dacă la pregătirea lor s-ar da mai multă atenție asigurării unui nivel mai înalt, prin stabilirea judicioasă a problemelor ce se vor pune în discuție, prin elaborarea unor referate și coreferate de calitate, prin stabilirea unor concluzii etc. De asemenea, la unele discuții de creație poate fi considerată nesatisfăcătoare calitatea discuțiilor înseși, ca urmare, atît a lipsei de participare a unora dintre arhitecții competenți în problema respectivă, cît și a slabului conținut al unor luări de cuvînt. Cu toate că discuțiile de creație au progresat într-o oarecare măsură, ele nu au atins încă nivelul calitativ necesar, și este sarcina noastră, a conducerii și îndeosebi a Secțiilor pentru problemele de creație, să asigure ridicarea calității și prin aceasta a eficienței lor.

*

În acest semestru au fost organizate, pe lîngă discuțiile de creație, și alte cîteva acțiuni specifice pentru ridicarea nivelului ideologic și profesional al arhitecților.

Astfel, cercul pentru studierea problemelor ideologice a ținut 6 ședințe la care s-au discutat, pe baza unui referat, probleme decurgînd din natura și specificul arhitecturii. La aceste discuții au participat regulat sau aproape regulat cca. 15 tovarăși. În cadrul acestui cerc au avut loc cîteva discuții rodnice. Putem considera activitatea acestui cerc ca un început pozitiv, care trebuie continuat și dezvoltat.

În urma acestor discuții s-a ținut o conferință publică intitulată « *Natura și specificul arhitecturii* », în care au fost abordate parte din subiectele discutate. La conferință au participat peste 40 de arhitecți. Aceeași conferință a fost expusă și în fața a peste 20 de arhitecți din provincie.

Au mai avut loc și alte conferințe, și anume: « *Procedee rapide de perspectivă* » (cu cca. 85 de participanți), « *Aspectele economice ale proiectării urbanistice* » (cu cca. 25 de participanți), « *Problemele restructurării și reconstrucției socialiste a orașelor din țara noastră* » (cu cca. 55 de participanți) și « *Experiența activității arhitecturale din R.P.D. Coreeană* » (cu cca. 50 de participanți). De asemenea, au mai fost organizate și două prezentări de « *Noutăți din revistele de arhitectură din străinătate* ». În legătură cu aceste conferințe se remarcă, pe lîngă îndeplinirea numerică a planului, și o oarecare unilateralitate a tematicii și mai ales lipsa subiectelor din domeniul economiei și al tehnicii constructive.

*

În această perioadă s-au desfășurat cîteva concursuri publice organizate de U.A. împreună cu beneficiarii interesați. Au avut loc concursurile « *Piața Unirii din Iași* », cu 44 de proiecte participante și « *Centrul civic al orașului Ploiești* », cu 9 proiecte participante. Pentru participanții la concursul de la Iași, Uniunea a organizat o deplasare documentară. Aceste concursuri au antrenat un număr considerabil de proiectanți la rezolvarea unor probleme profesionale importante. Concursul pentru Ploiești, cu toate că a atras un număr relativ scăzut de participanți, a avut bune rezultate, exprimate prin aceea că cel mai bun proiect a și fost dat în execuție, iar autorii săi au fost însărcinați de Sfatul popular al orașului să dezvolte proiectul.

Din însărcinarea Consiliului de Miniștri, Uniunea a mai participat, alături de D.A.U., la organizarea concursului pentru *Monumentul eroilor clasei muncitoare*. La acest concurs au fost depuse 84 de proiecte, dintre care 6 au participat la faza a II-a, în urma căreia a fost ales proiectul cîștigător.

*

La Casa Arhitectului au funcționat, în toată această perioadă, expoziții de arhitectură conform tematicii prevăzute în planul de muncă. Au fost organizate expoziții de o amploare mai mare, ca « *Proiecte de locuințe din 1958* » și « *Proiecte de construcții industriale* ». Au funcționat de asemenea expoziții pentru susținerea unor discuții de creație, ca « *Construcții noi pe litoralul Mării Negre* », « *Noi proiecte tip de locuințe* », precum și expoziții ale proiectelor prezentate la concursuri, ca « *Teatrul Național din Craiova* », « *Piața Unirii din Iași* » și « *Centrul civic al orașului Ploiești* ». De asemenea, a avut loc în această perioadă și *Expoziția anuală de acuarele, desene și fotografii realizate de arhitecți în cursul anului 1958*.

Expozițiile de la Casa Arhitectului au fost vizitate de arhitecți și uneori și de ingineri, artiști plastici și alți cetățeni.

*

În această perioadă au fost organizate toate deplasările de studii planificate. Astfel, a avut loc deplasarea amintită la Iași, cu durata de o zi (43 de participanți); deplasarea la Bicaz, Săvinești, Onești, Borzești, Piatra Neamț, cu durata de 3 zile (25 de participanți) și deplasarea pe litoral, la Mamaia, Constanța, Eforie, Vasile Roaită și Mangalia, cu durata de 4 zile (50 de participanți). Spre deosebire de trecut, aceste deplasări, după cum se vede, sînt legate și servesc unui anumit scop mai precis: discuție de creație sau concurs. Totuși, va fi necesar și în viitor să organizăm deplasări cu caracter strict documentar.

*

Această activitate de sprijinire a muncii de creație și de educare a maselor s-a desfășurat în cea mai mare măsură la București, la Casa Arhitectului, și într-o oarecare măsură și la filialele din restul țării.

Unele filiale au organizat și în acest semestru o oarecare activitate, constînd din discuții de creație, conferințe și expuneri etc. Totuși, această activitate este încă nesatisfăcătoare.

Biroul, secretariatul și secțiile U.A. s-au ocupat în mai mare măsură ca în trecut de problemele din provincie și au acordat un oarecare sprijin filialelor. Au fost organizate acțiuni (discuții, conferințe, concursuri, deplasări de studii etc.) pentru sprijinirea muncii de creație în provincie, ca de exemplu cele menționate mai înainte, și anume: discuția asupra construcțiilor de locuințe în I.R.P., concursurile pentru sistematizarea centrelor orașelor Ploiești și Iași etc. La unele acțiuni centrale (discuții de creație, deplasări de studii etc.) au fost invitați să participe și arhitecți de la filiale. Au fost trimise filialelor unele materiale documentare pentru conferințe și prelucrări, reviste românești și străine, expoziții și alte materiale. În mod deosebit s-a acordat un sprijin mai susținut filialei din Ploiești.

Totuși, această activitate a fost insuficientă, mai ales în ceea ce privește sprijinirea activității proprii a filialelor. În afară de puține excepții, membrii Comitetului de conducere, cu toate solicitările, nu s-au deplasat la filiale pentru a le ajuta în muncă. Nu am putut asigura filialelor mai multe expoziții, cărți, reviste și alte materiale documentare.

Din cele de mai sus rezultă că atît filialele, cît și Comitetul de conducere, secțiile și aparatul U.A. nu au făcut destul pentru îndeplinirea prevederilor planului cu privire la sprijinirea activității de creație arhitecturale în provincie. Este necesar ca arhitecții din orașele din țară să înțeleagă că problemele lor locale pot fi mai ușor rezolvate dacă filialele vor contribui la aceasta printr-o activitate proprie. Este necesar, totodată, ca membrii comitetului de conducere, secțiile și aparatul Uniunii să acorde un sprijin mai mare activității filialelor.

*

Un mijloc important de sprijinire a activității de creație și de popularizare a arhitecturii este revista « Arhitectura R.P.R. »

Încă din a doua jumătate a anului trecut, conținutul revistei și forma ei de prezentare s-au îmbunătățit foarte mult. Ca urmare, revista este bine primită în rîndurile cititorilor din țară și din străinătate.

Numărul 1 (ianuarie—februarie), dedicat problemelor arhitecturii industriale, și nr. 2 (martie—aprilie), dedicat urbanismului, constituie noi pași înainte în această privință. Aceste numere prezintă numeroase realizări, dintre cele mai importante, din domeniul arhitecturii industriale și al urbanismului. Prezentîndu-le, cele două numere amintite ale revistei tratează totodată și cîteva dintre cele mai importante probleme de creație, de organizare și de metodologie din domeniul proiectării industriale și al sistematizării orașelor. Revista publică și aprecieri și critici, precum și articole de orientare, care reprezintă un real folos pentru arhitecții din acest domeniu.

Numărul 3 (mai—iunie) este de asemenea un număr bogat, cuprinzînd realizări ale I.R.P. și probleme arhitecturale și urbanistice din provincie.

Numărul 4 (iulie—august) este dedicat realizărilor arhitecturale obținute în anii regimului democrat popular.

Revista este condusă de un colegiu și îndrumată de biroul și secretariatul U.A. În acest semestru, colegiul a dus o activitate mai regulată ca înainte.

O însemnată lacună care trebuie semnalată este întîrzierea mare cu care apar numerele revistei noastre. În ultima vreme au fost luate o serie de măsuri și sperăm că nr. 4 va apărea în preajma zilei de 23 August și astfel întîrzierea va fi recuperată.

În prezent, revista apare într-un tiraj de 2 000 de exemplare. 821 de exemplare se vînd prin abonamente, dintre care 204 sînt ale arhitecților. În străinătate se vînd 486 de exemplare prin organizații de comerț, iar 63 de exemplare sînt trimise uniunilor și altor organisme de arhitectură, pe baza acordurilor culturale.

Uniunea noastră s-a preocupat în această perioadă și de studierea unor probleme organizatorice ale activității arhitecturale. Au fost definitivate principiile și formele de organizare a concursurilor publice, care, cuprinse într-un regulament, să stea la baza organizării concursurilor. În prezent este în curs formularea acestor principii, astfel încît în curînd ele vor fi înaintate organelor de stat competente, cu propunerea de a fi legiferate printr-un act normativ de stat.

Au fost studiate și o seamă de aspecte ale practicii proiectării particulare (pentru particulari și pentru instituțiile de stat) și s-a ajuns la concluzia necesității reglementării centrale a acestei activități. Ca urmare, Uniunea a propus organelor de stat competente principiile acestei reglementări, care să asigure îndepărtarea persoanelor necalificate și asigurarea proiectării acestor lucrări de către specialiștii competenți.

În ultima vreme, concomitent cu creșterea activității de arhitectură și construcții în întreaga țară, au crescut și preocupările diferitelor organizații, instituții și organisme culturale și de popularizare față de aceste probleme. În jurnalele cinematografice, în presa cotidiană, în reviste, la televiziune și radio, în expoziții, în ciclurile de conferințe publice ale Societății pentru răspîndirea științei și culturii, în programele turistice etc., problemele arhitecturii ocupă un loc din ce în ce mai mare. La aceasta a contribuit într-o oarecare măsură și Uniunea noastră. Uniunea s-a ocupat uneori direct de elaborarea unor articole și a altor materiale, care au fost publicate și prezentate în « Contemporanul », « Romînia liberă », la televiziune și radio, în revista maghiară « Korunk » etc. De asemenea, am stimulat redacțiile acestor publicații — făcîndu-le să se preocupe direct de asemenea materiale — precum și interesul arhitecților de a scrie materiale de acest fel. Uniunea a propus și a stimulat organizarea de către S.R.S.C. a unor conferințe cu subiecte de arhitectură. Uniunea a sprijinit producerea unui film documentar cu temă de arhitectură.

Totuși, activitatea în acest domeniu este încă insuficientă. Considerăm că organismele de popularizare ar trebui să acorde mai mare importanță problemelor și realizărilor arhitecturale din țara noastră. La rîndul său, Uniunea va trebui să insiste și mai mult în această privință.

*

După cum rezultă din cele arătate pînă acum, în aceste luni, în sălile Casei Arhitectului s-a desfășurat o bogată activitate: discuții de creație, conferințe, prezentări de reviste etc. În fiecare lună au avut loc 2—3 asemenea manifestări la care au participat 50—70 de persoane. În afară de acestea, la Casa Arhitectului au avut loc numeroase întruniri și consfătuiri ale colectivelor de muncă ale Uniunii (cercul de studii pentru problemele ideologice, secțiile de creație etc.).

De asemenea, la Casa Arhitectului au fost organizate diferite manifestări festive cu prilejul unor aniversări și sărbători. Astfel, a avut loc adunarea festivă cu prilejul Centenarului Unirii și adunarea festivă cu prilejul Zilei femeii.

În cadrul Casei Arhitectului au fost organizate și manifestări cultural-recreative: concerte, filme etc. În ultima vreme, din cauza lipsei de interes a membrilor, prezentările regulate de filme au fost suspendate.

Tot în cadrul Casei Arhitectului funcționează biblioteca U.A. Ea cuprinde: 11 222 volume (cărți, albume, reviste și alte publicații). Numărul cititorilor în sala de lectură este de cca. 10 pe zi. În afară de cărți, Uniunea noastră dispune de colecția sa de 4 800 fotografii și 8 000 diapozitive, din care o parte colorate. În acest semestru, fondul nostru de cărți, publicații, fotografii și diapozitive a fost completat cu materiale noi, inclusiv cu cele despre noile realizări din țara noastră.

*

Pe lîngă Uniunea noastră funcționează, după cum se știe, Fondul de Arhitectură. Începînd de la 1 ianuarie a intrat în funcțiune noul Comitet al Fondului de Arhitectură, iar de la 1 februarie, noul regulament de funcționare.

În acest semestru, Fondul de Arhitectură a finanțat acțiunile U.A. cu următoarele sume:

— concursuri de arhitectură	lei	60 000
— deplasări de studii colective și individuale	lei	30 594
— ajutoare de boală, pentru incapacitate de muncă și pentru urmași, acordate unui număr de 46 de persoane (dintre care unora în repetate cazuri)	lei	67 235
— premii pentru lucrări valoroase	lei	3 500
— ajutoare și împrumuturi de creație	lei	2 400
— manifestări culturale	lei	5 300

Menționăm că ajutoarele sociale aprobate se acordă în afara pensiilor de merit plătite de stat arhitecților propuși de U.A. conform Decretului 170/1956.

De asemenea, menționăm că, în prezent, Fondul de Arhitectură are un debit de 76 642 lei, sumă care reprezintă împrumuturile de creație rambursabile de către arhitecții beneficiari. Comitetul Fondului de Arhitectură a întreprins o serie de măsuri pentru ca arhitecții în cauză să ramburseze la termen sumele încasate.

*

În domeniul relațiilor externe, menționăm o serie de activități importante.

Uniunea a menținut în această perioadă relațiile obișnuite cu Uniunea Internațională a Arhitecților.

Conducerea U.I.A. l-a numit pe reprezentantul nostru ca membru în noua comisie de lucru a U.I.A. pentru construcții și echipament sportiv. Sesiunea de constituire a acestei comisii a și avut loc recent la Varșovia, cu participarea delegatului nostru.

În luna aprilie, la București, a fost deschisă timp de două săptămîni expoziția U.I.A. « *Construcția și reconstrucția orașelor 1945—1957* », prezentată prima oară la Moscova cu prilejul Congresului al V-lea al U.I.A. Deschiderea expoziției a avut loc în prezența reprezentanților forurilor de răspundere din domeniul arhitecturii și construcțiilor, culturii și relațiilor cu străinătatea. Expoziția a fost vizitată zilnic de sute de persoane.

În acest semestru a început și s-a desfășurat aplicarea acordurilor culturale și a înțelegerilor încheiate pe această bază între Uniunea noastră și uniunile de arhitecți din alte țări. În conformitate cu acestea, are loc un schimb de reviste și publicații între noi și uniunile din țările socialiste. De asemenea, se trimit direct unor uniuni și publicații de arhitectură sau prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, materiale pentru popularizarea arhitecturii noastre în străinătate. A început și schimbul de persoane prevăzut în acordurile culturale. Pînă acum țara noastră a fost vizitată de cîte un arhitect maghiar și bulgar. Uniunea a sprijinit un grup de 35 de arhitecți turiști sovietici, pentru ca aceștia, în călătoria lor, să cunoască realizările noastre arhitecturale. Celelalte călătorii ale arhitecților străini în țara noastră și ale arhitecților noștri în țările prietene vor avea loc în semestrul al II-lea.

*

Situația organizatorică a Uniunii în momentul de față este următoarea:
— membri 804, dintre care 672 în București și 132 în provincie;
— candidați 192, dintre care 142 în București și 50 în provincie;
— filiale în țară 12;
— cercuri în București 25 și în provincie 4.

În acest semestru, majoritatea membrilor și candidaților U.A. din București au fost cuprinși măcar într-o oarecare măsură în activitatea U.A. Totodată, a crescut numărul activiștilor U.A., adică al acelor membri care depun o activitate obștească oarecare. Totuși lărgirea activului obștesc al Uniunii și totodată ridicarea conștiinței și spiritului de răspundere al membrilor în ceea ce privește activitatea obștească continuă să rămînă o sarcină importantă. Mai ales trebuie criticați acei membri care, cu toate că au beneficiat în toți anii de activitate a U.A., de o serie de avantaje, ca: deplasări în străinătate și în țară, ajutoare și împrumuturi de creație, premii ale Fondului de Arhitectură, ajutoare sociale etc., nu înțeleg să depună activitate pentru susținerea Uniunii, pentru îndeplinirea sarcinilor pe care le are Uniunea noastră.

În legătură cu aceasta, menționăm că majoritatea membrilor au răspuns chemării conducerii U.A. în privința lichidării restanțelor de cotizații. Cei care nu au înțeles insistențele care s-au depus în repetate ori, au fost îndepărtați din rîndurile U.A. Este necesar ca în semestrul următor să fie lichidate toate restanțele de cotizații ale tuturor membrilor.

*

Spre deosebire de anii trecuți, încă de la sfîrșitul anului 1958 și mai ales în acest semestru, secțiile Uniunii pentru problemele de creație și comisiile de lucru au avut un rol important în îndeplinirea sarcinilor. Toate cele patru secții, și anume Secția pentru construcțiile de locuințe, Secția pentru construcții social-culturale, Secția pentru construcții industriale și agricole, Secția pentru urbanism, s-au ocupat de organizarea discuțiilor de creație prevăzute în plan. La rîndul lor, comisiile de lucru, și anume Comisia pentru problemele organizatorice ale arhitecturii și Comisia pentru ridicarea nivelului ideologic și profesional, s-au ocupat și ele de organizarea acțiunilor prevăzute. O activitate mai redusă a depus Comisia pentru concursuri.

Dacă secțiile și comisiile, ca organisme colective, au activat într-o anumită măsură, nu același lucru se poate spune despre toți responsabilii și toți membrii secțiilor, individual. Unii dintre ei au activat foarte puțin, ba chiar de loc.

În general, trebuie să spunem că secțiile nu au devenit încă acele organisme puternice și de sine stătătoare care să fie în stare ca, sub îndrumarea conducerii Uniunii, să se preocupe de toate problemele domeniului arhitectural respectiv și să organizeze activitatea corespunzătoare a Uniunii. Dacă dorim să fim în cea mai largă măsură o organizație de masă, obștească, trebuie să tindem spre aceasta.

O contribuție importantă în îndeplinirea sarcinilor U.A. a adus aparatul Uniunii, activiștii și salariații acestui aparat.

Biroul Uniunii a lucrat în această perioadă în mod obișnuit. El a urmărit pe parcurs diferite sarcini, iar la mijlocul semestrului a trecut în revistă stadiul îndeplinirii sarcinilor, luînd măsurile corespunzătoare. Misiunea Biroului a fost îngreunată prin faptul că majoritatea membrilor săi au sarcini multe și însemnate în producție. De asemenea, în ultimele luni, și Secretariatul este descompletat, ceea ce de asemenea a reprezentat o greutate în muncă. La acestea trebuie adăugat că și numeroși alți membri ai comitetului de conducere, activiști din secții și comisii, precum și masa mare a membrilor au sarcini mari și numeroase în producție, ceea ce îngreunează posibilitățile lor de activitate în cadrul Uniunii.

*

În încheiere informăm Comitetul că în conformitate cu concluziile plenarei a V-a a U.A., în luna decembrie a acestui an urmează să aibă loc Congresul arhitecților din R.P.R., care urmează să dezbată « *Problemele actuale ale arhitecturii din R.P.R. și sarcinile care revin arhitecților* » și totodată să efectueze alegerile organelor de conducere. Au și început, într-o oarecare măsură, pregătirile pentru stabilirea unei tematici, atît pentru materialele congresului, cît și pentru expoziția ce se va deschide cu acest prilej. Va trebui ca întreaga noastră activitate din semestrul următor să aibă în centrul ei pregătirea și asigurarea succesului acestei importante acțiuni.

СОДЕРЖАНИЕ

XV-АЯ ГОДОВЩИНА ОСВОБОЖДЕНИЯ РОДИНЫ

Этот номер журнала посвящен пятнадцатой годовщине освобождения нашей родины.

В передовой статье ВЕЛИКИЙ ПРАЗДНИК (стр. 3) анализируются великие достижения, отмеченные нашим народом за пятнадцать лет, истекших со дня 23 августа 1944 года — день, когда в нашей страны фашистская диктатура была свергнута вооруженным народным восстанием. Отметив огромные возможности, которые народно-демократический строй открыл перед всем народом на пути свободного творческого труда, автор статьи подводит итоги успехов, достигнутых за эти годы в области строительства нашими архитекторами, техниками и строителями.

Освобождение страны и установление народно-демократического строя внесли коренные изменения и в нашу область деятельности. Под руководством Румынской рабочей партии наш народ строит социализм, создает новое народное хозяйство, на базе которого расцветает новая жизнь.

Этой новой жизни служит наша новая архитектура, создающая для трудящихся человеческие условия быта, на высоте их нового достоинства: современные, благоустроенные и красивые жилые дома, входящие в гармоничные ансамбли, строения для промышленности и сельского хозяйства, оснащенные новейшим оборудованием и установками, с соответствующими культурно-бытовыми придатками, и обеспечивающие здоровые и культурные условия работы, здания культурных и учебных заведений, больницы и поликлиники, стадионы и спортивные базы.

Архитектуры РНР гордятся вкладом, который они внесли и вносят в строительство социализма в нашей стране.

С большими трудовым подъемом развертывая обширную творческую деятельность, борясь за выполнение в наилучших условиях крупных задач, связанных с огромным объемом осуществляемого из года в год строительства, архитекторы нашей страны стараются проектировать как можно более дешевые, комфортабельные и красивые здания, способствуя неуклонному повышению жизненного уровня трудящихся масс.

Под заглавием 23 АВГУСТА, ПРАЗДНИК ОСВОБОЖДЕНИЯ (стр. 18) в журнале опубликован ряд материалов, посвященных славной годовщине, аз подписью акад. арх. Дуилиу Марку, председателя Союза архитекторов РНР, проф. арх. Октава Доическу, члена бюро Союза архитекторов РНР, доцента арх. Асканио Дамиана, члена бюро Союза архитекторов РНР, кандидата наук, арх. Бориса Грюнберга, члена бюро Союза архитекторов РНР, арх. Родики Чобану, арх. Мирчи Дима, арх. Штефана Гоноса, секретаря клужского филиала Союза архитекторов РНР, арх. Чезара Лэзэреску.

НОВЫЕ ЗДАНИЯ В БУХАРЕСТЕ

Проф. Арх. Х. Майку — НОВЫЙ ЗАЛ ДВОРЦА РУМЫНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ (стр. 22). По инициативе руководства партии и правительства при Дворце Румынской Народной Республике строится вместительный зал (на 1 300 мест) для съездов, митингов, совещаний, спектаклей, концертов и показа кинофильмов. Стройка открылась 15 ноября 1958 года, а сдан в эксплуатацию зал будет 30 декабря 1959 года.

Место, на котором строится этот зал, было выбрано в результате общего плана градостроительства, в результате которого будет по-новому оформлена площадь Республики и площадь, которая в настоящее время строится подле зала.

Новый зал будет связан с двумя центральными залами Дворца Республики промежуточным корпусом, в который — помимо монументальной лестницы — войдет и ряд кабинетов и залов, необходимых для проведения конгрессов.

Доступ в зал будет обеспечен входами с новой площади, а также и через Дворец РНР и промежуточный корпус. Зал будет иметь форму подковы со ступенями, которые обеспечат хорошую видимость сцены; потолок будет устроен с двойной кривизной и выполнен из отдельных полос, постепенно спускающихся к сцене, образуя подобие огромной раковины, освещенной вдоль своих продольных ребер и промежутков между поперечными полосами.

Несущая структура основана на отдельных полках их простого бетона и железобетоных вкладышах из для центральных столбов. Остов является результатом сочетания рам с вертикальными диафрагмами и прекрытиями. Для покрытия зала используются металлические фермы, опирающиеся в одном направлении и связанные в верхней своей части железобетонным полотном.

Зал дополняет ряд установок — осветительная, радио, телевидение, усилительная, и для переводов, а также и другие, оснащенные современной аппаратурой.

Арх. А. Моисеску — ЖИЛЫЕ ДОМА НА ПЛОЩАДИ ПЕРЕД НОВЫМ ЗАЛОМ ДВОРЦА РНР (стр. 30). В огромную стройку реконструкции столицы входит и строительство ансамбля многоквартирных домов, которые будут выстроены вокруг площади нового зала Дворца РНР. Это будет первый цельный и гармоничный архитектурный ансабль в центре Бухареста. В него, помимо нового зала, войдут и девять многоквартирных домов, выстроенных по типовым секциями, спроектированным Проектным институтом типового строительства; эти дома пополнят фронты площади. Из них три больших дома, расположенных перед залом, образуют как бы один единственный обьем, сильно подчеркнутый контрастами света и тени лоджии, балконов и портиков первого этажа перед магазинами. Дома эти будут иметь десять этажей за одним только исключением: дом, расположенный в юго-западном углу площади, будет иметь партер, бельэтаж и пятнадцать этажей, отмечая своим вертикальным силуэтом конец важнейщей перспективы — доступ на Лютеранскую улицу.

В эти новые дома войдут примерно тысяча квартир, из них, около 60 проц. будут иметь две комнаты и примерно 40 проц. — 3 комнаты. Помимо этого, будут и 16 квартир в 4 комнаты и 36—отдельных комнат с удобствами.

Достигнут чрезвычайно хороший коэффициент K_3—0,56. Кухни сняты с фасадов, что позволило полностью унифицировать фасадные пролеты — все в 4 метра. Сантехнические установки сборные и одинаковые для абсолютно всех типов квартир.

Простое и ясное решение плана, неперерывность продольных стен, отделяющих лестницы и дворы от квартир, сделали возможным применение строительной системы со стенами из монолитного бетона толщиной 15 см, уложенными в инвентаре опалубки.

Благодаря осуществлению этих инвентарных опалубок из высококачественной клеенной фанеры можно будет избежать необходимости штукатурить внутренние стены, на которые будет непосредсдственно накладываться обои, сокращая в то же время и количество операций на стройке.

Себестоимость квартир довольно низкая (примерно 1 400 лей кв. метр жилой площади и примерно 750 лей кв. метр застроенной площади), если считаться с современным комфортом и высококачественной отделкой, которой будет достигнуты в этих квартирах.

ГОРОДСКОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. В. Себестиен — ПЛАНИРОВКА ЦЕНТРА ГОРОДА ГАЛАЦА (стр. 35). Как и в остальных городах страны, в Галаце подъем социалистического строительства выразился в целом ряде крупных капиталовложений.

Галац сильно пострадал от войны и землетрясения, и это потребовало разработки эскизного проекта планировки, который мог бы обеспечить городу плановое и целесообразное развитие.

Эскизный проект был принят Советом Министров в 1955 году, а задание по общему проектированию — разработано и утверждено в 1956 году. Общий план, в той форме, в которой его предлагает в настоящее время Центральный институт планировки городов и сел (ИКСОР) отличается от проектного задания 1956 года лишь небольшими детальными изменениями.

В этой статье, после анализа различных этапов проектирования, касающихся размещения новых дотаций, оказавшихся необхомыми в ходе изучения, предпринимается анализ сравнительных решений, разработанных для строительства многоквартирных домов вдоль городской эспланады. Эти сравнительные решения были необходимыми для достижения как можно более низкой себестоимости в зависимости от основание, от стоимости работ по благоустройству, необходимых разрушений, общего замысла оформления эспланады и т.д..

В настоящее время в Галаце построено шесть многоквартирных домов, связывающих проспект Республики с площадью, и идут работы по окончательной отделке других трех крупных домов, образующих боковые стены центральной площади. Предприняты также и работы по украшению площади зелеными пространствами и декоративными элементами.

Арх. Б. Грюнберг — ПЛАНИРОВКА ГОРОДА ЯССЫ (стр. 40). Реконструкция города Яссы — одна из труднейших и вто же время интереснейших проблем градостроительства в нашей стране.

Город украшают многочисленные исторические памятники большой художественной ценности, создающие живописные и разнообразный городской пейзаж. Появление в годы народно-демократического строя крупных промышленных предприятий и развитие высших учебных заведений придали городу определенный профиль: это главный политический, экономический и культурный центр Молдовы. Все бэлее и более широко развертывающаяся кампания строительства жилых домов и культурно-бытовых обьектов создает необходимые предпосылки для реконстуркции города в его совокупности и, таким образом, выдвигает на первый план вопросы планировки.

В статье анализируются проекты планирования города, разработанные в период 1954-1956 гг., а также и ряд проектов детальной планировки, составленных в 1958-1959гг с целью обеспечить осуществление капитальных вложений, предусмотренных на последующие годы. Опыт, накопленный на основе этих проектов, послужит для составления нового эскизного проекта планировки города Яссы, как и для реконструкции других городов, при которой возникают подобного рода проблемы.

КОНКУРСЫ

Арх. Тр. Кицулеску — КОНКУРС ПО ПЛАНИРОВКЕ ЯССКОЙ ПЛОЩАДИ ОБЪЕДИНЕНИЯ (стр. 44). Ясская Площадь Объединения — гражданский и административный центр города с оживленным уличным две движением.

Необходимость конкурса по планировке этой площади возникла в результате стремления местных органов власти построить в первой очереди ряд жилых домов в центральной зоне города, как и в результате недостатка работ по планировке, которые позволили бы найти для этой площади соответствующее решение.

После изложения нынешнего положения вещей в этой части города, а также и требований программы и задач, которые должны быть разрешены, проводится детальный и сравнительный анализ различных решений, представленных на конкурс.

Далее пространно анализируется каждый премированный проект, причем излагаются и критерии, согласно которым жюри присудило премию.

Исхода из анализов этих проектов и выведенных заключений, автор формулирует несколько принципальных предложений, которые могут быть использованы при составлении проекта детальной планировки этой площади.

ХРОНИКА (стр. 54) содержит отчет о выполнении рабочего плана Союза Архитекторов РНР за первое полугодие 1959 г. зачитанный на совещении правления Союза архитекторов от 10 июля с. г.

LE XV-e ANNIVERSAIRE DE LA LIBÉRATION DE LA PATRIE

Ce numéro de la revue est dédié au XV-e anniversaire de la libération de notre patrie.

L'éditorial, LA GRANDE FÊTE (p. 3) examine les réalisations obtenues par notre peuple pendant les 15 années qui ont passé depuis le 23 Août 1944, date de l'abolition, par l'insurrection populaire, de la dictature fasciste de notre pays. Soulignant les possibilités immenses ouvertes par le régime de démocratie populaire au travail créateur libre du peuple tout entier, l'article passe en revue les succès obtenus pendant ces années — par les architectes, techniciens et constructeurs — dans le domaine des constructions.

La libération du pays, l'instauration du régime de démocratie populaire, ont aussi amené des changements profonds dans notre domaine d'activité. Sous la direction du Parti Ouvrier Roumain, notre peuple construit le socialisme, une économie nouvelle sur laquelle se base une vie nouvelle.

Notre nouvelle architecture est aussi au service de cette vie nouvelle qui crée un cadre digne et humain à notre peuple travailleur: des bâtiments modernes de logements beaux et confortables, sis en ensembles harmonieux, des constructions pour la production industrielle et agricole, pourvues d'équipement et installations modernes, d'annexes sociales appropriées dans lesquelles le travail se poursuit dans des conditions dignes et saines, des constructions culturelles et d'enseignement, des hôpitaux et des cliniques, des stades et complèxes sportifs.

Les architectes de la R.P.Roumaine sont fiers de leur contribution à la construction du socialisme dans notre pays.

En menant avec enthousiasme une vaste activité créatrice, s'efforçant de satisfaire dans les meilleures conditions possibles les grandes tâches imposées par l'immense volume de constructions réalisées chaque année, les architectes de notre patrie font des efforts pour élaborer des constructions aussi économiques, aussi confortables et jolies que possible, en contribuant ainsi à l'élévation continuelle du niveau de vie des masses travailleuses.

Sous le titre 23 AOÛT, LA FÊTE DE LA LIBÉRATION (p. 18) la revue publie une série d'articles consacrés au grand anniversaire, signés par: l'acad. prof. arch. Duiliu Marcu, président de l'Union des Architectes de la R.P. Roumaine, prof. arch. Octav Doicesco, membre du Bureau de l'Union des Architectes de la R.P.R., conf. arch. Ascanio Damian, membre du Bureau de l'Union des Architectes de la R.P.R., Boris Grünberg, architecte, candidat en architecture, membre du Bureau de l'Union des Architectes de la R.P.R., Rodica Ciobanu, architecte, Mircea Dima, architecte, Stefan Gonosz, architecte, secrétaire de la section de Cluj de l'Union des Architectes de la R.P.R., Cezar Lazaresco, architecte.

CONSTRUCTIONS NOUVELLES DANS LA CAPITALE

Prof. arch. H. Maico — LA NOUVELLE SALLE DU PALAIS DE LA R.P. ROUMAINE (p. 22). À l'initiative des dirigeants du parti et de l'état, on construit dans le cadre du Palais de la R.P. Roumaine une grande salle à 3300 places qui servira pour des congrès, meetings, conférences, spectacles, concerts et cinéma. La chantier a été ouvert le 15 Novembre 1958, et la salle sera ouverte le 30 Décembre 1959.

L'emplacement a été choisi après une étude urbanistique d'ensemble qui réalise le futur cadre de la place de la République, ainsi que de la nouvelle place qu'on est en train de construire en ce moment autour de la salle.

La nouvelle salle sera reliée aux deux salles centrales du Palais de la République par un bâtiment de liaison qui comprend aussi, en dehors d'un escalier monumental, des bureaux et des salles de travail nécessaires au congrès.

L'accès dans la salle peut se faire par les entrées de la place nouvellement créée, ainsi que par le Palais de la R.P.R. et le bâtiment de liaison.

La salle est en fer à cheval avec des gradins qui assurent une bonne visibilité vers la scène; le plafond a une double courbure et il est conçu en tranches décalées qui descendent vers la scène, en donnant l'image d'un immense coquillage éclairé tout au long de ses nervures longitudinales et des espaces de décalage entre les tranches transversales.

La structure de résistance est sur semelles isolées en béton simple et coussinets en béton armé pour les piliers centraux; le squelette proprement-dit est réalisé par l'ensemble des cadres, diaphragmes verticaux et planchers. La salle est couverte de fermes métalliques appuyées sur une seule direction et reliées à la partie supérieure à un voile en béton armé.

Une série d'installations d'éclairage, radio, télévision, amplification et traduction, etc., pourvues d'équipement moderne, viennent compléter cette salle.

A. Moisesco, architecte — LOGEMENTS SITUÉS PLACE DE LA NOUVELLE SALLE DU PALAIS DE LA R.P.R. (p. 30). La construction de l'ensemble de blocs de logements qui formeront le cadre de la place de la nouvelle salle du Palais de la R.P.R. fait partie du vaste chantier de reconstruction de la Capitale. Ce sera le premier ensemble architectural harmonieux, unitaire du centre de Bucarest, comprenant, en dehors de la nouvelle salle, 9 blocs de logements — sur sections-type élaborés à l'IPCT (Institut de projets de constructions-type) — qui complètent les fronts de la place; parmi ces bâtisses, les trois blocs sis devant la salle formeront en apparence un seul volume fortement accentué par les contrastes d'ombre et de lumière des loggias, balcons et portiques du rez-de-chaussée, devant les magasins. Les blocs comprendront un rez-de-chaussée et 9 étages, excepté celui du coin Sud-Ouest de la place qui aura un rez-de-chaussée, mezzanine et 15 étages, en mettant ainsi comme un point final à la perspective la plus importante: l'accès depuis la rue Luterana.

Les nouvelles constructions comprendront environ 1000 appartements dont environ 60% à deux chambres, et environ 40% à trois pièces; il y aura en plus 16 appartements à 4 pièces et 36 garçonnières.

Le coefficient K_s réalisé est très bon (0,56); les cuisines ont été éliminées de la façade ce qui a permis l'unification totale des travées de la façade à 4,00 m. Le sanitaire est prefabriqué, unique pour absolument tous les types d'appartement.

La solution du plan, simple et claire, la continuité des murs longitudinaux qui séparent les escaliers et les cours des appartements, ont rendu possible l'utilisation du système constructif avec des murs en béton monolythe (15 cm d'épaisseur) moulés en coffrages d'inventaire.

Grâce à ces coffrages, faits en plaqués de bonne qualité on pourra eviter de maçonner les murs intérieurs, sur lesquels on appliquera directement le papier-tenture, en réduisant en même temps le nombre des opérations sur le chantier.

Le prix de revient des appartements est assez bas (env. 1400 lei/m² habitable et env. 750 lei/m² construit), si on tient compte du confort moderne ainsi que des finissages de bonne qualité qui seront réalisés.

URBANISME

V. Sebestyén, architecte — ÉTUDES POUR L'AMÉNAGEMENT DU CENTRE DE LA VILLE DE GALAȚI (p. 35). Tout comme dans les autres villes du pays, à Galați aussi l'élan de la construction socialiste est souligné par une série d'investissements majeurs.

La ville de Galați a eu à souffrir beaucoup de dégats par suite de la guerre et du tremblement de terre, ce qui a imposé l'établissement d'une esquisse d'aménagement qui puisse assurer le développement rationnel de la ville.

L'esquisse d'aménagement élaborée a été approuvée par le Conseil des Ministres en 1955 et le projet général a été élaboré et approuvé en 1956. Le plan d'ensemble proposé aujourd-hui par l'ICSOR ne diffère que très peu du projet de 1956.

Après l'analyse des différentes étapes de l'élaboration du projet en ce qui concerne l'emplacement des nouvelles dotations qui ont paru nécessaires pendant l'étude, l'article examine les solutions comparatives élaborées pour la construction d'un nombre de blocs le long de l'esplanade de la ville. Ces solutions comparatives ont été nécessaires pour obtenir un prix de revient aussi peu élevé que possible, en fonction du terrain, du coût des travaux édilitaires, des démolitions nécessaires, de la conception générale de l'esplanade, etc.

En ce moment, 6 blocs qui relient le boulevard de la République à la place proprement-dite ont été construits à Galați et l'on est en train de finir 3 autres blocs importants qui forment les côtés de la place centrale. On a commencé aussi les travaux d'aménagement de la place avec des pelouses et des éléments décoratifs.

B. Grünberg, architecte — AMÉNAGEMENT DE LA VILLE DE IASSY (p. 40). La reconstruction de la ville de Iassy est l'un des problèmes les plus ardus et les plus interessants de l'urbanistique de notre pays.

De nombreux monuments historiques de grande valeur artistique marquent le relief de la ville, en formant un cadre urbain varié et pittoresque. L'apparition d'importantes industries et le développement des écoles et universités au cours des années du régime de démocratie populaire ont fait de Iassy le principal centre politique, économique et culturel de la Moldavie. La campagne de construction de logements et bâtiments sociaux-culturels qui est menée intensivement, crée les premisses de la reconstruction de la ville en son ensemble et ramène ainsi les problemes d'aménagement au premier plan.

L'article fait l'analyse des projets d'aménagement de la ville élaborés en 1954—1956 et d'un nombre de projets d'aménagement de détail établis en 1958—1959, pour permettre la réalisation des investissements prévus pour les années à venir. L'expérience acquise par l'établissement de ces projets servira a l'élaboration d'une nouvelle esquisse d'aménagement de la ville de Iassy ainsi qu'à la reconstruction d'autres villes ayant des problèmes semblables.

CONCOURS

Tr. Chițulesco, architecte — CONCOURS POUR L'AMÉNAGEMENT DE LA PLACE UNIRII DE IASSY (p. 44). La place Unirii de Iassy est le centre civique, administratif et de circulation de la ville.

La nécessité d'un concours pour l'aménagement de cette place est apparue du désir des organes locaux de construire dans la première étape des logements dans le centre de la ville, ainsi que du manque d'études d'aménagement qui puissent résoudre le problème de cette place du point de vue urbanistique.

Après l'exposition de la situation actuelle dans cette zone et l'explication des exigences du programme et des objectifs qui devaient être résolus, on fait une analyse approfondie et comparative des différentes solutions présentées au concours.

Chaque projet qui a reçu un prix est ensuite examiné par le menu, en montrant aussi les critériums d'après lesquels la Commission a accordé les prix.

Par suite de l'analyse de ces projets et des conclusions qui s'imposent, l'auteur présente quelques propositions de principe qui pourront servir à l'élaboration du projet d'aménagement de cette place.

La CHRONIQUE (p. 54) comprend une information sur la réalisation du plan de travail de l'Union des Architectes de la R.P. Roumaine pour le premier semestre 1959, exposé à la séance du Comité de Direction de l'Union des Architectes du 10 Juillet a.c.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

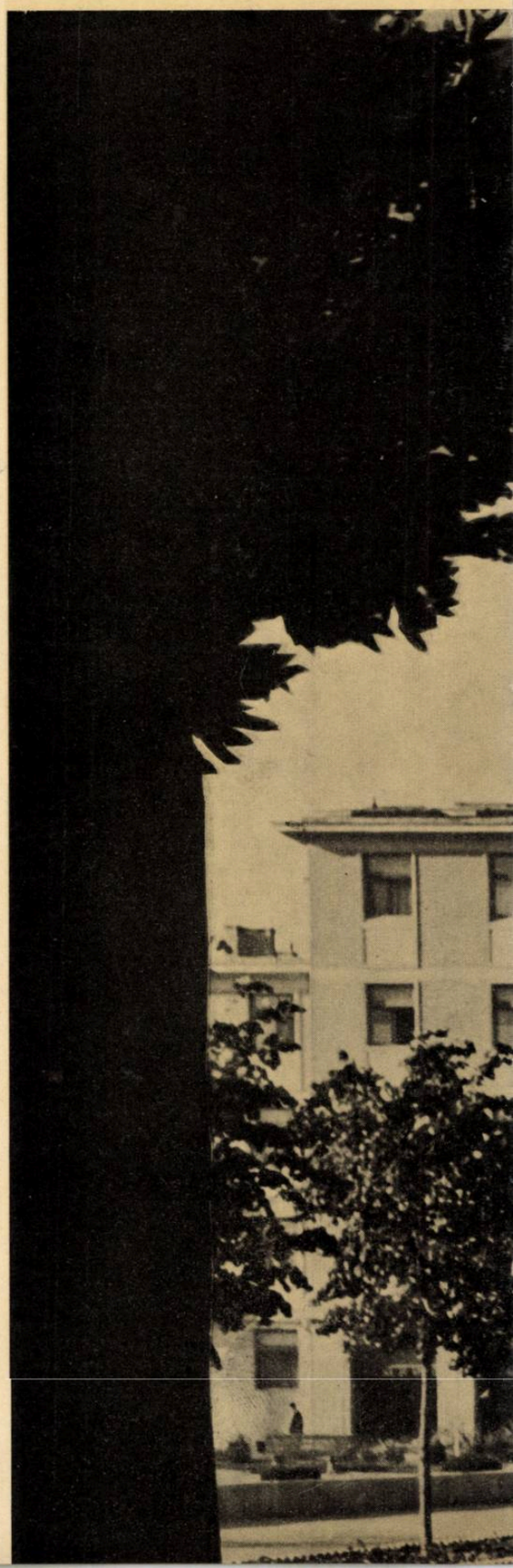

REDACȚIA : BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 – TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
– UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R.P.R. – ADMINISTRAȚIA REVISTEI BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 – TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4. București

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 5 (60) • SEPTEMBRIE–OCTOMBRIE • 1959

ARHITECTURA R.P.R.

5
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VII — Nr. 5 (60) — SEPTEMBRIE — OCTOMBRIE 1959

1383

BUCUREȘTI 1459–1959

Prof. arh. H. Maicu

3 500 de ani de existență documentară a orașului București

Arh. T. Ricci

Locuințe noi în București 16 Clădiri de locuit pe străzile M. Gorki și L. Tolstoi

Arh. N. Kepeș, arh. S. Julman

22 Ansamblu de locuințe și cămine muncitorești pe Drumul Murgului

NOI ANSAMBLURI DE ODIHNĂ PE LITORAL

Arh. C. Lăzărescu

25 Centrul de odihnă Eforie II

Arh. B. Gheorghiu

41 Ansamblul de odihnă «O.N.T. Carpați» de la Mamaia

Cronica 49 Discuții asupra «Construcțiilor de locuințe proiectate în I.R.P.»

Din activitatea Uniunii Arhitecților din R.P.R.

Informații de la Uniunea Internațională a Arhitecților

Coperta: Vedere din helicopter a centrului capitalei

București 1459—1959

Bucureștii pe la începutul sec. al XVIII-lea. Gravură în aramă apărută la Leipzig în 1717 (colecția Academiei R.P.R.)

Prof. arh. H. MAICU

500 DE ANI DE EXISTENŢĂ DOCUMENTARĂ A ORAŞULUI BUCUREŞTI

Hrisovul dat de Vlad Ţepeş din Cetatea Bucureşti la 20 septembrie 1459 (6968) care cuprinde cea mai veche menţiune a denumirii de Bucureşti) colecţia Academiei R.P.R.)

Anul acesta, la 20 septembrie, se împlinesc 500 de ani de la cea mai veche menţiune documentară cu privire la existenţa oraşului Bucureşti.

Apariţia aşezării pe apa Dîmboviţei, în mijlocul Deliormanului (« pădure nebună »), se pierde în ceaţa îndepărtată a istoriei.

Aşezat la jumătatea drumului dintre dealurile Carpaţilor şi Dunăre, adăpostit de vînturi datorită codrilor seculari ce, din păcate, au fost distruşi, la mal de apă curgătoare cu glie roditoare, loc bun pentru popasul neguţătorilor din trecut, apare firească înfiripărea şi dezvoltarea acestei vetre de locuit încă din cele mai îndepărtate timpuri.

După ultimele cercetări istorice, se pare că Vlad Ţepeş a ridicat cetatea Bucureştilor într-un timp relativ scurt, între iunie 1458 şi toamna anului 1459, cînd dă din această aşezare, la 20 septembrie, cunoscutul său hrisov de întărire a unor moşii către mai mulţi boieri olteni, document ce cuprinde totodată şi prima menţiune a numelui de Bucureşti. Vlad Ţepeş a încadrat cetatea Bucureştilor în sistemul său de centre întărite din cîmpia munteană (mănăstirile fortificate de la Comana, Bolintin, Snagov etc.) pentru a stăvili cotropirea turcească ce se făcea din ce în ce mai resimţită pentru statul feudal muntean. Mai tîrziu, în vremea urmaşului său Radu cel Frumos, domn plecat turcilor, cetatea a devenit reşedinţă de scaun a ţării (la 14 octombrie 1465), datorită apropierii ei de raiaua turcească de la Giurgiu.

Primele decenii de existenţă a Bucureştilor, în veacul al XV-lea, sînt foarte puţin cunoscute; de-abia în a doua jumătate a secolului al XVI-lea şi în secolul al XVII-lea, izvoarele istorice privind viaţa oraşului devin mai numeroase.

Scaunul domnesc — mutat uneori de domnii ţării la Tîrgovişte în funcţie de interesele economice şi politice ale momentului — se stabileşte definitiv la Bucureşti; oraşul se măreşte, apar curtea domnească şi centrele meşteşugăreşti şi negustoreşti. Încep să se construiască — mai ales pentru clasa dominantă — unele clădiri de piatră şi cărămidă, se execută lucrări de apărare în jurul curţii domneşti, ziduri de piatră cu turnuri şi fortificaţii, dar oraşul rămîne deschis, turcii nepermiţînd întărirea lui cu ziduri. Populaţia oraşului creşte, ocupaţiile de bază fiind cultivarea pămîntului, meşteşugurile şi negoţul.

Spre sfîrşitul secolului al XVII-lea, Bucureştii se dublează ca suprafaţă. Dezvoltarea oraşului se face în spre nord, în amontele Dîmboviţei, înglobînd mahalaua Gorganilor spre pădure, pînă la actualele străzi Ştirbei Vodă, C. A. Rosetti, iar spre răsărit, către biserica Vergului şi biserica Olteni. Oraşul continuă să se întindă şi în partea de sud, Dîmboviţa cu meandrele sale devenind un rîu ce traversa aşezarea.

Întăriturile Curţii domneşti, mai vechi, continuă să existe şi să se amplifice, turnurile se înmulţesc. Scrierile vechi pomenesc de un turn dinspre Nemţi, zis apoi Clopotniţa Domnească, în faţa căruia exista un pod peste Dîmboviţa. În acest turn se pare că se păstra iarba de puşcă, el fiind distrus prin explozia provocată de un trăznet în 1691. Domnitorul Constantin Brîncoveanu l-a reparat şi l-a înfrumuseţat, instalîndu-i un ceasornic, primul din Bucureşti.

Dezvoltarea oraşului s-a datorat înfloririi meşteşugurilor. Se vorbeşte despre Balta Postăvari, în care postăvarii îşi spălau stofele, şi de Pîrăul Tăbăcarilor din apropierea Cişmigiului de astăzi; în lungul Dîmboviţei se înmulţesc morile: Moara de la Ciutăria Domnească (crescătorie de cerbi), morile Vlădichei (adică ale Mitropolitului), morile domneşti şi boiereşti, precum şi cele ale diferitelor biserici şi mănăstiri. Documentele pomenesc despre tabaci, boiangii, şelari, cojocari etc., orînduiţi în secolul al XVIII-lea în bresle, ce îşi aveau locul stabilit în configuraţia cetăţii şi care şi-au adus aportul la dezvoltarea ulterioară a oraşului din punct de vedere economic.

Se accentuează tot mai mult contrastul dintre mahalalele mărginaşe ale sărăcimii şi cele din jurul Curţii şi al tîrgului din lăuntru, locuite de boierii şi negustorii avuţi. În dreapta Dîmboviţei se afla podul Calicilor, uliţă care străbătea mahalaua omonimă în care îşi duceau traiul oropsit oamenii nevoiaşi; casele boierilor şi neguţătorilor se găseau mai ales în partea stîngă a Dîmboviţei, pe uliţa mare (astăzi strada Lipscani) care pleca din Tîrgul din lăuntru, spre Hanul lui Şerban Vodă, han care se afla pe locul actualei clădiri a Băncii R.P.R., precum şi pe Podul Mogoşoaiei.

Uliţele erau luminate noaptea cu felinare în care ardeau feştile cu seu, dar mai ales cu masalale — torţe de cîlţi îmbibate cu păcură şi aşezate pe grătare de fier — purtate de masalagii, care însoţeau pe boieri în timpul nopţii. Uliţele erau acoperite cu lemn (« podite », de unde şi denumirea de pod în loc de stradă). Majoritatea caselor erau de lemn şi de aceea Bucureştii erau bîntuiţi deseori de incendii. În această perioadă însă, s-au ridicat şi frumoase case de zid: casa lui Dan Vistiernicul, Palatul Domnesc de la Curtea Veche, multe mănăstiri, biserici şi hanuri. Se

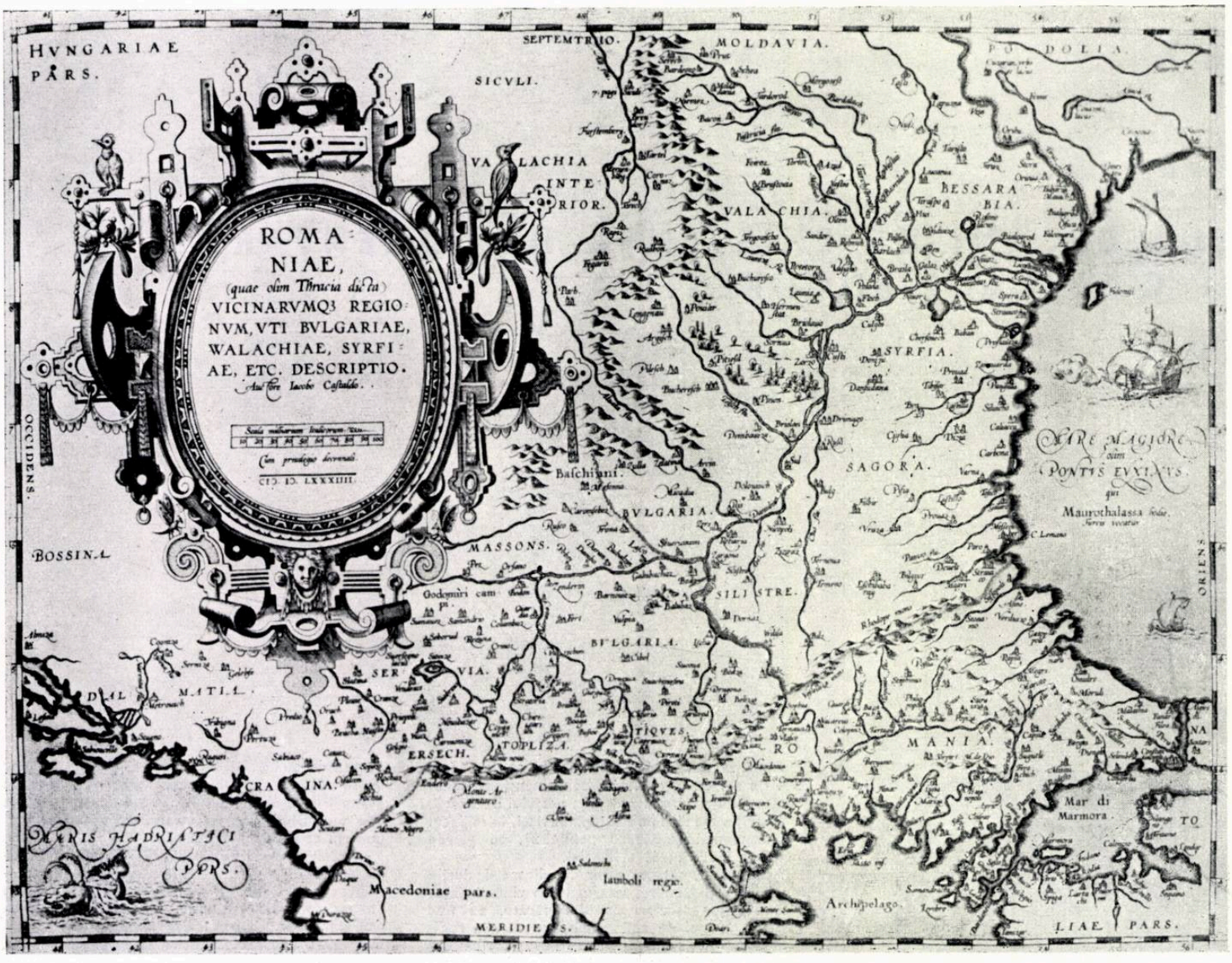

Hartă menționînd orașul București, executată de Iacob Castaldo (1584), (Muzeul de Istorie a orașului București)

pomenește în cronici și scrieri despre hanul lui Șerban Vodă, al lui Constantin Vodă, ridicat de domnul Brîncoveanu, al Filipescului și altele.

La 1708 apare și primul spital în București — spitalul Colțea — datorat spătarului Mihai Cantacuzino, iar spre sfîrșitul anului 1715 este terminată, din inițiativa aceluiași, construcția turnului Colței, zidit de o mînă de soldați suedezi rătăciți prin partea locului în urma înfrîngerii lui Carol XII de către țarul Petru cel Mare, în bătălia de la Poltava. Turnul era destinat a fi foișor de foc și punct de observație pentru spital și pentru biserica învecinată; el avea o înălțime deosebită față de clădirile înconjurătoare; partea superioară cuprindea un etaj exagonal prevăzut cu deschideri fără ferestre, în care erau așezate clopotele. În cele 4 colțuri se găseau patru turnulețe, prevăzute cu scări în spirală, acoperite — ca și corpul principal — și terminate cu un vîrf ascuțit.

Pe măsură ce ne apropiem de epoca contemporană, materialul istoric se îmbogățește și trecutul orașului apare mai bine conturat. Bucureștiul a continuat în secolul al XVIII-lea să crească rapid; el s-a întins, nu numai în nord-estul vechiului oraș, ci și către sud, pînă acolo unde bălțile și mlaștinile i-au stăvilit dezvoltarea.

Barierele orașului au ajuns în prima jumătate a secolului al XIX-lea la Dealul Piscului, la biserica S-fta Troiță (aproape de Vitan), la bariera Ianculuí (aproape de Oborul vechi), la bariera Mogoșoaia (piața Victoriei de azi), la bariera Podul de pămînt, la bariera Tîrgoviște, la bariera Calicilor (pe calea Rahovei) etc.

Populația ajunsese în 1789 la aproximativ 50000—60000 de locuitori, iar după unele statistici în 1821, la 70000 de locuitori, cu toate că epidemiile seceraseră oamenii cu miile. Sînt bine cunoscute: ciuma din 1718, cea din 1738, cînd au murit 33000 de oameni, și ciuma lui Caragea Vodă, rămasă în istorie datorită numărului mare de victime.

Străzile erau numeroase; unele dintre ele, cu traseu continuu, formau un fel de inel al orașului sau îl traversau. La 1824, pe timpul lui Grigore Ghica, apare primul pavaj de piatră. Podul Mogoșoaiei, actuala calea Victoriei, a fost prelungit pînă la Mogoșoaia în timpul generalului Kiseleff. Ulițele continuau să fie luminate cu felinare cu seu, iar apele de ploaie și cele menajere se scurgeau prin șanțuri, uneori acoperite cu lemn.

Dar cu toate transformările de ordin arhitectural și urbanistic petrecute în Bucureștiul secolului al XVIII-lea, orașul continuă să se dezvolte haotic. Alături de palatele și casele boierești de diferite stiluri, încăpătoare și bine construite, întîlneai pretutindeni cocioabe și bordeie — locuințele meseriașilor și ale oamenilor simpli. Străzile nepodite, fără șanțuri de scurgere sau felinare, se întretăiau cu cele podite, dînd orașului un aspect neplăcut.

Aceste contraste, generate de orînduirea socială a societății împărțită în clase antagoniste, s-au păstrat și accentuat continuu, întinzîndu-se pînă în zilele noastre și constituind o grea moștenire de la societatea burghezo-moșierească.

În secolul al XVIII-lea apar primele ateliere manufacturiere de la Fundeni, Pociovalișe, Ciorogîrla și Mărcuța, aparținînd domnilor, boierilor și marilor negustori. Numele breslelor de meșteșugari și comercianți sînt des întîlnite pe străzi și uliți. Fiecare breaslă își avea cartierul, biserica sau strada ei; biserica Olari, ulița Băcani, Cărămidari, Postăvari, Șelari, Blănari, Novaci etc. stau mărturie a acestei stări de lucruri.

În această perioadă apar noi clădiri importante: Curtea Veche, arsă o dată cu tîrgul în 1718, este refăcută și locuită de domnitor; după un timp însă este părăsită și devine loc de adăpost pentru cei fără acoperămînt. Alexandru Vodă Ipsilanti își construiește o nouă curte domnească pe dealul Spirei în fața mănăstirii Mihai Vodă, denumită Curtea Nouă, dar și aceasta devine Curtea Arsă, distrusă fiind de două ori de foc, ultima oară la 1812.

Numărul bisericilor de piatră care au fost ridicate în această perioadă este deosebit de mare.

Numeroase scrieri ale călătorilor străini prin țara noastră pomenesc despre turnurile și clopot-

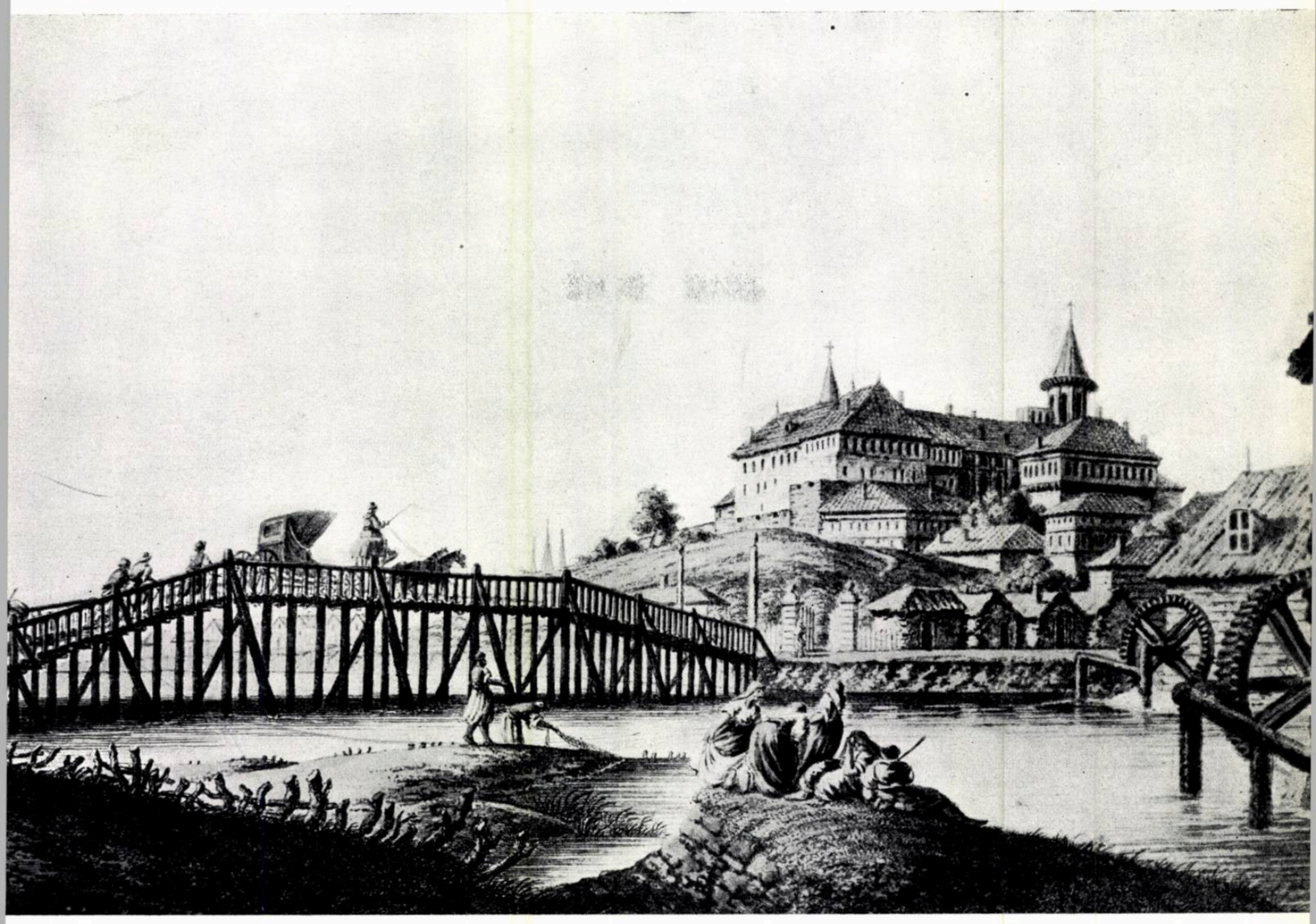

Mănăstirea Mihai Vodă la 1794 — azi Arhivele Statului. Aquatinte după un desen de Luigi Mayer

niţele bisericilor şi de verdeaţa cu care era îmbrăcat oraşul.

Domnitorii şi boierii îşi construiesc palate — în special palate de vară în afara oraşului (chioşcul de la Herăstrău, palatul de la Izvoare, fîntîna Filaretului etc.) — în timp ce sărăcimea continua să trăiască în mahalale cu cocioabe.

Aşezat la răscruce de drumuri, Bucureştiul poseda numeroase hanuri: hanul lui Zamfir, ars în 1839, hanul Zlătarilor, în care, la 1789 se depozitează muniţii de război, hanul Sf. Gheorghe Nou şi altele.

Cel mai vestit han, păstrat pînă astăzi, era hanul lui Manuc, ridicat în 1808. Curtea interioară era mărginită de galerii pe două caturi susţinute de coloane aşezate pe bolţi, ceea ce îi dădea un aspect pitoresc şi interesant.

Primele hoteluri, organizate după moda franceză, apar la începutul secolului al XIX-lea: hotelurile « Brenner » şi « l'Europe ».

Sfîrşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea marchează începuturile capitalismului în ţara noastră. Înfrîngerile suferite de turci au făcut ca, încetul cu încetul, influenţa lor în Principatele Romîne să fie tot mai slabă.

Capitalismul se dezvoltă din ce în ce mai mult. Cerealele şi vitele ajung mărfuri însemnate de export. Vasele engleze, franceze, italiene, pătrund prin Marea Neagră şi prin gurile Dunării spre interiorul ţării. Încep să apară primele fabrici: ţesătorii, fabrici de porţelanuri, de lumînări, de paste făinoase, zalhanale (abatoare). Pe lîngă atelierele manufacturiere continuă să se dezvolte şi producţia meşteşugărească. În jurul fabricilor şi manufacturilor încep să apară primele aşezări muncitoreşti. În aceste fabrici nou înfiinţate lucrau iobagi — ca şi în agricultură — cît şi muncitori salariaţi liberi, străini sau pămînteni.

Dezvoltarea economică, socială şi culturală a Ţării Romîneşti a întărit pătura negustorilor şi a micii boierimi, avidă de putere, pentru care relaţiile de producţie feudale, satisfăcînd doar interesele domnilor şi ale marilor boieri, deveniseră o piedică. La începutul secolului al XIX-lea, luptele pentru putere îşi găsesc ecou în ţară şi în capitală.

Bucureştii încep să simtă şi să trăiască evenimentele epocii. Răscoala poporului, condusă de Tudor Vladimirescu, ajunge pînă la Bucureşti, iar oştile sale poposesc pe cîmpul Cotrocenilor; deşi înfrîntă, datorită uneltirilor boierimii reacţionare ce a chemat turcii să ocupe ţara, totuşi ea a izbutit să pună capăt regimului fanariot.

Un eveniment important pentru dezvoltarea oraşului îl constituie introducerea Regulamentului Organic la 1831 şi orînduielile în administrarea oraşului, introduse de generalul rus Kiseleff, după înfrîngerea turcilor în războiul purtat cu ruşii şi încheierea păcii de la Adrianopole (1829).

Pentru prima oară Bucureştiul are o legiuire care se ocupă cu înfrumuseţarea oraşului. Se introduce funcţia de arhitect al oraşului şi se stabileşte că « nu se va începe vreo zidire pînă nu vine la faţa locului arhitectul oraşului ».

Regulamentul Organic şi anexele sale prevedeau crearea a 6 pieţe în oraş, săparea unor canale de scurgere pentru băltoace, pieţe de preumblare, plantaţii şi parcuri. În această vreme au apărut clădirile de interes judiciar şi administrativ: Casa sfatului orăşenesc, Agia.

Revoluţia de la 1848 agită puternic conştiinţa oamenilor; pe străzile oraşului, masele luptă pentru libertate.

Bucureştiul devine atunci martorul unor evenimente dintre cele mai importante petrecute în Ţara Romînească. Tabacii, ţesătorii, tipografii împreună cu clăcaşii şi ţăranii veniţi de prin împrejurimile Bucureştiului, au umplut şi răscolit străzile oraşului la 11 iunie 1848, la vestea citirii proclamaţiei revoluţionare de la Izlaz.

O mare mulţime, compusă din negustori, meseriaşi, muncitori şi « desculţi », cu steaguri tricolore, pătrunde în palat şi sileşte pe domnitorul Bibescu să semneze Constituţia decretată de popor, ale cărei articole erau enunţate în amintita proclamaţie; la 15 iunie, pe cîmpia de la Filaret — numită de atunci « Cîmpia Libertăţii » — mulţimea primeşte Constituţia. Cu toate că a fost înfrîntă de către forţele reacţiunii, sprijinite de armatele turceşti şi ţariste, lovitura

1 — Uliţe de meşteşugari şi neguţători din Bucureşti spre sfîrşitul sec. al XVIII-lea (Muzeul de Istorie a oraşului Bucureşti)
2 — Bucureştii la 1868, văzut din turnul Colţei (acuarelă de Preziosi)
3 — Bucureştii la 1859, văzut din Dealul Mitropoliei (gravură în lemn)
4 — Hanul Manuc la 1841 (litografie după un desen de M. Bouquet)

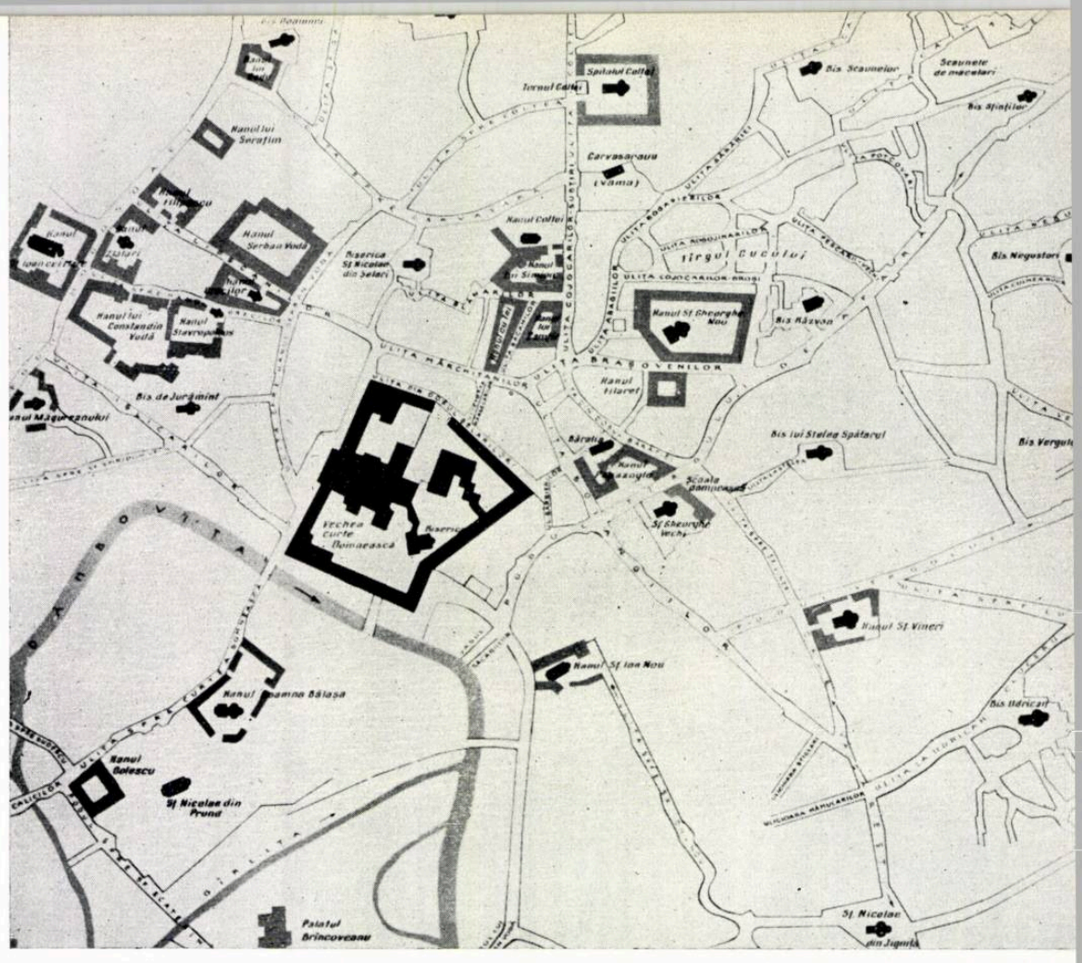

1

2
3

puternică pe care revoluţia din 1848 a dat-o orînduirii feudale a permis o mai largă dezvoltare a elementelor capitaliste.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, oraşul creşte rapid, dar din păcate, fără respectarea prevederilor edilitare ale Regulamentului Organic.

Oraşul începe să-şi schimbe înfăţişarea, trecînd de la aspectul oriental, turcesc, la un aspect oarecum european.

Se zidesc clădiri publice şi particulare, unele dintre ele cu o arhitectură străină.

În 1859, Bucureştiul vede înfăptuirea Unirii, act drept, dorit de popor, punînd capăt unui hotar artificial care despărţise timp de secole poporul nostru în două ţări învecinate, Muntenia şi Moldova, şi care dădea posibilitatea dezvoltării forţelor de producţie ale industriei, agriculturii, comerţului şi uşura dezvoltarea culturii romîneşti. Acest act s-a înfăptuit şi prin lupta activă a maselor bucureştene, care au ieşit pe străzi şi au înfrînt împotrivirea adversarilor Unirii.

Populaţia oraşului — devenit capitală a Principatelor Unite — era în 1860 de 120000 de locuitori, crescînd foarte repede.

Oraşul continuă să-şi schimbe aspectul, grădinile şi spaţiile libere încep treptat să dispară.

La 1869 se înfiinţează prima linie ferată din ţară: drumul Bucureşti—Giurgiu şi se construieşte gara Filaret.

Se execută unele lucrări edilitare, bălţile dispar şi în această perioadă se regularizează cursul Dîmboviţei, săpîndu-se un canal care era podit cu dulapi. Se începe alimentarea cu apă prin conducte, luînd fiinţă, pe baza Regulamentului Organic, o epitropie a apelor; primul canal de scurgere subteran funcţiona încă din 1847, iar la 1862 se înfiinţează primul canal de scurgere din beton, pe fosta stradă Comana (actualmente I. C. Frimu).

Prin 1868 se începe pavarea străzilor cu granit, iar la 1878 se execută primele trotuare de asfalt.

Sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui de al XX-lea continuă să ducă la dezvoltarea

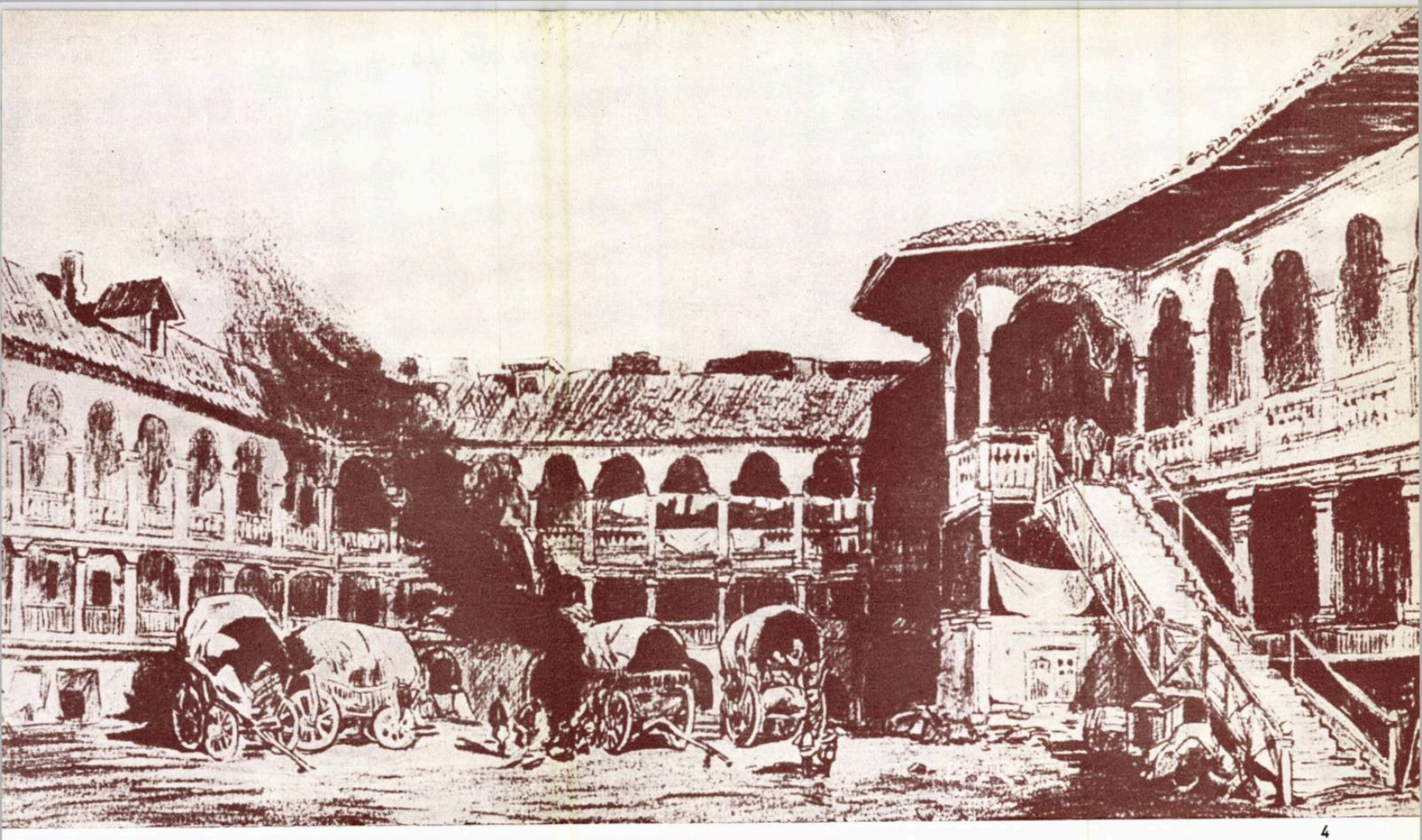

4

orașului, iar populația crește într-un ritm mult mai rapid, concomitent cu dezvoltarea industriei.

După unirea Principatelor, legiferarea agrară din 1864 și obținerea independenței de stat de la 1867, datorită sprijinului acordat de Rusia — acțiuni înfăptuite tot sub presiunea maselor — condițiile de dezvoltare ale economiei Romîniei deveniseră mai prielnice, deși resturile feudale reprezentau încă o piedică în calea ei. Industria cunoaște o înviorare, apar fabrici noi, vechile întreprinderi manufacturiere se măresc și se modernizează, dar o dată cu aceasta crește și exploatarea muncitorimii; mizeria, lipsa de locuințe, condițiile grele de muncă ale proletariatului — ce crește ca număr — lipsa de drepturi politice, duc la primele începuturi de organizare a clasei muncitoare de la noi, în vederea luptei pentru o viață mai bună.

Între anii 1874—1875 iau ființă în principalele orașe ale țării primele cercuri revoluționare, ca urmare a dezvoltării tot mai rapide a capitalismului, a creșterii numerice a proletariatului și a dezvoltării conștiinței sale de clasă.

La București, Ploiești, Galați, Iași și alte centre muncitorești se nasc primele cercuri socialiste, care-și propun obținerea unor drepturi general democratice: votul universal, îmbunătățirea condițiilor materiale și culturale ale poporului etc.

În condițiile creșterii mișcării muncitorești și ale ascuțirii luptei de clasă, sub influența activității cercurilor revoluționare și a răspîndirii ideilor marxiste se creează Partidul social-democrat al muncitorilor din Romînia (P.S.D.M.R.), la congresul de constituire ținut între 1 și 5 aprilie 1893. « Clubul muncitorilor din București » a depus în această perioadă o activitate fermă și intransigentă; după trădarea elementelor oportuniste din partid, acest club chema muncitorimea să lupte mai departe împotriva exploatării.

Tot în București, în mai 1921, s-au ținut lucrările Congresului în care a fost întemeiat Partidul Comunist din Romînia și s-a votat afilierea la Internaționala a III-a comunistă; aceasta a însemnat o victorie istorică a leninismului împotriva oportunismului și reformismului din mișcarea muncitorească din Romînia.

*

O dată cu creșterea forței industriale a orașului, crește și clasa muncitoare. Perioada dintre cele două războaie se caracterizează printr-un șir de acțiuni de organizare și de luptă ale clasei muncitoare împotriva capitalismului.

În ajunul celui de-al doilea război mondial, numărul locuitorilor capitalei ajunsese la un milion; iau ființă noi cartiere de locuit; sînt înglobate sate vecine, care, prin extinderea orașului, fac corp comun cu acesta. Terenurile bune sînt ocupate cu vilele burgheziei, muncitorii continuînd să trăiască în cocioabe, în jurul industriilor sau în mahalalele periferice, fără nici un fel de lucrări edilitare.

O dată cu crearea Partidului Comunist Romîn, lupta proletariatului bucureștean ia avînt, culminînd cu eroicele lupte ale ceferiștilor de la atelierele Griviția din 1933, lupte ce au intrat în istorie, constituind o pagină glorioasă a trecutului de luptă al clasei muncitoare din București.

Dezvoltarea orașului în această perioadă s-a făcut după bunul plac al burgheziei. Încercările de ordonare a orașului nu dau decît rezultate parțiale; orașul apare din ce în ce mai mult ca un oraș al contrastelor, în care se construiește haotic și în care periferia muncitorească rămîne în cea mai neagră mizerie.

Planurile de sistematizare întocmite în această perioadă s-au izbit de interesele capitaliștilor și de nefasta influență a politicienilor burghezi.

*

Regimul democrat-popular instaurat în țara noastră a moștenit capitala țării cu problemele derivate dintr-o dezvoltare anarhică, specifică capitalismului. La aceasta s-au adăugat consecințele celui de-al doilea război mondial.

Orașul București a avut de suferit de pe urma bombardamentelor, care au pricinuit stricăciuni importante. Aceasta, împreună cu puternicul aflux de populație datorit dezvoltării economice rapide, a creat greutăți în cazarea locuitorilor.

Situația grea moștenită din trecut de la regimul capitalist, creșterea haotică și precipitată a orașului în perioada 1930—1940, erau departe de a crea premisele unei dezvoltări armonioase.

După 23 August 1944, lipsa de spațiu locativ a constituit una dintre problemele cele mai dificile, deoarece în perioada războiului construcția de locuințe fusese practic sistată și o bună parte din clădirile orașului, distruse prin bombardamente.

Dotările orașului (teatre, spitale, școli, magazine etc.), concentrate în marea lor majoritate în centru și necorespunzătoare calitativ și cantitativ, nu puteau deservi în bune condiții pe locuitorii capitalei.

Suprafața și distribuția spațiilor verzi pe teritoriul orașului nu puteau asigura nici pe departe condiții favorabile de odihnă și recreație pentru populație.

În ceea ce privește dotarea tehnico-edilitară a orașului, aceasta se prezenta în condiții cu adevărat precare.

Nenumărate cartiere periferice, locuite de populația muncitoare, erau lipsite de alimentare cu apă, canalizare; nenumărate străzi erau nepavate.

Trecînd cu hotărîre la remedierea acestei situații, partidul și guvernul au acordat o deosebită atenție capitalei țării, dirijînd către aceasta importante investiții și depunînd un apreciabil efort organizatoric și constructiv.

Astfel, în sectorul locuințelor s-a început pe scară largă construirea de apartamente din fond centralizat de stat, încurajîndu-se paralel și inițiativa particulară prin alocare de credite, materiale și terenuri.

Construirea de locuințe în orașul București a fost organizată pe baza prevederilor Schiței planului general de sistematizare. S-a pus îndeosebi accentul pe construirea unor mari ansambluri de locuințe muncitorești amplasate în jurul prin-

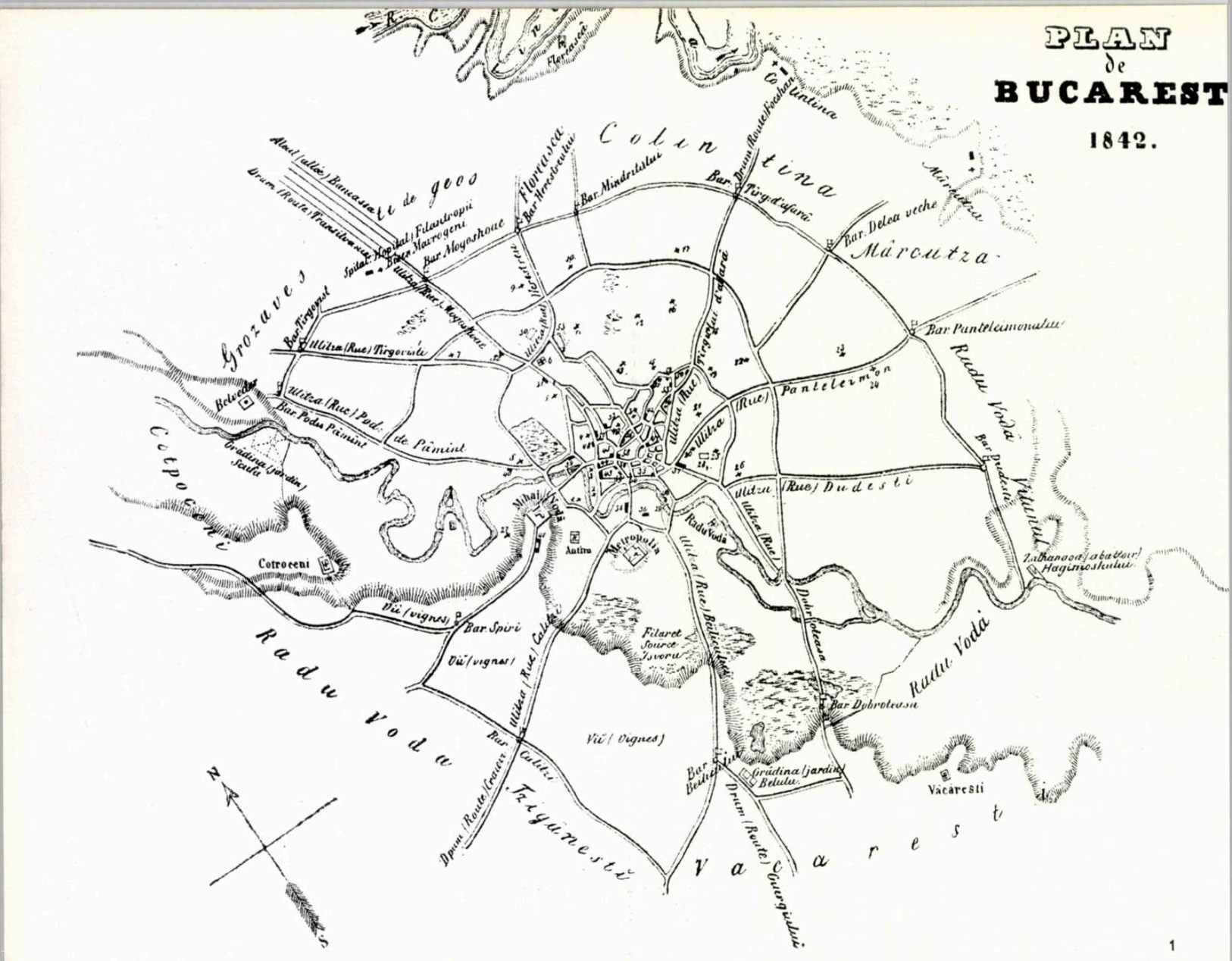

1

2

cipalelor întreprinderi industriale. Aceste ansambluri, formate din clădiri de locuit parter şi 3—4 etaje, sînt dotate cu întreg confortul modern, dispunînd în cadrul lor de spaţii plantate şi de dotările necesare deservirii populaţiei şi sînt legate cu centrul oraşului prin mijloace rapide şi comode de transport în comun.

Astfel, în partea de nord a oraşului s-a construit cartierul Floreasca pe o tramă existentă de străzi; în Bucureştii Noi s-a realizat un nou cartier pentru muncitorii C.F.R., încadrîndu-se artera de penetraţie în oraş cu un mare număr de blocuri; în partea de est a oraşului s-au creat, pentru deservirea marii zone industriale 23 August, ansamblurile de locuinţe din bulevardul Muncii, Vatra Luminoasă, Maior Coravu şi Cătelu; în partea de sud a oraşului s-a terminat cartierul Ferentari şi s-a construit ansamblul de locuinţe din şoseaua Giurgiului.

În afară de aceste mari cartiere de locuinţe au început şi sînt în curs de execuţie pe marile magistrale ale oraşului noi blocuri cu sute de apartamente. Dispunînd de un număr de terenuri virane mărginite adesea de locuinţe vechi, degradate, constructorii Capitalei şi-au dirijat activitatea spre completarea fronturilor marilor artere.

Astfel, completarea bulevardelor Magheru, Bălcescu, 1848 cu importante blocuri de locuinţe parter şi 6—8 niveluri este în curs de realizare; la fel şi pe axa est-vest a oraşului, formată din bulevardele Republicii şi 6 Martie.

Pe artera inelară, bulevardul Ilie Pintilie, şoseaua Ştefan cel Mare şi Mihai Bravul, în locul unor vechi cocioabe insalubre, au început să răsară blocuri de locuinţe cu 6—7 etaje. Un vast program de construcţii este în curs de realizare în lungul căii Griviţei, al bulevardelor 1 Mai şi Muncii.

Dar în afară de construcţiile de locuinţe realizate pe magistrale, în perioada de după 23 August s-a construit un important număr de apartamente pe terenurile virane de pe străzile secundare, îndeosebi în zona centrală a oraşului. În ultimii ani, aproape pe fiecare stradă a oraşului întîlneşti cîte o construcţie nouă sau în curs de realizare, mărturie a efortului constructiv ce se depune.

*

Oraşul Bucureşti constituie un important centru industrial al ţării, aducînd un deosebit aport în cadrul economiei naţionale.

Spre deosebire de trecut — cînd cele cîteva fabrici şi uzine existente, slab dezvoltate, cele mai multe în clădiri insalubre şi necorespunzătoare, cu utilaj vechi, constituiau un izvor de exploatare sîngeroasă a proletariatului bucureştean — astăzi, o dată cu trecerea lor în proprietatea întregului popor, ele s-au dezvoltat în aşa măsură încît cu greu ar mai putea fi recunoscute.

Datorită sprijinului frăţesc al Uniunii Sovietice şi al celorlalte ţări de democraţie populară, ele au fost înzestrate cu utilaje şi maşini de mare randament, după tehnica cea mai avansată, s-au mărit prin construirea de hale spaţioase, cu anexe social-sanitare moderne, care asigură desfăşurarea muncii în condiţii optime, devenind astfel puternice unităţi industriale socialiste.

Uzine ca « 23 August », « Republica », « Mao-Tze-Dun », « T. Vladimirescu », « V. Roaită » şi altele contribuie din plin la dezvoltarea şi înflorirea întregii noastre patrii.

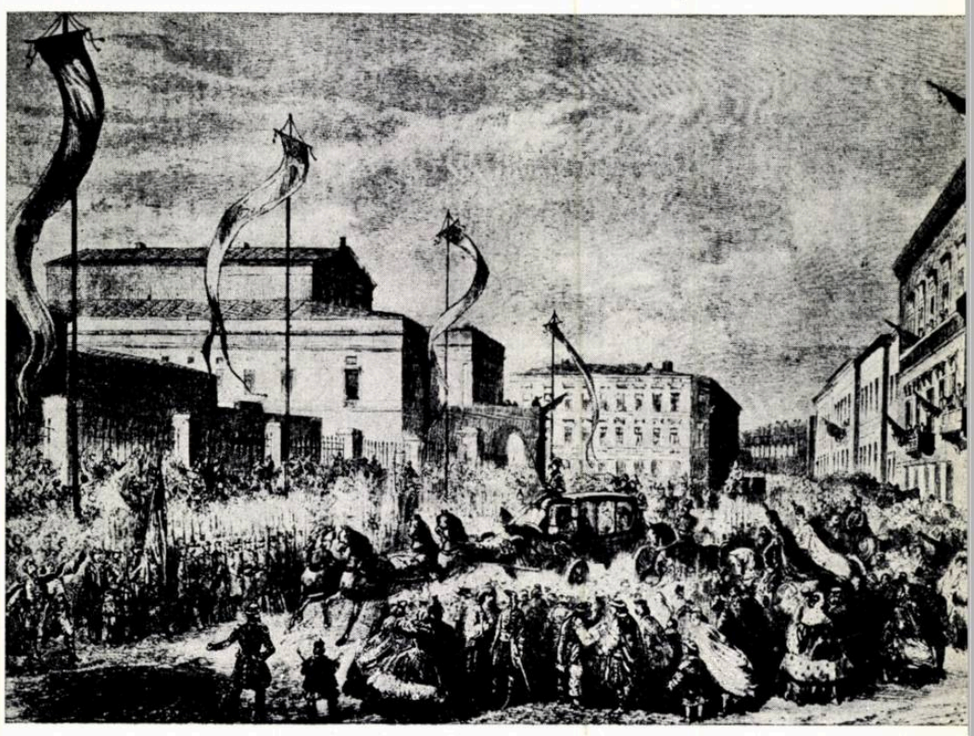

3

1 — Planul oraşului Bucureşti în 1842
2 — Uliţă în Bucureşti la 1841 (gravură în lemn după un desen de Ch. Doussault)
3 — Calea Victoriei la 1862
Cortegiul Domnitorului Alexandru Ion Cuza la deschiderea Camerei (gravură în lemn, colecţia Academiei R.P.R.)
4 — Vedere generală a Bucureştiului spre Dealul Patriarhiei, la mijlocul sec. al XIX-lea

4

Orașul București a fost și este cel mai important centru politic, social-cultural, economic și administrativ al țării, adăpostind principalele instituții de conducere ale statului nostru, instituții de artă, de învățămînt superior etc.

În perioada celor 15 ani de la eliberare, capitala țării noastre s-a îmbogățit cu un număr important de teatre, cinematografe, biblioteci și case de cultură.

Una dintre realizările de seamă este Teatrul de Operă și Balet al R.P.R., construit în 1953; avînd o capacitate de 1 200 locuri, noul local este dotat cu instalațiile cele mai moderne, care permit desfășurarea unor spectacole complexe cu mari ansambluri artistice.

În parcurile din capitală au apărut numeroase teatre în aer liber. Trebuie menționat faptul că înaintea celui de-al doilea război mondial, orașul București poseda un singur teatru în aer liber, Arenele Libertății, care, prin așezarea lor și prin numărul insuficient de locuri, nu putea face față cerințelor; în ultimii ani s-au construit în București trei teatre în aer liber (în parcurile N. Bălcescu, 23 August și I. V. Stalin), totalizînd un număr de peste 6 000 de locuri.

S-au construit de asemenea cinematograful «Înfrățirea între popoare» din cartierul Bucureștii Noi, cu o capacitate de 800 de locuri, cinematograful din strada Drumul Serii în cartierul Cotroceni, precum și 6 case de cultură ale tineretului, în raioanele Grivița Roșie, 1 Mai, Gh. Gheorghiu-Dej, 23 August, Tudor Vladimirescu și N. Bălcescu. Dotate cu biblioteci, săli de spectacole, cercuri de studii și artă, aceste case au devenit adevărate focare de cultură. Ele oferă populației din raioanele respective și în special tineretului, condiții de educare și cultură, de recreație și odihnă.

În jurul principalelor întreprinderi industriale s-au construit nenumărate cluburi, case de lectură, biblioteci, unde muncitorii își petrec timpul în orele libere, citind, studiind sau făcînd sport.

O grijă deosebită a fost acordată de către guvern și partid educației tinerei generații. Astfel a apărut necesitatea construirii unui important număr de localuri de învățămînt de toate gradele.

Învățămîntul superior s-a dezvoltat în mod deosebit în ultimii ani în București. Numărul studenților a sporit simțitor, fapt care a determinat construirea unor noi localuri și reamenajarea celor existente.

Dintre realizările de menționat sînt clădirile Institutului agronomic, care, împreună cu căminele sale pentru studenți, constituie unul din frumoasele ansambluri ale Bucureștiului; așezat pe un mare teren din nordul orașului, Institutul agronomic posedă cîmpuri experimen-

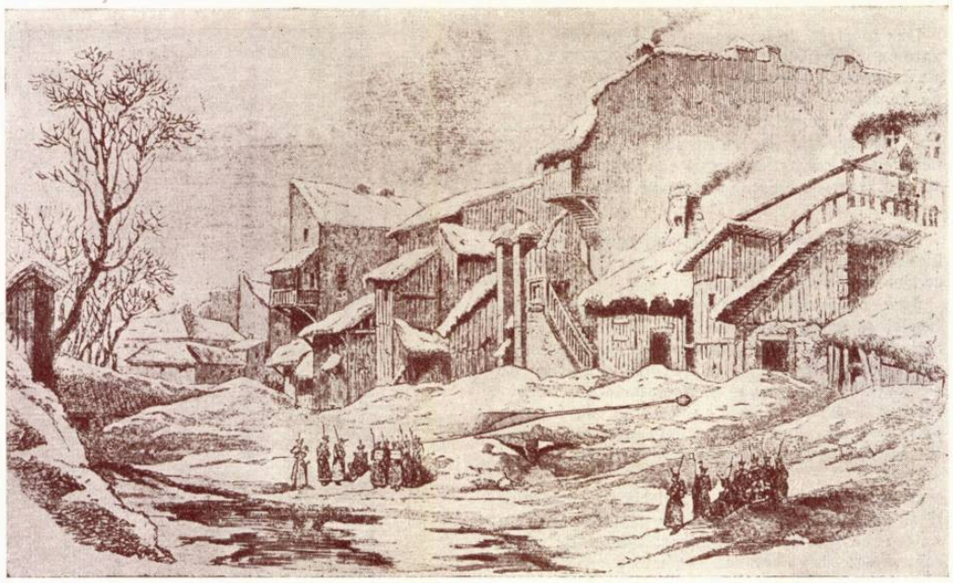

Podul Caliței (calicilor) 1841 — azi Calea Rahovei (gravură în lemn după un desen de M. Bouquet)

Cartierul Ferentari, înainte de 23 August și astăzi

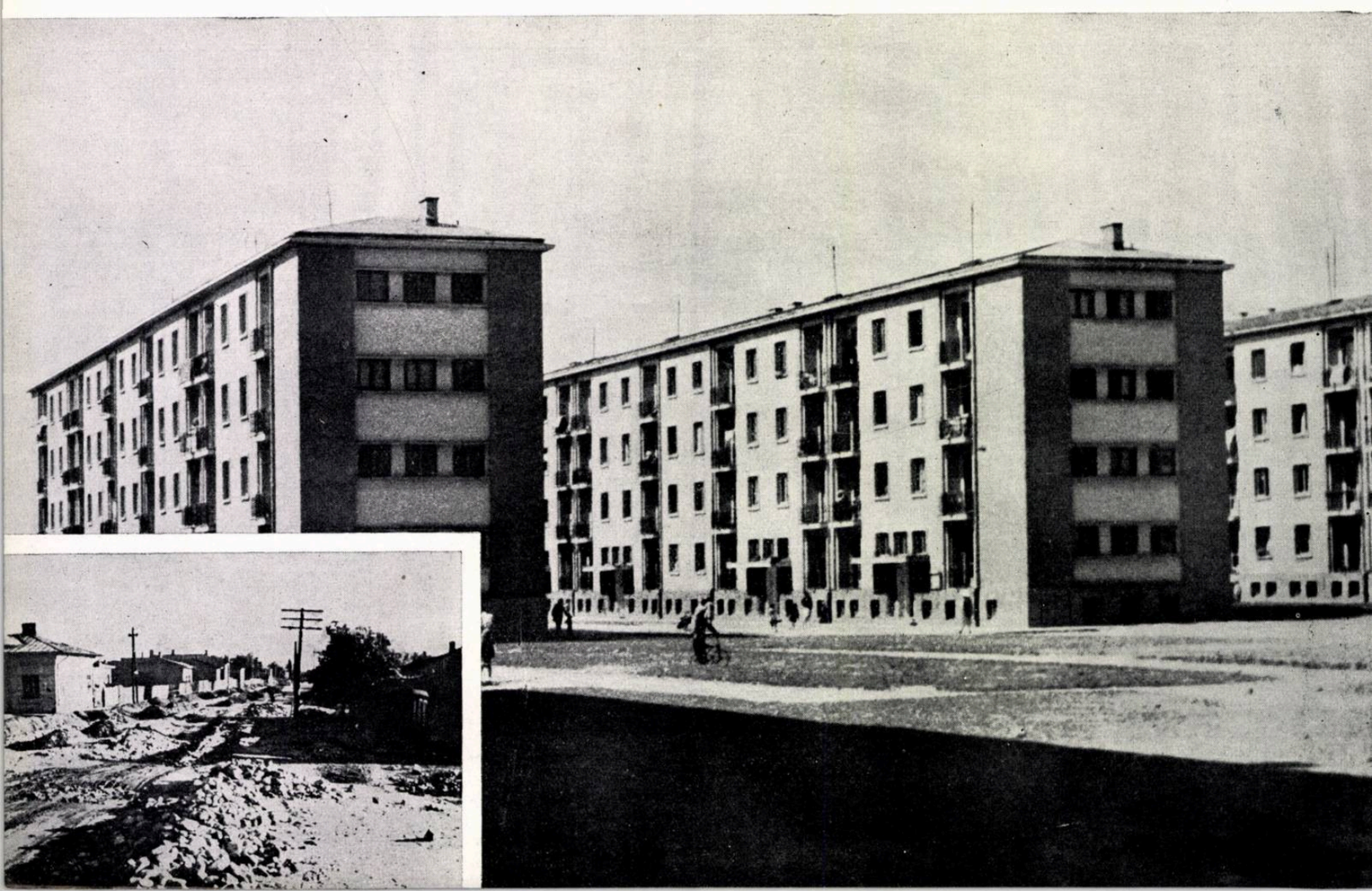

tale, unde studenții pot să îmbine cunoștințele lor teoretice cu cele practice.

Dezvoltarea industriei extractive petrolifere din R.P.R. a necesitat de asemenea formarea de cadre tinere și crearea unui institut special de învățămînt. În acest scop s-a construit în centrul orașului clădirea Institutului de petrol, gaze și geologie, dotată cu utilaj și laboratoare moderne de cercetări.

Tot în domeniul învățămîntului superior trebuie citate noile construcții ale Institutului de căi ferate, Facultății de drumuri și poduri, precum și extinderea Institutului de studii economice și planificare.

În domeniul învățămîntului elementar și mediu a fost necesar să se depună un însemnat efort constructiv. Numărul de clase în funcțiune după 23 August 1944 era cu totul insuficient; nenumărate școli erau vechi, degradate și nu mai corespundeau scopului. Creșterea populației orașului, reforma învățămîntului, introducerea învățămîntului obligatoriu de 7 ani în loc de 4 ani, au cerut ridicarea de noi construcții școlare.

S-au construit peste 250 de săli de clasă, s-au amenajat numeroase școli medii prin transformări și adăugiri la unele clădiri existente, s-au construit școli pentru ucenici, precum și școli muncitorești pe lîngă uzine.

Noile localuri au fost înzestrate cu săli de gimnastică, terenuri pentru sport, săli pentru cercuri de studii, asigurîndu-se astfel o dezvoltare armonioasă tinerei generații.

Realizările din ultimii ani din domeniul învățămîntului au fost completate anul acesta prin construirea unor noi localuri școlare, complexe totalizînd 360 de săli de clasă, cuprinzînd cicluri complete de învățămînt elementar și mediu. Amplasarea acestor clădiri a fost fixată cu deosebită grijă în cartierele lipsite în prezent de astfel de dotări, pentru a deservi în bune condiții populația și spre a evita parcurgerea de către copii a unor distanțe prea mari.

Scăderea mortalității infantile în ultimii 10 ani se datorește în bună măsură și amenajării a numeroase cămine și grădinițe pentru copiii de vîrstă preșcolară. Pe lîngă principalele uzine și întreprinderi s-au construit creșe moderne, spațioase, cu terenuri de joc, care întrunesc cele mai bune condiții igienico-sanitare și sînt încadrate cu personal corespunzător. Demn de citat ca model sînt creșele fabricii de confecții « Gh. Gheorghiu-Dej » și ale uzinelor « Republica ». În afară de aceasta, numeroase clădiri din oraș au fost reamenajate și transformate în creșe și grădinițe, constituindu-se o adevărată rețea pe suprafața capitalei.

În domeniul asistenței sanitare s-a trecut de asemenea la o completă reorganizare a rețelei; au apărut noi institute medicale, spitale, pavilioane de spitalizare, maternități etc. În locul vechilor dispensare, complet neutilizabile, s-au creat numeroase policlinici raionale. Pe lîngă principalele întreprinderi au apărut dispensare și policlinici cu staționare, utilate cu aparataj modern și încadrate cu personal medical de înaltă calificare.

Printre principalele realizări în domeniul medico-sanitar cu care capitala țării noastre se poate mîndri, remarcăm: Institutul de ftiziologie de la Fundeni, construcție modernă așezată în nordul orașului lîngă lanțul de lacuri ale Colentinei, Institutul clinic de pediatrie « Emilia Irza », numeroase pavilioane pe lîngă Spitalul de stat nr. 12, noile pavilioane ale spitalului Filaret, noi pavilioane la spitalul Brîncovenesc, Complexul spitalicesc de boli contagioase Mihai Bravu, Maternitatea Polizu și altele. Într-o pitorească și liniștită vale spre Pantelimon s-a amenajat și dezvoltat sanatoriul T.B.C. Pantelimon.

De asemenea s-au mai construit și desvoltat: Institutul « Pasteur » și Institutul de endocrinologie « C. I. Parhon », adevărate centre de cercetări și de aplicare a celor mai noi tratamente. Au fost făcute numeroase amenajări interioare la spitalele existente din capitală, care au fost înzestrate cu aparataj modern, în vederea asigurării unei asistențe medicale complete și eficace.

*

Importantele transformări sociale din țara noastră au dus la o schimbare completă a organizării rețelei comerciale din București; pînă în 1947, aprovizionarea capitalei se făcea prin comerțul particular; în 1948 s-a deschis primul magazin al comerțului de stat, urmat la scurte intervale de noi și noi magazine.

După 10 ani de activitate, comerțul socialist reprezintă în toate sectoarele majoritatea covîrșitoare a magazinelor. Astfel, dacă în 1950 comerțul socialist avea 2 250 de unități de stat, pînă în 1958 acestea au sporit la 5 200 unități de stat. Această creștere s-a datorat în special sporirii considerabile a volumului de mărfuri vîndute populației și reorganizării distribuției rețelei comerciale de pe întreg teritoriul orașului. S-a trecut de la un sistem bazat pe interesul particular — în care unitățile comerciale erau așezate în zona centrală a orașului și în lungul arterelor de penetrație — la înzestrarea cartierelor muncitorești cu unități comerciale formînd centre complexe de deservire a populației. În această perioadă s-au amenajat numeroase magazine universale în diferite raioane ale Capitalei și pe principalele magistrale de circulație.

În noile cartiere de locuințe construite în ultimii 10 ani s-au rezervat spațiile necesare la parterul clădirilor pentru amenajarea de magazine, astfel încît fiecare cvartal sau ansamblu să aibă unitățile sale proprii de deservire zilnică, populația nemaifiind silită să parcurgă mari distanțe și să piardă un timp prețios. Ca rezultat al creșterii necesităților de aprovizionare s-a trecut, în această perioadă, la amenajarea unui număr important de piețe alimentare în diferitele cartiere ale orașului. De asemenea s-a terminat construirea clădirii Halelor Obor, prevă-

Cartierul Floreasca, înainte de 23 August și astăzi

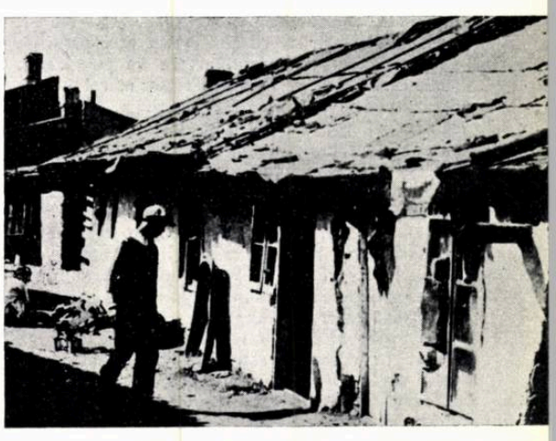

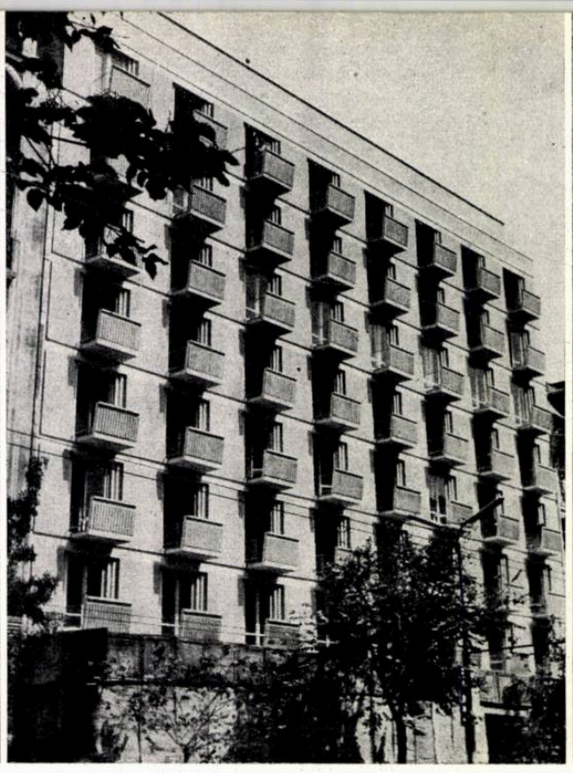

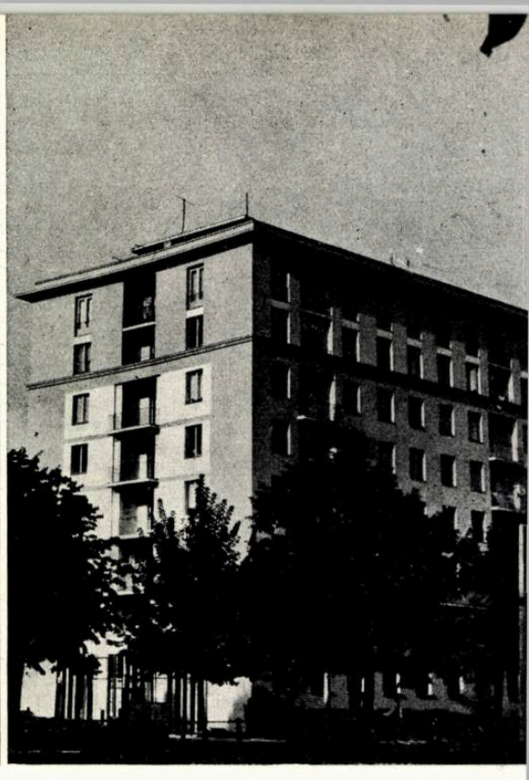

1 2 3

zute cu moderne instalaţii frigorifice de conservare a alimentelor.

În anii puterii populare, oraşul Bucureşti s-a îmbogăţit cu un număr important de clădiri monumentale cu destinaţii diferite. Pentru a sprijini acţiunea de culturalizare a maselor s-a construit Combinatul poligrafic « Casa Scînteii », impunătoare clădire adăpostind în interiorul ei redacţiile majorităţii ziarelor din Capitală şi principala tipografie modernă din ţara noastră. Ansamblul clădirilor se află aşezat în capătul de perspectivă al principalei artere de penetraţie, şoseaua Kiseleff, şi în vecinătatea marelui parc de cultură şi odihnă « I. V. Stalin ». În turnul central al construcţiei sînt instalate staţia şi antena pentru emisiunile de televiziune.

Casa Radiodifuziunii Romîne este de asemenea una dintre construcţiile importante realizate în ultimii 10 ani. Ea adăposteşte numeroase studiouri, săli de repetiţie, birourile tehnice şi administrative necesare difuzării emisiunilor de radio. În cursul anului 1960 se va da în folosinţă marea sală de concert din cadrul acestui complex, prevăzută pentru un număr de 1 000 de locuri.

În vederea dezvoltării traficului aerian s-a trecut la reamenajarea aeroportului Băneasa, unde s-a construit o mare pistă betonată şi o aerogară modernă pentru deservirea traficului intern şi internaţional.

S-au construit în această perioadă numeroase loçaluri pentru birourile şi laboratoarele institutelor de studii, cercetări şi proiectări nou-înfiinţate.

Un număr important de clădiri, începute înainte de război, au fost terminate şi amplificate; dintre acestea, citãm Palatul Republicii, adăpostind Galeria naţională de artă, clădirea Comitetului Central al P.M.R., Banca R.P.R., Palatul C.F.R.

Una dintre principalele deficienţe moştenite de la vechiul regim a fost mica suprafaţă a spaţiilor libere plantate. Bucureştiul, pe care călătorii din trecut îl descriu ca un oraş bogat plantat, cu un număr mare de grădini, a fost lipsit în ultimii 30 de ani de acest element natural, datorită faptului că s-a construit haotic, dezordonat şi fără discernămînt. Fără a se ţine seama de cele mai elementare condiţii de igienă şi confort, fără a se respecta normele de proiectare şi de urbanism, teritoriul oraşului a fost parcelat şi construit conform intereselor particulare de către exploatatorii clasei muncitoare. Rînd pe rînd, plantaţiile s-au împuţinat, locul lor fiind ocupat de construcţii înghesuite.

Astfel, în 1944, suprafaţa destinată spaţiului liber plantat şi organizat era de 200 ha, ceea ce revenea la cca. 2 m²/locuitor. A fost necesar să se depună un efort deosebit pentru ca această suprafaţă să fie mai mult decît dublată. Astăzi, suprafaţa plantată este de cca. 500 ha, ceea ce reprezintă cca. 4,7 m²/locuitor; această suprafaţă este încă mică pentru specificul oraşului nostru.; ea urmează să crească conform schiţei planului general de sistematizare.

Printre principalele realizări, citãm: extinderea parcului de cultură şi odihnă « I. V. Stalin » în partea de nord a lacului Herăstrău, precum şi reamenajarea porţiunii existente, crearea parcului « N. Bălcescu » şi a parcului Copilului în cartierul Griviţa Roşie, a parcului de cultură şi odihnă « 23 August » din apropierea uzinelor « 23 August », amenajarea parcurilor « Tonola », « 1 Mai »-Tei, « Gh. Coşbuc », « Vitan » etc. în diferite cartiere ale oraşului, pe lîngă nenumărate scuaruri realizate pe terenurile virane sau pe teritoriul marilor cvartale de locuinţe.

În domeniul sportiv, Capitala ţării noastre se poate mîndri cu marele stadion republican « 23 August » cu o capacitate de 100 000 de locuri; această importantă construcţie, realizată în timp record, se află situată în cadrul unui vast parc de cca. 60 ha dotat cu numeroase anexe şi instalaţii sportive: patinoarul artificial, turnul de paraşutism etc.

Tot în această perioadă s-a procedat la extinderea stadionului « Republicii », la construirea complexului sportiv « Floreasca » prevăzut cu o hală frumoasă de sport şi un bazin de înot acoperit al bazei de cultură fizică « Gh. Gheorghiu-Dej », precum şi a numeroase săli de gimnastică pe lîngă întreprinderi şi instituţii.

Complexul « Dinamo » constituie de asemenea o importantă realizare, cuprinzînd un stadion cu 20 000 de locuri, o hală de sport, un velodrom şi numeroase terenuri de joc: baschet, volei etc.

Pe lîngă aceste mari construcţii cu caracter de unicat, s-a amenajat pe lîngă şcoli şi întreprinderi o vastă reţea de terenuri de sport, baschet, volei, tenis etc.

*

Numeroasele realizări din ultimii ani au dus la dezvoltarea rapidă a oraşului. Această dezvoltare nu putea merge după vechile metode, haotic şi necontrolat; construirea socialismului în ţara noastră cerea ca oraşul să se dezvolte astfel încît să fie asigurate condiţii optime de trai populaţiei, să devină o adevărată capitală a unui stat socialist.

Printr-o serie de hotărîri, partidul şi guvernul au trasat căile de urmat pentru întocmirea pe baze ştiinţifice a planului general de sistematizare şi reconstrucţie socialistă a oraşului Bucureşti, plan care să oglindească avîntul şi înflorirea continuă a economiei şi culturii naţionale şi să creeze condiţii pentru satisfacerea nevoilor materiale şi culturale mereu crescînde ale maselor de oameni ai muncii din Bucureşti.

Pe baza acestor directive, în ultimii ani s-a elaborat planul de reconstrucţie şi dezvoltare socialistă a oraşului Bucureşti, în cadrul căruia au fost cuprinse realizările de pînă în prezent în domeniul construcţiilor de locuinţe, clădiri şi dotări social-culturale, clădiri administrative, parcuri şi terenuri sportive.

Mari artere de circulaţie, bogat plantate, vor străbate oraşul, se vor separa zonele industriale de zonele de locuit, se vor crea spaţii verzi cu dotări sportive, care vor constitui elemente de îmbunătăţire a odihnei şi recreaţiei oamenilor muncii.

În sistematizarea oraşului s-a prevăzut înlăturarea contrastului izbitor dintre centru şi periferie — moştenit de la regimul burghezo-moşieresc — creîndu-se condiţii optime de trai pentru populaţie, prin construirea de locuinţe noi, dotate cu confort modern. Se proiectează, concomitent cu acţiunea de lărgire a unor artere de circulaţie, refacerea pavajelor, îmbunătăţirea iluminatului, definitivarea lucrărilor edilitare.

Partea centrală a oraşului va fi transformată astfel încît să capete un caracter reprezentativ, demn de capitala unei ţări în plină transformare. Se vor închega ansambluri arhitecturale de-a lungul principalelor magistrale şi bulevarde ale oraşului, în cadrul pieţelor reprezentative mai importante.

Trebuie să arătăm că regimul burghezo-moşieresc nu a fost în stare să doteze capitala ţării cu nici o piaţă publică organizată din punct de vedere urbanistic şi arhitectonic.

4

5

Partidul şi guvernul nostru au trasat sarcina realizării într-un termen de cîţiva ani a unui lanţ de pieţe publice reprezentative, care — pe lîngă celelalte lucrări de pe magistralele şi arterele din cadrul inelului interior — vor avea darul să schimbe total înfăţişarea capitalei.

Astfel, se construieşte în ritm intens piaţa din jurul noii săli a Palatului R. P. Romîne, care va forma un sistem unic arhitectural-urbanistic cu piaţa Republicii, al cărei proiect de sistematizare este în curs de elaborare. În modul acesta se vor pune în valoare Palatul Comitetului Central al P.M.R., Palatul R. P. Romîne, Ateneul R.P.R. şi se vor realiza noi construcţii care, împreună cu cele existente, să formeze o piaţă centrală cu caracter politic-cultural, demnă şi corespunzătoare capitalei patriei noastre socialiste.

S-au terminat studiile de sistematizare a pieţei Gării de Nord şi s-a deschis şantierul ce urmează să realizeze aci un mare ansamblu de blocuri de locuit cu nouă etaje; împreună cu Palatul Administrativ C.F.R. şi cu clădirea Gării de Nord, acestea vor forma cadrul urbanistic şi arhitectural corespunzător principalei gări a Capitalei.

S-au făcut studii pentru sistematizarea pieţei Victoriei; această piaţă e concepută ca un vestibul de primire al oraşului, în care pătrund direct cele două artere importante din nord — şoseaua Kiseleff şi şoseaua Generalisimul Stalin. Deschisă înspre zona verde—avînd pe latura de est Palatul Consiliului de Miniştri, pe latura de vest blocuri de locuit şi pe latura de sud o mare bibliotecă — piaţa va lăsa acces direct bulevardului Ana Ipătescu, căii Victoriei şi străzii Buzeşti.

6

7

1 — Noi locuinţe pe str. Silvia
2 — Bloc de locuinţe pe bd. 6 Martie nr. 22
3 — Bloc de locuinţe pe bd. 6 Martie nr. 101
4 — Bloc de locuinţe pe calea Plevnei
5 — Noul bloc de locuinţe de pe bd. Magheru colţ cu str. Pictor Verona, pentru salariaţii I.T.B.
6 — Nou bloc de locuinţe pe bd. Bălcescu
7 — Nou bloc de locuinţe pe bd.1848 colţ cu str. Doamnei

1

1 — Studii pentru noi blocuri de locuințe la intersecția bulevardul N-S cu inelul I. Perspectivă

2 — Studiu pentru amenajarea pieței M. Eminescu — Machetă

3 — Studiu pentru amenajarea pieței C.C.A. Perspectivă

4 — Studii pentru noi blocuri de locuințe la intersecția căii Victoriei cu str. Biserica Amzei și cal. Griviței — Perspectivă

5 — Studii pentru amenajarea căii Victoriei și a magistralei N-S

1. Piața Splaiului — 2. Piața C.C.A. — 3. Piața

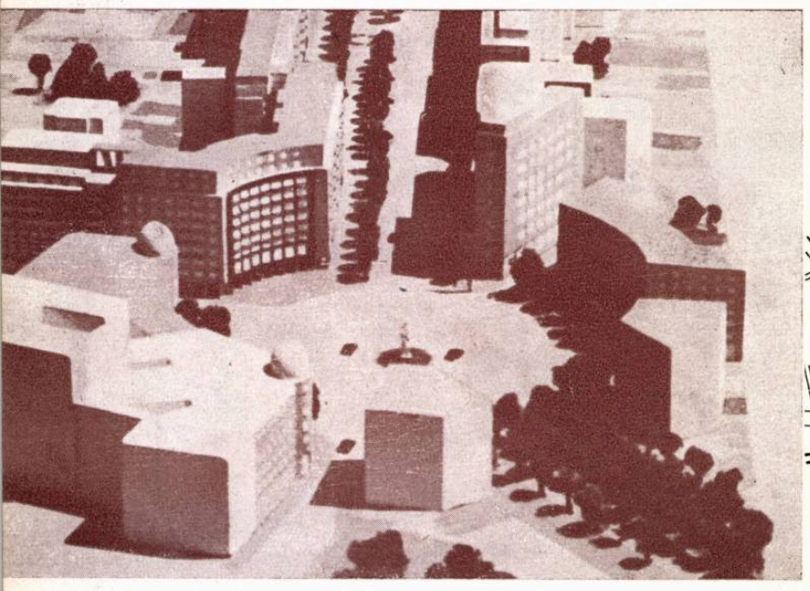

2

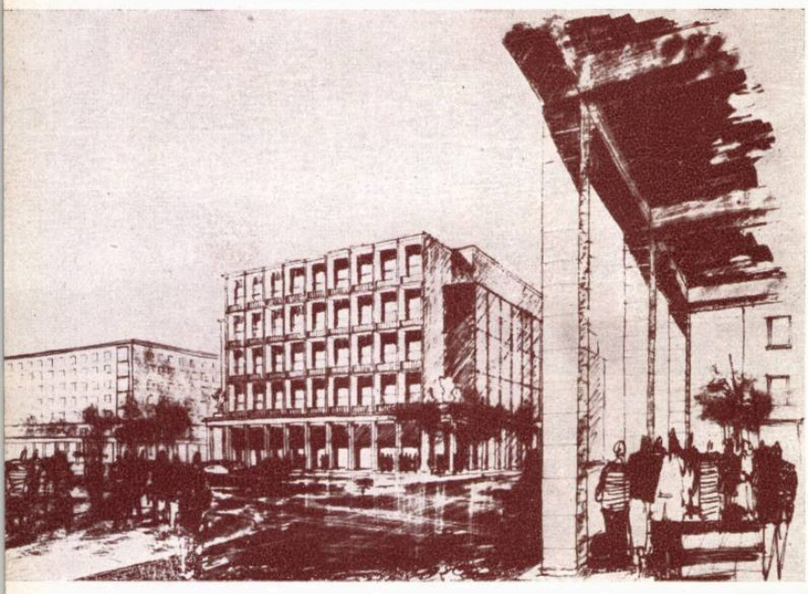

3

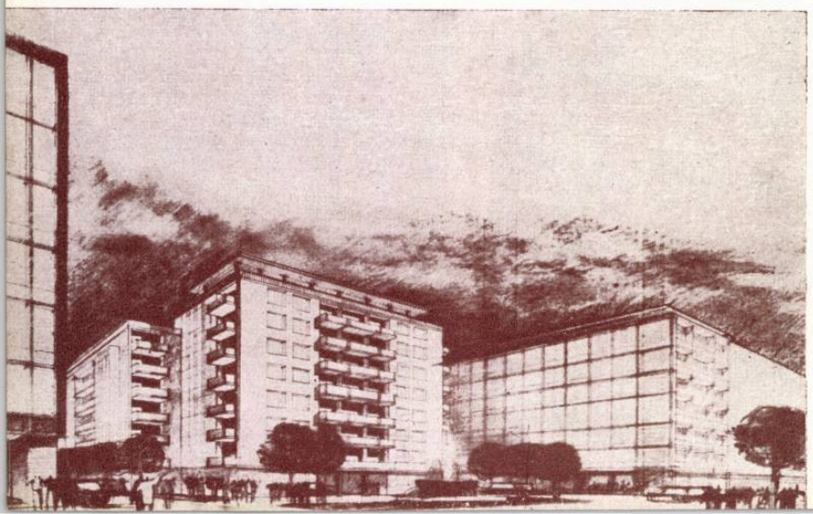

4

5

N. Bălcescu — 4. Piața Republicii — 5. Intersecția magistralei N-S cu inelul I — 6. Intersecția căii Victoriei cu str. Biserica Amzei și cal. Griviței — 7. Piața Mihail Eminescu 8. Piața Victoriei — 9. Piața Unirii.

6 — Studiu pentru noi construcții de locuințe în Piața Splaiului — Perspectivă

7 — Studiu pentru amenajarea pieței Gării de Nord — Perspectivă

8 — Studiu pentru noul bloc de locuințe de pe bd. Magheru nr. 33 — Perspectivă

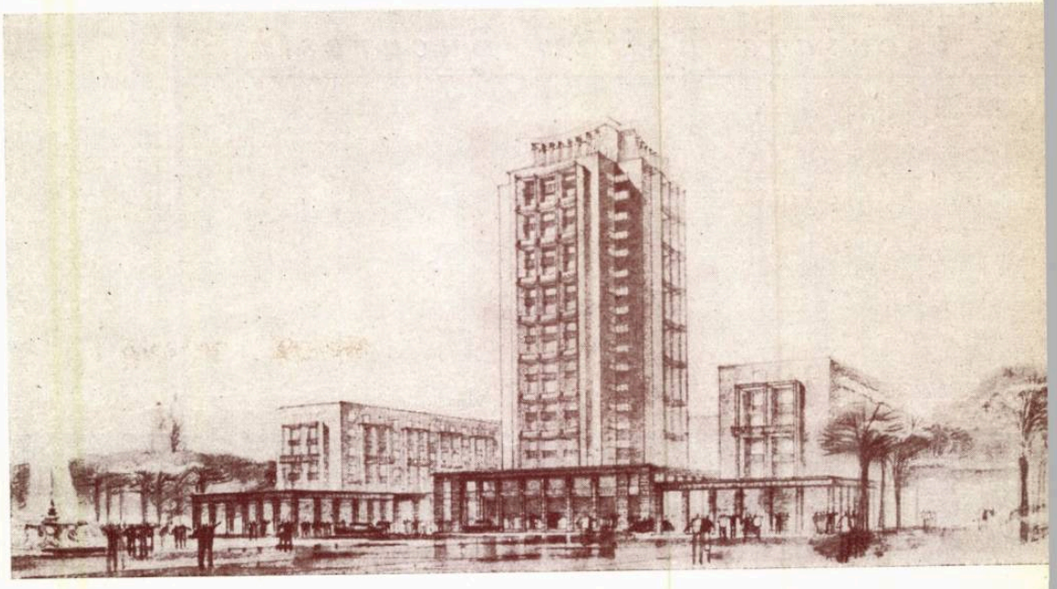

6

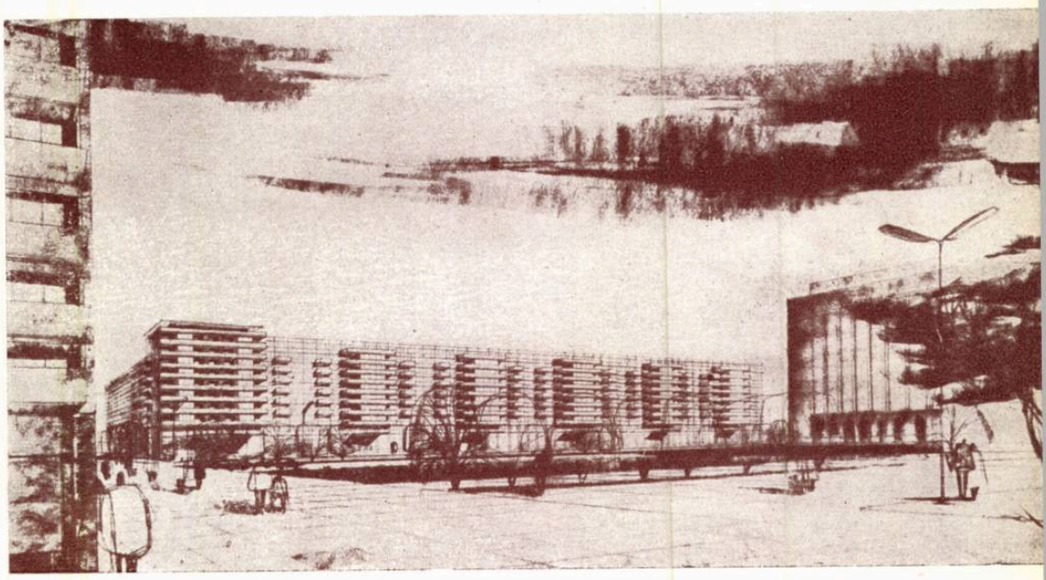

7

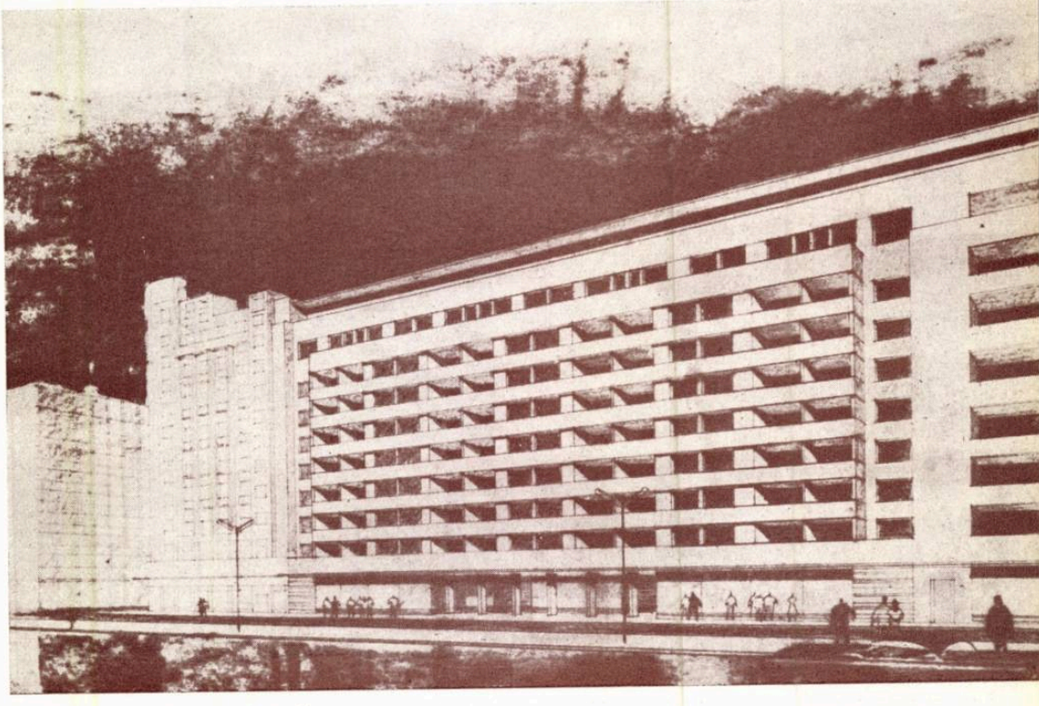

8

Pentru rezolvarea justă a traficului de circulație pe inel se propune ca bulevardul Ilie Pintilie să străbată denivelat piața.

Au început de asemenea studiile pentru piața N. Bălcescu, unde urmează să se amplaseze Opera Mare sau Teatrul Național. În această piață vor avea loc defilările oamenilor muncii, de 1 Mai și de 23 August, prevăzîndu-se pentru aceasta tribune permanente pentru conducătorii partidului și guvernului, pentru invitați și pentru fruntașii din producție.

Pentru sistematizarea pieței Unirii, nod principal de circulație, conducerea Sfatului popular al Capitalei și conducerea Uniunii Arhitecților din R.P.R. au lansat un concurs public.

S-au făcut proiecte și a început anul acesta reconstrucția pieței Mihail Eminescu.

A început de asemenea construcția Circului de stat, cu o capacitate de 2 400 de locuri. Amplasat în parcul Tonola, circul va forma un ansamblu armonios cu o serie de blocuri de locuințe cuprinzînd cca. 900 de apartamente.

La 30 decembrie anul acesta, cu ocazia sărbătoririi a 12 ani de la proclamarea Republicii, se va deschide noua sală a Palatului R. P. Romîne, cu o capacitate de 3 300 de locuri.

Se fac studii pentru construirea pe terenul actualului hipodrom, a Expoziției economiei naționale, hipodromul urmînd a fi mutat pe un teren mai corespunzător, între șoseaua Alexandriei și bulevardul Ghencea, conform schiței planului general de sistematizare.

S-au făcut studii pentru realizarea a 6 pasaje de nivel care vor rezolva dificultățile în punctele în care arterele de circulație traversează calea ferată în interiorul orașului.

Importantă este și realizarea apeductului Arcuda—București, care va da capitalei un plus de 140 000 m³ apă pe zi.

O atenție deosebită se va da restructurării rețelei de canalizare, dezvoltării rețelei de energie electrică, diverselor instalații edilitare, modernizării pavajelor în capitală și salubrității.

Ritmul extraordinar cu care a pornit reconstrucția socialistă a capitalei umple de bucurie pe toți oamenii muncii. Judecînd după realizările prezentului, se poate prevedea creșterea realizărilor viitoare din punct de vedere cantitativ și calitativ.

Mîndri de marile realizări și succese obținute de oamenii muncii în dezvoltarea economiei naționale, sub înțeleapta conducere a partidului, trebuie să contribuim cu toată capacitatea și energia noastră, să folosim toate rezervele interne, inventivitatea, spiritul de economie și grija pentru avutul obștesc spre a îndeplini și depăși sarcinile trasate de Plenara C.C. al P.M.R. din 13—14 iulie a.c. și de directivele partidului și guvernului, care ne conduc cu mînă sigură spre o viață fericită, îmbelșugată și luminoasă.

Bloc tip C de pe strada L. Tolstoi — Vedere

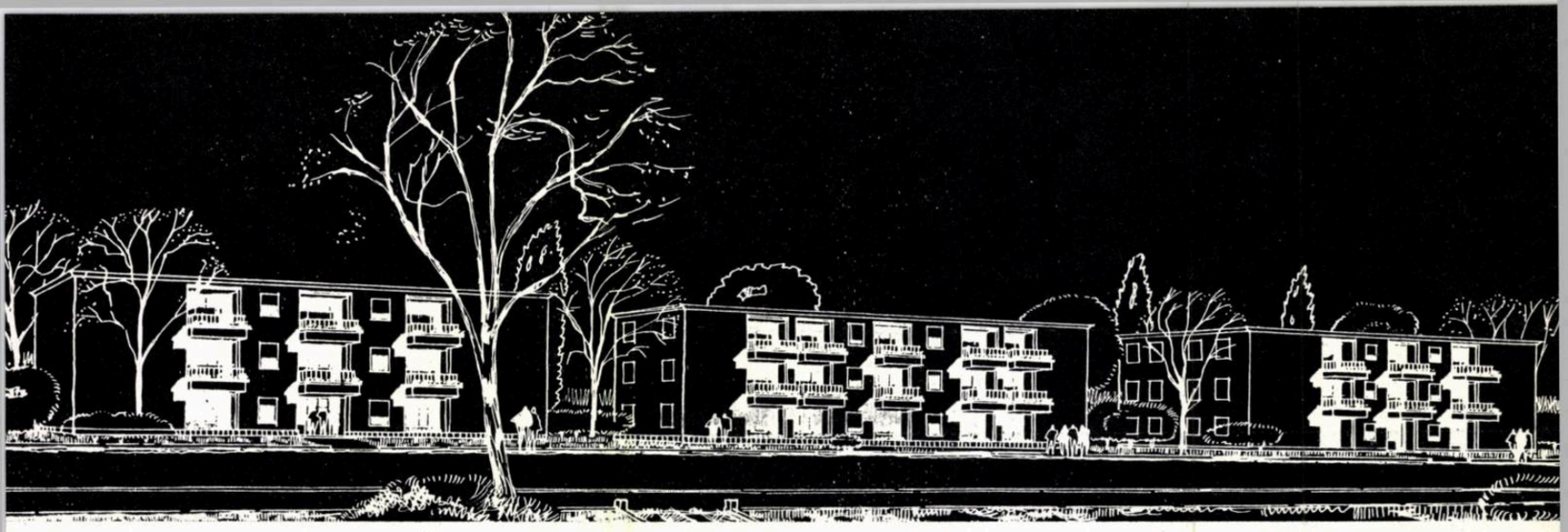

Perspectivă de ansamblu

CLĂDIRI DE LOCUIT PE STRĂZILE M. GORKI ŞI L. TOLSTOI

Autori arhitecţii, T. Ricci, M. Dima, C. Teodorescu şi L. Garcia

Bloc tip C şi B — Vedere

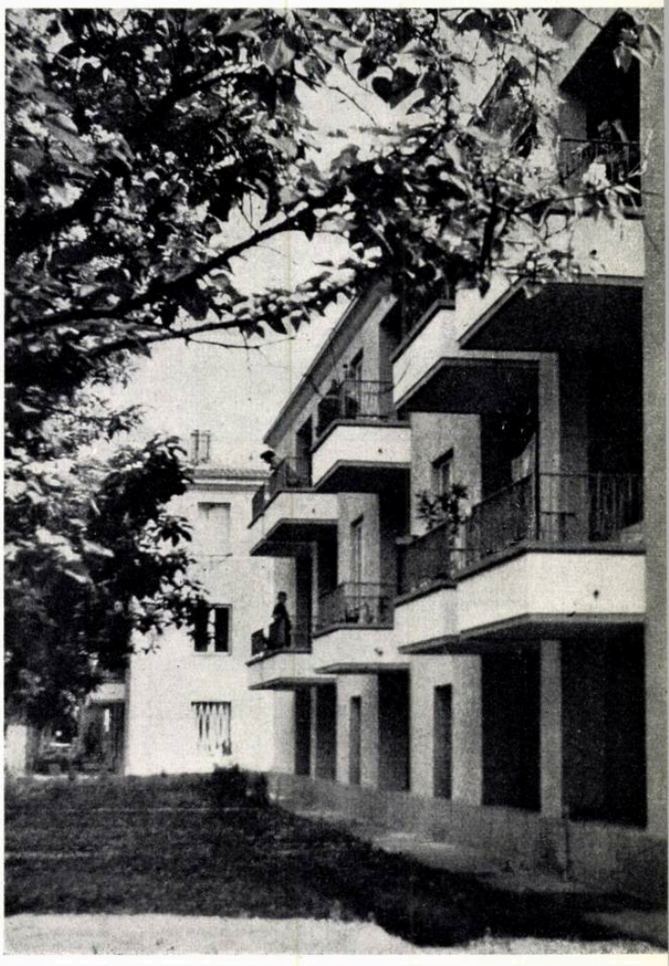

Pe terenurile libere de pe străzile L. Tolstoi şi M. Gorki s-a propus construirea unor clădiri de locuit economice, avînd apartamente cu 1, 2, 3 şi 4 camere, în proporţie pe ansamblu, respectiv de 15, 60, 20 şi 5%.

Regimul de construcţie al acestui cartier impunea, prin numărul mare de clădiri existente, construirea de locuinţe tip « vilă », cu 1—2 etaje. Amplasarea unor clădiri de locuit economice de tip « bloc » apărea posibilă numai cu condiţia de a se respecta anumite limite privind lungimea frontului de faţadă şi crearea de spaţii libere suficiente, pentru ca alternanţa acestora cu a volumelor construite să dea aceeaşi imagine de afînare a cartierului.

Primele experienţe, avînd la bază cerinţele de mai sus, au fost făcute pe strada M. Gorki cu blocuri de tip D şi F, acesta din urmă avînd demisol, 2 etaje şi mansardă. Volumul obţinut astfel s-a dovedit a fi prea mare pentru aceste străzi; mansarda, deşi bine proporţionată, duce la o creştere simţitoare a volumului, întrecînd cu mult înălţimea medie a acestui cartier de vile. De asemenea s-a constatat că modenatura atent studiată, prezenţa loggiilor şi a balcoanelor, precum şi agrementarea faţadelor cu culori diferite pentru fiecare bloc în parte sau alternînd fără cadenţă, fac ca aceste clădiri să ofere aceeaşi atmosferă plăcută ca a străzilor mobilate cu vile.

Plecînd de la aceste considerente de temă şi cerinţe rezultate din experienţele făcute anterior, s-a ajuns la formula unor grupări interesante pe strada L. Tolstoi, utilizînd blocuri ale căror fronturi variază între 19,00 şi 33,00 m, avînd retrageri minime de la faţadă de 4,00 pînă la 6,00 m. Patru dintre tipurile de blocuri utilizate sînt prezentate în acest articol. Dimensiunile exterioare diferite ale blocurilor punct cu 4 apartamente şi ale blocurilor liniare cu 2 apartamente la scară au fost folosite în compoziţia de plan pentru a permite crearea unor intrînduri sau « buzunare » ample, atingînd pînă la 20 × 30 m, şi a obţine astfel o imagine cît mai deschisă a frontului stradal.

Construcţiile au fost proiectate şi executate în două etape succesive.

Prima etapă o constituie clădirile de tipul D—D_1 şi F_a (autor, arh. L. Garcia) amplasate pe strada M. Gorki şi pe o parte a străzii L. Tolstoi. Ele au fost proiectate, executate şi date în folosinţă în intervalul martie — 23 august 1958.

A doua serie de clădiri, de tipul B şi C, amplasate pe strada L. Tolstoi (autori, arhitecţii T. Ricci, M. Dima şi C. Teodorescu) au fost proiectate şi începute în cursul lunii mai 1958, fiind terminate şi date în folosinţă în toamna aceluiaşi an, la 7 noiembrie.

Aceste două tipuri de clădiri, proiectate în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti, s-au înscris în cursul anului 1958 ca primele apartamente al căror preţ de cost pe apartament mediu construit a coborît sub 40 000 lei.

Rezolvarea acestor blocuri cu parter uşor coborît faţă de sol a creat posibilitatea de a se reduce simţitor înălţimea clădirii şi de a se obţine indici tehnici şi de cost reduşi. La parterul acestor clădiri se găsesc de asemenea, în afara spaţiilor rezervate pentru acces, apartamente cu 1 şi 2 camere, boxe necesare

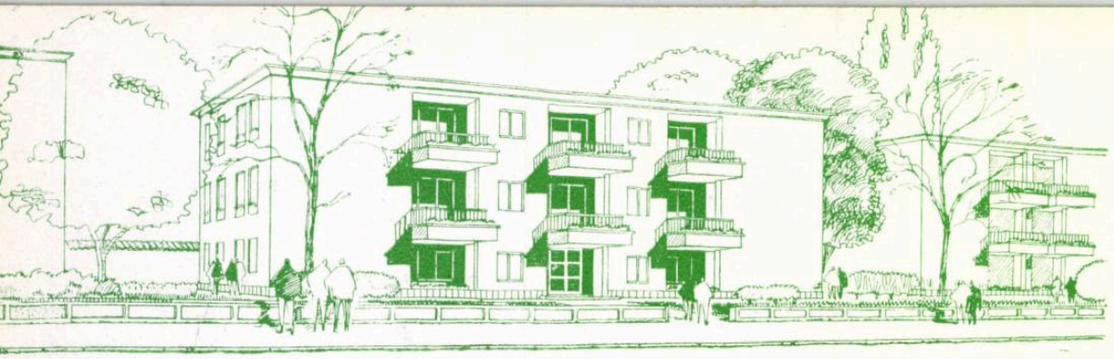

1

2

BLOC PUNCT TIP B (3.3.3.4.)

Blocul punct tip B, avînd patru apartamente la scară, are următoarele caracteristici:

Suprafața locuibilă/apartament mediu	48,12 m²
Suprafața locuibilă*/locatar	7,40 m²
Suprafața construită/apartament mediu	90,40 m²
Suprafața construită/locatar	13,91 m²
Dimensiunile construite pe teren	27,82×13,37 m

Calitățile oferite de gradul de confort al acestor apartamente sînt:

— dubla orientare a camerelor de locuit;

— acces independent din camera de zi la dormitoare;

— camera de baie-w.c. plasată între dormitoare, cu accese prin degajament;

— bucătăria, baia-w.c. și cămara, aerisite și luminate direct;

— nișă de luat masa în bucătărie;

— loggia-balcon cu loc de luat masa, avînd acces din camera de zi și din bucătărie;

— debara pentru haine-lenjerie

— w.c. separat cu acces din vestibul la apartamentele cu 4 camere.

* În calcul suprafețelor locuibile nu au intrat bucătăriile cu nici o cotă-parte.

★

1 — Perspectivă
2 — Vedere
3 — Plan nivel curent
4 — Detaliu de apartament cu 3 camere 1. Vestibul — 2. Dulap pentru haine 3. Cameră de zi — 4. Dormitor 5. Dormitor copii — 6. Baie — 7. Bucătărie — 8. Cămară — 9. Loggie-balcon.

3

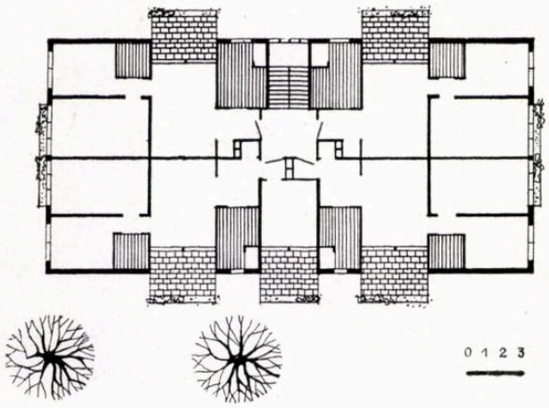

4

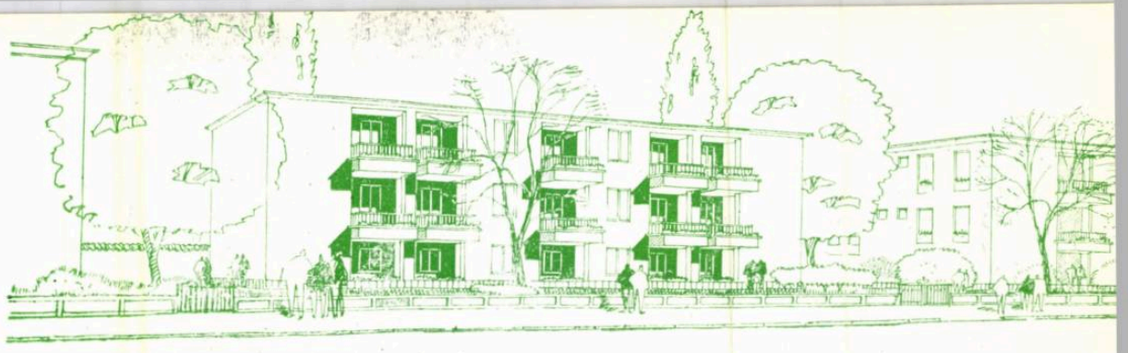

1

BLOC LINIAR TIP C (2.2.2.3.)

Blocul liniar tip C, compus din două tronsoane de 2 apartamente la scară, are următoarele caracteristici:

Suprafața locuibilă/apartament mediu	40,90 m²
Suprafața locuibilă /locatar	8,10 m²
Suprafața construită/apartament mediu	80,90 m²
Suprafața construită/locatar	16,14 m²
Dimensiunile construcției pe teren	32,75 × 10,25 m

Gradul de confort oferit de schema de plan a acestor apartamente oferă, în afara calităților semnalate la apartamentele din blocurile de tip B, următoarele:

— un dulap de lenjerie lîngă camera de baie, cu acces din degajament;

— un dulap de haine, de asemenea înzidit, cu acces din vestibul.

*

1 — Perspectivă
2 — Vedere
3 — Plan nivel curent
4 — Detaliu de apartament cu 2 camere. 1. Vestibul — 2. Dulap de haine 3. Cameră de zi — 4. Dormitor — 5. Baie, w.c. — 6. Dulap pentru lenjerie — 7. Bucătărie — 8. Cămară — 9. Loggie-balcon 10. Încăpere contor.

2

4

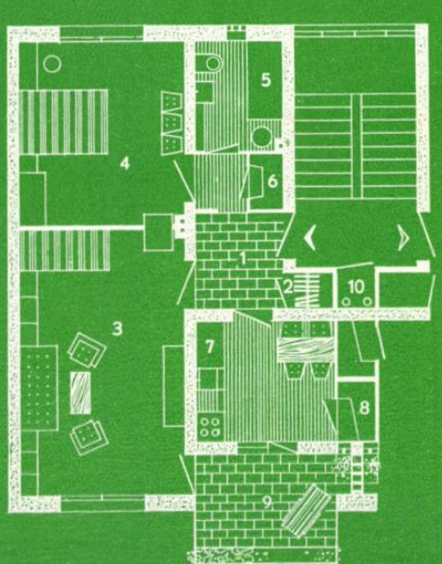

3

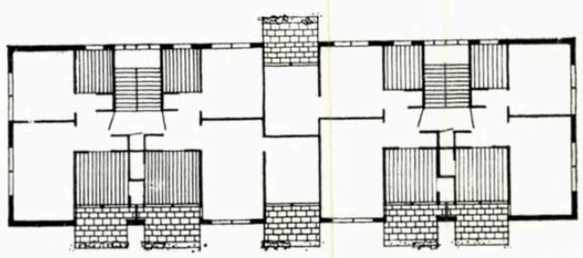

0 1 2 3 m

pentru fiecare apartament, precum și un grup spălătorie-uscătorie.

Plastica fațadelor este obținută printr-o proporționare corectă a plinului și golului, simplă și bine conturată de cadența loggiilor-balcoane viu colorate.

Coronamentul clădirii este obținut printr-o cornișă ușor reliefată, care preia și maschează scurgerile acoperișului realizat din țiglă cu pantă foarte mică. Merită să fie semnalată de asemenea lipsa burlanelor pe fațade, cu toate că nu s-au utilizat scurgeri interioare.

Fațadele sînt colorate cu tonuri pastelate, alternînd culoarea de bază de la o clădire la alta sau în alternanțe neregulate.

Prezența loggiei-balcon în fața bucătăriei prezintă, în afara avantajului dublei folosințe, și unul de ordin plastic, căci scoate din compoziție ferestrele bucătăriilor.

Finisajul interior a fost realizat în bune condiții de către întreprinderea de execuție, condusă și coordonată de sectorul tehnic al Gospodăriei de Partid a C.C. al P.M.R. care a executat lucrările întregului ansamblu, utilizînd un singur semestru pentru execuție, pînă la darea clădirilor în folosință.

Arh. TIBERIU RICCI

Blocurile D și F — Vedere

1

BLOC PUNCT TIP F_a (2.2.2.3.)

Blocul tip F_a este tipul îmbunătățit întrebuințat anterior în cartierul Floreasca-nord, avînd demisol, 2 etaje și mansardă. Caracteristicile acestei clădiri cu 4 apartamente la scară sînt:

Suprafața locuibilă/apartament mediu	35,30 m²
Suprafața locuibilă/locatar	7,85 m²
Suprafața construită/apartament mediu	76,20 m²
Suprafața construită/locatar	16,90 m²
Dimensiunile construite pe teren	19,55 × 15,90 m

În analizarea gradului de confort al apartamentului, tipul de plan oferă următoarele calități:

— dublă orientare a celor 2 camere de locuit;

— acces necomandat la cele 2 camere, bucătărie și baie-w.c.;

— bucătăria și baia-w.c. aerisite și luminate direct;

— loggia-balcon cu loc de luat masa, cu acces din camera de zi;

— balcon de serviciu la bucătărie (pentru 2 apartamente).

*

1 — Vedere
2 — Plan nivel curent
3 — Detaliu de apartament cu 2 camere. 1. Vestibul — 2. Cameră de zi 3. Dormitor — 4. Degajament — 5. Baie, w.c. — 6. Bucătărie — 7. Cămară 8. Loggia — 9. Balcon de serviciu.

2

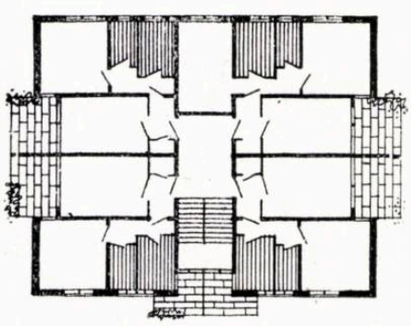

3

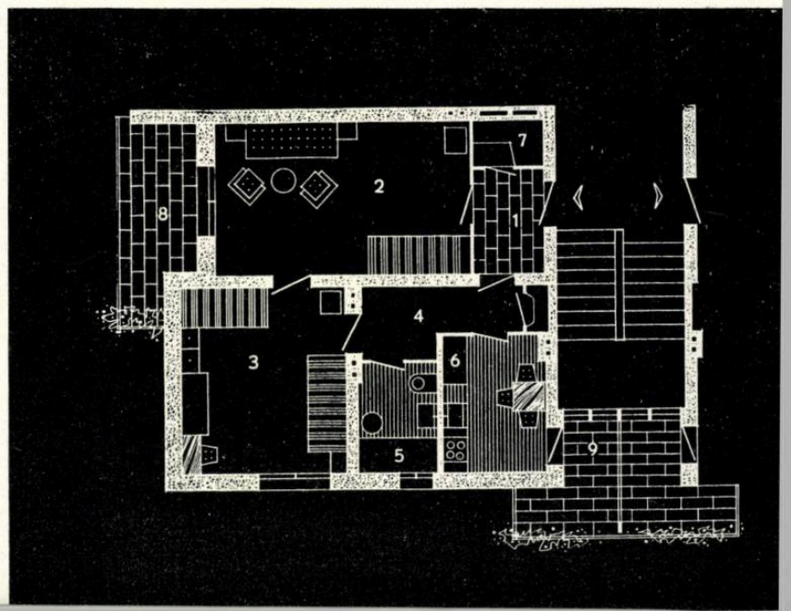

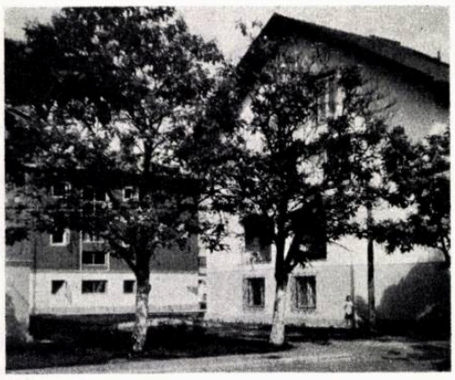

Blocurile D și F — Vedere

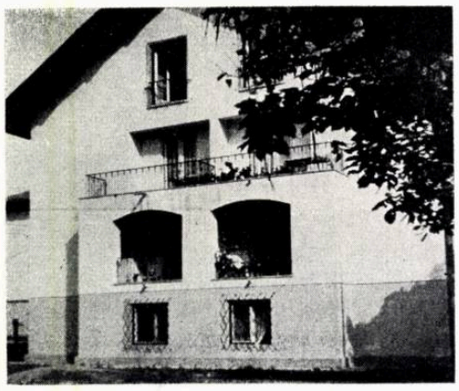

Bloc tip F — Detaliu de fațadă

Bloc tip D — Detaliu de intrare

BLOC LINIAR TIP D-D_1 (2.2.3.3.)

Blocul liniar tip D-D_1, avînd demisol și 2 etaje, este compus din 2 tronsoane de două apartamente la scară și are următoarele caracteristici:

Suprafața locuibilă/apartament mediu	37,20 m²
Suprafața locuibilă/locatar	7,44 m²
Suprafața construită/apartament mediu	77,65 m²
Suprafața construită/locatar	15,50 m²
Dimensiunile construite pe teren	33,25 × 9,40 m

Gradul de confort al acestor tipuri de apartamente oferă toate calitățile semnalate mai sus pentru apartamentele blocului F_a, mai puțin prezența loggiei spațioase, înlocuită la apartamentele de capăt cu un balcon. În plus, apartamentele acestui bloc realizează:

— cămara cu acces din bucătărie, însă aerisită direct;

— o nișă de luat masa în bucătărie.

Ambele tipuri de clădiri au la demisol (în afara spațiilor necesare rezervate pentru acces și apartamente cu 1 și 2 camere) boxe pentru depozitare și un grup comun spălătorie-uscătorie.

*

1 — Vedere
2 — Plan nivel curent
3 — Detaliu de apartament cu 2 camere. 1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie, w. c. — 5. Bucătărie —6. Cămară — 7. Balcon

1

3

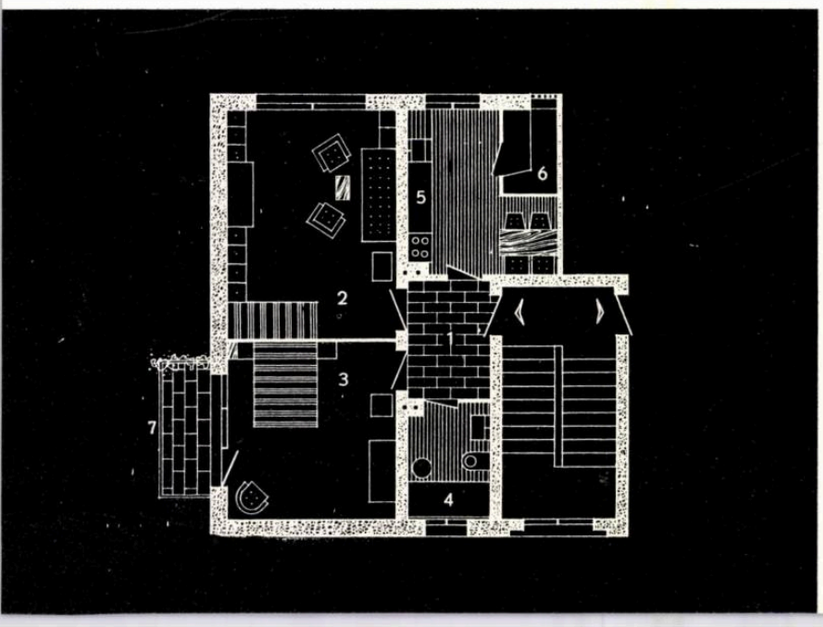

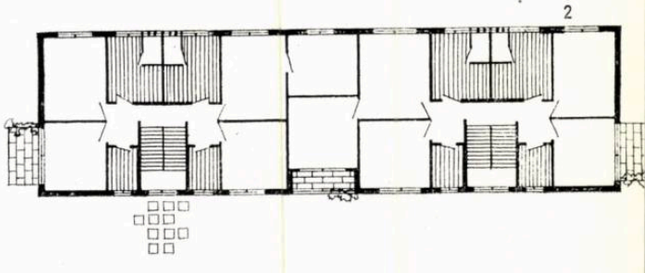

2

0 1 2 3 M

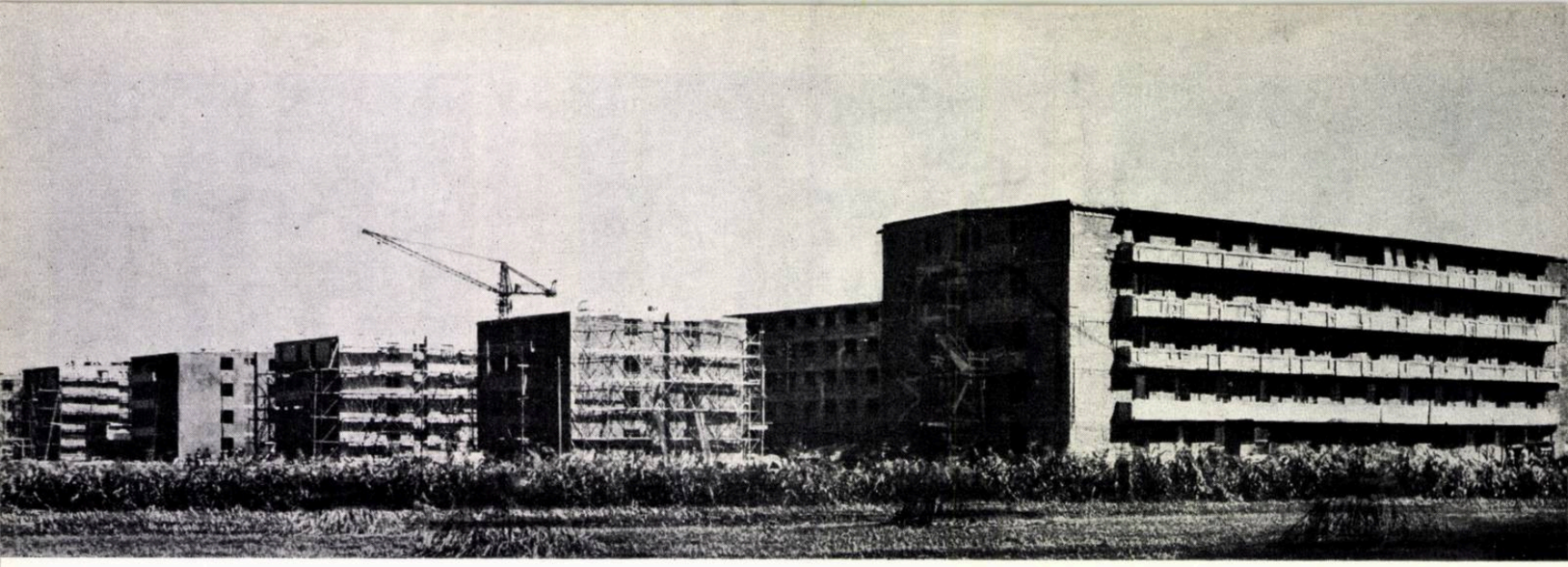

Vedere generală a șantierului

ANSAMBLU DE LOCUINȚE ȘI CĂMINE MUNCITOREȘTI PE DRUMUL MURGULUI

Șef atelier: arh. N. Kepeș
Colectiv de proiectare: arhitecții S. Julman, A. Corvătescu, Victoria Gîlcă, Maria Covalsky

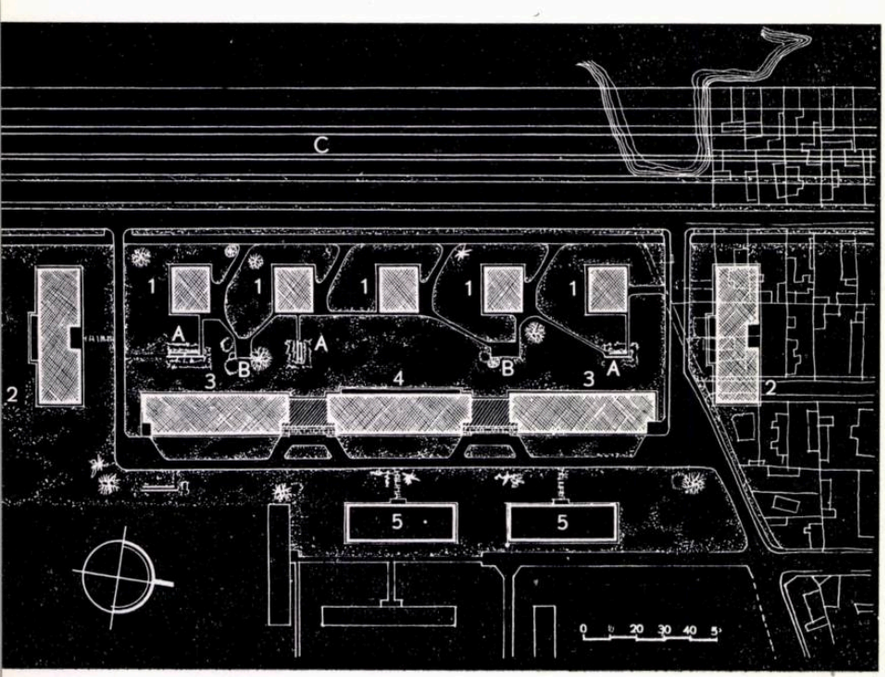

Plan de situație
1. Blocuri punct — 2. Blocuri liniare — 3. Cămine — 4. Cămin cu centrală termică la subsol — 5. Cămine existente — A. Platforme pentru gunoi — B. Spațiu rezervat pentru jocul copiilor — C. Viitoarea arteră

Perspectivă de pe Drumul Murgului

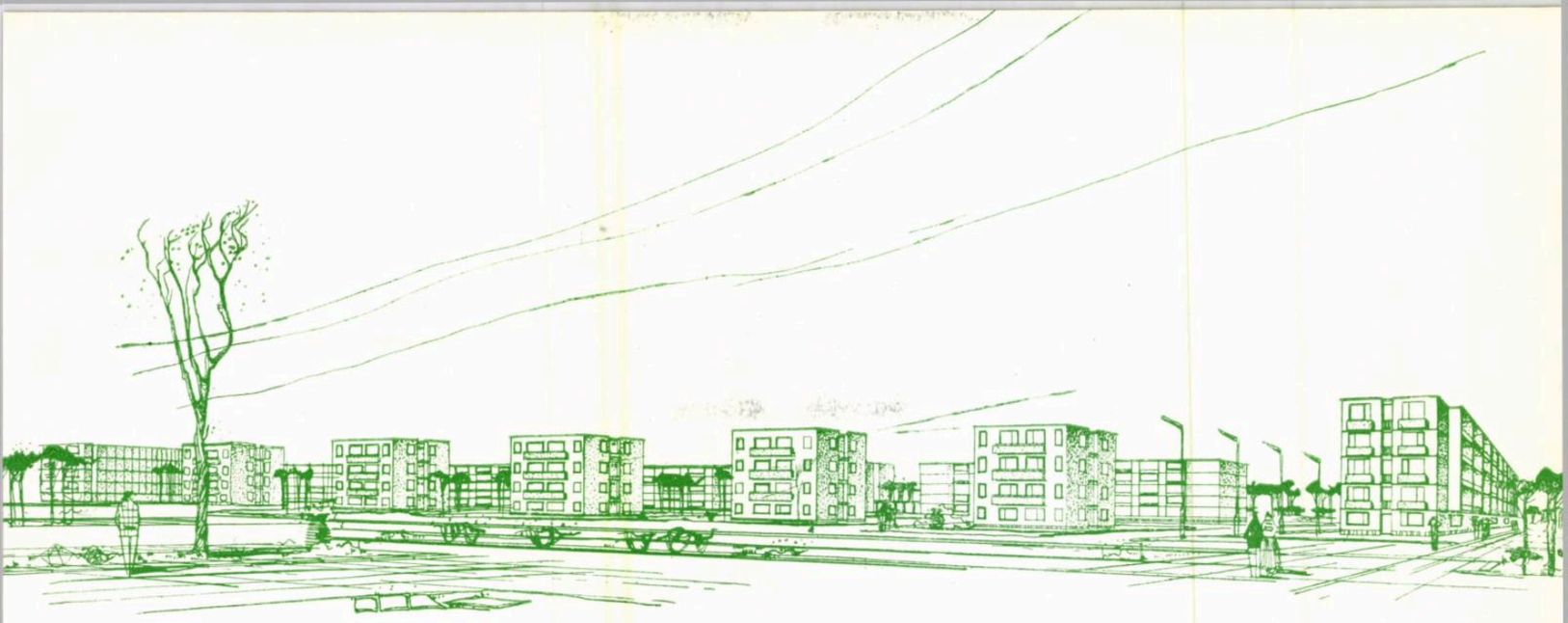

Perspectivă de ansamblu

În 1958 s-a pus problema construirii unor ansambluri de cămine și locuințe pentru muncitorii constructori, printre care și ansamblul din Drumul Murgului.

În urma unei faze preliminare de studiu, propusă de Institutul Proiect București, s-a ajuns la concluzia că, față de baracamentele și amenajările provizorii pentru cazare ce se execută pe șantiere, edificarea acestui ansamblu este avantajoasă din toate punctele de vedere, și anume: a) amortizarea într-un timp scurt, b) obținerea unui confort mult sporit pentru muncitori, c) crearea unor condiții mult mai igienice de locuit, d) creșterea stabilității muncitorilor din sectorul de construcții, ceea ce va duce la o ridicare substanțială a nivelului profesional și deci a productivității, e) crearea unui ansamblu închegat, cu valoare urbană, care se înscrie în bune condiții în planul de sistematizare al cartierului Balta Albă — bulevardul Muncii, unde sînt în curs de execuție și unde se prevăd lucrări foarte importante (circa 25 000 de apartamente cu toate dotările necesare).

În urma avizării favorabile a studiului, s-a trecut imediat la sarcina de proiectare și proiectul tehnic, lucrările începînd în toamna aceluiași an.

Amplasamentul ales se găsește pe un teren de cca. 5 ha situat pe Drumul Murgului, în imediata apropiere a bulevardului Muncii, mărginit la vest de viitoarea arteră ce se va amenaja și de străzi noi de importanță secundară pe celelalte laturi.

Complexul a fost studiat în funcție de un grup de baracamente cu parter — unele dintre ele din zidărie — precum și de două cămine cu parter și două niveluri, executate în 1957, existente pe acest teren. S-a prevăzut posibilitatea amplasării unor noi clădiri (cămine și locuințe) și a unor dotări, ca: un restaurant, o creșă, un cămin de zi, o școală profesională etc. Totodată, pe amplasamentul barăcilor existente se vor amenaja spații verzi, ca și spații pentru odihnă și sport.

În prima etapă s-a hotărît construirea unor cămine de mare capacitate pentru muncitorii celibatari, blocuri punct cu patru apartamente la scară pentru familiști și blocuri liniare cu garsoniere pentru tineri căsătoriți, acoperindu-se astfel o gamă variată de posibilități de cazare. Construcțiile noi vor putea găzdui 2 500 de persoane, iar împreună cu cele două cămine existente, cca. 2 900 de persoane. Au fost proiectate de asemenea toate lucrările exterioare necesare: canalizare (care se va racorda la canalul colector în construcție), alimentare cu apă, rețele de energie electrică, rețele termice, platforme speciale pentru depozitarea resturilor menajere etc. Întregul complex beneficiază de încălzire centrală furnizată de o centrală termică unică situată în subsolul unuia dintre căminele noi.

Sistemul de construcție prevede pentru toate obiectele, zidărie portantă cu sîmburi de beton armat și planșee prefabricate din fîșii DIM, învelitoare în terasă și scurgeri exterioare; numai la căminul care cuprinde subsolul cu centrala termică s-a preconizat schelet de beton armat, avînd în vedere situația specială creată de funcțiunea clădirii.

Din punct de vedere plastic s-a căutat obținerea unor volume și elemente simple care să acuze structura, iar pentru agrementare s-a preconizat utilizarea culorilor diferite la obiecte, balcoane și loggii (la blocurile de locuit) și amenajarea unor spații verzi.

Ansamblul este echilibrat și unitar, conceput pentru a prezenta un front închegat, mai ales spre viitoarea arteră principală.

La 23 August anul acesta au fost terminate o parte din locuințe, urmînd ca întregul complex să fie terminat pînă la sfîrșitul anului 1959.

Arh. N. KEPEȘ, arh. S. JULMAN

Detaliu de cameră

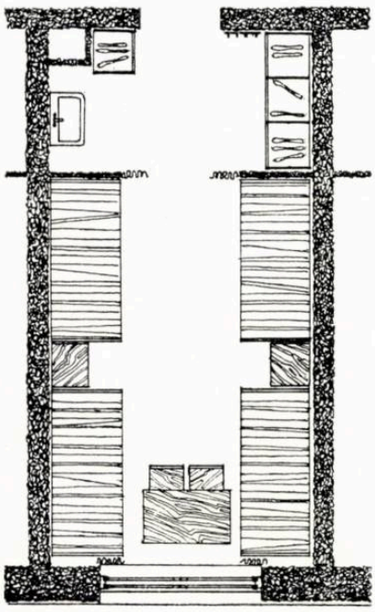

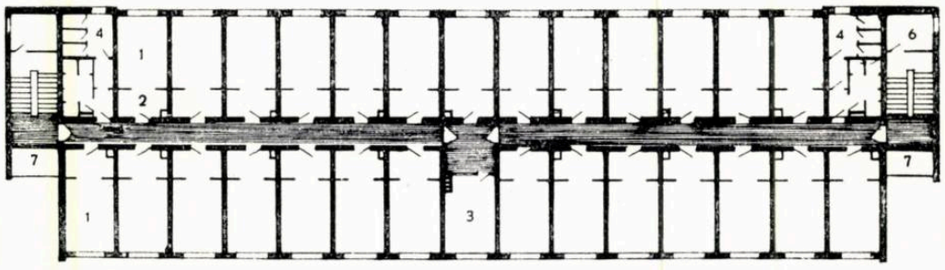

Cămin — Plan etaj curent

0 1 2 3 4 5

1. Cameră cu 4 paturi — 2. Cameră pentru dulapuri și lavabou — 3. Oficiu 4. Grup sanitar (w. c., dușuri etc.) — 5. Cameră îngrijitor — 6. Cameră lenjerie — 7. Balcon

CĂMINELE

Față de situația în planul de ansamblu și în funcție de planul de sistematizare al cartierului Balta Albă, s-a impus un regim de construcție cu parter și patru niveluri (fără subsol), așa încît s-a studiat un tip nou de cămin, avînd înălțimea corespunzătoare, în care pot fi cazate 544 de persoane în camere cu 4 paturi. În total, cele trei cămine au o capacitate de 1 600 de locuri. Pentru mărirea confortului, unitatea de locuit cuprinde un spațiu unde sînt amplasate dulapurile, un lavabou și ghena de ventilație. Fiecare nivel are un oficiu, cameră de îngrijitori, cameră pentru lenjerie, grupuri sanitare (dușuri, w.c.). Între cămine există două corpuri de legătură la parter, cu destinații comune: bibliotecă, șah, conferințe, stație de radioamplificare ce deservește difuzoarele din camere etc., care au fost considerate mai economice și mai utile în exploatare, avînd și un rol de articulație între cămine. Indicii spațiali și tehnico-economici obținuți sînt următorii:

Suprafața construită 7,37 m²/pat.

Suprafața locuibilă 4,75 m²/pat.

Costul unui metru pătrat locuibil 1 012 lei.

Cost pe pat 4 527 lei (în care sumă intră și cotele părți ale tuturor lucrărilor aferente, în afară de mobilier).

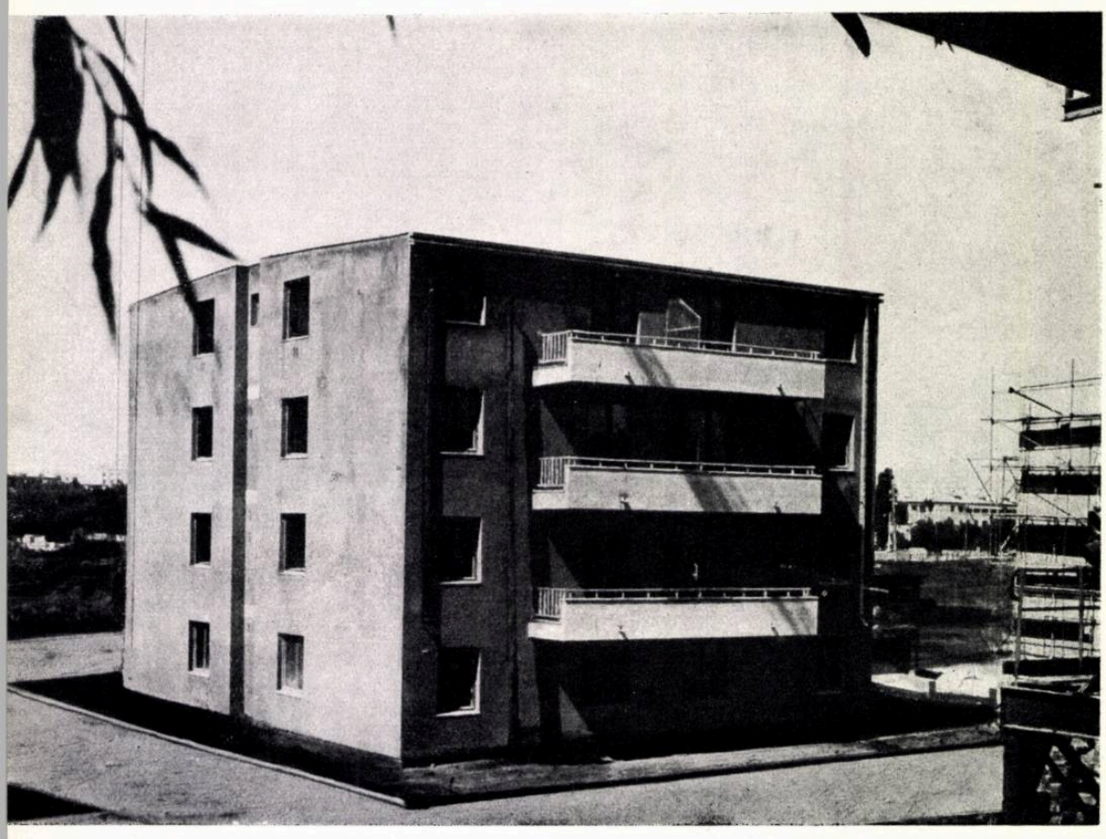

1

BLOCURILE PUNCT

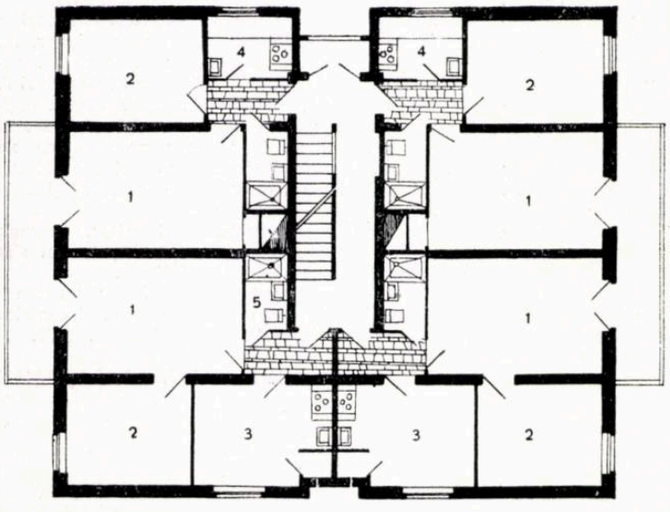

2

0 1 2 M

Blocurile punct au parter și trei niveluri (fără subsol), considerîndu-se că o înălțime și volume mai mici decît ale celorlalte clădiri se vor încadra mai bine în ansamblu, punctînd frontul aproape continuu al căminelor, pe care ele se profilează. Nivelul curent are patru apartamente grupate în jurul unei scări centrale, blocul însumînd astfel 16 apartamente, dintre care 8 cu două camere, bucătărie și grup sanitar (duș, w.c., lavabou) și 8 cu două camere, bucătărie locuibilă și grup sanitar. La ultimul nivel a fost amenajată o spălătorie și o uscătorie; de asemenea a fost prevăzută și instalație de televiziune. În total se construiesc 5 blocuri cu o capacitate de 350 de persoane.

Indicii spațiali și tehnico-economici sînt următorii:

Pe nivel curent

Suprafața construită	12,57 m²/pers.
Suprafața locuibilă	7,30 m²/pers.
K_3	0,577

Pe bloc

Suprafața construită	13,06 m²/pers.
Suprafața locuibilă	7,54 m²/pers.
K_3	0,572
Costul pe m² locuibil	1 187 lei
Costul pe apartament convențional (28 m²)	33 236 lei

BLOCURILE LINIARE

Avînd în vedere că aceste blocuri închid pe două laturi ansamblul, s-a adoptat soluția parter cu patru niveluri. Fiecare dintre ele cuprinde 130 de apartamente de o cameră, grup sanitar (duș, lavoar, w.c.) și chicinetă, repartizate cîte 26 de apartamente pe palier. S-a prevăzut de asemenea un subsol parțial pentru spălătorii și uscătorii.

Au fost în proiectare două blocuri cu un total de 260 de apartamente.

Indicii spațiali și tehnico-economici:

Pe nivel curenl

Suprafața construită	14,56 m²/pers.
Suprafața locuibilă	8,04 m²/pers.
K_3	0,552

Pe bloc

Suprafața construită	15,30 m²/pers.
Suprafața locuibilă	8,04 m²/pers.
K_3	0,525
Costul pe metru pătrat locuibil	1 165 lei
Costul pe apartament	18 740 lei

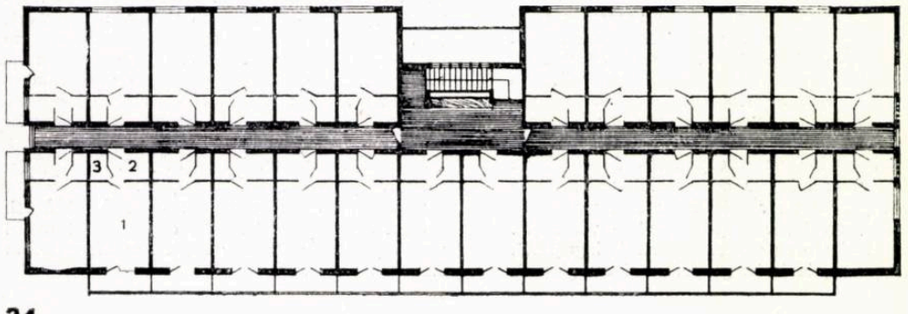

3

0 1 2 3 4 5

1 — Vederea unui bloc-punct

2 — Bloc punct — Plan nivel curent
1. Cameră de zi — 2. Dormitor — 3. Bucătărie locuibilă — 4. Bucătărie — 5. Grup sanitar.

3 — Bloc liniar — Plan etaj curent
1. Cameră—2. Vestibul și chicinetă—3. Grup sanitar

CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE II

Autori : arh. C. Lăzărescu, arh. L. Popovici
Colaboratori, arhitecții : Virginia Petrea, P. Focșa, Antonina Aioanei, Gabriela Gheorghiu, Anca Borgovan Ionescu, J. Rosenberg, Gh. Dorin.
Rezistență : colectivul ing. N. Laszlo
Instalații : colectivul ing. Gh. Stavrescu, ing. Gh. Gheorghe
Mobilier: arh. V. Rado

Vedere generală a complexului, de pe șoseaua Constanța-Mangalia

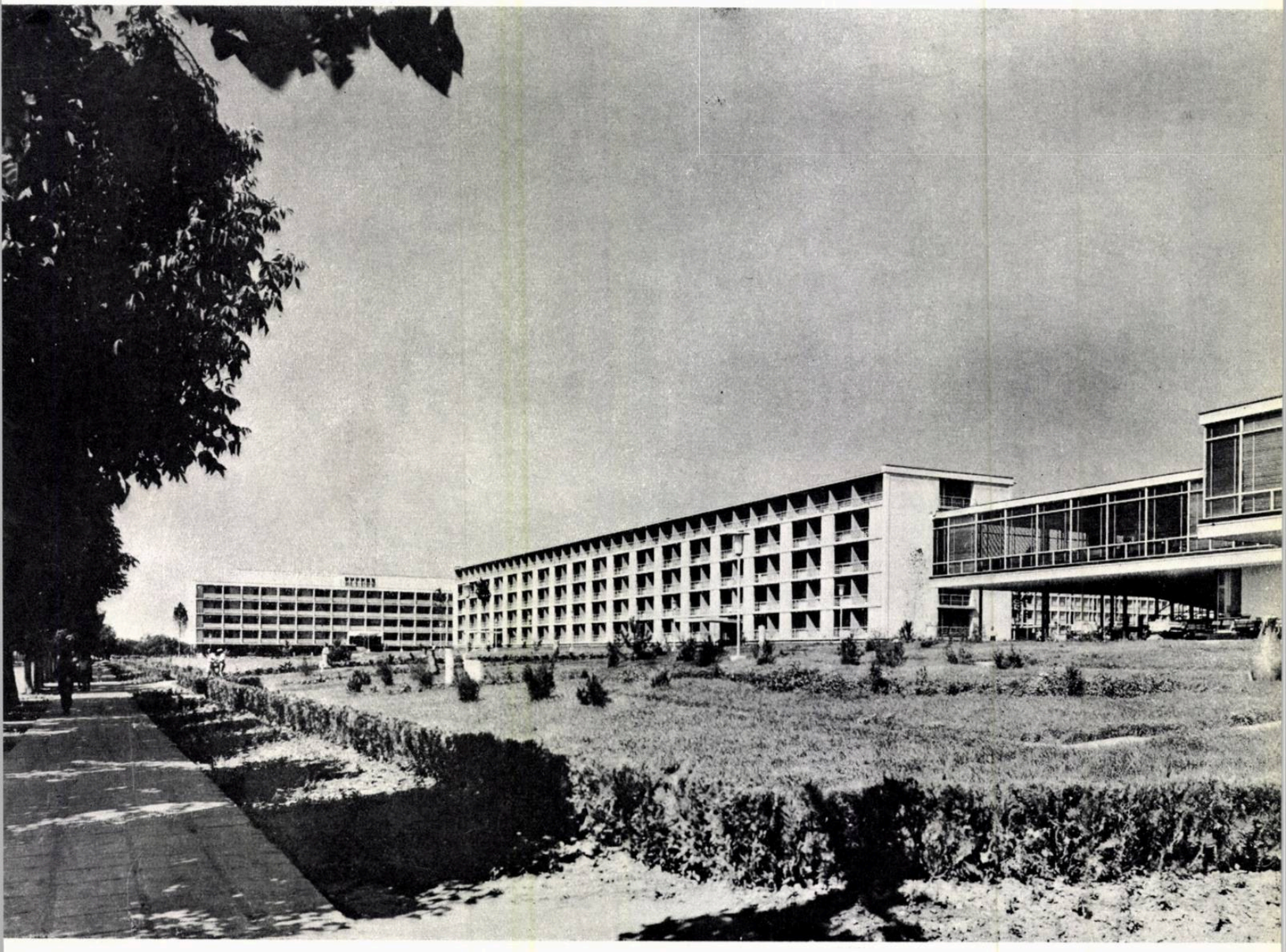

Noul ansamblu de case de odihnă Eforie II este cel mai mare, realizat pînă în prezent, pe litoralul Mării Negre, asigurînd cazarea a 2 000 de vizitatori.

Programul prevedea construirea a 1 000 de camere de cazare cu cîte 2 paturi fiecare, cu duș, w.c., lavoar, dulapuri înzidite și un mic vestibul tampon către culoar, suprafața camerei de locuit fiind de 11 m².

De asemenea, se prevedea asigurarea tuturor celorlalte dotări necesare bunei funcționări și deserviri, corespunzătoare ansamblurilor cu confortul cel mai ridicat.

Amplasat între gară și șoseaua Constanța-Mangalia, complexul beneficiază de o vedere deosebită spre mare și ghiol și spre întregul cordon litoral ce leagă Eforie de Vasile Roaită.

Compoziția generală a ansamblului trebuia să țină seama, pe de o parte, de principiul separării complete a funcțiunilor, adoptat la toate ansamblurile de pe litoral, iar pe de altă parte, de amplasamentul deosebit, cu o pantă ușoară spre mare (sud-est) și cu o vedere excepțională. De asemenea, trebuia să se țină seamă și de faptul că ansamblul este văzut de la mare distanță — cca. 3 km — constituind elementul major la intrarea în stațiunea Eforie, cînd vii dinspre sud.

Într-un articol din numărul 8—9/1958 al revistei « Arhitectura. R.P.R. » s-a publicat una dintre variantele prin care s-a trecut la rezolvarea partiului general.

Soluția realizată a prevăzut construirea a șase pavilioane de cazare, un bloc A, un bloc B și 4 blocuri C, cu culoar central și camere pe ambele părți. Cele două pavilioane din

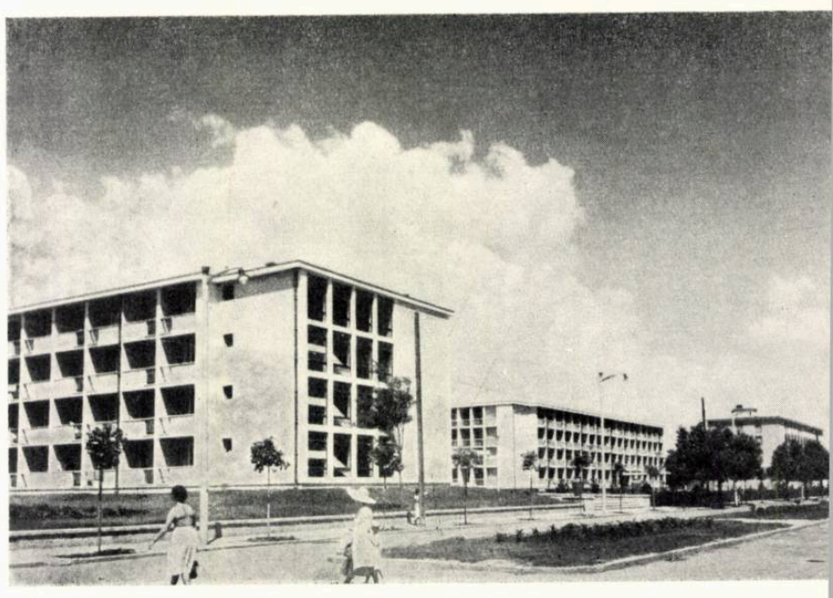

1

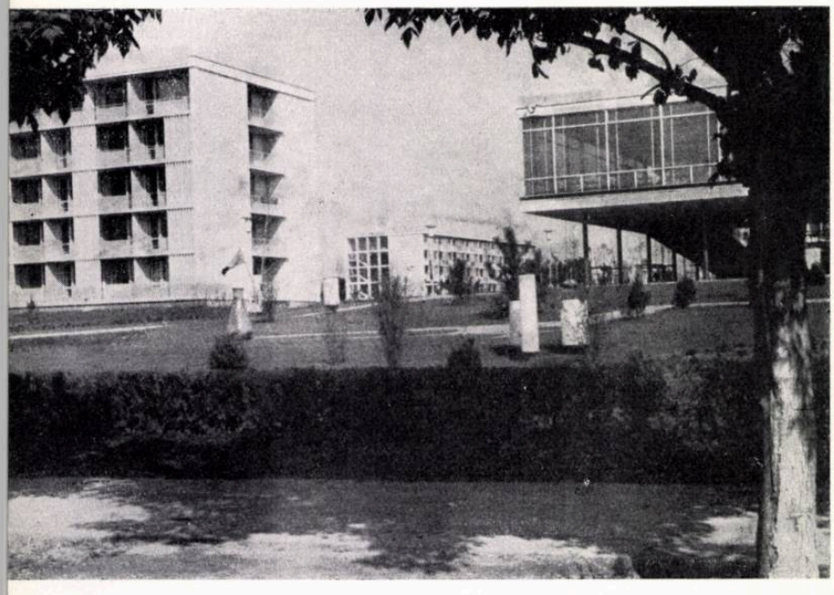

2

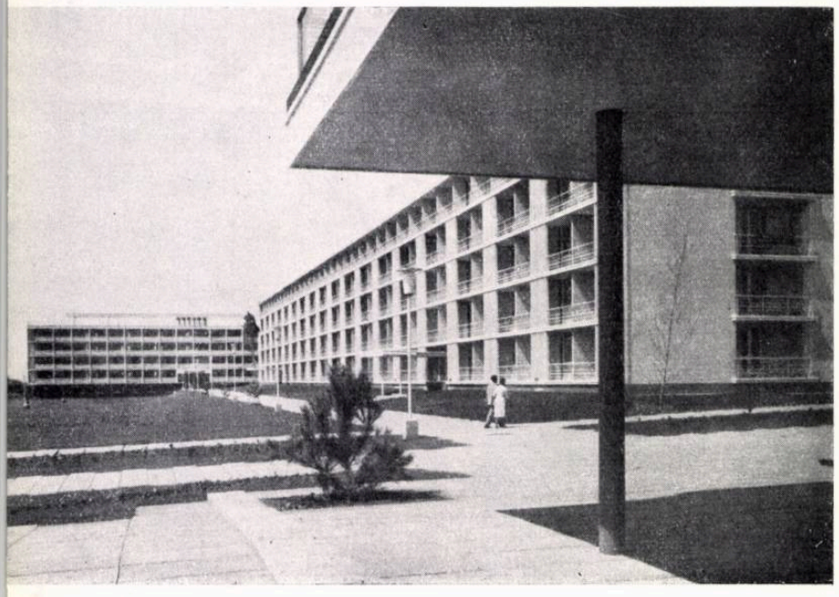

3

1, 2, 3 — Vederi din cadrul complexului Eforie II
4 — Plan de ansamblu
1. Bloc A — 2. Bloc B — 3. Blocuri C — 4. Restaurant — 5. Bloc personal — 6. Servicii — 7. Cinematograf în aer liber
5 — Perspectivă aeriană a ansamblului
6 — Vedere din incinta interioară a complexului

4

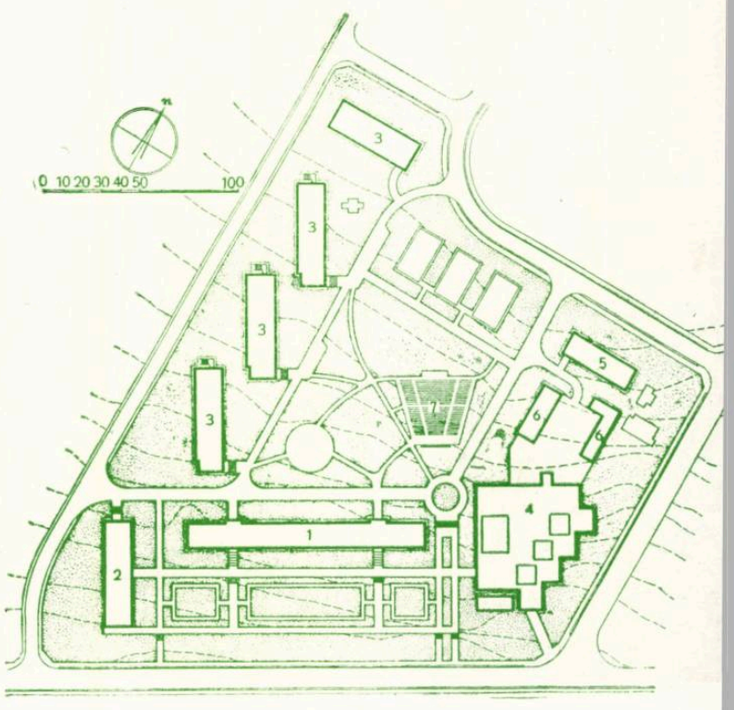

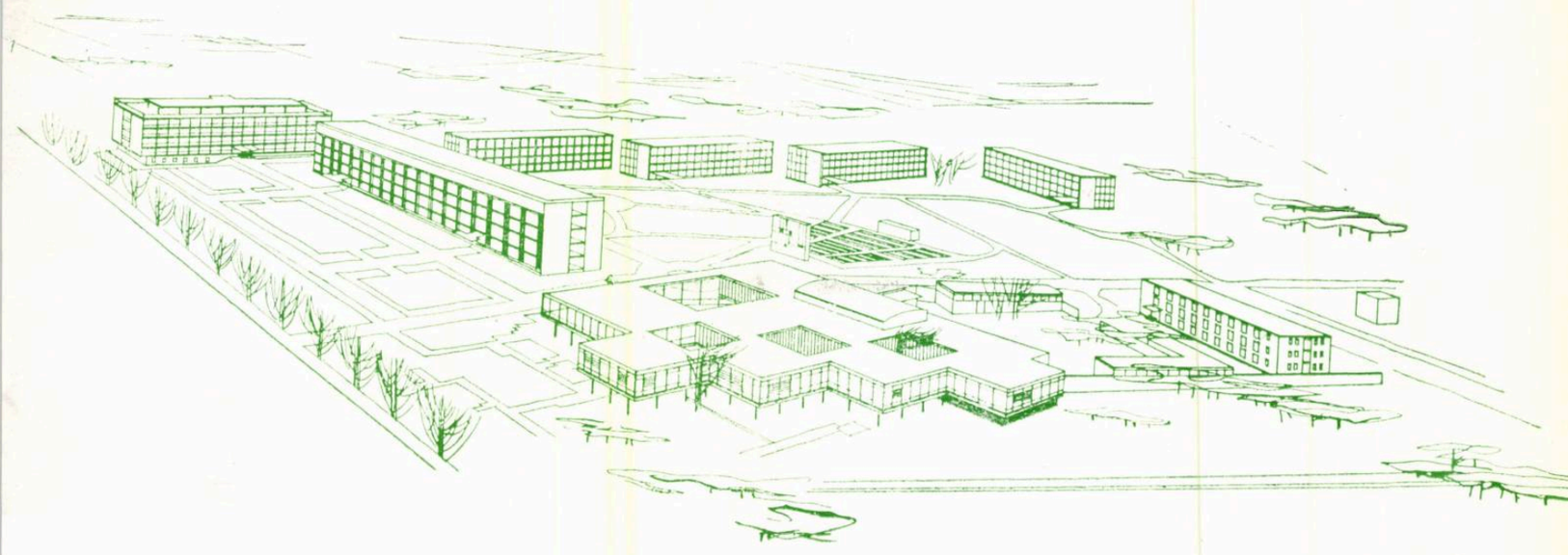

5

6

BLOCUL A

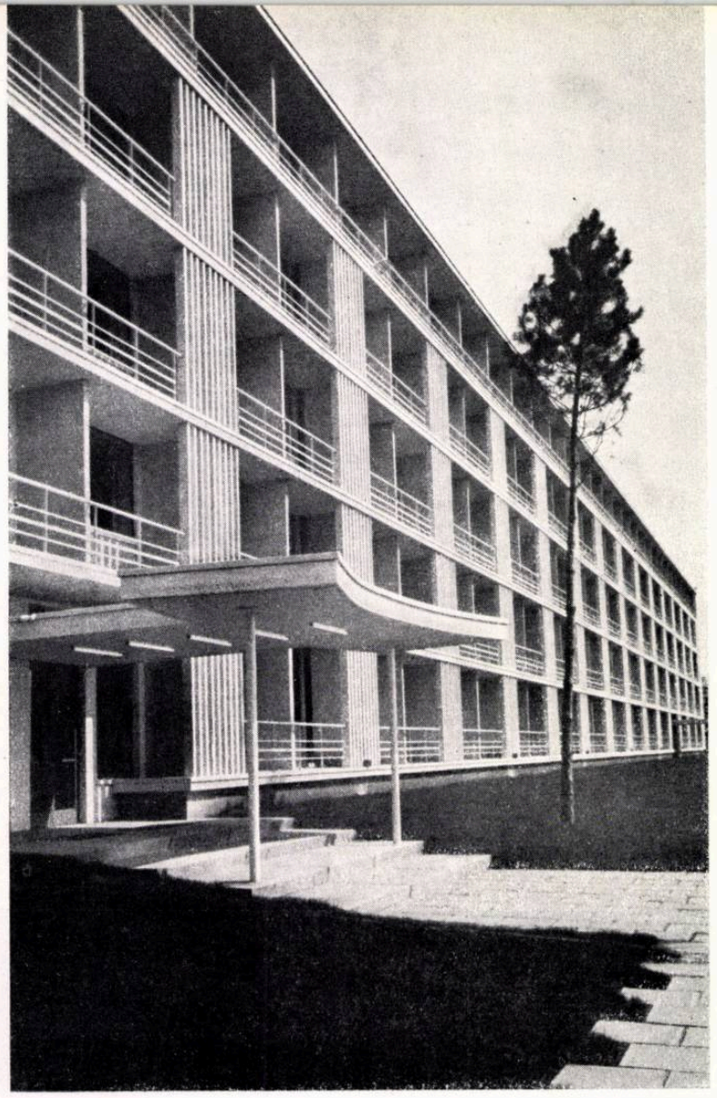

1

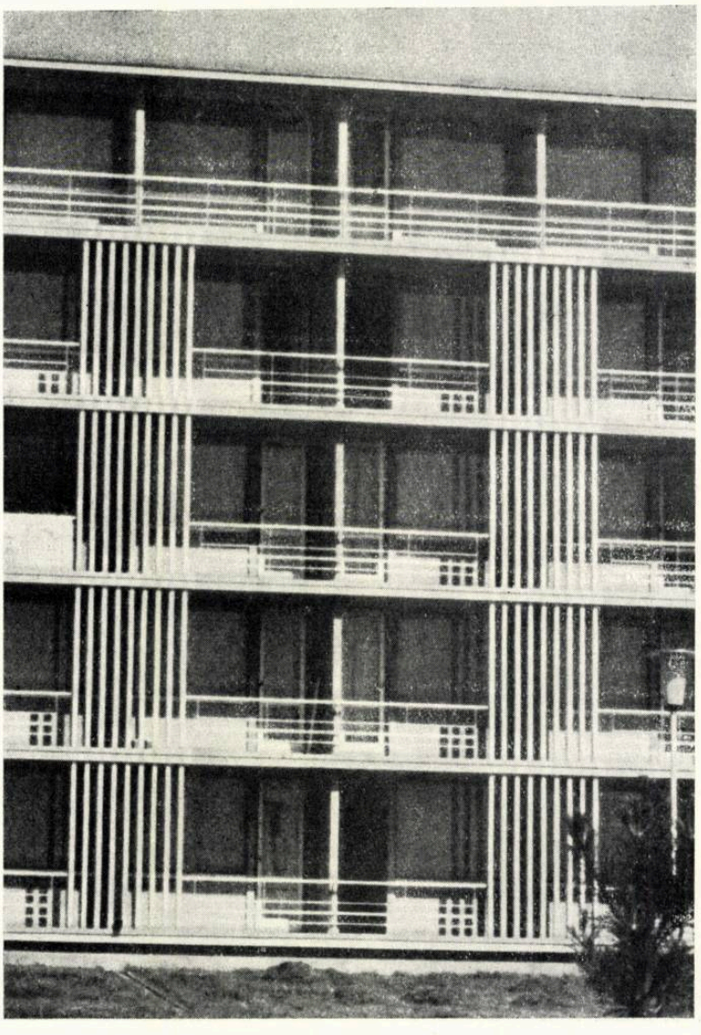

2

față, cu 5 niveluri, sînt construite cu structură de beton armat, celelalte avînd ziduri portante. Blocul mare are o capacitate de 650 de paturi, iar celelalte de cîte 270 de paturi.

Toate camerele orientate spre sud și spre vest au fost completate cu loggii care le protejează de căldura soarelui.

Nu au fost introduse lifturi la cele două blocuri cu 5 niveluri, deoarece înălțimea maximă de urcare, datorită înălțimii mici a etajelor (2,60 m între niveluri), este mai mică decît cea a locuințelor cu 3 etaje, la care, în mod normal, nu se fac lifturi. Primele luni de funcționare au dovedit justețea acestor premise.

Locuințele personalului (cca. 200 de persoane) au fost grupate într-un bloc cu parter și două etaje situat în extremitatea de nord-est. Fiecare etaj cuprinde: camere de 3 paturi cu lavoar, două apartamente complete, grupuri sanitare comune și cîte un mic oficiu. Acest bloc este prevăzut cu încălzire centrală, putînd fi utilizat tot timpul anului.

Toate celelalte funcțiuni au fost grupate într-un ansamblu de clădiri din care elementul principal este restaurantul. Datele esențiale ale temei lui decurg din tema întregului ansamblu, din amplasament și din experiența cîștigată prin realizarea și funcționarea primului restaurant de anul trecut.

Cea mai mare parte din cei 2 000 de sezoniști care locuiesc în ansamblu, precum și publicul venit dinafară se întîlnesc aci simultan la orele de masă și în fiecare seară pînă tîrziu noaptea.

Studiul compoziției de ansamblu, în toate variantele de parcurs, a rezervat restaurantului spațiul situat la intersecția bulevardului de cornișă cu șoseaua Constanța-Mangalia. Acest amplasament a fost necesar, în ciuda faptului că în imediata vecinătate se află o șosea de mare trafic, care nu constituie un element favorabil; orientarea obligată și gruparea unor servicii permiteau însă izolarea lor de restul caselor de odihnă și de parc.

Unul dintre elementele importante care au hotărît partiul general al restaurantului a fost experiența cîștigată după darea în folosință a primului restaurant de la complexul Eforie I. Un restaurant cu o capacitate atît de mare suferă, în general, prin lipsa de intimitate și tinde să iasă din scara arhitecturală corespunzătoare programului său.

Din aceste elemente s-au născut ideile de bază ale partiului: diminuarea efectului negativ al apropierii de șosea, prin crearea de spații interioare incluse în perimetrul construit (curți interioare), fragmentarea spațiului acoperit și închis în săli cu o capacitate relativ redusă, realizarea unei sinteze spațiale care să permită o expresie unitară. S-a căutat ca, fără să se dăuneze efectului de intimitate urmărit prin fragmentare, să se facă posibilă percepera dimensiunilor reale ale construcției, din interiorul ei.

Într-un singur volum pe două niveluri au fost cuprinse patru funcțiuni: cantina, restaurantul, magazinele și serviciile.

Restaurantul ocupă parterul complet deschis, grupînd într-un spațiu unic, cînd acoperit, cînd descoperit, o terasă-grădină din care pornesc cele

3

4

1, 2 — Detalii de fațadă
3 — Vedere
4 — Vedere interioară a unei camere

1

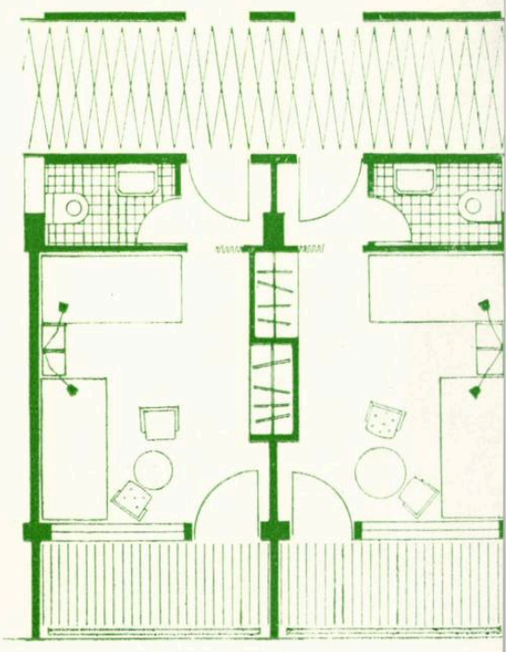

2

3

cinci scări și rampa de acces la sălile de mese de la etaj. În acest spațiu se află barul, platoul de dans și podiumul orchestrei.

Tratarea arhitecturală liberă a pardoselii parterului urmărește să unifice spațiul, venind în contrast cu plafonul desenat de conturul celor cinci săli de mese ale cantinei și al celor patru curți interioare. Accesul la sălile cantinei se face prin scări care pornesc de sub fiecare sală; accesele independente simplifică circulația în sălile de la etaj, evitînd orice întretăiere a publicului cu ospătarii. În același timp, la parter, circulația nu este stingherită, căci cantina de la etaj are alte ore de funcționare decît restaurantul.

Cantina este formată din patru săli mici de formă pătrată cu o capacitate de cîte 120 de locuri fiecare și o sală mare, dreptunghiulară, cu 260 de locuri.

Sălile de mese au pereții de sticlă cu ochiuri mobile; acești pereți descriu conturul exterior al clădirii. Către curțile interioare, pereții lipsesc. Pe perimetrul fiecărei săli se află perdele de aluminiu eloxat manevrabile, permițînd atît reglarea luminii naturale, cît și izolarea vizuală a uneia sau a alteia dintre săli, în cazul cînd i s-ar da o destinație temporară deosebită.

Intrările principale în clădire corespund celor două alei principale de circulație ale complexului. Prin aleia situată în spatele blocului A se accede și la magazinele situate la etaj. Aici, într-un spațiu limitat de lame de beton pe întregul contur, se circulă printre încăperile cu pereți de sticlă ale celor două magazine și două saloane de frizerie și coafură.

Integrarea serviciilor în volumul general și tratarea arhitecturală unitară a acestora fac posibilă participarea lor la arhitectura curților interioare și a întregii construcții.

Pereții exteriori ai oficiului și ai altor servicii au fost tratați după principiul cunoscut al peretelui-perdea, care a fost aplicat aici pentru prima dată la noi; pereții deveniți independenți de structură, prin retragerea acesteia către interiorul construcției, sînt în întregime montați din elemente de beton prefabricate prinse între cele două margini ale planșeului. Între aceste elemente se montează geamul, într-o tîmplărie prinsă în gheremele prevăzute din prefabricare în lamele de beton. Tîmplăria este în cea mai mare parte fixă, cu ochiuri mobile pentru ventilație. Acest perete-perdea cu aspect unitar din exterior este, pentru interior, un perete complet luminos; geamul riglat folosit dă o lumină difuză în interior, împiedicînd în același timp vederea în exterior.

Partea construită a parterului este tratată ca un soclu de cărămidă aparentă, puternic traforat la partea superioară.

Din grupul de servicii, la etaj au fost amplasate oficiile, bucătăria, patiseria și unele anexe, iar la parter, depozitele generale, depozitele frigorifice, preparările, fabrica de gheață și oficiile restaurantului; două monte-chargeuri asigură legătura între preparări și bucătăria de la etaj, pe de o parte, și între acestea din urmă și oficiile de la parter ale restaurantului, pe de alta.

Trebuie menționat că în procesul de funcționare s-a prevăzut că după terminarea programului de cantină, tot localul, inclusiv etajul, funcționează ca restaurant, ceea ce s-a dovedit, din practică, o folosire rațională a spațiului.

Structural, construcția este formată din două dale sprijinite pe o rețea ordonată de stîlpi. Stîlpii sînt metalici: tuburi de sondă recuperate din deșeurile industriei petrolifere cu un diametru de 168 mm.

În interiorul părților de serviciu, pe aceeași tramă structurală, stîlpii sînt de beton armat.

În spatele restaurantului, în grupul de serviciu, încă 2 pavilioane adăpostesc spălătoria mecanică a întregului ansamblu și grupul de garaje, ateliere de întreținere și reparații, oficiul și sala de mese pentru personal.

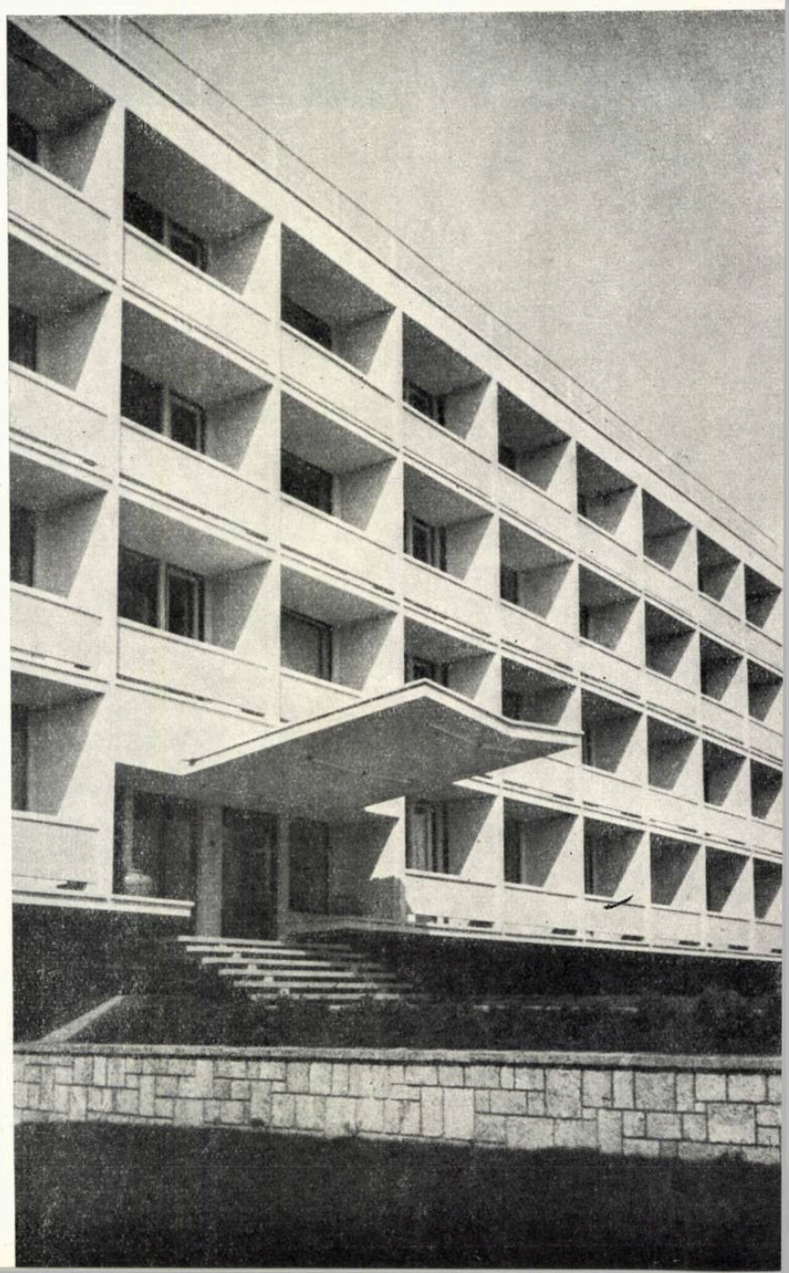

4

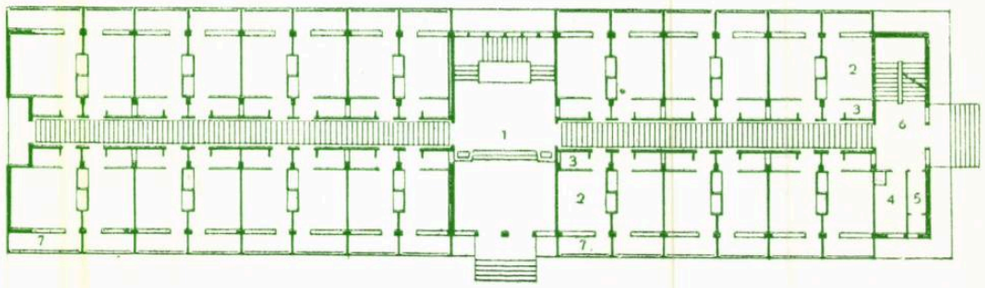

5

6

B L O C U L B

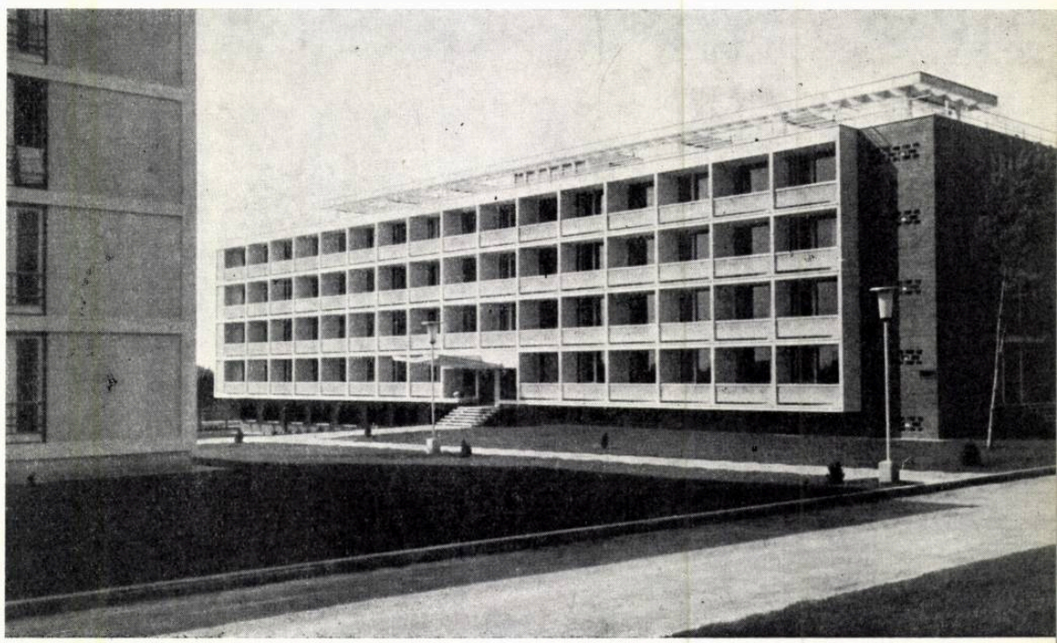

1 — Vedere dinspre bulevard
2 — Detaliu de cameră — Plan (Detaliu folosit și la blocul A)
3 — Detaliu de fațadă
4 — Vedere
5 — Plan parter
1. Hol — 2. Cameră — 3. Grup sanitar cameră — 4. Oficiu — 5. W.C. de serviciu — 6. Scară de serviciu — 7. Loggii
6 — Vedere

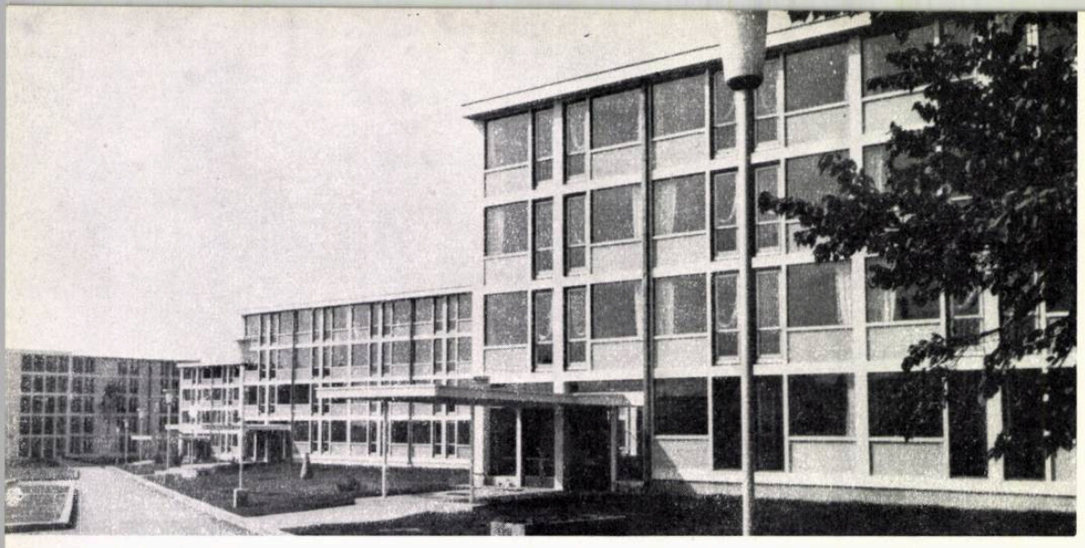

1

BLOCURILE C

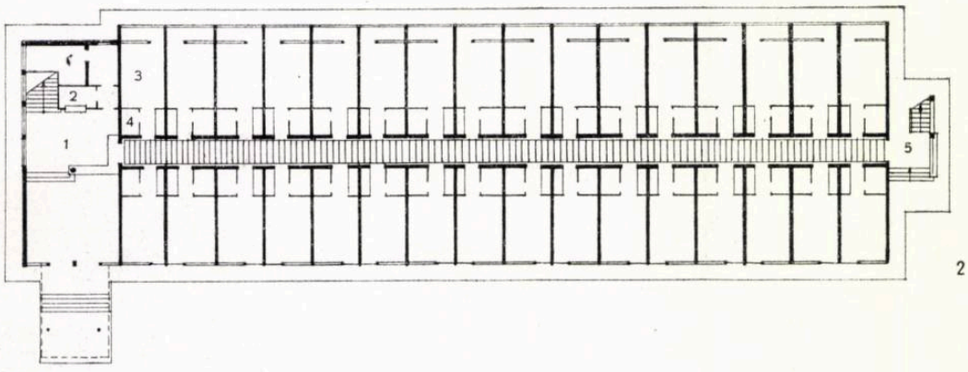

2

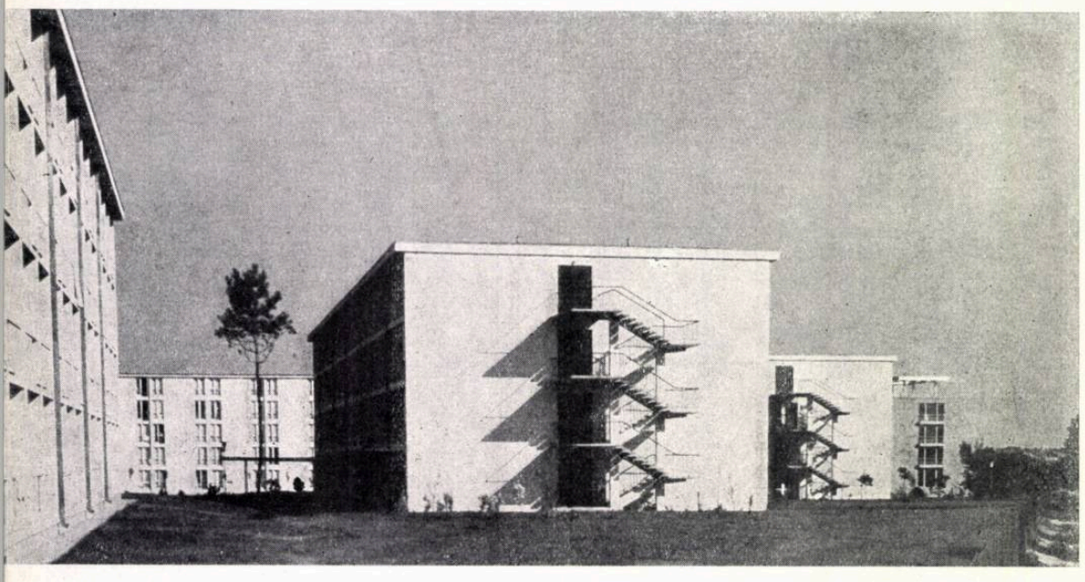

3

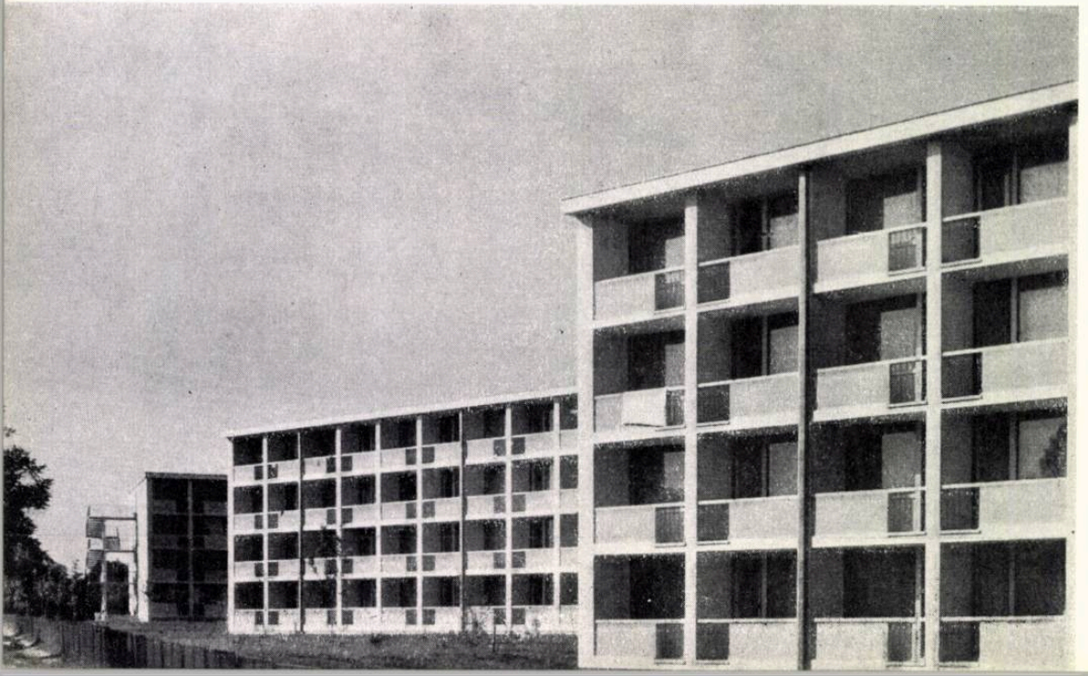

4

În spațiul verde central al ansamblului au fost amplasate cîteva terenuri de sport și un cinematograf în aer liber cu o capacitate de 1 000 de locuri.

Finisajele folosite în toate construcțiile ansamblului sînt dintre cele mai simple și mai ieftine, asigurîndu-se totuși un aspect plăcut și mai ales o bună rezistență în timp.

Pereții camerelor de locuit au zugrăveli simple pe glet de var; pardoselile sînt de lignolit; grupurile sanitare ale camerelor au pereții acoperiți cu faianță sau vopsiți cu alchidal, iar tavanele în ulei. Toate tencuielile exterioare și interioarele holurilor, pereți și tavane, sînt în praf de piatră sau terasit natural sau colorat. În locuințele permanente ale personalului, pardoseala este de parchet.

Pe acest șantier au fost folosite — pentru prima dată la noi — cîteva elemente de construcție și materiale noi, introduse pentru aspectul lor plăcut și pentru economia realizată:

— dale de mozaic în două culori, de 20/20 sau 25/25 cm, cu un singur model, care au fost folosite în toate holurile blocurilor și în sălile cantinei; datorită așezării lor variate și combinațiilor diferite de culoare, s-a reușit să nu se repete de două ori același model în cele peste 30 de cazuri folosite; avînd un aspect deosebit de plăcut, ele au înlocuit toate pardoseliele mai scumpe, realizîndu-se astfel o economie importantă;

— pereții de sticlă de la camerele de locuit sau oficiile bucătăriei, montați direct pe dibluri prevăzute în zidărie, fără toc sau cercevele, au reprezentat de asemenea un element de mare economie, realizînd în același timp un aspect foarte agreabil;

— perdelele de aluminiu eloxat în diferite culori au rezolvat probleme variate, cum am arătat mai sus, și au dat un aspect agreabil și variat sălilor de restaurant;

— vopsitoria în culori cu alchidal, folosită de asemenea pentru prima oară în construcții civile, înlocuiește cu succes faianța și, după experiența primelor luni de funcționare, este corespunzătoare;

— toată robinetăria de baie și o parte dintre obiectele sanitare, executate din mase plastice pentru prima dată la noi în țară, au dat o notă nouă construcțiilor și au contribuit de asemenea la reducerea costului total.

5

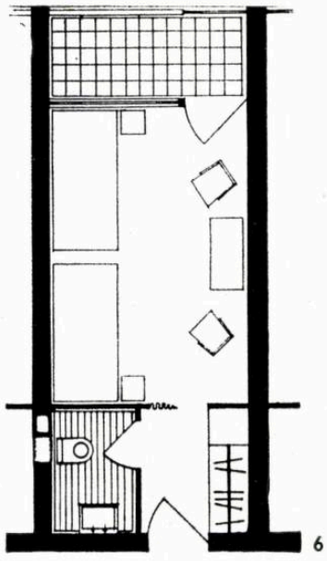

6

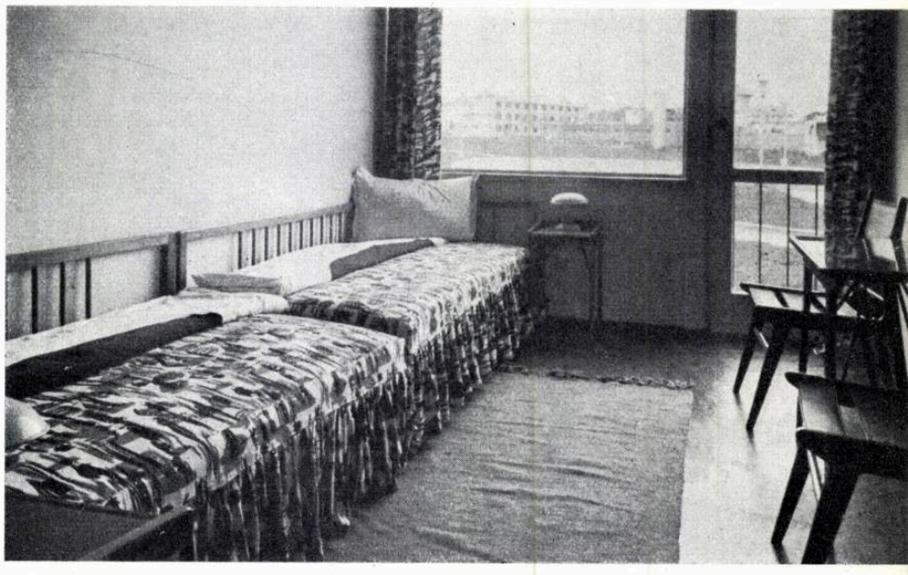

7

8

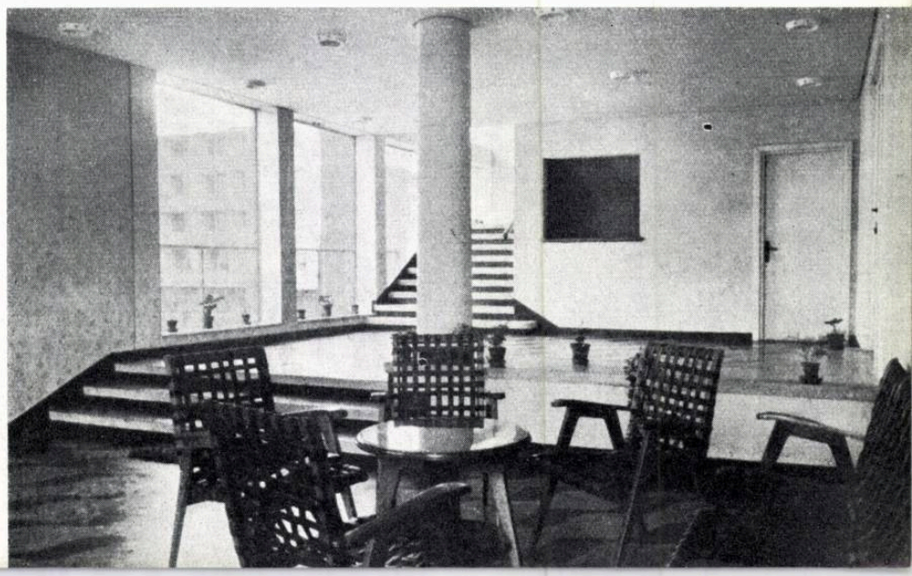

1 — Vederea blocurilor C din incintă
2 — Plan parter
1. Hol — 2. Portar — 3. Cameră — 4. Grup sanitar cameră — 5. Scară de serviciu
3 — Vederea blocurilor cu scările de serviciu
4 — Vederea blocurilor
5 — Vedere
6 — Detaliu de cameră — Plan
7 — Vederea interioară a unei camere
8 — Hol — Vedere interioară

Vedere

BLOCUL D (RESTAURANTUL)

Restaurantul noaptea

Restaurantul văzut de pe șoseaua Constanța — Mangalia

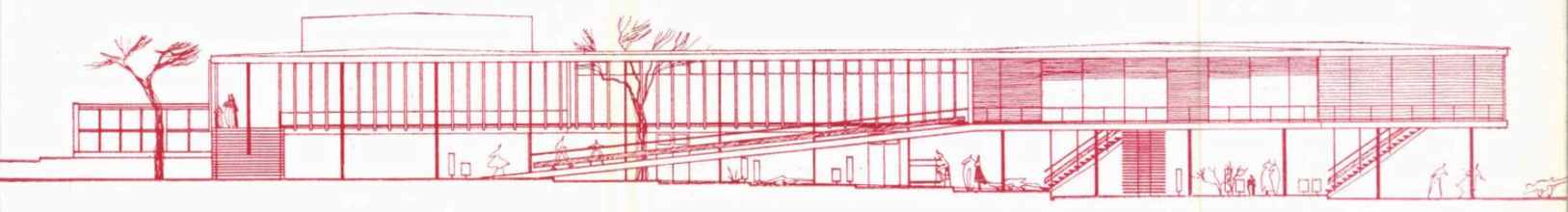

Fațada de sud-vest

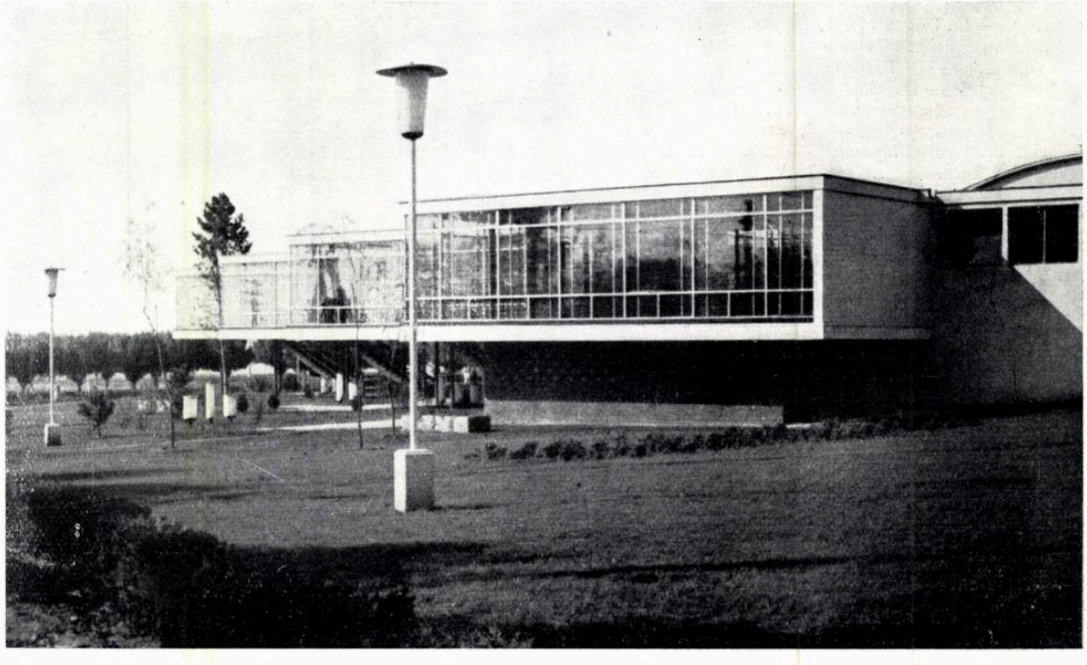

Vedere

1

1 — Vederea interioară a unei săli de mese a restaurantului
2 — Curtea interioară

2

Proiectarea și realizarea acestui ansamblu cu o valoare totală de 45 000 000 de lei s-au făcut în 10 luni, datorită unui efort deosebit din partea tuturor celor care și-au adus aportul. La proiectare s-au folosit experiența cîștigată la ansambluri similare anterioare și sprijinul continuu și direct dat de organele de partid care au îndrumat îndeaproape această realizare. Arhitecții au avut posibilitatea, fără să încetinească ritmul execuției, să folosească și să încerce, uneori cu rezultate nefavorabile pe parcurs, formule constructive și materiale noi.

Relațiile care au existat între proiectanți și executanți au fost cele mai bune posibil; sprijinindu-se reciproc, s-au putut obține rezultate favorabile. Grija și atenția deosebită a întregului colectiv de execuție, atașamentul și pasiunea pe care au pus-o conducerea șantierului și toți muncitorii din diferite sectoare au făcut ca această lucrare să se situeze, după părerea noastră, din punctul de vedere al calității execuției și mai ales al finisajelor, pe primul loc între construcțiile realizate pînă în prezent pe litoralul Mării Negre.

3

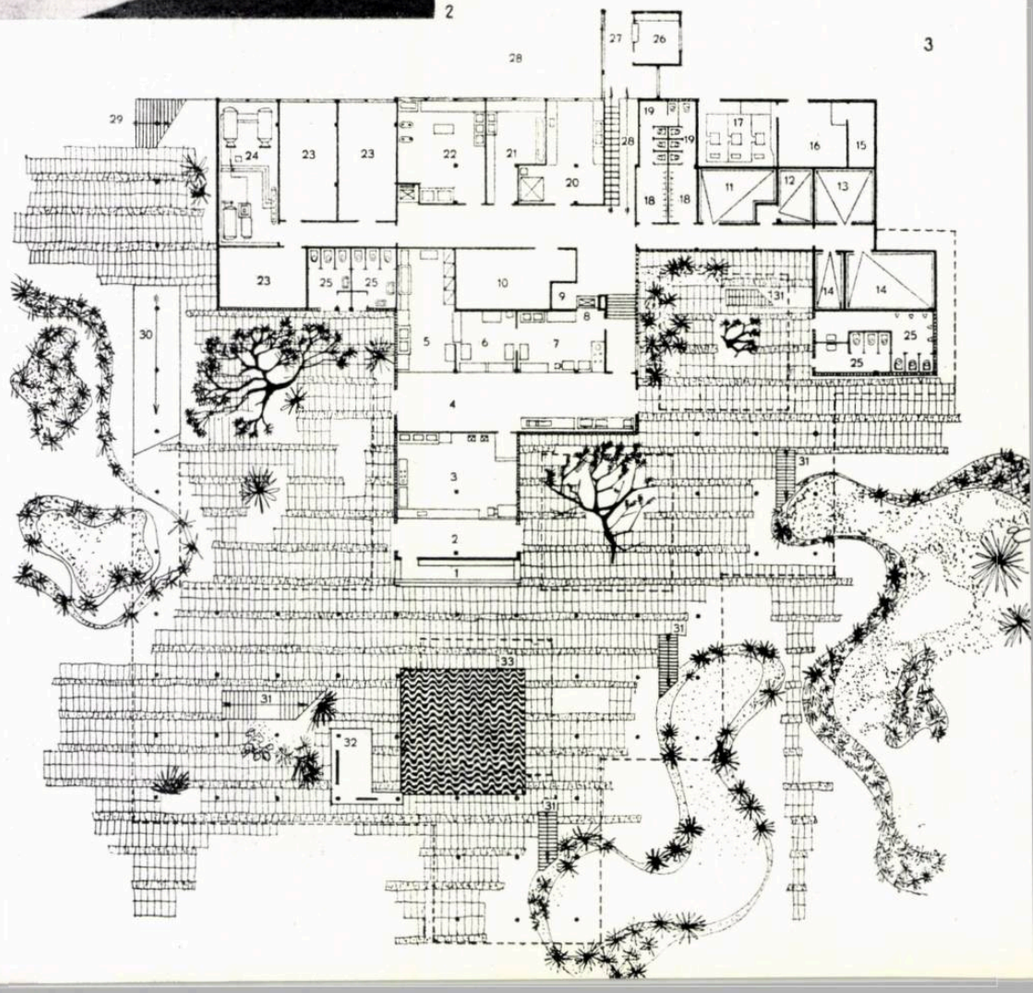

3 — Restaurant — Plan parter
1. Bar — 2. Oficiu bar — 3. Preparări bar 4. Oficiu restaurant — 5. Spălător vase 6. Preparări restaurant — 7. Bucătărie rece 8. Monte-charge — 9. Tablouri electrice 10. Depozit băuturi — 11. Depozit frigorific bere — 12. Depozit frigorific pește — 13. Depozit frigorific diverse — 14. Depozit frigorific carne — 15. Depozit gheață — 16. Fabrica de gheață — 17. Sala mașinilor — 18. Vestiare personal — 19. W.C.-uri personal 20. Preparare carne — 21. Preparare pește 22. Preparare legume — 23. Depozite 24. Subcentrala termică—25. W.C.-uri publice 26. Birou primire alimente — 27. Primirea alimentelor—28. Grupe de serviciu—29. Scară de acces la magazine — 30. Rampă — 31. Scări de acces la sălile de mese — 32. Podium pentru orchestră — 33. Spațiu de dans

4 — Restaurant — Plan etaj
1. Rampă — 2. Sală de mese cu 276 de locuri 3. Săli de mese cu 128 de locuri — 4. Curți interioare — 5. Magazine — 6. Coafor 7. Frizerie — 8. Oficiu — 9. Bucătărie rece 10. Spălător veselă — 11. Spălător pahare 12. Băuturi — 13. Preparare — 14. Pîine 15. Bucătărie — 16. Grătare — 17. Monte-charge — 18. Spălător vase — 19. Bucătărie 20. Cămară — 21. Patiserie — 22. Cofetărie 23. Frigorifer — 24. Fabrica de gheață

5 — Restaurant — Fațada de sud-est

6 — Restaurant — Secțiune longitudinală

7 — Mobilier din restaurant

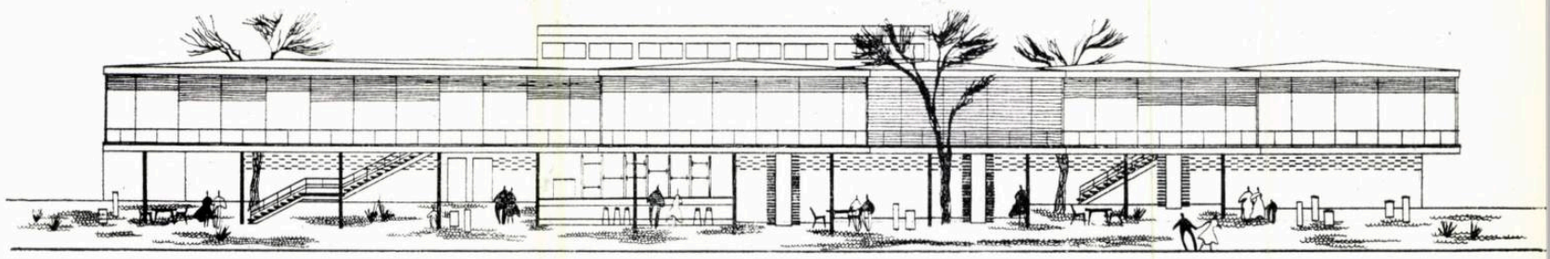

5

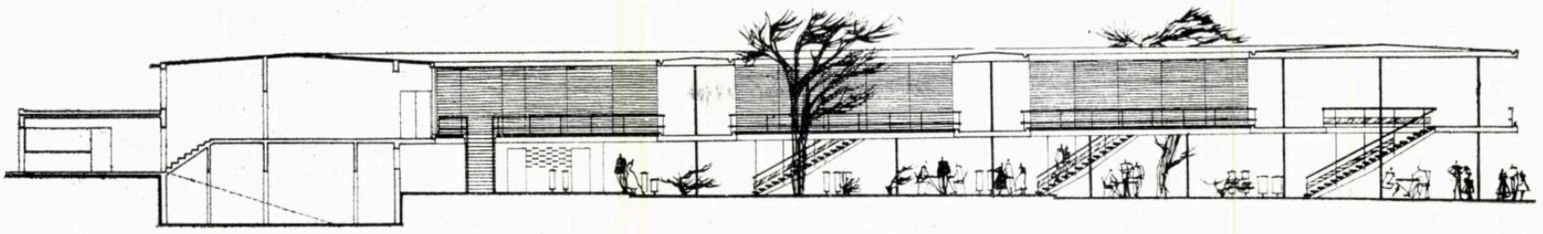

6

De asemenea, ea se situează pe primul loc între construcțiile cu confort similar, în ceea ce privește costul total pe pat, care este cel mai scăzut realizat pînă în prezent, pentru confortul cel mai ridicat.

Dăm mai jos, informativ, un bilanț al calculului prețului de cost pe pat conform devizului general aprobat.

		Cost pe pat
A. CAZARE CONSTRUCȚII ȘI INSTALAȚII		
(preț mediu pe toate blocurile)		10 371 lei
B. ANEXE DE DESERVIRE		
Cantină restaurant	2 425	
Locuințe personal	557	
Spălătorie	337	
Anexe gospodărești	131	
Cinematograf	100	3 550 lei
C. DRUMURI, ALEI, SPAȚII VERZI		
Alei carosabile și de pietoni și sistematizare verticală	396	
Terenuri de sport și împrejmuiri	87	
Spații verzi	139	
Bazine, fîntîni, vaze	93	715 lei
D. LUCRĂRI INSTALAȚII EXTERIOARE		
Rețea canalizare ape menajere	148	
Alimentare cu apă rece	116	
Transport la distanță apă caldă	65	
Canale și conducte de distanță	230	
Instalații exterioare de iluminat și telefon	416	
Transformatori	248	1 223 lei
E. LUCRĂRI DE ORGANIZARE ȘI DE IARNĂ		1 459 lei
F. LUCRĂRI DE PROIECTARE ȘI STUDII		
Proiectare și studii	302	
Supraveghere și control	50	352 lei
G. DOTARE COMPLETĂ		3 750 lei
H. DIVERSE ȘI NEPREVĂZUTE		1063 lei
Total general pe pat		22 483 lei

Acest cost este cu 10% sub cel fixat prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind începerea lucrărilor, care era de 25 000 lei/pat, și este superior celui realizat de constructor, care a mai adus economii substanțiale.

7

4

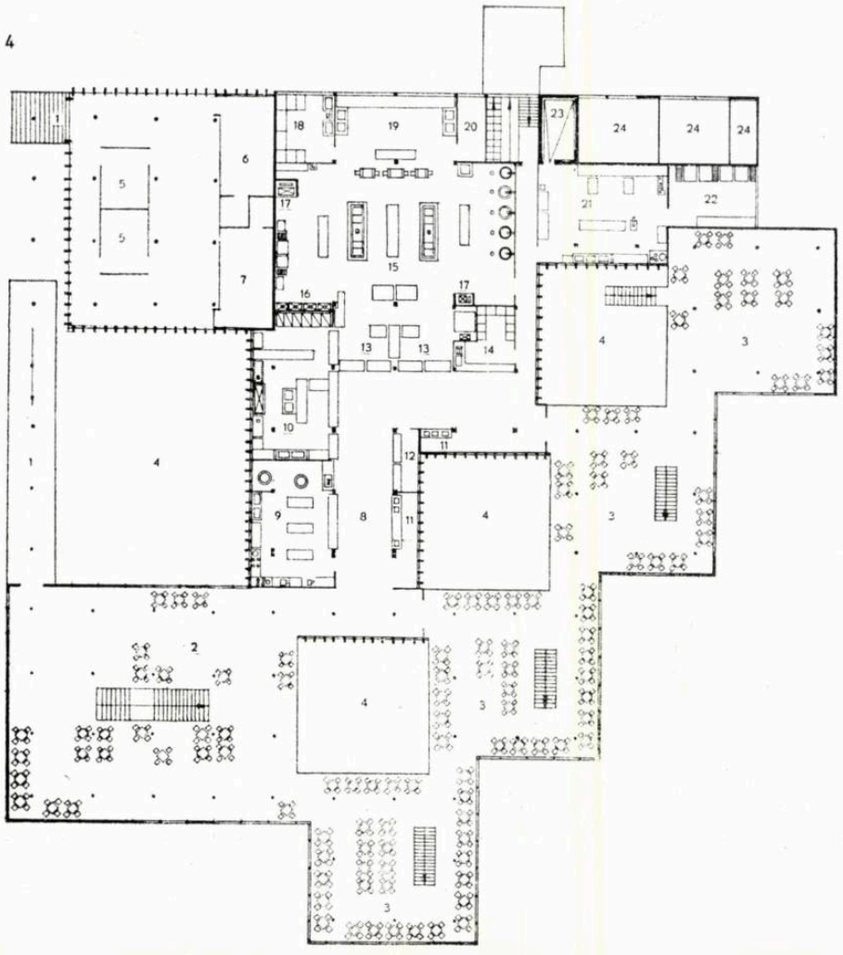

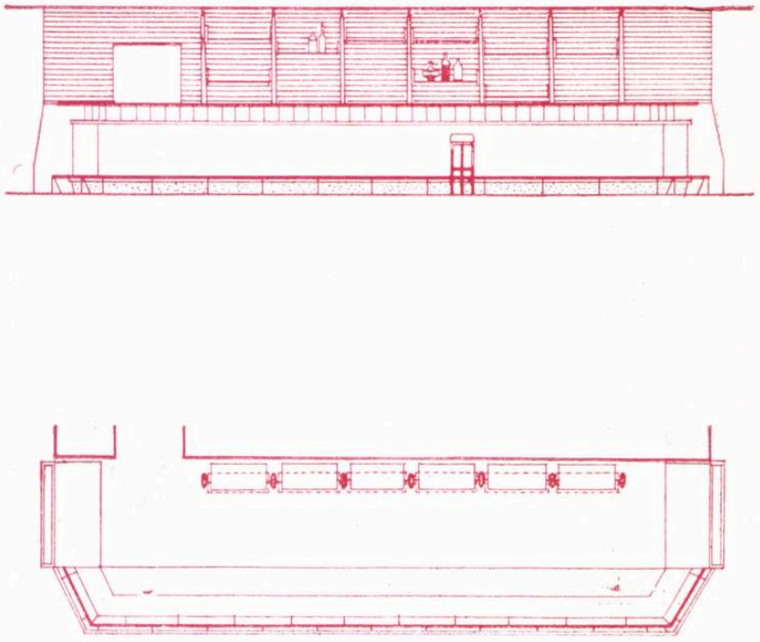

Restaurant — Detaliu de bar — Plan și vedere

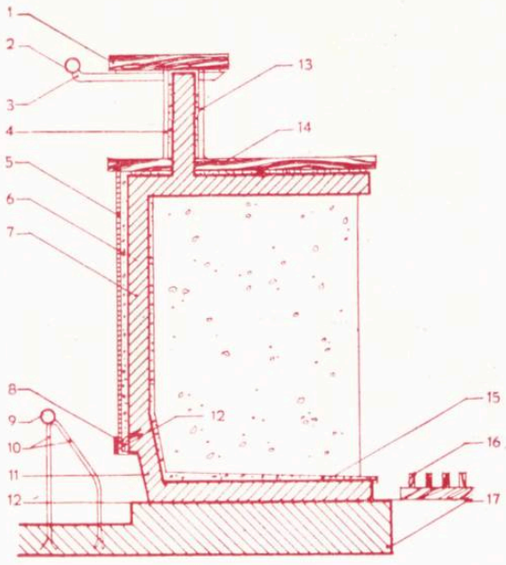

Restaurant — Detaliu de tejghea-bar — Secțiune

1. Placă de marmură — 2. Țeavă cromată ⌀ 4 cm 3. Fier T cu talpa tăiată — 4. Plăci opaxit — 5. Kleinmozaic — 6. Mortar — 7. Perete de beton — 8. Platbandă de alamă — 9. Țeavă cromată — 10. Fier ⌀ 1,6 cm. — 11. Beton buceardat — 12. Fier cornier 40 × 40 × 5 — 13. Plăci opaxit — 14. Placă marmură 15. Scliviseală de ciment — 16. Grătar de lemn 17. Fundație

Astăzi, după cîteva luni de la terminarea și darea ei în folosință, cînd masele mari ale vizitatorilor și-au spus părerea și funcționarea a fost verificată, putem considera această lucrare ca o etapă pozitivă în lanțul marilor lucrări de transformare și înfrumusețare pe care regimul nostru de democrație populară le realizează pe litoralul Mării Negre.

Prin rapiditatea și calitatea deosebită a execuției, cu sisteme și formulări constructive noi, cu materiale întrebuințate, unele, pentru prima dată în țara noastră, această lucrare constituie pentru noi un îndrumar și o garanție asupra posibilităților deosebite pe care le au constructorii de la noi din țară.

Sîntem convinși că pornind pe drumul deschis, folosind sprijinul și îndrumarea organelor de partid și experiența cîștigată pe diverse șantiere, proiectanții și constructorii din țara noastră vor realiza lucrări demne de epoca marilor transformări sociale pe care le trăim.

Arh. C. LĂZĂRESCU

Mobilier folosit la restaurant

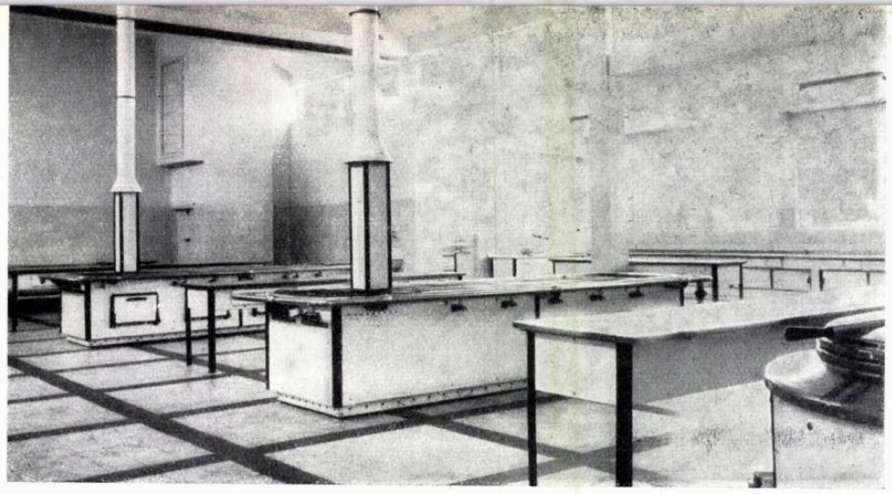

Bucătăria restaurantului

Oficiul restaurantului

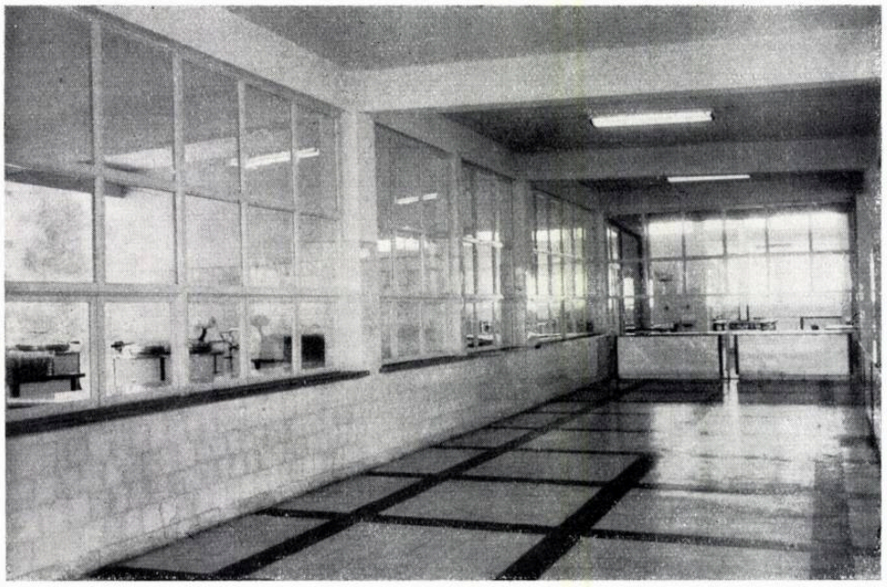

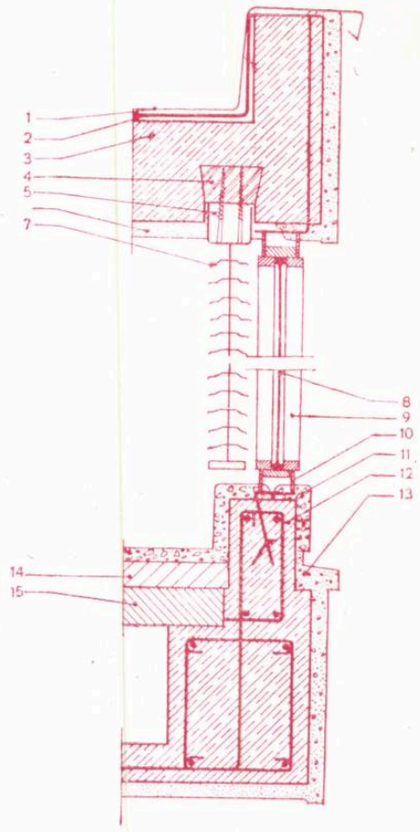

Restaurant — Detaliu de secțiune

1. Tablă — 2. Izolație hidrofugă — 3. Planșeu beton — 4. Diblu — 5. Cutie cu scripeți pentru perdele — 6. Terasit colorat — 7. Perdele de aluminiu — 8. Geam — 9. Montant metalic — 10. Toc metalic — 11. Mozaic turnat — 12. Rebord de beton — 13. Tencuială din praf de piatră — 14. Șapă de beton de egalizare — 15. Plăcuță prefabricată

Vederea unei scări de acces a restaurantului

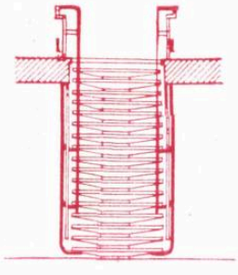

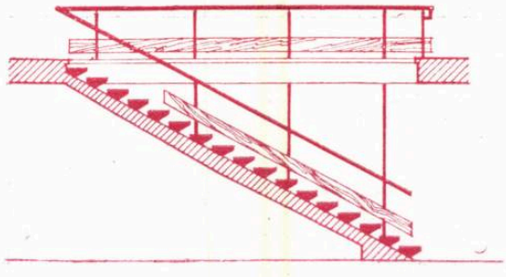

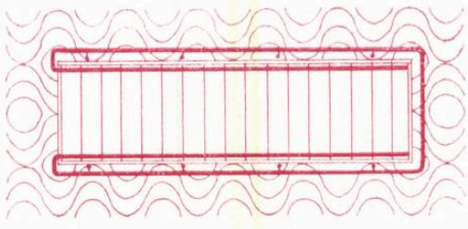

Restaurant — Detaliu de scară
Plan, vedere și secțiune

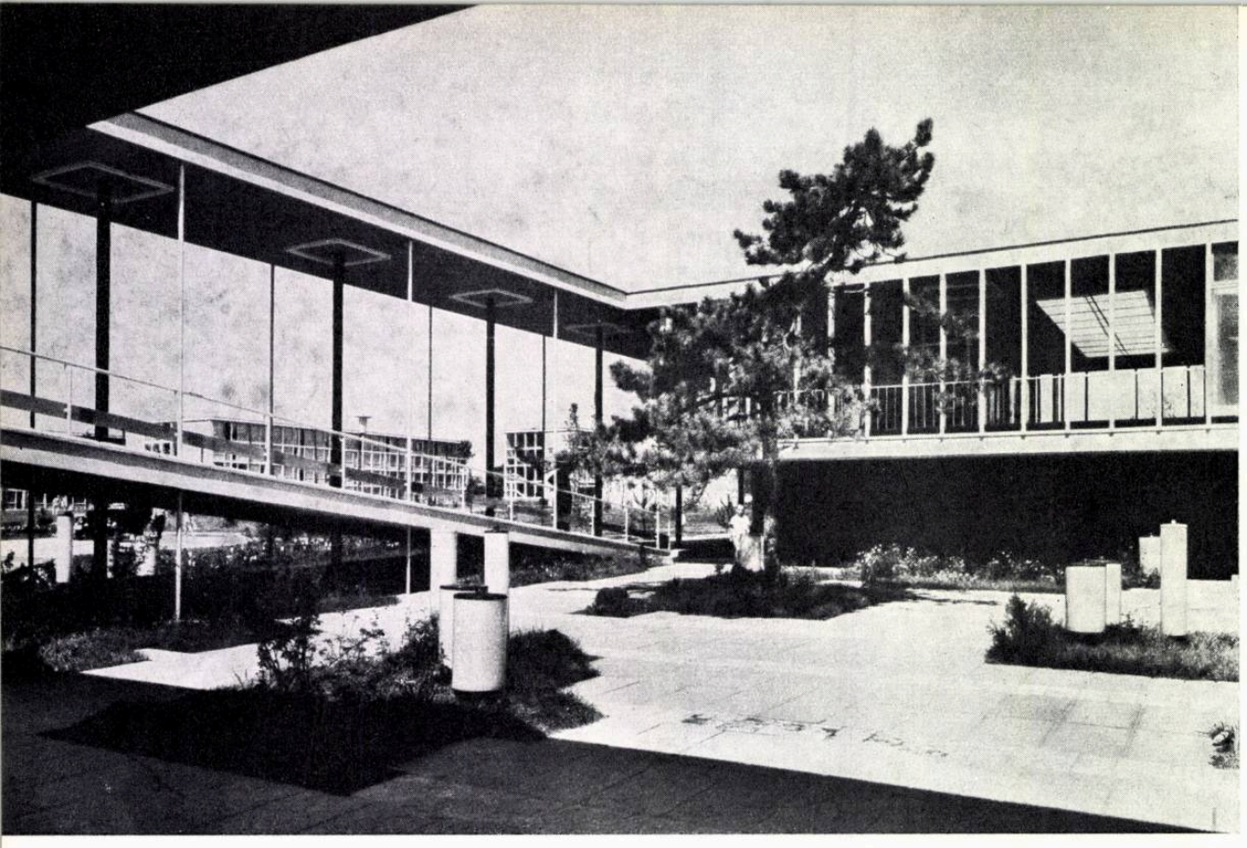

Vederea unei curți interioare a restaurantului

Restaurantul văzut noaptea dinspre incinta complexului

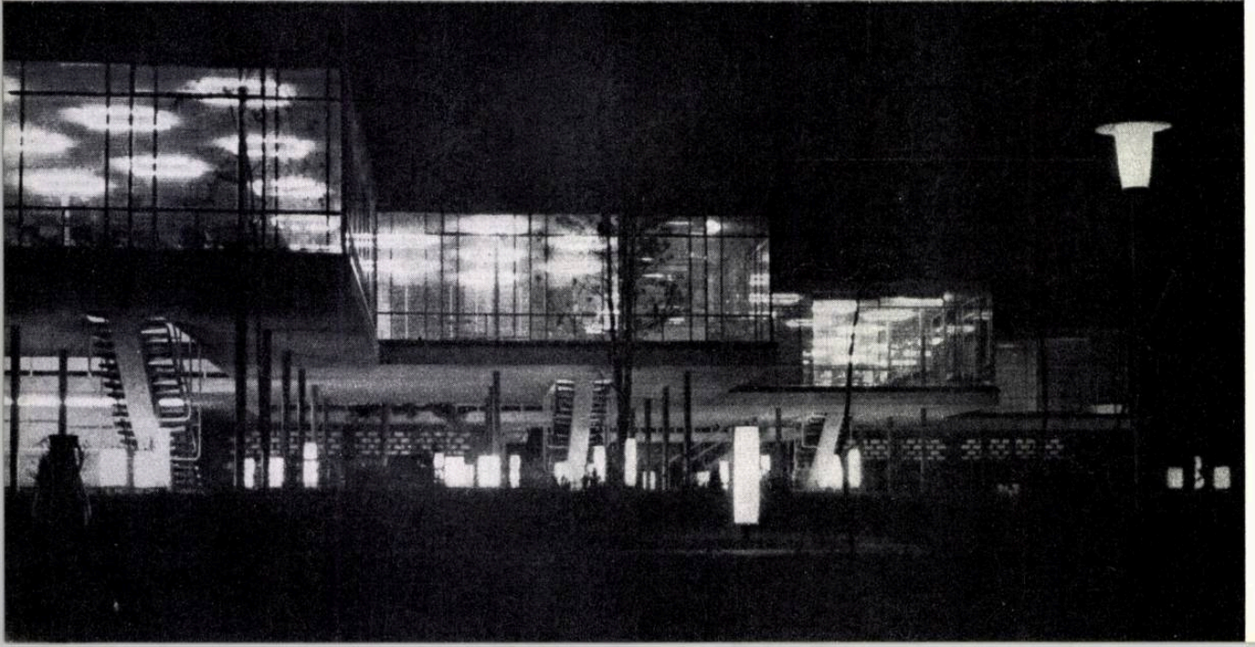

Restaurantul văzut noaptea dinspre șoseaua Constanța—Mangalia

ANSAMBLUL DE ODIHNĂ „O.N.T. CARPAŢI" DE LA MAMAIA

Autor, arh. L. T. Staadecker. Coautori, ahitecţii: B. Gheorghiu, E. Machedon, R. Dudescu, ing. C. Temelcu

Etapa 1959 — Vedere

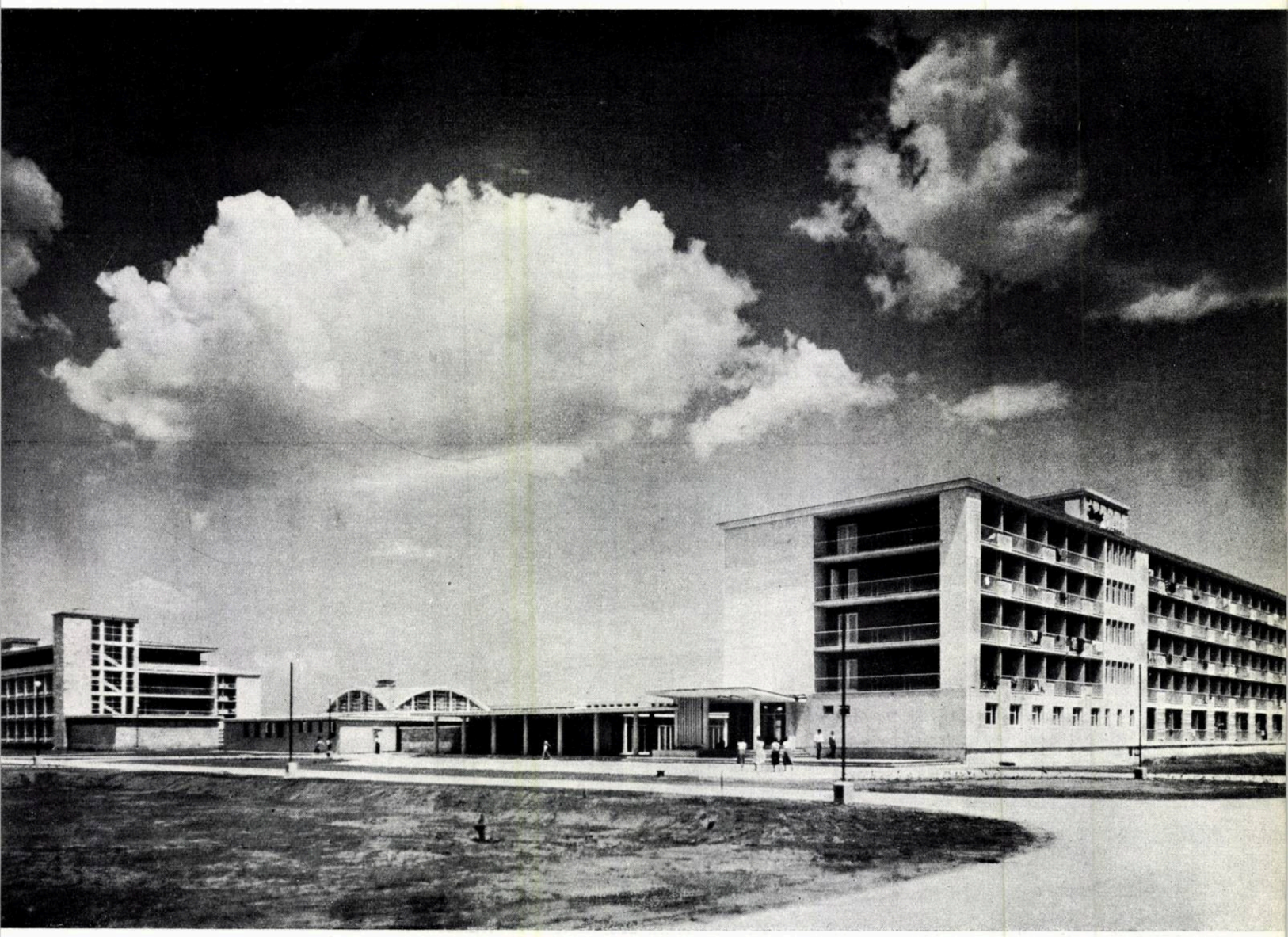

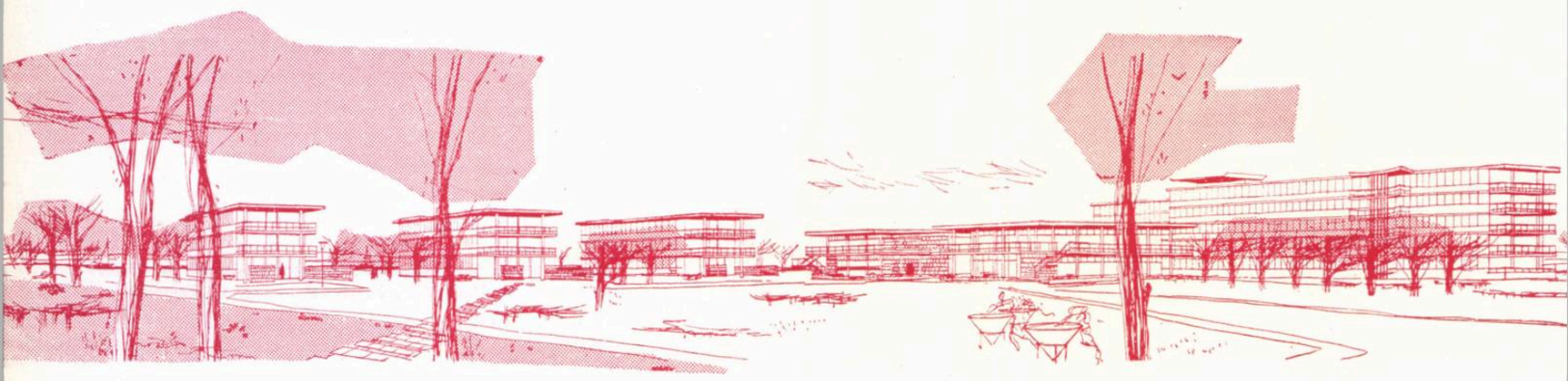

Perspectivă de ansamblu

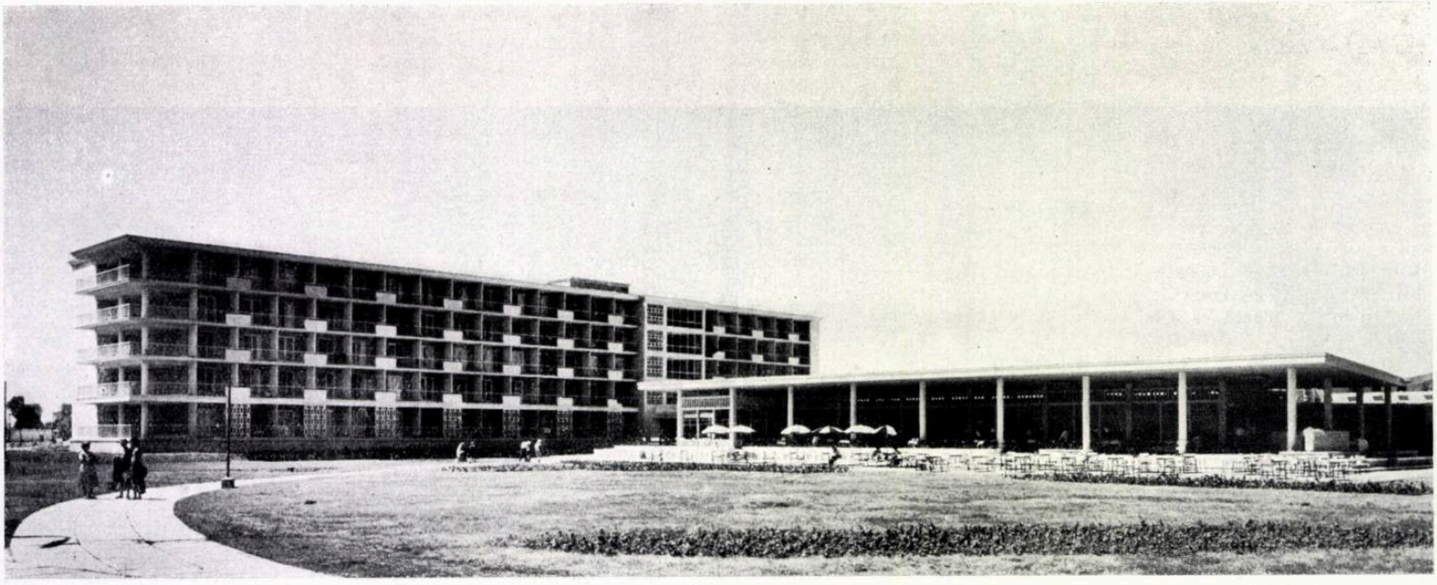

Vederi din cadrul complexului de odihnă

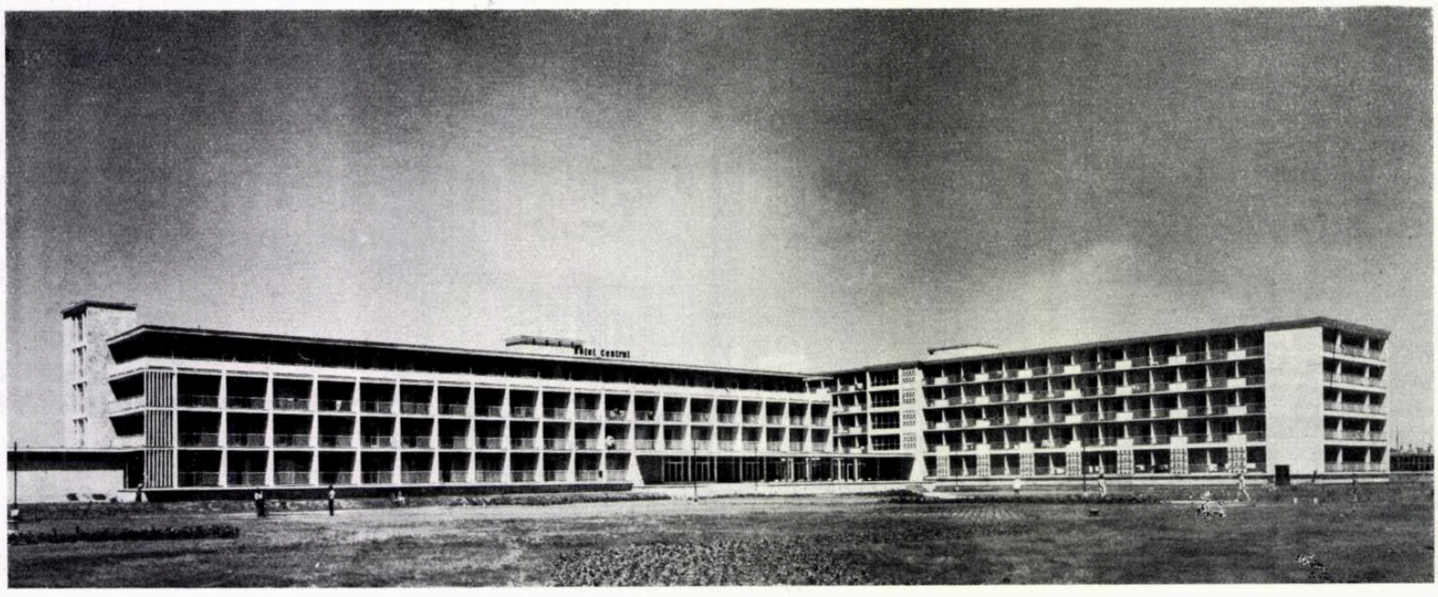

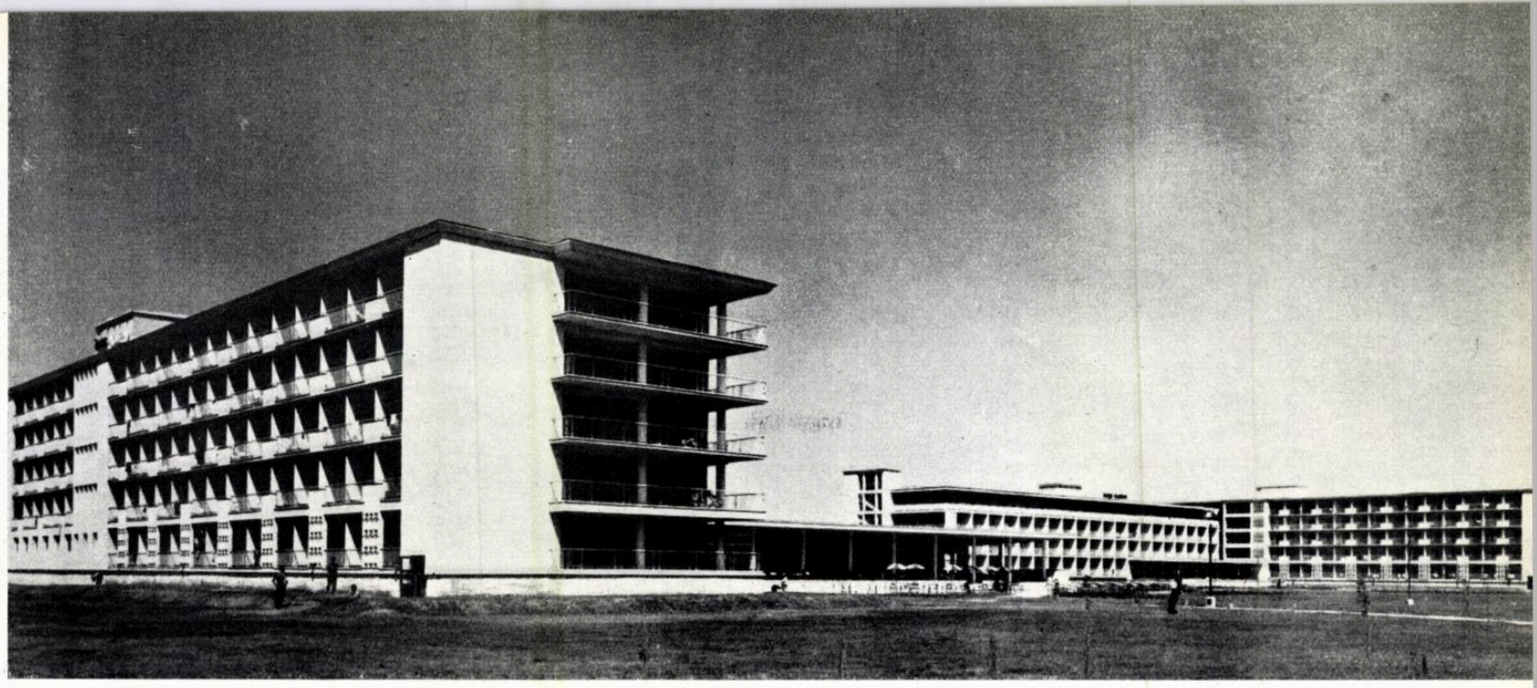

Vedere de ansamblu a complexului de odihnă — Etapa 1959

Din ansamblul de odihnă de la Mamaia, prezentat în revista «Arhitectura R.P.R.» nr. 8—9/1958, s-a executat și a intrat în funcțiune prima incintă cu o capacitate de 1 111 paturi.

În această etapă s-au realizat hotelurile A_1 (372 de paturi), B_1 (251 de paturi), A_2 (372 de paturi) și D_2 (116 paturi), precum și restaurantul C_1.

Pentru a asigura confortul de gradul I cerut prin temă, camerele de hotel au fost dimensionate pentru două paturi, avînd grupuri sanitare cu duș, lavoar, w.c. și cîte o loggie proprie.

Holurile largi, prevăzute cu spații pentru lectură și corespondență, ca și terasele acoperite de la fiecare etaj, sporesc confortul.

Restaurantul, realizat numai pe un singur nivel, are o capacitate de 645 de locuri, în cele trei săli de mese și pe terasele acoperite, putîndu-se servi 1 000 de mese într-o serie și jumătate.

Magazinele, buvetele amplasate pe plajă, terenurile de sport, promenada de pe malul mării, aleile și spațiile plantate întregesc compoziția și completează dotările pentru deservirea turiștilor.

Ca sistem constructiv, hotelurile A_1 și A_2, care au 5 niveluri, au fost executate pe radier general de beton armat așezat pe un blocaj de piatră, cu stîlpi, grinzi și planșee de beton armat monolit, iar hotelurile B_1 și D_2, care au patru, respectiv trei niveluri, s-au executat folosind o soluție mai ușoară de fundare, dar pe ziduri portante și planșee de beton armat monolit.

În clădirile A_1, A_2 și B_1, circulația pe verticală este asigurată, în afară de scări, prin ascensoare. Centrala termică CT_1 furnizează apă caldă pentru grupurile sanitare și aburi sub presiune pentru bucătăria restaurantului.

La interior, camerele și coridoarele hotelurilor au fost zugrăvite în culori de apă, iar pereții holurilor au fost tratați cu tencuială de feldspat colorat. Pardoselile, atît la holuri și coridoare, cît și la camere, sînt realizate din mozaic turnat în culori diferite.

Pereții de sticlă ai restaurantului oferă o priveliște largă spre mare, iar plafonul și peretele dinspre oficiu, care sînt colorați în albastru și verde, creează o ambianță foarte plăcută și odihnitoare. De un efect deosebit sînt pereții placați cu piatră de Techirghiol, din cele două săli de mese laterale.

La exterior, clădirile au fost tencuite cu tencuială de feldspat, care în cîmp are culoarea naturală, iar pereții loggiilor sînt colorați diferit (la A_1 în roșu, la A_2 în verde, la B_1 în albastru etc.)

Plan de situație al complexului: 1. Etapa 1959, 2. Etapa 1960.

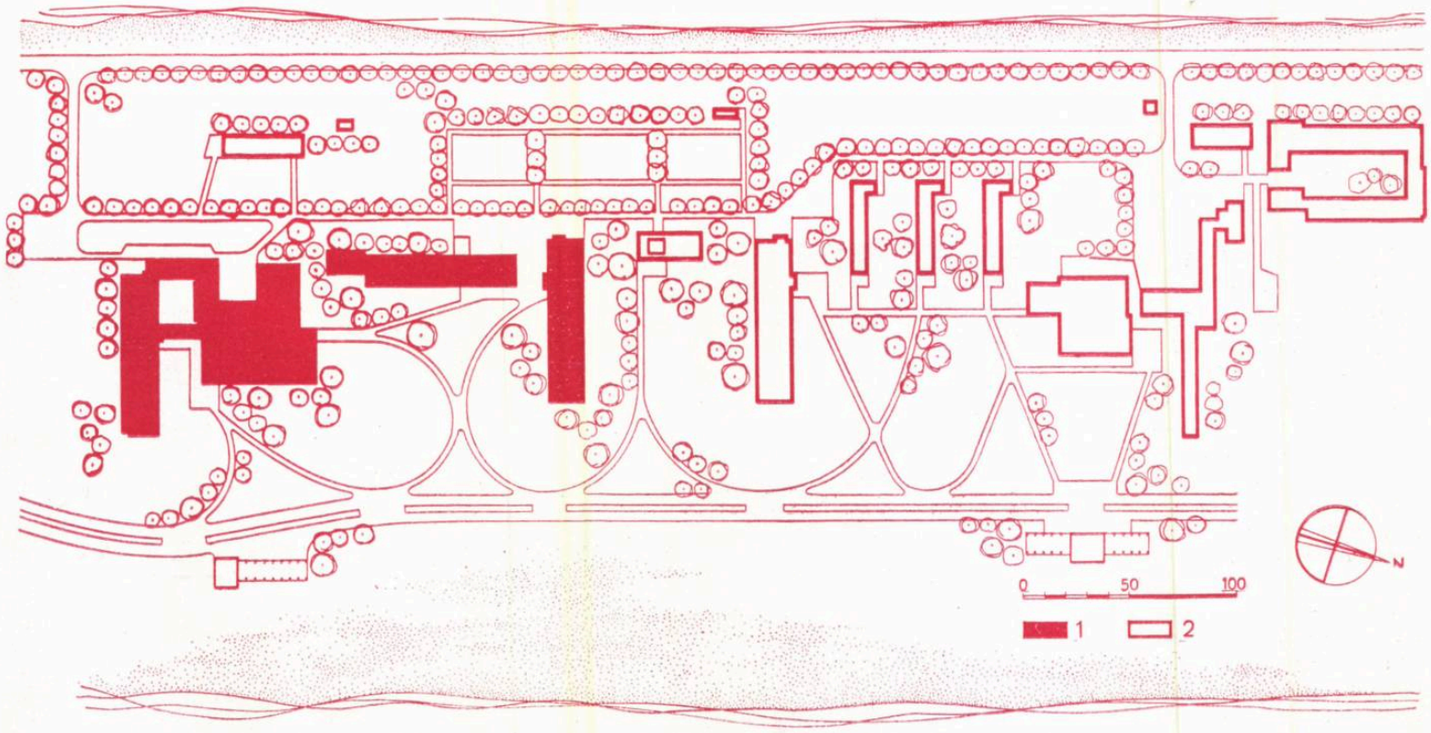

E T A P A I (1959)

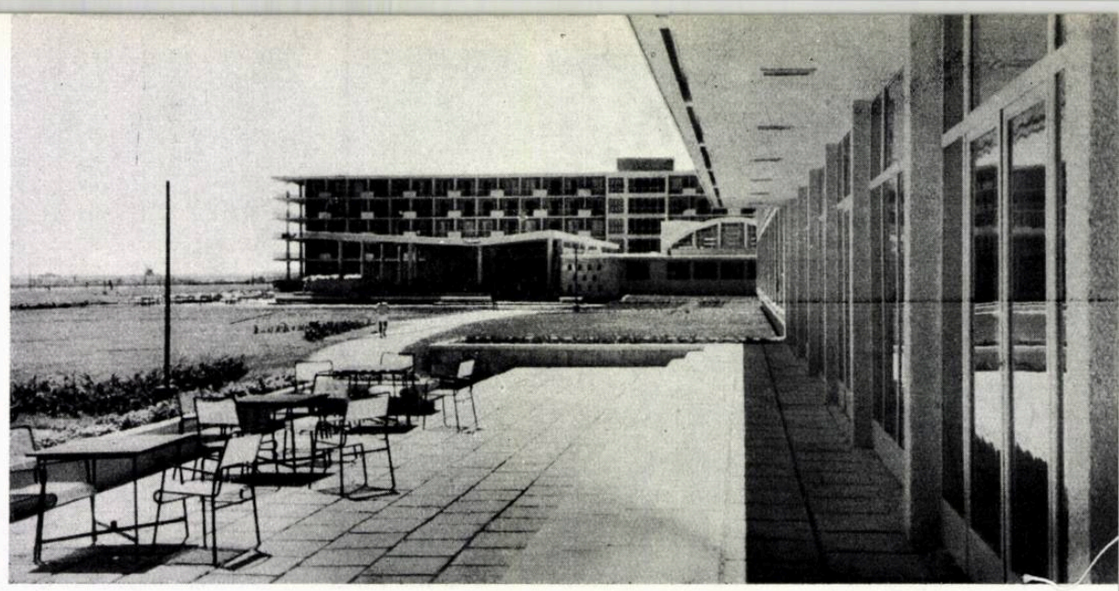

Vedere de pe terasa blocului B_1

Hotelul A_1 şi restaurantul C_1

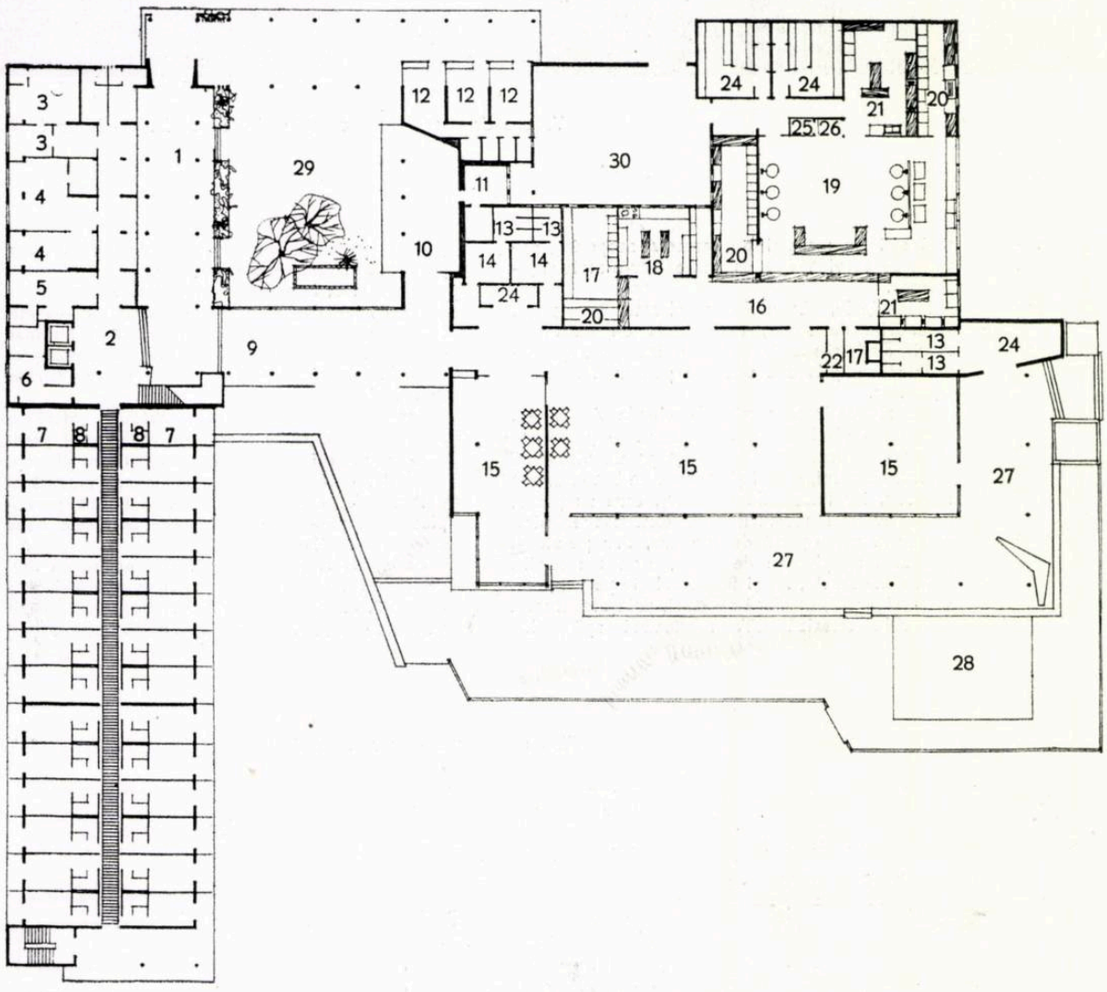

Vederea interioară a unui hol

Hotel A_1 şi restaurant C_1
etapa 1959 — Plan parter

1. Salon de primire — 2. Hol 3. Birouri O.N.T. Carpaţi — 4. Coafor-frizeri — 5. Centrală telefon 6. Oficiu — 7. Camere — 8. Grup sanitar — 9. Salon — 10. Bar 11. Oficiu bar — 12. Magazine 13. W.C.-uri — 14. Sas w.c.-uri 15. Săli de mese — 16. Oficiu 17. Depozit de vinuri, pîine 18. Ceai-cafea — 19. Bucătărie 20. Spălător veselă — 21. Bufet rece 22. Depozit — 23. Carmangerie 24. Vestiare — 25. Cămară de zi 26. Bucătar şef — 27. Terasă restaurant — 28. Ring de dans 29. Patio — 30. Curte de serviciu

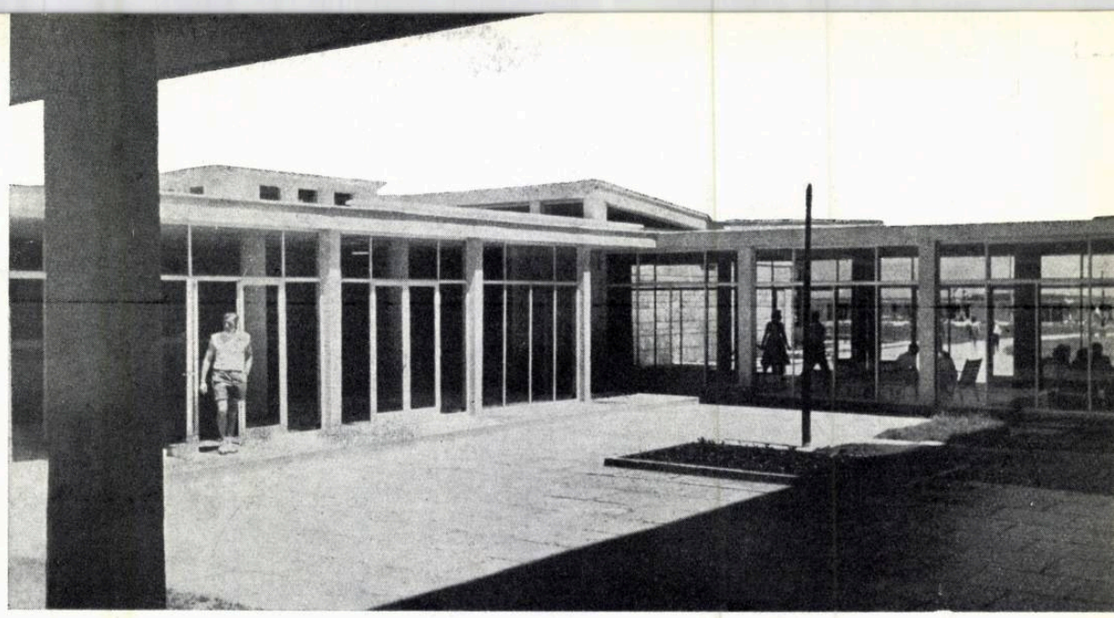

Vedere din curtea interioară

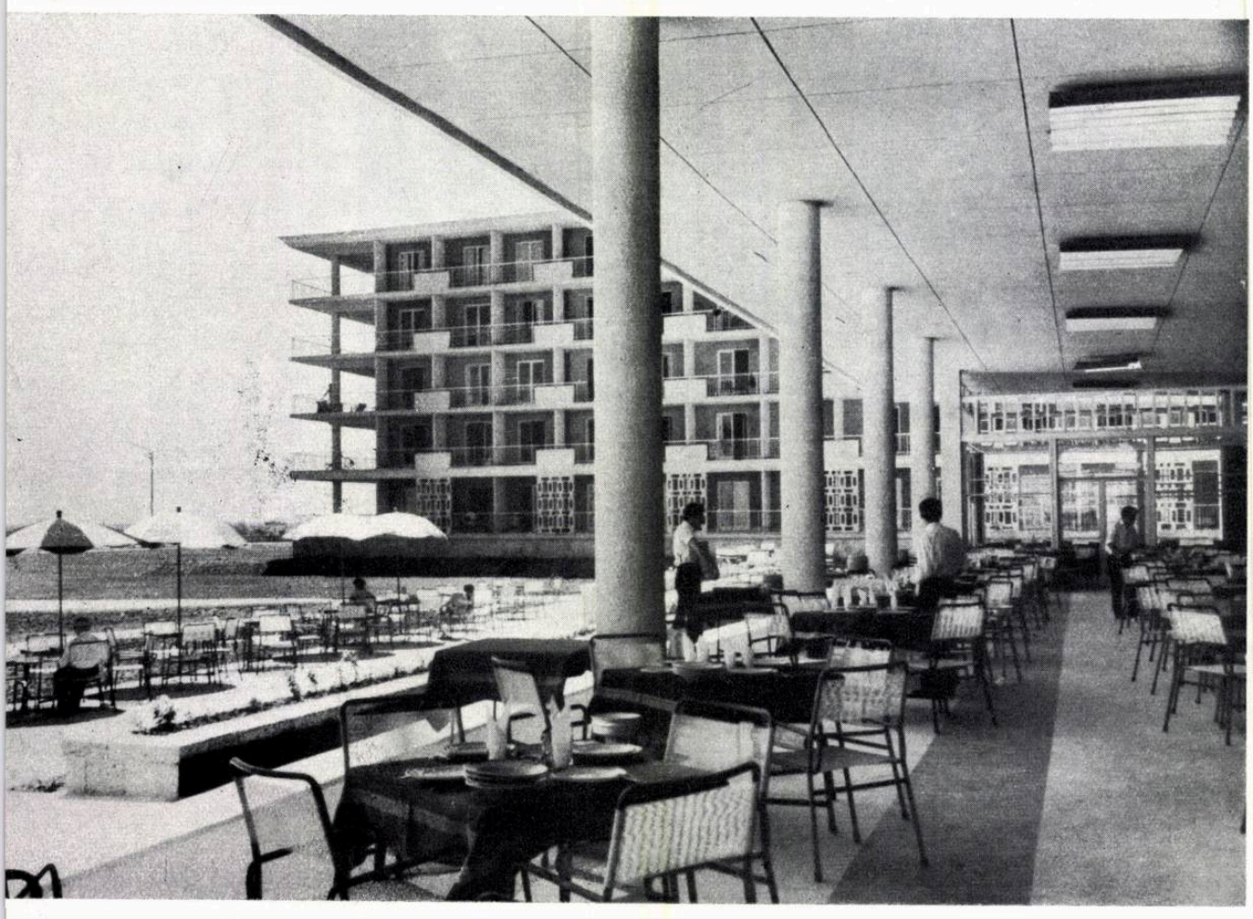

Vedere de pe terasa restaurantului spre blocul A.

Vedere de pe terasa restaurantului

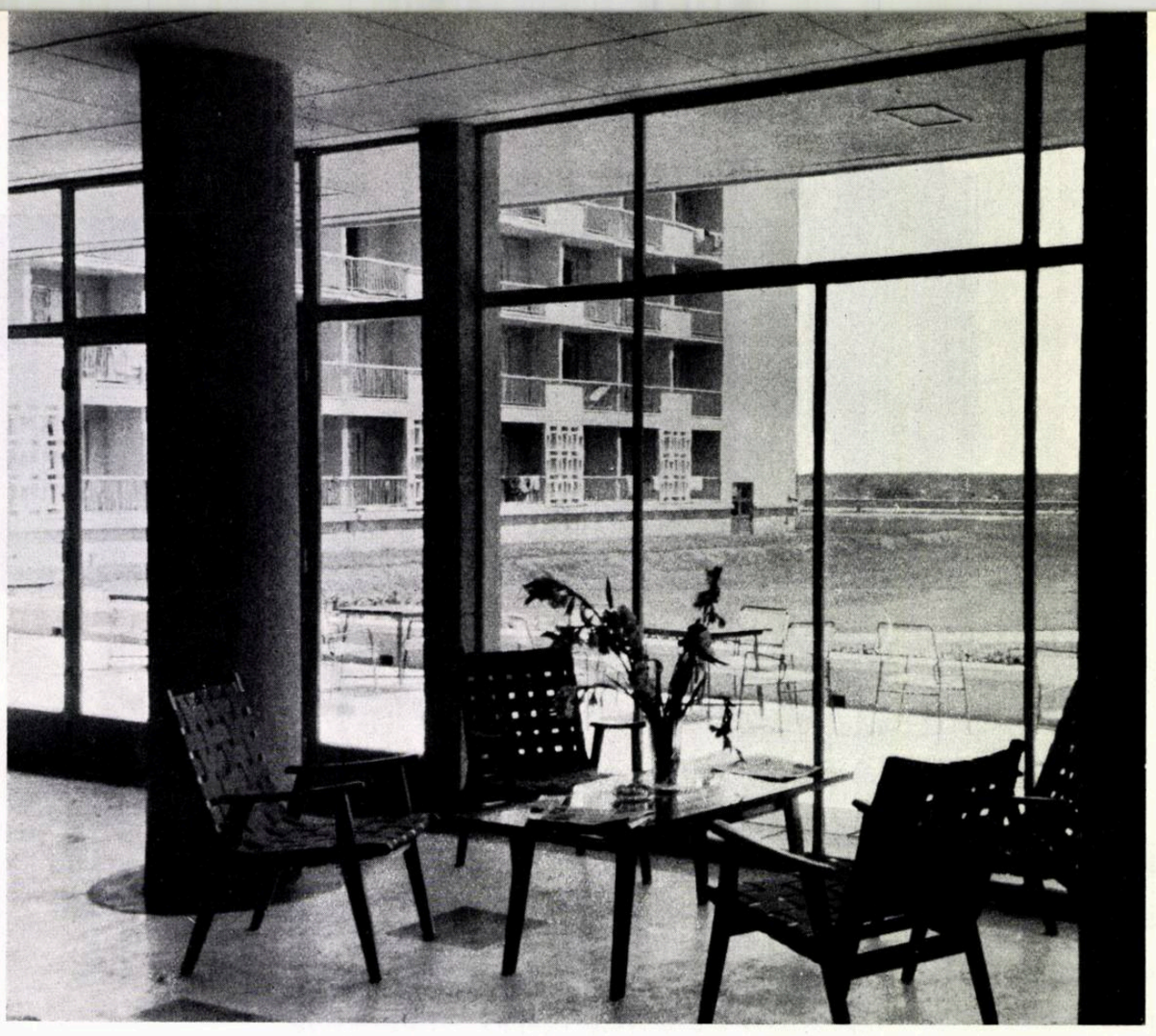

1

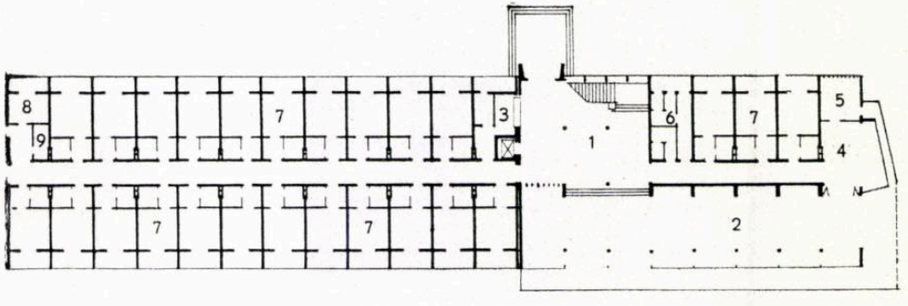

2

Hotelul B_1

3

În completarea ansamblului de hoteluri s-a proiectat o a doua incintă, a cărei soluție diferă de cea inițială, prezentată în revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 8—9/1958.

Această unitate, cu o capacitate de cazare de 1 380 de locuri, se compune din 5 hoteluri (A_{12}, B_2, B_3, B_4 și A_{22}), un restaurant (C_2), un grup de magazine (M), blocul gospodăresc (G) și un pavilion pentru cazarea personalului.

Considerăm că partiul ales este sensibil îmbunătățit față de prima soluție, deoarece ecranul care separa marea de lacul Siutghiol a fost înlocuit cu blocurile B_2, B_3 și B_4, dispuse perpendicular pe litoral, ceea ce permite o legătură vizuală directă între cele două elemente naturale, marea și lacul.

De asemenea, proiectarea hotelurilor B_2, B_3 și B_4 numai cu 3 niveluri va da ansamblului un caracter mai intim.

Ceea ce diferențiază cele două incinte este gradul de confort. Prin temă s-a stabilit ca hotelurile B_2, B_3, B_4 și A_{22} să fie rezolvate cu un confort de gradul al II-lea.

Pentru a satisface această cerință, camera de hotel care are două paturi a fost rezolvată cu dimensiuni minime, 2,87 × 3,20 m, avînd o suprafață locuibilă de 9,20 m² sau 4,60 m²/pat. Deși suprafața camerei este cea mai redusă din cîte s-au proiectat pînă în prezent pe litoral, totuși, prin plasarea dulapului și a lavoarelor în nișele create pe peretele dinspre culoar se asigură spațiul necesar unei folosiri normale a acestei camere. Camera nu are balcon sau loggie, de aceea peretele dinspre exterior este de sticlă, pentru a mări impresia de spațiu.

De asemenea, ținînd seama de confortul mai redus stabilit pentru aceste hoteluri, piesele de recepție au fost dimensionate la strictul necesar.

Finisajele au fost și ele stabilite la gradul cel mai simplu (văruieli pe tencuială drișcuită la pereți și tavane, pardoseli de mozaic turnat etc.).

Prin soluțiile adoptate la aceste hoteluri s-a obținut o scădere considerabilă a prețului de cost pe pat. Astfel, la blocurile B_2, B_3 și B_4 prețul de cost/pat a revenit la 6 444 lei (construcții cu instalații aferente), iar la blocul A_{22}, 7 636 lei/pat. Diferența de preț se explică prin faptul că hotelul A_{22}, avînd o capacitate de 546 de paturi și 5 niveluri, a necesitat, în comparație cu blocurile B_2, B_3 și B_4 (154 de paturi fiecare), o recepție mai dezvoltată, ascensoare și un sistem constructiv mai costisitor.

Restaurantul (C_2), cu o capacitate de 1 172 de locuri în săli și terase acoperite, a fost proiectat pe două niveluri, bucătăria fiind plasată la etaj.

Sistemul constructiv și finisajele interioare și exterioare sînt aceleași ca cele folosite la clădirile din prima incintă.

Arh. BUJOR GHEORGHIU

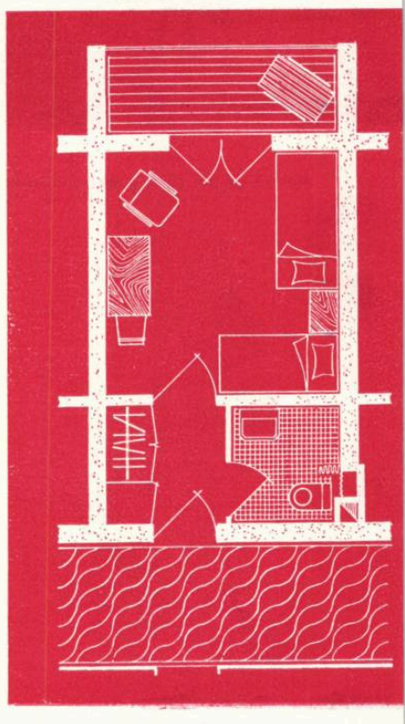

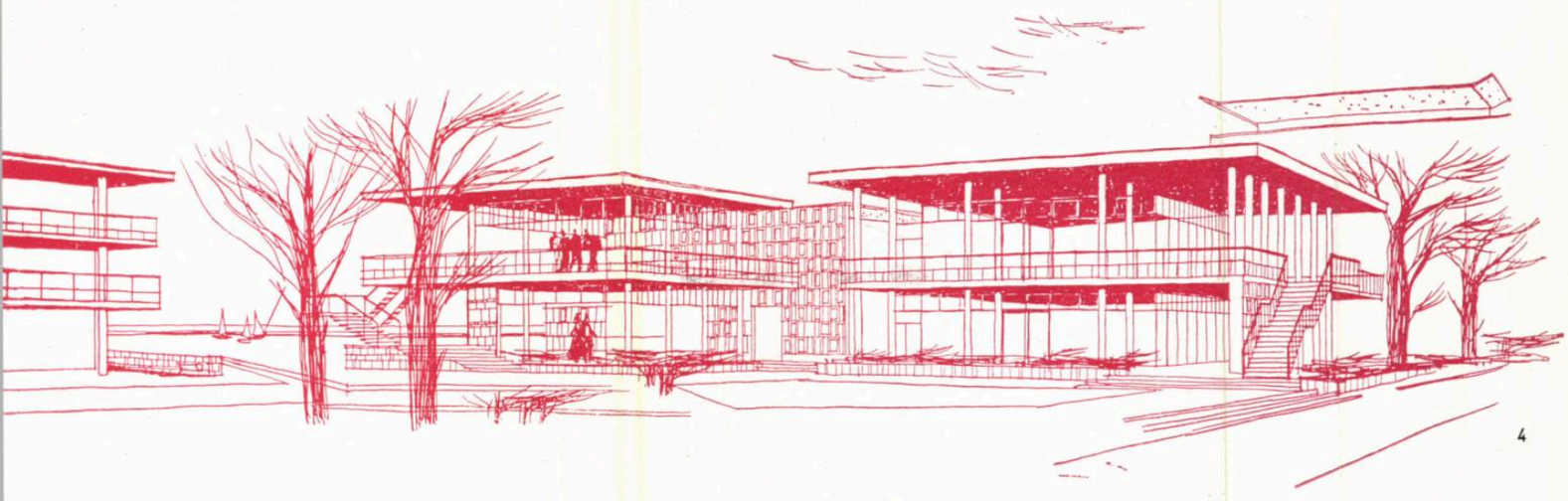

4

E T A P A a II-a (1960)

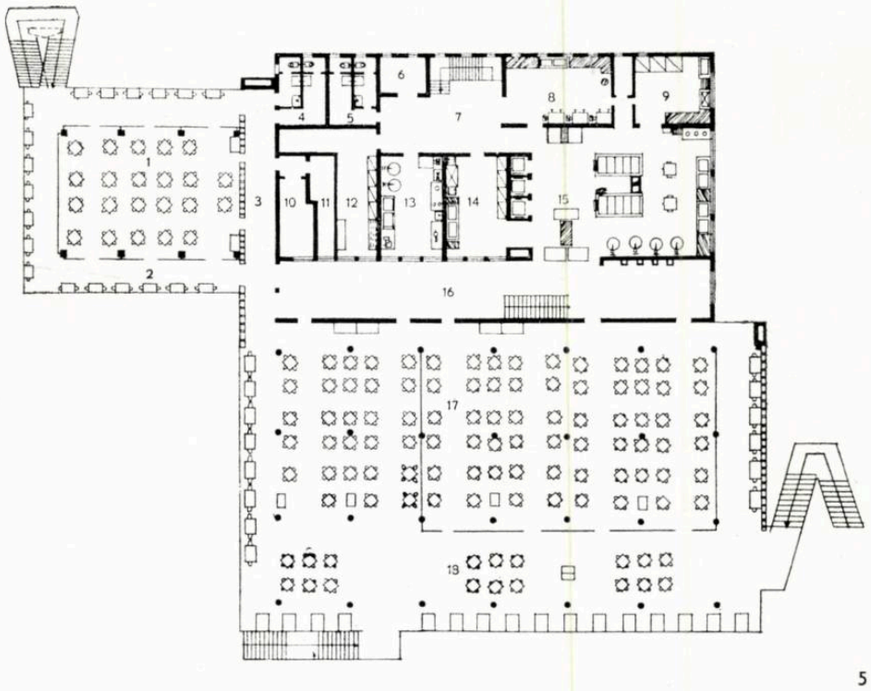

5

Restaurantul C_2

6

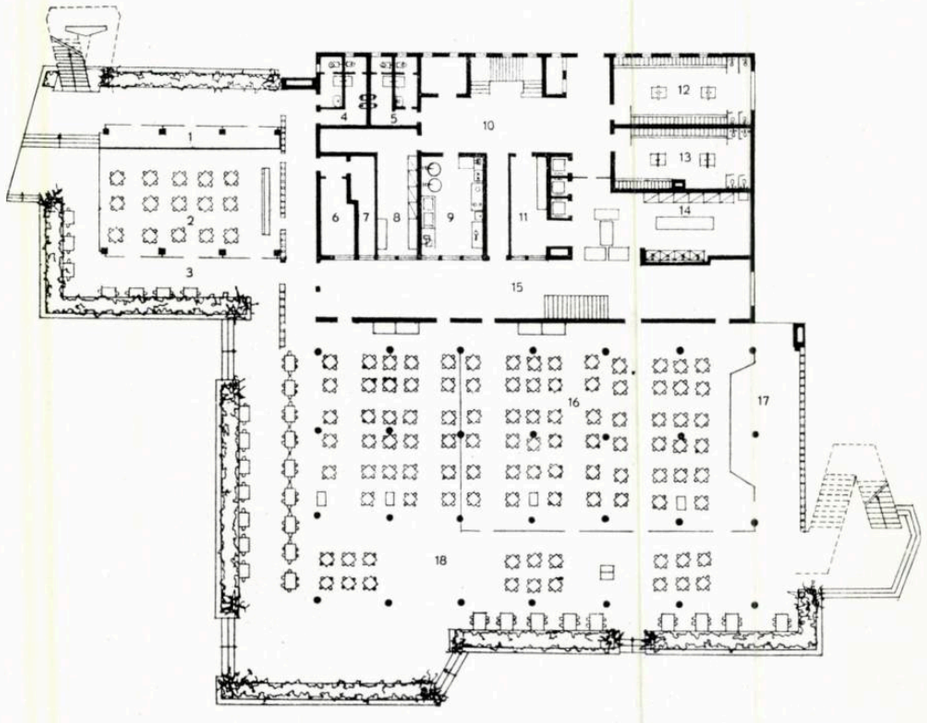

1 — Blocul B_1 — Vedere de interior

2 — Hotel B_1 — Plan parter
1. Hol — 2. Salon — 3. Portar — 4. Bar 5. Oficiu bar — 6. Grup sanitar — 7. Camere 8. Oficiu — 9. Rufe

3 — Hotel B_1 — Detaliu de cameră — Plan

4 — Restaurant — Perspectivă

5 — Restaurant — Plan etaj
1. Sala de mese — 2. Terasă acoperită 3. Galerie — 4, 5. Grup sanitar — 6. Cămară de zi — 7. Hol de serviciu — 8. Carmangerie 9. Spălător de vase — 10. Pîine — 11. Spălător de pahare — 12. Băuturi — 13. Bucătărie rece, ceai, cafea — 14. Spălător de veselă — 15. Bucătărie — 16. Oficiu — 17. Sala de mese — 18. Terasă acoperită

6 — Restaurant — Plan parter
1. Vestiar pentru public — 2. Sala de mese 3. Terasă acoperită — 4,5. Grup sanitar 6. Distribuire pîine — 7. Spălător pahare 8. Băuturi — 9. Bucătărie rece — 10. Hol de serviciu — 11. Spălător veselă — 12, 13. Vestiare personal — 14. Distribuire mîncare 15. Oficiu — 16. Sala de mese — 17. Vestiar pentru public — 18. Terasă acoperită

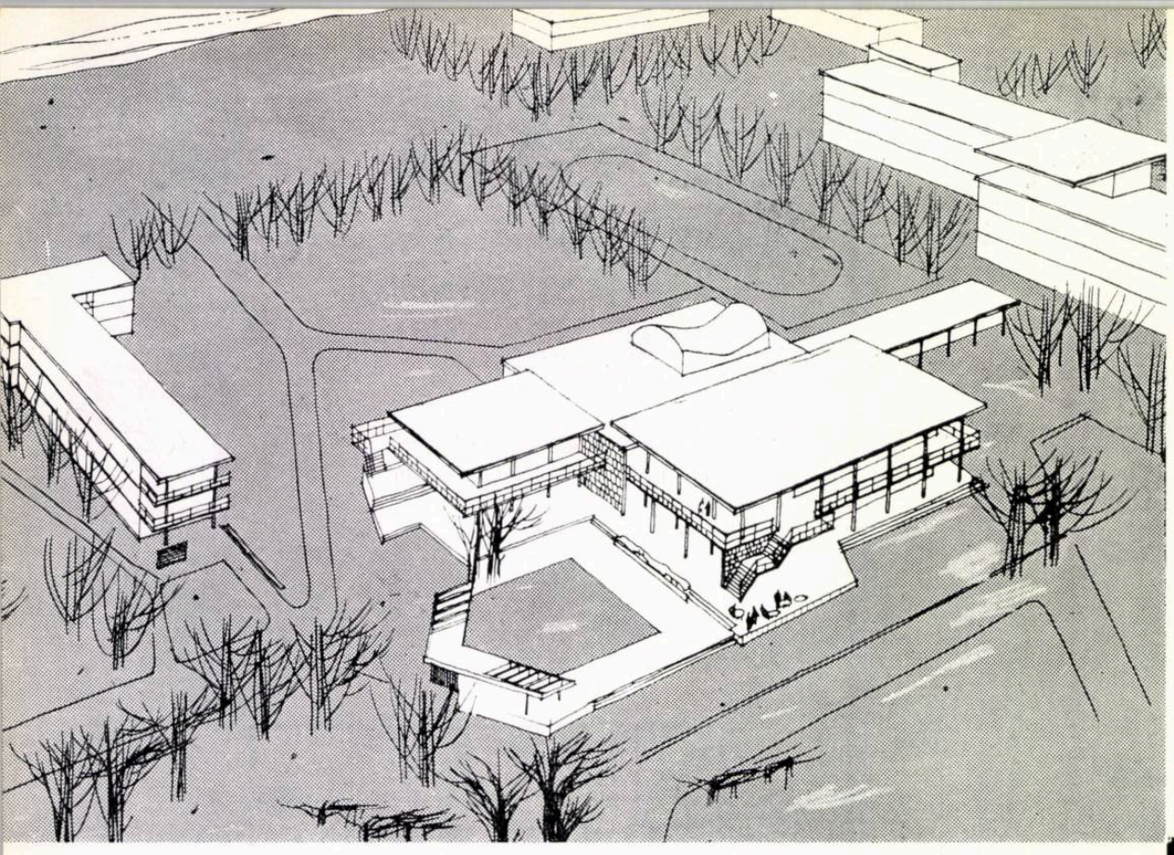

1

HOTELUL $B_{2, 3, 4}$

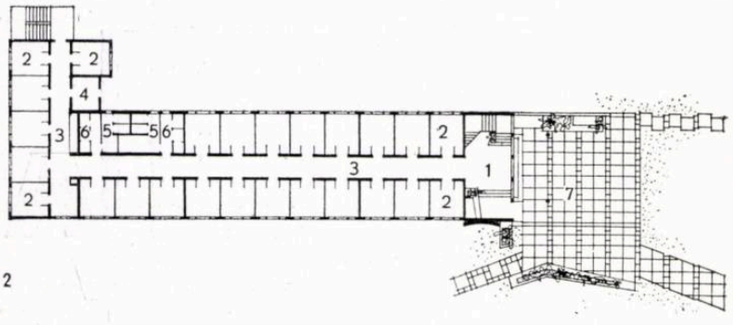

2

3

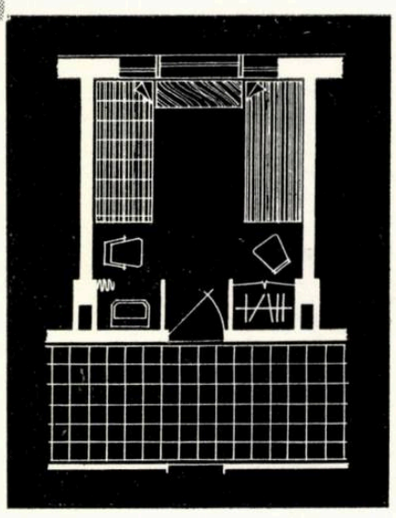

4

1 — Restaurantul C_2 — Perspectivă aeriană
2 — Hotel B_2 — Plan parter
1. Hol — 2. Camere
3. Culoar — 4. Oficiu
5. W. C.-uri — 6. Duşuri
7. Terasă.
3 — Vedere de ansamblu a complexului de odihnă — Etapa 1959
4 — Hotel B_2 — Detaliu de cameră — Plan

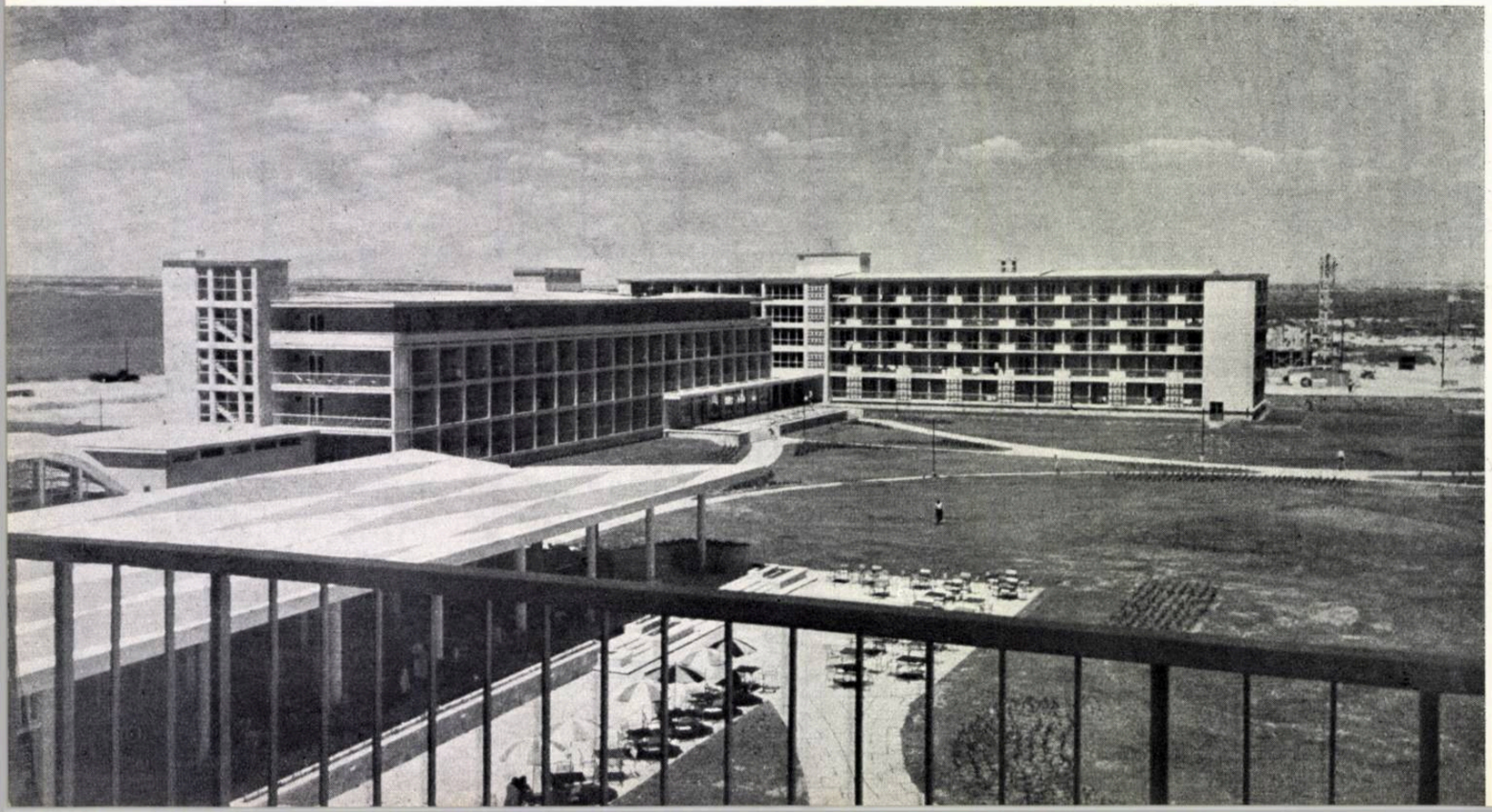

DISCUŢII ASUPRA CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE PROIECTATE ÎN INSTITUTELE REGIONALE DE PROIECTARE

În zilele de 6 şi 7 iulie s-au desfăşurat la Casa Arhitectului din Bucureşti lucrările discuţiei de creaţie « Construcţii de locuinţe proiectate în institutele regionale de proiectare ». La această manifestare, organizată de către Secţia pentru construcţii de locuinţe a Uniunii Arhitecţilor, au participat arhitecţi din institutele regionale de proiectare, precum şi arhitecţi şi ingineri din capitală.

Concomitent cu desfăşurarea discuţiilor, arhitecţii din I.R.P. au vizitat şantierele cartierelor de locuinţe de la Floreasca, Păsculescu-Tei, Tolstoi, Fabrica de spirt, Băneasa, şantierul noii săli a Palatului R.P.R. şi locuinţele din această piaţă.

Discuţia a fost însoţită de o expoziţie de proiecte şi fotografii ale realizărilor I. R. P. în domeniul construcţiei de locuinţe. Au expus material colectivele de arhitecţi din institutele de proiectare din regiunile: Oradea, Bacău, Suceava, Stalin, Piteşti, Craiova, Cluj, Tg. Mureş, Baia Mare şi Timişoara. Proiectele expuse ilustrat activitatea bogată a arhitecţilor din unităţile regionale de proiectare şi au constituit pentru participanţii la discuţii un bogat schimb de experienţă.

În cadrul discuţiei de creaţie au fost expuse referate asupra activităţii de proiectare a construcţiilor de locuinţe în regiuni, şi anume: Oradea (arh. M. Stancu), Suceava (arh. A. Petruc), Piteşti (arh. C. Popeşteanu), Stalin (arh. A. Ereţian), Ploieşti (arh. N. Popişteanu), Cluj (arh. I. Stancu), Timişoara (arh. A. Sîrbu), Hunedoara (arh. V. Perceac), Constanţa (arh. Gh. Dumitraşcu).

Referatele au analizat activitatea desfăşurată în domeniul construcţiei de locuinţe în regiunea respectivă, insistînd asupra ansamblurilor şi a înscrierii în vecinătăţi, asupra aportului adus de colectivul de proiectanţi la realizarea locuinţelor individuale cu lot şi a locuinţelor în blocuri, sisteme constructive şi materiale noi folosite, probleme economice, soluţii specifice pentru dotări tehnico-sanitare şi mobilier etc.

La discuţii au luat cuvîntul numeroşi arhitecţi din I. R. P. şi arhitecţi din Bucureşti.

Arh. N. Novotny, arhitect şef al oraşului Baia Mare, a relevat printre altele necesitatea îmbogăţirii sortimentelor materialelor noi de construcţii; arh. V. Lissai, arhitect şef al I.R.P. Galaţi, a ridicat problema necesităţii proiectării de blocuri înalte acolo unde terenul impune fundaţii costisitoare, pentru a realiza un preţ de cost convenabil pentru apartamentul mediu.

Arh. A. Petruc de la I.R.P. Suceava a vorbit despre dezvoltarea oraşului, în care se construiesc două combinate industriale şi 1 500 de apartamente, ceea ce impune un studiu atent pentru sistematizarea acestui oraş. Arh. S. Bortnovschi relevă sarcina institutelor regionale de a proiecta şi locuinţe rurale. Arh. L. Kiss, director al I.R.P. Oradea, a arătat unele greutăţi întîmpinate în aplicarea proiectelor tip sau directive, atunci cînd se fac « plombări ». Aceasta a dus la întocmirea în aceste cazuri a unor proiecte unicate bazate pe principiile proiectelor directive.

Arh. C. Popeşteanu, director al I.R.P. Piteşti, a accentuat că ideea călăuzitoare în activitatea arhitecţilor este de a da locuinţe ieftine, frumoase şi confortabile, reducîndu-se preţul de cost, lucru care se poate obţine printr-o strînsă colaborare între proiectant, beneficiar şi executant. Pentru stimularea construirii de apartamente cît mai bune, recomandă să se organizeze concursuri regionale sau pe ţară. De asemenea, el a propus să se pornească o întrecere între I. R. P. pentru cel mai bun apartament, la preţul cel mai redus.

Arhitectul şef al Regiunii Autonome Maghiare, A. Havas, a cerut I.P.C.T. urgentarea elaborării unor proiecte tip şi directive pentru blocuri cu magazine la parter, care să fie amplasate în centrul oraşului. A propus de asemenea trecerea proiectării de locuinţe particulare tot în cadrul I.R.P., acestea fiind necesar să se încadreze corect în ansamblul oraşului.

Arh. C. Rado, menţionînd saltul calitativ pe care-l înfăţişează, atît proiectele expuse, cît şi referatele citite, a insistat asupra importanţei şi realizărilor obţinute de institutele regionale de proiectare, ale căror cadre sînt în mare majoritate formate din arhitecţi tineri.

Au mai luat cuvîntul ing. M. Weintraub, care a accentuat asupra rezultatelor bune ce se obţin acolo unde există o strînsă colaborare între institutul de proiectare şi trustul regional de construcţie, colaborare care dă posibilitatea de a reduce preţul de cost prin întrebuinţarea materialelor locale, prin reducerea manoperei, prin organizarea şantierului, prin reducerea consumului specific de materiale etc.

Atît din referatele citite, cît şi din discuţiile purtate a reieşit în mod categoric că în urma plenarelor comitetelor regionale de partid şi a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 activitatea de construcţii de locuinţe a luat un mare avînt în întreaga ţară.

Referitor la activitatea I. R. P., prima concluzie care se desprinde este o creştere remarcabilă a calităţii proiectării, în comparaţie cu anul trecut. Aceasta se referă, nu numai la proiectarea propriu-zisă, ci şi la preocupările pentru problemele cele mai importante ale reducerii costului şi ale tehnicii construcţiei. Aceasta dovedeşte creşterea calităţii colectivelor de muncă din aceste institute. Arhitecţii au colaborat mulţumitor cu ceilalţi tehnicieni din I. R. P. în vederea rezolvării principalelor probleme de tehnică şi a detaliilor constructive, în scopul reducerii costului şi al îmbunătăţirii confortului.

De asemenea, trebuie remarcate realizările obţinute în institutele regionale de proiectare prin grija de a asigura confortul cerut în cadrul limitelor de cost indicate de Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

La I.R.P. Timişoara, de exemplu, se fac studii pentru a se menţine apartamentul sub 40 000 lei, mărind suprafaţa locuibilă prin reducerea grosimii zidurilor şi compensarea valorii de izolare termică prin materiale noi locale (orez beton). Au mai apărut preocupări asemănătoare la I.R.P. Stalin, I.R.P. Oradea, I.R.P. Cluj etc.

Din discuţii a reieşit aportul important adus de I.P.C.T. prin elaborarea proiectelor directive, proiecte care au reprezentat un sprijin important pentru proiectanţii din ţară, îndeosebi în prima perioadă după înfiinţarea institutelor regionale. Aceste proiecte, unificînd diferite puncte de vedere asupra locuinţei, constituie o documentaţie de bază la îndemîna tinerilor arhitecţi proiectanţi, documentaţie care imprimă un grad remarcabil de tehnicitate.

În privinţa materialelor — o altă problemă de mare importanţă în construcţia de locuinţe — a reieşit că rezultatele nu sînt încă suficiente. Prin înfiinţarea unităţii centralizate I.S.C.A.S., rezultatele vor fi mai sigure.

În privinţa sprijinului pe care organele centrale de arhitectură îl acordă I.R.P., s-a propus îmbunătăţirea metodelor de îndrumare ale noului Comitet de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, corespunzătoare cu noile condiţii ale activităţii de proiectare. S-a propus trimiterea în institutele regionale a unor cadre bine pregătite, care să îndrume şi să ajute activitatea locală, prin participare personală la această activitate.

O dată cu creşterea numerică şi calitativă a unităţilor regionale de proiectare se remarcă şi necesitatea îmbunătăţirii activităţii filialelor şi cercurilor Uniunii Arhitecţilor din provincie.

Discuţia de creaţie « Construcţii de locuinţe proiectate în I.R.P. » s-a dovedit a fi o manifestare pozitivă, care va ajuta la îmbunătăţirea activităţii colectivelor de arhitecţi din aceste institute.

cronica

DIN ACTIVITATEA U. A.

EXPOZIȚII

Între 25 iulie și 9 august a fost deschisă la Casa Arhitectului « Expoziția proiectelor de diplomă, promoția 1959 » ale absolvenților Institutului de arhitectură « Ion Mincu » din București.

Expoziția a fost organizată de Institutul de arhitectură « Ion Mincu » împreună cu Uniunea Arhitecților din R.P.R.

Deschiderea expoziției s-a făcut în dimineața de 25 iulie într-un cadru festiv; au participat reprezentanți ai M.C.M.L., ai Ministerului Învățămîntului și Culturii, ai C.S.C.A.S., ai Institutului de arhitectură « Ion Mincu », Uniunii Arhitecților, precum și numeroși studenți și absolvenți.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de arh. T. Benedek, decan al Institutului de arhitectură « Ion Mincu ». A luat apoi cuvîntul arh. A. Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților din R.P.R.

Cu ocazia împlinirii a 15 ani de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, Uniunea Arhitecților din R.P.R. și filialele sale din țară au organizat o serie de expoziții ilustrînd realizările din domeniul arhitecturii și construcției în cei 15 ani de la eliberare.

La Institutul de arhitectură « Ion Mincu » din București, C.S.C.A.S. împreună cu U.A. au organizat expoziția « Arhitectura în R.P.R., 1944—1959 ».

Expoziția a fost deschisă în ziua de 20 august într-un cadru festiv; au participat tovarăși din conducerea M.C.M.L., C.S.C.A.S., U.A., precum și numeroși arhitecți.

Acad. prof. arh. D. Marcu, președintele Uniunii Arhitecților, a rostit un cuvînt de deschidere.

Expoziția a cuprins fotografii și machete ale realizărilor din domeniul arhitecturii și construcțiilor din cei 15 ani.

În ziua de 21 august s-a deschis la Casa Arhitectului o expoziție cuprinzînd fotografii ale construcțiilor industriale, social-culturale și locuințe realizate în patria noastră în cei 15 ani care au trecut de la eliberare.

Două expoziții volante cuprinzînd panouri cu fotografii « Construcții noi pe litoralul Mării Negre » și « Arhitectura în R.P.R., 1949—1959 », au fost organizate de către Uniunea Arhitecților, cu ocazia sărbătoririi zilei de 23 August, în piața Universității din București.

Filialele Uniunii Arhitecților din orașele Stalin, Ploiești și Deva au organizat în orașele respective cîte o expoziție ilustrînd realizările din domeniul arhitecturii și construcțiilor; expozițiile au cuprins un bogat material fotografic.

ADUNARE FESTIVĂ ÎN CINSTEA ZILEI DE 23 AUGUST

În ziua de 21 august, la ora 19,30, a avut loc la Casa Arhitectului din București o adunare festivă închinată celei de a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de acad. prof. arh. D. Marcu, președinte al U.A., după care arh. A. Moisescu, secretar al U.A., a trecut în revistă realizările din domeniul arhitecturii în cei 15 ani.

A urmat un program artistic la care și-au dat concursul artiștii: Nicolae Brancomir, Petre Ștefănescu-Goangă, Valentin și Ștefan Gheorghiu, Magda Ianculescu și Irina Răchițeanu.

La adunare a participat un numeros public, arhitecți și invitați ai U.A.

DISCUȚIE DE CREAȚIE

În ziua de 14 august a avut loc la Casa Arhitectului discutarea proiectului de program al « Concursului pentru piața Unirii din București ».

După citirea proiectului de program pentru acest concurs au urmat discuții pe marginea programului și propuneri ale participanților. În urma acestei discuții, programul concursului a fost completat și definitivat.

CONCURS PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN BUCUREȘTI

Comitetul executiv al Sfatului Popular al Capitalei și Uniunea Arhitecților din R.P.R. au organizat un concurs public de idei pentru sistematizarea pieței Unirii din București și a zonei limitrofe.

Programul concursului prevede că:

Această piață va fi, din punctul de vedere al circulației, un important nod în care converg: artera nord-sud, artera nouă est-vest, artera Splaiului Dîmboviței, magistralele principale, precum și celelalte artere mai mici.

Firul de circulație al tramvaielor de pe artera nord-sud va fi deviat parțial pe arterele paralele spre est, parțial pe firul Dîmboviței, pe artera nord-sud circulînd numai troleibuse.

Caracteristic pentru circulație și pentru rezolvarea ei sînt următoarele date: o circulație solemnă, ocazională, care va duce din partea de nord a orașului spre Marea Adunare Națională (colina Patriarhiei) rezolvarea, în cadrul acestei zone, a încrucișărilor multiple ale mijloacelor de circulație în comun, nord-sud, est-vest, sud-est-vest și sud-est-nord-vest; o circulație grea pe splaiurile Dîmboviței și pe artera nouă est-vest.

Concurenții vor putea propune mijloacele și felul de rezolvare a circulației cum vor crede de cuviință.

Clădirile principale care urmează să fie păstrate și puse în valoare în noua rezolvare urbanistică sînt: zona arheologică a Curții Vechi — Hanul lui Manuc, Așezămintele Brîncovenești, colina Patriarhiei cu accesul ei și eventual cu noi amenajări necesare unei integrări urbanistice; clădirile înalte existente pe bdul 1848.

Concurenții vor ține seama de planșeul peste Dîmbovița, care nu poate fi nici plantat cu arbori, nici construit. De asemenea, vor ține seama de demolările ce le vor găsi necesare pentru rezolvarea circulațiilor și crearea cadrului urban; să se exprime scara orașului și personalitatea lui prin tipul de rezolvare și prin caracterul arhitectural al cadrului corespunzător contemporaneității noastre socialiste.

Ansamblul pieței Unirii va trebui să cuprindă următoarele clădiri: blocuri de locuințe cu apartamente pe toate nivelurile, în afară de parter și parțial parter și mezanin care vor fi rezervate pentru zona comercială, un monument al Unirii, căruia concurenții trebuie să-i indice amplasamentul, și alte dotări care vor fi socotite necesare.

Celor mai bune proiecte selecționate la concurs li se vor decerna următoarele premii:

un premiu I în valoare de lei 18 000
un premiu II în valoare de lei 12 000
un premiu III în valoare de lei 10 000
3 mențiuni în valoare de lei 5 000 fiecare.

Proiectele premiate și menționate devin proprietatea Sfatului popular al Capitalei, care le va utiliza cum va crede de cuviință.

PREMIILE FONDULUI DE ARHITECTURĂ PE ANUL 1959

1. Premiile Fondului de Arhitectură pe anul 1959 se vor acorda celor mai bune proiecte elaborate în unități socialiste de proiectare în perioada noiembrie 1958 — octombrie 1959 și a căror executare a fost, în linii generale, terminată la data acordării premiilor. Pot fi premiate și lucrările a căror proiectare a început mai devreme, dar a continuat și în perioada amintită. Nu vor fi luate în considerare proiectele care au mai fost prezentate spre premiere în anii precedenți. De asemenea, nu vor fi luate în considerare proiectele neexecutate, cu excepția planurilor, schițelor sau studiilor de sistematizare a orașelor și teritoriilor avizate favorabil de D.A.U. În schimb, proiectele ansamblurilor vor fi luate în considerare numai dacă executarea lor a fost terminată în linii generale pînă la 30 octombrie 1959.

Pot fi propuse spre premiere proiecte de construcții de orice fel, elaborate de arhitecți membri și candidați ai U.A., individual sau în colective.

În acest din urmă caz, premiile vor fi acordate numai membrilor și candidaților U.A. autori ai lucrărilor, independent de contribuția altor persoane; aceștia din urmă, nefiind membri ai F.A., nu vor putea beneficia sub nici o formă de aceste premii.

2. Premiile vor fi acordate pe baza selecționării proiectelor propuse spre premiere de către conducerea unităților de proiectare cu acordul biroului filialei sau cercului U.A. respectiv. Proiectele propuse spre premiere vor fi depuse la Sectorul de studii și documentare al U.A. (str. Episcopiei nr. 9) pînă la data de 26 octombrie 1959 ora 14,30 (proiectele trimise din provincie trebuie să ajungă la destinație la aceeași dată).

După această dată nu se admite sub nici un motiv depunerea altor proiecte.

Proiectele depuse trebuie să fie complete, atît în privința numărului de piese, cît și în privința gradului de elaborare (conform instrucțiunilor în vigoare). De asemenea, se vor anexa proiectelor fotografii și alte documente (memorii scrise, indici economici etc.) din care să rezulte stadiul de execuție și caracteristicile lucrării. Proiectele depuse vor fi însoțite de o adresă scrisă și semnată de conducerea unității de proiectare și avizată de biroul filialei sau cercului, prin care se vor propune proiectele respective spre premiere, cu argumentarea corespunzătoare.

Adresa va cuprinde și numele autorului (autorilor) proiectelor, precum și locul în care ele au fost realizate, pentru a putea fi cercetate de juriu la fața locului.

3. Proiectele propuse vor fi selecționate și premiate de un juriu de judecată numit de conducerea Uniunii.

Juriul va selecționa proiectele propuse spre premiere, ținînd seama de calitățile lor, confirmate în cadrul execuției lucrărilor. Se stabilește ca criteriu general de apreciere a proiectelor, rezolvarea judicioasă a funcțiunii, pe baza unui cost cît mai redus. De asemenea, construcțiile realizate trebuie să aibă un aspect cît mai frumos.

Juriul va acorda celor mai bune lucrări, premii în valoare totală de lei 45 000, sumă care va fi repartizată după cum urmează:

a) 20 000 lei pentru cele mai bune 2—3 lucrări de valoare;

b) 25 000 lei pentru celelalte lucrări.

Împărțirea sumelor de la aliniatele a și b se lasă la latitudinea juriului, care va aprecia ținînd seama de calitatea lucrărilor propuse spre premiere. Juriul este în drept să acorde mai puține premii decît valoarea sumelor indicate mai sus, dacă calitatea lucrărilor propuse nu este satisfăcătoare.

Premiile se acordă de Fondul de Arhitectură.

După publicarea lor, hotărîrile juriului devin definitive și executorii.

informații u. i. a.

COMISIA ECHIPAMENTULUI SPORTIV

Prima reuniune a Comisiei Echipamentului Sportiv a avut loc anul acesta între 3 și 7 iunie, la Varșovia.

Discuțiile care au avut loc în cadrul acestei reuniuni au scos în evidență necesitatea practicării sportului — ca element indispensabil sănătății morale și fizice a societății — cît și datoria colectivității și a Comisiei Echipamentului Sportiv de a asigura în măsura posibilităților sprijinul necesar practicării sporturilor în funcție de climă, obiceiuri etc.

Totodată, Comisia a examinat proiectul de anchetă pregătit de secția poloneză, pentru care a ales un grup de lucru ce va definitiva acest document și a acceptat oferta secției italiene de a organiza viitoarea reuniune la Roma, locul Jocurilor Olimpice din 1960.

Tema principală pentru viitoarea reuniune va fi: echipamentele sportive cu mai multe întrebuințări.

СОДЕРЖАНИЕ

БУХАРЕСТ 1459—1959

Арх. Х. Майку — 500 лет документального существования города Бухарест (стр. 2) В этом году Бухарест отмечает 500 лет со дня, когда ниименование его впервые встречается в дарственной грамоте.

Нелегко установить причины возникновения «Града Бухареста» и точный год его рождения. Достоверно известно только, что в 1465 году город этот уже настолько развился, что господарь Влад Цепеш возвел его в степень «стольного города» — господарской резиденции.

В дальнейшем, благодаря своей функции, город продолжал неуклонно развиваться. Строились княжеские дворцы, боярские палаты, церкви, а рядом с ними множились и убогие лачуги бедноты; это придавало городу хаотический характер. Город рос и вместе с ним росли и развивались ремесла.

Особенно пышный расцвет познал Бухарест в XVIII веке. Население его быстро увеличивалось. Город менял свой облик. Появлялись новые постройки. Усиливается контраст между боярством и неимущими слоями населения.

Первые признаки капиталистического строя в Румынии относятся к концу XVIII и началу XIX века. Порожденный феодальным укладом, капиталистический способ производства постепенно устанавливается в экономике страны, определяя дальнейшее развитие города.

Облик города постепенно меняется: из восточного, почти турецкого он превращается в более или менее европейский город. Появляются первые фабрики, а вокруг их — лачуги рабочих. Благодаря той важной роли, которую он теперь играет в жизни страны, Бухарест становится свидетелем, а подчас и колыбелью революционных движений.

В 1848 году, в дни буржуазно-демократической революции, бухарестские жители участвуют в изгнании князя Бибеску из господарского дворца и принимают новую конституцию на Филаретовом поле, которое с тех пор называется Полем Свободы, а в 1859 году, благодаря борьбе масс, в том же Бухаресте избирается господарем Александру Ион Куза (что и определяет Объединение княжеств Валахии и Молдовы).

Первые рабочие кружки и организации возникают в Бухаресте. Параллельно с ростом промышленной мощи города растет и рабочий класс.

Лучшие участки застраиваются принадлежащими буржуазии особняками, а рабочие продолжают ютиться в трущобах, вокруг фабрик или на окраине города. Период между двумя мировыми войнами ознаменован целым рядом боевых действий рабочего класса, направленных против капитализма. Площадь им. 13 декабря, Железнодорожные мастерские, Каля Гривицей были свидетелями борьбы румынского пролетариата за лучшую жизнь, а сегодя стали подлинными памятниками истории рабочего движения в нашей стране.

Установившийся в Румынии народно-демократический строй вместе с столицей страны унаследовал и все проблемы, вытекающие из ее анархического развития, характерного для капитализма. Недостаток жилощади, неудовлетворительность городского благоустройства, как и низкая численность школ, театров и больниц, с первых же лет явились для наших партии и правительства серьезными задачами.

Жилищное строительство в Бухаресте было организовано на основе наметок общего эскизного проекта планировки. Построены жилые кварталы в районах Флориска, Букурештий Ной, Ферентарь, на Проспекте Труда, в районах Ватра Луминоаса, Кэделу и на магистрали, носящей название Шосяуа Джурджиулуй. Крупные магистрали города коренным образом изменят свое лицо.

За истекшие со дня освобождения Румынии 15 лет, столица страны обогатилась значительным числом театров, кинотеатров, библиотек и домов культуры. Вокруг промышленнных предприятий построены клубы, дома-читальни, библиотеки, спортивные залы, ясли и детские сады для детей рабочих и служащих.

В области медицинского обслуживания населения созданы новые поликлиники, амбулатории и диспансеры, больницы. В области спорта Бухарест вправе гордиться своими многочисленными спортивными базами и сооружениями, как, например: стадион им. 23 Августа, комплексная спортивная база «Динамо», большой спортивный зал Флориска и т.д.

Таким образом, 500-летие его существования застает Бухарест помолодевшим, цветущим, с такими широкими перспективами и условиями развития, о каких нельзя было и мечтать в прошлом.

НОВЫЕ ЖИЛЫЕ ДОМА В БУХАРЕСТЕ

Арх. Т. Риччи — ЖИЛЫЕ ДОМА НА УЛИЦАХ ИМ. М. ГОРЬКОГО и Л. ТОЛСТОГО (стр. 16). На незастроенных площадках по улицам М. Горького и Л. Толстого построен ряд жилых домов, которые должны были включиться в общий режим и специфику района, что и было достигнуто путем трактовки фасадов с наличием лоджий и балконов, а также и благодаря их небольшому объему (1—2 этажа) и свободному размещению на стройплощадке.

Ансамбль строился в две очереди. В первую очередь вошли многоквартирные дома на улице М. Горького. Это здания линейного типа Д — $Д_1$ (2,2,3,3) и типа точка Фа (2,2,2,3) — (автор арх. Л. Гарча), которые применялись прежде в районе Северная Флориска и были улучшены в порядке вторичного использования.

Во второй очереди были построены многоквартирные дрома типа Б и В, спроектированные Бухарестским проектным институтом (авторы арх. Т. Риччи, М. Дгма и К. Теодореску).

Трактовка объемов и фасадов позволяет последним двум типам домов лучше включаться в общий характер района.

Достигнутые показатели — технические и себестоимости — хорошие: это первые дома, построенные Бухарестским проектным институтом в 1958 году, в которых себестоимость квартиры не превышает 40.000 лей.

Архитекторы Н. Кепеш, С. Жульман — АНСАМБЛЬ ЖИЛЫХ ДОМОВ И РАБОЧИХ ОБЩЕЖИТИЙ НА ДРУМУЛ МУРГУЛУЙ (стр. 22) Комплекс на Друмул Мургулуй должен обеспечить расквартирование рабочих строителей; он изучался в соответствии с общим проектом планировки района Балта Алба, где намечено построить в будущем примерно 25.000 квартир со всеми необходимыми придатками. С точки зрении композиции преследовалось создание стройного ансамбля, имеющего самостоятельный характер, до начала работ по расширению. Проектированы 3 общежития (5 этажей каждый) общей вместимостью 1.600 человек (бессемейных), которые будут помещаться в комнатах, рассчитанных на 4 кровати, место для умывальника и индивидуальных шкафов; 2 пятиэтажных дома с комнатами для бессемейных (вместимостью 520 человек) и 5 — четырехэтажных домов-точек на 80 квартир (360 человек), из которых 40 квартир с двумя комнатами и удобствами и 40 — с двумя комнатами, жилой кухней (Wohnküche) и удобствами. Благодаря разнообразию проектированных типов можно будет обеспечить широкие и разнообразные возможности расквартирования. В этих новых домах смогут разместиться 2500, а если считать и 2 общежития, построенные в 1957 г., — 2900 человек. С целью сделать ансамбль более приятным на вид и добиться большего разнообразия, для домов испульзованы различные цвета и предусмотрены зеленые зоны. Ансамбль строится и будет закончен к концу 1959 года.

АНСАМБЛИ ДЛЯ ОТДЫХАЮЩИХ НА ПОБЕРЕЖЬЕ

Арх. К. Лэзэреску — ЦЕНТР ОТДЫХА ЭФОРИЯ 2 (стр. 25) Новый ансамбль домов отдыха, построенный в Эфории, — крупнейший из всех созданных до сих пор ансамблей такого рода. Он обеспечивает размещение 2000 отдыхающих.

Избранным решением предусмотрено построить шесть павильонов с центральным коридором и комнатами по обе стороны. Все комнаты, направленные на юг и запад, оснащены лоджиями, которые предохраняют от знойных солнечных лучей.

Все остальные службы сгруппированы в строительном ансамбле, в котором основным элементом является ресторан, расположенный на месте пересечения набережной с шоссейной дорогой Констанца — Мангалия. Здесь в одном единственном объеме с двумя ярусами расположены помещения, выполняющие 4 функции: столовая, ресторан, магазины и службы. Ресторан занимает открытый нижний этаж; в нем, в помещении, которое может быть по желанию открытым или закрытым, находится терраса-сад, с которой пять лестниц и площадки доступа ведут в находящуюся на втором этаже столовую. Тут же размещен бар, платформа для танцев и эстрада для оркестра. Столовая расположена на первом этаже; в нее входят 4 небольших зала вместимостью 120 человек каждый и еще один зал больших размеров — на 260 мест. В помещении столовой стены стеклянные, с открывающимися створками.

Что касается служебных помещений, на втором этаже расположены буфетные, кухня, кондитерская и отдельные подсобные помещения, а на первом этаже — общие склады, холодильники, комната для приготовления, фабрика льда и буфетные ресторана.

Кроме обычных строительных систем на этой стройке впервые в нашей стране использовались и новые строительные материалы и элементы, применение которых объясняется с одной стороны тем, что они приятны для глаза, а с другой стороны, что они позволяют сберегать средства.

Арх. Б. Георгиу — АНСАМБЛЬ ДЛЯ ОТДЫХАЮЩИХ, СОЗДАННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫМ БЮРО ТУРИЗМА «КАРПАЦЬ» В МАМАЙЕ (стр. 41) На Мамайском перешейке, отделяющем Черное море от озера Сютгиол, проектируется строительство курортного ансамбля, рассчитанного на 2500 отдыхающих. Выбор места, для этого ансамбля оправдывается исключительно благоприятными для солнечных и морских ванн, природными условиями мамайского пляжа, а также и широкими возможностями, которые озеро Сютгиол предоставляет для водного спорта.

Избранная строительная характеристика разрешила заданную тему путем создания двух групп, соответствующих с функциональной точки зрения двум самостоятельным единицам расквартирования.

В первую группу входят 3 больших отеля и ресторан, рассчитанные в общей сложности на 1111 человек. Этот ансамбль был построен во время кампании работ 1958—1959 года и сдан в пользование в июне этого года.

Вторая группа, вмещающая 1380 человек, включает 5 гостиниц, ресторан, группу магазинов, хозяйственный корпус и павильон для расквартирования обслуживающего персонала. Расположение гостиниц перпендикулярно к побережью обеспечивает непосредственную зрительную связь между двумя чрезвычайно интересными природными элементами — озером Сютгиол и Черным морем.

Осуществлению комфорта 2-й степени способствуют и минимальные размеры приемных комнат.

Благодаря принятым при строительстве этих гостиниц решениям, достигнуто значительное снижение себестоимости каждого места.

Внутренняя отделка стен в отелях выполнена водяными красками, штукатурка — из цветного полевого шпата. Полы будут выполнены из разноцветной мозаики.

Снаружи штукатурка выполнена из полевого шпата натурального цвета, а при отделке лоджий — различных цветов (красный, зеленый, синий и т.д.)

ХРОНИКА (стр. 49) включает «Дискуссию по вопросам жилищного строительства по проектам областных проектных институтов», сведения о деятельности Союза Архитекторов, а также и информацию, полученную от Международного Союза Архитекторов.

R É S U M É S

BUCAREST 1459 — 1959

H. Maico, architecte — LES 500 ANNÉES D'EXISTENCE DOCUMENTAIRE DE LA VILLE DE BUCAREST (p. 2) Bucarest fête cette année 500 ans depuis que les chroniques du temps attestent son existence.

Les causes de l'apparition du Bourg de Bucarest, ainsi que l'année exacte où il fut érigé sont difficiles à établir. Toutefois, il est certain qu'en 1465 le bourg s'était développé dans une telle mesure que le prince Vlad Țepeș l'éleva au rang de résidence princière.

Peu à peu, grâce à sa fonction, Bucarest continua à se développer. On y bâtit des palais princiers, des maisons de boïards, des églises, et à côté de celles-ci, on vit grandir le nombre des taudis des pauvres gens, la ville prenant un aspect chaotique. Le développement de la ville fut aussi suivi par le développement des métiers.

Le XVIII-e siècle amène un grand développement de la ville de Bucarest. Sa population s'accroit rapidement. La ville modifie son apparence. De nouvelles bâtisses paraissent ainsi que de nombreuses églises de pierre. Le contraste entre les boïards et les couches pauvres de la population s'accentue.

La fin du XVIII-e siècle et le commencement du XIX-e marquent le début du capitalisme en Roumanie.

Bucarest change d'apparence, passant de l'aspect oriental, turque, à un aspect plus ou moins européen. Les premières fabriques font leur apparition et autour d'elles, les taudis des ouvriers. Grâce à l'importance acquise à l'interieur par son développement, Bucarest a été le témoin et parfois le berceau des mouvements révolutionnaires.

En 1848 pendant la révolution bourgeoise-démocratique, les habitants de Bucarest participent à l'action de chasser le prince Bibesco du palais princier et ils reçoivent la nouvelle constitution sur le champ de Filaret, qui porte depuis le nom de champ de la Liberté; en 1859, toujours à Bucarest, grâce aux luttes menées par les masses des habitants, Alex. I. Cuza est élu prince.

Les premiers cercles et organisations ouvriers prennent naissance à Bucarest. La classe ouvrière s'accroit en même temps que la force industrielle de la ville.

Les bons terrains sont occupés par les villas de la bourgeoisie, les ouvriers continuant à vivre dans des taudis autour des fabriques ou dans les faubourgs. La période d'entre les deux guerres mondiales se caractérise par une série d'actions de lutte de la classe ouvrière contre le capitalisme. La place 13 Decembrie, les Ateliers des chemins de fer, la Calea Griviței, ont connu des moments de la lutte du prolétariat roumain pour une vie meilleure, devenant aujourd-hui de vrais monuments de l'histoire du mouvement ouvrier de Roumanie.

Le régime démocratique populaire instauré en Roumanie a hérité la capitale du pays avec les problèmes dûs à son développement anarchique, spécifique du capitalisme. Le manque d'espace d'habitation, les installations techniques-édilitaires déficientes, le manque d'écoles, de théâtres et d'hôpitaux ont été des problèmes à résoudre pour notre parti et gouvernement dès les premières années.

La construction de logements dans la ville de Bucarest a été organisée d'après l'esquisse du plan général d'aménagement. On a construit des logements dans les quartiers Floreasca, Bucureștii Noi, Ferentari, Boul. Muncii, Vatra Luminoasă, Cățelu et sur la chaussée Giurgiului. Les grandes avenues de la ville vont aussi changer d'aspect.

Pendant les 15 ans depuis la libération, la capitale du pays s'est enrichie avec un nombre important de théâtres, cinémas, bibliothèques et maisons de culture. Des clubs, maisons de lecture, bibliothèques, salles de sports, crèches et jardins d'enfants ont été bâtis autour des entreprises industrielles.

Dans le domaine de l'assistance sanitaire, des nouvelles cliniques, dispensaires et hôpitaux ont fait leur apparition. Dans le domaine des sports, Bucarest peut être fier de ses nombreuses constructions et bases sportives comme: le stade 23 August, le complèxe sportif Dinamo, la salle de sports Floreasca etc.

Son 500-e aniversaire trouve donc Bucarest plus jeune, plus prospère, avec des perspectives et des conditions de développement inconcevables dans son passé.

NOUVEAUX LOGEMENTS À BUCAREST

T. Ricci, architecte — LOGEMENTS, RUE M. GORKI ET L. TOLSTOI (p. 16) Une série de blocs de logements ont été bâtis sur les terrains libres des rues M. Gorki et L. Tolstoi; ces bâtiments devaient s'integrer dans le spécifique général du quartier, ce qui a été réalisé en traitant les façades avec des loggias et balcons, ainsi que par le volume réduit (1—2 étages) et par l'emplacement plus libre sur le terrain.

L'ensemble a été réalisé en deux étapes. La première étape comprend les blocs sis rue M. Gorki. Ce sont des blocs de type liniaire D—D_1 (2,2,3,3,) et de type point Fa (2,2,2,3) (auteur: L. Garcia, architecte) utilisés antérieurement dans le quartier Floreasca-Nord et améliorés lors de leur réutilisation.

Dans la seconde étape, on a réalisé les blocs de type B et C élaborés à l'Institut Proiect-București (auteurs: T. Ricci, M. Dima et C. Teodoresco, architectes).

La manière dont on a traité les volumes et les façades donne à ces deux dernier types de blocs la possibilité de mieux s'inscrire dans le caractère général du quartier.

Les index techniques et de coût sont bons, ces blocs étant, pour 1958, les premiers logements réalisés à l'Institut Proiect-București à un prix de revient de moins de 40000 lei par appartement.

N. Kepes, S. Julman, architectes — ENSEMBLE DE LOGEMENTS ET FOYERS OUVRIERS SITUÉ DRUMUL MURGULUI. (p. 22) Le complèxe Drumul Murgului est destiné à héberger les ouvriers du bâtiment et il a été étudié en fonction du plan général d'aménagement du quartier Balta Albă où l'on prévoit la construction à l'avenir d'environ 25000 appartements avec tout le confort nécessaire. La composition a eu comme but la création d'un ensemble homogène qui ait un caractère indépendant jusqu'au commencement des travaux d'extension. On a élaboré le projet de 3 foyers — rez-de-chaussée et 4 niveaux — avec une capacité totale de 1600 personnes (célibataires), hébergées dans des chambres à 4 lits avec des espaces prévus pour le lavabo et des armoires individuelles; 2 blocs de garçonnières avec rez-de-chaussée et 4 niveaux pour 520 personnes et 5 blocs point avec rez-de-chaussée et 3 niveaux comprenant 80 appartements (360 personnes), dont 40 appartements à 2 pièces et annexes et 40 appartements à 2 pièces, cuisine habitable (Wohnküche) et annexes. Par la diversité-même des types de projets on pourra faire face à une gamme variée de possibilités d'hébergement. Les nouvelles constructions pourront abriter 2500 personnes et, en tenant compte aussi des 2 foyers existants érigés en 1957, environ 2900 personnes. Pour l'agrément et la variété dans la plastique des façades on a fait usage de couleurs différentes et l'on a prévu l'aménagement d'éspaces verts. L'ensemble est en train d'être exécuté et il sera terminé jusqu'à la fin de l'année 1959.

NOUVEAUX ENSEMBLES DE REPOS SUR LE LITORAL

C. Lazaresco, architecte — LE CENTRE DE REPOS EFORIE II (p. 25) Le nouvel ensemble de maisons de repos bâti à Eforie est le plus grand du genre réalisé jusqu'à présent et il assure l'hébergement de 2000 visiteurs.

La solution choisie a prévu la construction de 6 pavillons d'hébergement avec couloir central et chambres des deux côtés. Toutes les chambres orientées vers le Sud et l'Ouest ont été complétées avec des loggias qui les protègent contre la chaleur du soleil.

Toutes les fonctions ont été groupées en un ensemble de bâtiments dont l'élément principal est formé par le restaurant placé au carrefour du boulevard de corniche avec la route Constanța—Mangalia. Un seul volume à 2 niveaux comprend 4 fonctions: la cantine, le restaurant, les magasins et les services. Le restaurant comprend le rez-de-chaussée complétement ouvert, groupant dans un espace unique, tantôt couvert, tantôt découvert, une terrasse-jardin d'où commencent les 5 escaliers et les rampes d'accès vers les salles-à-manger de l'étage. Cet espace comprend le bar, le plateau de danse et le podium de l'orchestre. La cantine se trouve à l'étage et elle comprend 4 petites salles à 120 places chacune et une grande salle à 260 places. Les salles-à-manger ont des murs en verre à fenêtres mobiles.

Dans le groupe de service, les offices, la cuisine, la patisserie et certaines annexes ont été installées à l'étage et les dépôts généraux, les dépôts frigorifiques, les préparations, la fabrique de glace et les offices du restaurant, au rez-de-chaussée.

En dehors des systèmes de construction habituels, l'on a fait usage sur ce chantier, pour la première fois chez nous, de quelques éléments de construction et matériaux nouveaux, introduits pour leur aspect agréable et l'économie réalisée.

B. Gheorghiu, architecte — ENSEMBLE DE REPOS « O.N.T. CARPATI » À MAMAIA (p. 41) Un complèxe de repos à 2500 llits a été élaboré sur l'isthme Mamaia qui sépare la Mer Noire du lac Siutghiol. L'emplacement de cet ensemble est justifié par les conditions naturelles uniques offertes par la plage de Mamaia pour la cure de bains de soleil et de mer, ainsi que pour les sports nautiques qui peuvent être pratiqués dans les meilleures conditions sur le lac Siutghiol.

Le parti choisi a résolu le thème donné par la création de deux enceintes correspondant comme fonction aux deux unités indépendantes d'hébergement.

La première enceinte, comprenant trois grands hôtels et un restaurant, avec une capacité totale de 1111 lits, a été bâtie pendant la campagne de construction 1958—1959 et mise à la disposition du public au mois de Juin 1959.

La seconde enceinte, à 1380 lits, comprend 5 hôtels, un restaurant, un groupe de magasins, le bloc de services et un pavillon pour l'hébergement du personnel. La situation des hôtels, perpendiculaires sur le litoral, permet une vue directe sur les deux éléments naturels de grand interêt: le lac Siutghiol et la Mer Noire.

Grâce aux solutions adoptées pour ces hôtels, on a réussi à réaliser une réduction considérable du prix de revient par lit.

A l'intérieur, les hôtels sont peints avec des couleurs d'eau et les murs des hôtels ont été maçonnés avec du feldspath de couleur; les planchers seront réalisés en mosaïque de différentes couleurs.

Á l'extérieur, les bâtiments ont été maçonnés en feldspath de couleur naturelle sauf pour les loggias, qui ont différentes couleurs (rouge, vert, bleu, etc.).

La CHRONIQUE (p. 49) comprend des « Discussions sur les constructions de logements élaborés par les instituts départementaux pour l'établissement de projets », des nouvelles de l'activité de l'Union des Architectes, ainsi que des informations de l'U.I.A.

8

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

REDACŢIA : BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAŢIA REVISTEI BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VII • Nr. 6 (61) • NOIEMBRIE–DECEMBRIE • 1959

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

6
1959

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacţie:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moşinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petraşcu

Redacţia: Bucureşti — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei Nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VII — Nr. 6 (61) NOIEMBRIE — DECEMBRIE 1959

	2	Critica de arhitectură şi criticii arhitecţi
Urbanism	5	Arh. C. Moşinschi Studii pentru reconstrucţia căii Victoriei
	12	Arh. C. Lăzărescu Reconstrucţia oraşului Mangalia
	24	Arh. M. Dima Concursul pentru centrul civic al oraşului Ploieşti
	30	Conf. arh. M. Alifanti, arh. Gh. Pavlu, arh. M. Caffé Cartierul de locuinţe Băneasa
Proiectarea tip	36	Arh. Al. Costinescu Studiu pentru tipizarea fabricilor de pîine de 12, 20 şi 30 t/24h
	40	Arh. Aurelia Teodorescu, arh. C. Borcea O proiectare mai economică a grădiniţelor de copii
Teoria arhitecturii	44	Arh. A. Obrazţov Concepţii învechite şi căutări novatoare în creaţia arhitecţilor sovietici
Mobilier	46	Arh. M. Enescu Vizitînd expoziţia de noi propuneri de mobilier
Cronica	51	Arh. J. Făinaru Expoziţia de sfîrşit de an a Şcolii tehnice de arhitectură şi construcţia oraşelor din Bucureşti
	53	Din activitatea Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.
	54	Sumar general pe anul 1959

Coperta : Reconstrucţia oraşului Mangalia—Noile construcţii de pe faleză

CRITICA DE ARHITECTURĂ ŞI CRITICII ARHITECŢI

Un articol publicat în Scînteia * a ridicat din nou, cu acuitate, problema criticii literare şi artistice, condamnînd tonul apologetic folosit încă de unii critici şi subliniind rolul însemnat pe care trebuie să-l aibă critica în dezvoltarea literaturii şi artei noastre, ca exponent al opiniei publice, al intereselor şi cerinţelor estetice ale poporului.

Apreciind critica literară şi artistică ca un important instrument în lupta ideologică, partidul nostru a combătut întotdeauna, atît « scăderea spiritului critic, tendinţele de complimentare reciprocă, de tămîiere, cît şi critica negativistă, destructivă, schimbul neprincipial de invective ».

Referindu-se la o serie de cazuri concrete, articolul atrage atenţia asupra unor lipsuri serioase ce se manifestă în critică, în special pe linia slabei exigenţe faţă de operele analizate, a acoperirii lor cu elogii şi superlative, a înlocuirii analizei serioase, ştiinţifice, cu o înşiruire goală de atribute, într-un limbaj ditirambic, apologetic. În felul acesta dispare însuşi scopul principal al criticii, care este acela de a analiza atît părţile pozitive, cît şi cele negative, de a pătrunde complex esenţa operei, dezvăluindu-i cele mai profunde aspecte, fără a ascunde nici părţile ei nerealizate, ajutînd în felul acesta creaţia şi pe creatori să păşească mereu înainte, înlăturînd lipsurile şi scăderile, perfecţionîndu-se şi desăvîrşindu-se.

Critica este absolut necesară creaţiei; fără critică sau cu o astfel de critică lipsită de seriozitate, poate lua naştere o atmosferă de satisfacţie de sine, un spirit de tămîiere reciprocă cu totul neprielnic creaţiei.

Critica literară şi de artă « trebuie să se caracterizeze prin obiectivitate ştiinţifică, prin consecvenţă ideologică şi prin seriozitate » **se spune în articol. Critica trebuie să se exercite, nu numai în analizarea unor lucrări proaste, deoarece** « cercetarea ştiinţifică, exigentă, a lucrărilor de valoare e de natură să scoată în evidenţă tot ce este reuşit, să atragă atenţia asupra a ceea ce autorul n-a izbutit încă să realizeze şi astfel să ajute pe creatorul de artă talentat să meargă înainte ».

« N-ar strica — **se spune mai departe** — să ia criticii exemplu de la organizaţiile de partid, de la colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile socialiste; există oare vreo analiză a activităţii — în orice sector şi împrejurări oricît de festive — în care alături de succese să nu fie arătate şi lipsurile, obiectivele care mai trebuie atinse? »

Articolul a fost pe larg comentat în presă, prilejuind numeroase analize şi luări de poziţie.

Considerînd pe drept cuvînt că articolul din Scînteia are contingenţe şi cu situaţia din domeniul criticii de arhitectură, colegiul de redacţie al revistei noastre a discutat în ultimele sale şedinţe acest articol, implicaţiile sale în domeniul arhitecturii şi sarcinile ce decurg din acestea pentru colegiu, colectivul redacţional şi colaboratorii revistei.

Colegiul şi-a însuşit aprecierea făcută de biroul Uniunii Arhitecţilor, şi anume că revista nu este decît într-o mică măsură un organ de îndrumare şi analiză a problemelor arhitecturale, ca urmare a faptului că ea nu dezbate profund, în spirit critic, problemele fundamentale şi lucrările arhitecturale principale din ţara noastră, mulţumindu-se cu simpla lor prezentare descriptivă.

Colegiul a constatat că revista nu-şi îndeplineşte decît parţial sarcinile, enunţate astfel în primul său număr apărut acum 6 ani:

« Revista noastră trebuie să devină un organ viu al schimbului de experienţă, o tribună deschisă pentru lupta de opinii, pentru desfăşurarea criticii şi autocriticii legate de problemele creaţiei, pentru evidenţierea şi popularizarea succeselor noii noastre arhitecturi »...

... « Mijlocul cel mai important prin care revista va contribui la îndeplinirea acestei sarcini îl constituie prezentările critice de lucrări şi proiecte; analiza realizărilor din domeniul arhitecturii trebuie să evidenţieze calităţile lor pozitive şi să critice cu îndrăzneală deficienţele, ajutînd pe arhitecţii creatori să le învingă »...

... « Generalizînd experienţa practică de proiectare şi construcţie, în paginile revistei să fie clarificate problemele principiale ale arhitecturii; o sarcină de mare răspundere a revistei este participarea la studiul ştiinţific al teoriei şi istoriei arhitecturii »...

Cu toată claritatea cu care aceste obiective erau expuse, numai unele dintre ele au fost atinse în aceşti ani, ceea ce a făcut ca revista noastră — cu toate progresele realizate în ultimul timp — să rămînă încă mai mult o culegere de proiecte de arhitectură decît un organ de orientare, în care să-şi găsească loc cele mai vii şi mai dezbătute probleme ce frămîntă azi pe arhitecţi.

« Arhitectura R.P.R. » este singura publicaţie de arhitectură din ţară şi unul din principalele mijloace puse la dispoziţia arhitecţilor pentru dezbaterea temeinică a problemelor profesionale, pentru analizarea creaţiilor de arhitectură şi înlăturarea lipsurilor existente.

Străduinţele colectivului redacţional pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin revistei au avut ca rezultat îmbogăţirea treptată a tematicii, creşterea nivelului tehnic şi grafic, asigurarea unei selecţii corespunzătoare a lucrărilor prezentate.

Totuşi — cu excepţia cîtorva articole originale pe teme teoretice, a unor editoriale şi a unor articole mai analitice apărute în special în ultimele numere — revista n-a publicat suficiente articole critice, articole de analiză ştiinţifică a producţiei de arhitectură, n-a organizat discuţii mai largi asupra celor mai arzătoare probleme actuale: scăderea preţului de cost al construcţiilor prin proiectare, asigurarea confortului locuinţelor, crearea unor ansambluri noi, aspecte ale plasticii arhitecturale etc.

Revista nu a reuşit să devină încă o tribună de discuţii; cîteva discuţii începute au fost abandonate din lipsă de articole, ca şi cele cîteva anchete iniţiate.

În revistă continuă să apară articole de prezentare a unor lucrări de arhitectură, articole descriptive, neanalitice, lipsite de critică şi autocritică, articole ce pot fi înlocuite deseori de simpla citire a planurilor. În aceste articole îşi fac loc uneori spiritul de autoelogiere, patriotismul local al institutelor de proiectare, tendinţa de a închide ochii în faţa lipsurilor pentru a nu supăra pe unii sau pe alţii.

Redacţia nu a dat totdeauna dovadă de exigenţă faţă de lucrările prezentate. Lucrări slabe au fost prezentate fără a fi însoţite de o critică corespunzătoare, ceea ce a putut deruta pe unii şi a făcut ca revista să nu-şi îndeplinească suficient rolul ei educativ.

Care sînt cauzele care au dus la această situaţie?

Fără îndoială că o parte a răspunderii o poartă colegiul şi colectivul redacţional, care nu au depus toate eforturile necesare ridicării nivelului critic şi ştiinţific al materialelor publicate.

Redacţia nu a depus suficientă stăruinţă pentru obţinerea unor materiale de calitate, acceptînd cu prea multă uşurinţă articole cu un nivel ştiinţific scăzut, neinteresante sau obiectiviste; de asemenea, nu a găsit forme mai variate pentru a da un caracter critic mai viu revistei: note, interviuri, reportaje pe şantier etc.

Redacţia n-a izbutit să închege în jurul ei un colectiv activ de colaboratori şi corespondenţi permanenţi, care să asigure o legătură mai strînsă cu masa arhitecţilor, cu producţia de arhitectură din capitală şi din provincie, scoţînd în evidenţă calităţile şi lipsurile acestei producţii, popularizînd realizările valoroase şi făcînd propuneri de îmbunătăţire a activităţii din toate domeniile profesiunii.

În domeniul arhitecturii există o activitate de critică, care se efectuează în diferite forme specifice creaţiei arhitecturale. Această activitate este însă slabă şi ceea ce împiedică dezvoltarea ei este faptul că ea se exercită în cercuri mici şi nu ia forma dezbaterii publice, a schimbului public, larg, de opinii.

Trebuie arătat că unii arhitecţi nu poartă suficient interes faţă de schimbul public de opinii şi nu sprijină în consecinţă eforturile făcute

* « Împotriva tonului apologetic în critica literară şi artistică », Scînteia nr. 4635 din 23 septembrie 1959.

pentru transformarea revistei de arhitectură într-o tribună de discuții constructive, într-un organ de îndrumare.

De fapt nu există arhitect fără opinii, de cele mai multe ori foarte precise, asupra lucrărilor de arhitectură sau asupra unor probleme importante ale profesiunii. În atelierele din institutele de proiectare, aceste opinii sînt viu dezbătute. Dar solicitările redacției ca aceste opinii să fie publicate rămîn deseori fără răspuns.

E semnificativ în acest sens cazul anchetei inițiate de revista noastră asupra lucrărilor de pe litoral, anchetă la care am primit un număr infim de răspunsuri — în majoritate referitoare la probleme de detaliu sau lipsite de orice analiză.

Revista noastră a inițiat și alte anchete, cu rezultate asemănătoare. N-au fost primite răspunsuri nici de la arhitecții cu mare experiență profesională, nici de la arhitecții cu un rol important în profesiunea noastră și a căror sarcină ar fi tocmai să îndrume arhitectura și pe arhitecți.

Aceasta se datorește, pe de o parte, unei mentalități ce există încă în unele cercuri profesionale, după care « arhitectura vorbită n-are valoare », « arhitectura se face la planșetă » etc. și ca atare nici critica nu are valoare dacă nu e însoțită cel puțin de un proiect mai bun. În felul acesta se elimină însă critica, se discreditează dintru început eventualii critici și activitatea profesională este lipsită de prețiosul ajutor al confruntării ideilor și al verificării cu practica.

Aceasta se datorește, fără îndoială, și unui spirit reprobabil, ce mai domnește încă la unii, de a nu critica pentru a nu indispune pe unii sau pe alții dintre confrați; aceasta mai ales cînd e vorba despre arhitecți consacrați.

Or, așa cum arată articolul din Scînteia, atît creatorii din diverse domenii, cît și criticii... « s-au pronunțat în diferite ocazii împotriva oricărui rabat în aprecierea măiestriei artistice, au cerut o mare exigență, atît în domeniul conținutului, cît și al formei. Se înțelege, faptul că un scriitor sau artist este talentat și cunoscut, nu-i creează o situație privilegiată, care să-l facă intangibil pentru critică ».

Desigur că și în arhitectură — ca și în alte domenii — se poate întîmpla ca observațiile critice să fie interpretate drept « atacuri personale »; trebuie însă să se înțeleagă că alături de relevarea calităților, analiza serioasă, obiectivă, științifică, a operelor de arhitectură, și semnalarea deficiențelor, departe de a dăuna, reprezintă un sprijin prețios menit să ajute în primul rînd pe creatorul însuși în elaborarea lucrărilor viitoare.

« Acolo unde nu există critică și exigență se creează un aer irespirabil, stătut, se încuibează automulțumirea, comoditatea, stagnarea » — scrie articolul din Scînteia.

Acei arhitecți care desconsideră schimbul public de opinii, sub pretextul « creației la planșetă » uită că a crea înseamnă a lupta, a lupta în numele unei idei, pentru izbînda acestei idei. Lupta de idei în jurul problemelor arhitecturii noastre noi, socialiste, trebuie să se desfășoare cu toată forța, în primul rînd între creatori, pe baza propriei lor experiențe și a realizărilor lor, fără complexe de inferioritate, fără false modestii și fără grandomanii, deschis și cinstit, avînd unicul scop al lămuririi problemelor și al găsirii drumului just. Aceasta nu trebuie să însemne înlocuirea unor canoane vechi cu unele noi, ci găsirea, pe baza ideologiei marxist-leniniste, a pozițiilor arhitecturale pe baza cărora să se dezvolte creații valoroase, pe măsura exigențelor mereu sporite ale societății. Baza comună a acestor creații trebuie să fie realismul, satisfacerea complexă și unitară a necesităților materiale și spirituale ale oamenilor muncii, în modul cel mai economic și mai rațional. Fără dezbaterea curajoasă a acestor probleme, fără schimbul de idei și confruntarea opiniilor nu este posibilă găsirea acestui drum.

Slaba preocupare de a dezvolta idei și a dezbate probleme duce la închistarea în mici păreri personale, subiective, sau la practicism, la lipsa de orizont, la transformarea creației în simplu meșteșug — mai mult sau mai puțin iscusit — sau la căutarea sterilă de forme.

Și din păcate, în marea masă a proiectanților care în activitatea de zi de zi caută să închege azi o nouă arhitectură, apar ici și colo manifestări ale lenei de gîndire, ale lipsei de idei, ale goanei după forme rafinate, nemaiîntîlnite sau, din păcate, prea mult întîlnite în paginile unor reviste străine.

Lipsa de analiză și de critică a acestor manifestări împiedică înlăturarea lor, dacă nu duce chiar la răspîndirea lor.

Transformarea revistei « Arhitectura R.P.R. » într-o tribună de discuții, într-un organ viu al schimbului de opinii, în care să se clarifice problemele principiale și să se critice cu vigoare lipsurile, va duce la lichidarea rapidă a acestor manifestări, la îndrumarea continuă a creației pe un drum sănătos.

★

Analiza sarcinilor ce revin revistei noastre pentru dezvoltarea spiritului critic în masa arhitecților duce implicit la analiza mai atentă, nu numai a situației existente în rîndul profesiunii noastre, cît mai ales a raporturilor și a poziției arhitectului în societatea noastră, a felului în care arhitectul își îndeplinește sarcinile față de cerințele oamenilor muncii, cît și a felului în care aceștia înțeleg creația arhitecturală, o apreciază și-i critică lipsurile.

În urma criticilor juste ale partidului, aduse sectorului de construcție, arhitecții au pus la baza întregii lor activități criteriul economic; efortul lor principal se îndreaptă azi spre găsirea celor mai raționale și mai economice rezolvări, spre satisfacerea cerințelor de confort și bună funcționalitate a construcțiilor, spre folosirea tehnicii noi și a mijloacelor constructive cele mai eficiente în condițiile țării noastre. Totodată, ei se străduiesc să realizeze o arhitectură frumoasă, simplă, bine proporționată, optimistă, pe măsura exigențelor estetice crescînde ale maselor de oameni ai muncii.

Activitatea rodnică din atelierele de proiectare duce la clarificarea ideilor, la cristalizarea pozițiilor realiste, la fixarea jaloanelor pentru o arhitectură socialistă, potrivită necesităților și aspirațiilor poporului nostru.

Arhitecții caută să înțeleagă tot mai bine necesitățile omului care construiește o societate nouă, societatea socialistă, și să rezolve aceste necesități de pe poziții contemporane, părăsind rutina și conservatorismul, privind în viitor, nu în trecut.

În această luptă pentru crearea mlădițelor viitorului, critica de arhitectură are un rol de o covîrșitoare răspundere, rol pe care — din păcate — astăzi nu și-l îndeplinește decît incomplet și nu cu suficientă principialitate.

Lipsește încă o largă dezbatere publică asupra problemelor actuale ale arhitecturii, dezbatere la care să participe nu numai arhitecții și care să fie popularizată, atît în coloanele revistei noastre, cît și în marea presă.

Glasul opiniei publice are o însemnătate deosebită pentru activitatea arhitecților.

În momentul de față se desfășoară în întreaga țară o activitate constructivă care depășește în amploare tot ce s-a făcut în anii trecuți. Ritmul construcției se intensifică mereu și anii viitori vor vedea o intensificare și mai mare. Numai în București se vor construi în 1960 un număr dublu de apartamente față de cele construite în 1959.

Marea masă a oamenilor muncii este deosebit de interesată de aceste construcții, de costul, confortul, echipamentul și înfățișarea noilor locuințe, de noul aspect al bulevardelor capitalei, de sistematizarea noilor piețe din numeroase orașe ale țării ca Ploiești, Galați, Cluj sau București etc.

Este deosebit de îmbucurător acest interes manifestat de cetățeni; strînși în fața șantierelor, ei urmăresc mersul lucrărilor, apreciază, critică, laudă, de cele mai multe ori cu pricepere, simț artistic și gust.

Este semnificativă, în acest sens, aprecierea unanimă față de lucrările de pe litoral, ca și dezaprobarea generală față de unele construcții de locuințe nereușite.

Aceste aprecieri se referă, atît la plastica arhitecturală, cît și mai ales la modul de rezolvare a funcțiunilor, la care cei ce trebuie să folosească clădirile un număr important de ani, sînt foarte sensibili.

Glasul acestora este de aceea foarte important de auzit; orașul constituie cea mai directă expoziție de artă — arhitecturală și nu numai arhitecturală — și cetățeanul de pe stradă, un spectator sui generis: beneficiar, critic și juriu în același timp.

Opera de arhitectură nu poate fi scoasă din oraș — ca un tablou prost din expoziție — ea rămîne timp de generații să depună mărturie pentru noi, fie bucurînd prin confortul ridicat oferit, fie supărînd prin lipsă de funcționalitate, fie încîntînd ochiul, fie frizînd prostul gust prin ostentație decorativă, prin proastă execuție, prin urîțenie.

Părerile oamenilor muncii, beneficiari a tot ce se construiește, sînt exprimate în discuțiile cu constructorii, cu proiectanții, cu deputații sfaturilor, în consfătuirile organizate cu locatarii, în articolele gazetelor de perete, în notele corespondenților voluntari sau în reportajele apărute în presă.

Reporterii marilor cotidiene, ținînd un strîns contact cu terenul — șantiere sau noi construcții date în folosință — și cu masa oamenilor muncii, sesizează în paginile ziarelor, realizările, lipsurile sau greșelile, popularizează propunerile de remediere făcute de beneficiari, de locatari, de muncitorii de pe șantiere.

Aceasta este o critică valoroasă, constructivă, este vocea opiniei publice și constituie un sprijin prețios proiectantului, o verificare cu practica deosebit de utilă, permițînd îmbunătățirea muncii și eliminarea deficiențelor.

Totuși, deși arhitectura reprezintă un sector important al activității de construcție, deși munca arhitecților prezintă un deosebit interes pentru toți cetățenii, iar problemele arhitecturii sînt în bună parte, nu probleme strict profesionale, ci de larg interes social, acest lucru nu se reflectă suficient în paginile ziarelor și revistelor noastre de cultură.

În afara notelor critice și a reportajelor de care vorbeam înainte, articole de analiză a problemelor de arhitectură apar încă destul de rar în presa noastră, iar atunci cînd apar, ele se mulțumesc să descrie soluții în loc să dezbată acele aspecte profesionale legate de interesele marelui public și în care acesta și-ar putea aduce o prețioasă contribuție.

Uneori, în presă, rolul arhitectului nu apare suficient de clar; de multe ori nu se scoate în evidență contribuția sa importantă în făurirea lucrării respective. Nu se cunoaște prea bine specificul muncii arhitectului, aportul său exact la realizarea construcției, nici limitele răspunderii sale.

Și totuși pe planșeta sa apare pentru prima oară construcția și multe depind de faptul dacă ochiul și mîna lui au văzut și desenat just.

În presă apar numeroase prezentări ale noilor construcții realizate; pînă acum au apărut însă puține articole de analiză critică și aprecieri de valoare asupra unor mari și importante lucrări, dintre care unele fac cinste profesiunii noastre, ca unele blocuri de locuințe de pe magistralele capitalei, ca ansamblurile de locuințe de pe străzile Tolstoi și Gorki sau de la Floreasca, ca ansamblul central din Galați sau casele de odihnă de pe litoral.

Articolele publicate nu analizează operele de arhitectură din punctul de vedere al soluționării lor conform cu cele mai exigente cerințe profesionale, cu metodele specifice arhitecturale și urbanistice, din punctul de vedere al îndeplinirii complexe și unitare a cerințelor tehnico-economice, funcționale, plastice etc.

Noile construcții reprezintă realizări importante, dovadă concretă a grijii regimului nostru pentru oamenii muncii; dar tocmai pentru apărarea intereselor oamenilor muncii aceste lucrări trebuie în mod serios analizate, lipsurile trebuie criticate în mod competent, « tonul de paradă și de proslăvire, străin spiritului de partid » — cum arată Scînteia — trebuie să dispară, făcînd loc obiectivității și analizei științifice a soluțiilor de arhitectură și urbanism.

Criticul de arhitectură este inexistent încă în viața noastră publicistică. Nu vedem motivul pentru care ziarele și revistele — ce au îndeobște cronicari literari, muzicali sau artistici — nu ar avea și critici de arhitectură. E oare arhitectura un domeniu mai puțin important ca celelalte sau prezintă un interes mai mic pentru cititori? Nu credem.

E necesar un interes mai mare din partea redacțiilor, fie pentru specializarea unor redactori în acest domeniu, fie pentru apelarea mai stăruitoare la specialiști, în vederea prezentării permanente a acestor probleme în paginile ziarelor.

Analiza științifică a operelor de arhitectură, scoaterea în evidență a lucrărilor reușite, criticarea competentă a celor nereușite, sezisarea greșelilor, descoperirea elementelor noului — care trebuie ajutate să crească și să se dezvolte — revin de drept ca sarcini criticului ce trebuie să se apropie de opera de arhitectură cu înțelegere, cu dragoste, nu pentru a vîna greșeli, ci pentru a ajuta la înlăturarea lipsurilor și la dezvoltarea unei noi arhitecturi. Această analiză, de fapt o mare verificare cu practica, este indispensabilă procesului de creație arhitecturală.

Trebuie subliniat caracterul constructiv pe care trebuie să-l aibă critica; partidul nostru a subliniat în diverse rînduri rolul important ce revine criticii în sezisarea noului, în ajutarea lui să se dezvolte și a condamnat cu hotărîre critica negativistă, neprincipială, demobilizatoare.

Crtica constructivă și științifică nu trebuie înlocuită cu afirmații neîntemeiate, insuficient controlate. Unii redactori își însușesc fără o verificare serioasă diverse păreri auzite de la unii sau alții și publică propuneri care dacă ar fi urmate ar duce la încălcarea liniei juste a proiectării. Diletantismul nu este permis în acest domeniu în care greșelile se pot solda cu pagube importante pentru stat.

Paralel cu specializarea unor redactori în aceste probleme, marea presă trebuie să solicite mai des pe specialiști — arhitecți, ingineri, tehnicieni — publicînd articole critice asupra celor mai diverse probleme și în special asupra lucrărilor executate.

Lărgirea dezbaterilor profesionale, crearea unei opinii publice de arhitectură, discutarea problemelor în coloanele presei pentru ca ele să ajungă la cunoștința maselor largi atît de interesate azi de aceste probleme, crearea unei critici de arhitectură specializate și lucrînd pe baze științifice, sînt sarcini de cea mai mare importanță și răspundere ce se cer grabnic înfăptuite.

*

Un rol important în stimularea dezbaterilor și schimbului de idei revine Uniunii Arhitecților care prin secțiile ei de creație organizează periodic discuții asupra unor probleme sau lucrări actuale.

Asemenea discuții au avut loc pînă acum și ele au prilejuit schimburi vii de idei, propuneri prețioase pentru remedierea unor lipsuri sau chiar pentru rezolvarea unor probleme importante, de producție.

Printre ultimele manifestări de acest fel sînt de semnalat discuțiile asupra locuințelor, asupra lucrărilor de pe litoral sau plenara a V-a a U.A., consacrată problemei reducerii prețului de cost al construcțiilor.

Noile lucrări de pe litoral, de exemplu, au fost apreciate pozitiv, atît de sutele de mii de vizitatori veniți la odihnă, cît și de specialiști. Aceasta n-a împiedicat ca în discuția desfășurată la Casa Arhitectului să se arate — alături de numeroasele calități — și unele lipsuri de sistematizare, de funcționare sau de plastică; cele mai multe dintre aceste critici au fost însușite de autori, ceea ce le-a servit în proiectarea mai departe a lucrărilor. Acesta este, printre altele, un exemplu pozitiv necesar a fi continuat.

Totuși, secțiile de creație nu programează întotdeauna principalele probleme ale creației în vederea discutării lor de către masa de arhitecți. De asemenea, nu totdeauna discuțiile se duc în spiritul critic obiectiv necesar, la nivelul științific cel mai ridicat, ca urmare atît a unei pregătiri superficiale a dezbaterilor, cît și a aceluiași spirit de lîncezeală, de lipsă de critică. Aceasta face să scadă interesul arhitecților și eficacitatea discuțiilor.

Uneori criticile nu sînt luate în seamă de cei vizați: unii devin iritați, resping critica și dreptul altora de a-i critica. Desigur că toate acestea nu stimulează critica, și oricît de singulare ar fi aceste manifestări ele trebuie combătute și înlăturate din viața noastră profesională.

Secțiile de creație ale Uniunii trebuie să-și îndeplinească mai activ sarcinile, deosebit de importante pentru crearea unui climat de critică sănătoasă în sînul masei de arhitecți. Activitatea lor nu trebuie să se limiteze la organizarea discuțiilor de creație, ele trebuie să aibă o viață proprie permanentă axată pe analiza lucrărilor și discutarea problemelor principiale din sectorul respectiv de creație, pentru lămurirea acestor probleme și sezisarea lipsurilor, pentru luarea de atitudini critice și aducerea lor la cunoștința conducerii U.A.

Conducerea Uniunii Arhitecților trebuie de asemenea să se seziseze mai sistematic de unele lipsuri ale activității arhitecturale, să le discute în spirit critic, să le combată mai hotărît și mai consecvent, să le semnaleze organelor răspunzătoare de problemele producției de arhitectură, urmărind cu mai multă perseverență măsurile ce se iau pentru îndepărtarea acestor lipsuri.

Dezvoltarea și lărgirea criticii de arhitectură vor avea o influență binefăcătoare și asupra activității comisiilor tehnice interioare ale institutelor de proiectare și a diverselor organe de avizare, în sensul întăririi spiritului lor critic, al creșterii exigenței față de proiectele prezentate.

În aceste comisii și organe de avizare se desfășoară o activitate critică importantă, specifică creației arhitecturale.

Ridicarea spiritului critic al arhitecților din aceste comisii va duce la ridicarea rolului lor, la analizarea științifică a proiectelor — a problemelor esențiale ridicate de aceste proiecte, nu a lucrurilor mărunte — la îndrumarea justă a proiectării, la dezvoltarea creației pe o treaptă superioară.

*

În fața revistei noastre stă sarcina de răspundere de a deveni în scurt timp acea tribună a creației pe care o doresc arhitecții, sarcină primită încă de la nașterea ei.

Această sarcină nu va putea însă să fie îndeplinită fără sprijinul activ al masei de arhitecți, fără schimbarea atitudinii față de critică și critici.

Arhitecții trebuie să înțeleagă că, bine făcută, critica poate fi, la rîndul ei, operă de creație. Criticul vede cu alți ochi lumea; în fața operei, el sezisează aspecte și raporturi ce scapă privitorului obișnuit, sintetizînd și generalizînd teoretic experiențe diverse și disparate, stabilind drumurile parcurse și indicînd pe cele viitoare.

Cu cît mai repede va reacționa criticul la lipsuri, cu atît mai repede vor fi ele lichidate.

Cu spirit critic științific, cu discernămînt și competență, fără subiectivism sau spirit de grup, criticul de arhitectură trebuie să înceapă să-și spună cu curaj părerea, ajutînd creatorului să-și vadă mai limpede drumul, sarcinile, erorile și izbînzile, pentru a-și putea îndeplini pe deplin importantul rol social ce-i revine azi.

Colegiul redacțional cheamă arhitecții — angrenați în imensul efort constructiv al țării — să sprijine îndeplinirea acestei sarcini și transformarea revistei lor într-un instrument de luptă pentru dezvoltarea creației arhitecturale.

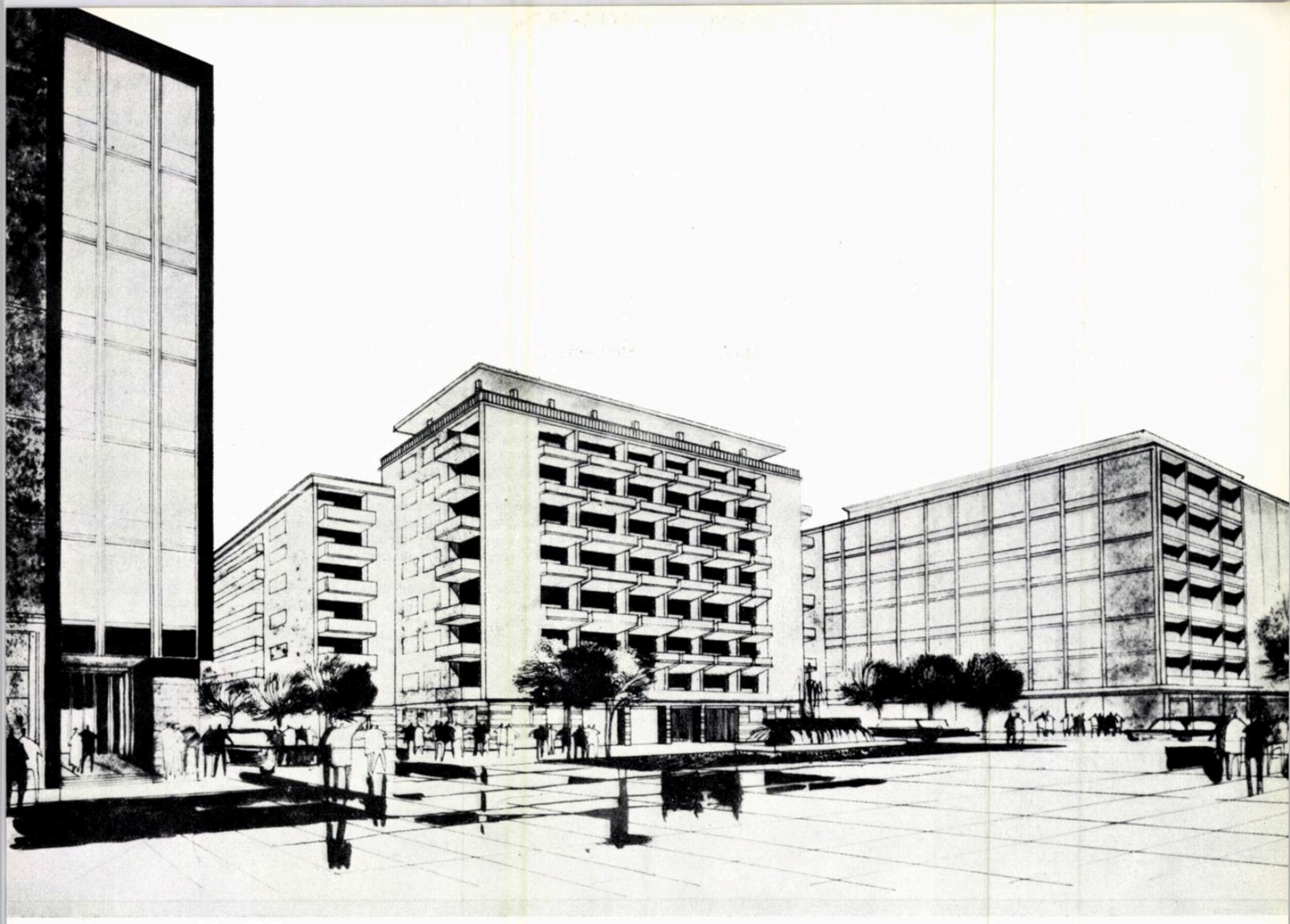

Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 142—146 — Perspectivă
Autori, arhitecții: D. Slavici, Lidia Andronescu. Blocul este amplasat între clădirea C.S.P. și blocul Macul Roșu, avînd 180 de apartamente situate pe parter și 6 etaje la corpurile laterale și pe parter și 7 etaje la corpul central dinspre piață.

Arh. C. Moșinschi

STUDII PENTRU RECONSTRUCȚIA CĂII VICTORIEI

Calea Victoriei este cea mai veche stradă din București, existînd sub denumirea de Podul Mogoșoaiei încă de pe timpul domnitorului Constantin Brîncoveanu.

De la piața Victoriei și pînă la Dîmbovița, desfășurîndu-se pe o lungime de 2,5 km, cu un traseu sinuos, îngust și pitoresc, uneori înverzit, ea constituie o magistrală a capitalei, deși din punctul de vedere al circulației are rolul unei dubluri de degajare a magistralei nord-sud.

În afară de caracterul istoric al traseului și al unora dintre așezările sale, calea Victoriei mai prezintă o serie de caracteristici care îi justifică denumirea de magistrală.

De-a lungul ei sînt înșiruite o serie de clădiri declarate monumente de arhitectură, valoroase atît în sine, cît și pentru reamintirea trecutului orașului, care a sărbătorit de curînd 500 de ani de existență documentară.

Din cauza vicisitudinilor vremurilor apuse, o parte dintre așezările valoroase sau caracteristice ale arhitecturii noastre vechi din capitală au dispărut; există deci motive ca să păstrăm ce ne-a mai rămas cu și mai multă grijă, astfel încît în viitoarea noastră capitală să se întrezărească firul dezvoltării istorice a orașului.

Cred că este bine să reamintesc aici o seamă dintre lucrările de arhitectură valoroase din punct de vedere istoric sau arhitectural care sînt înșiruite de-a lungul acestei magistrale, căreia îi conferă un interes deosebit: biserica Sf. Spiridon Vechi din vremea lui Șerban Vodă Cantacuzino, construită în a doua jumătate a secolului al XVII-lea; biserica Doamnei, construită în 1683 sub același domnitor, avînd cele mai frumoase fresce din București; biserica Crețulescu, înălțată în 1720; biserica Albă, construită în 1776 și transformată pe la jumătatea secolului al XIX-lea.

Din secolul al XIX-lea avem palatul C.E.C. (arh. P. Gottereau), palatul M.P.T. (arh. A. Săvulescu), fostul Hotel de France (arh. Krauss), biserica Zlătari, reconstruită, clădirile pasajului Macca-Villacros, Casa Centrală a Armatei (arh. D. Maimarolu), fostul Hotel Bulevard (arh. A. Orăscu), Ateneul R.P.R. (arh. A. Galleron), Muzeul de Artă Populară (arh. Sanjuand), casa din calea Victoriei nr. 115 (arh. I. Mincu), cea de la nr. 133 reamenajată de arh. I. Mincu, cu plafoane pictate de Mirea, casa din calea Victoriei colț cu strada N. Iorga, cu ținuta sa neoclasică italiană, cea de la nr. 192, exemplar caracteristic de pe Podul Mogoșoaiei din primele decenii ale secolului trecut, și cea de la nr. 196, cu unele părți din secolul al XVIII-lea, refăcută de arhitecții Gr. Cerkez și A. Clavel, Muzeul Enescu și sediul Uniunii Compozitorilor (arh. I. Berindei) reprezentativ

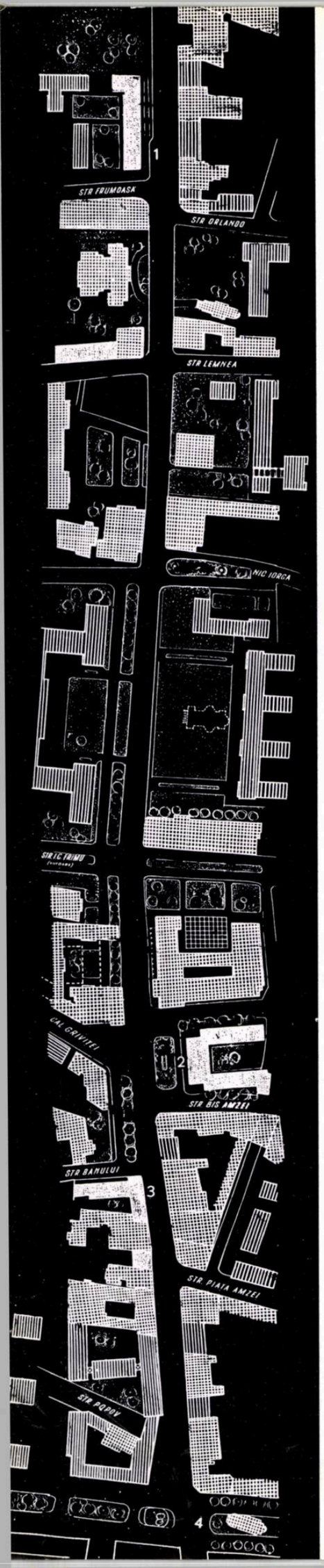

Calea Victoriei — Plan de sistematizare de la str. Gr. Alexandrescu pînă la inelul I

1. Bloc de locuințe pe calea Victoriei colț cu str. Frumoasă — 2. Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 142-146 — 3. Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 103—105 — 4. Intersecția inelului I cu calea Victoriei

Poșat — *etapa actuală*

Haşurat dublu — *existent*

Haşurat simplu — *etapa de perspectivă*

pentru epoca «1900», casa Cerkez construită de arh. Gr. Cerkez, exemplar de pastișă gotică în gustul vremii lui Viollet Le Duc și altele.

Din vremuri mai apropiate sînt Palatul R.P.R. (arh. N. Nenciulescu și alții), clădirea Comitetului de Stat al Planificării (arh. D. Marcu), clădirea Comitetului Central al P.M.R. (arh. I. Nădejde și alții), clădirea Bibliotecii Academiei R.P.R. (acad. prof. arh. D. Marcu), blocurile de locuințe situate la confluența cu cheiurile Dîmboviței (arh. P. Antonescu) și o altă serie de blocuri pentru locuințe sau birouri care constituie clădiri importante ca valoare.

Din păcate însă, alături de aceste elemente, calea Victoriei s-a dezvoltat anarhic sub raportul armoniei arhitecturale și urbanistice, astfel încît am moștenit-o sub forma unui conglomerat deconcertant.

Alături de adevărate palate se găsesc construcții mici, necorespunzătoare; lîngă alinieri reglementate apar strangulări intolerabile; în preajma unor volume corect închegate apar ansambluri anarhice de calcane și dosuri de clădiri disparate, amplasate la întîmplare, conform unor interese egoiste și meschine, fără nici o preocupare de ordine orășenească.

Starea pieţelor este asemănătoare: piața Victoriei nu este încă conturată, piața Republicii nu este definitiv organizată și închegată, piața Casei Centrale a Armatei prezintă o mare dezordine de calcane, iar la confluența căii Victoriei cu Dîmbovița, piața denumită de noi a Splaiului, își așteaptă realizarea.

De aceea, calea Victoriei pune o serie de probleme grele, care în cadrul reconstrucției socialiste a orașului nu puteau fi lăsate nerezolvate.

Pentru aceasta s-a hotărît reconstrucția integrală a căii Victoriei în următorii ani; în cadrul Institutului Proiect-București s-a creat un atelier pentru proiectarea acestei lucrări.

Prin studiul planului general de sistematizare a capitalei s-a păstrat traseul acestei artere, cu noduri importante de circulație în piețele semnalate, cu un caracter dens și înalt construit pe traseul dintre Dîmbovița și calea Griviței și un caracter de construcții mai rare, în spații verzi, pentru traseul dintre calea Griviței și piața Victoriei.

În cadrul atelierului nostru s-au întocmit studiile de sistematizare și arhitectură necesare reconstruirii într-o primă etapă, urmînd ca restul și detaliile să fie perfecționate și definitivate pe parcurs.

*

Problemele care s-au pus Sfatului popular al Capitalei și proiectării, pentru această reconstruire, sînt numeroase și dificile.

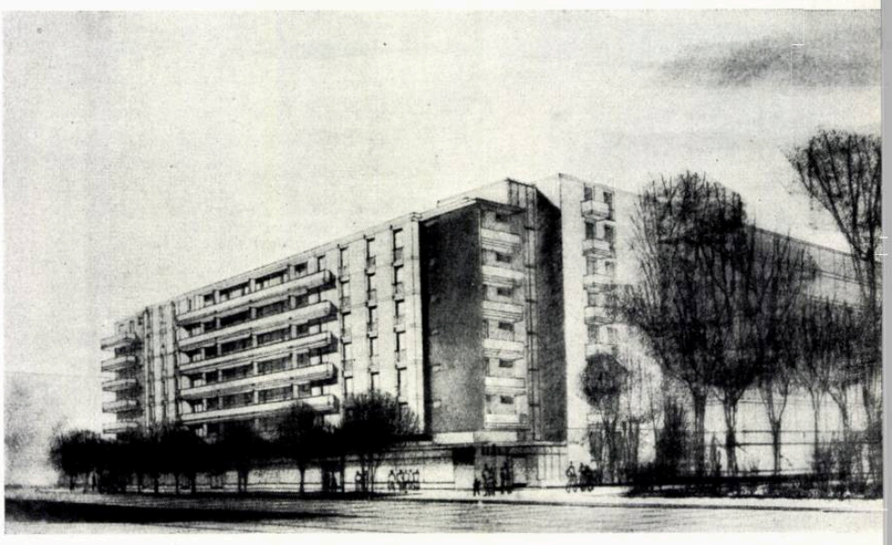

Bloc de locuințe pe calea Victoriei colț cu str. Frumoasă — Perspectivă

Autor, arh. M. Săndulescu

Are 100 de apartamente, cu magazine la parter și 6 etaje de locuințe. Amplasarea acestui bloc încă nu este acceptată de C.S.C.A.S.

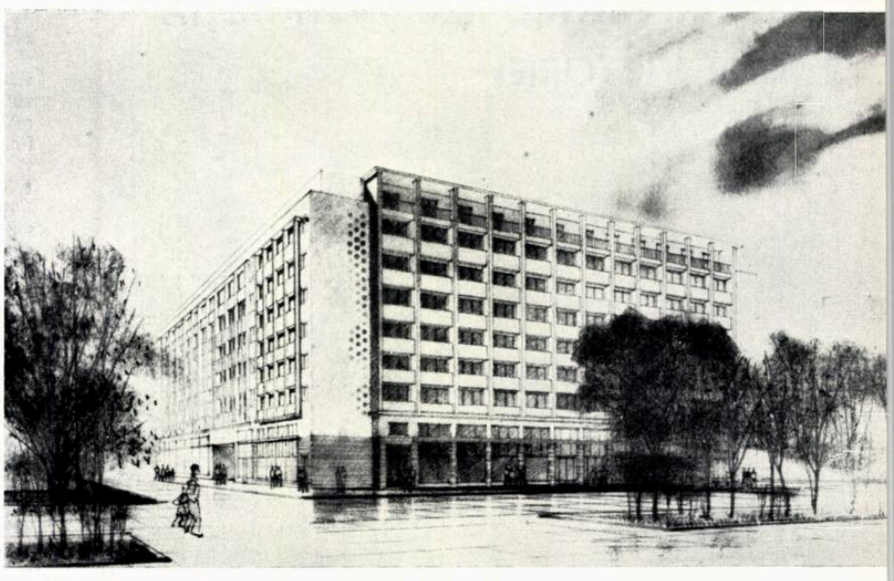

Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 71—73, la intersecția cu inelul I — Perspectivă

Autor, arh. M. Hornstein

Are 124 de apartamente, magazine la parter și 7 etaje.

Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 103—105 — Perspectivă
Autor, arh. R. Cosma
Situat la colțul cu str. Banului, are magazine la parter și 83 de apartamente, pe 9 etaje; pe str. Banului, 7 etaje

În primul rînd s-a decis ca închegarea căii Victoriei să se facă mai ales cu blocuri de locuințe, deși, principial, amplasarea de locuințe pe artere sau piețe cu circulație intensă nu este cea mai indicată. Adoptarea acestei soluții a fost determinată mai întîi de existența tuturor lucrărilor edilitare, ceea ce face investițiile mai economice, și apoi de necesitatea și dorința de a reconstrui și corecta cu un moment mai devreme una dintre cele mai importante magistrale ale capitalei.

Ca urmare a acestei hotărîri s-a ivit dificultatea de a compune blocuri sau piețe cu volume importante, care se cer a fi tratate monumental, din elementele mici ale locuințelor economice.

Determinarea celor mai bune soluții pentru piețele acestei magistrale este îngreunată și de existența a numeroase clădiri importante, care au fost construite fără a fi fost în prealabil organizate pe plan de sistematizare orășenească. Necesitatea de integrare arhitecturală ca volum și expresie plastică în conglomeratul eteroclit al clădirilor în stare bună existente, pe amplasamente cu forme chinuite, avînd numeroase servituți adiacente, nu este de natură a simplifica problema.

Demolarea unor clădiri vechi fără valoare pune problema asigurării prealabile de locuințe pentru cei mutați. Lipsa de spații verzi pe cea mai mare parte a traseului pune problema spațiilor necesare pentru jocul copiilor.

În sfîrșit, înscrierea ansamblului blocurilor de locuințe în parametrii spațiali și valorici cei mai economici completează enumerarea principalelor probleme pe care proiectarea s-a străduit să le soluționeze cît mai bine cu putință.

În afară de schița de sistematizare de ansamblu și traseele principale ale căii Victoriei, au fost proiectate sau sînt în curs de proiectare o serie de blocuri însumînd cca. 1 400 de apartamente cu 1, 2 și 3 camere, a căror realizare a și început sau urmează să înceapă.

Pe ansamblu, proiectarea s-a făcut pe baza unor principii realiste, de economicitate, cu maximum de integrare în situațiile existente și minimum de restructurări radicale.

Traseul general se înscrie în schița planului general de sistematizare, de la piața Victoriei pînă la piața Splaiului, pe Dîmbovița, cu întretăieri importante la piațeta de la calea Griviței, la inelul I, care se creează acum în dreptul bisericii

Desfășurare

Intersecția căii Victoriei cu calea Griviței și str. Biserica Amzei — Plan de sistematizare propus
Poșat — *etapa actuală;* hașurat dublu — *existent;* hașurat simplu — *etapa de perspectivă*

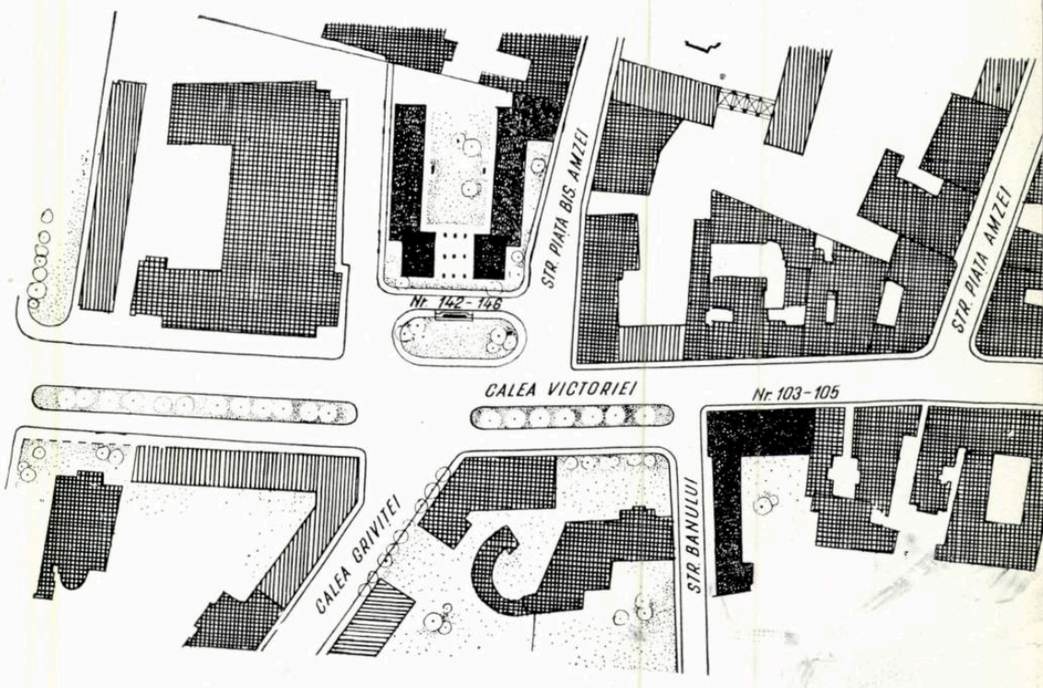

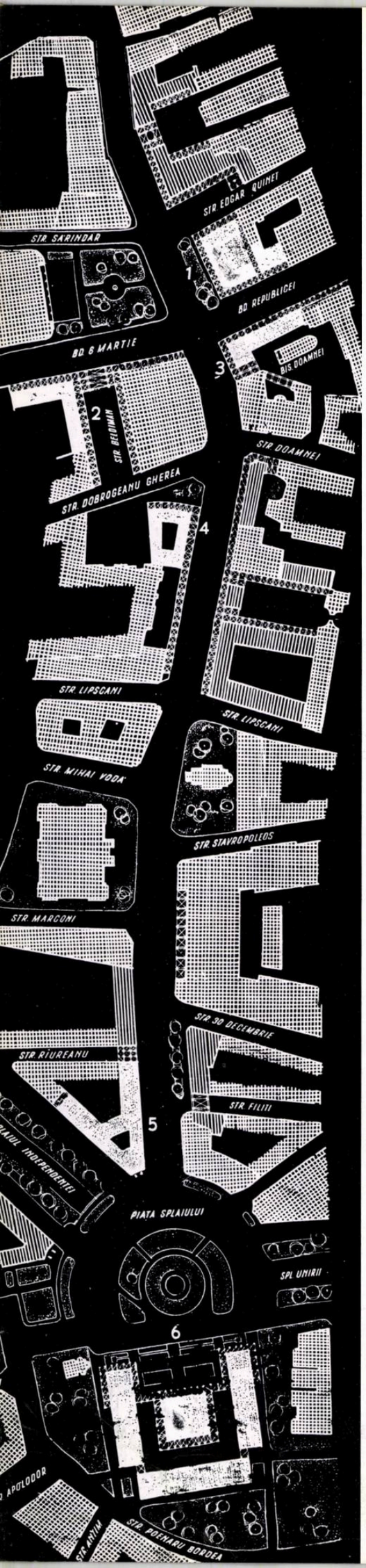

1

2

Albe, la piața Republicii, la piațeta din dreptul fostului Teatru Național și la piața C.C.A.

Se păstrează traseul sinuos, îngust și construit înalt, prevăzîndu-se magazine pe toată zona comercială între Dîmbovița și calea Griviței.

Se accentuează caracterul de zonă înverzită puternic, cu clădiri implantate mai rar și mai liber, între calea Griviței și piața Victoriei, fără magazine.

Se degajează întregul traseu de strangulările existente, demolîndu-se numai clădirile degradate, fără valoare arhitectonică. Se păstrează și se pun în valoare monumentele istorice și de arhitectură ale întregului traseu, menținîndu-se toate clădirile valoroase.

Prin introducerea de portice, porțiunea carosabilă a căii Victoriei se mărește între bulevardul 6 Martie și strada Lipscani.

În afară de locuințe și de piețe se prevăd pe traseu, ca dotări publice importante, un mare magazin universal — sau o dotare similară — pe amplasamentul fostului Teatru Național, și viitorul ansamblu al Academiei R.P.R. pe latura vestică a arterei, între strada I. C. Frimu și strada Lt. Lemnea. Acest ansamblu nu este încă proiectat, astfel încît schița de amplasare are deocamdată un caracter indicativ.

Referitor la piețe, în afară de piața Victoriei, sînt de semnalat cîteva caracteristici principale.

Piațeta de la confluența cu calea Griviței, care rezolvă circulațiile transversale, se compune în spirit mai liber, avînd ca dominantă clădirea Comitetului de Stat al Planificării și ca element pitoresc Muzeul de Artă Populară. Două noi blocuri — între C.S.P. și blocul Macul Roșu și la colțul cu strada Banului — constituie fronturi de unificare și închegare a ansamblului, care se agrementează cu spații verzi și o fîntînă decorativă.

Inelul I al orașului, care va pătrunde în calea Victoriei în dreptul bisericii Albe, va avea 40 m lățime, cu spațiu verde central, și va debușa în strada Știrbei Vodă.

Deocamdată se începe realizarea acestui inel între bulevardul Magheru și strada Luterană, prin construcții noi, înglobări și restructurări locale.

Porțiunea în care se încep lucrările va permite și crearea unei străzi noi, paralelă cu calea Victoriei, cu deschiderea perspectivă și de circulație către noua sală a Palatului R. P. Române. Se contruiește peste strada Popov, cu circulație pietonieră prin portice.

Piațeta din fața fostului Teatru Național este aproape formată și se menține pe trei dintre fronturile sale, urmînd ca pe frontul vestic să se întregească cu un volum — eventual un magazin universal — primind în față o alveolă de lărgire și înverzire a căii Victoriei.

Piața Casei Centrale a Armatei își păstrează caracterul de importantă întretăiere de circulație, avînd Casa Centrală a Armatei ca element principal; spațiul verde din față va fi agrementat de o fîntînă.

În ansamblu, se urmărește unificarea și neutralizarea laturilor de nord și de sud ale pieței; latura estică, de la sala Comedia a teatrului I. L. Caragiale la magazinul « Confecția », va fi construită din nou.

În centrul acestui sector, un bloc important cu 10 etaje de locuințe și un mare magazin va crea un pandant corespunzător clădirii Casei Centrale a Armatei, pe axa principală a pieței, care este orientată est-vest.

Se păstrează deocamdată blocul nordic fost al Cooperației și se va restructura clădirea fostului Hotel Bulevard, pentru a se degaja traseul căii Victoriei; blocul Beldiman este deja construit și va fi continuat peste strada Beldiman, iar blocul situat pe amplasamentul din fața clădirii C.C.A. este în curs de execuție.

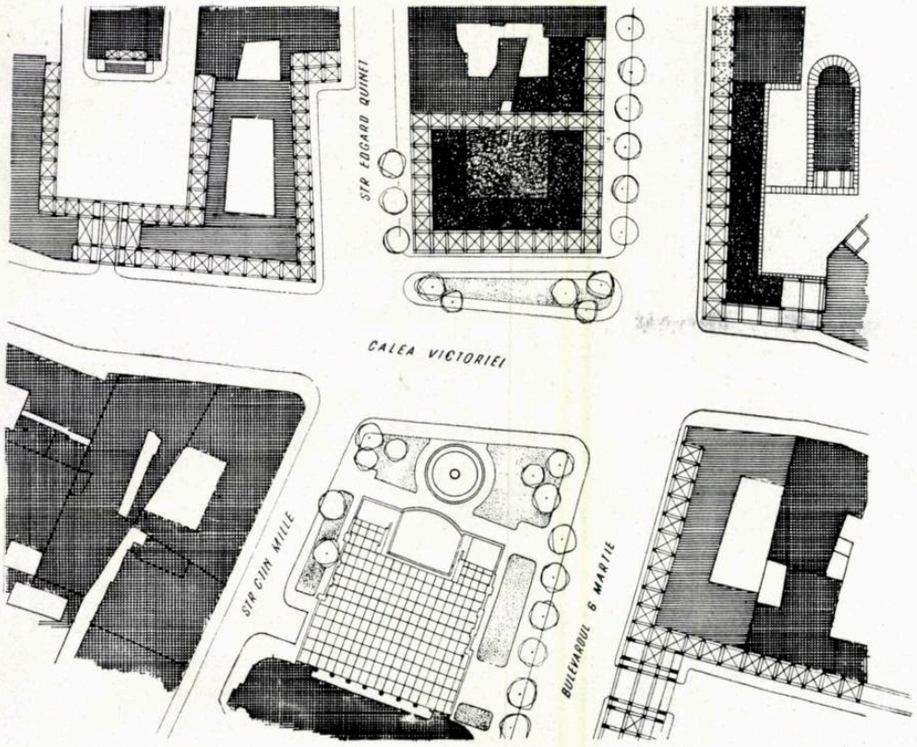

3

Se va construi un bloc nou prin demolarea magazinelor Compescaria și Romarta Copiilor, degajîndu-se astfel biserica Doamnei, care este un monument istoric valoros.

Prin desființarea clădirilor vechi de la teatrul Țăndărică pînă la restaurantul București se va întregi în curînd frontul estic al pieței, degajîndu-se și punîndu-se în valoare teatrul Comedia.

Tot acest front estic, cu bulevardul Republicii și strada E. Quinet va avea portice pe parter, iar la clădirea centrală, portice pe parter și mezanin. Aceste portice vor degaja perspective interioare către teatrul Comedia, incinta bisericii Doamnei și magazinele noi.

Calcanul din spatele bisericii Zlătari, între strada Lipscani și palatul M.P.T., se va restructura pentru a prezenta o fațadă corectă către palatul C.E.C.

În sfîrșit, piața Splaiului, situată la întretăierea căii Victoriei cu Dîmbovița, se definește prin amplasarea în axa principală a unui ansamblu de 4 blocuri de locuințe din care cel central va constitui un accent puternic, înalt de 60 m, pentru piață și pentru perspectivele lungi din calea Victoriei și de pe cheiurile Dîmboviței.

Se prevede, în locul teatrului de Operetă și al clădirii fostei Administrații Financiare, crearea unui mare spațiu verde în care va fi inclus complexul central și în care se va păstra și biserica Sf. Spiridon Vechi, monument istoric, creîndu-se prin aceasta un contrast interesant între vechi și nou, ca în cazul bisericii Crețulescu. Aceste spații verzi vor servi pentru jocul copiilor și pentru parcaje auto.

La debușarea căii Victoriei și a cheiului în piață se prevede construirea unor blocuri de regularizare cu extremitățile pe traseul de formă circulară început cu blocurile de locuințe construite după planurile acad. prof. arh. P. Antonescu.

Spre dealul Uranus, care în viitor va putea primi un accent arhitectonic, se prevede deschiderea

1— *Calea Victoriei — Plan de sistematizare de la Piața 13 Decembrie pînă la piața Splaiului*
1. Bloc de locuințe în piața C.C.A. — 2. Bloc de locuințe pe str. Beldiman — 3. Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 28-30 — 4. Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 21 5. Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 1-5 — 6. Blocuri de locuințe în piața Splaiului
Poșat — *etapa actuală;* hașurat dublu — *existent;* hașurat simplu — *etapa de perspectivă*

2— *Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 21 — Perspectivă. Autor, arh. M. Mardale. Blocul, situat la intersecția cu str. Dobrogeanu-Gherea, are 120 de apartamente, cu portice și birouri la parter, și 9 etaje. Porticele vor fi placate cu travertin.*

3— *Piața C.C.A. — Plan de sistematizare*
Poșat — *etapa actuală;* hașurat dublu — *existent;* hașurat simplu — *etapa de perspectivă*

4 — *Bloc de locuințe în piața C.C.A. (calea Victoriei nr. 32—34) — Perspectivă*
Autori, arhitecții: C. Moșinschi și D. Slavici. Blocul este amplasat în axa pieței C.C.A., între bul. Republicii și str. E. Quinet, avînd 147 de apartamente, un mare magazin pe subsol, parter și etaj I, cu portice pe tot perimetrul, cu locuințe pe alte 9 etaje. Particele și parțial fațadele vor fi îmbrăcate în travertin.

4

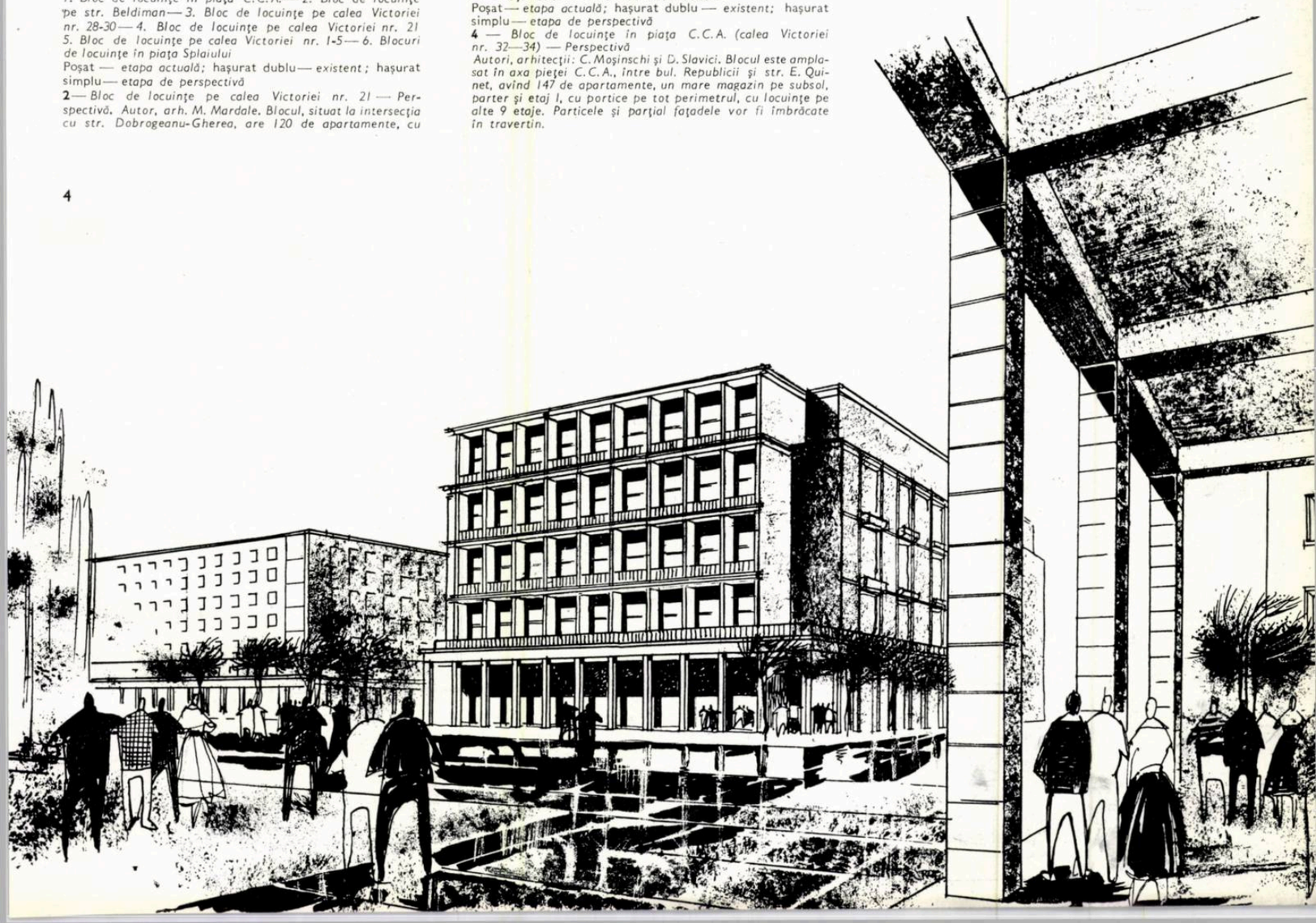

Blocuri de locuințe în piața Splaiului — Perspectivă
Autor, arh. C. Moșinschi
Coautor, arh. C. Jugurică
Ansamblul de locuințe din piața Splaiului, având 381 de apartamente și magazine cu portice la parter, este format din 3 blocuri cu 6 niveluri și un bloc central cu 19 niveluri, dintre care ultimul va constitui un belvedere. Porticele vor fi îmbrăcate cu travertin, iar fațadele cu cărămidă aparentă de culoare galben deschis.

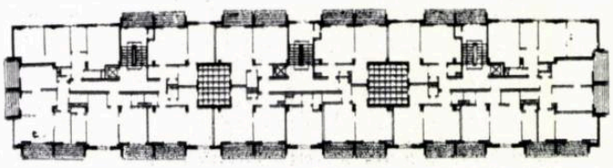

Bloc liniar cu 3 tronsoane și 5 etaje
Plan etaj curent

Blocuri de locuințe în piața Splaiului
Plan parter
1. Magazine — 2. Anexe magazine 3. Intrare la locuințe — 4. Bazine de apă — 5. Holul blocului cu 17 etaje

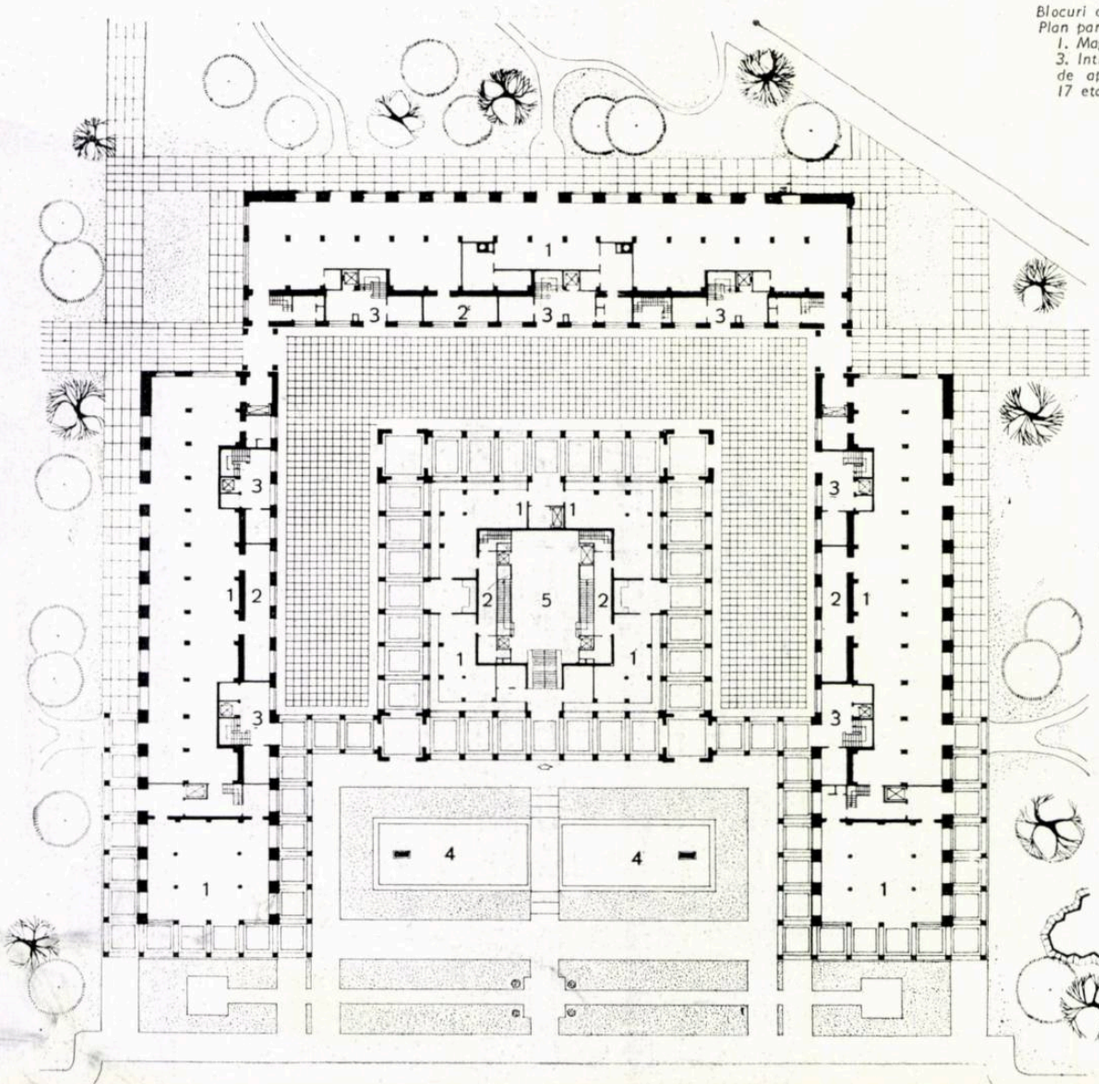

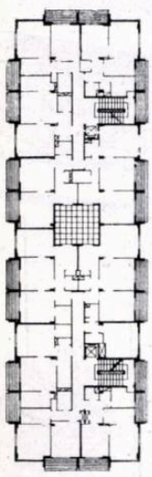

Bloc liniar cu 2 tronsoane și 5 etaje
Plan etaj curent

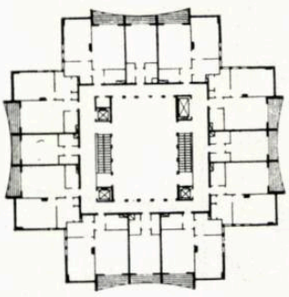

Bloc punct cu 17 etaje
Plan etaj curent

1 — Bloc de locuințe pe calea Victoriei nr. 1—5 — Perspectivă. Autor, arh. D. Ignătescu. Blocul de la nr. 1—5 (colț cu Splaiul) are 10 etaje, cuprinzînd 273 de apartamente; la parter, magazine
2 — Piața Splaiului — Vedere aeriană a machetei

1

2

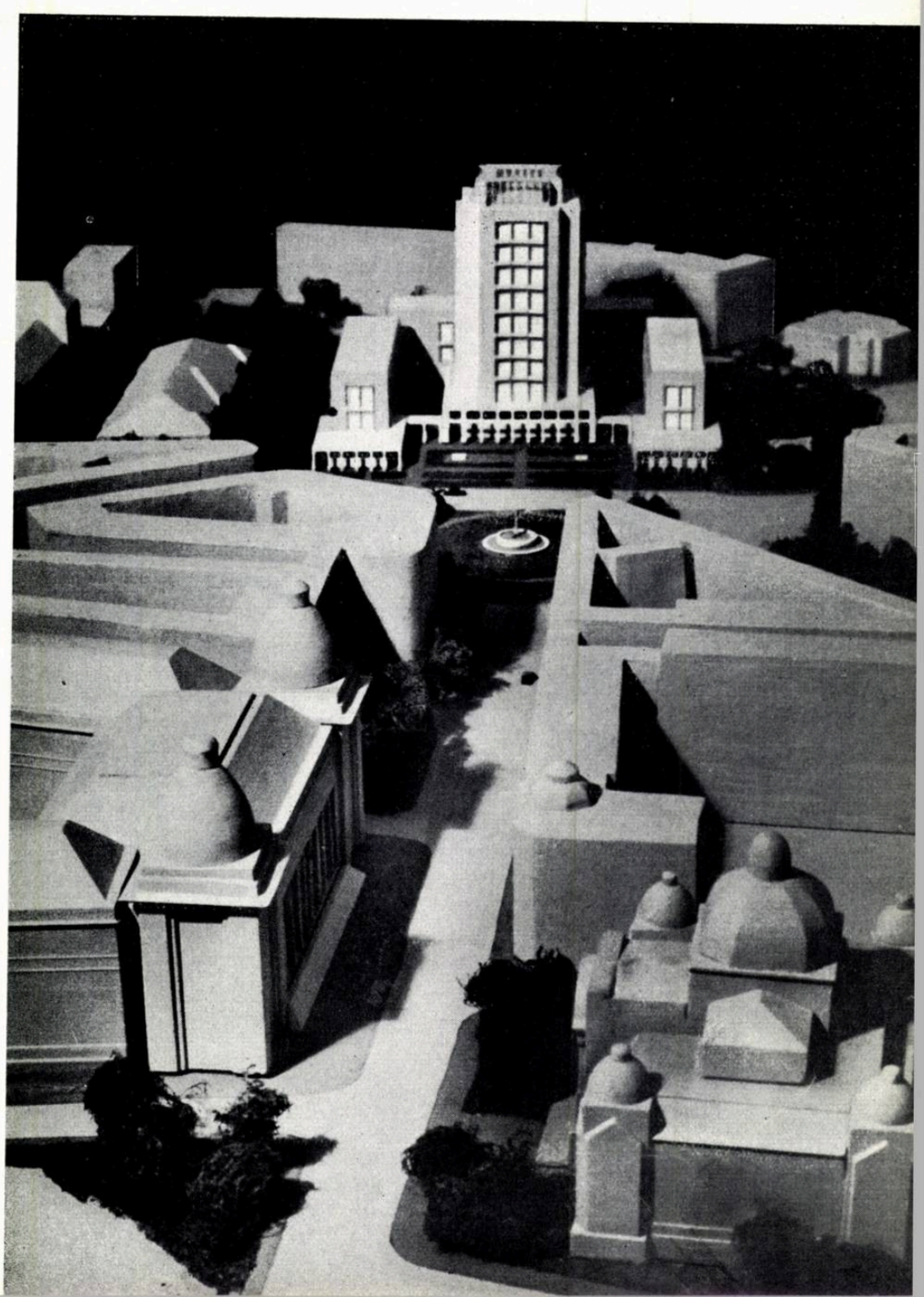

unei perspective lungi și înverzite, iar centrul pieței nou-create se propune a se agrementa cu spații verzi adecvate și o fîntînă arteziană monumentală.

În acest fel se va pune ordine monumentală în acest nod important de circulație al orașului, desființîndu-se actualul haos urbanistic și folosindu-se rațional, pentru ansamblul central, fundațiile, subsolul și parțial parterul care cu patruzeci de ani în urmă au fost construite pentru fostul Senat.

În afară de piețele care se creează sau se organizează, cele mai importante restructurări de viziune urbanistică se vor contura pe traseul dintre calea Griviței și piața Victoriei, adică acolo unde acest lucru mai este posibil. Pe acest traseu, o serie de vaste alveole puternic înverzite vor conține clădiri noi importante ca volum, alături de construcții vechi, valoroase, cu volume reduse, încadrîndu-se în compoziția mai liberă a unor ansambluri care în spații largi să îmbine armonios concepțiile contemporane de arhitectură cu tradiția vechiului București — denumit pe vremuri oraș grădină. Dacă aceste îmbinări se vor trata cu măiestria cuvenită, vor rezulta în timp, pentru capitala noastră, noi valori urbane, specifice și interesante, cu minime sacrificări de construcții existente.

În general, s-a urmărit integrarea în volume și în elementele principale care determină efectul plastic de ansamblu: cornișele principale, retragerile etajelor, cadența și sensul situării golurilor, înălțimea vitrinelor, materialele de fațadă și culoarea etc.

Despre un stil unitar pe ansambluri mari nu poate fi vorba, din cauza diversității de expresie a clădirilor existente.

Acolo însă unde a fost necesar și posibil, în special în piața C.C.A. și în piața Splaiului, proiectarea a urmărit ca în ambianța dominantă a neoclasicului să se înscrie în gîndirea de esență clasică — deși expresia proprie va fi contemporană — pentru a intra în acest fel pe linia de concepție a predecesorilor care au construit clădirile mai importante acolo existente.

Proiectarea s-a preocupat permanent de satisfacerea necesităților de ordin economic, reușind să se înscrie în toate cazurile sub prevederile de cost fixate de plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 și în limitele fixate de Sfatul popular al Capitalei.

Aceste studii și proiecte reprezintă numai începutul muncii de proiectare și construire; așa cum am arătat, această magistrală, cu toate piețele ei, va fi reconstruită în următorii ani, contribuind cu un număr însemnat de apartamente la satisfacerea necesităților de locuire confortabilă a unui număr important de oameni, contribuind la înfrumusețarea capitalei noastre.

RECONSTRUCŢIA ORAŞULUI MANGALIA

Locuințe — colectiv de proiectare:
arhitecții I. Novițchi, Ileana Lăzărescu, Alice Florea
Centrul de odihnă — colectiv de proiectare:
arhitecții D. Gheorghiu, C. Ionescu, M. Laurian, C. Lăzărescu, S. Meier, Marcela Mateescu, N. Sulescu, E. Wiener
Plan general și coordonare, arh. C. Lăzărescu

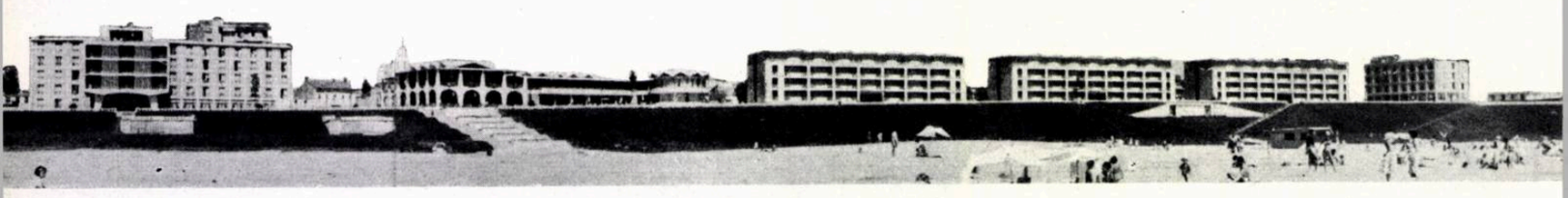

Centrul de odihnă — Vedere de pe plajă

Plan de situație
A, B, D. Case de odihnă executate în 1959
C. Restaurant
E. Casă de odihnă sanatorială în execuție
F. Locuințe executate în 1959
G. Traseul zidurilor vechii cetăți
H. Teren de sport executat în 1959
I. Locuințe în execuție
J. Casa de cultură
K. Sfat popular
L. Locuințe
M. Case de odihnă
N. Restaurant

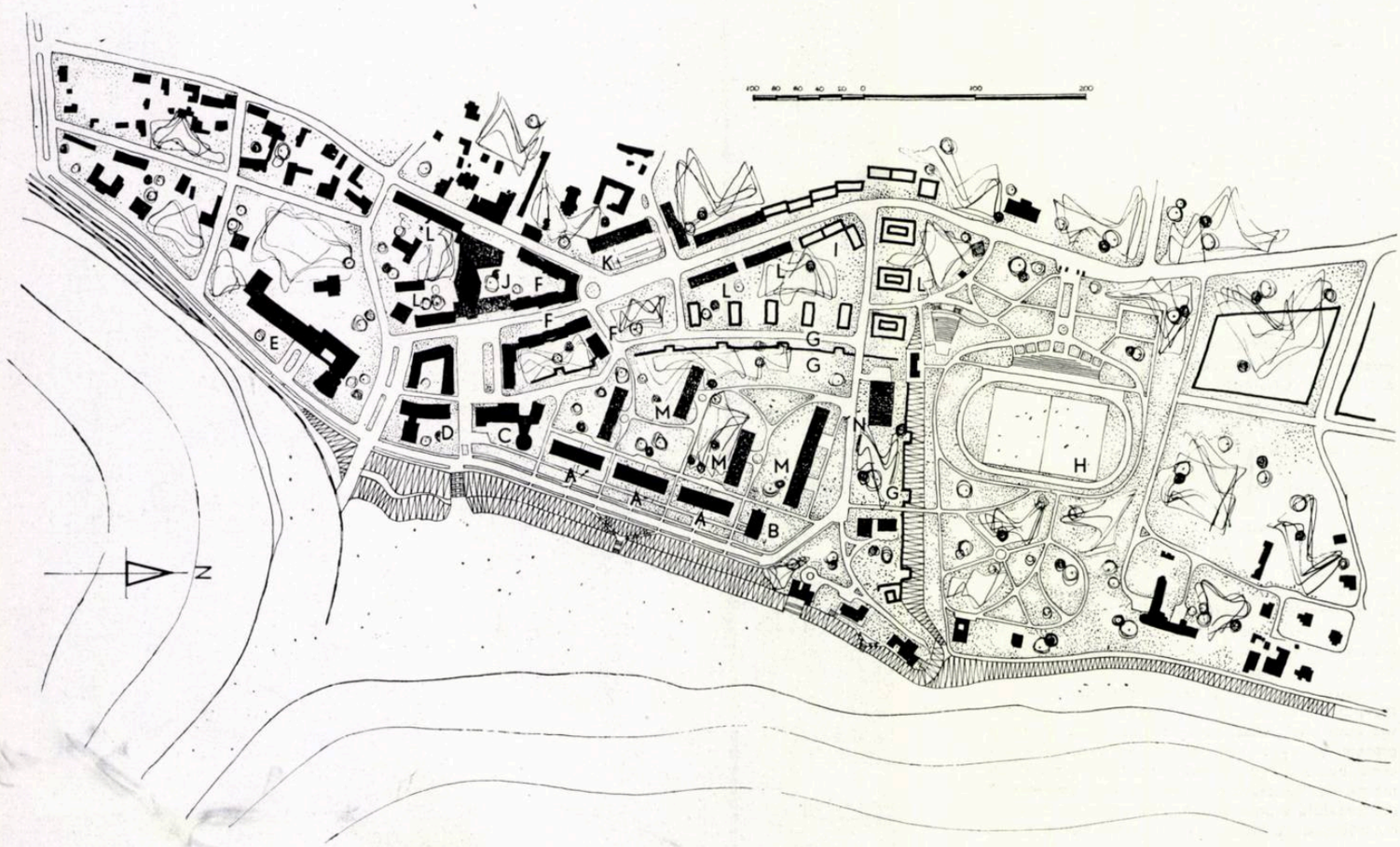

În cadrul planului general de sistematizare a litoralului Mării Negre, în anul 1958 a început reconstrucția orașului Mangalia.

Pentru mulți din cei ce vizitau vara localitatea, ea părea plină de farmec și poezie; turci și tătari cu fesuri roșii, moțăind la mesele unei cafenele; copii în șalvari mîncînd semințe și dansînd caracîz; vînzători de bragă și bezele; măgărușii încălțînați; case de pămînt, cu prispe susținute pe stîlpi de lemn învelite cu olane patinate de vremuri; garduri de piatră ce însoțeau drumurile de colb; ici și colo cîte un pin maritim sau un smochin, tufe de tamarix și zorele. Toate acestea atrăgeau o seamă de pictori și poeți. Vara, mulți vizitatori, sătui de viața zgomotoasă a capitalei, de plictiseala confortului citadin, veneau să savureze în timpul a două săptămîni de vacanță, poezia orașului.

Lumina puternică a dimineții a dat la o parte romantismul, arătînd adevărata față a acestei poezii, ceea ce se ascundea de fapt în spatele pitorescului: o expresie a mizeriei și înapoierii la care regimul capitalist condamnase regiunea dobrogeană.

S-au scurs însă ani și s-au schimbat multe; în Dobrogea s-a dezvoltat o puternică agricultură socialistă; s-au ridicat fabrici și uzine, școli, spitale, case de cultură, teatre etc. Viața nouă a Dobrogei trezește și Mangalia.

Noua viață își cerea un nou cadru. Și la începutul toamnei trecute, centrul orașului s-a transformat într-un mare șantier. Vechile cocioabe au dispărut una cîte una, buldozerele au curățit terenul, făcînd loc noilor construcții. O dată cu ele au răsărit la lumină și vestigiile vechii cetăți a Callatisului, îngropate de-a lungul secolelor.

Planul de sistematizare a orașului prevede transformarea radicală a zonei centrale, punînd în valoare frumusețile naturale și urmele trecutului antic.

Traseul zidurilor vechii cetăți delimitează zona falezei, zonă rezervată dezvoltării centrului de odihnă. Înconjurate de verdeață și flori, aceste bătrîne ziduri și porți ieșite din nou la

Centrul de odihnă — Vedere din blocul D

1

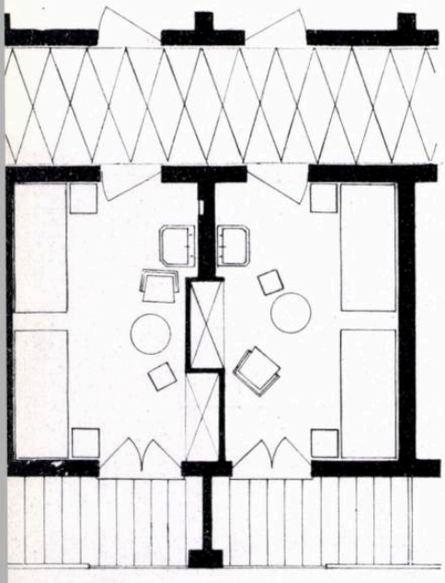

2

3

lumina soarelui vor povesti tinerelor generații viața vechii cetăți.

În afara zidurilor, centrul orașului se reclădește cu blocuri de locuințe noi, confortabile, cu încălzire centrală, avînd magazine la parter. Noua clădire a Sfatului popular și Casa de cultură a orașului îmbogățesc noile piețe create. Sanatoriile și celelalte dotări completează construcția falezei. Parcul sportiv, teatrul în aer liber, muzeul, grădinile și florile înfrumusețează zona nouă a orașului.

În primul an de reconstrucție s-au realizat centrul de odihnă cu o capacitate de 1 100 de paturi, un prim lot de 120 de apartamente și parcul sportiv.

Centrul de odihnă, desfășurat de-a lungul falezei, este format din mai multe pavilioane diferite.

Primul și ultimul au camere de categoria I, cu grup sanitar complet la fiecare cameră și apartamente de 2 camere. La parterul blocurilor se găsește un hol, club și o sală de mese cu toate anexele necesare deservirii vizitatorilor din bloc.

Cele trei blocuri centrale au camere cu cîte 2 paturi, cu confort modern, adică numai cu lavoar în cameră și grupuri sanitare comune pe etaj.

În legătură cu piața centrală a fost amplasat restaurantul, care este rezolvat pe două niveluri și are o funcționare permanentă tot timpul anului. La parter se găsesc primirile, preparațiile, depozitele, vestiare pentru personal, fabrica de gheață, camerele frigorifice, oficiile sălii de la parter și ale teraselor. La etaj, bucătăria cu toate anexele, patiseria și oficiile sălii de mese, completate cu terase.

În legătură cu terasele restaurantului a fost amplasat și clubul, rezolvat tot pe două niveluri: la parter, biblioteca și la etaj, sala de jocuri, care beneficiază de o largă vedere spre port, plajă și mare.

În același corp de clădiri au fost amplasate și spălătoriile mecanice, administrația și camera buteliilor de aragaz cu care se alimentează bucătăria.

Întregul ansamblu — care reprezintă prima etapă de realizare a centrului de odihnă — este completat cu spații verzi, peluze de flori care se continuă cu faleza ce a fost complet amenajată.

Sistemele de construcție și materialele întrebuințate au fost aceleași ca cele descrise în numărul anterior al revistei noastre, la centrul de odihnă Eforie II. La terase s-a folosit, spre deosebire de cele de mai sus, praf hidrofob.

Costul total pe ansamblu se ridică la 22 800 lei pe pat.

Tratarea fațadelor ansamblului încearcă să aducă, prin intermediul unor elemente noi, o plastică diferită de a celorlalte stațiuni de pe litoral. Condițiile economice, care obligă la construcții mult mai înalte decît cele locale, conținutul și sistemul de construcție, au dus la exprimări ce nu mai puteau să aibă nimic comun cu vechiul oraș. Noile exprimări au reușit într-o oarecare măsură să corespundă intențiilor; unele forme însă sînt discutabile. În general, considerăm că au fost introduse prea multe formulări plastice și constructive pe un front relativ redus.

În totalitate însă, ansamblul impresionează prin grandoarea lui, iar prezența falezei, a plajei și a mării îi dau o personalitate deosebită, Plantațiile și florile ce se vor dezvolta vor îmbogăți imaginile acestor realizări.

Piața nouă a orașului, străjuită la sud de o construcție existentă, a fost rezolvată într-un caracter mai deosebit, fiind rezervată exclusiv pietonilor. Ea se va completa în acest an cu case de cultură și cu cîteva dintre piesele de arhitectură antică scoase din săpături.

Modul în care a fost rezolvată și dimensiunile ei ni se par o încercare reușită în cea mai mare parte, care va putea da o notă personală orașului și va crea o atmosferă agreabilă celor ce o vor vizita.

Locuințele au fost amplasate în lungul străzii principale, cu tronsoane decalate pentru a rezolva într-un spirit apropiat de caracterul local, denivelările de teren. Magazinele de la parter dau viața necesară arterei principale a orașului. Arhitectura acestor construcții încearcă să redea, într-o exprimare deosebită de cea a caselor de pe faleză, un climat local.

Analiza amănunțită a primelor construcții din Mangalia și observațiile făcute de cei ce le-au vizitat sau folosit vor duce desigur la un progres în noile etape de realizare.

Arh. CEZAR LĂZĂRESCU

1 — Vedere
2 — Detaliu de camere
3 — Fațada posterioară
4 — Plan etaj curent
5 — Plan parter
6 — Centrul de odihnă — Vedere din blocul B

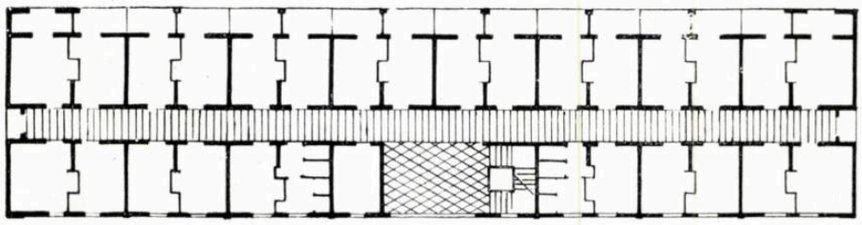

4

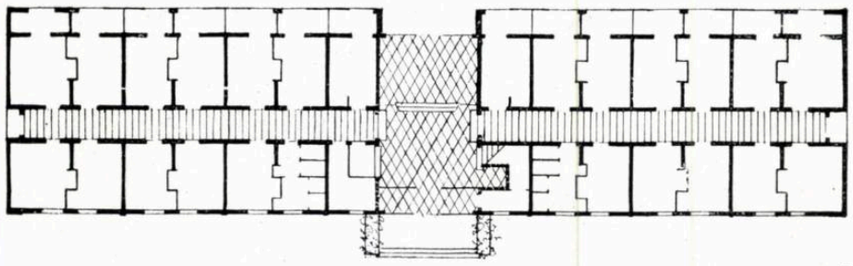

5

6

BLOCUL A

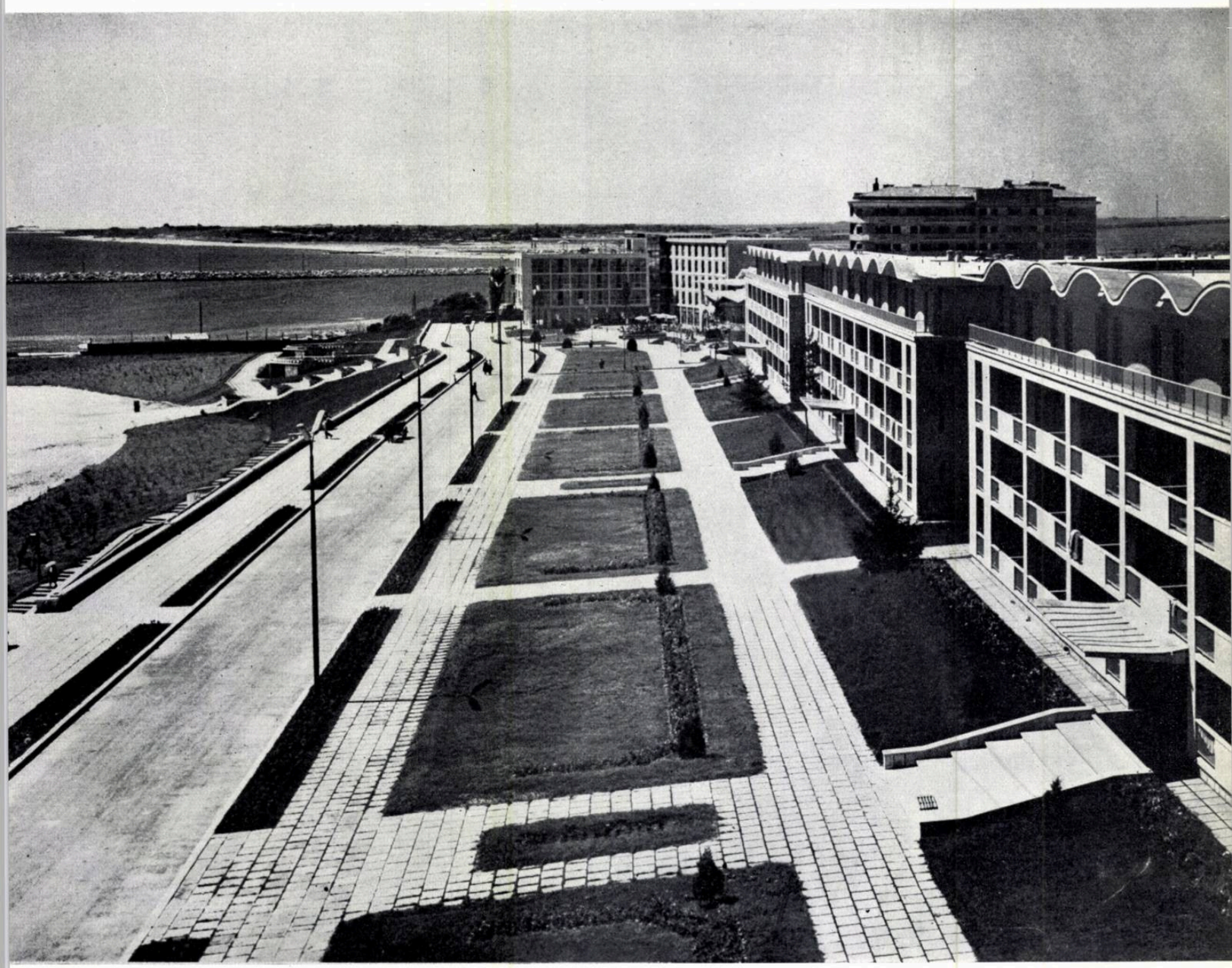

1

2

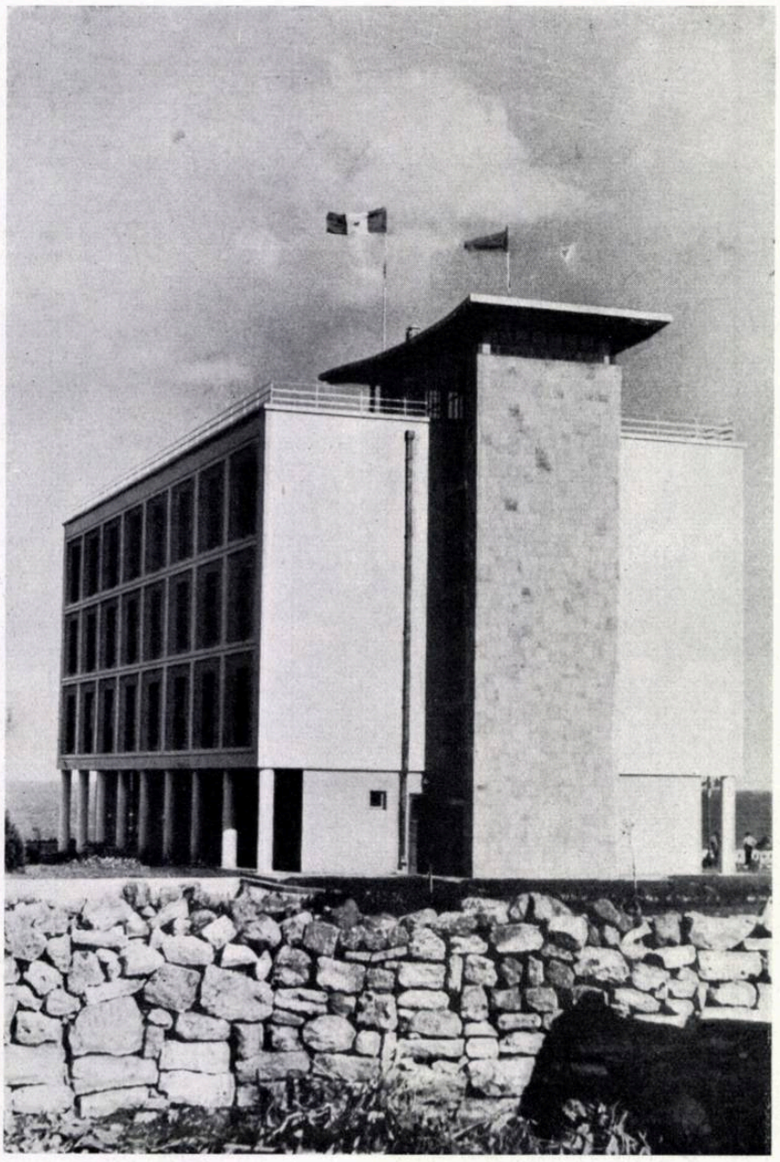

B L O C U L B

3

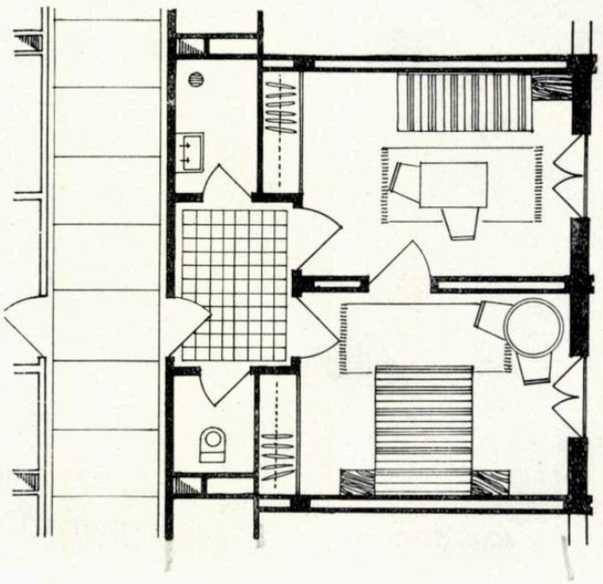

1 — Fațada laterală — Vedere
2 — Fațada posterioară — Vedere
3 — Detaliu de apartament — Plan
4 — Plan etaj curent
5 — Plan parter
6 — Secțiune transversală
7 — Centrul de odihnă — Vedere — In primul plan blocul B

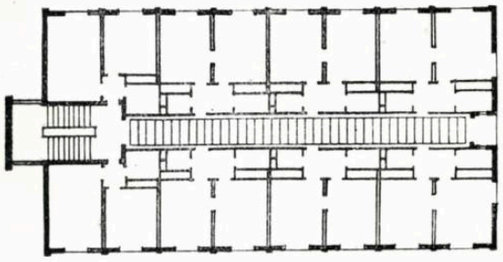

4

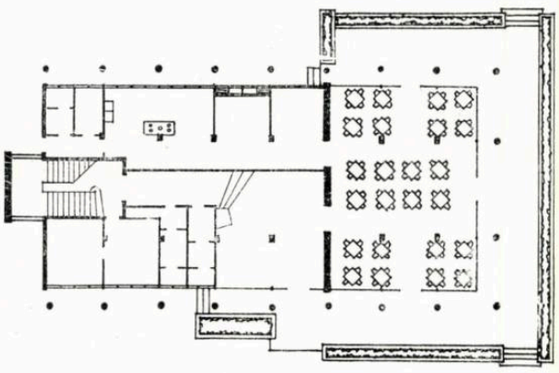

5

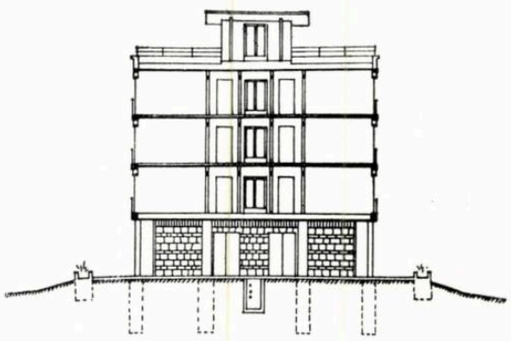

6

7

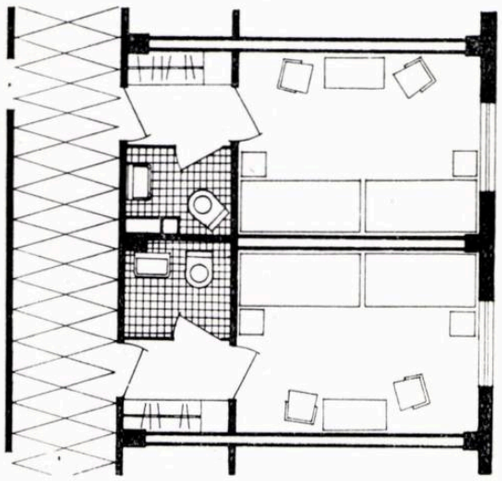

Detaliu de cameră

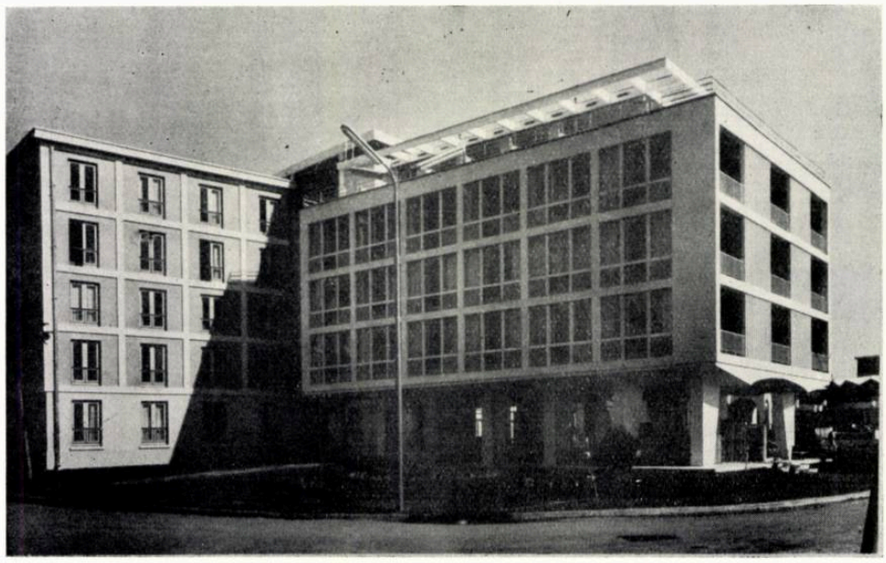

Fațada laterală — Vedere

Centrul de odihnă — Vedere generală — În primul plan blocul D

B L O C U L D

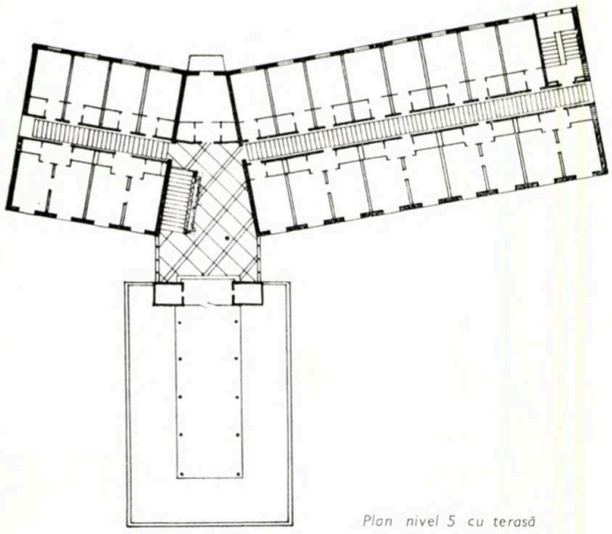

Plan nivel 5 cu terasă

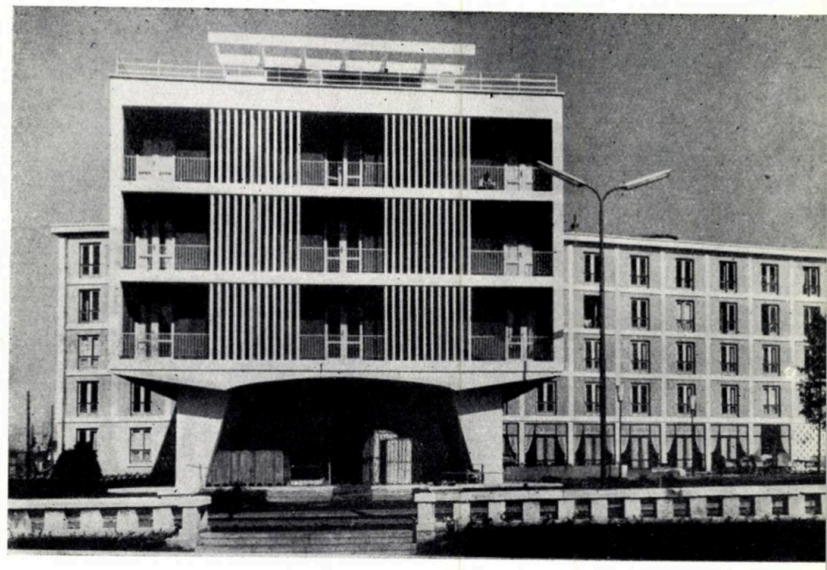

Fațada principală — Vedere

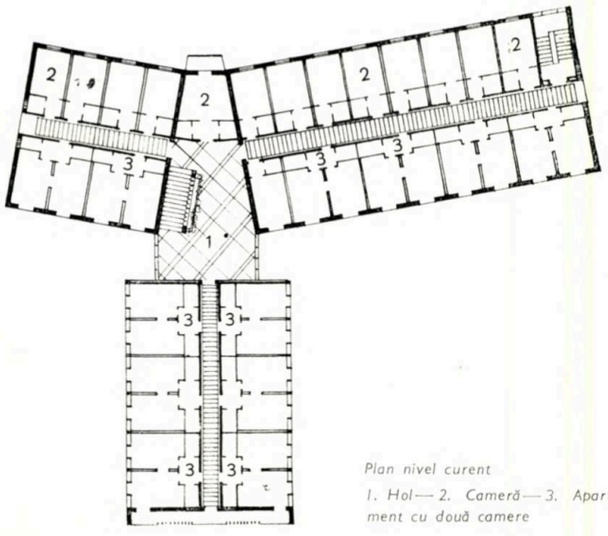

Plan nivel curent

1. Hol — 2. Cameră — 3. Apartament cu două camere

Fațada laterală — Vedere

Vedere interioară a holului

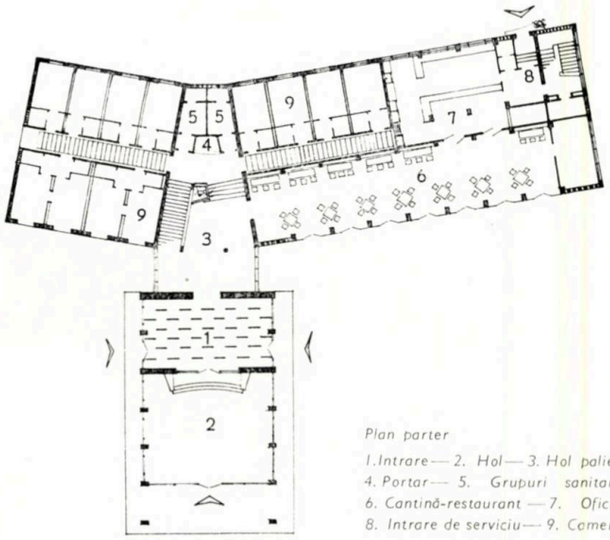

Plan parter

1. Intrare — 2. Hol — 3. Hol palier
4. Portar — 5. Grupuri sanitare
6. Cantină-restaurant — 7. Oficiu
8. Intrare de serviciu — 9. Camere

1

2

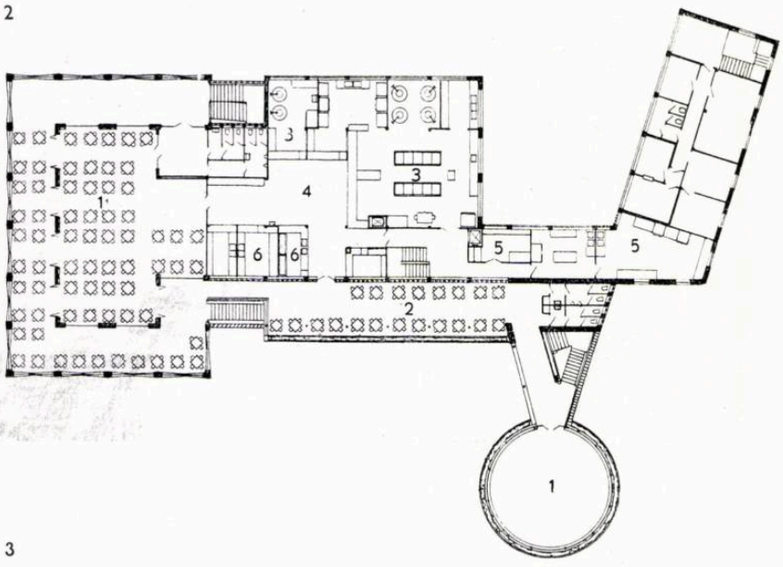

3

B L O C U L C

1 — Restaurantul — Vedere
2 — Plan etaj
1. Sală de mese — 2. Terasă acoperită — 3. Bucătării — 4. Oficiu — 5. Anexe — 6. Spălător
3 — Plan parter
1. Sală de mese — 2. Terase acoperite — 3. Bibliotecă — 4. Bucătărie — 5. Oficiu — 6. Anexe 7. Curte de serviciu — 8. Vestiare personal
4 — Detaliu de travee — Vedere, noaptea
5 — Secţiune transversală
6 — Restaurantul văzut noaptea
7 — Clubul
8 — Vedere de pe terasa restaurantului

4

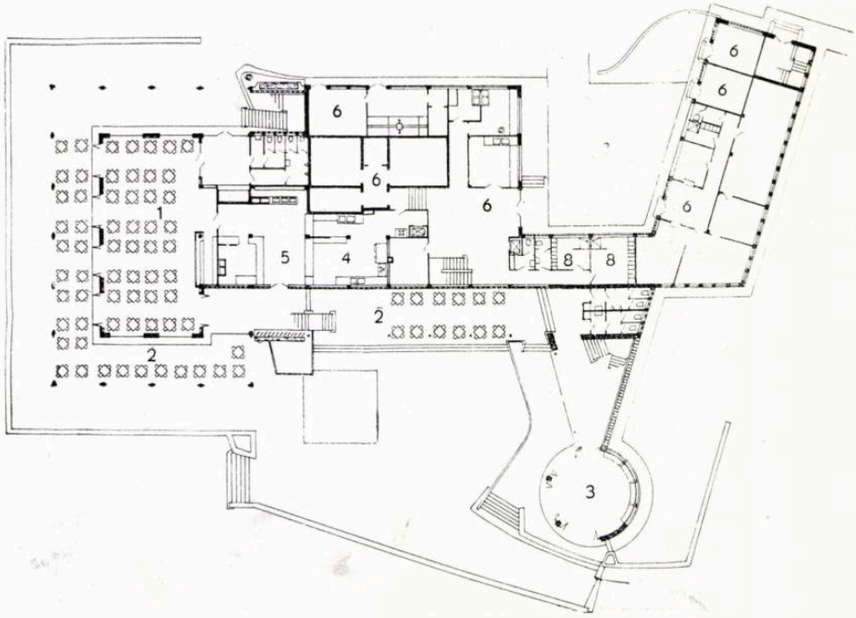

6

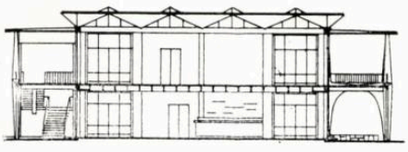

5

7

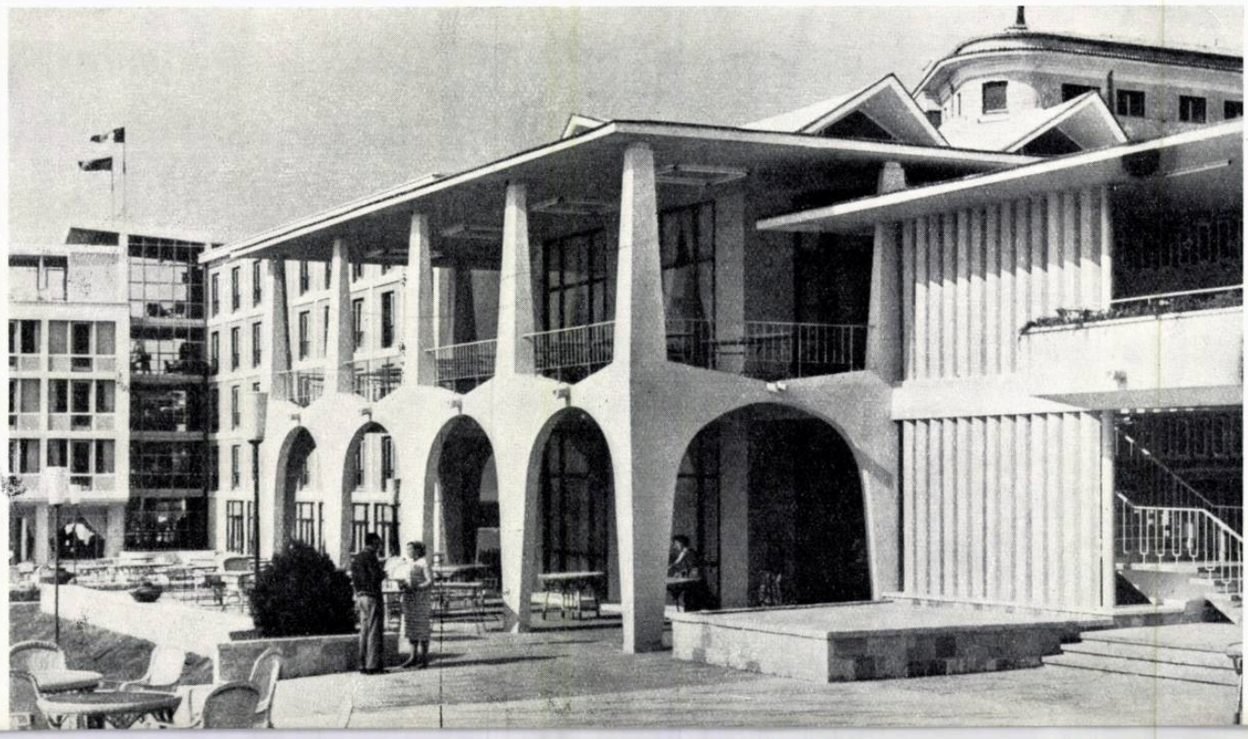

8

BLOCURILE DE LOCUINȚE

1

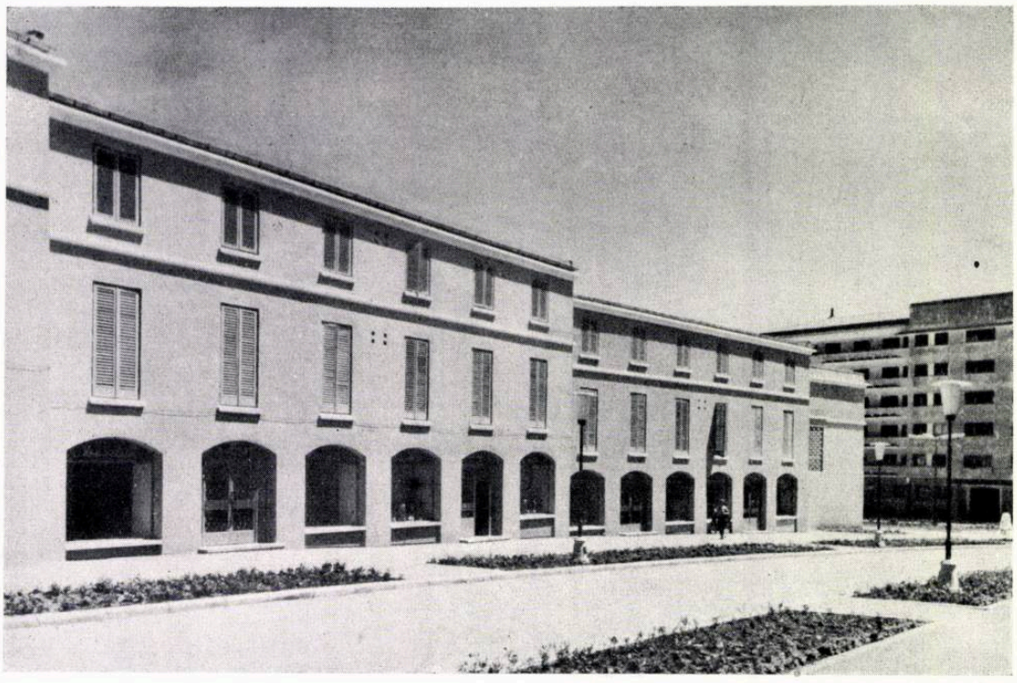

2

1 — Desfășurare
2 — Blocurile de locuințe cu magazine la parter — Vedere
3 — Vedere generală din piața nou creată
4 — Detaliu de apartament
5 — Fațada
6 — Plan etaj
7 — Plan parter

Blocul C — Restaurantul — Vedere dinspre blocul D

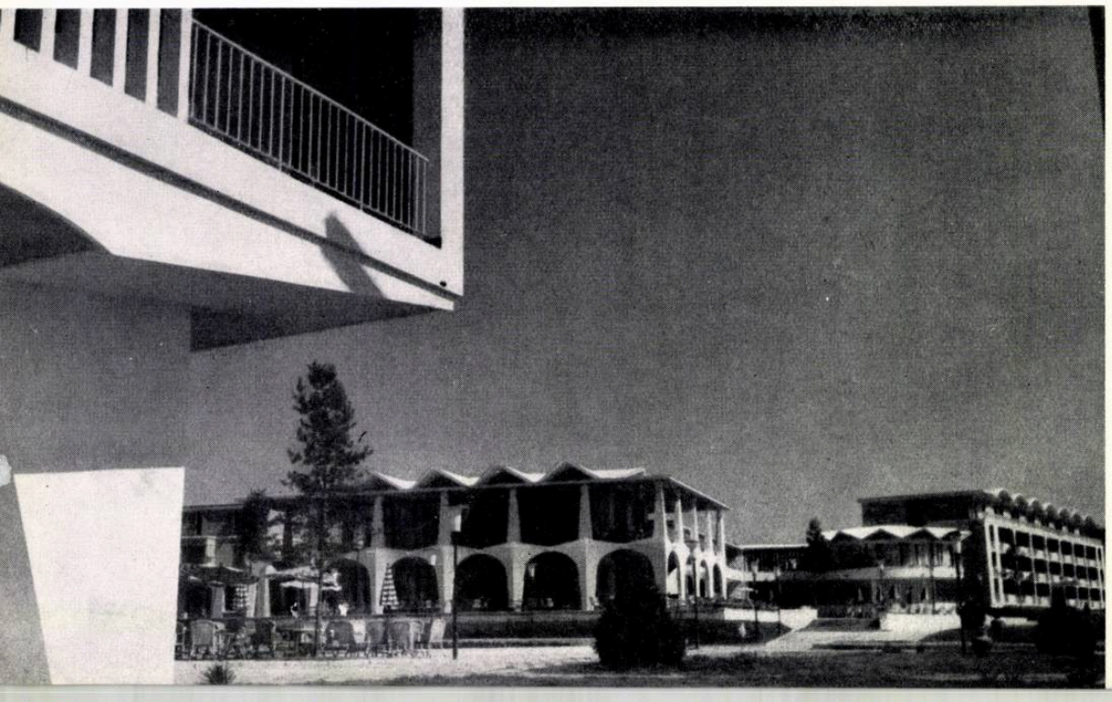

Blocul A — Vedere

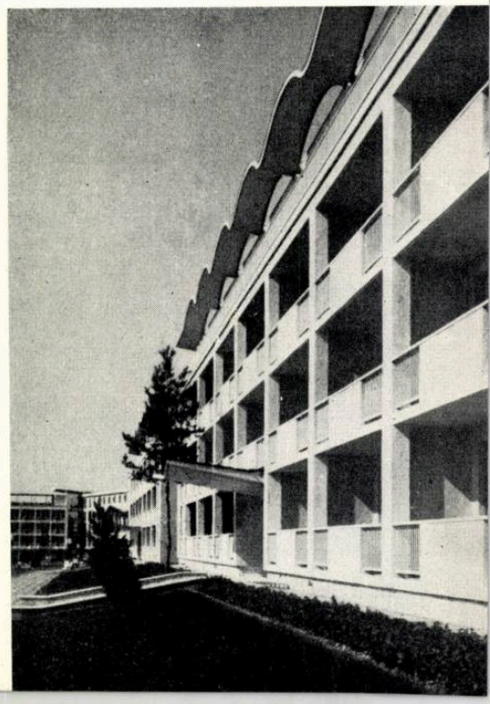

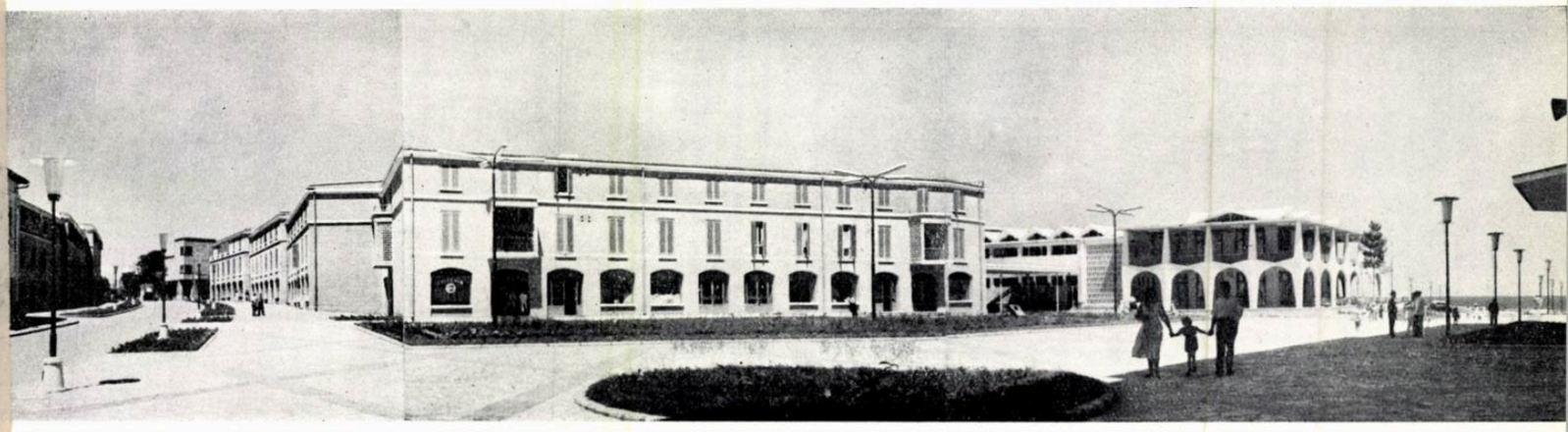

3

4

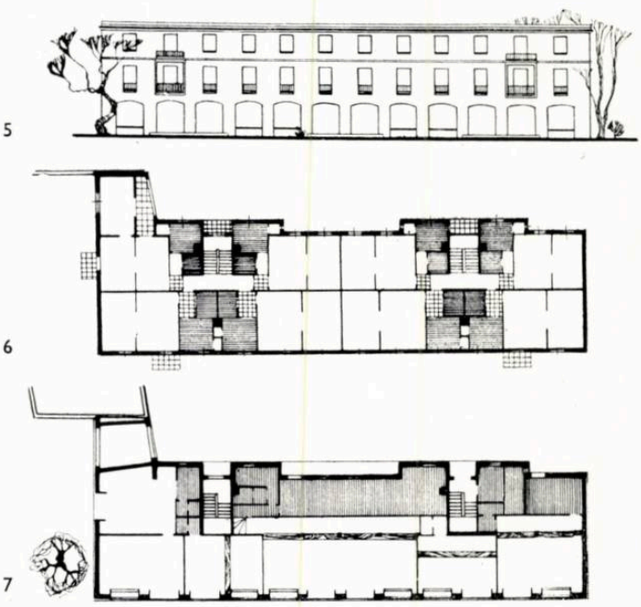

5

6

7

Blocul B — Vedere

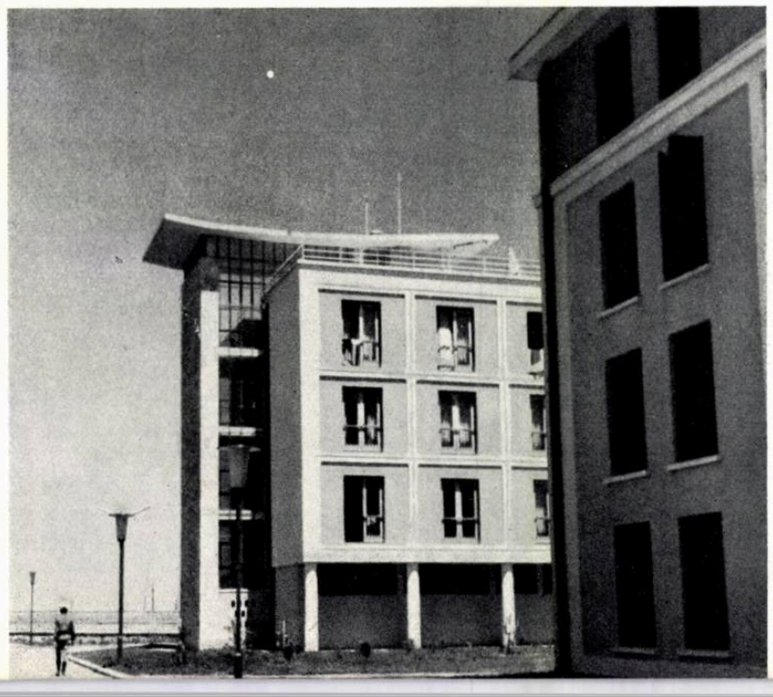

Blocul C — Clubul

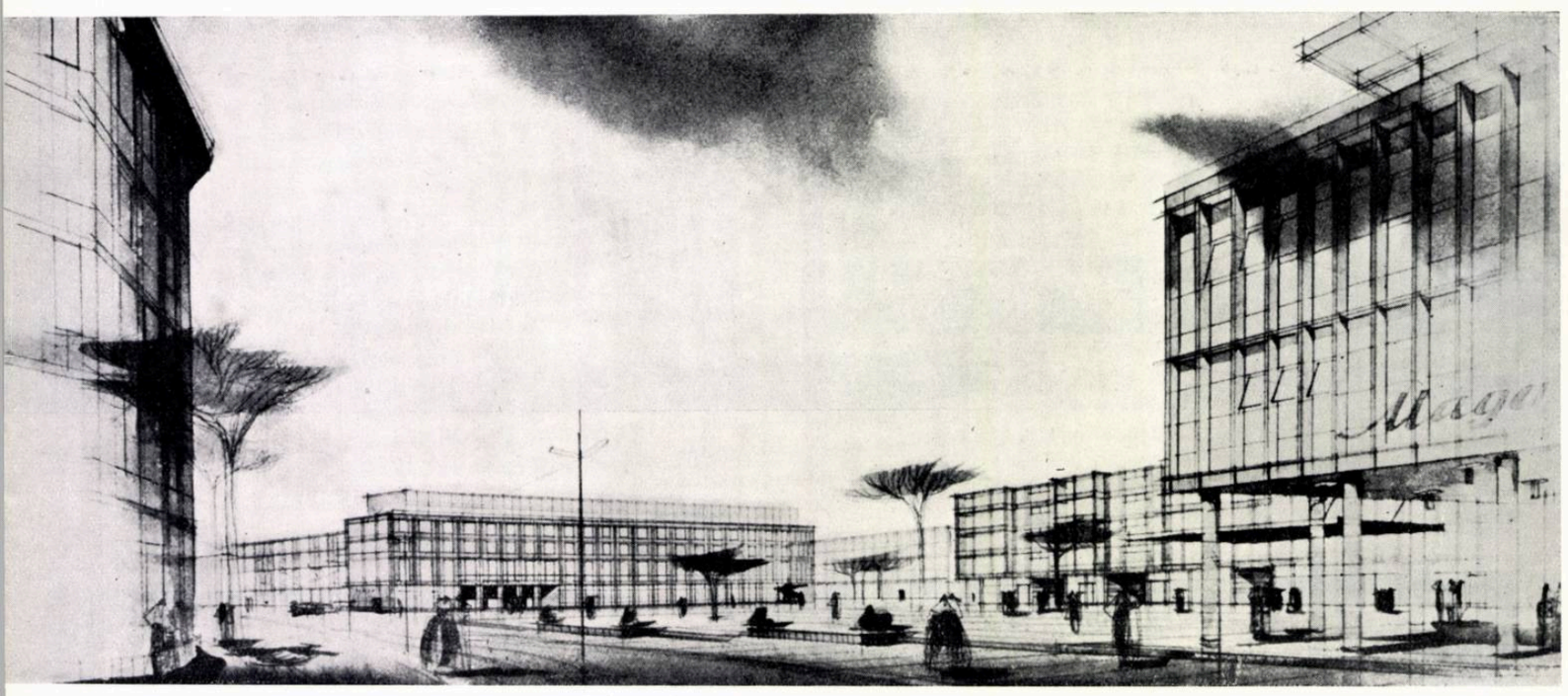

Premiul II

Arh. M. Dima

CONCURSUL PENTRU CENTRUL CIVIC AL ORAŞULUI PLOIEŞTI

Premiul II

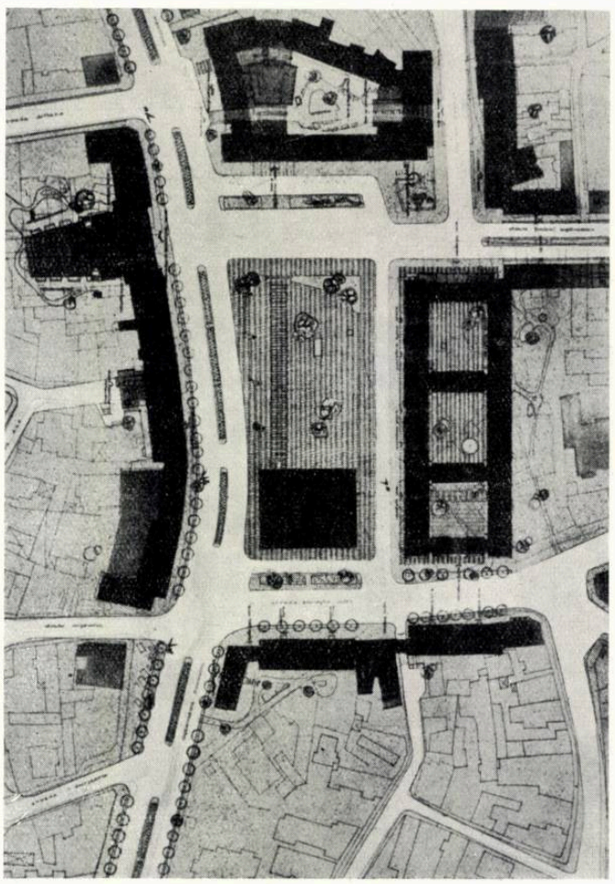

Problema reconstrucţiei socialiste a oraşelor noastre stă în permanenţă în centrul atenţiei conducerii partidului şi guvernului. Reconstrucţia oraşului Ploieşti — important centru industrial al ţării, cu un trecut glorios de luptă revoluţionară — constituie o problemă importantă şi conducătorii statului nostru au subliniat aceasta în vizita făcută în vara aceasta în oraş şi în îndrumările concrete pe care le-au dat organelor locale în această privinţă.

Astăzi, lucrările pentru construcţia centrului civic al oraşului Ploieşti sînt foarte avansate. Două laturi ale noii pieţe sînt închegate, clădirile de locuinţe fiind aproape complet construite. Pe teren a început să prindă viaţă proiectul apreciat ca cel mai bun la concursul iniţiat anul acesta de Uniunea Arhitecţilor şi Sfatul popular al oraşului Ploieşti.

Iniţiativa de a supune unor dezbateri profesionale, prin mijlocirea concursurilor de arhitectură, temele de importanţă republicană şi-a dovedit şi anul acesta însemnătatea teoretică şi practică, reprezentînd o contribuţie importantă a Uniunii Arhitecţilor la rezolvarea unor probleme concrete ale reconstrucţiei ţării.

La concursurile pentru Teatrul Naţional din Craiova şi pentru sistematizarea Pieţei Unirii din Iaşi, arhitecţii tineri, alături de cei maturi, au participat în număr remarcabil, aducînd un sprijin interesant activităţii noastre de proiectare.

Aceste întîlniri profesionale aduc şi prilejul exprimării unor criterii noi în studiu, care pot împinge mai departe, mai rapid orientarea noastră, decît reuşim uneori în cadrul formelor obişnuite de proiectare.

În acest sens, concursul pentru centrul civic Ploieşti, avînd o temă dificilă, întrunind — datorită unor condiţii obiective — un număr mai redus de participanţi, poate fi considerat un nou succes, atît prin calitatea proiectelor în concurs, cît mai ales prin admirabila suită a trecerii imediate pe teren a soluţiilor alese.

Tema concursului — elaborată pe schema studiilor realizate în Institutul I.C.S.O.R., cu îndrumarea C.S.C.A.S. — a supus pe participanţi unui sever examen, fiind supusă, la rîndul ei, unei analize din partea concurenţilor.

Această confruntare a făcut posibilă, în cadrul studiului amintit, clarificarea cîtorva elemente care nu fuseseră cuprinse în timpul proiectării şi îndrumării.

Tema fiind cunoscută, reamintesc punctele principale cerute spre rezolvare:

1. studiul secţiei ;
2. mobilarea laturilor vest, est, sud ale pieţei, incluzînd unele clădiri existente, cu blocuri de apartamente avînd la parter dotări comerciale diverse;
3. realizarea clădirii administrative a Sfatului popular;
4. magazinul universal.

PREMIUL II
Proiect cu motto 80804
Autori, arhitecții C. Săvescu, G. Cristea, R. Belea, D. Gheorghiu

Studiul centrului civic al orașului, ca dezvoltare în detaliu a planului de sistematizare întocmit în cadrul I.C.S.O.R. în atelierul arh. R. Marcus, de arhitecții Sarah Marcovici (autor), C. Săvescu (coautor), și-a propus o temă în care amplasarea clădirii administrative, Sfatul popular, pe latura est, compunea piața ca o vastă incintă a Sfatului, sprijinită pe latura nord și sud de clădiri cu apartamente de locuit, cu care se închega și frontul de vest.

Propunerea, generoasă în dezvoltarea ei, prezenta unele dificultăți de etapizare și necesita demolarea clădirii actuale a Sfatului popular.

Prin studii aprofundate, sprijinite de C.S.C.A.S., căutările s-au orientat spre actuala sistematizare, în care centrul civic realizează un cap de perspectivă pe artera de penetrație dinspre capitală, folosind o parte din clădirile existente ale Sfatului.

Această ipoteză asigură o libertate ce poate fi utilizată cu multă elasticitate în tratarea etapelor.

Într-adevăr, laturile vest și est, cu un fond existent la care se poate renunța în prima etapă, asigură de la început un front de construcții pentru blocuri de apartamente, care pot contura centrul civic, sprijinit la nord de actuala clădire a Sfatului, capabilă să asigure pentru mai mult timp funcțiunile cît și cadrul arhitectural al pieței. Pe latura de sud s-a născut în același timp necesitatea unei dotări care să echilibreze în centrul civic compoziția creată în jurul Sfatului popular. Studiul a comportat o intensă colaborare între colectivul I.C.S.O.R., C.S.C.A.S. și beneficiar, avînd un rezultat satisfăcător: cadrul temei de proiectare a concursului.

Desigur, un concurs de arhitectură poate aduce o contribuție interesantă peste studiile unui colectiv, avînd avantajul posibilităților de abordare a problemei de pe poziții mai puțin rigide.

Acesta este și considerentul pentru care C.S.C.A.S. a îndrumat studiul centrului civic către concursul care a dezvoltat studiile I.C.S.O.R.

Centrul civic care se creează în spațiul de pe artera națională spre și dinspre capitală, întretăiată pe o latură de comunicația cu Gara de

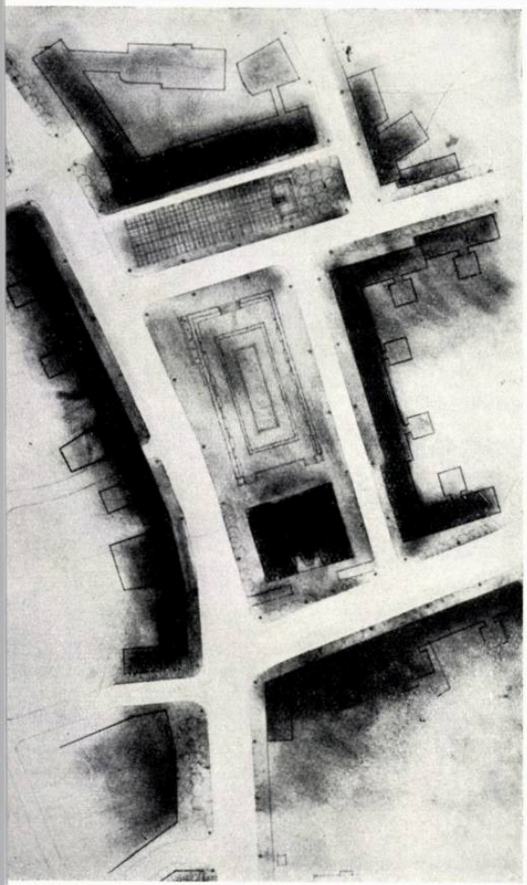

PREMIUL III ex aequo. Proiect cu motto 85375
Autori, arhitecții P. Miclescu, T. Evolceanu

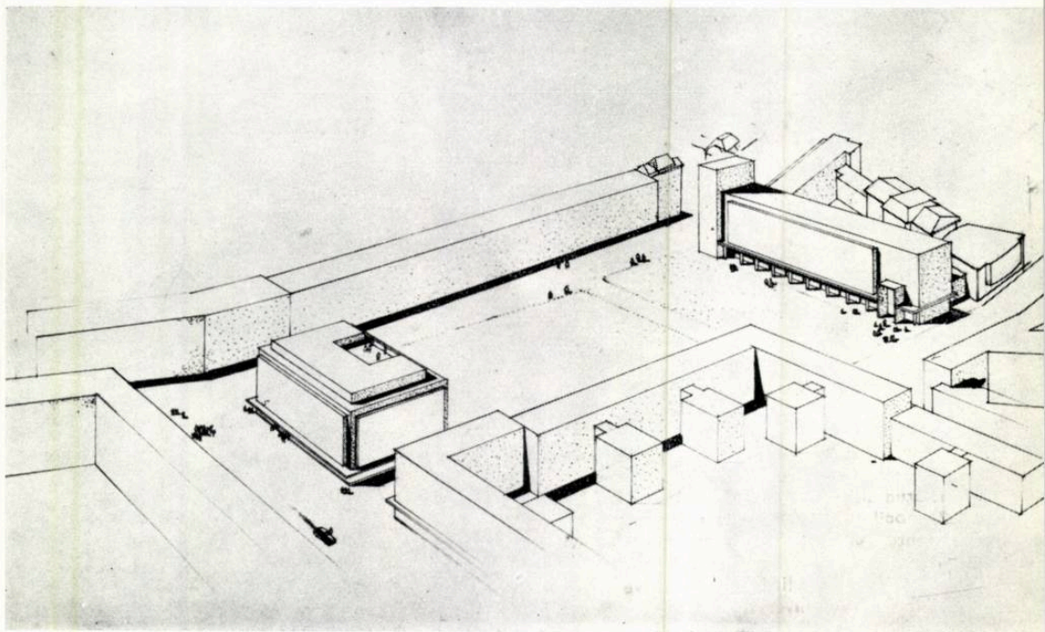

PREMIUL III ex aequo. Proiect cu motto 12121
Autori, arhitecții V. Aslan, L. Strulovici

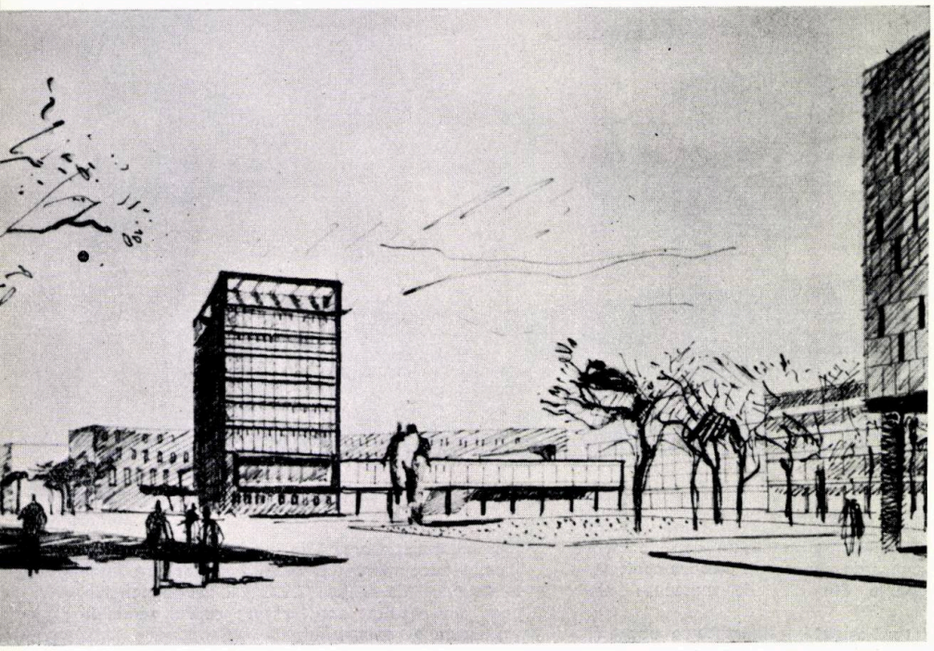

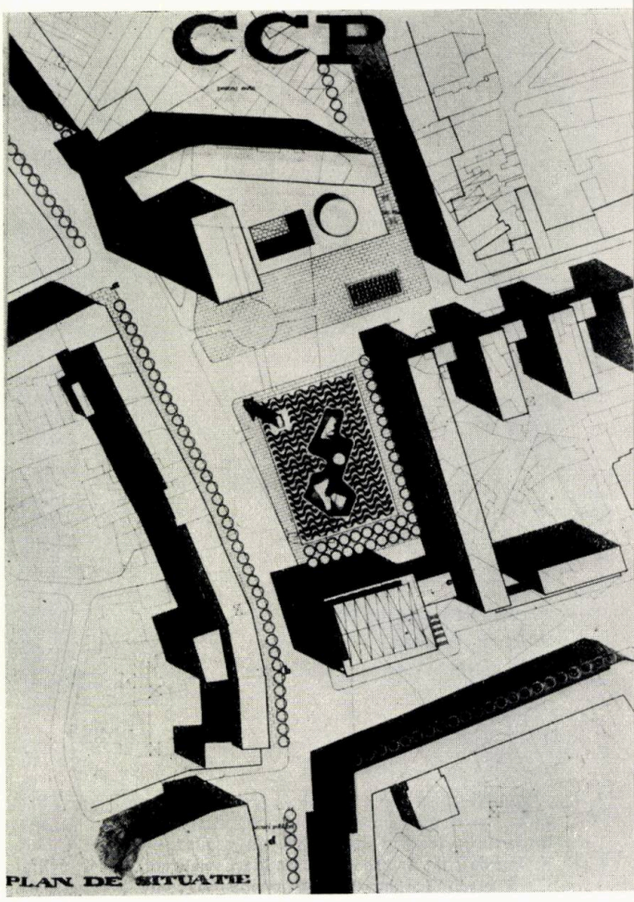

MENȚIUNE ex aequo. Proiect cu motto 23754
Autori, arhitecții Doina Chituc, Șefchi Lutfi Said

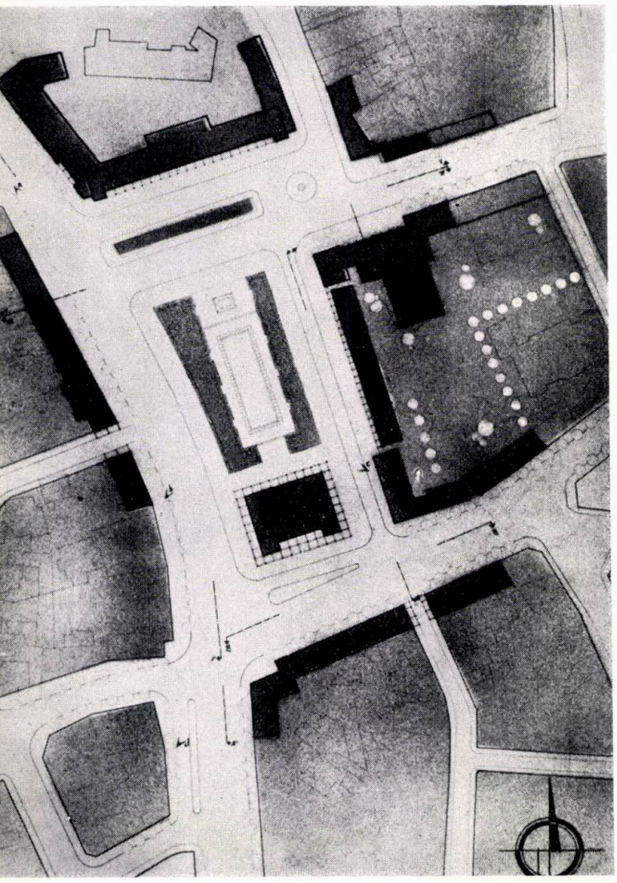

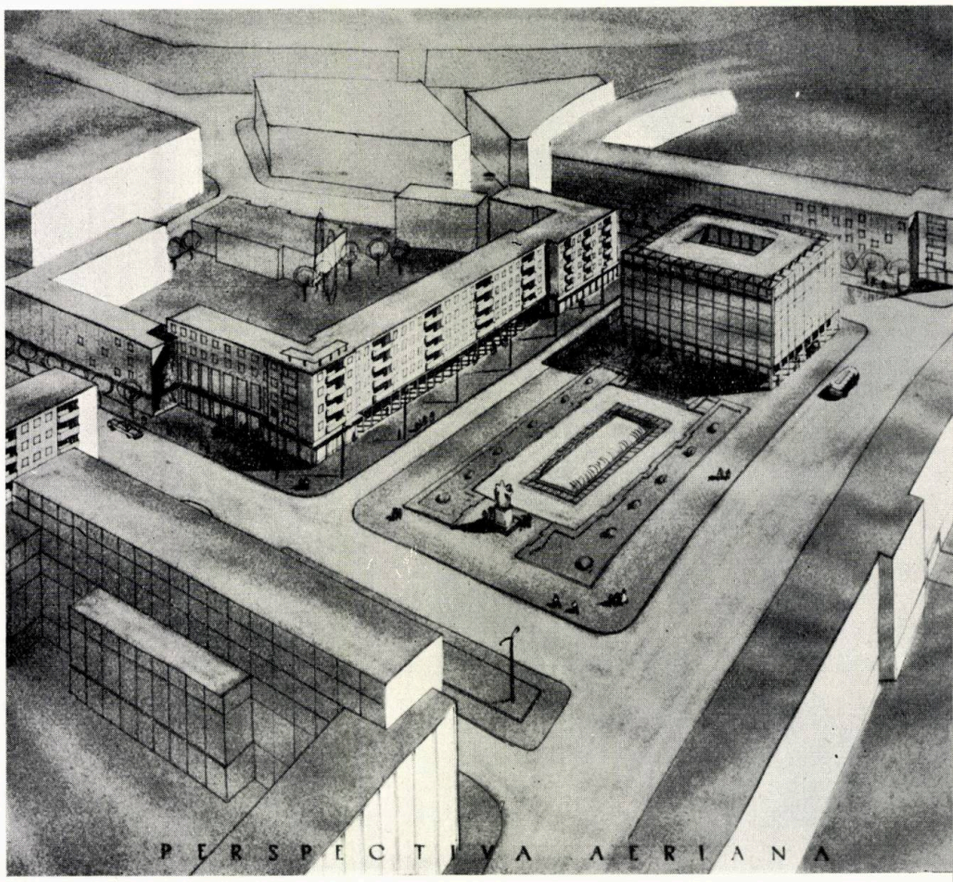

Vest, trebuie să întrunească în studiu calități specifice pentru fiecare dintre obiectivele arătate.

Nu se poate considera ca un avantaj prealabila schemă avizată, căci tocmai aceasta a impus o grijă suplimentară, care însă s-a dovedit creatoare, concurenții abordînd tema de pe poziții realiste, ce s-au dovedit utile în momentul neașteptat de rapid de realizare pe teren.

Rezultatul concursului este cunoscut.

Juriul a făcut aprecieri pe baza unor criterii stabilite în unanimitate, care au fost cunoscute cu prilejul expunerii ce a avut loc la Ploiești la 5 iunie a.c. în ședința organizată de U.A.

Cele ce urmează pot fi considerate ca aprecieri personale, care, fără a fi diferite de cele ale juriului din care am făcut parte, nu îl angajează.

Desigur, tema concursului nu putea să infirme studiile I.C.S.O.R. avizate de C.S.C.A.S.; totuși, consider ca o lipsă a ei faptul că le subliniază prea viguros, restrîngînd orizontul propunerilor.

Apoi, înglobarea atîtor subiecte într-o singură temă împingea la un studiu oarecum general al obiectivelor.

Rigurozitatea temei a mărit prudența participanților rămași în concurs.

Atenția temei s-a distribuit uniform asupra tuturor punctelor, cerînd aprofundări, desigur, asupra locuințelor, lăsînd totuși neclară problema fondului existent în spatele pereților pieței.

Cu toată atenția pentru amănunt, cred că nu a insistat suficient și asupra punctului de pătrundere dinspre sud, lăsînd neclară ideea trecerii de la suita pregătitoare, creată de artera dinspre Gara de Sud, și debușarea în piața ce se creează.

De asemenea, insistența asupra unor clădiri de pe frontul de vest nu a fost suficient controlată, creînd concurenților dificultăți, pe care concursul în sine le-a infirmat.

În ceea ce privește orientarea temei spre rezolvarea realistă a problemei, ținînd seama de importanța criteriilor de economie, este un fapt pozitiv, care de altfel și-a dat roade, așa cum am mai spus.

Proiectele în concurs, făcînd față cu dificultăți solicitării masive de lucru, au avut forța, totuși, să aducă idei noi.

Printre cele mai interesante, socotesc propunerile proiectului nr. 5 — colectiv arh. Constantin Săvescu și nr. 7 — colectiv arh. Victor Aslan.

Proiectul nr. 5 încearcă să mobileze piața cu intensitate, utilizînd terenul și în adîncime, prin realizarea unor incinte interioare pe latura de est, unde fronturile capătă astfel o desfășurare justificată pentru centrul orașului.

Aceasta aduce o sporire considerabilă a numărului de apartamente, satisfăcînd economia ansamblului.

În același timp, la parter, dotările comerciale judicios alese ca specific, întregesc o dată mai mult principiul adoptat.

În privința inconvenientelor parțiale de orientare, acestea pot fi preluate cu secții tip adecvate, care nu scad economicitatea pe ansamblu a soluției prin introducerea unui tronson de tip diferit. Tipurile de apartamente folosite, cît și secțiile, sînt cunoscute din proiectarea institutelor noastre.

Înglobarea fondului existent a găsit bune rezolvări; de exemplu, latura de est cu Banca de Investiții.

Frontul de vest intervine cu secții cu apartamente, avînd bucătăriile dispuse pe curte de lumină și ventilație.

Desigur, această rezolvare este cunoscută prin economicitate; totuși ea nu se bucură de încrederea deplină în buna ei funcționare. Pe această latură a fost inclusă și clădirea cinematografului, obținîndu-se o bună rezolvare urbanistică prin rolul pe care îl preia clădirea mai dezvoltată în înălțime. În același front, restaurantul își găsește locul cel mai potrivit în pereții pieței. Întregul parter a fost obiectul unui studiu atent, cu rezultate pe aceeași măsură. Clădirea magazinului universal este judicios proporționată față de ansamblu și cu o tratare arhitecturală realistă. Compoziția planurilor am găsit-o poate ca fiind cea mai realizată. Sfatul popular este compus în condițiile programului, rezolvînd bine funcțiunea celor două mari unități. Se remarcă de asemenea utilizarea fondului existent. Am găsit interesantă și incinta interioară.

În exterior, clădirea este proporționată corect în raport cu piața.

Poate tratarea arhitectonică nu exprimă convingător funcția pe care clădirea trebuie s-o dețină în ansamblu.

Tocmai această temă este cu totul interesant reluată de proiectul nr. 7, unde Sfatul popular, compus vertical, reușește să creeze ansamblului o dominantă valoroasă.

Posibilitatea de realizare în această propunere necesită desigur aprofundarea studiului privind utilizarea clădirii existente, care va fi cu mult restructurată.

Curtea de onoare creată în incinta Sfatului poate oferi de asemenea prilejul unor interesante realizări arhitecturale.

Atrage atenția și propunerea în care magazinul universal devine frontul de sud al pieței, prin amplasarea restaurantului. Poate această separare îndrăzneață a spațiului este creatoare, deși necesita unele sacrificii, prin introducerea dependințelor restaurantului în corpul de clădire cu apartamente.

Pe lîngă unele soluții mai puțin realizate în studiul parterului, ca intrarea cinematografului sau lipsa unor dotări pentru magazine, cît și fragmentarea acestora în front, proiectul are bune rezolvări, atît pentru secția tip, cît și pentru modul de folosire în fronturile pieței.

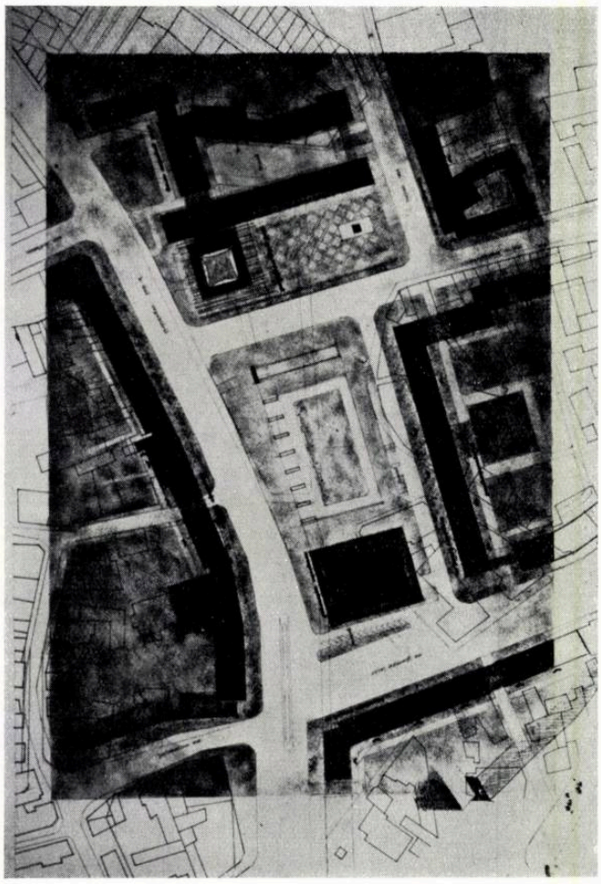

MENȚIUNE ex aequo. Proiect cu motto 81425
Autori, arhitecții R. Cosma, D. Ioanovici, M. Stănescu

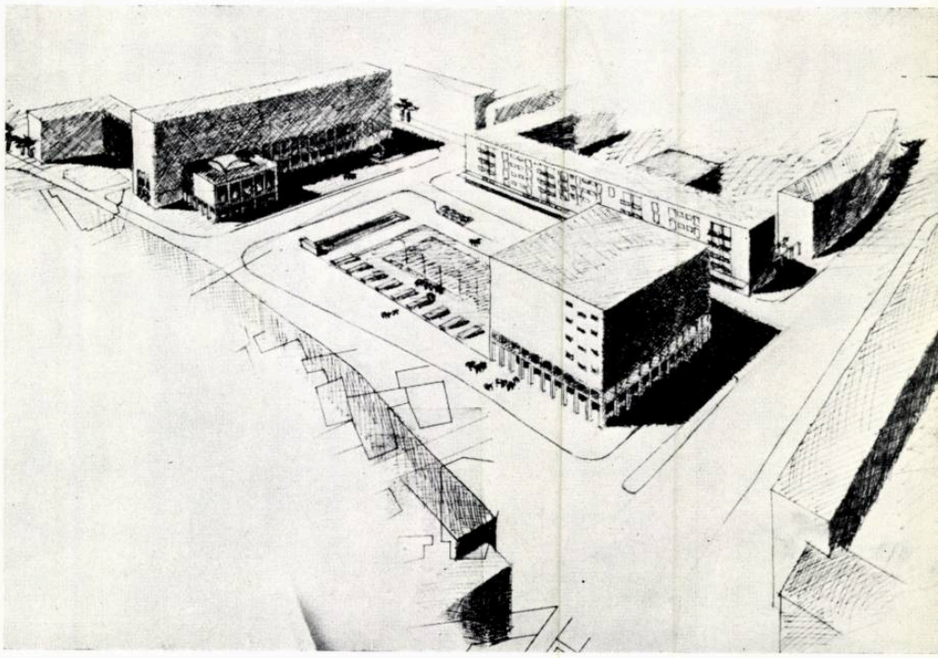

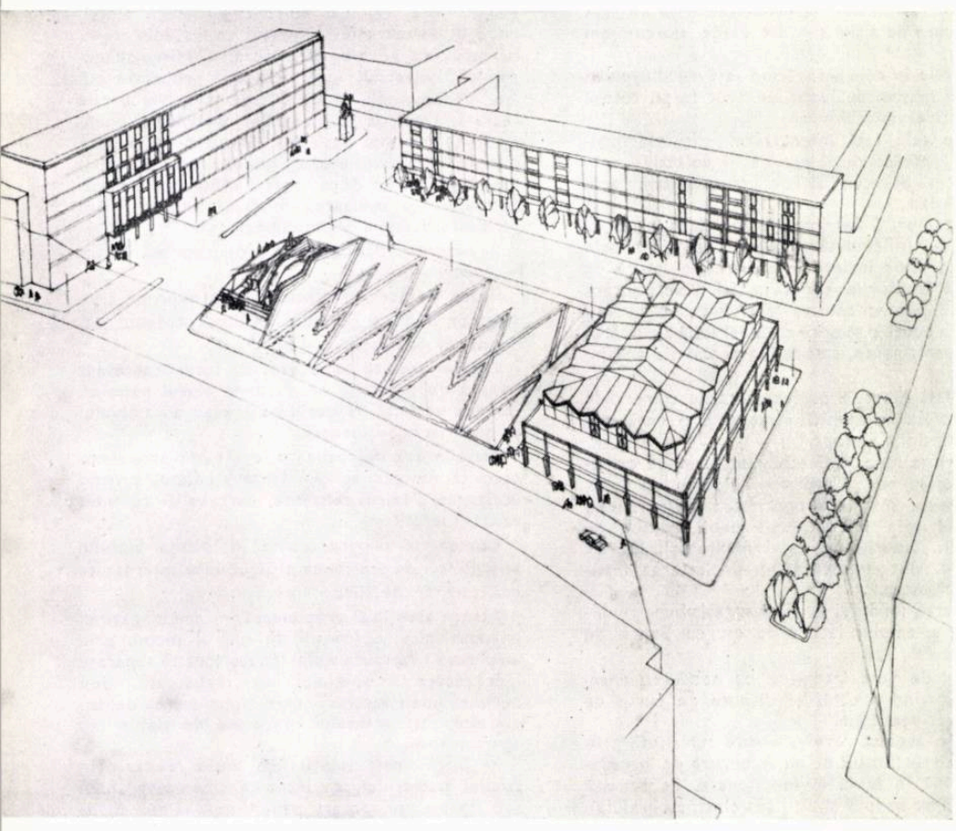

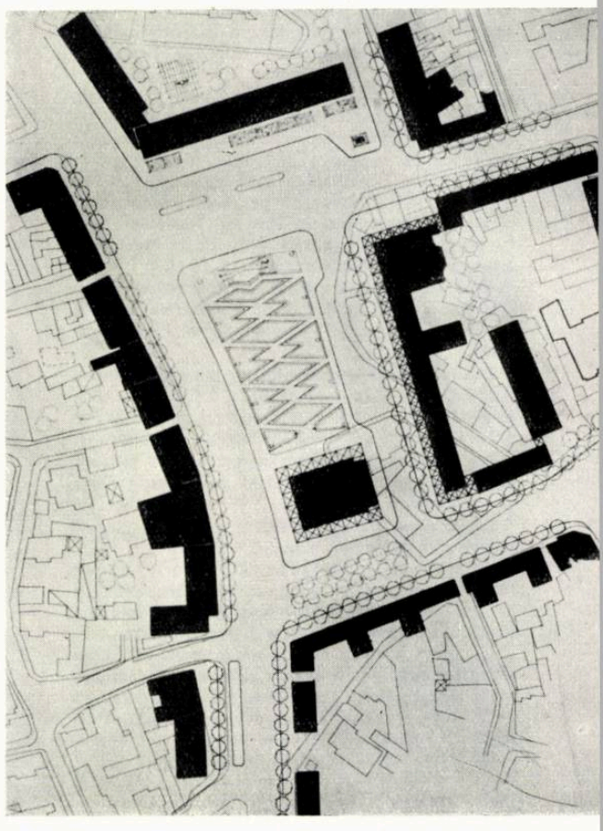

1 2

Aceleaşi calităţi în privinţa secţiei tip le prezintă şi proiectul nr. 6 — colectiv Evolceanu-Miclescu. Această reuşită parţială nu s-a continuat la acelaşi nivel şi în studiul fronturilor la faţade. Această preocupare a scăzut poate mai mult la studiul pentru Sfatul popular, ale cărui faţade nu exprimă valoarea cerută în ansamblu pentru această clădire. Desigur, personalitatea colectivelor s-a manifestat diferit în studiu, aducînd fiecare, totuşi, o contribuţie de care se poate ţine seama în dezvoltarea studiului.

Unele dintre colective au prelucrat mai activ datele temei, altele au ales calea unei interpretări de fidelitate. Astfel, proiectele nr. 4 şi nr. 2, elaborate de colectivul arh. I. Bălănescu au căutat rezolvarea temei folosind premise aproape similare, diferenţiindu-se doar prin elemente de tonalitate şi nu de registru, cum era de aşteptat.

Proiectul nr. 2 ridică o problemă interesantă prin secţia tip aleasă.

Desigur, secţia cu trei apartamente la o

4

1 — 2 — MENŢIUNE ex aequo.
Proiect cu motto 52718. Autor, arh. Alexandra Florian
3 — 4 — MENŢIUNE ex aequo. Proiect cu motto 30303
Autori, arhitecţii I. Bălănescu, Adriana Ciortan, Mircea Enescu, Mihai Enescu, P. Focşa, Liliana Focşa, D. Papaconstantin
5 — 6 — MENŢIUNE ex aequo. Proiect cu motto 07770
Autori, arhitecţii I. Bălănescu, Adriana Ciortan, Mircea Enescu, Mihai Enescu, P. Focşa, Liliana Focşa, D. Papaconstantin

3

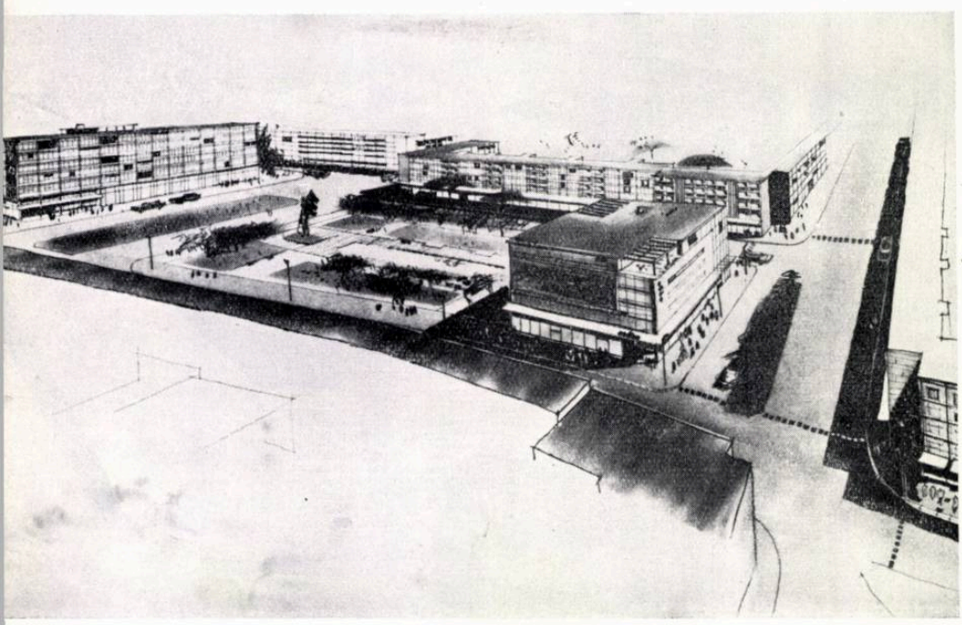

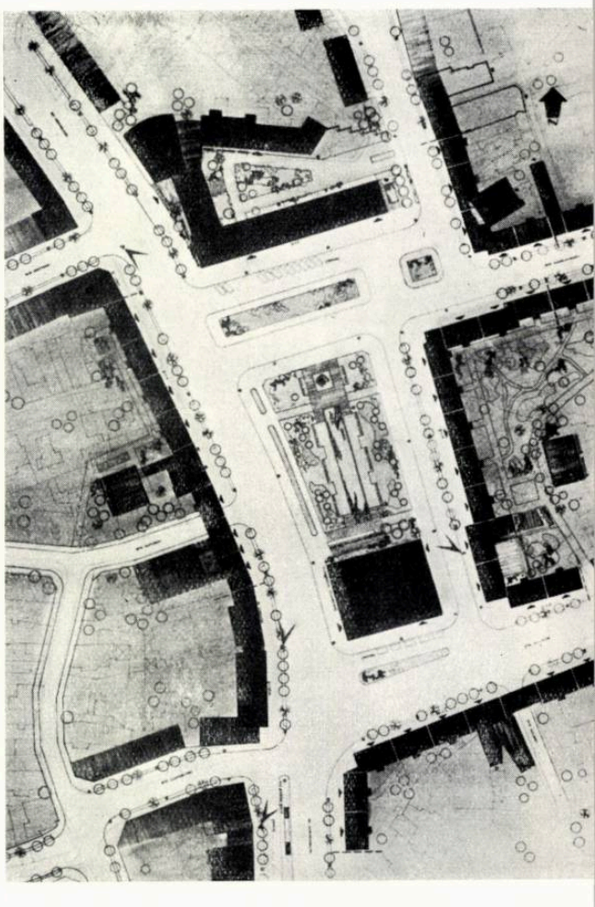

scară poate fi considerată mai confortabilă în privința orientărilor, a folosirii pieselor comune etc.

Dar în același timp ea cere sacrificii de economie importante în ocuparea frontului și fragmentarea spațiului comercial la parter, dispus pe frontul unei piețe de importanța unui centru civic.

Proiectanții au ales o secție cu bune calități în condițiile amplasării într-un cartier sau cvartal de locuințe, dar mai puțin avantajoasă în cazul de care ne ocupăm.

Desigur, problema secțiilor tip, deși profund analizată la noi și pretutindeni, lasă încă numeroase posibilități de studiu, și căutările pe această cale pot aduce elemente de confort sporite.

Este cazul proiectului nr. 3 — autor arh. Sanda Florian. Tot aici găsim și o interesantă tratare pentru partere cu portice, care îmbogățesc posibilitățile aspectului plastic al compoziției. Studiul nu s-a menținut, cred, unitar, acceptînd pentru arhitectura magazinului universal o exprimare cu un caracter orientat spre industrial, în opoziție cu tema de compoziție a Sfatului, a cărui fațadă este judicios realizată.

Studiul fațadelor a preocupat în mod diferit pe concurenți, unii acordîndu-le o atenție deosebită în desen.

Proiectul nr. 1 — colectiv arh. Radu Cosma — insistă mai ales asupra blocurilor de locuințe.

Cred totuși că împotriva unei expresii grafice de calitate, ritmul de alternare a loggiilor nu se realizează în întregime pe măsura intențiilor.

Inconsecvențe în compoziția parterului se remarcă prin prevederea de accese la scările apartamentelor, atît prin front, cît și prin cvartal.

Nehotărîre se observă și în propunerea pentru magazinul universal, care concurează prin volum și tratare arhitectonică, clădirea Sfatului popular.

În sfîrșit, un proiect unitar, dar poate prea egal în studiul compoziției de plan și expresie, este al colectivului arh. Doina Chituc.

Se găsesc cîteva rezolvări judicioase pentru secția tip cu elemente de confort satisfăcătoare, cu posibilități bune de mobilare a pereților, dar cu calități economice mai reduse.

Înglobarea fondului existent uneori nu este bine stăpînită; de exemplu, pe frontul de vest, Banca de Investiții.

Sfatul popular, cu exprimare exterioară susținută, nu-și găsește în compoziția planurilor aceeași valoare.

Analiza soluțiilor propuse de concurenți ne arată o bună calitate, prin faptul de a confirma unele ipoteze ale temei, cît și de a infirma altele sau a cere încă reflectare.

Astfel, în privința folosirii fondului existent pe frontul de vest, concurenții, în unanimitate, au demonstrat necesitatea demolării blocului « Confecția ».

Dezvoltarea clădirii Sfatului popular pe latura de nord a clarificat discuția, cred, în privința unor variante de studiu anterioare concursului, unde se propunea amplasarea acestuia pe latura de est.

Etapele de realizare a viitorului centru civic nu puteau fi abordate decît pe criterii realiste, și în situația existentă centrul se poate închega pe laturile importante est-vest-sud, fără a fi stînjenite de prezența poate chiar mai îndelungată a clădirii actualului Sfat popular.

O problemă încă deschisă este prezența magazinului universal.

Proiectele prezente în concurs, conformîndu-se temei, n-au putut încerca studii și cu premisa eliminării lui din centrul civic. Mă așteptam ca proiectul nr. 4 sau nr. 2 al colectivului arh. Ion Bălănescu să abordeze studiul pe ipoteze diferite de cele limitative ale temei, chiar cu riscul neconcordanței cu aceasta.

Contribuția unei idei noi nu era lipsită de importanță și poate merita chiar un sacrificiu.

Dar rezolvarea acestei discuții o va aduce chiar viitorul apropiat, cînd existența fronturilor închegate va ajuta la clarificarea numeroaselor observații.

În amănunt, proiectele au dat dovadă de o aprofundată analiză a tuturor obiectivelor, fără a fi scutite și de prezența unor deficiențe pe care le atribui timpului redus de studiu.

Neconcordanțe depline între planuri de nivel, fațade și secțiuni, cît și o anumită superficialitate în rezolvarea tehnică a unor anexe etc.

În sfîrșit, prezentarea proiectelor a arătat o diferențiere ce nu poate fi pusă numai în seama timpului și a cantității de lucru, cît a diferenței de cultură grafică.

S-au făcut remarcate forme de expresie uneori facile, uneori formaliste, în general deservind valoarea studiului.

Cu toate acestea, se poate considera ca pozitiv aportul adus de concurs, valorificînd unele date ale temei, demonstrînd carența altora.

*

Sarcina de a construi centrul civic chiar în acest an a dat concursului satisfacția verificării pe teren a ipotezelor propuse în studiu.

Dezvoltarea studiului pentru faza de execuție a ținut seama de propunerile concursului, împletind calitățile proiectelor premiate.

În acest moment, frontul de vest este complet încheiat cu blocuri compuse pe traveea de 3,50 m.

Apartamentele cu 2 și 3 camere, spațioase și bine luminate, sînt în finisaj, și în curînd se vor da în folosință primele apartamente — în număr de 40 din totalul de 280 atacate pe acest front.

Pe latura de est sînt în faza de a intra în finisaj alte 162 de apartamente, care împreună cu etapa a II-a din frontul de vest va însuma 752 de apartamente.

Proiectele întocmite au folosit ideea construirii intense și pe latura de vest, prin adăugarea pe latura opusă pieței a unor blocuri punct, cu accesul la jumătate de palier din scara tronsoanelor folosite pentru front. Soluție economică, atît prin utilizarea intensă a terenului, cît și prin repartizarea pieselor comune la mai multe apartamente.

Apartamentele sînt înzestrate cu dependințe confortabile, care au ridicat în bună măsură confortul indicat în unele secții prezentate în concurs.

În ceea ce privește dezvoltarea în etapele următoare, centrul civic închegat cu actualele fronturi oferă de pe acum posibilitatea unor analize mai temeinice în ceea ce privește amplasarea magazinului universal, ceea ce va da posibilitatea adoptării celei mai bune soluții.

Șantierul constituie obiectul de atracție și mîndrie al localnicilor, ce-și văd îndeplinite dorințele de a avea un centru civic corespunzător cu valoarea orașului Ploiești.

Desigur, nu putem fi decît bucuroși că asistăm la realizarea acestui mare ansamblu într-un ritm de succesiune de la concurs la concretizare, pe care nici dorințele noastre avîntate nu îl imagina.

5 6

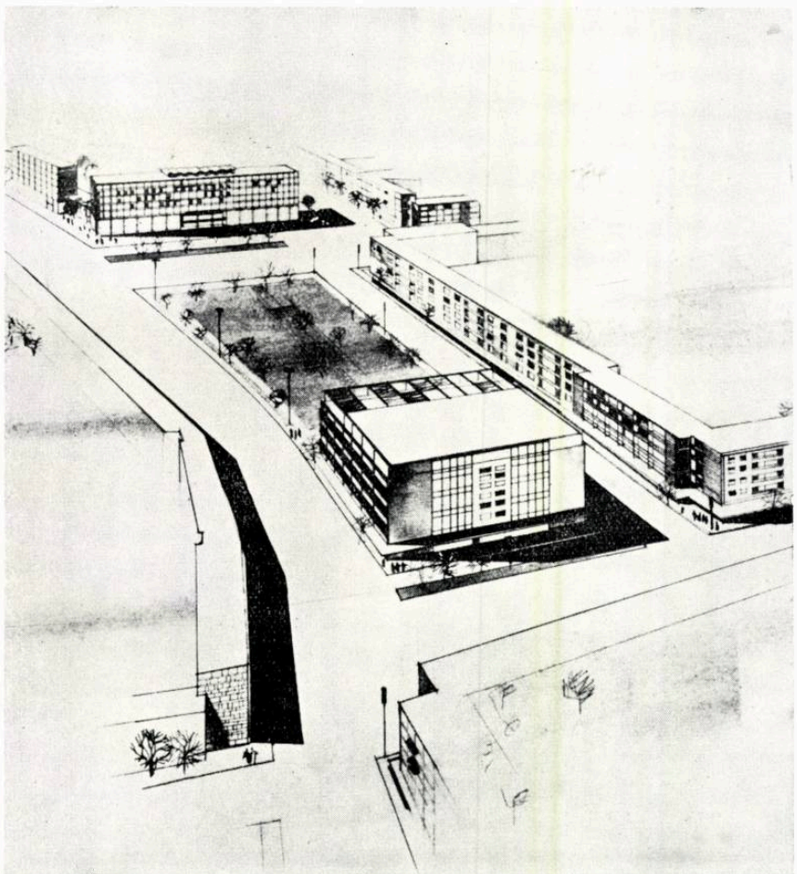

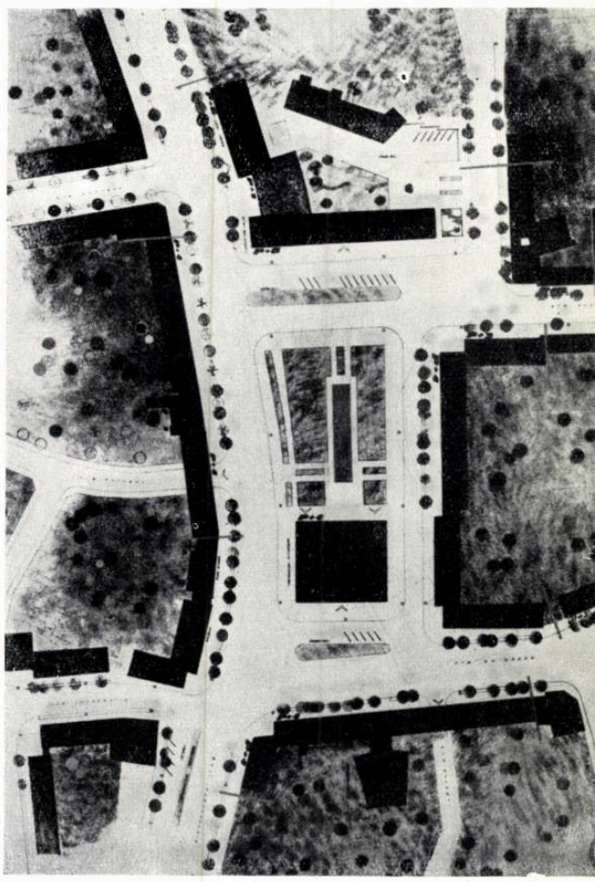

Desfășurare spre șoseaua națională București—Ploiești

Conf. arh. M. Alifanti, arh. Gh. Pavlu, arh. M. Caffé

CARTIERUL DE LOCUINȚE BĂNEASA

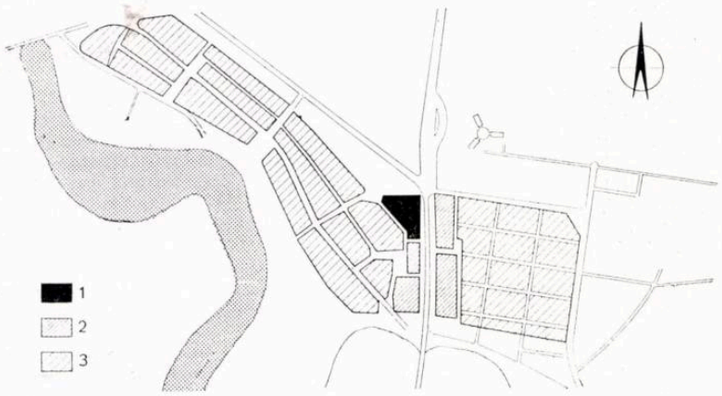

Plan de sistematizare a comunei Băneasa
1. Cvartalul recent construit — 2. Etapa următoare — 3. Etape viitoare

Autori, prof. arh. O. DOICESCU, arh. M. CALINOVSCHI
Coautori, arh. P. SVOBODA, arh. FLORICA IONESCU
Institutul Proiect-București

Vedere din interiorul cvartalului

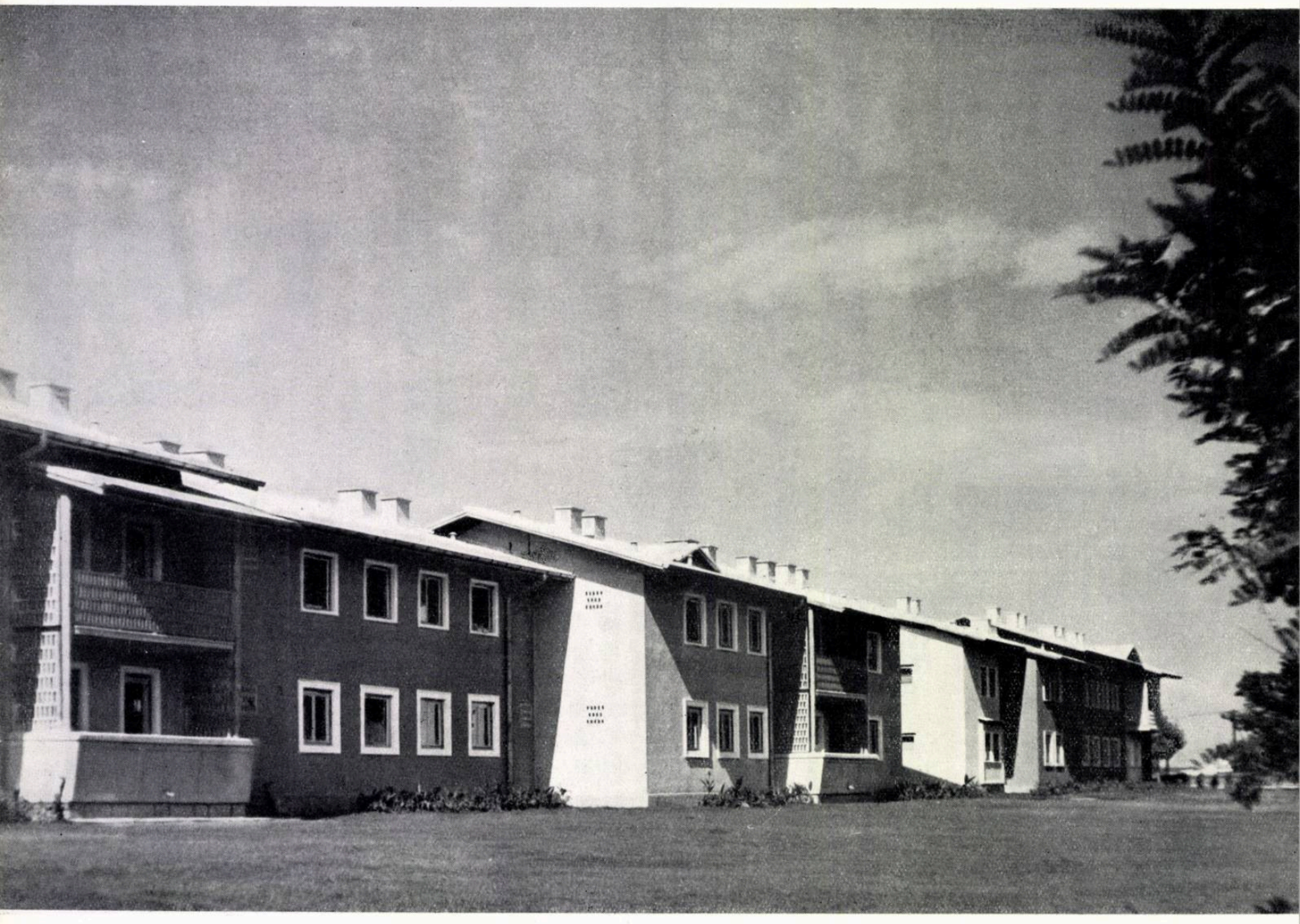

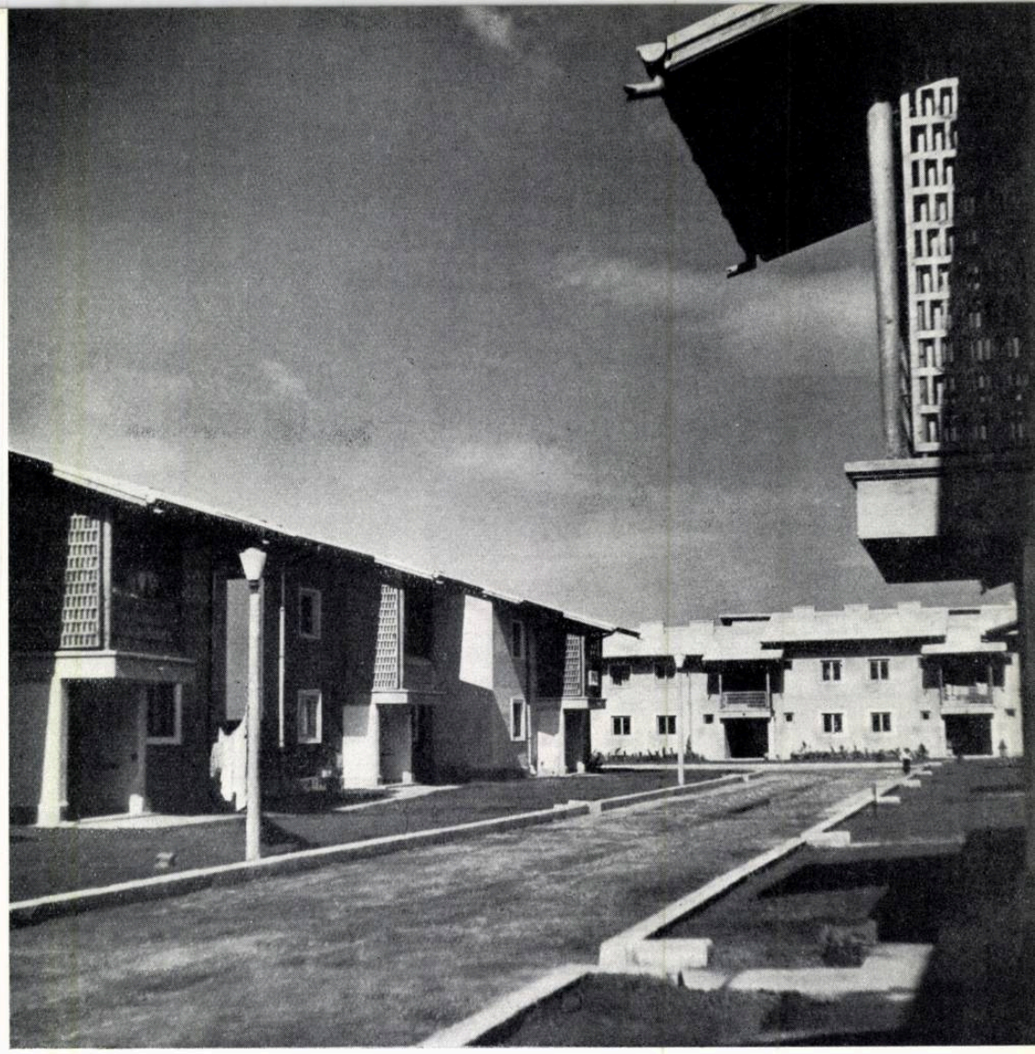

Vedere din interiorul cvartalului

Realizarea ansamblului de locuințe din apropierea aeroportului Băneasa face parte din marea acțiune de ridicare a nivelului de trai pe care partidul și guvernul o duc în permanență. Peste 100 de familii au căpătat locuințe într-una dintre cele mai frumoase zone ale orașului. Aceste locuințe alcătuiesc un ansamblu pitoresc, intim, dotat cu plantații și alei, cu instalații edilitare, cuprinzînd apartamente al căror confort, fără a fi cel mai ridicat, este mult superior condițiilor generale de locuire pe care regimul burghezo-moșieresc l-a lăsat drept moștenire clasei muncitoare. Amplasarea acestui ansamblu la intrarea în oraș face să dispară aspectele de terenuri virane și cocioabele de mizerie, rămase din trecut în toate zonele periferice ale capitalei.

Mica grupare de locuințe de la Băneasa reprezintă o încercare de ordonare a fronturilor drumului de penetrație în oraș, de la nord.

Tema — elaborată în septembrie 1958 — a avut date precise: costul unui apartament de 30 m² sub 35 000 lei, înălțimea maximă a construcțiilor 6,50—7,00 m, impusă de servitutile aeroportului.

Șoseaua de la Otopeni pînă la piața Victoriei, este abundent plantată, are curbe și denivelări în dreptul lacurilor Colentinei, păstrează un caracter pitoresc pînă la fîntîna Miorița, de unde plantația se ordonează și se axează cu rigurozitate pînă în piața Victoriei. Autorii proiectului au considerat piața Mioriței drept intrarea propriu-zisă în oraș, pornind de la constatarea că regimul de construcție pînă la această piață este cu puține niveluri și în spatele unei plantații abundente, și de la faptul că pe marginea șoselei, în satul Băneasa, sînt cîteva case bune, care ar mai putea servi încă multă vreme și a căror aliniere față de șosea nu este riguroasă.

În aceste condiții, autorii au gîndit înfățișarea viitoare a fronturilor ca o aliniere liberă, în fața căreia o plantație bine gîndită și stăpînită ar putea ordona fronturile șoselei.

S-au proiectat secții tip compuse din grupări de 2 apartamente la palier. Apartamentele cu o cameră, dotate cu nișă, au aria locuibilă de 24 m², iar apartamentele cu 2 camere au aria locuibilă de 31 m².

În dispoziția în plan a fiecărui apartament există o cameră mai mare, în care paturile își găsesc un loc fix în nișă, fiind astfel izolate de fluxul general de circulație al utilizării de peste

Plan de situație al cvartalului recent construit

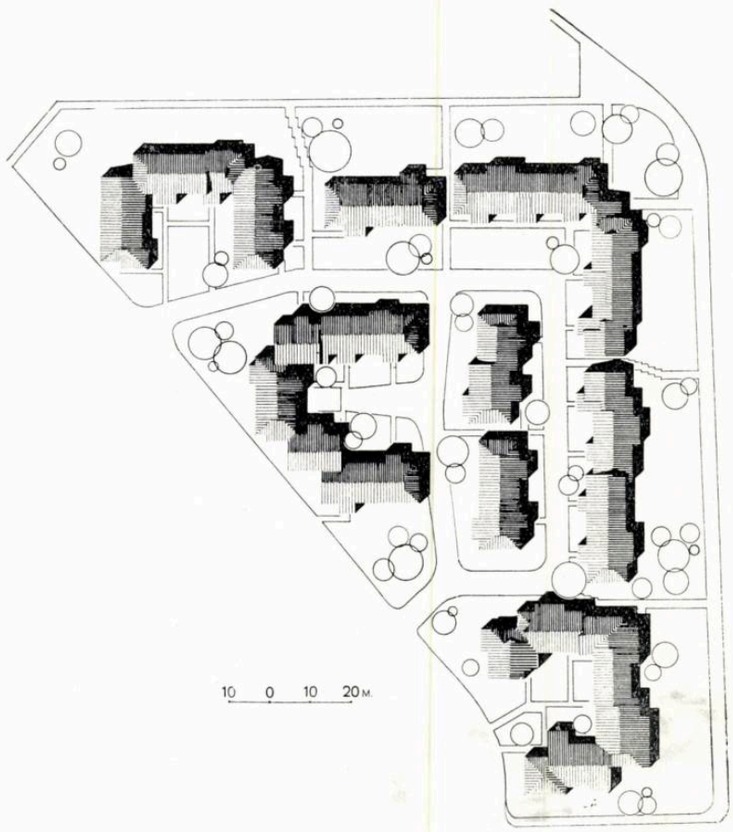

Vedere din interiorul cvartalului

zi a acestei camere. S-a adoptat, pentru grupul bucătărie-duș-lavoar-w.c., trecerea prin bucătărie la grupul de spălare, cu intenția de a avea pereți mai puțin sparți de uși, precum și o mobilare mai bună în cadrul suprafeței normate.

Pe ansamblu s-a realizat o suprafață construită totală de 6847 m², ocupîndu-se o suprafață de teren de 2,2 ha pentru o populație de 520 de locuitori.

În sistemul de construcție utilizat nu a intervenit nici un procedeu tehnic cu totul nou. S-au utilizat la învelitoare plăcile de azbociment ondulate, colorate prin stropire cu sulfat de cupru. Pentru diferențierea și varietatea seriei s-au utilizat culorile în fațadă, realizate cu tinci de nisip de cuarț, var simplu și colorat.

Ca dotări comune, gruparea are patru spălătorii și patru uscătorii, în subsolul uneia dintre locuințe. Se va amenaja un teren de joc pentru copii.

*

Realizarea acestui ansamblu ridică o seamă de probleme care ar merita să fie cercetate puțin mai atent.

În primul rînd e de discutat însuși caracterul acestui ansamblu, situat pe principala arteră de penetrație în capitala țării. Concepția autorilor, că aspectul de parc al acestei zone ar determina o arhitectură cu caracter mai liber, mai integrată în peisaj, nu explică suficient tratarea semiruralâ a locuințelor respective. Cunoaștem destule exemple de asemenea zone preorășenești, compuse din ansambluri de vile, care fără să piardă din intimitatea și pitorescul necesar, anunță totuși, prin ținuta lor urbană, vecinătatea unui mare oraș. În definitiv, fermele construite de-a lungul șoselei pînă la Săftica, deși sînt mai « la țară » decît Băneasa, au totuși, în general, un caracter mai puțin rustic decît aceste locuințe situate în vecinătatea imediată a orașului.

Proiectanții au pornit — se vede — de la concepția că numai aspectul tradiționalist poate să asigure caracterul necesar. Însă, atribuirea unui astfel de caracter acestui ansamblu, situat la intrarea principală în oraș — în imediata vecinătate a aeroportului și pe autostrada nr. 1 — pare cel puțin nepotrivită. Aici s-ar fi putut crea un ansamblu arhitectural care să întîmpine în mod corespunzător pe călători, constituind o mărturie a reconstrucției capitalei, a noului care ia locul vechiului.

Studiile întocmite pentru modernizarea acestei pătrunderi importante în capitală prevăd lărgirea ei începînd de la bariera Otopeni (două fire de circulație, iluminat fluorescent etc.) ceea ce schimbă de la început ipoteza autorilor proiectului că intrarea în București se va face abia la piața Mioriței.

Subordonarea ansamblului față de « satul Băneasa », cînd de fapt e vorba de « orașul București », constituie o primă și importantă lipsă a proiectării.

De fapt, ansamblul proiectat nu constituie o continuare directă a satului Băneasa — care se află la o distanță destul de mare — ci nucleul unui viitor cartier al capitalei, în zona de lacuri din nordul orașului, cartier care era normal să aibă un caracter urban contemporan.

Pe de altă parte, compoziția ansamblului, pornită pe ideea unor spații interioare închise — urmărind în primul rînd o controlare a perspectivelor (deci tot pe baza unor criterii plastice precumpănitoare) — duce la suprapunerea funcțiunilor gospodărești (inevitabile în cazul locuințelor p + 1) cu zonele de recreație și de recepție. Aceasta creează, după darea în exploatare a ansamblului, aspecte neplăcute — rufe întinse, lăzi de gunoi etc. în comun cu spațiile de recreație și chiar cu recepția — curțile interioare transformîndu-se inevitabil în curți de serviciu.

Trebuie să recunoaștem că unele dintre aceste aspecte negative se întîlnesc și în alte ansambluri de locuințe. În cazul de față însă, ele devin mai pregnante datorită soluției urbanistice alese de proiectanți, a unor mici alveole închise în care toate funcțiunile, inclusiv accesele, sînt cumulate.

O a doua problemă care se pune este cea a concepției care a stat la baza orientării plasticii arhitecturale. Se vede clar, din realizarea ansamblului, că autorii au pornit de la unele elemente tradiționale ale arhitecturii populare.

Dezvoltată în condiții istorice cunoscute, reflectînd o anumită structură economico-socială, arhitectura populară tradițională a fost o creație a stadiului meșteșugăresc în construcție, care a avut ade-

Detaliu de tronson cu 2 apartamente la scară de cîte o cameră și jumătate — Plan

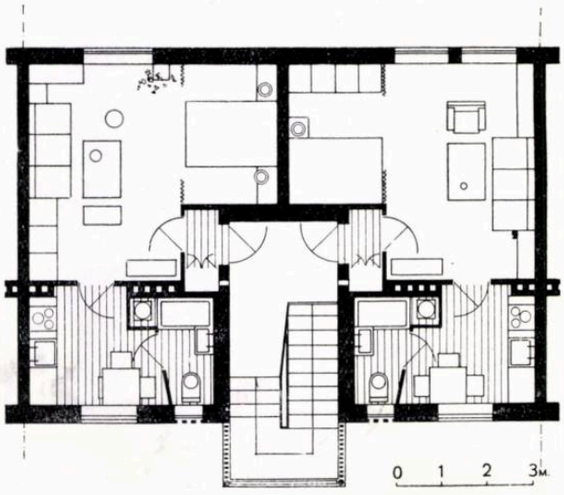

Detaliu de tronson cu 2 apartamente la scară de cîte 2 camere — Plan

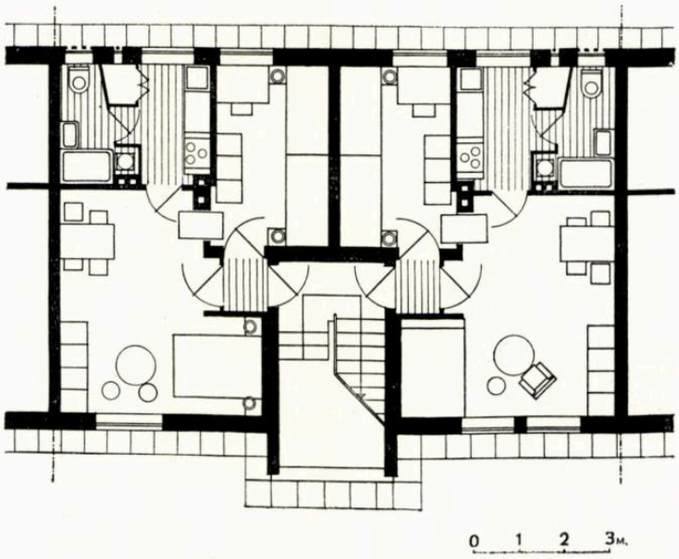

sea ca efect pitorescul vechilor noastre sate, pitoresc ce ascundea însă, de atîtea ori mizeria. Aceste forme arhitecturale, atît de strict determinate de condițiile de viață și de tehnica constructivă a țăranului, se arată aici, în mod concludent, neutilizabile. Întregul ansamblu a fost realizat aproape complet cu o tehnică tradițională. E și greu de închipuit cum s-ar fi putut utiliza, de exemplu, prefabricate pe zecile de rezalite și bovindouri, pe planuri în care instalațiile și coșurile sînt dispuse oarecum la întîmplare. Creația populară este un izvor de inspirație: în primul rînd, ea trebuie să ne inspire în modul

Secție tip de apartament la coridor exterior. Proiect directiv I.P.C.T. — 1959

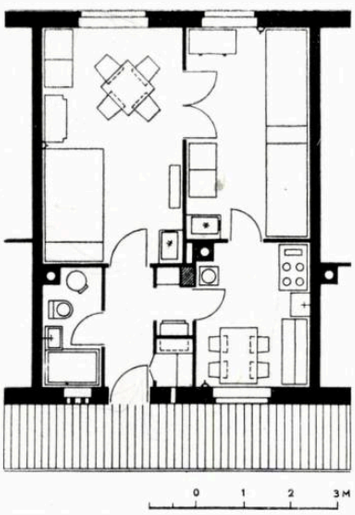

Vedere din exteriorul cvartalului

de a pune problema. Gospodarul care își face casă, întîi se socotește, apoi își ridică zidurile așa fel încît să nu-i lipsească nimic. Locuința e, după părerea noastră, categoria de programe în care cel mai puțin funcțiunea și economia ar putea fi sacrificate decorației și plasticii în general. E programul în care plastica simplă și economică (în toate sensurile) este și cea mai reușită. Și acest lucru tot arhitectura populară îl demonstrează cel mai convingător. Totuși, arhitectura ansamblului Băneasa arată că prin preluarea tradiției populare se mai înțelege uneori doar prelucrarea « formelor » în sine, rupte de conținut, rupte de structura constructivă. Cu asemenea arhitectură, însă, nu vom progresa prea repede. Nu vom putea realiza zecile de mii de

Detaliu de apartament cu 2 camere, la coridor exterior

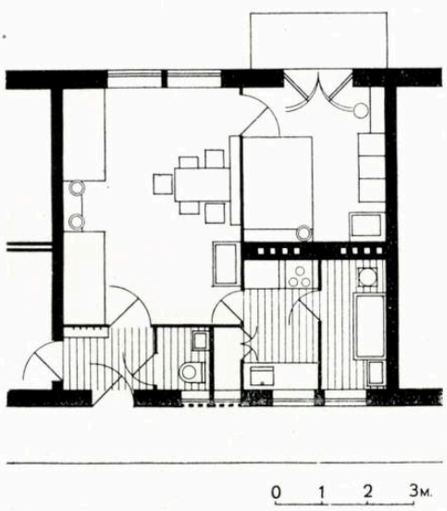

Vedere din exteriorul cvartalului

apartamente de care avem nevoie. În condițiile actuale, în care problemele industrializării și ale economicității se pun cu atîta acuitate (și e foarte bun acest lucru), formele trebuie abia căutate. Dar nu în Muzeul Satului, deoarece problemele pe care le avem azi de rezolvat sînt cu totul altele decît cele puse țăranului, încă iobag acum un secol, cînd își făcea cu atîta măiestrie umila-i locuință. Așa cum sîntem împotriva copierii diferitelor «inovații» din arhitectura burgheză contemporană, tot așa trebuie să fim împotriva încercărilor de reînviere a unor forme care-și datoresc marea lor valoare tocmai unității indisolubile cu conținutul respectiv și care astăzi este cu totul altul. Pentru alți oameni construim, cu alte materiale, cu alte unelte, cu altă organizare economică.

În aceste condiții, căutările plastice trebuie să urmărească realizarea unei unități depline între conținutul nou, socialist, și noile forme arhitecturale; cu toate dificultățile inerente, este de dorit ca în fiecare dintre realizările noastre să se simtă strădania către găsirea acestui nou.

Că această orientare tradițională este greșită, o dovedesc rezultatele obiective. Ne referim la rezolvările funcționale și economice, care în accepțiunea noastră a arhitecturii locuinței de masă nu este admisibil să fie neglijate (și pe care, în condițiile respective nu le neglijează niciodată arhitectura populară). Dorința de folosire a arhitecturii tradiționale a făcut să apară numeroase elemente constructive oneroase: decroșurile în plan și în elevație, bovindourile, «sacnasiurile» de pe palierele scărilor, aticurile, unele balcoane și ferestre cerute mai mult de compoziția fațadelor decît de necesitățile de confort. Toate acestea scumpesc în mod evident construcția. Această scumpire a determinat, fie o depășire a plafonului fixat pentru respectivele apartamente, fie rezolvări necorespunzătoare în distribuția interioară, lucru vădit din analiza planurilor și a cifrelor furnizate de I.P.B.

Trebuie arătat că rezolvările funcționale ale apartamentelor de la Băneasa — cu tot avantajul teoretic al formulei cu două apartamente la palier — nu asigură același confort ca al locuințelor realizate curent în blocurile din capitală, la un cost mai scăzut.

Cercetarea cîtorva interioare arată că în toate secțiile apartamentele au unele soluții necorespunzătoare, cum e accesul obligat la camera de baie prin bucătărie, și deci vecinătatea dintre bucătărie și w.c.; intenția de a reduce numărul ușilor la camera de locuit a dus la desființarea pereților mobilabili ai bucătăriilor; vestibulurile ni s-au părut exagerat de mici, chiar comparativ cu cele mai strînse realizări curente; scara este insuficient apărată de vînt etc.

La unele apartamente apar dificultăți de mobilare, ca de pildă la apartamentele de colț, care, din «necesități de fațadă», au două ferestre în loc de una. Bucătăria excesiv de mică și foarte greu de mobilat, folosirea dușumelei în loc de parchet, finisajul destul de slab sînt lipsuri care cu greu pot fi trecute cu vederea.

Studiul secțiilor pare să fi preocupat puțin pe autori. În special, secția cu coridor exterior care — în afară de legătura dormitor-baie foarte complicată, bucătăria care cu greu poate primi un dulap, gospodina fiind silită în același timp să lucreze între două uși — realizează un front mare de apartament; aceasta contrazice însuși principiul acestui sistem, de reducere cît mai mare a lungimii construcției și de utilizare rațională a circulației comune (ceea ce e respectat mai consecvent în proiectul directiv I.P.C.T. 1959, pe care îl prezentăm la pag. 33).

În același timp trebuie arătat că apartamentele cu 2 camere costă cca. 42 500 lei (cost de deviz), ceea ce reprezintă o depășire a plafonului stabilit de C.S.C.A.S. (37 500) cu peste 13%. Această scumpire nu este cel puțin rezultatul unui surplus de confort în locuire — dimpotrivă, acest confort este mai scăzut — ci efectul străduaniei exclusive pentru obținerea unei anumite plastici exterioare.

La aceasta trebuie adăugate detaliile constructive complicate, care fie că au dus la scumpirea manoperei, fie că au creat puncte nevralgice, cum sînt racordările de acoperișuri și timpane la toate denivelările de pante (și aceste racordări sînt curente). De altfel, trebuie să observăm că, atît detaliile constructive, cît și cele de finisaj (profile, culori, tîmplărie etc.) dovedesc o oarecare

grabă în proiectare și în execuție, precum și o supraveghere mai slabă a șantierului de către proiectant.

Cînd avem de realizat, nu 100 de apartamente, ci 30 000 într-un an, criteriile de economie și confort sînt, pentru oricine, primordiale. Preocuparea de formă, inventivitatea și fantezia sînt însușiri care trebuie salutate, pentru că ele apar încă destul de rar sau apar uneori în aspecte negative. Dar preocuparea, aproape exclusivă pentru formă, și mai ales în sensul conceput de autorii proiectului, nu poate duce departe.

Ea vine în contradicție și cu necesitățile de industrializare și prefabricare, și implicit cu căutarea unei expresii arhitecturale care să fie în concordanță cu

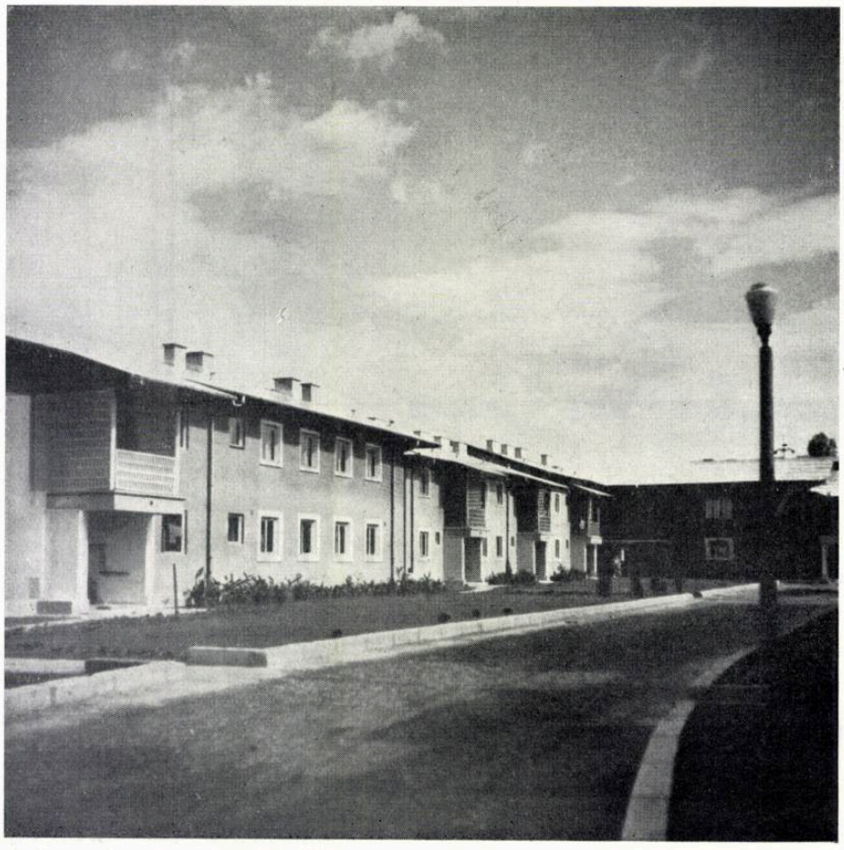

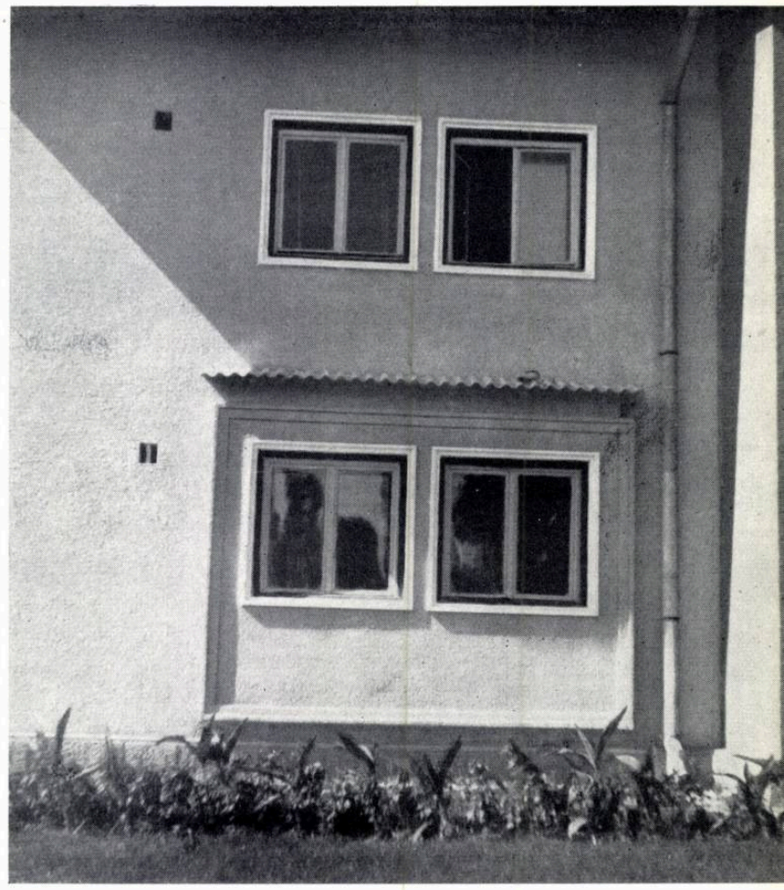

mijloacele folosite, nu să le mascheze cu forme vechi lipite deasupra unor structuri noi.

*

Ceea ce s-a făcut la Băneasa va rămîne ca un jalon pe drumul căutărilor novatoare ale noii noastre arhitecturi. Dar ni se pare că e un jalon ce indică un drum inpracticabil, în contradicție cu necesitățile societății noastre.

Este adevărat că arhitectura noastră, mai ales în ce privește locuințele suferă încă uneori de lipsă de fantezie, e uneori neinteresantă și uniformă.

Ansamblul de la Băneasa are unele aspecte care plac la prima impresie tocmai pentru că elimină parțial aceste defecte. Dar am fi vrut să placă pînă la sfîrșit, și în special să placă prin rezolvarea optimă a cerințelor funcționale, de confort și economie. Arhitectura nu admite contradicții între rațional și estetic: « Vreau — scrie undeva Alberti — ca arhitecții să manifeste totdeauna și în orice împrejurare dorința de a pune în primul rînd utilul și economia. Chiar atunci cînd construiește pentru înfrumusețare, arhitectul trebuie să dispună lucrurile astfel încît să nu se poată contesta că totul s-a făcut în primul rînd pentru a fi util»...

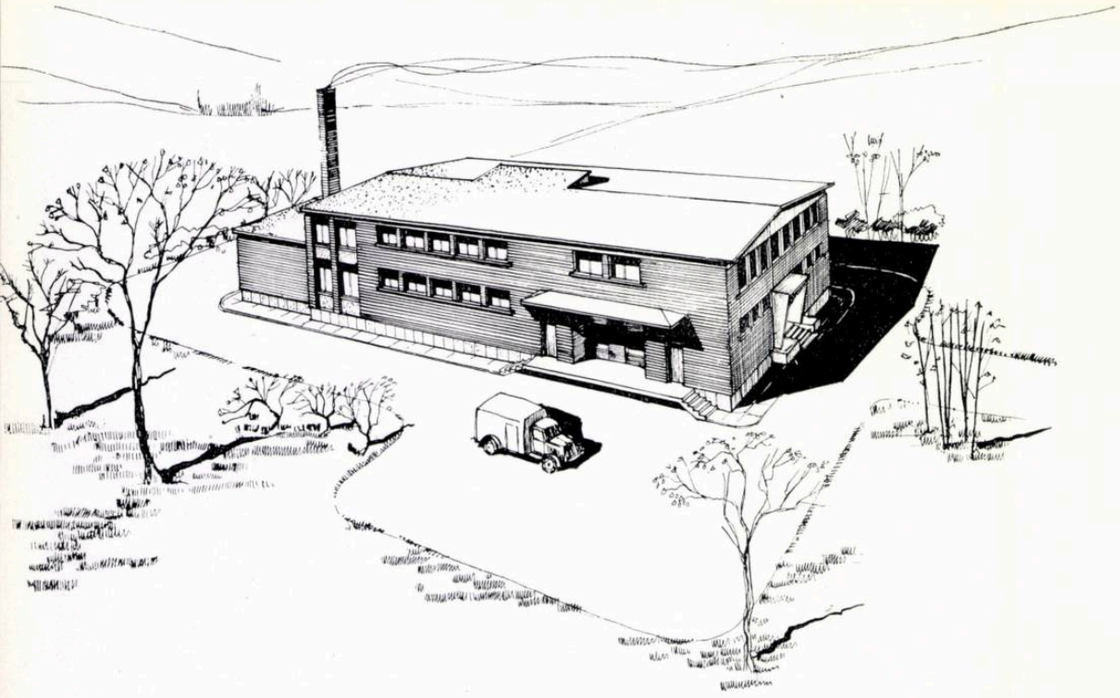

Fabrică de pîine de 30t/24h (soluţie propusă)— Perspectivă spre rampa de încărcare şi descărcare

Arh. Al. Costinescu

STUDIU PENTRU TIPIZAREA FABRICILOR DE PÎINE

DE 12, 20 ŞI 30t/24h

Ca şi în celelalte sectoare ale industriei noastre, regimurile trecute au lăsat o moştenire precară şi în sectorul panificaţiei.

O astfel de industrie aproape nu exista înainte de naţionalizare, producţia desfăşurîndu-se mai ales în mici întreprinderi primitive, în brutării, procesul de fabricaţie desfăşurîndu-se mai mult manual, în condiţii cu totul necorespunzătoare şi nerespectînd nici cele mai elementare reguli de igienă. Fabrici în adevăratul sens al cuvîntului nu existau decît în Bucureşti, dar şi în acestea majoritatea fazelor de fabricaţie se desfăşurau manual.

Ţinîndu-se seama că pîinea constituie elementul principal în alimentaţia populaţiei, după naţionalizare problema îmbunătăţirii situaţiei în această ramură a industriei alimentare s-a pus în mod deosebit.

A fost necesară o vastă operă de reconstruire a bazei materiale a sectorului, realizată, fie prin modernizarea întreprinderilor existente, fie mai ales prin construirea de unităţi industriale noi, corespunzînd celor mai moderne cerinţe ale tehnicii.

Utilizîndu-se material documentar din Uniunea Sovietică, s-a trecut şi în ţara noastră la proiectarea şi executarea unor fabrici de pîine de mare capacitate.

După realizarea fabricii de pîine de la Hunedoara (proiect I.P.C.), problema proiectării fabricilor de pîine a fost preluată de I.P.I.A. (Institutul de proiectări al industriei alimentare), astăzi I.P.I.B.C., unde s-au executat o serie întreagă de proiecte de fabrici de pîine, astăzi realizate şi în funcţiune.

În urma plenarei C.C. al P.M.R. din 19—20 august 1953, care a preconizat dezvoltarea industriilor bunurilor de consum în ţara noastră, această sarcină a I.P.I.A. s-a accentuat, realizîndu-se în scurtă vreme o serie de noi întreprinderi.

În afara fabricii de 60 t/24h de la Oraşul Stalin, s-au realizat într-un timp record fabricile de 10 t/24h de la Bicaz, Vaşcău, Oţelul Roşu, Doiceşti şi Boldeşti, cele de 20 t/24h de la Tîrgu-Jiu şi Caransebeş şi cele de 30 t/24h de la Baia Mare, Reşiţa şi Petroşani.

După realizarea acestor fabrici, de pe urma funcţionării cărora s-au tras o serie de concluzii, C.S.A.C. a elaborat normativul nr. 224—55 pentru fabrici de pîine, constituind un îndrumar pentru proiectarea construcţiilor de acest gen.

Lărgindu-se competenţa sfaturilor populare, în sarcina cărora a trecut controlarea industriei panificaţiei din regiuni, acţiunea de proiectare a fabricilor de pîine a început să se desfăşoare prin I.R.P. Ieşirea treptată din funcţiune a vechilor brutării a făcut ca problema construirii fabricilor de pîine să constituie o preocupare importantă S-au construit un mare număr de fabrici de pîine în majoritatea regiunilor ţării, paginile revistei noastre reproducînd un număr de proiecte de asemenea unităţi industriale.

Din cercetarea acestor proiecte s-a constatat că majoritatea reprezintă, cel puţin pentru fabricile de 6 şi 10 t/24h, prelucrarea sau chiar copierea proiectelor întocmite de fostul I.P.I.A., uneori fără nici un discernămînt şi cu greşeli izvorîte din necunoaşterea în suficientă măsură a proceselor tehnologice.

Pentru a se veni în ajutorul tinerilor proiectanţi din I.R.P., studiul de faţă — bazat pe o experienţă îndelungată în proiectarea unor astfel de unităţi industriale, pe constatările şi observaţiile asupra funcţionării lor — îşi propune să prezinte cîteva aspecte care să constituie puncte de plecare pentru rezolvarea acestei probleme atît de importante, tipizarea acestor construcţii industriale sau cel puţin realizarea unor proiecte refolosibile, uşor adaptabile, trebuind să constituie o preocupare de căpetenie a forurilor competente.

Totodată, unele dintre concluziile studiului pot contribui la îmbunătăţirea şi corectarea normativului C.S.A.C.

*

În proiectarea tip, metoda găsirii unui partiu matcă sau a stabilirii unor secţii care, asamblate sau dezvoltate, să poată rezolva o problemă, a fost aplicată în multe domenii, însă în foarte mică măsură în domeniul proiectelor tip pentru construcţii industriale, care au fost rezolvate mai ales analitic, pentru fiecare problemă în parte.

Printre altele, studiul de faţă preconizează o soluţie de plan care, prin dezvoltare, permite să se obţină o serie întreagă de proiecte studiate.

A fost abordată şi s-au făcut propuneri în problema fabricilor de 12, 20 şi 30 t/24h reprezentînd tipul de întreprinderi cel mai solicitat a se construi, corespunzătoare unor centre aglomerate cu un număr mediu de locuitori (15 000—50 000), în plină dezvoltare în ţara noastră.

Fluxul tehnologic adoptat este cel pe verticală. În afara avantajelor pe care le prezintă din punct de vedere funcţional, acest fapt permite şi realizarea unor construcţii avînd suprafeţe construite reduse. Necesitînd suprafeţe reduse de teren, amplasarea fabricilor se poate face în centrul zonelor aglomerate pe care le deservesc, ele putînd totodată avea şi un caracter suficient de reprezentativ, uşor de încadrat în arhitectura zonelor de locuit, în care este recomandabil ca ele să fie amplasate. Utilajele preconizate a se întrebuinţa sînt cele mai moderne fabricate la noi în ţară.

Dispoziţia planului, pentru toate cele trei tipuri de fabrici studiate, este următoarea:

LA ETAJ: depozitul de făină, depozitul de zi cu sala timoacelor şi grupul de cernere, depozitul de sare, camerele de scuturat şi depozitat saci, la fabricile de 20 şi 30 t/24h un depozit de materiale şi cîte un birou.

LA PARTER: sala de fabricaţie (frămîntarea, divizarea şi fasonarea pîinii) depozitul de pîine cu expediţia, între ele fiind amplasate sălile de dospire, sala de coacere, sala cuptoarelor comună cu cea a cazanelor, atelierul mecanic, laboratorul pentru controlul fabricaţiei şi vestiarele pentru muncitori.

Soluţia de plan, în principiu comună celor trei tipuri de fabrici studiate, obţinută cum am arătat mai sus prin dezvoltarea aceluiaşi partiu, prezintă următoarele avantaje:

— gruparea dospitoarelor în interiorul construcţiei, între sala de fabricaţie şi depozitul de pîine. Acest lucru micşorează simţitor costul lucrărilor de izolare termică şi asigură totodată posibilităţi optime pentru condiţionarea acestor încăperi atît de importante în desfăşurarea procesului de fabricaţie;

— amplasarea sălii de fabricaţie (frămîntarea, divizarea şi fasonarea) cu latura sa scurtă perpendiculară pe faţadă, fapt care asigură o luminare perfectă a tuturor locurilor de muncă;

— realizarea unei legături directe între sala de fabricație și cea de coacere. Pe lîngă avantajele pe care acest lucru le prezintă din punct de vedere tehnologic, se realizează în aceste săli o temperatură constantă și totodată, prin folosirea căldurii degajate de cuptoare, se realizează importante economii în costul instalațiilor de încălzire;

— depozitul de zi, sala timoacelor și grupul de cernere fac parte integrantă din sălile de fabricație, fiind amplasate pe paliere în directă legătură cu acestea. Întregul proces de fabricație poate fi astfel controlat și supravegheat în cele mai bune condiții, el desfășurîndu-se de fapt în aceeași hală;

— gruparea primirii făinii și expedierii pîinii pe aceeași rampă, care, pe lîngă faptul că ușurează exploatarea (toate depozitele au același gestionar), prilejuiește și economii în costul investițiilor prin construirea unei singure platforme pavate pentru încărcare și descărcare;

— amplasarea cuptoarelor liber, într-o hală.

Cuptoarele sînt utilajele cele mai caracteristice ale unei fabrici de pîine, dimensiunile și gradul lor de mecanizare putînd interveni hotărîtor, atît în procesul tehnologic, cît și în forma și dimensiunile construcțiilor. Ele sînt de asemenea utilajele care au progresat și sînt susceptibile a progresa cel mai mult paralel cu progresul tehnicii mondiale.

Avînd în vedere că progresul tehnicii depășește cu mult timpul de uzură al construcțiilor, se consideră amplasarea cuptoarelor liber, într-o hală, drept soluția cea mai indicată, putînd permite modernizarea procesului tehnologic, utilizîndu-se aceleași spații construite.

Totodată se prilejuiesc importante economii în costul construcțiilor, prin eliminarea costisitoarelor izolații termice ale planșeului peste parter și în același timp se realizează un deziderat al normelor sovietice de specialitate, care, înglobînd cuptoarele în aceeași categorie cu cazanele, recomandă amplasarea lor în încăperi cu tavane care ar putea fi azvîrlite ușor în caz de explozie;

— obținerea unui cost al construcțiilor mult inferior aceluia realizat la fabricile construite pînă în prezent. Prin soluțiile propuse se obțin construcții avînd aria palierelor, volumul construit și suprafața construită mult inferioare celor realizate pînă în prezent.

Mai jos se vor da indici comparativi între fabricile de 10, 20 și 30 t/24h separat și proiectele realizate ale fabricilor în funcțiune.

*

Fabrica de pîine de 10 t/24h, propusă ca tip, este de fapt o fabrică de cel puțin 12 t capacitate pe zi. Capacitatea cuptoarelor DAMF, încălzite cu țevi PERKINS, este de cel puțin 6 t/24h, ajungînd pînă la 7 t/24h. Ca urmare s-au corelat și celelalte funcțiuni ale fabricii cu capacitatea cuptoarelor, dimensionarea tuturor încăperilor făcîndu-se în consecință.

S-a considerat că pentru această capacitate de producție este posibilă încă menținerea cuptoarelor DAMF, cu toate că încărcarea și descărcarea lor se fac manual, întrucît aceste cuptoare se fabrică curent la noi în țară și dau bune randamente, mai ales că, așa cum s-a arătat mai sus, pot fi oricînd înlocuite cu cuptoare avînd un grad de mecanizare mai ridicat.

În tabelul 1 se compară suprafețele diferitelor săli de fabricație ale proiectului propus cu cele similare ale fabricilor executate la Oțelul Roșu, Doicești și Boldești, dezvoltate și aproape reproduse la fabricile de la Tg. Cărbunești, Iași și Tg. Secuiesc, cum și cu prevederile normativului C.S.A.C. pentru fabrici de pîine.

În tabelul 2 sînt comparați indicii principali ai soluției propuse (aria palierelor, volumul construit, suprafața construită și perimetrul) cu cei similari ai fabricilor realizate la Oțelul Roșu, Doicești și Boldești.

Cele două tabele arată că reducerile de suprafețe obținute sînt simțitoare și trebuie luate în considerare pentru realizarea de proiecte corespunzătoare nivelului actual al tehnicii, cu un preț de cost cît mai scăzut.

Pe lîngă micșorarea costului construcției propriu-zise — consecință a obținerii unei suprafețe desfășurate și a unui volum construit mai mic — care, pentru o fabrică de 12 t/24h, ținînd seama de indicii de cost ai I.P.I.B.C., atinge suma de cca. 300 000 lei, micșorarea suprafeței construite și a perimetrului construcției atrage micșorarea cu cca. 15% a necesarului de teren pentru o astfel de fabrică, fapt foarte important, avînd în vedere că ea trebuie amplasată în zona de locuit. Totodată se realizează o ieftinire simțitoare a costului lucrărilor de drumuri, diminuat atît prin reducerea lungimii acestora, cît și prin necesitatea unei singure platforme pavate, atît pentru primirea făinii, cît și pentru expedierea pîinii.

Adăugînd la acestea ieftinirea lucrărilor edilitare și mai ales a costului lucrărilor instalațiilor de încălzire, — ca urmare a judicioasei amplasări a sălii cuptoarelor și a utilizării căldurii cuptoarelor pentru încălzire — costul total al investițiilor pentru o astfel de fabrică poate fi micșorat, față de cel realizat la fabricile existente, cu cca. 40—45%.

*

Pentru fabricile cu 3 și 4 cuptoare, respectiv de 20 și 30 t/24h capacitate, s-au prevăzut cuptoare sovietice de tip F.T.L. 2, cu vetre mobile și încărcare continuă, care au fost fabricate și la noi în țară și care au permis și mecanizarea procesului de transportare a pîinii coapte, de la cuptoare în depozitul de pîine, prin intermediul unei benzi transportoare.

Prin dezvoltarea partiului-matcă propus se prevede o construcție modulată pe travee de 5,00 m, cele mai convenabile pentru cuprinderea între ele a platformelor pentru depozitat pîinea.

Tabelul 3 permite compararea suprafețelor sălilor de producție ale soluției propuse cu acelea corespunzătoare ale fabricilor realizate la Tg. Jiu și Caransebeș și cu prevederile normativului C.S.A.C.; în tabelul 4 sînt comparați indicii principali ai soluției propuse (aria palierelor, volumul construit, suprafața construită și perimetrul) cu aceia ai acelorași construcții realizate.

Pe lîngă avantajele generale ale partiului, față de fabrica de la Tg. Jiu, soluția propusă îl prezintă și pe acela că grupează pe un singur palier depozitul de făină, fapt care reprezintă o îmbunătățire simțitoare în exploatarea fabricii.

Este de menționat de asemenea faptul că soluția propusă are suprafața construită cu 10,5% mai mică decît aceea a fabricii de la Tg. Jiu, deși aceasta din urmă este dezvoltată pe parter și 2 etaje, față de parter și un etaj la soluția propusă.

Și în acest caz, pe lîngă micșorarea costului construcțiilor — care față de cel al fabricilor de la Tg. Jiu și Caransebeș însumează 393 000 și 472 500 lei — se obțin importante reduceri de investiții prin micșorarea costului lucrărilor de drumuri și edilitare și al lucrărilor de instalații de încălzire și ventilație, care fac ca, în total, costul investiției să poată fi micșorat cu 35 — 40%.

În tabelele 5 și 6 se arată comparativ micșorarea suprafețelor obținute prin soluția propusă pentru o fabrică de 30 t/24h capacitate, față de cele similare realizate la Reșița, Baia Mare și Petroșani și față de prevederile normativului C.S.A.C.

Construcția fabricii de 30 t/24h are aceleași caracteristici cu aceea de 20 t/24h. Avantajele obținute sînt aceleași, costul lucrărilor de construcții se micșorează cu cca. 450 000 lei, reprezentînd cca. 29,80% față de costul lucrărilor similare executate, iar costul total al investițiilor poate fi și în acest caz micșorat cu cca. 35—40% față de costul total al investițiilor similare realizate.

*

Cifrele arătate sînt edificatoare, arătînd necesitatea tipizării acestor categorii de construcții. Studiul trebuie adîncit și extins asupra lucrărilor de instalații și mai ales asupra utilajelor pentru astfel de fabrici; căci, deși datorită intensei campanii de construcții de fabrici noi și de modernizare a celor existente se fabrică în țară aproape toată gama de utilaje pentru panificație, nu s-a făcut totuși nimic în privința tipizării acestor utilaje.

Reducerile substanțiale de suprafețe ar putea duce la concluzia că proiectele realizate sînt supradimensionate sau că reducerile preconizate s-au obținut în dauna bunei funcționări a fabricilor.

Din tabelele 1, 3 și 5 se poate constata însă că aceste reduceri provin din:

— comasarea sălii frămîntătoarelor și a sălii de divizare-fasonare a fabricilor de 20 și 30 t/24h într-o singură sală de fabricație, realizîndu-se o suprafață mai mică în dauna spațiilor de circulație;

— micșorarea suprafețelor de depozitare a făinii prin calcularea depozitului pentru stive de 8 saci, cum și comasarea depozitelor de făină ale fabricilor de 20 și 30 t/24h, în proiectele realizate la etaje diferite;

— micșorarea suprafețelor de depozitare a pîinii prin eliminarea spațiilor ocupate de tunelele de răcire. Depozitarea se prevede totuși a se face pe o perioadă mai mare de 16 ore, cît prevede normativul.

Din tabelul 7, în care s-au specificat suprafețele principalelor săli ale soluțiilor propuse, raportate și la unitatea de produs, se poate constata perfecta proporționalitate a acestora, ceea ce indică justa lor dimensionare.

Aceeași proporționalitate se poate constata și din compararea indicilor principali ai soluțiilor propuse (suprafața construită, aria palierelor și volumul construit). Din tabelul 8, care ilustrează acest lucru, se mai poate observa cum creșterea capacității fabricii duce la micșorarea acestor indici.

Volumele simple, exprimînd sincer funcțiunea construcțiilor, posibilitatea de adoptare a unui sistem constructiv adecvat posibilităților de execuție locale, posibilitatea amplasării fabricilor pe terenuri avînd fațada pe frontul lor scurt, constituie avantaje care, adăugate celor arătate mai sus, fac ca soluțiile propuse să poată avea o largă întrebuințare.

Ca și în domeniul construcțiilor de locuințe, reducerea costului trebuie să constituie principala preocupare și în domeniul construcțiilor industriale. Realizarea unor fabrici la nivelul celor mai exigente cerințe ale tehnicii mondiale, la un preț din ce în ce mai scăzut, trebuie să devină o realitate.

Pentru arhitectul specializat în arhitectura industrială, acest deziderat poate fi îndeplinit numai abordînd în profunzime procesul tehnologic al industriei ce proiectează, pentru ca, organizînd suprafețele și volumele, să la poată reduce la minimul necesar desfășurării procesului de fabricație în cele mai bune condiții.

Fabrică de pîine de 30 t/24h — Perspectiva sălii de coacere

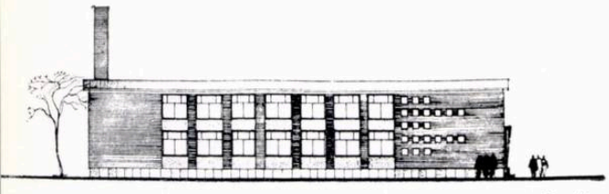

Fațadă

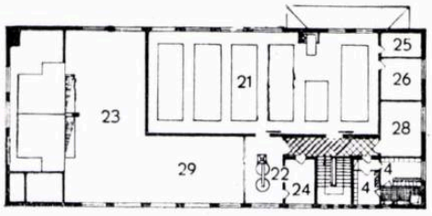

Etaj

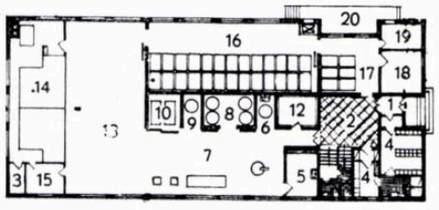

Parter

FABRICA DE PÎINE DE 12t/24h
Soluția propusă

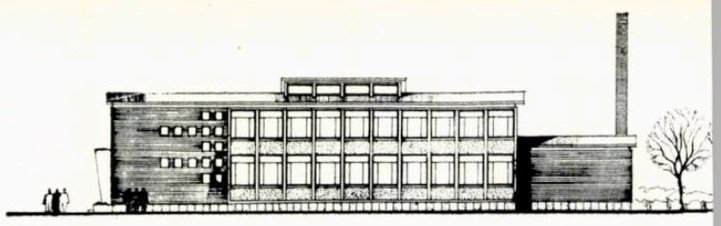

Fațadă

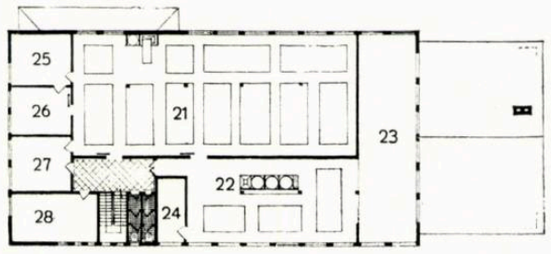

Etaj

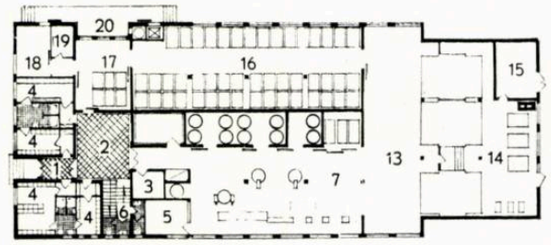

Parter

1. Vestibul — 2. Hol — 3. Tablou electric — 4. Vestiare — 5. Laborator — 6. Spălat cuve 7. Frămîntare, divizare, fasonare — 8. Dospitor I — 9. Dospitor II — 10. Dospitor III — 11. Rebuturi — 12. Depozit drojdie și condimente — 13. Sală coacere — 14. Sala cuptoarelor și cazanelor 15. Atelier mecanic — 16. Depozit pîine — 17. Expediție — 18. Depozit lăditze — 19. Birou magazineri — 20. Rampă expediție și primire — 21. Depozit făină — 22. Depozit de zi, cernere, timoace — 23. Golul sălii de coacere — 24. Depozit de sare — 25. Depozit saci — 26. Scuturat și reparat saci — 27. Depozit material — 28. Birou — 29. Golul sălii de fabricație

FABRICA DE PÎINE DE 20t/24h
Soluția propusă

TABELUL 1

Reducerea suprafețelor sălilor de fabricație pentru o fabrică de 12t/24h față de normativul C.S.A.C. și de construcții realizate

Nr. crt.	Denumirea încăperii	Normativ C.S.A.C. nr. 224—55 (m²)	Oțelul Roșu Doicești Boldești (m²)	Soluția propusă (m²)	Reducere (%)	
					față de normativ	față de realizări
1	Sala frămîntare + divizare-fasonare	40 + 28 = 68 68 × 1,2 = 81,60	90,00	67,56	17	24
2	Dospitor I Dospitor II Dospitor III	18 × 1,2 = 21,60 4,5 × 1,2 = 5,40 5 × 1,2 = 6,00	12,37 4,12 5,50	12,37 4,12 5,50	36 24 8	— — —
3	Sala de coacere inclusiv spațiul cuptoarelor și sala focarelor	126 + 12 = 138 138 × 1,2 = 165,60	165,00	165,00		
4	Sala cazanelor	35,00	38,00	Înglobată în sala focarelor		
		200,60	203,00	165,00	17,5	18
5	Expediția	18 × 1,2 = 21,60	27,56	22,50	—	20
6	Depozitul de pîine	100	82,50	84,81	15	—
7	Atelierul mecanic și electric	12—20,00	20,00	7,50	65	65
8	Laboratorul	9,00 × 1,2 = 10,80	14,39	11,00	—	27

TABELUL 2

Reducerea indicilor principali la o fabrică de 12t/24h

	— Oțelul Roșu — Doicești — Boldești	Soluția propusă	Reducere obținută (%)
Aria palierelor	1 350,00 m²	891,50 m²	34
Volum construit	5 350,00 m³	3 960,00 m³	26
Suprafața construită	725,00 m²	565,75 m²	22
Perimetru	131,00 m	104,00 m	20

TABELUL 3

Reducerea suprafețelor sălilor de fabricație pentru o fabrică de 20 t /24h, față de normativul C.S.A.C și de realizări

Nr. crt.	Denumirea încăperii	Normativ C.S.A.C. nr 224—55 (m²)	Tg Jiu (m²)	Caransebeș (m²)	Soluția propusă (m²)	Reducere %	
						față de normativ	față de realizări
1	Sala frămîntare	40,00 × 2 = 80,00	98,00	140,00	112,00	18	40 / 20
2	Divizare-fasonare	28,00 × 2 = 56,00	90,00				
3	Dospitor I Dospitor II Dospitor III	18,00 × 2 = 36,00 4,5 × 2 = 9,00 5,00 × 2 = 10,00	24,75 8,25 8,25	34,20 9,00 10,40	24,75 8,25 8,25	22 8 12,5	— 8 12,5
4	Sala de coacere inclusiv spațiul cuptoarelor + focare	78 + 12 = 90,00 90,00 × 2 = 180,00	210	210	270		
5	Sala cazanelor	45	43,75	60	Înglobat în spațiul de la nr 4		
6	Atelier mecanic și electric	(12—20) × 2 = 24 — 40,00	22,50	12,00			
	Total	265,00	275,00	282,00	270,00	—	—
7	Expeditia	18 × 2 = 36,00	35,00	25,00	28,50	18	17
8	Dapozitul de pîine	160,00	185,00	210,00	150,00	6	28
9	Laborator	9,00 × 2 = 18,00	22,50	30,00	12,00	33	60

TABELUL 4

Reducerea indicilor principali pentru o fabrică de 24t/24h

	Tg Jiu	Caransebeș	Soluția propusă	Reducere față de	
				Tg. Jiu (%)	Caransebeș (%)
Aria palierelor	2 010,00 m²	2 138,00 m²	1 376,00 m²	31	35,5
Volum construit	8 700,00 m³	16 000,00 m³	6 030,00 m³	30	62
Suprafața construită	907,00 m²	1 064,00 m²	812,00 m²	10,5	24
Perimetru	160,00 m	180,00 m	128,00 m	20	29

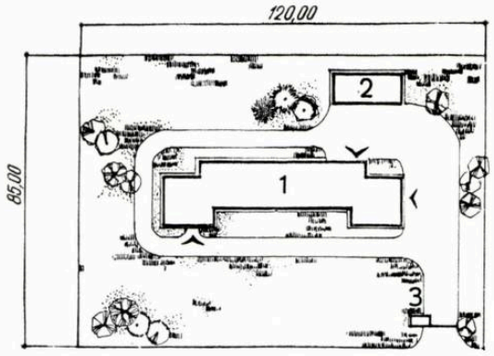

Fabrică de pîine de 30 t/24h de la Baia Mare (suprafaţa necesară de teren 10 200 m²) — Plan de situaţie

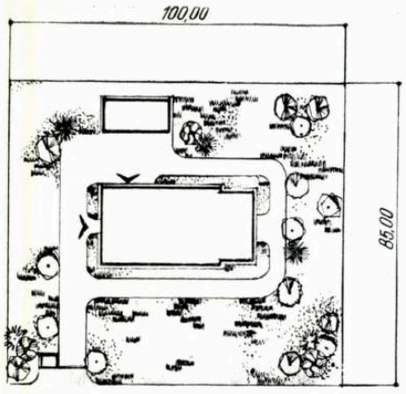

Fabrică de pîine de 30t/24h amplasată pe latura lungă a terenului (suprafaţă necesară de teren 8 500 m²) Soluţie propusă

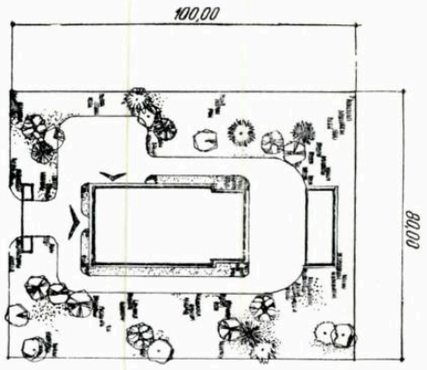

Fabrică de pîine de 30 t/24h amplasată pe latura mică a terenului (suprafaţa necesară de teren 8 000 m²) Soluţie propusă

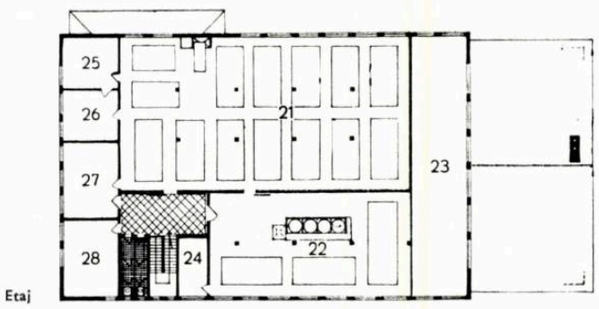

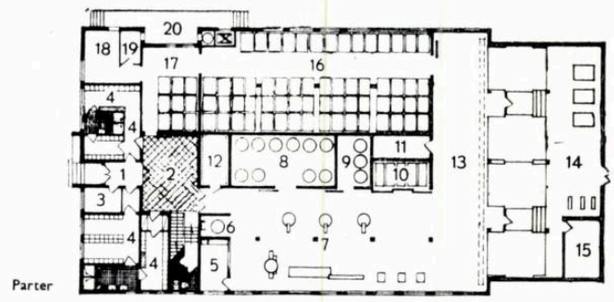

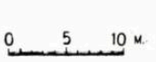

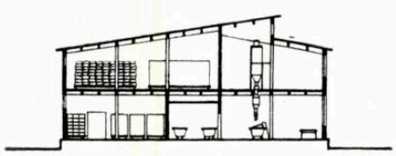

Secţiune transversală

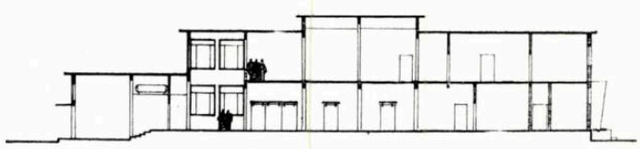

Secţiune longitudinală

FABRICA DE PÎINE DE 30 t/24h
Soluţia propusă

TABELUL 5

Reducerea suprafeţelor sălilor de fabricaţie pentru o fabrică de 30 t/24h faţă de normativul C.S.A.C. şi de realizări

Nr. crt.	Denumirea încăperii	Normativ C.S.A.C. nr. 224—55 (m²)	— Baia Mare — Reşiţa — Petroşani (m²)	Soluţia propusă (m²)	Reducere faţă de normativ (%)	Reducere faţă de realizări (%)
1	Sala frămîntare	120,00	131,62	153,00	25	42
2	Divizare-fasonare	84,00	131,62			
3	Dospitor I Dospitor II Dospitor III	54,00 13,50 15,00	42,75 14,25 12,10	38,25 12,75 12,00	40 6 20	10 11 —
4	Sala de coacere inclusiv spaţiul cuptoarelor şi sala focarelor	78 + 12 = 90,00 90,00 × 3 = 270,00	266,62	328,19		
5	Sala cazanelor	45,00	43,75	Înglobat în spaţiul de la nr. 4		
6	Atelier mecanic şi electric	(12—20) × 3 36—60	22,50			
	Total	375,00	332,87	328,19	12	1,2
7	Expediţia	18 × 3 = 54,00	40,00	37,00	32	7,5
8	Depozitul de pîine	250,00	225,00	180,00	27	20
9	Laborator	9 × 3 = 27,00	22,50	13,50	50	8

TABELUL 6

Reducerea indicilor principali la o fabrică de 30 t/24h faţă de realizări

	— Reşiţa — Baia Mare — Petroşani	Soluţia propusă	Reducere (%)
Aria palierelor	2 446,00 m²	1 723,00 m²	29,80
Volum construit	10 490,00 m³	7 560,00 m³	28,50
Suprafaţa construită	1 057,25 m²	1 021,50 m²	3,35
Perimetru	176,00 m	137,00 m	26,00

TABELUL 7

Raportarea la unitatea de produs a principalelor săli de fabricaţie din soluţiile propuse

Nr. crt.	Denumirea sălilor	Fabrica de 12 t/24h (m²)	Fabrica de 20 t/24h (m²)	Fabrica de 30 t/24h (m²)
1	Sala de fabricaţie (frămîntare, divizare, fasonare)	67,56	106,93	150,93
	Raportat la tona de produse	5,63	5,35	5,03
2	Depozit de făină	193,00	323,68	469,93
	Raporat la tona de produse	16,00	16,18	15,88
3	Depozit pîine	84,81	143,19	206,05
	Raportat la tona de produse	7,00	7,16	6,87

TABELUL 8

Raportarea la unitatea de produs a principalilor indici ai soluţiilor propuse

Nr. crt.	Tipul fabricii	Aria palierelor (m²)	Volum construit (m³)	Suprafaţa construită (m²)	Raportat la unitate produs: aria palierelor (m²)	Raportat la unitate produs: volum construit (m³)	Raportat la unitate produs: suprafaţa construită (m²)
1	Fabrica de 12t/24h	891,50	3 960	567,75	74,30	330	47,14
2	Fabrica de 20t/24h	1 676,00	6 030	812,00	68,80	302	46,00
3	Fabrica de 30t/24h	1 723,00	7 560	1 021,50	57,40	252	34,05

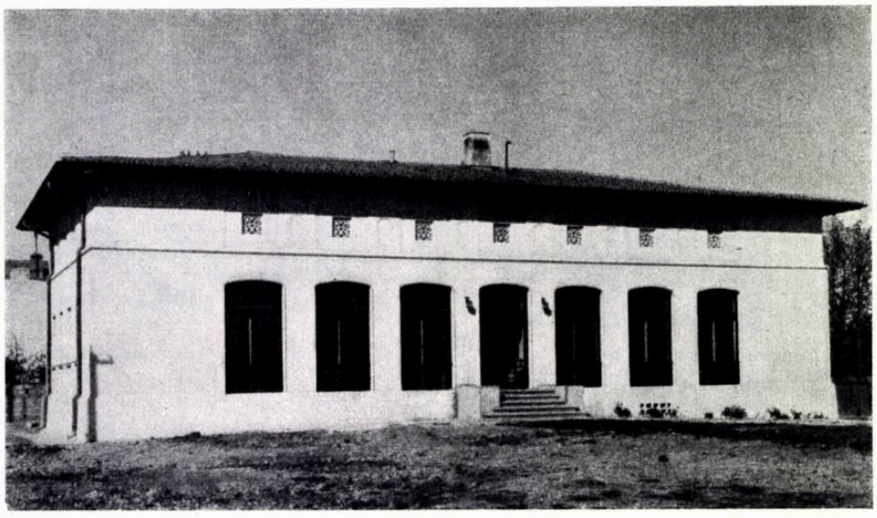

Grădiniţa de zi a UCECOM Bucureşti — Vedere

Arh. Aurelia Teodorescu, arh. C. Borcea

O PROIECTARE MAI ECONOMICĂ A GRĂDINIŢELOR DE COPII

Legată strîns de problema realizării locuinţelor este şi problema realizării unor construcţii social-culturale, fără de care viaţa nu-şi poate desfăşura mersul normal unei societăţi socialiste. Dotările social-culturale care ar intra în primul rînd în această categorie, datorită marii lor frecvenţe, sînt cele legate de ocrotirea şi educaţia copiilor, şi anume: creşe, grădiniţe şi şcoli elementare.

Vom analiza mai jos unele aspecte din proiectarea şi realizările importante din ultimul timp în grădiniţele de copii.

Educarea preşcolară şi ocrotirea copiilor între vîrstele de 3 şi 7 ani se asigură în grădiniţele sau căminele de copii. După felul în care este organizată funcţionarea acestor instituţii de ocrotire şi învăţămînt, se disting următoarele tipuri de grădiniţe:

1. grădiniţa cu program redus, unde se asigură numai procesul de învăţămînt şi unde copiii petrec 4—5 ore zilnic;

2. grădiniţa cu program normal, de zi, în care se asigură atît procesul de învăţămînt, cît şi cel de ocrotire şi unde copiii petrec 10—12 ore zilnic;

3. grădiniţe cu program normal, săptămînale, în care copiii rămîn de luni dimineaţa pînă sîmbătă seara.

O proiectare organizată a grădiniţelor de copii se poate considera că a început în R.P.R. în anul 1949, cînd Ministerul Învăţămîntului a întocmit, prin serviciul său propriu de proiectare, primele proiecte de grădiniţe. Dintre acestea, cel după care s-au executat o serie de construcţii în Bucureşti şi în ţară a fost proiectul 1/49 (vezi revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 10/1955), care reprezintă soluţionarea unei teme de grădiniţă cu program redus pentru două grupe de copii. Proiectul acesta, rezolvat prea amplu pentru o grădiniţă cu program redus, nu reprezintă o rezolvare corespunzătoare în totul problemelor puse pentru prima oară la noi în ţară în acest sector. Încercările ulterioare de a adapta unele construcţii executate după acest proiect, spre a fi folosite drept grădiniţe cu orar normal, pentru care nu existau la acea dată proiecte, nu au dat rezultate satisfăcătoare, lipsind din componenţa lui unele încăperi, iar altele fiind defectuos rezolvate.

Ulterior, ţinînd seama şi de unele condiţii cerute de Inspecţia Sanitară de Stat, înfiinţată între timp, Ministerul Învăţămîntului a întocmit, în colaborare cu C.S.A.C. şi I.S.S., normativul pentru proiectarea căminelor de zi, normativ care s-a publicat sub nr. 114—54 şi care reglementează în detaliu, atît temele de proiectare, cît şi condiţiile principale de funcţionare a categoriei de grădiniţe cu program normal, denumite la acea dată cămine de zi.

Începînd din 1953 şi pînă în 1957, întocmirea unor proiecte tip sau refolosibile a fost prezentă în activitatea principalelor institute de proiectare, în al căror profil intrau asemenea construcţii, precum: I.P.C., ISPROR şi I.P.C.T. În cursul anului 1954, ISPROR a întocmit proiectul nr. 628 (fig. 4), grădiniţă cu program normal (cămin de zi) pentru două grupe (50 de copii) şi proiectul nr. 1145 (fig. 1 şi 2) pentru patru grupe (100 de copii), proiecte care au fost avizate de C.S.A.C. pentru a fi folosite pînă la elaborarea unor proiecte tip. Aceste proiecte, care respectă în totul temele de proiectare prevăzute în normativ şi care se pot considera ca formînd prima etapă în tipizarea grădiniţelor de zi, asigură separarea grupelor de copii unele faţă de altele, chiar de la intrarea în grădiniţă, fiecare grupă avînd încăperi proprii pentru toate funcţiunile, încăperea de bază — camera de grupă — servind atît pentru sală de joc şi mese, cît şi pentru odihnă, prin folosirea unui mobilier pliant. Totodată, ele sînt primele proiecte de grădiniţe la care planşeele sînt prevăzute a se executa din elemente prefabricate din beton armat, elemente puse de acord cu cele de la secţiunile de locuinţe valabile în acel moment.

Din punct de vedere economic, ambele proiecte nu sînt însă corespunzătoare, deoarece indicii spaţiali rezultaţi (10,50 m² pentru 50 de copii şi 9,73 m² pentru 100 de copii) sînt cu cca. 14 şi 25% mai mari decît cei obţinuţi la proiectele tip întocmite ulterior.

La sfîrşitul aceluiaşi an şi tot în cadrul ISPROR, s-a întocmit şi primul proiect tip de grădiniţă de zi cu program normal, pentru două grupe de copii, proiectul nr. 1014/8—1954, care urma a fi folosit în special în mediul rural, pentru deservirea G.A.S.-urilor şi S.M.T.-urilor (vezi « Arhitectura R.P.R. » nr. 2/1955).

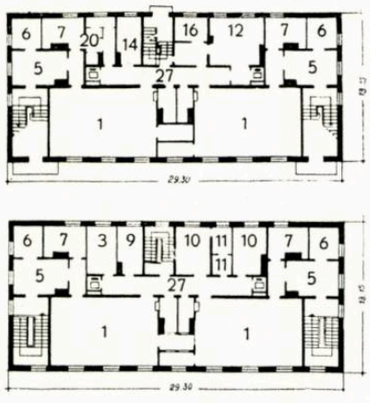

Fig. 1 şi 2 — Grădiniţă de zi pentru 100 de copii. Proiect ISPROR nr. 1145 — Plan parter şi plan etaj

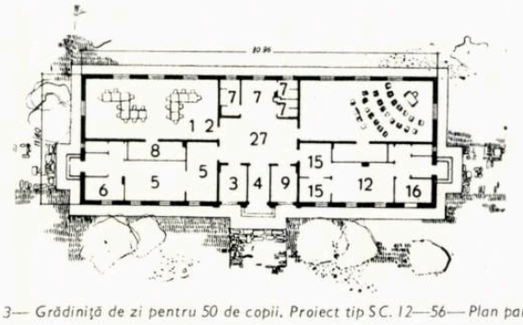

Fig. 3 — Grădiniţă de zi pentru 50 de copii. Proiect tip SC. 12—56 — Plan parter

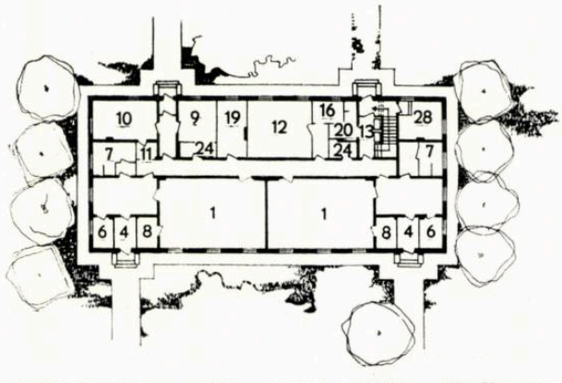

Fig. 4 — Grădiniţă de zi pentru 50 de copii. Proiect ISPROR nr. 628 — Plan parter

Legendă comună

1. Camera de grupă — 2. Dormitor — 3. Camera administrație — 4. Intrare, tambur, vestibul 5. Vestiar, spațiu de triere — 6. Boxe izolare — 7. Grup sanitar copii — 8. Cameră depozit paturi pliante — 9. Cabinet medical — 10. Infirmerie — 11. Anexe infirmerie — 12. Bucătărie 13. Vestibul de serviciu — 14. Vestiar personal — 15. Oficiu — 16. Cameră de alimente 17. Depozit provizii de iarnă — 18. Depozit combustibil — 19. Cameră pentru îngrijitoare 20. Grup sanitar personal — 21. Spălătorie — 22. Uscătorie — 23. Călcătorie — 24. Rufe murdare 25. Cameră rufărie curată — 26. Cameră calorifer — 27. Degajamente circulație — 28. Cameră boiler — 29. Preparare-curățire alimente — 30. Locuință intendent — 31. Intrare creșă 32. Dormitor creșă — 33. Cameră de joc creșă — 34. Vestiar creșă — 35. Toaletă copii creșă 36. Izolare creșă — 37. Oficiu creșă — 38. Biberonerie — 39. Alăptare — 40. Spălare — 41. Așteptare mame — 42. Sarā — 43. Infirmerie creșă — 44. Reparații rufe — 45. Portar — 46. Depozit cărucioare — 47. Administrație grădiniță — 48. Depozit — 49. Sală de gimnastică — 50. Cancelarie educatoare — 51. Intrare grădiniță orar redus — 52. Intrare grădiniță orar normal

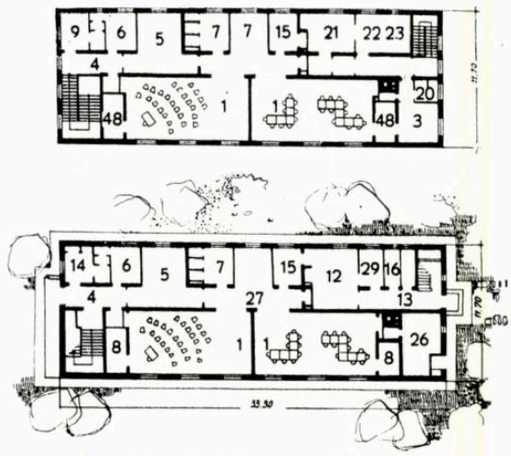

Fig. 5 și 6 — Grădiniță de zi pentru 100 de copii. Proiect tip SC. 37—57 — Plan parter și plan etaj

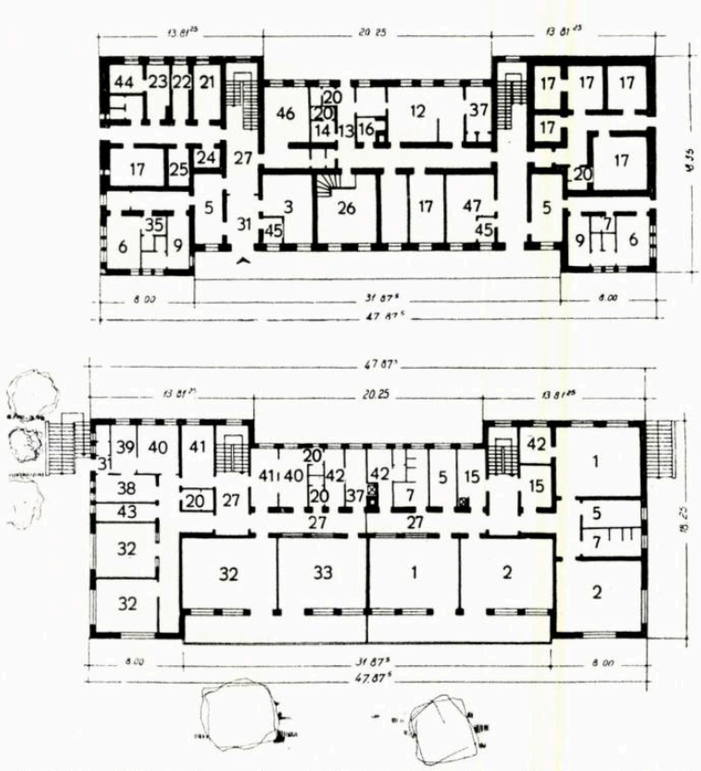

Fig. 7 și 8 — Grădinița și creșa Direcției Regionale C.F.R. Cluj — Plan parter și plan etaj

Pentru a se reduce suprafața construită, în acest proiect s-a prevăzut o singură intrare pentru ambele grupe, iar grupurile sanitare și vestiarele s-au comasat în cîte unul singur, comun celor două grupe.

Din această cauză, precum și datorită faptului că nu a fost necesară prevederea unei spălătorii proprii (această instalație fiind rezolvată central pentru unitățile respective), indicele spațial pentru un copil a scăzut la 8,00 m².

Faptul că acest proiect nu conținea spălătorie, făcea dificilă aplicarea lui în orice situație; din această cauză, în cursul anului 1955, Ministerul Învățămîntului a prevăzut întocmirea, o dată cu primele proiecte tip de școli elementare, și a unui proiect de grădiniță de zi tot pentru două grupe, proiect tip ce s-a elaborat de I.P.C. și care s-a aprobat sub indicativul SC. 12—56 (fig. 3). Acest proiect tip, deși folosește în rezolvarea lui comasările de intrări, vestiare și grupuri sanitare, din cauza unor anexe care s-au prevăzut în plus față de normativ, ca: depozite diverse și locuință pentru îngrijitor, prezintă un indice spațial nefavorabil din punct de vedere economic (9,23 m² pentru un copil).

În cursul anului 1956, pe baza noilor teme cuprinse în normativul modificat, ca urmare a concluziilor trase din experiența acumulată în acest timp, I.P.C.T. a întocmit noi proiecte tip de grădinițe, și anume: grădinița săptămînală pentru două grupe, proiect tip SC. 36—57 și grădinița de zi pentru patru grupe, proiect tip SC. 37—57 (fig. 5 și 6). În rezolvarea dată acestor proiecte s-a urmărit realizarea unei elasticități în folosirea lor, și anume: prin soluționarea lor aproape similară, cu foarte mici modificări, se poate folosi atunci cînd condițiile ar cere acest lucru, grădinița săptămînală de 50 de copii ca grădiniță de zi pentru 100 de copii, prin utilizarea dormitoarelor drept cameră de grupă, sau invers, prin utilizarea camerelor de grupă de la etaj, drept dormitoare. Din punct de vedere economic, la grădinița de zi pentru 100 de copii, indicele spațial de 7,79 m² este cel mai redus față de toate proiectele tip întocmite pînă astăzi, iar cel al grădiniței săptămînale pentru 50 de copii, de 15,58 m², este cel mai redus față de proiecte unicate similare. Calitățile pozitive ale proiectului de grădiniță pentru 100 de copii au făcut ca el să fie folosit în numeroase cazuri, ca, de pildă, în cartierele Floreasca și Mihai Bravu, la întreprinderea Dacia etc.

Din cele expuse mai sus rezultă că proiectele tip pentru grădinițe, mai corespunzătoare din punct de vedere economic și funcțional și care să poată corespunde unor condiții optime de funcționare, nu au fost puse la dispoziția solicitanților decît în ultimii doi ani.

În ultimii zece ani însă, ca urmare a transformărilor prin care a trecut țara noastră, au luat ființă noi unități de grădinițe de copii, astfel încît numărul lor depășea în 1957 cu 300% pe cel din 1938. Asigurarea cu clădiri a unităților care trebuiau să cazeze acest număr mare de copii s-a făcut, în marea majoritate, dată fiind urgența, prin amenajări de construcții existente sau prin construcții noi, realizate după proiecte unicat întocmite anterior proiectelor tip. Astfel, pentru fabrica de confecții « Gh. Gheorghiu-Dej » s-a realizat în 1950, după un proiect întocmit de arh. L. Vasilescu și L. Popovici, o grădiniță săptămînală pentru 100 de copii. Construcția este desfășurată pe un singur nivel, fiind formată dintr-un corp de construcție existent amenajat și unul nou, în formă de L, legat de cel transformat (fig. 11).

Proiectul, întocmit într-o perioadă în care nu erau stabilite normele de proiectare, prezintă o serie de deficiențe, atît de dimensionare — ca, de pildă: dormitoare prea mari, care pot cuprinde cca. 50—60 de copii, deci mai mult decît o grupă, grupuri sanitare și vestiare prea larg dimensionate — cît și de funcționare, separarea copiilor pe grupe sau pe grupări de maximum două grupe de copii, fiind imposibil a se realiza. De asemenea, circulația copiilor către sala de gimnastică se suprapune cu aceea a serviciilor de la bucătărie și spălătorie, ceea ce a determinat, în realitate, renunțarea la folosirea acesteia, actualmente folosindu-se drept sală de gimnastică unul dintre dormitoarele mari. Din punct de vedere economic, această soluție prezintă unul dintre indicii cei mai ridicați, și anume 16,65 m² pentru un loc.

Tot în București, pentru întreprinderea « I.D.E.B. » s-a construit în strada Stoian Militaru, în 1951—1952, după un proiect întocmit de arhitecții N. Stănescu și V. Mateescu, o grădiniță săptămînală pentru 50 de copii (fig. 9—10).

În rezolvarea dată s-a urmărit o separare a circulației copiilor de restul circulațiilor, precum și a grupelor între ele. Acest principiu nu s-a realizat integral, deoarece prin prevederea unei săli de masă unice pentru cele două grupe, separarea lor nu se poate face în mod practic, apărînd astfel ca nejustificate celelalte măsuri luate chiar de la accesul în clădire, pentru care sînt prevăzute două intrări.

De asemenea, prevederea unor spații separate pentru masă și clasă a dus la un indice spațial foarte mare (17,21 m² pentru un copil).

Deoarece proiectele tip de grădinițe de zi pentru două grupe, existente în 1955—1956, nu puteau fi înscrise în amplasamentele din orașul București, I.P.B. a proiectat o grădiniță de zi pentru 2 grupe (autor arh. M. Anghel), după care s-au executat grădinițele pentru întreprinderile « Electroaparataj » și « UCECOM » (fig. 12 și 13). În rezolvare s-a urmărit ca încăperile prevăzute de temele din normativ să se înscrie într-un volum care să poată răspunde condițiilor cerute de amplasament, mai ales în ceea ce privește înălțimea construcției. Acest lucru însă nu s-a făcut într-un spirit economic, rezolvarea dată ducînd la un indice spațial cu cca. 40% mai mare decît cel rezultat la proiectul tip SC—12—56. Utilizarea unei înălțimi libere de 3,90 m la încăperile de grupă, înălțime mai mare decît cea ce se prevede în normele de proiectare, dimensionarea mai largă a vestiarului și grupului sanitar pentru cele două grupe — care nu sînt comasate ca la proiectul tip — precum și prevederea unor anexe prea ample, au determinat această majorare de suprafață și volum construit.

În afara aspectului economic, această rezolvare se răsfrînge și în aspectul arhitectural al clădirii, care, din cauza golurilor prea mari utilizate la camerele de grupă, nelegate de scara unei asemenea construcții, este lipsită de caracterul pe care ar trebui să-l aibă o asemenea clădire. Prevederea unor ferestre aproape de cele normale, la podul care se află peste camerele de grupă, contribuie la crearea unei impresii false, care îți indică existența unui spațiu folosit normal, și la întărirea caracterului neeconomic al acestei rezolvări.

Pentru rezolvarea ocrotirii copiilor de toate vîrstele, unele întreprinderi și-au construit unități combinate de grădinițe și creșe. Dintre acestea citām grădinița cu creșă, fiecare pentru cîte două grupe de copii, a Direcției Regionale

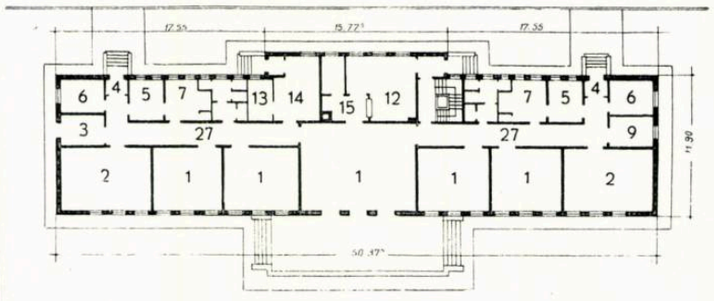

Fig. 9 şi 10 — Grădiniţa săptămînală a întreprinderii IDEB-Bucureşti — Vedere şi plan parter

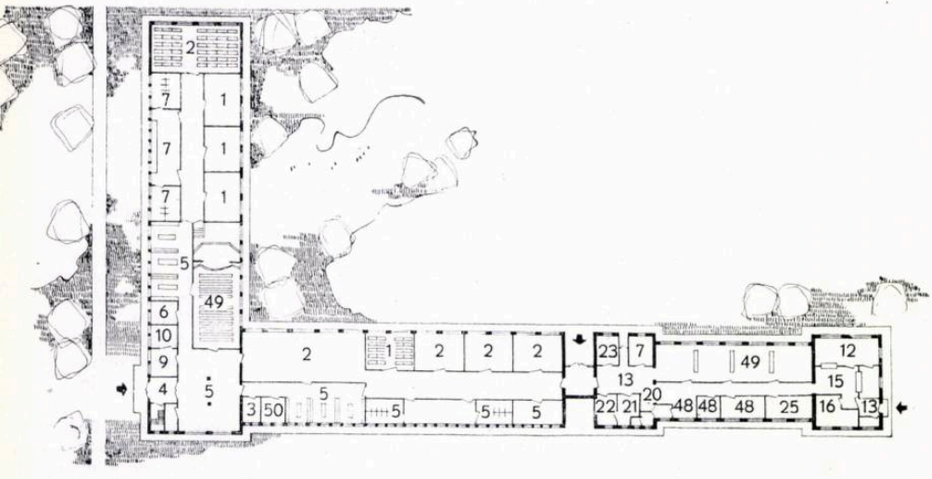

Fig. 11 — Grădiniţă săptămînală a fabricii de confecţii « Gh. Gheorghiu-Dej » — Plan parter

Fig. 12 şi 13 — Grădiniţa de zi a UCECOM-Bucureşti
Plan parter şi plan etaj

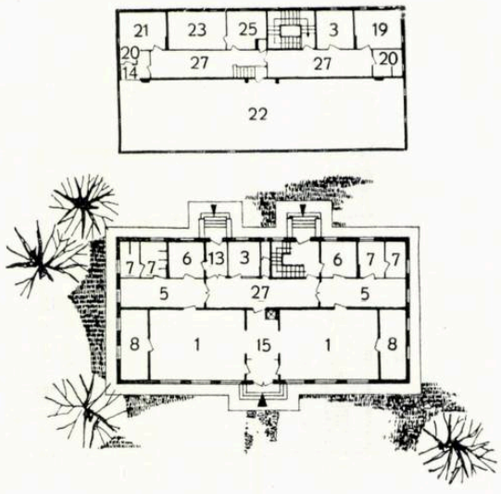

C.F.R. Cluj (autor, arh. Marioara Salvanu) (fig. 7 şi 8) şi aceea a Monetăriei de Stat din Bucureşti (autor, arh. Michaela Slomnescu) (fig. 14 şi 15). Ambele proiecte, întocmite pe baza temelor din normativ, pentru funcţionare săptămînală, asigură atît separarea circulaţiei copiilor de la creşe de aceea a copiilor de la grădiniţe, cît şi separarea completă a celor două grupe de la grădiniţe. Prevederea unor încăperi cu destinaţie specială la grădiniţa de la Cluj a determinat un indice spaţial foarte mare, de 19,37 m², în timp ce la aceea a Monetăriei, respectarea normativului a făcut ca indicele spaţial de 15,45 m² să fie foarte aproape de cel realizat prin proiectul tip de grădiniţă săptămînală pentru două grupe.

Din cele expuse mai sus şi din analiza tabelului de indici spaţiali rezultă următoarele:

1. Proiectele de grădiniţă pentru 100 de copii prezintă indici spaţiali mai mici decît cele pentru 50 de copii. La proiectele tip pentru grădiniţe de zi această diferenţă este de 15%.

2. Pentru aceeaşi capacitate, modul de funcţionare — cu program normal de zi sau săptămînal — determină în proiectare rezultate diferite din punctul de vedere al economicităţii, şi anume:

— pentru capacitatea de 50 de copii, indicii spaţiali obţinuţi la proiectele tip pentru grădiniţele de zi sînt cu 40% mai mici decît a cele săptămînale;

— pentru capacitatea de 100 de copii, indicii spaţiali obţinuţi la proiectele tip pentru grădiniţele de zi sînt cu 53% mai mici decît la cele săptămînale, de mare capacitate.

Se poate deduce deci că *cel mai economic tip din punct de vedere constructiv este grădiniţa cu program normal de zi pentru 100 de copii (patru grupe).*

Pe baza acestor concluzii rezultate din analiza proiectelor tip şi unicat realizate în ultimii ani, ţinînd seama de directivele referitoare la reducerea preţului de cost în toate sectoarele, C.S.C.A.S. a iniţiat elaborarea prin I.P.C.T. a unui studiu care să determine noi teme şi scheme pentru rezolvarea unor proiecte de grădiniţe mai economice decît cele obţinute pînă în prezent. Premisa care a stat la baza acestei iniţiative a fost ideea ca unitatea care se va crea să reprezinte, nu numai o soluţie economică în ceea ce priveşte construcţia, ci să ofere condiţii de reducere simţitoare şi a cheltuielilor de funcţionare şi întreţinere, astfel încît să rezulte un cost cît mai redus pentru cazarea unui copil în grădiniţă.

INDICI SPAŢIALI

Denumirea proiectului	Modul de organizare	Capacitatea	Supr. total constr. Ap/m²	Indice spaţial Ap/copil
PROIECTE TIP				
Proiect ISPROR nr. 628—1954....	de zi	50	525	10,50
Proiect ISPROR nr. 1014/8—1954	de zi	50	400	8,00
Proiect tip I.P.C.—SC. 12—56 ...	de zi	50	461	9,23
Proiect tip I.P.C.T.—SC. 37—57	de zi	100	779	7,79
Proiect ISPROR 1145/1955	de zi	100	973	9,73
Proiect tip I.P.C.T.—SC. 36—57	săpt.	50	779	15,58
Studiu I.P.C.T. nr. 1047 var. B parter şi etaj	de zi	210	1 075	5,12
Studiu I.P.C.T. nr. 1047 var. H parter	de zi	210	1 090	5,19
PROIECTE UNICAT				
UCECOM — proiect I.P.B.	de zi	50	654	13,08
I.D.E.B. — Bucureşti	săpt.	50	860	17,21
F. de confecţii « Gh. Gheorghiu-Dej » Bucureşti	săpt.	160	2 666	16,65
Direcţia Regională C.F.R. — Cluj .	de zi	40	775	19,37
Monetăria Statului — Bucureşti ..	săpt.	50	772	15,45

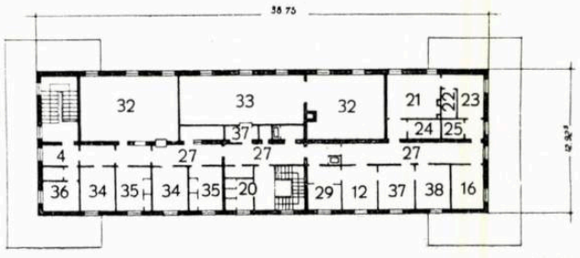

Plan etaj

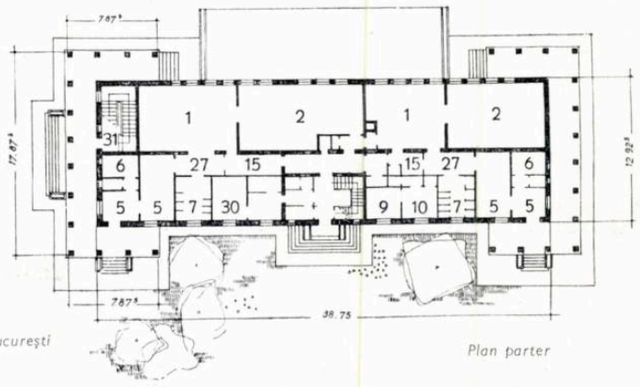

Plan parter

Fig. 14 și 15 — Grădinița și creșa Monetăriei de Stat, București

Fig. 16 și 17 — Grădinița pentru 210 copii

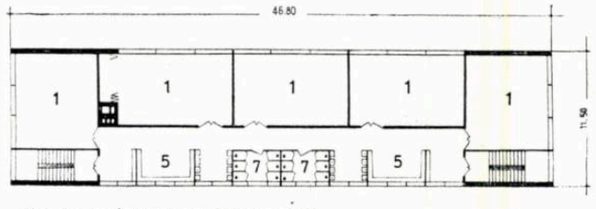

Plan parter (varianta cu parter și etaj)

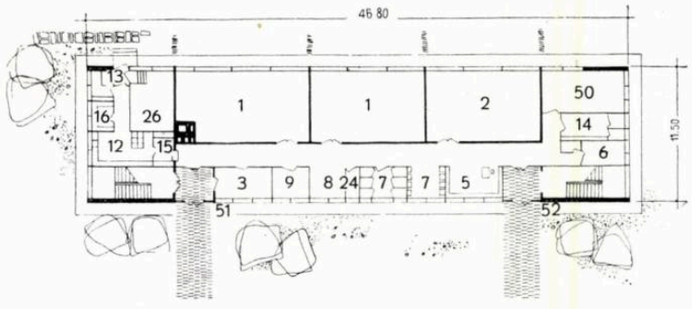

Fig. 19 — Plan etaj

Fig. 18 — Grădinița pentru 210 copii — Varianta numai cu parter

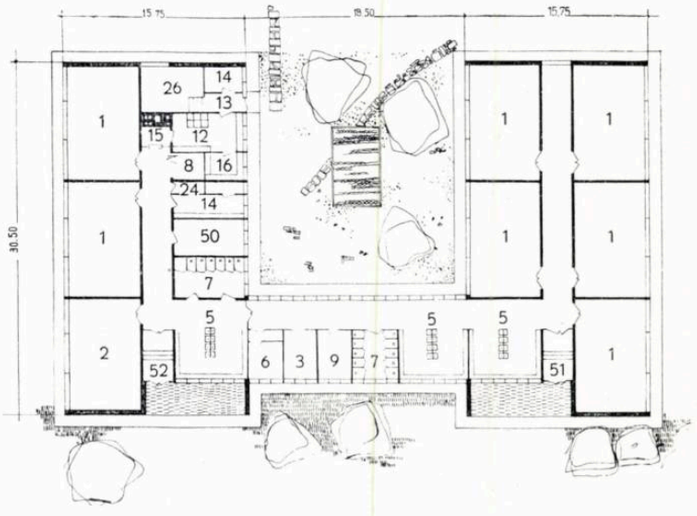

Condițiile mai importante pe baza cărora s-a elaborat studiul au fost:

1. Realizarea unei unități complexe de grădiniță cu orar redus (pentru cinci grupe) și orar normal (pentru două grupe), numai cu funcționare de zi, organizarea lor urmînd a se face numai sub forma unor unități de cartier și nu de întreprindere. În acest mod, cheltuielile ce revin pentru un copil într-o grădiniță săptămînală, care este tipul curent al grădinițelor de întreprindere, se va reduce considerabil, atît prin reducerea timpului de staționare și a numărului de mese, cît și a transportului special al copiilor. Totodată, rezolvarea pe principiul raionării oferă și condiții de confort mai bune, deoarece capacitatea totală de 210 copii, care se stabilește în acest studiu pentru tipul cel mai economic, determină o rază de deservire într-un cartier curent urban ce nu va depăși cca. 500 m, ceea ce reprezintă o soluționare corespunzătoare a transportului copiilor, care se poate face pe jos într-un timp minim.

2. Pentru rezolvarea cazurilor în care mamele lucrează și în timpul nopții s-a prevăzut și un dormitor pentru o grupă de copii care vor trebui să fie cazați în acest timp, pe perioada cît durează tura de noapte a mamei.

3. În vederea reducerii suprafeței construite și pentru a se micșora și raportul dintre încăperile auxiliare camerei de grupă și aceasta, s-a propus majorarea numărului de copii în grupă de la 25 la 30. Acest lucru duce și la reducerea personalului educativ, deoarece în loc de 8 grupe a 25 de copii rezultă pentru această unitate numai 7 grupe a 30 de copii.

4. Pentru fiecare unitate cu program de zi și program normal s-au prevăzut intrări separate, pentru a se putea asigura modul de funcționare diferit al fiecăreia, pentru grupele cu orar normal prevăzîndu-se trierea din punct de vedere medical a copiilor.

5. Pentru fiecare grupă s-a prevăzut ca încăpere principală o cameră de grupă, care va satisface toate funcțiunile: joc și clasă pentru programul redus, și joc-clasă-masă-odihnă pentru programul normal, odihna asigurîndu-se prin folosirea de paturi pliante. Pentru dimensionarea acestei camere de grupă se propune reducerea normei de la 2,50 la 2,00 m² pentru un loc, astfel încît cubajul minim să fie de cel puțin 6,000 m³. Restul încăperilor pentru grupele cu orar normal sînt cele prevăzute în normativele în vigoare, în afara spălătoriei, la care s-a renunțat (presupunîndu-se, în vederea realizării unei exploatări mai raționale, că rufele se vor spăla la o spălătorie centrală a raionului respectiv sau eventual la cea a creșei din apropiere).

Pentru grupele cu orar normal, anexele prevăzute sînt cele necesare instalațiilor sanitare normale și circulației curente. Pentru întregul ansamblu, cancelaria, administrația și medicul sînt comune.

Dintre schemele studiate de I.P.C.T. pe baza acestor principii prezentăm două, considerate ca fiind cele mai corespunzătoare, și anume: o variantă cu parter și etaj (fig. 16 și 17) și o variantă numai cu parter (fig. 18). Ambele variante reprezintă soluții foarte economice în raport cu proiectele anterioare, indicii spațiali obținuți de 5,12 și 5,19 m² reprezentînd, față de proiectul tip de grădiniță cu 100 de locuri, o reducere de cca. 34%.

Costul ce revine în aceste soluții, pentru un loc de copil (construcție și instalații aferente) este cuprins între 3 800 și 3 900 lei, față de 6 764 cît revenea la proiectul tip de grădiniță pentru 100 de copii, deci se realizează o reducere de cca. 40%.

Concluziile pozitive la care a ajuns studiul întocmit de I.P.C.T. vor trebui analizate de toți factorii interesați în această problemă, sub toate aspectele, pentru ca viitoarele proiecte tip să se poată definitiva cît mai urgent și să corespundă astfel noilor directive în ceea ce privește reducerea prețului de cost în construcție. Acest studiu nu epuizează însă problema, deoarece capacitatea de 210 copii nu poate satisface toate cerințele. Principiile ce vor rezulta din acest studiu ca definitive vor servi ca teme de proiectare pentru diferite capacități de grădinițe, care se vor putea încadra corespunzător în cartiere cu diferite densități de populație. În acest sens, în scopul respectării unor indici spațiali corespunzători din punct de vedere economic, va fi necesar a se trece la proiectarea unor unități complexe de creșe cu grădinițe, care menținînd o capacitate totală mare, vor permite totuși și capacități mai mici de grădinițe decît 210 copii, care în multe cazuri vor fi prea mari.

Arh. A. Obrazțov

CONCEPȚII ÎNVECHITE ȘI CĂUTĂRI NOVATOARE ÎN CREAȚIA ARHITECȚILOR SOVIETICI

Problemele orientării creației, contemporaneității și caracterului național al arhitecturii, justa înțelegere a metodei realismului socialist și alte probleme filozofice și teoretice s-au pus deosebit de acut în fața arhitecților în ultimii ani, după hotărîrile istorice ale partidului și guvernului în domeniul construcțiilor și arhitecturii.

Totuși, pînă în prezent aceste probleme nu se dezbat în mod organizat și pe scară largă, fiind interpretate diferit, uneori greșit și chiar dăunător.

În hotărîrile partidului și guvernului, în rezoluțiile celei de a doua Consfătuiri unionale a constructorilor și ale celui de al doilea Congres unional al arhitecților sînt trasate clar noile căi de dezvoltare a construcțiilor și arhitecturii în țara noastră.

Să construim repede, trainic, frumos și ieftin — iată sarcina care trebuie rezolvată în cel mai scurt timp.

« Condiția hotărîtoare pentru îmbunătățirea radicală a muncii de construcție este continuul progres tehnic și permanenta industrializare a construcțiilor » — se spune în Hotărîrea C. C. al P.C.U.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. din 23 august 1955, privind « Măsurile pentru continua industrializare, îmbunătățire a calității și scădere a prețului de cost al construcțiilor ». Începînd din anul 1954, partidul și guvernul au înfăptuit o serie de măsuri deosebit de importante pentru dezvoltarea bazei industriale a construcțiilor în U.R.S.S.

O dată cu aceasta, proiectanții — arhitecți și ingineri — elaborează serii de noi proiecte tip care corespund noilor cerințe de viață, noilor condiții și metode de construcție. În aceste proiecte noi, atenția principală este îndreptată spre partea tehnologică, atît din punctul de vedere al comodității de exploatare a viitoarei construcții, rezolvării ei funcționale, cît și din punctul de vedere al simplității și costului mai redus al ridicării ei, clădirea trebuind să corespundă întru totul scopului ei. Crearea unor astfel de proiecte trebuie să lichideze toate exagerările ce și-au găsit loc în proiectele din anii trecuți.

Totuși este prea devreme să ne închipuim că aceste sarcini sînt deja rezolvate sau vor fi rezolvate fără munca creatoare a arhitecților și inginerilor, fără lupta dîrză pentru o orientare principial nouă a arhitecturii sovietice.

« Mulți nu înțeleg just sarcina reconstrucției și o privesc doar ca o reducere a exagerărilor arhitecturale. Problema constă în schimbarea principială a orientării arhitecturii și această treabă trebuie dusă pînă la capăt »*. Asta înseamnă că trebuie să ridicăm arhitectura noastră sovietică pe o treaptă calitativ nouă, superioară.

Cerințele materiale și culturale crescînde ale poporului nostru, noile materiale și scheme constructive aplicate în construcții, străduința de a face clădirea cît mai simplu de montat și cît mai ușoară, acești factori cer arhitectului să renunțe cu totul la o serie de concepții învechite asupra arhitecturii și să chibzuiască asupra problemelor metodei realiste de creație.

Căutarea soluțiilor celor mai raționale, mai juste, care să corespundă actualelor cerințe puse construcțiilor — iată singura cale ce va duce la o exprimare justă a tuturor laturilor conținutului construcțiilor arhitecturale.

Înțelegerea profundă a cerințelor materiale și spirituale imediate, însușirea creatoare a noilor sisteme constructive și materiale, renunțarea la decorare, obținerea unui aspect frumos și expresiv al clădirii prin mijloace organice — iată sarcinile creatoare de bază ale arhitectului sovietic de astăzi.

Din păcate, revizuirea radicală a orientării creației arhitecturale este și astăzi privită încă de unii arhitecți numai ca o luptă împotriva exagerărilor în exteriorul clădirii și, în general, ca o măsură temporară dictată în esență de considerente economice.

Iată un exemplu. Directorul secției regionale de construcții și arhitectură din Tambov, tov. V. G. Samorodov, a respins un proiect tip de club, cu aspect contemporan, bazat pe folosirea prefabricatelor și a declarat că dînșii vor să clădească la Tambov « o clădire frumoasă » și de aceea au ales un alt proiect de club, a cărui fațadă imita arhitectura clasică. Eu am obiectat că planul nu este convenabil, iar întregul aspect al clădirii nu corespunde spiritului contemporan. La aceasta a urmat răspunsul: « Oare a interzis cineva coloanele? Trebuie doar să mai reducem din exagerări și clădirea va deveni bună! »

Dînsul personal a prelucrat fațada clădirii, lăsînd la mijloc un portic din șase coloane corintice.

Fiind membru al Comisiei Construcției de Stat a U.R.S.S. am plecat în cercetare în orașul Soci, unde am avut din nou ocazia să aud asemenea păreri. Inginerul șef al Administrației Teritoriale a stațiunii, tov. A. K. Kușnariev, a declarat membrilor comisiei că Soci nu este un oraș de rînd, ci unul deosebit, din care cauză aici trebuie construite « clădiri frumoase », și « unele exagerări » sînt permise. Sub titlul de « clădiri frumoase » aceștia înțelegeau construcții cu un belșug de ornamente fără sens, de care pînă în prezent încă nu se pot debarasa unii arhitecți.

Ca rezultat al unei asemenea politici, la Soci se continuă construirea unor clădiri lipsite de gust, de felul corpurilor centrale ale sanatoriilor « Rusia » (autori, arhitecții V. A. Voskresenski și G. B. Minervin), « Belorusia » (autori, arhitecții R. M. Hegardt și A. M. Nakonecinii), « Volna » (autori, arh. R. M. Hegardt și ing. N. K. Rîkov) ș. a.

Încă un exemplu. Unii participanți la concursul pentru clădirea Palatului Sovietelor din Moscova au considerat că în acest proiect este permisă folosirea întregului arsenal de forme arhitecturale elaborate de istorie, întrucît această clădire este unicat și nu trebuie privită la fel ca un proiect tip. Ca exemple pot fi date proiectele comandate unor arhitecți de seamă ca L. M. Poliakov, D. N. Ceciulin și alții.

Înțelegerea nejustă a hotărîrilor guvernului, considerarea lor ca măsuri temporare și privind doar construcția de masă, cît și refuzul de a recunoaște punctul de vedere greșit al concepțiilor lor sînt fenomene care mai au loc, nu numai în rîndul arhitecților, ci și al celor care comandă, avizează și confirmă proiectele.

« Oameni care sînt rupți de viață, de interesele poporului, nu sînt capabili să înțeleagă că dacă se cramponează de ceea ce este vechi, pot dăuna cauzei, pot dăuna intereselor poporului... Ei trăiesc sub robia concepțiilor învechite, a schemelor, dogmelor și formulelor cărturărești » *.

Noua orientare în arhitectura noastră nu a reușit încă să se închege. Totuși, majoritatea arhitecților, pe baza noilor principii de creație, muncesc cu energie și dîrzenie pentru crearea unor noi soluții și forme arhitecturale. Și oricît ar părea de curios, ei trebuie să ducă o luptă serioasă, să țină piept unor atacuri și învinuiri din partea unor oameni care nu vor să înțeleagă că arhitectura nouă nu se poate închega singură, fără eforturi creatoare din partea arhitecților, că în orice creație nu există căi gata făcute, ci ele sînt descoperite ca rezultat al unor îndelungi și asidue cercetării

* Discursul tov. N. S. Hruşciov la Consfătuirea unională a constructorilor din 12 aprilie 1958. « Stroitelnaia gazeta » nr. 6, 1958, p. 4.

* N. S. Hruşciov « Pentru o strînsă legătură a literaturii și artei cu viața poporului ». « Gospolitizdat », p. 6.

Înainte de toate trebuie analizată învinuirea de «lipsă de principialitate», care constă în aceea că refuzul de a folosi formele clasice înseamnă, chipurile, renunțarea în general de a folosi moștenirea și tradițiile în arhitectură, lucru incompatibil cu principiile realismului socialist.

O altă învinuire este formalismul, ploconirea în fața formei construcției numai de dragul formei, fără vreo necesitate, în detrimentul «noțiunii constituite a frumosului» în arhitectură.

În sfîrșit, arhitecții care caută forme creatoare noi sînt învinuiți că le lipsește spiritul inovator, sub motivul că ei copiază, chipurile, exemplele Occidentului, unde arhitectura a devenit cosmopolită, și-a pierdut trăsăturile naționale.

Toate aceste învinuiri trebuie serios analizate pentru a dovedi netemeinicia lor. În majoritatea cazurilor, ele trebuie respinse, deoarece răspîndirea unor asemenea învinuiri neconcrete poate frîna dezvoltarea arhitecturii și construcțiilor noastre. Desigur că în unele proiecte se întîlnesc aceste trei lipsuri, dar în nici un caz ele nu sînt în general caracteristice noii orientări a arhitecturii sovietice.

Învinuirea de «lipsă de principialitate» nu este consistentă, în primul rînd, pentru că ea pornește de la principiul dogmatic al invariabilității frumosului care, chipurile, a fost canonizat încă în epoca antică. Atitudinea dialectică față de această problemă ne convinge că noțiunea de frumos se schimbă în funcție de condiții, este istoricește concretă. De aceea întotdeauna arhitectura, expresia ei artistică, se schimbă o dată cu schimbarea condițiilor de construcție.

Noile principii socialiste de organizare socială, noile cerințe ale oamenilor, noile materiale de construcție și sisteme constructive vor da naștere în mod obligatoriu unor noi forme estetice în arhitectură. Viața pune în fața arhitectului sarcina de a fi mereu în frunte, de a merge în pas cu vremea, de a nu se crampona de principii învechite și de canoane.

Din aceasta nu trebuie să deducem că trebuie să renunțăm cu totul la moștenirea clasică a trecutului. Dimpotrivă, clasicul trebuie de asemenea studiat, la fel cum trebuie să ne folosim de întreaga experiență uriașă acumulată de omenire. De la arhitecții clasici trebuie să învățăm, înainte de toate, arta de a fi contemporani. Toate construcțiile clasice ale Egiptului, Greciei, Italiei și altor țări și popoare au corespuns întotdeauna pe deplin epocii lor, au fost extrem de actuale pentru timpul lor. Aspectul unei construcții clasice exprima esența ei interioară, sinteza funcțiunii și a rezolvării constructive. Această sintetizare generează la rîndul ei noua calitate a construcției, ridicînd-o la valoarea de adevărată operă de artă.

Toate aceste teze constituie, după cum se știe, principiile de bază ale adevăratului realism, care privește forma în artă ca o reflectare a conținutului obiectiv. Realismul subordonează fiecare detaliu al unui model de artă exprimării esenței lui interne. Aceste principii stau la baza realismului socialist.

Din păcate, unii arhitecți înțeleg prin folosirea clasicului imitarea acestuia, copierea modelelor clasice pînă la deplina reproducere a canoanelor arhitecturii create în epoci de mult trecute. Ei socotesc ca fiind de neclintit și obligatorii asemenea metode de compoziție ca secțiunea de aur, echilibrarea maselor, proporțiile arhitecturii bazate pe ordine etc.

«Mulți proiectanți — spune tov. N. S. Hrușciov — s-au obișnuit cu anumite forme și metode de muncă și nu se pot desprinde de formele și metodele învechite, merg numai pe un drum bătătorit pe care s-a mers mulți ani» *.

Este firesc că noile condiții de viață socială și noile metode de construcție vor cere la urma urmelor deplina revizuire, nu numai a tipurilor de clădiri și a construcției lor, ci și revizuirea întregului arsenal de mijloace de compoziție arhitecturală.

Mai departe. Arhitecții care au pășit pe o nouă cale creatoare sînt adesea învinuiți de formalism, de repetarea greșelilor constructivismului din anii 1920—1930. Este pe deplin posibil că în unele cazuri aceasta se întîmplă. Asemenea proiecte sînt nereușite. Dar nu poți trece cu vederea deosebirea principială dintre constructivismul anilor trecuți și noile căutări creatoare ale arhitecților sovietici.

O latură negativă a constructivismului a fost «reprezentarea» noilor sisteme constructive. În afară de asta, pe atunci execuția acestor proiecte nu putea fi asigurată la un nivel necesar de industrializare și cu o cantitate suficientă de materiale noi de construcție.

Despre pericolul transformării noilor forme constructive în «canoane» vorbeau chiar liderii constructivismului (de pildă, M. I. Ginsburg).

Industria modernă sovietică de construcții asigură posibilitatea deplină de realizare a unor construcții cu adevărat realiste. Astăzi nu este necesară o «reprezentare» formalistă a unor sisteme constructive inexistente.

Pericolul formalismului pleacă în mare parte de la copierea arhitecturii epocilor trecute, cărora le erau caracteristice: o tehnică înapoiată de construcție, un număr restrîns de materiale de construcție, metode primitive de calculare a construcțiilor. Ținîndu-se orbește de clasicism, unii arhitecți aplică și astăzi colonade butaforice, bolți suspendate, cornișe artificial decorative și alte «atribute arhitecturale» care au devenit de mult ornamentații pur formaliste.

Trăsătura de bază a formalismului este neconcordanța dintre formă și conținut (în sens filozofic) și nu anumite forme stilistice și metode arhitecturale, care depind întotdeauna de un anumit conținut concret din punct de vedere istoric.

Învinuirea de ploconire în fața arhitecturii occidentale, în urma căreia arhitectura noastră își pierde, chipurile, trăsăturile naționale, este de asemenea neîntemeiată. Înainte de toate, nu este de condamnat faptul că studiem experiența de peste hotare; nu este nimic rău dacă în urma acestui studiu preluăm și noi ce este progresist și înaintat. Schimbul de experiență, folosirea reciprocă a elementelor tehnicii înaintate este mai curînd o calitate nouă și nu o lipsă în dezvoltarea contemporană a arhitecturii.

Însușirea experienței mondiale contribuie la dezvoltarea mai rapidă, multilaterală, a arhitecturii noastre naționale.

Este firesc că arhitecții sovietici urmăresc atent toate fenomenele noi din arhitectura de peste hotare. Este adevărat însă și faptul că unii arhitecți sînt capabili să preia în mod critic și creator această experiență, în timp ce alții se limitează la copierea oarbă sau la împrumutarea mecanică a experienței de peste hotare.

Caracterul socialist al arhitecturii noastre, originalitatea ei națională nu vor avea de suferit, ci vor cîștiga dacă noi ne vom întrece curajos și deschis cu colegii din străinătate pentru realizări mai bune în domeniul arhitecturii și urbanismului. Să ne închistăm, ar fi o mare greșeală, greu de îndreptat.

Tot ceea ce produce poporul nostru are imprimat într-o anumită măsură caracterul național. Este firesc ca trăsăturile naționale să fie caracteristice și arhitecturii noastre actuale. Însă particularitățile naționale ale arhitecturii nu pot fi create pe calea introducerii a tot felul de dantele și ornamente în rezolvarea arhitecturală a fațadelor clădirii sau a copierii formelor arhitecturii naționale din trecut. Este tot atît de nefiresc cum ar fi de pildă scrierea unui roman modern în limba slavă veche și tipărirea lui cu caractere vechi, ornamentate.

Creația lui A. S. Pușkin este profund națională; toată viața, el s-a îndreptat spre creația populară, izvor de înțelepciune și adevărată poezie. Dar nici una din operele sale nu poate fi numită arhaică și nu imită motivele și trăsăturile naționale; toate sînt contemporane și aduc o nouă contribuție creatoare la tezaurul culturii naționale, la istoria dezvoltării limbii și literaturii ruse.

*

La baza creației arhitecților novatori trebuie să stea principiile realismului socialist — metoda cunoașterii artistice și a oglindirii juste a realității obiective. Orice abatere de la adevărul vieții duce inevitabil la decăderea artei; aceasta se poate vedea din exemplele date de istorie.

Forma artistică nu trebuie opusă realității obiective, trebuie să tindem spre oglindirea justă a conținutului obiectiv — iată principiile de bază ale metodei realismului socialist în arhitectură.

Baza socială a realismului socialist este viața poporului, lupta pentru triumful noului, al societății comuniste.

Din păcate, problemele fundamentării filozofice a orientării arhitecturii noastre sovietice nu au fost elucidate cum se cuvine, nici în lucrările Academiei de construcții și arhitectură, nici în revista «Arhitectura U.R.S.S.», nici în rezoluțiile și recomandările Uniunii Arhitecților. Aceste probleme sînt foarte importante; numai pe baza studierii lor putem pune capăt varietăților de stil, eclectismului, lipsei de gust, gustului mic-burghez și altor deficiențe care mai există în practica noastră arhitecturală. De pildă, un asemenea organ ca Consiliul de Arhitectură și Construcții al orașului Moscova se abate adesea de la problemele orientării stilistice a proiectelor avizate. Hotărîrile sale se limitează de obicei la latura economică sau la calitatea și fundamentarea rezolvărilor de sistematizare. În acest timp, raioanele Moscovei sînt înzestrate cu clădiri adesea cu totul inegale ca valoare și deficiente în ce privește calitățile estetice.

Problemele orientării creatoare frămîntă întreaga noastră comunitate arhitecturală și în special tineretul, care trebuie să găsească de la primii pași căile juste în munca sa, să nu meargă orbește, ci în direcția indicată de teoria științifică.

Toate aceste probleme cer o dezbatere socială largă. S-a copt necesitatea de a ține o discuție creatoare în urma căreia se vor clarifica problemele de bază ale orientării actuale a arhitecturii noastre sovietice.

* Discursul tov. N. S. Hrușciov la Consfătuirea unională a constructorilor din 12 aprilie 1958, «Stroitelnaia gazeta» nr. 6, 1958, p. 9.

Arh. Mihai Enescu

VIZITÎND EXPOZIŢIA DE NOI PROPUNERI DE MOBILIER

1

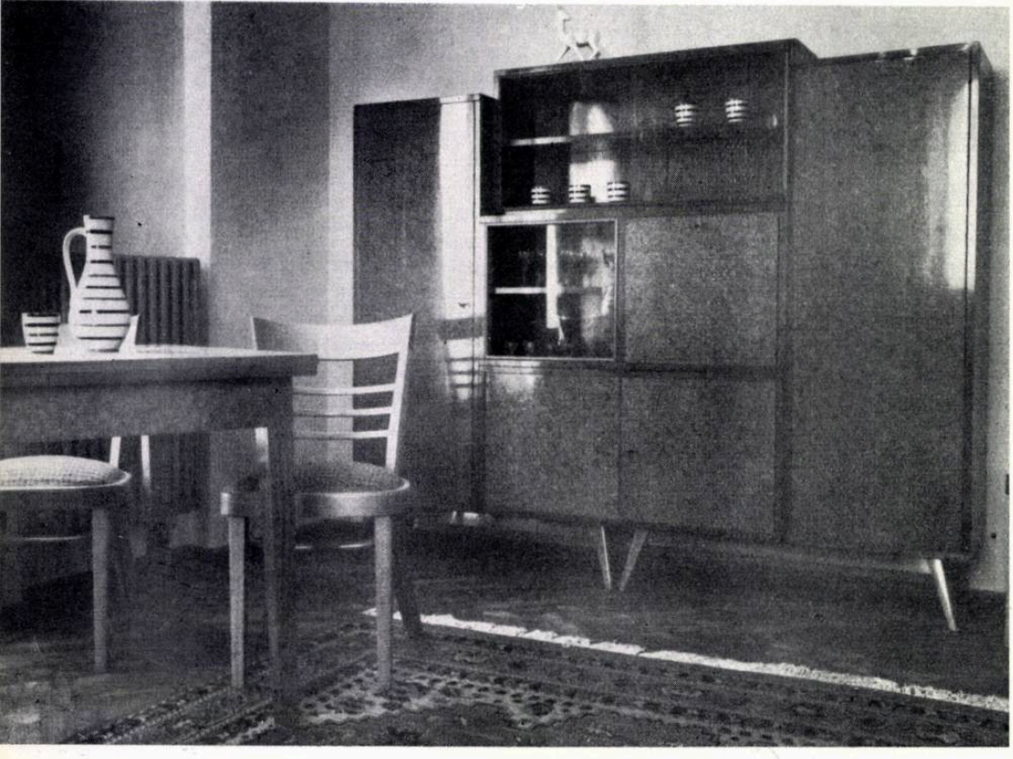

2

150 000 de vizitatori au ţinut să cunoască, cu un ceas mai devreme, noile tipuri de mobilier care vor intra în producţia anului 1960, cu menirea de a completa şi lărgi sortimentul aflat astăzi în magazinele de specialitate.

Această cifră demonstrează cu prisosinţă interesul stîrnit printre cei care vor să trăiască în interioare plăcute, optimiste, cu o bună funcţionalitate şi uşoară întreţinere.

Aceasta este dorinţa lor şi a noastră, pe măsura cerinţelor materiale şi spirituale pe care un nivel de trai în continuă creştere le pretinde.

Acestor cerinţe au fost chemaţi să le facă faţă cei care au proiectat şi executat mobila expusă în apartamentele de la etajele 1—2 din blocul recent construit în piaţa Kogălniceanu.

După cum se vede, o sarcină — nu dintre cele mai uşoare — al cărei rezultat trebuie considerat mai mult decît o reuşită, mai mult decît un succes de expoziţie, şi anume: o binevenită cotitură în proiectarea şi executarea mobilei. Şi iată de ce:

În primul rînd, expoziţia demonstrează remarcabilele posibilităţi tehnice şi decorative ale materialelor noi în execuţia mobilierului, cum sînt: plăcile aglomerate din aşchii de lemn (P.A.L.), placajul mulat — atît de puţin întrebuinţat în trecut — materialele plastice, lemnul stratificat, metalul vopsit sau nichelat etc.

În al doilea rînd, expoziţia convinge pe vizitator asupra posibilităţilor de încadrare a mobilierului în suprafeţele riguros limitate ale încăperilor apartamentelor în care s-a montat expoziţia, pentru a demonstra astfel posibilităţile de folosire a noilor tipuri de mobilier în locuinţele economice executate după proiecte tip, fără sacrificarea confortului şi fără dificultăţi de amplasare.

În al treilea rînd, expoziţia cuprinde — în majoritate — tipuri de mobilă uşoară, de o linie simplă, uşor de executat — deci economică — uşor de întreţinut şi care, prin tonuri deschise, contribuie la realizarea unor interioare agreabile şi optimiste.

În sfîrşit, în al patrulea rînd, expoziţia marchează un bun început, în cadrul unei hotărîte acţiuni de propagare a unei concepţii noi privind amenajarea interioarelor prin folosirea formelor simple, uşoare şi a culorilor deschise, în scopul « renovării » gustului îndoielnic existent încă atît

1 — Mobilier pentru cameră de zi, prezentat de «IPROCIL»-București: forme simple și agreabile, tonuri deschise, tapiserie din material plastic ușor de întreținut
2 — Exemplu pozitiv de mobilă combinată de depozitare, realizată din corpuri modulate și asamblate, pe cadre fixe de picioare (« Tehnolemn » — Timișoara)
3 — Mobilă combinată cu funcțiunea de depozitare, în spații deschise și închise, executată din P.A.L. furniruit și placaj mulat («IPROCIL»-București)

3

printre cumpărători, cît și — din păcate — printre mulți proiectanți-specialiști ai fabricilor de mobilă.

Este evident că pentru toate aceste lucruri bune, arătate mai sus, pentru strădania depusă întru realizarea scopului general propus, meritul revine organizatorilor acestei expoziții, care, cu multă seriozitate, au pregătit din vreme participarea unităților M.C.M.L., urmărind îndeaproape, atît proiectarea și execuția prototipurilor, cît și problema prețului de cost al obiectelor de mobilier. Dar cel puțin tot aceleași merite revin și tehnicienilor și muncitorilor din întreprinderile participante, care au lucrat cu un entuziasm remarcabil, asigurînd prezentarea unor noi tipuri de mobilier a cărui calitate în ceea ce privește execuția, se ridică peste ce se realizează în mod obișnuit.

Este, putem spune, al cincilea aspect pozitiv, care se adaugă la celelalte menționate mai sus.

*

Dar vizitînd expoziția, în special ca arhitect, și cum arhitecții au totdeauna un cuvînt de spus cînd e vorba de probleme înrudite cu arhitectura (de fapt, interiorul unei locuințe nu înseamnă chiar arhitectură ?) mi-am scos carnetul de însemnări, trecîndu-mi în el și o altă categorie de observații, pe care le voi ridica în cele ce urmează, în speranța că vor contribui, într-un fel, la lămurirea unor probleme legate de ceea ce numim interior nou, plăcut, optimist.

Și am scris: calitatea decorativă a tapiseriei este încă scăzută, încît eforturile de a proiecta și executa bine o mobilă nu sînt puse în valoare decît pe jumătate. Problema sortimentului încă necorespunzător al materialelor textile de tapiserie trebuie să constituie o preocupare de prim ordin pentru cei în drept, pentru ca ea să nu stea în coada problemei mobilierului, ci alături de ea, în pas cu ea. Și, ca să fiu mai convingător, aș menționa că tapiseria într-o încăpere de locuit dă — prin suprafața, culoarea și desenul ei — nota dominantă a interiorului.

Legată de această problemă este și cea a materialului pentru perdele, care suferă de aceleași lipsuri. Cum îmi rămăseseră ochii pe una dintre perdele, un vizitator — parcă mi-ar fi ghicit gîndurile — mi se adresează: « Ați văzut camerele de la Eforie ? » Din scurta discuție purtată, am dedus că oamenii sînt în general cîștigați în fața unor exemple bune, în care există preocupare pentru toate elementele ce constituie un ansamblu armonios.

Fără să subscriu întru totul pentru cutare perdea sau cutare tapiserie văzută prin camerele noilor complexuri de la Eforie, i-am spus convorbitorului meu că ele însoțesc pe același drum nou și bun arhitectura litoralului, arhitectura noilor blocuri ale Bucureștiului și că foarte curînd vom putea vorbi deci și de o « arhitectură » nouă a tapiseriei și perdelelor...

Apoi mi-am mai notat că o serie de accesorii ale interioarelor lasă încă de dorit din punctul de vedere al integrării estetice în ansamblu; printre acestea menționez, ca pe cele mai importante, corpurile de luminat.

Acestea, alese cu grijă de organizatorii expoziției, dintre cele existente în comerț, nu reușesc să placă din cauza formelor și în special a culorii stridente a metalului eloxat, din care sînt confecționate.

Este adevărat că expoziția are ca scop numai prezentarea unor tipuri noi de mobile, dar acest moment reprezintă un bun prilej pentru a constata și semnala insuficientul sortiment — insuficient cantitativ și calitativ — al obiectelor și materialelor ce colaborează cu mobilierul la realizarea unui interior armonios și unitar.

Recapitulez deci, în carnet, lista acestora: materiale de tapiserie, perdele, corpuri de luminat — la care mai adaug și covoare.

Și acum, parcurgînd din nou seria de apartamente, încerc să mă opresc — cu cîteva observații de detaliu — asupra aspectelor pozitive și negative pe care le prezintă mobilele expuse de fiecare întreprindere în parte.

Această încercare de analiză critică reprezintă părerea unui arhitect, pe care acesta o supune confruntării cu alte eventuale puncte de vedere. Scopul pe care-l urmărim cu toții este ca prin acest procedeu să contribuim la reușita cît mai grabnică a acțiunii de primenire, de înnoire în concepția și execuția echipamentului casnic al oamenilor muncii, în scopul realizării unor tipuri de mobilier frumos, util și ieftin.

În apartamentele I și II (executant, « IPROCIL » — București) sînt expuse cîteva încercări de folosire a maselor plastice și a metalului la fabricarea mobilei. Tipurile de mobilier expuse împreună cu cele ale întreprinderii « Măgura Codlei » constituie fără îndoială căutări binevenite, dar care nu reușesc să oglindească toate posibilitățile ce decurg, din punct de vedere plastic și tehnic, din întrebuințarea acestor materiale.

De pildă: materialul plastic folosit în camerele de zi ale celor două apartamente prezintă o tușă neplăcută; adevărul e că există în fabricație și alte sorturi de mase plastice pentru acest scop, mult mai convingătoare, și a căror întrebuințare la fabricarea mobilei trebuie neîntîrziat introdusă.

Ideea acoperirii cu vinilin a foilor de ușă de la dulapul din camera de zi (apartamentul I) este bine susținută de avantajele de ordin estetic, funcțional și economic pe care ni le înfățișează convingător chiar executantul mobilei, tîmplarul Iosif Moise: « La finisare — spune el — am folosit vinilinul în locul furnirului, aplicînd pe un strat de clei uniform întins, foaia de vinilin. Economia rezultată: furnir și toate celelalte materiale de finisaj (nitrolac, egalizator) la care se adaugă și scurtarea procesului de producție.

Întreținerea se face ușor și simplu, prin spălarea cu apă a suprafeței respective ».

Din păcate însă, dulapul în speță cuprinde un soclu-profil exagerat și bătător la ochi.

În aceeași cameră de zi trebuie remarcată prezența unei lămpi-stative de metal vopsit, care, ca principiu de corp de lumină, poate reprezenta o sugestie pentru unitățile de fabricație din sectorul electrotehnicii.

Tot în cadrul apartamentului I este expusă o cameră pentru copii care, lăsînd la o parte tonul închis al mobilei, demonstrează cu succes posibilitățile pe care le oferă o justă utilizare a unui spațiu restrîns, în care — datorită proiectării lor corespunzătoare — încap toate piesele necesare dotării complete a încăperii. Mobilierul este tratat în linii simple și agreabile (proiectant, magazinul « Mobila »).

În celălalt dormitor al apartamentului sînt de criticat: picioarele grele și inestetice aplicate pe laturile dulapului, biblioteca-etajeră neindicată ca volum și rezolvare pentru un dormitor, precum și aspectul mohorît al tapiseriei patului, pentru care — evident — vina nu mai este în întregime a executantului mobilei.

În apartamentul II, încercarea de a folosi combinat lemnul de culoare deschisă, metalul și masele plastice este mai convingătoare, prin ambianța optimistă și senzația de spațiu pe care acest decor le realizează. E vorba de camera de zi în care își mai face loc și o bibliotecă cu rafturi

mobile de placaj mulat, reușită; este însă regretabil că această piesă, fiind unica de acest gen în toată expoziția, nu convinge suficient asupra posibilităților multiple pe care le poate oferi tehnica placajului mulat, avantajele acestuia meritînd a fi — în treacăt — menționate: posibilitățile variate de plastică, precizia execuției, rezistența produsului finit și productivitatea mare.

În aceeași cameră de zi (apartamentul II) se mai află expus un dulap de haine ale cărui picioare apar sub o rezolvare căutată și discutabilă.

În apartamentele III și IV expune întreprinderea « Simo Geza » din Tîrgu-Mureș. Mobilierul prezentat, în general corespunzător, păcătuiește totuși prin lipsă de unitate plastică. Scaunele din camera de zi au șezutul prea jos și formă greoaie. O restudiere a formelor se impune și în cazul fotoliului expus, care are aspect demodat. Este de reținut prețul convenabil cu care fabrica « Simo Geza » reușește să livreze în comerț ansamblul de mobile prezentate.

Apartamentul V (executant, întreprinderea « Gheorghe Doja » Arad) constituie un bun exemplu de mobilare cu piese asamblabile, simple și în culori clare. Mobilierul expus se bucură aici de o mai bună punere în valoare, prin colaborarea lui cu materialul de tapiserie, care se prezintă în acest caz peste nivelul general existent în expoziție.

Merită a fi scos în evidență și sistemul constructiv și de montare a mobilei (panouri și piese asamblabile, picioare care se înșurubează), fapt care ușurează depozitarea, transportul și introducerea mobilei în locuință. Doar două remarci de ordin negativ, și anume: aparența de material supradimensionat, puțin greoi — și prețul mobilei — influențat probabil, într-o oarecare măsură, și de sistemul constructiv.

Apartamentul VI, în care expune întreprinderea « Reconstrucția » din Orașul Stalin, cuprinde o cameră de zi în care mobilierul prezintă suprafețe furniruite întrerupte de dungi albe, cu scopul de a se crea carelaje decorative.

Acest procedeu apare costisitor, iar efectul estetic căutat este îndoielnic. Dacă la aceasta s-ar rezuma observația de adus mobilei din camera de zi, în schimb — în cazul dormitorului — merită să ne oprim mai mult.

În această încăpere se prezintă o rezolvare « ad hoc », valabilă ca o proiectare de unicat, în care patul se combină cu nișa și dulapul înzidit, formînd împreună o adevărată compoziție pe unul dintre pereții camerei.

Ansamblul prezentat de întreprinderea « Simo Geza » din Tg. Mureș, cuprinzînd elemente de mobilier în linii simple și tonuri deschise, constituie un interior plăcut și optimist

Interior al camerei de zi prezentată de întreprinderea « Gh. Doja » — Arad. Caracteristici: elemente mobilă asamblabile, linie simplă, tonuri deschise, tapiserie participînd la realizarea unui interior plăcut

Trebuie subliniat aici un lucru pe care executantul acestei mobile nu l-a înțeles, și anume: că scopul expoziției era de a prezenta tipuri de mobilier « mobil » și nu fix sau înzidit și care să nu presupună o proiectare a lui pentru fiecare caz special în parte, ci care, găsindu-se în magazine sub forma unor piese de serie, să poată fi achiziționate separat sau împreună și cu care beneficiarul să-și poată crea un ansamblu prin simplă alăturare sau suprapunere, posibil de realizat în orice ipoteză de încăpere normală. Exemplul cel mai concludent în această privință îl prezintă expunerea elementelor de serie ale întreprinderii « Gheorghe Doja » și ale magazinelor « Mobila » și « Tehnolemn », în apartamentul V, camera de copii din apartamentul I și respectiv apartamentul XII.

În apartamentul VII, mobilat de întreprinderea « Bihorul » Oradea, tipurile de mobilier expus prezintă suprafețe de P.A.L. băițuit închis, de o excepțională calitate de finisaj. Aerul general al ansamblului este însă, datorită tonului închis al mobilei, prea sever; cu o altă tapiserie, această mobilă ar fi cîștigat — probabil — mai multe aprecieri din partea vizitatorilor. Ca observație de detaliu trebuie menționată necesitatea unor apărători de perete la divanele din camera de copii.

Apartamentele VIII și IX (executant, întreprinderea « Măgura Codlei ») prezintă în general interioare plăcute, în nuanțe deschise și atrăgătoare, suprafețele mobilei strălucind printr-o remarcabilă tehnică a baițului. S-au strecurat totuși și aici lucruri care nu sînt în perfectă ordine, și anume: fotoliul-pat din camera de zi a apartamentului VIII nu funcționează comod ca fotoliu, datorită spătarului prea distanțat și format din etajeră combinată cu ușița lăzii de așternut; insuficiența capacității de depozitare a dulapului din aceeași cameră de zi; patul extensibil (apartamentul IX) are forme demodate, iar colțarul-bar a cărui funcțiune poate fi preluată — de pildă —

Ansamblu de mobilier executat din plăci de aglomerate lemnoase (P.A.L.), țeavă vopsită și material plastic prezentat de « IPROCIL »— București

Mobilier de bucătărie prezentat de « IPROFIL »—București : masă-dulap servind pentru preparare și depozitare, peste care se montează corpul suspendat, cu funcție de depozitare pentru articole și ustensile auxiliare preparării

de o mobilă de depozitare înglobată într-un ansamblu bibliotecă + corpuri cu uși, poate foarte bine lipsi, cu atît mai mult cu cît ocupă un spațiu foarte prețios al încăperii. În legătură cu patul escamotabil, e locul să pomenim în treacăt că proiectanții se lasă uneori amăgiți de tentația « noului cu orice preț », elaborînd propuneri care nu rezistă unei analize mai atente. De pildă, acest pat escamotabil propus de « Măgura Codlei » necesită pentru extinderea sa un front de perete liber de lungimea unui pat; asemenea fronturi libere sînt greu de găsit, iar atunci cînd există, mobilarea cu două paturi nu mai constituie o problemă.

În apartamentele X și XI expune întreprinderea « Libertatea » din Cluj. Mobilele prezentate, în special cele din apartamentul X, sînt în tonuri deschise, contribuind astfel la realizarea unui interior vesel. În apartamentul-garsonieră XI, reușit în ansamblu, se face remarcată asamblarea rațională a noptierei, patului și scrinului pentru lenjerie; din păcate, și aici se face simțită « influența nefastă » a unei tapiserii nereușite.

Apartamentul XII (executant, întreprinderea « Tehnolemn » Timișoara) reprezintă și el un ansamblu convingător de corpuri de mobilă în care se face remarcată ambianța optimistă pe care o dă culoarea clară și naturală a lemnului. Ideea realizării ansamblului prin alăturarea unor corpuri ce formează « familie » este una dintre reușitele cu care se prezintă proiectanții acestei mobile în fața vizitatorilor. O notă bună în plus pentru mobila combinată joasă și lampa stativă, care — ca și în cazul celei de la apartamentul I IPROCIL — contribuie prin specificul ei la intimitatea camerei.

Apartamentele XIII și XIV sînt mobilate de întreprinderea « IPROFIL » din București. Aici este prezentat cu succes un mobilier în nuanțe semiînchise transparente, lăsînd aparentă structura lemnului. Pentru cine preferă mobila de tonuri închise numai pentru considerentul unei mai ușoare întrețineri, recunoscînd totuși avantajul de ordin estetic al nuanțelor deschise, mobila prezentată de « IPROFIL » București poate constitui, din aceste puncte de vedere, mobila ideală.

Merită aprecieri speciale mobila combinată de depozitare pe două sau trei travee, corespunzătoare frontului de perete disponibil. Ambianța generală bună este completată de o tapiserie agreabilă.

Am lăsat la sfîrșit problema bucătăriilor, deoarece la acest capitol sînt de spus cîteva lucruri valabile pentru toate exemplele expuse.

Din capul locului trebuie menționat faptul îmbucurător al prezentării mobilierului sub forma corpurilor separate pe funcțiuni (masă-dulap destinată depozitării și preparării și dulapul suspendat, pentru depozitarea obiectelor de volum mic auxiliare preparării), care este o formulă de mobilare adoptată în toate țările, pentru buna funcționare și spațiul minim ocupat în bucătărie. E un pas înainte pe linia înțelegerii procesului funcțional al bucătăriei, care ne îndreptățește să credem că, în curînd, nu vom mai vedea în vitrinele magazinelor de mobilă acel « bufet » (tip « Trotuș », « Sibiu » sau similar) ca unică mobilă de bucătărie ce se oferă azi cumpărătorilor și care reprezintă un exemplu de mobilă ce nu corespunde scopului pentru care a fost creată.

Tipurilor de mobilier de bucătărie prezentate în expoziție și corespunzătoare în ansamblu (în ciuda unor neconcordanțe de ordin dimensional între mărimea apartamentului și capacitatea mobilei de bucătărie) le lipsește materialul de protecție a blatului de lemn, care — dat fiind specificul de lucru și preparare pe el — nu poate rămîne aparent; în acest sens e de încercat utilizarea maselor plastice, așa cum s-a experimentat cu succes la prototipurile în studiu ale mobilierului bucătăriilor din blocurile ce se clădesc în piața noii săli a Palatului Republicii, unde materialul necesar suprafeței de lucru este « Dermatina » pe suport textil fabricată la Timișoara.

În această ordine de idei, sugerăm fabricilor de mobilă o mai strînsă legătură și colaborare cu sectorul de producție a maselor plastice, unde progresele privind îmbunătățirea și îmbogățirea sortimentului de obiecte și materiale necesare diferitelor ramuri de producție și activitate sînt rapide și remarcabile.

*

Recitind după un timp observațiile culese și analizînd din nou aspectele pozitive și negative pe care această expunere de mobile le prezintă, am încercat să-mi formulez concluziile privind această adevărată problemă a mobilierului, problemă de mare actualitate în acest moment, în care locuința oamenilor muncii din țara noastră reprezintă o preocupare de căpetenie a statului nostru.

Se spune uneori că unele locuințe nou-construite în țara noastră ar oferi spații locuibile subdimensionate, în care dotarea cu mobilierul necesar asigurării bunei desfășurări a vieții și activității zilnice a locatarilor s-ar face foarte anevoios. Compararea locuințelor construite la noi cu acelea ce se construiesc în numeroase țări străine arată că, în marea lor majoritate, locuințele noastre se află la nivelul ultimelor realizări de peste hotare, atît din punctul de vedere al soluțiilor de plan, cît și din cel al indicilor spațiali. Care este atunci cauza lipsurilor sezisate și unde trebuie căutată soluționarea acestei stări de lucruri?

În multe locuințe, date recent în folosință, sînt încercate ipoteze de utilizare diferite de cele avute în vedere în tema de proiectare, folosindu-se bucătăria de preparat ca o bucătărie în care se ia masa sau cazîndu-se două persoane într-o cameră de o persoană; în sfîrșit, în multe locuințe, amplasarea mobilierului în încăperea respectivă se face nerațional, pierzîndu-se din spațiul util și incomodînd circulația și buna desfășurare a activității.

Dar — în cea mai mare măsură — greutățile de mobilare a unora dintre noile apartamente date în folosință sînt rezultatul faptului că mobilierul și echipamentul cu care au fost dotate

nu sînt adecvate acestor locuinţe. Mobilele — în special cele vechi, constituind avutul locatarilor, dar şi cea mai mare parte dintre cele existente în magazinele de specialitate — au gabarite exagerate, peste necesităţile dimensionale cerute de o normală funcţionare a lor.

Este interesant de menţionat aici că multe dintre aceste mobile — în ciuda supradimensionării lor — nu oferă un confort satisfăcător, lăsînd la o parte păcatele cunoscute, ca: forme necorespunzătoare, întreţinere greoaie.

Sistemul actual de vînzare a mobilelor în « garnituri complete » sau « camere », pe lîngă că încarcă locuinţa cu piese adesea inutile, ocupînd spaţii necesare altor funcţiuni, mai are şi inconvenientul că mobila nu poate fi achiziţionată treptat, sub forma de piese separate, în funcţie de necesităţile şi posibilităţile de mobilare pe care le oferă spaţiul util rămas disponibil.

Experienţa unor construcţii în dotarea cărora s-a folosit un mobilier special proiectat, ca şi exemplul expoziţiei I.P.C.T. de la Pipera din decembrie 1958 şi al celei din piaţa Kogălniceanu dovedesc că apartamentele noi pot oferi atît confortul corespunzător, cît şi ambianţa plăcută, cu condiţia unor dotări adecvate.

Pentru a îngădui dotarea locuinţelor cu mobilier în funcţie de necesităţile specifice ale diferitelor familii, este necesară existenţa unor serii de elemente de mobilă care se pot cumpăra separat şi în timp, nu în « garnituri ».

Aceste elemente, formînd seria respectivă, trebuie să fie rodul unui studiu unitar, producţia lor trebuind să asigure, pe timp îndelungat, o constanţă de calitate şi de finisaj care să îngăduie — în timp — completarea dotării cu piesele necesare, fără a se ajunge la o alăturare de piese de mobilier întîmplătoare.

Aceasta este ideea ce ar fi trebuit să constituie încă unul dintre obiectivele expoziţiei de noi prototipuri de mobilier şi care, insuficient realizată în cadrul acestei expoziţii, poate constitui un punct de plecare pentru preocupările tuturor celor care, cu sîrg şi entuziasm, activează pe tărîmul proiectării şi execuţiei mobilierului la noi în ţară.

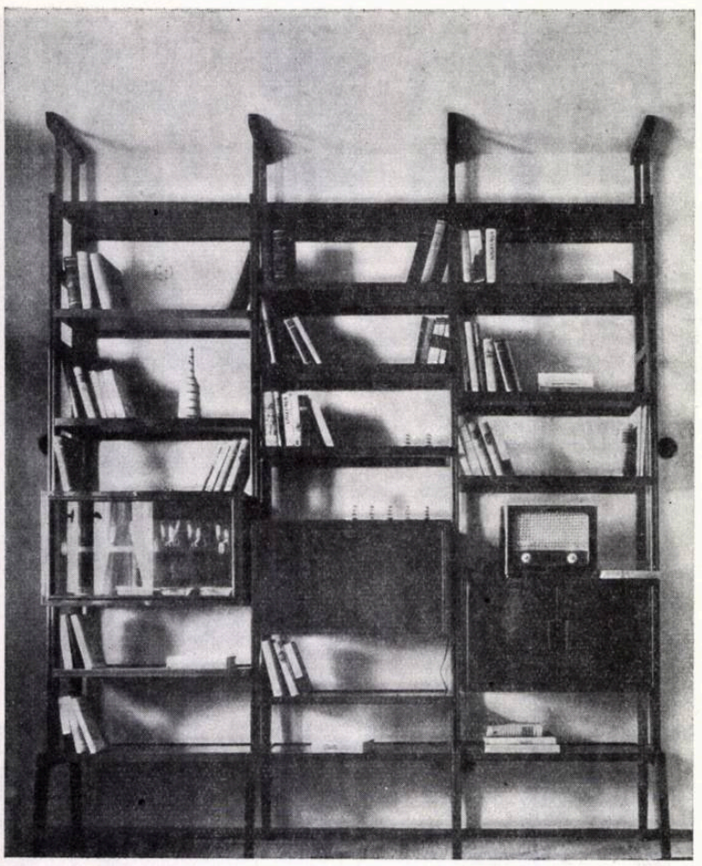

1

1 — Exemplu de mobilă combinată de depozitare, în care rafturile şi corpurile închise sînt reglabile după dorinţă şi necesitate; reglabilă este şi fixarea de tavan, ce se poate realiza în cazul înălţimilor diferite ale încăperilor (« IPROFIL » — Bucureşti)

2 — Ansamblu de elemente mobilier uşoare şi de gabarit redus, realizat prin alăturare şi suprapunere (« Libertatea » — Cluj).

3 — Detaliu al camerei de copii prezentată de « Măgura Codlei », în care se fac remarcate lipsuri de ordin funcţional şi anume: subdimensionarea mesei de lucru servind la prepararea lecţiilor şi lipsa unui element de protecţie a peretelui adiacent patului

2

3

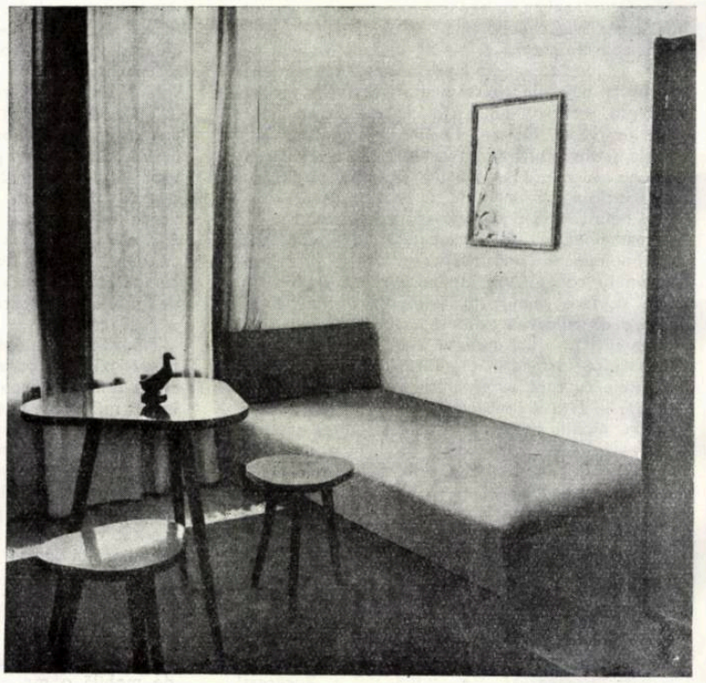

Arh. J. Făinaru

EXPOZIȚIA DE SFÎRȘIT DE AN A ȘCOLII TEHNICE DE ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚIA ORAȘELOR DIN BUCUREȘTI

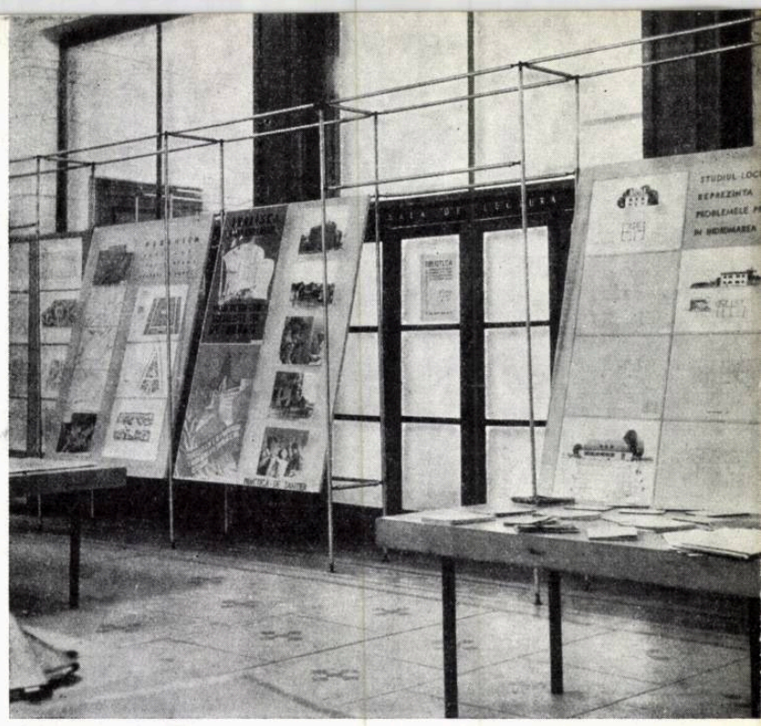

Vedere din expoziția proiectelor Școlii tehnice de arhitectură

Aceasta este a doua expoziție publică organizată de școala tehnică de arhitectură; prima, deschisă în 1956, un an după înființarea școlii, a avut drept scop arătarea drumului pe care a pornit școala. Observațiile și criticile primite atunci au fost un îndrumar pentru activitatea didactică ulterioară.

După 4 ani de muncă rodnică și după promovarea în producție a două serii de absolvenți, școala a organizat o a doua expoziție, închinată celei de-a 15-a aniversări a eliberării țării noastre, cu scopul de a arăta munca și realizările școlii și a primi în continuare sugestii, observații, critici, care să ajute la întocmirea planului de învățămînt pe anul școlar 1959—1960.

Au fost expuse lucrări ale tuturor disciplinelor ce se predau în școală.

De la intrarea în expoziție s-au remarcat panourile cu lucrările de desen tehnic de arhitectură și de proiecte ale anului I, în care predominau planșele și proiectele atelierelor profesorilor arh. M. Lucescu, arh. S. Dodiță, arh. L. Schwarz.

Desenarea elementelor de arhitectură clasică, mici proiecte și schițele de schiță sînt primele studii de proiectare în care se urmărește aplicarea principiilor de compoziție însușite la cursul de teoria arhitecturii, pe baza celor mai adecvate posibilități și metode tehnice, deprinzînd pe elevi cu rezolvări de teme simple (canton C.F.R., școală elementară cu 2 clase, locuință cuplată, magazin cooperatist etc.).

S-au evidențiat lucrările unor elevi fruntași, ca Cioca Dan, Keintzel Volker, Enescu Mihai, Ghibu Ruxandra, Nisipescu Radu și alții.

Panourile de arhitectură ale atelierelor anilor II și III au arătat lucrările executate sub îndrumarea profesorilor: arh. Gh. Trifu, arh. Al. Costinescu, arh. N. Florescu, arh. V. Agent, arh. Gh. Mullaridis, arh. A. Prodan și alții.

În rezolvarea programelor s-a urmărit găsirea unor soluții clare, economice, folosirea sistemelor constructive simple, deschideri tip pentru eventuala întrebuințare a prefabricatelor, respectarea indicilor și a normelor în vigoare, cu o arhitectură adecvată temei, folosind materialele locale etc. În Școala de arhitectură, studiul unei teme se desfășoară în două faze: sarcina de proiectare (30—40 ore de proiect), care cuprinde planuri, fațade și secțiuni la scara 1/100, prezentată pe hîrtie și randată, și proiectul tehnic (60—80 ore de proiect) cu planuri, fațade și secțiuni la scara 1/50, detalii de construcție, urmărindu-se pe cît posibil folosirea detaliilor tip, desenat în creion pe calc, cu cote scrise în tuș.

Printre subiectele tratate în anul 1958—1959 au fost: dispensar cu staționar, cantină pion ereasca 200/2, locuințe prin cooperare (p + 1 etaj), locuințe cu coridor exterior.

Schițele de idei au avut ca subiecte: anexe gospodărești la locuințe unifamiliale, sfat popular raional, cabană la munte, copertă pentru un volum festiv, bufet expres, hotel cu 30 de camere, autogară etc.

Dintre autorii celor mai bune lucrări expuse, menționăm pe Fediuc Sorin, Stănescu Paul, Grimani Nicolae, Pataki Ladislau — din anul II — Boka Iardache, Cohen Iancu, Cojan Ana, Pascal Ion, Sasu Aurelia — din anul III.

Detaliile de construcții, de instalații și rezistență, partea cea mai importantă din lucrările practice executate de elevi, au ilustrat în suficientă măsură importanța și ponderea pe care o au în formarea viitorului tehnician în arhitectură. Totodată, au arătat clar rolul acestor aplicații, care urmăresc să fixeze noțiunile teoretice ale elevilor și să indice modul de utilizare a acestor noțiuni învățate, în diferite cazuri practice.

S-au remarcat lucrările practice executate de elevii profesorilor de construcții arhitecturale (arh. N. Mingopol și arh. I. Roșu), de instalații (ing. M. Mărgăritescu și ing. Vl. Cvașa) și lucrările de calcule de rezistență ale elevilor profesorilor ing. M. Males, ing. D. Moraru și alții.

Au făcut o bună impresie caietele de practică de anul I pentru topografie și lucrările de roșu și de anul II pentru lucrările de finisaje, instalații și organizarea șantierelor.

Au fost apreciate de vizitatori și caietele de documentație economică. Fiecare absolvent al școlii trebuie să cunoască în detaliu cum se apreciază

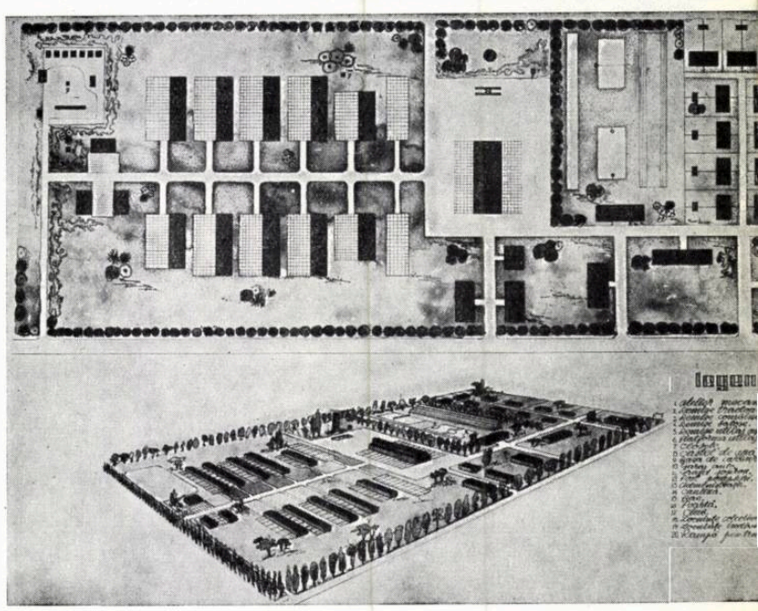

S.M.T. — Plan de situație și perspectivă aeriană — Elev Diaconu Ion, clasa a III-a C

Cvartal de locuințe individuale — Plan de situație — Elev Pascal Ioan, clasa a II-a D

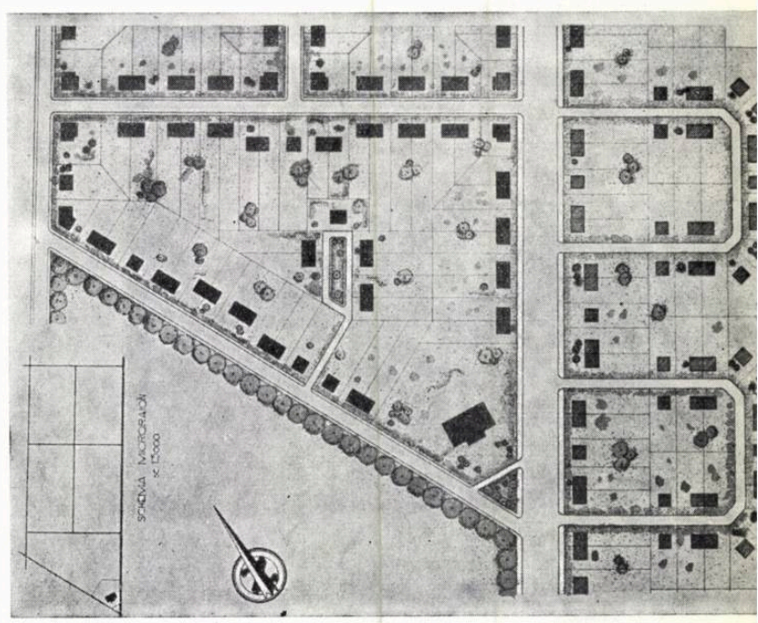

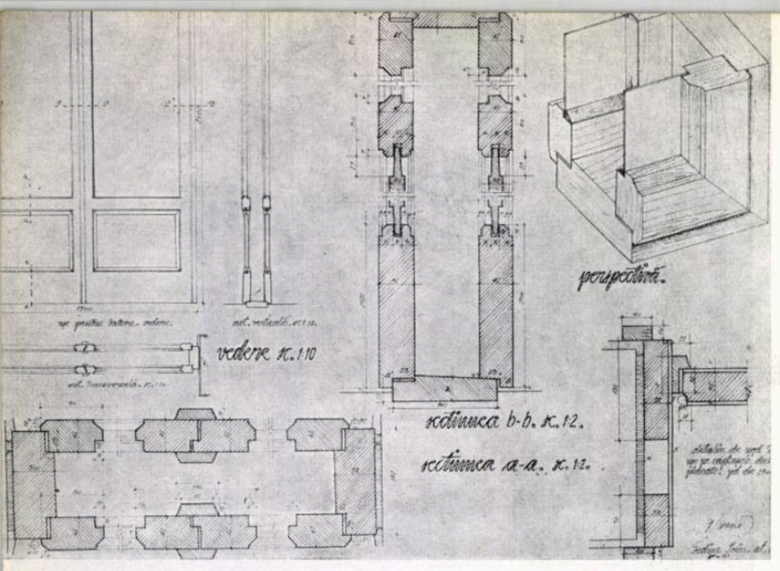

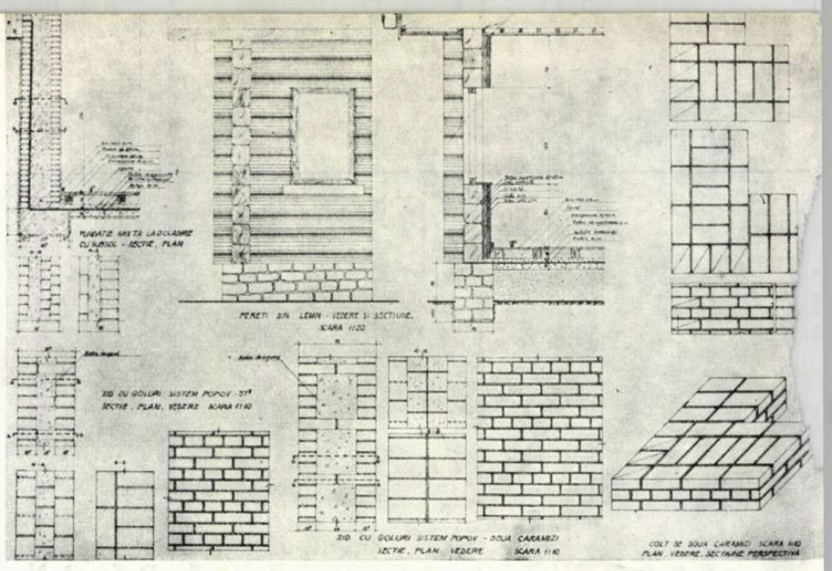

1

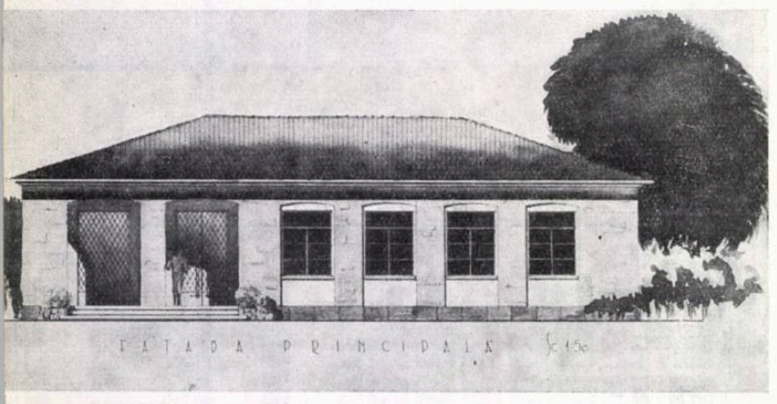

2

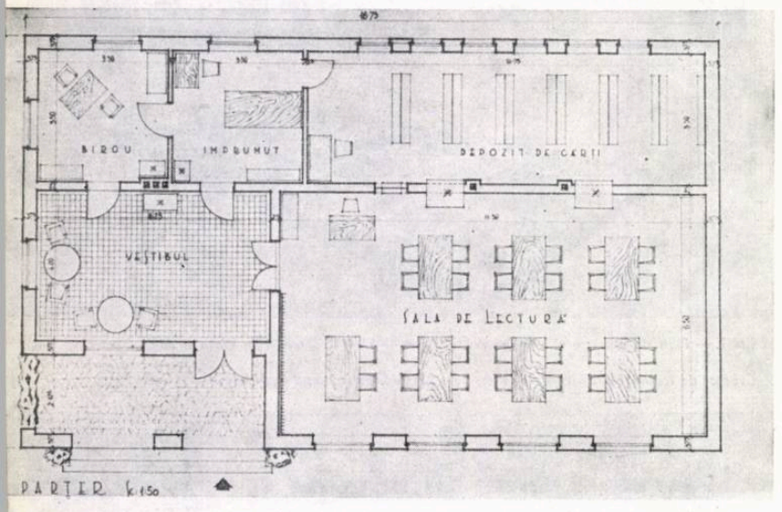

3
4

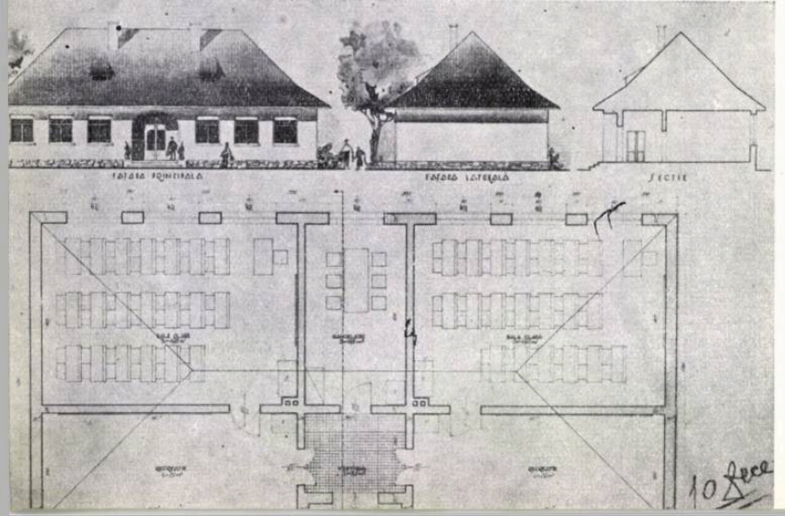

1 — Detalii — Elev Fediuc Sorin, clasa I A
2 — O bibliotecă — Fațadă principală — Elev Elkan Gheorghe, clasa I B
3 — O bibliotecă — Plan — Elev Elkan Gheorghe
4 — Școală cu două clase — Elev Fleșeru Romul, clasa I D

valoarea lucrărilor de construcții, structura prețului de cost etc. Sub conducerea profesorilor ing. I. Ceară și ing. R. Răsnovanu, elevii învață importanța problemelor economice, cărora li se subordonează celelalte probleme de ordin tehnic, importanța reducerii prețului de cost pentru realizarea de construcții ieftine, importanța realizării de economii prin proiectare etc.

Panoul cu lucrările de urbanism (profesor arh. G. Chițulescu) a cuprins parcelări pentru locuințe individuale, amenajări de mici spații plantate, amplasamente și amenajări de detaliu în interiorul unui cvartal, cartări de pante etc.

În rezolvarea temelor s-au urmărit soluții raționale, economice. Planșele sînt executate cu folosirea semnelor și culorilor convenționale și cu o grafică cît mai ridicată.

Panourile cu relevee au arătat o altă activitate practică a elevilor din anul II: relevarea de clădiri existente, care de multe ori prezintă o valoare istorică și artistică prin elementele lor arhitecturale și decorative, pentru efectuarea unor lucrări de conservare a monumentelor istorice, reconstituiri, supraetajări, transformări etc.

Releveele din Muzeul Satului, din orașele Sibiu și Cluj au arătat că elevii sînt înarmați cu pregătirea necesară pentru a înțelege valoarea și caracterul acestor construcții, reproducîndu-le pe hîrtie cu exactitate, sub o formă clară și frumoasă.

Lucrările expuse au fost îndrumate de profesorii arh. V. Cherulescu, arh. V. Smighelschi și arh. Gh. Sebestyén.

S-au remarcat elevii: Pascal Ion, Rusu Sever, Constantinescu Cornel, Elkan Gheorghe, Murgu Romînia și alții.

Panourile cu lucrările de diplomă au fost cele mai apreciate și au arătat seriozitatea cu care sînt formate în Școala de arhitectură cadrele de tehnicieni necesare producției. Diplomele unor elevi ca Pintea Gh., Picioreanu N., Pascal Ion, Formagiu Constantin, Giurgiu Adrian s-au remarcat prin conținutul lor și măiestria grafică.

Ultimele panouri au fost cele cuprinzînd lucrările de desen liber. Această disciplină are ca scop de a forma ochiul elevilor, deprinderea de a sezisa în adevărata valoare formele, dimensiunile și proporțiile obiectelor, de a-i ajuta să-și dezvolte gustul pentru frumos și să-și perfecționeze abilitatea grafică, de a stăpîni toate tehnicile grafice (creion, cărbune, tuș, laviu, acuarelă, tempera).

Se remarcă în mod deosebit lucrările elevilor profesorului Andrei Niculescu. Prin îndrumarea sa perseverentă, elevii au izbutit să-și dezvolte simțul artistic și să execute lucrări frumoase. Subiectele sînt foarte diverse: de la capiteluri și detalii de cornișă clasică, pînă la studii de compoziție pentru diferite elemente de finisaj în diferite materiale: pardoseli de mozaic și parchet, balustrade, grile, lambriuri, porți monumentale, vitrouri etc., perspective de construcție, de ansambluri etc.

De asemenea, s-au remarcat panourile cu lucrări de grafică: afișe pentru ziua de 7 Noiembrie, modele de timbre pentru ziua de 30 Decembrie, coperte de cărți etc. executate în cadrul cercului plastic.

După deschiderea festivă a expoziției au urmat o serie de discuții cu tovarăși din partea Ministerului Învățămîntului și Culturii, din partea Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare și cu mulți tovarăși din producție, care au arătat o serie de lipsuri în îndrumarea didactică ca: lipsa de legătură cu viața de azi a unora dintre subiectele de proiecte, lipsa de programe agricole și industriale, rezolvarea neeconomică a unora dintre detaliile de construcție, risipa în folosirea materialelor lemnoase la ferme de acoperiș, lipsa de terase, alegerea de profile metalice care nu se fabrică de industria noastră etc.

De asemenea, expoziția nu a oglindit nimic din viața U.T.M.-ului și din munca patriotică a elevilor, din atelierele școlii, din bibliotecă, din excursii, activitatea pedagogică a profesorilor etc.

Corpul didactic și conducerea școlii au învățat mult din aceste discuții și credem că scopul pentru care a fost deschisă expoziția a fost atins.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

PARTICIPAREA DELEGAȚIEI ROMÎNE LA LUCRĂRILE ADUNĂRII GENERALE A U.I.A.

Între 22 și 30 septembrie au avut loc la Lisabona (Portugalia) lucrările Adunării generale a U.I.A. la care au participat, din partea Uniunii Arhitecților din R.P.R., arh. Anton Moisescu, secretar al U. A., și arh. Gustav Gusti, membru în Comitetul de conducere al U. A.

Lucrările Adunării generale a U.I.A. s-au desfășurat conform următoarei ordine de zi: 1) verificarea delegațiilor; 2) adoptarea ordinei de zi; 3) modificări aduse statutului și regulamentelor interioare; 4) primirea de noi secțiuni naționale; 5) relații cu alte organizații internaționale (Națiunile Unite, UNESCO, Organizația mondială a sănătății, Federația internațională a locuinței și urbanismului și alte organizații); 6) raportul de activitate al comisiilor de lucru (comisiile: Exercitarea profesiunii, Formația arhitectului, Urbanism, Construcții școlare, Sănătatea publică, Locuința și cercetările, Construcții sportive); 7) problemele concursurilor internaționale (A — Activitatea Secretariatului general — Proiect de modificare a regulamentului internațional — Premiile U.I.A. B — Concursuri între școlile de arhitectură); 8) expoziții; 9) cursuri de vară; 10) finanțe (Bilanțul 1957—1958 — Raportul comisarului de conturi — Bugetul 1959—1960 — Propuneri de modificare a repartizării cotizațiilor); 11) raport asupra desfășurării celui de al V-lea Congres de la Moscova și a reuniunii Comitetului executiv din anul 1958; 12) pregătirile în vederea celui de al VI-lea Congres; 13) programul și orientarea activității U.I.A. în anii ce urmează; 14) alegeri pentru reînnoirea Comitetului executiv; 15) diverse (Ziua mondială a arhitectului — Problema centrului civic al orașului — Proiect pentru un serviciu de voiaj și informații pentru arhitecți — Apelul U.I.A. către guverne pentru stabilirea Statutului arhitectului — Posibilități de activitate în străinătate — Proiecte de chartă a AIAP/U.I.A. — Probleme privind metodele de discuție în congresele U.I.A.).

Dintre concluziile cele mai importante ale lucrărilor se menționează că: drept rezultat al modificării Statutului (reducerea cifrei plafon de la 100 la 50 de membri ai unei țări pentru a putea fi primită în U.I.A.) au fost primite în U.I.A. Columbia, Republica Democrată Vietnam și Luxemburg; au fost ratificate și modificate în componența lor unele delegații, precum și reorganizate unele secțiuni naționale; s-a hotărît ca cel de al VII-lea Congres al U.I.A. să aibă loc în Cuba, la Havana, în anul 1963, iar Adunarea generală să se țină în același an în Mexic, la Mexico-City.

Delegația noastră a distribuit publicații de arhitectură, de artă și revista Arhitectura R.P.R. unor personalități marcante ale U.I.A. precum și arhitecților gazde. Este de semnalat marele interes manifestat de arhitecții portughezi pentru cunoașterea arhitecturii și în general a realităților noastre.

ȘEDINȚA COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

În ziua de 30 octombrie a avut loc ședința Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților.

Comitetul a hotărît cooptarea în Comitetul de conducere și în Biroul Uniunii a tovarășului arh. Gh. Pavlu în calitate de secretar al Uniunii.

Arh. A. Moisescu, secretar al U. A., a prezentat un raport asupra lucrărilor Adunării generale a U.I.A. care a avut loc între 22 și 30 septembrie la Lisabona și asupra activității delegației U. A. din R.P.R. Comitetul a aprobat în unanimitate raportul delegației.

Apoi comitetul a trecut la discutarea și rezolvarea unor probleme organizatorice ale Uniunii.

ACTIVITATEA CERCULUI DE STUDII PENTRU PROBLEME IDEOLOGICE

În cadrul Uniunii Arhitecților funcționează un cerc de studii pentru probleme ideologice, la care participă 22 de arhitecți.

Printre problemele ce se vor discuta, pe baza unor referate, sînt: raportul dintre arhitectură, producție, bază și suprastructură; conținut și formă în arhitectură: arhitectura și problemele economice ale construcției socialiste etc.

VIZITA UNEI DELEGAȚII DE ARHITECȚI SOVIETICI ÎN ȚARA NOASTRĂ

În cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice, pe baza înțelegerii între Uniunile de arhitecți din R.P.R. și U.R.S.S. cu privire la schimbul de vizite, la 6 octombrie 1959 au sosit în țară arhitecții sovietici A. I. Kniazev, secretar al conducerii Uniunii Arhitecților din U.R.S.S., V. M. Novak, secretar organizatoric al conducerii Uniunii Arhitecților din U.R.S.S. și N. N. Selivanov, președintele filialei Moscova a Uniunii Arhitecților din U.R.S.S.

Arhitecții sovietici au vizitat: orașul București, monumentele sale istorice de arhitectură, principalele piețe, magistralele, ansambluri și clădiri unicate, precum și cartierul de locuințe Floreasca, construcțiile din piața Republicii, fabrica de confecții Gh. Gheorghiu-Dej, cartierele de locuințe din raionul 23 August etc. De asemenea au vizitat Muzeul Satului și alte obiective culturale. În celelalte regiuni ale țării au vizitat monumentele și noile locuințe din Orașul Stalin, noile ansambluri de odihnă de pe litoral, noul centru al orașului Galați, combinatul de la Chișcani, orașele Brăila și Tulcea și Delta Dunării.

În ziua de 12 octombrie, arhitecții sovietici au participat la deschiderea expoziției de arhitectură sovietică de la Casa prieteniei romîno-sovietice. La 15 octombrie, arh. A. I. Kniazev a ținut la Casa Arhitectului conferința cu tema « Din practica construcțiilor de locuințe din Leningrad », iar arh. N. N. Selivanov a vorbit despre « Arhitectura contemporană din Moscova ». La 16 octombrie, arh. A. I. Kniazev a conferențiat la Casa prieteniei romîno-sovietice despre « Arhitectura și construcțiile Leningradului ». De asemenea, arh. A. I. Kniazev și N. N. Selivanov au conferențiat și la Orașul Stalin în fața unui public numeros, compus din arhitecți, tehnicieni și alți oameni ai muncii.

Într-o consfătuire cu reprezentanții conducerii U. A., ținută în ziua de 16 octombrie, arhitecții sovietici au expus aspecte din experiența activității Uniunii Arhitecților Sovietici, răspunzînd totodată la o serie de întrebări asupra acestor aspecte.

În seara zilei de 19 octombrie oaspeții sovietici au părăsit țara noastră.

VIZITE ALE ARHITECȚILOR STRĂINI ÎN ȚARA NOASTRĂ

La 12 iunie a sosit în București arhitectul bulgar D. A. Ghețov din Sofia, care a vizitat țara noastră timp de 21 de zile. În acest răstimp, colegul bulgar a vizitat construcții și cartiere de locuințe, șantiere și institute de proiectare, monumente istorice și alte obiective arhitecturale și urbanistice din București, Ploiești, Orașul Stalin, Sighișoara, litoralul Mării Negre etc. În ziua de 24 iunie, arh. D. A. Ghețov a fost primit la Uniunea Arhitecților. Cu această ocazie a vizitat expoziția proiectelor concursului pentru « Centrul civic al orașului Ploiești ».

*

La 16 iunie a sosit în București arhitectul Laszlo Bene din R. P. Ungară.

Arhitectul maghiar a vizitat în țara noastră Institutul de studii și cercetări de construcții și materiale de construcție, institute de proiectare și șantiere, construcții de locuințe și social-culturale, monumente istorice din București, Orașul Stalin, litoralul Mării Negre, Valea Prahovei etc.

La 24 iunie, oaspetele a fost primit de către reprezentanții conducerii Uniunii Arhitecților.

La 28 iunie, arh. Laszlo Bene a părăsit țara noastră.

*

La 24 octombrie a sosit la București ing. arh. M. Somborski, profesor de urbanism și tehnică comunală la Facultatea tehnică din Sarajevo (R. P. F. Iugoslavia) și director al Institutului de urbanistică al R. P. Bosnia și Hertzegovina.

Arhitectul iugoslav a vizitat principalele obiective arhitecturale și urbanistice din București, orașele Stalin, Sighișoara, Cluj, Galați și litoralul Mării Negre.

M. Somborski a părăsit țara la 7 noiembrie.

VIZITELE ARHITECȚILOR ROMÎNI PESTE HOTARE

În cadrul schimburilor culturale cu străinătatea, numeroși arhitecți romîni au vizitat în cursul acestui an diferite țări.

Între 3 și 19 august, arhitecții Șt. Antoniu și V. Ursache au vizitat în Uniunea Sovietică orașele Moscova, Kiev, Leningrad și Riga. Arhitecții romîni s-au ocupat în special de probleme de arhitectură industrială și au vizitat șantiere, institute de proiectare, cartiere experimentale, monumente istorice și alte obiective. De asemenea ei au studiat realizările sovietice în domeniul organizării șantierelor, metodelor noi de proiectare și a materialelor noi.

*

Între 4 și 26 august, arh. N. Stoicescu de la Institutul de proiectare al construcțiilor din industria chimică a vizitat în R. P. Bulgaria orașele: Sofia, Ruse, Razgrad, Varna, Devnea, Dimitrovgrad etc.

*

Între 8 și 23 august, arhitectul M. Melicson, redactor șef al revistei „Arhitectura R. P. R." a vizitat în R. P. Ungară orașele Budapesta, Szeged, Visegrad, Esztergom, Vesprem, Györ, Pecs, Sekesfehervar, Komlo, localități de pe malul lacului Balaton etc.

Arh. M. Melicson s-a interesat în special de problemele de organizare a publicațiilor de arhitectură, a învățămîntului și cercetărilor de istoria arhitecturii și a conservării și restaurării monumentelor istorice.

*

Arhitectul N. Spătaru de la I.R.P. București a vizitat în R. D. Germană, în cursul lunilor august și septembrie, o serie de orașe și localități, printre care Berlin, Stalinstadt, Dresda, Leipzig, Halle, interesîndu-se în special de problemele de urbanism și sistematizare regională.

La 5 septembrie, arh. N. Spătaru a ținut la Weimar o conferință cu tema « 15 ani de realizări arhitecturale în Republica Populară Romînă ».

*

Între 22 septembrie şi 9 octombrie, arh. D. Vernescu de la I.S.C.A.S. a făcut o vizită în R. Cehoslovacă, studiind problemele de sistematizare a oraşelor Praga, Most, Karlovy Vary, Mariànské Lázně, Kutná Hora, Pardubice, Olomovec, Ostrava, Gottwaldov, Bratislava şi altele.

Această interesantă documentare la faţa locului a făcut posibilă strîngerea unui bogat material, atît în ceea ce priveşte sistematizarea oraşelor, cît şi întrebuinţarea materialelor şi a sistemelor noi în construcţie.

*

Între 22 septembrie şi 7 octombrie, arh. Vl. Protopopescu, secretar general de redacţie al revistei « Arhitectura R.P.R. » a vizitat în R. P. F. Iugoslavia oraşele Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Pola, Rijeka, Opatia şi altele. Arhitectul romîn s-a interesat îndeosebi de problemele construcţiilor de locuit şi social-culturale şi de monumentele istorice din localităţile vizitate.

ANIVERSAREA A 500 DE ANI A CAPITALEI

Cu ocazia sărbătoririi a 500 de ani de existenţă documentară a oraşului Bucureşti, în ziua de 18 septembrie 1959 a avut loc la Casa Arhitectului conferinţa prof. arh. H. Maicu, arhitect şef al capitalei, « Cinci veacuri de existenţă a Bucureştiului ».

Cu această ocazie, între 14 şi 30 septembrie a fost deschisă la Casa Arhitectului o expoziţie de fotografii.

SIMPOSION DE ACUSTICĂ

Marţi 13 octombrie a avut loc la Casa Arhitectului un simposion închinat problemelor de acustică. În cadrul acestui simposion, acad. prof. arh. D. Marcu, preşedintele Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., a rostit un cuvînt de deschidere, după care ing. A. Necşulea a vorbit despre « Noutăţi din acustica sălilor » şi arh. V. Smighelschi, despre « Izolaţii acustice la clădirile de locuit ».

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

În cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice, în ziua de 15 octombrie, la Casa Arhitectului au avut loc conferinţele arhitecţilor sovietici care ne-au vizitat ţara: A. I. Kniazev, secretar al conducerii Uniunii Arhitecţilor din U.R.S.S., « Din practica construcţiilor de locuinţe din Leningrad », şi arh. N. N. Selivanov, preşedintele filialei Moscova a Uniunii Arhitecţilor din U.R.S.S., « Arhitectura contemporană din Moscova ».

Conferinţele au fost însoţite de proiecţii de diapozitive, precum şi de filmul documentar sovietic « Oraşele îşi schimbă aspectul » şi s-au bucurat de participarea unui public foarte numeros.

*

În ziua de 27 octombrie a avut loc la Casa Arhitectului conferinţa arhitecţilor Şt. Antoniu şi V. Ursache — care au vizitat Uniunea Sovietică — « Prin marile oraşe din U.R.S.S. ».

Conferinţa a fost însoţită de proiecţii de diapozitive reprezentînd vederi, construcţii noi şi monumente istorice din oraşele Moscova, Leningrad, Riga şi Kiev.

*

Arh. Tr. Chiţulescu a prezentat la Casa Arhitectului, în ziua de 3 noiembrie, o serie de diapozitive şi filmele documentare în culori Leningrad şi Kiev, realizate de arh. L. Adler.

SUMAR GENERAL PE ANUL 1959

EDITORIALE — PROBLEME GENERALE — DOCUMENTE

— Congresul al XXI-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice
Extrase din Raportul prezentat de tovarăşul N. S. Hruşciov (nr. 1)
— Plenara a V-a a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. (nr. 1)
Sarcinile imediate ale arhitecţilor
Referatul Biroului Uniunii Arhitecţilor prezentat la Plenară
Dezbaterile din cadrul Plenarei — Concluziile Plenarei
Telegrama adresată de Plenară tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej
— Activitatea urbanistică — la nivelul sarcinilor actuale! (nr. 2)
— A XV-a aniversare a eliberării patriei — Marea sărbătoare (nr. 4)
— 23 August, sărbătoarea eliberării (nr. 4)
— Critica de arhitectură şi criticii arhitecţi (nr. 6)

CLĂDIRI DE LOCUIT

— Blocuri de locuinţe în « Parcul Libertăţii » — Bacău (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe strada Ada Marinescu — Bacău (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe str. Karl Marx — Bacău (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe str. Gh. Botezatu — Bacău (nr. 3)
— Ansamblu de locuinţe la Roman (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe în Piaţa Mihai Viteazul — Cluj (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe pe strada Horea — Cluj (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe pe bulevardul 23 August — Craiova (nr. 3)
— Bloc de locuinţe şi cinematograf la Craiova (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe la Novaci (nr. 3)
— Bloc de locuinţe cu 6 apartamente — Deva (nr. 3)
— Locuinţe la coridor exterior — Deva (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pentru B. R.P.R. la Deva (nr. 3)
— Restaurant şi locuinţe la Podul Roşu — Iaşi (nr. 3)
— Blocuri pe strada V. Alecsandri — Iaşi (nr. 3)
— Studii pentru blocuri de locuinţe pe strada Anastasie Panu — Iaşi (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe pe strada Horea — Iaşi (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe pe strada Filimon Sîrbu — Iaşi (nr. 3)
— Cvartal de locuinţe, strada C. I. Parhon — Oradea (nr. 3)
— Cvartal de locuinţe în piaţa 1 Mai — Oradea (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe strada Magheru — Oradea (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe pe calea Decebal — Oradea (nr. 3)
— Bloc experimental la Oradea (nr. 3)
— Cvartal de locuinţe, str. Primăverii — Oraşul Stalin (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe Calea Bucureştilor — Oraşul Stalin (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe strada Leonte Filipescu — Piteşti (nr. 3)
— Bufet expres şi locuinţe — Piteşti (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe bulevardul Republicii — Piteşti (nr. 3)
— Bloc de locuinţe pe strada Unirii — Piteşti (nr. 3)
— Blocuri de locuinţe la Suceava (nr. 3)
Arh. A. Moisescu — Locuinţe în piaţa noii săli a Palatului R.P.R. (nr. 4)
Arh. N. Kepeş, arh. S. Julman — Ansamblu de locuinţe şi cămine muncitoreşti pe drumul Murgului (nr. 5)
Arh. T. Ricci — Clădiri de locuit pe străzile M. Gorki şi L. Tolstoi (nr. 5)
Conf. arh. M. Alifanti, arh. Gh. Pavlu, arh. M. Caffé — Cartierul de locuinţe Băneasa (nr. 6)

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

Arh. I. Bărăscu, arh. I. Stancu — Din activitatea I.R.P. Cluj (nr. 3)
Arh. A. Ereţian — Din activitatea Institutului de proiectare al regiunii Stalin (nr. 3)
Arh. Al. Hempel, arh. Cl. Stănescu — Din activitatea I.R.P. Bacău (nr. 3)
Ing. I. Miclescu — Doi ani de activitate rodnică a institutelor regionale de proiectare (nr. 3)
Arh. C. Orban — Din activitatea I.R.P. Oradea (nr. 3)
Arh. V. Perceac — Din activitatea I.R.P. Hunedoara (nr. 3)
Arh. A. Petruc — Din activitatea I.R.P. Suceava (nr. 3)
Arh. C. Popeşteanu — Din activitatea I.R.P. Piteşti (nr. 3)

CLĂDIRI SOCIAL-CULTURALE, SANITARE, DE SPORT ETC.

— « Atelier şcoală » la Institutul de mine Petroşani (nr. 3)
— « Casa Tineretului » la Piteşti (nr. 3)
— Cămin cultural la Găvana (nr. 3)
— Cinematograf la Piteşti (nr. 3)
— Complex alimentar la Bacău (nr. 3)
— Complex sportiv la Deva (nr. 3)
— Complex de alimentaţie publică la Tg. Frumos (nr. 3)
— Hală comunală la Predeal (nr. 3)
— Hotel la Deva (nr. 3)
— Hotel la Petroşani (nr. 3)
— Hotel la Suceava (nr. 3)
— Magazin universal la Bacău (nr. 3)
— Maternitate la Bacău (nr. 3)
— « Parcul Noua » — Oraşul Stalin (nr. 3)
— Policlinică la Adjud (nr. 3)
— Policlinică la Suceava (nr. 3)
— Restaurantul « Argeşul » — Piteşti (nr. 3)
— Restaurarea Teatrului Naţional « Vasile Alecsandri » din Iaşi (nr. 3)
— Stadionul « 23 August » din Iaşi (nr. 3)
— Stadionul oraşului Piteşti (nr. 3)
— Teatru de vară la Bacău (nr. 3)
— Teatru în aer liber la Piteşti (nr. 3)
Prof. arh. H. Maicu — Noua sală a Palatului R. P. Romîne (nr. 4)
Arh. B. Gheorghiu — Ansamblul de odihnă « O.N.T. Carpaţi » de la Mamaia (nr. 5)
Arh. C. Lăzărescu — Centrul de odihnă Eforie II (nr. 5)
Arh. C. Lăzărescu — Reconstrucţia oraşului Mangalia (nr. 6)

CONSTRUCŢII INDUSTRIALE

Conf. arh. L. Adler — Eficacitatea economică a investiţiilor, problemă de a proiectării industriale (nr. 1)
Arh. T. Georgescu — Unele probleme specifice de arhitectură în industria bunurilor de consum (nr. 1)
Arh. I. Mahler, ing. Şt. Georgescu — Din practica proiectării industriale (nr. 1)
Arh. E. Simşi — Zece ani de proiectare la IPROMET (nr. 1)
Arh. N. Stoicescu — Probleme de arhitectură în industria chimică (nr.1)
— Atelier de forje (nr. 1)

IMPRESII DE PESTE HOTARE

În ziua de 10 noiembrie, arh. A. Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților din R.P.R., a prezentat la Casa Arhitectului o serie de diapozitive cu vederi din Franța și Portugalia.

*

În zilele de 17 și 19 noiembrie, arh. D. Vernescu a vorbit la Casa Arhitectului despre «Sistematizări teritoriale și orașe noi în Republica Cehoslovacă» și «Orașe vechi și cartiere noi în Republica Cehoslovacă».

«CULOAREA ÎN ARHITECTURA INDUSTRIALĂ»

La 24 noiembrie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. C. Enache intitulată «Culoarea în arhitectura industrială».

Conferința a fost însoțită de proiecții de diapozitive.

EXPOZIȚII

Între 11 și 26 octombrie a fost deschisă la Casa Arhitectului o expoziție de acuarele și desene a arh. Bogdan Gheorghiu.

*

Între 26 octombrie și 13 noiembrie a fost prezentată o expoziție de fotografii din U.R.S.S. executate de arhitecții care au fost în deplasare documentară la Moscova.

*

EXCURSII

În cadrul călătoriilor prieteniei organizate de Consiliul General A.R.L.U.S., U. A. a trimis un grup de 21 de arhitecți care au vizitat Moscova între 16 și 21 august 1959. Au fost vizitate Expoziția economică unională a U.R.S.S., Kremlinul, Casa memorială V. I. Lenin din satul Gorki, Expoziția de construcții a Uniunii Sovietice etc.

*

Între 19 și 25 august, un grup de 27 de arhitecți au participat la o excursie documentară organizată de U. A. în R. P. Ungară și R. Cehoslovacă. Au fost vizitate orașele Budapesta, Praga, Karlovi Vary și Gottwaldov.

*

În zilele de 17, 18 și 19 octombrie, un grup de 100 de arhitecți au vizitat — în cadrul unei excursii documentare — construcțiile noi de la Galați, Chișcani și Tulcea. La această excursie au participat și arhitecții sovietici A. I. Kniazev, secretar al conducerii Uniunii Arhitecților din U.R.S.S., N. N. Selivanov, președintele filialei Moscova a Uniunii Arhitecților din U.R.S.S., și V. M. Novak, aflați în vizită în țara noastră cu ocazia Lunii prieteniei romîno-sovietice.

*

Uniunea Arhitecților a organizat în zilele de 31 octombrie, 1 și 2 noiembrie, două deplasări documentare la Borzești, Săvinești, Onești și Bicaz.

Au participat 50 de arhitecți, care au vizitat noile construcții industriale barajul, precum și locuințele.

*

În zilele de 14 și 15 noiembrie, un grup de 24 de arhitecți au vizitat, în cadrul unei deplasări documentare, orașul Hunedoara.

— Atelier de întreținere (nr. 1)
— Centrală termoelectrică pentru R. P. Chineză (nr. 1)
— Centrală termoelectrică pentru India (nr. 1)
— Combinat de carne la Hunedoara (nr. 1)
— Combinat de lapte și produse lactate la București (nr. 1)
— Complex industrial forestier la Tîrgu-Jiu (nr. 1)
— Dezvoltarea fabricii de geamuri din Scăeni (nr. 1)
— Instalație Fuming pentru valorificarea zgurilor metalurgice (nr. 1)
— Fabrică de mobilă la Iași (nr. 1)
— Fabrică de lapte praf (nr. 1)
— O nouă secție de mase plastice din policlorură de vinil (P.V.C.) (nr. 1)
— Secție de coloranți azoici (nr. 1)
— Secție de semifabricate (nr. 1)
— Tăbăcărie minerală (nr. 1)
— Țesătorie și finisaj pentru in și cînepă la Păulești (nr. 1)
— Turnătorie de cilindri (nr. 1)
— Turnătorie de fontă (nr. 1)
— Turnătorie de lingotiere (nr. 1)
— Blocuri de sere la Pitești (nr. 3)
— Cramă pentru GOSTAT Răducești (nr. 3)
— Depozit «APEMIN» la Toplița (nr. 3)
— Fabrică de mobilă la Rîmnicul Vilcea (nr. 3)
— Fabrică de pîine la Orăștie (nr. 3)
— Fabrică de pîine 60 t/24h la Ploiești (nr. 3)
— Stațiune experimentală legumicolă la Buzău (nr. 3)

URBANISM

Arh. Gabriela Bertumé — Colonie de serviciu la Săvinești (nr. 2)
Ing. M. Brill, ing. A. Vuzitas, ing. Mihai Popescu — Probleme de echipare tehnică a teritoriului (nr. 2)
Arh. Tr. Chițulescu, ing. V. Ralea — Amenajarea străzilor pentru îmbunătățirea circulației și a transporturilor în comun (nr. 2)
— Cvartal de locuințe la Piatra Neamț (nr. 2)
Arh. T. Evolceanu, arh. M. Silianu — Reducerea costului investițiilor de locuințe în ansambluri prin proiectarea urbanistică (nr. 2)
Arh. N. Florescu — Sistematizarea orașului Tulcea (nr. 2)
Arh. Gh. Hussar — Onești, un nou oraș muncitoresc (nr. 2)
— Influența parametrilor geometrici și spațiali ai construcțiilor asupra costului zonei de locuit (nr. 2)
Prof. arh. M. Locar, arh. T. Evolceanu — Reconstrucția socialistă a orașelor din Republica Populară Romînă (nr. 2)
Arh. R. Marcus — Sistematizarea orașului Hunedoara (nr. 2)
C. Spiride — Sistematizarea teritorială (nr. 2)
— Studii de sistematizare și locuințe la Roman (nr. 2)
Arh. Mariana Vereanu — Sistematizarea Orașului Stalin și detaliul cartierului «Steagul Roșu» (nr. 2)
— Colonie muncitorească la Aghireș (nr. 3)
— Detaliu de sistematizare a orașului Cîmpia Turzii (nr. 3)
Arh. B. Grünberg — Sistematizarea orașului Iași (nr. 4)
Arh. V. Sebestyén — Studii pentru sistematizarea centrului orașului Galați (nr. 4)
Arh. C. Moșinschi — Studii pentru reconstrucția căii Victoriei (nr. 6)

PROIECTAREA TIP

Arh. R. Crețoiu — Secții tip de hale industriale (nr. 1)
— Discuții asupra problemelor tipizării construcțiilor industriale (nr. 1)
Arh. Paris Manos, ing. Mihai Popovici — Parametrii geometrici ai halelor industriale (nr. 1)
Ing. Mihai Popovici, ing. D. Grigoriu — Elemente de construcție și sisteme constructive tip pentru hale industriale (nr. 1)
Ing. L. Roșianu — Considerații tehnico-economice asupra tipizării construcțiilor industriale (nr. 1)
Arh. I. Silvan, ing. P. Vernescu — Tipizarea construcțiilor industriale (nr. 1)
Arh. Al. Costinescu — Studiu pentru tipizarea fabricilor de pîine de 12, 20 și 30 t/24h (nr. 6)
Arh. Aurelia Teodorescu, arh. C. Borcea — O proiectare mai economică a grădinițelor de copii (nr. 6)

TEORIA ȘI ISTORIA ARHITECTURII

Prof. arh. G. Gusti — Construcția de locuințe și urbanismul (nr. 1)
S. Mojneagun — Căutări în domeniul teoriei arhitecturii în Occident (nr. 1)
Prof. arh. H. Maicu — 500 de ani de existență documentară a orașului București (nr. 5)
Arh. A. Obrazțov — concepții învechite și căutări novatoare în creația arhitecților sovietici (nr. 6)

MOBILIER

Arh. Mihai Enescu — Vizitînd Expoziția de noi propuneri de mobilier (nr. 6)

ÎNVĂȚĂMÎNT

Arh. Z. Solomon — Arhitectura industrială în învățămîntul superior (nr. 1)
Conf. arh. R. Laurian — Pregătirea cadrelor de specialiști în urbanism (nr. 2)
Arh. J. Făinaru — Expoziția de sfîrșit de an a Școlii tehnice de arhitectură și construcția orașelor din București (nr. 6)

CONCURSURI

Prof. arh. A. Damian — Concursul pentru Teatrul Național din Craiova (nr. 2)
Arh. Tr. Chițulescu — Concursul pentru sistematizarea Pieței Unirii din Iași (nr. 4)
Arh. M. Dima — Concursul pentru centrul civic al orașului Ploiești (nr. 6)

CRONICĂ — RECENZII — BIBLIOGRAFIE

— Cărți și periodice de ahitectură industrială (nr. 1)
— Din activitatea Uniunii Arhitecților din R.P.R. (nr. 1, 2, 3, 5, 6)
— Expoziția internațională «Construcția și reconstrucția orașelor în perioada 1945—1957» (nr. 2)
— Informații U.I.A. (nr. 3 și 5)
— Ședința Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. (nr. 4)
— Discuții asupra «Construcțiilor de locuințe proiectate în I.R.P.» (nr. 5)

PLASTICĂ

— Lucrări premiate la Expoziția de acuarele, desene și fotografii executate de arhitecți în anul 1958 (nr. 1 și 2)

СОДЕРЖАНИЕ

АРХИТЕКТУРНАЯ КРИТИКА И АРХИТЕКТОРЫ-КРИТИКИ (стр. 2). Передовая статья этого номера журнала посвящена вопросам архитектурной критики, необходимости укрепить эту критику, повысить требовательность к выполняемым архитектурным работам и углубить их научный анализ.

По следам статьи о литературной и художественной критике, опубликованной органом ЦК Румынской рабочей партии, газетой «Скынтейя», передовая статья журнала «Архитектура РНР» анализирует положение в области профессиональной архитектурной критики и освещения вопросов архитектуры на страницах газет и журналов.

В статье рассматриваются также и задачи, выдвинутые перед редколлегией и коллективом редакции с целью превратить журнал в творческую трибуну, с которой на высоком критическом и научном уровне обсуждались бы самые жгучие вопросы нашей профессии.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. К. Мошинский — ИССЛЕДОВАНИЯ ПО РЕКОНСТРУКЦИИ КАЛЯ ВИКТОРИЕЙ (стр. 5). Предпринятые в 1959 году работы по реконструкции Каля Викторией (улицы Победы), старейшей магистрали Бухареста существующей с XVIII века, будут длиться несколько лет.

Улица эта, протяженностью 2,5 км, извилистая и узкая, густо застроена высокими домами от набережной Дымбовицы и до Каля Гривицей и озеленена от Каля Гривицей и до Площади Победы. По обе стороны ее тянется ряд памятников архитектуры, несомненно ценных с точки зрения исторического развития столицы, недавно отметившей 500-летие своего существования.

При всей неоспоримой важности этих памятников, нельзя не признать, что Каля Викторией развилась анархично, стихийно с точки зрения архитектурной гармонии, и градостроительства; она являет подчас самые странные сочетания, узкие места и невыгодные контрасты.

В проектах, представленных в нашем журнале, преследуется цель показать, как будут исправлены вышеуказанные недостатки при сохранении, однако, традиционных характерных особенностей этой магистрали.

На двух концах ее будут созданы две новые площади — Набережной и Победы; получат новое оформление две другие, существующие площади — Республики и Центрального Дома Армии и перепланированы две небольшие площади — бывшего Национального театра и площадь, находящаяся на скрещении с Каля Гривицей. Будут также расширены все узкие участки, построенные многочисленные новые многоквартирные дома в дополнение существующих, более выгодно показаны исторические и архитектурные памятники, проведены меры архитектурного и градостроительного порядка.

В центральной и южной части улицы семи- и десятиэтажные дома — из которых многие уже строятся — дополнят наличный характер высокого и плотного строительства, кульминационным пунктом которого будет построенный на набережной Дымбовицы дом 60-метровой высоты на 19 этажей, на который будет открываться широкая перспектива вдоль набережной и со стороны Каля Викторией.

Арх. К. Лэзэреску — РЕКОНСТРУКЦИЯ ГОРОДА МАНГАЛИЯ (стр. 12). В 1958—1959 гг. начались работы по реконструкции города Мангалия, живописной курортной местности на берегу Черного моря.

В первой очереди построены многоквартирные дома в центре города (120 квартир), курортный ансамбль в составе 4-этажных домов (в общей сложности, 1100 мест в 2-комнатных квартирах и комнатах, расчитанных на 2 места), двухэтажный ресторан со всеми необходимыми придатками, клуб с библиотекой и залами для различных игр, и, наконец, спортивный парк. Во время произведенных земляных работ были обнаружены остатки древнего города Каллатис.

Арх. М. Дима — КОНКУРС НА ЛУЧШИЙ ПРОЕКТ ПЛАНИРОВКИ ГРАЖДАНСКОГО ЦЕНТРА ГОРОДА ПЛОЕШТЫ (стр. 24). В статье анализируются тема и проекты, представленные на конкурс, состоявшиеся с 1 по 4 февраля 1959 г.

Отмечается важное значение этого конкурса, вслед за которым было немедленно приступлено к практическим мерам по претворению в жизнь на местах наилучшего решения. В настоящее время построены многоквартирные дома с помещениями для магазинов на первом этаже, благодаря чему уже обрисовывается будущая центральная площадь города.

При анализе представленных на конкурс проектов рассматривается и подход его участников к теме и принципы, избранные для ее решения.

Доцент арх. М. Алифанти, арх. Г. Павлу, арх. М. Каффе — ЖИЛОЙ РАЙОН БАНЯСА (стр. 30). Авторы статьи подвергают критическому анализу жилой район, недавно построенный на Банясе, в зоне озер на севере Бухареста.

Отметив тот факт, что в целом этот жилой район является немаловажным достижением, авторы статьи выносят на обсуждение в некоторой степени деревенский характер домов, расположенных при въезде в столицу, на артерии, являющейся основным доступом в город.

В своем стремлении обеспечить домам наибольшее разнообразие и известную традиционность их пластическому оформлению, авторы проектов выбрали решения, повысившие стоимость работ, что неблагоприятно отразилось и на функциональных решениях, и на условиях комфорта. В заключение статьи говорится, что — особенно, когда речь идет о жилищном строительстве, непозволительно увлекаться поисками формы за счет экономичности и комфорта.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Арх. Ал. Костинеску — ПРОЕКТ ТИПИЗАЦИИ ХЛЕБОЗАВОДОВ МОЩНОСТЬЮ В 12, 20 и 30 ТОНН В СУТКИ (стр. 36). Строительство хлебозаводов этой мощности, отвечающее потребностям населенных пунктов, насчитывающих в среднем 15.000, 40.000 жителей, — одна из самых злободневных проблем промышленного строительства. В статье предлагается схема плана, которая при дальнейшем развитии позволяет осуществить все три типа таких заводов.

Простой технологический поток и современнейшее оборудование (советские печи с подвижным очагом и постоянной загрузкой типа ФТЛ-2), обеспечивают заводам высокую техничность, создавая в то же время и возможность полной механизации технологического процесса.

Помимо важных преимуществ с точки зрения работы заводов, представленный проект значительно снижает себестоимость строительства — на 30—40 проц. по сравнению с себестоимостью подобного рода построек, осуществленных до сих пор у нас в стране.

Арх. Аурелия Теодореску, арх. К. Борча — ЭКОНОМНЕЕ ПРОЕКТИРОВАТЬ ДЕТСКИЕ САДЫ (стр. 40). В статье вкратце представлена эволюция проектирования детских садов в РНР после 1944 года. Анализу подвергается, главным образом, экономическая сторона проблемы, при изучении типовых и уникальных проектов детских садов (где дети проводят только день или всю неделю), сравнительно показаны результаты, полученные по пространственным показателям приведенным к одному месту. Показано также, что с целью получения более экономичных проектов, на основе выводов, сделанных в результате накопленного опыта, в Проектном институте типового строительства разработан проект нового типа детского сада. По сравнению с действующими типовыми проектами, пространственные показатели снижены на 34 проц., причем существуют и возможности значительного уменьшения расходов по содержанию и функционированию. Выводы, обсуждающиеся в настоящее время в соответствующих министерствах, позволят установить принципы, которые лягут в основу будущих типовых проектов.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Арх. А. Образцов — ОБ УСТАРЕВШИХ ВЗГЛЯДАХ И НОВАТОРСКИХ ПОИСКАХ В ТВОРЧЕСТВЕ СОВЕТСКИХ АРХИТЕКТОРОВ (стр. 44) статья переведена из «Архитектура С.С.С.Р.» № 7 за 1959 г.

МЕБЕЛЬ

Арх. М. Энеску — ВЫСТАВКА НОВЫХ ПРОЕКТОВ МЕБЕЛИ (стр. 46) Выставка, организованная Министерством строительства и стройматериалов на первом и втором этаже недавно построенного на площади им. М. Когэльничану многоквартирного дома, представила вниманию публики новые типы мебели, производство которой будет налажено в 1960 году.

Экспонаты показывали технические и декоративные возможности применения новых материалов — древесностружечных и древесноволокнистых агломерированных плит, фанеры, пластмассовых материалов, крашеного или никелированного металла и т. д.

В статье анализируются преимущества и недостатки выставленных образцов мебели, с целью внести вклад в уяснение вопросов, связанных с созданием интерьеров нового типа, уютных и приятных на вид, в домах, которые строятся в настоящее время в нашей стране.

ХРОНИКА

Арх. Ж. Фэинару — ВЫСТАВКА БУХАРЕСТСКОЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ ШКОЛЫ АРХИТЕКТУРЫ И ГОРОДСКОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 51). В статье описываются выставленные работы, по специальным предметам и годам преподавания, от архитектурных чертежей первого курса и до дипломных работ. Отмечаются прогресс и известные недостатки в преподавательской работе, как и заключения, к которым пришел профессорско-преподавательский состав в результате дискуссий со специалистами производства.

Под этим разделом сообщены также новые сведения о деятельности Союза архитекторов в РНР.

SOMMAIRE

LA CRITIQUE D'ARCHITECTURE ET LES CRITIQUES ARCHITECTES (p. 2) L'éditorial de ce numéro de la revue est consacré aux problèmes de la critique d'architecture, à la nécessité de rendre cette critique plus forte, plus éxigeante pour les travaux d'architecture réalisés et d'approfondir leur analyse scientifique.

L'éditorial analyse, en marge d'un article sur la critique littéraire et artistique paru dans le journal Scînteia, organe du Comité Central du Parti Ouvrier Roumain, la situation existant dans le domaine de la critique professionnelle d'architecture ainsi que la manière dont les problèmes d'architecture se reflètent dans les journaux et revues de culture générale.

L'éditorial examine aussi les tâches qui font face au collège de rédaction pour transformer la revue en une tribune de la création où les problèmes les plus actuels de notre profession devront être débattus à un niveau critique et scientifique élevé.

URBANISME

C. Moşinschi, architecte — ÉTUDES POUR LA RECONSTRUCTION DE LA CALEA VICTORIEI (p. 5) La Calea Victoriei, la plus ancienne avenue de Bucarest, datant depuis le XVII-e siècle, sera rebâtie à partir de 1959 pendant quelques années.

Avec son tracé sinueux, étroit, parfois verdoyant — long de 2,5 km — la Calea Victoriei est bâtie sur la plus grande partie de sa longueur; les bâtisses sont denses et hautes depuis la rivière Dîmboviţa jusqu'à la Calea Griviţei, plus espacées et entourées de verdure depuis la Calea Griviţei jusqu'à la Place Victoriei, avec tout au long une série de monuments d'architecture de grande valeur du point de vue du développement historique de la Capitale, qui vient de fêter 500 ans d'existance.

Toutefois, à côté de ces éléments de valeur, la Calea Victoriei s'est développée anarchiquement en ce qui concerne l'harmonie architecturale et urbanistique, présentant souvent des conglomérations déconcertantes, de veritables étranglements et contrastes assez malheureux.

Les projets présentés dans la revue démontrent la manière dont les défauts mentionnés seront corigés, tout en gardant intactes les caractéristiques traditionelles de cette avenue.

Deux nouvelles places seront créées aux deux extrémités de l'avenue — la place située sur les berges de la rivière Dîmboviţa et la place Victoriei —, on réamenagera les deux places existantes — la place de la République et la Place de la Maison Centrale de l'Armée — on complétera deux squares — celui de l'ancien théâtre National et celui du carrefour avec la Calea Griviţei — on supprimera tous les étranglements, on construira de nombreux blocs de logements pour compléter les places vides, on mettra en valeur les monuments historiques et d'architecture, en réalisant ainsi un ordre architectural et urbanistique.

Dans la partie centrale et du sud de l'avenue, des blocs de 7 à 10 étages — dont beaucoup sont déjà en train d'être bâtis — compléteront le caractère existant, haut et dense, en culminant à l'extremité vers la rivière Dîmboviţa avec un bloc haut de 60 m, avec 19 niveaux, ayant de longues perspectives tout au long des quais, de la Calea Victoriei et sur la ville.

C. Lazaresco, architecte — LA RECONSTRUCTION DE LA VILLE DE MANGALIA (p. 12) Les travaux de reconstruction de la ville de Mangalia, station balnéaire pittoresque sur le litoral de la Mer Noire, ont commencé en 1958—1959.

Ont été réalisés pendant la première étape: des blocs de logements au centre de la ville (120 appartements), un important centre de repos en blocs à 4 niveaux comprenant un total de 1100 lits en appartements de 2 pièces et chambres pour 2 personnes, un restaurant à 2 niveaux avec les annexes nécessaires; un club avec bibliothèque et salles de jeux; enfin, un parc sportif. À l'occasion de ces travaux on a deterré et mis en valeur les vestiges de l'ancienne cité Callatis.

M. Dima, architecte — LE CONCOURS POUR L'AMÉNAGEMENT DU CENTRE CIVIQUE DE LA VILLE DE PLOIEŞTI (p. 24) L'article analyse le thème et les projets présentés à ce concours du 1-er février au 4 mai 1959.

On montre l'importance de ce concours immédiatement suivi par la mise en pratique et la réalisation de la meilleure solution. À présent, les blocs de logements, dont le rez-de-chaussée comprend de nombreux magasins, sont exécutés, donnant son contour à la future place centrale de la ville de Ploeşti.

On fait l'analyse des projets présentés au concours, la manière dont les participants ont compris le thème et les principes choisis pour sa solution.

Conf. arch. M. Alifanti, Gh. Pavlu, M. Caffé, architectes — LE QUARTIER DE LOGEMENTS BANEASA (p. 30) Les auteurs de l'article examinent et emettent quelques observations critique, sur un quartier de logements construit récemment dans la zone des lacs du Nord de la Capitales à Băneasa.

Soulignant que dans son ensemble, ce quartier de logements représente une réalisation importante, les auteurs de l'article mettent en discussion le caractère plutôt rustique des logements, assez peu en accord avec leur position urbanistique, sur la voie principale d'entrée dans la Capitale.

Dans leur tendance de donner une variété aussi grande que possible ainsi qu'une certaine plastique — traditionaliste — à ces constructions, les auteurs de ces travaux ont choisi des solutions qui ont augmenté le prix de l'exécution, cette augmentation se reflétant aussi dans les solutions fonctionnelles et le confort. Dans la construction des logements surtout, il n'est pas permis que les recherches concernant la forme se fassent au detriment de l'économie et du confort, telle est la conclusion de l'article.

PROJETS-TYPE

Al. Costinesco, architecte — ÉTUDE POUR LA NORMALISATION DES FABRIQUES DE PAIN DE 12, 20 et 30 t/24 h (p. 36) La construction de fabriques de pain de cette capacité, correspondant aux centres avec un nombre moyen d'habitants (15 000—40 000) est un des problèmes les plus courrants d'architecture industrielle. L'étude propose un schéma de plan qui, developpé, permet la réalisation des trois types de fabriques.

Le flux technologique simple et l'équipement des plus modernes (fours soviétiques à foyers mobiles et chargement continu de type F.T.L. 2) assurent aux fabriques une grande technicité, en prévoyant en même temp les possibilités de mécanisation totale du processus technologique.

En dehors des avantages importants en ce qui concerne le fonctionnement des fabriques, l'étude présentée réduit sensiblement le coût de ces constructions (30—40%) par rapport aux constructions semblables réalisées jusqu'à présent dans le pays

Aurelia Teodoresco, C. Borcea, architectes — DES PROJETS PLUS ÉCONOMIQUES POUR LES JARDINS D'ENFANTS (p. 40) Cet article relate sommairement l'évolution de l'élaboration des projets pour jardins d'enfants dans la RPR à partir de 1944. L'analyse présentée concerne surtout l'aspect économique de la question, en montrant par comparaison entre les projets-type de jardins d'enfants ordinaires et ceux où les enfants sont gardés toute la semaine — les résultats obtenus en ce qui concerne les index d'espace par rapport à un lieu d'utilisation. L'article relate aussi que pour obtenir des projets plus économiques, d'après l'expérience accumulée, l'IPCT vient d'élaborer une étude pour un nouveau type de jardin d'enfants; les index techniques ont été réduits de 34%, présentant ainsi des possibilités de réductions sensibles quant aux dépenses d'entretien et fonctionnement. Les conclusions tirées de cette étude, qui est actuellement examinée par les ministères respectifs, formeront les principes sur lesquels se developperont les futurs projets-type.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

A. Obraztov, architecte — CONCEPTIONS SURANNÉES ET RECHERCHES NOUVELLES DANS LA CRÉATION DES ARCHITECTES SOVIÉTIQUES (p. 44) article traduit du No. 7/1959 de la revue „L'Architecture de l'URSS."

AMEUBLEMENT

M. Enesco, architecte — EN VISITANT L'EXPOSITION DE NOUVELLES PROPOSITIONS DE MEUBLES (p. 46) L'exposition organisée par le Ministère des constructions, matériaux de construction et du bois dans les appartements du Ier et II-e étage d'un bloc nouvellement construit place M. Kogălniceanu, a présenté au public de nouveaux prototypes de meubles qui doivent être produits courramment en 1960.

Les exemplaires soumis au public ont démontré les possibilités techniques et décoratives des nouveaux matériaux comme par exemple: plaques agglomérées en copeaux de bois (PAL) le placage moulé, les matières plastiques, le bois stratifié, le métal peint ou nickelé, etc.

L'article fait l'analyse de ces prototypes avec leurs aspects positifs ou négatifs, en vue de contribuer à la réalisation d'interieurs nouveaux, agréables, optimistes dans les logements qu'on bâtit dans notre pays.

CHRONIQUE

J. Făinaru, architecte — L'EXPOSITION DE FIN D'ANNÉES DE L'ÉCOLE TECHNIQUE D'ARCHITECTURE ET CONSTRUCTION DES VILLES, DE BUCAREST (p. 51) On y décrit les travaux presentés, par branche et année d'étude, depuis les planches de dessin architectural de la I-ère année jusqu'aux diplômes de fin d'étude. On y montre les progrès et les défauts du travail des professeurs et les conclusions auxquelles le corps enseignant est arrivé après des discussions avec les techniciens de la production.

La Chronique comprend encore des nouvelles de l'activité de l'Union de Architectes de la RPR.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

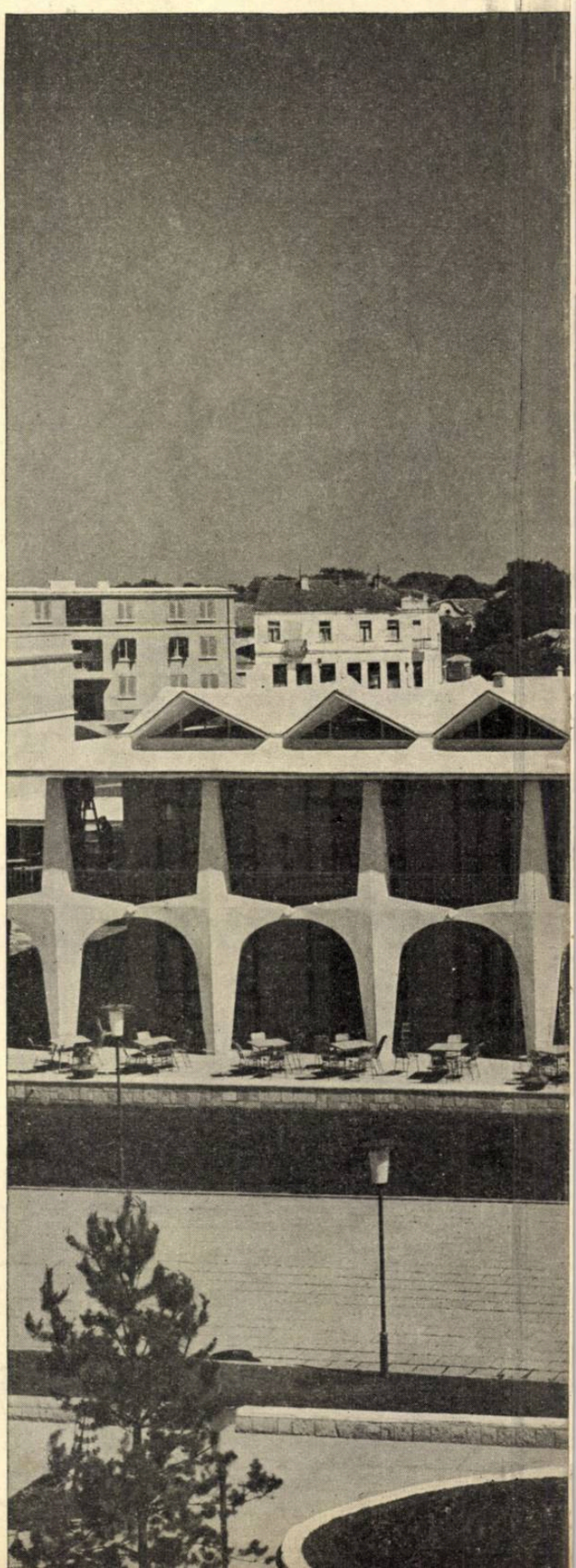

REDACŢIA : BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAŢIA REVISTEI BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti